Digitized by Google

Berkeley
LIBRARY OF THE UNIVERSITY OF CALIFORNIA
Digitized by Google

Berkeley
Berkeley
Berkeley
Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

ПРОЛЕТАРИИ ОТ ВСИЧКИ СТРАНИ, СЪЕДИНЯВАЙТЕ СЕ!

LIBRARY
MAY 1 1 1979
UNIVERSITY OF CALIFORNIA
BERKELEY

Partien Zhivot

ПАРТИЕН ЖИВОТ

Mar.1979-Feb.

1

СОФИЯ, ЯНУАРИ 1979 ГОДИНА

Digitized by Google

Digitized by Google

ПАРТИЕН ЖИВОТ

СПИСАНИЕ НА ЦЕНТРАЛНИЯ КОМИТЕТ
НА БЪЛГАРСКАТА КОМУНИСТИЧЕСКА ПАРТИЯ

№ 1 ЯНУАРИ 1979 година XXVI

СЪДЪРЖАНИЕ

Строителството на социализма и комунизма и световното развитие — слово на другаря Тодор Живков 3

* — Отговорен момент в работата на АПК 13

Д. Петков — Три десетилетия СИВ 17

КПСС — ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

В. Шчербицки — Социалистическият начин на живот 22

ПАРТИЙНО СТРОИТЕЛСТВО — ТЕОРИЯ, ПРОБЛЕМИ И ОПИТ

С високите критерии на тритомника „За партийното строителство“

Г. Бърдаров — Единството на партийната политика и партийната дейност 32

М. Ралчева — По главното направление 41

Нашият разговор

П. Русев — Пътуване към ефективността 48

Ръководно политическо ядро и първообраз

М. Василев — Висш форум на партийната организация . . . 60

Секретарят — централна фигура

Д. Янинска — Критериите 65

Замяната — преглед на бойния строй

И. Проданов — Приносът на партийната група 66

ПАРТИЯТА, КОМСОМОЛЪТ, МЛАДЕЖТА

С. Радовски — В духа на високите изисквания 70

Digitized by Google

НА ИДЕОЛОГИЧЕСКИЯ ФРОНТ

С. Симеонов — Личност, среда, общуване 74
М. Христозов — Три грешки и една критика 80

Кореспондентите ни пишат:

Б. Наков — Резултатите радват 82

ГЕРОИЧНА ЛЕТОПИС

Б. Илиев — Комунистите в изборите от 1938 година 84

ИЗ ЖИВОТА НА БРАТСКИТЕ ПАРТИИ

Я. Голенбьовски — Две бележити годишнини 89

В КОНТРОЛНО-РЕВИЗИОННИТЕ КОМИСИИ

Д. Димчев — Нови взаимовръзки 92

• • •

• — Съветник и приятел 94
• — Проблеми и книги 95

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ

П. Русев (главен редактор), **Г. Бърдаров, А. Веселинов, К. Иванов, Н. Иванов** (зам.-главен редактор), **Д. Петков** (зам.-главен редактор), **К. Петров, Л. Пирончев, П. Радев, М. Ралчева, И. Рачев, Д. Станоев, П. Трендафилова, Г. Цонков**

Адрес на редакцията: София, ЦК на БКП — Тел. номератор 84—01
Годишен абонамент 4,60 лева. — Отделна книжка 0,30 лева.
Пор. 2238. Тираж 52 500 екз. Формат 70×108/16. Подписана за печат на 12. I. 1979 г.

Държавен полиграфически комбинат „Димитър Благоев“

Digitized by Google

СТРОИТЕЛСТВОТО НА СОЦИАЛИЗМА И КОМУНИЗМА И СВЕТОВНОТО РАЗВИТИЕ

От 12 до 15 декември м. г. в София се проведе международна теоретична конференция с участието на 73 комунистически и работнически партии. Поместваме словото на др. ТОДОР ЖИВКОВ при откриването й.

Уважаеми другарки и другари,

Позволете ми преди всичко най-сърдечно да ви приветствувам от името на Централния комитет на Българската комунистическа партия и да ви кажа: „Добре дошли в столицата на нашата социалистическа държава — Народна република България!"

За нас е изключително висока чест да бъдем домакини и — в тясно сътрудничество със списание „Проблеми на мира и социализма" — организатори на настоящата международна теоретична конференция. Ние винаги сме придавали изключително значение на теоретическите основи на нашето движение. Над люлката на нашата партия бдеше и нейното идейно и организационно израстване ръководеше Димитър Благоев — един от най-крупните теоретици марксисти на своето време. Не друг, а Георги Димитров стоеше начело на превъоръжаването на Партията с идеите на ленинизма, на острите класови битки от Септември 1923 г. до победоносния 9 септември 1944 г. и след това — при първите решаващи крачки на Партията и народа по пътя на социалистическото преустройство. По стара интернационалистическа традиция ние следим с живо внимание и горещо съучастие борбите на другите отряди на световното комунистическо движение, учим се от техния опит, усвояваме техния принос в творческото прилагане и развитие на марксизма-ленинизма. Вече 90 години въпроси-

Digitized by Google

НА ИДЕОЛОГИЧЕСКИЯ ФРОНТ

С. Симеонов — Личност, среда, общуване 74
М. Христозов — Три грешки и една критика 80

Кореспондентите ни пишат:

Б. Наков — Резултатите радват 82

ГЕРОИЧНА ЛЕТОПИС

Б. Илиев — Комунистите в изборите от 1938 година 84

ИЗ ЖИВОТА НА БРАТСКИТЕ ПАРТИИ

Я. Голенбьовски — Две бележити годишнини 89

В КОНТРОЛНО-РЕВИЗИОННИТЕ КОМИСИИ

Д. Димчев — Нови взаимовръзки 92

• • •

* — Съветник и приятел 94
* — Проблеми и книги 95

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ

П. Русев (главен редактор), **Г. Бърдаров, А. Веселинов, К. Иванов, Н. Иванов** (зам.-главен редактор), **Д. Петков** (зам.-главен редактор), **К. Петров, Л. Пирончев, П. Радев, М. Ралчева, И. Рачев, Д. Станоев, П. Трендафилова, Г. Цонков**

Адрес на редакцията: София, ЦК на БКП Тел. номератор 84—01
Годишен абонамент 4,60 лева. Отделна книжка 0,30 лева.
Пор. 2238. Тираж 52 500 екз. Формат 70×108/16. Подписана за печат на 12. I. 1979 г.

Държавен полиграфически комбинат „Димитър Благоев“

Digitized by Google

СТРОИТЕЛСТВОТО НА СОЦИАЛИЗМА И КОМУНИЗМА И СВЕТОВНОТО РАЗВИТИЕ

От 12 до 15 декември м. г. в София се проведе международна теоретична конференция с участието на 73 комунистически и работнически партии. Поместваме словото на др. ТОДОР ЖИВКОВ при откриването й.

Уважаеми другарки и другари,

Позволете ми преди всичко най-сърдечно да ви приветствувам от името на Централния комитет на Българската комунистическа партия и да ви кажа: „Добре дошли в столицата на нашата социалистическа държава — Народна република България!"

За нас е изключително висока чест да бъдем домакини и — в тясно сътрудничество със списание „Проблеми на мира и социализма" — организатори на настоящата международна теоретична конференция. Ние винаги сме придавали изключително значение на теоретическите основи на нашето движение. Над люлката на нашата партия бдеше и нейното идейно и организационно израстване ръководеше Димитър Благоев — един от най-крупните теоретици марксисти на своето време. Не друг, а Георги Димитров стоеше начело на превъоръжаването на Партията с идеите на ленинизма, на острите класови битки от Септември 1923 г. до победоносния 9 септември 1944 г. и след това — при първите решаващи крачки на Партията и народа по пътя на социалистическото преустройство. По стара интернационалистическа традиция ние следим с живо внимание и горещо съучастие борбите на другите отряди на световното комунистическо движение, учим се от техния опит, усвояваме техния принос в творческото прилагане и развитие на марксизма-ленинизма. Вече 90 години въпроси-

Digitized by Google

те на революционната теория заемат своето неотменно място в дневния ред на нашата революционна борба и работа и наша първостепенна грижа е грижата за теорията — за нейното задълбочено изучаване, за нейното творческо развитие и прилагане, за нейното опазване от замърсяване и извращения.

Настоящата среща не е съвещание на комунистически и работнически партии, тя няма да взема решения. **Софийската среща е научна конференция, в работата на която участвуват много видни политически и научни дейци на братските партии, изтъкнати представители на теоретическата мисъл на комунистическото движение. Нейното извънредно голямо значение се определя от значението — теоретическо, идеологическо, политическо, практическо — на обсъждания кардинален проблем: строителството на социализма и комунизма и световното развитие.**

Какви мисли ни вълнуваха, когато като партия инициатор предложихме темата и характера на конференцията?

Задачата да се определи темата не беше от най-трудните. Ние нямахме амбиции да намерим нещо изключително, нещо оригинално. Точно обратното: ние изхождахме от това, че една тема може да предизвика толкова по-голям интерес и да бъде толкова по-полезна, колкото по-цялостно и всеобхватно изразява реален обществен процес, представлява крупен проблем на действителното, а не на желателното развитие на обществото, проблем, чието съдбоносно за хората и за народите решаване историята е стоварила върху плещите на сегашните поколения.

Беше време, когато нашата партия като всяка марксическа партия трябваше да даде теоретичен отговор на въпроса: що е социализъм и има ли той почва у нас? Сега отговорът на този въпрос е ясен дори и в ония млади държави, които в наши дни поемат по пътя на своето независимо социално-икономическо развитие.

Строителството на социализма и комунизма и световното развитие, новият обществен строй като световна действителност и като действителност на целия утрешен свят — това сега е темата на века, въпросът над въпросите на нашето време. И това е очевидно не само за комунистите, не само за прогресивно настроените хора. То е очевидно и за нашите класови врагове.

Тема на века — това е висока претенция. Да бъде тема на века за това може да претендира само общество и движение, което е решило или създало възможност да се решат и решават глобалните проблеми на човечеството в наше време: проблемите за освобождаването на човека от експлоатацията и социалното потисничество, за освобождението на народите от колониален гнет, за осигуряването на мира и освобождаването на света от кошмара на войната.

Световното комунистическо движение има основание за тази претенция.

Строителството на социализма и комунизма и световното развитие е темата на века, защото в обществото на реалния социализъм за пръв път в историята е унищожена експлоатацията на човек от човека, създаден е нов начин на труд и живот, чиято главна ценност е човешката личност със своята свобода и достойнство, със своите многостранни интереси и потребности. Социалистическият строй е обществото, което работи и твори за човека, за неговото благо и щастие.

Това е темата на века, защото реалният социализъм е опората и авангардът на световния социален прогрес и неговият пример, неговата идейна и материална сила са именно онзи локомотив на историята, който революционизира съвременния свят и способствува за мащаба,

Digitized by Google

размаха и подема на международното комунистическо и работническо движение.

Това е темата на века, защото нашето общество, международното комунистическо движение беше и си остава могъщото братско рамо, на което се опря и се опира борбата за свобода и независимост на народите от Азия, Африка и Латинска Америка, за да побеждава и да се задълбочава националноосвободителната революция, за да се гарантират нейните завоевания от неоколониализма.

Това е темата на века, защото реалният социализъм, решително подкрепян от световното комунистическо движение, от миролюбивите сили в света, е онази международна обществена сила, която със своето могъщество и със своята ленинска външна политика отне на империализма възможностите да налага волята си на народите чрез войни и военни заплахи и за пръв път в историята създаде на практика възможност да се изключи световната война от живота на човечеството, да се направят необратими процесите на мира и мирното съвместно сътрудничество.

Това е темата на века, защото силите на социализма и комунизма са в настъпление във всички страни и континенти, във всички области на обществения живот. Това намира своя израз в забележителните успехи на Съветския съюз и другите социалистически страни, в които се решават крупни и нови за обществото проблеми. Това намира израз в мощния подем на борбата на комунистическите партии в капиталистическите страни против монополите, за защита на жизнените права на трудещите се маси, за демокрация, мир и социализъм. Това намира израз в новия етап на развитие на националноосвободителното движение, което все повече и по-цялостно се характеризира с отхвърлянето на капиталистическия път на развитие, с обръщане на погледа към нашия пример, към нашата теория, със социалистическата ориентация.

Настъплението на социализма и комунизма определя насоките на световното развитие в наше време, то е главното съдържание на нашата борба и затова съвсем естествено е тема на нашата конференция. Но ние няма да бъдем на висота като комунисти, ако сметнем, че това настъпление е тема за нас само със своите победи и успехи. То е наша тема главно и преди всичко с проблемите, които поражда, с новите явления и процеси, с които се сблъскваме в социалната практика и които застават като въпроси пред нашата теория.

Някога Ленин предупреждаваше, че комунистите не знаят пътя към социализма в цялата му конкретност, че знаят направлението и класовите сили, които водят по този път, а останалото се разкрива в опита на милионите, когато се заемат с това дело. От Октомврийската революция изминаха шест десетилетия. Десетилетия вече съществуват социалистически страни в различни части на света. Стотици милиони хора изминаха дълъг и плодотворен път, натрупан е огромен опит, потвърдени на практика са основните принципни положения, разкрити са нови закономерности. И въпреки това предупреждението на Ленин е валидно и днес. Това го чувствуваме и ние, комунистите от социалистическите страни, когато на практика, в сблъсъци се срещаме и с трудните проблеми на икономиката, политиката, човешките взаимоотношения и със сложните им и далеч не кристално ясни решения, когато не ни достига практическа сила да постигнем едни или други желани от нас промени. Пред различни общи и специфични трудни проблеми и решения непрестанно се изправят и нашите братя по борба от несоциалистическите страни. При това между нас и събитията няма разстоянието, което има между историка и миналото.

Digitized by Google

Ние сме длъжни, както казваше Енгелс за Маркс „... вярно да схващаме характера, значението и необходимите последствия на крупните исторически събития в същото време, когато тези събития тъкмо се разиграват пред нашите очи или току-що са се извършили". Тук научният, теоретичният поглед е незаменим и неотменим **и това се отнася с пълна сила както за темата, така и за характера на нашата конференция.**

Ние виждахме и виждаме и сега нашата конференция като научна, теоретична конференция, на която ще бъдат подложени на анализ новите явления, процеси, проблемните ситуации, най-важните и актуални въпроси, които общественото развитие поставя пред нашата теория. За нас е ясно, че крайната дума ще има практиката. Но за нас е не по-малко ясно, че това в никакъв случай не омаловажава, а увеличава **значението на вече проверените в практиката истини и ролята на интелектуалната проверка в научната дискусия,** защото ние не можем да се движим слепешката и да чакаме единствено присъдата на практиката. Обмяната на мнения, борбата на мнения е стил и дух на марксизма-ленинизма. Тя е онзи безценен метод, чрез който всяко гледище, идея, становище трябва да разкрие своите качества и жизненост, да покаже дали носи нещо ново и дали това ново удовлетворява изискванията на научния подход, на достигнатото равнище в марксистко-ленинската наука. **Творчески характер на конференцията, търсене на истината в откровена другарска атмосфера и с достойни за комунистите методи и средства, плодотворен обмен на теоретически и практически опит — това е нашият замисъл и не се съмняваме, че така и ще бъде.**

Другари,

В съвременните условия на небивало разрастване на световния революционен процес, на изграждане на новия, на социалистически тип цивилизация, непрекъснато се повишава ролята и значението на марксистко-ленинската теория. Без умението нашата революционна теория да се развива и прилага творчески съобразно конкретно-историческата специфика е невъзможно да се овладеят новите явления и процеси, невъзможно е да се организират и водят масите към успех в борбата за комунизъм. Времето доказа, че марксистко-ленинското учение е незаменимо научно ръководство за действие, а не сбор от догми. Неговата най-голяма сила е способността му да се развива заедно със самия живот, да усвоява и осмисля новия исторически опит и да чертае реалната перспектива за успеха на нашето движение като цяло и на всяка партия поотделно.

Когато заедно с успехите на марксизма-ленинизма се множат не само неговите отявлени врагове, но и неговите критици и „критики"; когато се правят опити да се очерни нашата теория като безплодна, като неспособна да сътвори нови идеи и възгледи; когато се полагат усилия да се разкъса нашето учение, като се противопостави Ленин на Маркс, ленинизмът на марксизма; когато отстъпления от основни положения на марксизма-ленинизма преднамерено или поради недомисляне се представят като негово творческо развитие — налага се да помним и неотстъпно и последователно **да следваме подхода към творческото развитие на научния социализъм, който приложи Ленин.**

Ленин прие фундаменталните положения на марксизма, като ги обогати и доразви, отиде смело напред и в теорията, и в практиката в съответствие с новите условия и изисквания на епохата, на революционната борба. Именно новите идеи на Ленин като неделима част от нашата революционна теория откриха в изменилите се условия про-

Digitized by Google

стор за разгръщането и за победата на класовата борба на пролетариата.

На времето някои се опитаха да противопоставят Ленин на Маркс. Сега пак се намират хора, които ни съветват да се откажем от Ленин и ленинизма уж в името на Маркс и марксизма, уж в интересите на борбата. Сякаш между ония години и днешните дни лежи низ от поражения, а не цяла поредица от исторически завоевания на работническата класа и угнетеното човечество, изменили изцяло картата и характера на света, завоювани под великото червено знаме на марксизма-ленинизма!

Не, не се дели това, което е неделимо! И това е така, защото единна за цял свят е борбата на работническата класа, която двамата титани възглавиха, защото един е научният социализъм.

Лозунгът „Назад към Маркс!" означава да се схваща нашето учение като сбор от застинали, завинаги дадени положения, да се лишат комунистите и революционното движение от надежден теоретически ориентир, отговарящ на съвременните проблеми и изисквания.

Този лозунг е лишен от всякакво съдържание, защото Ленин направи своите велики открития не като „преодоляваше" марксизма, а именно върху основата на марксизма. Като стъпи здраво и безкомпромисно върху научните и революционни принципи, които съставляват ядрото на марксическата теория и методология, той обогати и задълбочи тези принципи в съответствие с тяхната собствена вътрешна логика.

Ние, днешните поколения комунисти, имаме пълното съзнание, че трябва да се отнасяме към Маркс и Ленин така, както Ленин се отнасяше към Маркс. Нашата задача е да развиваме направеното от нашите първоучители — Маркс, Енгелс и Ленин. Те не ни ограничават, а ни дават творческа свобода, защото това е духът и смисълът на марксизма-ленинизма. Защото творческият характер на марксизма-ленинизма изисква не да се отказваме от него, било на части или наяло, което е едно и също, а да го развиваме и обогатяваме в новата обстановка, в новите условия.

Съвременните марксисти ленинци не можем да се оплачем от историята, че ни е ощетила и не издига пред нашата теория нови въпроси.

Позволете да направя едно малко отклонение, повод за което ми дава неотдавнашното ми посещение в редица приятелски страни в Африка. В тези страни се извършват извънредно интересни политически, икономически и социални процеси. Зад понятията „страни със социалистическа ориентация", „некапиталистически път на развитие" и други подобни очевидно се крие извънредно сложна и разнообразна социална практика. В нея се проявяват тенденции и закономерности, за които едва ли можем да твърдим, че са напълно осветлени, изяснени и овладени от нашата теория.

Или да обърнем поглед към света на капитала. Не можем да не предявим претенции към нашата теория във връзка с такива сериозни процеси например като новите междунационални и наднационални икономически, политически и идеологически форми на интернационализация на империализма, с отражението, което тези процеси дават и ще продължават да дават върху класовата борба в национален и световен мащаб.

Не можем да кажем, че имаме пълен и окончателен теоретически отговор по отношение на редица важни проблеми, които поставя и развитието на реалния социализъм.

Digitized by Google

Но няма нови явления и процеси, пред които подходът, теорията на марксизма-ленинизма да е безпомощна. Не само няма никакво съмнение, че нашата теория ще даде отговор на тези въпроси, но и че тя е единствената теория, което ще даде верните отговори.

Другари,

Разкривайки значението и смисъла на Октомврийската революция, Владимир Илич Ленин определи същността на историческата епоха, която започна с победата на Октомври: „Унищожаването на капитализма и неговите следи — писа Ленин, — въвеждането на основите на комунистическия ред съставя съдържанието на започналата се сега нова епоха на световната история". Изминалите години показаха пълната правота на тези думи. **Изграждането на социализма в СССР, а след това и в другите братски страни, действително се превърна в главно направление и предно достижение на обществено-историческия прогрес върху планетата, в негова водеща и главна движеща сила.** Реалният социализъм е най-важното завоевание на световния пролетариат, на световния революционен процес и класовата борба в нашата съвременност, блестящо потвърждение на верността, силата и жизнеността на марксистко-ленинската теория.

Тази победа е завоювана върху определени части от земното кълбо. Но тя има общочовешко значение и мащаби. Защото е дело не само на националните отряди, но и на братската поддръжка на световното комунистическо и работническо движение. Защото по своите вътрешни резултати и международни последици отговаря на интересите на работническата класа и всички трудещи се маси не само в страните, където победи социализмът, но и във всички останали страни. Защото създаде и продължава да създава все по-благоприятни условия за социалното и националното освобождение от гнета на капитализма и класовото подтисничество. Както е невъзможно да си представим образуването на световната социалистическа общност без съществуването на Съветския съюз, така без съществуването и успешното развитие на социалистическата общност не можем да си представим революционните победи срещу империализма и народите на Лаос, Ангола, Етиопия, Мозамбик, Южен Йемен, Афганистан и други.

Разширяването на географските граници на социализма е закономерно свързано с непрекъснатото укрепване и развитие на материалните и духовните сили на страните, в които вече е установен социалистическият строй. Империалистическата буржоазия много добре вижда тази закономерност. Затова тя измисля несъществуващи бели и недостатъци на нашия строй, на нашия живот. Затова тя създава мита за мнимата агресивност на социалистическите държави. Затова не се спира пред никакви клевети, за да неутрализира привлекателната сила на примера на социалистическото общество и социалистическия начин на живот, да подрови растящата воля на експлоатираните маси и угнетените народи да следват този пример.

Най-голямата сила на реалния социализъм са неговите реални успехи и пълната, цялата, дълбоката истина за тези успехи. Критерий за превъзходството на социалистическия строй е естеството на решените от реалния социализъм социални проблеми в национален и международен мащаб и начините, по които те се решават.

Ние добре съзнаваме, че социализмът в нашите страни още далече не е стигнал пределите на своето развитие. Предстои ни да решаваме още сериозни и сложни проблеми, за да се разгърнат в цялата си сила историческите възможности на новия строй. Както всеки обществен организъм, реалният социализъм минава през различни етапи от своето зараждане до своята зрелост. Всеки етап носи нови постижения,

Digitized by Google

които не са били по силите и възможностите на предхождащите го етапи. Заедно с това всеки етап поставя пред нас и нови трудни задачи. Да вземем например етапа, в който се намира сега нашата страна. Сега у нас се изгражда развитото социалистическо общество. Този процес започна върху основата на натрупани материални, социални и духовни предпоставки. Той дойде закономерно и се развива по силата на свои обективни закономерности. Но тези закономерности естествено не действуват автоматично. Темповете на изграждането на зрелия социализъм, най-ефективното разгръщане на този процес зависят от избора на оптималните форми на най-подходящите конкретни средства и пътища. От своя страна прокарването на най-ефективните пътища налага сериозни изменения в организацията, в ръководството, в навиците, в мисленето на хората. Сега пред нас се изправя с голяма сила въпросът за необходимост от промени във формите на заплащане на труда. Социалистическият принцип на разпределение, който стои в основата на социалистическия обществен строй, в своята принципиална същност остава неизменен, но конкретните форми на неговото приложение в период, когато стимулирането на качеството на труда излиза на преден план, трябва да претърпят сериозни изменения. Но това е въпрос извънредно труден и сложен. Той обхваща и засяга както непосредствените интереси на хората, така и почти всички аспекти на съвременната икономика.

Едно обаче са трудностите, които произтичат от обективните противоречия на развитието или от границите, които поставя степента на нашето развитие през даден етап. Друго нещо са недостатъците и грешките, които идват от остарели представи, от наличието на инерция или консерватизъм. Те не произтичат от същността на обществения строй и с тях ние водим непримирима борба. Напротив, именно от същността на строя произтича нашата способност за критика и самокритика като необходимо и ефикасно средство за борба срещу отклоненията от социалистическите норми, за преоценка на остаряващото или отживялото, което дърпа назад, за своевременно откриване на назряващите проблеми, за партийна и обществена подкрепа на новото, прогресивното.

Има ли у нас такава критика и самокритика? Разгърнете който и да е вестник, включете радиото или телевизора, прелистете най-официалните партийни документи, те са буквално наситени с такава критика и самокритика. И у нас, разбира се, се срещат хора, които изразяват опасения, че с публичността на критиката и самокритиката подхранваме с материали вражеската антисоциалистическа пропаганда. На нашия последен партиен конгрес ние дадохме отговор на подобни опасения. Ние знаем, че някои ще се опитат да раздуват разкриваните от самите нас слабости и недостатъци и да спекулират с тях, за да черпят нашата партия и нашия народ. Това нито ни плаши, нито ни вълнува.

Нас ни удивлява и огорчава друго. Нас ни боли, че и някои хора, които се вдъхновяват от социалистически идеи и идеали, се поддават на спекулациите, чиято същност е твърде проста и твърде позната: нашите слабости и грешки да се представят за главното, за същността, за действителното лице на реалния социализъм.

А главното, съществената истина е в това, че социализмът изтръгна обществото от плена на икономическата стихия и социалното неравенство. Че осигури бърз растеж на народното стопанство и непрекъснато нарастване на благосъстоянието на народа. Че разкрепости духовно и политически масите и ги въвлече в свободно и градивно социално творчество. Че осъществява принципно нов тип демокрация,

Digitized by Google

социалистическата демокрация, която не само провъзгласява, но и реално гарантира най-широки права на хората, създава условия за масово и най-активно участие на трудещите се в различни форми и степени на социалното управление. Че със своята мощ, с морално-политическото единство, патриотизма и интернационализма на своите народи прегражда пътя на империализма към световно господство или световна катастрофа.

Реалният социализъм не е още въплъщение на човешкото и социално съвършенство. Ние имаме недостатъци и грешки. Може да имаме и грехове. Но пътят към тяхното изкореняване и очистване, пътят на социалния прогрес е пътят на непрекъснатото развитие и усъвършенствуване на реалния, а не на някакъв друг, несъществуващ социализъм.

Буржоазията винаги се е придържала към принципа: разделяй и владей. Без да е нейно откритие, тази политика винаги добре ѝ е служила, за да бие на части своите противници — селяни след работници, социалистически партии след комунистически партии. През последните години империалистическите стратези полагат всестранни усилия, за да изровят бездна между Съветския съюз и другите социалистически страни, така и между социалистическата общност като цяло и комунистическото движение и останалите страни. В дипломацията и пропагандата, в икономическите и търговските взаимоотношения — навсякъде е налице строго диференциран подход към различните страни и партии и дори към отделни техни ръководители. При това оценките не са дадени веднъж завинаги, те варират и се дозират непрекъснато — пряко и косвено, брутално и с тънки намеци. Както е известно, империалистите не се церемонят особено с нас, българите: БКП сляпо следва КПСС, България е сателит на СССР и прочие — квалификации, които би следвало да уязвят нашето самолюбие и да ни накарат да направим нещо, та и ние да се прочуем. Мога да ви уверя, а мисля, че и сами знаете, че е достатъчно БКП и България да кажат две думи против Съветския съюз или в нещо да се разграничим от КПСС — и похвалите ще се посипят. Стига, разбира се, да ни повярват...

Нападките против Съветския съюз нас ни засягат не по-малко, отколкото антибългарската пропаганда. Ние сме дали достатъчно доказателства за своя патриотизъм, за гордостта от успехите, които нашият народ постигна под ръководството на Българската комунистическа партия и от обвинения в национален нихилизъм не се боим. **Но, според нас, да си патриот на своята социалистическа родина днес, това значи да съзнаваш, че нейната съдба е свързана със съществуването и могъществото на братската общност на социалистическите страни и преди всичко на Съветския съюз.**

Дори и ония социалистически страни, които не са членки на Варшавския договор, могат да съществуват и да се развиват като социалистически страни, защото съществува Съветски съюз, световна социалистическа система. Така стоят нещата. Свързвайки своята съдба със съдбата на Съветския съюз, на социалистическата общност, ние, българските комунисти, българският народ, поемаме своя дял от историческата отговорност за съдбата на световния социализъм, за съдбата на човечеството.

Империализмът води тотална идеологическа война против световния социализъм, т. е. не само против страните на реалния социализъм, но и против страните със социалистическа ориентация и против комунистическите и работническите партии в останалите страни. Средства-

Digitized by Google

та, формите, методите на борбата против комунизма са различни, техният диапазон е от военната интервенция и клеветите до поощрението, похвалите и доставките на оръжия. Целта обаче е една: да се предотврати победата на социализма в света.

Главният удар обаче е насочен против Съветския съюз. И това е естествено. Защото, първо, Съветският съюз, около който са сплотени страните от социалистическата общност, е главната икономическа, политическа, идеологическа и военна сила, която се противопоставя на плановете на империализма. Второ, защото Съветският съюз е олицетворението на реалния социализъм в съзнанието на стотици милиони трудови хора по света, въпреки че някои твърде самонадеяно се опитват да му оспорят това. Трето, защото да се дискредитира социалистическият строй в Съветския съюз означава автоматически дискредитиране както на реалния социализъм изобщо, така и на комунистическото движение в несоциалистическите страни.

Дълбоко, трагично се лъжат ония честни хора, които си мислят, че е възможно да се „спасява" социализмът като идея, жертвувайки социализма като реалност. Подобна политическа наивност или подобно политиканство няма да доведе до добро никого. Понякога нас ни питат: какво искате, да ви защищаваме и да оправдаваме грешките и греховете ви ли? Ние не искаме да замазват грешките ни. Но ние имаме право като комунисти от комунисти да искаме да опровергават клеветите за нашата действителност, да популяризират сред трудовите хора нашите успехи и завоевания, да подкрепят нашата мирна политика на международната арена. Разкривайки правата за реалния социализъм, комунистите от капиталистическите и развиващите се страни бранят, разбира се, нас и ние сме им благодарни. Но ние смятаме, че като бранят нас, те бранят същевременно себе си, партиите си, народите си. Защото всяването на съмнения в социализма като реалност, като политика, неминуемо всява съмнения и в социализма като теория, като изход от буржоазната действителност, като бъдеще, за което си заслужава да се води борба и да се принасят жертви.

Защитата на реалния социализъм и на неговата политика има още един аспект, една изключително важна страна, която засяга не само комунистическото движение. Това е въпросът за мира и войната. Ние не смятаме войната за неизбежна. Но ние не можем да си затваряме очите пред фактите. А фактите показват, че империалистическите държави далеч не са се отказали да решат спора между двете социални системи със средствата на войната. За това красноречиво говорят и последните решения на агресивния империалистически блок НАТО, увеличаването на военните бюджети на капиталистическите държави, разработката и внедряването на нови оръжия и системи. За това не по-малко красноречиво говори и морално-психологическата обработка на общественото мнение на Запад. Какво друго, ако не подготовка на общественото мнение за евентуална агресия против социалистическите страни представлява упоритата и нагла фалшификация на външната политика на Съветския съюз, заплахите със съветско нашествие в Западна Европа, крясъците и суетнята около дисидентите, измислиците за лагери и психиатрически болници, в които се натикват идейните противници на строя, и т. н., и т. н. — ужаси, предназначени да внесат смут и объркване, да всеят страх и да създадат атмосфера, в която сравнително по-лесно да се преодолее съпротивата на масите срещу войната. Мисля, че не само за комунистите, но и за всеки що-годе трезво мислещ човек е ясно, че дори само това да беше целта на антисъветизма, срещу него трябва да се води борба на живот и смърт, защото една война ще направи

Digitized by Google

безпредметни и идейни дискусии, и упреци, и закъснели самокритики...

Реалният социализъм носи историческа отговорност за мира, правил е, прави и ще прави всичко, което е по неговите сили за предотвратяване и изключване на войната от международните отношения, за запазване и укрепване на световния мир. Ето защо нашата партия заедно с КПСС и другите братски партии провъзгласяват мира като висша цел и крайъгълен камък на своята външна политика. Ето защо ние се борим последователно и непримиримо против войнолюбивите замисли и планове на реакционните империалистически сили. Ето защо ние не можем и тук да не изразим своето решително несъгласие с действията на китайското ръководство, което не само не скрива, но всъщност издига в ранг на държавна политика подготовката за война. Това е политика, която е в пълно противоречие със същността и интересите на социализма, с интересите на самия китайски народ, на всички народи в света. Социализмът и мирът са неделими и която партия това не разбира, тя се отклонява от една от най-висшите идеи и една от същностните страни на социалистическия обществен строй.

Такива са, другарки и другари, мислите, които исках да споделя при откриването на настоящата конференция. Такива са някои от мислите, вижданията и съображенията, свързани с нашата тема, които вълнуват българските комунисти, трудещите се у нас. Мисли, вижвания и съображения, които, вярвам, вълнуват всички нас, присъстващи в тази зала.

Като ви поздравявам още веднъж с „Добре дошли в България!", искам да изразя радостта на всички български комунисти, че през тези дни вие ще бъдете наши скъпи гости и да ви уверя в нашата готовност да ви покажем такава, каквато е нашата страна — една от страните на реалния социализъм.

Пожелавам плодотворна работа и пълен успех на конференцията!

Обявявам конференцията за открита.

Digitized by Google

ОТГОВОРЕН МОМЕНТ В РАБОТАТА НА АПК

- ГОДИШНИТЕ СЪБРАНИЯ — ИЗЯВА НА СОЦИАЛИСТИЧЕСКИЯ ДЕМОКРАТИЗЪМ В ДЕЙСТВИЕ
- НА ПРЕДЕН ПЛАН РЕШЕНИЯТА НА НАЦИОНАЛНАТА ПАРТИЙНА КОНФЕРЕНЦИЯ
- ЗАДАЧИТЕ НА ПАРТИЙНИТЕ КОМИТЕТИ И ПЪРВИЧНИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ

За селското стопанство изтеклата година не бе от добрите. Късните пролетни мразове, градушките, продължителната суша станаха причина за тревоги, усилия и героичен труд. Благодарение на своевременните мерки на ЦК на Партията за мобилизиране силите на комунистите и трудещите се за преодоляване вредните последици от природните бедствия селскостопанската продукция в сравнение с 1977 година нарасна с около 5 на сто. Произведени са повече зеленчуци, плодове, грозде, тютюн, мляко и други селскостопански продукти.

Като цяло обаче селското стопанство не изпълни поставените с плана задачи. Това налага на всички нива в системата на Националния аграрно-промишлен комплекс да се направи задълбочена равносметка на получените резултати през 1978 година и върху основата на новите постановки и критерии на Националната партийна конференция да се набележат по-ефикасни мерки за успешно изпълнение и преизпълнение на плана през 1979—1980 година. Добър повод за това са предстоящите годишни събрания на аграрно-промишлените и промишлено-аграрните комплекси, които ще се проведат до края на първото тримесечие на 1979 година.

Годишните отчетни и отчетно-изборни събрания са най-висшият орган и същевременно най-важният момент от многостранната дейност на селскостопанските организации и техните поделения, на всички трудещи се в селското стопанство. Като едно от конкретните проявления на социалистическата демокрация, тези събрания станаха здрава традиция и навлязоха дълбоко в живота на всички селскостопански труженици. И макар да настъпиха големи изменения в технологиите, организацията и разделението на труда, в сложността на проблемите и задачите, които се поставят за решаване пред тружениците на село, годишните събрания запазват напълно своята актуалност и значение. Нещо повече. В условията на аграрно-промишлените и промишлено-аграрните комплекси, в които се концентрират усилията, трудът и интересите на хиляди хора, необходимостта по главните въпроси на тяхното развитие да си казват думата всички членове на колектива придобива изключително важно социално-икономическо и идейно-политическо значение.

Това поставя нови, по-големи изисквания и пред партийните органи и организации. Те са призвани да осигурят близко и компетент-

Digitized by Google

но политическо ръководство на цялостната работа по подготовката и провеждането на годишните събрания в комплексите, клоновите стопанства, бригадите и фермите. Подценяване на този проблем е недопустимо, защото на събранията се обсъждат и решават жизнено важни въпроси, които пряко засягат интересите на хиляди хора, защото всяко зле подготвено събрание не само че не води до положителен ефект, но често нанася огромна морално-политическа вреда на съответните трудови колективи.

Партийните комитети и организации трябва да окажат близка и компетентна помощ на ръководствата на комплексите, стопанствата и производствените единици за навременна и качествена подготовка на събранията. Целта е на всички равнища работата да се оцени през призмата на новите изисквания за реални напрегнати планове, за образцова социалистическа организация на труда, за икономии и конкретна отговорност за съдбата на валутния план. Критично и самокритично трябва да се оцени работата не само в организациите и поделенията, които лошо работят и не изпълняват задачите, но и на тези, които добре работят, но не използват съществуващите резерви и възможности.

Централно място в съдържанието на отчетите, на цялостната подготовка и на самите събрания трябва да заемат проблемите на социалистическата организация на труда като решаващ фактор за най-ефективното използване на основните фактори на производството.

На първо място във всеки комплекс, клоново стопанство и бригада следва да се направи задълбочен критичен анализ за ефективното използване на земята. Върху основата на челния опит и данните на науката да се разкрият причините за незадоволителните добиви, които не отговарят на действителните възможности на разпространените сортове и влаганите торове и препарати. Това с особена сила се отнася за зърнено-фуражните култури, от които ежегодно нашето животновъдство не получава милиони кръмни единици, и за трайните насаждения, добивите от които все още не оправдават големите капитални вложения. Следва също така да се прецени как се решава поставената от Партията задача за уплътняване на сеитбооборотите, за осигуряване оптимален брой растения в декар, за интензивно използване на поливните площи. На остра принципиална критика да се подложи всеки ръководител, специалист и механизатор, който не води борба за опазване и най-ефективно използване на земята, за непрестанно повишаване на нейното плодородие.

Същата конкретност е наложителна и когато се оценява използването на техниката, изпълнението указанията на др. Т. Живков за привеждането ѝ на две и три смени. Във връзка с това да се обобщи положителният опит от досегашната работа в челните АПК и бригади, да се набележат реални практически мерки всички трактори и други селскостопански машини да работят на смени още през 1979 година. Особено внимание да се обърне за подготовката на необходимите механизаторски кадри и за бързо решаване социално-битовите въпроси, така както са посочени в решението на Политбюро за стабилизиране на работната сила в селското стопанство.

Зърнено-животновъдното направление и през следващите години си остава главно стратегическо направление на нашето селско стопанство. Предмет на обсъждане и конкретни решения трябва да станат всички страни на зърнено-фуражния проблем — организационни, технологически, социално-икономически, контролни. Да се преоценят и се приведат в съответствие с новите постановки и решения организацията и заплащането на труда в зърненото и фуражното производство, като крайният резултат се превърне в основен критерий при оценката на работата. И в процеса на подготовката, и

Digitized by Google

на самите събрания зърнено-фуражният и животновъдният проблем трябва да станат предмет на задълбочен разговор сред механизаторите, животновъдите и специалистите, за да се превърне тяхното решаване в дълбоко вътрешно убеждение, съдържание и смисъл на всекидневната работа на всички трудещи се. Тъй като тази задача предстои да се реши в основни линии през 1979 година, правилно е на предстоящите отчетни събрания да се обърне особено внимание на мерките за осигуряване на достатъчно количество сенаж и силаж, като се доведе докрай задачата за използване на всички ресурси върху принципа „от върха до корена".

Периодът след Националната партийна конференция е характерен с това, че излязоха редица партийни и правителствени документи, които дадоха тласък на борбата за издигане равнището на селскостопанското производство, като решението на Политбюро на ЦК на БКП за стабилизиране на работната сила в селското стопанство, за разширяване правата на стопанските организации, за масовото внедряване на челния опит и др. В редица АПК се извършва подготвителна работа за преминаване към нова организация на работната заплата, която ще обвърже по-тясно усилията на производствените единици с реалните количествени и качествени резултати. Много трудови колективи откликват на призива на ПАК — Г. Оряховица за получаване на максимален краен продукт от всеки декар земя. Необходимо е партийните комитети да насочат още при подготовката на докладите съответните стопански ръководства към разкриването на дълбоката същност на тия документи и инициативи, за да почувствува всеки труженик какви възможности се откриват пред нашето селско стопанство. Челният опит — както е посочено в мероприятията на Секретариата на ЦК на БКП — трябва да се използва като един от основните резерви за повишаване на ефективността и качеството на всяка дейност. На предстоящите събрания следва да се направи оценка на ръководствата в това направление и да се набележат мерки за превръщането му в производителна сила.

Не по-малко значение има и въпросът за стабилизиране на кадрите. Цялата партийно-организационна работа, която беше проведена досега в първичните организации и комитетите, трябва да се пренесе в трудовите колективи; да се оцени на годишните събрания приносът на колективните ръководни органи и всеки ръководител за попълване редовете на селскостопанските труженици с млади и висококвалифицирани кадри.

* * *

Друга важна задача пред партийните комитети и организации е да съдействуват за осигуряване широко и активно участие на всички селскостопански труженици в процеса на подготовката и провеждането на отчетните събрания. Става дума за действително, а не формално участие, което на много места се получава поради лоша подготовка и слаб партиен контрол. За това е нужно да се потърсят подходящи форми и се проведат съответни организационни и политически мероприятия, за да могат всички работници и специалисти да кажат своята дума не само по работата на ръководните органи, но и по разработването и практическото решаване на проблемите.

Провеждането на отчетните събрания на аграрно-промишлените комплекси и на техните поделения и звена не е произволна дейност, а задължение, произтичащо от примерния правилник за устройството и дейността на АПК. Министерството на земеделието и хранителната промишленост ежегодно дава допълнителни указания, определя сроковете за събранията на всички равнища. Спазването на сроковете, на регламента за отчитане на дейността и избирането на пълномощници за събранията на АПК, а така също на колективните ръководни

Digitized by Google

органи е важен момент в приложението на принципите на демократическия централизъм. Дълг на партийните комитети и организации е както да следят отблизо подготовката, така също да упражняват партиен контрол за точното съблюдаване на задълженията, произтичащи от примерния правилник.

По-голямото внимание към отчетните събрания в бригадите и фермите, където на практика се решава съдбата на производството, сега се налага от партийните решения за укрепване на низовото производствено звено. Тези събрания трябва много старателно да се подготвят, да се осигури присъствието на всички комунисти и членове на колективите. Така всеки работник, специалист и ръководител ще получи обективна оценка за своята работа и личен принос в изпълнението на задачите. В центъра на вниманието да се поставят допуснатите слабости, неизползваните възможности и мерките за усъвършенстването на организацията, внедряването на техническия прогрес и челния опит и укрепването на трудовата и технологическата дисциплина. На сурова критика да се подложат съществуващите в бригадите и фермите прояви на безстопанственост и нехайство при прибирането и съхранението на продукцията и използването на техниката, суровините и фуражите. Нито един въпрос от производствен или социален характер в обсега на трудовия колектив не бива да се омаловажава или подминава.

Правилно ще бъде на събранията на бригадите и фермите да присъствуват отговорни представители на партийните, стопанските, профсъюзните и комсомолските органи в аграрно-промишлените комплекси.

За да се осигури участието на всички селскостопански труженици в подготовката и провеждането на общите събрания на комплексите и клоновите стопанства, целесъобразно ще бъде да се утвърди практиката основните моменти от отчетните доклади и проекторешенията да се обсъждат предварително на събрания на производствените единици.

Партийните комитети и бюрата на ППО са задължени да направят задълбочена оценка на ръководните кадри в духа на решенията на Националната партийна конференция и решението на Политбюро на ЦК на БКП за стабилизиране на работната сила. Те трябва да помогнат в новите управителни съвети на АПК и в стопанските комитети на поделенията да бъдат избрани най-достойните представители на селскостопанските труженици, специалисти и ръководители, които могат да осъществяват компетентно ръководство на производството, поемат разумен риск, умеят да работят с хората и се ползват с необходимия авторитет. Под грижите на Партията израснаха прекрасни кадри и специалисти, които могат да допринесат в максимална степен за действителен поврат и нов подем в развитието на нашето социалистическо селско стопанство.

Отчетно-изборната кампания в АПК не бива да затихва, а да се превърне в начало на разгръщане на творческата инициативност на всеки производствен колектив за изпълнение плана за 1979—80 година. Доколко приетите мероприятия ще станат двигател за усъвършенстване на ръководството и повишаване на трудовата, технологическата и финансовата дисциплина зависи от неотслабващия партиен контрол над стопанската дейност. Разговорите в първичните организации по замяната на партийните членски книжки, които ще продължат през годината, трябва да насочат комунистите, избрани в ръководните органи, към отчет на големите задължения, които са им гласували трудовите колективи. Това ще засили политическия елемент в ръководството на икономиката, ще допринесе за издигане на по-високо равнище демократическия централизъм във всички звена на селскостопанското производство.

Digitized by Google

ТРИ ДЕСЕТИЛЕТИЯ СИВ

ДИМИТЪР ПЕТКОВ

На 25 януари 1949 година, когато токущо възникваше и се формираше световната социалистическа система, се роди и първата световна икономическа организация на социалистическите страни — Съветът за икономическа взаимопомощ. Вече три десетилетия той играе изключително важна и все по-нарастваща роля в развитието и укрепването на новия обществен строй, в овладяването на върховете на научно-техническия прогрес. Благодарение на установените нови отношения между страните, СИВ спомогна да нарасне политическата, икономическата и отбранителната мощ на социалистическата общност, социализмът да се превърне в решаваща сила на нашата епоха, епоха на прехода от капитализма към социализма в световен мащаб.

— — — —

Създаването на Съвета за икономическа взаимопомощ е обективна потребност. Той е закономерен продукт на развитието на икономиката в световен мащаб и специално в рамките на социалистическите страни.

Обвързването на производствените процеси в световен мащаб възникна и получи значително развитие още в условията на капитализма, особено в последните десетилетия. Тази естествена интернационализация на производството беше забелязана още от К. Маркс и В. И. Ленин. Маркс предвиди, че в хода на класовата борба работническата класа ще дойде до „...хармоничната национална и интернационална координация на обществените форми на производството"[1]. Значително по-късно, когато капитализмът вече беше навлязъл в последния стадий на своето развитие — империализма, Ленин направи обобщението: „Целият стопански, политически и духовен живот на човечеството все повече се интернационализира още при капитализма. Социализмът изцяло ще го интернационализира."[2]

Научните предвиждания на пролетарските вождове прекрасно бяха потвърдени от световното развитие и получиха своя завършен вид в хода на прерастването на социализма в световна система със създаването на Съвета за икономическа взаимопомощ.

Закономерната интернационализация на производството се подсили и ускори от конкретните исторически условия, създадени от световната капиталистическа система и нейната цитадела Съединените американски щати. С цел да задушат в зародиш новия строй в европейските социалистически страни те установиха спрямо тях желязната завеса на икономическа блокада. При наследеното изключително ниско равнище на икономическото развитие и огромни разрушения, оставени от опустошителната Втора световна война, новите социалистически страни можеха да се опрат единствено на помощта на Съветския съюз, за да устоят на империалистическия натиск и успешно да възстановят и изграждат своите страни по избрания социалистически път. Но главната и определяща причина за създаването на първата социалистическа икономическа организация беше обективната закономерност на международното социалистическо разделение на труда. В условията на развитието на съвременния научно-технически прогрес всяка страна може да развива своята икономика само като прилага последните постижения на науката, техниката и технологията, като създава крупни производствени мощности. Нито една от тях, като изключим Съветския съюз, не може да осигури такива капитални вложения и научно-технически потенциал, които да ѝ позволят да обновява производствените мощности, за да има високоефективно и на съвременно техническо равнище производство.

Обединяването на силите на социалистическите страни в една икономическа общност им позволи най-рационално да използват материалните, трудовите и финансовите ресурси както във всяка отделна страна, така и за цялата общност. Обективните потребности да се обединяват силите, породени от интернационализацията на самото производство, с всеки ден все повече се засилват.

— — — —

Съветът на икономическа взаимопомощ е организация, в която се установиха съвсем нов тип отношения между държавите, коренно различни от тези, които съществуват при капитализма. Международното

[1] К. Маркс, Ф. Енгелс, Съч., т. 17, с. 553.
[2] В. И. Ленин, Собр. соч., т. 23, с. 318.

Digitized by Google

разделение на труда при капитализма се извършва стихийно, под действието на законите, които управляват функционирането на капиталистическата икономика. Целта на производството е да се извлекат максимални печалби и на тази основа разделението на труда е основано на експлоатацията на едни страни от други, на жестока конкурентна борба между големи и малки промишлени кооперации, безкомпромисна борба за надмощие, за прехвърляне на тежестите от една страна на друга. Това е характерно и за най-завършения образец на капиталистическата интеграция Общия европейски пазар. Той беше създаден като затворена икономическа групировка, за да осигури по-големи предимства на капитализма в Западна Европа в конкурентната му борба с американския и японския империализъм. Като разшири пазара за „своите" капиталисти чрез високите митнически бариери, Общият пазар обаче не премахна, а само възпроизведе в по-широки рамки недъзите на общата криза на капитализма — инфлация, валутна криза, безработица, неравномерно развитие на страните, циклично намаляване на темповете и обема на производството и други.

Съвсем друг е характерът на отношенията между социалистическите страни. Той се вижда от главната цел, определена още със създаването на СИВ: развитието на всестранно икономическо и научно-техническо сътрудничество на основата на последователно прилагане на принципите на международното социалистическо разделение на труда в интерес на построяване на социализма и комунизма в страните членки и осигуряване устойчив мир в света.

„Съветът за икономическа взаимопомощ е първата и главна икономическа организация на социалистическите страни, основана на марксистко-ленинските принципи на социалистическия интернационализъм, уважаване на държавния суверенитет, независимостта и националните интереси, невмешателството във вътрешните работи на страните, пълно равноправие, взаимна изгода и другарска взаимопомощ."[1]

Коренно различни са и методите на функциониране на икономическите взаимоотношения: съзнателно планово регулиран от комунистическите и работническите партии и правителства на страните членки процес на международно разделение на труда, основано на взаимната изгода, пълно взаимно съгласие и доброволност, широка и всестранна братска взаимна помощ за формиране на високоефективна структура на националните икономики и тяхното постепенно сближаване и изравняване.

Съветът за икономическа взаимопомощ не е някакъв наднационален институт. Той е организация, създадена и функционираща при пълно равноправие. Той е образец на взаимноизгодно сътрудничество и на интернационална взаимна помощ, на хармонично съчетаване на националните и интернационалните интереси. Чрез нея предимствата на социализма като обществен строй във всяка отделна страна се допълват с огромните допълнителни възможности и предимства, които разкрива пред тях международната социалистическа кооперация и разделението на труда.

С право другарят Тодор Живков по повод четвъртвековния юбилей на СИВ изтъкна: „Днес още по-ясно се вижда коренната разлика във взаимоотношенията между държавите на капитализма, където всеки се стреми да стовари трудностите върху гърба на другите, и взаимоотношенията между страните от социалистическата общност — отношения на истинско сътрудничество и братска взаимопомощ."[2]

Тази огромна разлика между интеграцията в двете обществени системи личи във всички насоки на икономическите взаимоотношения.

— — — —

През своето тридесетилетно съществуване СИВ непрестанно се развиваше.

Принципите и методите на неговото изграждане и функциониране и огромните резултати, които постигнаха страните учредителки — европейските социалистически държави — България, Полша, Румъния, СССР, Унгария и Чехословакия, и ГДР, която се присъедини към тях през 1950 г., привлече вниманието на световната общественост. Към СИВ се присъединиха три нови страни — Монголия през 1962 г., Куба през 1972 и Виетнам през 1978 година. Редица други страни като Югославия, Ирак, Финландия, Мексико, Лаос, Ангола и Етиопия установиха близки отношения на сътрудничество, като подписаха над 80 двустранни споразумения.

Но успехът на СИВ се дължи преди всичко на неговото вътрешно развитие. Той задълбочаваше и разнообразяваше формите и методите на сътрудничеството, търсеше нови, по-ефективни средства за осъществяване на закономерния процес на международно социалистическо разделение и кооперация на труда, съобразно степента на развитието на производителните сили в цялата общност. В началото страните основателки си оказваха преди всичко сътрудничество чрез размяна на суровини, оборудване и други стоки. На тази база постепенно се развиваше и задълбочаваше международното социалистическо разделение на труда. Когато в СССР беше построено развитото социалистическо общество, а останалите страни също навлязоха в този по-висш етап на изграждане на новия строй, се появиха предпоставките и потребностите да се премине към качествено нови организационни и икономически форми на сътрудничество. От сферата на взаимния стокообмен неговият център постепенно се изместваше към планово съгласуваното сътрудничество в сферата на производството. В редица водещи отрасли започна да се формира и все повече задълбочава единният възпроизводствен цикъл,

[1] Н. В. Фадеев, СЭВ. Достижения и перспективы. Изд. „Знание", 1977, с. 3.
[2] Т. Живков, Събрани съчинения, Партиздат, т. 22, с. 237.

Digitized by Google

вертешноотраслова, отраслова и териториална кооперация.

Новият етап в развитието на сътрудничеството на социалистическата общност започна с приемането на Комплексната програма за по-нататъшно задълбочаване и усъвършенствуване на сътрудничеството и за развитието на социалистическата икономическа интеграция на страните — членки на СИВ, приета през 1971 година. Тя начерта практическите пътища за прилагане закономерните изисквания за широка и дългосрочна социалистическа интеграция, за все по-задълбочаващо се коопериране на икономиките на обединилите се страни, без да се нарушават принципите на доброволността и на взаимната изгода.

Установи се и все повече се разширява координацията на плановата дейност не само на двустранна, но и на многостранна основа. Разработват се общи дългосрочни и краткосрочни прогнози и се уточнява тяхното реализиране. С десетки спогодби се извърши специализация и кооперация в производството на хиляди машини и детайли и възли в различни страни. По този начин все повече изделия, чието производство се завършва в една страна, са колективен продукт на труда на цялата общност. Премина се към съвместно изграждане на крупни производствени мощности. От 1976 година започна изпълнението на първия съвместен план за решаване на крупни задачи в областта на топливно-енергийната, минноруднатa, целулозната и други промишлености, като се изграждат общо финансирани мощности на стойност 9 млрд. преводни рубли. Един от големите съвместни обекти от тях е разработката на Оренбургското газово находище в СССР и изграждането на газопровода „Съюз", по който България, Чехословакия, Полша, ГДР и Унгария ще получават годишно 15,5 млрд. куб. м природен газ. На XXXII сесия социалистическите страни направиха нова крачка в задълбочаване процеса на интеграция. Те разработиха и утвърдиха няколко съвместни дългосрочни целеви програми до 1990 година в областта на енергийно-суровинната база, машиностроенето, селското стопанство, хранителната промишленост, производството на предмети за широко потребление. Премина се и към съвместно планиране за осигуряване производството на определен вид изделия като металорежещи машини и транспортна контейнеризация. Това са съвсем нови явления в световната история на икономическите взаимоотношения, когато няколко страни с общи усилия се заемат да решават крупни научни, технически и производствени въпроси, създават общи международни организации и колективи, съвместно изградени мощности, обединяват силите на над 1600 научни звена на многостранна и двустранна основа. Това са не само нови форми за сътрудничество, които позволяват да се решат въпроси, които не са по силите на отделните страни, но и важни елементи в развитието на качествено новото социалистическо разделение и кооперация на труда, на процеса на обобществяването на производството в международен мащаб.

Така от скромното начало — широката обмяна на опит, оказване на техническа помощ, взаимопомощ чрез взаимния стокообмен се стигна до координирането на дейността непосредствено в сферата на производството, капиталните вложения и науката и техниката .

В началото СИВ играеше ролята на лаборатория за изработването на колективен опит в изграждането на новия строй. Неговото непрестанно развитие дава достатъчно основание на академик Рейнголд от ГДР и проф. Ширяев от СССР да направят важното заключение:

„СИВ стана не само организация за икономическо сътрудничество, но и своеобразна лаборатория, в която се изработват и проверяват на практика конкретните форми и методи за реализация на международните отношения от нов тип в икономиката, политиката, науката и техниката."[1]

Да, наистина СИВ се превръща в образец на международни отношения от нов тип и лаборатория, в която се изработват и проверяват формите и методите на този образец. Това е неговата непреходна историческа роля.

— — — —

Коренно различният характер на отношенията в общността на СИВ, произтичаща от самата същност на социализма като обществен строй, се изразява най-ярко в поставената за първи път в световната история цел, страните да се подпомагат, за да постигнат постепенно сближаване и изравняване на равнището на икономическото си развитие. Такава безкористност, при която развитите социалистически страни и преди всичко могъщият Съветски съюз с огромната си производствена и суровинна база подават братска ръка на изоставащите, за да им помогнат да ги догонят, е из основи чужда на капиталистическите страни.

Формулираната в Комплексната програма цел за изравняване на страните не е пропаганден жест, както някои се опитват да го представят.

„Постепенно сближаване и изравняване на равнищата на икономическото развитие на страните от социалистическата общност е обективен исторически процес в развитието на световната социалистическа система. Този процес е обусловен от социалистическия характер на производствените отношения в самите социалистически страни и от развитието на политическото, икономическото и научно-техническото сътрудничество и взаимопомощ помежду им.

Решаването на най-важната задача на социалистическото и комунистическото строителство — постигането на по-високо равнище на производителността на труда. В социалистическите страни в сравнение с капиталистическите — се съчетава органически с процеса на постепенно сближаване

[1] Сп. „Международная жизнь", бр. 11, 1978, с. 15.

Digitized by Google

и изравняване на равнищата на икономическото развитие на страните членки."[1]

Този крупен теоретически извод, направен колективно от страните — участнички на сесията през 1971 г., напълно се потвърди от целия ход на сътрудничеството и развитието на общността. Той се засили особено след приемането на Комплексната програма, когато съвместно бяха създадени нови предпоставки за ускоряване на този процес. Социалистическите страни още повече обединиха своите усилия не само за да решават общите въпроси, за да използват по-пълно предимствата на социализма във всяка отделна страна, но и предприеха колективни мерки да подпомогнат страните с по-малко развитие. На тях им бяха осигурени предимства при използване на кредити от международните банкови институции на СИВ с по-ниска лихва. Приети са специални програми за подпомагане на Монголия, Куба и Виетнам. Наред с това още по-последователно се прилагат двете главни предпоставки за изравняването — пълното мобилизиране на вътрешните усилия на всяка страна и взаимната подкрепа чрез създаване на преимуществени условия при кооперирането и усвояването на нови производства, при проектирането и пускането в експлоатация на нови мощности, с безплатното предаване на техническа документация, подпомагане в изследванията, в подготовката на кадри, с лицензии и пр., и пр.

Получените резултати най-добре характеризират същността на този коренно противоположен процес в икономическите взаимоотношения на страните от социалистическата система.

Преди всичко по-слаборазвитите в икономическо отношение страни се развиваха със значително по-високи темпове, отколкото развитите. Например за периода 1949 — 1973 година капиталните вложения у нас се увеличиха 13 пъти, в Румъния — 21, а в СССР — 9 и в ЧССР — 7 пъти. Промишлената продукция в България се увеличи 17 пъти, в Полша — 13 пъти, докато в напредналите страни тя нарасна 7—8 пъти. Подобна е картината и в областта на националния доход — 8 пъти увеличение в България, 4 пъти — в ЧССР.

Докато през 1950 година в нашата промишленост бяха заети най-малка част от работоспособното население — 11 на сто, а в ГДР — 44 на сто, след две десетилетия промишленото развитие на изостаналите страни се разгърна с огромни темпове и вече с най-ниско равнище на заети в промишлеността беше Румъния — 33 на сто, а най-високо в ГДР — 50 на сто. Промишлеността и в другите страни започна да осигурява повече от половината национален доход, включително и в България — 57 на сто през 1977 г. По главния икономически показател — производство на национален доход на глава от населението — различията в страните — членки на общността, се намалиха от 3:1 на 1,5:1, или два пъти. Затова, макар че различия в равнището на икономическото развитие на европейските социалистически страни, които още отначало установиха широка взаимопомощ помежду си, още съществуват, но те вече не носят качествен характер. Значително се ускори икономическото развитие и на приетите по-късно членове Монголия и Куба.

По този начин Съветът за икономическа взаимопомощ не само разкри една нова закономерност в развитието на световната социалистическа система, но и създава реални предпоставки за нейното реализиране. Разбира се, това не може да стане за кратък период, но реалните процеси потвърждават, че тя намира наистина последователно практическо приложение.

— — — —

Предимствата на социализма и на социалистическата интеграция още по релефно изпъкват, съпоставени с картината на развитието в капиталистическите страни. В социалистическата общност има здрави и устойчиви темпове, в капиталистическите страни — постоянна, вече дълго време угнетяваща криза, в която не настъпва истински подем, характерен за цикличността на нейното производство. Дори в години на известно оживление продължава да съществува хроническа инфлация, валутна криза, безработица.

Не случайно всяка година в статистическите годишници на ООН страните от СИВ се квалифицират като най-динамично развиващия се в икономическо отношение район на света. Тази констатация, която напълно отразява обективното състояние на икономиката на обединените в социалистическата общност страни, е потвърждение и на ефективността на новите отношения между тях. Взаимната помощ се оказа еднакво ценна и във времето на най-жестоката икономическа блокада и дискриминация, и в периода на изострянето на всестранната криза в капитализма. Страните си осигуряват сами основните количества суровини, при това техен главен доставчик е СССР, взаимно се снабдяват с най-важни машини и оборудване и по този начин почти изключват влиянието на инфлацията.

За изтеклите тридесет години страните от СИВ увеличиха националния си доход от 4,5 пъти за Унгария и Чехословакия, до 9,8 за България и 12 пъти за Румъния, промишлена продукция — 7,5 пъти за ЧССР, 20,3 пъти за България, а средно 11,1 пъти, производителността на труда 5 пъти. Средногодишният темп на нарастване на индустриалните изделия е 9,6 на сто. Тези темпове са средно с 50 на сто по-високи, отколкото средните постижения в света. Дълго време буржоазните икономисти се опитваха да обяснят по-високите темпове при социализма с ниското равнище, от което започна промишленото развитие на повечето страни поради наследената изостаналост от капитализма. Но тази

[1] Комплексна програма, Партиздат, 1971, с. 17.

Digitized by Google

разлика в темповете се запази и когато съотношението с равнището на развитие стана съвсем друго. Например през 1975 година вече общността на СИВ произвеждаше два пъти повече промишлена продукция, отколкото страните от Общия пазар. Но по темпове на нарастване на националния доход в периода след приемане на комплексната програма 1971 — 1975 година СИВ изпреварва три пъти западноевропейската икономическа организация. В социалистическите страни той се увеличи 32 на сто, в капиталистическите — с 12 на сто. Промишленото производство се увеличи с 45 на сто — четири пъти по-висок темп от развитите капиталистически страни. Изчислен на глава от населението, националният доход в СИВ нарасна през периода 1973—1977 г. с 32 на сто, в развитите капиталистически страни — със 7 на сто.

Тези данни са неопровержимо доказателство за историческите възможности на двете противоположни системи. Страните, които след войната американският империализъм искаше да задуши още в зародиш икономически, обединени сега произвеждат повече от една трета от световното промишлено производство (при една пета през 1950 г.), една трета от машините и химическите изделия, 22 на сто от електрическата енергия, 29 на сто от стоманата. Същевременно делът на развитите капиталистически страни преди 5 години беше 54 на сто (при 33 на сто тогава на СИВ) и продължава да пада.

Така в икономическото съревнование между двете системи интегрираната социалистическа икономика набира сили и създава по-добри предпоставки за максимално използване на създадените от човека и добитите от природата блага.

— — — —

Народна република България е една от малките социалистически страни. Тя наследи от капитализма примитивна промишленост в голяма степен със занаятчийски характер. В своето социалистическо развитие освен мобилизацията на своите вътрешни сили и възможности тя съзнателно и широко се опря на Съветския съюз и на останалите социалистически страни. Тя виждаше и вижда своето развитие само в рамките на широкото международно социалистическо разделение и кооперираме на труда. Това е най-важната предпоставка за развитието на мощна промишленост на съвременно равнище. Като обедини силите си с останалите социалистически страни, тя съумя да изгради собствена модерна индустрия и селско стопанство. С пълно право другарят Тодор Живков изтъкна, че съвременният индустриалеи облик на България се определя преди всичко от изградените със съветска помощ, съветски проекти и със съветски съоръжения предприятия.

„Ние добре разбираме, че нашият народ постигна историческите си завоевания в братското семейство на народите от социалистическата общност, в тясно сътрудничество и взаимопомощ с тях. Ние си даваме също така ясно сметка, че новите, далеч по-грандиозни и трудни задачи, които стоят сега пред нас, могат да бъдат решени успешно единствено при най-активното и в широки мащаби участие на нашата страна в международното социалистическо разделение на труда, в условията на тясно сътрудничество и братска взаимопомощ с другите социалистически страни".[1]

Едва ли може да се каже нещо в допълнение на тази оценка, която най-точно отразява реалността.

Затова вярна на своя интернационализъм и като изхожда от най-съкровените интереси на нашия народ нашата партия и правителството изцяло подкрепят и участвуват най-широко в дейността на тази социалистическа международна икономическа организация, която решава исторически задачи на развитието и укрепването на световния социализъм, като го развива икономически, сплотява го политически и му гарантира условия на устойчив мир.

— — — —

Буржоазната пропаганда си служи с най-различни клевети и измислици в безогледната си борба да дискредитира и очерни социализма, да внася разцепление в неговите редици и да намалява привлекателността му. Една от тях се отнася до същността на взаимоотношенията. Без всякакви доказателства реакционните политици се мъчат да припишат на тези отношения принципи на неравноправие и експлоатация, присъщи на капитализма. На тези измислици кресливо приглася маоистката пропаганда, като дори се опитва да вземе палмата за първенството, а също така и различните други леви и десни ревизионисти. За съжаление по тази пропаганда се подвеждат и някои честни революционери.

Но целият ход на взаимоотношенията между страните от СИВ, реалните факти са така силни, убедителни и неоспорими, че както казваше Иван Вазов „на клеветата строшават зъбът". Това са отношения, далечни и недостижими за капиталистическия свят, неподдаващи се на критериите, с които те си служат за оценка. Никакви политически машинации не могат да скрият факта, че СССР, главната опора на световния социализъм, за 25 години помогна на останалите социалистически страни да съоръжат и въведат в действие 1250 големи промишлени обекти, че той е главният им доставчик на нефт, газ, железни руди и други суровини. И тези факти най-добре показват същността на първата социалистическа икономическа организация, неведнъж характеризирана от др. Л. И. Брежнев като образец на истински социалистически интернационализъм, социалистически интернационализъм в действие.

[1] Т. Живков, Събрани съчинения, т. 22, с. 239.

Digitized by Google

СОЦИАЛИСТИЧЕСКИЯТ НАЧИН НА ЖИВОТ

В.В.ШЧЕРБИЦКИ
член на Политбюро на ЦК на КПСС и първи секретар
на Компартията на Украинската ССР

Трудещите се от страните на социалистическата общност под ръководството на своите марксистко-ленински партии уверено вървят по пътя на изграждането на социализма и комунизма. „Развитието на социалистическите страни, нарастването на тяхната мощ и засилването на благотворното влияние на водената от тях международна политика — това именно представлява сега главната насока на социалния прогрес на човечеството“[1] — се казва в Отчетния доклад на ЦК на КПСС пред XXV конгрес на нашата партия.

Един от най-важните резултати от революционното преустройство на обществото стана утвърждаването на исторически нов тип жизнедейност на хората — социалистическият начин на живот. В него с цялата си пълнота е въплътена **дълбоко хуманната същност на реалния социализъм.**

Натрупаният от братските комунистически партии опит във формирането на социалистическия начин на живот сам по себе си е общо интернационално достояние, което обогатява марксистко-ленинската теория и практика на строителството на новото общество.

I. МАРКСИСТКО-ЛЕНИНСКОТО СХВАЩАНЕ ЗА СЪЩНОСТТА НА НАЧИНА НА ЖИВОТ

Въпросите за начина на живот сега вълнуват цялото човечество, тъй като в тях намират концентриран израз много животрептящи проблеми на общественото развитие. Теоретическите основи и методологическите принципи на формирането на начина на живот са разработени от Карл Маркс, Фридрих Енгелс и Владимир Илич Ленин.

Марксизмът-ленинизмът разглежда начина на живот като една от най-важните, синтезиращите категории, разкриващи най-типичните форми на жизнената дейност на хората, обусловени от господствуващия начин на производство. Като пречупва в себе си икономическите, социалните, политическите, идеологическите и другите отношения, категорията „начин на живот“ дава възможност съществено да се конкретизира социално-икономическата и политическата характеристика на един или друг обществен строй. Като категория на историческия материализъм,

Статията е написана специално за сп. „Партиен живот“ чрез АПН.

[2] Л. И. Брежнев, Реч пред XVIII конгрес на ВЛКСМ, в. „Работническо дело“

Digitized by Google

начинът на живот от само себе си представлява един от най-важните инструменти за изучаване на взаимовръзките, взаимозависимостите между човека и обществото, постиженията на специфичните механизми и фактори за формиране на личността.

При определянето на същността на начина на живот основоположниците на научния комунизъм изхождаха от диалектико-материалистическото схващане за жизнедейността на хората, в която най-пълно се проявяват техните същностни черти. Човекът е не само продукт на обществените отношения, но е и техен творец, тъй като създава необходимите условия за своето битие. „... Както обществото произвежда **човека** като **човек** — пише К. Маркс, — така и той **произвежда** обществото."[1]

Научното определение на понятието „начин на живот" предполага обособяването на най-общото и едновременно конкретно типичното в живота на народа, класата, социалната група в рамките на определена обществено-икономическа формация. Това понятие изразява начина на включването на личността, на едни или други социални групи и класи в системата на обществените отношения. То изразява така също определен мироглед и поведение на личността, известен обективно обусловен модел на нейните ценностни ориентации. Затова научният анализ на същността на начина на живот изисква да се отчитат не само количествените му показатели, но и, което е и особено важно в условията на идейно противодействие между двете световни системи, неговите качествени характеристики.

Начинът на живот е класово понятие. Неговото съдържание се определя от господствуващата форма на собственост, от характера на политическата система, мирогледа и нравствените ценности на хората. **Комунистите виждат реалната основа на формирането на нов, последователно хуманен начин на живот в основните социално-икономически преобразования на обществото, главно условие за което е победата на социалистическата революция.** Историческият опит на СССР, както и на другите братски страни от социалистическата общност, потвърди верността на това основно положение на марксистко-ленинската теория.

Великото наследство на основоположниците на научния комунизъм е ненадминат образец в постановката и разработването на проблема за социалистическия начин на живот. Марксизмът-ленинизмът, както подчертава другарят Леонид Илич Брежнев, това е „нашият главен компас по пътя към комунизма"[2]. Той винаги е бил и си остава здравият фундамент за решаване на най-сложните задачи на комунистическото строителство, включително и на по-нататъшното усъвършенстване на социалистическия начин на живот, за неговото прерастване в комунистически форми на човешкото общежитие.

През последните години нашата партия извърши голяма, многостранна работа по обобщаването на опита в социалистическото строителство, във формирането на новия начин на живот. Тези въпроси намериха дълбока разработка в политическите и теоретическите документи на КПСС, в решенията на XXV конгрес на нашата партия, в трудовете на генералния секретар на ЦК на КПСС и председател на Президиума на Върховния съвет на СССР др. Л.И.Брежнев. Те бяха подложени на всестранен анализ от **Всесъюзната научно-практическа конференция на тема: „Социалистическият начин на живот и въпросите на идеологическата работа"**, организирана през май 1977 г. от отделите „Пропаганда", „Наука и учебни заведения" и „Култура" на ЦК на КПСС съвместно с Централния комитет на Компартията в Украинската ССР.

[1] К. Маркс и Ф. Энгельс, Соч., т. 42, с. 118.

[1] Л. И. Брежнев, Реч пред XVIII конгрес на ВЛКСМ, в. „Работническо дело" от 26 април 1978 г.

Digitized by Google

Както подчерта в приветствието си до участниците в конференцията другарят Л. И. Брежнев „начинът на живот, роден от социализма, стана достояние не само на съветските хора, но и на трудещите се от страните на социалистическата общност. В реално утвърдилия се социалистически начин на живот народите от целия свят виждат този идеал, за който са мечтали най-добрите умове на човечеството, за който са се борили и се борят милиони и милиони трудови хора"[1].

Всестранното усъвършенстване на начина на живот е една от най-важните, магистралните задачи, издигнати от XXV конгрес на КПСС. За нейното решаване са съсредоточени усилията на партийните организации, на държавните и стопанските органи, на цялата наша общественост.

II. СЪВЕТСКИЯТ СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ НАЧИН НА ЖИВОТ

Утвърждаването на социалистическия начин на живот в СССР е резултат от самоотвержения титаничен труд на всички нации и народности в нашата съветска социалистическа родина. Неговите източници и предпоставки са в историческото дело на Великия октомври, което коренно измени облика на съвременния свят.

Изпълнявайки ленинските завети, съветският народ под ръководството на КПСС създаде **здрави икономически и социално-политически основи на новия начин на живот**: могъщи производителни сили и зрели социалистически производствени отношения, въплътилата истинското народовластие високоразвита политическа организация на обществото с господствуващата в него марксистко-ленинска идеология.

През последното десетилетие икономическият потенциал на нашата страна практически се удвои. Сега Съветският съюз е една от най-високо развитите страни в света, държава с мощна съвременна икономика; с високо равнище на развитие на общественото съзнание, морала, образованието и културата на целия народ.

Благодарение на победата на Великия октомври, на изпитаното ръководство на Партията на Ленин, на нерушимото единство и братската дружба на всички нации и народности в нашата страна, **към върховете на социално-икономическия и духовния разцвет се издигна и народът на Съветска Украйна.** Сега Украйна е република с високоразвита промишленост, с едро социалистическо селско стопанство, с мощен научен потенциал и с богата и многостранна социалистическа култура. Достатъчно е да отбележим, че обемът на промишленото производство в републиката се увеличи 95 пъти в сравнение с предреволюционното равнище. Сега само Украйна дава над три пъти повече промишлена продукция, отколкото цялата наша страна през предвоенната 1940 година. Дълбоки изменения настъпиха и в селското стопанство. Те позволиха добивите от зърно да нараснат повече от три пъти в сравнение с предреволюционния период.

Икономиката на Украинската съветска социалистическа република, както и на всяка друга от братските съюзни републики, се развива в единния народностопански комплекс на цялата наша страна. Това многократно умножава силите ни, ускорява темповете на развитие. Всеки народ, влизащ в единното интернационално семейство на многомилионния съветски народ, се гордее със своя принос в общото дело на комунистическото строителство.

[1] Социалистический образ жизни и вопросы идеологической работы. М., Политиздат, 1977, с. 3—4.

Digitized by Google

От примера на Украинската ССР, както и на всяка друга съюзна република, съвсем наглядно се вижда как от година на година расте материалното и духовното равнище на съветските хора, как последователно се осъществяват програмните цели на КПСС. За 40 години пет пъти се увеличи жилищният фонд в градовете. Сега в Украйна всеки ден почти хиляда семейства влизат в нови жилища. За същото време стокооборотът нарасна 11 пъти, разходите за медицинско обслужване — 27, а за социално осигуряване — 178 пъти.

В нашата република, както и в цялата страна, в общи линии е вече завършен преходът към всеобщо средно образование на младежите. Това е забележителен успех на социалистическия начин на живот. Сега в Украйна всички завършващи основното училище практически продължават образованието си в средни училища и други учебни заведения, в които завършват общо средно и специално образование. Във всичките форми на обучение са обхванати 17 милиона души, или всеки трети жител на нашата република.

Съветската власт, социалистическият начин на живот осигуриха стремителен възход на науката и невиждан по-рано разцвет на културата на украинския народ. В нашата република се трудят почти 179 хиляди научни работници. Три четвърти от работещите в народното стопанство имат висше и средно образование. В сравнение с 1940 г. всяка година се дипломират средно 8,6 пъти повече специалисти. **Социалистическа по съдържание и национална по форма украинската съветска култура се развива в единното русло на многонационалната култура на народите на СССР.** Тя поддържа прогресивните национални традиции, щедро черпи всичко хубаво от духовното богатство на другите народи, все по-видимо придобива общи интернационални черти.

Доказателство за всекидневната грижа на Партията и съветската държава за трудовия човек, както и забележителна черта на нашия социалистически начин на живот е **непрестанното нарастване на обществените фондове за потребление.** Това е качествено ново, присъщо само на социализма явление, когато обществото удовлетворява значителна част от социалните потребности на човека. В края на текущата петилетка само в Украинската ССР тези фондове ще надхвърлят 20 млрд. рубли, или по 1600 рубли годишно за четиричленно семейство. Това сега се равнява примерно на годишното възнаграждение на работник със средна работна заплата.

Най-важно постижение на цялата следреволюционна история на нашата страна: най-голяма наша гордост е **съветският човек** — истински нов тип личност. Той — както подчертава др. Л. И. Брежнев — е „човекът, който съумя, след като извоюва свободата, да я защити в най-тежки боеве. Човекът, който изграждаше бъдещето, без да жали сили, и е готов на всякакви жертви. Човекът, който след като мина през всички изпитания, сам се промени неузнаваемо, съчета в себе си идейната убеденост и огромната жизнена енергия, културата, знанията и умението да ги прилага. Това е човекът, който като горещ патриот е бил и винаги ще бъде последователен интернационалист.“[1]

Опитът на СССР и на другите страни от социалистическата общност свидетелствува, че **принципите на социалистическия начин на живот стават норма на жизнедейността на широките трудещи се маси, придобивайки общи, интернационални черти.** Сред тях особено важно е да отбележим колективизма и другарството, патриотизма и интернационализма, високата трудова и обществено-политическа активност на възпитания от социализма човек, неговото нравствено здраве и социалния му оптимизъм, гражданската му зрелост, непримиримостта му

[1] XXV конгрес на КПСС, доклади и решения, с. 114—115.

Digitized by Google

срещу антисоциалните действия и срещу изостаналите възгледи, срещу преживелиците от частнособственическата психология и морал.

Социалистическият начин на живот е сложен социален феномен. Общото стратегическо ръководство на процеса на неговото формиране и усъвършенствуване, на идейно-политическото му осигуряване, както показва историческият опит, може да се осъществява само от такава политическа организация, каквато е марксистко-ленинската партия.

III. НЯКОИ АКТУАЛНИ ВЪПРОСИ НА РАЗВИТИЕТО НА СОЦИАЛИСТИЧЕСКИЯ НАЧИН НА ЖИВОТ

За разлика от стихийния характер на жизнедейността на хората в капиталистическото общество, **развитието на социалистическия начин на живот е планомерен, социално управляем процес.** Функциите на **политическото ръководство на общественото развитие в братските социалистически страни се осъществяват от управляващите марксистко-ленински партии,** които се ползват с пълното доверие на трудещите се. Въпреки клеветническите измислици на идеологическите противници на комунизма, партиите изпълняват тези функции не в резултат на „узурпирането на властта" и установяването на своя „диктатура", а исторически закономерно — като авангард на работническата класа, на всички трудещи се в борбата за смъкване на капиталистическото иго, за изграждане на социализма и комунизма.

Ето вече над 75 години ролята на политически вожд, организатор и възпитател на народните маси в нашата страна принадлежи на великата партия на Ленин. Безграничното доверие на съветските хора към партията на комунистите намери своето закономерно въплъщение в Конституцията на СССР, в член 6 на която четем дословно: „Ръководна и направляваща сила на съветското общество, ядро на неговата политическа система на държавните и обществените организации е Комунистическата партия на Съветския съюз. КПСС съществува за народа и служи на народа."

Осъществяването на индустриализацията на страната и колективизацията на нейното селско стопанство, на културната революция, най-справедливото решаване на националния въпрос — построяването на развито социалистическо общество — всичко това е свързано с **решаването на висшата хуманна цел на Партията — да се създадат необходимите най-добри условия за труд, обучение и отдих на трудовия човек,** за творческото развитие и широкото обществено прилагане на неговите способности.

Образец на истински научен и творчески подход при решаването на теоретическите и практическите задачи на развитието на социалистическия начин на живот е многостранната дейност на Централния комитет на КПСС и на неговото Политбюро. Единната общодържавна политика, научно разработвана от нашата партия, е онзи най-важен инструмент, с помощта на който на различни равнища се формира и непрекъснато се усъвършенствува съветският социалистически начин на живот. Всички най-важни съставки на начина на живот в цялата динамика на развитието им намират пълен израз в нашите народностопански планове, в директивните документи на Партията и на съветската социалистическа държава.

Първостепенно значение в този процес има **социалната политика на Партията,** осъществяването на начертаната от XXV конгрес на КПСС програма за социално-икономическото развитие на съветското общество през десетата петилетка. Тази програма предвижда на основата на по-нататъшното развитие на икономиката и на повишаването на

Digitized by Google

ефективността на общественото производство „да се осигури по-пълно задоволяване на нарастващите материални и духовни нужди на народа, последователно развитие на социалистическия начин на живот, по-нататъшно усъвършенствуване на социалната структура на съветското общество"[1].

Едновременно с това XXV конгрес на КПСС очерта и основните насоки, както и най-актуалните проблеми на последователното усъвършенствуване на социалистическия начин на живот, а именно:

— **в социално-икономическата област** — да се осигури значително повишаване на обществената производителност на труда и засилването на неговия творчески характер; неотстъпно да се повишава жизненото равнище на народа, все по-пълно да се удовлетворяват растящите материални и духовни потребности на съветските хора;

— **в социално-политическата област** — по-нататъшно сближаване на всички класови и социални групи, формиране на социалната еднородност на обществото; развитие на социалистическата демокрация, разширяване участието на трудещите се в управлението на производството, науката, културата;

— **в областта на националните отношения** — по-нататъшно укрепване на единството и дружбата на всички нации и народности на нашата страна, на новата историческа човешка общност — съветския народ; задълбочаване процесите на интернационализацията на социалистическото общество;

— **в областта на духовния живот** — формиране на научен мироглед у всички членове на съветското общество, повишаване на тяхното общообразователно и културно-техническо равнище, утвърждаване на комунистически идейно-нравствени качества у всеки съветски човек;

— **в областта на бита** — постоянно усъвършенствуване на цялата система на обществените форми на удовлетворяване потребностите на трудещите се, подобряване организацията на тяхното културно-битово обслужване, на почивката и здравеопазването им.

Както показва досегашният опит, **развитието на социалистическия начин на живот е сложна и комплексна задача,** която изисква съвместното неотслабващо внимание на партийните, държавните, стопанските и другите обществени организации, както и съгласуваните усилия на учените.

Конкретните задачи и пътища на по-нататъшното усъвършенствуване на съветския начин на живот намират своето практическо осъществяване например **в комплексните планове за социално-икономическото развитие,** които получиха широко разпространение и в нашата република. Достатъчно е да отбележим, че по инициатива на партийните комитети и организации и с активната подкрепа на научните учреждения такива планове вече са разработени и се осъществяват в 40 града и в още 70 административни района на УССР, общо в 20 хиляди трудови колектива. Успешно протича работата и по съставянето на областни и отраслови планове за социално-икономическото развитие.

Социално-икономическото планиране предвижда да се решат широк спектър задачи на по-нататъшното развитие на социалистическия начин на живот, сред които тук ще отбележим повишаването на ефективността на общественото производство, както и на културно-техническото равнище на социалистическите труженици, тяхната съзнателност и обществената им активност, подобряването на условията на труд и бит и т. н.

---

[1] XXV конгрес на КПСС, доклади и решения, с. 288.

Digitized by Google

Практиката убедително свидетелствува, че това планиране служи като конкретно научнообоснована програма за подобряване по всички параметри на условията и съдържанието на жизнедейността на съветските граждани. Тъй че на комплексните социално-икономически планове ние гледаме като на изпитани и ефективни инструменти за реализация на разгърната социално-икономическа програма в далечна перспектива.

Резултатите, постигнати в СССР и в другите социалистически страни, създават предпоставки за **фундаментални изследвания** по проблемите на научното управление на усъвършенствуването на начина на живот, на неговото прогнозиране и планиране. При това в методологическо отношение е твърде важно постоянно да се отчита цялата сложност и многостранност на проблематиката на начина на живот с оглед тя да не се свежда само до нейния „потребителски" модел, т. е. до удовлетворяването само на растящите материални и културни потребности на човека. Задачата сега е начинът на живот да се изследва като средство за цялостно, хармонично и разностранно формиране на личността, като едновременно се изучава и усъвършенствува механизмът на усвояване на нормите на социалистическия начин на живот от всеки човек, включително и на тяхното обогатяване със собствен творчески опит.

КПСС насочва творческите кадри все по-дълбоко да изучават влиянието на характера на труда, на взаимоотношенията в трудовия колектив и на диалектиката на обществените и личните интереси върху начина на живот. Изключително важна за философското осмисляне на този широк и комплексен проблем е разработката на въпросите за **формиране на активната жизнена позиция, на ценностната ориентация** в условията на разгръщащата се научно-техническа революция, на повишаването на изискванията на обществото към професионалната и политическата подготовка на специалистите и т. н.

Развитието на социалистическия начин на живот по своето съдържание е процес на превъплъщаване на комунистическия обществен идеал в живота. Затова в тази насока особено важно значение и голяма роля се пада на идеологическата работа на Партията, на нейната възпитателна функция.

Ръководейки се от решенията на XXV конгрес на КПСС, партийните организации в нашата република приеха действени мерки **цялата идейновъзпитателна работа да се изгражда на научна основа.** Централният комитет на Компартията в Украинската ССР, областните, градските, районните и другите партийни комитети, републиканските идеологически учреждения и ведомства, много партийни организации в Украйна все по-успешно и резултатно разработват **перспективни планове за идеологическата работа.** Както показва практиката, тези планове са добра основа за системно, целенасочено и комплексно идеологическо въздействие. При това местните партийни ръководства се стремят да изучават всички съставки, всички аспекти на комплексния подход в идеологическата дейност, да създават все по-ефективен механизъм за практическо осъществяване на тази дейност и на тази основа значително да повишават нейната действеност.

В цялата тази работа партийните комитети и организации в нашата република отчитат, че теоретическите и практическите проблеми на формиране на начина на живот сега са в центъра на идеологическата борба и на световната арена. Затова **едно от най-важните задължения на всички партийни органи и организации** — от горе до долу — **е да формират научен комунистически мироглед у всеки социалистически труженик, да разобличават идеологическата диверсия на империалистите, да възпитават непримиримо отношение към всяка проява на буржо-**

Digitized by Google

азната идеология и психология, да водят борба срещу политическото безгрижие и самоуспокоение, да ратуват за принципна оценка и непрестанна борба против тях. Комунистите винаги изхождат от това, че **неотстъпното спазване на принципа на партийността и класовостта** е необходимо условие, от една страна, за последователен научен подход в изследванията на всички социални проблеми и процеси, а от друга — залог за **възпитаване на активна позиция на съветския човек — последователен патриот и интернационалист, хуманист и предан борец за комунизъм.**

С цялата си дейност братските марксистко-ленински партии доказват, че те нямат никаква друга цел освен **създаването на условия за мирен и щастлив живот на земята, за повсеместно тържество на начина на живот, достоен за човека.** В това именно те виждат своето призвание, своята благородна мисия, своя първостепенен интернационален дълг.

IV. МЕЖДУНАРОДНО ЗНАЧЕНИЕ НА НАЧИНА НА ЖИВОТ В РАЗВИТОТО СОЦИАЛИСТИЧЕСКО ОБЩЕСТВО

Утвърдилият се в страните от световната социалистическа общност социалистически начин на живот е принципно нов и висш тип социална жизнедейност на хората, който няма никакъв аналог в цялата история на световната цивилизация. Той притежава огромна притегателна сила за трудещите се от целия свят, най-ярко и нагледно разкрива безспорните предимства на социалистическия обществен строй пред буржоазния.

Буржоазно-капиталистическият обществен строй лишава от плодовете на съвременната цивилизация цели народи, експлоатираните класи, милионите маси от националните и расовите малцинства. **Антихуманната същност на капитализма** сега по същество се признава от представителите на все по-широки обществени кръгове на Запад. Прехваленият преди „свободен свят" сега се характеризира като **дълбоко кризисно „болно общество"**, като **„общество без бъдеще"**, в което милиони хора са обречени да водят начин на живот, ограничен в тесните потребителски рамки.

За справедливостта и хуманността на обществото можем да съдим единствено по това, как живее в него трудовият човек, какви реални права притежава той. Както е известно, най-първото право на човека е **правото му на труд.** А от това право капитализмът лишава милиони и милиони хора. Според официални данни в 23 така наречени „благополучни" капиталистически страни равнището на безработицата не пада под 5 на сто от общия брой на трудоспособните граждани. За какви „права" и „равни възможности" могат да твърдят например политиците и идеолозите на САЩ, когато там от това първо човешко право е лишен всеки десети човек, способен да се труди?! . . .

В същото време социализмът дава на всеки социалистически труженик гаранция, че никога не ще стане безработен или бездомен, че не ще бъде захвърлен на произвола на съдбата в случай на болест или старост, че на човешкото му достойнство не ще бъде посегнато, че може да бъде напълно спокоен за съдбата на своите деца.

Социалистическият начин на живот, утвърждаващ достойнството на всеки човек, притежава огромен революционен потенциал и с това също печели симпатиите на трудещите се от всички кранща на планетата. Затова съвсем не е за учудване, че идеолозите на антикомунизма, цялата система на империалистическата пропаганда сега полагат огромни усилия, за да девалвират това влияние и да представят социа-

Digitized by Google

лизма и социалистическия начин на живот във все по-изопачен вид. Именно на тези цели служат доктрините от типа на „качеството на живота“, на „посткапиталистическото общество“ и други подобни. Затова марксистите ленинци смятат за една от своите най-важни задачи последователното разобличаване на всякакви враждебни идеологически домогвания на класовия враг и на неговите помощници, включително и по пътя на изучаването на задълбочаващите се икономически и политически противоречия на империализма.

Опитът на СССР и на другите братски социалистически страни убедително свидетелствува, че **само развитият социализъм е в състояние да осигурява достоен живот за трудовия човек.** „Както социализмът е качествено различен, по-висш и по-прогресивен от капитализма обществен строй — съвсем справедливо отбелязва другарят Тодор Живков, — **така и социалистическият начин на живот е принципно различен, несравнимо по-богат и по-хуманен от начина на живот в капиталистическото общество.**“[1]

Затова твърде важно е да отбележим, че **все по-очевидно и безспорно става растящото международно значение на начина на живот в развитото социалистическо общество.**

Това от своя страна **намира реален израз:**

На първо място, в задълбочаващия се колективизъм на социалистическия начин на живот. Опитът на СССР убедително свидетелствува, че в условията на развитото социалистическо общество тази тенденция все повече и повече ще се проявява като закономерност на неговото постепенно прерастване в комунизъм.

Второ, в интернационализирането на чертите и характеристиките на социалистическия начин на живот. В обществения живот все по-голямо значение придобиват общите, независими от социалните и националните различия черти в поведението и възгледите на хората. Ускорява се процесът на изчезване на класовите, професионалните и другите различия между хората.

Трето, в облагородяването, във възвисяването на потребностите и интересите на членовете на обществото. В процеса на създаване на новия начин на живот те претърпяват съществени изменения, стават социално все по-значими. Решаването на задачата от историческа важност — **органическото съединяване на постиженията на научно-техническата революция с предимствата на социализма като обществена система** — дава възможност и на практика все по-пълно да се реализира марксисткото положение за превръщане на потребностите на хората в истински човешки потребности.

И четвърто, в развитието на последователния и истински демократизъм на социалистическия начин на живот. Социализмът осигурява на трудещите се широки възможности за обществено осъзнат избор на жизнения път, за планиране своето професионално и културно развитие, за реализиране на своите лични жизнени планове и стремежи. Акт на последователен хуманизъм например е закрепеното в член 40 на Конституцията на СССР право на трудещите се на избор на професия, на вида на занятията и работата им в съответствие с призванието, способностите, професионалната подготовка и образованието им и с отчитането и на обществените потребности.

Осъществяваното при социализма в най-широки мащаби и разнообразни форми участие на трудещите се в управлението на обществената дейност има огромно значение у социалистическия граждани

[1] XI конгрес на БКП, доклади и решения, С., Партиздат, 1976 г., с. 44.

Digitized by Google

да се формира чувството на равноправен стопанин на страната, на гражданска отговорност, да се учи да мисли и действува по държавнически, да възприема общите грижи и интереси като свои лични.

* * *

Протичащите сега процеси на интернационализиране на социалистическия начин на живот придобиват все по-широка и по-здрава социалноикономическа и политическа основа в зависимост от степента на развитие и укрепване на световната социалистическа система. Всяка братска комунистическа партия, всеки братски народ от многомилионната световна социалистическа общност, всяка братска социалистическа страна дава своя принос в съкровищницата на революционния опит по строителството на новото общество.

Многообразието на взаимните връзки, които свързват социалистическите страни, създава богатата и ярка картина на сътрудничеството между партиите, държавните органи, обществените организации и трудовите колективи. Това сътрудничество, тази братска дружба са здравата основа за решаването на националните задачи във всяка социалистическа страна и заедно — за укрепване на общите позиции на световния социализъм.

Затова сега на всички видове жизнена дейност на човека от социалистическия свят, независимо къде живее той — в Москва или в София, във Варшава или в Прага, в Берлин или в Будапеща, — са присъщи безспорно общи черти. Тази общност и преди всичко общността на начина на производство, мирогледа и културата — това е **реалната база за раждането и на интернационалните черти и традиции на социалистическия начин на живот.** В него комунистите от всички страни виждат първообраза на отношенията, които очевидно ще господствуват във времето на бъдното световно общество на истински свободни хора и нации.

Целият исторически опит убедително учи, че **неотклонното и последователно осъществяване на принципите и нормите на социалистическия начин на живот е могъщ източник и фактор за формиране на новия човек,** за организиране на неговия пълнокръвен и съдържателен живот, залог за по-нататъшното движение на народите по пътя на социалния напредък.

Digitized by Google

С ВИСОКИТЕ КРИТЕРИИ НА ТРИТОМНИКА
„ЗА ПАРТИЙНОТО СТРОИТЕЛСТВО"

ЕДИНСТВОТО НА ПАРТИЙНАТА ПОЛИТИКА И ПАРТИЙНАТА ДЕЙНОСТ

доц. ГЕОРГИ БЪРДАРОВ
кандидат на философските науки

Изминаха няколко месеца от издаването на забележителния тематичен сборник на др. Тодор Живков „За партийното строителство". Това време е малко, но то бе напълно достатъчно, за да се изяви в пълна сила големият интерес на партийния и на целия обществено-политически актив, на комунистите и на голяма част от комсомолците и безпартийните към тази богата на знания и опит енциклопедия по партийно строителство. Няма съмнение, че този интерес все повече ще нараства, защото в тези три тома всеки може да намери теоретически и практически отговор на вълнуващите го въпроси за Партията, за нарастване на нейната ръководна роля, за мястото, ролята и функциите на обществено-политическите организации, на държавните и стопанските органи; на въпроса, как да постъпи при решаване на една или друга конкретна задача, как да направи своя труд по-качествен и ефективен, как да работи и се бори за изграждането на развитото социалистическо общество.

Другарят Тодор Живков разработва задълбочено и всестранно редица проблеми от учението за Комунистическата партия. Всеки от тях има определено място и значение за нейното функциониране и развитие, за изграждането на социалистическото общество. Особено голямо е вниманието му **към партийната политика и партийната дейност.** Това са едни от най-важните проблеми на Партията, на които се отделя централно място. От една страна, политиката на Партията се разглежда като резултат от дейността на нейните органи, организации и членове, на целия народ, а от друга — аргументирано се доказва, че след утвърждаването ѝ тя се превръща в определящ фактор за дейността на всички партийни, държавни, стопански и други обществени органи и организации. Партийната политика и партийната дейност са органически свързани. Те определят насоките в развитието на социалистическото общество, стоят в основата на нашата ежедневна дейност, засягат жизнените интереси на обществото, на всеки колектив и гражданин. Тези кардинални проблеми са разгледани всестранно и задълбочено в диалектическа връзка и зависимост, в теоретически и практически аспект, на национално и местно равнище.

Digitized by Google

* * *

Изработването на политиката на нашата партия и държава през последните няколко десетилетия е тясно свързано с неуморната, творческа и динамична дейност на др. Тодор Живков. С неговото име и с най-активното му участие са свързани подготовката и осъществяването на такива крупни събития в историята и дейността на нашата партия и страна като историческия Априлски пленум на ЦК на БКП, Шестия, Седмия, Осмия, Деветия, Десетия и Единадесетия партиен конгрес — динамичната работа на колективните ръководни органи на Партията — Централния комитет, Политбюро и Секретариата на ЦК на БКП. Заслужава специално да се посочи големият личен принос на др. Т. Живков при изработването на Програмата на нашата партия за изграждане на развито социалистическо общество, приета на Десетия партиен конгрес.

Политиката на Партията, разработена в нейната Програма, намери по-нататъшна конкретизация и развитие в последвалите след Десетия конгрес важни партийни форуми, подготвени и проведени под непосредственото ръководство и при най-активното лично участие на нашия пръв партиен и държавен ръководител. Тук е необходимо да се посочат поне: Декемврийският пленум на ЦК (1972 г.), който приe програма за комплексно и все по-пълно задоволяване на растящите материални и културни потребности на народа; Единадесетият конгрес (1976 г.), който доразви и конкретизира партийната програма, обоснова и утвърди стратегическия девиз за „ефективност и качество"; Юлският пленум на ЦК (1976 г.), който набеляза практическите пътища за последователното прилагане на ленинските принципи в областта на социалната политика и осигуряване на висока ефективност и строг режим на икономии, създаде благоприятна атмосфера за разгръщане на безпощадна критика и самокритика на недостатъците, за най-пълно използване на възможностите и предимствата на социализма; Националната партийна конференция (1978 г.), която разгледа и набеляза мерки за усъвършенствуване на социалистическата организация на труда и плановото ръководство на народното стопанство като решаващ фактор за интензификация на икономиката, за висока ефективност и високо качество; Юлският пленум на ЦК (1978 г.), посветен на ускореното развитие на някои стратегически направления на научно-техническия прогрес в НР България. Писмото на др. Т. Живков до ЦК на ДКМС, което е една научнообоснована програма и стратегия за работа сред младежта.

Тази дейност стана възможна благодарение на историческия Априлски пленум на ЦК на БКП, който разчисти пътя за бързото и всестранно развитие на Партията и обществото. Другарят Тодор Живков, давайки оценка на изминатия период след Априлския пленум на ЦК, още на Осмия партиен конгрес посочи: „Сега нашето небе е ведро и чисто. Обновена е обстановката в Партията и страната. Възстановени са ленинските норми и принципи в партийния и държавния живот. Сега у нас се диша по-леко, настроението е по-бодро, вярата в Партията, в утрешния още по-светъл и щастлив ден на страната става все по-голяма и несъкрушима ..." (т. 2, с. 280).

Запознаването с трудовете на др. Тодор Живков показва, че при разработването на основните направления и положения от партийната политика **авторът е изхождал от Лениновата постановка, че политиката е концентриран израз на икономиката**, т. е., че в нея следва да се отделя централно място на икономическите проблеми, на материалното производство, което е основата за по-нататъшното развитие на всички останали области от обществения живот. В същото време

Digitized by Google

заслужава да се подчертае, че в цялото творчество на др. Т. Живков **политиката има водещо положение по отношение на икономиката.** Тя трябва да създава необходимите условия и обстановка за изпълнение на задачите. Диалектиката между икономика и политика е изследвана и приложена на практика по един изключително сполучлив начин. Няма случай авторът да ги разглежда откъснато една от друга или пък да ги противопоставя. В неговите трудове те винаги се намират в сложно диалектическо единство. „Всяка грешка в икономическата политика — посочва той — може да нанесе сериозни вреди не само на стопанството, но и на коренните жизнени интереси на класите и социалните слоеве, да доведе до нарушаване на техните взаимоотношения, на социално-политическото единство на обществото" (т. 3, с. 61).

Другарят Тодор Живков не се задоволява само с определянето на партийната политика. При разглеждането на програмно-целевия и комплексен подход и усъвършенстването на партийното ръководство той разкрива **и нейните основни компоненти.** Според него: „Главните аспекти на партийната политика са:

— политическа стратегия за осъществяване развитието на системата като цяло;

— научно-техническа политика (наука, техника, технологии);

— икономическа политика;

— социална политика;

— идеологическа политика (изкуство, култура, агитация, пропаганда, обществени науки);

— политика в областта на външните отношения;

— кадрова политика (подготовка, подбор, издигане, възпитание, оценка и преподготовка на кадрите);

— политика на социална и национална сигурност (милиция, съд, прокуратура, отбрана и пр.);

— развитието на Партията и непрекъснато издигане на нейната ръководна роля" (т. 3, с. 340). Всички тези съставни части на партийната политика се намират в сложни връзки и зависимости. Те са задълбочено и творчески разработени в неговите трудове, които съдържат ценни и многобройни научнообосновани препоръки за практическата дейност на субективния фактор.

В трудовете на др. Тодор Живков **ярко се разкриват основните методологически положения,** върху чиято основа се изработва политиката на Партията, а именно, широкото използване на основните принципни положения на марксистко-ленинското учение — партийност и класовост, научност, демократизъм, интернационализъм, съвременните постижения на науката, достигната степен в развитието на обществото, удовлетворяване на появилите се потребности, отчитането на богатия опит на СССР и на братските социалистически страни, опита на международното работническо и комунистическо движение, световните постижения в различните области на живота. „Главната задача на Партията като ръководна сила на нашето общество — посочва др. Тодор Живков — е колкото се може по-пълно да изразява в своята политика и дейност обективните закономерности и тенденции, да търси най-подходящите форми за организиране на масите, на държавните, стопанските и обществените институти" (т. 2, с. 657).

Общата политика на Партията е определена в нейната Програма. Това е политика на изграждане на развито социалистическо общество, която непрекъснато се конкретизира и развива от ръководните партийни органи. Този именно процес е показан много убедително в трудовете на др. Тодор Живков. Затова съвсем естествено следва изводът, че изработването на партийната политика не е еднократен акт, а творчески процес, неразривно свързан с нейното осъществяване. Тази пос-

Digitized by Google

тановка има важно теоретико-приложно значение. Тя се отнася до работата на всички нива на ръководство и за всички ръководни и изпълнителски кадри. Формирането и осъществяването на партийната политика се разглежда не само на национално, но и на местно равнище. По-точно отделя се голямо внимание на трансформирането на общата политика съобразно специфичните местни условия, както и на предпоставките и дейността на субективния фактор за нейното реализиране. На редица места се определя ролята, мястото и задачите на партийните, а също и на останалите обществено-политически органи и организации в това отношение. Обръща се голямо внимание на съчетаването на местните интереси с интересите на целия народ (т. I, с. 563).

Заслугата на др. Т. Живков е, че навреме насочва дейността на комитетите и кадрите към проблемите, които поставя обществено-икономическото ни развитие, към избора на най-подходящите пътища и средства за тяхното решаване. Тези проблеми като правило следва да заемат своето място в партийната политика и в дейността на Партията. Умението и находчивостта на автора към новото, прогресивното, на което принадлежи бъдещето, следва да ни служи за пример в нашата научно-теоретическа и организационно-практическа дейност. Всичко това потвърждава, че политиката на Партията се развива, конкретизира и уточнява съобразно изменящите се обстоятелства. Посочването на примери в подкрепа на тази теза не са необходими. За това говори всяко публикувано произведение в тритомника, нашата по-далечна, поблизка и сегашна действителност.

Ценното тук е, че нашият пръв партиен и държавен ръководител изцяло възприема Лениновата постановка, че „марксистите с всички сили трябва да се стремят към научно изучаване на фактите, които лежат в основата на нашата политика“ (т. 3, с. 61) и предявява висока взискателност към работата на партийните и държавните органи и организации своевременно да изучават и анализират социалните процеси и явления, общественото мнение и настроение, критичните бележки и предложения за подобряване на работата. За тази цел той препоръчва най-широко да се използват не само утвърдилите се партийно-организационни форми и методи, но и съвременните научни методи.

В тритомника се разкрива много ярко един качествено нов момент при формирането на политиката на Партията и държавата, особено през последните години, а именно — **тясното сътрудничество с братските партии и страни.** Той посочва: „Всички сме убедени, че когато прогнозираме развитието на нашата икономика и на другите сфери, трябва да държим сметка за сближението със Съветския съюз, да използваме съветския опит, да съгласуваме нашите планове с другите социалистически страни“ (т. 3, с. 574). Това дава възможност да се използват големите резерви, които предоставя социалистическото разделение на труда. Този процес все повече ще се развива, задълбочава и усъвършенствува, защото той отговаря на обективните закони на развитието на социалистическото общество, защото е в интерес на всички народи от социалистическата общност.

Големи са заслугите на др. Тодор Живков в разкриването и обогатяването **на характерните черти на партийната политика.** Те не са дадени като нещо статично, неизменно, а в процеса на тяхното развитие и обогатяване.

Една от най-важните черти на партийната политика е **нейният класов характер,** т. е. **изискването тя винаги да отразява коренните, трайните интереси на работническата класа, на селскостопанските труженици, на народната интелигенция.** В първите години след народната победа политиката на нашата партия беше насочена, от една страна, към ликвидиране на политическата съпротива и премахване на

Digitized by Google

икономическата база на буржоазията, а от друга, към утвърждаването, развитието и обогатяването на социалистическата собственост и на социалистическите обществени, в т. ч. и производствени отношения. Нашата партия провежда тази политика твърдо и неотстъпно. Тя е единствено правилна и вярна политика, защото осигурява успешното изграждане на социалистическото общество, все по-пълното задоволяване на постоянно нарастващите материални и духовни потребности на трудещите се. Партийната политика запазва своя класов характер и на настоящия етап от обществено-икономическото ни развитие. Сега обаче тя отговаря много по-пълно на интересите на целия народ.

Друга характерна черта е **научността и обосноваността на партийната политика.** Тя произтича от дълбокото познаване както на социалистическата действителност, така и на изискванията на обективните обществени закони и на умението те да се използват на практика. Какво значение отделя др. Тодор Живков на този въпрос се вижда от факта, че успешното изграждане на развитото социалистическо общество от Партията и народа се поставя в зависимост от това, дали партийната политика ще продължава да бъде научнообоснована, дали постоянно ще се развива, обогатява и оценява въз основа на опита на милионите маси в страната (т. 3, с. 12).

Важна характерна черта на партийната политика е **широко демократичният начин на нейното формиране и осъществяване.** Проявлението на тази черта е възможно само в условията на социалистическата демокрация. Тук демократизмът се изразява в умението на нашата партия да мобилизира знанията и опита на членовете на ЦК на БКП, на най-видните наши учени, на знатните хора на труда, на партийните и другите обществени органи и организации, на комунистите и безпартийните. Достатъчно е да си спомним многобройните всенародни обсъждания на най-важни партийни и държавни документи, подготовката за Единадесетия партиен конгрес, за Националната партийна конференция, за да оценим това голямо завоевание. **На практика разработването и осъществяването на партийната политика е колективно дело, в което участвува целият народ. Това участие е една прекрасна школа за комунистическо възпитание.** За това с гордост др. Т. Живков посочва, че нашата политика, партийната политика е народна политика, тъй като отразява и изразява интересите, потребностите и въжделенията на целия народ.

Друга отличителна черта на политиката на Партията е нейният подчертано **хуманен характер,** който има многобройни проявления и измерения, сред които със своята сила и значимост се откроява **грижата за човека.** В условията на социалистическото общество личността разполага с необходимите условия за многостранно развитие, за изява на висока социална активност и отговорност, за творчество и инициатива. Ето защо **централно място в политиката и дейността на Партията заема човекът** — все по-пълното задоволяване на неговите растящи материални и духовни потребности.

При разработването на политиката на Партията др. Тодор Живков доразвива Ленриновото положение за необходимостта от **пълно съчетаване в политиката на близките и крайните цели на Партията,** при което решаването на текущите, всекидневните задачи следва да се подчинява на осъществяването на дългосрочните задачи, на непосредствено историческата цел на Партията — изграждането на зряло социалистическо общество и подготовката на условията за постепенен преход към комунизма. Това изискване намира израз в съчетаването на текущото и перспективното планиране на различни нива на партийно ръководство, в подчиняването на годишните планове за социално-икономическото развитие на страната, отраслите, окръзите на петгодишните планове.

Digitized by Google

Характерна черта на партийната политика е **правилното определяне на основното звено** в цялата система от задачи. Спазването на това изискване позволява на партийните комитети и организации да въвлекат, направляват и мобилизират силите на комунистите и безпартийните за своевременното и качественото изпълнение на задачите на решаващите участъци.

За осъществяването на политиката, както се посочва на редица места в тритомника „За партийното строителство", **са налице всички обективни условия. Затова нейното реализиране зависи преди всичко от субективния фактор.** На неговата същност, функции и задачи се отделя първостепенно значение.

В най-тясна връзка с партийната политика и дейност другарят Тодор Живков подробно и задълбочено разработва в своите трудове **основните функции на политическото ръководство на Партията.**

Първата, най-важната функция е определянето на партийната политика и на политическия курс на Партията на съответния етап от развитието на обществото и набелязване на пътищата и средствата за нейното изпълнение. Това е главният ориентир за работата на партийните органи и организации. Затова решенията на Партията носят политически, насочващ характер, а тяхната по-нататъшна конкретизация и реализация е дело преди всичко на съответните държавни, стопански и обществено-политически органи и организации. Тази позиция се отстоява енергично и аргументирано.

Втората функция на политическото ръководство е свързана с **разясняването и развитието на дълбоката същност и значението на партийната политика,** на нейните насоки, на формите и методите за осъществяването ѝ. Тук задълженията на идеологическия фронт са големи и отговорни. „Когато политиката на Партията се осъзнае от народа и стане народно дело — посочва др. Т. Живков, — тя се превръща във велика материална сила, става закон на живота" (т. 3, с. 568).

Третата функция на политическото ръководство **е организаторската работа на Партията** и на всички останали органи и организации за осъществяване на партийната политика. На тази функция Партията винаги е придавала необходимото значение. Тази дейност придобива особена актуалност сега, когато се налага пълна мобилизация на силите за изпълнение решенията на Единадесетия партиен конгрес, на Националната партийна конференция, на плана за социално-икономическото развитие на страната, окръзите, стопанските комбинати и АПК за 1979—1980 година.

Четвъртата функция на политическото ръководство се изразява в **регулиращата и направляващата дейност на Партията, на нейните органи и организации.** Партията осигурява необходимите условия всички звена, влизащи в политическата система на социализма, да работят ефективно; да няма дублиране и смесване на техните функции. От спазването на тези изисквания в голяма степен зависи пълното реализиране на партийната политика.

Петата функция обхваща системния отчет, контрола и проверката на изпълнението на задачите. В тази именно дейност на практика се проверява как се осъществява партийната политика, какви са постигнатите успехи, кои са допуснатите слабости, какви мерки са необходими за подобряване на работата. Тя се явява своеобразен завършек на целия цикъл на политическото ръководство на Партията, на нейните органи и организации.

Главната отговорност за провеждането на партийната политика по места пада върху окръжните, градските, общинските и заводските партийни комитети, на партийните организации и на съответните стопански, държавни и други органи и организации. Затова нашата партия, нейните органи и организации се стараят да работят като единен

Digitized by Google

организъм; да бъде синхронизирана и координирана тяхната дейност. Но това не е достатъчно. Такава организираност и съгласуваност следва да има и в работата им с държавните, стопанските и другите обществени органи и организации, а също и между тях. Тази координираща роля се осъществява от партийните комитети и съответните нива на ръководство. Колкото това става по-сполучливо, толкова са по-добри и резултатите. Тук има много неизползвани резерви.

* * *

Политиката и дейността на Партията обхващат всички области на обществения живот. Докато партийната политика определя целите и задачите, посочва средствата, които трябва да се използват, то партийната дейност има за цел да мобилизира масите за тяхното практическо осъществяване.

Когато др. Тодор Живков говори за партийната дейност като цяло и за нейните основни видове, той винаги я свързва и подчинява на формирането и изпълнението на партийната политика. Той разглежда проблемите на Партията, на партийното строителство в най-тясна връзка с измененията, които са настъпили в обществото. За него **партийната дейност не е самоцелна, а винаги — целенасочена.** Главното за успеха на всяка борба е кръвната връзка на Партията с народа. Пълният успех в изпълнението на партийната политика зависи от тясната връзка на Партията с народа, от уменето да се вдигне на енергичен и героичен труд, да бъде винаги сред народа и заедно с народа да решава задачите на социалистическото строителство. Затова др. Тодор Живков воюва безпощадно против парадността, излишния шум, времеядството, формализма, шаблона, бюрократизма, против всичко, което пречи за повишаване на качеството и ефективността на партийното ръководство и дейност.

Веднъж определена, **партийната политика се превръща в главен смисъл и основно съдържание на цялата дейност на партийните, държавните, стопанските и останалите обществени органи и организации, на всички комунисти и безпартийни.** Др. Тодор Живков задълбочено обосновава необходимостта от изграждане върху научна основа не само на партийната политика, но и на дейността на всички органи и организации. Защо е необходимо това? Защото новите цели и задачи, които поставя Партията, а именно изграждането на развито социалистическо общество, преминаване от екстензивен към интензивен път на развитие, постигане на високо качество и ефективност от всички обществени дейности и други изискват адекватно на тях съдържание, форми и методи, организация. Своевременното привеждане на работата в съответствие с новите цели и задачи е много важен фактор за навременното и качественото изпълнение на задачите. Не бива да забравяме, че новите цели и задачи не могат да се решават само със стари форми и средства. Това именно налага непрекъснато да се усъвършенствува работата на субективния фактор. Този процес обаче не е гладък и не е лесен. Той е съпроводен с преодоляването на по-големи или по-малки трудности. Те идват от неразбирането на новите задачи, от нежеланието да се внасят изменения в стереотипа на работа, с който е свикнала личността; от страх, съмнение и колебание пред новото и т. н.

След определянето на политиката, след вземането на важни решения, многократно посочва др. Т. Живков, **главно условие за тяхното изпълнение е целенасочената, системна, добре планирана и ръководена политическа и организаторска дейност.** Това изисква да се разбере и осъзнае дълбоката същност и значението на партийната политика от всички. Тя да стане главен компас, смисъл и съдържание в работата на всички органи, организации, на всеки трудов колектив,

Digitized by Google

на всеки комунист, сдружен земеделец, на всеки безпартиен. Всеки да заживее с новите задачи и да отдава безрезервно своите знания и опит за тяхното осъществяване. Независимо къде работи, в коя сфера на обществения живот (промишленост, строителство, транспорт, селско стопанство, търговия, народна просвета, здравеопазване и др.), всеки би следвало да има високото съзнание, че той е на важен участък, където се осъществява партийната политика. Тук именно се изявява политическото съзнание, професионалното майсторство, културата и отговорността за възложеното дело. Вече, както посочва др. Тодор Живков, не е достатъчно човек само да се труди, да бъде на работа, а той следва да проявява професионално майсторство, творчество и новаторство в работата си, да води борба за внедряване на последните постижения на научно-техническия прогрес и на челния световен опит, да подкрепя и възприема всичко ново, прогресивно и да води безпощадна борба срещу всичко старо, консервативно, което пречи на развитието и в същото време да проявява организираност, деловитост, високо чувство за отговорност към възложеното дело.

На всички тези въпроси др. Тодор Живков обръща голямо внимание. Той анализира не само положителните изменения в развитието на субективния фактор, но и смело, навреме и точно разкрива трудностите, слабостите, противоречията в неговата работа и сочи пътищата за тяхното преодоляване. В тази връзка авторът посочва: „На много места... не умеят да разкриват политическия смисъл на стопанските задачи, да ги обвързват с политиката на Партията и правителството, с перспективите на нашето развитие“ (т. 1, с. 362).

Когато се разглежда приносът на др. Т. Живков в областта на партийното строителство, не може да не се подчертае неговата заслуга в **разкриването на същността на партийната дейност — като единен процес на теоретическата, идейно-политическата, организационната и организаторската дейност.** Голяма е неговата роля и за изясняване на единството на политическата и организаторската дейност при изпълнение на стопанските задачи.

В своето изказване пред пленума на ОК на БКП — Бургас по въпросите на идеологическата работа (5. VIII. 1975 г.) др. Т. Живков посочи: „Каквито и усилия да правя, винаги виждам идеологическите проблеми в органическа връзка с политическите, стопанските, социалните проблеми, с проблемите на цялостното развитие на нашето общество. Но смятам, че тук няма грешка. В идеологическата работа неизбежно се отразяват актуалните и животрептящите проблеми на живота, на нашата социалистическа действителност“ (т. 3, с. 460). Що се отнася до икономическите задачи, др. Т. Живков посочва, че те „не са само икономически. Това са същевременно и задачи политически, задачи идеологически. Защото те засягат настоящето и бъдещето на нашия социалистически строй, настоящето и бъдещето на трудещите се, на нашата страна“ (т. 3, с. 465).

Изпълнението на политиката на Партията, както многократно посочва др. Живков, е първостепенно задължение на всички партийни, държавни, стопански и обществено-политически органи и организации, на всички комунисти и безпартийни. Необходима и много ценна е и дейността на БЗНС, който е верен съюзник на Партията и полага големи усилия за изграждане на развито социалистическо общество, за мобилизиране на силите, знанията и опита на своите членове за изпълнението на отговорните задачи.

Още в първите свои доклади, статии и речи **др. Т. Живков обръща голямо внимание на единството на политическата и организаторската дейност при изпълнение на стопанските задачи.**

На базата на богат фактически материал той доказва, че от състоянието на политическата и организаторската работа в огромна сте-

Digitized by Google

пен зависи осъществяването на партийната политика и на партийната програма (т. 1, с. 358). Затова др. Тодор Живков настоява, агитира, убеждава „...да съчетаем по-добре, да съединим в най-голяма степен стопанската с партийно-организационната и идеологическата работа на партийните органи и организации“ (т. 2, с. 320).

Съчетаването на партийно-политическата работа със стопанските задачи се разглежда като важен фактор и за израстването на първичните партийни организации. Затова партийните комитети трябва да помагат на първичните партийни организации за издигане и поддържане равнището на тяхната организаторска и политическа работа до равнището на стоящите пред тях задачи (т. 1, с. 201). Другарят Тодор Живков, разглеждайки този въпрос, обръща внимание и на една друга негова страна, а именно „...в практическата, организаторската работа сред масите да се стремим да има единство в дейността на партийните органи и организации и дейността на стопанските органи и организации, без, разбира се, нито за минута да се намалява ръководната, направляващата роля на партийните органи и организации“ (т. 2, с. 201). Колко актуално звучи и днес постановката „...да съчетаваме политическата, идеологическата, организационната и стопанската работа. Ето това е главното и сега с цялата си сила трябва да се заемем с него, ако искаме бързо да вървим напред“ (т. 2, с. 356).

Осъществяването на партийната политика и на партийната дейност зависи от кадрите. В това отношение др. Т. Живков подчертава: „...решаващо значение за нашите сегашни и бъдещи успехи имат кадрите. Ако ние навсякъде успеем да поставим хора, които горят в работата, работят със сърце и душа, задачите ще бъдат решени“ (т. 3, с. 159).

Партийният работник, посочва др. Т. Живков, е длъжен добре да се ориентира по стопанските въпроси и в същото време да бъде познавач на партийната и политическата работа (т. 1, с. 452—453). Подчертавайки необходимостта от специализацията на партийните работници, в същото време др. Т. Живков обръща внимание, че тя „в никакъв случай не бива да довежда до положението едни партийни работници да почнат да се занимават само със стопански въпроси, а други — само с „чисто партийни въпроси“ (т. 1, с. 452).

Правдиво, актуално и мобилизиращо звучи оценката на др. Т. Живков, че: „колкото по-сложни и трудни са били задачите, които са стояли пред Партията, с толкова по-голяма енергия и смелост тя се е борила за тяхното решаване. Никакви бури и трудности не са били в състояние да уплашат Партията, пред никакви бури и трудности тя не е отпускала ръце, никога не е преставала да се бори“ (т. 1, с. 564—565).

* * *

Споделените мисли за единството на партийната политика и партийната дейност далеч не изчерпват голямото богатство, което се съдържа по тези въпроси в тритомника. Няма съмнение, че той ще бъде източник на знания и опит, наш постоянен съветник при решаването на сложните и мащабни задачи, които поставиха Единадесетият партиен конгрес и Националната партийна конференция. Остава още по-пълно да се използва това неоценимо богатство, този ценен капитал на нашата партия и страна.

Digitized by Google

ПО ГЛАВНОТО НАПРАВЛЕНИЕ

В началото на декември в Ямболски окръг бяха организирани дни, посветени на проблемите на партийното строителство. В окръжния център и в градовете на окръга изтъкнати специалисти, между които проф. д-р Асен Кътов — директор на Института по марксизъм-ленинизъм при АОНСУ, Петко Русев — главен редактор на сп. „Партиен живот", доц. к. ф. н. Георги Бърдаров — заместник-директор на Центъра по партийно строителство при АОНСУ, проф. Богоя Станков, както и журналистите Димчо Ангелов и Димитър Кралев, изнесоха лекции пред масови аудитории, включващи секретари на първични партийни организации, секретари и членове на заводски, учрежденски и общински партийни комитети, работници от апаратите на градските и от окръжния комитет на БКП, стопански деятели, активисти на обществените организации. Теми като: „Политическият подход в ръководството", „Противоречия между реалните възможности и субективния фактор", „Организационна и организаторска дейност", „Социалистическата справедливост", „Партийните органи — органи за политическо ръководство", „Индивидуалната работа с комунистите" в продължение на няколко дни станаха предмет на обстойни разисквания.

Сърцевина на дните на партийното строителство, а по програма техен заключителен етап бе състоялото се в големия салон на окръжния комитет на Партията съвещание, на което бе воден аналитичен разговор върху проблемите, съдържащи се в тематичния сборник на др. Т. Живков „За партийното строителство". В работата на съвещанието взеха участие членовете на бюрото на ОК на БКП, членовете на изпълкома на ОНС, секретари и заместник-секретари на партийните комитети от окръга, председатели на агропромишлени комплекси и клонови стопанства, директори на предприятия, председатели и секретари на отечественофронтовски, профсъюзни и комсомолски организации, дейци от сферата на културата и образованието.

Съвещанието бе ръководено от първия секретар на ОК на БКП **Христаки Кънев.** Основните доклади изнесоха **Петко Русев и Георги Бърдаров.**

Дните на партийното строителство, посрещнати с интерес и задоволство от партийния и стопанския актив, не са изолирана проява, а начало на задълбочена подготовка за пленум на окръжния комитет на Партията, който ще се състои към средата на настоящата година и ще обобщи опита на окръжната партийна организация по проблемите на социалната активност на комунистите. Това окръжно пленарно заседание ще бъде предшествувано от три градски партийни пленума: в Елхово на тема „Политическият подход в партийната работа", в Тополовград — „Законност и справедливост — отговорността на партийните органи и организации за установяването им". И в Ямбол — „Партийната организация и социалната активност на личността".

След пленумите на трите градски комитета бюрото на окръжния комитет на БКП ще разгледа решенията им и ще ги препоръча като практически образци в работата на останалите партийни комитети. По този начин ще бъдат избягнати излишни заседания. Ще се намали книжността. Ще се съдействува за повишаване ефективността и деловитостта в работата на цялата окръжна партийна организация по един изключително важен проблем.

ИНТЕРВЮ В ДЕЙСТВИЕ

Уговореното още с пристигането ни в Ямбол интервю с първия секретар на окръжния комитет на Партията Христаки Кънев не се състоя в определеното време. То започна преди насрочения час и свърши след него. По различни поводи и в различни отрязъци на дните, посветени на партийното строителство, другарят Кънев изразяваше свои мнения, становища, гледища по предварително определената тема. Този нетрадиционен разговор, неподчинен на рамката въпрос—отговор, всъщност бе напълно в стила на цялата интензивна творческа дейност, извършвана по това време в окръга.

Както изтъкна другарят Кънев, с компетентната намеса на специалисти окръжният комитет на БКП си е поставил нелеката задача не само да се популяризират отделни теоретически и практически проблеми на науката партийно строителство, не само да бъде оценено значението на тритомника на др. Тодор Живков, съдържащ огромно теоретическо богатство и даващ отправни насоки за действия, но и непосредствено да бъдат обособени проблемите и да се обсъдят план

Digitized by Google

програмите за подготовката на тезисите за докладите на групата взаимно обвързани пленуми, които предстоят в трите от градските партийни комитети на окръга. Тъй като тези предстоящи заседания ще бъдат предшествувани от разговори в партийните групи и в първичните партийни организации, по същество ще бъде извършена обемна, задълбочена и многостранна дейност, свързана не само с пропагандирането и изучаването, а преди всичко с ползването в масовата практика на тритомника на др. Тодор Живков „За партийното строителство".

Успоредно с разговорите и в системата на партийната учебна година преди пленумите обстойно ще бъдат изучавани различни проблеми, включени в тритомното издание, като се започне с работата в теоретичния семинар на най-отговорните ръководни кадри в окръга и се свърши със звената по предприятия, учреждения, квартали. При това участниците в по-висшите форми на партийното образование ще бъдат ръководители, консултанти, лектори в по-нисшите форми. Тази дейност ще се осъществява вън от всякаква самоцелност. Търсейки максимална ефективност от идеологическата работа, ние акцентираме върху проблемите, които сега излизат на преден план: формирането на високо съзнание за отговорност и дисциплина, сплотеността на трудовите колективи върху основата на партийната политика, израстването на социалистическата личност и разгръщането на нейната социална активност. В семинара ще бъдат изучавани теми като: творчество и новаторство в партийната дейност; проблеми за усъвършенствуването на стила; единство на думи и дела; разграничаване функциите на различните органи и организации, синхрон на техните специфични методи в осъществяването на ефективна дейност.

Целта, която си поставяме, е да се въоръжат кадрите със знания по актуалните проблеми на партийното строителство, да ускоряваме процесите на преустройство в начина на мислене, на стила и методите на ръководство, да издигаме на по-висока степен ролята на субективния фактор.

Подходът, който бюрото на окръжния комитет възприе — единодействие с редакцията на списание „Партиен живот" и Центъра по партийно строителство — се налага от важността и значимостта на проблемите, които предстои да решаваме. Със съвместно разработената програма ние си поставяме целта по-правилно да насочим организаторската и политическата работа на първичните партийни организации и партийните комитети за извисяването на тяхната роля и отговорност в повишаването на социалната активност на трудещите се. Организираното начало на това дело ние сложихме с дните на партийното строителство, проведени в окръга. Освен това в окръжната партийна организация ще се проведе разговор на тема: „Партийната организация и социалната активност на личността". Предвижда се отделни въпроси от общата тема да бъдат обсъдени на пленуми на градските комитети на Партията в Ямбол, Елхово и Тополовград.

Решението на Секретариата на Централния комитет на БКП за изучаване, пропагандиране и ползване тритомника на др. Т. Живков „За партийното строителство" постави пред нас задачата да съчетаваме и изучаването и пропагандирането на тематичния сборник с използването на богатства от идеи в нашата непосредствена ежедневна практическа работа.

Кое ни кара именно проблемът за социалната активност да поставяме сега в центъра на нашето внимание? Това е преди всичко изискването на Националната партийна конференция социалната активност както на трудовите колективи, така и на отделната личност да бъде своевременно възглавявана, правилно да бъде ръководена и насочвана.

Digitized by Google

Да вземем такива страни на средствата за стимулиране на активността на колектива или на отделната личност като взискателността и помощта при изпълнението на задачите. Принизената взискателност води до изоставяне на работата. Но, разбира се, изискванията трябва да бъдат съобразени с реалните възможности на онези, към които ги предявяваме. Прекомерните изисквания, без да се отчита конкретната обстановка и свойствата на субективния фактор, могат да доведат до резултати с обратен знак.

Думата ми е за сложността на проблемите. Размишлявайки върху средствата за стимулиране на активността, бихме могли да спрем вниманието си върху ролята на оценката в това направление. Ако човек чувствува уважението на окръжаващите го, на колектива, изпитва удовлетвореност, вследствие на което расте неговата обществена и трудова активност. И обратното, усещането на неприязън, хронически ниските оценки довеждат до нежелателни последици — човек се затваря в себе си, у него се поражда желание да напусне дадения колектив, а заедно с това спада нивото на неговата активност. Не по-малко обидно е, когато даден човек не го забелязват и изобщо не оценяват работата му. Това като правило зле се отразява на качеството на неговата дейност. Оценката трябва да бъде динамична, да съответствува на резултатите със сегашна дата, а не да бъде давана за стари успехи или недостатъци.

Безспорен факт е, че наказанията и наградите също стимулират активността, че социалистическото съревнование е мощен активизиращ фактор, че контролът и проверката на изпълнението също непосредствено влияят на активността на колективите и личностите.

Това са неща — казани мимоходом. Те далеч не изчерпват проблема. Те показват само доколко многостранни и сложни са тези въпроси, колко непосредствено са свързани те с практиката, колко необходимо е творчески да вникваме в тяхната същност, за да постигаме положителни резултати и да повишаваме качеството на дейността на партийните органи и организации.

С ВЕРЕН УСЕТ, НАСТЪПАТЕЛНО

На пръв поглед към твърдението, че същността на човека е съвкупност от обществени отношения, няма какво да се добави. Но щом личността е продукт на общественото развитие, неизбежно следва, че ключа за нейното разбиране следва да търсим в обществения живот. Това означава, че показателите на развитието и активността на отделната личност са социални.

Социалната активност според различните мнения, становища, съждения, реплики, изказани при обсъждането на плановете за предстоящите пленуми, бе потърсена в няколко плана. (Тези обсъждания бяха направени в бюрата на съответните градски комитети на Партията с участието на специалистите, гостуващи в окръга за дните на партийното строителство.) Преди всичко безусловно бе изразено разбирането, че в условията на социализма социалната активност е резултат, следствие от социалните преобразования, които започват със социалистическата революция, но заедно с това самата социална активност е и в известна степен „пружина" на тези преобразования. От една страна, социалната активност може да бъде разглеждана като резултат от определено възпитание, а от друга — като фактор, който определя това възпитание. От тези две предпоставки (личността — продукт на социалните условия и в същото време субект на тяхното изменение) произтичат основните принципи на прогнозиране както на личността, така и на нейната социална активност. Но за това освен да се вникне в природата на личността, е необходимо още да се знае какви социал-

Digitized by Google

ни фактори преди всичко влияят на нейната дееспособност, какъв е механизмът на действие на тези фактори и освен това да бъдат уточнени показателите на развитие и активност на личността.

И тъй — показателите.

Безусловно за социалната активност можем да съдим по реалните факти на социалното поведение, както и по ценностните ориентации, по жизнените идеали, по степента на осъзнаване на принадлежността към дадена общност, организация. Понякога сме свидетели на поведение, изразяващо се в пасивно отношение към заобикалящата среда. Човек не отстоява своя позиция, не изразява становище по вълнуващи колектива проблеми. Какво е отношението на партийната организация към такова поведение, как тя реагира?

В кои сфери можем да фиксираме показателите на социалното поведение? В труда. В обществено-политическата дейност. В сферата на образованието, на културата и изкуството. В бита. В организациите, член на които е дадената личност.

Що се отнася до главните тенденции в развитието на личността, разискващите бяха единодушни: преди всичко еднопосочност на личните и колективните интереси, стремежи, желания. Освен това — еднопосочност на личните и общодържавните потребности, идеали. Ще нараства различията в проявяване на творческо начало в сферата на труда, в областта на културата и изкуството, в бита, в организацията на свободното време.

На заседанията на бюрата на градските комитети на Партията в Ямбол, Елхово и Тополовград бяха направени съществени изменения на внесените за разглеждане планове за подготовката на докладите. По-целенасочено бе обособена проблематиката, по-плътно бяха откроени теоретическите предпоставки за прогнозиране развитието на личността и нейната активност, както и мястото на партийните органи и организации в това отношение. Това безспорно ще помогне по-задълбочено да бъдат подготвени материалите за трите градски пленума, а оттам и по-действена да бъде ролята на окръжния пленум по проблемите на социалната активност, до който ще стигне след неколкомесечна подготовка. Проектира се този пленум да избягва констатациите, акцентирайки върху анализ на състоянието, на изводи от сегашната работа, на пътища за повишаване на ефективността ѝ.

Наблюдавайки оживлението в окръга в дните на партийното строителство, предполагаме, че тези намерения ще се осъществят.

В какво виждаме залога за подобно очакване?

Проблемите, които ще бъдат обхванати от предстоящите пленарни заседания дори още в тяхното начално определяне, не вълнуват само секретарите и работниците на комитетите, те са завладели още при първия стадий на подготовката на плановете по-голямата част от кадрите на различни равнища. Редица разговори и срещи, които имахме в химкомбината „Д. Димов“ и в опитната станция по поливно земеделие в Ямбол, в Завода за хидравлични елементи в Елхово и в Завода за медицински инструменти в Тополовград, потвърдиха това.

Какво вълнува партийни секретари и директори, началници на смени и партийни групови отговорници, пропагандисти и бригадири?

Работничката Калинка Зотова, членка на бюрото на градския комитет на Партията в Тополовград, подкрепи тезата, че съвпадението на стремежите на личността с обществените цели се осъществява не стихийно, а целенасочено, позовавайки се на примери от практиката. Тя изтъкна мобилизиращата роля на социалното планиране, което подбужда активността. Спря се на начина на приемане на нови партийни членове, което в техния завод става на открити събрания, пред очите на целия колектив. Самият този факт е предпоставка за повишаване на активността в първичните партийни организации, тъй като в

Digitized by Google

редовете на Партията встъпват хората, ползващи се с най-голямо уважение сред колектива, първенците в производството, работниците с най-изявена гражданска позиция. Целият колектив обсъжда техните качества преди партийната организация да пристъпи към гласуване.

Същевременно Зотова посочи някои задържащи активността обстоятелства. Не винаги се дава ход на работническите предложения. Самата тя освен член на бюрото на градския комитет е партиен групов отговорник в галваничното отделение на завода. В дневника на нейната група са записани напоследък девет предложения, своевременно адресирани към съответните органи и инстанции. По нито едно от тях не е направено необходимото, въпреки напомнянията, въпреки песимистичните изказвания на авторите им и на едно от последните им събрания в цеха. Мерки от отговарящите за дадените неуредици хора не се вземат, твърди Зотова. Как е постъпила тя като групов отговорник? Поставила част от въпросите, вълнуващи хората от цеха, пред първия секретар на градския комитет на Партията др. Карастоянов. Не ще и дума, че и отоплението в цеха било възстановено, че и веднага след това тонизиращи напитки са започнали да раздават навреме, че и своевременно са устройвани на редовни смени и на по-лека работа преболедували наскоро хора, както и майки, бременни жени. Въпросът е — защо, за да изпълнят определени хора елементарните си задължения, трябва да се намесва първият секретар на градския комитет, да каже той например на партийното събрание, обръщайки се към конкретни хора: „Дори един топъл чай не поднасяте в студените помещения . . .“ Въпросът е — партийният комитет в завода изпълнил ли е задължението си да вниква в смисъла на работническата дума, да се занимава с предложенията на комунистите; потърсил ли е отговорност на виновните за недостатъците в работата, бил ли е предмет на обсъждане стилът на непосредствените ръководители на производството?

ЗАДЪЛБОЧЕН АНАЛИЗ НА ПРАКТИКАТА

В съответствие с критериите и задачите, определени в тритомника на др. Тодор Живков „За партийното строителство“ бе направен задълбочен анализ на практиката, потърсени бяха нерешените въпроси.

Ето няколко становища:

Стоян Павлов, първи секретар на градския комитет на Партията в Ямбол:

— Нашият стремеж преди всичко е да се издига ролята на партийните комитети като органи за политическо ръководство. Градският комитет непрекъснато търси пътища за повишаване ефективността от своята дейност. На основата на моделирането и експериментирането са разработени системи за: критични бележки и предложения; обобщаването и използването на партийната информация; за работата с номенклатурните и резервните кадри; за партийните решения; за издигане ролята на партийното събрание; за подобряване състава на градската партийна организация.

На XI партиен конгрес другарят Тодор Живков посочи, че главното условие за повишаване на качеството и ефективността на партийно-организационната дейност сега е борбата за изпълнението на решенията. Предпоставка за това е осигуряването на по-съвременна организация на проверката на изпълнението. Градският комитет на Партията непрекъснато усъвършенствува средствата, формите и методите за осъществяването на контрол и проверка. Особено ефективно е използването на целия състав на комитета в контрола на място, където практически се решават задачите. Извършват се комплексни проверки на

Digitized by Google

работата на партийните комитети, първичните партийни организации и стопанските ръководства в най-важните отрасли на града.

Особено внимание отделяме на ролята на самоконтрола, като се стремим той да бъде превърнат в личен отчет, в задълбочен самоанализ на всеки комунист, на всеки ръководител пред първичната партийна организация, пред партийния комитет или пред бюрото на градския комитет на Партията.

Напоследък се стремим да насочим вниманието на градския комитет, партийните комитети и първичните партийни организации за засилване превантивния характер на контрола и проверката на изпълнението, защото по такъв начин навреме преценяваме правилността на взетите решения и създадената организация за тяхното изпълнение.

Това обаче не означава, че ние нямаме трудности, че не съществуват в нашата работа редица нерешени проблеми. Някои от разработените решения, програми и концепции на градския комитет носят белега на известна едностранчивост — недостатъчни са предвижданите в някои от материалите организационни, идейно-политически и възпитателни мероприятия, форми и средства за достигане на набелязаните цели. Съществен недостатък при осъществяването на партиен контрол е често срещаното стесняване обекта на контрола — в редица случаи той е свеждан до проверка как да изпълняват плана, и не е насочен към анализ на изпълнението на решенията, към стила и методите на работа, към подхода, вижданията, позицията, мотивите за действие.

Георги Атанасов — първи секретар на градския комитет на Партията в Елхово:

— В светлината на проблемите, разработени в тритомника на др. Тодор Живков „За партийното строителство", мен особено ме вълнува въпросът за организаторската и политическата роля на градския комитет за по-нататъшното укрепване на първичните партийни организации, за повишаването на ръководната им роля като политически ядра и първообраз на бъдещото състояние на трудовите колективи. В многообхватната дейност, извършена в тази насока, има съществени моменти. Организирахме научно-практическа конференция за ролята и мястото на първичните партийни организации за укрепването на социално-психическия климат в трудовия колектив. Конференцията бе предшествувана от разговор в първичните организации за производствените и възпитателните функции на колектива. Това не бе изолирана проява. Последва разговор в партийните организации за същността на техните функции, след това — за изпълнението на уставните задължения, както и още два разговора: „Комунистът отговаря за Партията, както Партията отговаря за всеки комунист" и „Комунистът — организатор, възпитател, образец на човека от утрешния ден". Прочетена и осмислена бе голямо количество литература, обменен беше ценен опит — всичко това обогати живота на първичните партийни организации, създаде предпоставки работата по замяната на партийните членски книжки да се превърне в действителен преглед на нашия боен строй.

Акцентът на тази многостранна дейност бе сложен върху по-нататъшното укрепване на първичните партийни организации като политически ядра на колективите: в подобряването на качественото състав на първичните организации, на вътрешнопартийния живот и на индивидуалната работа с комунистите. В Партията предимно се приемат хора от средата на работническата класа. Ако работническото ядро на градската партийна организация е 52 на сто от състава ѝ, приетите през последните седем години работници са 65 на сто. Определени успехи ние постигнахме и в повишаването на образователното равнище на нашия партиен състав и особено на партийния актив. Така от всичко 67 секретари на първични организации 66 са с висше, полувисше и средно образование, а за състава на партийните бюра този процент е

Digitized by Google

над 80. Близо 90 на сто от комунистите се обучават в системата на партийната учебна година, а десетки от тях повишават образованието си по задочен път във висшите учебни заведения, техникумите и средните училища. По специален план на градския комитет на БКП ежегодно се обучават младите комунисти.

Тодор Анадолиев — секретар на градския комитет на Партията в Тополовград:

— Анализирайки резултатите от практиката, отнасящи се до единството на идеологическата и организационната дейност, бих потърсил редица нерешени при нас въпроси. До какво главно се свеждат те? В някои първични организации все още на възпитанието на личността се гледа като на чиста просветителска задача, откъсната от системата дейности, насочени към усъвършенствуване на обществените отношения. При такъв подход се допускат грешки и в критериите за оценка, като за степента на съзнателност често се съди по количеството на участвувалите в едни или други мероприятия, а не по реалните измерители на трудовата, политическата, нравствената активност. Това е една порочна практика, която води до формализъм, самоцелност, а често и до администриране.

Друг проблем. Не всякога се отчита равнището, на което се намира даденият орган или дадената организация. Често наблюдавано явление е подражателството, повторението на онова, което вършат повишестоящите органи. Вместо да бъдат усвоявани дадените насоки и да се приемат практически мерки за реализирането им според конкретните местни условия и възможности, продължават да се дават указания. На кого?

И — още нещо. Докато стопанските ръководители участвуват като пропагандисти, лектори, докладчици, не така стои въпросът с включването им в индивидуалната работа с хората.

Слав Донев — секретар на партийния комитет в „Булгарплод":

— Азбучна истина е, че превантивният, системният и всеобхватният контрол по изпълнението на решенията е едно от условията за повишаването на трудовата и политическата активност. В нашата работа ние използваме различни форми на контрол: картотекиране на решенията и снемането им от отчет след тяхното изпълнение (в партийния комитет на шестмесечие, в първичните организации на тримесечие). Освен обстойния анализ на изпълнението, който се прави на заседания или на събрания, картотекират се критичните бележки и предложения на комунистите. Тези предложения задължително се използват при планирането на бъдещата работа.

В тази дейност, оценявана посредством високите критерии за изграждане на контрола на научна основа, допускаме определени слабости. Не винаги се съобразяваме с изискването, че вземането на решение, организацията на изпълнението му и контролът трябва да бъдат единен процес. Понякога в практиката тези неща се разкъсват: едни вземат решенията, други организират изпълнението и проверката. Това намалява ефективността на работата, води до инфлация на решенията.

* * *

В подготовката на предстоящите ямболски пленуми се акцентира върху изискването, поставено в доклада на др. Тодор Живков пред Националната партийна конференция: социалната активност както на трудовите колективи, така и на отделния трудов човек своевременно да се възглавява, правилно да се ръководи и направлява. Нейното разгръщане да става върху основата на изучаване потребностите и интересите на хората, а това означава — върху основата на принципите на социалистическата справедливост.

Милка РАЛЧЕВА

Digitized by Google

НАШИЯТ РАЗГОВОР

Ефективност от партийната и обществената дейност! Какво е мястото на програмно-целевия и комплексен подход в единство с метода на умножаващия се ефект? Какви са пътищата за приложението им? Какви механизми и средства използват партийните комитети и организации, за да повишат резултатността от практическата си работа?

Много партийни комитети подготвят пленуми, посветени на тоя изключително важен проблем. За да ги подпомогнем в тяхната работа, ще поместим материали в няколко последователни броя.

Свои мисли, съображения и предложения на страниците на сп. „Партиен живот" ще изложат Петко Русев, проф. д-р Асен Кътов, проф. д-р Марко Марков, доц. к. ф. н. Георги Бърдаров и др.

Ще дадем възможност на нашите читатели да участвуват в разговора. Вашите въпроси и мнения изпращайте до редакцията, за отдел „Теория и история на партийното строителство".

Предоставяме на вниманието Ви първата тема, първите въпроси и отговори.

ПЪТУВАНЕ КЪМ ЕФЕКТИВНОСТТА

ПЕТКО РУСЕВ

Когато говорим за непрестанното издигане ролята и отговорността на субективния фактор, на преден план излиза един извънредно важен въпрос. От неговото последователно разрешаване ще получим възможните най-добри резултати. Той има краткото наименование **ефективност.** От всичко, което вършим, да настъпват положителни изменения в действителността. Да остават следи, бразди. Да се върви уверено напред. Да расте съзнателността, организираността и социалната активност на масите — задача, която Националната партийна конференция постави за изпълнение пред цялата система на социалното управление. Няма по-опасен враг за стила от увлечението **само** да се позоваваме или играем с постановки, които, неправилно или излишно употребявани, водят до безплодие.

I

В тази област съществуват няколко предварителни проблема.

1

На първо място стои необходимостта да преодолеем, да превъзмогнем една съществуваща „научна" практика. Проповядваме ефективност, зовем за нея, а същевременно я откъсваме от диалектическото единство на два особено ефикасни научни метода — **програмно-целевия и комплексен подход и метода на умножаващия се ефект.** Видите ли, тя може да се постигне без тяхното използване. Получава се противоречие — от една страна, Партията ръководи, организира главните сфери на обществото, прилагайки тези методи. От друга страна, в най-висшата сфера на обществената дейност, там където се ражда и осъществява ръководството на социалните процеси — Партията с нейните подразделения, — или се страхуваме, или не предприемаме последователно практически мерки творчески да се използват тези на-

Digitized by Google

учни методи, без да отричаме ролята и значението на останалите, без да пренебрегваме завоюваните успехи. Това не е само теоретическа тревога, а е и терзание на самата практика. Защото не могат партийните комитети и организации да се издигат като органи на политическо ръководство, ако те самите не дават **пример и образец** на ефективна организация на труда, на високо качество и т. н. Ако те самите не усъвършенстват своя стил чрез използването на тези научни методи. Този въпрос стои открит за цялата система на социалното управление. Пишем тези редове и си спомняме мисълта на др. Тодор Живков: „... **Първата крачка,** с която сега трябва да се преборим, са съществуващите у някои ръководни кадри в центъра и по места **неувереност и съмнение** в реалността на тези задачи"[1]. Именно споменатата пречка и сега е „научна" бариера, която спъва, забавя теоретическото обогатяване на проблема за ефективността в съвременните условия, за неговото пълно изясняване. Наивно и погрешно — говорим за новото, за стратегическия лозунг на Единадесетия конгрес, а позициите ни са далеч от нуждите на времето, от повелите на партийната линия. Съществен сблъсък в мисленето и работата на „мъдреци", които не държат достатъчно сметка за своята отговорност.

Динамизмът на нашето време изисква непрестанно развитие на формите, на структурите. Никой не оспорва тази истина. Още на Десетия конгрес на Партията, който разработи характерните страни на научността в партийната работа, е прокарана идеята за **единството между изпитаните в живота форми и необходимостта непрестанно да се търсят по-съвършени начини на работа.** Следователно не става дума да се отрича изменението и развитието в структурите и формите, които много често са обективно определени. Мисълта ни е друга — **да не се абсолютизира, да не се фетишизира този момент.** Да се поставя над всичко. Ако постъпим така, ще засенчим едно основно изискване в борбата за развитието на стила. То заема централно място в доклада на първия секретар на ЦК на БКП пред Юлския пленум на Централния комитет (1976 г.). Там беше подчертано, че ефективността извира обилно от способността ни да навлизаме в **сблъсъците,** които ще се пораждат или ще се породят в начина на нашето мислене. Ако не сложим тук ударението, има опасност да очакваме чисти ручеи от мътни или сухи извори. Никаква **ефективност,** включваща структури, форми, средства и пр., не може да се появи на бял свят, ако **начинът на мислене** на ръководни комитети и дейци, на обикновените хора не се изменят динамично, навременно в духа на потребностите на живота, в духа на решенията на Партията. Този въпрос сега е особено важен. Неговото разрешаване е главен източник за изменението на стила, за по-високо качество и по-богати плодове от всяка дейност.

Тук има два изключително интересни момента, които са в органическо единство:

— **Способността на човешкото мислене да отразява реалните потребности, да натежава от разбирането на партийните постановки, да е способно да отговори на тях.**

Ще дам пример. Писмото на др. Т. Живков до ЦК на Комсомола очертава много откровено, с партийна грижа, с компетентност, принципиалност, дълбочина и комплексност пътищата за постигане ефективност в работата с нашата утрешна смяна. Безспорно ли е това? Безспорно! Безспорно ли е също така, че толкова месеци минават, полагат се усилия да се направят съвършени програми за реализация на идеите на Писмото, но резултатите не задоволяват. Защо? Защото не сме си преустроили мисленето в духа на повелите на Партията.

[1] Т. Живков. За партийното строителство, т. I, с. 532.

Digitized by Google

Още по-точно. Не познаваме с висока компетентност **същността на явленията**, не подхождаме творчески към тях. Робуваме в една или друга степен на стари разбирания и схеми.

Човешкото мислене е призовано не само да достигне до истината, да вникне до корените на явленията. То е призвано също така да **моделира** в мисловния свят и **най-ефективните форми и средства за осъществяването на осъзнатите от него потребности.** Иначе то няма да бъде ръководно, организиращо мислене. **Ефективността извира, тя се източва като коприна от начина на мислене, съдържащо в органическо единство тези два момента, които очертахме.** Ето го според нас мисловното битие на стила.

Като подреждаме тези разсъждения и като имаме предвид решенията на Националната партийна конференция, смятаме, че **характерна черта** в начина на мислене е **антитезата** на шопската концепция „От Витоша по-високо няма, от Искъра по-дълбоко няма". Това е непрестанната непримиримост към недостатъците, борба против самоуспокоението, самохвалството и пр. „Следователно — казва др. Тодор Живков — не бива да се допуска каквото и да било успокояване, а трябва да се създаде във всички участъци на нашата работа обстановка на нетърпимост към слабостите и недостатъците, принципност и партиен дух, взискателност и чувство на висока отговорност за поръчаното дело и същевременно да се повдигне самочувствието, за да се разгръщат енергията и инициативата на кадрите..."[1] Когато сме най-добре, увенчали сме труда си с успехи, да не забравяме самокритичния анализ, да не се омайваме от завоеванията и само тях да повтаряме. Да се унасяме като глухари в собствените си песнички. Четем „Целина" от Л. И. Брежнев и чувствуваме, че от всеки ред блика самокритично отношение, неудовлетвореност от постигнатото. В своята реч пред пленума на ЦК на КПСС, проведен на 28. XI. 1978 г., той подчертава: „Сега... всяка партийна организация и всеки партиен комитет са длъжни подробно да проучат обстановката и да решат с какъв опит трябва да се въоръжат, кои форми на работа са остарели и неефективни, как да бъдат избягнати и недостатъците, които пречат на успешното развитие". **Антитезата не е само противопоставяне, а е спокоен анализ как, с какво и докога ще изменим положението.** Какви слабости ще отстраним. Кой опит ще внедряваме. Какви средства ще използваме и т. н. Такова е нейното съдържание. Ако **антитезата** не пронизва начина на мислене, качество и ефективност, така както ни учи Партията, няма да постигнем.

2

Когато надникваме в същността на ефективността и теоретически, и практически ще стигнем до извода, че неоправдано продължаваме жестоко да подценяваме категорията **време.** Ако в областта на икономиката левът играе синтезираща функция, то в ръководната дейност на партийните органи и организации тази синтезираща роля играе времето. Да се мотивираме. Още Десетият конгрес на Партията открито порица навиците на оня род кадри, които се застояват в кабинетите и не могат да намерят време да отидат при хората. Същевременно бяха възхвалени дейците, които са радетели на апостолското движение. Националната партийна конференция много ясно изясни политическия характер на ръководство — сърцевината, живецът на това ръководство са връзките с масите. Добре! Вярно ли е, че има кадри, които не намират време да излизат от кабинетите си? Вярно ли е, че имаме и сега попълнени картони, в които някои дейци пишат, че в продължение на един месец не са намерили възможност да

[1] Т. Живков, За партийното строителство, т. II, с. 122.

Digitized by Google

отидат при трудещите се, защото са затрупани с доклади, справки и др. Разполагаме с данни, които говорят, че много от часовете на такива люде се прахосват за изработване на книжни документи. Те плуват в книжно море. Даже много спокойно плуват, незастрашени от никакво удавяне. Тогава за каква ефективност можем да разговаряме, ако не поставим в центъра на нашата битка проблема за **времето**. Ефективност не може да има там, където няма положително социално отражение сред народа от взетото решение или извършваното действие. Там, където социалната активност на масите не се разгръща. Виждаме как грижите за разширяване на връзките с народа са тясно свързани с използването, с начина на изразходване на **времето**. Социалната активност, която е един от критериите за ефективността от партийната дейност, е в пряка зависимост от **времето**, отделено за непосредствена помощ, за работа сред масите. Тук, разбира се, голямо значение има културата, компетентността на кадрите. Без да ги отричаме, сега когато говорим за ефективност, в оценъчната ни дейност по-голямо внимание следва да се отделя на категорията **време**. То трябва да бъде поставено на своя пиедестал.

Тези предварителни въпроси ги поставяме, защото, както казахме, те неоправдано се подценяват. И тръгваме към ефективността, без добре да сме си изградили нейните теоретически, идеологически темели. Стъпваме с боси крака в косени тръни.

II

Подчертахме **още в началото**, че не можем да имаме никаква ефективност, ако не приложим творчески програмно-целевия и комплексен подход в единство с метода на умножаващия се ефект. Поддържаме открито и смело становището, че те имат място в партийната работа и всеки страх от тях е израз на незнание, а незнанието не е аргумент. Но казаното още не решава всичко. Съществуват няколко върхове, които трябва да овладеем, ако желаем да имаме умножаване на ефекта в партийната работа.

1

Да оценяваме, да изчисляваме (какъвто израз си изберете) ефекта, излъчващ се от цялата система, а не само от нейни отделни звена, части и страни.

Тази повеля с още по-голяма сила стои пред нас след последното Национално съвещание по идеологическите проблеми. При осветляването на тоя въпрос методологическо значение имат Тезисите на Политбюро за програмно-целевия и комплексен подход.

Ако ще измерваме ефективността от работата на първична партийна организация, на партиен комитет, винаги сме длъжни да я търсим не само в отделните направления или дейности, а дали идва от целокупната работа на организацията или комитета. По същество се връщаме към позната стара тема — **партийното ръководство на всестранния живот на територията, където творят подразделенията на Партията**. Тема, която съдържа диалектическото единство между стопанската, идеологическата и организационната дейност. Ефективността от работата на партийните комитети и организации като органи на политическо ръководство още не е доказана там, където се отчитат примерно **само** стопанските постижения, които могат да бъдат плод и на обективни причини. Ефективност има там, където и когато даден икономически резултат е плод на идеологическата и организаторската работа, на цялостната дейност на комитета и организацията. Това означава да отчитаме ефекта от цялата система, да създаваме условия за нейното постоянно умножаване, нарастване и пр. По същество ста-

Digitized by Google

Още по-точно. Не познаваме с висока компетентност същността на явленията, не подхождаме творчески към тях. Робуваме в една или друга степен на стари разбирания и схеми.

Човешкото мислене е призовано не само да достигне до истината, да вникне до корените на явленията. То е призвано също така да **моделира** в мисловния свят и **най-ефективните форми и средства за осъществяването на осъзнатите от него потребности.** Иначе то няма да бъде ръководно, организиращо мислене. **Ефективността извира, тя се източва като коприна от начина на мислене, съдържащо в органическо единство тези два момента, които очертахме.** Ето го според нас мисловното битие на стила.

Като подреждаме тези разсъждения и като имаме предвид решенията на Националната партийна конференция, смятаме, че **характерна черта** в начина на мислене е **антитезата** на шопската концепция „От Витоша по-високо няма, от Искъра по-дълбоко няма". Това е непрестанната непримиримост към недостатъците, борба против самоуспокоеното, самохвалството и пр. „Следователно — казва др. Тодор Живков — не бива да се допуска каквото и да било успокояване, а трябва да се създаде във всички участъци на нашата работа обстановка на нетърпимост към слабостите и недостатъците, принципност и партиен дух, взискателност и чувство на висока отговорност за поръчаното дело и същевременно да се повдигне самочувствието, за да се разгръщат енергията и инициативата на кадрите..."[1] Когато сме най-добре, увенчали сме труда си с успехи, да не забравяме самокритичния анализ, да не се омайваме от завоеванията и само тях да повтаряме. Да се унасяме като глухари в собствените си песнички. Четем „Целина" от Л. И. Брежнев и чувствуваме, че от всеки ред блика самокритично отношение, неудовлетвореност от постигнатото. В своята реч пред пленума на ЦК на КПСС, проведен на 28. XI. 1978 г., той подчертава: „Сега... всяка партийна организация и всеки партиен комитет са длъжни подробно да проучат обстановката и да решат с какъв опит трябва да се въоръжат, кои форми на работа са остарели и неефективни, как да бъдат избягнати и недостатъците, които пречат на успешното развитие". **Антитезата не е само противопоставяне, а е спокоен анализ как, с какво и докога ще изменим положението.** Какви слабости ще отстраним. Кой опит ще внедряваме. Какви средства ще използваме и т. н. Такова е нейното съдържание. Ако **антитезата** не пронизва начина на мислене, качество и ефективност, така както ни учи Партията, няма да постигнем.

2

Когато надникваме в същността на ефективността и теоретически, и практически ще стигнем до извода, че неоправдано продължаваме жестоко да подценяваме категорията **време.** Ако в областта на икономиката левът играе синтезираща функция, то в ръководната дейност на партийните органи и организации тази синтезираща роля играе времето. Да се мотивираме. Още Десетият конгрес на Партията открито порица навиците на оня род кадри, които се застояват в кабинетите и не могат да намерят време да отидат при хората. Същевременно бяха възхвалени дейците, които са радетели на апостолското движение. Националната партийна конференция много ясно изясни политическия характер на ръководство — сърцевината, живецът на това ръководство са връзките с масите. Добре! Вярно ли е, че има кадри, които не намират време да излизат от кабинетите си? Вярно ли е, че имаме и сега попълнени картони, в които някои дейци пишат, че в продължение на един месец не са намерили възможност да

[1] Т. Живков, За партийното строителство, т. II, с. 122.

Digitized by Google

отидат при трудещите се, защото са затрупани с докладни, справки и др. Разполагаме с данни, които говорят, че много от часовете на такива люде се прахосват за изработване на книжни документи. Те плуват в книжно море. Даже много спокойно плуват, незастрашени от никакво удавяне. Тогава за каква ефективност можем да разговаряме, ако не поставим в центъра на нашата битка проблема за **времето**. Ефективност не може да има там, където няма положително социално отражение сред народа от взетото решение или извършваното действие. Там, където социалната активност на масите не се разгръща. Виждаме как грижите за разширяване на връзките с народа са тясно свързани с използването, с начина на изразходване на **времето**. Социалната активност, която е един от критериите за ефективността от партийната дейност, е в пряка зависимост от **времето**, отделено за непосредствена помощ, за работа сред масите. Тук, разбира се, голямо значение има културата, компетентността на кадрите. Без да ги отричаме, сега когато говорим за ефективност, в оценъчната ни дейност по-голямо внимание следва да се отделя на категорията **време**. То трябва да бъде поставено на своя пиедестал.

Тези предварителни въпроси ги поставяме, защото, както казахме, те неоправдано се подценяват. И тръгваме към ефективността, без добре да сме си изградили нейните теоретически, идеологически темели. Стъпваме с боси крака в косени тръни.

II

Подчертахме **още в началото**, че не можем да имаме никаква ефективност, ако не приложим творчески програмно-целевия и комплексен подход в единство с метода на умножаващия се ефект. Поддържаме открито и смело становището, че те имат място в партийната работа и всеки страх от тях е израз на незнание, а незнанието не е аргумент. Но казаното още не решава всичко. Съществуват няколко върхове, които трябва да овладеем, ако желаем да имаме умножаване на ефекта в партийната работа.

1

Да оценяваме, да изчисляваме (какъвто израз си изберете) ефекта, излъчващ се от цялата система, а не само от нейни отделни звена, части и страни.

Тази повеля с още по-голяма сила стои пред нас след последното Национално съвещание по идеологическите проблеми. При осветляването на тоя въпрос методологическо значение имат Тезисите на Политбюро за програмно-целевия и комплексен подход.

Ако ще измерваме ефективността от работата на първична партийна организация, на партиен комитет, винаги сме длъжни да я търсим не само в отделните направления или дейности, а дали идва от целокупната работа на организацията или комитета. По същество се връщаме към позната стара тема — **партийното ръководство на всестранния живот на територията, където творят подразделенията на Партията.** Тема, която съдържа диалектическото единство между стопанската, идеологическата и организационната дейност. Ефективността от работата на партийните комитети и организации като органи на политическо ръководство още не е доказана там, където се отчитат примерно **само** стопанските постижения, които могат да бъдат плод и на обективни причини. Ефективност има там, където и когато даден икономически резултат е плод на идеологическата и организаторската работа, на цялостната дейност на комитета и организацията. Това означава да отчитаме ефекта от цялата система, да създаваме условия за нейното постоянно умножаване, нарастване и пр. По същество ста-

Digitized by Google

ва дума за единство **между локалния, местния ефект и ефекта от цялата система.**

Местния успех не отричаме. Постиженията на отделите не пренебрегваме. Постиженията на отделни работници не засенчваме. Постижения на отделни сектори не оставяме в забрава. Това би било грешка. Би нарушило грубо правилните партийни постановки за материално и морално стимулиране. Би позволило да отхвърляме и ролята на творческата личност, на новатора и пр. Обратно. Поощряваме, подкрепяме тези постижения. Но когато една организация или комитет отговарят за целокупната работа на своята територия, те се отчитат и как са я свършили. Те няма да изпълнят призванието си, като съсредоточат вниманието си само върху отделни звена. Това е съществена страна на метода на умножаващия се ефект. Това е и голямата способност на ръководния орган да вземе положителните постижения на един от своите отдели или направления и да ги превърне в стил на цялата система, да осигури настъпление по целия фронт. Иначе ще плащаме данък на ведомствеността, на ограничеността, на едностранчивостта.

Този подход води до коренни изменения при подготовка на пленуми, събрания и конференции и пр. И тука е практическата стойност на метода на умножаващия се ефект. Защото именно той ни задължава, когато отчитаме даден резултат, да го търсим като творение на **комплексното взаимодействие между приносите на отделните фактори, а не само на един фактор.** Без да установяваме уравниловка, без да обезличаваме, а да оценяваме комплексно даден процес, което е обективно обусловено в ръководната дейност на Партията. Ако стопанската работа е най-добра политика, това означава, че тя е плод на съзнателната, целенасочена дейност на съзнателно организирани, идейно изградени личности и т. н. Не можем още релефно да си представим какви коренни изменения ще настъпят в нашата работа, **ако приложим напълно този подход.**

Искаме да обясним още и някои други неща, защото иначе има опасност в името на комплексния подход и умножаващия се ефект да изпаднем в „комплексна“ едностранчивост.

Връщаме се отново към Националната партийна конференция. Връщаме се към оная мисъл, която я има и у Ленин — **системният анализ, комплексният подход, методът на умножаващия се ефект изискват повече от всякога от нас изкуството да отделяме нерешените въпроси. Ония, които оказват глобално въздействие върху дейността на системата — партиен комитет или организация.**

Комплексността не се състои само в комплексна количественост. Тя има качествена характеристика. Не по броя на представителите от отделите ще се съди за нея. Трябва да я търсим преди всичко по **вертикална линия**.

Ще обясним тази истина с помощта на съвършено ясен пример. Даден проблем може да бъде проучен от един човек. Понеже той има богато, компетентно мислене, е способен да даде комплексна разработка, оценки, изводи. Въпросът може да бъде проучен от комплексна група. Тя може да даде комплексна разработка, но е възможно да представи и формално съшити обяснения на отделни страни и явления. В последния случай нямаме комплексност. Тя не се изразява в обстоятелството в един доклад да се пише всичко и за всичко. На заседанията да се говори по всичко и за всичко. Обратно! Пълното тържество на комплексния подход съществува тогава, когато по пътя на анализа отделяме нерешените главни звена от веригата и търсим тяхното пълнокръвно разрешаване.

Според нас този въпрос сега става един от главните, централните в борбата за развитието на стила. Резултатност няма да имаме там,

Digitized by Google

където и когато съответният **партиен** орган не откроява ония проблеми, които разрешени, са способни да окажат влияние върху цялостната му дейност. А там, където постигнем това, имаме умножаване на ефекта.

2

Многократното повтаряне на ефекта. В политиката не сме гимназисти — да горим лесно в чувствата си и лесно в отчаяние да ги гасим. В политиката сме борци за непрекъснато утвърждаване, разпространяване, повтаряне на получения положителен резултат, оценен като най-добър в рамките на световната и националната практика. Сам Ленин, когато говори за съревнованието, изрично подчертава, че едно от големите му предназначения е повторението на практическия опит. Вярно ли е това? Следователно, ако получим многократно повторение на проверен в живота образец, умножаването на ефекта в партийната работа е налице.

Ще си послужим с няколко примера.

Доста добре беше разработена програма за партийно ръководство на първичната партийна организация в Пловдивски окръг. Но така или иначе от нея се получи местен ефект. Ако тя беше творчески приложена в повече окръзи с най-малко изразходване на сили и време, щяхме да получим много по-голям ефект в цялата страна. Достатъчно беше само многократно да се повтори.

Да вземем друг пример. Повече от две години бригадата на Георги Цветков от с. Обнова, Плевенско, създаде положителен опит в социалистическата организация на труда. Две години той стоя затворен в местните рамки. АПК — Лозница, Търговищко, взе опита на Георги Цветков и го приложи в цялото стопанство. Той сега се разпространи във всичките бригади. Това е типичен пример за умножаване на ефекта от неговото многократно повторение.

Ето и трети пример. След Юлския пленум още повече се разгърна вътрешнопартийната демокрация и самоинициативата на масите. Но след като постигнахме успех, не запазихме първоначалните темпове. Според нас не успяхме по-нататък да поддържаме тоя ритъм и натрупаният опит не получи умножение, не се обогати достатъчно.

Възниква и един нов въпрос. Когато говорим за умножаване на ефекта, неправилно го свеждаме само до **многократното повторение на положителния опит.** Ако постъпим така, има вероятност да пожертвуваме прогреса. **Многократното повтаряне на опита е динамичен, творчески процес.** Повтаряйки опита, прилагайки го масово, човешкото мислене притежава свойството да анализира и обобщава завоюваното, да отива към нови изводи, към нови завоевания. При това положение не бива в името на повторението да спрем **обогатяването и развитието на практиката. В теорията за умножаващия ефект този въпрос за доразвитието на съществуващия положителен опит и след това за масовото му внедряване, за превръщането му в нова масова практика е един много важен момент.** Даже в тази област възможностите са много големи и тяхото подценяване само ще навреди. Защото и по този път се откриват широки простори за умножаване на плодовете от нашия труд.

3

От години наред съвършено правилно говорим за тъй нареченатa **съгласуваност** в работата на отделите, в комитетите, в техния апарат. Според нас умножаващият се ефект ни помага сериозно да изменим **съдържанието** на това понятие. Защото това означава не само да видим кой какво ще прави, не само да се уточнят задачите. За да имаме умножаване на ефекта, е необходимо да **създаваме такава верижност, такава вътрешна взаимна последователна зависимост между отделите, между**

Digitized by Google

отделните фактори, че приносът на всеки отдел или звено, на всеки субект да бъде поставен там, на онова обективно място, което създава най-благоприятни предпоставки следващите дейности и операции да увеличат завоеванията. Това е същественото.

Да вземем замяната на членските книжки. Тя е голям **идеологически** въпрос, а не само организационен и технически. В решението на Централния комитет открито е казано, че няма да се прави чистка в Партията, а същевременно се подчертава, че ще се извърши преглед на бойните редици. Нашите врагове се объркаха от тая постановка и сега се чудят какво да приказват против нас. Това си е тяхна работа. Като имаме предвид **природата** на разговорите в Партията и ако искаме да приложим съгласуваността в светлината на умножаващия се ефект, би трябвало да подредим работата така, че на първи позиции да излезе идеологическата дейност, която да обясни характера и същността на замяната. С всичките средства, с които тя разполага. Да даде познания, да избистри съзнанието. Да изясни характера на породилите се въпроси и на тези, които е възможно да възникнат. Да изясни характера на съществуващите и на ситуациите, които ще се породят. Едва тогава примерно организационният отдел заедно с другите отдели да премине към организацията на разговорите. Сега критикуваме някои елементи на формализъм, на принизяване на критериите при замяната на членските книжки. Те до голяма степен се дължат на недостатъчна идеологическа дейност. Дължат се и на обстоятелството, че не разбрахме правилно съдържанието и същността на понятието съгласуваност между различните звена. Не разбираме както трябва и не реализираме както трябва последователната зависимост, характеризираща верижните предпоставки за творчеството на всеки следващ субект.

Ще дадем още един пример. Вземете плановете за модернизация и реконструкция на предприятията. Голям въпрос на нашата икономика. Там също ще видим, че не разбираме и не прилагаме последователно тази верижна зависимост. Подценяваме идеологическите въпроси, агитационната, възпитателната работа с масите.

Националната партийна конференция от 1978 г. постави големия проблем за разгръщането на социалната активност на масите. Те да отиват към изпълнението на задачите с осъзнаване на дълга, на своята отговорност. Както е казано в нейните решения, социалната активност ще се повишава само на основата на изучаването на потребностите, на интересите на хората и чрез установяване на социалистическа справедливост в трудовите колективи. Можем ли да решим тази голяма задача, ако не създадем система, в която всяко звено на Партията, на социалното управление ще намери своето място, и то така, че да създава предпоставки за умножаване на ефекта в целокупната дейност.

4

Единство в подхода на отделите, на секторите и другите звена в един комитет, в подхода на работата на всички звена в Партията.

Ще си послужим с най-обикновения пример. Ако идеологическите, организационните отдели успешно в една или друга степен прилагат **политическия подход,** бихме казали той доминира в тяхната работа, може ли да твърдим, че този подход се разбира и осъществява пълно от икономическите отдели на комитетите? Не можем да твърдим. Нарушено е основно изискване на Партията, на нейното историческо призвание. Всеки вътре в Партията, а и в социалистическото общество като цяло, независимо на какъв пост се намира, е **политически деец. Специфични задачи има, специфичен характер на дейността съществува, но при всички случаи подходът е един — политически.** Всяко негово нарушаване понижава ефекта от цялата система.

Digitized by Google

Ще дадем още един пример. Имаме реални факти, които показват, че отделни звена в системата на партийните органи правят успешни крачки за приложението на програмно-целевия и комплексен подход. Останалите изостават. Останалите не го прилагат напълно. Възможно ли е тогава да говорим за ефект от цялата система? — Не! Всичко това очертава голямото значение на единството в подхода на партийните комитети и организации.

III

Приложението на програмно-целевия и комплексен подход и метода на умножаващия се ефект има и своите технологически страни и черти. Ще се спрем също на някои от тях.

1

Планиране и организация на партийния труд. Функциите на планирането качествено се изменят. В светлината на изложените по-горе мисли планирането е длъжно сега да отговори на изискванията за умножаване на ефекта. **Този, който планира, да определи тези цели или задачи, разрешаването на които ще окаже най-голямо влияние върху системата, върху цялостната дейност на комитетите и организациите.** Не винаги достатъчно оценяваме дали целите, които формулираме, имат най-действено влияние върху цялата система. Тази е неизживяната слабост, която предполага по-задълбочен анализ и комплексен размисъл. Конкретно познаване на конкретната обстановка, скъсване с всякакъв шаблон и подражание да се открие решаващото, главното, онова, което ще измени положението. В училището са едни, в предприятието — други, в учреждението — трети и т. н. Чрез планирането трябва да отговорим на главния въпрос — **отделили ли сме основните звена от веригата — едно, две, три или четири в зависимост от равнището на системата.** Планът да бъде насочен към тяхното глобално разрешаване. В това отношение имаме опит. Не започваме на пусто място. Сега е необходимо още по-целенасочено да подчиним планирането на умножаващия се ефект.

2

Планът да бъде средство за многократно повторение на положителните резултати. Няма значение дали е перспективен или оперативен. План, който не е построен, не е изграден, не е превърнат в инструмент за многократно повторение на положителния опит, не може да играе ефикасна роля. Формите могат да бъдат най-различни. Не е наша работа да ги определяме. Важното е в плана да бъде заложено многократното повторение на ефекта. Тази задача все още стои пред нас и чака своето изпълнение.

Този въпрос има и друга много решаваща страна. Тя се нарича **направляване на почини и формиране на положителен опит,** т. е. чрез плана да въведем ред на новото, което се ражда, и да ударим против примитивното, против многобройните почини, които лесно пламват и лесно гаснат. Когато чрез плана съсредоточим усилията си към оня опит, който е най-въздействуващ, има най-голямо значение за цялата територия и за производството и го доведем докрай, това вече означава, че създаваме солидни предпоставки за умножаване на ефекта. Такава е вече обогатената функция на планирането.

3

На теория и на практика да разглеждаме плана като своеобразен сценарий. Имаме предвид и перспективното и оперативното планиране.

Как го виждаме на практика?

Digitized by Google

Планът е **система от приносите** на отделни фактори за постигане на определена цел със срокове и отговорници. Той не е съвкупност от задачи, явления, процеси. Не! Той е планомерно направляване **приносите на отделните фактори.** Над този проблем повече следва да размишляваме.

Целите са ясно очертани. По-нататък вече определяме специфичното място и отговорности на отделите, секторите, личностите и пр. Отново повтаряме — **планът е документ, който съдържа, съгласува, насочва приносите на отделните фактори. Като стъпим на тази позиция,** имаме големи възможности да издигнем ролята на субективния фактор. Не бива погледът ни да губи, а мисълта ни да забравя постановките на Юлския пленум на ЦК на БКП (1968 г.) за специфичните методи на отделните субекти на социално управление. Планът е призван да даде живот на тия постановки.

Като имаме предвид изискванията за верижността на ефекта, технологията на планирането изисква такова подреждане на приносите на факторите, щото всеки за по-краткотраен или по-дълъг срок да осигури необходимите предпоставки за умножаване на ефекта по цялата верига. Това по същество не е само планиране, но и организация. План и организация се преплитат много тясно. Бихме могли да си послужим с примера за военните маневри. Те са модел на бъдеща битка. В тях така са подредени операциите, щото дейността на всяко оръдие създава предпоставка за ефекта на следващите. Тази позиция не означава, че в Партията трябва да се учим на стил от армията. Просто искахме нагледно да покажем, че можем да използваме този метод, за да създадем наистина планова верижност, т. е. чрез плана да създаваме благоприятни условия за настъпление по целия фронт. Настъплението обаче не е натрупване на групи, на фактори, а е **последователно и съгласувано** излизане на отделните отряди и операции, които в края на краищата ще дадат резултата, извиращ от цялата система, от цялостната дейност.

Тези разсъждения в много отношения ни изясняват понятието план сценарий. Този начин на планиране дава възможност на полето на партийната дейност да има яснота как ще постигнем поставената цел. Създава най-добрите предпоставки за проверката на изпълнението. Оказва влияние и върху характера на оперативния план, и върху вземането на решенията. Така или иначе, в една или друга степен, те са подчинени на глобалните цели, подредени в перспективен план. Те са негова конкретизация. Те все повече ще придобиват също характер на сценарий за изпълнението. Този извод е обективно обусловен и има своята логика.

Приложението на програмно-целевия и комплексен подход и метода на умножаващия ефект ни откриват и друга възможност. За радост тя вече добре се използва у нас. Наред с основния план може да се изработят и програми по отделни въпроси. Самостоятелни програми, които ни дават възможност директно да атакуваме една цел с много по-конкретен и действен контрол.

Правилно е чрез плана и организацията на работата **да предвиждаме и критичните моменти в изпълнението на дадена задача или постигането на дадена цел.** Да изработиш сега план означава не само да набележиш целта, не само да предвидиш приносите кой, кога и какво ще направи. **Новото, което трябва сега да внедрим, е именно още в плана, в решението да предвиждаме критическите моменти, техния характер. Да прогнозираме и обозначаваме и най-ефикасната намеса с най-резултатните средства, способни да предотвратят възможни отрицателни последици.** Осъществено на дело, това не е ли сериозна предпоставка за умножаване на ефекта чрез планирането?

Digitized by Google

IV

Естествено изниква и въпросът за **структурите и формите.** Още в началото изяснихме нашата позиция. Сега искаме да се конкретизираме. Дълго време се мислеше, че програмно-целевият и комплексен подход може да се реализира само чрез временни работни групи. Наричат ги най-различно. И след постигане на целта групата се разтуря. Например изработването на една енциклопедия. Това е най-хубавият пример. Завърши се енциклопедията и редколегията се разпуска. Според нас днес, когато говорим за ефективност, трябва много здраво да стъпим на Тезисите на Политбюро за програмно-целевия и комплексен подход. Да турим край на всякакви лутаници. Там изрично е прокарана правилната идея — за осъществяване на целите, **можем и трябва да използваме възможностите и на съществуващите структури, които сами, подчертаваме, сами могат да решават комплексно дадена задача, да разработят комплексно даден въпрос, да организират неговото изпълнение. Това е едната позиция.**

Втората позиция има малко по-преходен характер. Комплексността може да се изрази в участие и на други отдели, но водещата роля играе **един отдел.** Главната тежест пада върху него. Останалите играят спомагателна роля.

И третият вариант, който трябва да се използва особено по **по-важни въпроси, е създаването на работни групи, които след разрешаването му се разтурят.** Те могат да бъдат комплектувани най-различно.

Или приложението на програмно-целевия и комплексен подход ни дава възможност да постигнем по-голяма ефективност, като използваме многообразни структури и форми, като осигурим **стабилност** и **приемственост** между тях. Стабилност и простота в работата. Ако построим нещата така, ще гарантираме и по-стабилна творческа атмосфера в партийните колективи. В колективите на другите органи и организации.

V

Искаме да поставим още един изключително важен въпрос, който пряко се отнася до ефективността — **изкуството на ръководителя, на ръководните органи, да създават творческа обстановка за изява на талантите за градивен труд на скромните и честните труженици на социализма.** Никакво планиране, структури, подходи не биха имали значение и нямат място в партийната работа, ако не осигуряват здрав социален климат. Националната партийна конференция изясни характера на творческия риск, като ясно го разграничи от авантюрата. Хората могат да изпълнят своя дълг само когато има топла почва, в която семето може да кълни. Този проблем е основен в организацията на труда в партийните комитети и организации. И така трябва да го разглеждаме. Спомняме си пленум на Сливенския окръжен комитет на Партията преди години. За него имаше много мнения, спорове! Но проверката показа, че тоя пленум дълго време влияеше върху съзнанието на хората. Защо? — Защото беше подготвен така, че създаде творческа обстановка за свободна размяна на мнения. Открито и честно. Ето я ефективността — един пленум е оставил бразда в съзнанието на комунистите. И оттука вече започва умножаване на ефекта. Излязъл от този пленум, партийният секретар я пренася в партийната организация. Творческата атмосфера влияе върху умножаването на ефекта, защото тя, дадена като пример, започва да се превръща в масова практика. Виждате ли как стоят нещата? А защо по-

Digitized by Google

някога ги отбягваме, когато говорим за ефективността? Явленията и процесите са конфликтни, но така или иначе **примерът** на по-горния орган става практика на ръководените от него.

В системата на Партията и на социалното управление стилът **на всяко по-високо равнище е обективно условие за работата на по-ниското равнище на субективния фактор.** Оттук и изводът — **ефективността** е рожба и на способността на ръководния орган да дава **образец** на творческа обстановка за останалите. Като изпълнява този свой дълг, той оказва влияние върху цялото управление. Защото, като направлява приложението на **образеца,** той създава ефективност в цялата система.

Няма да постигнем успех, ако тези въпроси, които поставихме по-горе, не се превърнат в център на оценъчната дейност на партийните комитети и организации. Ако те не бъдат в центъра на заседанията на бюрата, на партийните събрания. На заседания, на събрания да не се разглеждат само явления, процеси и събития, а да се **оценява отговорността на субективния фактор,** който е допуснал слабости и е бил длъжен да ги предотврати, който е организирал положителен опит и е бил длъжен да го разпространи, да го превърне в масова практика. В този процес могъща е ролята на проверката на изпълнението. Тя трябва творчески да обобщава постигнатото, да дава храна на ръководството да издига на по-висока степен своята дейност. Това също е умножаване на ефекта. Можем ли да постигнем тази цел, ако в заседанията или в ежедневната работа на партийните комитети и организации темата за ефективността не изпълва оценките, изводите, контрола? Ако не е предмет на анализ и самоанализ. Ако не заема предни позиции в критиката и самокритиката, в колективните размисли и личната отговорност. Ако ефективността не пронизва всяка дейност на партийните комитети и организации.

Пътят към ефективността е сложен, но плодоносен...

След получаването на статията отдел „Теория и история на партийното строителство" зададе няколко допълнителни въпроса към автора.

ВЪПРОС: — **Може ли да се каже, че сега в борбата за изпълнение на стратегическата задача за висока ефективност и качество от всяка дейност методът на умножаващия се ефект е една от най-характерните черти на стила?**

П. РУСЕВ: — Програмно-целевият и комплексен подход и методът на умножаващия ефект не са водещи методи в партийната работа. Тази роля принадлежи на марксистко-ленинската теория, на диалектическия метод. Но като частни научни методи, прилагани и разбрани правилно, те ни помагат най-добре и най-последователно да изпълняваме задачите. Особено важно е, че те съдействуват да расте ефектът в цялата система, а не само в отделните й части. И в това се състои голямата сила на тия методи. В съвременните условия без използването на тези два метода е трудно или за мене почти е невъзможно да се усъвършенствува стилът на ръководство.

ВЪПРОС: — **Каква е взаимовръзката между ефективност и начин на мислене?**

— **Без ефективно мислене не може да има ефективно действие.** Това е целият въпрос, който трябва дебело да подчертаем. Искам да допълня още нещо. Наред с отразяването на реалните процеси, наред с моделирането на бъдещите действия, наред с антитезата против ускоряването, самоуспокояването, против самодоволството тук решаващо е значението и на **принципиалната, на гражданската позиция.** Възможно е да имаме правилна форма, добре изградена организация, но ако зад тях стои безпринципност, къде е ефективността.

Digitized by Google

ВЪПРОС: — **Може ли да има добра форма, която да не се изпълва с необходимото съдържание?**

— Да! И затова, когато говорим за начина на мислене, за мисловното състояние на стила (бих казал по-свободно) трябва да добавим и този момент — **възпитание и самовъзпитание в принципиална позиция, в гражданска съвест и отговорност за последователно изпълнение на решенията.** Опортюнизмът започва оттам, откъдето било поради снизхождение, поради криворазбрана хуманност и разни други аргументи се слага началото на отстъплението от принципите, от законите, от нормите. Хлъзгав терен, който е осеян с безпринципни постъпки и деяния.

ВЪПРОС: — **Може ли да се каже, че механизмите, които вие посочвате за повишаване ефективността, са всъщност и механизми за усъвършенстване на политическия подход в партийната и обществената дейност?**

— Живецът на партийната работа, както е казано и на Националната партийна конференция, са **връзките с масите, работата с хората.** Един от главните критерии за резултатността от партийната дейност е социалната активност на трудещите се. Програмно-целевият и комплексен подход, методът на умножаващия се ефект помагат ли да решим тая задача? Помагат ни. Сами виждате, че тяхното използване е предпоставка за издигане ролята на партийните комитети и организации като орган на политическо ръководство.

Проблемът за ефективността има място и в живота на Партията. Научен метод, който дава богати резултати за най-малко време с най-малко изразходване на сили и средства, трябва да се използва най-напред вътре в Партията. Защо? За да се регулира и правилно направлява саморазвитието на Партията като ръководна сила, за да бъде винаги тя образец на социално управление. Така е!

ВЪПРОС: — **Така нареченият краен ефект означава ли ефективност винаги и при всички положения? Може ли да се получи умножаване на ефекта и въпреки това да няма ефективност? Може ли да има ефективност, която да не е постигната чрез умножаване на ефекта?**

— Разбира се, че може. Когато говорим за тези научни методи, винаги си представяме, че ги прилагаме творчески. Има един съществен момент, който за нас е много важен. Крайният ефект от позициите на политическото ръководство, от позициите на ръководната роля на Партията за нас има смисъл, **когато е плод на съзнателната, организирана авангардна дейност на партийните комитети и организации сред масите. Когато е плод на политическо израстване на хората.** Партията отчита не само крайния стопански резултат във вид на печалба, във вид на обем. **Главното е да се измерва политическият ефект от резултата. Как той е дело не само на съзнателни, активни трудещи се колективи и личности, но и как той сам после влияе на политическото съзнание на масите.** Как той укрепва доверието, увереността, сплотеността на народа около Партията. Така трябва да се оценява крайният ефект. Тука има две страни. **Първата** — дали е дошъл на бял свят благодарение на една богата плодотворна партийна дейност на израстването на масите като творци на реалния социализъм. **Втората** — той сам вече като резултат получен, регистриран (няма значение в коя сфера е) дава своя дял за политическото израстване на масите, за разширяване връзките на Партията с тях. Така трябва да се оценяват нещата, иначе има опасност да се затъне в блатото на технократизма. Именно тука бъркат много хора, когато в партийната дейност отчитат резултата обикновено само в материалната сфера, без да търсят тая връзка. На последното идеологическо съвещание на тоя въпрос беше обърнато много голямо внимание. Защото изпълняваме не само планове и задачи, но формираме и социалистически личности. Социалистическа личност от нов тип.

ВЪПРОС: — **Именно в разглеждането на взаимната връзка, във взаимното проникване между научността и ефективността в партийната и обществената дейност ли можем да търсим и решението на най-актуалните проблеми, които стоят сега пред Партията?**

— Там където всяка дейност правилно е поставена на научни основи, тя е ефективна. Ефектът може да не се получи веднага сега. Може да се отчете след известно време. Така е при някои научни изследвания. Те могат да не дадат веднага резултата видимо. Обаче той неминуемо ще се получи. И затова, когато говорим за ефект, следва да го разглеждаме като постепенен процес. Известен е примерът с градинаря. Той спазва всички правила при засаждането на дръвчетата, но плодовете получава чак след три години. Това не значи, че неговият труд не е ефективен, защото първата година не е набрал ябълки. Аналогичен пример с Академията за обществени науки и социално управление, която разполага с научно построена система за обучение (може да има и слабости, но това е друг въпрос) и ефектът от нейната цялостна учебна и възпитателна дейност не настъпва още на другия ден, след като се прочетат лекциите. Не бива да опростяваме нещата, защото можем да нанесем вреди в кадровата политика. В Партията кадрите растат. Развиват се. И цялото онова богатство на техните възможности може да се прояви и сега и с по-голяма сила утре или вдругиден. **И затова съм склонен да разглеждам ефекта като процес.** Като процес в смисъл, че той не е едноактно действие особено в партийната работа. Второ — можем да го разглеждаме като процес, защото веднъж по-

Digitized by Google

родил се, също подлежи на развитие и на обогатяване.

ВЪПРОС: — **Според вас в какви насоки трябва да бъдат насочени усилията на кадрите, за да може по-резултатно и по-уверено да прилагат тези методи в своята работа?**

— Длъжни сме да бъдем искрени и да не обвиняваме само кадрите. Плахостта идва от състоянието на нашата теоретична мисъл в сферата на партийното строителство. Не подхранваме кадрите навреме, качествено и системно с разработки в това отношение, независимо че последните години стъпките са по-уверени. Не сме стигнали до тази степен да им даваме варианти за решения. Кадрите с интерес се отнасят към приложението на научните методи, бих казал имат афинитет към тях, търсят ги, стараят се и ако някъде има несъвършенства, ние, които сме в сферата на теорията, не бива да се смеем. Защото техните несъвършенства са по-привлекателни, по-красиви от нашите усмивки. Ако навреме подпомагаме кадрите, ако навреме изясняваме въпросите, нещата щяха да се уреждат много по-бързо.

ВЪПРОС: — **Една нишка, която се прокрадва във всичките: и в предварителните ви и в същностните ви размисли. Това е темата за компетентността. А може би тя е главното условие за умножаване на ефекта?**

— При тази верижна зависимост на дейностите, ако един е компетентен, а другият не е, умножаването на ефекта умира. Ако идеологическият отдел си постави въпросите на високо равнище, а останалите отдели със същата компетентност не поемат и не изпълняват качествено своя дял, ефективност няма да има. Или ако се отчете, ще е минимална. И в икономиката е така. Ако аз получа частите и компететно не ги сглобя, вашата компетентност умножава ли се? Не! **Бихме могли свободно да се изразим, че ефективността може да се тълкува и като умножение на компетентността. Да! Бихме могли!**

РЪКОВОДНО ПОЛИТИЧЕСКО ЯДРО И ПЪРВООБРАЗ

ВИСШ ФОРУМ НА ПАРТИЙНАТА ОРГАНИЗАЦИЯ

За провеждането на партийно събрание са необходими редица условия, влияят много фактори, чиято съвкупност определя високото му равнище.

Подготовката на партийните събрания в птицезавода в с. Бохот — Плевенски окръг, започва с приемането на плана на партийната организация. В това отношение има стремеж да се подходи творчески, да се използват най-различни форми и средства. Голяма роля за обогатяване съдържанието на партийната работа, за повишаване ролята на партийното събрание изигра проведеното в края на 1975 г. социологическо изследване. С помощта на сектор „Социологически" при ОК на БКП — Плевен бяха подготвени 14 въпроса, по които да стане допитването, засягащи политическия и стопанския живот в завода.

Социологическото изследване помогна партийната организация правилно да се насочи към решаването на проблемите в завода. В приетите от партийното събрание мероприятия главно място заемат въпросите, които трябва да се решават от партийното и стопанското ръководство. Така например във връзка с битовите условия бяха решени много проблеми. Организирано бе спомагателно стопанство за свинско месо, което се използва за стола и 45 тона се дават на месокомбината в Плевен. Свинете се хранят с отпадъци, поради което храната на столуващите работници се намали с 25 на сто.

Digitized by Google

На всички работници и техните семейства е осигурена почивка в курортните центрове — Варна, Хисаря, Велинград и Вършец, като една карта струва 30 лв. — останалите разноски се поемат от завода. Годишно почиват повече от 250 души.

В завода вече има лекарски и зъболекарски кабинети. Превозването на работниците от местоживеенето до завода е безплатно. За преболедували работници са осигурени 28 карти годишно за едномесечно укрепване на здравето в профилакториума — Плевен, организиран е и магазин за хранителни продукти.

Заводът е поел шефството на две детски градини и едно училище, на които годишно осигурява 2000 лева.

В момента се строят две жилищни кооперации с 38 апартамента за работници от завода.

Анализът от социологическото изследване помогна също така по-добре да се определят проблемите за партийните събрания, свързани с живота и дейността на партийната организация, на всеки комунист и безпартиен. Докладчиците добре проучват въпросите, по които ще докладват, с помощта на партийното бюро се опират на широк кръг от хора. През миналата година анализът на изпълнението на плана за деветмесечието се подготвяше от икономиста Мирчев — безпартиен. Партийното бюро възложи на двама комунисти да му помагат, а от друга страна те по-обстойно се запознаха с всички цифри. Това е система в работата на партийното бюро, което го предпазва от доклади и информации с неверни факти. Тук всеки отчет, всеки доклад и информация отразяват действителното състояние на нещата, независимо от слабостите и постиженията, което дава възможност своевременно да се вземат мерки за отстраняване на допусканите недостатъци. Когато те не се замазват, а се търсят техните корени и носители, се създава интерес и увереност сред комунистите, които активно участвуват в обсъжданите въпроси. Всички доклади и информации, които се изнасят на партийно събрание, се приемат от партийното бюро или натоварени от него членове. През 1977 г. партийното бюро проведе 13 заседания, на които взе 32 решения по разглежданите въпроси — икономическото развитие на птицекомбината, организационната и идеологическата работа на първичната организация, дейността на ДКМС и профорганизацията, съревнованието, състоянието на НТД и др. Въпросите, които се разглеждат, са интересни. Затова може да се съди и от факта, че през 1976 година бяха проведени 20 партийни събрания, от които 12 организационни и 8 просветни, като само 6 комунисти са отсъствували по неуважителни причини, а на проведените открити партийни събрания присъствуваха повече от 100 човека. През 1977 година са проведени 19 партийни събрания, от които 7 просветни. На събранията бяха разгледани такива въпроси като: планово-икономическите показатели на птицекомбината и партийно политически и стопански мероприятия за тяхното изпълнение; отчет за личния принос на комуниста; работата на профкомитета по водене на социалистическото съревнование; охраната на труда и социалните придобивки; комсомолското дружество; партийните групи; изпълнение на строителната програма и монтажните работи и др. Взетите решения са заведени на отчет.

През 1978 година бяха разгледани въпросите: насрещният и перспективният план; строителната програма за реконстукцията и модернизацията на завода; бригадната организация на труда. В изпълнение решенията на Националната партийна конференция и на компенсационната програма срещу природните бедствия колективът ще произведе стокова продукция над плана за 80 000 лева и ще получи над плана 50 000 лв. печалба. На събранията се изказват средно по

Digitized by Google

родил се, също подлежи на развитие и на обогатяване.

ВЪПРОС: — **Според вас в какви насоки трябва да бъдат насочени усилията на кадрите, за да може по-резултатно и по-уверено да прилагат тези методи в своята работа?**

— Длъжни сме да бъдем искрени и да не обвиняваме само кадрите. Плахостта идва от състоянието на нашата теоретична мисъл в сферата на партийното строителство. Не подхранваме кадрите навреме, качествено и системно с разработки в това отношение, независимо че последните години стъпките са по-уверени. Не сме стигнали до тази степен да им даваме варианти за решения. Кадрите с интерес се отнасят към приложението на научните методи, бих казал имат афинитет към тях, търсят ги, старяят се и ако някъде има несъвършенства, ние, които сме в сферата на теорията, не бива да се смеем. Защото техните несъвършенства са по-привлекателни, по-красиви от нашите усмивки. Ако навреме подпомагаме кадрите, ако навреме изясняваме въпросите, нещата щяха да се уреждат много по-бързо.

ВЪПРОС: — **Една нишка, която се прокрадва във всичките: и в предварителните ви и в същностните ви размисли. Това е темата за компетентността. А може би тя е главното условие за умножаване на ефекта?**

— При тази верижна зависимост на дейностите, ако един е компетентен, а другият не е, умножаването на ефекта умира. Ако идеологическият отдел си постави въпросите на високо равнище, а останалите отдели със същата компетентност не поемат и не изпълняват качествено своя дял, ефективност няма да има. Или ако се отчете, ще е минимална. И в икономиката е така. Ако аз получа частите и компететно не ги сглобя, вашата компетентност умножава ли се? Не! **Бихме могли свободно да се изразим, че ефективността може да се тълкува и като умножение на компетентността. Да! Бихме могли!**

РЪКОВОДНО ПОЛИТИЧЕСКО ЯДРО И ПЪРВООБРАЗ

ВИСШ ФОРУМ НА ПАРТИЙНАТА ОРГАНИЗАЦИЯ

За провеждането на партийно събрание са необходими редица условия, влияят много фактори, чиято съвкупност определя високото му равнище.

Подготовката на партийните събрания в птицезавода в с. Бохот — Плевенски окръг, започва с приемането на плана на партийната организация. В това отношение има стремеж да се подходи творчески, да се използват най-различни форми и средства. Голяма роля за обогатяване съдържанието на партийната работа, за повишаване ролята на партийното събрание изигра проведеното в края на 1975 г. социологическо изследване. С помощта на сектор „Социологически" при ОК на БКП — Плевен бяха подготвени 14 въпроса, по които да стане допитването, засягащи политическия и стопанския живот в завода.

Социологическото изследване помогна партийната организация правилно да се насочи към решаването на проблемите в завода. В приетите от партийното събрание мероприятия главно място заемат въпросите, които трябва да се решават от партийното и стопанското ръководство. Така например във връзка с битовите условия бяха решени много проблеми. Организирано бе спомагателно стопанство за свинско месо, което се използва за стола и 45 тона се дават на месокомбината в Плевен. Свинете се хранят с отпадъци, поради което храната на столуващите работници се намали с 25 на сто.

Digitized by Google

На всички работници и техните семейства е осигурена почивка в курортните центрове — Варна, Хисаря, Велинград и Вършец, като една карта струва 30 лв. — останалите разноски се поемат от завода. Годишно почиват повече от 250 души.

В завода вече има лекарски и зъболекарски кабинети. Превозването на работниците от местоживеенето до завода е безплатно. За преболедували работници са осигурени 28 карти годишно за едномесечно укрепване на здравето в профилакториума — Плевен, организиран е и магазин за хранителни продукти.

Заводът е поел шефството на две детски градини и едно училище, на които годишно осигурява 2000 лева.

В момента се строят две жилищни кооперации с 38 апартамента за работници от завода.

Анализът от социологическото изследване помогна също така по-добре да се определят проблемите за партийните събрания, свързани с живота и дейността на партийната организация, на всеки комунист и безпартиен. Докладчиците добре проучват въпросите, по които ще докладват, с помощта на партийното бюро се опират на широк кръг от хора. През миналата година анализът на изпълнението на плана за деветмесечието се подготвяше от икономиста Мирчев — безпартиен. Партийното бюро възложи на двама комунисти да му помагат, а от друга страна те по-обстойно се запознаха с всички цифри. Това е система в работата на партийното бюро, което го предпазва от доклади и информации с неверни факти. Тук всеки отчет, всеки доклад и информация отразяват действителното състояние на нещата, независимо от слабостите и постиженията, което дава възможност своевременно да се вземат мерки за отстраняване на допусканите недостатъци. Когато те не се замазват, а се търсят техните корени и носители, се създава интерес и увереност сред комунистите, които активно участвуват в обсъжданите въпроси. Всички доклади и информации, които се изнасят на партийно събрание, се приемат от партийното бюро или натоварени от него членове. През 1977 г. партийното бюро проведе 13 заседания, на които взе 32 решения по разглежданите въпроси — икономическото развитие на птицекомбината, организационната и идеологическата работа на първичната организация, дейността на ДКМС и профорганизацията, съревнованието, състоянието на НТД и др. Въпросите, които се разглеждат, са интересни. Затова може да се съди и от факта, че през 1976 година бяха проведени 20 партийни събрания, от които 12 организационни и 8 просветни, като само 6 комунисти са отсъствували по неуважителни причини, а на проведените открити партийни събрания присъствуваха повече от 100 човека. През 1977 година са проведени 19 партийни събрания, от които 7 просветни. На събранията бяха разгледани такива въпроси като: планово-икономическите показатели на птицекомбината и партийно политически и стопански мероприятия за тяхното изпълнение; отчет за личния принос на комуниста; работата на профкомитета по водене на социалистическото съревнование; охраната на труда и социалните придобивки; комсомолското дружество; партийните групи; изпълнение на строителната програма и монтажните работи и др. Взетите решения са заведени на отчет.

През 1978 година бяха разгледани въпросите: насрещният и перспективният план; строителната програма за реконстукцията и модернизацията на завода; бригадната организация на труда. В изпълнение решенията на Националната партийна конференция и на компенсационната програма срещу природните бедствия колективът ще произведе стокова продукция над плана за 80 000 лева и ще получи над плана 50 000 лв. печалба. На събранията се изказват средно по

Digitized by Google

родил се, също подлежи на развитие и на обогатяване.

ВЪПРОС: — **Според вас в какви насоки трябва да бъдат насочени усилията на кадрите, за да може по-резултатно и по-уверено да прилагат тези методи в своята работа?**

— Длъжни сме да бъдем искрени и да не обвиняваме само кадрите. Плахостта идва от състоянието на нашата теоретична мисъл в сферата на партийното строителство. Не подхранваме кадрите навреме, качествено и системно с разработки в това отношение, независимо че последните години стъпките са по-уверени. Не сме стигнали до тази степен да им даваме варианти за решения. Кадрите с интерес се отнасят към приложението на научните методи, бих казал имат афинитет към тях, търсят ги, старят се и ако някъде има несъвършенства, ние, които сме в сферата на теорията, не бива да се смеем. Защото техните несъвършенства са по-привлекателни, по-красиви от нашите усмивки. Ако навреме подпомагаме кадрите, ако навреме изясняваме въпросите, нещата щяха да се уреждат много по-бързо.

ВЪПРОС: — **Една нишка, която се прокрадва във всичките: и в предварителните ви и в същностните ви размисли. Това е темата за компетентността. А може би тя е главното условие за умножаване на ефекта?**

— При тази верижна зависимост на дейностите, ако един е компетентен, а другият не е, умножаването на ефекта умира. Ако идеологическият отдел си постави въпросите на високо равнище, а останалите отдели със същата компетентност не поемат и не изпълняват качествено своя дял, ефективност няма да има. Или ако се отчете, ще е минимална. И в икономиката е така. Ако аз получа частите и компететно не ги сглобя, вашата компетентност умножава ли се? Не! **Бихме могли свободно да се изразим, че ефективността може да се тълкува и като умножение на компетентността. Да! Бихме могли!**

РЪКОВОДНО ПОЛИТИЧЕСКО ЯДРО И ПЪРВООБРАЗ

ВИСШ ФОРУМ НА ПАРТИЙНАТА ОРГАНИЗАЦИЯ

За провеждането на партийно събрание са необходими редица условия, влияят много фактори, чиято съвкупност определя високото му равнище.

Подготовката на партийните събрания в птицезавода в с. Бохот — Плевенски окръг, започва с приемането на плана на партийната организация. В това отношение има стремеж да се подходи творчески, да се използват най-различни форми и средства. Голяма роля за обогатяване съдържанието на партийната работа, за повишаване ролята на партийното събрание изигра проведеното в края на 1975 г. социологическо изследване. С помощта на сектор „Социологически" при ОК на БКП — Плевен бяха подготвени 14 въпроса, по които да стане допитването, засягащи политическия и стопанския живот в завода.

Социологическото изследване помогна партийната организация правилно да се насочи към решаването на проблемите в завода. В приетите от партийното събрание мероприятия главно място заемат въпросите, които трябва да се решават от партийното и стопанското ръководство. Така например във връзка с битовите условия бяха решени много проблеми. Организирано бе спомагателно стопанство за свинско месо, което се използва за стола и 45 тона се дават на месокомбината в Плевен. Свинете се хранят с отпадъци, поради което храната на столуващите работници се намали с 25 на сто.

Digitized by Google

На всички работници и техните семейства е осигурена почивка в курортните центрове — Варна, Хисаря, Велинград и Вършец, като една карта струва 30 лв. — останалите разноски се поемат от завода. Годишно почиват повече от 250 души.

В завода вече има лекарски и зъболекарски кабинети. Превозването на работниците от местоживеенето до завода е безплатно. За преболедували работници са осигурени 28 карти годишно за едномесечно укрепване на здравето в профилакториума — Плевен, организиран е и магазин за хранителни продукти.

Заводът е поел шефството на две детски градини и едно училище, на които годишно осигурява 2000 лева.

В момента се строят две жилищни кооперации с 38 апартамента за работници от завода.

Анализът от социологическото изследване помогна също така по-добре да се определят проблемите за партийните събрания, свързани с живота и дейността на партийната организация, на всеки комунист и безпартиен. Докладчиците добре проучват въпросите, по които ще докладват, с помощта на партийното бюро се опират на широк кръг от хора. През миналата година анализът на изпълнението на плана за деветмесечието се подготвяше от икономиста Мирчев — безпартиен. Партийното бюро възложи на двама комунисти да му помагат, а от друга страна те по-обстойно се запознаха с всички цифри. Това е система в работата на партийното бюро, което го предпазва от доклади и информации с неверни факти. Тук всеки отчет, всеки доклад и информация отразяват действителното състояние на нещата, независимо от слабостите и постиженията, което дава възможност своевременно да се вземат мерки за отстраняване на допусканите недостатъци. Когато те не се замазват, а се търсят техните корени и носители, се създава интерес и увереност сред комунистите, които активно участвуват в обсъжданите въпроси. Всички доклади и информации, които се изнасят на партийно събрание, се приемат от партийното бюро или натоварени от него членове. През 1977 г. партийното бюро проведе 13 заседания, на които взе 32 решения по разглежданите въпроси — икономическото развитие на птицекомбината, организационната и идеологическата работа на първичната организация, дейността на ДКМС и профорганизацията, съревнованието, състоянието на НТД и др. Въпросите, които се разглеждат, са интересни. Затова може да се съди и от факта, че през 1976 година бяха проведени 20 партийни събрания, от които 12 организационни и 8 просветни, като само 6 комунисти са отсъствували по неуважителни причини, а на проведените открити партийни събрания присъствуваха повече от 100 човека. През 1977 година са проведени 19 партийни събрания, от които 7 просветни. На събранията бяха разгледани такива въпроси като: планово-икономическите показатели на птицекомбината и партийно политически и стопански мероприятия за тяхното изпълнение; отчет за личния принос на комуниста; работата на профкомитета по водене на социалистическото съревнование; охраната на труда и социалните придобивки; комсомолското дружество; партийните групи; изпълнение на строителната програма и монтажните работи и др. Взетите решения са заведени на отчет.

През 1978 година бяха разгледани въпросите: насрещният и перспективният план; строителната програма за реконстукцията и модернизацията на завода; бригадната организация на труда. В изпълнение решенията на Националната партийна конференция и на компенсационната програма срещу природните бедствия колективът ще произведе стокова продукция над плана за 80 000 лева и ще получи над плана 50 000 лв. печалба. На събранията се изказват средно по

Digitized by Google

7 души. Периодично се отчита изпълнението на партийните решения лично от комуниста, който отговаря за даденото решение.

Два-три дни преди събранието всеки комунист знае къде, кога и с какъв дневен ред ще се проведе то. Това дава възможност той да помисли и на събранието активно да участвува в обсъждането.

Всяка година партийната организация провежда по едно така наречено събрание на „колела". За тяхната подготовка чрез поръчения на партийното бюро се заангажират почти всички комунисти.

Едно такова събрание се проведе преди години в къщата музей „Георги Димитров" — София. Основен въпрос бе приемането на нови партийни членове. Една партийна група бе подготвила материал за живота и дейността на Георги Димитров и по време на пътуването се проведе викторина. За активността на комунистите голямо внимание оказва мястото на мероприятието. Вечерта се състоя чествуване на рождени дни на комунисти, а на другия ден бе посетена местността, където е била проведена Витошката конференция. С нейната роля и значение подготвената партийна група запозна подробно всички присъствуващи.

Непосредствено след XI конгрес на БКП подобно събрание бе проведено на връх Бузлуджа, където комунистите приеха обещания за личния принос в изпълнение на насрещния план през първата година на седмата петилетка. Партийната група с отговорник Веска Сандова подготви материали за Бузлуджанския партиен конгрес. Партийната група с отговорник Недялка Тодорова подготви вечер, посветена на комунистите, навършили кръгли годишнини от приемането им в Партията. Всеки комунист един след друг отчете своите поръчения, пое нови обещания, на други бяха възложени поръчения.

По случай 100-годишнината от освобождението на Плевен от османско иго такова събрание се проведе в с. Гривица, Плевенско, където се приеха нови партийни членове и бяха запознати подробно с водените боеве около Плевен.

* * *

Комунистите добре разбират своите права и задължения, стремят се правилно да ги използват на партийните събрания. Тук всички са равни — и ръководители, и подчинени. Така например Петко Илиев на едно партийно събрание направи остра критична бележка на директора на завода, че за да се нарушава тук и там трудовата дисциплина, най-голяма вина има той, тъй като понякога не държи за изпълнението на издаваните от него заповеди и др. В своето изказване директорът прие критиката като основателна. На събранията всички комунисти участвуват активно, изказват свои мнения по разглежданите въпроси и проекторешенията.

Не са редки случаите при разглеждането на кадрови, организационни и други въпроси, членовете на партийното бюро да не споделят мнението, което има директорът или някой друг административен ръководител, без това да се отразява на по-нататъшните взаимоотношения между тях. Преди няколко месеца директорът на завода предложи едно лице за началник на отдел „Енергиен". Членовете на партийното бюро му препоръчаха добре да се проучи, преди да се назначи. Директорът прие предложението на бюрото, проучването показа, че кандидатът не отговаря на изискванията за вакантната длъжност.

Този подход допринася стопанското ръководство да се съобразява с партийните решения и досега почти няма неизпълнено решение. Това дава положително отражение върху целия трудов колектив и всички са убедени, че щом нещо е решило партийното бюро, партийното събрание, то трябва да се изпълни.

Партийните събрания преминават на високо равнище, защото ор-

Digitized by Google

ганизацията се чувствува стопанин в своя дом, тя решава основните въпроси, свързани с живота на колектива, на завода. Партийните членове имат самочувствието, че те решават въпросите, че дадено решение не е на партийния секретар, директора, председателя на събранието и пр., а тяхно, на комунистите, които са го обсъдили и са гласували за неговото приемане. Това дава възможност всеки активно да участвува в изпълнението на възложените му от събранието решения.

Активността в обсъждането на проблемите помага партийното бюро да проявява по-голяма инициатива, да обогатява живота на организацията, да реализира взетите решения и да поставя задачи, да създаде творческа атмосфера в партийния колектив. В заседанията на партийното бюро често стават много активни изказвания, критични бележки и оценки, но щом бюрото вземе решение, всички се подчиняват на него и всеки се стреми колкото се може по-бързо, срочно и качествено да го изпълни. Тоя метод на работа най-добре бе изразен при обсъждането на въпроса за внедряването на нова организация на труда при отглеждането на подрастващите птици. По предложение на партийното бюро бе проведено съвместно заседание със стопанското ръководство. Отначало някои другари не бяха се убедили и остро реагираха, но по настояване на партийното бюро този почин бе поставен експериментално в три сгради. След 4—5 месеца бяха направени изводи от експеримента и се изясни, че той дава много добри резултати. Реши се целият завод да премине на работа по тоя метод. Разбира се, че тук бяха изразходвани много усилия и работа. Най-ефективна обаче се оказа индивидуалната агитация и разясняване на всеки работник, благодарение на което се стига дотам, че Розка Цветанова започна сама да отглежда подрастващи птици в две сгради. Партийното и стопанското ръководство продължават да работят за повишаване производителността на труда при отглеждането на подрастващите птици чрез реконструкция и модернизация на производствените мощности.

В края на 1976 година В. Гатев, директор на завода, предложи на партийното бюро и цялата организация да обсъдят проблема за клетъчното отглеждане на подрастващите птици, което за първи път се внедрява в България. След обстойни разисквания предложението се прие и се набелязаха специални мероприятия. Заложеният опит се оказа успешен. През 1978 година всички подрастващи птици за стокови носачки се отглеждат в едноетажни клетъчни батерии.

При тоя начин на гледане смъртността сред подрастващите птици намаля, повиши се производителността на труда. Трябва да се отбележи, че сградите не са нови, а се преустройват наличните, поради което се направиха големи икономии.

Всеки три месеца партийното бюро отчита своята дейност пред партийното събрание. Там се изясняват и редица въпроси, с които се е занимавало бюрото и не са поставяни пред цялата партийна организация. Дава се отговор също така какво е направено по критичните бележки и предложения. На партийни събрания отчитат своята дейност и всички комунисти, включително и членовете на партийното бюро.

* * *

Първичната партийна организация се чувствува като действителен политически ръководител на колектива. И комунисти, и безпартийни разбират, че неограничен кръг хора контролират плановите задачи, а всички носят лична отговорност за тяхното изпълнение.

— Ние знаем — споделя партийната секретарка Генка Лазарова, — че в едно предприятие и неговите поделения животът е толкова ясен за колектива, че нищо няма скрито покрито. Ако някой използва служебното си положение за лични облаги, това бързо се узнава от хо-

Digitized by Google

рата и когато на партийни събрания се замазват, премълчават или заобикалят тия неща от чувство на страх, от приятелски или роднински връзки, с това се нанася голямо поражение на партийната организация. Затова се стремим на партийни събрания всичко да изясняваме, остро да реагираме и с принципността си да превърнем събранията в школа за възпитание на комунистите, да формираме такива качества като честност, принципност, здраво комунистическо отношение към живота. Смятаме, че до известна степен сме постигнали комунистите да служат за личен пример и със своята дейност да допринасят да се активизира целият колектив. Така например Иво Дим. Моневски — ветеринарен лекар и млад специалист, израсна под грижите на нашата партийна организация и сега е главен лекар на завода и председател на профкомитета. Шестнадесет комунисти работят по почина на Лиляна Рачкова. От 18 носители на правителствени ордени и медали 11 са партийни членове. Мария Ат. Николова работи като сексаторка на еднодневни пилета. Тя е годишен първенец на завода и в страната се нарежда на челно място. Контролните й проби са показали 99,74 на сто познаваемост при обещание 98 на сто. Като нея работят Парашкевица Цветкова, Петко Илиев, Парашкевица Атанасова, Павлин Петров и др. На нас социологическото изследване много ни помогна да насочим работата в птицекомбината към приемането на повече млади хора. Вече има производствени звена само от комсомолци — групата на електротехниците, сексаторите от люпилната, една част от състава на яйцебазата, монтажните бригади, а напоследък се приемат младежи и за техници механици в производството. Всичко това помогна да се увеличи численият и качественият състав на комсомолското дружество. В завода повече от 80 на сто от комунистите са в материалното производство, които правилно са разпределени по центрове. При нас няма производствен участък без комунист. Ние добре знаем, че всеки комунист има свое виждане за нещата, собствено поведение и свой характер, но независимо от това въпросите, свързани с живота и дейността на партийната организация, еднакво засягат всички комунисти, а от това се определя и задължението всеки от тях да мисли и работи за укрепване боеспособността на първичната партийна организация.

Всеки комунист се стреми да бъде с преизпълнени производствени задачи и предсрочно изпълнено партийно поръчение.

Добре е организирана и марксистко-ленинската просвета и разяснителната работа. Успоредно с местните лектори много често се ползват такива и от д-во „Г. Кирков". Всички комунисти участвуват в различните форми на обучение. Чрез профсъюзите и ДКМС е организирана политическата просвета и с останалите работници.

Съзнателното отношение на комунистите и безпартийните при изпълнението на възложените им задачи най-добре се вижда от ръста на завода. Докато през 1970 година са получени 2250 х. яйца, то през 1976 година техният брой достигна 54 090 х., а само за 1977 година 65 493 х. За цялата шеста петилетка колективът е дал 180 896 х. яйца, а за седмата петилетка ще се получат 334 410 х. яйца. През миналата година от една носачка са получени по 225,5 яйца и с това заводът се нарежда на едно от първите места в страната.

Партийното бюро, партийният секретар добре разбират, че не всичко са направили за издигане ролята на партийното събрание в съответствие с порасналите изисквания. Затова мерките, които бележат, целят още повече да се утвърждава то като най-важен форум за възпитание на комунистите, за активно участие в изпълнение на поставените от Партията задачи.

Моно ВАСИЛЕВ
сътрудник на ОК на БКП — Плевен

Digitized by Google

СЕКРЕТАРЯТ — ЦЕНТРАЛНА ФИГУРА

КРИТЕРИИТЕ

Първичната партийна организация при градския комитет на БКП в Ихтиман на събрание обсъди статията „Ако сте на мое място, какво бихте предприели", публикувана в кн. 8 м. г. на сп. „Партиен живот".

Целта на обсъждането беше да обмени мисли върху критериите и подхода, които трябва да имат сътрудниците на градския комитет към партийните секретари и стопанските ръководители.

При станалите оживени разисквания и изказаните мнения се оформиха следните схващания:

На първо място изказалите се другари поставиха въпроса, че за да се направи вярна оценка на положението на партийния секретар, следва да се има предвид какво е неговото образование и каква конкретна длъжност заема той в предприятието.

Много от изказалите се обърнаха внимание на мястото и поведението на директора. Наделя мнението, че като се вземат под внимание партийните принципи за ролята и функциите на стопанския ръководител и като политически деец, директорът, за който става дума в статията, притежава редица положителни качества. Изпълнява си плана, създал е порядък в предприятието, няма нарушения. Като ръководител е едновременно и възпитател пропагандист, изнася лекции пред младежите и профсъюзните членове. В партийната организация участвува дейно, като оказва влияние общо взето в положителна насока. Спазва всички указания, що се отнася до създаване на възможности за работата на партийния секретар. Изразено бе мнението, че за Партията ще бъде много добре, ако има повече директори с качествата на този, за който се споменава в статията.

Наред с всичко това обаче много от изказалите се другари подложиха на сериозна, задълбочена критика неправилните действия на директора. Той успява да наложи своето мнение и партийната организация изключва работник, който отива на по-тежка и не по-малка полезна от народностопански машаб работа. Тук прозира известна неискреност у него и оценката му за хората се определя само по това, дали и как работят в повереното му предприятие. Някои другари определиха, че в случая поведението му е продиктувано от принципа „Моето предприятие — моята крепост и бъдеще".

За да съществува такава обстановка в първичната партийна организация, много от изказалите се другари смятат, че вината е в партийния секретар. Изглежда на него не му достига организаторска подготовка, принципност и достатъчно кураж, за да се противопостави на някои неправилни методи на директора, като проявяването на субективизъм при оценката на работата или при провеждането на своя линия по някои въпроси. Партийният секретар не е осигурил в партийното бюро ред, при който всеки негов член да знае мястото и отговорността си. Слабата подготовка или плахостта (а може би и двете) на партийния секретар допринасят директорът да използва в своя полза това, което е постижение и заслуга на първичната партийна организация, или това, което той е бил длъжен да извърши като партиен член. Редица другари определиха, че партийният секретар в случая се е проявил като човек със слаба воля. Гласувал е за изключването на шлосера, защото директорът е настоявал, а след това съжалява, защото и други са му казали, че е сгрешил. Повишените изисквания сега след решението на Секретариата на ЦК на БКП за по-нататъшно издигане ролята на секретаря на първичната партийна организация налагат партийните секретари, партийните бюра и организации да създават такава обстановка, че административните и стопанските ръководители във своята работа при решаването на основни проблеми от дейността на колектива да се съобразяват с мнението на партийната организация. Партийният секретар или трябва да направи всичко, за да отговори на тези изисквания, или трябва да се откаже да бъде такъв.

От станалите разисквания дойдохме до извода, че партийните работници, които отговарят за партийните организации в предприятията, трябва да вникват по-дълбоко в техния живот, да изучават действителното морално състояние на колективите, мнението на редовите комунисти, а не да съдят за положението само по отделни външни ефектни показатели. Осъди се неправилната практика, която все още съществува — да се черпи информация преди всичко от директора. Информацията, която партийните работници черпят, трябва да отразява мнението на първичната партийна организация, на целия трудов колектив.

Възникна и въпросът, по който списанието би могло да ни посочи повече опит. Става въпрос за това, когато стопанският

Digitized by Google

ръководител е член на бюрото, доколко е правилно да му се поверява отговорност за стопанската работа. Та нали той и без друго отговаря за нея административно и разбира се, партийно. Когато тази отговорност му се възложи и като член на бюрото не се ли затваря кръгът и не се ли стига до формализъм? В указанията, които нашият градски комитет дава за разпределение на работата в бюрото на първичната партийна организация, ние винаги сме препоръчвали, когато ръководителят е избран за член на бюрото, да му се възлага да отговаря примерно за внедряването на техническия прогрес и челния опит в предприятието, задача, която е особено актуална сега.

Като се ръководим от постановката за правото на партийната организация на контрол над стопанското ръководство, сме препоръчвали производствената работа да се наблюдава от партийния секретар.

В заключение ние смятаме, че статията е много полезна и с интерес очакваме мнението и опита, който ще споделят по нея и други читатели, партийни работници и ръководители.

Дана ЯНИНСКА
секретарка на ГК на БКП — Ихтиман

ЗАМЯНАТА — ПРЕГЛЕД НА БОЙНИЯ СТРОЙ

ПРИНОСЪТ НА ПАРТИЙНАТА ГРУПА

Нашата партийна група е изградена в дирекция „Административно-стопанска и контрол“ на ДСО „Техноекспортстрой“ — София. Тя се състои от 10 члена. Комунистите са разпределени по възловите места. Така те имат възможност непосредствено да участвуват в изпълнението на главните задачи, стоящи пред дирекцията. А те не са малко. Тя осигурява необходимите материали на останалите дирекции за тяхната производствена дейност, работни помещения и условия за нормална работа на хората, транспортни и други помощни дейности като телекс, ксерокс и пр. В нейните компетенции е да упражнява контрол за срочното и качественото решаване на поставените задачи от вишестоящите организации, да следи за изпълнението на мероприятията, приети от стопанския съвет на обединението, решенията на изпълнителното бюро и дирекционния съвет и др.

Комунистите са главният фактор в тази разностранна отговорна дейност. Като отговорник на партийната група участвувам в ежеседмичните оперативки в дирекцията, на които се отчита какво е извършено през изтеклата седмица и се възлагат новите задачи. Съобразно с тях насочвам дейността на партийните членове.

Така стоят нещата в областта на производствената и служебната работа. Но когато в Партията започна големият диалог във връзка със замяната на партийните членски книжки, нашата партийна група потърси свое място, свой периметър на действие. Вярно, разговорите се водят от членовете на партийното бюро, но това не означава, че партийната група е някакъв страничен наблюдател. Тя се включи в подготовката на комунистите за този строг, взискателен, принципиален разговор със всеки.

Какво направихме и какво продължаваме да вършим?

Още в началото на годината сметнахме за необходимо да си припомним инструкцията на Централния комитет на БКП за изграждането и работата на партийните групи. Разглеждайки я, комунистите отново се убедиха в големите възможности на партийната група да допринася за повишаване активността и отговорността на всички, за

Digitized by Google

издигане на марксистко-ленинската им съзнателност, на тяхната дисциплина и морал в производството, в обществото, в бита. А това са все изисквания, за които другарят Тодор Живков говори пред Единадесетия партиен конгрес.

Преди уточняването на оценките на членовете от нашата партийна група беседвахме с всеки поотделно. В тези разговори ставаше дума за задачите, които Партията поставя пред всеки комунист, а именно: да издига на по-високо равнище авангардната си роля, да повишава своята политическа съзнателност и активност и пр. Към разговорите другарите се отнесоха сериозно, критично оценяваха своята партийна и служебна дейност. От моя страна, като отговорник на партийната група, се стремях да откроя и изтъкна възможностите на отделните комунисти, да подчертая недостатъчната активност на някои в събранията на партийната група и първичната организация. Разговорите приключваха с поемане на обещания във връзка със замяната на партийните членски книжки. Те се свеждаха главно до това, какво ще направи всеки за личната си професионална и политическа подготовка и в какви насоки ще се изявява като политически боец на Партията. Целта ни беше всеки да подобри своята квалификация, срочно и качествено да изпълнява задачите, стоящи пред отдела и службата. Например Хр. Начев — юрист, се насочи да се развива и утвърждава като пропагандист и агитатор в партийната организация; Б. Попов — началник на административния отдел — да води системна и целенасочена политико-възпитателна работа с хората от звената, които са му подчинени, и пр.

В събрание на партийната група разгледахме и член 2 от Устава на БКП. Това направихме по най-обикновен начин. Четяхме точка по точка и коментирахме какво е необходимо да се извърши, за да се изпълняват уставните задължения. Някои от комунистите изказаха мнение, че в бъдеще няма да бъде излишно по-често да се обръщаме към Устава. И не ще сгрешим, ако така постъпваме, защото понякога забравяме задълженията си, а винаги търсим правата си.

На това събрание партийната група прие и мероприятия във връзка със замяната на партийните членски книжки. Предвидихме не много, по една-две инициативи на месец.

Кое е главното в тях?

Преди всичко грижата на партийната група за повишаване идейната убеденост на комунистите, тяхната политическа закалка, защото те са двигателят на нашите действия.

В какво конкретно се изразяват тези грижи?

Закупихме книгата на Л. И. Брежнев „Възраждане". Определихме докога да бъде прочетена и колективно да я обсъдим. Между другото събрахме информация какви материали са публикувани в печата за книгата и се запознахме с тях. От вестник „Работническо дело" прочетохме статиите „Ободряващата горчилка на критиката" от Владимир Топенчаров и „Щастието на комуниста" от Димитър Методиев. В книжка 11 на списание „Партиен живот" прочетохме статията „Незабравими страници на трудовия подвиг" от първия секретар на Запорожския областен комитет на Комунистическата партия на Украйна М. Всеволожский и други. Всичко това ни помогна по-задълбочено да вникнем в съдържанието на книгата, да осмислим прочетеното и в крайна сметка не само да обогатим своите знания, но и да почувствуваме заразяващия пример на великия подвиг в служба на комунистическия идеал.

Обсъждането на „Възраждане" премина при голяма активност и повишен интерес от страна на комунистите от партийната група.

Digitized by Google

Всички без изключение взеха думата и изказаха мнения по повдигнатите въпроси в спомените на Л. Брежнев, свързваха ги с нашата действителност. По-късно в партийното бюро на един от инструктажите с отговорниците на партийните групи разказах какво сме направили в нашата група. Всички изявиха желание и при тях да направят същото. За съжаление книгата вече беше изчерпана от книжарниците и те не можаха да си я осигурят.

Примерът, както се казва, е заразяващ. Преди няколко седмици излезе от печат поредната книга на Л. И. Брежнев „Целина". Всички отговорници на партийни групи я закупиха и раздадоха на комунистите. Направи се предложение пред секретаря на първичната организация „Целина" да се обсъди на открито партийно събрание с участието на изтъкнати литератори. Предложението се прие. Интересът към книгата е голям. Бях неволен свидетел, когато нашата служителка Р. Кьосовска се възхищаваше от прочетеното и питаше агитпропа на партийното бюро П. Стоев кога ще се състои обсъждането.

Други начинания в тази насока са ежемесечните информации по актуални политически въпроси пред целия колектив на дирекцията. Възложихме партийни поръчения на отделни другари предварително да се подготвят. Първата информация изнесе Хр. Начев по речта на другаря Тодор Живков в Благоевград и Декларацията на Министерството на външните работи. Тя се посрещна с интерес. Направиха се предложения такива сбирки да се организират системно.

Наред с тези организирани мероприятия някои комунисти проявяват самоинициатива. Например К. Петков — главен специалист в контролния блок, член на нашата партийна група, беше събрал от вестник „Народна армия" броевете, в които под заглавие „По повеля на интернационалния дълг" колумбийският писател Габриел Гарсиа Маркес разказва за помощта на Куба за Народна република Ангола. Тези материали предоставихме на комунистите от партийната група и те ги прочетоха на един дъх, както се казва.

Цялата тази партийно-политическа и идейновъзпитателна работа сред комунистите и безпартийните даде положително отражение върху живота и дейността на колектива. Нашите замисли и очаквания се оправдават. Партийните членове се активизираха, повишиха се чувството им за отговорност, по-сериозно започнаха да се отнасят към възложените им партийни поръчения. Всичко това ни радва и окриля. За нас обаче е по-важно, че наред с изпълнението на партийните поръчения комунистите проявяват и самоинициатива при решаването на задачите, които стоят пред тях. Активността им се пренесе и сред безпартийните, в резултат на което се подобри цялостната производствена и служебна дейност в дирекцията и в отделните звена.

Ролята на отговорника на партийната група в целия този процес е голяма. От него зависи доколко и как комунистите ще участвуват в начинанията, ще проявят ли инициатива, ще се впускат ли в творчески търсения или ще чакат друг да ги подтиква. Ето защо се старая по различни поводи и начини да опознавам хората, техните характери, възможности, интереси, вълнения и тревоги. Търся подходящи моменти за разговори с тях, стремя се да предизвикам събеседника да сподели своите съображения, да направи предложения как най-добре вижда решаването на дадена задача. Така постъпвам, защото от опит зная, че и най-малката надменност, нотка на командаджийство или наставническо отношение на отговорника на партийната група към отделния комунист дразни, не предразполага към творческа изява и активна работа.

Ще си послужа с един пример от нашето всекидневие. Обединението ни има голям обем строителни и монтажни работи в Либия.

Digitized by Google

Една част от служителите са посетили тази страна, но се срещат и такива, които не са ходили и малко знаят за нея. Преди няколко месеца от командировка в Либия се завърна Г. Ганчев — главен специалист в отдела за международно сътрудничество. Познавам го като човек с големи възможности, любознателен, отзивчив. Намерих подходящ случай и разговарях с него. Интересувах се какво е видял, кое му е направило силно впечатление и т. н. Той като че ли това бе очаквал и ентусиазирано с усмивка започна да разказва подробности за всичко, показа и книга, чийто автор е Кадафи, за неговата теория и пр. В този момент го попитах би ли се съгласил да разкаже тези неща пред партийната група? Не се излъгах. Той приеме предложението ми и уточни какви въпроси смята да засегне и допълни, че всичко това трябва да стане на два пъти. Това от една страна. От друга страна, уведомих членовете на партийната група, че се подготвя богата информация за Либия. Целта ми беше да създам интерес към нея. И успях. На първата сбирка присъствуваха всички комунисти от партийната група в това число и директорът А. Петров. Информацията беше наситена с важни събития из живота на тази страна и всички останаха доволни и очакват втората сбирка. Това всъщност, мисля си, е индивидуалният подход, за който става дума в партийните документи. Така го разбирам, така се стремя да го прилагам и реално виждам плодовете му.

Разбира се, не всичко за нашата работа по замяната може да се разкаже в тези редове. Но и казаното дотук позволява да се види какво широко поле за изява се открива пред партийната група в това важно партийно дело. Същевременно трябва да подчертая, че извършеното от нас е само едно начало, което ще развиваме и обогатяваме, за да се утвърждава като стил в работата ни не само в процеса на замяната, но и след това.

В какво виждаме нашата роля по-нататък?

В събранията на първичната партийна организация във връзка със замяната на партийните членски книжки наред с оценките се сочат и препоръки. Партийната група разполага с големи възможности не само в определянето на точни, верни и ясни препоръки и изисквания към всеки, но може и е длъжна да следи как се изпълняват тези препоръки, да помага на комунистите успешно да се справят с тях. В тази насока ще внесем свой принос в големия и строг диалог в Партията за укрепване на бойния ѝ строй.

Иван ПРОДАНОВ
отговорник на партийната група в първичната партийна организация при ДСО „Техноекспортстрой" — София

Digitized by Google

Всички без изключение взеха думата и изказаха мнения по повдигнатите въпроси в спомените на Л. Брежнев, свързваха ги с нашата действителност. По-късно в партийното бюро на един от инструктажите с отговорниците на партийните групи разказах какво сме направили в нашата група. Всички изявиха желание и при тях да направят същото. За съжаление книгата вече беше изчерпана от книжарниците и те не можаха да си я осигурят.

Примерът, както се казва, е заразяващ. Преди няколко седмици излезе от печат поредната книга на Л. И. Брежнев „Целина". Всички отговорници на партийни групи я закупиха и раздадоха на комунистите. Направи се предложение пред секретаря на първичната организация „Целина" да се обсъди на открито партийно събрание с участието на изтъкнати литератори. Предложението се прие. Интересът към книгата е голям. Бях неволен свидетел, когато нашата служителка Р. Кьосовска се възхищаваше от прочетеното и питаше агитпропа на партийното бюро П. Стоев кога ще се състои обсъждането.

Други начинания в тази насока са ежемесечните информации по актуални политически въпроси пред целия колектив на дирекцията. Възложихме партийни поръчения на отделни другари предварително да се подготвят. Първата информация изнесе Хр. Начев по речта на другаря Тодор Живков в Благоевград и Декларацията на Министерството на външните работи. Тя се посрещна с интерес. Направиха се предложения такива сбирки да се организират системно.

Наред с тези организирани мероприятия някои комунисти проявяват самоинициатива. Например К. Петков — главен специалист в контролния блок, член на нашата партийна група, беше събрал от вестник „Народна армия" броевете, в които под заглавие „По повеля на интернационалния дълг" колумбийският писател Габриел Гарсиа Маркес разказва за помощта на Куба за Народна република Ангола. Тези материали предоставихме на комунистите от партийната група и те ги прочетоха на един дъх, както се казва.

Цялата тази партийно-политическа и идейновъзпитателна работа сред комунистите и безпартийните даде положително отражение върху живота и дейността на колектива. Нашите замисли и очаквания се оправдават. Партийните членове се активизираха, повиши се чувството им за отговорност, по-сериозно започнаха да се отнасят към възложените им партийни поръчения. Всичко това ни радва и окриля. За нас обаче е по-важно, че наред с изпълнението на партийните поръчения комунистите проявяват и самоинициатива при решаването на задачите, които стоят пред тях. Активността им се пренесе и сред безпартийните, в резултат на което се подобри цялостната производствена и служебна дейност в дирекцията и в отделните звена.

Ролята на отговорника на партийната група в целия този процес е голяма. От него зависи доколко и как комунистите ще участвуват в начинанията, ще проявят ли инициатива, ще се впускат ли в творчески търсения или ще чакат друг да ги подтиква. Ето защо се старая по различни поводи и начини да опознавам хората, техните характери, възможности, интереси, вълнения и тревоги. Търся подходящи моменти за разговори с тях, стремя се да предизвикам събеседника да сподели своите съображения, да направи предложения как най-добре вижда решаването на дадена задача. Така постъпвам, защото от опит зная, че и най-малката надменност, нотка на командаджийство или наставническо отношение на отговорника на партийната група към отделния комунист дразни, не предразполага към творческа изява и активна работа.

Ще си послужа с един пример от нашето всекидневие. Обединението ни има голям обем строителни и монтажни работи в Либия.

Digitized by Google

Една част от служителите са посетили тази страна, но се срещат и такива, които не са ходили и малко знаят за нея. Преди няколко месеца от командировка в Либия се завърна Г. Ганчев — главен специалист в отдела за международно сътрудничество. Познавам го като човек с големи възможности, любознателен, отзивчив. Намерих подходящ случай и разговарях с него. Интересувах се какво е видял, кое му е направило силно впечатление и т. н. Той като че ли това бе очаквал и ентусиазирано с усмивка започна да разказва подробности за всичко, показа и книга, чийто автор е Кадафи, за неговата теория и пр. В този момент го попитах би ли се съгласил да разкаже тези неща пред партийната група? Не се излъгах. Той прие предложението ми и уточни какви въпроси смята да засегне и допълни, че всичко това трябва да стане на два пъти. Това от една страна. От друга страна, уведомих членовете на партийната група, че се подготвя богата информация за Либия. Целта ми беше да създам интерес към нея. И успях. На първата сбирка присъствуваха всички комунисти от партийната група в това число и директорът А. Петров. Информацията беше наситена с важни събития из живота на тази страна и всички останаха доволни и очакват втората сбирка. Това всъщност, мисля си, е индивидуалният подход, за който става дума в партийните документи. Така го разбирам, така се стремя да го прилагам и реално виждам плодовете му.

Разбира се, не всичко за нашата работа по замяната може да се разкаже в тези редове. Но и казаното дотук позволява да се види какво широко поле за изява се открива пред партийната група в това важно партийно дело. Същевременно трябва да подчертая, че извършеното от нас е само едно начало, което ще развиваме и обогатяваме, за да се утвърждава като стил в работата ни не само в процеса на замяната, но и след това.

В какво виждаме нашата роля по-нататък?

В събранията на първичната партийна организация във връзка със замяната на партийните членски книжки наред с оценките се сочат и препоръки. Партийната група разполага с големи възможности не само в определянето на точни, верни и ясни препоръки и изисквания към всеки, но може и е длъжна да следи как се изпълняват тези препоръки, да помага на комунистите успешно да се справят с тях. В тази насока ще внесем свой принос в големия и строг диалог в Партията за укрепване на бойния й строй.

Иван ПРОДАНОВ
отговорник на партийната група в първичната партийна организация при ДСО „Техноекспортстрой" — София

Digitized by Google

В ДУХА НА ВИСОКИТЕ ИЗИСКВАНИЯ

Благоевската районна комсомолска организация — София, където членуват над 26 000 младежи, приема задачите, поставени в Писмото на другаря Тодор Живков до ЦК на ДКМС, като програма, широка платформа и изходна база за разностранни мероприятия за работа с младежта. Тя дава своя достоен принос в развитието на обществено-икономическото развитие на района под девиза „Младежки труд, учение и творчество за високо качество и ефективност".

Под ръководството на районната партийна организация РК на ДКМС, комсомолските дружества и организации разгръщат разностранна политическа, организаторска и възпитателна работа сред младежта. Първите години на VII петилетка показаха непрекъснато нарастване отговорността на Комсомола в изпълнение решенията на Единадесетия конгрес на БКП и Националната партийна конференция.

През 1977 година младежкият дял в изпълнението на плана за района бе реализиран още на 19 декември. През изтеклата година бяха затвърдени и разширени трудовите успехи на младежките производствени единици. Младото поколение от района участвува активно и в клубовете за техническо и научно творчество на младежта. През 1977 г. бяха разработени 350 теми с общ икономически ефект около 6 млн. лева. В рационализаторското движение участвуваха младежи с подчертан интерес към новостите, 42 комсомолци разработиха предложения с икономически ефект за около 780 хил. лв. Сега в района функционират 384 младежки творчески колективи, в които участвуват освен млади специалисти и работници, студенти и ученици от горните класове. Тези форми се утвърждават и дават възможност да се предават опитът и знанията на по-младото поколение.

За постигнатите добри резултати в разгръщането на техническото и научното творчество на младежта на XI преглед бяха отличени 7 комсомолци със златни значки, 1 награда бе получена от Научно-техническия съюз, две от ЦК на ДКМС и една от в. „Орбита".

Постигнатите резултати в това направление показват, че пътят е правилен и затова районният комитет на Партията следи отблизо и подпомага комсомолските организации да разгръщат още повече организаторската и възпитателната работа за техническото и научното творчество сред младежта.

Digitized by Google

* * *

Писмото на др. Тодор Живков до ЦК на ДКМС под наслов „Учение и труд, жизнерадост и дръзновение" е нов програмен документ за партийните органи и организации, за Комсомола и цялата трудова и учаща се младеж от Благоевски район. Проблемите, които се поставят в него, са жизнено важни, свързани са с ролята и нарасналите отговорности на субективния фактор в решаването на стратегическия курс, утвърден от Единадесетия партиен конгрес за високо качество и ефективност, за претворяване в живота решенията на националната партийна конференция. Практическото решаване на задачите, залегнали в Писмото, пътищата за цялостното преустройство на комсомолската дейност, на работата на всички партийни, държавни и обществени органи и организации с младежта, намериха закономерен израз в решението на Политбюро на ЦК на БКП за разгръщане на общомладежко и общонародно движение в страната.

Анализът и изводите, които се правят в Писмото за работата с Комсомола и младежта, важат с пълна сила и за Благоевски район на столицата. Изводът за РК на Партията е да се отнасяме с още по-голяма отговорност и юлска критичност към слабостите и недостатъците, които съществуват в работата с младежта от района. То ни задължава да изменим нашия подход и критериите към младежта и работата на районната комсомолска организация. Ако през периода след Тезисите на ЦК на БКП районната комсомолска организация разшири възможностите за изява на младежта в различните направления, то сега това не може да ни удовлетвори, защото критериите са други, защото качеството на изявата на младежта в ученето, труда и обществено-политическата дейност ще бъде главното мерило. Ако досега сме се задоволявали с количествената оценка на редица проведени мероприятия, то Писмото ни задължава да преоценим сериозно нашия стил и метод на работа и ръководство с оглед да се направи остър завой към качеството и ефективността в партийната, стопанската и обществено-политическата дейност.

Мероприятията, които сега районният комитет на Партията провежда във връзка с Писмото, целят да изменим подхода към решаването на проблемите на Комсомола и младежта, да подобрим качеството на тяхната изява. В тази връзка проведохме преглед на дейността на партийните органи и организации за по-нататъшното издигане партийното ръководство на комсомолските дружества и организации, който приключи през ноември м. г. с пленум на РК на Партията по тези въпроси. Писмото бе главният ориентир в анализа, оценките и изводите на пленума.

Направен бе критичен анализ на работата на партийните органи и организации с Комсомола и младежта. Отчете се, че в тяхната всекидневна политическа дейност съществуват определени недостатъци по комунистическото възпитание на младите хора, по тяхната подготовка и многостранна реализация в живота. Много остро пленумът осъди пропуските и слабостите по нравственото и естетическото възпитание на младежта. Става дума за потребителското отношение към живота у някои млади хора, за примиренчеството към допусканите от тях антиобществени прояви и нарушения, несъвместими със социалистическия морал и норми на поведение.

Грижата на районния комитет сега е да пренесем борбата против носителите на антиобществените прояви в младежките колективи и комсомолските дружества. Само там може да създадем атмосфера за отговорност у всеки младеж, за самоанализ на собственото поведение, за повишаване чувството му за дълг и отговорност пред колектива.

Digitized by Google

В ДУХА НА ВИСОКИТЕ ИЗИСКВАНИЯ

Благоевската районна комсомолска организация — София, където членуват над 26 000 младежи, приема задачите, поставени в Писмото на другаря Тодор Живков до ЦК на ДКМС, като програма, широка платформа и изходна база за разностранни мероприятия за работа с младежта. Тя дава своя достоен принос в развитието на обществено-икономическото развитие на района под девиза „Младежкй труд, учение и творчество за високо качество и ефективност".

Под ръководството на районната партийна организация РК на ДКМС, комсомолските дружества и организации разгръщат разностранна политическа, организаторска и възпитателна работа сред младежта. Първите години на VII петилетка показаха непрекъснато нарастване отговорността на Комсомола в изпълнение решенията на Единадесетия конгрес на БКП и Националната партийна конференция.

През 1977 година младежкият дял в изпълнението на плана за района бе реализиран още на 19 декември. През изтеклата година бяха затвърдени и разширени трудовите успехи на младежките производствени единици. Младото поколение от района участвува активно и в клубовете за техническо и научно творчество на младежта. През 1977 г. бяха разработени 350 теми с общ икономически ефект около 6 млн. лева. В рационализаторското движение участвуваха младежи с подчертан интерес към новостите, 42 комсомолци разработиха предложения с икономически ефект за около 780 хил. лв. Сега в района функционират 384 младежки творчески колективи, в които участвуват освен млади специалисти и работници, студенти и ученици от горните класове. Тези форми се утвърждават и дават възможност да се предават опитът и знанията на по-младото поколение.

За постигнатите добри резултати в разгръщането на техническото и научното творчество на младежта на XI преглед бяха отличени 7 комсомолци със златни значки, 1 награда бе получена от Научно-техническия съюз, две от ЦК на ДКМС и една от в. „Орбита".

Постигнатите резултати в това направление показват, че пътят е правилен и затова районният комитет на Партията следи отблизо и подпомага комсомолските организации да разгръщат още повече организаторската и възпитателната работа за техническото и научното творчество сред младежта.

Digitized by Google

* * *

Писмото на др. Тодор Живков до ЦК на ДКМС под наслов „Учение и труд, жизнерадост и дръзновение" е нов програмен документ за партийните органи и организации, за Комсомола и цялата трудова и учаща се младеж от Благоевски район. Проблемите, които се поставят в него, са жизнено важни, свързани са с ролята и нарасналите отговорности на субективния фактор в решаването на стратегическия курс, утвърден от Единадесетия партиен конгрес за високо качество и ефективност, за претворяване в живота решенията на националната партийна конференция. Практическото решаване на задачите, залегнали в Писмото, пътищата за цялостното преустройство на комсомолската дейност, на работата на всички партийни, държавни и обществени органи и организации с младежта, намериха закономерен израз в решението на Политбюро на ЦК на БКП за разгръщане на общомладежко и общонародно движение в страната.

Анализът и изводите, които се правят в Писмото за работата с Комсомола и младежта, важат с пълна сила и за Благоевски район на столицата. Изводът за РК на Партията е да се отнасяме с още по-голяма отговорност и юлска критичност към слабостите и недостатъците, които съществуват в работата с младежта от района. То ни задължава да изменим нашия подход и критериите към младежта и работата на районната комсомолска организация. Ако през периода след Тезисите на ЦК на БКП районната комсомолска организация разшири възможностите за изява на младежта в различните направления, то сега това не може да ни удовлетвори, защото критериите са други, защото качеството на изявата на младежта в ученето, труда и обществено-политическата дейност ще бъде главното мерило. Ако досега сме се задоволявали с количествената оценка на редица проведени мероприятия, то Писмото ни задължава да преоценим сериозно нашия стил и метод на работа и ръководство с оглед да се направи остър завой към качеството и ефективността в партийната, стопанската и обществено-политическата дейност.

Мероприятията, които сега районният комитет на Партията провежда във връзка с Писмото, целят да изменим подхода към решаването на проблемите на Комсомола и младежта, да подобрим качеството на тяхната изява. В тази връзка проведохме преглед на дейността на партийните органи и организации за по-нататъшното издигане партийното ръководство на комсомолските дружества и организации, който приключи през ноември м. г. с пленум на РК на Партията по тези въпроси. Писмото бе главният ориентир в анализа, оценките и изводите на пленума.

Направен бе критичен анализ на работата на партийните органи и организации с Комсомола и младежта. Отчете се, че в тяхната всекидневна политическа дейност съществуват определени недостатъци по комунистическото възпитание на младите хора, по тяхната подготовка и многостранна реализация в живота. Много остро пленумът осъди пропуските и слабостите по нравственото и естетическото възпитание на младежта. Става дума за потребителското отношение към живота у някои млади хора, за примиренчеството към допусканите от тях антиобществени прояви и нарушения, несъвместими със социалистическия морал и норми на поведение.

Грижата на районния комитет сега е да пренесем борбата против носителите на антиобществените прояви в младежките колективи и комсомолските дружества. Само там може да създадем атмосфера за отговорност у всеки младеж, за самоанализ на собственото поведение, за повишаване чувството му за дълг и отговорност пред колектива.

Digitized by Google

За ефективното решаване на тези въпроси определена отговорност имат партийните и отечественофронтовските организации, които със своите специфични форми и методи на работа са призвани да издигат ролята на семейството за правилното възпитание на подрастващото поколение.

Пленумът на РК на Партията отдели специално внимание на участието на младежта в труда и нейния принос за изпълнението на плана за обществено-икономическото развитие на района до края на VII петилетка.

Задълбочена оценка бе направена и на учебно-възпитателния процес в училищата и висшите учебни заведения, за израстването на младежите като творчески личности, за комунистическото им възпитание. В това направление бяха посочени редица слабости и нерешени въпроси, за които се изисква активната намеса на партийните и административните ръководства, за да може с конкретни практически дела да се отговори на критериите и изискванията на Писмото на др. Тодор Живков.

Анализът в доклада и изказванията очертаха мястото, ролята и работата на държавните и обществените органи и организации по проблемите на младежта и Комсомола. Изтъкнато бе, че бавно се решава проблемът за разширяването и обогатяването на материалната база за различните младежки дейности. В това отношение тежко е положението в завод „Електра“, Автокомбината — София и Хлебозавод № 3, където комсомолските организации не разполагат с никаква материална база. Редица административни ръководства се отнасят с недоверие към проблемите на младежкото веселие, забави, дискотеки и други и не разрешават тяхното организиране. А на редица места столовете и клубовете на самите предприятия могат да се използват за провеждане на младежки срещи и увеселения. И то не е свързано с никакви разходи, а само е нужна инициатива.

Програмата, която пленумът прие, представлява конкретизация на проблемите, които ще решават партийните органи и организации, комсомолските комитети и дружества, стопанските органи в района за изпълнение задачите, поставени в Писмото на др. Тодор Живков до ЦК на ДКМС. В нея са предвидени конкретни мерки, които трябва да проведат партийните, държавните и другите обществени органи и организации в района, за да отговорим с достойни дела за резултатно и ефективно решаване проблемите на младото поколение.

Сега насочваме усилията на партийните органи и организации да положат близки и непосредствени грижи за повишаване на организационната и политическата работа на РК на ДКМС и районната комсомолска организация, за подобряване подбора, подготовката и възпитанието на комсомолските кадри. Предприемат се мерки да се преодолее напълно чиновническото отношение на една част от комсомолските кадри към всекидневието на комсомолската дейност.

Районната комсомолска организация предприема мерки да задълбочи организаторската и възпитателната работа в отделните дружества, за да не бъде тяхната дейност „вяла и бледа“, за да може Комсомолът да се превърне в „...истински и пълнокръвен изразител на потребностите и интересите на младежта...“ Неща, за които др. Тодор Живков отделя важно място в Писмото.

В тази връзка грижата ни за комсомолските кадри сега е насочена те да усъвършенстват стила и методите на работа, да проявяват диференциран подход към различните слоеве на младежта. Например една от главните задачи на районния и заводските комитети на Комсомола е да полагат непрекъснати грижи за младежките производствени

Digitized by Google

единици. Сега в района има изградени 145 младежки производствени единици с над 1480 души, които дават своя реален принос в изпълнение на насрещните планове на трудовите колективи. Но това е далеч под възможностите на районната комсомолска организация. Ето едно поприще, където могат да се насочат усилията на РК на ДКМС и творчески да се реализира младежта от материалното производство.

Насочваме работата на пионерските и комсомолските организации в училищата да се борят срещу бележкарството — този недъг в нашия живот, който пречи за многостранната реализация на младежите и девойките.

Сега с особена острота се налага коренно преустройство на подхода, формите и средствата, които използва Комсомолът в своята идеологическа и възпитателна работа, като се обърне специално внимание на трудовото и нравственото възпитание на младежта. В това отношение голяма помощ на Комсомола може да окажат кадрите от нашата образователна система, научната и културна общественост, средствата за масова информация.

Неотдавна в района бе изграден младежки дом. Грижа на РК на Комсомола и ръководството на младежкия дом е той да стане важно средище за идейно и духовно израстване на младежта, притегателен център не само за комсомолците, но и за цялата младеж от района.

* * *

Районният комитет на Партията добре разбира, че за да се решат по новому проблемите на Комсомола и младежта, залегнали в Писмото на др. Тодор Живков, за да настъпи нов подход в партийното ръководство на Комсомола, главното е да се повиши качеството на партийната помощ и контрол. Затова усилията ни са насочени да помагаме и изискваме от партийните органи и организации да съдействуват максимално и всестранно за ефективната реализация на младежта от района във всички сфери на живота.

Страхил РАДОВСКИ
секретар на Благоевски РК на БКП — София

Digitized by Google

ЛИЧНОСТ, СРЕДА, ОБЩУВАНЕ

СИМЕОН СИМЕОНОВ

Усъвършенстването на социалистическата организация на труда, плановото ръководство на икономиката и работата на партийните комитети и организации за повишаване социалната активност на трудещите се налага да се използва „колективният ум на комунистите и безпартийните, да се засили ролята на първичните партийни организации като непосредствени политически щабове и най-близки ръководители на трудовите колективи"[1]. По същество това предполага да се приведе в съответствие ролята на субективен фактор с тенденциите и закономерностите в развитието на социалистическото общество, т. е. с обективните възможности на това развитие. За да се реализира в социалната практика стратегията на Партията за висока ефективност и високо качество, партийните органи и организации започнаха да обръщат по-голямо внимание в социално-психологически план и на такива неикономически фактори, каквито са социално-психическият климат в трудовия колектив, взаимоотношенията между ръководители и изпълнители, удовлетвореността от труда и др., а в идеологически план, както се отбеляза и на Националното съвещание с идеологическите кадри (през ноември 1978 г.), на високата организираност, широтата на професионалната подготовка, развитото чувство за дисциплина в труда, отговорност за съзнателно изпълнение на задачите. Партийните, профсъюзните и стопанските органи и организации все по-определено насочват своите усилия към идеологическо въздействие, което мобилизира силите на трудовите колективи за висока производителност и високо качество на продукцията. Разясняват новите прогресивни форми за организация на труда, предприемат мерки за тяхното внедряване в практиката, а успехите най-непосредствено се свързват със социалистическата съзнателност, високата организираност и дисциплина, нетърпимостта към слабостите и недостатъците, осъзнаването на личната отговорност за състоянието на работата в колектива — цеха, предприятието. По пътя на по-целенасоченото използване на стимулационните, управленческите, организационните, социално-психологическите и други социални механизми се създава още по-ефективна организация на възпитателния процес за по-нататъшно усъвършенстване на социалните отношения в трудовите колективи, онази атмосфера, за която другарят Тодор Живков каза пред Националната партийна конференция, че трябва да бъде наситена с още повече партиен озон, за да бъдат трудещите се уверени докрай, че мястото им в обществото ще се определя единствено според личния им принос за благото на обществото. И това е така, защото, от една страна, живата връзка на Партията с народа е не някой друг, а комунистите, чрез които главно Партията уз-

[1] Т. Живков, Доклад пред Националната партийна конференция, 1978 г.

Digitized by Google

нава настроенията на трудещите се, формира политическата обстановка и се бори срещу отрицателните явления, възпитава и организира масите, а от друга страна, трудещите се съдят за политиката на Партията и за самата Партия преди всичко по моралния облик, поведение и дейност на онези, които всекидневно са сред тях — комунистите.

Човекът, конкретната личност е продукт на социалната среда и възпитанието. Изниква въпросът: защо в условията на една и съща среда има многообразие на човешките индивидуалности, защо една или друга личност асимилира, въплъщава у себе си чертите на дадена социална среда? Най-важната причина за съществуването на множество индивидуалности е обстоятелството, че всяка личност живее и се развива както в условията на дадена обща социална среда (обществото като цяло, т. е. „макросредата"), така и в условията на „микросредата", т. е. в своето непосредствено обкръжение. Социалната среда определя съдържанието на индивидуалното съзнание и поведение на отделната личност. Но всеки човек възприема въздействията на социалната среда не пасивно, а активно, избирателно, съответно на своите цели, интереси и потребности, т.е. през микросредата се пречупват въздействията на общата социална среда върху личността. Личността като цяло представлява динамична система, която се изменя, развива се в зависимост от измененията и степента на развитие на социалната среда. Едни черти на личността в процеса на нейното развитие се губят, други се развиват и укрепват. Така се формира отношението на човека към средата, както към общата, така и към конкретната, към неговите потребности — материални потребности, потребности от труд, потребности от общуване с други хора и пр., които поради това, че са обективни по своя източник, са важни фактори на поведението, на активността на личността. Наред с обективните условия, определящи характера на междуличностните отношения, влияние върху тях оказват и психологическите фактори — зрели и незрели възгледи на отделни хора, положителни и отрицателни черти на характера и темперамента, културата и подготовката на ръководителите и т. н. Непосредственото общуване, реалните връзки на хората в колектива се отразяват в тяхната психика, в междуличностните отношения. Анализът на връзката между личността и социалната „микросреда" завършва с формулирането на комплекс от изисквания както към средата, така и към предметите, които съставляват тази среда. Мотивацията на поведението на личността като единствено свойствена на човека действува като механизъм на човешкото поведение и възниква благодарение на социалната организация на човешката дейност. Външните и вътрешните стимули, които подбуждат личността към действие, преминават през процеса на мотивацията, когато трябва да се установи какво е отношението между действията, които ще се предприемат, и основните стремежи на личността. В този процес личността конкретизира основните стремежи на непосредствените ситуации на действие, в които се включват потребностите, интересите и целите на личността. Социалната среда е, която обуславя поведението на човека, чийто живот протича в кръг от „вещественн и духовни обекти, от социални отношения и хора". И тъкмо затова социалната среда е не само „обстановка" и „действен фактор за развитието на личността", но и „целенасочена идеологическа дейност за формиране на марксистко-ленински мироглед, за превръщане на идеологическите знания в личностни убеждения, в мотиви на поведение."[1] Изискването непрекъснато да се усъвършенствуват взаимоотношенията в трудовите колективи налага все по-организирано, системно и целенасочено да се изменя социалната микросреда на колектива, която е не само основен формиращ фактор, но и източник на постоянно идеологи-

[1] А. Лилов, Доклад пред Февруарския пленум на Партията, 1974.

Digitized by Google

ческо въздействие. „Излишно е да се доказва — отбелязва др. Т. Живков, — че състоянието на колектива, психологическите отношения в него ще бъдат по-добри там, където съществуват научнообосновани трудови норми, където вътрешните разпоредби са съставени и се прилагат правилно. При недостатъци в организацията на производството и труда не може да има здрав колектив, а само напрежение и недоволство, което се отразява отрицателно върху психологическите отношения между хората и върху целия колектив.“[1] Но и правилно построената и системна идейновъзпитателна работа на първичните партийни организации, на партийните групи въздействува за формирането на социалистическия първичен колектив и неговите членове; допринася социалните събития и факти вярно да се отразяват в груповото и индивидуалното съзнание; помага трудещите се да вникват в смисъла на обществено-икономическите преобразования; разширява техните представи за съдържанието на общите цели и задачи; учи ги да виждат перспективите в борбата за изграждане на развито социалистическо общество у нас.

Опитът показва, че когато идеологическата дейност в първичния колектив е епизодична, безсистемна и неравномерна, когато липсва постоянна квалифицирана помощ от по-висшите обществени и стопански органи, когато тя се планира и осъществява, без да се имат предвид интересите и нуждите на хората и производството, тогава тяхната психика и съзнание се формират главно стихийно, под влиянието на всекидневните условия на живот и образувалите се в колектива отрицателни привички и традиции.

Общуването като процес на взаимен обмен на информация е неотменима част от социалното битие на хората в хода на чиято съвместна дейност става предаването на опита; трудовите и битовите навици; задоволяването на потребностите. Но докато социалните функции на общуването са насочени преди всичко към задоволяването на потребностите на обществото като цяло или на отделни социални групи, то социално-психологическите му функции са свързани преди всичко със задоволяването на потребностите на отделните личности, съставляващи обществото. Общуването като процес има много сложна психологическа структура и винаги е свързано с решаването на комуникативни задачи, при които субектът на общуването (в случая конкретната личност) последователно се ориентира в условията на задачата, планира своето общуване, реализира самото общуване и в същото време установява обратна връзка с обекта на общуването. Тези взаимоотношения между хората се характеризират с непосредствените връзки и отношения в процеса на възприемането, при който винаги се констатира определена социална дистанция между субекта и обекта на общуването. Тя е свързана най-непосредствено с политическите, икономическите, културните и др. различия между социалните групи, към които принадлежат взаимодействуващите личности. Ще анализираме някои обстоятелства, отнасящи се до социално-психическия климат, взаимоотношенията между членовете на трудовия колектив, както и между „ръководител—изпълнител“, „личност — колектив“ и „първична партийна организация — трудов колектив“ в условията на бригадната форма на организация на труда.

Бригадната форма на организация на труда изисква да се формират здрави и дееспособни колективи, да се осигурява съгласуваност, координация и взаимодействие между членовете на колектива, да се издига критиката и да се задълбочава нейният конструктивен характер, да се утвърждава нов тип дисциплина. Тя внася съществени изменения в начина на мислене на отделната личност, съществено изменя харак-

[1] Т. Живков, За висока общественена производителност на труда, С., Партиздат, 1974 г.

Digitized by Google

тера на взаимоотношенията, създава условия работниците взаимно да се заменят, да усвояват две и повече професии, да се засилва самоконтролът и самовзискателността. В крайна сметка създават се условия да се повишава социалната активност на трудовите колективи. Многостранното формиране и развитие на социалистическата личност осигурява органическото единство между социалистическата съзнателност, обществено необходимото поведение, вътрешната организираност и творческите дела. Едно от най-големите предимства на бригадната форма на организация на труда е, че при нея в най-висока степен е налице не само еднопосочност на целите и интересите, но и покритие на изискването за единство на обществени, колективни и лични интереси. За това говори опитът на заводите и предприятията, преминали на бригадна организация на труда. Заводът за електроинсталационни изделия „Найден Киров" в Русе е един от първите, който премина към бригадната организация на труда и е обявен за еталон по организацията на труда в системата на обединението и министерството. Внедрената организация на труда се е отразила положително върху количеството и качеството на работата на завода. В сравнение с 1977 година работната заплата е нараснала средно с 33 лева. Но както споделят и самите работници, при тази форма на организация на труда, ако машината на някой работник от бригадата спре поради авария, той бърза да я отстрани, а в същото време останалите членове на бригадата се грижат за работата на другите машини или когато част от смяната е на обяд, останалите обслужват всички машини и т. н. При такава организация няма място за недисциплинираните, недобросъвестните и мързеливите.

За правилното функциониране и развитие на трудовите колективи, за тяхното всестранно укрепване и за повишаване на социалната им активност голям дял се пада на партийните органи и организации, които в процеса на реализирането на основните си функции съдействуват в най-висока степен за създаването на условия за активно и творческо общуване. Под тяхно ръководство трудовите колективи решават все по-успешно проблемите на обществената производителност на труда. Всички въпроси, отнасящи се до колектива, резонират в партийната организация, в нейния вътрешен живот и състояние. Ако необходимият социално-психически климат съществува в партийната организация, ако тя в своите редици, в своето всекидневие е изградила здрави взаимоотношения, другарство, честност, ентусиазъм, ако изхожда в своята работа и действия от правилни педагогически и психологически позиции, непременно задачата за по-нататъшното усъвършенствуване и развитие на трудовия колектив ще бъде успешно решена. Ето защо в дейността на партийните организации трябва да намери още по-определено място все по-пълното отчитане и усъвършенствуване на междуличностните отношения именно на равнището на непосредствените взаимоотношения и взаимодействия на хората в тяхното всекидневие, в микросредата. Тъкмо това налага в цялостната дейност на първичните партийни организации да се утвърждава стремежът внимателно и обективно да се анализират резултатите от идейновъзпитателната работа, настойчиво да се търсят пътища за повишаване на нейната ефективност. На практика резултатите от идейновъзпитателната работа в първичните трудови колективи се проявяват в равнището на колективната и индивидуалната съзнателност и в реалните действия и постъпки на техните членове, показатели, които могат да бъдат оценявани по количество и по качество. Равнището на съзнателност намира отражение например в усвоените знания, в познавателните интереси, в идейната убеденост и т. н.; действията и постъпките могат да се измерват със социалната активност, с начина на поведение в труда и бита.

Digitized by Google

Партията изисква идеологическото възпитание на трудещите се да се превърне във фактор, който да съдействува активно върху усъвършенстването на трудовата среда и чрез нея да се подобрява цялостното възпитание на личността. Това положение води до извода, че идеологическата работа трябва да бъде дело на всички ръководни кадри от всички равнища, на всички комунисти. Прояви на индивидуализъм и кариеризъм, на обществена и морална разпуснатост се срещат преди всичко в колективи, „където съществуват безпринципни отношения, групови борби и мнителност, където някои от ръководителите се ограждат с „послушни" и „удобни" за тях хора[1], които „се възгордяват и самозабравят, нарушават партийния морал и законите, злоупотребяват с гласуваното им доверие, с дадените им права, с дадената им власт"[2]. В резултат на недостатъчна грижа от някои ръководители се създават напрегнати отношения между членовете на колектива, недоверие между ръководител и изпълнител. А личността на ръководителя, неговият начин на работа, отношението му към хората, с които работи, е определящо за формирането на хармонични взаимоотношения в трудовите колективи. Стилът на работа на ръководителя с подчинените си остава един от много важните фактори за създаването на благоприятен социално-психически климат в трудовите колективи. Срещат се все още ръководители, които със своя стил не създават обстановка за свободно разискване, изказване на мнение, потискат, задушават критиката, има и прояви на грубо отношение, елементи както на диктаторство, така и на либерализъм. Не навсякъде е създадена обществена нетърпимост към отрицателните прояви, липсва смелост и своевременно реагиране на прояви като: егоизъм, клюкарство, угодничество и ходатайство. Не всичко още е направено за укрепване на трудовата дисциплина. Всичко това разстройва работата в колектива, не създава условия за формирането на благоприятни взаимоотношения, а точно обратно — представлява основа за възникването на недоразумения и конфликти. В такива случаи възпитателното въздействие на колектива е несравнимо по своята роля, сила и власт. Но не какво да е влияние, а положително влияние, не каква да е сила, а идейновъзпитателна сила, не каква да е власт, а мъдра, колективна власт. И още по-точно: не просто влияние, а целенасочено, идейновъзпитателно, което да изменя човешкото поведение, чертите на личностния облик в съответствие с принципите на комунистическия морал. Само по този начин всеки член на колектива и колектива като цяло ще бъде неизчерпаем източник на нравствена устойчивост, на другарска грижа, на истинска свобода и осъзната отговорност, на социална активност и творческо съзиждане. Формирането именно на такава личност и на такъв дееспособен и жизнерадостен колектив е немислимо извън първичната партийна организация — направляващото ръководно ядро, първообразът на бъдещото състояние на колектива.

Следователно задължение на партийните организации е те да бъдат онзи действен регулатор, който ще формира благоприятна атмосфера и ще направлява волята и поведението на колектива. Самите партийни колективи са една комунистическа възпитателна среда, членовете на която са свързани с устойчиви връзки, със здрави и искрени другарски отношения. От характера на отношенията между комунистите, от тяхното отношение към безпартийните зависят и отношенията между безпартийните, на безпартийните към комунистите, на трудовия колектив към партийната организация. Това налага партийната организация да регулира така своя вътрешнопартиен живот, че нейният колектив да бъде сплотен, единен, със здрави взаимоотношения

[1] Ал. Лилов, Доклад пред Февруарския пленум на Партията, 1974, с. 25.
[2] Пак там, с. 99.

Digitized by Google

между неговите членове, със своя състав, активност и самоинициатива да се развива като първообраз на бъдещото състояние на трудовия колектив, да бъде пример за подражание.

В първичния трудов колектив организаторската и идеологическата работа съществуват в неразделна връзка. Ако партийната организация умее комплексно да анализира производствената и организаторската работа от гледна точка и в съответствие с основните задачи на идеологическото възпитание на производствениците, ще се получи по-реално съотношение между думите и делата, между теорията и практиката в работата по комунистическото възпитание на трудещите се.

Настъпилите положителни изменения в социалните процеси доведоха до засилване единството и боеспособността на първичните партийни организации в живота и дейността на трудовите колективи. Без да подменя административно-разпоредителната дейност на ръководителя, първичната партийна организация съдействува за по-правилното и равномерно разпределяне на задачите между членовете на трудовия колектив съобразно техните възможности, квалификация и професионален опит. Правдивата информация, правилният отчет и обективната оценка допринасят много за създаването не само на най-добри взаимоотношения, но и за укрепването на вярата в правилността на партийната политика, за разгръщането на критиката и самокритиката като могъщо средство за въздействие и двигател в развитието на колектива. Изпълнявайки своите авангардни функции, партийната организация настойчиво следи за чистотата в отношенията, бори се против грубостта и безпринципността, взема мерки за постоянно общуване с хората, изучава техните настроения и въпросите, които ги вълнуват. Партийната организация въздействува върху отделния комунист за неговото израстване като личност, която с цялата си дейност и поведение да внася партиен дух, класово съзнание и комунистическа нравственост в трудовия колектив. Наличието на благоприятни междуличностни отношения както между членовете на първичната партийна организация, така и между тях и членовете на трудовия колектив открива реални възможности за бързо, своевременно и оперативно обсъждане и решаване на важни за организацията или колектива въпроси.

Организаторската и идейновъзпитателната работа на партийните организации днес е насочена към повишаване социалната активност на колективите в трудовата, творческата и политическата сфера. На вниманието на първичната партийна организация стои въпросът за дружбата и другарството между членовете на колектива, още повече като се има предвид, че все още не са надживени от някои користолюбието, егоизмът и завистта. Равнодушието, което се наблюдава сред отделни членове на трудови колективи (равнодушие към личната съдба на хората, към разхищаването на материални ценности, към изоставащите в колектива и т. н.) е сигнал за начин на живот на отделни хора, който няма нищо общо със социалистическия начин на живот. Подобни прояви следва да се поставят на обсъждане, на порицание в първичните партийни организации, в колективите. Търсенето на лична отговорност от всеки член на колектива, от всеки комунист, разгръщането на критиката и самокритиката спомагат да се ликвидират в основни линии такива отрицателни прояви като безделието, бездушието. Особено безкомпромисни да бъдем към онези, които не опазват, а разпиляват, разхищават социалистическата собственост. За да изпълнява успешно своята ръководна роля, първичната партийна организация трябва непрекъснато да работи за издигане ролята на всеки свой член, всеки комунист да бъде пример в труда и живота.

Общуването като естествена човешка потребност трябва умело да се използва от първичната партийна организация за сплотяването на трудовия колектив, за още по-целенасочено въздействие, за създаване

Digitized by Google

на подходящо настроение и здраво единно обществено мнение. При появата на неформални групи в колектива да се организира своевременно проучване с цел да се отговори на въпроса, на каква база е възникнала групата; кое свързва хората в тази група; допринася ли за изпълнението на непосредствените задачи на колектива и т. н. Ако съществува опасност да се отклони колективът от главното направление, необходимо е тактично да се прегрупират силите, да се поставят нови задачи и предложат нови форми на съвместна дейност с други членове, което би довело до разпадането на групата. Комунистите са, които в най-висока степен трябва да съдействуват за осъществяването на идеологическия процес, за изграждането на съзнателно отношение у всеки член на колектива при изпълнението на поставените задачи.

Първичният трудово-производствен колектив е естествената среда, лабораторията, основната комплексна форма на идейновъзпитателната дейност на първичната организация и партийните групи за многостранно творческо развитие на личността. А формирането на социалистическата личност — това преди всичко е формирането на социалистическия първичен колектив в духа и целите на комунистическото възпитание.

Процесът на формиране и развитие на личността на социалистическия труженик протича не само в малкия колектив. Голямо е значението и на основния трудов колектив. Решаващо е въздействието на цялата система от обществени отношения. Широкото политическо възпитание е възможно само чрез големия колектив, чийто интереси произтичат не само от обикновеното общуване, а от по-дълбокия социален синтез. Икономическата, социалната, политическата и възпитателната сила на трудовите колективи е неизчерпаем източник за резултатно приложение на комплексния подход за многостранното развитие на социалистическата личност.

ТРИ ГРЕШКИ И ЕДНА КРИТИКА

В новата сграда на градския партиен комитет е отредено специално крило за редакцията на вестника. Бели мраморни стълби ме изведоха към светли и удобни работни стаи, а там, в края на коридора, бе кабинетът на главния редактор с широкото, „натежало" с ръкописи бюро, фотьойлите, новата ламперия...

След малко откъм градския комитет дойде и той, ръководителят на редакцията. Дълго време не бяхме се срещали. Пак си е същият — сърдечен, внимателен. Ала по гласа и лицето му личеше някакво тревожно смущение. Той побърза гласно да го изрази:

— Нашият вестник като орган на градския комитет на Партията има ли право без разрешение да критикува градския комитет на Комсомола?

— Странен въпрос! — учудих се. — Да, разбира се!

— Но... още по-странно е, че заради това сега ще ни наказват...

И той започна малко приприяно и някак приглушено да разказва, че не само една критична информация за комсомолското ръководство, но и друга, за нагледната агитация в града, че и трета, тя пък, макар и да била хвалебствена за неотдавна състояла се научно-практическа конференция — предизвикали острото недоволство на градския партиен комитет... Наистина така, както обясняваше главният редактор, получаваше се твърде странно, дори невероятно положение — вместо да поощрява критиката в местния печат срещу слабостите и да се радва на похвалите за хубавото, комитетът търси отговорност за това от своя печатен орган!

Главният редактор мълчаливо ми подаде течението на вестника и посочи трите злополучни броя. После се извини, че ще ме остави за малко сам, докато спокойно прочета тези „не кой знае колко интересни и четивни, но конфликтни материали".

Ето какво се оказа.

Първата статия започваше с един доста разточителен увод за голямото обществено значение на изкуството и по-специално на изобразителните средства за украса и информация. В нея се изтъкваше какво силно емоционално и възпитателно въздействие оказват те върху хората. Доказваше се колко е важно да се намерят най-подходящите места, където да се поставят нагледните материали, и т. н. Другата по-

Digitized by Google

ловина на статията направо отричаше стореното по украсата на града за Девети септември. Между другото се критикуваше разположението на основните плакати, лозунги и диаграми. Мястото на трибуната би следвало според автора да бъде също другаде. Но къде да бъдат тези места, къде да се постави и трибуната — в статията не се посочваше. Така вестникът беше публикувал едно субективно отрицателно мнение за празничната украса в града в противовес на колективно обсъдения план за украсата, утвърден от градския комитет на Партията. Какъв да бъде характерът на тази украса, къде да се постави тя — това го бе решил фактически градският партиен комитет съвместно с ръководствата на съответните обществени организации. А ето че вестникът бе предоставил страниците си за необоснована критика, която с нищо не допринася за усъвършенстването на тази украса... Партията не е за всякаква критика. Тя поддържа само правдивата, обективната критика, която помага на работата, движи напред, насочва по правилен път. Методът на критиката и самокритиката предполага обективност и прецизност на оценките и изводите. При използване на този метод не бива да се допускат прояви на субективизъм и едностранчивост.

В случая по същество критиката в печатния орган на градския комитет неправилно е насочена против решение на самия комитет! Нарушено е основното ленинско положение за партийния печат: да съдействува и се бори за осъществяване на виждането, на решенията, на политиката на Партията.

В друг брой на вестника бе отпечатан силно критичен материал за пленума на градския комитет на Комсомола, който се е занимал с работата на младежката организация във връзка с Писмото на др. Тодор Живков до ЦК на ДКМС. Буквално от първото до последното изречение се представя в твърде негативна светлина работата на пленума, дейността на градския комитет на ДКМС и на комсомолската организация. Авторката (млада журналистка) просто се е подвела от самокритичността на доклада и развилата се критика и самокритика в изказванията на членовете на комсомолския комитет и е представила едностранчиво, в невярна светлина истинското състояние на нещата в комсомолската организация. В действителност пленумът сериозно се е занимал предимно с недоизвършеното в своята работа, задълбочено е търсил и разкрил причините за някои слабости в дейността на комсомолската организация, обсъдил е загрижено какво следва да се върши по-нататък за решаването на някои нерешени проблеми сред част от младежта. Дори само един факт из основи опровергава тази неблаговидна публикация — фактът, че младежките ръководители са намерили сили да потърсят и разкрият издъно слабостите в своята дейност, да се потопят в очистителния котел на критиката и самокритиката. Това говори не за слабост, а за мъжество, смелост, вяра в собствените сили у комсомолския комитет. А има и нещо друго, което вестникът не е трябвало да забравя. В същото време, когато е отпечатвал този материал, комсомолската организация и младежта в града са били денонощно на своята трудова вахта и успешно са се приближавали до срочното и предсрочно изпълнение на производствените планове за 1978 година. А най-големият завод в града, където младите хора са също основна сила, е един от 12-е предприятия от страната, утвърдени от партийно-правителствената комисия за преминаване към новата организация на работната заплата.

Така се е получила отново неточна публикация, която е в разрез с правилната оценка на градския комитет на БКП за работата на комсомолския пленум и на комсомолската организация.

В третата информация за състояла се научно-практическа конференция в града се посочва като единствен добър пример изказването на ръководител в едно предприятие. След няколко дни първият секретар на градския партиен комитет мимоходом съобщава на главния редактор, че похвалата за изказването на посочения стопански ръководител не е точна. Тъкмо обратното — неговото изказване, макар и ефектно на пръв поглед, е било незадоволително, тъй като той посочил и търсил само обективни причини за някои слабости в работата на отрасъла, където работи, а отбягнал да говори, па макар и в теоретически аспект, за ролята на субективния фактор в тяхното предприятие...

Така че за около един месец вестникът бе публикувал три материала, които съвсем основателно бяха предизвикали неодобрението на градския комитет на Партията. Именно затова след няколко дни бюрото на комитета щеше да обсъжда работата на редакцията и на вестника. Очевидно въпросът не се отнасяше до парадокса — дали вестникът има право „без разрешение" да критикува градския комитет на Комсомола. Странното беше, че в печатния орган на градския комитет се бяха появили публикации, противостоящи на оценките и изводите на самия комитет. Ставаше съвсем ясно, че първопричината за допуснатите грешки и неточности във вестника се корени в отклоняването при тези случаи от основния принцип в работата на редакцията: осигуряването и спазването на партийното ръководство на вестника. Сигурно това най-вече беше разтревожило градския комитет. Макар че принципът за партийното ръководство на средствата за масова информация и пропаганда е изяснен всестранно както теоретически, така и практически от марксистко-ленинската наука и това положение добре се разбираше от партийните работници в градския комитет и от журналистите в редакцията — трите грешки показваха безспорно, че във всекидневната работа на вестника напоследък не всичко е било благополучно. Големите за-

Digitized by Google

дачи, които произтичат от XI конгрес на БКП и Националната партийна конференция за градската организация на Партията, повишават и ролята на вестника, издигат и изискванията към целия редакционен колектив. А това налага редакцията да поддържа още по-тясна връзка с градския комитет на Партията, да работи под неговото най-близко ръководство. Всъщност големите задачи, които Партията решава сега в изграждането на развитото социалистическо общество, обуславят и необходимостта още повече да се усъвършенствува партийното ръководство на средствата за масова информация и пропаганда. Още преди няколко години в доклада пред Десетия конгрес на Партията др. Тодор Живков подчерта, че осигуряването на партийното ръководство в настоящия етап на нашето развитие става все по-трудно и сложно.

Когато влязох при първия секретар на комитета, младата жена току-що привършваше съвещание с художници и дизайнери за последно уточняване оформлението на предстояща голяма изложба в града. След като посетителите си излязоха, разговорът ни някак естествено се пренесе за оформлението на украсата в града, за неблаговидната статия по този повод във вестника...После и за другите неточни материали и въобще за състоянието на работата в редакцията. Не бе нужно много време, за да се разбере, че първият секретар не само преглежда и „наблюдава" вестника, а отблизо следи и насочва партийното ръководство на неговата дейност, внимателно помага на редакцията.

— Целта на предстоящото обсъждане на вестника от бюрото на комитета — говореше първият секретар за редакцията с чувство на доброжелателство и уважение — е да помогне на редакционния колектив в бъдеще да не допуска подобни грешки. Тези грешки се дължат на неопитността на младата авторка и на недоглеждане в случая от главния редактор. Такива грешки не са характерни за нашия вестник. Градският комитет добре познава силите на редакционния колектив и на главния редактор и изобщо е доволен от тяхната работа. Ние и за в бъдеще разчитаме на тяхната помощ в решаването на големите и сложни проблеми на града от нашата партийна организация. От това следва, че и ръководството на градския партиен комитет на вестника трябва да бъде още по-близко, още по-конкретно. Разбира се, комитетът ще се стреми и занапред в никакъв случай да не се допускат прояви на дребнаво опекунство, което би било като слана за инициативата, творческото дръзновение и самочувствието на журналистите. А нали те, нашите журналисти, са едни от най-близките политически работници на градския комитет. Те именно с голяма любов и грижа, с високо съзнание и себеотрицание подготвят най-масовата трибуна, от която партийният комитет посредством печатното слово редовно говори с десетки хиляди комунисти и безпартийни граждани, младежи и девойки от нашия град...

Думите на първия секретар изразяваха не само доброжелателство и уважение към работата на журналистите, но и взискателност към тях, мъдрост в оценките за хората.

В такъв дух сигурно щеше да мине и предстоящото заседание на бюрото на градския комитет. Сигурно и главният редактор, и младата журналистка щяха да видят и осъзнаят своята грешка напоследък...

Марин ХРИСТОЗОВ

КОРЕСПОНДЕНТИТЕ НИ ПИШАТ:

РЕЗУЛТАТИТЕ РАДВАТ

Димитровград. Профсъюзният дом на културата „Химик". Големият киносалон е пълен. Провежда се научно-практическа конференция. Темата е: „Ефективността от партийната работа за изпълнение на стопанските задачи и възпитанието на трудещите се". Слушат внимателно стотици активисти: секретари и членове на партийни бюра, отговорници на партийни групи, пропагандисти и лектори, докладчици и политинформатори, комсомолски и профсъюзни дейци при Стопанския химически комбинат.

Секретарят на комбинатския партиен комитет Георги Добрев конкретно и задълбочено анализира ефективността от партийната работа в Химкомбината по изпълнението на стопанските задачи и възпитанието на хората.

Четат се и съдоклади:

„Ролята на ръководителя при повишаване ефективността от идеологическата работа на партийната организация" — от Д. Козалиев, секретар на партиен комитет при обединеното фосфорно производство.

„Инициативността на комуниста — важен фактор за високоефективна политическа дейност сред трудовия колектив" — от Елена Минчева, секретар на партийния ко-

Digitized by Google

митет при обединеното производство на азотни торове.

Комунистите говорят задълбочено, самокритично и критично. Сочат успехите, но не отминават и недостатъците. Предлагат конкретни мерки за подобряване на работата. Обсъждат и проект за решения на комбинатския партиен комитет по подобряване ефективността и качеството на партийната работа за повишаване на ефективността на производството и възпитанието на трудещите се.

Конференцията завършва. Една наистина резултатна научно-практическа конференция. Резултатна, защото бе добре подготвена.

Много внимание, време и грижи отделиха партийните комитети и организации в Химкомбината за прегледа разговор на тема: „Ефективността от партийната работа за изпълнение на стопанските задачи и за възпитанието на трудещите се".

Прегледът премина на три етапа:

Първият — с разговор в партийните групи и приемане оценки в първичните партийни организации.

Вторият — с оценки в партийните комитети по производства.

Третият — самата научно-практическа конференция.

Твърде полезни бяха разработените насоки за провеждане на прегледа разговор. Те помогнаха на секретарите, партийните отговорници и активисти в подготовката и разглеждане на основните проблеми, които трябваше да бъдат обсъждани и оценявани.

Вниманието на партийните органи, организации и отделните комунисти бе насочено към изпълнение задачите, произтичащи от решенията на Единадесетия конгрес на БКП и Националната партийна конференция.

По-конкретно:

— формирането и изпълнението на насрещните планове и инженерните проекти;

— политическа, организаторска и идейно-възпитателна работа в партийните организации и групи, по колективи и работни места, поотделно с всеки комунист и труженик за изпълнение на стратегическата задача на седмата петилетка „Ефективност и качество";

— проблемите по повишаване образованието и квалификацията;

— социалистическото съревнование;

— по-пълното използване на основните производствени мощности и своевременно усвояване на новите;

— борба за икономии на суровини и материали;

— укрепване на трудовата, технологичната и финансовата дисциплина.

Вниманието бе насочено към всичко онова, което пряко или косвено влияе върху изпълнението на производствените задачи, социално-психическия климат и възпитанието на трудещите се.

И досегашните резултати радват — повишиха се трудовата и политическата активност.

Химкомбинатци изпълниха производствения си план по обем на общата промишлена продукция, по печалбата, чистата продукция, обществената производителност на труда. Разходите на 100 лева стокова продукция са снижени значително. Произведени са в повече 3898 тона минерални торове (100% полезно вещество). Продукцията с оценка „К" и „1" е с 251 000 лв. над плана.

Решаваща роля за тези успехи има партийно-организационната и партийно-политическата работа с участието на 1378 партийни, профсъюзни и комсомолски активисти, 158 пропагандисти, 525 наставници, 168 орденоносци и много други. Само за една учебна година в професионално-учебния център са обучени по технически и икономически дисциплини 2731 човека.

Принос за тези радващи резултати има и добре организираната и делово проведената научно-практическа конференция: „Ефективността от партийната работа за изпълнение на стопанските задачи и възпитанието на трудещите се."

Борис НАКОВ

кореспондент на сп. „Партиен живот"

Digitized by Google

КОМУНИСТИТЕ В ИЗБОРИТЕ ОТ 1938 ГОДИНА

След деветнадесетомайския преврат от 1934 г. над страната вилнеше диктатурата на фашизма. Монархът и буржоазната върхушка бяха сключили „свещен съюз" с цел да направят народа своя покорна рая. Нямаше Народно събрание — то бе разтурено. Нямаше политически партии — те бяха обявени вън от законите. Нямаше свобода — тя бе разпъната на кръст.

Не се подбираха средствата за задушаването на политическия живот. Но колкото по-жестоки мерки се прилагаха, толкова повече се надигаше политическото съзнание на народа и търсеше начин за проявление. Важни вътрешни и външнополитически съображения принудиха монарха и неговата клика да „демократизират" режима си. Затова през пролетта на 1938 г. бяха насрочени парламентарни избори.

Противно на конституцията и традициите в България според новия избирателен закон изборите се проведоха не изведнъж, а на четири пъти през целия месец март (по две административни области гласуваха в един неделен ден). Това фашистката власт правеше преднамерено, за да може в деня на избора полицията от цялата страна да бъде съсредоточена именно в тия области. Всяка област съвсем произволно бе разделена на избирателни колегии, като опозиционно настроените села бяха включени за гласуване към понадеждни за фашистката власт села.

Тъй като политическите партии бяха разтурени, кандидатите за народни представители трябваше да се кандидатират от свое име. По решение на Партията, която беше в нелегалност, бях определен и се кандидатирах за депутат във 2-ра Луковитска избирателна колегия. Тя бе съставена от 7 села от Луковитска околия, 7 от Ловешка и 6 от Тетевенска.

Кандидатът за народен представител бе длъжен сам да агитира за себе си, сам лично да раздава на избирателите своите бюлетини и печатните си агитационни материали, сам да организира предизборни събрания. Законът предвиждаше строги наказания за оногова, който под една или друга форма, в една или друга степен се яви в помощ на някой кандидат. Строга забрана не позволяваше на никой гражданин да върши писмена или устна агитация в полза на своя предпочитан кандидат, да разпространява и разнася бюлетините и агитационните му материали, да му съдействува по какъвто и да било начин при организирането на публични събрания и срещи с избирателите.

Предстоеше ми огромна предизборна работа. Как да я организирам, с какво да започна, по какъв начин да обиколя целия район? Заминах за София, за да получа указания. В адвокатската кантора на Илия Тимов, Иван Пашов и Върбан Ангелов, която се намираше на ул. „Алабин", ми бе устроена среща с Христо Михайлов. Висок и снажен, с широки плещи и сребреещи по сколуфите коси, той ме спечели изцяло от първия миг. Живи, черни очи осветяваха одухотвореното му, широко лице, много открито и симпатично. В държането му нищо не издаваше, че над главата на този топло усмихнат човек тежи голяма заплаха, че явни и тайни полицаи слухтят на всяка крачка по нелегалните му стъпки. Тогава Хр. Михайлов беше секретар на ЦК на БРП (к).

— Ще ставаме ли депутати? — каза все тъй приятно усмихнат той, като хвана и стисна мъжки десницата ми.

— Ще видим... — отговорих не без вълнение. — Аз съм готов. Смущава ме само това, че отиваме в един район, където и аз не познавам хората, и те не ме познават.

Гледайки ме внимателно в очите, сякаш през тях надзърташе в душата ми, Христо Михайлов продума с кадифено мек, галещ баритон:

— Такава ни е съдбата: не където искаме, а където трябва. Но бъди спокоен. От теб се иска да правиш събрания, да разясняваш платформата на Партията, да отпечаташ бюлетини и позива си... Имай

Digitized by Google

предвид, че този позив е от твое име, но в него говори Партията. Имаш ли молив и бележник?

— Имам — и аз бързо се подготвих да записвам.

Христо Михайлов започна да ми диктува бавно, за да мога всичко да си запиша, каквото трябва да съдържа призивът...

— Това е — каза в заключение той. — Тези неща ще ги обмислите в околийския комитет на Партията в Ловеч, ще отпечатите позива и бюлетините и ще тръгнеш да обикаляш избирателната колегия. Ама ако си въобразяваш, че на всеки избирател ще успееш да предадеш лично ти бюлетината в ръката, както е казано в избирателния закон, така няма да стане. За това има наш, партиен апарат. Където отидеш, ще те посрещне наш човек. Сам и пеша няма да тръгваш... Още на другия ден ще те пречукат... Малко наши хора се промъкнаха за кандидати. Затова на всяка цена трябва да спечелим изборите за тях. Добре е, че ти си се проврял през иглените уши... При втората ни среща дано да си депутат.

Изборната си бюлетина напечатах без особени усложнения, но отпечатването на позива премина през много премеждия. Едва подир третото му окастряне от цензурата, когато от текста останаха само десетина-петнадесет реда, той беше отпечатан.

Строгата забрана да се агитира за кандидата важеше само за кандидатите на опозицията. Всички явни и тайни полицаи, всички чиновници, служители и други приближени на властта хора бяха заставени да агитират и гласуват за посочените от властта кандидати. На всеки служител предварително бяха дадени бюлетини за него, за членовете на семейството му и други близки нему хора и ако властниците се съмняваха в някой служител, те му даваха белязана с някакъв знак бюлетина и го предупреждаваха, че ако при проверка на бюлетините след избора не се намери тази бюлетина, той веднага ще бъде уволнен. Горските и полските пазачи, акцизните финансови агенти съставяха на населението актове за щяло и нещяло, а след това отиваха при „нарушителя" и му обещаваха, че ще унищожат съставения акт, ако лицето гласува с дадената му белязана бюлетина.

Наех лека кола и се отправих за предизборно събрание в село Радювене (сега Стояново). По пътя двама младежи ме помолиха да ги откарам до селото. Взех ги при себе си, но още щом се озовах на площада, посрещнаха ме двама полицаи и ме арестуваха. Нямал съм право да возя други лица освен себе си. Отведоха ме в общината, за да почакаме разпореждане от Ловеч. Чаках там, докато се стъмни, без да се обади никой. Освободиха ме, но бе станало вече късно. Цялото село се научило, че съм арестуван и че събранието се отлагало. Потърсих колата да се върна обратно, нямаше я.

— Шафийора го мобилизирааме граждански! — троснато ми отговори старшиполицаят. — Закара до града болен чиляк... Щом бързаш, върви си пеш.

Да тръгна пеш през къра из тая тъмна нощ бе рисковано. Пренощувах в селото и на утрото продължих с конска каруца за село Каленик. Към средата на пътя отдире ни се чуха звънци на файтон. Файтонът ни настигна и спря на десетина крачки, като препречи пътя ни. От него слязоха двама пътници — униформен полицай и цивилен човек.

Без да каже нищо, цивилният пристъпи към нашите коне, хвана единия за муцуната и вдигна горната му бърна, сетне направи същото и с другия кон.

— Конете са болни от сап. Връщай обратно към ветеринарната лечебница в Ловеч! — отсече безапелационно той.

В Ловеч наех един частен шофьор, на когото казваха Цакето — доверен човек на полицията. Условихме се да му заплатя доста скъпо, ако непрекъснато ме вози до деня на изборите.

Колата му, покрита с чер брезент, под който се образуваха вихрушки, ме понесе към село Драгана.

— В училището събрание не може! — отряза драганският кмет.

И той, както всички кметове, бе инструктиран как да посреща опозиционните кандидати и как другите.

Другарите от Драгана предложиха да направим събранието в една кръчма. Тя бе толкова мъничка и тясна, че в нея едва ли се побраха трийсетина души, а вън на улицата се стълпиха повече от триста. Избирателният закон забраняваше събранията на открито. За да спазим неговата повеля, застанах вътре до самата врата и оттам произнесох предизборната си реч. Стана хубаво събрание и хората си отидоха доволни.

Както и очаквах, в село Торос (сега Лазар Станево) ми провървя. Там имаше здрава партийна организация с традиции. Торос бе център, от който се ръководеше предизборната борба в моята избирателна колегия в Луковитска и Тетевенска околия. Опитни, смели, всеотдайни в тази борба бяха комунистите Никола Станев и Петко Василев, земеделците Димитър Цаков, Симеон Вутов и още мнозина други. Влиянието на тези хора и на многолюдния единен фронт бе респектирало и самия кмет, който не се и опита да ни пречи.

Пристигнах в Угърчин, едно от най-големите села, старо гнездо на силна партийна организация.

Кметът ме посрещна студено и заяви, че салонът вече е заангажиран всяка вечер до изборите.

— Тогава да го направя през деня — предложих аз.

Той се сепна и свъси вежди, но се съгласи, само че подир три дни.

В уречения ден се върнах в Угърчин един час преди определеното за събрание време. Площадът сред село бе почернял от народ. Узнах, че разгласяването с барабан не бе правено и влязох в община-

Digitized by Google

та да изразя пред кмета недоволството си. Той ме изслуша отегчено, надигна се от стола си, посочи през прозореца към плъзналия долу човешки мравуняк и викна срещу ми:

— Барабан ли? В Угърчин не само всичко живо, ами и дърветата в гората, и камъните вече знаят, че днес в два часа ще има събрание и че на него ще говори Бочо Илиев!

Този човек съвсем ясно разбираше на какво е способна угърчинската партийна организация.

За втори път се връщах в малкото село Славщица, съпровождан от Васил Председашки, който въпреки строгата забрана прие риска да ме придружава. Събранието бе насрочено пак за през деня. Тамошният кмет излезе по-хитър и по-ловък от угърчинския. С помощта на изпратените му полицаи бе пръснал хората из целия кър да залесяват баирите. Така и второто ми идване бе напразно.

Кръстосвайки по междуселските пътища на Луковитска околия, озовах се в общината на село Блъсничево (Румянцево). Влязох в общината и станах неволен свидетел на един твърде интересен разговор. Кметът стоеше прав, гърбом към вратата, допрял пети по войнишки, говореше високо по телефона.

— Да, да... Взел съм всички мерки, господин управител... Бочо Илиев ли? Още не е минал оттук... Няма да му дам да припари покрай Блъсничево... Тъй вярно, господин управител... Разбрано, господин управител!

Чак тогава с изненада видя, че при него имало човек.

— Какво искаш? — рече той.

— Да направя предизборно събрание.

— Кой си ти?

— Бочо Илиев.

Обхванат от силно смущение, той не знаеше как да излезе от състоянието, в което сам се бе поставил.

Започнахме преговори. Разбрах, че всички дати до деня на изборите били „заети". Кметът съжали, че съм дошел много късно и с нищо вече не можел да ми помогне. Накрая след упорито настояване успях да изтръгна съгласието му да направя събранието веднага през деня. Той бе уверен, че за толкова кратко време и в такъв необичаен час от моето събрание нищо няма да излезе. А то стана нещо незапомнено благодарение на пълното съдействие, което ми оказаха съвместно комунисти и земеделци.

Пристигнах в село Ъглен към икиндия. На мегдана пред общината имаше доста мъже и младежи, очевидно събрала ги бе изборната треска. В този момент изскочиха като изпод земята неколцина униформени стражари и ме обградиха. Искаха да осуетят контакта ми с избирателите и да видят на кого ще предам бюлетините си. Настана раздвижване, смесих се с хората, които подаваха ръце за здрависване. Протегна ръка и някакъв младеж, навярно студент. От ръкуването в шепата ми остана листче хартия, на което пишеше, че ще ме чакат край селото, за да получат бюлетините.

Когато излязох вън от селото, на шосето изскокнаха двама младежи. Единият беше същият младеж, който ми предаде бележката. Бях вече подготвил пакета с афишите и бюлетините, дадох им го и те се шмугнаха в близките къщи.

В село Малка Брестница, Тетевенска околия, пристигнах привечер, но бях посрещнат и обкръжен с внимание от цяла сюрия стражари. Накъдето и да тръгнех, те по мене. Една дума не можех да си разменя с нашите хора. Един другар ми подшушна да пренощувам у една кръчма, на наш човек. Той ме настани в горния етаж на къщата в самостоятелна стая и ми каза да оставя през нощта прозореца открехнат „Наши момчета" щели да дойдат за бюлетини. Легнах си под охраната на дежурния полицай пред входа на кръчмата .Събуди ме леко побутване по рамото. Предварително бях отделил позиви и бюлетините. Някой ги пое и като котка се измъкна през прозореца.

Остана един единствен ден до изборите, а бях направил само седем предизборни събрания. Усърдието и „сюрпризите" на властта не бяха отишли напразно.

В петък вечер замръкнах в луковитското село Дерманци и седях в една кръчма, заобиколен от група избиратели. Към нас се приближи цивилен полицай, дръпна позива ми от ръката на едного и взе да го чете. Чете го, що го чете, въртя го в ръцете си, па току се обърна към мен:

— Защо след подписа ти на позива е оставено толкова празно място, ей го цели два пръста?

— Това могат да ви кажат печатарите — отговорих аз.

— Подиграваш ли се? — кресна престорено възбуден агентът. — Тръгвай пред мен, арестувам те!

Дойде и друг, униформен полицай, изкараха ме навън, качихме се на моята готова за път кола, та в Луковит. В участъка бях охраняван от полицай, който се оказа добър човек. Щом научи кой съм и какъв съм, ме посъветва да се пазя, защото началството крои нещо лошо...

Бяха пели вече първи петли, когато ме уведомиха, че съм свободен и че трябва да напусна участъка. Доброжелателният полицай ми пошепна: „Не излизай вън от града сам, ще те убият!"

Самият изборен ден бе изпъстрен с „творчески хрумвания" на полицията и на властта в моя чест. Законът ми даваше право и аз имах застъпници във всяко изборно бюро, които през време на избора щяха да следят да не стават изборни шашарми в моя вреда. Неразделната ми спътница — полицията, от рано заранта прогонила всичките ми застъпници. Но хората бяха нащрек и следяха управниците и полицията.

После узнах, че властта била напечатала фалшиви бюлетини с моето име и ги слагала в „тайните стаички". Завалите! Напразно се бяха трепали с това меро-

Digitized by Google

приятие! Много преди деня на избора всичките мои избиратели бяха получили от верни хора действителната моя бюлетина.

На другия ден стана известно, че за правителствения кандидат бяха подадени пет хиляди бюлетини, а за мен — шест хиляди и шестстотин. Такава блестяща победа, право да си кажа, не бях очаквал.

Тоя триумфален успех не бе мое лично дело и лична заслуга. Подготви го и го осигури единният народен фронт, чиято душа бе единството на комунисти и земеделци. Моят случай бе един епизод от голямата изборна борба, която бляскаво потвърди димитровския курс към широко и пълно обединение на всички антифашистки и демократични сили в борбата с фашизма.

Пристигнах в София няколко дни преди да се открие Народното събрание и се заех с подготовката си за участие в парламентарната дейност. Готвех се да изложа становището на нашата партия по най-важните въпроси. Погълнат от тези занимания, в хотела бях посетен от ловешкия народен представител Стефан Радионов, разбогатяващ собственик на единствения в града склад за дървен строителен материал, да ме уговаря да подам декларация, че ще поддържам правителството...

След като търпеливо изслушах словоохотливия си „доброжелател", аз му казах:

— Благодаря ви, господин Радионов, за урока по политическа етика! Моля ви, да не говорим повече по този въпрос, няма смисъл. Пък и друга, по-важна работа си имам!...

Сиасно установената традиция първото заседание на Народното събрание трябваше да се открие от царя с прочитане на тронно слово. С появата на царската особа заседателната зала гръмна от „ура". Деряха гърлата си правителствените депутати отдясно, станали на крака. Депутатите от опозицията отляво, останаха седнали и мълчаха. (В 24-то Народно събрание бяха избрани 160 депутати — 97 с правителството и 63 в опозиция — БЗНС, демократи, радикали, нац. либерали, широки социалисти и комунисти.)

Ние, неколцината от левицата, извикахме гръмогласно: „Да живее Конституцията!"

С това му напомнихме, че грубо погазеният от него основен закон на държавата трябва да бъде вдигнат от праха и спазван. Царят се спря, объркан и смутен. Той пристъпи нерешително, изправи се и с треперлив глас зачете тронното си слово. Не бях далече и виждах как през цялото време потреперваха пръстите на ръцете му.

От 22 май до 6 юни бе разгледан и приет правилникът за вътрешния ред на Народното събрание. А подготовката за навлизане в истинската парламентарна дейност се ознаменува с едно официално предложение — да бъдат лишени от депутатски мандат и изгонени от Народното събрание редовно избраните народни представители: Иван Георгиев от Стара Загора, Бочо Илиев и Тодор Самодумов от Пловдив.

Във връзка с това ми предстоеше за втори път да се срещна с Христо Михайлов. Пак с оная негова приятна усмивка той се ръкува и подхвърли:

— Ще се бием ли или ще се предаваме?

Трябваше да се определи политическата ни линия в Народното събрание във връзка с нашето касиране.

— Добре ще е, ако успеем да се задържим в Народното събрание — каза той, — за да използваме парламентарната трибуна. Тя е удобна форма за легална политическа борба. Ето защо смятам, че речите на нашите депутати трябва да бъдат произнесени внимателно, да не ги дразним. Да се държи здраво за нашата изборна платформа, в която няма нищо, от което да се страхуват буржоазните депутати...

Тези мисли бяха указанието, по което след това подготвих защитната си реч.

Скоро се разигра малка парламентарна комедия, в която ние тримата волю-неволю станахме главни герои.

Най-напред бе решена съдбата на Иван Георгиев Хаджимитев от Стара Загора, един от любимците на трудовия народ в Старозагорския край. Главните обвинителни аргументи за касирането му бяха, че имал голямо досие в полицията, че в едно от предаванията на Радио Москва било споменато името му.

Неколцина от опозиционните депутати произнесоха речи в негова защита.

С ясна и логична мисъл той убедително доказваше, че е по-голям патриот и родолюбец от тези, които искаха да го изгонят от Народното събрание. Участвувал е в три войни и е награден с кръст за храброст и повишен в офицерски чин.

При тези думи един депутат от опозицията стана от мястото си, взе от Иван Георгиев кръста за храброст и почетната карта и като ги размахваше, за да ги види цялата зала, викна с цяло гърло: „Вижте кръста за храброст! Опомнете се, засрамете се!"

Всичко това ни най-малко не трогна председателя на Народното събрание Стойчо Мушанов и той заяви: „Който е за отнемане на депутатския мандат на Иван Георгиев, да гласува с вдигане на ръка!" И без да обърне поглед към гласуващите, машинално удари звънеца и обяви: „Болшинство. Приема се".

Глас в пустиня останаха предложенията да се гласува поименно: да се преброяват точно гласовете „за" и „против", да се избере парламентарна анкетна комисия, която да провери внимателно обвинителния материал.

След него дойде моят ред. Преди касирането, в хотела, където бях отседнал, идваха правителствени депутати, а в Народното събрание ме викаха министрите Никифоров и Кожухаров, за да ме уговорят да направя декларация, че не съм комунист, че ще поддържам правителството и предложението за касирането ми ще бъ-

Digitized by Google

де оттеглено. Като разбраха, че упорито отказвам, те предложиха да декларирам само, че ще поддържам политиката на правителството. Между другото ми предложиха и значителна сума „за покриване разходите по изборите".

Десетина минути след този разговор се вдигна завесата на заключителното действие от моята депутатска драма. В доклада си парламентарната комисия по проверката на изборите настояваше да бъда касиран, мотивирайки се с няколко обвинения срещу мене: бил съм уволнен като учител заради комунистически идеи, ръководител съм бил на учителите комунисти в Ловешка околия, комунизирал съм бил цялото си родно село, селяните ме били следвали в „погрешния" ми път и най-сетне някой бил чул, че за моя избор също било агитирало Радио Москва.

Да си призная, почувствувах се много поласкан от тази характеристика.

В моя защита се изказаха народните представители: Димитър Стоянов, Ради Найденов, Стойчо Топалов и тримата земеделци единофронтовци професор Петко Стоянов — независим, и Григор Василев — демократ, а след тях и аз.

Без никакви заобикалки заявих, че не съм давал никаква декларация да поддържам правителството и неговата политика, нито ще дам такава декларация. Наблегнах силно на мисълта, че съм дал декларация на моите избиратели да отстоявам техните интереси, че от тази декларация никога и за нищо на света няма да се откажа и че с всички сили ще се стремя да я изпълня.

— От името на моите избиратели — казах — и от мое име дойдох тук, в Народното събрание, да протестирам найнапред против нечувания терор, против недостойните машинации и фалшификации на властта през време на изборите. Протестирам високо и против това, че вместо да решава кардиналните въпроси на нашата икономика и политика, което чака народът, Народното събрание се занимава с изгонването на законно избрани народни представители.

Обръщайки се към десницата в залата и към министрите, заявих с още по-висок тон, че народът чака от тях не да гонят и преследват недоволните и техните представители от Народното събрание, а искрени усилия за премахване на причините за недоволството.

Словото си заключих с думите:

— Господа народни представители, аз не хленча за моя мандат. Излизам от Народното събрание огорчен от голямата несправедливост не само спрямо мен, а и спрямо избирателите ми, чийто протестиращи гласове вие искате да задушите с едно вдигане на ръка. Връщам се при тях, за да продължа да им служа както мога и колкото силите ми позволяват. От тях ще черпя енергия, за да бъда по-твърд и по-силен в борбата срещу тия, които се кичат с „патента" патриоти, а ненавиждат и гонят всеки честномислещ човек.

От лявата страна на залата гърмяха ръкопляскания, от дясната се вдигна шум на негодувание. Председателствуващият по същия начин обяви „болшинство" за отнемането на мандата ми.

Комедията свърши, председателствуващият ме предупреди да напусна заседанието, тъй като от този момент вече не бях народен представител. Излязох, без да съжалявам за случилото се, горд, че съм изпълнил честно дълга си през време на моя депутатски мандат, който продължи всичко на всичко двадесет и два дни.

На площада пред Народното събрание полицията разгонваше протестния митинг, свикан от нелегалната работническа партия и Земеделския съюз против касирането на депутатите комунисти.

На следвашия ден в качеството си на обикновен гражданин стоях в една от трибуните за публиката и следях недостойната комедия, разиграна от правителственото мнозинство. На трибуната застана Тодор Самодумов. Той бе внушителен с духовната си мощ. Висок и слаб, с продълговато и одухотворено лице, насечено от няколко дълбоки бразди, с високо чело и бяла коса. В течение на дълги години той беше народен учител, скромен човек, каквито бяха всички истински народни учители. По същото време той беше и голям наш учен — философ и педагог, високообразован марксист.

Самодумов наистина със забележително педагогическо умение подхвана своята защитна реч, прикова цялото внимание на аудиторията и никой не дръзна да го прекъсне нито веднъж. Това бе солидно аргументирана защита на партийната политика, произнесена с тон и маниер, вдъхващ респект и уважение у политическите противници.

Слушах с удовлетворение и гордост и се надявах, че поне този солиден боец на нашата партия ще спечели битката и няма да бъде касиран. Но председателят отново обяви, че има болшинство за касирането на Тодор Самодумов. Отнет бе и неговият мандат.

В знак на протест против нашето изгонване опозиционните народни представители не взеха участие при обсъждането на тронното слово.

Бочо ИЛИЕВ
герой на социалистическия труд

Digitized by Google

ДВЕ БЕЛЕЖИТИ ГОДИШНИНИ

ЯНУШ ГОЛЕНБЬОВСКИ
директор на Института по история
на полското работническо движение
при Висшата школа за обществени науки
при ЦК на ПОРП

През декември на току-що изминалата 1978 г. се навършиха две бележити годишнини в историята на работническото движение в Полша и на полския народ. Шестдесет години от основаването на Полската комунистическа партия (ПКП). И тридесет години от обединяването на Полската работническа партия и Полската социалистическа партия на марксистко-ленинска основа, с което се създаде Полската обединена работническа партия (ПОРП), под ръководството на която нашият народ уверено строи развитото социалистическо общество.

В историята на полското работническо движение от края на миналия век до основаването на народна Полша проблемът за идейното и организационното единство на пролетарския авангард, а с това и за политическото обединяване на цялата работническа класа, всякога беше въпрос от огромно, от решаващо значение.

Неговата особена важност произтича от факта, че почти от самото начало на организираното работническо движение в Полша в неговите редове настъпва разединение. Създадени са две партии, които по своите стремежи, по целта, която си поставят и по тактиката на действие за нейното постигане, отстояваха качествено различни насоки: революционна и реформистка.

Това разединяване на работническото движение в Полша, както и в други страни, бе предизвикано от факта, че буржоазната идеология, както и опортюнизмът оказваха влияние върху значителна част от работническата класа.

Разногласията, които намираха израз в тези две течения в работническото движение, се отнасяха до отношението им по основни въпроси на общественото развитие и най-вече до отношението им към буржоазната държава, революцията и диктатурата на пролетариата. А заедно с това в периода на разделението на Полша на три части (съответно между Прусия, Австрия и Русия), голямо влияние върху полското работническо движение оказваше и различното третиране на националния въпрос, различното отношение по въпросите на национализма, както и на интернационализма във всяка от тях.

Революционните сили на работническото движение — Социалдемокрацията на Полското кралство и Литва (СДПК и Л), Полската комунистическа партия (ПКП) отчасти и Полската социалдемократическа партия — „Левица" (ПСП—Л) стояха на позициите на борбата за свалянето на експлоататорската власт, властта да бъде взета от работническата класа. Полската комунистическа партия, като развиваше идеите на Социалдемокрацията на Полското кралство и Литва и като разпространяваше ленинизма в полското работническо движение, издигна и решително отстояваше лозунга за завладяването на властта от работническата класа и за установяването на диктатура на пролетариата.

Революционното течение в полското работническо движение като истински и последователен защитник на пролетарския интернационализъм правилно свързваше освобождаването на Полша от чуждестранно робство, започнало с разделението на нашата страна на три части, със социалистическата революция в страните, които бяха завладели и поделили помежду си нашата страна. И особено с революционното движение в Русия. Остротата на борбата против опортюнизма и национализма в нашата страна обаче предизвиква и определени сектантски тенденции. Поради това дори и комунистите у нас дълго време не можаха да схванат същността на на-

Digitized by Google

де оттеглено. Като разбраха, че упорито отказвам, те предложиха да декларирам само, че ще поддържам политиката на правителството. Между другото ми предложиха и значителна сума „за покриване разходите по изборите".

Десетина минути след този разговор се вдигна завесата на заключителното действие от моята депутатска драма. В доклада си парламентарната комисия по проверката на изборите настояваше да бъда касиран, мотивирайки се с няколко обвинения срещу мене: бил съм уволнен като учител заради комунистически идеи, ръководител съм бил на учителите комунисти в Ловешка околия, комунизирал съм бил цялото си родно село, селяните ме били следвали в „погрешния" ми път и най-сетне някой бил чул, че за моя избор също било агитирало Радио Москва.

Да си призная, почувствувах се много поласкан от тази характеристика.

В моя защита се изказаха народните представители: Димитър Стоянов, Ради Найденов, Стойчо Топалов и тримата земеделци единофронтовци професор Петко Стоянов — независим, и Григор Василев — демократ, а след тях и аз.

Без никакви заобикалки заявих, че не съм давал никаква декларация да поддържам правителството и неговата политика, нито ще дам такава декларация. Наблегнах силно на мисълта, че съм дал декларация на моите избиратели да отстоявам техните интереси, че от тази декларация никога и за нищо на света няма да се откажа и че с всички сили ще се стремя да я изпълня.

— От името на моите избиратели — казах — и от мое име дойдох тук, в Народното събрание, да протестирам найнапред против нечувания терор, против недостойните машинации и фалшификации на властта през време на изборите. Протестирам високо и против това, че вместо да решава кардиналните въпроси на нашата икономика и политика, което чака народът, Народното събрание се занимава с изгонването на законно избрани народни представители.

Обръщайки се към десницата в залата и към министрите, заявих с още по-висок тон, че народът чака от тях не да гонят и преследват недоволните и техните представители от Народното събрание, а искрени усилия за премахване на причините за недоволството.

Словото си заключих с думите:

— Господа народни представители, аз не хленча за моя мандат. Излизам от Народното събрание огорчен от голямата несправедливост не само спрямо мен, а и спрямо избирателите ми, чийто протестиращи гласове вие искате да задушите с едно вдигане на ръка. Връщам се при тях, за да продължа да им служа както мога и колкото силите ми позволяват. От тях ще черпя енергия, за да бъда по-твърд и по-силен в борбата срещу тия, които се кичат с „патента" патриоти, а ненавиждат и гонят всеки честномислещ човек.

От лявата страна на залата гърмяха ръкоплескания, от дясната се вдигна шум на негодуване. Председателствуващият по същия начин обяви „болшинство" за отнемането на мандата ми.

Комедията свърши, председателствуващият ме предупреди да напусна заседанието, тъй като от този момент вече не бях народен представител. Излязох, без да съжалявам за случилото се, горд, че съм изпълнил честно дълга си през време на моя депутатски мандат, който продължи всичко на всичко двадесет и два дни.

На площада пред Народното събрание полицията разгонваше протестния митинг, свикан от нелегалната работническа партия и Земеделския съюз против касирането на депутатите комунисти.

На следвашия ден в качеството си на обикновен гражданин стоях в една от трибуните за публиката и следях недостойната комедия, разиграна от правителственото мнозинство. На трибуната застана Тодор Самодумов. Той бе внушителен с духовната си мощ. Висок и слаб, с продълговато и одухотворено лице, насечено от няколко дълбоки бразди, с високо чело и бяла коса. В течение на дълги години той беше народен учител, скромен човек, каквито бяха всички истински народни учители. По същото време той беше и голям наш учен — философ и педагог, високообразован марксист.

Самодумов наистина със забележително педагогическо умение подхвана своята защитна реч, прикова цялото внимание на аудиторията и никой не дръзна да го прекъсне нито веднъж. Това бе солидно аргументирана защита на партийната политика, произнесена с тон и маниер, вдъхващ респект и уважение у политическите противници.

Слушах с удовлетворение и гордост и се надявах, че поне този солиден боец на нашата партия ще спечели битката и няма да бъде касиран. Но председателят отново обяви, че има болшинство за касирането на Тодор Самодумов. Отнет бе и неговият мандат.

В знак на протест против нашето изгонване опозиционните народни представители не взеха участие при обсъждането на тронното слово.

Бочо ИЛИЕВ
герой на социалистическия труд

Digitized by Google

ДВЕ БЕЛЕЖИТИ ГОДИШНИНИ

ЯНУШ ГОЛЕНБЬОВСКИ
директор на Института по история
на полското работническо движение
при Висшата школа за обществени науки
при ЦК на ПОРП

През декември на току-що изминалата 1978 г. се навършиха две бележити годишнини в историята на работническото движение в Полша и на полския народ. Шестдесет години от основаването на Полската комунистическа партия (ПКП). И тридесет години от обединяването на Полската работническа партия и Полската социалистическа партия на марксистко-ленинска основа, с което се създаде Полската обединена работническа партия (ПОРП), под ръководството на която нашият народ уверено строи развитото социалистическо общество.

В историята на полското работническо движение от края на миналия век до основаването на народна Полша проблемът за идейното и организационното единство на пролетарския авангард, а с това и за политическото обединяване на цялата работническа класа, всякога беше въпрос от огромно, от решаващо значение.

Неговата особена важност произтича от факта, че почти от самото начало на организираното работническо движение в Полша в неговите редове настъпва разединение. Създадени са две партии, които по своите стремежи, по целта, която си поставят и по тактиката на действие за нейното постигане, отстояваха качествено различни насоки: революционна и реформистка.

Това разединяване на работническото движение в Полша, както и в други страни, бе предизвикано от факта, че буржоазната идеология, както и опортюнизмът оказваха влияние върху значителна част от работническата класа.

Разногласията, които намираха израз в тези две течения в работническото движение, се отнасяха до отношението им по основни въпроси на общественото развитие и най-вече до отношението им към буржоазната държава, революцията и диктатурата на пролетариата. А заедно с това в периода на разделението на Полша на три части (съответно между Прусия, Австрия и Русия), голямо влияние върху полското работническо движение оказваше и различното третиране на националния въпрос, различното отношение по въпросите на национализма, както и на интернационализма във всяка от тях.

Революционните сили на работническото движение — Социалдемокрацията на Полското кралство и Литва (СДПК и Л), Полската комунистическа партия (ПКП) отчасти и Полската социалдемократическа партия — „Левица" (ПСП—Л) стояха на позициите на борбата за свалянето на експлоататорската власт, властта да бъде взета от работническата класа. Полската комунистическа партия, като развиваше идеите на Социалдемокрацията на Полското кралство и Литва и като разпространяваше ленинизма в полското работническо движение, издигна и решително отстояваше лозунга за завладяването на властта от работническата класа и за установяването на диктатура на пролетариата.

Революционното течение в полското работническо движение като истински и последователен защитник на пролетарския интернационализъм правилно свързваше освобождаването на Полша от чуждестранно робство, започнало с разделението на нашата страна на три части, със социалистическата революция в страните, които бяха завладели и поделили помежду си нашата страна. И особено с революционното движение в Русия. Остротата на борбата против опортюнизма и национализма в нашата страна обаче предизвиква и определени сектантски тенденции. Поради това дори и комунистите у нас дълго време не можаха да схванат същността на на-

Digitized by Google

ционалния въпрос в Полша и решаването му свеждаха до резултат от близката победа на световната (и най-малкото на европейската) социалистическа революция.

Социалистическото реформистко течение в нашето работническо движение, представлявано от Полската социалистическа партия (ПСП), само по себе си също има заслуги в защитата на правата на работниците, в борбата за демократични свободи. То даде много жертви и в национаноосвободителната борба на нашия народ. Класово и политически то беше немного диференцирано. Основната част от членовете на ПСП бяха за социализъм, но значителна част от ръководството стоеха на опортюнистични позиции и изявяваха примиренческо отношение спрямо буржоазията. А наред с това те бяха носители и на буржоазен национализъм в средите на работническото движение. След победата на Октомврийската социалистическа революция те застанаха на антикомунистически и антисъветски позиции.

Същевременно обаче вътре в самото социалистическо движение през цялото време на неговото съществуване възникваха и се оформяваха и различни единофронтовски леви групи като: ПСП — „Опозиция", ПСП — „Левица" и други, които се стремяха към сътрудничество с революционното течение.

А от своя страна и самото революционно течение непрестанно полагаше значителни усилия съществуващият разкол в работническото движение да бъде преодолян. И това по най-решителен начин води до обновителни процеси, поражда ги и ги засилва.

Докато преди 60 години — на 16 декември 1918 г.— в резултат от всичко това и като отзвук от победата на Великата октомврийска социалистическа революция чрез обединяването на Социалдемокрацията на Полското кралство и Литва с ПСП — „Левица" се създаде Полската работническа комунистическа партия (ПРКП), която на своя Трети конгрес през 1925 г. се преименува в Полска комунистическа партия (ПКП).

През годините между двете световни войни към ПКП се присъединиха и още други различни групи, дейци и членове на ПСП, а така също и други групировки, действуващи в работническите среди. Благоприятни възможности за засилване на тези процеси създаваше превъоръжаването на самата ПКП с идеите на ленинизма, нейната постепенна и все по-задълбочена еволюция под влиянието и в духа на тези идеи. В резултат от това ПКП постепенно промени формулировката на основната идея в своята програма в цялостна платформа за обществени и народни искания и промени, която най-активно беше подкрепена от широките народни маси, особено от работническата класа. Прелом в тази насока бележи още Вторият конгрес на ПРКП, състоял се през 1923 г., който констатира, че „буржоазните правителства в Полша са смъртна опасност за нейната независимост" и че „сигурна победа на полския народ може да даде само победата на революцията". Едновременно с това Вторият конгрес на ПРКП разработи и по-цялостна програма за борбата за независима Полша и нейното спасяване от катастрофа; за борбата за мобилизирането на народните маси; за борбата за социализъм в съюз със Съветския съюз.

Обединителните процеси в работническото движение се засилиха по-чувствително към края на съществуването на Втората република. Изправена пред нарастващата опасност от фашизма и войната, ПКП успя да постигне все по-всестранно и задълбочаващо се единство на действията с формиращото се ляво крило в ПСП, особено в някои райони в страната. В много от големите работнически центрове като Лодз, Краков, Заглембе, Домбровски, Варшава и други се създадоха условия за решителни единни действия на комунисти и социалисти. Тези обединителни процеси по това време все още не обхващаха по-голямата част от работническата класа.

Преломен момент в по-нататъшното обединяване в редовете на полското работническо движение настъпи след създаването на Полската работническа партия (ПРП), станало през януари 1942 г. Като приемник и изразител на последователното революционно течение в работническото движение ПРП решително изхвърли всичко, което не издържа проверката на времето. В своето развитие по-нататък, като разгръщаше все по-активна дейност, ПРП не само изработи правилна програма за решаване на обществените проблеми, но формулира и цялостна концепция за народоосвободителната борба на народа ни, за извоюването на пълната независимост на страната в съответствие с новите условия. Едновременно с всичко това ПРП създаде правилен и отговарящ на новото съотношение на обществените сили в Полша модел за обществено-икономическия строй след победата, модел на народнодемократичната държава в Полша. Тя разработи и вярната стратегия на широкия народен фронт под ръководството на работническата класа, стратегията на обединяването на по-голямата част от обществеността в строителството на нова Полша. ПРП именно стана инициатор и организатор на прелома в полско-съветските отношения, убеждавайки широките народни маси, че съюзът ни със СССР е гаранция за сигурността, независимостта и суверенитета на Полската народна република. А така също и че този съюз е един от най-важните фактори за увереното развитие на страната ни по нов път, за бързото преодоляване на нейната вековна изостаналост.

Творческият характер на изработената от Полската работническа партия концепция, нейното умение да прилага принципите на марксизма-ленинизма правилно и творчески, в съответствие с нашите специфични полски условия, с изискванията на новия исторически период и конкретната ситуация в страната, обусловиха не само нейната победа в разширяването на партийното влияние сред масите, но допринесоха

Digitized by Google

твърде много да настъпят и да бъдат осъществени дълбоки прогресивни промени и в социалистическото движение, в Полската социалистическа партия, лявото крило в която укрепна и засили дейността си, ускори се неговата решимост все по-последователно да отстоява марксически позиции, то започна все повече да се доближава до революционния марксизъм-ленинизъм.

Това решаващо засилване на единофронтовските тенденции настъпи най-вече в годините на пряка заплаха от хитлеризма и още повече през времето на фашистката окупация. Платформа за сътрудничеството между двете партии стана революционно-демократичната програма, формулирана в „Манифеста на полския народ" на Полския комитет за национално освобождение от средата на юли 1944 г. Основа на този манифест бяха политическите концепции, изработени от ПРП и левицата в ПСП.

Първите форми на взаимодействието и сътрудничеството между Полската работническа партия и Полската социалистическа партия през годините на войната станаха добра предпоставка за още по-широко сътрудничество в годините след победата над фашизма.

Единното становище по отношение на основни проблеми, като: териториалното определяне на Полша, формулирането и отстояването на нейната външна политика, основните обществени структурни преобразования, въпреки все още съществените различия в тогавашните възгледи, създаде трайни основи за по-нататъшното укрепване на единството, за единен фронт на работническата класа и трудещите се, а в перспектива към още по-действено единство на ПРП и ПСП, до обединяването им в една единна марксистко-ленинска партия на работническата класа в Полша.

В резултат от всичко това **едновременно заседаващите конгреси на ПРП и ПСП на 14 декември 1948 г. единодушно приеха свои решения двете партии да се обединят в една. Едновременно с това тези конгреси решиха още на другия ден да продължат работата си в съвместни заседания. Така от 15 до 21 декември 1948 г. се състоя Обединителният конгрес, който се обяви и за Първи конгрес на новосъзданата Полска обединена работническа партия (ПОРП).** Конгресът прие Идейна декларация и Устав на ПОРП, отчете дотогавашните постижения в изграждането и укрепването на народна Полша и прие програмата за полагането на основите на социализма в нашата страна, както и за основните задачи на Партията през този период. Приеха се и по-конкретни насоки за шестгодишния план за обществено-икономическото развитие на Полша. За председател на ЦК на ПОРП беше избран Болеслав Биерут, дотогавашен генерален секретар на ЦК на ПРП.

С това се сложи край на продължилото повече от половин век разцепление в полското работническо движение.

Всичко това в решаваща степен обусловиха обединяването на авангарда на полското работническо движение на основата на марксизма-ленинизма, на основата на пролетарския интернационализъм, на идейното единство и единството в практическата дейност с КПСС, на основата на укрепването, разширяването и задълбочаването на всестранните връзки и сътрудничеството между народнодемократична Полша и Съветския съюз. Единството в редовете на полското работническо движение едновременно с всичко това е победа на единството и на международното работническо и комунистическо движение.

Главна движеща сила в подготовката на полската работническа класа за обединението още от началото на този процес беше Полската работническа партия, заслуга на която е разработването на необходимите политически и програмни условия на обединението.

„В периода на окупацията, когато над полския народ надвисна смъртна опасност, когато се решаваше неговата съдба, ПРП като партия на работническата класа, реализираща класовите и националните цели на пролетариата, стана ръководна сила и главен изразител на интересите на полския народ, тъй като само нейната програма отговаряше на действителните интереси на народа — заяви в Програмния доклад на Политбюро пред VI конгрес на ПОРП (декември 1971 г.) първият секретар на ЦК на ПОРП др. Едвард Герек. —... Концепцията и борбата на Полската работническа партия оказаха оздравително влияние на целия полски политически живот." В тези условия, създали се благодарение на дейността на ПРП, се активизираха и укрепнаха левите сили и левите тенденции в Полската социалистическа партия. Те се обърнаха към традициите на единния фронт, очистиха се от национализма и чрез единодействието в строителството на нова народнодемократична Полша дойдоха и до обединението с ПРП. „Работниците и политическите дейци на ПРП и ПСП, които създадоха този единен фронт, прокараха пътя към единството на нашето движение и основаха Полската обединена работническа партия, добре поработиха за Полша и за делото на социализма" — така завърши думите си по този въпрос пред партийния конгрес другарят Едвард Герек.

Обединяването и създаването на ПОРП е голяма победа на нашата работническа класа, чието разединение беше и е нейна най-голяма слабост. А обратно, нейното единство е най-голяма сила. Това единство залегна в основите и на формираното завинаги обединяване на народа ни около социалистическите класови и общонародни цели на ПОРП.

Полската обединена работническа партия е масова партия. От нейното основаване през декември 1948 г. нейният състав нарасна от 1,5 на 2,8 милиона членове и кандидат-членове, което е над 13 на сто от всички трудоспособни поляци и полякини над 18-годишна възраст. Сега 46,2 на

Digitized by Google

сто от състава на ПОРП са работници, около 9,3 на сто — селяни, а освен това и по-голямата част от партийната интелигенция са хора от работнически и селски произход или израснали в работнически и селски среди. 48 на сто от новоприетите в Партията през последните години са млади хора под 25-годишна възраст.

Силата на марксистко-ленинската партия се изразява не само в това, че в нейните редове са най-добрите, най-знаещите и най-умеещите. Непреодолимата революционна сила на Партията намира израз и в това, че единствено тя обединява най-добрите човешки ценности с най-революционната научна теория. Ето защо организаторската дейност на ПОРП не се ограничава само до простото управление на обществените процеси, а се изразява в непрестанни усилия за мобилизиране на обществото за реализирането на определена програма за развитието, в организирането на привържениците на социализма в дръзновен поход към утрешния ден и в неуморно убеждаване на все още неориентираните.

Партията ръководи осъществяването на програмата за социално-икономическото и културното развитие в Полската народна република в политическия аспект на думата. Тя се занимава с основните, с възловите въпроси на общественото развитие, като дава широк простор за действие и дейност и на другите обществени и държавни органи и организации, всяка от които внася своя специфичен принос в общото дело на строителството на развитото социалистическо общество.

По такъв начин със своята дейност Партията осигурява и във всекидневната дейност да се постигат програмни цели, винаги да бъдат пред очи основните задачи, стремежите и интересите на широките народни маси, перспективите на развитието ни. Това е и най-голяма сила на социализма, една от решаващите основи на историческите му предимства, сигурна гаранция за победата му в историческия двубой с него.

Всичко това е и основната причина, поради която обикновените хора у нас, работниците и селяните, хората от народната ни интелигенция в един глас наричат ПОРП **„нашата партия“**. Това е и символ на големите промени, настъпили в ПНР през последните тридесет години, а едновременно то и твърде много задължава всички нас, членовете и дейците на ПОРП за днешния и още повече за утрешния ден на нашата социалистическа родина Полската народна република, верен и деен член на социалистическата общност, за съдбата на поляците и поляк-ните от днешното и от идните поколения!...

В КОНТРОЛНО-РЕВИЗИОННИТЕ КОМИСИИ

НОВИ ВЗАИМОВРЪЗКИ

И най-дългият път започва с първите крачки, а първите крачки са най-трудните и затова особено силно се помнят.

С тези вълнения в града на името на дядо Благоев на съвместно заседание се събраха окръжната контролно-ревизионна комисия на БКП и окръжната ревизионна комисия на ДКМС. Дойдоха от всички краища на окръга с една задача — съвместно да обсъдят мерки, за да дадат своя принос в отговор на Писмото на др. Т. Живков до ЦК на ДКМС. Сред тях бяха още: Александър Тодоров — заместник председател на ЦКРК на Партията, Петър Божиков — член на бюрото на ЦКРК, Крум Милушев — инструктор в същата комисия, Йордан Байов — секретар на окръжния комитет на БКП. Григор Григоров — заместник-председател на Централната ревизионна комисия на ДКМС, Георги Коновски — заместник-председател на ОКРК на БЗНС и др.

Започват нови стъпки. Ще вървят по неизвървени пътеки. Към една цел — формирането на комунистически черти у младото поколение.

— Въпросът за взаимодействието между ОКРК на БКП и ОРК на ДКМС — изтъкна в своето изложение Алексей Анев — председател на окръжната контролно-ревизионна комисия на Партията — ни вълнува и ние се опитваме да дадем точен отговор за бъдещата ни работа в тази насока.

В доклада проблемите са откроени точно и ясно. Очертават се бъдещите взаимовръзки. В него е записано:

„Големите задачи, които поставиха Единадесетият конгрес на Партията, Юлският пленум на ЦК на БКП и Националната партийна конференция, ни задължават постоянно да повишаваме методическата си помощ към окръжната ревизионна комисия на Комсомола.

Кое ще ни подтиква към тази дейност? Фактите говорят, че не малка част от изключените от редовете на БКП са дош-

Digitized by Google

ли от ДКМС. Значителен брой от наказаните комунисти са до 30-годишна възраст. В работническата класа се вля млада струя, която се нуждае от образование и квалификация.

Това са някои от проблемите, които заслужават много сериозно внимание. Необходимо е да се вниква в тяхната същност, да се предлага те да бъдат решавани от съответните органи.

В какво по-конкретно ще се изрази взаимодействието?

На преден план излиза методическата помощ, за да могат комсомолските комитети, организации и дружества да разберат, че те са длъжни стриктно да изпълняват изискванията на партийния устав, когато дават препоръки на свои членове, кандидатстващи за БКП."

Попаднали са на целта. Вярно е, че в това отношение се допускат много слабости. Понякога повърхностно, без много да се мисли, само въз основа на данни от автобиографиите се изготвят препоръки и се предоставят на младите хора за кандидатстването им в Партията. В тях липсват сведения за произхода, за обкръжението, за изявите на съответната личност в обществения и трудовия живот. Често пръст в оформянето на този документ имат познанството, личното приятелство, ходатайството и пр. Всичко това позволява в БКП да се промъкват хора, които нямат качества за нейни членове. Недооценява се повелята на Устава, че този, който дава препоръка, носи и отговорност както за верността на написаното, така и за допускането в БКП да влизат случайни лица. Тези изисквания важат и за комунистите на работа в Комсомола.

„Друг момент във взаимовръзките ни ще бъде да се помага за правилното водене на финансовата и деловодната отчетност — каза А. Анев. — В тази насока ще трябва да учим комсомолските дружества да подхождат политически. Съществен момент ще бъде да се прави анализ на протоколите и оттам да се внасят изменения в живота на ДКМС."

Излишно е да се морализира. Важно е да се осъзнае значението на поставения въпрос. Защото фактите сочат, че редица дружества и организации на Комсомола се отнасят пренебрежително към деловодната и финансовата отчетност. Протоколите се водят небрежно, а на някои места не ги съставят. Липсва порядък и в другата документация. Радостно е, че окръжната контролно-ревизионна комисия на БКП е помислила и с нужната загриженост се е заела да помогне в това отношение.

Приятно е, когато чуваш такъв отговорен партиен орган да се занимава с проблемите на Комсомола. И то не въобще, а с точно виждане, със сигурен мерник да улучва болните места, конкретно да се насочва към целта.

— Големите икономически и социални преобразувания, духовното израстване на хората от окръга — сподели Д. Янев — председател на ОКРК на ДКМС — ни задължават да умножаваме усилията си за по-голяма ефективност от дейността на нашата комисия. Писмото на др. Т. Живков ни подтиква постоянно да подобряваме контролната си работа в борбата с отрицателните прояви, да тъсим отговорност от нарушителите на социалистическия морал и законност. Има какво да помислим и по въпроса за налаганите наказания. В много случаи това става от комитетите, а не от дружествата и не действува възпитателно както на провинилия се, така и на колектива.

Какви други искания Д. Янев отправи към окръжната контролно-ревизионна комисия на БКП?

Наложително е да се увеличи партийното ядро в ревизионните комисии на Комсомола. По-често да се извършват съвместни проверки по жалби, които се отнасят за младите хора. В курсове и семинари да се обучават и членовете на ревизионните комисии на ДКМС.

— Крачките са направени — подчерта Константин Тосев — заместник-председател на ОКРК на БКП. — Сега нашият стремеж ще бъде да насаждаме чувство за отговорност в контролно-ревизионните органи на Партията и за състоянието на ревизионните комисии на ДКМС. Колкото по-успешно решаваме тази задача, толкова повече ще се повишава взискателността, ще се създава творческа атмосфера в колективите.

На заседанието се повдигнаха и други проблеми, които ще накарат събралите се да ги имат предвид в бъдещата си работа.

— Окръжната контролно-ревизионна комисия — каза Александър Тодоров — зам.-председател на ЦКРК на БКП — проявява желание да даде своята дан в отговор на Писмото на др. Т. Живков. Ударението се постави на място. Нужно е ревизионните органи и ДКМС да получават повече информация за нарушенията, които се извършват от младите хора, да се помага на комсомолските дружества правилно да решават този проблем.

Има и други въпроси, които искат бърза намеса, по-съществена помощ. Един от тях е за жалбите и предложенията на младежта. Съгласно Устава на ДКМС това е предоставено в ръцете на ревизионните комисии. В не редки случаи обаче на тях не се обръща нужното внимание. Хубавите препоръки отиват в забрава.

С повърхностното си отношение, с недооценяването на онова, което е дошло от младия човек, се нанасят много сериозни вреди. Убива се желанието към творческа изява, намалява се вярата в справедливостта, в принципността и правдата.

Безспорно в тази насока ще настъпят съществени промени с дейната помощ от контролно-ревизионните комисии на Българската комунистическа партия.

Споделихме само някои моменти от един важен пленум.

Димитър ДИМЧЕВ

Digitized by Google

СЪВЕТНИК И ПРИЯТЕЛ

Списание „Йени хаят — Нов живот" е на двадесет и пет години. Двадесет и пет години „Йени хаят — Нов живот", като издание на ЦК на БКП достойно изпълнява своята роля на будител, съветник и приятел на българските турци. Обликът му на интересно обществено-политическо и литературно-художествено илюстровано списание му проправя път до всички среди на трудещите се, прави го търсено и обичано четиво.

Неговите тридесет и две страници са широка трибуна за класово-партийното, патриотичното и интернационалното възпитание на българските турци, за да бъдат те политически мислещи хора, съзнателни и вдъхновени строители на социализма в Народна република България. Вече четвърт век списанието неуморно разяснява партийната правда, помага на Партията в борбата за изпълнение на стопанските задачи, за по-нататъшното разгръщане на културната революция, за развитието и усъвършенстуването на образователното дело, издига общественото съзнание и културното равнище на населението.

Списание „Йени хаят — Нов живот", расте, укрепва и се развива, окрилено от грижовното отношение към него на Централния комитет на Партията. Озарено от априлската светлина, списанието се утвърждава като колективен организатор, пропагандатор и агитатор на партийната политика сред българските турци, пламенен популяризатор на постиженията на социалистическа България в областта на икономиката, науката, българската култура, литература и изкуство. Неговото критично перо неотстъпно воюва срещу битовия консерватизъм, води упорита борба срещу вековните заблуди на религиозния фанатизъм, разкрива попълзновенията на идеологическата диверсия. Всичко това издигна авторитета на списанието, спечели доверието на читателите му. В лицето на любимото си списание те виждат близък другар и приятел, с който могат да споделят своите мисли, своите вълнения, да се посъветват как да преодолеят трудностите във всекидневната си работа и като участници в обществения живот правят предложения, откликват на повдигнатите от редакцията въпроси.

— „Йени хаят — Нов живот" е любим гост на моя дом. То ми е приятел и съветник по всички въпроси от целокупния живот. Вече двадесет и пет години аз най-редовно го чета и като реликва съхранявам всичките му броеве.

Тези думи на Селим Етемов от Разград ясно говорят колко дълбоко е навлязло списанието в душата на хората.

Списание „Йени хаят — Нов живот" има свои почитатели и в Съветския съюз, Чехословакия, Унгария и други страни. То е популярно и се следи с интерес и от турците, работещи в западноевропейските държави. В него те намират истината за социалистическото строителство у нас, за новия живот на българския работник, земеделския стопанин, интелигента. Турски работник от Холандия пише: „Черпя много знания от списанието. С възхищение посрещам социалистическия възход на България. Човек може да ви завижда и да мечтае за вашия патриотизъм..."

А друг турски емигрант в Германската федерална република споделя: „Вашето списание ни помага да направим първите стъпки към опознаване на новите прогресивни идеи, които ще изведат работниците като нас към по-справедлив свят..."

В дните на двадесет и пет годишния юбилей пожелаваме на редакционния колектив на списание „Йени хаят — Нов живот" и занапред все така всеотдайно, убедително и правдиво, с нарастващо професионално умение да сеят духовна светлина, знания и култура сред трудолюбивите български турци, да ги вдъхновява във всенародната борба за изграждането на развито социалистическо общество в скъпата ни родина.

Digitized by Google

ПРОБЛЕМИ И КНИГИ

При съставянето на тематичния план за 1979 г. Партиздат се е ръководило от основните партийни документи, от постановките и решенията на XI конгрес на БКП и Юлския пленум на нейния Централен комитет. Централно място в плана заемат най-актуалните проблеми на нашето социалистическо развитие, политиката на Партията за всестранното развитие на страната.

Ръководно начало в дейността на партийните и стопанските организации са указанията и препоръките на Партията, систематизирани в трудовете на нейния първи ръководител другаря **Тодор Живков.** Затова централно място в плана на партийното издателство заемат неговите произведения. Към публикуваните 25 тома с избрани произведения на др. Тодор Живков ще бъде издаден поредният том с теоретически постановки по широк кръг въпроси от политическото, социално-икономическото и културното развитие на нашата страна.

Богатият и всестранен опит на КПСС и съветската държава в изграждането на комунистическото общество, партийното строителство, идеологическата работа и други става достояние за нас най-вече чрез трудовете на **Леонид Илич Брежнев.** В поредицата „Политически дейци на нашето време" ще излязат два негови тематични сборника по проблемите на развития социализъм и идеологическата работа на КПСС. Серията ще се попълни и с трудове на Ерих Хонекер, Николае Чаушеску и Доминик Урбани.

Теоретическото наследство на основоположниците на марксизма-ленинизма ще бъде представено с том 40 от съчиненията на **Маркс—Енгелс,** „Капиталът" том 1, 2 и 3 от К. Маркс и първите десет тома от новото 55-томно издание на „Събрани съчинения" на В. И. Ленин от петото руско издание.

Подготвят се разработки на актуални проблеми на съвременността, като международното разведряване, правата и свободите на човека в капиталистическия свят, неоколониализма, апартейда и др.

Важен дял в плана заема литературата по **проблемите на вътрешнопартийния живот и теорията на партийното строителство.** Редица заглавия от този раздел осветляват важни аспекти на ръководната роля на Партията в условията на развитото социалистическо общество. При разработването на проблемите авторите са изхождали и от най-новите партийни постановки и решения за издигане ролята на партийните органи и организации при осъществяване на партийните предначертания. В „Методологически проблеми на науката партийно строителство" **Никола Сабрутев** разглежда приложението на принципите и законите на диалектиката при нейното възникване и развитие, анализира ролята на теорията на партийното строителство в системата на обществените науки, както и обектът, предметът, методологията и взаимовръзката на науката партийно строителство с практиката.

Димитър Ананиев изследва основни проблеми на теорията на партийното строителство — неговото място и роля в обществените науки, основни категории, закономерности на развитието на Партията, принципи на функциониране и развитие на партийното ръководство на социалистическото общество.

Интерес представлява книгата „Ръководният деец" на **Паньо Данев,** в която е направена характеристика на съвременния ръководител, очертани са неговите нравствени черти и качества, развивани и обогатявани от теоретическата и практическата дейност на Партията.

На личността, ролята и значението на партийния секретар като политическа фигура е посветена книгата на **Петър Василев** „Партийният секретар" от библиотеката „Политическо ядро, първообраз".

Поредицата „Идеологическа работа" предлага нови издания. Книгата на **Руси Карарусинов** е посветена на планирането и ефективността на идеологическата дейност.

Digitized by Google

Тук са разгледани методологическите проблеми, изследвани са принципите и показателите на плана, организацията и отчитането на неговото изпълнение.

Монографията на **Миланка Грозданова** „Мироглед, социална информация и пропаганда" разкрива същността и характерните черти на научния мироглед, мястото и ролята му в системата на общественото социалистическо съзнание, факторите за неговото формиране. Авторката разглежда субекта и обекта на пропагандата, партийното ръководство на пропагандната дейност и др.

Създадената преди няколко години библиотека **„Опитът на КПСС"** ще се попълни с още една книга — „Индивидуалният подход", в която се изясняват някои теоретични постановки по работата с кадрите и младите комунисти. „Библиотечка на партийния секретар" се посрещна с повишен интерес. Новите книжки са: **„Партийното събрание" от Д. Петков и Р. Куртева, „Научният подход в дейността на партийния секретар" от Г. Илиев, „Културно-масовата работа на ППО" от Л. Димитров и „Въпроси и отговори" от Зл. Личев.**

Материалите от две научно-практически конференции се публикуват в книгите „Агитация и ефективност" и „Усъвършенстване на механизма за вземане и изпълнение на партийното решение".

Планът съдържа голям брой заглавия по проблемите на съвременната философия, критика на буржоазната философия и идеологическата диверсия на империализма, разработки по социология, научен комунизъм, етика, атеизъм и др. По-нататъшно попълване ще имат популярните сред читателите поредици „Хоризонти" и „Епоха и култура".

Разделът за икономическа литература е подчинен на потребностите на Партията в настоящия етап. **Проблемите и решенията на Националната партийна конференция са изходен момент при разработката на проблемите на икономиката.**

Книгите по история на БКП и Международното комунистическо движение разкриват борбите и патриотизма на нашия народ и прогресивното човечество по време на антифашистката борба, стратегията и тактиката на БКП, КПСС и международното комунистическо и работническо движение на съвременния етап.

Ще бъдат издадени албуми за живота и дейността на **Димитър Благоев, Георги Димитров и Васил Коларов.**

През 1979 г. ще бъдат издадени наши и чуждестранни мемоарни книги, съвременна българска и съветска проза, литературна класика, художествено-документални издания за нашето героично минало, романизовани биографии на изтъкнати антифашисти, посветили живота и делото си на борбата.

През целия план на Партиздат като червена нишка преминава идеята за нашата привързаност към великата партия на Ленин, вярната ни дружба и всестранно сътрудничество със съветския народ. Това е отразено както в специални издания, така и в издания по други проблеми.

Новите издания на Партиздат с богатото си разнообразие ще бъдат достоен отговор на повелята за патриотичното и интернационалното възпитание на народа, за мобилизиране силите за осъществяване предначертанията на нашата партия и правителство.

Digitized by Google

НОВИ КНИГИ

ПАРТИЗДАТ

БОРБАТА ЗА ПРЕТВОРЯВАНЕ В ЖИВОТА СТРАТЕГИЯТА НА ПАРТИЯТА ЗА ВИСОКА ЕФЕКТИВНОСТ И ВИСОКО КАЧЕСТВО — ЗАДАЧА НАД ЗАДАЧИТЕ НА ИДЕОЛОГИЧЕСКИЯ ФРОНТ

Сборник

Книгата съдържа материали от Националното съвещание с ръководни идеологически кадри, състояло се на 2 ноември 1978 г. в София. Публикуван е докладът на члена на Политбюро и секретар на ЦК на БКП Александър Лилов. на тема „Борбата за претворяване в живота стратегията на Партията за висока ефективност и високо качество — задача над задачите на идеологическия фронт", както и изказвания на съвещанието.

ЕТИКА НА ВИЗУАЛНАТА ПРОПАГАНДА

Николай Труфешев

Авторът разглежда естетическите проблеми на обществено-политическите празници и мероприятия с масов характер — манифестации, събрания, митинги, тържества, ролята на формите на монументалната пропаганда, естетическото оформяне на жизнената среда съобразно идейно-художествените и идеологическите изисквания. Той анализира съществуващата практика и дава прогноза на тази дейност с оглед съвременните научни изисквания, постиженията на научно-техническата революция и промените в душевността и психиката на съвременния човек.

КОМАНДИРЪТ НА ЗОНАТА РАЗКАЗВА

Борис Попов

В книгата се проследяват дейността и борбата на окръжните партийни комитети в Плевен и Червен бряг и на Щаба на XI ВОЗ през периода на въоръжената борба против фашизма (1941—1944 г.) за организиране на народната съпротива в Плевенския край, за създаването и разрастването на партизанското движение в двата партийни окръга. Като пълномощник на ЦК на БРП в окръжните партийни комитети в Плевен и Червен бряг и най-отговорен ръководител в зоната Б. Попов добре е отразил работата и мястото на партийните комитети и ръководството на XI ВОЗ, техните решения и организационно-политическата им дейност. Отразени са и някои моменти от победата на Девети септември и укрепването на народната власт в първите дни на свободата. Авторът умело свързва събитията, станали в Плевенския край, с общата политическа обстановка в България, прави от позициите на класово-партийния подход съответен анализ, изводи, оценки.

СТРАНИЦИ ИЗ ТЕХНИЯ ЖИВОТ

Стоян Стоименов

Добрата обществена оценка и преди всичко интересът на масовия читател наложиха да се преиздаде мемоарната книга „Страници из техния живот" на народния деятел на културата Стоян Стоименов. Воден от свещеното чувство на дълга към другаря по класа и борба, „към борците с желязна воля", авторът, сам участник в кървавите схватки с фашизма, се хваща за перото, за да предаде своите непосредствени впечатления, спомени, своите мисли и вълнения за героичните дела на партийни и младежки дейци, литератори, общественици. Живо, вдъхновено, с точния поглед на съучастника и задълбочения изследователи, Ст. Стоименов възкресява в седемдесетте очерка на новото издание епова бурно, вълче време, наситено с фашистко-полицейско варварство, от една страна, и с изключителна нравственост, себеотрицание и готовност за саможертва — от друга. Някъде по-наситено, някъде само с няколко щрихи той осветлява интересни мигове от живота на Георги Димитров и Васил Коларов, на Тодор Павлов, Никола Вапцаров и Емил Шекерджийски, на Петко Напетов, Йорданка Николова, Лиляна Димитрова, Лев Желязков и редица други партийни и младежки функционери, журналисти, писатели и художници — верни синове и дъщери на народа. Обрисувайки техните обаятелни образи, авторът разкрива политическата обстановка през 30-те години, убедително показва развитието на пролетарската ни култура в годините на монархофашизма. С всичко това книгата „Страници из техния живот" заема достойно място сред мемоарната ни литература.

Digitized by Google

НОВИ СЪВЕТСКИ КНИГИ

КОРТУНОВ, В. В., КОММУНИЗМ И АНТИКОММУНИЗМ ПЕРЕД ЛИЦОМ СОВРЕМЕННОСТИ, Политиздат, Москва. 1978.

В своето изследване проф. Вадим В. Кортунов разглежда широк кръг актуални проблеми на съвременната идеологическа борба. В книгата се изяснява еволюцията на идеите на антикомунизма, подлагат се на критика най-вече „моднитс" концепции на неговите идеолози.

КРИЗИС СОВРЕМЕННОЙ БУРЖУАЗНОЙ ИДЕОЛОГИИ, Сборник. Под ред. проф. М. Я. Корнеева и проф. М. А. Кисселя, Изд. Ленинградского университета, Ленинград, 1978.

В сборника се прави критически анализ на социалната философия на буржоазията, в частност на политическата социология и социологията на „индустриализма", разкрива се антикомунистическият характер на съвременната буржоазна идеология и нейното кризисно състояние.

СОЛОДКОВ, М. В., НЕПРОИЗВОДСТВЕННАЯ СФЕРА ПРИ СОЦИАЛИЗМЕ, вопросы теории и методологии производительного труда. Изд. „Мысль", Москва, 1978.

В монографията се изследват икономическите отношения, възникващи в непроизводствената сфера, разглеждат се същността и характерът на труда на нейните работници, основата на делене на обществения труд на производителен и непроизводителен.

СТАЧКИ: ИСТОРИЯ И СОВРЕМЕННОСТЬ, Редакционная колегия, Изд. „Наука", Москва, 1978.

Какво е това стачка? Какви са нейните цели и средства? Как исторически се е изменяла нейната форма? С какво са се отличавали стачките в различните области на света през XIX и началото на XX век? В какво се състоят особеностите на съвременните стачки? Отговорите на тези въпроси са дадени в книгата в марксистко-ленински социологически и исторически анализ на стачката като своеобразно социално явление, като специфично оръжие на пролетарската класова борба.

ЗАРУБЕЖНЫЕ МОЛОДЕЖНЫЕ ОРГАНИЗАЦИИ, справочник, составители: А. М. Песляк, Ю. А. Скоков, Изд. „Молодая гвардия", Москва, 1978.

Настоящият справочник, издаден в навечерието на XI световен фестивал на младежта и студентите, съдържа сведения за националните, регионалните и международните младежки, студентски, детски и юношески организации. В него са включени материали за редица държавни учреждения по работата на младежта, за туристическите обединения и центровете за младежки туризъм и обмен. Фактическите данни са взети въз основа на състоянието им на 1 юни 1978 година.

20 700

Digitized by Google

Цена 0,30 лева

ПРОЛЕТАРИИ ОТ ВСИЧКИ СТРАНИ, СЪЕДИНЯВАЙТЕ СЕ!

Partien Zhivot

ПАРТИЕН ЖИВОТ

MAIN/UC-B

LIBRARY
MAY 11 1979
UNIVERSITY OF CALIFORNIA
BERKELEY

2

СОФИЯ, ФЕВРУАРИ 1979 ГОДИНА

Digitized by Google

Digitized by Google

ПАРТИЕН ЖИВОТ

СПИСАНИЕ НА ЦЕНТРАЛНИЯ КОМИТЕТ
НА БЪЛГАРСКАТА КОМУНИСТИЧЕСКА ПАРТИЯ

№ 2 ФЕВРУАРИ 1979 година XXVI

СЪДЪРЖАНИЕ

Уводна — Изборите — манифестация на широка социалистическа демокрация 3

А. Веков — Боева организация на международното комунистическо движение 9

В ЦЕНТРАЛНИЯ КОМИТЕТ НА БКП

* — За някои изменения в структурата и функциите на местните партийни органи 16

ПАРТИЙНО СТРОИТЕЛСТВО — ТЕОРИЯ, ПРОБЛЕМИ И ОПИТ

С високите критерии на тритомника „За партийното строителство“

Л. Канева — Творческият характер на партийния стил 19

* — Примерен тематичен план 28

Партийният комитет

П. Колев, Б. Наков — Заседанията 29

Ръководно политическо ядро и първообраз

М. Михайлова — Партийната група, качеството и ефективността . 34

П. Попов — Трудовите делници на отговорника 36

КПСС — ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

В. Смолков — Социалистическото съревнование 39

ПАРТИЯТА, КОМСОМОЛЪТ, МЛАДЕЖТА

В. Найденов — Комунистите и мирогледното възпитание на младежта 44

Д. Колева — За многостранна и ефективна реализация . . . 49

Digitized by Google

ПАРТИЙНО РЪКОВОДСТВО НА ИКОНОМИКАТА

Н. Косев — Усъвършенстване на бригадната организация . . 56
* — Резултати на подобрен подход 62
И. Филипов — Ръководителят на малкия колектив 68
В. Койнов — Авторитетен организатор 74

НА ИДЕОЛОГИЧЕСКИЯ ФРОНТ

П. Василев — Социално-психологически аспекти на работата в колектива 77
С. Ганев — Социалната роля на културата 84

В ЦЕНТРАЛНАТА КОНТРОЛНО-РЕВИЗИОННА КОМИСИЯ

Д. Димчев — Защо не бе наказан?; Къде води клеветничеството? 91, 92

КРИТИКА И КНИГОПИС

Д. Кралев — Малкият голям свят на личността 94

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ

П. Русев (главен редактор), **Г. Бърдаров, А. Веселинов, К. Иванов, Н. Иванов** (зам.-главен редактор), **Д. Петков** (зам.-главен редактор), **К. Петров, Л. Пирончев, П. Радев, М. Ралчева, И. Рачев, Д. Станоев, П. Трендафилова, Г. Цонков**

Адрес на редакцията: София, ЦК на БКП Тел. номератор 84—01
Годишен абонамент 4,60 лева. Отделна книжка 0,30 лева.
Пор. 2278. Тираж 52 500 екз. Формат 70×108/16. Подписана за печат на 1. II. 1979 г.

Държавен полиграфически комбинат „Димитър Благоев“

Digitized by Google

ИЗБОРИТЕ — МАНИФЕСТАЦИЯ НА ШИРОКА СОЦИАЛИСТИЧЕСКА ДЕМОКРАЦИЯ

На 25 март 1979 г. ще се проведат избори за окръжни, общински и районни народни съвети, за кметове и народни съветници в кметствата. Това е важно политическо събитие в живота на нашия народ, на нашата родина.

Изборите са една от най-внушителните изяви на социалистическата демокрация. Те играят важна роля за формирането на органите на народната власт, за тяхното правилно функциониране.

В условията на социалистическата демокрация значението на изборите все повече нараства с повишаване ролята на местните държавни органи в системата на социалното управление. Те представляват една от най-важните форми за непосредствено участие на трудещите се в осъществяване на социалистическата държавна власт. Изборите са форма на допитване до народа по основните въпроси на държавната политика, за още по-активно участие на трудещите се в управлението на страната, за задълбочаване връзките между избраниците и избирателите, между народа и народните съвети.

На състоялата се на 16 януари т. г. среща с членовете на Националния съвет на Отечествения фронт другарят Тодор Живков изтъкна голямото значение на предстоящите избори и важната роля на обществените организации и преди всичко на Отечествения фронт в тяхната подготовка и произвеждане. Ние встъпваме в голяма и отговорна политическа кампания за формиране на местните представителни органи в съответствие с утвърдените от Мартенския пленум на ЦК на БКП (1977 година) решения за по-нататъшното усъвършенстване и териториалното и селищно устройство на НР България, за решаването на една задача, която е от големите стратегически цели на Партията и Правителството.

Селищните системи като клетки на бъдещото комунистическо самоуправление се обособяват в социално-икономически и административни единици — общини от нов тип. Общинските народни съвети ще имат много по-широки функции и възможности, отколкото досега съществуващите общини, за комплексното решаване на обществено-икономическите, териториално-устройствените, градоустройствените и културните проблеми, както и за комплексното обществено и административно обслужване на населението. Те ще провеждат единната социална и икономическа политика на Партията в териториален разрез и ще

Digitized by Google

играят активна роля за мобилизирането на населението за изпълнението на тези задачи. Техният състав ще бъде по-голям, което произтича от изменението на нормите на представителство, определени в закона, който предвижда минималният брой на народните съветници да се увеличи от 30 на 50, а максималният — от 120 на 150.

Нов момент в реализирането на постановките на Мартенския пленум и на Единния териториалноустройствен план на НР България е обособяването на отделните населени места или група функционално свързани селища с население над 100 души в изпълнително разпоредителни органи — кметства. Кметът и народните съветници в кметството се избират непосредствено от избирателите в населените места на кметството за срок от две години и половина. Създаването на кметствата ще допринесе за своевременното и качественото решаване на задачите от местно значение, а прякото избиране на кметовете и народните съветници в кметствата разширява изборното начало.

Предстоящите избори имат особено значение в обществено-политическия живот в нашата страна, защото те се подготвят и произвеждат в обстановка на висок политически и трудов подем. Под ръководството на Партията трудещите се в нашата страна успешно претворяват в живота задачите, поставени от Единадесетия конгрес на БКП, Националната партийна конференция, Юлския пленум на ЦК на БКП. Изминалото след тези високи партийни форуми време беше период на съзидателен труд за по-нататъшно осъществяване на партийната програма за изграждането на развитото социалистическо общество. Това беше период, в който се прояви далновидността на априлската линия на Партията и умението на Централния комитет да поставя за обсъждане и решаване основни, стратегически въпроси на нашето обществено-икономическо развитие, свързани с подобряване социалистическата организация на труда и плановото ръководство на икономиката като важен фактор за интензификация на икономиката, за висока ефективност и високо качество във всичко и навсякъде.

Документ с огромно идеологическо и политическо значение, който се посрещна с голям интерес от младежта и цялата общественост, е Писмото на др. Тодор Живков до ЦК на ДКМС от 18 юли 1978 г. Проблемите, разработени в него, са красноречив израз на партийната грижа към младото поколение, на всенародна любов към утрешната смяна на социалистическа България.

Това са мощни стимули за политическата и творческата активност на трудещите се за повишаване на тяхната съзнателност и още по-тясно сплотяване на нашия народ около Българската комунистическа партия и нейната политика, на вярност към пролетарския интернационализъм; на дружба и сътрудничество с братските социалистически страни и великия Съветски съюз, в резултат на което България коренно се изменя. Днес тя е развита индустриално-аграрна страна с високи и устойчиви темпове на икономически възход. Страна с високо развита духовна култура, наука и образование, с все по-заселяваща се социалистическа демокрация, страна, в която грижата за човека е първостепенна задача на Партията и народната власт.

Предстоящите избори съвпадат с бележити годишнини — тридесет и петата годишнина от социалистическата революция у нас и тридесетата годишнина от създаването на народните съвети като най-масови органи на държавната власт и на народното самоуправление.

Изборната политическа кампания трябва да се подготви и проведе под ръководството на Българската комунистическа партия от името на Отечествения фронт като олицетворение на идейно-политическото единство на нашия народ при най-активното участие на БЗНС, профсъюзите, Комсомола и другите обществени организации.

Digitized by Google

Партийните организации и идеологическият актив са призвани още от първите дни да я подемат с делови тон, да разгърнат широка идейновъзпитателна работа, да доведат партийната правда до всеки избирател. За образцовото произвеждане на изборите са налице всички най-важни предпоставки: партия от ленински тип, която вещо и далновидно ръководи и направлява целокупния живот на нашето общество; морално-политическо, идеологическо единство и убеденост на всеки труженик за изграждане на зряло социалистическо общество у нас; БЗНС — верен съюзник в борбата за социализъм, мир и демокрация; крепки обществени организации — Отечествен фронт, Комсомол, профсъюзи, множество самодейни обществени органи, чрез които населението реално участвува в управлението; растяща политическа съзнателност, отговорност и дисциплина; усъвършенствуващо се избирателно законодателство, което гарантира политическите права на всеки гражданин.

Високите изисквания, които се предявяват към народните съвети, налагат да се подложи на внимателен анализ изминатият мандат, за да се преодолее очертаващото се изоставане по изпълнението на отделните задачи. Да се постави на обществен преглед дейността на народните съвети и техните органи, на народните съветници.

Националната партийна конференция с нова сила поставя задачата да се усъвършенствува социалистическата организация на труда и плановото ръководство на икономиката, да се повишава качеството на работата и ефективността на производството. А това предполага от всеки работник, независимо на кой участък се труди, висока организираност, дисциплина и активност в изпълнението на своя дълг.

Изборната кампания е отговорно политическо дело, школа за управление, през която ще минат стотици хиляди граждани. Тя е изпитание на зрелостта на партийните комитети и организации, които, опирайки се на Отечествения фронт, Комсомола, профсъюзите, следва да оглавят и организират съдържателна, целенасочена и разнообразна партийно-политическа дейност.

Основно съдържание на организаторската и политическата работа да бъде Обръщението на Централния комитет на Партията към комунистите и всички трудещи се за изпълнение и преизпълнение на плана за обществено-икономическото развитие на страната през 1979 и 1980 г. Не бива да се допуска друг критерий за оценка освен приноса за изпълнение на всички показатели за плана и на задачите, които постави Националната партийна конференция, както и указанията, които даде др. Тодор Живков на Януарското съвещание на партийния, държавния, стопанския и обществения актив. По същество това означава да се извърши на дело прелом в усъвършенстването на социалистическата организация на труда, повсеместен поврат към висока ефективност и високо качество във всички отрасли и сфери на обществения живот. Най-пълно да се мобилизират силите за ритмично изпълнение на плана всеки ден, всяка десетдневка и всеки месец по всички показатели, във всеки трудов колектив, на всяко работно място. Това следва да се превърне във висша неотменна повеля за всеки комунист, за всеки труженик.

В тази кампания най-голям дял се пада на ръководните кадри на Партията, Отечествения фронт, профсъюзите, народните съвети, Комсомола. Под ръководството на партийните органи и организации да се организира откровен разговор с всеки гражданин по най-важните въпроси на партийната и държавната политика, да се прави равносметка на изминатия път, на успехите и недостатъците, на дейността на народните съвети в задоволяване на всестранните материални и духовни потребности на населението, по създаването и опазва-

Digitized by Google

нето на жизнената среда. И цялата тази отговорна политическа работа с участието на широките народни маси следва да бъде подчинена на програмното изискване „Всичко за човека, всичко в името на човека". Задача над задачите, чието реализиране е възможно, като се използват големите възможности на социалистическия начин на живот, като се прилагат във всички дейности принципите за ефективност и качество.

В разяснителната работа да се подчертава, че ние с основание се гордеем с постигнатото, но високите критерии не ни дават право да се задоволяваме с него. Пред нас стои задачата с присъщата на комунистите неудовлетвореност и неспокоен дух да работим и се борим за рационално използване на огромното национално богатство, за повишаване ефективността и качеството във всички области на икономическия и обществено-политическия живот, за осъществяването на нов решителен подем в строителството на развитото социалистическо общество.

Особено внимание в политическата работа да се отделя на плодотворните резултати на миролюбивата външна политика на Съветския съюз и нашата страна, на успехите, постигнати в укрепването на мира, в утвърждаването на тенденцията на разведряване въпреки съпротивата на реакционните сили. Да се разкрива убедително ролята на световната социалистическа общественост, на реалния социализъм в борбата за мир и за развитието на световния революционен процес, като се подчертават историческите заслуги на великия Съветски съюз, КПСС и лично на нейния генерален секретар — най-изтъкнатия деец на международното комунистическо движение, два пъти героя на НР България Л. И. Брежнев.

Свиканата неотдавна в нашата столица международна теоретична конференция на тема „Строителството на социализма и комунизма и световното развитие" потвърди решимостта на комунистите и всички прогресивни сили от цял свят да се борят за мир, демокрация и социализъм, тяхната убеденост, че от успехите на реалния социализъм в най-голяма степен зависят победите на всички революционни и прогресивни сили. Нашата политика за укрепване на мира и добросъседството на Балканите, многобройните инициативи за разширяване на сътрудничеството с близки и далечни страни допринася за развитие на революционния процес, за повишаване на международния авторитет на нашата страна.

Пропагандната и разяснителната работа в подготовката на изборите да стане мощен фактор за по-нататъшното класово-партийно, патриотично и интернационално възпитание на народа, за непрекъснато укрепване и развитие на българо-съветската дружба, за която др. Леонид Илич Брежнев говори в речта си в деня на своето пристигане у нас — 13 януари 1979 г. „Съветско-българските отношения винаги са били пример за социалистическия интернационализъм в действие. Това се отнася за всички области на нашето сътрудничество — политиката, икономиката, идеологията, отбраната".

Социалистическият интернационализъм в действие — ето я здравата основа на днешните завоевания на България, на бъдещите нейни победи.

В предизборната масово-политическа дейност трябва убедено да се показва, че една от ярките изяви на априлската линия е непрекъснато разгръщане на социалистическата демокрация в България, израз на която са и самите избори.

Големи задачи стоят и пред средствата за масова информация, които са призвани да участвуват най-активно в предизборната работа, като разясняват големите успехи на нашата социалистическа държава

Digitized by Google

и съдействуват за засилване на трудовата активност и сплотяването на народа около БКП.

Предизборната кампания трябва да се превърне в масово-политическа школа за кадрите, комунистите, членовете на БЗНС, Отечествения фронт, комсомолците, за целия български народ, в мощно средство за по-нататъшно повишаване съзнателността и активността на трудещите се. Като се прилагат изпитаните методи на идеологическо въздействие и особено работата с отделния човек, тя трябва да съдействува за по-нататъшно укрепване връзките на Партията с широките народни маси, за да се разбере, че всичко се прави за народа и в името на народа.

Задълбочаване пропагандирането на идеите на Единадесетия конгрес, Националната партийна конференция, Юлския пленум, тяхното практическо въплъщение в делата на народа — в това е главното идейно-политическо съдържание на избирателната кампания. В нейния ход с пълен глас трябва да звучи темата за народното самоуправление, мисълта, че всички проблеми Партията решава за народа и в името на народа. В беседите с хората, в печата, Радиото и Телевизията, с живи примери да се показват нашите постижения в развитието на икономиката и културата, в разширяване на социалните и гражданските права, в повишаване благосъстоянието на народа и удовлетворяване на духовните му потребности, в борба за укрепване мира между народите.

Една от най-отговорните задачи на избирателната кампания е да се направи всичко необходимо в местните органи на държавна власт да се предложат и изберат челните представители на народа, в тях да се съберат в едно най-добрият опит, най-добрите сили на нашето общество. Партийните комитети и организации в окръзите и общините са онези политически ядра, които най-непосредствено са отговорни за подбора и издигането на кандидатите за народни съветници в окръжните, общинските и районните народни съвети, за кметове и народни съветници в кметствата, за цялостната организация на подготовката и провеждането на изборите. В духа на указанията на Секретариата на ЦК на БКП е необходимо да се осигури представителство в изборните органи на всички социални групи, на жените и младежите, като се засили работническото ядро, включително в изпълнителните комитети на окръжните, общинските и районните народни съвети. Прилагайки последователно класово-партиен подход, за кандидати следва да се издигат предани на делото на социализма дейци, повече челници в производството, знатни хора на труда, които са дълбоко убедени в политиката на Партията, активно се борят за нейното претворяване в живота. Много важно е кандидатите да са хора с високи морално-политически и делови качества, да имат опит в обществената работа, да умеят да работят с трудещите се, да поддържат близки и непосредствени връзки с тях, да са спечелили доверието им.

Всичко това предполага да се засили активността на обществените организации и особено на Отечествения фронт, от името на който по утвърдена вече традиция ще се издигат кандидатурите. Широкото обсъждане от населението на качествата на кандидатите, организирането на събрания не само в обществените организации по местоживеене, но и в предприятия, учреждения, учебни заведения, села и махали, военни поделения трябва да послужи за разширяване на връзките с трудещите се, за делови, откровен разговор с тях. Не бива да се забравя, че кандидатите на Отечествения фронт не излизат в изборите със своя програма, а искат доверието на избирателите в името на партийната политика за мир и благоденствие на всеки труженик, за успеха в изграждането на зрелия социализъм. Затова с изключително внимание и чувство за отговорност партийните органи следва да се отнасят

Digitized by Google

към предизборната работа за издигане и обсъждане на кандидатурите от населението, да анализират и обобщят направените предложения, дадените поръчения и критични бележки. По съдържанието това е най-отговорна политическа работа. Големи задачи стоят пред комитетите на ДКМС за грижите, които следва да полагат за младежите, които за първи път ще гласуват, и за младите кандидати.

Подготовката на изборите е сериозен изпит за зрелостта на всяка партийна организация. Партийните комитети да се погрижат за максимална точност на организаторската и масово-политическата работа на всички етапи — от създаването на избирателните комисии до осигуряването на условия за гласуване в изборния ден.

Под ръководството на партийните комитети Отечественият фронт и другите обществени организации следва да организират широка масово-политическа работа, да окажат цялостно съдействие при организационно-техническата подготовка на изборите — точно и своевременно съставяне на избирателните списъци, образуване и регистриране на всички избирателни комисии. Особено внимание да се окаже на избирателите при предложенията им за поръчения, като Отечественият фронт, съобразно Указа за поръчченията на избирателите, съвместно с изпълнителните комитети и другите органи на народните съвети обобщи и подготви цялостни и реални програми за тяхното изпълнение. Предизборната работа с поръчченията е високо отговорно политическо задължение и на партийните комитети и организации. Няма съмнение, че те ще го изпълнят с чувство за отговорност и партийна дисциплина.

Общонародното значение на изборите задължава партийните органи да окажат своевременна и ефективна помощ на обществените организации, народните съвети и другите държавни органи за координиране дейността им в подготовката и произвеждането на изборите в съгласие с изискването на закона. Нужно е също така да се вземат всички необходими мерки, за да могат комитетите на Отечествения фронт да упражняват обществено-политически контрол над органите на народните съвети и избирателните комисии при произвеждането на изборите.

Важно задължение на партийните органи е да съдействуват за качествената подготовка и провеждането на отчетните сесии на окръжните народни съвети, за приемането на реален план за 1979 и 1980 г. и бюджет за 1979 г. на окръзите и общините. Да се проведе лична среща-отчет на всеки съветник с неговите избиратели. Необходимо е да се окаже конкретна помощ на съветите на селищните системи за приемане на плана и бюджета на новите общини, както и за изпълнение на задачите, поставени пред народните съвети за периода до изборите, когато ще бъдат избрани новите състави на народните съвети и кметовете.

Заедно с това трябва да се направи необходимото за образцовото провеждане на първите сесии на окръжните и общинските народни съвети за формиране на техните органи.

Българският народ винаги посреща деня на изборите като голям всенароден празник. По традиция той се стреми да отговори на този ден с високи трудови постижения.

Трябва да се направи всичко това патриотично стремление да стане действителен стимул в социалистическото съревнование за успешното изпълнение на задачите за 1979 г. и седмата петилетка, за постигането на блясвава изборна победа, за достойна среща на 35-я юбилей на социалистическата революция.

Digitized by Google

БОЕВА ОРГАНИЗАЦИЯ НА МЕЖДУНАРОДНОТО КОМУНИСТИЧЕСКО ДВИЖЕНИЕ

проф. АНГЕЛ БЕКОВ

Навършиха се 60 години от създаването на Комунистическия интернационал. Негов организатор и ръководител беше В. И. Ленин, който влезе в историята като признат вожд на световното комунистическо движение.

* * *

Рожба на Октомврийската революция, Комунистическият интернационал сплоти младите комунистически партии и им помогна да израснат като партии от нов, болшевишки тип, благодарение на което станаха възможни големите победи на социализма след Втората световна война и превръщането на комунистическото движение днес в най-влиятелната сила в света.

Гордост за нас, българските комунисти, е, че за разлика от много други партии БРСДП (т. с.) влезе в III интернационал без вътрешни борби и разцепление. Това имаше решаващо значение за нейното болшевизиране.

Гордост за нас, българските комунисти, е, че нашата партия, една от неговите най-дейни секции, даде на Коминтерна двама генерални секретари — Георги Димитров и Васил Коларов, и беше в центъра на всички големи социални битки против буржоазията и фашизма за сплотяването на работническата класа в името на нейната крайна цел — победата на социализма.

* * *

Комунистическият интернационал положи началото на съвременното комунистическо движение и четвърт век той стоя начело на това движение, възпитавайки комунистическите партии в дух на марксистко-ленинска идейност и интернационална солидарност. Той е исторически приемник на „Съюза на комунистите" и на Първия интернационал, създадени и ръководени от Маркс и Енгелс. Наследник е и на най-добрите традиции на Втория интернационал.

В програмата на съюза „Манифест на Комунистическата партия" за първи път беше научно определена великата цел на работническа-

Digitized by Google

та класа — смъкването от власт на буржоазията и построяването на комунистическото общество. Вдъхновеният призив на „Съюза на комунистите“ „Пролетарии от всички страни, съединявайте се!“ стана боеви лозунг на международния пролетариат.

В периода на утвърждаването на капитализма в главните европейски държави под влиянието на засилващото се работническо движение възникна обективната потребност от нови, по-съвършени организационни форми на пролетарска солидарност. През 1864 г. под ръководството на Маркс и Енгелс беше създаден Първият интернационал, който изигра положителна роля за създаването и укрепването на братския съюз на работническата класа от всички страни. Една от най-важните задачи на Интернационала Маркс и Енгелс виждаха в това — „работниците от различни страни не само да участвуват, но и да действуват като братя и другари, борещи се за своето освобождение в една единна армия“[1]. Формирането на международните работнически организации съвпадна с времето, когато капиталът излизаше извън националните си граници, когато от национална той се превръщаше в международна сила, обединяваща национални стопанства в една единна система на световната капиталистическа икономика. Капиталът навсякъде, където проникваше, създаваше и класата на безпощадно експлоатираните и угнетени наемни работници. От опита на класовата борба пролетариатът от различните страни дойде до извода, че навсякъде той има един враг — световната буржоазия, една цел — смъкването на експлоататорите и преминаването към социализма; едно средство за достигането на тази цел — последователната революционна борба против господствуващите класи, един източник на силата — организацията, единна идеология — марксизма-ленинизма; едно задължително условие — международната солидарност. Капиталът е сила международна и за да бъде победена, е необходимо международното братство на трудещите се, взаимната помощ и вярност на интернационалния дълг на пролетариата от всички страни. Интернационалната пролетарска солидарност през различните периоди от историята се осъществяваше в различни организационни форми в зависимост от конкретните исторически условия, от съотношението на класовите сили, от размаха и характера на класовата борба между пролетариата и буржоазията, от степента на зрелост на националните авангарди на работническата класа и т. н.

* * *

Октомврийската революция откри епохата на пролетарските революции, епохата на мощен подем на националноосвободителните движения, епохата на пряк щурм на капитализма и на прехода към социализма. В тези условия още по-голямо значение придобиха интернационалната солидарност на националните отряди на работническата класа, взаимната връзка и взаимопомощ на техните партии, координацията на усилията на работническата класа в борбата против общия враг — международния капитал.

Всички тези исторически обстоятелства засилваха необходимостта от създаването на качествено нова, истинска революционна организация на работническата класа както в национален, така и в международен мащаб. Такава организация от нов тип беше Комунистическият интернационал, който възприе най-положителните, борческите традиции от миналото на световното революционно движение, развиги и ги обогати с ново съдържание, придаде им нови организационни форми.

На В. И. Ленин се пада заслугата да възстанови марксистките идейно-теоретически основи на работническото движение, от които се

[1] К. Маркс и Фр. Енгелс, Съч., т. 16, с. 195.

Digitized by Google

отрекоха лидерите на Втория интернационал. Не някой друг, а В. И. Ленин и Болшевишката партия станаха обединителното звено на левите групи, които постепенно възприемаха ленинските идеи и заедно с болшевиките образуваха интернационалистическото ядро, което стана зародиш на Комунистическия интернационал. Ленин разработи идейно-теоретическите му основи, с което въоръжи комунистическите партии със знанието за особеностите в развитието на обществото в новата историческа епоха. Ленин въоръжи комунистическите партии с научна стратегия и тактика, в основата на които залегна творческият подход на комунистите в отделните страни, като показа необходимостта от изменение на политическата линия в зависимост от смяната на етапите на борбата и от възникването на нови исторически условия.

Четвъртвековната дейност на Коминтерна е ярко преплетена с името на В. И. Ленин. Името на Ленин е тясно свързано с първите крачки на Коминтерна, с неговата неуморна дейност за идейното и политическото възмъжаване на комунистите и за превръщането на комунистическото движение в решаваща политическа сила на съвременността.

Комунистическият интернационал изигра първостепенна роля за сплотяването на революционните сили под знамето на марксизма-ленинизма и за образуването на комунистически партии на всички континенти. Под ръководството на Коминтерна комунистическото движение, черпейки опита на първата между равните партии КПСС, премина през границите на Европа и Америка и започна бързо да се разпространява в Азия и Африка, превръщайки се в могъщ ускорител на революционния процес. Историята на Коминтерна е изпълнена с непримирима борба за идейно израстване на нашето движение, за утвърждаване на интернационалния характер на марксистко-ленинското учение, против буржоазната и дребнобуржоазната идеология.

* * *

Коминтернът води упорита борба срещу десните лидери на социалдемокрацията, срещу центристи и анархосиндикалисти. Десните опортюнисти, „ултралевите" троцкисти и сектанти се силеха да натрапят своята антиленинска политическа линия, стремейки се да разцепят единството на комунистическото движение и да намалят неговата боеспособност. Под негово ръководство беше осъществен идейно-политическият и организационен разгром на всички опортюнистически фракции, действуващи през тези години. Всичко това повиши авторитета на международното комунистическо движение, съдействува за нарастването на политическата зрелост и самостоятелност на партиите, засили тяхната авангардна роля в революционната борба.

Комунистическият интернационал непрекъснато учеше комунистическите партии да овладяват сложното изкуство на политическото ръководство на масите, умението да привличат и поведат след себе си с подходящи лозунги широките народни маси, творчески да прилагат марксизма-ленинизма към конкретните условия на класовата борба. Даде колективен по форма, марксистки по съдържание, творчески по характер отговор на важни въпроси, поставени от обективния ход на обществено-политическото развитие, и с това внесе сериозен принос в разработването на политическата стратегия и тактиката на отделните компартии. Особено ярко изпъкват историческите решения на Седмия конгрес на Коминтерна през 1935 г., на който основен доклад изнесе неговият генерален секретар Георги Димитров. Седмият конгрес разработи и обоснова ленинската политика за завоюване и спечелване на масите, проблема за съединяване на борбата за демокрация с борбата за социализъм, политиката на единния работнически фронт като важен фактор за настъпление против буржоазията, идеята за създава-

Digitized by Google

не на работническо-селски правителства като преходна степен към социалистическата революция, за единния работнически и широк народен антифашистки фронт, за единен антиимпериалистически фронт и др., имащи за цел да укрепят революционното движение на угнетените народи и неговият съюз с пролетарската революция. Осъществяването на тази ленинска политика, стратегия и тактика донесе на международното комунистическо движение грандиозни победи. Изключително значение имат и днес постановките на Георги Димитров пред Седмия конгрес за съчетаване на класовата борба в национален и международен мащаб, на патриотизма с интернационализма, за отношението към Съветския съюз като критерий за верността към идеалите на социализма.

Следвайки ленинските завети, този организиран международен форум учеше отделните комунистически партии критически да анализират своята дейност, да не замълчават, а смело да посочват и преодоляват собствените си грешки. Със своите съвети и решения той допринасяше да се повишава марксистко-ленинската зрелост на комунистите, да въвеждат строга дисциплина на основата на принципите на демократическия централизъм. Той възпитаваше у комунистите чувството за отговорност за съдбата на класовата борба в отделните страни, чувството на революционност както в периода на настъплението, така и във време на отбранителните боеве с буржоазията.

Една от най-важните исторически заслуги на Коминтерна е, че той възпита цяла плеяда политически зрели и идейно закалени дейци, боеви и безстрашни вождове на работническата класа, способни да свързват теорията с практиката, умеещи от позициите на марксизма-ленинизма да решават не само национални, но и международни задачи на революционното движение.

Опирайки се на първата страна на социализма Съветския съюз, той оказа огромна морална, политическа и материална помощ на комунистите от цял свят, спаси хиляди активисти и ръководни дейци от изтребление. Така беше след поражението на революцията в Унгария през 1919 г., в годините на жестокия фашистки терор в Италия, България, Полша, Югославия, Германия, след поражението на виенския пролетариат през февруари 1934 г. и победата на франкисткия режим в Испания през 1939 г. Изиграла забележителна роля в защита на СССР, в борбата против фашизма, против заплахата от нова световна война и за сплотяването на международните революционни сили.

* * *

В отделни периоди след смъртта на Ленин в дейността на Комунистическия интернационал имаше и сериозни недостатъци. Допускаха се и грешки от сектантски характер. Но тези слабости и грешки не могат да заличат неговите исторически заслуги за създаването и укрепването на комунистическите партии, за сплотяването на международните революционни сили и тяхната мобилизация в борбата против фашизма и войната, за мир и национална независимост, за социализъм.

Коминтернът не един път е бил обект на остра идеологическа борба. Буржоазните и реформистки историци се стремят да очернят дейността му. В работническото движение се срещат хора, които днес се опитват да предадат на забвение големите му заслуги и да насочат показалеца си към грешки и неправилни решения. Подобен подход води към извращаване на историческата правда, не помага, а пречи да се използва опитът и традициите на комунистическото движение в съвременната класова борба. Нещо повече, скрити зад знамето на

Digitized by Google

критиката на отделни грешки и неправилни решения, прозират и преки нападки върху основните принципи на комунистическото движение и преди всичко на принципа на интернационализма, обединяващи и сплотяващи днес революционните сили на съвременността.

Нито един марксист-ленинец, нито един интернационалист не може да се съгласи с подобни извращения.

Дейността на Комунистическия интернационал от неговото основаване през 1919 г. и до разпущането му през 1943 г. има важно значение за укрепването и развитието на международното работническо движение. Неговият опит, неговите революционни традиции са днес драгоценен капитал на всички революционни сили в борбата им за мир, демокрация, национална независимост, за социализъм.

Някои политически деятци и теоретици, подвизаващи се в областта на работническото движение, са готови да принизят заслугите на Комунистическия интернационал, като заявяват, че неговият опит е вече минало, затворена страница, която принадлежи само на историята. Тези теоретици обикновено се позовават на обстоятелството, че в сферите на обществено-политическия живот стават бързи промени, които изискват съвършено нови теоретически концепции за класовата борба и тук опитът от миналото с нищо не може да бъде полезен. Разбира се, идейно-политическите положения и изводи на Коминтерна не могат автоматически да се копират и механически да се прилагат към съвременните условия. Трябва обаче определено да се подчертае, че повечето от основните проблеми, които решават днес комунистическите партии, са били поставени и решавани на своето време от комунистическите партии. Комунистическото движение след разпускането на Коминтерна през 1943 г., запазвайки верността си към революционните традиции, към марксистко-ленинското учение, към принципите на интернационализма, укрепва и разширява своите позиции. Комунистическият кораб неведнъж е попадал в сурови бури и изпитания, но от всяко изпитание той е излизал още по-укрепнал и закален.

* * *

След разпускането на Коминтерна проблемите за интернационалните връзки между отделните комунистически партии, формите за координация на революционната борба против международния капитал придобиха нови аспекти, станаха още по-актуални и жизнено важни.

На съвременния етап международното комунистическо движение търси и намира ефективни форми на интернационални връзки и координация. Голямо значение придобиха двустранните и многостранните контакти, обмяната на делегации за взаимно изучаване на опита, обмяната на мнения, конгресите на комунистическите партии.

Такива форми, родени в недрата на комунистическото движение, са международните съвещания на комунистическите и работническите партии през 1957, 1960, 1969 г., които въплътиха принципите на пролетарския интернационализъм в конкретна програма на борба против империализма. Съвещанието от 1969 г. подчерта важността на диалектическото единство на интернационалните и националните задачи на комунистическите партии, зависимостта на политиката на всяка една от тях не само от успехите или неуспехите им в собствената страна, а и от дейността на другите братски партии, и от сътрудничеството между тях. „Международните комунистически съвещания — изтъква др. Тодор Живков — станаха жизнена необходимост и традиция, те трябва да се провеждат и занапред като ефикасно средство

Digitized by Google

за уеднаквяване на позициите, за единство и единодействие на нашето движение."[1]

В документите на проведените досега международни съвещания колективно се разработваше и единодушно се приемаше генералната линия на световното комунистическо движение в съвременните исторически условия.

Както по времето на Коминтерна, така и сега, генералната линия на международното комунистическо движение винаги се е разработвала съобразно историческия опит, натрупан както от цялото движение, така и от отделните партии. През последните години в революционното движение се засили и укрепна разбирането за обективната роля на реалния социализъм, на Съветския съюз и на КПСС в развитието на събитията в света, в обществения прогрес. Животът потвърждава, че не може да се разчита на реален и траен успех в борбата против капитализма без укрепване и всестранно разширяване на връзките с комунистическите партии в социалистическите страни и преди всичко с КПСС, без опиране на техния огромен теоретически и практически опит. Документите, приети на международните съвещания, представляват марксистко-ленинско теоретическо обобщение на най-новата революционна тактика, съвкупния опит от дейността на комунистическите партии от всички страни. Те представляват образец на колективно творчество на марксистко-ленинските партии. Колективната разработка на главните теоретически проблеми от политиката, стратегията и тактиката на революционната борба, започната още при Ленин в рамките на Коминтерна, продължава и сега.

Изключително ценна изява на интернационалистическа солидарност са и международните срещи на представители на братските партии на различни равнища и по различни актуални въпроси. Ще споменем последната международна теоретична конференция на тема: „Строителството на социализма и комунизма и световното развитие", организирана от 12 до 15 декември в София от Централния комитет на Българската комунистическа партия заедно с редакционния съвет на сп. „Проблеми на мира и социализма". Широкият кръг от теоретични проблеми, свързани с темата, проявеното единство върху принципните позиции на марксизма-ленинизма, пролетарския интернационализъм, определи безспорния успех на конференцията, направи я един от най-значителните форуми на комунистите през последните години в развитието на теоретическата марксистка мисъл, в разгръщането на интернационалистическите, солидарни действия за постигане на великите цели на демокрацията, националноосвободителното движение и социализма.

Справедливо др. Тодор Живков в словото си пред конференцията заяви: „Строителството на социализма и комунизма и световното развитие, новият обществен строй като световна действителност и като действителност на целия утрешен свят — това сега е темата на века, въпрос над въпросите на нашето време".

* * *

Съвременното комунистическо движение е наследник и продължител на най-добрите традиции на пролетарска солидарност, обоснована от Маркс, Енгелс и Ленин, традиции, издигнати на нова степен в теорията и практиката на Комунистическия интернационал. И днес комунистите — марксисти-ленинци, отстояват единството и революционността на комунистическото движение, чистотата на неговите научни основи, верността му към принципите на пролетарския интернациона-

[1] Т. Живков, Избрани съчинения, Партиздат, 1971, т. 6, с. 177.

Digitized by Google

лизъм срещу неговите реформистки, центристки, анархосиндикалистки и други критици, които се силят да внесат в комунистическото движение чужди нему непролетарска идеология, идейно-политически колебания, революционно нетърпение, неприязън към международната самодисциплина, пренебрежение към интернационалните задължения и различни видове националистически настроения. Борбата против национализма, против социалдемократическия реформизъм и дребнобуржоазната революционност и левия екстремизъм, против маоизма за последователно спазване на принципите на пролетарския интернационализъм е първостепенна задача на всяка марксистко-ленинска партия, на всеки революционер интернационалист. На великото интернационално учение на Маркс и Енгелс и Ленин днес отново се противопоставят и шумно се афишират различни идеи за „национален социализъм", усилено се пропагандират „нови модели" на социализма, които игнорират натрупания международен опит. Съвременната империалистическа реакция подкрепя тези антинаучни, дълбоко враждебни на марксизма-ленинизма идеи, като се блазни от мисълта да измени хода на историческото развитие в своя полза, а насаждането на националистически възгледи в комунистическото движение да доведе до неговото разцепление, до отслабване на неговите защитни сили. Напразно. Богатият опит на международното комунистическо движение показва, че въпреки всички трудности неговата определяща обективна тенденция е тенденция към единство и сплотеност, тенденция към пролетарски интернационализъм.

Тази тенденция, макар и да не се реализира праволинейно и автоматически, е постоянна. Възникващите периодически в комунистическото движение различни видове опортюнистически групи и течения в крайна сметка носят временен и преходен характер. На всеки по-висш етап в развитието на комунистическото движение се засилва ролята на онези дълбоко обективни фактори, които действуват по посока на укрепването на единството и сплотеността на международното работническо и комунистическо движение. Единството на комунистическото движение — това е обективна необходимост и могъща необратима историческа сила за революционното преобразование на обществеото развитие. От укрепването на единството на международното комунистическо движение обективно са заинтересовани всички прогресивни слоеве на обществото, всички демократически партии и организации, всички борци против заплахата от нова световна война, против фашизма и реакцията.

* * *

Шестдесет години изминаха от създаването на Комунистическия интернационал. През цялото това време Българската комунистическа партия беше и е верен отряд на световното комунистическо движение, от което тя винаги е черпела и черпи знания и опит, подкрепа и вдъхновение. В своята дейност, вярна на заветите на Д. Благоев и Г. Димитров, тя непрекъснато се ръководи от Лениновото указание, че главното в пролетарския интернационализъм е подчиняване интересите на пролетариата в една страна на интересите на революционната борба в световен мащаб.

Под знамето на великия призив „Пролетарии от всички страни, съединявайте се!" Българската комунистическа партия се роди, живя и се бори и под този призив тя води родината ни към великото комунистическо братство на народите. Днес тя се стреми така да решава проблемите на изграждането на развитото социалистическо общество, че все по-пълно да се разкриват предимствата на социалистическия обществен строй, да расте неговата притегателна сила, идеите на комунизма все повече да печелят умовете и сърцата на хората.

Digitized by Google

ЗА НЯКОИ ИЗМЕНЕНИЯ В СТРУКТУРАТА И ФУНКЦИИТЕ НА МЕСТНИТЕ ПАРТИЙНИ ОРГАНИ

Наскоро Секретариатът на ЦК на БКП се занима и прие решение за някои изменения в структурата и функциите на местните партийни органи. Във взетото решение се изтъква, че осъществяването на административно-териториалното преустройство на страната върху основата на селищните системи и изграждането на общини от нов тип в тях изисква да се внесат съответни изменения в организацията, функциите и структурата на местните партийни органи и ръководства на обществените организации. Основното съдържание на тези изменения е неразривно свързано с новия подход на Централния комитет на Партията към проблемите на териториалното и селищното устройство на страната. С развитието на селищните системи като органически образувания от населени места и междуселищни територии, с което постепенно се създават единни условия за труд, живеене и отдих на населението, се прави решителна крачка напред в преодоляването на съществените различия между града и селото. Особено важно сега е с измененията, които ще се извършват в структурата и организацията на местните ръководни органи на Партията, на народните съвети и на обществените организации, да се осигури целенасочено и ефективно управление на социалните процеси в селищните системи, да се решават оперативно, с творчески размах и ясна перспектива назряващите проблеми в областта на икономиката, бита и възпитанието на хората. Това може да се осъществява само под ръководството на силни и дееспособни местни партийни органи, които да бъдат в състояние да приложат изискванията и критериите, определени от XI партиен конгрес, от Юлския (1976 г.) и Мартенския (1977 г.) пленум на ЦК на БКП и от Националната партийна конференция (1978 г.)

В съответствие с решението на Политбюро на ЦК на БКП № 437 от 28. XI. 1978 г. и с измененията и допълненията на Закона за народните съвети, приети от IX сесия на Седмото народно събрание, като се има предвид утвърждаването на общинските народни съвети и кметствата за органи на държавната власт и народното самоуправление, а също така като се отчита необходимостта от привеждане в съответствие системата на държавните и партийните органи и на обществените

Digitized by Google

организации, Секретариатът на ЦК на БКП намира за необходимо в обособените социално-икономически и административно-териториални единици — общини от нов тип, да се създадат и съответствуващи партийни органи.

По-нататък в решението се подчертава, че партийните комитети в общините получават права и носят пълна отговорност за осъществяване партийно ръководство на целокупния стопански, политически, идеологически и културен живот в селищните системи. Техните основни задачи са:

— провеждат непосредствена организаторска, политическа и идеологическа работа сред трудещите се за изпълнение на социално-икономическите планове, за създаването на най-благоприятни и единни условия за труд, живеене и почивка на цялото население в селищните системи;

— ръководят пряко първичните партийни организации в общините и работят за укрепването им като непосредствени политически щабове в колективите, за издигане авангардната роля на комунистите и засилване на тяхното влияние в развитието на трудовата и обществено-политическата активност в колективите, във възпитанието на трудещите се и младежта;

— осъществяват партийно ръководство на стопанските организации, предприятия и техните поделения, активно работят за пълно използване на материалните и трудовите ресурси на територията на общините;

— насочват и контролират работата на общинските народни съвети и кметствата за комплексното решаване на социално-икономическите, териториалноустройствените, градоустройствените и културно-възпитателните проблеми;

— направляват дейността на обществените организации за въвличане на цялото население в активен общественополезен труд, за изграждането на социалистическия начин на живот и на социалистическата личност.

В съответствие с Устава на БКП в общинските партийни организации се избират и контролно-ревизионни или ревизионни комисии.

С избирането на новите общински партийни комитети градските комитети в центровете на общините и досегашните общински партийни комитети преустановяват дейността си. Градските партийни комитети, които не са в средищата на общините, продължават да изпълняват досегашните си функции под ръководството на общинските комитети на Партията.

Намира за целесъобразно в някои големи села и други специфични случаи с решение на бюрата на окръжните комитети на Партията да се създават общоселски партийни комитети.

В решението на Секретариата на ЦК на БКП се изтъква също, че ръководните органи на общинските партийни организации се избират в съответствие с чл. 42 и 43 на Устава на Партията, като общинските комитети в по-малките общини не избират бюра, а само секретари.

За осъществяване на ръководство и координация на работата на първичните партийни организации в аграрно-промишлените комплекси и техните клонови стопанства и специализирани бригади и предприятия, които са изградени на територията на няколко населени места, могат да се използват различни форми, като общи събрания на първичните партийни организации и събрания с общ дневен ред, съвместни заседания на бюрата на първичните партийни организации и съвещания на активите, съвети на секретарите и др.

В отделни случаи — при два и повече аграрно-промишлени комплекса в една община и при по-специфични условия на работа на клонови-

Digitized by Google

те стопанства, може да се допусне изграждане на партийни комитети на производствен признак, като това се съгласува с отдел „Организационен“ на ЦК на БКП.

Секретариатът задължава окръжните комитети на Партията да внесат необходимите изменения в ръководната си дейност в новите условия за утвърждаване на общинските партийни комитети като авторитетни и дейни политически ръководства в общините, за повишаване тяхната инициативност, самостоятелност и отговорност. Да подпомагат отблизо работата им и упражняват системен контрол за осъществяване на партийните задачи, да способствуват за утвърждаване на оперативност, деловитост и целеустременост в дейността им.

В съответствие с изменилите се условия на работа да се извършват структурни промени в апарата на окръжните комитети на Партията по утвърдените примерни схеми и нормативи за щата, отговарящи на засилването на техните ръководни функции по главните направления в развитието на окръзите. Да се извърши уедряване на техните структурни звена и да се усъвършенствува вътрешната организация на работа чрез внедряване по-широко на мултипликационния, програмно-целевия и комплексен подход, привличане на повече членове на пленарните състави и други дейци в дейността на отделите и пр.

Секретариатът обръща внимание на окръжните и общинските партийни комитети в своята работа все по-широко да се опират на общественото начало. Като помощни органи на съответните комитети да се изграждат на обществени начала съвети, комисии, работни групи и други постоянни и временни звена, съставени от членове на комитетите, работници от апарата, нещатни сътрудници и други активисти.

Препоръчва се на централните ръководства на обществените организации да извършват необходимите промени в структурата на местните органи и организации за привеждане на тяхната структура в съответствие с партийната и държавно-административната структура.

С оглед на осигуряването на партийно ръководство на предизборната подготовка и участието на партийните и обществените организации в нея, организационното изграждане на техните общински ръководни органи да се извърши както следва:

— до средата на февруари 1979 г. да се проведат учредителни общински конференции на Партията, като нормите за представителство в тях се определят от градските и общинските партийни комитети в центровете на новите общини, съгласувано с окръжните комитети, а делегатите да се изберат на събрания на първичните партийни организации;

— учредителните общински конференции на ОФ, ДКМС и БПС да се състоят до края на февруари 1979 г., а на другите масови организации — след изборите.

Секретариатът на ЦК обръща внимание на окръжните комитети на Партията да считат за своя първостепенна задача при изграждането на общинските ръководни органи укрепването им с опитни кадри, които имат силно изявени организаторски и делови качества, развити умения за работа с хората, владеят съвременните критерии и методи за управление и са способни реализатори на партийната политика. Те следва да се издигат из средата на най-подходящите кадри, с които разполага окръжната партийна организация.

Digitized by Google

С ВИСОКИТЕ КРИТЕРИИ НА ТРИТОМНИКА „ЗА ПАРТИЙНОТО СТРОИТЕЛСТВО"

ТВОРЧЕСКИЯТ ХАРАКТЕР НА ПАРТИЙНИЯ СТИЛ

ЛИЛЯНА КАНЕВА

Една тема, на която др. Тодор Живков често спира вниманието си в тритомния тематичен сборник „За партийното строителство", е за стила и методите на партийна работа и ръководство.

Партийният стил е едно от тези явления в живота на Комунистическата партия, които с течение на времето не остаряват, не губят своята актуална значимост. Напротив, въздействието му върху дейността на партийните органи и организации, върху състоянието на всички обществени процеси става още по-значимо. Партийните форуми, които формират политическия климат сега у нас — Единадесетият конгрес, Националната партийна конференция, Юлският пленум — предопределиха твърде голяма роля на стила на партийните органи и организации, на комунистите за реализиране на техните решения, на партийната политика. От трибуната на Националната партийна конференция др. Тодор Живков недвусмислено заяви: „Ние не само няма да направим прелом в работата, но няма да се придвижим и сантиметър напред, ако решително не подобрим стила и методите на работа на всички ръководни органи и ръководители от горе до долу."

В какво направление трябва да се усъвършенстват стилът и методите на работа сега в борбата за висока ефективност и качество от всяка дейност?

Отговорът на този въпрос не е лек, не е елементарен. Той не е готова формула, която успешно може да се прилага в различните условия с претенцията да донесе по-високи резултати, а сложна величина от общи изисквания, специфични особености, индивидуални качества. В тритомния тематичен сборник по различни поводи, обобщавайки процесите в партийната работа, др. Тодор Живков изяснява една или друга страна от неговото съдържание. Образно той нарича стила „душата на организаторската работа". Като основни негови черти той посочва колективността, критиката и самокритиката, работата с кадрите, умението да се открои новото, да се предвижда, правилно да се набелязват и решават най-главните задачи, връзките с масите и т. н. Както виждаме, авторът на тритомника поставя в основата на стила ленинските идейни и организационни принципи и принципите на партийно ръководство. В други случаи той изтъква значимостта на две главни негови черти — научността и политическия подход.

Digitized by Google

На юбилейната анкета на в. „Правда Востока" от 15 март 1970 г. на тема „Ленин, времето и ние" на въпроса „Какво смятате за най-действено за утвърждаване на ленинския стил в работата", той отговаря: „Научен анализ на обстановката, смелост в изводите, ясно поставяне на задачите, упорство и последователност в осъществяването им, въвличане и опиране на възможно най-широки кръгове от хора — за превръщането на идеите в материална сила, в осъзнато и живо дело на колектива и обществото. Задължителен класово-партиен подход и в обществено-политическия живот, и в икономическото строителство, и в социалната дейност, и в областта на идеологията, образованието, науката, културата, и в международните отношения — междудържавни и междупартийни, и в укрепване на въоръжените сили" (т. III, стр. 23).

В развитието на нашата партия, особено след Априлския пленум, ясно се откроява процесът на непрекъснато нарастване на политическите функции на партийните органи и организации. Без да овладяват политическия подход, те не могат да се утвърждават като ръководни политически щабове на колективите. „... всяка крачка напред, всяко завоевание в изграждането и развитието на социализма — писа той — имат дълбоко класов характер... защото укрепват позициите на работническата класа... защото засилват класовата еднородност на обществото и постепенно създават условия да се стигне в бъдеще до безкласово комунистическо общество. Защото всяка наша победа е скромен принос в битката на международната работническа класа против капитала и империализма, за социализъм" (т. 3, стр. 9).

Изземването на функциите от държавните и стопанските органи той нарича неправилен стил, който характеризира по следния начин: „Партийният комитет взема всичко или почти всичко върху себе си, всички текущи въпроси на държавните органи, на стопанските органи се решават в партийния комитет. Правят се безкрайни заседания, съвещания, справки и доклади. Голяма част от работата на комитетите и апарата протича в подготовка на въпросите... При правилен стил на работа партийният комитет би предоставил текущите въпроси, въпросите на държавните и стопански органи да се решават от онези организации, учреждения и работници, на които е възложено да ги решават" (т. 1, стр. 238—239).

Много осезаеми реални измерения в практиката има **научността** като една от основните черти на ленинския стил. В партийната работа навлязоха изследванията, социалното планиране, експериментирането, по-широко се обобщава и прилага положителният опит, търсят се пътища за комплексност в ръководството на идеологическата работа, на вътрешнопартийните процеси, в политическото ръководство.

Една черта на партийния стил, на която често се отделя място в тритомника, е колективността. Тя има съществено значение за стила на кадрите в годините непосредствено след Априлския пленум. С комунистическа страст, постоянство и настойчивост авторът води борба, за да се изкорени администрирането, командуването, да се утвърди здраво колективният метод на работа. „...Има случаи — пише авторът, — когато двама-трима другари около първия секретар са решавали предварително редица въпроси и по всевъзможни начини са ги натрапвали на бюрото или са ги провеждали зад неговия гръб... колективният метод в работата на околийските комитети като цяло не може да се изчерпи с известна колективност на работата в техните бюра. Не могат и не са в състояние няколко души, членове на бюрото на околийския комитет, колкото и подготвени да са те, правилно да решават всички сложни въпроси на околийската организация... без да привличат членовете, активите и първичните организации" (т. 1, стр. 107).

Digitized by Google

Съществено значение на съвременния етап имат **контролът и проверката на изпълнението,** които Единадесетият конгрес определи като характерна черта на партийния стил.

В произведенията на тритомника др. Тодор Живков не само разкрива целия комплекс от черти, характеризиращи богатото понятие ленински стил. Негова заслуга е, че търси актуалното му съдържание в конкретната историческа обстановка, в параметрите на онези изисквания, които очертава партийната политика, задачите на съвременното развитие. Това актуално съдържание той търси **в диалектиката между обективните и субективните социални процеси.**

Безспорно стилът произтича от същността, целите и историческата роля на Комунистическата партия в обществото, свързан е непосредствено с нарастващото значение на субективния фактор в историческия процес. Партията е рожба на определен етап от развитието на класовата борба и научната мисъл, родена е, за да задоволи определена необходимост — да ръководи борбата на работническата класа за завоюване на политическата власт и за изграждане на социализма и комунизма. „У нас няма друга политическа сила — писа др. Л. И. Брежнев, — която е способна с такава пълнота и последователност да отчита, съчетава и координира интересите и потребностите на всички класи и социални групи, на всички нации и народности, на всички поколения в нашето общество, както това прави Комунистическата партия."[1]

Тази обективно обусловена роля не се реализира от само себе си. Реализират я със своите действия, планове, решения, с политическата си организаторска и възпитателна работа партийните органи и организации, комунистите. Тяхната дейност в максимална степен трябва да допринася за изпълнение на историческите цели и непосредствените задачи на Комунистическата партия, формулирани в Програмата, в конгресите, в пленумите на Централния комитет. Или с други думи работата на субективния фактор да съответствува на изискванията на обективните закономерности.

Известно е, че отражение на закономерностите в развитието на Партията са ленинските организационни принципи, нормите на партиен живот и принципите на партийно ръководство. Но като теоретически обосновани положения принципите не се реализират от само себе си, а в процеса на съзнателната дейност на Комунистическата партия, на всички нейни органи, организации и дейци. Тяхното прилагане е закон в живота на Партията. Нарушаването на принципите води до груби деформации в ръководната дейност, до измяна на класовите интереси и цели на работническата класа. Др. Тодор Живков изтъква, че „... бюрократизмът, консерватизмът, грубият практицизъм, авантюризмът, изобщо нарушаването на ленинските принципи и методи на действие и ръководство могат да парализират революционната дейност на Комунистическата партия, да я откъснат от масите, да задържат развитието на цялото общество" (т. 2, стр. 332).

Самите принципи на работа не влизат автоматично в стила на комитетите, на кадрите, на комунистите. От това че те се познават, съвсем не следва, че се претворяват в делата, в поведението, в постъпките.

Главната насока, в която първият секретар на Централния комитет насочва вниманието си, е **творческото прилагане** на принципите на партиен живот и ръководство в конкретните условия, в конкретната обстановка като едно от най-важните изисквания на ленинския стил. Във всеки етап от развитието на Партията и страната той говори за по-съвършен стил, за съответствие на стила и методите на новите ус-

[1] Л. И. Брежнев, Ленинским курсом, т. 2, с. 580—581.

Digitized by Google

ловия, на новите задачи. И това не е случайно. Едва ли има политически деец, ръководител и комунист, който да не познава ленинските принципи на изграждане и дейност на Комунистическата партия. Но прилагането на принципа в конкретната обстановка, в работата на отделното звено с неговите специфични проблеми и условия е труден и сложен процес. Ленин писа, че е необходимо „умение да се прилагат общите и основни принципи на комунизма към онова своеобразие от отношения между класите и партиите, към онова своеобразие в обективното развитие към комунизма, което е свойствено на всяка отделна страна и което трябва да се изучи и намери".[1] Георги Димитров издигна ролята на анализа като условие за приложение на общите принципи. Той изисква „да се държи сметка за конкретната обстановка във всеки момент и във всяко дадено място, а не да се действува по определен шаблон..."[2]

Изтъкнат марксист-ленинец, наследник на Благоев и Димитров, др. Тодор Живков издигна на нови висоти партийната теоретическа мисъл. Той търси съответствието между изменилите се условия, т. е. между обективната диалектика и дейността на субективния фактор, която трябва да съответствува на изискванията на обективните закони и със своя стил и методи да създава условия за тяхното проявление. „Общото положение — писа той, — че нашият стил е пропит от висока идейност, основава се на идейните и организационни принципи на Партията, на нейната политика, е известно на всички. Но не е достатъчно. Преди всичко от ръководителите ще зависи какви ще бъдат методите на работа на даден орган, дали ще бъде създадена обстановка на деловитост, на лична отговорност за поръчаното дело. От тях преди всичко ще зависи дали стилът ще отговаря на новата структура и ръководство, на сегашните задачи, дали ще съдействуват за най-пълно използване преимуществата на новата структура и форми на ръководство на народното стопанство" (т. 2, стр. 332).

Особено силно взаимовръзката между обективно необходимото съдържание на партийната дейност, между изискванията на обективните закони на развитието на Партията и обществото и партийния стил другарят Тодор Живков изрази в Доклада, изнесен пред Юлския пленум на Централния комитет от 1976 г. Той посочи сериозни слабости в дейността на отделни звена, сфери и органи. Съществуването на такива явления като разхищения на социалистическата собственост, използване на общественото положение за лични облаги, неефективно ръководство на отделни сфери на обществения живот, прояви на безотговорност изискват съответна промяна в стила на ръководната дейност. Те говорят, че стилът в някаква степен не съответствува на състоянието на жизнените процеси, не въздействува достатъчно ефективно върху тях. Необходима бе промяна на отношението към народните, материалните и финансовите средства, промяна на поведението към ония, които ги разхищават, пилеят и неоползотворяват. Юлският пленум издигна ролята на критичния подход. Всеки колектив в промишлеността, строителството, транспорта, селското стопанство, в сферата на обслужването, в научноизследователската и проектно-конструкторската дейност трябваше ясно да види недостатъците в своята работа и да разбере какъв е неговият собствен дял в тези загуби, в тези неосъществени възможности за по-добър живот. Критичният подход бе оръжието, средството срещу намерилите място в нашата действителност спокойствие, самодоволство, равнодушие. Задачата на пленума строго да се спазват изискванията на обективните закони на социализма и ленин-

---

[1] В. И. Ленин, Пол. собр. соч., т. 41, с. 18.
[2] Г. Димитров, Съч., т. 10, С., 1954, с. 129.

Digitized by Google

ските принципи в областта на социалната и икономическата политика можеше да се реализира само ако дейността на субективния фактор съответствува на измененията на обективните процеси.

Диалектиката между обективните и субективните социални процеси още по-ясно бе изразена в Докладната записка на др. Тодор Живков до Политбюро за усъвършенствуване социалистическата организация на труда и плановото ръководство на икономиката. Формулираното противоречие между обективните възможности на социалистическата икономика и равнището на някои звена от субективния фактор не е нищо друго освен несъответствие между стила на тези звена и кадри и състоянието на обективните процеси. Много ясно той изразява взаимовръзката между стратегическата линия на Партията за висока ефективност и качество, усъвършенстването на социалистическата организация на труда и плановото ръководство на икономиката като конкретни пътища за нейното реализиране и партийния стил.

За по-пълно съответствие между стила и развитието на обективните процеси той говори и след Десетия конгрес на Партията. Това е конгресът, който очерта магистралата към зрелия социализъм. Анализирайки измененията, настъпили в обществените процеси и партийната практика, др. Тодор Живков писа: „Осъществяването на предначертанията на Десетия конгрес на Партията зависи изключително много от новия подход и новия стил, които се стремим да внасяме в нашата работа" (т. 3, стр. 204). Той изтъква необходимостта от преустройството на работата на кадрите върху нова основа, върху основата на онова, което сега става в света, което се налага от съвременната научно-техническа революция (т. 3, стр. 204).

* * *

Оригинален е научният принос на др. Тодор Живков в изясняването на **взаимовръзката между партийния стил и начина на мислене на ръководните дейци, на кадрите, на комунистите.** Това е въпрос, свързан също със съотношението между обективната и субективната страна на партийната дейност. Говорейки за необходимостта от преустройство на стила и методите, др. Т. Живков неизменно подчертава нуждата да се промени и начинът на мислене.

Особено ясно връзката между обективните процеси, тяхното отразяване в мисленето и стила на кадрите той изяснява в речта си пред пленума на Бургаската окръжна организация по идеологическите въпроси през 1975 година. Процесите на модернизация и реконструкция, на концентрация и специализация, на интензификация на производството не могат да се реализират от само себе си без промяна в мисленето, без нагласата на субективния фактор за определени действия „Това изисква — посочва др. Т. Живков, — образно казано, реконструкция и модернизация в главите на кадрите, нов начин на мислене, нов подход в работата" (т. 3, стр. 466). По-късно в Доклада си пред Единадесетия конгрес на Партията той говори за „неизбежните трудности на растежа, трудности, свързани с липсата на достатъчен опит или със стари представи и начин на мислене, с инерцията и консерватизма" (т. 3, стр. 520).

Нарушаването на ленинските принципи на стопанисване, което установи Юлският пленум от 1976 г., също изисква „поврат в мисленето, в поведението, в стила и методите на работа на нашите кадри, в тяхното отношение към борбата за икономии, за ефективно използване на живия труд и материалите, към дисциплината, към пропуските и недостатъците" (т. 3, стр. 586).

Какво представлява начинът на мислене като основа на партий-

Digitized by Google

ния стил? Известно е, че човек действува така, както мисли. За да се променят действията, за да съответствуват те на изискванията на обективните потребности, мисленето не бива да изостава, а правилно да отразява динамиката на общественото развитие, измененията в обективните процеси.

Според историко-материалистическото разбиране социалният субект има две главни функции: информационно-познавателна и съзнателно-регулационно управленческа. Първата отразява обекта, неговите закони, процесите на неговото развитие и изменение, създава вярна картина на бъдещето, на обективното; втората функция е насочена към обекта, за да му въздействува, да го изменя. Тя е свързана с механизма на овладяване на социалните закони, което е основата, за да се определят начините, средствата, прийомите за въздействие върху действителността. Без вярна картина на действителността, без верен анализ на процесите в тяхното изменение и развитие стилът, действията на партийните органи и организации, на комунистите няма да отговарят на новите нужди, на новите потребности. Ако познавателните процеси на отделния социален субект съдържат неистини, заблуждения, те стават основа за субективизъм и волунтаризъм в партийната работа и ръководство.

Ето защо в различни периоди от живота на Партията и страната др. Т. Живков изтъква необходимостта мисленето на кадрите, на комунистите вярно да отразява измененията в живота. Той неедноократно посочва, че е възможно да се прояви „известно противоречие между повишените изисквания и субективните възможности". „. . . Проблемите, които решаваме — пише той, — стават все по-сложни. Често пъти те изпреварват равнището на подготовката и начина на мисленето у много ръководни кадри, техния стил и методи на работа . . . Цялата работа обаче е в това, да се вземат навременни мерки за преодоляване на такива противоречия, за по-бързото израстване на кадрите, на трудещите се, за тяхното издигане на равнището на новите задачи" (т. 3, стр. 395—396).

Историческият материализъм посочи, че при социализма свързващото звено между обективните и субективните социални процеси е научното познание на обективната действителност. Вярното научно познание е основата, върху която по-нататък може да се гради цялостната работа на субективния фактор, и е главната преграда срещу субективизма и волунтаризма. Това определя голямата роля на науката в работата на партийните органи и организации и издига научността като главно качество на тяхната дейност. Научното познание е основата за формулиране на задачите, които произтичат от развитието на обективните процеси. Подборът на конкретния вариант за реализиране на обективната потребност също е резултат на научен анализ на социалната действителност; научнообосновани трябва да бъдат и мероприятията, пътищата, средствата, които ще реализират обективната потребност. Научното познание на обективните процеси е важно и основно съществено изискване към партийния стил. За да се превърне в действие, за да се втъче в поведението, за да изменя реалните процеси, знанието трябва да се превърне в убеждение, да се създаде нагласа за определени действия.

Начинът на мислене не е свързан само със способността на личността бързо да възприема новото, вярно да долавя измененията в процесите и явленията, тенденциите в общественото развитие. Не е достатъчно партийният деец да познава изискванията на програмата, на конкретните на Партията, на пленумите на Централния комитет. За да се превърнат в дела конкретните предначертания и повелите на Национ[illegible] конференция, кадрите, комунистите, първични-

Digitized by Google

те партийни организации трябва да осъзнаят техните изисквания, да изградят у себе си готовност, нагласа за определени действия. Нагласата за определено действие не произтича пряко от познаването на обективните процеси. Тя е сложно психологическо състояние, свързано с превръщането на знанията в убеждение, в мотив за поведение.

„... Не всякога — пише др. Тодор Живков — в някои държавни и стопански органи и организации, в отделни звена на социалното управление има необходимата подготовка, необходимата нагласа да се поставят въпросите на ефективността и качеството в зависимост, в най-пряка връзка със съвременния етап и темповете на научно-техническата революция, с нейните стратегически направления" (т. 3, стр. 636). Това говори, че именно в процеса на осъзнаването на определени потребности субективният фактор изостава. Той понякога не може да надмине равнището на формулираните постановки, да съумее да ги преведе на езика на конкретните действия, достатъчно ефективно да изменя процесите и явленията.

С научна точност и прецизност се изяснява съдържанието на понятието революционна готовност. То е качество, необходимо на Партията и в периода на изграждането на социализма и комунизма. В неговото съдържание се включват теоретическа зрелост, идейна убеденост и способност за бърза смяна на формите, методите и средствата за революционна борба. Следователно в основата на готовността стоят научното познание на законите и закономерностите на развитието на Партията и обществото, научният анализ на процесите и явленията, формиране на убеждения за необходимостта от определени действия, чрез които ще се реализират изискванията на законите и закономерностите; използуване на най-подходящия арсенал от форми, средства и методи, чрез които ще се измени практиката, чрез които теорията ще се превърне в практика.

* * *

В тритомния тематичен сборник „За партийното строителство" др. Тодор Живков разкрива взаимовръзката между партийния стил и формите, средствата и методите на партийната дейност.

В диалектиката между обективните и субективните социални процеси формите, методите и средствата заемат особено съществено място. Чрез тях се реализират изискванията на обективните закони в развитието на Партията и обществото, ленинските организационни принципи и принципите на партийно ръководство, реализират се партийната линия и политика. Чрез тях партийните органи и организации въздействуват върху обществената практика, изменят нейното съдържание, постигат търсеното единство между партийната практика и нейното реализиране, между плановете, замислите и делата, резултатите.

Известно е, че Ленин придава огромно значение не само на научната обоснованост на политиката на Партията на всеки етап от нейното развитие, на правилния подбор на политическите цели, но и на съзнателното осъществяване на тази политика от трудещите се, от всички комунисти. Ето защо той отделя такова голямо внимание на организационните форми и методи, от които зависи осъществяването на научнообоснованата цел.

В статиите, докладите, изказванията на др. Тодор Живков намират по-нататъшно конкретизиране и развитие ленинските мисли: Партията на революционния марксизъм съвсем отрича търсенето на абсолютно правилна, годна за всички стадии на революционния процес форма на партийна организация, както и методи на нейната работа. Формите на организация, както и методите на работа се определят по конкретно историческа обстановка и от задачите, които непосредствено произтичат от тази обстановка.

Digitized by Google

Творческото развитие на формите, средствата и методите в конкретната историческа обстановка, **съответствието между съдържанието на партийната дейност и прилаганите от субективния фактор форми и средства** др. Т. Живков смята за една от най-характерните черти на партийния стил. След Десетия конгрес той подчертава: „Новите проблеми на социалистическото развитие у нас поставиха с цялата острота задачата за намиране на нови форми, подходи и методи за осъществяване на конгресните решения. Особено значение днес придобива въпросът за въвеждане нови, по-ефективни форми и средства за активно участие на милионите труженици в социалистическото строителство и в управлението на страната, за усъвършенствуване на механизма за управление на икономиката" (т. 3, стр. 249).

Др. Тодор Живков обоснова необходимостта от приложение на програмно-целевия и комплексен подход в икономиката и в другите сфери на обществения живот. Това е подходът с нарастващо значение в управлението на всички социални процеси, защото създава възможност да се обхващат всички дейности, свързани с постигането на определена цел и търси решаването на политическите, икономическите, културните и социалните проблеми в тяхното единство, взаимна връзка и взаимна обусловеност. Сега в усилията на Партията за по-висока ефективност и качество от всяка социална дейност той изтъква актуалната значимост на метода на умножаващия се ефект, който наред с програмно-целевия и комплексен подход и другите научни методи има особено значение за издигане равнището на партийната работа и ръководство. С каква загриженост в Тезисите за развитието на Комсомола и младежта, а сега в Писмото си до ЦК на Комсомола, анализирайки качествените изменения, настъпили в младото поколение, той подсказа много нови форми и методи, които да отговарят на съвременното състояние на младежката организация, на потребностите и интересите на младите хора.

Естествено, динамиката на общественото развитие, бързите темпове на растеж налагат обогатяване, изменение, подновяване на формите, методите и средствата. Но основата, върху която може да се прояви новото, това е съдържанието на партийната дейност, която се определя от ролята и мястото на Партията в общественото развитие, от историческите цели и задачи на работническата класа. „Формата си е форма — писа той, — но решаващо е съдържанието, което ще налеем в нея. Не бива в новите бъчви да наливаме развалено старо вино" (т. 2, стр. 330).

Съотношението между съдържание и форма в партийната работа е един изключително богат, недостатъчно изследван в литературата по партийно строителство проблем. Това, че формите на работа се определят от обективните потребности, от целите и задачите на партийната политика, от конкретните условия, не изчерпва богатството на взаимоотношенията между тях. Обстоятелството, че формата се определя от конкретните условия, издига особено много ролята на партийния орган и организация, които изпълват с конкретно съдържание провеждането на пленума, заседанието или научно-практическа конференция. Понякога поради недобра подготовка и някои други причини тези форми на работа не се изпълват с необходимото съдържание, не се създават условия за пълна изява на колективността, за повишаване отговорността на членовете на ръководния орган, за изпълнение на взетите решения.

Най-правилното съотношение, диалектическото единство между съдържание и форма зависи от стила на кадрите, органите, ръководителите. „Не бива да допуснем — писа др. Тодор Живков — зад новите форми и структура на партийното, държавното и стопанското ръко-

Digitized by Google

водство да се крият неправилен стил и методи на работа и да се нанасят щети на народното стопанство. Нека не забравяме предупреждението, което още Маркс направи, че „остарялото се стреми да се възстанови и заздрави в рамките на нововъзникващите форми“ (т. 2, стр. 332—333).

Робуването на формата, несъответствието ѝ със съдържанието на партийната работа води до различни видове формализъм. В течение на много години др. Тодор Живков е активен борец срещу това зло в партийната и обществената дейност. „Как трябва да постъпват партийните, държавните и стопанските ръководители? — пита той. — Да се съобразяват с измененията в живота и творчеството на масите или да карат животът и народните таланти да се вместват в параграфите, да вехнат в папките?“ (т. 2, стр. 166).

Един от най-ярките примери за несъответствие между съдържание и форма в партийната работа е заседателщината. Партийните кадри добре знаят на колко национални форуми тяхното внимание се насочва към последиците от нея.

Той не отрича ролята на заседанието като форма, чрез която се проявява колективизмът, вплита се в едно цяло колективната мъдрост, за да се вземе оптимално решение, за да се проектира ефективна организация за неговото изпълнение. Прекомерното използване на тази форма обаче отнема времето на кадрите. Нейната същностна черта е деловитостта, без която заседанието се превръща в място за празнодумство. Главно чрез заседания не може да се осъществява политическо ръководство на масите, да се разгръщат предложенията на трудещите се, тяхното творчество. „Разните съвещания в София и по места — писа др. Тодор Живков — да се съкратят решително... и да се хвърлят всички сили там, където се решава успехът на делото — във фабриките и заводите, в кооперативните стопанства...“ (т. 1, стр. 534).

Излишната книжнина също откъсва партийния деец от същността на политическата работа и е белег за неправилен стил. Стремежът към много справки и информации поглъща времето и силите на партийния деец, пречи на ръководния партиен орган да реализира политическите си функции. Някои партийни комитети например съставят подробни анкетни карти за състоянието на вътрешнопартийните процеси, обработват ги на електронноизчислителна машина, а сами не умеят да направят задълбочен анализ на събраната информация и да предприемат мерки, с които да изменят процесите.

Не може с неправилен стил и методи на работа, със заседателщина, бумащина, дребнаво опекунство, със сковаване на инициативата да се ръководят и направляват икономиката, творчеството на масите.

Специално внимание др. Т. Живков отделя както на научните методи — програмно-целевия и комплексен подход, метода на умножаващия се ефект, комплексния подход, така и на специфичните методи в партийната работа — убеждението, проверката на изпълнението, критиката и самокритиката, колективния метод. Навсякъде той се бори за утвърждаване на записаното в Програмата на БКП изискване формите и методите да се изменят в съответствие с обективните потребности. А това зависи от кадрите, от техния стил.

Голяма е неговата заслуга за изкореняване на наследените по време на култа към личността неправилни методи — бюрократизъм, администриране, задушаване на критиката, командуване на масите. Това са антиподи на политическия подход. Административно-разпоредителната дейност принизява ролята на партийните органи и организации. „Контролът и проверката — писа той — са главен метод, за да се установи здрав ред във всички области на новия живот.“

Digitized by Google

* * *

Спряхме се на някои страни от партийния стил, разкрити от др. Т. Живков в тритомния тематичен сборник. Те носят духа на конкретния живот, усилията на Партията, нейните действия да отговарят на нуждите на времето. Това още повече увеличава методологическото им значение сега, когато партийните органи и организации, комунистите, кадрите се стремят да преустроят своя стил, своя начин на мислене, за да превърнат в дела, в резултати повелите на Националната партийна конференция, на Юлския пленум, на Единадесетия конгрес.

ПРИМЕРЕН ТЕМАТИЧЕН ПЛАН

за лекции, беседи и доклади по проблемите на партийното строителство, разработени в тритомника на др. Т. Живков

1. Съчиненията на др. Т. Живков за партийното строителство — нов принос в развитието на марксистко-ленинското учение за Партията.
2. Нарастване на ръководната роля на Партията в етапа на изграждане на развитото социалистическо общество.
3. За научния характер на партийното ръководство.
4. Критика на антимарксистките схващания за Комунистическата партия.
5. Интернационализмът на Българската комунистическа партия.
6. Марксистко-ленинската същност на априлската линия на Партията.
7. Критиката и самокритиката като закономерност в развитието на Партията и социалистическото общество.
8. Приносът на др. Т. Живков за развитието на първичната партийна организация като първообраз на бъдещия трудов колектив.
9. Развитието на вътрешнопартийната демокрация, дисциплината и отговорността на комуниста.
10. Партийното ръководство на държавата и развитието на социалистическата демокрация.
11. Програмно-целевият и комплексен подход и усъвършенстването на партийното ръководство.
12. За единството на политическата и организаторската работа при изпълнение на стопанските задачи.
13. Подбор, разпределение и възпитание на кадрите. Личният пример на комуниста.
14. Приносът на др. Т. Живков в разработване проблемите на социалното управление.
15. Тодор Живков за развитието и усъвършенстването на организационния строеж на Партията.
16. За стила и методите на работа на партийните органи и организации.
17. За единството между политическите, деловите и нравствените качества на съвременния ръководен деец.
18. Нарастване на ролята и мястото на Българските професионални съюзи в строителството на развития социализъм.
19. Отечественият фронт в етапа на изграждане на развито социалистическо общество.
20. Писмото на др. Т. Живков до ЦК на ДКМС — научнообоснована програма за работа сред младежта и Комсомола.
21. Тодор Живков за братского сътрудничество между БКП и БЗНС.
22. Партийното ръководство на науката и научно-техническия прогрес.
23. Партийното ръководство на културния фронт.
24. Приносът на др. Тодор Живков за развитието на българо-съветската дружба, за укрепване на единството на международното комунистическо и работническо движение.

Отдел „Пропаганда и агитация"
на ЦК на БКП

Digitized by Google

ЗАСЕДАНИЯТА

Главната задача, която стои пред бюрото на градския комитет на БКП в Хасково като оперативен орган, е да организира изпълнението на политиката на Партията и решенията на ГК на БКП. На основата на задълбочено изучаване решенията на Централния и окръжния комитет на Партията, на конкретните наши условия, учейки се от опита на КПСС и на другите градски комитети в страната, бюрото планира и разработва важни проблеми и взема целенасочени решения. Те са добра основа за работата на първичните партийни организации, на комунистите и на всички трудещи се в града.

* * *

През времето между пленумите бюрото ръководи цялата текуща работа на градската организация, разглежда на заседания основните въпроси на партийното ръководство на икономиката, на партийно-организационната и идеологическата работа, направлява дейността на партийните, държавните, профсъюзните, комсомолските и стопанските органи и организации, упражнява всекидневно ръководство на сътрудниците на комитета.

Бюрото на ГК отделя особено внимание на своевременната подготовка, на колективността, деловитостта, принципиалността и ефективността на своите заседания.

За да може да обхване главните въпроси, за да се избегне случайността при техния избор, бюрото приема шестмесечни оперативни планове за своята работа.

През третото тримесечие на м. г. например бюрото обсъди различни страни на партийната и стопанската работа; партийното и стопанското ръководство в комбината „Млада гвардия“ за повишаване ефективността на производството; комплексната програма за повишаване сменността на работа и увеличаване капацитета на мощностите в Завода за строителна техника; изпълнение на строителната програма на територията на града; мероприятия за повишаване качеството на продукцията; масово-политическата работа в комбинат „Млада гвардия“ и изпълнението на решенията на Националната партийна конференция; работата на партийното и стопанското ръководство в текстилния комбинат „Жеко Димитров“ за разширяване бригадната организация на труда; замяната на партийните членски книжки.

Въпросите са различни. Но всички те са продиктувани от живота, от конкретната обстановка, от грижата за по-нататъшно развитие на социалистическата икономика, за мобилизацията на трудещите се, за изпълнение на стопанските планове.

Стремежът е всяко заседание на бюрото да бъде отрано и всестранно подготвено. За това отговарят секретарите и завеждащите отдели. По тяхно предложение за важни въпроси бюрото утвърждава комисии, на които се възлага да проучат, да подготвят и да докладват в определен срок по един или друг заплануван въпрос. Предстоеше в бюрото да бъде разгледан въпросът за идеологическата работа в градската партийна организация по изпълнение на стратегическата задача на петилетката — ефективност и качество, качество и ефективност. С оглед подробното изучаване на този проблем бе решено да се

Digitized by Google

организира преглед, който да обхване всички заводски партийни комитети и повечето първични партийни организации, профорганизации и дружества на Комсомола. Изгради се комисия под ръководството на секретаря на градския комитет по идеологическите въпроси Иванка Димитрова. В нея се включиха членовете на ГК на Партията и сътрудници от всички отдели, работници на профсъюзите и Комсомола. Участниците в комисията се инструктираха лично от нейния председател. Бяха дадени конкретни указания какво и как ще се проверява и на какво да се обърне особено внимание. След проведената в определено предприятие проверка на идеологическата работа на партийната, профсъюзната и комсомолската организация членът на комисията прави оценка пред бюрото на партийната организация. Там стават широки разисквания по констатациите и се вземат мерки за по-нататъшното подобряване на работата. Допълнената оценка и набелязаните мероприятия се представят на председателя на комисията.

Това позволи в бюрото на градския комитет да се внесе аналитичен и критичен материал и да се вземе действено решение за подобряване на работата.

В заседанието на бюрото участвуваха и сътрудниците, които имат отношение към тези въпроси, като предварително се запознаваха с оценките, изводите и препоръките на комисията.

С цел да се подобри качеството на материалите, внасяни в бюрото, много от тях предварително се обсъждат в заседания на отделите на комитета. Това ги задължава да проучат задълбочено съответния въпрос, да направят обобщени изводи и да се подготвят конкретни, отговарящи на изискванията проекторешения за подобряване на работата.

В някои случаи отделите излизат пред бюрото със съдоклади. Така например при обсъждане на материала за дейността на бюрото на първичната организация в Елмонтажно управление за подобряване стила на ръководните кадри комисия, възглавявана от Тодор Мечев — инструктор в отдел „Организационен", подробно изучи въпроса, направи съдоклад и помогна да се подготви проект за решения. Когато на заседанието на бюрото на ГК партийният секретар и директорът на управлението се опитаха да оправдаят слабостите си с обективни причини, членовете на бюрото, предварително запознати с материалите, подчертаха, че отсъствието на лична отговорност за поръчаното дело е довело до сериозни недостатъци и изоставане в строителните и монтажните работи. Бюрото задължи партийната организация да засили контрола върху дейността на администрацията, да подобри ръководството на социалистическото съревнование. С цялото си съдържание решението бе насочено към повишаване чувството за отговорност за съдбата на плана, за развитието на творческата инициатива на комунистите, за търсенето на вътрешни резерви.

Материалите се раздават на членовете на бюрото една седмица преди заседанието. За да се ограничи излишната книжнина, максималният размер на материалите не надвишава 3—4 страници.

Точното планиране на времето, спазването на последователността при разглеждане на въпросите дават възможност да се извикват хората на заседанието, без да чакат и да губят много време. Стремежът е този график да не се нарушава и точно да се спазва регламентът — за доклад да се дават 10—15 минути, а за изказване — 5 минути.

* * *

При разглеждането на отделните проблеми бюрото се стреми подробно да вникне във фактическото състояние на нещата, да установи

Digitized by Google

и анализира причините за недостатъците, да начертае реални пътища за решаване на задачите. Така например в информацията за хода на замяната на партийните членски книжки бяха посочени положителните и отрицателните страни в осъществяването на това важно мероприятие, правилно се очертаха пътищата за подобряване на работата.

На членовете на бюрото обаче направи впечатление, че замяната на партийните членски книжки не се използва за повишаване активността на комунистите, не се видя как практически първичните партийни организации свързват замяната с активността. Обсъждането показа, че тези организации, които са подходили творчески към въпроса, са постигнали известни успехи, там активността на комунистите е по-висока, по-добра е партийната дисциплина, по-тясно се работи с трудовите колективи. Другаде се допуска лоша или недобра организация на събранието, слаба е възпитателната работа, недостатъчно ръководителите излизат с беседи пред комунистите.

След като се запозна с тези констатации, бюрото реши в дните на партийния секретар и на стопанския ръководител да се направи оценка за първите събрания по замяната на партийните членски книжки, като се обмени положителният опит на ония първични партийни организации, за които замяната не е самоцел, а са насочили своите усилия към повишаване личния пример и авангардната роля на комунистите. Беше направена действително задълбочена и критична оценка на извършената работа, дадоха се конкретни указания. В деня на стопанския ръководител се постави задачата те активно да участвуват в масово-политическата работа в партийните организации и колективи, в решаването на повдигнатите от трудещите се въпроси.

Бюрото на градския комитет като изпълнителен орган е орган за колективно ръководство. Колективността се осигурява преди всичко чрез редовността на заседанията и чрез активното участие на членовете му в обсъждането на въпросите. Заседанията се провеждат всяка първа сряда на месеца. Това дава възможност да се поставят задачите за месеца и да се направят изводи от изтеклия месец.

Оперативността и деловитостта се осигуряват и чрез точното спазване на приетия статут за работата на апарата на ГК на Партията, в който са регламентирани някои положения, свързани с неговата дейност. Там е записано, че в дневния ред на заседанията трябва да се включват за разглеждане 1—2 основни проблема, а останалите да бъдат главно във връзка с контрола за изпълнение на решения, отчети на партийни и стопански кадри по поставените задачи и обсъждане на някои докладни записки. Допуска се в бюрото да се докладва и устно, а проекторешенията по устния доклад се внасят винаги в писмена форма.

* * *

Бюрото изпълнява контролните си функции върху дейността на партийните и стопанските кадри преди всичко като изслушва самоотчети от тях, дава оценка на досегашната им работа и взема решения за нейното подобряване. Само през последното тримесечие на м. г. бюрото изслуша директора на общостроителното поделение по изпълнение на строителната програма, директора на драматичния театър по работата на театъра за комунистическото възпитание на населението и особено на младежта, директора на СП „Културен отдих и украса“ по подобряване на политическата украса и нагледната агитация в града, директора на Пивоварния завод за подобряване качеството на пивото, директора на Завода за строителна техника по повишаване сменността на работата и увеличаване капацитета на мощностите

Digitized by Google

на завода. При изслушването присъствуват и партийните секретари на съответните предприятия.

Бюрото упражнява контрол и в процеса на подготовката на материалите, внасяни от отделите. Комисиите за проверка на определен въпрос, в които влизат и членове на бюрото, анализират не само състоянието на работата, но се стремят да видят как са изпълнени решенията на бюрото по този въпрос. Това особено бе подчертано при подготовката на материала „За ефективна работа на градската партийна организация с младежта и подобряване на ръководството на ДКМС". На редица заводски комитети на ДКМС бе обърнато внимание на място за недостатъчната работа на дружествата по Тезисите на ЦК на БКП и във връзка с Писмото на другаря Тодор Живков до ЦК на Комсомола.

Важно значение за подобряване работата на градската организация и за повишаване отговорността на кадрите имат решенията, които се приемат на заседанията на бюрото.

Например при обсъждане на въпроса за стила на изпълнителния комитет на градския народен съвет, на градския комитет на Отечествения фронт и градския комитет на Комсомола бюрото взема решения, които са насочени към отстраняване на слабостите в стила и методите, към повишаване деловитостта и взискателността в работата преди всичко на бюрото, към подобряване качеството на внасяните за разглеждане материали. Сериозно внимание се обръща на колективността в работата, на личната отговорност за изпълнение на колективно взетите решения.

Бюрото задължи също така градския народен съвет, градския комитет на Отечествения фронт и градския комитет на ДКМС да засилят проблемността в своята работа, до 30 март да обсъдят и оценят своя стил и метод на работа. Решено бе бюрото да разглежда системно стила и методите на партийните, стопанските и масовите организации.

За изпълнението на тия задачи бяха набелязани и конкретни мерки:

а) До края на 1978 година председателят на ИК на ГНС да докладва два пъти пред бюрото за взетите мерки и за измененията, настъпили в стила на изпълнителния комитет.

б) При проверките централно място да заемат въпросите по подобряване стила и метода на работа.

За това, че бюрото на градския комитет обръща сериозно внимание на добрата подготовка и формулиране на решенията, говорят и решенията във връзка с резултатите от прегледа на идеологическата работа за изпълнение стратегическата задача на седмата петилетка.

1. Задължава заводските партийни комитети, първичните партийни организации и ръководствата на масовите организации да насочат цялата идеологическа работа за изпълнение на качествените и натурални показатели на плана.

За целта:

а) Предлага починът на текстилния комбинат „Жеко Димитров" за ударни дни до края на годината да се поеме от всички колективи.

б) Партийните ръководства на завод „Никола Терзиев", Пивоварния завод, Автосервиза, Завода за металорежещи машини да набележат мерки за подобряване партийното ръководство на социалистическото съревнование.

в) Отдел „Пропаганда и агитация" да засили контрола за подобряване нагледната агитация и политическата украса и свързването им с борбата за ефективност и качество.

г) Партийните и административните ръководства да набележат

Digitized by Google

мерки за изпълнение на социалната програма на трудовите колективи.

2. Задължава отдел „Пропаганда и агитация“ да извърши следното:

а) Да окаже помощ на онези партийни организации, в които бяха констатирани съществени слабости.

б) Да разработи годишен план за обучение на идеологическия актив, в който да се предвидят мероприятия за обмяна на опит по идеологическата работа за решаване въпросите на ефективността и качеството.

в) Да проучи опита на текстилния комбинат „Жеко Димитров“, тютюневия комбинат „Тракия“ и стопанския комбинат „Млада гвардия“ по свързването на идеологическата работа с проблемите на качеството и ефективността, да се опише този опит и да се предостави на кабинета по партийно-организационните въпроси за ползване от партийните секретари.

Ясно е, че по всяка точка от решението има определен срок и отговорник.

Взетите решения се правят достояние на партийните секретари или чрез бюлетина на градския комитет на Партията, който им се изпраща всяко тримесечие, или се информират в деня на партийния секретар.

* * *

Заедно с грижите за проучването на въпросите, за разработването на материалите и подготовката на проектите за решения се обръща особено внимание на организирането на практически мерки за издигане културата на кадрите, за обобщаване инициативата на масите, за натрупване на конкретния опит по подобряване на работата.

При обсъждане на материалите членовете на бюрото изискват в тях да се отразява положителният опит в работата с оглед неговото внедряване в другите партийни организации. В много случаи бюрото насочва партийните и стопанските кадри към почини с висока ефективност. Така бе с Ростовския почин — „Да работим без изоставащи“ и с Краснодарската комплексна система за повишаване ефективността на производството. В решенията беше записано: „Полезността на тези почини налага да се изучават добре и да се вземат бързи мерки от партийните, стопанските и профсъюзните ръководства за поемането им от трудовите колективи“. Материалите, в които се разглежда и обменя положителен опит, се картотекират и се съхраняват в кабинета по партийно-организационните въпроси. Други по решение на бюрото се включват в информационния бюлетин на градския комитет. В последния бюлетин са включени материали за обмяната на положителния опит на първичните партийни организации в търговията по организацията и ръководството на индивидуалната работа, опита на партийния комитет и първичните организации в завод „Мир“ за издигане авангардната роля на партийните групи и комунистите, на партийната организация в ТК „Тракия“ по партийното ръководство на Комсомола.

В подготовката и провеждането на заседанията на ГК има и някои пропуски и недостатъци. В какво главно се състоят те?

Не всякога и всеобхватно се заангажират членовете на комитета в проучването на проблемите и изработването на проектите за решения. Не се предлагат и проекти с многовариантно решение.

Често се свикват извънредни заседания. През миналата година те са една четвърт от организираните досега. Претоварва се дневният ред с много точки — средно на заседание по пет планувани проблема и осем текущи въпроса. А всичко това води до книжнина и заседателщина, уморява сътрудниците и присъствуващите на заседанията,

Digitized by Google

на завода. При изслушването присъствуват и партийните секретари на съответните предприятия.

Бюрото упражнява контрол и в процеса на подготовката на материалите, внасяни от отделите. Комисиите за проверка на определен въпрос, в които влизат и членове на бюрото, анализират не само състоянието на работата, но се стремят да видят как са изпълнени решенията на бюрото по този въпрос. Това особено бе подчертано при подготовката на материала „За ефективна работа на градската партийна организация с младежта и подобряване на ръководството на ДКМС". На редица заводски комитети на ДКМС бе обърнато внимание на място за недостатъчната работа на дружествата по Тезисите на ЦК на БКП и във връзка с Писмото на другаря Тодор Живков до ЦК на Комсомола.

Важно значение за подобряване работата на градската организация и за повишаване отговорността на кадрите имат решенията, които се приемат на заседанията на бюрото.

Например при обсъждане на въпроса за стила на изпълнителния комитет на градския народен съвет, на градския комитет на Отечествения фронт и градския комитет на Комсомола бюрото взема решения, които са насочени към отстраняване на слабостите в стила и методите, към повишаване деловитостта и взискателността в работата преди всичко на бюрото, към подобряване качеството на внасяните за разглеждане материали. Сериозно внимание се обръща на колективността в работата, на личната отговорност за изпълнение на колективно взетите решения.

Бюрото задължи също така градския народен съвет, градския комитет на Отечествения фронт и градския комитет на ДКМС да засилят проблемността в своята работа, до 30 март да обсъдят и оценят своя стил и метод на работа. Решено бе бюрото да разглежда системно стила и методите на партийните, стопанските и масовите организации.

За изпълнението на тия задачи бяха набелязани и конкретни мерки:

а) До края на 1978 година председателят на ИК на ГНС да докладва два пъти пред бюрото за взетите мерки и за измененията, настъпили в стила на изпълнителния комитет.

б) При проверките централно място да заемат въпросите по подобряване стила и метода на работа.

За това, че бюрото на градския комитет обръща сериозно внимание на добрата подготовка и формулиране на решенията, говорят и решенията във връзка с резултатите от прегледа на идеологическата работа за изпълнение стратегическата задача на седмата петилетка.

1. Задължава заводските партийни комитети, първичните партийни организации и ръководствата на масовите организации да насочат цялата идеологическа работа за изпълнение на качествените и натурални показатели на плана.

За целта:

а) Предлага починът на текстилния комбинат „Жеко Димитров" за ударни дни до края на годината да се поеме от всички колективи.

б) Партийните ръководства на завод „Никола Терзиев", Пивоварния завод, Автосервиза, Завода за металорежещи машини да набележат мерки за подобряване партийното ръководство на социалистическото съревнование.

в) Отдел „Пропаганда и агитация" да засили контрола за подобряване нагледната агитация и политическата украса и свързването им с борбата за ефективност и качество.

г) Партийните и административните ръководства да набележат

Digitized by Google

мерки за изпълнение на социалната програма на трудовите колективи.

2. Задължава отдел „Пропаганда и агитация“ да извърши следното:

а) Да окаже помощ на онези партийни организации, в които бяха констатирани съществени слабости.

б) Да разработи годишен план за обучение на идеологическия актив, в който да се предвидят мероприятия за обмяна на опит по идеологическата работа за решаване въпросите на ефективността и качеството.

в) Да проучи опита на текстилния комбинат „Жеко Димитров“, тютюневия комбинат „Тракия“ и стопанския комбинат „Млада гвардия“ по свързването на идеологическата работа с проблемите на качеството и ефективността, да се опише този опит и да се предостави на кабинета по партийно-организационните въпроси за ползване от партийните секретари.

Ясно е, че по всяка точка от решението има определен срок и отговорник.

Взетите решения се правят достояние на партийните секретари или чрез бюлетина на градския комитет на Партията, който им се изпраща всяко тримесечие, или се информират в деня на партийния секретар.

* * *

Заедно с грижите за проучването на въпросите, за разработването на материалите и подготовката на проектите за решения се обръща особено внимание на организирането на практически мерки за издигане културата на кадрите, за обобщаване инициативата на масите, за натрупване на конкретния опит по подобряване на работата.

При обсъждане на материалите членовете на бюрото изискват в тях да се отразява положителният опит в работата с оглед неговото внедряване в другите партийни организации. В много случаи бюрото насочва партийните и стопанските кадри към почини с висока ефективност. Така бе с Ростовския почин — „Да работим без изоставащи“ и с Краснодарската комплексна система за повишаване ефективността на производството. В решенията беше записано: „Полезността на тези почини налага да се изучават добре и да се вземат бързи мерки от партийните, стопанските и профсъюзните ръководства за поемането им от трудовите колективи“. Материалите, в които се разглежда и обменя положителен опит, се картотекират и се съхраняват в кабинета по партийно-организационните въпроси. Други по решение на бюрото се включват в информационния бюлетин на градския комитет. В последния бюлетин са включени материали за обмяната на положителния опит на първичните партийни организации в търговията по организацията и ръководството на индивидуалната работа, опита на партийния комитет и първичните организации в завод „Мир“ за издигане авангардната роля на партийните групи и комунистите, на партийната организация в ТК „Тракия“ по партийното ръководство на Комсомола.

В подготовката и провеждането на заседанията на ГК има и някои пропуски и недостатъци. В какво главно се състоят те?

Не всякога и всеобхватно се заангажирват членовете на комитета в проучването на проблемите и изработването на проектите за решения. Не се предлагат и проекти с многовариантно решение.

Често се свикват извънредни заседания. През миналата година те са една четвърт от организираните досега. Претоварва се дневният ред с много точки — средно на заседание по пет планувани проблема и осем текущи въпроса. А всичко това води до книжнина и заседателщина, уморява сътрудниците и присъствуващите на заседанията,

Digitized by Google

намалява активността им, затормозява колективното и творческо обсъждане.

Все още решенията на Националната партийна конференция не са влезли дълбоко в практиката на бюрото. Ние вземаме мерки за преустройство на работата, подготвя се и пленум на ГК на Партията. Тези слабости се имат предвид от секретарите, завеждащите отдели и членовете на комитета и са в процес на преодоляване.

Важното е, че се обръща голямо внимание на предварителната подготовка и резултатното протичане на заседанията на бюрото.

И има добри резултати.

Петър КОЛЕВ
първи секретар на ГК на БКП — Хасково

Борис НАКОВ

РЪКОВОДНО ПОЛИТИЧЕСКО ЯДРО И ПЪРВООБРАЗ

ПАРТИЙНАТА ГРУПА, КАЧЕСТВОТО И ЕФЕКТИВНОСТТА

В цех „200“ на Завода за телефонна и телеграфна техника бригадната организация на труда съществува от 6 години, но сега, след Националната партийна конференция, се наложи административното и партийното ръководство отново да анализират нейното състояние. Взети бяха допълнителни мерки за увеличаване производителността на труда и подобряване качеството на продукцията, за икономия на труд и материали.

Стремежът да се отговори достойно на новите изисквания, естествено, не е грижа само на ръководството, той увлече целия колектив, активизира партийната група.

В цеха се произвеждат 3 типа централи — за страната и за външния пазар, които накрая идват в нашата бригада за крайна електрическа проверка. И ето по предложение на бригадата, обсъдено в партийната група и подкрепено от партийното бюро, бяха обособени три потока за изпробване на отделните типове централи. Постарахме се съобразно напреженето и отговорността да разпределим в трите потока комунистите. За изпробването на автоматичните телефонни координатни централи, предназначени за износ, оставихме най-голямо партийно ядро — 7 комунисти. Координационно-релейната селищна автоматична централа е най-сложна за изпробване и изисква най-висока квалификация. Затова тук бе решено да работят най-опитните изпробвачи, трима от тях са комунисти.

Какво ни донесе създаването на трите потока? Постигнахме по-тясна специализация при отделните операции и оттам — по-голяма пропускателна способност. По-добре се уплътнява работното време. Без да се увеличава бригадата, още за второто тримесечие на 1978 г. имахме значително по-високо изпълнение на плана.

Обособяването на потоците не постави прегради вътре в колектива. Напротив — ние добре разбираме задачата на Националната партий-

Digitized by Google

на конференция за овладяването на повече професии, за взаимна заменяемост. И в партийната група няколко пъти сме се занимавали с този въпрос. Всички членове на бригадата усвояват изпробването на трите вида централи, при нужда могат да заменят отсъстващите си колеги.

Продукцията, произведена от целия цех, минава през нашите ръце, пред нашите очи. Грешките и недостатъците, допуснати при предходните операции, се отстраняват при нас. Ние сме последната труднопреодолима бариера пред брака. Не случайно, когато се говори за качеството на централите, обикновено се разбира качеството на нашата работа.

Доскоро централите се приемаха от ОТК. От 1 юли 1978 г. в завода държавна приемателна комисия извършва оценките. Изискванията се повишиха. Но бригадата имаше готовност да отговори на тези повишени изисквания. Бяха вече преразгледани и доусъвършенствувани по предложение на партийната група техническите документи, по които работим. Въведени бяха показатели за по-правилно и по-прецизно окачествяване.

И тук, както във всички други случаи, пролича организаторската роля на комунистите. Въпросът за качеството бе постоянна точка от дневния ред на сбирките на партийната група. Всеки комунист има някакво конкретно поръчение: на петима например бе поставена задачата да завоюват собствен качествен щемпел. Изпълнението на поръченията се следи и от бюрото, и от груповия отговорник, системно се контролира.

Особено внимание обръщаме на разяснителната работа сред колектива. Целта ни е да се създава обстановка на висока отговорност у работниците за качеството на продукцията, стремеж бързо да се отстраняват недостатъците. Тук най-добри резултати дава индивидуалният разговор, индивидуалното въздействие и това е непосредствена задача за всеки комунист. Определено трябва да подчертаем незаменимата роля на личния пример. Най-добрите специалисти сред нас са комунисти — те увличат целия колектив. Да вземем например нашия бригадир, комуниста Христо Тафраджийски. Той отлично се справя със своето партийно поръчение да бъде наставник. Досега е обучил 8 души. И не само ги е обучил: предал им е любовта си към професията, уважението към труда — едно задължително условие за високо качество в работата.

Убедени сме какво значение имат квалификацията, опитът и знанията за произвеждането на повече и по-качествена продукция. Разглеждайки този въпрос, партийната група стигна до извода, че всички изпробвачи могат и трябва да вземат в курсовете за квалификация VI разряд. Преценихме, че е нужно да се проведе и курс по квалификация с органите на ОТК. Разговаряхме с хората от бригадата, които нямат необходимото образование. На комунистите бе поставено поръчение да повишат образованието си. През 1978 година започнаха да учат задочно и вечерно в техникума „А. Попов“ петима изпробвачи, двама от тях са комунисти.

Значителната част от произведените при нас централи се изпращат в СССР. По инициатива на заводския партиен комитет беше организирана среща със съветските и нашите специалисти, които приемат продукцията ни. Присъствуваше цялата партийна група и голяма част от останалите работници в бригадата. След това на специална сбирка на групата отново разгледахме повдигнатите на срещата въпроси, анализирахме нашата работа, направихме си изводи.

А резултатите? Ще отбележа само един: държавната приемателна комисия няма забележки, продукцията на нашата бригада се приема изцяло на първо представяне.

Голям резерв за повишаване ефективността на производството е

Digitized by Google

здравата трудова дисциплина. Самоотлъчки нямаме, но се случва да се пилее работно време, затова се стремим да се създаде в бригадата непримиримост към онези, които закъсняват и разхищават времето си. На сбирки на партийната група викаме нарушителите и искаме обяснение. Не се ограничаваме, разбира се, само с разговори, търсим конкретен подход към всекиго. Партийната група например редовно се занимаваше с дисциплината на един комунист, но особен напредък нямаше. Тогава решихме да му възложим специално поръчение — да следи има ли закъсняващи, правилно ли се използват технологичните почивки. Резултати от неговата дейност има, а и той самият коригира поведението си.

Струва ми се, умение да се осигурява политическо ръководство на стопанската дейност значи преди всичко умение да се постави пред колектива ясна, конкретна цел и да се воюва за нейното осъществяване. Както вече казах, голяма част от нашите централи отиват в Съветския съюз. В чест на годишнината на Великия октомври по инициатива на партийната група бригадата излезе с призив-обещание: „Продукцията за братския Съветски съюз — 60 дни предсрочно!". С въодушевление ни подкрепи целият цех, в тези напрегнати дни комунистите бяха най-активните. Резултатът надмина началните предвиждания — вместо с 60, изработихме предназначените за СССР централи с 90 дни предсрочно. Използвайки този опит, положихме много усилия да изпълним годишния си план с един месец по-рано.

Не смятаме, че сме разрешили всички въпроси, че сме постигнали всичко. А доста неща и не са по силите само на бригадата, само на партийната група. Работните места например не са снабдени със съвременни апарати и съоръжения. Това ограничава възможностите за повишаване качеството на продукцията, за съкращаване разходите на труд. Правили сме предложения, но малко от тях са осъществени. По различни причини, главно свързани с кооперираните с нашия завод предприятия, се нарушава ритмичността в работата. Трябва определено и решително да ни помогне цеховото и заводското ръководство, а и фактори от по-високо равнище, защото се затруднява производствената дейност, понижава се трудовата дисциплина, намалява ефектът от политико-възпитателната работа. А това — Националната партийна конференция отново категорично подчертава — не бива да се допуска!

Милена МИХАЙЛОВА
отговорничка на партийна група в
първичната партийна организация
при цех „200" на ЗТТТ — София

ТРУДОВИТЕ ДЕЛНИЦИ НА ОТГОВОРНИКА

Нашата партийна група обединява комунистите от сектора на НИПГОРУДА, в който се извършва изследователска и внедрителска дейност за повишаване на технологичното равнище на действуващите обогатителни фабрики, преработване на руди от нови месторождения, използване на ценните компоненти от отпадъчните продукти и пречистване на замърсените води в областта на цветната металургия. Тя се състои от 15 комунисти. Почти 75 на сто от тях са специалисти, които имат голям дял за изпълнението на плана на сектора.

Комунистите от партийната група със своя личен пример, със свое-

Digitized by Google

то трудолюбие, съзнателно отношение, творчески подход и организаторска дейност дават тон и насока на работата, създават облика, формират обстановката в колектива.

Каква е ролята на отговорника и как решаваме въпросите в нашата партийна група?

За ритмичното и качественото изпълнение на задачите сме възприели някои основни форми и начини на организиране на работата. След избирането на отговорника на партийната група определяме и неговия заместник. За нашите условия на дейност това е от съществено значение, тъй като ходим в командировки, отсъствуваме от института и пр. Заместникът е пръв помощник на отговорника на партийната група. Той организира изпълнението на задачите в негово отсъствие.

Моите функции като отговорник на партийната група се свеждат главно до следното: да проучвам и разпределям задачите, да контролирам как се изпълняват, да помагам за съгласуване дейността на административния ръководител, профсъюзната и комсомолската група, периодически да отчитам резултатите от извършената работа и пр.

В дейността си се ръководя от плановете и решенията на първичната партийна организация. Съобразявам се с инцидентно възникналите проблеми. За по-добър ред и организираност в партийната група уточняваме всички задачи и мероприятия за полугодието, разпределяме ги по месеци. По такъв начин комунистите знаят какво им предстои да извършат за по-продължителен период, подготвят се отдалече, създават се условия за ритмична работа. В партийната група сме разглеждали предварително набелязани и разработени въпроси от различен характер: за състоянието на критиката и самокритиката, материалната база на сектора, изпълнението на плана, мерки за повишаване на качеството и ефективността на научноизследователската дейност, състоянието на дисциплината. Периодично обсъждаме самоотчети и пр.

За качественото решаване на въпросите системно търся помощта на отделни членове на партийното бюро. То от своя страна всеки месец се среща с партийните отговорници. На тези срещи обсъждаме наболели проблеми, поставят се нововъзникнали задачи, съгласуват се усилията за тяхното решаване, отчита се и се контролира изпълнението им.

За мое улеснение документирам всички събрания на партийната група, в дневник отбелязвам обсъжданите въпроси, кои комунисти отсъствуват, какви предложения са направени и какви мерки са взети за тяхното решаване.

На всички комунисти в зависимост от техните качества и възможности първичната организация или партийната група възлагат постоянни партийни поръчения, а във връзка с изпълнението на плана, когато се налага — временни.

Важно условие за правилната организация на работата на партийната група е умението на отговорника да се опира и търси помощта на комунистите и безпартийните, да използва колективния опит и ум. Към това се стремя и аз. През 1978 година решихме да проучим състоянието на материално-техническата база в сектора. За целта формирахме групи от комунисти и безпартийни, които се запознаха и изясниха въпросите. Материалите, които изготвиха, бяха обобщени от партийната група и с направените предложения ги представихме на партийното бюро за вземане на решения.

Без усилията на целия колектив за изпълнението на задачите не може да има високи и трайни резултати. Важното в това отношение е да се поддържат постоянни връзки с административния ръководител,

Digitized by Google

здравата трудова дисциплина. Самоотлъчки нямаме, но се случва да се пилее работно време, затова се стремим да се създаде в бригадата непримиримост към онези, които закъсняват и разхищават времето си. На сбирки на партийната група викаме нарушителите и искаме обяснение. Не се ограничаваме, разбира се, само с разговори, търсим конкретен подход към всекиго. Партийната група например редовно се занимаваше с дисциплината на един комунист, но особен напредък нямаше. Тогава решихме да му възложим специално поръчение — да следи има ли закъсняващи, правилно ли се използват технологичните почивки. Резултати от неговата дейност има, а и той самият коригира поведението си.

Струва ми се, умение да се осигурява политическо ръководство на стопанската дейност значи преди всичко умение да се постави пред колектива ясна, конкретна цел и да се воюва за нейното осъществяване. Както вече казах, голяма част от нашите централи отиват в Съветския съюз. В чест на годишнината на Великия октомври по инициатива на партийната група бригадата излезе с призив-обещание: „Продукцията за братския Съветски съюз — 60 дни предсрочно!". С въодушевление ни подкрепи целият цех, в тези напрегнати дни комунистите бяха най-активните. Резултатът надмина началните предвиждания — вместо с 60, изработихме предназначените за СССР централи с 90 дни предсрочно. Използвайки този опит, положихме много усилия да изпълним годишния си план с един месец по-рано.

Не смятаме, че сме разрешили всички въпроси, че сме постигнали всичко. А доста неща и не са по силите само на бригадата, само на партийната група. Работните места например не са снабдени със съвременни апарати и съоръжения. Това ограничава възможностите за повишаване качеството на продукцията, за съкращаване разходите на труд. Правили сме предложения, но малко от тях са осъществени. По различни причини, главно свързани с кооперираните с нашия завод предприятия, се нарушава ритмичността в работата. Трябва определено и решително да ни помогне цеховото и заводското ръководство, а и фактори от по-високо равнище, защото се затруднява производствената дейност, понижава се трудовата дисциплина, намалява ефектът от политико-възпитателната работа. А това — Националната партийна конференция отново категорично подчертава — не бива да се допуска!

Милена МИХАЙЛОВА
отговорничка на партийна група в
първичната партийна организация
при цех „200" на ЗТТТ — София

ТРУДОВИТЕ ДЕЛНИЦИ НА ОТГОВОРНИКА

Нашата партийна група обединява комунистите от сектора на НИПГОРУДА, в който се извършва изследователска и внедрителска дейност за повишаване на технологичното равнище на действуващите обогатителни фабрики, преработване на руди от нови месторождения, използване на ценните компоненти от отпадъчните продукти и пречистване на замърсените води в областта на цветната металургия. Тя се състои от 15 комунисти. Почти 75 на сто от тях са специалисти, които имат голям дял за изпълнението на плана на сектора.

Комунистите от партийната група със своя личен пример, със свое-

Digitized by Google

то трудолюбие, съзнателно отношение, творчески подход и организаторска дейност дават тон и насока на работата, създават облика, формират обстановката в колектива.

Каква е ролята на отговорника и как решаваме въпросите в нашата партийна група?

За ритмичното и качественото изпълнение на задачите сме възприели някои основни форми и начини на организиране на работата. След избирането на отговорника на партийната група определяме и неговия заместник. За нашите условия на дейност това е от съществено значение, тъй като ходим в командировки, отсъствуваме от института и пр. Заместникът е пръв помощник на отговорника на партийната група. Той организира изпълнението на задачите в негово отсъствие.

Моите функции като отговорник на партийната група се свеждат главно до следното: да проучвам и разпределям задачите, да контролирам как се изпълняват, да помагам за съгласуване дейността на административния ръководител, профсъюзната и комсомолската група, периодически да отчитам резултатите от извършената работа и пр.

В дейността си се ръководя от плановете и решенията на първичната партийна организация. Съобразявам се с инцидентно възникналите проблеми. За по-добър ред и организираност в партийната група уточняваме всички задачи и мероприятия за полугодието, разпределяме ги по месеци. По такъв начин комунистите знаят какво им предстои да извършат за по-продължителен период, подготвят се отдалече, създават се условия за ритмична работа. В партийната група сме разглеждали предварително набелязани и разработени въпроси от различен характер: за състоянието на критиката и самокритиката, материалната база на сектора, изпълнението на плана, мерки за повишаване на качеството и ефективността на научноизследователската дейност, състоянието на дисциплината. Периодично обсъждаме самоотчети и пр.

За качественото решаване на въпросите системно търся помощта на отделни членове на партийното бюро. То от своя страна всеки месец се среща с партийните отговорници. На тези срещи обсъждаме наболели проблеми, поставят се нововъзникнали задачи, съгласуват се усилията за тяхното решаване, отчита се и се контролира изпълнението им.

За мое улеснение документирам всички събрания на партийната група, в дневник отбелязвам обсъжданите въпроси, кои комунисти отсъствуват, какви предложения са направени и какви мерки са взети за тяхното решаване.

На всички комунисти в зависимост от техните качества и възможности първичната организация или партийната група възлагат постоянни партийни поръчения, а във връзка с изпълнението на плана, когато се налага — временни.

Важно условие за правилната организация на работата на партийната група е умението на отговорника да се опира и търси помощта на комунистите и безпартийните, да използва колективния опит и ум. Към това се стремя и аз. През 1978 година решихме да проучим състоянието на материално-техническата база в сектора. За целта формирахме групи от комунисти и безпартийни, които се запознаха и изясниха въпросите. Материалите, които изготвиха, бяха обобщени от партийната група и с направените предложения ги представихме на партийното бюро за вземане на решения.

Без усилията на целия колектив за изпълнението на задачите не може да има високи и трайни резултати. Важното в това отношение е да се поддържат постоянни връзки с административния ръководител,

Digitized by Google

профсъюзната и комсомолската група. При нас такива връзки се осъществяват ежедневно. Отговорникът на комсомолската група е партиен член (обикновено най-младият). Той има поръчение да оказва конкретна помощ на младежите в пряката им работа. Общите въпроси решаваме съвместно, а именно: подготовка и свикване на събрания в сектора, различни мероприятия, организиране и отчитане на социалистическото съревнование, чествуване на юбилейни рождени дати, празници, тържествено изпращане на другарите, които излизат в пенсия, и др.

По моя инициатива съвместно с профгрупорга и комсомолския отговорник периодически проверяваме как се изпълнява планът.

Много е важно партийната група да води редовен организационен живот. Това също зависи от отговорника. Честите срещи позволяват на комунистите да се съветват, да изказват своите мнения, колективно да решават възникналите въпроси, правилно да насочват усилията на колектива. Нашата група се събира 1—2 пъти месечно. Сравнително по-рядко се събираме през летните месеци поради честите командировки и отпуски.

Успехът в работата на партийната група в голяма степен зависи от качествата на отговорника, от неговата енергия и инициативност, от способността му да мобилизира хората. От него се иска да умее да вижда и откроява задачите, да ги степенува по важност, правилно да ги разпределя между комунистите и редовно да контролира как се изпълняват. Затова е необходимо да познава характера и възможностите на всеки член от групата и колектива, да осъществява всекидневна индивидуална работа, да взема под внимание критичните бележки и сигнали.

Отговорникът да партийната група е длъжен да бъде там, където е необходима неговата намеса. От него вземат пример за правилно партийно отношение към труда, ученето, възпитанието в колектива и семейството. Безспорно, това зависи от неговите идейно-политически, нравствени и делови качества, от опита и знанията, които той е длъжен непрекъснато да усъвършенствува.

Наскоро взех изпитите по марксизъм-ленинизъм и защитих кандидатска дисертация, редовно посещавам организирания от районния комитет на БКП полуден на партийния отговорник, подготвям се и участвувам в семинарите по партийна просвета. Всичко това ме улеснява в пряката работа с комунистите от партийната група.

За подобряване дейността на групата насочваме усилията към усъвършенствуване на планирането на задачите и тяхното изпълнение, задълбочаване индивидуалната работа с всички членове на колектива, по-пълната координация на действията при решаване на въпросите в партийната група и първичната организация. Това ще даде възможност да се ограничат случаите на претрупаност, ще се създадат условия за ритмична и качествена работа.

Мощно средство за индивидуално въздействие е наставничеството. То обаче не е достатъчно развито при нас, въпреки че възможностите са големи. Партийната група в това отношение ще възлага повече поръчения за работа с младежите, за тяхното изграждане не само като добри производственици, но и като духовно богати личности.

Организацията на нашата работа е главно условие за ефективно решаване на задачите, поставени от Единадесетия конгрес на БКП и Националната партийна конференция. За това и вниманието ми като отговорник на партийната група е насочено към нейното усъвършенствуване.

Петър ПОПОВ
отговорник на партийна група в първичната
партийна организация при НИПРОРУДА — София

Digitized by Google

СОЦИАЛИСТИЧЕСКОТО СЪРЕВНОВАНИЕ

проф. В. Г. СМОЛКОВ

От първите дни на възникването на съветската държава буржоазните апологети предричаха за социализма застой и гибел, тъй като в него нямало да има такава подбуждаща сила за развитието на производството като капиталистическата конкуренция. Опровергавайки тези измислици, В. И. Ленин подчертаваше, че „социализмът не само не погасва съревнованието, а напротив, за първи път създава възможност да се използва то наистина нашироко, действително в масови размери да се въвлече действително голяма част от трудещите се на арената на такава работа, където могат да проявят себе си, да разгърнат своите способности, да разкрият своите таланти, които в народа са неначенат извор и които капитализмът е мачкал, давил, душил с хиляди и милиони"[1].

Сега можем напълно да оценим цялата дълбочина на ленинското предвиждане. От първите комунистически съботници, през ударничеството и стахановското движение към наистина всенародното съревнование в нашите дни, към движението за комунистическо отношение към труда — такъв е историческият път, по който се развиваше творчеството на милионите маси в нашата страна.

I. СЪЩНОСТ И ФУНКЦИИ НА СОЦИАЛИСТИЧЕСКОТО СЪРЕВНОВАНИЕ

В основата на социалистическото съревнование лежи определена система от отношения, която възниква обективно като рожба на социалистическата кооперация на труда.

Най-важната особеност на отношенията в социалистическото съревнование се състои в това, че те се пречупват през призмата на състезателността. „Самата същност на съревнованието — говореше Л. И. Брежнев — е фактическата трудова състезателност"[2]. Това е основният критерий за разграничаване на социалистическото съревнование от другите социалистически обществени отношения. Пренебрегването на тази особеност на социалистическото съревнование може да доведе до това, постепенно да изчезнат такива действени форми на неговата организация като личните и колективните призиви за съревнование, договорите между съревноваващите се. Затова сред разработваните от нашата партия мерки за по-нататъшно подобряване организацията на съревнованието важно място заемат сега мерките, които целят да му придадат здрав състезателен дух.

За социалистическото съревнование е характерно също органическата връзка между другарското състезание и взаимопомощта в труда. Това представлява израз на самата природа на такива взаимоотношения, когато властта в обществото принадлежи на трудещите се, осъществявайки своята трудова дейност на базата на социалистическата собственост на средствата за производство, в условията, когато няма експлоатация на човек от човека.

Основният смисъл, патосът на социалистическото съревнование — това е създаването, строителството на новия живот. За разлика от конкуренцията социалистическото съревнование носи истински хуманен, преобразуващ характер. Хуманистическата същност се крие в това, че то е насочено към строителството на новото общество, към все по-всестранно развитие на личността, към създаване на благоприятни условия

[1] В. И. Ленин, Полн. собр. соч., т. 35, с. 195.
[2] Л. И. Брежнев, Ленинским курсом. Речи и статьи, М., 1974, с. 92.

Digitized by Google

профсъюзната и комсомолската група. При нас такива връзки се осъществяват ежедневно. Отговорникът на комсомолската група е партиен член (обикновено най-младият). Той има поръчение да оказва конкретна помощ на младежите в пряката им работа. Общите въпроси решаваме съвместно, а именно: подготовка и свикване на събрания в сектора, различни мероприятия, организиране и отчитане на социалистическото съревнование, чествуване на юбилейни рождени дати, празници, тържествено изпращане на другарите, които излизат в пенсия, и др.

По моя инициатива съвместно с профгрупорга и комсомолския отговорник периодически проверяваме как се изпълнява планът.

Много е важно партийната група да води редовен организационен живот. Това също зависи от отговорника. Честите срещи позволяват на комунистите да се съветват, да изказват своите мнения, колективно да решават възникналите въпроси, правилно да насочват усилията на колектива. Нашата група се събира 1—2 пъти месечно. Сравнително по-рядко се събираме през летните месеци поради честите командировки и отпуски.

Успехът в работата на партийната група в голяма степен зависи от качествата на отговорника, от неговата енергия и инициативност, от способността му да мобилизира хората. От него се иска да умее да вижда и откроява задачите, да ги степенува по важност, правилно да ги разпределя между комунистите и редовно да контролира как се изпълняват. Затова е необходимо да познава характера и възможностите на всеки член от групата и колектива, да осъществява всекидневна индивидуална работа, да взема под внимание критичните бележки и сигнали.

Отговорникът да партийната група е длъжен да бъде там, където е необходима неговата намеса. От него вземат пример за правилно партийно отношение към труда, ученето, възпитанието в колектива и семейството. Безспорно, това зависи от неговите идейно-политически, нравствени и делови качества, от опита и знанията, които той е длъжен непрекъснато да усъвършенствува.

Наскоро взех изпитите по марксизъм-ленинизъм и защитих кандидатска дисертация, редовно посещавам организирания от районния комитет на БКП полуден на партийния отговорник, подготвям се и участвувам в семинарите по партийна просвета. Всичко това ме улеснява в пряката работа с комунистите от партийната група.

За подобряване дейността на групата насочваме усилията към усъвършенствуване на планирането на задачите и тяхното изпълнение, задълбочаване индивидуалната работа с всички членове на колектива, по-пълната координация на действията при решаване на въпросите в партийната група и първичната организация. Това ще даде възможност да се ограничат случаите на претрупаност, ще се създадат условия за ритмична и качествена работа.

Мощно средство за индивидуално въздействие е наставничеството. То обаче не е достатъчно развито при нас, въпреки че възможностите са големи. Партийната група в това отношение ще възлага повече поръчения за работа с младежите, за тяхното изграждане не само като добри производственици, но и като духовно богати личности.

Организацията на нашата работа е главно условие за ефективно решаване на задачите, поставени от Единадесетия конгрес на БКП и Националната партийна конференция. За това и вниманието ми като отговорник на партийната група е насочено към нейното усъвършенствуване.

Петър ПОПОВ
отговорник на партийна група в първичната
партийна организация при НИПРОРУДА — София

Digitized by Google

СОЦИАЛИСТИЧЕСКОТО СЪРЕВНОВАНИЕ

проф. В. Г. СМОЛКОВ

От първите дни на възникването на съветската държава буржоазните апологети предричаха за социализма застой и гибел, тъй като в него нямало да има такава подбуждаща сила за развитието на производството като капиталистическата конкуренция. Опровергавайки тези измислици, В. И. Ленин подчертаваше, че „социализмът не само не погасва съревнованието, а напротив, за първи път създава възможност да се използва то наистина нашироко, действително в масови размери да се въвлече действително голяма част от трудещите се на арената на такава работа, където могат да проявят себе си, да разгърнат своите способности, да разкрият своите таланти, които в народа са неначенат извор и които капитализмът е мачкал, давил, душил с хиляди и милиони"[1].

Сега можем напълно да оценим цялата дълбочина на ленинското предвиждане. От първите комунистически съботници, през ударничеството и стахановското движение към наистина всенародното съревнование в нашите дни, към движението за комунистическо отношение към труда — такъв е историческият път, по който се развиваше творчеството на милионите маси в нашата страна.

I. СЪЩНОСТ И ФУНКЦИИ НА СОЦИАЛИСТИЧЕСКОТО СЪРЕВНОВАНИЕ

В основата на социалистическото съревнование лежи определена система от отношения, която възниква обективно като рожба на социалистическата кооперация на труда.

Най-важната особеност на отношенията в социалистическото съревнование се състои в това, че те се пречупват през призмата на състезателността. „Самата същност на съревнованието — говореше Л. И. Брежнев — е фактическата трудова състезателност"[2]. Това е основният критерий за разграничаване на социалистическото съревнование от другите социалистически обществени отношения. Пренебрегването на тази особеност на социалистическото съревнование може да доведе до това, постепенно да изчезнат такива действени форми на неговата организация като личните и колективните призиви за съревнование, договорите между съревноваващите се. Затова сред разработваните от нашата партия мерки за по-нататъшно подобряване организацията на съревнованието важно място заемат сега мерките, които целят да му придадат здрав състезателен дух.

За социалистическото съревнование е характерно също органическата връзка между другарското състезание и взаимопомощта в труда. Това представлява израз на самата природа на такива взаимоотношения, когато властта в обществото принадлежи на трудещите се, осъществявайки своята трудова дейност на базата на социалистическата собственост на средствата за производство, в условията, когато няма експлоатация на човек от човека.

Основният смисъл, патосът на социалистическото съревнование — това е създаването, строителството на новия живот. За разлика от конкуренцията социалистическото съревнование носи истински хуманен, преобразуващ характер. Хуманистическата същност се крие в това, че то е насочено към строителството на новото общество, към все по-всестранно развитие на личността, към създаване на благоприятни условия

[1] В. И. Ленин, Полн. собр. соч., т. 35, с. 195.
[2] Л. И. Брежнев, Ленинским курсом. Речи и статьи, М., 1974, с. 92.

Digitized by Google

профсъюзната и комсомолската група. При нас такива връзки се осъществяват ежедневно. Отговорникът на комсомолската група е партиен член (обикновено най-младият). Той има поръчение да оказва конкретна помощ на младежите в пряката им работа. Общите въпроси решаваме съвместно, а именно: подготовка и свикване на събрания в сектора, различни мероприятия, организиране и отчитане на социалистическото съревнование, чествуване на юбилейни рождени дати, празници, тържествено изпращане на другарите, които излизат в пенсия, и др.

По моя инициатива съвместно с профгрупорга и комсомолския отговорник периодически проверяваме как се изпълнява планът.

Много е важно партийната група да води редовен организационен живот. Това също зависи от отговорника. Честите срещи позволяват на комунистите да се съветват, да изказват своите мнения, колективно да решават възникналите въпроси, правилно да насочват усилията на колектива. Нашата група се събира 1—2 пъти месечно. Сравнително по-рядко се събираме през летните месеци поради честите командировки и отпуски.

Успехът в работата на партийната група в голяма степен зависи от качествата на отговорника, от неговата енергия и инициативност, от способността му да мобилизира хората. От него се иска да умее да вижда и откроява задачите, да ги степенува по важност, правилно да ги разпределя между комунистите и редовно да контролира как се изпълняват. Затова е необходимо да познава характера и възможностите на всеки член от групата и колектива, да осъществява всекидневна индивидуална работа, да взема под внимание критичните бележки и сигнали.

Отговорникът да партийната група е длъжен да бъде там, където е необходима неговата намеса. От него вземат пример за правилно партийно отношение към труда, ученето, възпитанието в колектива и семейството. Безспорно, това зависи от неговите идейно-политически, нравствени и делови качества, от опита и знанията, които той е длъжен непрекъснато да усъвършенствува.

Наскоро взех изпитите по марксизъм-ленинизъм и защитих кандидатска дисертация, редовно посещавам организирания от районния комитет на БКП полуден на партийния отговорник, подготвям се и участвувам в семинарите по партийна просвета. Всичко това ме улеснява в пряката работа с комунистите от партийната група.

За подобряване дейността на групата насочваме усилията към усъвършенствуване на планирането на задачите и тяхното изпълнение, задълбочаване индивидуалната работа с всички членове на колектива, по-пълната координация на действията при решаване на въпросите в партийната група и първичната организация. Това ще даде възможност да се ограничат случаите на претрупаност, ще се създадат условия за ритмична и качествена работа.

Мощно средство за индивидуално въздействие е наставничеството. То обаче не е достатъчно развито при нас, въпреки че възможностите са големи. Партийната група в това отношение ще възлага повече поръчения за работа с младежите, за тяхното изграждане не само като добри производственици, но и като духовно богати личности.

Организацията на нашата работа е главно условие за ефективно решаване на задачите, поставени от Единадесетия конгрес на БКП и Националната партийна конференция. За това и вниманието ми като отговорник на партийната група е насочено към нейното усъвършенствуване.

Петър ПОПОВ
отговорник на партийна група в първичната
партийна организация при НИПРОРУДА — София

Digitized by Google

СОЦИАЛИСТИЧЕСКОТО СЪРЕВНОВАНИЕ

проф. В. Г. СМОЛКОВ

От първите дни на възникването на съветската държава буржоазните апологети предричаха за социализма застой и гибел, тъй като в него нямало да има такава подбуждаща сила за развитието на производството като капиталистическата конкуренция. Опровергавайки тези измислици, В. И. Ленин подчертаваше, че „социализмът не само не погасва съревнованието, а напротив, за първи път създава възможност да се използва то наистина нашироко, действително в масови размери да се въвлече действително голяма част от трудещите се на арената на такава работа, където могат да проявят себе си, да разгърнат своите способности, да разкрият своите таланти, които в народа са неначенат извор и които капитализмът е мачкал, давил, душил с хиляди и милиони"[1].

Сега можем напълно да оценим цялата дълбочина на ленинското предвиждане. От първите комунистически съботници, през ударничеството и стахановското движение към наистина всенародното съревнование в нашите дни, към движението за комунистическо отношение към труда — такъв е историческият път, по който се развиваше творчеството на милионите маси в нашата страна.

I. СЪЩНОСТ И ФУНКЦИИ НА СОЦИАЛИСТИЧЕСКОТО СЪРЕВНОВАНИЕ

В основата на социалистическото съревнование лежи определена система от отношения, която възниква обективно като рожба на социалистическата кооперация на труда.

Най-важната особеност на отношенията в социалистическото съревнование се състои в това, че те се пречупват през призмата на състезателността. „Самата същност на съревнованието — говореше Л. И. Брежнев — е фактическата трудова състезателност"[2]. Това е основният критерий за разграничаване на социалистическото съревнование от другите социалистически обществени отношения. Пренебрегването на тази особеност на социалистическото съревнование може да доведе до това, постепенно да изчезнат такива действени форми на неговата организация като личните и колективните призиви за съревнование, договорите между съревноваващите се. Затова сред разработваните от нашата партия мерки за по-нататъшно подобряване организацията на съревнованието важно място заемат сега мерките, които целят да му придадат здрав състезателен дух.

За социалистическото съревнование е характерно също органическата връзка между другарското състезание и взаимопомощта в труда. Това представлява израз на самата природа на такива взаимоотношения, когато властта в обществото принадлежи на трудещите се, осъществявайки своята трудова дейност на базата на социалистическата собственост на средствата за производство, в условията, когато няма експлоатация на човек от човека.

Основният смисъл, патосът на социалистическото съревнование — това е съзиданието, строителството на новия живот. За разлика от конкуренцията социалистическото съревнование носи истински хуманен, преобразуващ характер. Хуманистическата същност се крие в това, че то е насочено към строителството на новото общество, към все по-всестранно развитие на личността, към създаване на благоприятни условия

[1] В. И. Ленин, Полн. собр. соч., т. 35, с. 195.
[2] Л. И. Брежнев, Ленинским курсом. Речи и статьи, М., 1974, с. 92.

Digitized by Google

за творчески труд. Ако конкуренцията е антагонистична по своята същност, разрушителна по резултатите си и стихийна по форма, то отношенията, възникващи в хода на социалистическото съревнование, са неантагонистични по своята същност, съзидателни по резултатите и съзнателно се реализират в процеса на постъпателното развитие на обществото. В социалистическото съревнование се откриват такива източници и сили за развитието на обществото, които се оказват неизмеримо по-ефективни, отколкото антагонистическата борба и гонитбата за печалби, частното предприемачество и „свободната" конкуренция.

Това са принудени да признаят и някои буржоазни социолози. Така теоретиците на „конвергенцията" на „човешките отношения" все по-често критикуват отделни страни на конкуренцията и частното предприемачество, предлагат да ги „хуманизират", да ги изпълнят с „нови морални сили".

Могат да се отделят три основни функции на социалистическото съревнование: икономическа, социално-политическа и възпитателна.

Първата функция е свързана с решаването на задачите, възникващи непосредствено в процеса на развитие на общественото производство, и е насочена към повишаване на производителността на труда, към икономическата ефективност на производството. Тази функция беше и си остава главната и определящата.

Първенствуващото й място се определя от това, че сферата на нейното приложение — достигане на икономическа ефективност на производството, качеството на работата и т. н. — представляват възлови, определящи процеси на развитието на общественото производство и обществения живот въобще.

Във всички етапи на развитие на нашето общество социалистическото съревнование се явяваше преди всичко в качеството си на могъщ лост за подема на материалното производство, действен метод на икономическото строителство. Тази роля на съревнованието действително се засилва в наши дни. Достатъчно е да се каже — и това бе отбелязано на XXV конгрес на КПСС, — че през годините на деветата петилетка за сметка на съревнованието беше осигурена промишлена продукция над плана за 32 милиарда рубли, бяха икономисани различни материални ресурси за 14 милиарда рубли, а от внедряването на изобретения и рационализаторски предложения бе получен икономически ефект за повече от 19 милиарда рубли. Само за двете години на десетата петилетка в резултат на изпълнението на социалистическите задължения и насрещните планове беше реализирана промишлена продукция над плана за повече от 12 милиарда рубли.

Своето ръководно, определящо място икономическата функция на съревнованието запази напълно и в съвременния етап, макар, разбира се, значително да нарастват и другите негови функции.

Една от най-важните от тях е социално-политическата. Като стимулира повишаването на квалификацията на трудещите се, на тяхното културно равнище, образование, социалистическото съревнование, с това спомага да се ускорява процесът на премахване различията между хората на умствения и физическия труд. Най-важната задача на съревнованието е да издига по-малко развитите в социално отношение трудови колективи до равнището на най-напредналите.

Участието на милиони работници в социалистическото съревнование засилва във всеки от тях чувството на стопанин на производството. Като се грижи за общия успех, подобрява организацията на труда и помага за усъвършенствуването на икономическите и социалните показатели, като разкрива недостатъците и се бори за тяхното преодоляване, всеки работник от социалистическото предприятие може с пълно право да каже за себе си, че на дело участвува в социалното управление.

Съревнованието е важно средство за формиране на социално активна личност и за приобщаване на широките трудови маси към управлението на производството. То способствува за укрепването и развитието на социалистическата демокрация, на цялата система на политическа организация на социалистическото общество.

Едновременно с това социалистическото съревнование е особено важен възпитателен фактор. То спомага за всестранно развитие на личността, за възпитание на хората в духа на комунистическа нравственост, за преодоляване остатъците от миналото. Съревнованието привежда в действие гигантски сили, заложени в съветския човек — носител на забележителните качества на борец, труженик и съзидател.

Функциите на социалистическото съревнование могат да се разглеждат отделно една от друга само в процеса на теоретическия анализ. В реалната действителност те винаги действуват заедно, взаимно се проникват и се усилват. Например увеличаването на икономическия ефект на съревнованието повишава неговото възпитателно значение. От това следва важният извод, че в организацията на съревнованието и ръководството му винаги трябва да се съблюдава комплексният подход, да се отчита неразривното единство и взаимодействие между всичките му функции. Тази взаимозависимост на функциите на съревнованието с особена сила се разкрива в наши дни в условията на развития социализъм, когато значително се засилва взаимовръзката между всички сфери на социалистическото общество. Както подчертаваше Л. И. Брежнев в Отчетния доклад на ЦК на Партията пред XXV конгрес на КПСС, социалистическото съревнование „оказва дълбоко въздействие върху стопанската практика, върху обществено-политическия живот на страната, върху нравствената атмосфера"[1].

[1] Материали XXV съезда КПСС, с. 77.

Digitized by Google

II. ОСОБЕНОСТИ НА СЪРЕВНОВАНИЕТО В УСЛОВИЯТА НА РАЗВИТИЯ СОЦИАЛИЗЪМ

Зрелият социализъм, както е известно, се отличава с високо равнище на развитието на икономиката, социалистическите обществени отношения, духовната култура и съзнателност на народните маси. Нашата страна разполага днес с огромен материален и духовен потенциал, което позволява, опирайки се на постиженията на научно-техническата революция, да се решат икономическите и социалните задачи в невиждани по-рано мащаби. При тези условия все по-голяма роля в решението на програмната задача на Партията — създаването на материално-техническата база на комунизма, в усъвършенстването на обществените отношения на развития социализъм, а също така във възпитаването на трудещите се в духа на комунистическите идеали играе социалистическото съревнование.

В страната на развития социализъм съревнованието стана изключително масово, придоби наистина всенароден характер.

Наред с разширяването на социалната база на съревнованието се разшири и периметърът му на действие: то се развива нашироко сега не само в сферата на материалното производство, но и в непроизводителната сфера — в предприятията за търговско и битово обслужване, в учрежденията на науката, културата, образованието, здравеопазването, в органите на управление.

Най-важната особеност на социалистическото съревнование в наши дни се определя от курса на нашата партия за интензификация на стопанството, за повишаването на ефективността на общественото производство и качеството на работата. Съревнованието затова се разгръща в три основни направления: повишаване качеството на работата; ориентиране към крайните народностопански резултати и техното постоянно подобряване; въвличането в научно-техническото творчество на всички участници в общественото производство. Тези три момента, взети заедно, определят качествено новия етап от развитието му.

„Да се работи по-добре, да се повишава ефективността и качеството" — такъв е общият лозунг на масовото социалистическо съревнование. На този девиз съответствуват такива широко поддържани от съветските хора почини като „За петилетката на качеството — работническа гаранция", „На работническата инициатива — инженерна поддръжка", „На десетата петилетка — високо качество и ефективност на труда на изследователите", „От висококачествена работа на всеки — към висока ефективност на труда в колектива". Трябва да се отбележи и починът на ленинградци за предсрочно изпълнение на поръчките за нови строежи. Заслужено одобрение получи работата на трудещите се от Львов по внедряване на комплексната система за управление на качеството; от Челябинск — по икономии на материали; на ростовчани — за развитието на движението „Да работим без изоставащи", шчокинският метод, методът на Злобин в строителството и много други.

Най-обобщен показател за повишаване ефективността на производството, както е известно, представлява ръстът на производителността на труда. Ако през осмата петилетка за сметка на повишаване на производителността на труда беше получен прираст на промишлената продукция от 73 процента, в деветата — 84, то през десетата петилетка трябва да бъдат осигурени 90 процента от прираста на промишлената продукция и целият прираст на селскостопанската продукция. Затова усилията на участниците в съревнованието са насочени преди всичко към повишаване на производителността на труда.

Най-важно условие за повишаване на обществената производителност на труда е най-строгата икономия. Колкото по-богато е нашето общество, толкова повече то трябва да бъде пестеливо.

Значението на икономиите на материални ресурси за народното стопанство нараства от година на година. Така, ако през 1960 година икономията на един процент материални разходи за мащабите на страната беше равностойна на 1,6 милиарда рубли допълнителен национален доход, през 1970 година — на 3,5, то през 1978 година вече е равна на 5 милиарда.

Ето защо сега социалистическото съревнование е насочено към усилване режима на икономии на човешки, материални и финансови ресурси, суровини, топливо и енергия. Широко разпространение получи инициативата на колективите и новаторите от Свердловска област за разгръщане на движението за допълнително произвеждана продукция от икономисани суровини и материали (на основата на комплексните лични планове за икономии).

Огромно значение има опитът на предприятията, научноизследователските и конструкторските организации на Челябинска област, в които се води планомерна работа за икономии на метал, за намаляване металоемкостта на машините, оборудването, за усъвършенстване на технологичните процеси. Има какво да се възприеме и от колектива на Московския автозавод, който разработи и внедри технология за свеждане до минимум на отпадъчните продукти. Широко е разпространена инициативата на ленинградци, които през 1978 година работиха по два дни с икономисани суровини и материали.

Главното внимание на съревноваващите сега е съсредоточено да достигнат високо качество на цялата продукция. Качеството на продукцията е този фокус, в който се концентрират и научните постижения, и техническото равнище на производството, и цялата трудова дейност на колектива.

Една от най-действените форми за участието на работниците в борбата за повишаване на качеството на продукцията представлява Сратовската система за бездефектна продукция. Тя поставя пред все-

Digitized by Google

ки работник задачата — да извършва поръчаната работа добре още първия път. Наред с икономическия ефект това позволява да се развиват у трудещите се високи морални качества, възпитава истинско комунистическо отношение към труда.

ЦК на КПСС високо оцени и дейността на челните предприятия от Лвовска област, разработили и внедрили комплексната система за управление на качеството. Тя обхваща всички етапи на формиране на качеството (разработка, производство и експлоатация на изделието), всички равнища (от директора до работника) и всички видове влияния (технически, икономически, организационни и други).

За повечето отрасли, обединения и организации през десетата петилетка са установени планови задания за увеличаване количеството на продукцията с най-високо качество. Това придава на организацията на съревнованието за качеството по-голяма конкретност и целеустременост.

Широко разгърналото се съревнование за подобряване на качеството на продукцията дава положителни резултати. Ако на 1 януари 1972 година в страната излизаха само 4282 изделия с държавния знак за качеството, то на 1 януари 1978 година те бяха над 48 хиляди, почти 11 пъти повече.

Съревнованието за повишаване на качеството може да бъде успешно само тогава, когато обхваща предприятията, включени в единния производствен цикъл.

Все по-голямо разпространение получават такива форми на съревнование като „Работническа щафета", „Договор на хилядите", между предприятия, свързани с кооперирани доставки.

Социалистическото съревнование сега е един от решаващите фактори за разгръщане на научно-техническата революция. Усилията на участниците в съревнованието се насочват към съкращаването на сроковете за разработка и внедряване на новата техника и прогресивната технология, към всестранна рационализация на производството, неговата комплексна механизация и автоматизация.

Пример за умело решаване на тези задачи даде колективът на обединението ЗИЛ, който стана инициатор за ускорено внедряване в производството на постиженията на науката и техниката и за увеличаване на тази основа мощностите за производство на продукция с най-високо качество.

Получи широко развитие съревнованието сред научно-техническите, научните работници и специалистите на основата на творческите планове и договори. Главното внимание при това се съсредоточава в повишаване на резултатността на научните изследвания, създаването на нови изделия, превъзхождащи по своите технико-икономически показатели най-добрите национални и световни постижения, широко внедряване на научните разработки в народното стопанство.

Голямо разпространение получават договорите за творческо сътрудничество между колективите от научноизследователските институти и предприятията от промишлеността, строителството, транспорта.

Влиянието на социалистическото съревнование върху стопанската практика и други страни на общественото развитие в условията на зрелия социализъм стана толкова значително, че намери своето отражение в основния закон на нашата държава — новата Конституция на СССР.

В етапа на развития социализъм се роди качествено новата форма на социалистическото съревнование — движението за комунистическо отношение към труда. В него участват вече 62 млн. души. Изследванията показват, че сред участниците в това движение е значително по-висока социалната активност, два пъти са повече ентусиастите, изпълняващи обществена работа. Колективите се отличават със стабилност на кадрите, висока трудова и производствена дисциплина, по-широко участие в управлението, в техническото творчество ,в повишаване на професионалното майсторство и образованието.

Твърде характерна и важна особеност на социалистическото съревнование в съвременните условия представлява неговото развитие като интернационално явление. Например в страните — участнички в СИВ, сега в социалистическото съревнование участват от 80 до 90 процента от трудещите се. Повече от 800 предприятия и организации в СССР се съревновават с колективи на родствени предприятия и организации от другите социалистически страни.

III. ДА СЕ УСЪВЪРШЕНСТВУВА ОРГАНИЗАЦИЯТА НА СОЦИАЛИСТИЧЕСКОТО СЪРЕВНОВАНИЕ

Повишаването на ефективността на съревнованието е тясно свързано с по-нататъшно подобряване на неговата организация. Организацията на съревнованието е сложна и не търпи никакви шаблони. То непосредствено се вплита в научната организация на труда. Основното звено в научната организация на съревнованието, най-важното условие за непрестанното повишаване на неговата ефективност представлява връзката между творческата активност на масите отдолу с поддръжката му отгоре — от страна на партийните, съветските, стопанските, профсъюзните и комсомолските органи.

Най-сполучлива форма за съчетаване на държавно-планово начало с инициативата, самодейността на трудещите се представляват в днешно време насрещните планове, които осигуряват активното участие на трудовите колективи и на всеки работник в търсенето и най-пълното използване на вътрешните резерви. Но значението на насрещните планове не се състои само в това. Движението за разработка и реализация на насрещните планове активно спомага да укрепват демократичните осно-

Digitized by Google

ви на съревнованието като творческо дело на самите трудещи се, разширява техните възможности за непосредствено участие в управлението на производството.

Съдържанието на съревнованието на съвременния етап, новите му задачи, естествено обуславят и нови критерии за сравнимост. Основни показатели са растежът на производителността на труда, икономията на материални и трудови ресурси, количеството на продукцията с Държавен знак на качеството, производството и предаването на продукцията в установената номенклатура и асортимент в съответствие с поръчките и сключените договори, темповете на научно-техническия прогрес. Важно е да се отчитат също социалните и възпитателните резултати на съревнованието, т. е. културно-техническото равнище на трудещите се, културата и дисциплината на труда, обслужването. Комплексът от тези социални и възпитателни показатели в съчетание със системата на икономическите резултати ще позволи да се създадат критерии за оценка, които по-пълно отговарят на съвременния етап на развитие на нашето общество.

Но на практика социалните и възпитателните функции на съревнованието не винаги намират отражение при определяне на първите места. Нерядко при провеждане на съревнованието показатели за социално-политическото развитие като усъвършенстване на квалификацията и професионалната структура на кадрите, отстраняване или съкращаване на тежкия и неквалифициран труд, подобряването на условията не се отчита или се разглежда като второстепенно по отношение на икономическите и техническите показатели. За да бъдат по-конкретни и действени социалните резултати от съревнованието, е целесъобразно органически и по-тясно да се свържат социалистическите задължения и договорите на съревноваващите се с плановете за социалното развитие на колективите. Такава практика има в първи московски завод за часовници.

Развитието на съревнованието, успешното решаване на всички производствени задачи до голяма степен зависи от това, как са поставени пропагандата и разпространението на челния опит, как се определят мащабите и очакваният ефект от неговото внедряване. При отчитане на съревнованието се обсъжда работата не само на тези, които претендират за първите места, но и на тези, които най-много изостават, и се разработват конкретни мерки за ликвидация на това изоставане.

Опитът показва, че може да се достигне такова положение, че да няма изоставащи. Това постигна Ростовска област, където няма предприятия, които не изпълняват плановете за реализация на продукцията и за внедряване на нова техника. Ростовчани се стремят да нямат и бригади, участъци и цехове, които изостават.

Обаче такъв важен „механизъм" на съревнованието като разпространението на челния опит не навсякъде е овладян достатъчно добре. Внедряването на полезните начинания не е отвлечено пожелание („Ако искам, ще внедря, ако не искам — не"), а задължително, настоятелно изискване на времето. След като челният опит на новатора, на колектива е изучен, изпитан, разяснен, особено значение придобива разработката на система от практически мерки с конкретното определяне на срокове и лица, отговарящи за внедряването му в живота.

Усъвършенстват се по-нататък формите на моралното и материалното стимулиране. То тясно се свързва с крайните резултати, с показателите за ефективността на производството и качеството на работата.

Не рядко материалното стимулиране на челниците в съревнованието се свежда само до парична премия. Малко още се прилагат такива форми на материално поощрение, като награждаване с ценни подаръци, карти за почивка, абонаментни карти за театър и други. Срещат се и случаи на уравниловка в разпределението на премиите, когато индивидуалният размер на премията не превишава 3—5 рубли. А изследванията показват, че такава премия не оказва стимулиращо въздействие върху трудовата активност.

Като се усъвършенстват материалните стимули, в същото време е нужно значително да се повиши ролята на моралните стимули, които в условията на строителството на социализма все повече се превръщат в главни подбудителни сили на нашето движение напред. „Голямо заблуждение е — подчертава Л. И. Брежнев — да се счита, че само материалните стимули са нужни на човека. Не, на съветския човек е нужно много повече — съзнание за своята съпричастност към голямото дело, стремеж да се изяви в труда, гордост от своето майсторство, уважение на другарите, почит."[1]

* * *

Сред актуалните проблеми на комунистическото строителство едно от най-важните места заемат въпросите за по-нататъшното усъвършенстване на организацията на социалистическото съревнование. Тези въпроси са съставна част на концепцията за развития социализъм. Едновременно с това те са важен елемент от социално-икономическата политика на Партията, на нейната организаторска, практическа дейност, насочена към подема на трудовата и социалната активност на масите. Същността на изискванията на Партията сега е органически да се съедини съревнованието с главните направления на икономическата и социалната политика на КПСС, разработена от XXIV и XXV конгрес.

1 Л. И. Брежнев, Възраждане, с. 10.

Digitized by Google

КОМУНИСТИТЕ И МИРОГЛЕДНОТО ВЪЗПИТАНИЕ НА МЛАДЕЖТА

ВЪЛЧО НАЙДЕНОВ
първи секретар
на окръжния комитет
на БКП — Стара Загора

Грижата на Партията за младото поколение е грижа за бъдещето. Ето защо Старозагорската окръжна партийна организация се грижи непрестанно за комунистическото възпитание, за правилно изграждане и усъвършенствуване на младата социалистическа личност. И на първо място да се издига нейната съзнателност, идейна убеденост, да се укрепва вярата ѝ в историческата мисия на партийното дело, на социализма. В тази огромна работа ние се ръководим от Програмата на Партията, от Тезисите на другаря Тодор Живков за работа с младежта и Комсомола. Сега отправно начало за нашата бъдеща дейност става Писмото на първия ръководител на Партията и държавата до Централния комитет на Комсомола. Този забележителен документ, обобщаващ опита на Партията, ни подтиква към равносметка и осмисляне на постигнатото, към анализиране на нерешените проблеми, насочва ни към новите задачи.

Всестранната подготовка и хармоничното съчетание у младата личност на мирогледното с трудовото, патриотичното, интернационалното, нравственото и естетическото възпитание е задължение на всички органи и организации, на всички кадри. Писмото на другаря Тодор Живков изисква от нас да изменим своя досегашен подход в работата и ръководството. Главното сега е да се усъвършенствува стилът на партийните органи и организации. Задачата е да откроим всички проблеми, свързани с труда и бита на младото поколение така, че да се почувствува убедително присъствието му в стопанския и обществено-политическия живот на страната, за цялостно реализиране на девиза „Учение и труд, жизнерадост и дръзновение".

Възпитателното въздействие е сложен процес. Тук са еднакво важни както формите на работа, така също изучаването и разпространяването на положителния опит. Окръжният, градските, районният и общинските партийни комитети все повече съобразяват своята дейност с психологическите особености, жизнените проблеми и обществената активност на младия човек. Утвърждават се в практиката социологическите изследвания, анкети, допитвания, дискусии.

Digitized by Google

През последните няколко години в окръга бяха направени социологически проучвания по такива важни въпроси като: организацията на свободното време; естетическите вкусове и степента на тяхното задоволяване; политическата осведоменост; участието на младите хора в социалното управление. Анализите ни помогнаха да разкрием същността на нерешените въпроси, ориентираха ни към диференциран подход в работата, помогнаха да отделим важното от маловажното. Партийните комитети и организации се убедиха в полезността на тези нови форми на проучване, придобиха опит в организирането и извеждането на идеологическите кампании. В Стара Загора и Казанлък по-отблизо следят измененията, които настъпват в трудовите колективи, сред учащите се и своевременно полагат грижи за издигане качеството на комсомолската работа, за разширяване възможностите за изява на младото поколение. Сега в Казанлък се подготвя пленум по проблемите на класово-партийното, патриотичното и интернационалното възпитание на трудещите се и младежта. Във връзка с него е организирано социологическо изследване, чиито резултати несъмнено ще дадат правилни ориентири за бъдещата работа. Партийните комитети от машиностроителния комбинат „Фр. Енгелс" — Казанлък, Строително-монтажния комбинат, Автокомбината в Стара Загора и някои други от известно време използват интересна форма за по-оперативно решаване на актуалните проблеми. Организират с комсомолските активи периодични срещи. Въпросите, предложенията и мненията се обобщават и се поставят за изпълнение.

Не можем обаче да кажем, че тези инициативи са станали повсеместна практика. В някои партийни комитети и организации все още владее подходът на традиционализма, в идеологическата работа не се вземат под внимание различията в професията, образованието, възрастта, пола и спецификата на потребностите и интересите на младото поколение. Затова и резултатите им са незначителни.

Нашето внимание е насочено към по-нататъшно подобряване на партийното ръководство на Комсомола и на тази основа се стремим да повишаваме качеството на мирогледното възпитание. Периодически бюрото на окръжния комитет на Партията разглежда равнището и ефективността на идеологическата дейност, осъществявана от партийните и комсомолските органи и организации. През миналата година бюрото анализира работата на окръжната комсомолска организация по следните важни проблеми: повишаване на обществено-политическата активност на младежта; реализацията на младите специалисти с висше, полувисше и средно образование; разгръщане на движението „Младежки труд, учение и творчество за висока ефективност и качество". Организирахме преглед на комсомолските дружества и сега анализираме резултатите.

През миналата година преобладаваща част от градските и общинските партийни комитети от окръга също обсъдиха важни проблеми от идеологическата работа на Комсомола. Някои от тях разгледаха как се усъвършенствува ръководството на идеологическия процес, други прецениха пригодността на използваните форми и средства за повишаване ефективността от възпитателната работа с учащите се, качеството на подготовката и квалификацията на ръководните комсомолски кадри; как се осмисля летният отдих на средношколците и пионерите; състоянието на партийното ядро в комсомолския актив.

Нашите наблюдения показват, че някои партийни комитети недооценяват работата с Комсомола, не вземат под внимание такива въпроси като идеологическата активност на обществената среда, въздействието на трудовия колектив, използването на високоефективни методи

Digitized by Google

на обучение, не овладяват новия подход и стил на партийно ръководство.

Успешното утвърждаване на марксистко-ленинския мироглед у младите хора в значителна степен зависи от системната и навременна помощ на партийните комитети и организации. Утвърждава се практиката на комплексни проверки на комсомолските дружества и организации, съдействуваме за правилно насочване на тяхната дейност. По-резултатен стана контролът по изпълнение на решенията, завиши се взискателността към комунистите, изпратени с поръчение в комсомолските организации и за ръководители на младежки учебни звена. Следва да отбележим, че повечето от тях се отнасят отговорно към възложената им работа, с личния си пример увличат активистите, слушателите. В комсомолската пропаганда намира приложение комплексният подход, последователно и настойчиво се обогатява съдържанието, разнообразяват се формите.

Особено действени се оказаха семинарите, ситуационните методи, казусите, практическите занимания, дискусиите, научно-практическите конференции. Партийните комитети и първичните партийни организации привлякоха в своите просветни форми над 2600 младежи, помагат да се подобрява пропагандисткият състав на комсомолските дружества. Само през тази учебна година половината от техните просветни звена се ръководят от пропагандисти комунисти.

Помощта на партийните комитети за комсомолската пропаганда има комплексен характер: обхваща организацията и методиката, съдържанието и формите, контрола и препоръките, преустройството и усъвършенстуването.

Наскоро отделът „Пропаганда и агитация“ провери и обсъди състоянието на политическата просвета на комсомолската организация в стопанския минно-енергиен комбинат „Марица—изток“. Анализът на резултатите помогна да се открои положителното в работата, както и някои отрицателни явления.

Районният комитет и първичните партийни организации от стопанския минно-енергиен комбинат „Марица—изток“ полагат грижи за правилното организиране на комсомолската политическа просвета, оказват системна методическа помощ на дружествата за подбора и обучението на пропагандистите, предоставят своята база за провеждане занятия на звената.

Положително е също, че в учебния процес значително внимание се отделя на практическите знания, на непосредствените трудови резултати. Така например инженерите Димитър Комитов и Тончо Димитров от рудник „Трояново—2“ на практическо занятие са направили организационно-технически предложения, които по-късно са включени в разработването на инженерните проекти на предприятието. Районният комитет на Партията поощрява новостите и полезните инициативи в учебния процес. Веднъж-два пъти в годината той оценява състоянието на мирогледното възпитание на младежта.

Отговорни задачи по обучението и възпитанието на Комсомола и младежта и особено на ръководните кадри окръжният комитет на Партията възлага на университета по марксизъм-ленинизъм. За тази цел създадохме и вече трета година функционира факултет „Подготовка на новоприети комунисти“. Тук се изучават основите на марксистко-ленинската теория и практика и проблемите на партийното строителство. Към факултета „Ръководни кадри на Партията и обществените организации“ ежегодно се разкриват специализирани комсомолски курсове, в които участвуват щатни работници и активисти по философско-социологически и икономически проблеми на развитото со-

Digitized by Google

циалистическо общество, по марксистко-ленинската етика, по методика и ораторско изкуство в лекционната пропаганда.

Това, което ни радва, е, че непрекъснато нараства равнището на мислене и творческата ангажираност на комсомолската аудитория в университета по марксизъм-ленинизъм. Настъпват положителни изменения в практическата дейност на комсомолския актив. Затова всяка година се разширява обхватът на участниците и се актуализира тематиката и занятията.

Градските комитети на Партията в Чирпан и Гълъбово активно съдействуват на комсомолските организации за по-голямо творчество и инициативност в използване на действени форми на обучение и възпитание. Те отблизо следят живота на комсомолските организации, изучават въпросите, които вълнуват младежта, редовно информират пропагандистите по актуални проблеми на международния живот, на обществено-икономическото развитие на страната и окръга.

В Казанлък градският комитет поддържа друга инициатива — семинари с отговорниците по идеологическите въпроси към заводските партийни комитети и бюрата на първичните партийни организации. Разискват се проблеми на пропагандата на марксизма-ленинизма и масово-политическата работа сред комунистите и младежта. Осветляват се както теоретическите аспекти, така и практическата стойност на онова, което се извършва в предприятията. Това спомага за разгръщане на системна и целенасочена дейност с младите работници, за повишаване на тяхната политическа и трудова активност, за превръщане на комсомолските дружества в център за всестранна изява на младото поколение.

В окръга работят като сплотени и дееспособни колективи 662 младежки производствени единици. В тях участвуват 12 390 работници, инженери, техници, механизатори. Популярни са вече такива бригади като „Априловци" от Автокомбинат — Стара Загора, „Млада гвардия" от комбинат „Фридрих Енгелс" — Казанлък, „Нако Шоколада" от Брикетната фабрика и други. Комсомолката Стоянка Вангелова от фабрика „Роза" — Казанлък изпълни петилетния си план на 27 май миналата година и до края на 1980 г. ще даде продукция, равна на произведената от нея през изтеклите три години.

За много дружества основните насоки за реализацията на младата личност в живота, поставени в Писмото на др. Тодор Живков, се превръщат в ръководство. В такива крупни народностопански обекти като стопанския минно-енергиен комбинат „Марица—изток", машиностроителните комбинати „Фридрих Енгелс" и „Хидравлика", Завода за запаметяващи устройства и на други места десетки младежи със социалистическото си отношение към труда, с активната си гражданска позиция, със своята вяра и оптимизъм утвърждават предимствата на социалистическия начин на живот. Тяхната енергия даде сила и продължителен живот на почините „Младежки принос за VII петилетка" в Стара Загора, „Младежките производствени единици — челен отряд на петилетката" в стопанския минно-енергиен комбинат „Марица—изток", „Комсомолското шефство над качеството" в Казанлък и други. Широко развитие получи движението „За себе си и за онзи момък", в което участвуват над 140 младежки производствени единици. Новите комунистически черти и добродетели, идейната извисеност, повишените духовни интереси намериха ярък израз и потвърждение в проведената наскоро с методическата помощ на дома за политическа просвета при окръжния комитет на Партията научно-практическа конференция по проблемите на социалистическия начин на живот и многостранната реализация на младежта. Както в предварителните етапи, така и в заключителните разисквания много комсомолци взеха активно участие,

Digitized by Google

говориха открито и откровено за хубавото и за недостатъците, споделиха ценен опит в своята работа. Критичният и самокритичният дух на техните разсъждения, интересните мисли и съображения разкриха ярки индивидуалности, личности с висока специална и обща култура и най-важното — зряло, политическо виждане и готовност за творчески дела.

В мирогледното възпитание на младежта ни помага съветският опит и тъй като сме в дружески връзки с Куйбишевска област, ние използваме опита на областната организация на съветските комсомолци. Провеждаме съвместни ленинско-димитровски уроци: „Какво значи да бъдеш интернационалист", „Ние, младите стопани на страната", обществено-политически четения за 60-годишнината от Великата октомврийска социалистическа революция, 60 години от Ленинския комсомол, 50 години от създаването на РМС и други. Всичко това спомага за засилване на интернационалното и патриотичното чувство и обогатяване на марксистко-ленинския мироглед на младите хора.

Можем да кажем, че през последните години значително се издигна равнището на идейновъзпитателната работа в учебните заведения. Хубави успехи в това отношение се постигнаха в Стара Загора, където под ръководството на градския комитет на Партията е изградена система за диференцирано идеологическо обучение на педагогическите кадри. Наученото от участниците в занятията им помага още по-ярко и непосредствено да разкриват пред учащата се младеж величието на комунистическите идеи, неизбежната гибел на буржоазния строй.

Сред младите хора обаче се забелязва изоставане в самостоятелната работа над книгата. Нашата тревога идва от това, че най-малко използват книгата — художествена или по специалността, ръководните кадри на възраст от 20 до 29 години. Нисък е процентът на младежките дейци, които продължават образованието си, занижен е интересът към самоподготовката.

Сега по-умело се използват възможностите на дружество „Георги Кирков" и неговите филиали в окръга. Непрестанно се обогатява тематичният диапазон на лекциите, разширява се лекторският състав. С голям интерес младежта посреща лекциите и беседите, посветени на различни събития, като научната конференция „Великият октомври и младежта", научната сесия „100 години от боевете край Стара Загора, Шипка и Шейново", окръжната викторина „По пътя на Самарското знаме", дните, организирани във връзка с новата съветска Конституция.

Марксистко-ленинското обучение на младежта протича в духа на революционните традиции и добродетели на работническата класа. Голяма роля в това отношение играят комунистите наставници. Близо 2317 младежи са под въздействието на наставниците. Това движение е особено добре организирано сред работническите колективи на заводите „Наталия", „Мебел", „Червено знаме", Автокомбината в Стара Загора, комбинат „Фридрих Енгелс" — Казанлък и на други места.

Свой стил и почерк в работата с младото поколение утвърждава градският комитет на Партията в Чирпан. Той се изразява преди всичко в поддържаните от секретарите и членовете на бюрото на непосредствено дружески, бих казал, приятелски връзки с комсомолските активисти. Системните контакти, срещи и разговори помагат на партийните работници да усещат по-осезаемо пулса на комсомолския живот, прави ги съпричастни с проблемите на младежта, премахва излишните официалности, студената преграда в отношенията, каквито за голямо съжаление все още тегнат в работата на някои партийни комитети. Затова градският комитет винаги знае какво е настроението, какви са трудностите в комсомолската организация. На младежите и девойките се гласува доверие, те се издигат на отговорна обществена, държавна и стопанска работа. И което е по-важно, дълго време опит-

Digitized by Google

ни и авторитетни комунисти им помагат, съветват ги, предават опита си за делово и оперативно решаване на задачите. Създадена е система за провеждане на срещи на комсомолския актив с изтъкнати партийни функционери, със стари революционни кадри, които разказват за бойните традиции и революционните борби на трудещите се, за развитието на духовния живот на родния край, разкриват значението и плодовете на българо-съветската дружба.

Задачите за утвърждаване на марксистко-ленинския мироглед у младите хора, които трябва да изпълняват партийните органи и организации, всички комунисти в окръга, са конкретизирани в програмата на окръжния комитет „За разгръщане на общомладежко и общонародно движение за решаване на проблемите, поставени в Писмото на другаря Тодор Живков до ЦК на ДКМС". В нея се предвиждат много начинания и инициативи, за разгръщане на широк фронт повсеместна работа, за осъществяване на конкретни дела. В каква насока ще протича нашата дейност, каква цел си поставяме?

Преди всичко да се изменят стилът и подходът на партийните органи и организации в решаването на комсомолските проблеми, в грижите за мирогледното възпитание на младежта, да се утвърди система, всеобхватност и мащабност в работата. Критерии за дейността на всички да станат постигнатите резултати. Това ще наложи да подложим на цялостна преценка използваните досега форми и средства, тяхната въздействуваща сила, да изоставим неефективните, да утвърждаваме и обогатяваме тези, които водят до положителни изменения. В това отношение богат източник за нас са книгите на другаря Леонид Илич Брежнев, съчиненията на другаря Тодор Живков и особено неговият тритомник по партийно строителство.

На мирогледното възпитание на младежта ние гледаме като на неразделна част от усилията на окръжната партийна организация за довършване преустройството на идеологическия фронт и неговото по-нататъшно усъвършенствуване.

ЗА МНОГОСТРАННА И ЕФЕКТИВНА РЕАЛИЗАЦИЯ

Представители на сп. „Партиен живот" и РК на БКП „Васил Левски" — София беседваха с партийни, младежки и стопански дейци в Електролокомотивното депо — Подуяне. Това, че срещата се състоя там, където хората се чувствуват на свой терен, във всекидневната си творческа атмосфера, създаде условия партийните, комсомолските и стопанските дейци да продължат откровено разговорите, които вече повече от половин година водят във връзка с Писмото на др. Тодор Живков до ЦК на ДКМС.

Проблемът за подобряване партийното ръководство на Комсомола и досега, особено след Тезисите на ЦК на БКП за работата с младежта и Комсомола, е бил централна и постоянна задача в работата на заводския партиен комитет. Това не е гола декларативност от тяхна страна, а дейност, отразена в конкретно изпълнени мероприятия. Партийното ръководство се е съобразявало с една обективна даденост, която е сложила отпечатък на отношението му към въпросите на мла-

Digitized by Google

дежта — 30 на сто от работническия състав са под 28 години. Всички младежи са комсомолци. Една трета от ръководния кадър, майстори и бригадири, са комсомолци. Младежките производствени единици „Чайка“ с ръководител Иван Григоров и „Георги Димитров“ с отговорник Марин Гракалски не само са инициатори на благородното социалистическо съревнование за преизпълнение на плановите показатели, но и за създаване образцова организация на труда, висока ефективност и високо качество на работата. Техният пример са подели и други младежки бригади и групи. Стремежът на трудовия колектив е така да подготвят локомотивите, че влаковите композиции да работят безотказно и безаварийно.

Резонансът на Писмото сред трудовия колектив в Електролокомотивното депо — Подуяне потвърждава значимостта на откровения диалог на др. Тодор Живков с партийните, комсомолските и стопанските кадри, с младежта и цялата общественост в страната. Пълното одобрение на оценките, задачите и перспективите е намерило конкретен израз в широкия кръг от въпроси, обсъждани и решавани на различни равнища — индивидуалните беседи с отделния комсомолец, оценките и плановете на отчетните събрания на партийните организации и дружествата на ДКМС, конкретната програма — перспектива на заводския партиен комитет, на стопанското и профсъюзното ръководство, на заводския комитет на ДКМС.

Интересно ни бе да разберем след всичко положително, което е свършено след широката разяснителна работа, как се трансформират задачите конкретно във всеки трудов колектив. Намира ли мястото си всеки ръководен орган — партиен, младежки, стопански, всеки комунист, комсомолец? Създават ли се условия, предпоставки, климат, за да може младежта да оценява реално собствената си работа, стил, методи? Резултатна ли е политическата и организаторската работа за качествено и ефективно трудово реализиране на младежта? Идеологическата и възпитателната работа формират ли марксистко-ленински мироглед у младежите, съдействуват ли за идейното, политическото, нравственото и естетическото им възпитание?

По някои от тези проблеми изказаха свои мисли, виждания, тревоги и предложения секретари на комсомолски дружества, секретари на първични партийни организации, членове на заводския партиен комитет и стопанския съвет, на заводския комитет на ДКМС.

Ангел Илиев — секретар на комсомолско дружество в експлоатацията, сподели:

— Моята работа като секретар на комсомолското дружество е значително улеснена от това, че локомотивният инструктор на колоната, към която се числим, др. Никола Коцев, е секретар на първичната партийна организация. Всички проблеми, които вълнуват комсомолците, срещат разбиране от комунистите. Мероприятията във връзка с изпълнението на задачите, поставени в Писмото, обсъдихме в дружеството, като създадохме обстановка за откровен разговор. Грижата ни е всеки комсомолец да се чувствува лично отговорен за изпълнението на плана на дружеството. Личната ангажираност на всеки комсомолец с конкретни поръчения ни помага да следим индивидуалните способности на младежите, обогатява представите ни за конкретните делови качества на отделните младежи, за изявата на техните способности. Това е ключът за верния подход към всеки комсомолец. Сега когато преценяваме нашата идеологическа работа, анализирана според критериите на Писмото, има над какво да се замислим, в каква насока да усъвършенствуваме работата си. И досега сме подлагали на преценка как се учат комсомолците, но сме се задоволявали в повечето случаи с това, което ни се предложи като тематичен план от по-

Digitized by Google

горните ръководни инстанции. Удовлетворявали са ни най-популярно разработени теми. Това е по-лесно. За усвояването им не се иска много да се напрягаме. Сега вече сами чувствуваме, че така не можем да продължим. Наложително е по някои основни проблеми на марксистко-ленинското учение да изучаваме по-задълбочено класиците. Това ще ни застави да изменим и критерия към лекторите, които каним на нашите просветни събрания.

Секретарят на комсомолското дружество също в експлоатацията **Стоян Георгиев** ни запозна какво правят за достоен отговор на повелята в Писмото комсомолците да са в челните редици на борбата за реализиране на висока ефективност и високо качество на труда:

— Този високопатриотичен девиз при нас намира конкретен израз в това да водим влаковете по определения график, да не допускаме аварии, да осигуряваме пробезите с възможно най-малко разход на електроенергия. На всеки новопостъпил младеж в бригадата разясняваме какво ни предстои да вършим. Обменяме опита на по-старите машинисти, които добре познават терена на трасето. Проблемите за висока производителност на труда обсъждаме на комсомолски събрания. Индивидуалният принос на отделните комсомолци в социалистическото съревнование е критерият за оценка на техния дял в решаването на цялостната програма на трудовия колектив. В нова светлина така, както др. Тодор Живков поставя в Писмото проблема за социалния климат в трудовия колектив, ние провеждаме ритуала за тържественото приемане на новите работници. При нас те идват предимно от института „Тодор Каблешков", младежи със солидна подготовка в професията, но ние не изключваме обстоятелството, че за тях първите стъпки в трудовия живот са от особено значение. Затова се стремим да ги оградим с грижи и внимание, да създадем обстановка в бригадата, в комсомолското дружество те да се почувствуват желани, че на тях трудовият колектив разчита.

Секретарят на комсомолското дружество при ремонта **Георги Стайков** разказа за самоотвержения труд на 47 младежи, които в най-критичните моменти, когато се извършват бързи ремонти, поемат лични обещания и завършват в съкратени срокове при високо качество възложената им работа.

Той засегна един съществен въпрос, който има пряко отношение към качествения състав на трудовия колектив, а оттук и към равнището на производствената дейност. Младежите, възпитаници на института „Тодор Каблешков", които постъпват в трудовия колектив, нямат софийско жителство. Доскоро след 5-годишно трудово участие по преценка на стопанското ръководство Министерството на транспорта е представяло за жителство трудово изявилите се младежи. Този ред сега е нарушен и са създадени обективни условия за по-голямо текучество на кадрите, за снижаване степента на квалификацията на хората.

Този въпрос е подет от заводското ръководство и с помощта на съответните компетентни органи се очаква справедливото му решаване.

За грижата към комсомолските организации сами да решават проблемите на своя вътрешноорганизационен живот, да не чакат да им се регламентират задачите говори секретарят на първичната партийна организация в експлоатацията **Никола Коцев:**

— Специфичността в работата на нашия колектив безспорно създава допълнителни затруднения за работата на комсомолските ръководства и дружества. Хората са непрекъснато в движение, едни екипи се връщат, други заминават, но при добро планиране, при по-голяма гъвкавост и организационната работа в комсомолските дружества може да се извършва ритмично по приетите планове. Комсомолското дружество в нашата секция е от 18 души и досегашният опит показ-

Digitized by Google

ва, че при добра плановост в работата могат успешно да се провеждат организационните, идейно-политическите и масово-възпитателните мероприятия. Опитът на комсомолците при нас потвърди, че когато ръководството на дружеството проявява високо чувство за отговорност, приетите мероприятия се изпълняват в срок. Те подредиха смените на младежите така, че цялото дружество можа да проведе заплануваната екскурзия до Велинград и с. Стряма. Всички се завърнаха доволни от смисленото, ползотворно прекараното време. Мероприятията за подобряване на организационния живот, утвърдени от годишното отчетно събрание на комсомолското дружество, са задача и за партийната организация, която ще помага на комсомолското ръководство. Грижата ни е да активизираме не само комунистите с партийно поръчение да работят в Комсомола, но и всички младежи. Ще дадем възможност по-добре да се изявят младежките инициативи в труда и обществено-политическия живот. През тази година предвиждаме повече съвместни културно-масови мероприятия.

Инженер Георги Бицов — председател на клуба за техническо и научно творчество на младежта, посочи създадените обективни условия в трудовия колектив за разгръщане на младежките инициативи и творчество, за реализиране на творческите им виждания и дръзновения.

— При нас са създадени реални предпоставки и обективни условия за подкрепа и осъществяване на всяко младежко начинание. Проблемът за реализиране на младежките дръзновения, поставен в Писмото на др. Тодор Живков, намира нова трактовка в плановете на партийното и стопанското ръководство, в нашия трудов колектив. Сега бързо приспособихме едно помещение за нуждите на младежката организация. Достатъчно средства се осигуриха и се подготви едно подходящо място за творческото и културното осмисляне на свободното време на комсомолците, за обогатяване на тяхното ежедневие. База за разгръщане на творчеството на младите хора имаме, опит също не ни липсва. Наши младежи участвуваха в районен преглед със 7 разработки и получиха висока оценка. Дело на младежки рационализаторски решения са редица нововъведения в отделните сектори на производствената дейност, със значителен икономически ефект.

За практическите мерки, които стопанското ръководство предприема в отговор на Писмото, разказа началникът на депото **инж. Стоил Гелев:**

— Без колебание можем да кажем, че младежите от нашия трудов колектив проявяват ясно социалистическо съзнание като стопани, като активни строители на социалистическото ни общество. Чувството им за отговорност, самочувствието им за реалния принос, който дават в изпълнението на икономическата и социалната програма на трудовия колектив, сега след Писмото на др. Тодор Живков до ЦК на ДКМС е много по-голямо. С нов подход и критерии сега решаваме проблемите на Комсомола и младежта. Досега всеки ден в 18 часа обявявахме смените за следващия ден. Тази система на планиране бе сериозна пречка те да предвиждат своите организационни и културно-масови мероприятия в една по-далечна перспектива. Въведохме месечни графици за сменните екипи. До 25 число на месеца всеки знае за следващия месец разписанието на своето работно време. Освен това правим целесъобразни подменяния на дежурните екипи, когато предстои мероприятие на комсомолското дружество. Така осигуряваме условия младежите активно да се включват в организационния живот и културно-масовата работа.

Създадохме професионално-учебен център за квалификация на младите работници. В него без откъсване от производството те могат да

Digitized by Google

получат средно образование, а други да усвоят втора и трета професия.

Приели сме конкретна програма—мероприятия за подпомагане на младежите по-пълноценно да използват свободното си време. Разширяваме съществуващия „Кът за здравето". Така сме нарекли спортната база. Обзавели сме стая за срещи на младежите преди постъпване на смяна. Там има подходяща литература, вестници, телевизор. Нашите младежи са носители на 15 флага за първенство в различни спортни дисциплини.

В нова светлина разглеждаме и проблема за наставничеството.

Ако досега можеше да ни задоволява количественото изпълнение на тази особено важна задача за възпитанието на новата работническа смяна, то сега в светлината на изискванията на Писмото ударението слагаме на качеството. Досегашният ни опит подсказва, че наставничеството е отговорна, високопатриотична дейност. Нея успешно могат да я вършат само хора, които по призива на сърцето учат младежта на трудолюбие, предават им майсторството си и любовта към професията.

Сега работата ни с наставниците е насочена към това те не само да умеят да предадат своите професионални знания и опит на младите кадри, а да усъвършенствуват и педагогическите си способности, да проявяват такт и голямо търпение, за да разгарят у своите възпитаници не само любов към професията, но и стремеж за лично усъвършенствуване, комунистическо отношение към труда и живота.

Не сме отговорили на справедливата критика на младежите за осигуряване на нужната им жилищна площ. Все още мерките ни се свеждат до очертаващата се перспектива да получим необходимия ни брой квартири и да задоволим най-нуждаещите се. Това е един съществен въпрос за нас, тъй като той е пряко свързан със стабилизирането на работническия колектив, с укрепването на младите семейства, с отстраняване на текучеството на работната ръка.

За усилията, които полага заводският комитет на ДКМС да се засилва самодейният характер на Комсомола, да се усъвършенствува вътрешноорганизационният живот на комсомолското дружество, сподели мисли, съждения и секретарят на заводския комитет на ДКМС **Деню Ангелов:**

— В досегашната си работа като комсомолски дейци сме срещали правилно разбиране от заводското партийно ръководство и партийните бюра и организации в отделните производствени участъци.

Критичният подход в оценката на работата на комсомолските дружества при обсъждане на Писмото разкри допълнителните ни слабости. По достойнство нашите младежи оценяват своето място, което Партията им предопределя в решаването на социално-икономическата програма на страната. Затова те активно се включват в социалистическото съревнование. Техният дял се увеличи в товарния график — един от трудните сектори в нашата работа. Обективна оценка получиха досегашните усилия на комсомолските ръководства за довеждане задачите, поставени в Писмото, до съзнанието на всеки младеж. Това, което ние извличаме като поука за свършеното и несвършеното досега в младежката работа, е плод на широкия разговор, който продължава и след годишно-отчетните събрания. Всички въпроси, които се отнасят до работата на комсомолските дружества, като подобряване планирането, редовното провеждане на събранията, повишаване активността на комсомолците при обсъждане на младежките проблеми, държим на близък контрол в заводския комитет. Стремим се в плановете на дружествата да се включват такива въпроси, които ще ангажират вниманието на всички младежи. Има комсомолци, които проявяват на-

Digitized by Google

сивност, когато се обсъждат плановете, а после изразяват недоволство, че проблемите, които се обсъждат на събранията, не са интересни. Ние се стремим да разгръщаме самоинициативата на комсомолските дружества при планиране на своята работа и оставяме те да подбират основните въпроси и да ги утвърдят в 6-месечните си планове. В това отношение подкрепа намираме и от районния комитет на ДКМС.

Така, както се изисква и в Писмото, основна задача на цялата заводска комсомолска организация е активната позиция на младите хора към изпълнението на социално-икономическата програма на трудовия колектив. Ще затвърдим и разширим досегашния опит на младежките производствени бригади. Набелязали сме мерки как да организираме обмяната на положителния опит, ще дадем още по-голяма обществена оценка на челниците комсомолци.

Този подход сега приложихме при подбора на ръководните кадри. В бюрата на дружествата младежите избраха изтъкнати производственици, добри организатори, хора с ясно изразени качества на другарство и взаимопомощ. Жизнената позиция на младежите е мерило за отношението към проблемите, повдигнати от др. Тодор Живков в Писмото му до ЦК на ДКМС. На събрания на комсомолските организации правим оценка за трудовата активност на младежите. Нарушаването на дисциплината, самоотлъчките са обект на обществена оценка. Това повишава у младите хора чувството за отговорност, за самодисциплина.

Заместник-секретарят на заводския партиен комитет **Марин Йотов** обърна внимание на някои от главните направления, по които работят партийният комитет и първичните партийни организации за претворяване в живота задачите, поставени в Писмото:

— Искаме от партийните кадри да работят с Комсомола така, че да решим успешно комплексната задача за младежта — учение, труд, дръзновение, жизнерадост.

Един проблем, който има решаващо значение за правилното формиране на младежите като съзнателни труженици, е верният критерий към живота и политическата им подготовка. За нас това е една постоянна грижа. Сега разширяваме натрупания опит, усъвършенстваме тематиката на школата по „Проблемите на партийното строителство". Задачата ни е всички младежи да се обучават в нея. Тя се ръководи от секретаря на заводския партиен комитет. Всеки месец се провеждат двудневни занятия по 8 часа. Строго се спазва програмата занятията да преминават на високо равнище. Търсим висококвалифицирани кадри с теоретически знания и практически опит по проблемите на партийното строителство.

Учебната програма в школата завършва с подготвен от всеки курсист реферат по определена тема. В разработката се изисква не само теоретическа обосновка на проблема, но и обобщаване на практическия опит.

За по-системен контрол на трудовата реализация на младежите за локомотивните бригади сме въвели „атестационни карти". В тях отразяваме дела на всеки младеж за изпълнението на производствения план, качеството и ефективността от неговата работа.

В отговор на Писмото по-големи грижи полагаме за подобряване партийното ръководство на младежта. Увеличихме партийното ядро в Комсомола. От 11 секретари на комсомолски дружества 9 са членове на Партията. Много млади комунисти работят с партийни поръчения в комсомолските комитети, ръководят младежки производствени единици, отговарят за идейновъзпитателната работа.

Digitized by Google

На заседания на заводския партиен комитет сега много по-често обсъждаме проблеми, свързани с организационния живот на Комсомола, с подобряване на идейното възпитание на младежта, с разширяване базата, за смислено, ползотворно и пълноценно оползотворяване на свободното им време.

* * *

Споделеният опит за извършеното досега по Писмото в Електролокомотивното депо — Подуяне говори за верния подход на партийното, стопанското и комсомолското ръководство при разработването и изпълнението на проблемите на младежта, виждането на проблемите в тяхната перспектива, стремежа да се степенуват задачите и ритмичност при тяхното изпълнение.

Направените оценки, изказаните мнения и съображения потвърждават общия извод, че сега грижата на партийното и на комсомолското ръководство е да се изменят навиците, инерцията, утъпканите пътища в младежката работа. Всяко завоевание в преустройството на вътрешния живот на Комсомола, кълновете на богатството в съдържанието на проблемите, с които се занимават дружествата, целите, към които се стремят младите хора, да стават бързо известни на другите колективи и групи.

Деля КОЛЕВА

Digitized by Google

УСЪВЪРШЕНСТВУВАНЕ НА БРИГАДНАТА ОРГАНИЗАЦИЯ

НИКОЛАЙ КОСЕВ

Мисли, породени от опита на две окръжни партийни организации

Неотдавна Секретариатът на Централния комитет на Партията разгледа информация на окръжния комитет на БКП във Враца и прие решение за по-нататъшно подобряване работата на окръжната партийна организация по внедряването на бригадната организация на труда. Констатирано бе, че в окръга е извършена конкретна организаторска и политическа работа. Но постигнатото се оценява като начало в практическото реализиране решенията на Националната партийна конференция.

Решението на Секретариата на Централния комитет на БКП за Врачанската партийна организация съдържа постановки, които представляват по-нататъшно конкретизиране задачите на партийните органи и организации по практическото реализиране изискванията на Националната партийна конференция и издигане на по-голяма висота критерия за оценка на тяхната дейност. То насочва вниманието към главните проблеми, които следва да се решават с политически средства, за да се усъвършенствува бригадната организация на труда и се превръща тя във все по-решаващ фактор за повишаване ефективността на общественото производство.

Базирайки се на опита на една окръжна партийна организация, Секретариатът на Централния комитет на Партията постави задачи, които в една или друга степен се отнасят до всички партийни организации.

●

Националната партийна конференция постави задачата, като се развива всичко положително, да се постави на принципно нова основа по-нататъшното усъвършенствуване на бригадната организация на труда. Това да става на базата на най-пълно съчетаване и използване трите елемента на производствения процес — целесъобразната дейност на човека или самия труд, предметите на труда и средствата на труда. По този начин тя да се утвърди като основно звено на социалистическата организация на трудовия колектив и главен двигател на борбата за високо качество и ефективност.

Digitized by Google

Във Врачански окръг има натрупан положителен опит и традиции в използването на бригадната форма на организация на труда, в развитието на многомашинното обслужване в текстилната промишленост и скоростното движение в рудодобива, в приложението на почина на Николай Злобин в строителството. В текстилния комбинат „Вратица" фронтът за обслужване е 22,3 стана при средно за страната 15,3. Двадесетте скоростни бригади в рудник „Плакалница" осигуряват 93 на сто от добива на руда. Бригадата „Георги Димитров" от Строително-монтажния комбинат с ръководител Георги Филипов постига над 3 апартамента на един работник.

Положителна страна в работата на окръжния комитет на Партията във Враца е, че той е насочил партийните комитети, организации и кадри към осигуряването на близко политическо ръководство на целия процес по усъвършенствуване на социалистическата организация на труда и конкретно по внедряването на бригадната форма на труда и бригадната стопанска сметка. Правилно е преценено, че постигнатото досега е само добра предпоставка за качествено нова основа, съобразно изискванията на Националната партийна конференция. **Утвърдена е и се реализира окръжна програма за внедряване и усъвършенствуване бригадната организация на труда.** Поставено е изискването да се повиши равнището на обществената производителност на труда и се достигнат предсрочно нормативите (критериите), предвидени за 1980 г. В нея са посочени средствата за постигането на основната цел и направленията, по които ще работи окръжната партийна организация. Усилията се насочват главно към: усъвършенствуване организацията и нормирането на труда; създаване условия за внедряване новата организация на работната заплата; подобряване използването на материално-техническата база и основните средства; икономичното изразходване на суровините, материалите и енергията на основата на научнообосновани нормативи, отчитащи нашите и световните челни постижения; преразглеждане и решително подобряване на съществуващите технологии и качество на произвежданите в окръга изделия. А също така — повишаване професионалната подготовка и квалификация на кадрите; преустройство на организацията на социалистическото съревнование в съответствие с новата технология на планиране и усъвършенствуване социалистическата организация на труда. Предвидени са комплекс от организационни и идеологически мероприятия, като ударението е поставено преди всичко на работата в партийните комитети и първичните партийни организации. По подобна програма работи и Плевенският окръжен комитет на Партията. С нея се предвижда годишна икономия на труд за близо 6 милиона лева и допълнителна промишлена продукция от увеличение на производителността на труда за повече от 8 милиона лева. В двата окръга почти всички партийни комитети и организации са разработили и осъществяват конкретни и целенасочени мероприятия. Издигането на бригадната организация на труда на ново, по-високо равнище все повече се превръща в първостепенна организаторска и политическа задача. Те по-конкретно и задълбочено се занимават с проблемите на бригадите — усъвършенствуване на планирането, използване на производствените мощности, икономия на суровини, материали и енергия, подобряване на идейновъзпитателната работа и създаване на здрав социално-психически климат. Повишават се изискванията към комунистите и техния личен принос за укрепването на бригадната организация на труда.

Градските комитети на Партията във Враца, Мездра, Оряхово, Козлодуй и Роман проведоха пленуми по бригадната организация на труда и бригадната стопанска сметка, а в близко време този проблем ще се обсъди и от градските партийни комитети в Бяла Слатина, Мизия, Кнежа и Криводол. Активизира се дейността и на пър-

Digitized by Google

вичните партийни организации. Тези въпроси заемат своето място и в дневния ред на заседанията на партийните бюра и събранията на първичните партийни организации. В мебелния завод „Дъб“ — Враца е утвърдена практиката пред партийната организация да се прави отчет и да се дават нови партийни поръчения, свързани с усъвършенстване организацията на труда. За ръководители на почти всички бригади са препоръчани опитни и авторитетни комунисти, някои от които имат над 25 години трудов стаж в завода. Опитът сочи, че за да стане бригадната организация кръвно дело на целия колектив, трябва решително да се подобрява индивидуалната работа с хората, да се вниква в техните грижи и потребности, с повече топлота и отзивчивост да се решават не само въпросите на производството, но и проблемите от социално-битов характер.

Положителен е примерът и на партийните комитети в Стопанския химически комбинат, Строително-монтажния комбинат и Автокомбината — Враца, Нефтохимическия комбинат и Тютюневия комбинат — Плевен и други, които осъществяват пълноценно политическо ръководство по усъвършенстването на бригадната организация на труда в своите колективи. Под ръководството на заводския партиен комитет в Стопански химически комбинат — Враца е разработена комплексна програма за периода 1978—1980 година. В нея проблемите на организацията на труда са поставени в съответствие с изискванията на Националната партийна конференция комплексно, като диалектическо единство на трите елемента на трудовия процес. Използвани са най-новите наши и чужди постижения в областта на химическата промишленост, особено по отношение предметите и средствата на труда. Разработени са редица документи като: правилник за устройството и работата на бригадите в комбината, наредба за организация на работната заплата в условията на бригадната организация на труда; система за организация на социалистическото съревновние и други. Във всички бригади се внедрява вътрешностопанската сметка. Характерна черта както в програмата, така и в многообразната политическа и организаторска работа, която комбинатската партийна организация провежда за нейното осъществяване, е, че са проникнати от грижа за човека и стремеж неговият труд да стане по-лек, по-производителен и ефективен.

Работата в двата окръга по усъвършенстване на бригадната организация на труда и за изграждането на комплексни бригади се осъществява главно в две направления. От една страна, като се извършва критичен анализ на съществуващата бригадна организация на труда в отделните отрасли на материалното производство и се набелязват конкретни мерки за привеждането ѝ в съответствие с постановките на Докладната записка и изискванията на Националната партийна конференция. От друга страна, подето е внедряването на бригадната организация на труда в отрасли, предприятия и производствени участъци, в които тя не е съществувала. Извършва се широка организаторска, политическа и стопанска дейност, която дава значителен тласък в развитието на тази основна форма на организация на труда. Определено трябва да се подчертае, че това става главно в резултат на активността и действената намеса на партийните комитети и организации.

Стремежът сега е бригадите да се изграждат не механически, а съобразно спецификата на производството, да се обхванат относително затворени технологични цикли, фази, готови изделия и на тази основа да се внедрява бригадната стопанска сметка. Правят се успешни опити за включване в бригадите на работниците от ремонтното и инструменталното стопанство, на обслужващия и помощния пер-

Digitized by Google

сонал. Към края на 1978 година във Врачански окръг са формирани не малко специализирани и комплексни бригади в различните отрасли на материалното производство. Повече от половината от тях са приведени на бригадна стопанска сметка, а в останалите се извършва съответната подготовка. Сега процесът на усъвършенствуване вътрешната организация в бригадите продължава, за да се постигне комплексно обхващане на трите елемента на производствения процес.

Да вземем за пример как е организирана бригадата „Тотка Илиева — Роза" в завода за детско-юношески облекла „Пионер" — Бяла Слатина. Тя се състои от 110 работника, разделени на две смени, и е специализирана за производство на панталони. Работи на базата на нормирано планово задание, което съдържа: плановия брой на изделията, нормовремето за единица продукт и общото нормовреме в минути, фонд „Работна заплата" и комплексна разценка. Организирана е на всеки два часа и отчетност за количественото изпълнение на плановата задача, а в края на месеца се прави преглед на резултатите. При преизпълнение на показателите по качеството се добавя към фонд „Работна заплата" по 0,5 на сто за всеки процент, а при неизпълнение се отнема по едно на сто. Цялостната дейност, включително и разпределението на фонд „Работна заплата" между членовете на бригадата на базата на коефициент за трудово участие, се ръководи от бригаден съвет. Резултатът? Средното постижение на един работник е 14,58 ушити панталони на смяна срещу 10 броя в предшествуващата година.

Сега се предвижда по-нататъшно разширяване и внедряване бригадната форма на организация на труда във Врачански окръг. Съгласно разработките в насрещните планове през 1979 година ще бъдат обхванати в комплексни и специализирани бригади близо 85 на сто от заетите в отраслите на материалното производство.

И в Плевенски окръг близо 70 на сто от работниците са включени в комплексни и специализирани бригади. Повече от половината от тях вече са приведени на вътрешностопанска сметка, а плановото нормирано задание е постоянен елемент в дейността им.

Националната партийна конференция определи политическия подход като сърцевина, същностна черта и обективно необходимо качество на партийния стил и ръководство. Опитът на двете окръжни партийни организации по практическото приложение на едно от главните решения на конференцията недвусмислено потвърждава, че всяко подценяване на това изискване неминуемо води до намаляване на резултатите в партийната дейност и ръководството за усъвършенствуване на социалистическата организация на труда. Ето защо след оценката на постигнатите успехи **Секретариатът на Централния комитет на Партията посочи в своето решение, че все още в центъра на организаторската и политическата работа на партийните организации не са поставени принципно новите изисквания на Националната партийна конференция по внедряването на бригадната организация на труда.** Някои партийни комитети и организации не се оказват на висотата на политически ръководства, задоволяват се със стар подход и принизени критерии. Проявява се неумение да се разграничат новите изисквания от съществуващата организация на труда, допуска се стари неща да се представят за нови.

В резултат на такъв подход редица партийни комитети и организации са подценили сложността и политическия характер на работата, която следва да се извърши за усъвършенствуване бригадната организация на труда. За решаване на задачата са си поставили нереални кратки срокове и предимно количествени измерители. Вместо партийно-политическо ръководство и контрол над стопанските ор-

Digitized by Google

гани и кадри те са се заели пряко с оперативно разпоредителни функции.

В редица предприятия в недостатъчна степен се изяви организаторската функция на стопанските ръководства, компетентната помощ и участие в решаването на проблемите на инженерно-техническите и икономическите кадри. Не малка част от тях не виждат и не дооценяват ролята на бригадната организация на труда. Тя не е свързана органически с вътрешната стопанска сметка. В отделните отрасли няма достатъчно яснота по нейното прилагане, не са разработени съставните ѝ елементи съобразно специфичните условия. Не се проявява търсене, инициатива, не се използват в пълнота предоставените с най-новите документи на Партията и Правителството права на стопанските ръководства.

Конкретната организация, численият и квалификационният състав на всяка бригада в най-голяма степен зависи и се определя от характера и равнището на производствения и технологическия процес. Ще се изграждат по-малки и по-крупни бригади, комплексни и специализирани — шаблон в това отношение не може да има. Това показва досегашният опит на двата окръга. Ето защо особено значение придобива въпросът за критерия при развитието и внедряването на бригадната организация на труда. Точен и ясен отговор на този въпрос се дава в Решението на Секретариата на Централния комитет на БКП за работата на Врачанската партийна организация. Независимо че е извършена значителна работа за усъвършенстването на бригадната организация на труда, то постигнатото, може да се каже, се отнася повече до формата, но не и до коренното преустройство в дейността на бригадите. Тази оценка има изключително важно, принципиално значение за по-нататъшната дейност. Тя насочва вниманието към главното — **решително повишаване на ефективността, осигуряването на високи крайни икономически резултати. Това е най-важният критерий за оценяване преустройството в бригадната организация на труда и нейното повсеместно внедряване.**

Съществуващите недостатъци намират ярко отражение във факта, че извършеното преустройство и разширяването на обхвата на бригадната организация на труда не се отразиха решително върху крайните икономически резултати от дейността на колективите. Не водят до изпълнение и преизпълнение на качествените икономически показатели, до издигане на по-високо техническо и технологическо равнище качеството на продукцията. Естествено, не може да се говори за усъвършенстване на социалистическата организация на труда, а да не се постигат показателите на Националната партийна конференция за използването на основните производствени фондове, суровините, материалите, енергията, живия труд. Това сега е главното противоречие в развитието и внедряването на бригадната организация на труда, което следва да се преодолее в работата на всеки трудов колектив, на всички равнища. Ето защо Решението на Секретариата на Централния комитет на БКП задължи партийните комитети и организации най-активно да съдействуват и да изискват от стопанските ръководства да осигуряват всички необходими производствено-технически, технологически, планово-икономически и други условия, за да се повишава решително ефективността от внедряването на бригадната форма на организация.

Преди всичко следва да се подобри работата за разработването на тези проблеми в инженерните проекти и насрещните планове на съответните колективи. Ядро на тези планове да бъдат разчетите за икономически ефект, който ще се получи от внедряването на бригадната организация на труда на основата на пълното обхващане три-

Digitized by Google

те елемента на производствения процес. Да се създаде действен механизъм на материална заинтересованост и отговорност. Всяка бригада да знае предварително каква организация следва да създаде и поддържа на високо равнище, какви икономически показатели и нормативи трябва да достигне, за да може да премине към новата организация на работната заплата.

●

По-широкото внедряване и усъвършенстване на бригадната организация предявяват по-високи изисквания към организаторската и политическата работа на партийните комитети и организации. Предизвикват необходимост от обогатяване на вътрешнопартийния живот, особено в първичните партийни организации и партийните групи.

Опитът на Врачанската и Плевенската партийна организация в това отношение поражда някои мисли.

Изключително значение придобива проблемът за осигуряването на партийното ядро и политическото ръководство на бригадите. Оказа се, че този въпрос досега е решаван незадоволително. Така например в по-голямата част от бригадите няма изградени партийни групи, а в някои — нито един комунист. Това е така главно поради недооценяване на този въпрос. Формирането на бригадите не се е съпровождало с необходимото и целесъобразно разместване на някои комунисти с партийно поръчение да укрепят бригадите, да се изградят в тях щабове за политическо ръководство. Не е предвидено, че без наличието на здраво партийно ядро трудно ще се осъществи процесът на дълбоко преустройство в дейността на бригадите. В тази връзка опитът показва, че в преобладаващата част от тях организираното партийно ядро ще бъде партийната група, а в останалите — първичните партийни организации. Проблемът не е само в изграждането им, а преди всичко в тяхното организационно и политическо укрепване, в издигането за партийни групови отговорници най-авторитетните и подготвени комунисти, в грижите за повишаване на тяхната квалификация.

За да стане това, е необходима постоянната помощ и контрол на партийните бюра и комитети, решително да се пренасочи всестранната дейност на първичните партийни организации към проблемите на партийната група, на малкия трудов колектив.

Заслужава внимание опитът на Врачанската партийна организация по изграждането на партийно-комсомолски групи в бригадите, където има по-малко комунисти. Броят на групите сега е 235. В тях са включени 689 комунисти и над 110 комсомолци. Освен това в бригадите има 258 комсомолски групи. А почти във всяка една е изградена профорганизация или профгрупа.

След като се изградят бригадите, главното е да се използват всички форми и средства за решаването на основните производствени задачи и постигането на високоефективна стопанска дейност. Изменения във вътрешнопартийния живот трябва да доведат най-малко до две неща: първо — в центъра на организаторската и политическата работа на първичните партийни организации реално, на практика да се поставят проблемите на социалистическата организация на труда и плановото ръководство на икономиката, за повишаване ефективността и качеството; второ — да се усвоят и прилагат в живота високите критерии и изисквания на Единадесетия партиен конгрес и Националната партийна конференция.

Усъвършенстването на бригадната организация на труда има не само производствени и структурно-организационни аспекти. Не по-малко важни са социалните, идеологическите и възпитателните

Digitized by Google

проблеми, които следва да се решават на ново, по-високо равнище. Социалистическата организация на труда съдържа потенциално големи възможности за възпитаване на комунистически добродетели — висока съзнателност, отговорност, организираност, дисциплина, колективност, взаимопомощ. Сериозно задължение на партийните и обществените организации е чрез формите и средствата на възпитателната и политическата работа да използват тези възможности най-пълно, да съдействуват за формирането на дееспособни бригадни колективи и на труженици с високо социалистическо съзнание.

Обръщението на Централния комитет на БКП към комунистите и трудещите се във връзка с изпълнението на плана за общественоикономическото развитие на страната през 1979 и 1980 година е адресирано в най-пълна степен към бригадите като най-малки, но с изключително важна роля трудови колективи в системата на социалистическата организация на труда. Грижата на партийните комитети и организации за постоянно усъвършенствуване на бригадната организация на труда и поставянето ѝ в центъра на организаторската и политическата им работа е в пълно съзвучие с духа на Обръщението. Сега главното, решаващото е непрестанно нарастващата политическа отговорност за практическото реализиране на девиза за високо качество и ефективност, за постигането на високи резултати в социално-икономическата област.

РЕЗУЛТАТИ НА ПОДОБРЕН ПОДХОД

Допреди няколко години за Великотърновски окръг се знаеше, че е голям производител на захарно цвекло, зеленчуци и грозде, но от 1976 г. окръгът се нарежда на второ място в страната по обема на общата животинска продукция в обществения сектор, давайки 7 процента от месото и над 6 процента от млякото и яйцата, които се произвеждат у нас. Радостно е също така, че продукцията е добита при високи качествени показатели. Един рядко срещащ се факт: през годините на шестата и първите две години на седмата петилетка за разширение, реконструкция и модернизация на животновъдни обекти са вложени над 33 млн. лева, а успоредно с това общата животинска продукция за 1976—1977 г. на 100 лв. основни фондове нараства от 32 на 36 лева. Средствата, които обществото е дало като основни фондове, са защитени добре. Общественото животновъдство в окръга е реализирало близо 10 млн. печалба.

Представител на редакцията води разговор със секретаря на окръжния комитет на БКП **РАЙЧО ПЕНЧЕВ** за новия подход в стила на партийните и стопанските органи и организации, за решенията на пленума на окръжния комитет от октомври 1978 г. по тия проблеми.

— На какво се дължи успехът през последните години?

— Причините имат комплексен характер, но все пак основното е във високата съзнателност и чувство за партийна отговорност към задачите, които постави XI конгрес на Партията: „Главното направление в развитието на селското стопанство през VII петилетка да бъде увеличаването на продукцията от животновъдството“. Това чувство за

Digitized by Google

отговорност трябва заслужено да се оцени, като се има предвид и фактът, че не става дума за измъкване от затруднено положение, че придвижването към челните позиции е по-трудно.

— Всичко това е едно явление, една причина, мотиви и предпоставки за окръжния комитет и комунистите от селското стопанство, но правилно ще бъде да се разкрие технологията на ръководството, да споделите опита си за основните направления в работата.

— Окръжният комитет степенува задачите, постави някои от тях на преден план и ги взема на отчет: фуражният проблем, увеличаване броя на животните и състоянието на материално-техническата база, подобряване на племенната работа, усъвършенстване на организацията на труда. Тия направления на работата не са откъснати, а заедно обвързани. Така например фуражния проблем непосредствено свързваме с ефективното използване на земята, с усвояването на всяко парче изоставена площ, с въвеждането на новите технологии за интензивно производство на фуражи; с прибирането на всички груби фуражи и тяхното обработване, защото новото разбиране е, че пълноценен фураж е само оня, който е обработен. Въпросът за бройките животни разглеждаме успоредно с подобряване на материално-техническата база, с въвеждането на по-съвършена организация.

— Тази взаимообусловеност подсказва, че вие пристъпвате към задачите не по традиционния път, а с нов подход.

— Това е може би най-същественото в нашата работа. За фураж и бройки животни, за материална база винаги се е говорило, но ако не се измени подходът в работата, ако не се отчете спецификата на интензификацията, ще останем в сферата на пожеланията. Изходът е да се използват предимствата, които ни дава мултипликационният подход, още повече че редица партийни документи ни задължават да го прилагаме на всички равнища. Тук не става дума за някаква реорганизация, а за това, че всяко организационно и технологично решение се оценява през призмата не на локалния ефект, а според ефекта, който ще се създаде по цялата верига на производствения процес.

— Интересно е как виждате това например за първото направление — фуражопроизводството?

— Окръгът е голям производител на соя, захарно цвекло, зеленчуци и редица други, които през последните години се увеличиха и изместват царевицата и люцерната. Сега от по-малки площи трябва да осигурим по-голямо производство, за да отговорим на темповете в развитието на животновъдството. Става дума за конкретно практическо решаване на задачата — за най-ефективно използване на земята.

Така например опитът в полупланинския и планинския район на окръга ни навежда на нови производствени решения. Въпросът за зърното, сочните и тревните фуражи там ще решаваме по нов начин. Вместо да се засява царевица и ечемик, които при тези условия са нискодобивни, започваме да отглеждаме новата зърнено-фуражна култура — хибрида „Тритикале“, която и при по-бедните почви гарантира производството на 300 кг зърно от декар. В полупланинските и планинските райони вече на по-широка основа започна разработването на изоставените и нископродуктивни земи за отглеждането на тревни смески. Опитът на АПК—Елена в това отношение заслужава внимание. През миналата година там разработиха 12 000 дка и ги засяха с културни тревни видове. От тези площи при първия откос се

Digitized by Google

получи 1200—1300 кг зелена маса, от втория откос съхраниха по 200—250 кг сено, а след това до късна есен някои от площите се използваха за паша. В крайна сметка от всеки декар се получиха по 200—250 кръмни единици, с които могат да се произведат минимум 200 литра мляко или 40—50 кг шилешко месо.

Проблеми за увеличаване на фуражното зърно и сочните фуражи в полските райони ще решаваме главно чрез прилагане на технологията за отглеждането на интензивни посеви от царевица за зърно и силаж, люцерна и други. Към кравефермите ще бъдат зачислени поливни площи, върху които ще се отглеждат фуражна царевица, люцерна, репко и някои други сочни фуражи. С други думи, без съществени структурни изменения намираме нарастващ ефект в териториален аспект.

— Няма ли да се затруднят ръководствата на фермите, да се откъснат от преките им задачи?

— Опитът в окръга показва, че това е най-добрият начин да се получи повече и качествен фураж. Производството изцяло е механизирано и при най-голямата ферма от 1000 крави площта не ще надвиши 2000 дка. С придадената техника и механизатори ще се води борба за високи добиви и за приготвяне на качествени компоненти на типизираното хранене. Когато например фуражната царевица и репкото са в бригадата за промишлено производство, те се превръщат в балансиращи култури. Дадем ли ги на фермата, стават едни от основните и кога и как ще се приберат вече се оценява не през призмата на интереса „общ доход", а от това доколко ще се отразят в производството на мляко. Ето как организацията създава предпоставки вниманието да не се насочва само към локалния ефект на общата продукция, а към крайния ефект, който ще се получи от стоковата продукция.[1]

— Само при фуражопроизводството ли виждате възможности за организиране на постоянно нарастващ ефект?

— Разбира се, че е правилно да се търси специфичното приложение на този подход във всички сфери. Например в програмата на последния пленум е записано: „Да се внедри групиране на животните според тяхната продуктивност и физиологическо състояние, с оглед създаването на възможности за ефективна развъдно-подобрителна работа, хранене според нужните и пълно използване на биологичния потенциал". Ще приведа само един пример за изясняване на казаното. В миналото кравите така се групираха, че всички доячи да бъдат поставени при еднакви условия. В редица челни ферми съобразно опита, който възникна в АПК — Павликени, сега се създават групи с изравнена продуктивност. Това решение веднага се отразява на производителността на труда: доячката може да работи с повече доилни апарати поради еднаква продължителност на доенето, отпада диференцираното раздаване на концентрирания фураж, който процес може да се автоматизира, или концентратът изцяло да се включи в монодажбата. Всичко взето заедно е също една от предпоставките за внедряването на опита на Лейда Пейпс, за рязко увеличаване производителността на труда. В това отношение има много добри постижения в кравефермата в с. Червена — 240 крави са зачислени на 3 доячки.

---

[1] По този въпрос има и друг опит в страната, който редакцията популяризира на страниците на списанието.

Digitized by Google

— Дотук повече се спряхме на базата, на материалните предпоставки...

— Така е, но това не значи, че се отдава по-малко внимание на организацията на труда, на активизирането на субективния фактор. Многократно окръжният комитет е изтъквал, че преломът в работата може да дойде само ако низовите стопански звена, ако общинските комитети и първичните партийни организации се заловят с тези въпроси. Ония стопански и партийни ръководители, които виждат проблемите в дълбочина и перспектива, стават носители на умножаващия се ефект и резултатите там са значителни. За какво става дума? В най-добрите животновъдни ферми не се дават твърдо високи възнаграждения въобще, а заплащането се свързва с приложението на акордно-премиалната система. Или да вземем условията на труда. Те стават сега все по-определящи за привличане на добрите животновъди. През последните години почти не съм имал случай, когато посещавам животновъден обект, да чуя оплакване заради ниско възнаграждение. Ако има недоволство, то е от лошите битови условия, от калта, която газят животновъдите, поради липсата на някои елементи от промишлената технология. И практиката показва, че когато стопанските ръководители насочат средствата не за скъпи сгради, а за модернизация, която облекчава труда, тогава животновъдите не само се задържат, но и тия, които са напуснали, се завръщат.

— Това значи, че те действуват със стила на политически ръководители, отчитайки интересите на колектива, но как да се постъпи с ония, които не са овладели този стил?

— Въпросът е сложен и той не може да се реши с едно мероприятие. Може да се каже, че това е постоянна задача не само защото има слаби ръководители, но и поради факта, че развитието поставя по-високи изисквания. Формите са различни, ще посоча някои. Необходимо е по-категорично да се преодоляват местническите интереси и да се осъществява концентрацията и специализацията, които ще даде възможност да се изявят най-добрите кадри в дадено направление. Например известни са успехите на животновъдите в клоновото стопанство в с. Морава, последователният и неотслабващ ентусиазъм на неговия председател Йордан Георгиев. До това стопанство от редица години изоставаха съседите от с. Драгомирово. След като последното премина към Морава, още първата година средният млеконадой нарасна с 600 л. Ето какво значи субективен фактор. Това е единият път, но не по-малко значение отдаваме на обучението на кадрите, на запознаването им с челния опит. Тази пролет в Морава беше проведено съвещание за изучаване опита по водене на социалистическото съревнование. Окръжният комитет прие този опит като модел, показа го, обясни го и сега държи за неговото приложение. Наскоро проведохме съвещание с ръководителите от полския район в АПК—Елена за използуване на пустеещите земи. Вярно е, че те постигнаха нещо съществено при използването на земята при планинските условия, но във всеки комплекс има стръмни скатове, оврази и други пустеещи площи, които, ако се култивират по описания начин, обработваемата земя на окръга би се увеличила с около 100 хиляди дка. Само от решаването на това мероприятие през близките 2—3 години селскостопанската продукция ще нарасне с минимум 10—12 млн. лв.

Digitized by Google

— Овладяването на челния опит е една належаща задача, която трябва да стигне и до трудовите колективи, да ги вълнува и поражда потребност за приложение.

— При изучаването и внедряването на челния опит не работим само с ръководните, а и с изпълнителските кадри. Трудно е да се осъществи и би създало излишно напрежение посещението на един обект от всички желаещи в окръга. Хаотичното изучаване на опита създава затруднения на челния колектив, защото и работниците, и ръководителите са натоварени с ежедневни задачи. Най-правилният път за широкото популяризиране на опита виждаме в създаването на опорни пунктове. Например на окръжно равнище събираме председателите на АПК, зам.-председателите, главните специалисти и секретарите на общинските партийни комитети. По-нататък обаче под контрола на окръжния комитет на Партията ръководствата на комплексите и партийните комитети пренасят работата в някои ферми, които се превърнаха в бази да разпространяване на челния опит. Например кравефермите в Долна Оряховица, Поликраище, Недан, Морава, Червена и на редица други места станаха средищни по въпросите на организацията на труда и социалистическото съревнование, където се обучават низови стопански ръководители, секретари на първични организации и производственици. Работата продължава в колективите, където се поставят конкретни цели. Така например първичната партийна организация, в която членуват животновъдите от с. Първомайци, реши да изучи опита на доячките стотоннички от АПК — Лозница, Разградски окръг. Благодарение на ясната цел, конкретния опит и настойчивата синхронизирана работа на стопанското ръководство и бюрото на ППО само за 2 години от 12 доячки 11 постигнаха и надхвърлиха тези показатели.

— Това показва колко е необходимо задачите, които се поставят пред ръководствата, да се трансформират в трудовия колектив.

— Става дума за умението да се работи с хората, за индивидуалната работа с тях. Да вземем за пример подготовката на пленума на ОК на БКП по въпросите на масово-политическата работа, проведен в края на 1977 година. Той беше предшествуван от двегодишен преглед за състоянието на масово-политическата работа, като за селското стопанство вниманието се насочи към работата с механизаторите и животновъдите, хората, от които на практика сега зависи съдбата на селскостопанското производство. Прегледът показа редица неща. Стана ясно например, че за да се въвлекат преките ръководители в масово-политическата работа, те трябва непрекъснато да бъдат обучавани и широко информирани. Във всички общински комитети са определени най-изтъкнатите ръководители и обществени дейци, които установиха трайни връзки с колективите, посещават ги ежемесечно, информират ги по най-важните въпроси на АПК, на страната за международното положение. Правят задълбочено обсъждане на плана и на вътрешностопанската сметка. На животновъдите се повиши самочувствието, когато започнаха да виждат по обектите отговорни партийни и стопански дейци, които могат да дадат отговор, да решат редица въпроси.

— А ако не могат да ги решат?

— В такъв случай ще ги поставят пред компетентния орган. Тук интересното е и това, че от друга страна редица ръководители свързаха дейността си с конкретни задачи, дори необичайни за техните преки задължения. Например един председател на общински съвет на пръв поглед няма работа в кравефермата, но именно защото и тая

Digitized by Google

категория ръководители сега ги заангажирахме с проблемите на животновъдството, на редица места се асфалтираха пътищата до фермите, уреди се въпросът с транспорта, разносната търговия и други проблеми.

— Интересно е да посочите някои примери и резултатите от това комплексно въздействие.

— Примерите са много, защото в това отношение окръжният комитет не създава схеми за работа, а дава насоките, като разчита на гъвкавостта и инициативата отдолу. Да вземем например общинския партиен комитет в с. Павел. При тях проблемът за работната ръка е решен по пътя на индивидуалната работа, насочена към фамилии с традиции в животновъдството. Затова във фермите работят и млади хора, и жени. Хубаво е, че в общинската партийна организация тази задача се разглежда като непрекъснат процес и решили въпроса днес, вече мислят за утрешния ден. Много се говори и пише, че в подрастващото поколение трябва да се създава любов към дадена професия: на едно място учениците отглеждат зайци, на друго в определен ден посещават и помагат във фермите. В с. Павел създадоха секция по конен спорт, децата се увлякоха, завъртяха се около животните и сигурно някои от тях ще запазят и пренесат ентусиазма в бъдещата си професия. Грижата за младите е особено характерна в този комитет главно с това, че ги привличат в работата с пълно доверие и отговорност. Например тази година всичките люцернови площи бяха зачислени на поливаческо звено от комсомолци. Те ги поливаха самостоятелно през цялото лято и за първи път бяха взети 5 откоса. Балирането на сеното и сламата бяха възложени изцяло на комсомолското дружество и то се справи чрез своите членове механизатори, които работиха през кампанията на две смени.

Добри думи могат да се кажат за наставничеството, което се породи в свинекомплекса в с. Михалци. На този обект се задържаха младежи поради внедрената в производството промишлена технология и поради новото отношение, което се създава и утвърждава към тях.

Общинският партиен комитет в Полски Сеновец въведе паспорт на животновъда за висококачествена продукция. Това е част от тяхната система за управление на качеството, която заинтересува и раздвижи трудовите колективи.

— Когато говорим за общинските партийни комитети, не бива да се забравя и фактът, че те осъществяват ръководната си роля чрез боеспособни първични партийни организации.

— Аз споменах няколко общински комитета, като разбирам цялата общинска партийна организация. Вярно е, че там където има изградени първични партийни организации, в които членуват само животновъди, задачите се решават бързо, животът на колективите е по-съдържателен и целеустремен. Сега обаче на окръжния и на общинските партийни комитети е ясно, че по-нататъшното усъвършенствуване на партийното ръководство на този отрасъл не може да се търси единствено в изграждането на нови първични организации. Тия, които споменах, са големи и имат пълнокръвен живот. Но на повечето места комунистите на работа в животновъдните ферми са малко и да се изграждат партийни организации от няколко членове е неоправдано. Нещо повече, когато има организации, в които членуват комунисти и от други отрасли, имащи обслужващ характер по отношение на животновъдството, тогава и проблемите на този отрасъл могат да се решават със силите на по-широк фронт. Ясно е едно, че трябва да се търси

Digitized by Google

усъвършенстуването на партийната работа, да се създава здраво партийно ядро в лицето на партийните групи, да се издига техният авторитет и партийна отговорност. В това направление има положителни примери. На едни места задачите се разглеждат предварително в партийната група и когато се поставят пред колектива, всеки работник знае, че при осъществяването им в първите редици ще бъдат комунистите. На други места за работата на отделната ферма се докладва на заседания на бюрата или на партийни събрания от партийния групов отговорник и всичко това безспорно издига авторитета на групата като деен политически ръководител на колектива.

— И накрая какви задачи се поставят за тази година?

— Да се затвърдят постигнатите успехи, да се превърнат в ежедневие. Все още не ни удовлетворяват средните показатели. Зад тях се крият много слабости от субективен характер. С особено внимание се отнасяме към изоставащите колективи и към тези, които не работят според предоставените им възможности. Ако издигнем ефективността на тяхната работа, и окръгът като цяло ще постигне нови успехи в развитието на животновъдството.

РЪКОВОДИТЕЛЯТ НА МАЛКИЯ КОЛЕКТИВ

ИВАН ФИЛИПОВ
първи секретар на Благоевградски районен комитет
на БКП — София

В управлението на производството особено място заемат преките ръководители — началник на цех (участък и смяна), техническите ръководители на обект, майстор, бригадир и други. Чрез тях главно се осъществява връзката между ръководствата на предприятията и непосредствените изпълнители на производствените операции — работниците. На дело се реализират задачите, поставени от Партията в сферата на материалното производство.

Прекият ръководител най-често е и ръководител, и изпълнител. Това обстоятелство му дава възможност най-резултатно да въздействува на работниците. Той е един от решаващите субекти за успешното изпълнение на поставените пред малкия колектив производствени задачи, за повишаване на специалната подготовка, съзнателността и дисциплината на производствениците, за усъвършенстуване на трудовата среда, за формиране чертите на труженика на новото социалистическо общество и издигане още повече на социалната му активност.

В Програмата на Българската комунистическа партия, приета на X конгрес, се казва: „От ръководителя все повече се иска не само да познава характера на производството, да бъде на висотата на техническите, икономическите и правните знания, но и да умее да възпитава хората; да се съобразява с механизма на действие на неикономическите фактори в производството и другите области на живота (социал-

Digitized by Google

на психика, морал, бит, културно-естетически интереси и др.); да изучава настроенията, предложенията и мненията на хората, които ръководи, да знае техните нужди и интереси и да умее да ги свързва с интересите на колектива и обществото."

Тези изисквания на Партията се отнасят както за ръководителите на по-горните управленчески формирования, така и за командирите на низовите производствени звена.

* * *

Партийните органи и организации в Благоевски районен комитет на Партията в София полагат системни грижи за подбора, подготовката, възпитанието и ежедневното ръководство на този най-многоброен и особено важен състав от кадри. Това изискване нарасна още повече след Националната партийна конференция, която постави задачата малките производствени колективи (бригадите и другите колективни форми на организация на труда) „да се утвърждават като основни и да се изграждат на вътрешностопанска сметка".

Неотдавна районният комитет проведе пленум по проблема за понататъшното издигане равнището и ролята на прекия ръководител на малкия производствен колектив. На него се потвърди, че през последните години в тази насока партийните комитети и бюрата, стопанските ръководства са натрупали ценен опит и са постигнали добри резултати. Но задачата сега е дейността на низовия командир в производството да се свърже по-пряко с новите задачи, поставени от Националната партийна конференция — усъвършенстване социалистическата организация на труда и планирането в малкия трудов колектив на базата на вътрешната стопанска сметка, по-пълното използване на всички резерви, за високо качество и висока ефективност.

Системна и особено резултатна дейност в това отношение развиват партийното и административното ръководство на ТПК „Пострадали от войните и фашизма". Това съдействува за разгръщане на инициативата и творчеството на преките ръководители. Така например началникът на цеха за детско облекло Бина Димитрова внесе смели изменения в технологията, което допринесе за рязко повишаване качеството на продукцията и за редовно преизпълнение на икономическите и натуралните показатели. След като пое участък „Бебешко облекло", Мария Стоилова, опирайки се на партийната организация и ръководения от нея колектив, засили контрола по качеството, подобри технологията и отчетността, укрепи дисциплината. По този начин от губещ участъкът се нареди в първите редици на кооперацията.

Не са малко преките ръководители, които полагат постоянни грижи за подобряване условията на труда и производството, за решаване на някои социално-битови въпроси, за създаването на подходящ психически климат между членовете на колективите. По инициатива на майсторите ръководството на Хлебозавод № 3 разшири битовите помещения, направи изолация за намаляване на шума и запрашваемостта в складовата инсталация.

Важна предпоставка за издигане и утвърждаване авторитета на прекия ръководител в производството е точното и пълно определяне на неговото място и роля, както и изясняване и съблюдаване на функциите, правата и задълженията му в системата на управление на предприятието.

Съгласно Постановление № 1 на Секретариата на ЦК на БКП, Министерския съвет на ЦС на БПС от 1974 г. ръководствата на предприятията бяха задължени да разработят длъжностни характеристики на всички преки ръководители като основен статут за тяхната дейност.

Digitized by Google

Този въпрос беше правилно разбран и решен в болшинството предприятия, което се отрази положително върху цялостната им дейност. Но задълбоченият критичен анализ, направен от районния комитет, сочи, че някои ръководства подцениха задачата и не доведоха работата докрай.

* * *

Проблемът за мястото и ролята на прекия ръководител на производството има и редица други аспекти. В Докладната записка на др. Тодор Живков и в решенията на Националната партийна конференция е поставена задачата за **преодоляване на несъответствието между нарасналите възможности на икономиката, от една страна, и изоставането на субективния фактор, от друга.** Този извод и следователно тази задача изцяло се отнася и за преките ръководители на низовите производствени звена като субект на управлението.

Социалистическата организация на труда трябва да се разглежда като диалектическо единство на трите основни елемента на трудовия процес, а именно: средствата на труда, предметите на труда и живия труд. Във всички случаи обаче решаваща роля играят кадрите.

Специално организацията на труда в низовите производствени звена и на самите работни места зависи в най-голяма степен от преките ръководители на производството. Затова на пленума беше отделено особено важно място на този проблем. Сега усилията на партийните организации и стопанските ръководства са насочени към засилване ролята на тези ръководители, за подобряване организацията на всяко работно място, за рационалното използване на живия труд, за пълноценното оползотворяване на предметите и средствата на труда. Все по-голям брой от тях не само на думи, но и на дело се включват в борбата за усъвършенствуване социалистическата организация на труда като ключов проблем за по-висока ефективност и високо качество. Не са малко преките ръководители, които активно участвуват при разработване и реализиране на инженерните проекти и проектите за усъвършенствуване социалистическата организация на труда, при утвърждаване на бригадната и другите колективни форми на организация и привеждането им на вътрешностопанска сметка. Съгласно новите изисквания в завод „Витоша" с активното участие на преките ръководители са преустроени 54 бригади с 1850 работника, които от 1. I. 1979 година следва да заработят на вътрешностопанска сметка. А самият този факт съдействува за изясняване и утвърждаване на социалната им роля и място, за повишаване на тяхната подготовка и отговорност и за изявяването им като авторитетни ръководители на малките колективи.

Ръководителят на малкия колектив добре познава и вижда тесните места в участъка, в който работи, и е в състояние да направи ценни предложения за тяхното преодоляване, за разработване на оптимален насрещен план. След Докладната записка на др. Тодор Живков и особено след Националната партийна конференция ръководствата на предприятията положиха усилия за използване на тези възможности. В резултат на проведените мерки бяха разработени по-реални, по-добре обвързани и балансирани планове. Независимо от това работата не е доведена докрай. Все още има низови ръководители, които не се включват пълноценно в изпълнението на тази задача. Ето защо районният комитет на БКП задължи партийните организации и стопанските ръководства, оказва им ефективна помощ и контрол, за да обърнат специално внимание за разгръщане инициативата и енергията на всички преки ръководители. Особено целенасочена и силно въздей-

Digitized by Google

ствуваща бе партийната ни работа при разработването на насрещните планове за 1979 и 1980 година.

Преките ръководители в предприятията на района играят важна роля при организирането и провеждането на **социалистическото съревнование** между цеховете, участъците, смените, строителните обекти, бригадите и другите производствени звена. Те са организатори на трудовата дейност на колективите, провеждат разяснителна работа, дават първичните данни за производствените резултати и правят оценки и предложения за награждаване. В много случаи те са инициатори и разпространители на нови почини.

Значителен е броят на преките ръководители, които **участвуват в наставническото движение** и сами са поели задължения да обучават новопостъпили работници. В завод „Витоша" над 80 на сто от тях са наставници. В цех III всички бригадни ръководители са такива. Бригадирката наставничка Митра Спасова от цеха за спортни облекла на първото национално съвещание на наставниците в София получи орден на труда — **златен.**

Изявата на преките ръководители в социалистическото съревнование би била още по-пълна и по-резултатна, ако самите те по-масово с лични обещания и договори участвуват в него. С това не само биха спомогнали за по-доброто изпълнение на производствените задачи, но с личния си пример биха увлекли още повече работниците. Не може да има съмнение, че това ще съдействува за повишаване на тяхната производствена и обществена активност и за издигане на авторитета им в колективите.

* * *

Болшинството от партийните комитети, бюра и организации отделят **все по-голямо внимание на политическото и идейно-нравственото възпитание на преките ръководители** чрез въвличането им в обществения живот на колективите. Много от тях са членове на ръководствата на партийните, стопанските, комсомолските и други организации. Голяма част са включени в системата на партийната, комсомолската и профсъюзната учебна година. Някои са пропагандисти, членове на групите — докладчици, политинформатори. Периодично ръководителите на цеховете, смените, бригадите и майсторите правят анализ на състоянието на производството и разясняват предстоящите задачи пред колективите.

Въпреки това партийните организации и административните ръководства допускат много слабости по комунистическото възпитание на преките ръководители.

Преди всичко от тях не се изисква достатъчно **да свързват производствената работа с комунистическото възпитание на хората.** Някои преки ръководители, особено сред безпартийните, не са обхванати в системата на политическата просвета. Други не участвуват в масово-политическите инициативи. Недостатъчна е индивидуалната политическа работа с тях.

Десетият конгрес на Партията и Февруарският пленум на ЦК на БКП (1974 г.) изтъкнаха важното значение на обществената среда, на колектива, за правилното възпитание на трудещите се. Някои ръководства обаче недостатъчно използват за комунистическото възпитание на преките ръководители партийните и работническите събрания, звената за политическа просвета, съвещанията за обмяна на опит, стенния печат, радиоуредбите, другарските съдилища, обсъжданията пред колективите на производствените и служебните преценки, чествуванията на рождени дни и други важни събития в техния личен, производствен и обществен живот.

Digitized by Google

Вследствие на тези слабости и възпитателната работа, която извършват самите преки ръководители, не е достатъчно ефективна. Затова те допускат и търпят в ръководените от тях колективи много нарушения на трудовата, технологическата, финансовата дисциплина, слабости по използването на машините и съоръженията, неправилно съхраняване и рационално оползотворяване на суровините и материалите.

Сега в конкретните условия на работа на нашите предприятия районният комитет на Партията преценява, че преодоляването на слабостите във възпитателната дейност с преките ръководители е възможно като: партийните организации и стопанските ръководства коренно изменят отношението си по този въпрос и подхода към него комплексно и диференцирано; на основата на постигнатите успехи във всеки трудов колектив да се създаде система за тяхното политическо обучение и възпитание, за целенасочено изучаване и внедряване на нашия и чуждестранен положителен опит, за включването им в обществения живот и за формиране у тях на активна жизнена позиция по производствените, социалните и политическите проблеми на колективите. Обръща се голямо внимание и те да бъдат редовно информирани по политиката на Партията, проблемите на икономиката и обществения живот, както и по задачите на самите колективи. По-широко да се използват съветите на преките ръководители, дните на майстора и бригадира, съвещанията за обмяна на опит и други.

По-нататъшното издигане отговорността на преките ръководители в производството и повишаване на техния авторитет е възможно само **ако се подобри системата на подбор, подготовка и издигане на тези кадри.**

В резултат на предприетите мерки от районния комитет, от партийните комитети и партийните организации в тази насока през последните няколко години настъпиха положителни изменения. Налице е известно подмладяване. Увеличен е броят на преките ръководители до 35-годишна възраст. Ръководителите с висше, полувисше и средно-специално образование от 47 на сто през 1975 година се увеличиха на 53 на сто за 1978 г. и т. н. Качествените изменения в състава на преките ръководители доведоха до подобряване организацията на производството, до по-ефективно използване на суровините и материалите — да се използват всички пътища за разкриване на резервите и повишаване рентабилността от стопанската дейност.

Независимо от това, че преките ръководители в производството заемат низово стъпало в йерархията на стопанското ръководство, ние **непрестанно повишаваме изискванията към техните делови и политически качества.** Така е, защото ръководствата на някои предприятия не се ръководят стриктно от тази повеля на времето. Понякога издигат за преки ръководители хора, които иначе имат добър практически опит, но нямат необходимите технически и икономически знания. Мнозина от тях не работят с перспектива, нямат остро чувство към новото и прогресивното в техниката и технологията, в организацията на производството и труда. Не липсват случаи, когато за ръководители се назначават или издигат хора, които не разбират дълбоко партийната и държавната политика, не се борят последователно и предано за претворяването ѝ в живота, не притежават високи морални качества и не дават личен пример.

Не всички партийни организации работят с перспектива за увеличаване партийното ядро сред преките ръководители в производството. Вследствие на това броят на комунистите сред тях е относително малък. В Завода за безалкохолни напитки от 26 преки ръководители само 4 са членове на Партията, в СК „Асансьорни сервизи" от 24 —

Digitized by Google

6, в управление „Строителна механизация“ от 69 — 11, в МУ „Трафостанции и далекопроводи“ от 58 — 4 и т. н.

За да се утвърждават правилни, съответствуващи на новите изисквания методи на работа по подбора и издигането на преките ръководители, изискваме партийните комитети, бюра и организации, както и административните ръководства все по-широко да се опират на колективите. На практика това означава все повече ръководители на низови звена да се избират от самите работници, т. е. **широко да се внедрява принципът на изборност.** Стремим се да не се допуска стихийност да се предлагат утвърдили се добри работници и специалисти, действени и смели личности, новатори в работата, честни и принципни в отношенията си с колектива хора, които винаги поставят общодържавните пред груповите и личните интереси.

Изборността ще отстрани в значителна степен субективизма при издигане на тези кадри, ще засили участието на работниците в управлението на производството и ще разшири социалистическата демокрация. Разбира се, изискваме при този подход **да не се принизява, а строго да се спазва и утвърждава принципът на единоначалието.** Да се осъществява съчетаване на творческата инициатива и персоналната отговорност.

Опитът в нашия район недвусмислено показва, че **периодичното приемане на оценки и анализи на работата на преките ръководители** в производството засилва чувството им за лична отговорност и се отразява благоприятно върху цялостната дейност на малките колективи.

Решаването на проблема за издигане на подходящи преки ръководители е тясно свързан с персоналното набелязване на **резервни кадри** за всяко място и целенасочената работа за тяхната подготовка.

* * *

Все още броят на преките ръководители с ниско образование е относително голям. Но партийните и административните ръководства не работят достатъчно организирано и целенасочено за повишаване общообразователната подготовка на тези ръководни стопански дейци.

Задълбоченият критичен анализ ни разкрива, че все още не е добра работата на някои ръководства по **обучението, повишаването специалната подготовка и квалификацията на преките ръководители,** за усъвършенствуване на управленческото им майсторство. Малък е броят на преките ръководители, които се обучават в професионално-учебните центрове и другите форми на обучение. Сериозни слабости съществуват и по качеството на обучението, свързано с програмите, равнището на занятията, оценките на знанията, дисциплината и други. Почти всички преки ръководители се обучават заедно с останалите работници, а не по специално разработени за тях програми. В тематиката на тези звена за обучение все още недостатъчно се застъпват **педагогически, естетически, трудово-правни и управленчески проблеми.** А както се знае, изучаването на тези проблеми е важно условие за умело и комплексно ръководство. От това в значителна степен зависи **психологическата нагласа и формирането на правилни социалистически взаимоотношения между членовете на колективите, опазването на социалистическата собственост и укрепването на дисциплината.**

Анализирайки работата по повишаване образованието и специалната подготовка на преките ръководители, пленумът на районния комитет на Партията направи извода, че някои партийни и стопански ръководства смятат този проблем за личен въпрос на отделния човек.

Digitized by Google

Не го схващат като въпрос, пряко свързан с борбата за повишаване ефективността и качеството на производството, т. е. като неделим въпрос от изпълнението на стратегическата задача на петилетката. Съобразявайки се с този извод, пленумът задължи ръководствата на предприятията да вземат на пряк отчет работата за повишаване образованието, политическата, икономическата и специалната подготовка на преките ръководители.

Нашето изискване сега е добре да се разбере от всички, в това число и от преките ръководители на производството, че могат да ръководят успешно поверените им колективи само ако самите те непрекъснато се учат, знаят и могат повече от подчинените им работници. Това е важно, решаващо условие, за да могат да отговарят на новите изисквания, които Партията и животът ежедневно поставят пред тях.

Решаването на проблема за по-нататъшното издигане равнището и ролята на прекия ръководител в производството за нас не е еднократно действие или кампанийна задача. Той представлява **постоянен и сложен процес, който трябва да се насочва и решава комплексно, последователно и целенасочено**. Това е неотменно изискване не за утрешния, а за днешния ден. Ето защо недопустимо е каквото и да е протакане. Само с такъв подход може пълноценно да се използват опитът, знанията, организаторските способности и енергия на прекия ръководител в производството, за изпълнение решенията на XI конгрес на Партията и Юлския пленум на ЦК на БКП, на Националната партийна конференция за усъвършенстване на социалистическата организация на труда и плановото ръководство на икономиката, за преодоляване съществуващото противоречие между нараналите възможности на икономиката, от една страна, и изоставането на субективния фактор, от друга.

АВТОРИТЕТЕН ОРГАНИЗАТОР

Партийните организации на територията на Благоевския районен комитет на БКП — Пловдив, провеждат близко и целенасочено ръководство на дейността на стопанските ръководители, като формират у тях качествата на командири, организатори и възпитатели на поверените им колективи. За целта те задълбочено наблюдават тяхното поведение в производството, изучават условията, при които работят, оказват им необходимата помощ и контрол.

Неотдавна в района се проведе проучване сред преките ръководители, което имаше за цел да изясни редица страни от тяхната дейност. Получи се богата информация, която дава възможност за още по-голяма конкретност в работата на първичните партийни организации по този проблем. Установи се например, че секретарите на партийните организации не познават и не изучават задълбочено правилниците, нормативните документи, регламентиращи правата и задълженията, отговорностите на преките ръководители. А това, естествено, им пречи да оказват ефективна помощ и контрол. Въпросите за реализиране на правата и отговорностите твърде рядко се срещат в дневния ред на партийните събрания.

Оказа се, че и около четиридесет процента от майсторите по производството в района не знаят за съществуването на редица основни документи, регламентиращи техните права, задължения и отговорности. Това е една от главните причини в завод „Възход" всички майстори, а в ПЗ „К. Цветаров" половината от тях да не ги спазват. Да не проявяват още по-голям размах, оперативност, творчество и инициатива в работата. Естествено е, че при такова положение не може да се търси персонална отговорност за възложената работа. Не е възможно да се направи необходимото за повишаване ролята на майстора като непосредствен ръководител и възпитател на колектива.

В редица предприятия се пренебрегва ролята на прекия ръководител като непосредствен организатор на работата в участъка. Твърде широка е практиката вишестоящите началници без тяхно знание да отдават разпореждане на подчинените им производственици. А липсата на координация между различните управленчески нива затруднява прекия ръководител, намалява неговия авторитет, влошава социално-психическия климат в колектива.

Голям е също броят на лицата, които

Digitized by Google

отдават разпореждания на прекия ръководител. Например в месокомбинат „Родопа" майсторът получава инструкции за работата си от началника на цеха, на смяната, на планово-диспечерския отдел. А също от зам.-директора по производствените въпроси, от технолога, плановика и от ОТК. Същото е положението в завода за пишещи машини и в ПЗ „К. Цветаров". Въпреки че в случая не става дума за системни разпореждания, този факт доказва липса на синхрон в работата, потвърждава необходимостта от ясно и точно определяне на правата, задълженията и отговорностите. Подчинеността на много ръководители често води до неизпълнение на възложените производствени задачи. Затова сега усилията са насочени към точно регламентиране на административната подчиненост чрез разработването на длъжностните инструкции. Следва да се отбележи, че изпълнението на задълженията е невъзможно без необходимите права. „Щом даден ръководител (или управленческо звено) има определен кръг задължения, той трябва да разполага с всички необходими права, за да може да решава въпросите, за които отговаря."[1] Задачата е да се внесе единство в основните права, които трябва да бъдат предоставени на преките ръководители. Партийните организации съдействуват за правото: да участвуват при определяне трудовото възнаграждение на работниците; да вземат мерки за укрепване на трудовата, технологичната и производствената дисциплина; да участвуват в съвещания и други форми, свързани с ръководените от тях звена...

Няма съмнение, че регламентирането на правата и задълженията е въпрос на стопанското ръководство. Но доколкото той засяга компетентността и възпитанието на ръководителя, той е бил и си остава основна грижа за партийните органи и организации. Могат да се посочат редица положителни примери. Партийният комитет в КЗ „Пулпудева" системно провежда срещи с низовите ръководители, на които се обсъждат проблемите за издигането им като стопански и политически дейци. Приети са решения, отнасящи се до техните функции, правата и задълженията, за спазване на нивата при отдаването на разпореждания. Партийният комитет поощрява тяхната инициатива, осигурява системен партиен контрол. Към него е изградена комисия за работа със стопанските кадри. Основната й задача е да им помага при изпълнение на служебните задължения, да внася за решаване техни искания. Партийният комитет в Завода за запаметяващи устройства извършва ежемесечна преценка на първичните партийни организации за работа с прекие ръководители. Във фабрика „Чайка" е изградена система за тяхното обучение и редовното им отчитане пред трудовите колективи. Същевременно е необходимо партийните организации по-твърдо да изискват от съответните ръководители точно да определят функциите, правата и задълженията на низовите ръководители в съответствие със законните разпоредби. Все още на много места длъжностните характеристики не са се превърнали в действен организационен документ, не се конкретизират и актуализират.

Системното анализиране на производството дава възможност на партийните органи да разглеждат преките ръководители като субекти на управлението в участъците, които те ръководят. От това произтича и важното изискване — задълбочено да познават отделните страни на производството, хората, които ръководят, и комплексно да влияят върху тях. Изводът е, че в голямата си част низовите ръководители добре познават организацията на труда само в своята производствена единица. Обаче в отделни предприятия като завод „Вапцаров" двадесет процента от тях се интересуват само от производството в собствения си цех. Това не им позволява правилно да оценят мястото на своя участък в общата организация и намалява възможността за активното им съдействие при внедряване на научно-техническите постижения.

Пред партийните организации винаги стоят въпросите: Какво е нивото на техническите знания на преките ръководители? Участвуват ли те в изграждане на плановете за рационализации и изобретения, реконструкция и модернизация? Проверките показаха, че в предприятията от района само около четиридесет процента от тях вземат активно участие в планирането. Налице е известно откъсване от проблемите на техническата политика. Съществуват и факти, че в отделни предприятия като МЗ „Вапцаров", КЗ „Пулпудева", ф-ка „Чайка" има случаи и на незачитане тяхното мнение по тези въпроси.

Вниманието на партийните органи и организации се насочи и към създаване на добър ред при запознаване с технологическата документация. Оказа се, че често явление е тя да се дава в последния момент или производството да започва без нея. Ето и някои данни. Общо за отрасъл „Машиностроене" тридесет и три процента от низовите ръководители заявяват, че ги запознават с технологическата документация едва в последния момент. Трябва да се има предвид, че в болшинството си те я оценяват и като неточна и непълна. Трудно може да се очаква при това положение ритмично производство и добро качество. В тази връзка сега партийните и административните ръководства предприемат сериозни мерки, тъй като този въпрос не е свързан само с ефективната дейност на отделния ръководител, но той влияе и на крайните резултати.

Анализът насочва, че грижата към прекия ръководител от страна на партийните организации трябва да се съсредоточи и към организацията на собственото му ра-

[1] Т. Живков, Доклад пред Националната партийна конференция, Партиздат, 1978, с. 40.

Digitized by Google

Не го схващат като въпрос, пряко свързан с борбата за повишаване ефективността и качеството на производството, т. е. като неделим въпрос от изпълнението на стратегическата задача на петилетката. Съобразявайки се с този извод, пленумът задължи ръководствата на предприятията да вземат на пряк отчет работата за повишаване образованието, политическата, икономическата и специалната подготовка на преките ръководители.

Нашето изискване сега е добре да се разбере от всички, в това число и от преките ръководители на производството, че могат да ръководят успешно поверените им колективи само ако самите те непрекъснато се учат, знаят и могат повече от подчинените им работници. Това е важно, решаващо условие, за да могат да отговарят на новите изисквания, които Партията и животът ежедневно поставят пред тях.

Решаването на проблема за по-нататъшното издигане равнището и ролята на прекия ръководител в производството за нас не е еднократно действие или кампанийна задача. Той представлява **постоянен и сложен процес, който трябва да се насочва и решава комплексно, последователно и целенасочено.** Това е неотменно изискване не за утрешния, а за днешния ден. Ето защо недопустимо е каквото и да е протакане. Само с такъв подход може пълноценно да се използват опитът, знанията, организаторските способности и енергия на прекия ръководител в производството, за изпълнение решенията на XI конгрес на Партията и Юлския пленум на ЦК на БКП, на Националната партийна конференция за усъвършенстване на социалистическата организация на труда и плановото ръководство на икономиката, за преодоляване съществуващото противоречие между нараналите възможности на икономиката, от една страна, и изоставането на субективния фактор, от друга.

АВТОРИТЕТЕН ОРГАНИЗАТОР

Партийните организации на територията на Благоевския районен комитет на БКП — Пловдив, провеждат близко и целенасочено ръководство на дейността на стопанските ръководители, като формират у тях качествата на командири, организатори и възпитатели на поверените им колективи. За целта те задълбочено наблюдават тяхното поведение в производството, изучават условията, при които работят, оказват им необходимата помощ и контрол.

Неотдавна в района се проведе проучване сред преките ръководители, което имаше за цел да изясни редица страни от тяхната дейност. Получи се богата информация, която дава възможност за още по-голяма конкретност в работата на първичните партийни организации по този проблем. Установи се например, че секретарите на партийните организации не познават и не изучават задълбочено правилниците, нормативните документи, регламентиращи правата и задълженията, отговорностите на преките ръководители. А това, естествено, им пречи да оказват ефективна помощ и контрол. Въпросите за реализиране на правата и отговорностите твърде рядко се срещат в дневния ред на партийните събрания.

Оказа се, че и около четиридесет процента от майсторите по производството в района не знаят за съществуването на редица основни документи, регламентиращи техните права, задължения и отговорности. Това е една от главните причини в завод „Възход" всички майстори, а в ПЗ „К. Цветаров" половината от тях да не ги спазват. Да не проявяват още по-голям размах, оперативност, творчество и инициатива в работата. Естествено е, че при такова положение не може да се търси персонална отговорност за възложената работа. Не е възможно да се направи необходимото за повишаване ролята на майстора като непосредствен ръководител и възпитател на колектива.

В редица предприятия се пренебрегва ролята на прекия ръководител като непосредствен организатор на работата в участъка. Твърде широка е практиката вишестоящите началници без тяхно знание да отдават разпореждане на подчинените им производственици. А липсата на координация между различните управленчески нива затруднява прекия ръководител, намалява неговия авторитет, влошава социално-психическия климат в колектива.

Голям е също броят на лицата, които

Digitized by Google

отдават разпореждания на прекия ръководител. Например в месокомбинат „Родопа" майсторът получава инструкции за работата си от началника на цеха, на смяната, на планово-диспечерския отдел. А също от зам.-директора по производствените въпроси, от технолога, плановика и от ОТК. Същото е положението в завода за пишещи машини и в ПЗ „К. Цветаров". Въпреки че в случая не става дума за системни разпореждания, този факт доказва липса на синхрон в работата, потвърждава необходимостта от ясно и точно определяне на правата, задълженията и отговорностите. Подчинеността на много ръководители често води до неизпълнение на възложените производствени задачи. Затова сега усилията са насочени към точно регламентиране на административната подчиненост чрез разработването на длъжностните инструкции. Следва да се отбележи, че изпълнението на задълженията е невъзможно без необходимите права. „Щом даден ръководител (или управленческо звено) има определен кръг задължения, той трябва да разполага с всички необходими права, за да може да решава въпросите, за които отговаря."[1] Задачата е да се внесе единство в основните права, които трябва да бъдат предоставени на преките ръководители. Партийните организации съдействуват за правото: да участвуват при определяне трудовото възнаграждение на работниците; да вземат мерки за укрепване на трудовата, технологичната и производствената дисциплина; да участвуват в съвещания и други форми, свързани с ръководените от тях звена...

Няма съмнение, че регламентирането на правата и задълженията е въпрос на стопанското ръководство. Но доколкото той засяга компетентността и възпитанието на ръководителя, той е бил и си остава основна грижа за партийните органи и организации. Могат да се посочат редица положителни примери. Партийният комитет в КЗ „Пулпудева" системно провежда срещи с низовите ръководители, на които се обсъждат проблемите за издигането им като стопански и политически дейци. Приети са решения, отнасящи се до техните функции, правата и задълженията, за спазване на нивата при отдаването на разпореждания. Партийният комитет поощрява тяхната инициатива, осигурява системен партиен контрол. Към него е изградена комисия за работа със стопанските кадри. Основната й задача е да им помага при изпълнение на служебните задължения, да внася за решаване техни искания. Партийният комитет в Завода за запаметяващи устройства извършва ежемесечна преценка на първичните партийни организации за работа с преките ръководители. Във фабрика „Чайка" е изградена система за тяхното обучение и редовното им отчитане пред трудовите колективи. Същевременно е необходимо партийните организации по-твърдо да изискват от съответните ръководители точно да определят функциите, правата и задълженията на низовите ръководители в съответствие със законните разпоредби. Все още на много места длъжностните характеристики не са се превърнали в действен организационен документ, не се конкретизират и актуализират.

Системното анализиране на производството дава възможност на партийните органи да разглеждат преките ръководители като субекти на управлението в участъците, които те ръководят. От това произтича и важното изискване — задълбочено да познават отделните страни на производството, хората, които ръководят, и комплексно да влияят върху тях. Изводът е, че в голямата си част низовите ръководители добре познават организацията на труда само в своята производствена единица. Обаче в отделни предприятия като завод „Вапцаров" двадесет процента от тях се интересуват само от производството в собствения си цех. Това не им позволява правилно да оценят мястото на своя участък в общата организация и намалява възможността за активното им съдействие при внедряване на научно-техническите постижения.

Пред партийните организации винаги стоят въпросите: Какво е нивото на техническите знания на преките ръководители? Участвуват ли те в изграждане на плановете за рационализации и изобретения, реконструкция и модернизация? Проверките показаха, че в предприятията от района само около четиридесет процента от тях вземат активно участие в планирането. Налице е известно откъсване от проблемите на техническата политика. Съществуват и факти, че в отделни предприятия като МЗ „Вапцаров", КЗ „Пулпудева", ф-ка „Чайка" има случаи и на незачитане тяхното мнение по тези въпроси.

Вниманието на партийните органи и организации се насочи и към създаване на добър ред при запознаване с технологическата документация. Оказа се, че често явление е тя да се дава в последния момент или производството да започва без нея. Ето и някои данни. Общо за отрасъл „Машиностроене" тридесет и три процента от низовите ръководители заявяват, че ги запознават с технологическата документация едва в последния момент. Трябва да се има предвид, че в болшинството си те я оценяват и като неточна и непълна. Трудно може да се очаква при това положение ритмично производство и добро качество. В тази връзка сега партийните и административните ръководства предприемат сериозни мерки, тъй като този въпрос не е свързан само с ефективната дейност на отделния ръководител, но той влияе и на крайните резултати.

Анализът насочва, че грижата към прекия ръководител от страна на партийните организации трябва да се съсредоточи и към организацията на собственото му ра-

[1] Т. Живков, Доклад пред Националната партийна конференция, Партиздат, 1978, с. 40.

Digitized by Google

ботно място. От това доколкото добре то съответствува на характера и съдържанието на работата в немалка степен зависи културата на неговия труд. Следва да се отбележи, че в предприятията от района работните места създават условия за ефективна дейност. Неразрешен е въпросът за насищането им със сигнални уредби, които да осигуряват надеждна връзка и оперативност при отстраняване на причините, задържащи хода на производството.

Основна грижа на партийните органи и предпоставка за ефективната дейност на преките ръководители е моралното и материалното стимулиране на техния труд. Това е едно слабо звено в партийното ръководство на производството. Съвсем ограничени и не твърде действени са прилаганите досега форми. Слабото възпитателно въздействие е довело до обезценяване на някои морални стимули. Недостатъчно се въвеждат нови по-ефективни способи за въздействие върху преките ръководители. Налице е и следното несъответствие. В повечето случаи майсторите и бригадирите получават по-ниско възнаграждение от работниците. Няма съмнение, че това намалява социалната им активност. Не случайно около четиридесет процента посочват, че те биха напуснали заеманата от тях длъжност поради тази причина. Тези факти убедително показват, че по-широко трябва да се търсят и прилагат различни форми за материално и морално стимулиране и за повишаване авторитета им като ръководители на трудовия колектив. В тая връзка др. Т. Живков заяви пред Националната партийна конференция: „Всички наши призиви за демократизиране ще отидат на вятъра, ако не отделим внимание, грижи и реална подкрепа за утвърждаване авторитета на майстора, на директора на завода, на директора на комбината и т. н."[1]

Различни форми се прилагат и за укрепване на единоначалието и утвърждаване авторитета на преките ръководители. Във фабрика „Чайка" ежегодно се провеждат разговори за тяхната роля в живота на колективите. В Завода за запаметяващи устройства преките ръководители активно се привличат при нормирането на труда и заплащането. Системно партийните организации обсъждат ролята им като политически дейци. В духа на Националната партийна конференция (1978 г.) се провеждат събрания за мястото им при подобряване социалистическата организация на труда. Доверието и грижата на партийните комитети и бюра стимулира тяхната социална активност.

В многостранната си дейност с преките ръководители партийните организации обръщат сериозно внимание и на техните възпитателни функции. От майстора, технолога, специалиста твърде много зависи как ще се решат редица потребности и как ще се реализират интересите на трудещите се. Дали безконфликтно и как найпълно ще се съчетават личните и обществените интереси. В тази връзка наблюденията показаха, че е налице високо морално-политическо единство в трудовите колективи. Сред работниците преобладават другарството, взаимното доверие и уважението.

Разбира се, от това не следва, че всички въпроси тук са намерили окончателно решение. Нужни са още по-големи усилия за развитие и утвърждаване на тези добродетели, за превръщането им в открити и честни взаимоотношения при повишена взискателност и самокритичност. Твърде важна задача на прекия ръководител е да се създава атмосфера на нетърпимост към отрицателните явления в производствения колектив. Без такава атмосфера той не може да реализира своите възпитателни функции и крайните резултати ще бъдат ниски.

Осъществяването на функциите на прекия ръководител като организатор на производството и възпитател на трудовия колектив сериозно би се затруднило, ако той не се ползва с подкрепата на работниците. Анализът показва, че в повечето случаи те считат отношенията между тях и ръководителите за добри. Нещо повече, изразява се мнението, че ръководителите почти винаги подкрепят направените предложения за подобряване на работата. Но същевременно една значителна част посочват, че самите те не правят такива предложения. Това показва, че влиянието на ръководителите върху работниците не винаги довежда до повишаване на творческата и социалната им активност. Намесата на партийните организации трябва да повишава ефективността от техните взаимоотношения. Те да са добри, но и същевременно да довеждат до висока ефективност, а не до формална липса на конфликти. Такава безконфликтност не е присъща на социалистическия колектив.

* * *

Засегнахме частично някои въпроси, свързани с двустранните отношения между партийните организации и преките ръководители. Партийната практика, обогатена с решенията на Националната партийна конференция, даде простор за широка инициативност и по-пълна резултатност от дейността на партийните органи и организации.

Видол КОЙНОВ

---

[1] Т. Живков, Доклад пред Националната партийна конференция, Партиздат, 1978, с. 51.

Digitized by Google

СОЦИАЛНО-ПСИХОЛОГИЧЕСКИ АСПЕКТИ НА РАБОТАТА В КОЛЕКТИВА

доц. к. п. н. ПЕТЪР ВАСИЛЕВ

Националната партийна конференция постави изключително важни задачи пред партийните комитети и организации за усъвършенстуването на социалистическата организация на труда. Тези задачи имат не само икономически характер. Те имат и голямо политическо и идеологическо значение, тъй като „социалистическата организация на труда е решаващ фактор не само за повишаване ефективността и качеството на икономиката, но и за трудовото, политическото и идеологическото възпитание на всички трудещи се у нас"[1]. За да се решат успешно тези задачи, е наложително задълбочено да се разкрие тяхната същност и значение в многостранен аспект — теоретичен, икономически, идеологически и социално-психологически.

В социално-психологически план е голяма ролята на такива неикономически фактори, каквито са социално-психическият климат в трудовия колектив, социално-психологическите аспекти на взаимоотношенията между ръководители и изпълнители, удовлетворението от труда и обществената оценка за неговата продуктивност и резултатност, за неговия творчески характер.

В Писмото си до ЦК на ДКМС др. Т. Живков силно подчерта значението на многостранната реализация на младежта в труда и чрез труда, но предупреди, че трябва решително да се преодолее съществуващото погрешно убеждение, че трудът възпитава сам по себе си. „Младият човек не се формира само чрез присъствието си в училище или на работното място, само чрез участието си в технологическия процес, колкото и модерен да е този процес. Той израства като социалистически труженик, неговото социалистическо отношение към труда, стремежът му за качествен и ефективен труд укрепват не само в труда, но и в социалните отношения на трудовия колектив..."[2] А безспорно много важна страна на социалните отношения в трудовия колектив са непосредствените отношения между неговите членове —

[1] Т. Живков, За усъвършенстуване на социалистическата организация на труда... в. „Раб. дело", 26. IV. 1978 г., с. 3.

[2] Т. Живков, Учение и труд, жизнерадост и дръзновение, сп. „Партиен живот", кн. 11, 1978 г., с. 11.

Digitized by Google

предмет на социално-психологически проучвания. Социално-психологически аспект има и огромната роля на потребностите и интересите, които са „един от главните лостове за възпитанието и развитието на социалистическата личност"[1].

Всичко това дава основания да се спрем на някои социално-психологически проблеми на идеологическата работа на Партията в трудовия колектив.

Социалната психология като наука се занимава с изучаване на социално-психическите особености на социалните групи и общности, с общуването в тези социални групи и общности, със социално-психическите механизми на това общуване, с взаимоотношенията на личността в групата, с влиянието на групата върху личността и нейното социализиране. Тези проблеми имат пряко отношение към въпроса за идеологическото въздействие върху личността в трудовия колектив. Днес „придобива значение на категоричен императив ленинското изискване идеологическата работа да се съобразява с равнището на масовото съзнание, с особеностите на класовата и колективната психика, възрастовите и професионалните своеобразия, социално-типичните черти на личността и групата"[2]. Това изискване се отнася както към средствата за масова информация, така и към отделните пропагандисти, агитатори, лектори, докладчици в предприятията и учрежденията, а още повече към секретарите на първичните организации и членовете на партийните бюра, които работят непосредствено и всекидневно с хората от трудовите колективи. Другарят Т. Живков подчерта: „Живецът на партийната работа е постоянното общуване с хората, изучаването на техните мнения и настроения, намирането на най-верните отговори на техните справедливи въпроси и тревоги"[3]. Голямо значение има например грижливото формиране на звената за политическа просвета и подбора на подходящи лектори, пропагандисти, агитатори, докладчици за работа с тях. Наши изследвания показаха, че има съществени различия между отделни микросоциални прослойки дори в един и същи завод по отношение интересите към проблемите на политическата просвета и ако те не се отчитат от партийните комитети, ефективността от идеологическата работа в тези звена ще бъде малка. Това налага още в края на учебната година да се направи социално-психологически анализ на съществуващите микросоциални прослойки, на техните интереси, на техните професионални, възрастови и образователни равнища, за да се определят звената за политическа просвета през следващата учебна година, а да не се чака септември—октомври, когато непосредствено предстои да започнат занятията. Този социално-психологически анализ може да стане най-добре, като се използват самите пропагандисти, агитатори и докладчици, които вече имат впечатления, както за специфичните социално-психологически особености на групите, с които са работили, така и за техните искания, интереси, склонности и пр. Първоначални стъпки в това отношение се опитват да направят някои комитети. Така например тази учебна година градският комитет на Партията в Сливница, Софийски окръг, изисква от всички пропагандисти да водят системни бележки за особеностите на звената, които ръководят, и на края на учебната година ще се опитат да съставят един сравнително пълен социално-психологически портрет на звеното. Те имат примерна социално-психологическа структура за оценка на качествата и особеностите на звеното,

[1] Т. Живков, Учение и труд, жизнерадост и дръзновение, сп. „Партиен живот", кн. 11, 1978, с. 8.

[2] А. Лилов, Да издигнем идеологическата работа на висотата на задачите, поставени от X конгрес... Партиздат, 1974, с. 127.

[3] Т. Живков, За усъвършенстване на социалистическата организация на труда..., с. 4.

Digitized by Google

което ръководят. Тази допълнителна работа на пропагандиста ще помогне да се състави през следващата учебна година един общ социално-психологически анализ на всички звена и да се положи на по-солидна научна основа бъдещото организиране на партийната учебна година.

Все във връзка с изискването за **съобразяване на идеологическата работа със социално-психическите особености на различните социални групи** е и въпросът как да се определят подходящи форми, в които да се обучават различните социални групи и общности примерно на територията на един град или окръг. Софийският окръжен комитет на Партията има вече опит да организира факултети за обучение на ръководните кадри. През миналата учебна година завърши един експериментален курс с ръководители в селското стопанство — председатели на АПК, специалисти с висше образование и пр., който беше посветен на педагогическите функции на стопанските ръководители. От две години се експериментира в Самоков във факултет за обучение на низови стопански ръководители от промишлените предприятия в града по проблемите на психологията и педагогиката на ръководната дейност. В процеса на обучението в тези факултети се изучава мнението и настроението на участниците, техните предложения за учебната форма, за методите, за насоките на обучението, за начина на заключителната проверка на знанията, уменията и навиците за управленческа дейност и пр.

В Ботевград преди години се организира партийно обучение на учителите с висше образование в научно-приложна конференция. През годината те слушаха само няколко насочващи лекции, а останалото време работеха над конкретни теми. В края на учебната година най-добрите доклади, рецензирани от специалисти, бяха допуснати до заключителната сбирка, на която бяха защитени пред всички участници и специална комисия от градския комитет на Партията. Да се обучават специалистите с висше образование в тази форма е най-подходящо, тъй като ги стимулира повече, отколкото занятията в останалите звена за политическа просвета. Тя съответствува на социално-психическите особености на интелигентските социални групи с висше образование. Подобни опити за търсене специфични форми за политическо обучение на специалистите се правят и в Ленински районен комитет на Партията в София и в други комитети.

Но още по-голямо значение има изискването за съобразяване със социално-психическите особености на различните социални групи при всекидневната агитаторска и политическа работа в малките трудови колективи. Тук особено се налага да се изучат и опознаят потребностите и интересите на хората от бригадата, цеха, участъка, звеното, работната група, екипажа и пр. малки социални групировки. „От богатството и многостранността на потребностите и интересите зависи широтата и колоритът на личността, от тяхната дълбочина се определя мобилизацията и активността на личността, от съответствието на личните потребности и интереси с обществените се ражда щастливата човешка съдба и напредък на обществото, а и самата реализация на човека не е нищо друго освен реализация на неговите потребности и интереси.“[1] Но за да се постигне този синхрон на личните с обществените интереси, има огромно значение всекидневната политическа работа на Партията за обединяване и сплотяване усилията на труженците в една посока около задачите на Партията и народа. Блестящи примери на такова съобразяване с интересите и потребностите на хо-

[1] Т. Живков, Учение и труд, жизнерадост и дръзновение, сп. „Партиен живот“, кн. 11, 1978 г., стр. 8.

Digitized by Google

рата в делничната работа ни дава др. Леонид Илич Брежнев в своята книга „Целина". Младежите трябва да се устроят в целинните райони за по-дълго време. „Мислете как да задържим хората — казва той на един от ръководителите в Атбасарски район. — Аз виждам два пътя. Трябва да повикаме тук момичета. Доячки, сеячки, телефонистки, готвачки, лекарки, учителки, малко ли работа има за тях? Канете момичета и момците ще останат завинаги. А вторият път е да каните семейни хора, само че предварително им създайте условия за живот..."

„Обективно погледнато — продължава по-нататък др. Брежнев — това беше разговор за планирането на човешкото щастие. На всеки му се иска да има дом, огнище, да има любов, да има деца. Държавата, обществото не могат да намерят на момъка точно онази, която му е „орисана", както се казваше едно време, но трябва да се стремят да направят така, че в страната да няма чисто „мъжки" райони или „женски" градове. И ако демографските проблеми се решават грамотно, младите хора сами ще се намерят и ще бъдат щастливи. А те трябва да бъдат щастливи, защото без това не е възможно благоденствието на страната."[1]

Това е блестящ пример на правилен социално-психологически подход към потребностите на хората. Такъв подход се изисква от всеки партиен ръководител.

Друго социално-психологическо изискване на идеологическата работа в трудовия колектив е **да се регулират междуличностните отношения по посока на целите и задачите на социалистическото общество.** Известно е, че в трудовия колектив освен официалните междуличностни отношения, които се основават на служебните нормативи, възникват и се изграждат и редица неофициални междуличностни отношения, на основата на взаимните симпатии, общи ценностни ориентации, интереси, склонности и т. н. Те са вплетени в общата тъкан на междуличностните отношения в колектива и без познаването им, без регулирането им не може да има положително идеологическо въздействие. Както справедливо се подчерта на Националното съвещание на идеологическите кадри (от 2. XI. 1978 г.), един от много важните критерии за оценка на ефективността на идеологическата работа е сплотеността на трудовите колективи върху основата на партийната политика. Там където това спояване е в противовес с партийната политика, там където има споеност за сметка на държавата, за сметка на обществените интереси, там няма истински социалистически колектив, там владее типичен корпорационен дух, който пречи на идеологическото въздействие. А такива случаи за съжаление има и за тях с особена острота се говори още на Юлския пленум на нашата партия (1976 г.) Там където „единството" на колектива се изгражда за сметка на държавата със социално неприемливи средства, там където то обслужва тясно групови користни интереси, там няма социално-психологическа обстановка за правилно идеологическо въздействие. Такава социално-психическа споеност е с обратен идеологически знак. Тя е приятна само за хора, които имат груби егоистични цели и интереси, тя не създава обстановка за формиране на социалистическа и комунистическа съзнателност.

За тази криворазбрана „споеност" много справедливо се изказа др. Т. Живков на Юлския пленум на ЦК на БКП (1976 г.), порицавайки онези ръководители, които, за да са „добри", „хумани" началници, са готови да направят „едно или друго благодеяние на своите приятели, колеги, на подчинените си за сметка на държавата, за смет-

[1] Л. Брежнев, Целина, в. „Раб. дело" от 14. XI. 1978, с. 4.

Digitized by Google

ка на обществото"[1]. Такава „споеност" е най-вредна в идеологическо отношение, тъй като тя не формира комунистически добродетели у трудещите се, а готованство, колективен егоизъм и паразитизъм. Няма по-бойка идеологическа задача за партийните организации от борбата против груповия егоизъм и паразитизъм, изразяващ се най-често в нереално отчитане на изпълнението на плановете. Да не говорим за борбата против хитреците, лъжците, двуличниците, лицемерните, равнодушните и еснафите, които поставят „своето дребнаво благополучие по-горе от народното благо"[2].

Именно на тази здрава, комунистическа основа трябва да се изгражда социално-психическият климат в трудовите колективи. На обществото и Партията не е необходим какъв да е „топъл", „приятен" социално-психически климат, а здрав социалистически социално-психически климат. Само в такъв климат могат да се формират истински социалистически личности.

Проблемът за социално-психологическите аспекти на идеологическата работа на Партията в трудовия колектив плътно опира и до овладяването на т. н. **социално-психически механизми на идеологическото въздействие.** Още Февруарският пленум на ЦК на Партията (1974 година) дебело подчерта, че „теоретическото опознаване и практическото овладяване на сложните социално-психологически механизми на идеологическото въздействие е изключително важна предпоставка за ефективна реализация на всички етапи на идеологическия процес — създаване, разпространение и усвояване на социалната информация"[3].

Обикновено в социално-психологическата литература се посочват като социално-психически механизми на идеологическото въздействие общите социално-психически механизми на общуването: психическото заразяване, подражаване, внушаване и убеждаване.

Но едва ли с тях може да се изчерпи сложната гама от социално-психически механизми, които участвуват в процеса на идеологическото въздействие. Ще се спрем само на някои от тях, на онези, които по наше мнение имат значение за ръководството на идеологическия процес в трудовите колективи и в просветните звена на Партията в предприятията и учрежденията.

Неоспоримо е например значението на такъв социално-психически механизъм, какъвто е **престижът или авторитетът на източника на информация.** Известно е, че при равни други условия в две съвършено еднакви по състав и социално-психически особености аудитории, ако се изнесе една и съща лекция, беседа, информация от различни по социален статус и престиж лектори, пропагандисти, агитатори, почти винаги ефектът ще бъде по-голям при онзи с по-висок социален статус, при онзи с по-голям престиж и авторитет. Това е един много важен социално-психологически фактор, с който партийните комитети и организации трябва да се съобразяват, когато организират идеологическото въздействие в трудовите колективи; и то не само при подбора на лектори за съответните аудитории, но и при избора на методи за пропагандистка работа. Методите са ефективни, когато ги съобразим с интересите, нагласата и ценностните ориентации на аудиторията. Опитът ни убеждава, че когато видните и авторитетни ръководители излизат с беседи, информации, лекции пред колективите, те явно привличат по-силно вниманието и интересите на трудещите се, предизвикват по-мощен идеологически ефект. Не случайно още Десетият конгрес

[1] Т. Живков, За партийното строителство, т. 3, с. 566.
[2] Пак там.
[3] А. Лилов, Да издигнем идеологическата работа . . ., с. 127.

Digitized by Google

на Партията подчерта, че трябва да се оценява високо примерът на онези отговорни партийни и държавни ръководители, които често излизат с доклади и лекции пред колективите и разясняват партийната политика, дават авторитетен отговор на вълнуващите въпроси. За съжаление, както се изтъкна на Националното съвещание на идеологическите работници през ноември миналата година, все още тази задача не е доведена докрай, все още се срещат ръководители, които много рядко или изобщо не излизат пред трудещите се с беседи, информации и доклади, все още не е осъществена докрай задачата за органическо единство между функциите на административните и стопанските органи и идеологическата работа, все още има да се преодоляват прояви на технократизъм, който ограничава съзнателните фактори на нашето развитие и пречи за възпитанието на трудещите се.

Друг социално-психически механизъм, който има място при идеологическата работа в трудовите колективи, е механизмът на **съпринадлежността** към дадената социална група или както някои го наричат **механизъм на социалната нагласа „Ние“**. При равни други условия една лекция, информация, беседа ще има по-голям ефект, ако лекторът, агитаторът използва факти и примери от действителността, близки до живота и дейността на хората от групата, пред която говори. Защо? — Защото се задвижва социално-психическият механизъм на съпринадлежността към дадената социална група. Блестящи примери как се използва този механизъм има в трите книги на др. Л. И. Брежнев „Малката земя“, „Възраждане“ и „Целина“. Да си спомним само случая: той отива в завод; но не минава най-напред през администрацията, а през цеховете, след това през стола и едва тогава отива при ръководителите. При такъв стил на посещенията, както сам авторът казва, вечерта на партийното събрание той е бил напълно спокоен какво и как да говори, защото е можел да си служи с конкретни примери от живота на колектива, защото е чул редица съвсем конкретни мнения на трудови хора. И това, когато е бил вече секретар на областен комитет на КПСС. Има на какво да се поучат от такъв стил мнозина наши партийни и особено стопански ръководители, които не винаги намират време да отидат при хората, да поговорят с хората. А няма по-силно средство за идеологическо въздействие от използване на социално-психическия механизъм на съпринадлежността към групата. Още по-силен е ефектът, когато самият пропагандист се отнесе или идентифицира с такава група. Колко голям ефект имат онези речи на др. Брежнев, в които той изтъква, че е бил работник, специалист в дадения бранш и затова си „позволява“ да говори така откровено, или др. Т. Живков, когато говори за печатарите, сред които е бил и той. В такива случаи се задействува и социално-психическият **механизъм на идентификацията**, който също има огромно значение за повишаване ефекта на идеологическото въздействие. Какво пречи секретарите на първичните партийни организации да ползват този механизъм, още повече че те много по-добре познават конкретните условия в завода, учреждението и пр.

Не по-малко важен е социално-психическият **механизъм на информационния „вакуум“**, който се създава, когато някъде възникне извънредно събитие, по което в първите моменти няма достатъчно информация, а интересът е голям. Тогава, при наличието на възникнал „информационен“ вакуум, много по-лесно се приемат всякакви слухове и информация, откъдето и да иде тя, включително и от съмнителни източници. Ето защо се явява необходимост от ефекта на **изпреварващата информация**, за която стана дума и на Февруарския пленум от 1974 година. „В дейността на средствата за масова информация и пропаганда, в разяснителната работа на партийните органи и органи-

Digitized by Google

зации понякога се проявяват две тенденции с неблагоприятен ефект: пресищане с еднотипна по съдържание и обемиста по количество информация и от друга страна: вакуум на информация по други актуални въпроси, станали в определен момент обект на масов интерес. При тази ситуация и в условията на прилаганата от западната пропаганда тактика на т. нар. „изпреварваща" информация понякога се създава реална възможност за проникване на чуждо влияние и за поява на трудно преодолими психологически бариери."[1] В този цитат се съдържат не само указания за механизма на информационния вакуум, но и за други два социално-психически механизма: **механизма на ситуационното настроение и механизма на пресищане с информация**. Социално-психическият **механизъм на ситуационното настроение** има значение за всекидневната агитационно-пропагандистка работа. В дадена социална група, в даден момент под влияние на всекидневните събития възниква определено временно ситуационно настроение. Ако пропагандистът, агитаторът, докладчикът, лекторът не се съобрази с него, може да възникнат отрицателни (бумерангови) ефекти от неговата агитационно-пропагандистка работа. Например пропагандист има за задача да изнесе лекция на тема „Ролята на съзнателната дисциплина" в работническия колектив, на който току-що са съобщили, че ще работи извънредно, без да са го предупредили отрано за това, без да са му изяснили защо се налага и т. н., ще му бъде трудно да овладее аудиторията, ако не използва специални ефекти на съпреживяване. Отрицателен ще бъде ефектът, ако той започне да чука по масата и да иска тишина или ако използва други средства за заплаха. В такива ситуации е наложително да се използват прийоми на съпреживяване, да се „влезне" в положението на хората, да се изкажат известни съображения, за да се намали отрицателният ефект на лошото ситуационно настроение и да се насочат хората към проблемите на темата на лекцията, беседата и пр. Нужно е да се използват ситуационните настроения от по-масов характер. „Все още твърде малко се мисли за избора на момент за поднасяне на информацията... Пренебрегва се особено важното положение, че идеологическото въздействие има силен резонанс сред народа тогава, когато докосва онази струна на общественото мнение и настроение, която е най-силно опъната в даден момент, когато подсказва практическото решение на проблеми, с които трудещите се живеят."[2]

А какво да кажем за социално-психическия **механизъм за „утрешната радост"**. Всяка социална група има някакви радостни очаквания, радостни перспективи, на които се надява. Да познаваме тези очаквания и перспективи и да се опираме на тях при агитационно-пропагандистката работа, ако искаме да имаме положителен ефект.

Социалната потребност от изява в дадена социална група е друг социално-психичен механизъм. Всеки човек иска да общува и да се изяви в своята социална група (официална или неофициална). Тази социална група, която е най-желана за общуване и изява, се нарича в социалната психология „референтна" или „еталонна" социална група. Да се превърне звеното за политическа просвета в референтна (еталонна) социална група за някого това ще рече да се постигнат възможно най-добри резултати от работата на пропагандиста. Това предполага той да даде възможност на участниците да се проявят според силите и умението си. Как? Като подходи индивидуално към всекиго. Но това може да стане само ако пропагандистът познава възможностите на всеки участник в звеното. Опитът показва, че там където про-

[1] А. Лилов, Да издигнем идеологическата работа..., с. 128.
[2] Пак там.

Digitized by Google

рата в делничната работа ни дава др. Леонид Илич Брежнев в своята книга „Целина". Младежите трябва да се устроят в целинните райони за по-дълго време. „Мислете как да задържим хората — казва той на един от ръководителите в Атбасарски район. — Аз виждам два пътя. Трябва да повикаме тук момичета. Доячки, сеячки, телефонистки, готвачки, лекарки, учителки, малко ли работа има за тях? Канете момичета и момците ще останат завинаги. А вторият път е да каните семейни хора, само че предварително им създайте условия за живот..."

„Обективно погледнато — продължава по-нататък др. Брежнев — това беше разговор за планирането на човешкото щастие. На всеки му се иска да има дом, огнище, да има любов, да има деца. Държавата, обществото не могат да намерят на момъка точно онази, която му е „орисана", както се казваше едно време, но трябва да се стремят да направят така, че в страната да няма чисто „мъжки" райони или „женски" градове. И ако демографските проблеми се решават грамотно, младите хора сами ще се намерят и ще бъдат щастливи. А те трябва да бъдат щастливи, защото без това не е възможно благоденствието на страната."[1]

Това е блестящ пример на правилен социално-психологически подход към потребностите на хората. Такъв подход се изисква от всеки партиен ръководител.

Друго социално-психологическо изискване на идеологическата работа в трудовия колектив е **да се регулират междуличностните отношения по посока на целите и задачите на социалистическото общество.** Известно е, че в трудовия колектив освен официалните междуличностни отношения, които се основават на служебните нормативи, възникват и се изграждат и редица неофициални междуличностни отношения, на основата на взаимните симпатии, общи ценностни ориентации, интереси, склонности и т. н. Те са вплетени в общата тъкан на междуличностните отношения в колектива и без познаването им, без регулирането им не може да има положително идеологическо въздействие. Както справедливо се подчерта на Националното съвещание на идеологическите кадри (от 2. XI. 1978 г.), един от много важните критерии за оценка на ефективността на идеологическата работа е сплотеността на трудовите колективи върху основата на партийната политика. Там където това спояване е в противовес с партийната политика, там където има споеност за сметка на държавата, за сметка на обществените интереси, там няма истински социалистически колектив, там владее типичен корпорационен дух, който пречи на идеологическото въздействие. А такива случаи за съжаление има и за тях с особена острота се говори още на Юлския пленум на нашата партия (1976 г.) Там където „единството" на колектива се изгражда за сметка на държавата със социално неприемливи средства, там където то обслужва тясно групови користни интереси, там няма социално-психологическа обстановка за правилно идеологическо въздействие. Такава социално-психическа споеност е с обратен идеологически знак. Тя е приятна само за хора, които имат груби егоистични цели и интереси, тя не създава обстановка за формиране на социалистическа и комунистическа съзнателност.

За тази криворазбрана „споеност" много справедливо се изказа др. Т. Живков на Юлския пленум на ЦК на БКП (1976 г.), порицавайки онези ръководители, които, за да са „добри", „хуманни" началници, са готови да направят „едно или друго благодеяние на своите приятели, колеги, на подчинените си за сметка на държавата, за смет-

[1] Л. Брежнев, Целина, в. „Раб. дело" от 14. XI. 1978, с. 4.

Digitized by Google

ка на обществото"[1]. Такава „споеност" е най-вредна в идеологическо отношение, тъй като тя не формира комунистически добродетели у трудещите се, а готованство, колективен егоизъм и паразитизъм. Няма по-бойка идеологическа задача за партийните организации от борбата против груповия егоизъм и паразитизъм, изразяващ се най-често в нереално отчитане на изпълнението на планозете. Да не говорим за борбата против хитреците, лъжците, двуличниците, лицемерните, равнодушните и еснафите, които поставят „своето дребнаво благополучие по-горе от народното благо"[2].

Именно на тази здрава, комунистическа основа трябва да се изгражда социално-психическият климат в трудовите колективи. На обществото и Партията не е необходим какъв да е „топъл", „приятен" социално-психически климат, а здрав социалистически социално-психически климат. Само в такъв климат могат да се формират истински социалистически личности.

Проблемът за социално-психологическите аспекти на идеологическата работа на Партията в трудовия колектив плътно опира и до овладяването на т. н. **социално-психически механизми на идеологическото въздействие.** Още Февруарският пленум на ЦК на Партията (1974 година) дебело подчерта, че „теоретическото опознаване и практическото овладяване на сложните социално-психологически механизми на идеологическото въздействие е изключително важна предпоставка за ефективна реализация на всички етапи на идеологическия процес — създаване, разпространение и усвояване на социалната информация"[3].

Обикновено в социално-психологическата литература се посочват като социално-психически механизми на идеологическото въздействие общите социално-психически механизми на общуването: психическото заразяване, подражаване, внушаване и убеждаване.

Но едва ли с тях може да се изчерпи сложната гама от социално-психически механизми, които участвуват в процеса на идеологическото въздействие. Ще се спрем само на някои от тях, на онези, които по наше мнение имат значение за ръководството на идеологическия процес в трудовите колективи и в просветните звена на Партията в предприятията и учрежденията.

Неоспоримо е например значението на такъв социално-психически механизъм, какъвто е **престижът или авторитетът на източника на информация.** Известно е, че при равни други условия в две съвършено еднакви по състав и социално-психически особености аудитории, ако се изнесе една и съща лекция, беседа, информация от различни по социален статус и престиж лектори, пропагандисти, агитатори, почти винаги ефектът ще бъде по-голям при онзи с по-висок социален статус, при онзи с по-голям престиж и авторитет. Това е един много важен социално-психологически фактор, с който партийните комитети и организации трябва да се съобразяват, когато организират идеологическото въздействие в трудовите колективи; и то не само при подбора на лектори за съответните аудитории, но и при избора на методи за пропагандистка работа. Методите са ефективни, когато ги съобразим с интересите, нагласата и ценностните ориентации на аудиторията. Опитът ни убеждава, че когато видните и авторитетни ръководители излизат с беседи, информации, лекции пред колективите, те явно привличат по-силно вниманието и интересите на трудещите се, предизвикват по-мощен идеологически ефект. Не случайно още Десетият конгрес

[1] Т. Живков, За партийното строителство, т. 3, с. 566.
[2] Пак там.
[3] А. Лилов, Да издигнем идеологическата работа..., с. 127.

Digitized by Google

на Партията подчерта, че трябва да се оценява високо примерът на онези отговорни партийни и държавни ръководители, които често излизат с доклади и лекции пред колективите и разясняват партийната политика, дават авторитетен отговор на вълнуващите въпроси. За съжаление, както се изтъкна на Националното съвещание на идеологическите работници през ноември миналата година, все още тази задача не е доведена докрай, все още се срещат ръководители, които много рядко или изобщо не излизат пред трудещите се с беседи, информации и доклади, все още не е осъществена докрай задачата за органическо единство между функциите на административните и стопанските органи и идеологическата работа, все още има да се преодоляват прояви на технократизъм, който ограничава съзнателните фактори на нашето развитие и пречи за възпитанието на трудещите се.

Друг социално-психически механизъм, който има място при идеологическата работа в трудовите колективи, е механизмът на **съпринадлежността** към дадената социална група или както някои го наричат **механизъм на социалната нагласа „Ние“**. При равни други условия една лекция, информация, беседа ще има по-голям ефект, ако лекторът, агитаторът използва факти и примери от действителността, близки до живота и дейността на хората от групата, пред която говори. Защо? — Защото се задвижва социално-психическият механизъм на съпринадлежността към дадената социална група. Блестящи примери как се използва този механизъм има в трите книги на др. Л. И. Брежнев „Малката земя“, „Възраждане“ и „Целина“. Да си спомним само случая: той отива в завод; но не минава най-напред през администрацията, а през цеховете, след това през стола и едва тогава отива при ръководителите. При такъв стил на посещенията, както сам авторът казва, вечерта на партийното събрание той е бил напълно спокоен какво и как да говори, защото е можел да си служи с конкретни примери от живота на колектива, защото е чул редица съвсем конкретни мнения на трудови хора. И това, когато е бил вече секретар на областен комитет на КПСС. Има на какво да се поучат от такъв стил мнозина наши партийни и особено стопански ръководители, които не винаги намират време да отидат при хората, да поговорят с хората. А няма по-силно средство за идеологическо въздействие от използване на социално-психическия механизъм на съпринадлежността към групата. Още по-силен е ефектът, когато самият пропагандист се отнесе или идентифицира с такава група. Колко голям ефект имат онези речи на др. Брежнев, в които той изтъква, че е бил работник, специалист в дадения бранш и затова си „позволява“ да говори така откровено, или др. Т. Живков, когато говори за печатарите, сред които е бил и той. В такива случаи се задействува и социално-психическият **механизъм на идентификацията**, който също има огромно значение за повишаване ефекта на идеологическото въздействие. Какво пречи секретарите на първичните партийни организации да ползват този механизъм, още повече че те много по-добре познават конкретните условия в завода, учреждението и пр.

Не по-малко важен е социално-психическият **механизъм на информационния „вакуум“**, който се създава, когато някъде възникне извънредно събитие, по което в първите моменти няма достатъчно информация, а интересът е голям. Тогава, при наличието на възникнал „информационен“ вакуум, много по-лесно се приемат всякакви слухове и информация, откъдето и да иде тя, включително и от съмнителни източници. Ето защо се явява необходимост от ефекта на **изпреварващата информация**, за която стана дума и на Февруарския пленум от 1974 година. „В дейността на средствата за масова информация и пропаганда, в разяснителната работа на партийните органи и органи-

Digitized by Google

зации понякога се проявяват две тенденции с неблагоприятен ефект: пресищане с еднотипна по съдържание и обемиста по количество информация и от друга страна: вакуум на информация по други актуални въпроси, станали в определен момент обект на масов интерес. При тази ситуация и в условията на прилаганата от западната пропаганда тактика на т. нар. „изпреварваща" информация понякога се създава реална възможност за проникване на чуждо влияние и за поява на трудно преодолими психологически бариери."[1] В този цитат се съдържат не само указания за механизма на информационния вакуум, но и за други два социално-психически механизма: **механизма на ситуационното настроение и механизма на пресищане с информация**. Социално-психическият **механизъм на ситуационното настроение** има значение за всекидневната агитационно-пропагандистка работа. В дадена социална група, в даден момент под влияние на всекидневните събития възниква определено временно ситуационно настроение. Ако пропагандистът, агитаторът, докладчикът, лекторът не се съобрази с него, може да възникнат отрицателни (бумерангови) ефекти от неговата агитационно-пропагандистка работа. Например пропагандист има за задача да изнесе лекция на тема „Ролята на съзнателната дисциплина" в работническия колектив, на който току-що са съобщили, че ще работи извънредно, без да са го предупредили отрано за това, без да са му изяснили защо се налага и т. н., ще му бъде трудно да овладее аудиторията, ако не използва специални ефекти на съпреживяване. Отрицателен ще бъде ефектът, ако той започне да чука по масата и да иска тишина или ако използва други средства за заплаха. В такива ситуации е наложително да се използват прийоми на съпреживяване, да се „влезне" в положението на хората, да се изкажат известни съображения, за да се намали отрицателният ефект на лошото ситуационно настроение и да се насочат хората към проблемите на темата на лекцията, беседата и пр. Нужно е да се използват ситуационните настроения от по-масов характер. „Все още твърде малко се мисли за избора на момент за поднасяне на информацията... Пренебрегва се особено важното положение, че идеологическото въздействие има силен резонанс сред народа тогава, когато докосва онази струна на общественото мнение и настроение, която е най-силно опъната в даден момент, когато подсказва практическото решение на проблеми, с които трудещите се живеят."[2]

А какво да кажем за социално-психическия **механизъм за „утрешната радост"**. Всяка социална група има някакви радостни очаквания, радостни перспективи, на които се надява. Да познаваме тези очаквания и перспективи и да се опираме на тях при агитационно-пропагандистката работа, ако искаме да имаме положителен ефект.

Социалната потребност от изява в дадена социална група е друг социално-психичен механизъм. Всеки човек иска да общува и да се изяви в своята социална група (официална или неофициална). Тази социална група, която е най-желана за общуване и изява, се нарича в социалната психология „референтна" или „еталонна" социална група. Да се превърне звеното за политическа просвета в референтна (еталонна) социална група за някого това ще рече да се постигнат възможно най-добри резултати от работата на пропагандиста. Това предполага той да даде възможност на участниците да се проявят според силите и умението си. Как? Като подходи индивидуално към всекиго. Но това може да стане само ако пропагандистът познава възможностите на всеки участник в звеното. Опитът показва, че там където про-

[1] А. Лилов, Да издигнем идеологическата работа..., с. 128.
[2] Пак там.

Digitized by Google

пагандисти са най-подготвените другари от завода, учреждението, института, те могат умело да използват индивидуалния подход, за да поставят конкретни задачи и по този начин да повишат интереса и да активизират участниците за конкретни практически дела, свързани с тематиката на звеното, със задачите на завода или учреждението. На Националното съвещание на идеологическите работници от 2. XI. 1978 г. се изтъква, че социалният ефект от пропагандистката работа се намалява в значителна степен, когато липсва конкретност и практическа насоченост, когато не се дава възможност за реализация на всеки труженик в просветния живот на колектива. Заслужено съвещанието обърна внимание на ролята на първичните партийни организации и посочи, че те трябва да нацелят усилията си към практическото решаване на въпросите, свързани с всекидневната, съдържателната, конкретната и ефективната идеологическа работа, те да осветляват и решават животрептящите, актуалните проблеми на предприятието и учреждението. А това най-добре се постига, когато трудещите се активно се включват в решаването им. Специално се подчерта, че идеологическата дейност на дело трябва да допринася за все по-пълноценна изява и реализация на първичната партийна организация в ролята ѝ на активен фактор както в осъществяването на партийната политика, така и във формирането на конкретната политика на територията, където тя действува.

Теоретическото опознаване на тези и други социално-психически механизми на идеологическото въздействие и практическото им овладяване има изключително значение за повишаване ефективността на идеологическата работа. Те могат да се използват наред със стимулационните, управленческите, организационните и другите социални механизми, за да се създаде по-ефективна организация на възпитателния процес.

СОЦИАЛНАТА РОЛЯ НА КУЛТУРАТА

доц. СТЕФАН ГАНЕВ

Социалистическата култура има изключително голяма роля за осъществяване целите на социалистическата революция. В етапа на изграждането на развито социалистическо общество тя става активен фактор в социалното развитие, превръща се в жизнена и обективна потребност за усъвършенствуване на общественото производство и на отделната личност.

Като определя социалната функция на изкуството и културата, В. И. Ленин сочи, че „върху основата на новия социалистически живот трябва да израсне действително новото велико комунистическо изкуство — изкуство, което да принадлежи на народа, изкуство, което трябва да пуска своите най-дълбоки корени в самата сърцевина на широките трудещи се маси. То трябва да бъде понятно за тези маси и обичано от тях. То трябва да обединява чувствата, мисълта и волята на тези маси, да ги издига. То трябва да пробужда в тях художници и да ги развива."[1]

На развитото социалистическо общество съответствува култура, която да хармонира с основните закономерности на това общество, активно да съдействува за завоюване на нови, по-високи материални и духовни стойности от човека и обществото; да участвува в изграждането на по-хармонични социални отношения, съответствуващи на високите принципи на социализма и комунизма — такава култура, която най-непосредствено да съдействува за ефективно и качествено решаване на най-важните проблеми на деня, произтичащи от партийната политика, и едновременно — култура, водеща към разкриването, овладяването и подчиняването на човешката воля и разум тайнствата на природата, обще-

[1] В. И. Ленин, За литературата и изкуството, С., Партиздат, 1973, с. 56.

Digitized by Google

ството и мисленето. С една дума — реално да въздействува да се развива производството, да се усъвършенстват обществените отношения и духовният климат на всеки колектив, да се формира високо съзнание у човека.

Задоволяването на жизнените потребности на хората е основна и естествена цел на всяко производство, но както показва историческият опит на общественото развитие, в класово-антагонистичните общества социалните форми на реализиране на производството встъпват в противоречие с тази негова естествена цел. Задоволяването и разгръщането на човешките потребности и способности се оказват подчинени на материалните интереси на господствуващите класи. Това създава непримирими противоречия между материалното и духовното производство. Това противоречие намира своето решение при социализма, където основна цел, основен критерий на общественото производство е човекът — всестранното задоволяване на неговите непрекъснато растящи материални и духовни потребности.

При социализма духовното и материалното производство като специфични видове обществен труд не се различават по своята социална насоченост. Нещо повече — хармоничното им съчетаване и взаимните им връзки пряко способствуват за развитието както на материалното, така и на духовното богатство на обществото. Материалното производство създава материалното богатство на обществото. Духовното производство обективно е обусловено от материалното. Увеличаването на производството и на производителността на труда са в крайна сметка решителна предпоставка за развитието на културата. Тук вече културата и изкуството не играят второстепенна, подчинена роля. Те имат съществено значение за формирането на цялостното развито социалистическо общество, за изграждането на новия човек, за осъществяване на икономическите задачи и цели.

Това взаимодействие и вътрешна връзка между материалната и духовната сфера намира цялостна почва при изграждането на развитото социалистическо общество и многократно ускорява хода на социалните процеси.

От тази вътрешна същност на социализма произтичат и новите функции и значение на културата.

Културата и преди всичко художествената култура в резултат на нейната огромна преобразуваща сила чрез въздействието на художествените образи и явления върху съзнанието и чувствата на хората, върху цялостната емоционално-волева същност на човешката личност придобива при развитото социалистическо общество изключително значение за изграждането и оформянето и на коренно новата духовна същност на това общество.

Изникна въпросът за онези характерни черти и закономерности на културата на зрелия социализъм, които определят и нейната социална функция.

Една от тях е нейната активна, преобразуваща сила на структурообразващ елемент във всяко икономическо и социално явление. Тази закономерност не е нова, но при условията на изграждането на развитото социалистическо общество тя придобива ново качество и стойност. Социалистическата култура активно влияе при всички човешки дейности и социални отношения и е важен фактор за тяхната ефективност; внася новите социалистически стойности на резултатите от труда на отделния човек и на обществото. Характерна е творческо-преобразуващата дейност на индивида, способността му да проявява активно творческо-съзидателно отношение към действителността, придобита на основата на усвоените вече от човека постижения на културата. Сега центърът на тежестта се премества от „мъртвите" предмети на културата върху културата на живите хора. Усвоените чрез социалистическата култура от трудовите хора знания, опит, морално-етични норми и естетически стойности се връщат в такова качество в обществото, което е изразено в едно ново социалистическо отношение към труда, към цялостната жизнена среда.

Културата в нашето общество не е вече занимание за отделни хора. Тя става определящ фактор в цялостния облик и поведение на човека във всички негови дейности, оказва най-активно влияние в материалната сфера. Човекът влиза в трудовия процес като цялостна хармонично развита личност. Качествата на личността оказват най-непосредствено влияние на вещественото резултати от труда и на цялостния социален климат. В трудовия колектив както по принципа на скачените съдове си влияят културата, производството, социалната активност.

В какво се изразява силата на културата за развитието на стопанската система?

Въздействието на художествените образи и явления върху съзнанието и чувствата на трудовия човек, върху цялостната му емоционална волева същност формира у него черти и качества, които стават огромна преобразуваща сила в трудовата му и социална изява. Културата развива преди всичко художествено-образното мислене у човека, създава у него способността за цялостно възприемане на околния свят, изважда го от състоянието на тесния ограничен професионализъм, поражда у него способността да търси корените, връзката и взаимозависимостта между явленията, същността и бъдещето на тези явления. От друга страна културата формира у човека творческото начало, развива въображението и фантазията, изгражда образното мислене. Това дава възможност на човека, който се труди в съответна професия, да прояви самостоятелност и творчество, без да се влияе от шампи и готови модели.

Културата формира също така чувството за хармония и красота. Срещата на чове-

Digitized by Google

ка с чудния свят на изкуството го прави прецизен, наблюдателен, морално-етичен във всестранната му жизнена дейност. Художествената култура, като съдействува за изграждането на новите черти и качества у трудовия човек, се превръща в задължителен елемент на социалистическия труд, в крайна сметка активно влияе за повишаване трудовата дисциплина и самоотвержеността в изпълнение на стопанските задачи, за създаване на съвременна организация на труда.

В. И. Ленин учи: „Комунистическата организация на труда, първата стъпка към която е социализмът, се крепи и колкото по-нататък отиваме, толкова повече ще се крепи на свободната и съзнателната дисциплина на самите трудещи се"... „Комунизмът — учи по-нататък Ленин — започва там, където се проявява самоотвержената, преодоляваща тежкия труд грижа на обикновените работници за повишаване производителността на труда..."[1]

Засилването на ролята на културата в стопанския живот става както чрез системата на труда, така и чрез системата на художествената култура и преди всичко чрез един пълнокръвен културен живот в трудовите колективи. Националната партийна конференция обърна особено внимание на тази страна от живота на трудовия колектив — да се издига културното равнище, да се повишават духовните елементи на самия работен процес за намаляване на неефективните и тежки физически манипулации чрез научно и духовно обогатяване на самия работник. Тези партийни решения изискват от всички ръководители на предприятия и институти да отделят по-голяма грижа за повишаване културата на трудовия процес, за разгръщане творческата активност на трудовия човек.

Културата е призвана, в крайна сметка с всички свои сфери да съдействува за изграждане на новия тип личност — строител на развитото социалистическо общество, способен на научна мисъл и творчество в трудовата си дейност, с висока култура на труда, с чувство на гражданска отговорност към социалните си граждански дела. От това произтича и другата характерна особеност на културата — засилване на нейната роля и отговорност за всестранно развитие на социалистическата личност.

На труженика на социализма историята е отредила отговорната мисия да изгради предпоставките за реален преход към комунизма. Това обаче могат да сторят само всестранно развити личности — хора от нов тип, идейно калени, морално възвишени, обществено активни, хора с голяма човечност и красота, творци на новия строй.

Грижата за човека е била винаги първостепенна задача в политиката на Българската комунистическа партия. Близо едновековната история на Партията ни показва, че тя никога не е имала по-възвишена цел от тази да се бори за благото на човека, за задоволяване на неговите материални и духовни потребности, за развитие на творческите му способности и таланти. Социализмът създава условия тази грижа да стане реална действителност, непосредствена цел на общественото ни развитие. Решаването през етапа на изграждането на развито социалистическо общество на една по-висока степен на главните икономически, социални и духовни проблеми на обществото създадоха обективните предпоставки за формиране на новата социална среда, която най-активно влияе за всестранното развитие на човека и активизира разгръщането на творческите му сили и способности. Отчитайки тази реална действителност, закономерност на цялото общество, БКП стигна до голямата новаторска идея за превръщането на естетическото възпитание в мощен фактор за всестранното развитие на личността на зрелия социализъм.

Поставената от X конгрес на Партията висока цел за издигане ролята на естетическото възпитание на народа и младежта намери своето развитие по-нататък в решенията на XI конгрес на Партията. Конгресът посочи необходимостта от създаването на реално всенародно движение за естетическо възпитание, осигуряващо възможността за активна естетическа изява на всички хора, във всички човешки дейности. По такъв начин Българската комунистическа партия издигна естетическото възпитание на съвременния етап в стратегическо направление на своята културна политика, в първостепенна задача на целия идеологически и културен фронт.

В изпълнение на тази партийна повеля III конгрес на българската култура разработи важни теоретически и практически аспекти на системата за естетическо възпитание на народа и на нейното място за изграждането на всестранно развитата личност на социалистическото общество. Конгресът отбеляза необходимостта от практическо организиране на такова движение за естетическо възпитание, което да обхване всички възрастови групи и всички човешки дейности, движение, което с нова сила да продължи културните традиции на българина, упорито и търпеливо съхранявани и пренасяни през вековете. Движение, което да развива духовните потребности у човека — за повече красота във всичко и навсякъде, за високи нравствени и комунистически добродетели. Третият конгрес на българската култура посочи, че успехите на това движение сега зависят най-вече от обстоятелството естетическото възпитание да бъде овладяно от масите, да бъде разгърната богата по съдържание и по форма естетико-възпитателна дейност, да се подготвят кадри, годни умно да направляват тази дейност.

[1] В. И. Ленин, Съч., т. 29, с. 405—427.

Digitized by Google

Решенията на XI конгрес, Националната партийна конференция и III конгрес на културата създадоха условия за едно изключително оживление на целия културен фронт по въпросите на естетическото възпитание. Както в центъра, така и в окръзите се проведоха редица съдържателни инициативи, които отбелязват един нов подход в това направление. Някои от тях имат значението на важни теоретически и практически разработки за разгръщане движението за естетическо възпитание в нашата страна. Особено характерни в това отношение са: приетата програма за изпълнение решенията на III конгрес на българската култура и решенията на Националната партийна конференция; съвместните решения на Комитета за култура с Комитета за наука и технически прогрес и Българската академия на науките за научно обслужване на художествения комплекс; съвместното решение с Министерството на народната отбрана за издигане ролята на културата и изкуството за възпитанието на воините от Българската народна армия; основните насоки на програмата за чествуването на 1300-годишнината от основаването на българската държава; перспективните тематични планове за развитието на печата, телевизията, радиото, книгоиздаването, музиката и театъра; приетата дългосрочна комплексна програма за издигане ролята на изкуството и културата за хармонично развитие на личността; програмата за Международната година на детето; започнатото широко изследване на проблема за обществено-държавното начало в управлението и ръководството на художествено-творческата и културната дейност и др.

Похвални са усилията на окръжните съвети за култура за систематизиране на своята естетико-възпитателна дейност чрез приемане на регионални програми за естетическо възпитание, разработване на национални планове за изследване и развитие на това движение и общи програми за развитието на културната дейност в селищните системи.

Решенията на Националната партийна конференция за високо качество и ефективност във всички социални сфери, за нова социалистическа организация на труда налагат и необходимостта да се преодоляват по-бързо примитивизмът и тесният подход в движението за естетическо възпитание — да намери то своето място във всестранната жизнена дейност на човека: труда, бита, социална и природна среда. Да се засили реалният принос на всички професионални и самодейни културни институти, на всички творци и дейци на културата за разгръщане на движението за естетическо възпитание, по-ефективно да се използват богатствата от художествени ценности за по-пълно задоволяване културните потребности на трудещите се. Постепенно да се обогатява материалната база на културата и да се постави на по-високо равнище изграждането на цялостната национална система за естетическо възпитание във всички териториални единици. Сега партийната повеля изисква от целия културен фронт, от всички социални фактори движението за естетическо възпитание да се превърне в същност и съдържание на тяхната многостранна дейност. Това е главната повеля на културата на цялото социалистическо общество — повеля на деня.

* * *

Проблемът за връзката на изкуството с живота и неговата социална функция винаги е стоял в центъра на марксистко-ленинската наука за изкуството. Разобличавайки идеалистическото мистифициране на творческата дейност, класиците на марксизма-ленинизма научно доказаха с цялото свое учение материалистическата и диалектическата същност на изкуството. Като разкриват взаимодействието между изкуството и обществената действителност, Маркс, Енгелс и Ленин сочат, че то може да се развива и да бъде всестранно изследвано само на тази основа.

Това марксистко-ленинско схващане лежи в същността на културната политика на Българската комунистическа партия. В борбата за нейното осъществяване Партията винаги е извеждала на предни позиции проблема за овладяване на съвременната тема, за създаването на значими художествени творби, достойни за нашето време, за връзките на творците с живота. В периода на социалистическото строителство и особено след Априлския пленум на ЦК на БКП (1956 г.) нашата партия издигна на ново равнище тази своя политика. Благоевско-димитровските традиции в културното строителство намериха качествено развитие в априлската културна политика на Българската комунистическа партия. Издигнатият от др. Т. Живков призив към българските творци: „Повече сред народа, по-близо до живота", стана естетическа платформа на културното ни развитие, превърна се в програма на действие на всички художници.

През последните години се очерта един съществен прелом, забелязва се едно значително ориентиране на художествените творци към социалистическата ни съвременност. Най-добрите представители на нашата художествено-творческа интелигенция създадоха и създават произведения, които правдиво и с професионално майсторство отразяват основните процеси в живота и израстването на новия човек. След изграждането на Националния художествен комплекс и териториалните комплекси „Култура" се полагат по-големи усилия заедно с творческите съюзи и техните поделения в окръзите да се създават художествени произведения, тясно свързани с проблемите на живота, отразяващи характерно, убедително и вълнуващо дълбоките процеси на съвременността, богатата и сложна душевност на човека от социалистическото общество. Успешното развитие на тази задача по-нататък ще премине по различни пътища и вероятно с разнообразни сред-

Digitized by Google

ства, но на преден план излизат грижите за осъществяване на репертоарната политика на съответните културни институти — целенасочено организиране на литературни конкурси, създаване условия за материално и морално стимулиране на творците, за свързването им с живота. В резултат на това през последните години нашата литература се обогати с нови произведения. Само в окръзите чрез активната помощ на съветите за култура бяха издадени над 450 произведения на литературата на съвременна тема, 50 от които бяха отличени с различни награди. С около 200 съвременни произведения се обогати музикалната ни съкровищница. Радващи са успехите на нашата драматургия и театър с осъществените репертоарни планове. Поставените около 600 нови пиеси в столичните и в окръжните театри говорят, че съвременността става до голяма степен същина на театралното ни изкуство. Неподозирани сили крие нашата съвременност и за майсторите на изобразителното изкуство. На общи и самостоятелни изложби бяха показани над 15 500 произведения. С вълнуващи произведения, отразяващи съвременните тенденции и проблеми на развитие, ни радват също и киното, и архитектурата.

Днешното общество гледа на художествените творци преди всичко не като на илюстратори и изпълнители, а като на откриватели и създатели. Това изискване може да се изпълни по-добре и по-пълно, колкото повече и колкото по-дълбоко съответният творец е свързан с живота, за да черпи идеи и вдъхновение за своето творчество от естествените извори. Колкото по-плътно е взаимодействието между опит и талант, между интуиция и поетична вяра, колкото по-дълбоко е усещането за съществеността и случайното. С една дума — колкото по-силно съвпада вътрешното чувство и интересът на твореца с нашата социалистическа действителност и неговите цели. Истински може да твори само този, който създава произведения, които изисква от него историческият час. „Главният критерий и оценка за обществената значимост —сочи др. Брежнев в Доклада си пред XXV конгрес на КПСС — на всяко художествено произведение, разбира се, е била и си остава неговата идейна насоченост“.

* * *

Издигането социалната роля на културата оказва активно влияние за развитието на една от най-характерните черти на нашето общество — задълбочаване и развитие на социалистическата демокрация. Сега в сферата на културата протича процесът на задълбочаване на демократизацията както в творческата и културната дейност, така и в системата на нейното управление. Демократизмът в културния живот става все по-реален и всеобхватен. Разширява се социалната основа на културата. Трудещите се у нас все повече стават пълноценен обект и субект на социалистическата ни култура. Демократизирането на културния живот и на културата е нова отличителна черта на обществото. Тази същност на културата от своя страна оказва активно влияние за разширяване участието на народа в живота на политическата организация на социалистическото общество — в дейността на държавата, на обществените организации, на творческите съюзи, организации и обединения.

Културата прониква във все по-дълбоките пластове на нашето общество. Създават се нови културни традиции и се провеждат инициативи със силно естетическо въздействие. Такива културни празници като есенните литературни дни и рецитаторския конкурс в Стара Загора; дните на детско-юношеската драматургия и общата художествена изложба „Ястребино“ — Търговище; майските театрални дни и прегледът на школите по изкуствата от Южна България — Кърджали; ретроспективната изложба „Преглед на добруджанските художници“ в Силистра; литературните празници „Изгрев над Тунджа“ и дните на поезията в Тенево, Ямболско; празниците на изкуствата „Сливенски огньове“ — Сливен; музикалните празници „Катя Попова“ в Плевен; литературните дни на тема „Работническата класа — главен герой в живота и литературата“; фестивалът на руската и съветска песен „Альоша“, както и есенната изложба в стария град — Пловдив; събориите на народното творчество в Копривщица „Китка Тракия пее и танцува“; литературните дни „Южна пролет“ — Хасково; дните на поезията в Димитровград; Друмевите театрални дни в Шумен; културните празници „Дунавска пролет“ — Видин и др., действително говорят за една нова демократична и богата култура.

Разширява се интересът към самодейното изкуство. Художествената самодейност играе все по-активна роля за приобщаване трудещите се към изкуството и културата. Над половин милион българи, организирани в 17 750 самодейни художествени състава, обогатяват своята култура и развиват активна творческа дейност. Подобряват се условията и се разширяват формите за изява и усъвършенстване на индивидуалните способности и таланти на хората. Сега у нас активно работят над 5000 школи по различните видове изкуства. Постепенно се създават условия за преодоляване различието между народ и художник. Тук отношението между народ и художник, между изкуство и живот придобива ново звучение. Човекът получава все повече възможност да се развива във всички направления и действено да проявява всички свои способности. Сега у нас се реализират трайни и активни връзки между художествено-творческата интелиге-

Digitized by Google

ния и трудещите се. Тези контакти изменяха почти коренно своята същност. Те вече не са само просветителска дейност, а се превръщат в двустранен процес на полезно общуване и взаимно обогатяване между творците и трудещите се.

Една от изпитаните форми на работа са шефските взаимоотношения на отделни творци или на секции от клубовете на дейците на културата с трудови колективи. В Благоевград е разработена програма за дългосрочно пребиваване на творците на промишлени, строителни и селскостопански обекти. В Габрово функционират „Клубове на приятелите на литературата и изкуството". В Ямбол е в действие дългосрочна програма за работа по естетическото, класово-партийното, патриотичното и интернационалното възпитание на младежта. В направлението за по-ефективно общуване между работниците и творците непрекъснато се търсят нови форми на работа. За това говори и нарасналата критичност на работниците, тяхното активно участие в разговорите. Вече не са рядкост случаите, когато те възразяват на оценките на известни литературни критици, поставят пред писателите основателни изисквания по отношение на реализирането на съвременната тема, показват завидно познаване на българската проза и поезия, на литературната критика.

Една от най-важните задачи, към която ръководствата на окръжните съвети за култура и клубовете на дейците на културата се отнасят с голяма отговорност, е работата с младите творци. Тя се развива съвместно с клубовете на младата художествено-творческа интелигенция главно в две насоки: за професионалното израстване и повишаване на художествения критерий на творците и за популяризиране на техните постижения сред населението и особено сред младежта. Това се осъществява в творческите срещи и разговори с изтъкнати съветски и български автори по актуални проблеми на изкуството и културата, в обсъждането на техни творби както в професионален кръг, така и сред трудови колективи; в организиране вечери на младия талант, представяне на младите автори пред широката общественост, като за това се ангажират литературни критици, изкуствоведи, актьори и т. н.

С интерес се посреща създадената в Разград дискусионна рубрика „Естетическото формиране на младежта", ритуали за приемане на млади дейци на културата в Смолян и творческите контрактации за младежки изяви. В Пазарджик е приета конкретна програма за работа с младите, а към секциите на клубовете на дейците на културата са създадени групи на млади приятели на изкуството, организиран е постоянно действуващ семинар за квалификация на младите журналисти и тяхното творческо представяне на страниците на окръжния вестник. Много са организираните изложби на млади автори и на младежка тематика — Стара Загора, Толбухин, Сливен, Пловдив, Плевен.

И тук се утвърждават нови форми, които носят положителни резултати: експерименталното ателие на младия художник в Стара Загора, което урежда ежегодно изложби с обсъждания и лекции по изобразително изкуство в промишлени предприятия и учебни заведения; представяне на младите пред обществеността под наслов „Първи ценители на младите" в Габрово; циклите „Нови творби" в Русе; изложбите и концертите на ученици в детските школи и училищата по изкуствата в Сливен; средношколското литературно студио и кабинетът на младия музикант в Пловдив; цикълът срещи на млади поети със строителни работници под наслов: „Четения по скелите" в Хасково; младежката студия към представителния киноклуб в Толбухин, школите и кръжоците за работа с младите към творческите групи във Видин и др.

* * *

В съвременния етап на социално-икономическото развитие на страната се увеличава необходимостта както от самостоятелни културни занимания, така и от съвместни културни прояви. Нараства процесът на задоволяване и реализиране на духовните потребности и способности на хората и в тяхното жилище — съвременният дом с радиото, телевизора, библиотеката, грамофона, телефона и т. н., все повече се превръща в място за естетическа изява. Тези нови изисквания налагат и необходимостта държавните, обществените и творческите сили, занимаващи се с културното изграждане на страната, все по-активно да обогатяват професионалните и самодейните форми на културния живот, пълноценно да се използват създадените вече духовни ценности и кадрови потенциал, като се изгражда надеждна система за културно обслужване на трудещите се, отговаряща на съвременните потребности.

За да може съвременната българска култура успешно да осъществява функциите си, необходимо е непрестанно да се демократизира и усъвършенствува системата на нейното управление.

Едно от завоеванията на нашата култура след XI конгрес на Партията и III конгрес на българската култура е това, че окончателно бе изграден както националният комплекс „Художествено творчество, културна дейност и средствата за масова информация", така и териториалните комплекси „Култура".

Същността и качествата на тази система сега се определят от това, доколко тя служи на реалните потребности на обществото, доколко управленческата система съдействува за непрестанно увеличаване на културното богатство на социалистическо-

Digitized by Google

то общество, от една страна, и от друга — доколко създава реални и полезни връзки и отношения на всички трудещи се, на всеки човек с това културно богатство.

Ускореното развитие на материалната сфера, увеличаването на свободното време на хората, нарастването на техните духовни потребности непосредствено влияе върху динамиката на културата. Това от своя страна налага непрекъснато да се усъвършенствува системата на управление.

Усъвършенствуването е необходимо на всички равнища, но сега то е особено наложително за местните органи на управление на културата. Докато проблемите на управлението на културата на национално равнище придобиха значително развитие през последните години и бяха обхванати комплексно, открит остава въпросът за управлението на културата в рамките на отделните териториални единици. Работата е там, че културният живот е съсредоточен в селищната система — в града, селищата, разположени около него, които позволяват разпространяване на информацията и лесен достъп до културните мероприятия. От друга страна, задоволяването на духовните потребности на човека е неизменно свързано с територията, на която той живее. От това какви културни прояви той ще посети и в какви културни събития ще бъде въвлечен зависи до голяма степен неговото естетическо възпитание. Само чрез териториалните единици се създава онази възможност за довеждането на големите културни събития и художествени ценности до знанието и активното участие на населението.

Всичко това изисква да се обърне особено внимание на проблемите на управлението на културата в териториалните единици, а то от своя страна предполага окръжните съвети „Култура“ непрестанно да обогатяват обществено-държавното начало в системата на управлението, да вникнат по-дълбоко в културните процеси, които се развиват в окръзите и в съответствие с това да търсят и прилагат по-ефективни механизми, форми и пътища за тяхното насочване.

Особено необходимо е да се използват всички онези преимущества, които им предоставят изградените териториални комплекси „Култура“ за прилагане на програмния, целевия и комплексния подход в ръководството на културната и творческата дейност в селищните единици. В обединяване и координиране усилията на всички социални сили в окръзите сега се крие залогът за бъдещите наши успехи в културната политика.

Digitized by Google

В ЦЕНТРАЛНАТА КОНТРОЛНО-РЕВИЗИОННА КОМИСИЯ

ЗАЩО НЕ БЕ НАКАЗАН?

Тежки са обвиненията, отправени към Цветан Томов Мартинов на работа в държавно стопанско обединение „Търговия на едро" — Софийски окръг. Първичната партийна организация го наказва със „строго мъмрене с предупреждение" за подриване на нейния авторитет като първообраз на трудовия колектив, за грубо отношение към партийния секретар и оклеветяване на член от колектива на предприятието.

Когато човек отстрана чуе обвиненията, няма никакво съмнение, решава, че провинилият се заслужава сурова санкция.

Какво е обаче действителното положение?

Първата мотивировка.

Известно е, че Уставът на БКП задължава комунистите да влагат сили и ум за укрепването на боеспособността на първичните организации. На Националното съвещание във Велико Търново специално внимание бе отделено на проблемите за повишаването на тяхната авангардна роля.

Изтъква се, че Цв. Мартинов е дръзнал да „подрони" авторитета на партийната организация.

Вярно ли е това?

Да се позовем на фактите:

В доклада на партийното бюро, който е предоставен на вниманието на партийните членове, е записано: „Повече от две години в първичната партийна организация се получиха брожения между комунистите. Пишеха се изложения, доноси, без организацията предварително да е взела отношение. Един от инициаторите е Мартинов. За някои писания той е прав. Окръжният комитет на БКП наказа отделни лица. Той не се задоволи и започна да злослови по адрес на други партийни членове и безпартийни..."

Това е вината му по първия пункт, гледана от страна на партийното бюро. Бихме ли могли въз основа на горепосоченото да заключаваме, че той уронва престижа на първичната организация, още повече че и на състоялото се партийно събрание няма твърдения от подобен род.

В доклада съвсем бегло е отбелязан много съществен факт. Въз основа на сигнали, дадени от Мартинов, окръжният комитет на БКП е вземал отношение и някои ръководни кадри са получили заслуженото.

Упрекват Цв. Мартинов, че пишел изложения. На партийното събрание при обсъждане на неговия въпрос той заявява, че това е истина, но под всичко написано стои подписът му. Още повече, че те са пратени до отговорни инстанции, за да се вземат мерки срещу слабостите. Могъл е и да мълчи. Но тогава той нямаше да изпълни задължението си на комунист, когото Партията задължава да бъде непримирим срещу нередностите.

Уставът на БКП дава право на всеки комунист да се обръща до най-висшата партийна инстанция. От това се е възползвал и наказаният, като честно е поставил вълнуващите го проблеми. Правилно ли е тези въпроси да се изтъкват при разглеждането на неговото поведение? Дали по този начин се дава „простор" на критиката?...

Второто обвинение към Цв. Мартинов е, че е оклеветил член на колектива им. Такова ли е действителното положение?

Научавайки някои неща за свой колега, той ги съобщава на заместник-директора, член на Партията, а след това и на партийното събрание.

Може ли да се смята, че в случая има клеветничество? — Не! Защото партийният член не другаде, а на събрание пред комунистите е сигнализирал за наученото. В това няма нищо лошо. То е правилно.

Бедата обаче е другаде. Това, което е станало достояние на събранието, веднага литва из предприятието.

Този случай на разгласяването на партийната тайна не е използван, за да се повиши бдителността на цялата организация. Още повече че по думите на комунистите това при тях е обикновено явление.

Вместо да постъпи по този начин, партийното бюро се насочва да търси „кле-

Digitized by Google

ветника" в лицето на комуниста Цв. Мартинов.

Може ли да се твърди, че той има прояви на грубо отношение към партийния секретар? Откъде се черпят фактите? Пак от събранието при разглеждането на неговото поведение. Там Цв. Мартинов се обръща към секретаря с думите: „Ти Лозанов, не знаеш Устава на Партията. Да вземеш и да го четеш цяла вечер, за да го научиш..."

В изреченето трудно бихме могли да доловим нотка на грубост. Не е ли по-правилно вместо да търсим буквите, точките и запетайките, да вникнем по-дълбоко в същността на критиката, която комунистът отправя към секретаря. Всеки има свой начин на изложение и изражение. За това не бихме винили никого. Стига изнесеното да е вярно, да е казано честно, с желание да се помогне. Не от красотата на думите, а от съдържанието, от комунистическия подход би трябвало да се съди и за позицията на отделния човек по обсъждания въпрос.

Въпросът за наказанието на Цв. Мартинов е стигнал и до окръжната контролно-ревизионна комисия на БКП — София. Нейното бюро е потвърдило санкцията, приложена от първичната организация. Там са приели сигнала на Мартинов не като проява на партийна бдителност от страна на един комунист, а като клевета. С решението си бюрото не е догледало, че поставяйки Мартинов на съд за неговия сигнал, се прецима пътят за разгръщане на критиката.

Не твърдим, че наказаният е безпогрешен. Независимо от обстоятелствата около него, той има известни нарушения на партийната дисциплина. Но по тях не е разисквано на събранието. Те липсват и в мотивировките за наказанието.

Уставно ли е наказан Цв. Мартинов?

Ето фактите: при гласуването от 16 присъствуващи на събранието за „строго мъмрене с предупреждение" са дали гласа си 8 души, а 7 са за „порицание". Един глас се губи. Установи се, че подсъдимият се е въздържал. Това не е отбелязано в протокола.

Извършеното нарушение на Устава не е забелязано от бюрото на окръжната контролно-ревизионна комисия на Партията.

Този факт даде основание и бюрото на Централната контролно-ревизионна комисия на БКП отмени като неуставно наказанието, наложено на Цветан Томов Мартинов.

Наред с това то прие решение, с което се предлага на окръжния комитет на БКП — София да вземе на отчет първичната партийна организация при държавно стопанско обединение „Търговия на едро" — Софийски окръг, с оглед укрепването на нейното единство и сплотеност.

КЪДЕ ВОДИ КЛЕВЕТНИЧЕСТВОТО?

Сега Елисавета Тодорова Кържина от с. Търговище, Видински окръг, е вън от редовете на Българската комунистическа партия.

Как се стигна до това?

Преди година съпругът ѝ бил преназначен от началник на труд и работна заплата на длъжността специалист технолог в аграрно-промишления комплекс в Белоградчик. Тогава са извършени и други размествания. Всичко е направено с цел да се отстранят допуснатите груби грешки с назначаването на неподходящи лица в комплекса. Комунистите и целият колектив посрещнали с удовлетворение решението за кадровите промени.

Имало и недоволни. Тогава на сцената се появява Елисавета Кържина. Тя изпраща жалба до най-висша инстанция, в която обрисува нещата в невярна светлина. Обвинението ѝ е отправено към ръководен партиен деец от града, като се изтъква, че той имал лоша кадрова политика.

В написаното от нея тя хвърля тъмни петна върху миналото на трима души. Твърди, че на съпруга ѝ е анулиран болничен лист по настояването на лице от партийния комитет.

Вярно е, че болничният лист е обявен за недействителен, но въз основа на възражение от председателя на аграрно-промишления комплекс до районната болница.

Не отговаря на действителното положение твърдението на Е. Кържина и за тримата души.

Запитана откъде знае за миналото на тези лица, тя заяви: „Така се говори".

Това са прийоми на клеветник! Конкретни факти той няма. Винаги „научава" от някого и от някъде. Чул в превозното средство, в магазина, в работата... Никога не назовава лицата, източниците на лъжата. Това, което е „научил", той украсява и преувеличава. Скалъпва така, както му е изгодно. Важното е да подхвърли обвинение, да породи съмнения, от които все нещо ще излезе.

А истината е друга. Доскоро Елисавета била тачена и уважавана. Избирана е за секретар на комсомолско дружество, за председател на профкомитет и член на общински партиен комитет. Гласували са ѝ доверие и за секретар на първична

Digitized by Google

партийна организация. Привлечена е и за нещатен сътрудник на околийски комитет на ДКМС.

В служебната работа са ѝ отреждали подобаващо място. Била е агроном в АПК, главен агроном в машинно-тракторна станция, специалист в аграрно-промишления комплекс. Не би могла да се оплаче, че е лишена от внимание и грижи.

Каква е отплатата ѝ?

Вместо благодарност тя стига до интригантство и клеветничество. И защо? Заради случилото се с нейния съпруг! Грабва перото и написва измислени, неверни неща. Естествено изниква въпросът: Защо, ако тя е права, не е сигнализирала по-рано за „нередностите", които описва сега? Нямала е смелост или какво?

В стремежа си да заблуди по-горните инстанции, тя пише, че е изключена от редовете на Българската комунистическа партия, загдето е сигнализирала за неправилен стил на даден партиен деец. В случая е налице още един клеветнически факт. Защото тя знае много добре, че Уставът на БКП дава право на комунистите да се обръщат и до най-висшата партийна инстанция. Забравила само едно — че това право трябва да използва с чисти помисли, с открито сърце, а не с клевета!

В молбата си тя споменава, че е взето отношение към нея заради произхода на съпруга ѝ, без обаче да го обрисува в подробности.

Правилно съответният партиен орган се е спрял и на този въпрос. Защото баща му е бил полицай, единият му чичо през периода 1941—1944 г. е бил полицай, а другият в същото време като жандармерист е участвувал в сраженията при Батулия за разгромяването на войнишкия батальон „Христо Ботев".

Когато комунистът се бори за правдата, той използва честни и чисти средства. Очевидно Елисавета Кържина досега не е разбрала какъв трябва да бъде комунистът и неизбежно изпада в плен на клеветата. За тези грешни стъпки допринася недостатъчната ѝ политическа и морална зрелост.

В едно от последните си заседания Бюрото на Централната контролно-ревизионна комисия на БКП потвърди санкцията изключване от Партията за клеветничество и интригантство, за липса на качества за член на Партията.

Димитър ДИМЧЕВ

ПОПРАВКА

В статията „Пътуване към ефективността" — брой 1 на списанието, е допусната грешка. На страница 49 десетият ред отгоре надолу да се чете: „... Първата пречка, с която сега трябва да се преборим . . ."

Digitized by Google

ветника" в лицето на комуниста Цв. Мартинов.

Може ли да се твърди, че той има прояви на грубо отношение към партийния секретар? Откъде се черпят фактите? Пак от събранието при разглеждането на неговото поведение. Там Цв. Мартинов се обръща към секретаря с думите: „Ти Лозанов, не знаеш Устава на Партията. Да вземеш и да го четеш цяла вечер, за да го научиш..."

В изречението трудно бихме могли да доловим нотка на грубост. Не е ли по-правилно вместо да търсим буквите, точките и запетайките, да вникнем по-дълбоко в същността на критиката, която комунистът отправя към секретаря. Всеки има свой начин на изложение и изражение. За това не бихме винили никого. Стига изнесеното да е вярно, да е казано честно, с желание да се помогне. Не от красотата на думите, а от съдържанието, от комунистическия подход би трябвало да се съди и за позицията на отделния човек по обсъждания въпрос.

Въпросът за наказанието на Цв. Мартинов е стигнал и до окръжната контролно-ревизионна комисия на БКП — София. Нейното бюро е потвърдило санкцията, приложена от първичната организация. Там са приели сигнала на Мартинов не като проява на партийна бдителност от страна на един комунист, а като клевета. С решението си бюрото не е догледало, че поставяйки Мартинов на съд за неговия сигнал, се пресича пътят за разгръщане на критиката.

Не твърдим, че наказаният е безпогрешен. Независимо от обстоятелствата около него, той има известни нарушения на партийната дисциплина. Но по тях не е разисквано на събранието. Те липсват и в мотивировките за наказанието.

Уставно ли е наказан Цв. Мартинов?

Ето фактите: при гласуването от 16 присъствуващи на събранието за „строго мъмрене с предупреждение" са дали гласа си 8 души, а 7 са за „порицание". Един глас се губи. Устянови се, че подсъдимият се е въздържал. Това не е отбелязано в протокола.

Извършеното нарушение на Устава не е забелязано от бюрото на окръжната контролно-ревизионна комисия на Партията.

Този факт даде основание и бюрото на Централната контролно-ревизионна комисия на БКП отмени като неуставно наказанието, наложено на Цветан Томов Мартинов.

Наред с това то прие решение, с което се предлага на окръжния комитет на БКП — София да вземе на отчет първичната партийна организация при държавно стопанско обединение „Търговия на едро" — Софийски окръг, с оглед укрепването на нейното единство и сплоченост.

КЪДЕ ВОДИ КЛЕВЕТНИЧЕСТВОТО?

Сега Елисавета Тодорова Кържина от с. Търговище, Видински окръг, е вън от редовете на Българската комунистическа партия.

Как се стигна до това?

Преди година съпругът ѝ бил преназначен от началник на труд и работна заплата на длъжността специалист технолог в аграрно-промишления комплекс в Белоградчик. Тогава са извършени и други размествания. Всичко е направено с цел да се отстранят допуснатите груби грешки с назначаването на неподходящи лица в комплекса. Комунистите и целият колектив посрещнали с удовлетворение решението за кадровите промени.

Имало и недоволни. Тогава на сцената се появява Елисавета Кържина. Тя изпраща жалба до най-висша инстанция, в която обрисува нещата в невярна светлина. Обвинението ѝ е отправено към ръководен партиен деец от града, като се изтъква, че той имал лоша кадрова политика.

В написаното от нея тя хвърля тъмни петна върху миналото на трима души. Твърди, че на съпруга ѝ е анулиран болничен лист по настояването на лице от партийния комитет.

Вярно е, че болничният лист е обявен за недействителен, но въз основа на възражение от председателя на аграрно-промишления комплекс до районната болница.

Не отговаря на действителното положение твърдението на Е. Кържина и за тримата души.

Запитана откъде знае за миналото на тези лица, тя заяви: „Така се говори".

Това са прийоми на клеветник! Конкретни факти той няма. Винаги „научава" от някого и от някъде. Чул в превозното средство, в магазина, в работата... Никога не назовава лицата, източниците на лъжата. Това, което е „научил", той украсява и преувеличава. Скалъпва така, както му е изгодно. Важното е да подхвърли обвинение, да породи съмнения, от които все нещо ще излезе.

А истината е друга. Доскоро Елисавета била тачена и уважавана. Избирана е за секретар на комсомолско дружество, за председател на профкомитет и член на общински партиен комитет. Гласували са ѝ доверие и за секретар на първична

Digitized by Google

партийна организация. Привличана е и за нещатен сътрудник на околийски комитет на ДКМС.

В служебната работа са ѝ отреждали подобаващо място. Била е агроном в АПК, главен агроном в машинно-тракторна станция, специалист в аграрно-промишления комплекс. Не би могла да се оплаче, че е лишена от внимание и грижи.

Каква е отплатата ѝ?

Вместо благодарност тя стига до интригантство и клеветничество. И защо? Заради случилото се с нейния съпруг! Грабва перото и написва измислени, неверни неща. Естествено изниква въпросът: Защо, ако тя е права, не е сигнализирала по-рано за „нередностите", които описва сега? Нямала е смелост или какво?

В стремежа си да заблуди по-горните инстанции, тя пише, че е изключена от редовете на Българската комунистическа партия, загдето е сигнализирала за неправилен стил на даден партиен деец. В случая е налице още един клеветнически факт. Защото тя знае много добре, че Уставът на БКП дава право на комунистите да се обръщат и до най-висшата партийна инстанция. Забравила само едно — че това право трябва да използва с чисти помисли, с открито сърце, а не с клевета!

В молбата си тя споменава, че е взето отношение към нея заради произхода на съпруга ѝ, без обаче да го обрисува в подробности.

Правилно съответният партиен орган се е спрял и на този въпрос. Защото баща му е бил полицай, единият му чичо през периода 1941—1944 г. е бил полицай, а другият в същото време като жандармерист е участвувал в сраженията при Батулия за разгромяването на войнишкия батальон „Христо Ботев".

Когато комунистът се бори за правдата, той използва честни и чисти средства. Очевидно Елисавета Кържина досега не е разбрала какъв трябва да бъде комунистът и неизбежно изпада в плен на клеветата. За тези грешни стъпки допринася недостатъчната ѝ политическа и морална зрелост.

В едно от последните си заседания Бюрото на Централната контролно-ревизионна комисия на БКП потвърди санкцията изключване от Партията за клеветничество и интригантство, за липса на качества за член на Партията.

Димитър ДИМЧЕВ

ПОПРАВКА

В статията „Пътуване към ефективността" — брой 1 на списанието, е допусната грешка. На страница 49 десетият ред отгоре надолу да се чете: „... Първата пречка, с която сега трябва да се преборим ..."

Digitized by Google

МАЛКИЯТ ГОЛЯМ СВЯТ НА ЛИЧНОСТТА

Книгата на Слав Тодоров „Малкият свят на личността" поражда у нас нови мисли за изключителната роля на трудовия колектив, особено на непосредственото трудово обкръжение за по-нататъшно обогатяване на човешката личност. Малкият колектив, познат ни като бригада, смяна, участък, още като семейство, училищен клас, приятелска компания и пр., крие неограничени възможности за последващото мирогледно, политическо, трудово, нравствено и естетическо възпитание на човека, притежава способности да извиси зрелостта му до високите критерии на нашето време. И това е така, защото процесът на строго системно образование и възпитание е подвластен на определен период от жизнената дейност на човека, докато процесът на усъвършенстването е безкраен. Усъвършенстване — в смисъл на доизграждане, на привнасяне в образованието, квалификацията и възпитанието на нови, често пъти качествено отличителни елементи с цел да се постигне хармонично развитие на личността, съчетаващо у себе си висока комунистическа идейност, нравствена чистота и физическо съвършенство, да се постигне трайна убеденост в партийните предначертания, а оттам — претворяването им в непосредствено битие. Претворяването на партийните предначертания в дела е висш нравствен дълг, видима, ярка изява на социалната активност на личността.

Множество фактори, обективни и субективни, възбуждат и умножават социалната активност на личността, но едно особено предимство си е извоювала малката социална група (непосредственото трудово или делнично обкръжение), непосредствената среда, в която човешката битност се потапя почти всеки ден. Тези малки, сравнително устойчиви микроструктури добиват изключително значение за трудовия човек, превръщат се в негов личностен свят, в своеобразен колективен приятел. На работното място човекът не само се сдобива със средства за съществуване, но още с познания, повишава квалификацията си, изявява своите способности. Малката социална група наподобява жив пръстен, свит около човешката личност, способен да приобщи, да придаде от своята топлина, от своя ентусиазъм, от своята енергия. Но и способен да отчужди. Малката социална среда всъщност е просторна територия за човешкото общуване, на съдружие, на колективизъм. Наред с това съчетава в себе си неподозирани възможности за открояване на човешката индивидуалност. Песимизмът на екзистенциалистите изрече в отчаяние: „Адът — това са другите около тебе", и с тази фраза разкри неизлечимото нравствено заболяване на капиталистическото общество — отчужденето. Човекът и другите около него — това е диалектиката на колективното и личностното, на взаимното проникване на едното в другото. Това е диалектиката на другарството, на човешката взаимопомощ и индивидуалната самобитност. „Социалната микросреда — това е малкият голям свят на личността" — определя Слав Тодоров. Впрочем цялата му книга изследва сложните и многообразни, привидно лесни, а по своята същност дълбоки, трудноразгадаеми взаимовръзки между непосредственото социално обкръжение и човека. Анализирането на малката социална среда, на нейната динамика, на нравствената и психологическата атмосфера в нея, още как личността се отнася към всички тези изменения, как на свой ред тя влияе за промяна на микросферата има съществено теоретическо и особено практическо значение.

Възможно ли е също така субективният фактор (партийните органи и организации, идеологически институти, органите на социалното управление и др.) да овладеят тази територия, наречена социална микросреда, и индивидуалните особености на хората, за да бъде идеологическото

Слав Тодоров, Малкият свят на личността (Социалната микросреда и идеологическата дейност за формирането на личността), Партиздат, С., 1978, с. 249.

Digitized by Google

въздействие максимално ефективно? Авторът защитава убеждението, че потребностите и интересите на личността, нейните знания и убеждения, нейните нравствени, политически, идеологически и естетически ценности, социалната ѝ отговорност и активност се определят не само от богатството на обществените отношения, но и от непосредственото обкръжение на личността, още от системата на груповите отношения в различните сфери на микросредата. Човекът завършва деня, изпраща седмицата под въздействието на различни обкръжения, някои от тях случайни, образувани стихийно, инцидентно. Най-значимото за човека е неговото трудово обкръжение, характеризиращо се с трайни и устойчиви връзки, способни да въздействуват на личността за дълъг период. Авторът определя социалната микросреда като „съвкупност от обективни материални, идеологически и социално-психологически условия и фактори, които пряко и непосредствено взаимодействуват върху човека в неговия живот (труд и бит) и по един или друг начин (стихийно или съзнателно) в една или друга насока (позитивна или непозитивна) формират неговата личност." Разибра се, социалната микросреда при капитализма и социализма притежават качествена отлика. В условията на капитализма извратените човешки отношения в социалната среда ерозират нравствените, политическите и други духовни ценности у човека. Култът към печалбата, към вещите определя цялостното поведение на личността в труда и в бита. Деформираните потребности, породени от буржоазния начин на живот, водят до деформирани начини за тяхното задоволяване. Присвояването, обогатяването, ненаситната алчност за вещи като желязна пета лягат върху всичко достойно у човека или върху всичко, пригодно да го направи достоен. „Що се отнася до времето, необходимо за образование, за умствено развитие, за изпълнение на обществените функции, за другарско общуване, за свободно развитие на физическите и умствените сили, дори за празнуване на неделния ден — пък било то и в страната на свещената събота — всичко това е вятър работа. Но в своя безсрамен, сляп нагон, в своята вълча, ненаситна жажда за принаден труд капиталът погазва не само моралните, но и чисто физическите максимални граници на работния ден. Той узурпира времето за растеж, за развитие и здравеопазване на тялото. Той заграбва времето, което е необходимо за ползване на чист въздух и слънчева светлина. Той откъсва от времето за ядене и гледа колкото може повече да го включи в самия производствен процес, така че храната да се дава на работника като на просто средство за производство, както на парния котел се дават въглища и на машината мас или масло."[1] Тъй че невъзможно е свободното развитие на личността без свободното развитие на цялото общество. При социалистическия начин на производство и социалистическия начин на живот социалната микросреда придобива нови измерения, тя съчетава в себе си всички добродетели на голямата обществена среда. Околният свят на личността изгубва вълчия си характер и се превръща в материално духовен свят, осигуряващ всестранното личностно развитие. Авторът разкрива, че социалната микросреда при социализма, освен че съдържа в себе си качествата и елементите на макросредата, на свой ред „същевременно ѝ оказва активно обратно влияние; сиреч въздействува на социалния живот в мащабите на цялото общество" (стр. 78). Като разглежда диалектиката на системата макросреда, микросреда и личност, авторът се спира и на съществуващите възможни противоречия. Въз основа на някои от тези противоречия биха могли да се обяснят и редица отрицателни явления като потребителския подход например.

Макар да е част от цяло, микросредата има самостоятелно съществуване, притежава особености, свойствени единствено на нея. Съществуват различни типове микросреда, разграничаващи се по следните признаци: по видове дейност; териториални или национално-етически признаци; възрастови особености, пол и др. Водещо, определящо начало при разкриване структурата на микросредата е видът на обществено-практическата дейност на хората.

Разгледана в социално-психологически аспект, микросредата е истинско богатство от вътрешногрупови и междуличностни отношения, намиращи се в непрекъснато движение и изменение. В това отношение са интересни изводите на Слав Тодоров за диалектиката на микросредата и конкретния човек на общуването и обособяването. Според него в значителна степен чрез микросредата обществото прониква, достига до човека, разкрива неговия съкровен свят и придобива най-ефективните способи за положително, градивно въздействие. Пак микросредата помага и за изява на индивидуалните способности. „В социалната микросреда — казва авторът — съществува възможност за реализирането на такава мяра в единството на общуването и обособяването, при която развитието на социалистическите колективистични отношения е необходимо условие за широк простор на творческите сили и активност на личността, за разцвета на нейните индивидуални особености и талант" (стр. 105). Общуването и обособяването са свойствени на човека. Всъщност авторът дава отговор на един интересен идеологически и политически въпрос, отнасящ се до съкровени страни на социалистическия начин на живот. Общуването, колективизмът, духът на човешкото съдружие не се осъществява за сметка на индивидуалните способности на личността, нещо, с което най-често спекулират буржоазните апологети. Личността не само непосредствено контактува с микросредата, всмуква от нейните жизнени сокове, но непрекъснато се стре-

[1] К. Маркс и Ф. Енгелс, Съч., т. 23, с. 248.

Digitized by Google

ми да се обособи, да изяви индивидуалните си способности. Възможностите за индивидуална изява, за практическо реализиране на творческия порив, за всестранно самоосъществяване на човека са демократизъм и хуманизъм в действие, умножаваща се социална активност.

Като се спира обстойно на социалната активност, авторът определя и нейните движещи сили. Преди всичко това са потребностите, интересите, стимулите, мотивите и др. По този начин действията на човека започват с потребностите и интересите, оформят се в цели, превръщат се в мотиви, нагласа, довеждат до окончателния избор — решението. Като изследва тази верига от взаимозависимости, авторът стига до убеждението (от методологическа гледна точка важно за партийните органи и организации, както и за другите органи на социално управление), че у хората е необходимо възпитание на разумни потребности. И това е така, защото формирането на правилни материални и духовни потребности облагородява и обогатява личността, помага ѝ да преодолее потребителската стихия, предпазва я от нравствената метастаза и многократно повишава нейната социална активност. Повикът на автора да се възпитават у нашия съвременник разумни потребности в някаква степен родее с предупреждението на Евтушенко: „Пази се да не те убият с власт или с уют".

В един по-широк план Слав Тодоров изследва видовете социални микросреди и тяхното значение за формирането на личността. В това отношение той отделя внимание на семейната, училищната, армейската и др. микросреда, на временните социални образования. На първичния трудово-производствен колектив се отделя особено място и той се разглежда като основен вид микросреда с особено значение за по-нататъшното възпитание на личността. Авторът доказва, че личността в първичния производствен колектив търпи комплексното въздействие на идейно-политическото, трудовото, нравственото и естетическото възпитание. Повишава се квалификацията на личността, наред с това обогатява се и нейният интелект, а оттук — увеличават се възможностите тя да решава сложните проблеми, породени от бързото развитие на научно-техническата революция. Пак на територията на първичния трудов колектив личността се самоосъществява и като изпълнител, и като участник в управлението на производството. Управленческата дейност на трудещите се протича предимно на обществени начала: чрез участие в бригадните и цехови събрания и съвещания, обсъждане въпроси на производството, чрез внасяне на предложение, препоръки, критикуване на недостатъците и др. Това активно участие в производството и неговото управление е главното, определящото в жизнената позиция на личността, важен резултат и на комплексното идеологическо въздействие.

В книгата е направен интересен анализ, изведени са ценни изводи за ролята и значението на идеологическата работа в обогатяването на социалната микросреда, за обратното влияние на социалната микросреда върху идеологическата дейност. Следва да се съгласим с извода на автора: „Когато идеологическата работа е тясно свързана със социалната микросреда, това означава, че тя се е свързала надеждно и трайно с актуалните проблеми на нашето динамично съвремие, с живота, с обществената практика, с реалните жизнени факти" (стр. 211). Взаимовръзката между идеологическата работа и живота следва да бъде устойчива, за да се осъществява едно непрекъснато протичане на идеите към практиката и на практиката — към идеите. Разбира се, крайният и единствен обект на идеологическото въздействие е винаги човешката личност. Анализирайки досегашната идеологическа работа на Партията, резултатите от някои социологически изследвания, на идеологически явления, Слав Тодоров разкрива четири равнища на идейновъзпитателната работа в трудово-производствения колектив, интересни в методическо отношение за партийните органи и организации, за обществените организации.

Трудът на Слав Тодоров „Малкият свят на личността" притежава безспорни познавателни и методологически качества. Теоретико-приложният характер на разработката, живият коментар на фактите и явленията, сгъстеното изложение почти незамърсено от чуждици и лъженаучни словесни съчетания, обобщеният опит на Партията особено през последните десетилетия правят книгата „Малкият свят на личността" интересна и я открояват в нашата обществено-политическа книжнина.

Димитър КРАЛЕВ

Digitized by Google

НОВИ КНИГИ

ПАРТИЗДАТ

КАРЛ МАРКС И ФРИДРИХ ЕНГЕЛС ЗА ИЗКУСТВОТО

В тома са включени всички по-важни извадки от произведения, изказвания и мисли на основоположниците на марксизма, които се отнасят до изкуството, неговото развитие и значение като форма на общественото съзнание. Включени са и някои техни оценки за произведения на изкуството и за отделни автори. Читателят ще намери в книгата всичко най-съществено, отнасящо се до изкуството, от богатото интелектуално наследство на Маркс и Енгелс. При съставянето на настоящия сборник е използвано двутомното съветско издание, дело на многогодишен труд на големия специалист в тази област М. Лифшиц.

ЛЕОНИД БРЕЖНЕВ

Кратък биографичен очерк

Това е второ допълнено издание на кратък биографичен очерк за Леонид Илич Брежнев — изтъкнатия деец на КПСС и на съветската държава, на международното комунистическо и работническо движение. Целия си живот и дейност Л. И. Брежнев подчинява на интересите на трудовите хора. С народа той винаги е бил свързан кръвно и неразривно. Където и да го е пращала Партията, Л. И. Брежнев навсякъде с присъщата си енергия и настойчивост се е борил и се бори за осъществяването на нейното велико дело. За комунистите, за стотици милиони хора от всички континенти неговото име стана олицетворение на ленинска принципност, на последователен интернационализъм и самоотвержена борба за мир и социален прогрес.

• • •

Партиздат пусна от печат и следните издания: **„Изкуство и масова култура“ от Огнян Сапарев, „Марксистко-ленинска естетика“** — за системата на партийната просвета, под редакцията на **проф. М. Ф. Овсянников, „Комунистически идеал и социалистически начин на живот“ от Стефан Василев, „Религиозна вяра и житейски ситуации“** от **Любомир Филчев, „Защо продължава надпреварата във въоръжаването“** от **Борис Димитров, „Неоколониализмът в международните икономически отношения“** от **Венелин Цачевски** и **„Свои, а не чужди“** — трето преработено и допълнено издание от **Владимир Арденски.**

ИЗДАТЕЛСТВО «НАРОДНА МЛАДЕЖ»

НЕТЪРПЕНИЯ

Публицистика

Веселин Йосифов

В книгата „Нетърпения“ с нейните двадесет и две есета се срещаме още веднъж с ясното, живо, публицистично перо на Веселин Йосифов. Срещаме се с публицистика по партийному страстна, благородна, убеждаваща, която води до размисъл, вълнува човешките ни чувства, без които не може да има търсене на истината. В авторовите слова се кръстосва съзиждащото настояще със светлото комунистическо бъдеще. Слова, които ни учат силно да обичаме Партията, да следваме до последния си дъх нейните повели, да се прекланяме пред величието на Ботев и Левски, на априлци, да засилваме любовта, признателността и верността си към великата страна на Ленин. Те зоват да работим с ум, творчески, от сърце за успеха на новото, прогресивното, комунистическото — верните ускорители към зрелия социализъм. Подканят да воюваме с юлска непримиримост срещу проявите на малката правда, да ломим остарелите, стереотипните начини на мислене у всички и в самите нас, да издигаме нравствения облик на новия човек. Словата на журналиста навеждат своего брата по перо към по-голяма гражданска развълнуваност и публицистичен темперамент в своята критика към недъзите, към сенчестите места в нашия живот, така както ни учи Партията...

Digitized by Google

ми да се обособи, да изяви индивидуалните си способности. Възможностите за индивидуална изява, за практическо реализиране на творческия порив, за всестранно самоосъществяване на човека са демократизъм и хуманизъм в действие, умножаваща се социална активност.

Като се спира обстойно на социалната активност, авторът определя и нейните движещи сили. Преди всичко това са потребностите, интересите, стимулите, мотивите и др. По този начин действията на човека започват с потребностите и интересите, оформят се в цели, превръщат се в мотиви, нагласа, довеждат до окончателния избор — решението. Като изследва тази верига от взаимозависимости, авторът стига до убеждението (от методологическа гледна точка важно за партийните органи и организации, както и за другите органи на социално управление), че у хората е необходимо възпитание на разумни потребности. И това е така, защото формирането на правилни материални и духовни потребности облагородява и обогатява личността, помага ѝ да преодолее потребителската стихия, предпазва я от нравствената метастаза и многократно повишава нейната социална активност. Повикът на автора да се възпитават у нашия съвременник разумни потребности в някаква степен родее с предупреждението на Евтушенко: „Пази се да не те убият с власт или с уют".

В един по-широк план Слав Тодоров изследва видовете социални микросреди и тяхното значение за формирането на личността. В това отношение той отделя внимание на семейната, училищната, армейската и др. микросреда, на временните социални образования. На първичния трудово-производствен колектив се отделя особено място и той се разглежда като основен вид микросреда с особено значение за по-нататъшното възпитание на личността. Авторът доказва, че личността в първичния производствен колектив търпи комплексното въздействие на идейно-политическото, трудовото, нравственото и естетическото възпитание. Повишава се квалификацията на личността, наред с това обогатява се и нейният интелект, а оттук — увеличават се възможностите тя да решава сложните проблеми, породени от бързото развитие на научно-техническата революция. Пак на територията на първичния трудов колектив личността се самоосъществява и като изпълнител, и като участник в управлението на производството. Управленческата дейност на трудещите се протича предимно на обществени начала: чрез участие в бригадните и цехови събрания и съвещания, обсъждане въпроси на производството, чрез внасяне на предложение, препоръки, критикуване на недостатъците и др. Това активно участие в производството и неговото управление е главното, определящото в жизнената позиция на личността, важен резултат и на комплексното идеологическо въздействие.

В книгата е направен интересен анализ, изведени са ценни изводи за ролята и значението на идеологическата работа в обогатяването на социалната микросреда, за обратното влияние на социалната микросреда върху идеологическата дейност. Следва да се съгласим с извода на автора: „Когато идеологическата работа е тясно свързана със социалната микросреда, това означава, че тя се е свързала надеждно и трайно с актуалните проблеми на нашето динамично съвремие, с живота, с обществената практика, с реалните жизнени факти" (стр. 211). Взаимовръзката между идеологическата работа и живота следва да бъде устойчива, за да се осъществява едно непрекъснато протичане на идеите към практиката и на практиката — към идеите. Разбира се, крайният и единствен обект на идеологическото въздействие е винаги човешката личност. Анализирайки досегашната идеологическа работа на Партията, резултатите от някои социологически изследвания, на идеологически явления, Слав Тодоров разкрива четири равнища на идейновъзпитателната работа в трудово-производствения колектив, интересни в методическо отношение за партийните органи и организации, за обществените организации.

Трудът на Слав Тодоров „Малкият свят на личността" притежава безспорни познавателни и методологически качества. Теоретико-приложният характер на разработката, живият коментар на фактите и явленията, сгъстеното изложение почти незамърсено от чуждици и лъженаучни словесни съчетания, обобщеният опит на Партията особено през последните десетилетия правят книгата „Малкият свят на личността" интересна и я открояват в нашата обществено-политическа книжнина.

Димитър КРАЛЕВ

Digitized by Google

НОВИ КНИГИ

ПАРТИЗДАТ

КАРЛ МАРКС И ФРИДРИХ ЕНГЕЛС ЗА ИЗКУСТВОТО

В тома са включени всички по-важни извадки от произведения, изказвания и мисли на основоположниците на марксизма, които се отнасят до изкуството, неговото развитие и значение като форма на общественото съзнание. Включени са и някои техни оценки за произведения на изкуството и за отделни автори. Читателят ще намери в книгата всичко най-съществено, отнасящо се до изкуството, от богатото интелектуално наследство на Маркс и Енгелс. При съставянето на настоящия сборник е използвано двутомното съветско издание, дело на многогодишен труд на големия специалист в тази област М. Лифшиц.

ЛЕОНИД БРЕЖНЕВ

Кратък биографичен очерк

Това е второ допълнено издание на кратък биографичен очерк за Леонид Илич Брежнев — изтъкнатия деец на КПСС и на съветската държава, на международното комунистическо и работническо движение. Целия си живот и дейност Л. И. Брежнев подчинява на интересите на трудовите хора. С народа той винаги е бил свързан кръвно и неразривно. Където и да го е пращала Партията, Л. И. Брежнев навсякъде с присъщата си енергия и настойчивост се е борил и се бори за осъществяването на нейното велико дело. За комунистите, за стотици милиони хора от всички континенти неговото име стана олицетворение на ленинска принципност, на последователен интернационализъм и самоотвержена борба за мир и социален прогрес.

* * *

Партиздат пусна от печат и следните издания: **„Изкуство и масова култура“** от **Огнян Сапарев**, **„Марксистко-ленинска естетика“** — за системата на партийната просвета, под редакцията на **проф. М. Ф. Овсянников**, **„Комунистически идеал и социалистически начин на живот“** от **Стефан Василев**, **„Религиозна вяра и житейски ситуации“** от **Любомир Филчев**, **„Защо продължава надпреварата във въоръжаването“** от **Борис Димитров**, **„Неоколониализмът в международните икономически отношения“** от **Венелин Цачевски** и **„Свои, а не чужди“** — трето преработено и допълнено издание от **Владимир Арденски.**

ИЗДАТЕЛСТВО «НАРОДНА МЛАДЕЖ»

НЕТЪРПЕНИЯ

Публицистика

Веселин Йосифов

В книгата „Нетърпения“ с нейните двадесет и две есета се срещаме още веднъж с ясното, живо, публицистично перо на Веселин Йосифов. Срещаме се с публицистика по партийному страстна, благородна, убеждаваща, която води до размисъл, вълнува човешките ни чувства, без които не може да има търсене на истината. В авторовите слова се кръстосва съзиждащото настояще със светлото комунистическо бъдеще. Слова, които ни учат силно да обичаме Партията, да следваме до последния си дъх нейните повели, да се прекланяме пред величието на Ботев и Левски, на априлци, да засилваме любовта, признателността и верността си към великата страна на Ленин. Те зоват да работим с ум, творчески, от сърце за успеха на новото, прогресивното, комунистическото — верните ускорители към зрелия социализъм. Подканят да воюваме с юлска непримиримост срещу проявите на малката правда, да ломим остарелите, стереотипните начини на мислене у всички и в самите нас, да издигаме нравствения облик на новия човек. Словата на журналиста навеждат своего брата по перо към по-голяма гражданска развълнуваност и публицистичен темперамент в своята критика към недъзите, към сенчестите места в нашия живот, така както ни учи Партията...

Digitized by Google

ми да се обособи, да изяви индивидуалните си способности. Възможностите за индивидуална изява, за практическо реализиране на творческия порив, за всестранно самоосъществяване на човека са демократизъм и хуманизъм в действие, умножаваща се социална активност.

Като се спира обстойно на социалната активност, авторът определя и нейните движещи сили. Преди всичко това са потребностите, интересите, стимулите, мотивите и др. По този начин действията на човека започват с потребностите и интересите, оформят се в цели, превръщат се в мотиви, нагласа, довеждат до окончателния избор — решението. Като изследва тази верига от взаимозависимости, авторът стига до убеждението (от методологическа гледна точка важно за партийните органи и организации, както и за другите органи на социално управление), че у хората е необходимо възпитание на разумни потребности. И това е така, защото формирането на правилни материални и духовни потребности облагородява и обогатява личността, помага ѝ да преодолее потребителската стихия, предпазва я от нравствената метастаза и многократно повишава нейната социална активност. Повикът на автора да се възпитават у нашия съвременник разумни потребности в някаква степен родее с предупреждението на Евтушенко: „Пази се да не те убият с власт или с уют".

В един по-широк план Слав Тодоров изследва видовете социални микросреди и тяхното значение за формирането на личността. В това отношение той отделя внимание на семейната, училищната, армейската и др. микросреда, на времените социални образования. На първичния трудово-производствен колектив се отделя особено място и той се разглежда като основен вид микросреда с особено значение за по-нататъшното възпитание на личността. Авторът доказва, че личността в първичния производствен колектив търпи комплексното въздействие на идейно-политическото, трудовото, нравственото и естетическото възпитание. Повишава се квалификацията на личността, наред с това обогатява се и нейният интелект, а оттук — увеличават се възможностите тя да решава сложните проблеми, породени от бързото развитие на научно-техническата революция. Пак на територията на първичния трудов колектив личността се самоосъществява и като изпълнител, и като участник в управлението на производството. Управленческата дейност на трудещите се протича предимно на обществени начала: чрез участие в бригадните и цехови събрания и съвещания, обсъждане въпроси на производството, чрез внасяне на предложение, препоръки, критикуване на недостатъците и др. Това активно участие в производството и неговото управление е главното, определящото в жизнената позиция на личността, важен резултат и на комплексното идеологическо въздействие.

В книгата е направен интересен анализ, изведени са ценни изводи за ролята и значението на идеологическата работа в обогатяването на социалната микросреда, за обратното влияние на социалната микросреда върху идеологическата дейност. Следва да се съгласим с извода на автора: „Когато идеологическата работа е тясно свързана със социалната микросреда, това означава, че тя се е свързала надеждно и трайно с актуалните проблеми на нашето динамично съвремие, с живота, с обществената практика, с реалните жизнени факти" (стр. 211). Взаимовръзката между идеологическата работа и живота следва да бъде устойчива, за да се осъществява едно непрекъснато протичане на идеите към практиката и на практиката — към идеите. Разбира се, крайният и единствен обект на идеологическото въздействие е винаги човешката личност. Анализирайки досегашната идеологическа работа на Партията, резултатите от някои социологически изследвания, на идеологически явления, Слав Тодоров разкрива четири равнища на идейновъзпитателната работа в трудово-производствения колектив, интересни в методическо отношение за партийните органи и организации, за обществените организации.

Трудът на Слав Тодоров „Малкият свят на личността" притежава безспорни познавателни и методологически качества. Теоретико-приложният характер на разработката, живият коментар на фактите и явленията, сгъстеното изложение почти незамърсено от чуждици и лъженаучни словесни съчетания, обобщеният опит на Партията особено през последните десетилетия правят книгата „Малкият свят на личността" интересна и я открояват в нашата обществено-политическа книжнина.

Димитър КРАЛЕВ

Digitized by Google

НОВИ КНИГИ

ПАРТИЗДАТ

КАРЛ МАРКС И ФРИДРИХ ЕНГЕЛС ЗА ИЗКУСТВОТО

В тома са включени всички по-важни извадки от произведения, изказвания и мисли на основоположниците на марксизма, които се отнасят до изкуството, неговото развитие и значение като форма на общественото съзнание. Включени са и някои техни оценки за произведения на изкуството и за отделни автори. Читателят ще намери в книгата всичко най-съществено, отнасящо се до изкуството, от богатото интелектуално наследство на Маркс и Енгелс. При съставянето на настоящия сборник е използвано двутомното съветско издание, дело на многогодишен труд на големия специалист в тази област М. Лифшиц.

ЛЕОНИД БРЕЖНЕВ

Кратък биографичен очерк

Това е второ допълнено издание на кратък биографичен очерк за Леонид Илич Брежнев — изтъкнатия деец на КПСС и на съветската държава, на международното комунистическо и работническо движение. Целия си живот и дейност Л. И. Брежнев подчинява на интересите на трудовите хора. С народа той винаги е бил свързан кръвно и неразривно. Където и да го е пращала Партията, Л. И. Брежнев навсякъде с присъщата си енергия и настойчивост се е борил и се бори за осъществяването на нейното велико дело. За комунистите, за стотици милиони хора от всички континенти неговото име стана олицетворение на ленинска принципност, на последователен интернационализъм и самоотвержена борба за мир и социален прогрес.

* * *

Партиздат пусна от печат и следните издания: **„Изкуство и масова култура“** от **Огнян Сапарев**, **„Марксистко-ленинска естетика“** — за системата на партийната просвета, под редакцията на **проф. М. Ф. Овсянников**, **„Комунистически идеал и социалистически начин на живот“** от **Стефан Василев**, **„Религиозна вяра и житейски ситуации“** от **Любомир Филчев**, **„Защо продължава надпреварата във въоръжаването“** от **Борис Димитров**, **„Неоколониализмът в международните икономически отношения“** от **Венелин Цачевски** и **„Свои, а не чужди“** — трето преработено и допълнено издание от **Владимир Арденски**.

ИЗДАТЕЛСТВО «НАРОДНА МЛАДЕЖ»

НЕТЪРПЕНИЯ

Публицистика

Веселин Йосифов

В книгата „Нетърпения“ с нейните двадесет и две есета се срещаме още веднъж с ясното, живо, публицистично перо на Веселин Йосифов. Срещаме се с публицистика по партийному страстна, благородна, убеждаваща, която води до размисъл, вълнува човешките ни чувства, без които не може да има търсене на истината. В авторовите слова се кръстосва съзиждащото настояще със светлото комунистическо бъдеще. Слова, които ни учат силно да обичаме Партията, да следваме до последния си дъх нейните повели, да се прекланяме пред величието на Ботев и Левски, на априлци, да засилваме любовта, признателността и верността си към великата страна на Ленин. Те зоват да работим с ум, творчески, от сърце за успеха на новото, прогресивното, комунистическото — верните ускорители към зрелия социализъм. Подканят да воюваме с юлска непримиримост срещу проявите на малката правда, да ломим остарелите, стереотипните начини на мислене у всички и в самите нас, да издигаме нравствения облик на новия човек. Словата на журналиста навеждат своего брата по перо към по-голяма гражданска развълнуваност и публицистичен темперамент в своята критика към недъзите, към сенчестите места в нашия живот, така както ни учи Партията...

Digitized by Google

НОВИ СЪВЕТСКИ КНИГИ

Берхин, И. Б., ВОПРОСЫ ИСТОРИИ ВЕЛИКОГО ОКТЯБРЯ В СОЧИНЕНИЯХ В. И. ЛЕНИНА, Изд. „Наука", Москва, 1978.

В монографията се разкрива ленинската оценка на основните проблеми, свързани с Великата октомврийска революция: предпоставки за социалистическата революция в Русия, създаване на политическата армия на социалистическата революция, основни процеси в периода на прерастване на буржоазно-демократическата революция в социалистическа, осъществяване на диктатурата на пролетариата и други въпроси, разгледани в трудовете на В. И. Ленин.

ДОКУМЕНТЫ ЦК ВЛКСМ — 1977, Изд. „Молодая гвардия", Москва, 1978.

Настоящият сборник съдържа постановления на ЦК на КПСС, Съвета на министрите на СССР, ВЦСПС съвместно с ЦК на ВЛКСМ по въпроси на социалистическото съревнование, постановления на пленума, Бюрото и Секретариата на ЦК на ВЛКСМ за 1977 година. В тях се разкриват основните направления в дейността на Комсомола, обобщава се най-положителният опит в политическата и организаторската работа на ВЛКСМ.

КОММУНИСТЫ И ПРОБЛЕМЫ СОВРЕМЕННОГО МОЛОДЕЖНОГО ДВИЖЕНИЯ, Редакционная коллегия, Изд. „Мысль", Москва, 1976.

Книгата е написана от авторски колектив от АОН при ЦК на КПСС. В нея се изясняват програмните постановки на комунистите в отношенията им към младежкото движение, формите и методите на тяхната работа сред младежите от социалистическите страни, от развитите капиталистически държави, от развиващите се страни.

Украинец, П. П., БОЕВОЕ ОРУЖИЕ ПАРТИИ, Некоторые вопросы теории и практики устной политической агитации, Политиздат, Москва, 1978.

В книгата се прави анализ на ролята на устната политическа агитация в системата на идеологическата дейност на Партията. Разгледани са много проблеми, върху решението на които активно влияе живото слово, а така също въпроси за подготовката и преподготовката на кадрите на масово-политическата работа, оказаната им теоретическа и методическа помощ, партийното ръководство на основните организационни звена на устната политическа агитация и др.

Абдулатипов, Р. Г., Бурмистрова, Т. Ю. КОНСТИТУЦИЯ СССР И НАЦИОНАЛЬНЫЕ ОТНОШЕНИЯ НА СОВРЕМЕННОМ ЭТАПЕ, Изд. „Мысль", Москва, 1978.

Авторите дават характеристика на новата конституция на СССР като основен закон на развитието и сътрудничеството на социалистическите нации и народности на Съветския съюз. Те разкриват огромното ѝ значение в обезпечаване на ленинския курс в националната политика на КПСС — политика на всестранно развитие и сближение на всички съветски народи.

Рубцов, Н. И., КОММУНИЗМ И СВОБОДА, Изд. БГУ им. В. И. Ленина, Минск, 1978.

Основна тема на монографията са закономерностите в установяването на комунистическата формация и развитието на свободата. Разгледани са такива проблеми като съотношението между практика, теория на познанието, свобода, обективното и субективното в съдържанието свобода, механизма на проявление на обществените закони в строителството на комунизма и пр.

КПСС, Справочник, Под редакцией Антонюка Д. И., 4-е доп. и перераб. изд., Политиздат, Москва, 1978.

Справочникът съдържа фактически материал за основните етапи в историята на Комунистическата партия на Съветския съюз от нейното възникване до наши дни. В него са публикувани сведения за конгресите и конференциите на Партията, пленумите на ЦК, материали за основните направления в организаторската и политическата дейност на КПСС, нейната ръководна роля в строителството на социализма и комунизма.

КРИЗИС АНТИСОВЕТИЗМА, Редколлегия, Изд. „Международные отношения", Москва, 1978.

В книгата се разглежда класовата същност и основните черти на съвременния антисъветизъм, неговата роля в политическата стратегия на империализма.

20 700

Цена 0,30 лв.

Digitized by Google

ПРОЛЕТАРИИ ОТ ВСИЧКИ СТРАНИ, СЪЕДИНЯВАЙТЕ СЕ!

v.26

Partien Zhivot

ПАРТИЕН ЖИВОТ

MAIN/UC-B

LIBRARY
MAY 11 1979
UNIVERSITY OF CALIFORNIA
BERKELEY

3

СОФИЯ, ФЕВРУАРИ 1979 ГОДИНА

Digitized by Google

Digitized by Google

ПАРТИЕН ЖИВОТ

СПИСАНИЕ НА ЦЕНТРАЛНИЯ КОМИТЕТ
НА БЪЛГАРСКАТА КОМУНИСТИЧЕСКА ПАРТИЯ

№ 3 ФЕВРУАРИ 1979 година XXVI

СЪДЪРЖАНИЕ

Уводна — Високоорганизирано, пресметливо 3

* — Делово и целеустремено към новите задачи 10

А. Иванов — Бележит ръководител на БЗНС, пламенен демократ републиканец 16

ПАРТИЙНО СТРОИТЕЛСТВО — ТЕОРИЯ, ПРОБЛЕМИ И ОПИТ

С високите критерии на тритомника „За партийното строителство"

Н. Вълев — Авангардната роля на комунистите 21

Нашият разговор

А. Кътов — Философско-методологически проблеми на ефективността 27

Партийният комитет

П. Русев — Нови реалности и нови отговорности 37

С. Георгиев — Трудовото възпитание 42

Ръководно политическо ядро и първообраз

С. Гагамов — Планиране и прогнозиране 43

Н. Гърдева — Взаимоотношенията в първичната организация и колектива 50

Г. Радичев — Към стопанския ръководител — с доверие и взискателност 54

Ф. Русев — По девиза на петилетката 57

КПСС — ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

Г. Шинкаренко — Нещатният отдел на градския комитет . . . 60

ПАРТИЯТА, КОМСОМОЛЪТ, МЛАДЕЖТА

М. Ралчева — Младото попълнение — проблеми, очаквания . . 63

Д. Станоев — Програма за творчество и подем 68

Digitized by Google

Digitized by Google

ПАРТИЕН ЖИВОТ

СПИСАНИЕ НА ЦЕНТРАЛНИЯ КОМИТЕТ
НА БЪЛГАРСКАТА КОМУНИСТИЧЕСКА ПАРТИЯ

№ 3 ФЕВРУАРИ 1979 година XXVI

СЪДЪРЖАНИЕ

Уводна — Високоорганизирано, пресметливо 3

* — Делово и целеустремено към новите задачи 10

А. Иванов — Бележит ръководител на БЗНС, пламенен демократ републиканец 16

ПАРТИЙНО СТРОИТЕЛСТВО — ТЕОРИЯ, ПРОБЛЕМИ И ОПИТ

С високите критерии на тритомника „За партийното строителство"

Н. Вълев — Авангардната роля на комунистите 21

Нашият разговор

А. Кътов — Философско-методологически проблеми на ефективността 27

Партийният комитет

П. Русев — Нови реалности и нови отговорности 37

С. Георгиев — Трудовото възпитание 42

Ръководно политическо ядро и първообраз

С. Гагамов — Планиране и прогнозиране 43

Н. Гърдева — Взаимоотношенията в първичната организация и колектива 50

Г. Радичев — Към стопанския ръководител — с доверие и взискателност 54

Ф. Русев — По девиза на петилетката 57

КПСС — ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

Г. Шинкаренко — Нещатният отдел на градския комитет . . . 60

ПАРТИЯТА, КОМСОМОЛЪТ, МЛАДЕЖТА

М. Ралчева — Младото попълнение — проблеми, очаквания . . 63

Д. Станоев — Програма за творчество и подем 68

Digitized by Google

ПАРТИЙНО РЪКОВОДСТВО НА ИКОНОМИКАТА

• — Многосменната работа със селскостопанската техника . . . 73
• — Когато се работи на две и три смени... 78

НА ИДЕОЛОГИЧЕСКИЯ ФРОНТ

Г. Цонков — Важни елементи на социалистическата организация на труда 85

ИЗ ЖИВОТА НА БРАТСКИТЕ ПАРТИИ

Р. Ернандес — Конкретна помощ на местните ръководства и организации 91

КРИТИКА И КНИГОПИС

Х. Николов — Виден партиен деец и държавник 94

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ

П. Русев (главен редактор), **Г. Бърдаров, А. Веселинов, К. Иванов, Н. Иванов** (зам.-главен редактор), **Д. Петков** (зам.-главен редактор), **К. Петров, Л. Пирончев, П. Радев, М. Ралчева, И. Рачев, Д. Станоев, П. Трендафилова, Г. Цонков**

Адрес на редакцията: София, ЦК на БКП — Тел. номератор 84-01
Годишен абонамент 4,60 лева. — Отделна книжка 0,30 лева.
Пор. 2304. Тираж 52 500 екз. Формат 70×108/16. Подписана за печат на 21. II. 1979 г.

Държавен полиграфически комбинат „Димитър Благоев"

Digitized by Google

ВИСОКООРГАНИЗИРАНО, ПРЕСМЕТЛИВО

Измина вече първият месец, изнизва се и вторият от четвъртата година на това славно седмо петилетие. Трудовите колективи под ръководството на партийните комитети и организации, с личния пример на комунистите водят неуморна битка за изпълнението на плана всеки ден, всеки час. Курсът на тяхното дръзновение и усилия е високо качество и ефективност. Може да се каже показателите на новия план — за първи път съставен според изискванията на Националната партийна конференция за две години — оживяват в съзнанието на трудовите хора. И вече ден из ден се превръщат в реалност.

Да, съдбата на тази конкретна, ясна мобилизираща перспектива е в ръцете на творците на блага. Нейното претворяване зависи от качеството и ефективността на труда на всеки. И не ще се намери комунист, работник, ръководител, който да не е убеден, че главното, решаващото сега е не самоцелното произвеждане на повече продукция, а сътворяването на блага с високи потребителни качества, на по-висококачествени стоки с по-малко разходи на суровини, материали, електроенергия. Във всяко звено на народното стопанство да се създаде такава организация на труда, с което ще се пести жив труд, най-пълноценно ще се използват производствените мощности.

Многообразни и многобройни са средствата и методите за изпълнение на социално-икономическата програма през оставащите две години на петилетката. На Националното съвещание на партийния, държавния, стопанския и обществения актив, състояло се на 9 януари т. г., др. Тодор Живков, след като задълбочено, всестранно анализира големите успехи и недостатъците, посочи пътищата, очерта основните задачи в борбата за високо качество и ефективност. От последователни научни позиции цялостно обоснова икономическия подход в управлението на народното стопанство. Няма съмнение, че сега успешното осъществяване на новите критерии и изисквания ще зависи от конкретната практическа работа в отделните стопански организации и предприятия. Решаващи са мерките, които на практика ще предприемат и ще реализират министерствата и другите държавни органи, от работата и борбата на партийните и обществените ръководства и организации, на комунистите за постигане на конкретни дела и резултати.

●

Главното изискване сега е с неотслабваща сила да продължават усилията за комплексно усъвършенстване на социалистическата организация на труда. След като бяха изготвени специални проекти за

Digitized by Google

това, инженерните проекти и с широкото участие на трудовите колективи съставени насрещните планове, сега в процеса на тяхното изпълнение е неотменно изискването за научна обоснованост на всяко инженерно-техническо, стопанско, управленческо решение. Всецяло да се използват създадените условия за по-пълно обхващане на връзките в народното стопанство, за засилване на непрекъснатостта в плановата дейност. Неизменно да се осъществява предвиденото широко приложение на мултипликационния подход, по-нататъшното ешелониране, концентрация и специализация на производството, ускореното внедряване на научно-техническите постижения в практиката, разширяването и задълбочаването участието на страната ни в социалистическата икономическа интеграция и нейното по-активно включване в международното разделение на труда.

Комплексното усъвършенстване на социалистическата организация на труда е златният ключ за повишаване в цялото народно стопанство обществената производителност на труда. Тя е изключително плодоносен фактор — не изискващ съществени капитални вложения, но осигуряващ възможност всеки творец на научно-технически прогрес, на блага в най-пълна степен да намери и своята професионална, и социалната си реализация. Красноречив пример за това е, че дори и при сегашното равнище на техниката и технологията с усъвършенстване организацията на труда е възможно производителността на труда да се повиши с над 30 на сто.

Главното съдържание на новия подход на партийните комитети и организации в това отношение бе разкрито от др. Тодор Живков пред Националната партийна конференция. От нейната трибуна той заяви: „Изключително голямо, бих казал, решаващо значение за успешното ни движение напред имат сега разкриването и преодоляването на съзадалото се противоречие между бързо развиващата се икономика, усложняващите се връзки в производствената и извънпроизводствената сфера и обективните изисквания на планомерното, пропорционалното развитие на страната, от една страна, и значителното изоставане в областта на организацията на труда и планирането, от друга".

И богатият съветски, и нашият челен опит вече недвусмислено сочат колко важно е да се разширяват и правилно прилагат колективните форми на организация на труда. Тяхната дейност изцяло да бъде основана на стопанската сметка. Затова огромна е отговорността сега на комунистите, на първичните партийни организации и партийните комитети за формиране на здрави и дееспособни трудови колективи, за осигуряване условия за действително прилагане на икономическия подход на стопанисване. Без самоцелно администриране да се знае как работи всеки, какъв е размерът на неговия принос и според това да се определя трудовото му възнаграждение. Безспорно най-благодатни условия за това се създават с бригадната организация на труда. Затова недопустимо е нейното формално въвеждане. Никога един ръководител на такава бригада не ще скръсти ръце и без да е проявил максимална упоритост, творчество, инициатива, не ще до възбог тръби за непреодолими „обективни причини". Тя осигурява работникът не само да присъствува на работното си място, а действително да работи, да даде всичко, на което е способен. Защитена остава и работническата чест, и работническата съвест на твореца на блага. У него няма стремеж да получава доход срещу нереализиран обществено-полезен труд.

Особено отговорна е ролята, голям е дългът на комуниста в бригадата. С примера си той трябва да разпалва огъня на съзиданието у сърцето на всеки свой другар. С високата си социалистическа съзнателност да възпитава у всекиго отношение към работното време,

Digitized by Google

към работния час, работната минута като към най-ценен фонд на обществото, да бъде непримирим против каквото и да е разхищение. Така комунистът ще изпълнява юлската и на Националната партийна конференция повеля за най-ефективно използване на живия труд, на предметите на труда и средствата на труда, ще се бори срещу всякакво разпиляване на трудови, материални, валутни и финансови ресурси, за строг режим на икономии, за повишаване ефективността на общественото производство.

Първичните партийни организации и партийните комитети е наложително активно да поддържат движението за бригадна организация на труда. С активна, делова работа, с непрестанно растяща инициатива, енергия и творчески размах комунистите да осигуряват условия за нейното повсеместно утвърждаване, разпространяване. Да се борят против формализма, шаблона и особено да не се допуска самоцелно шумене. Напротив! Всички сили и възможности да се използват за стройна научна организация на труда в бригадите, за богата и съдържателна дейност на техния живот.

Всестранна подкрепа е необходима и на инициативите за многомашинно обслужване, за скоростни методи на работа, за откриване и пълноценно използване на резервите, на суровините и материалите, на енергията и горивата. Да бъде подкрепен творческият подход и дръзновението на челниците в производството, новаторите, творците на научно-техническа революция. На хората, които със своите дела ваят светлия ореол на строителя на развитото социалистическо общество у нас.

Безспорно неделима от дълга на партийните комитети и организации, на всеки комунист, на социалистическия стопански деец е повелята за ритмично изпълнение на кооперираните доставки. Те трябва да бъдат образци и в това отношение на точност, дисциплинираност, акуратност.

От изключителна важност сега е комунистът — машинист, майстор или бригадир, директор или министър, — всеки труженик да разбере главното противоречие, което Националната конференция разкри — противоречието между изградената вече огромна материално-техническа база у нас и нейното нерационално използване. И разбира се, да намери мястото си, да внесе своя реален принос за неговото преодоляване, за по-ефективно използване на всичко, което народът ни с труда си е създал. В края на изминалата година стойността на основните производствени фондове във всички отрасли на икономиката ни достигна 60 милиарда лева. В изпълнение на априлската стратегия Партията неотклонно полага грижи за умножаване на това безценно национално богатство, за осигуряване на най-добра съвременна техника — за машиностроенето и металургията, за строителството и леката промишленост, за химията... През 1980 г. размерът на тези фондове ще достигне 70 милиарда лева. Но сега особено безпокойство будят случаите на бездействие на скъпо струващи машини, на съоръжения, които са в състояние всяка минута, час, ден да умножават благата ни. Нима е възможно например да се достигнат световните образци по качество и производителност на труда в строителството без непрестанна индустриализация на строителните работи. А у нас процентът на използване на съществуващата — значителна за мащабите на страната ни — техника е незадоволителен.

Друга, повтаряща се в редица случаи слабост е да се пристъпва към реконструкция и модернизация, разширение и изграждане на нови мощности без предварително, т. е. своевременно, още с първата копка да има пълна представа за бъдещата технология, за броя и подготовката на кадрите, които ще я управляват. Последствията? Месеци,

Digitized by Google

понякога години след това непълноценно действува най-нова съвременна техника, с нея се произвежда нискоефективна, с незадоволителни потребителни качества продукция. Една от причините за това е, че все още има стопански дейци, инженерно-технически кадри, които не са преодолели инерцията на някои остарели методи на ръководство, не са всецяло ориентирани към най-пълното използване на интензивните фактори. Успешното превъзмогване на тези слабости сега в значителна степен зависи от това, критичният анализ, който се прави на недостатъците в работата, ще послужи ли като начало на един прелом в тяхната дейност? И което е особено важно, решаващо — ще съумеят ли партийните комитети и организации да създадат обстановка за преодоляване на администрирането в производствено-стопанската дейност за най-ефективното използване на създадената материално-техническа база, като се разгръща на широк фронт научно-техническият прогрес в производството. Всеки ръководител и колектив добре да разберат, че единствено правилният път за рязко повишаване ефективността в стопанската дейност е бързото внедряване постиженията на науката и техниката в работата на всяко производствено и управленческо звено.

Разбира се, не е възможно да се говори за най-ефективно използване на създадената материално-техническа база без дълбокото разбиране на необходимостта от коренен поврат в поддържането и своевременното реконструиране на наличната техника. Случаите на преждевременно излизане от строя на машини и съоръжения, на аварии и престои — това неоправдано пилеене на национално богатство — са неотменна повеля за още по-висока компетентност и отговорност, предвидливост и разпоредителност от страна на инженерно-техническите и стопанските кадри, за висока социалистическа съзнателност у непосредствените творци на блага. А всичко това, няма съмнение, е още един тробен камък за силата на партийното въздействие, на партийната взискателност и контрол.

●

В процеса за комплексно усъвършенствуване на социалистическата организация на труда изключително голяма е ролята на капиталните вложения. Те имат огромно икономическо и социално значение за развитието на народното стопанство. Чрез тях се създават материалните предпоставки за повишаване на обществената производителност на труда, за увеличаване най-голямата и най-важната част от националното богатство на страната — основните фондове. И другата тяхна съществена роля — осигуряване внедряването на техническия прогрес, модернизацията, издигането техническото и технологичното равнище на всички отрасли и дейности в народното стопанство.

Всепризнат е принципът, че най-ефективни капитални вложения са онези, които осигуряват за най-кратък срок възможно най-голямо нарастване на обществената производителност на труда. Че ефективността им е в пряка зависимост от цялата система на взаимно свързаните етапи на инвестиционния процес — планирането, проучването, проектирането, изграждането на основните фондове. Тя зависи от организацията и управлението на още редица дейности, включващи договориране и доставка на строителни материали, машини и съоръжения, прилагане на разнообразни конструктивни и технологични системи за изграждане на обектите, подготовка на кадри за експлоатация на мощностите, организация на изпълнителската работа в строителството и монтажа. И още редица други условия и предпоставки.

Големият въпрос сега е да се усъвършенствува в духа на изискванията на Националната партийна конференция цялата тази изклю-

Digitized by Google

чително важна дейност. Да се формира дълбоката убеденост у кадрите, че това е невъзможно да става с администриране, самоцелно командуване. Не! В основата на цялата тази дейност е неотменно използването и на икономическия, и на програмно-целевия и комплексен подход, на метода на умножаващия се ефект. Необходимо е от всеки лев, вложен за развитието на материално-техническата база, да се получава много висок ефект, да се обновяват предимно техниката и технологиите. Иначе слабостите, които и досега в редица случаи внасят дисонанс във всенародното настъпление за високо качество и ефективност, не ще бъдат отстранени. Неоправдано е вече да се раздават, разпределят по досегашния начин капиталовложения. Защото ще се окажат оплетени в паяжината на несъгласуваността — между планиращи, проучващи, проектиращи, изграждащи взена — или да затънат в омагьосания кръг на неорганизираността, непредвидливостта, безотговорността. Единствено при използването на икономическия подход принципът става друг — капиталовложения се дават, и то на онзи, който още при заявката за тях докаже целесъобразността за тяхното оползотворяване, гарантира високата им ефективност. Още с планирането им, а после с усвояването гарантира най-рационалното прилагане на научно-техническите постижения. Това е изключително важен проблем, решаването на който ще стане толкова по-бързо и по-добре, колкото повече всеки комунист е на своя пост, всеки пратеник на Партията на стопанския фронт правилно го разбере, поеме отговорност за неговото утвърждаване. Критерий за облика на тази повеля сега е своевременното вземане на мерки от инвеститорите, проектантите и строителите за постигането на икономии; за бързо изграждане и въвеждане в действие на новите мощности, за пълноценно използване на техния капацитет.

●

Изискването за най-целесъобразно и високоефективно използване на капиталовложенията, за внедряването на отговаряща на новите изисквания бригадна организация на труда по същество е смело утвърждаване в ръководството на стопанската дейност на икономическия подход, най-пълното и най-правилното използване на икономическите закони на социализма. Този подход намира най-ярко изражение във внедряването на новата организация на работната заплата — основния лост за осъществяването на социалистическия принцип на разпределение според количеството и качеството на труда, за осигуряване единство на личните, колективните и обществените интереси. Това е неотменното утвърждаване на принципа за непосредствено свързване размера на трудовото възнаграждение с реалните резултати от изпълнението на утвърдените с плана качествени и натурални показатели. Този подход именно осигурява възможност не администрирането, а икономическите механизми да са в основата на усъвършенстването организацията на труда и плановото ръководство на всяка една дейност. Тази най-вярна, жизнено правдива, социално справедлива позиция вече бе изцяло потвърдена от дейността на големия брой предприятия, които първи завоюваха правото за прилагането на новата работна заплата. Осигурените под ръководството на партийните комитети и организации условия за гъвкаво стимулиране на всяка производствена единица, на всеки един поотделно съобразно техния конкретен принос за изпълнението на стопанските задачи се оказва решаващо за умножаване на успеха. Издигат се на качествено ново равнище отговорността и дисциплината, другарската взаимопомощ, контролът и самоконтролът. По същество това е един процес колкото икономически, толкова и политически. Защото огромно е неговото значение и в повишаването на ико-

Digitized by Google

номическите резултати, и за издигането на социалистическата съзнателност. Той убеждава всеки творец на блага, че осъществяването на линията на Партията за по-пълно задоволяване на материалните и духовните потребности на народа зависи в определена степен и от самия него. Решаващо се оказва това доколко той според способностите и възможностите си допринася за изпълнение на натуралните и качествените показатели на плана — намаляване на разходите на жив и овеществен труд, спазване на договорните задължения, увеличаване коефициента на сменност на оборудването, повишаване на обществената производителност на труда, на рентабилността на производството.

Редица стопански и партийни ръководства все още не управляват и не контролират в съответствие с новите изисквания икономическите резултати. Не вземат достатъчно мерки, не правят в необходимата степен задълбочен анализ на качествените показатели, на факторите, които влияят отрицателно. Нещо повече, все още тънат в стария коловоз на количествените измерители, на обемните показатели. Отчитат своята дейност по вградените тонове желязо, по броя на зачислените трудови дни, по бройките продукция. И не поставят на преден план най-главното, решаващото — какъв е реалният им принос в увеличаването на националните блага. Произвели ли са продукция, която по асортимент и качество отговаря на постоянно растящите покупателни способности на народа? Доближава ли се тя до образците на съответните производства в най-развитите страни? Ето защо самооценката, която сега при замяната на партийните членски книжки си прави всеки комунист, и партийната оценка за неговата работа трябва да разкрие каква е ролята и мястото му, какъв е личният му принос, за да се издигне отговорността на всеки един — от бригадира до министъра — в съответствие с юлските и на Националната конференция критерии и изисквания. А също така да се види преди всичко неговата отговорност като ръководител, стопански деец, редник на Партията в редиците на творците на блага, с целокупната своя дейност изпълнява ли дълга си за решително скъсване с бюрократизма и самоцелното администриране в ръководството на стопанската дейност, за утвърждаване на икономическия подход на управление.

●

Сега за успешното осъществяване на тия проблеми изключително важна, решаваща е позицията на комуниста. Чужд на всякакво самодоволство от постигнатото, обладан от неукротим стремеж към всичко ново, напредничаво, като проявява висока взискателност към себе си и своите другари, умножава резултатите от своя труд, той се явява завладяващ пример за всеки един от колектива. Със своята непримиримост против инерцията и традиционализма, импулсиращи декларативността и шумотевицата, изпепеляващи свежестта на конструктивните идеи, на рационалността в подхода се налага той бързо да скъсва с редица остарели форми на стопанисване. И познавайки действието на икономическите закони, да изисква от стопанските ръководители високо компетентно да използват икономическите лостове и категории. Да създават такава организация на работа, отчитане и заплащане, които ще осигурят постоянно повишаване ефективността и качеството от всяка дейност. Прилаган, този подход ще осигурява атмосферата на саморегулирането, на неотменното изискване за комплексно изпълнение на насрещните планове. Дългът и заинтересоваността, и производителят и продавачът на продукцията му да считат за действително произведено само това, което се търси на пазара и което е в състояние да задоволи постоянно растящите изисквания на купува-

Digitized by Google

ча. А това същевременно е проявление и на по-висока социалистическа съзнателност.

Понастоящем от изключителна важност е партийните комитети и организации с широко разгърната политическа и организаторска работа да осигурят условия, та всеки творец на блага да разбере и напълно осъзнае новите задачи, обосновани в Доклада на др. Тодор Живков пред Националното януарско съвещание. Всеки стопански деец да осъществи прелом в своята работа. В борбата за изпълнението на плана за 1979—1980 г. цялата стопанско-организаторска, производствено-технологична, търговско-пласментна дейност да бъде подчинена на икономическите закони и принципи, на широкото прилагане на ленинския принцип на демократическия централизъм. Главен измерител на ефективността от тях, на реалния принос на всеки колектив и труженик да бъде левът. Неизмеримо да се повиши неговата и на банката организираща и стимулираща роля.

Няма съмнение, че за по-нататъшното усъвършенствуване на методите на стопанисване и управление най-голяма сега е отговорността на ръководните кадри. Под ръководството на партийните комитети и организации те са призвани в най-висша степен да се изявят като политически пратеници на Партията на своя пост. Това ще стане като с висока компетентност вярно програмират, планират, отчитат. Като задълбочено изучават и умело творчески използват законите, по които се развива социалистическата икономика. А тези закони не действуват като сляпа стихийна сила, а като осъзната и овладяна необходимост.

Решаващо за успеха сега е безкомпромисната борба против и най-малката проява на либералничене, когато дейността или бездействието на някои нанася вреди на качеството на работата, задържа ръста на ефективността на производството. Ето защо неотменно е изискването сега загубите от всяка безстопанственост или разточителство на всяка цена да се заплащат от виновниците за това. Да не се търпи повече в нито един случай да се плаща с народна пара заради некомпетентно управление, лошо стопанисване.

Незаменима в това отношение е непримиримостта на комунистите против традиционното, закостеняло мислене у една част от административно-управленческия апарат. Та нима не механичното, формално изпълнение на задълженията, безразличието и апатията точно у такива администратори не се е изпречила пред високопатриотичната проява на няколко бригади от строителството, които поели инициатива при съответно усъвършенствуване на сега действуващите нормативи да повишат чувствително ефективността и качеството на техния труд.

Ето защо борбата днес за повсевместно използване на икономическите методи на стопанисване, на икономическите лостове е борба и за повсеместно утвърждаване на политическия подход в ръководството на стопанската дейност. Това е битка за чупене на бюрократичната броня, излята от сплавта на остарели разбирания, правилници и инструкции. А също така за всестранна подкрепа на носителите на новаторския творчески дух, на разумния риск. Да се разбере, че само като се владеят икономическите категории и новите технологически методи, прониква се в човешките интереси и проблеми, може да се осигури отговарящо на новите изисквания управление на икономиката.

Digitized by Google

номическите резултати, и за издигането на социалистическата съзнателност. Той убеждава всеки творец на блага, че осъществяването на линията на Партията за по-пълно задоволяване на материалните и духовните потребности на народа зависи в определена степен и от самия него. Решаващо се оказва това доколко той според способностите и възможностите си допринася за изпълнение на натуралните и качествените показатели на плана — намаляване на разходите на жив и овеществен труд, спазване на договорните задължения, увеличаване коефициента на сменност на оборудването, повишаване на обществената производителност на труда, на рентабилността на производството.

Редица стопански и партийни ръководства все още не управляват и не контролират в съответствие с новите изисквания икономическите резултати. Не вземат достатъчно мерки, не правят в необходимата степен задълбочен анализ на качествените показатели, на факторите, които влияят отрицателно. Нещо повече, все още тънат в стария коловоз на количествените измерители, на обемните показатели. Отчитат своята дейност по вградените тонове желязо, по броя на зачислените трудови дни, по бройките продукция. И не поставят на преден план най-главното, решаващото — какъв е реалният им принос в увеличаването на националните блага. Произвели ли са продукция, която по асортимент и качество отговаря на постоянно растящите покупателни способности на народа? Доближава ли се тя до образците на съответните производства в най-развитите страни? Ето защо самооценката, която сега при замяната на партийните членски книжки си прави всеки комунист, и партийната оценка за неговата работа трябва да разкрие каква е ролята и мястото му, какъв е личният му принос, за да се издигне отговорността на всеки един — от бригадира до министъра — в съответствие с юлските и на Националната конференция критерии и изисквания. А също така да се види преди всичко неговата отговорност като ръководител, стопански деец, редник на Партията в редиците на творците на блага, с целокупната своя дейност изпълнява ли дълга си за решително скъсване с бюрократизма и самоцелното администриране в ръководството на стопанската дейност, за утвърждаване на икономическия подход на управление.

●

Сега за успешното осъществяване на тия проблеми изключително важна, решаваща е позицията на комуниста. Чужд на всякакво самодоволство от постигнатото, обладан от неукротим стремеж към всичко ново, напредничаво, като проявява висока взискателност към себе си и своите другари, умножава резултатите от своя труд, той се явява завладяващ пример за всеки един от колектива. Със своята непримиримост против инерцията и традиционализма, импулсиращи декларативността и шумотевицата, изпепеляващи свежестта на конструктивните идеи, на рационалността в подхода се налага той бързо да скъсва с редица остарели форми на стопанисване. И познавайки действието на икономическите закони, да изисква от стопанските ръководители високо компетентно да използват икономическите лостове и категории. Да създават такава организация на работа, отчитане и заплащане, които ще осигурят постоянно повишаване ефективността и качеството от всяка дейност. Прилаган, този подход ще осигурява атмосферата на саморегулирането, на неотменното изискване за комплексно изпълнение на насрещните планове. Дългът и заинтересоваността, и производителят и продавачът на продукцията му да считат за действително произведено само това, което се търси на пазара и което е в състояние да задоволи постоянно растящите изисквания на купува-

Digitized by Google

ча. А това същевременно е проявление и на по-висока социалистическа съзнателност.

Понастоящем от изключителна важност е партийните комитети и организации с широко разгърната политическа и организаторска работа да осигурят условия, та всеки творец на блага да разбере и напълно осъзнае новите задачи, обосновани в Доклада на др. Тодор Живков пред Националното януарско съвещание. Всеки стопански деец да осъществи прелом в своята работа. В борбата за изпълнението на плана за 1979—1980 г. цялата стопанско-организаторска, производствено-технологична, търговско-пласментна дейност да бъде подчинена на икономическите закони и принципи, на широкото прилагане на ленинския принцип на демократическия централизъм. Главен измерител на ефективността от тях, на реалния принос на всеки колектив и труженик да бъде левът. Неизмеримо да се повиши неговата и на банката организираща и стимулираща роля.

Няма съмнение, че за по-нататъшното усъвършенствуване на методите на стопанисване и управление най-голяма сега е отговорността на ръководните кадри. Под ръководството на партийните комитети и организации те са призвани в най-висша степен да се изявят като политически пратеници на Партията на своя пост. Това ще стане като с висока компетентност вярно програмират, планират, отчитат. Като задълбочено изучават и умело творчески използват законите, по които се развива социалистическата икономика. А тези закони не действуват като сляпа стихийна сила, а като осъзната и овладяна необходимост.

Решаващо за успеха сега е безкомпромисната борба против и най-малката проява на либералничене, когато дейността или бездействието на някои нанася вреди на качеството на работата, задържа ръста на ефективността на производството. Ето защо неотменно е изискването сега загубите от всяка безстопанственост или разточителство на всяка цена да се заплащат от виновниците за това. Да не се търпи повече в нито един случай да се плаща с народна пара заради некомпетентно управление, лошо стопанисване.

Незаменима в това отношение е непримиримостта на комунистите против традиционното, закостеняло мислене у една част от административно-управленческия апарат. Та нима не механичното, формално изпълнение на задълженията, безразличието и апатията точно у такива администратори не се е изпречила пред високопатриотичната проява на няколко бригади от строителството, които поели инициатива при съответно усъвършенствуване на сега действуващите нормативи да повишат чувствително ефективността и качеството на техния труд.

Ето защо борбата днес за повсевместно използване на икономическите методи на стопанисване, на икономическите лостове е борба и за повсеместно утвърждаване на политическия подход в ръководството на стопанската дейност. Това е битка за чупене на бюрократичната броня, излята от сплавта на остарели разбирания, правилници и инструкции. А също така за всестранна подкрепа на носителите на новаторския творчески дух, на разумния риск. Да се разбере, че само като се владеят икономическите категории и новите технологически методи, проникна се в човешките интереси и проблеми, може да се осигури отговарящо на новите изисквания управление на икономиката.

Digitized by Google

ДЕЛОВО И ЦЕЛЕУСТРЕМЕНО КЪМ НОВИТЕ ЗАДАЧИ

Завършиха учредителните конференции на общинските партийни организации. Изградени са новите ръководни органи на Партията — общинските партийни комитети.

При обособяването на селищните системи като основни социално-икономически и административно-териториални единици общинските партийни комитети се формират като качествено нови партийни организации.

По какво те се различават от досегашните общински комитети? Кои са техните основни задачи? Какви практически въпроси възникват във връзка с осъществяването на техните ръководни функции в общините?

Новите условия в селищните системи пораждат нови моменти в съдържанието и във функциите на партийните органи, които се формираха в тях. Обективните предпоставки за това се коренят в развитието на селищните системи като нов тип селищно-териториални образувания. Тук на основата на най-пълното използване на природните, материалните и трудовите ресурси се решават въпроси от комплексно значение, свързани с труда, живеенето и отдиха на населението. Тук се реализират в непосредствени резултати социално-икономическата и културната политика на Партията. Тук се създават материалните и духовните ценности, удовлетворяват се разностранните потребности на хората, осъществяват се техните взаимоотношения помежду им и с обществото, формират се техните идейни, нравствени, естетически и други позиции и отношения. С една дума, тук се реализира животът на хората.

И огромна заслуга на нашата партия, на нейния Централен комитет и лично на другаря Тодор Живков е, че проявиха нов подход към решаването на тези проблеми. Той се гради на основата на комплексното развитие на жизнената среда, нейното непрекъснато усъвършенстване и обогатяване в пълно съответствие със социалистическия начин на живот.

Този подход изисква голяма мащабност, творчество, действеност и оперативност в управлението на процесите, които протичат в селищните системи. Новите общински партийни комитети са призвани на настоящия етап на нашето развитие да възглавят в пълния смисъл на думата партийното ръководство на социално-икономическия, политическия, идеологическия и културния живот на общините. Те се из-

Digitized by Google

граждат, както се отбелязва в решението на Секретариата на ЦК на БКП за някои изменения в структурата и функциите на местните партийни органи, като силни и дееспособни органи, които да бъдат в състояние да приложат изискванията и критериите, определени от XI партиен конгрес, от Юлския (1976 г.) и Мартенския (1977 г.) пленум на ЦК на БКП и от Националната партийна конференция (1978 г.) В сравнение с досегашните общински комитети те имат много по-големи права и отговорности, които осъществяват в значително по-крупни мащаби. Изградени са при по-широко представителство на партийните организации и на комунистите в тях. Мнозинството от общинските комитети имат пленарен състав с оперативен орган — бюро, което създава възможности за разширяване на вътрешнопартийната демокрация и за засилване на колективността в тяхната работа.

Общинските партийни комитети отговарят за всичко, което става на територията на общините. Те ръководят без изключение първичните партийни организации и осъществяват политическо ръководство на държавно-административните и стопанските органи, на научните, учебните, здравните и други учреждения и институти, на обществените организации и движения. Главното в тяхната работа е да осигуряват реализацията на партийната политика, с политически средства и методи да направляват дейността на органите за социално управление и да мобилизират обществената и трудовата активност на трудещите се.

Първостепенна задача на общинските партийни комитети е да провеждат непосредствена и активна организаторска, политическа и идеологическа работа сред трудещите се за изпълнение на социално-икономическите планове, за създаването на най-благоприятни и единни условия за труд, живеене и почивка на цялото население в селищните системи. Това изисква пълна мобилизация на силите и използване на ресурсите, висока организираност и дисциплина, своевременност и деловитост в решаването на задачите. Изисква разгръщане на широка инициатива и творчество на базата на убедеността на трудещите се в правилността на партийните решения и чрез стимулиране на благородните пориви и борба за високо качество и ефективност във всички области и сфери на дейност.

В тези свои усилия общинските партийни комитети следва да се опират и най-отблизо да работят с първичните партийни организации в производствено-стопанските звена, учрежденията и населените места. От тяхното укрепване като политически ядра и непосредствени политически щабове на колективите зависи ефективността в организаторската и политическата работа на комунистите. Обръщането на първичните партийни организации с лице към проблемите на колективите, към нуждите и интересите на хората и предприемането от тях на действени мерки за решаване на новите задачи — ето кое трябва да стои непрестанно в центъра на работата на общинските комитети. С нов дух и с ново съдържание, с духа и решенията на Националната партийна конференция да се насити техният живот, да се засили тяхната целеустременост, активност и отговорност, да се издигне техният авторитет.

Важно значение в дейността на общинските комитети има направляващата роля, която като политически органи те трябва да осъществяват върху целокупния живот на общините.

Първо, по партийното ръководство на общинските народни съвети и кметствата. Пред тях се поставят отговорни задачи. За да задействуват като пълноценни органи на държавната власт и на народното самоуправление, те следва да получат пълната подкрепа и съдействие на всички органи за социално управление в общините. С тях не може „да се дели властта“, защото те единствени са оправомощени да я упражняват, не може да се потъпкват техните решения и разпоред-

Digitized by Google

би, защото те имат задължителна сила за всички органи и лица на съответната територия. При новите условия партийните комитети следва да укрепят общинските народни съвети и кметствата със силни кадри, да им помогнат в утвърждаването на техните права и компетенции, да им съдействуват всестранно за пълно проявление на административно-управленческите функции.

Второ, от съществено значение е, че общинските партийни комитети осъществяват партийно ръководство на всики стопански организации, предприятия и техните поделения на територията на селищните системи. Привеждането в почти пълно съответствие териториалната организация на аграрно-промишлените комплекси и селищните системи е добра предпоставка за укрепване на партийното ръководство в областта на селското стопанство. Всичко това създава възможности за общинските партийни организации и комитети да участвуват по-непосредствено в осъществяване на концентрацията и специализацията на производството в рамките на селищните системи и извън тях, в интензифицирането на връзките между отделните населени места по линия на труда, обслужването и отдиха на населението и т. н. При новите условия значително се разширява обсегът и нараства сложността на ръководната дейност на партийните органи и организации, свързана с осъществяване на производствено-стопанските задачи и на научно-техническия прогрес, с организацията на социалистическото съревнование и пр. От тях се изисква да работят с по-голям размах, да съсредоточават силите върху главното, да засилват контрола и взискателността към кадрите в стопанските органи.

Трето, важен дял от ръководната дейност на общинските партийни комитети заема направляването на обществено-политическия живот на общините. Сега се изграждат ръководните органи на обществените организации. В тях следва да се издигнат опитни кадри, които се ползват с уважението и доверието на хората и на които може да се разчита, че ще влеят свежа струя в работата на организациите. Необходимо е в центъра на дейността на обществените организации и движения да се поставят усилията за въвличане на цялото население в активен общественополезен труд, в плодотворна работа под девиза на седмата петилетка „Ефективност и качество, качество и ефективност". Многообразни и мащабни са техните задачи за изграждането на социалистическия начин на живот и на социалистическата личност. На сегашния етап е нужно те да водят последователна и широка разяснителна работа за преодоляване на наследени от миналото противоречия между съседни населени места, на консервативни, чужди на нашата социалистическа действителност отживелици.

Значително по-големият обсег на дейност и сложните задачи, които вече трябва да решават новите общински комитети, налагат своевременно да се определят конкретните насоки и да се създаде правилна организация на тяхната работа. От изключително важно значение е те да намерят верен път към решаването на проблемите, да стъпят още в началото на здрава земя. Като политически ръководител за тях главното е, както подчертава др. Тодор Живков пред Националната партийна конференция, постоянната организаторска и идейно-политическа работа сред хората, възпитанието им, грижите за задоволяване на техните всекидневни потребности. С каквито и проблеми да се заемат, каквито и задачи да решават, от тях се изисква да подхождат политически: да насочват държавните, стопанските и другите обществени органи към главните проблеми, да ги укрепват с кадри, да разгръщат инициативата и творчеството им и да контролират тяхната дейност. Всякаква дребнава намеса, опекунство над работата на тези органи води до тяхното изместване, обезличаване, дори парализиране. Необ-

Digitized by Google

ходимо е да се вземат превантивни мерки против склонността към технократизъм, администриране и командуване.

Поради това че в редица общински комитети бяха издигнати на ръководна работа досегашни работници от окръжните комитети на Партията, не бива да се допусне копиране на техния стил на работа и ръководство. Повече сред хората, в колективите и първичните партийни организации! С по-голяма отзивчивост към нуждите и интересите им, с по-конкретен подход за решаване на техните въпроси. Като политически органи, които стоят най-близо до трудещите се и до първичните партийни организации, общинските комитети трябва често да се допитват до тях по важни страни и проблеми на своята работа, да се опират на широк обществен и партиен актив. Разширяването на общественото начало е не само път за доближаване до хората, не само средство за засилване опората в тях, но и инструмент за непосредственото им въвличане в ръководната дейност и създаване на възможности за компетентно изучаване и разработване на проблемите, които комитетите решават. Необходимо е, като се използва досегашната практика, това да се постави на по-организирана основа, да се обогатява с ново съдържание и да се изявява във все по-разнообразни форми.

В съответствие с Устава на Партията и с разрешение на окръжните комитети на Партията в някои по-големи села на общините се създават общоселски партийни комитети. Техните права и задачи са свързани с насочване работата на първичните партийни организации по въпроси от общоселски характер. Те работят за мобилизиране на населението при по-големи трудови и политически акции, осигуряват съгласуваност между първичните партийни организации, кметствата и обществените организации при решаване на задачи от обслужването и отдиха на населението, от работата на училищата и детските заведения, здравеопазването и т. н. Наличието на общоселски комитети не освобождава общинските комитети от задължението да работят пряко с първичните партийни организации. Общоселските комитети не са междинни звена — те подпомагат общинските комитети и първичните организации, без да прекъсват пряката връзка между тях.

По-крупните мащаби на производствено-стопанските звена на аграрно-промишлените комплекси и на научно-производствените обединения в селското стопанство изискват да се използват различни форми за координация на работата на партийните организации и техните ръководства в тези условия. В решението на Секретариата на ЦК на БКП от 18 януари т. г. се посочват някои форми като общи събрания на първичните партийни организации и събрания с общ дневен ред, съвместни заседания на бюрата на първичните организации и съвещания на партийните активи, съвети на секретарите и др. Общинските партийни комитети трябва широко да утвърждават и да съдействуват на първичните организации за използването на тези форми.

В отделни случаи при два и повече аграрно-промишлени комплекси в една община и при по-специфични условия на работа на клоновите стопанства се допуска да се изграждат партийни комитети в тях, които ръководят първичните партийни организации в техните производствени звена. Те работят за насочване на усилията им към главните задачи, съгласуват действията им в борбата за по-високи резултати в производството, осъществяват контрол над дейността на стопанските ръководства. И при тези условия основните страни на вътрешния живот на партийните организации като подобряването на техния състав, усъвършенстуването на вътрешнопартийната демокрация и пр., се наблюдават пряко от общинските партийни комитети. Те носят непосредствена отговорност за състоянието и работата на първичните партийни организации.

Digitized by Google

би, защото те имат задължителна сила за всички органи и лица на съответната територия. При новите условия партийните комитети следва да укрепят общинските народни съвети и кметствата със силни кадри, да им помогнат в утвърждаването на техните права и компетенции, да им съдействуват всестранно за пълно проявление на административно-управленческите функции.

Второ, от съществено значение е, че общинските партийни комитети осъществяват партийно ръководство на всики стопански организации, предприятия и техните поделения на територията на селищните системи. Привеждането в почти пълно съответствие териториалната организация на аграрно-промишлените комплекси и селищните системи е добра предпоставка за укрепване на партийното ръководство в областта на селското стопанство. Всичко това създава възможности за общинските партийни организации и комитети да участвуват непосредствено в осъществяване на концентрацията и специализацията на производството в рамките на селищните системи и извън тях, в интензифицирането на връзките между отделните населени места по линия на труда, обслужването и отдиха на населението и т. н. При новите условия значително се разширява обсегът и нараства сложността на ръководната дейност на партийните органи и организации, свързана с осъществяване на производствено-стопанските задачи и на научно-техническия прогрес, с организацията на социалистическото съревнование и пр. От тях се изисква да работят с по-голям размах, да съсредоточават силите върху главното, да засилват контрола и взискателността към кадрите в стопанските органи.

Трето, важен дял от ръководната дейност на общинските партийни комитети заема направляването на обществено-политическия живот на общините. Сега се изграждат ръководните органи на обществените организации. В тях следва да се издигнат опитни кадри, които се ползват с уважението и доверието на хората и на които може да се разчита, че ще влеят свежа струя в работата на организациите. Необходимо е в центъра на дейността на обществените организации и движения да се поставят усилията за въвличане на цялото население в активен общественополезен труд, в плодотворна работа под девиза на седмата петилетка „Ефективност и качество, качество и ефективност". Многообразни и мащабни са техните задачи за изграждането на социалистическия начин на живот и на социалистическата личност. На сегашния етап е нужно те да водят последователна и широка разяснителна работа за преодоляване на наследени от миналото противоречия между съседни населени места, на консервативни, чужди на нашата социалистическа действителност отживелици.

Значително по-големият обсег на дейност и сложните задачи, които вече трябва да решават новите общински комитети, налагат своевременно да се определят конкретните насоки и да се създаде правилна организация на тяхната работа. От изключително важно значение е те да намерят верен път към решаването на проблемите, да стъпят още в началото на здрава земя. Като политически ръководител за тях главното е, както подчертава др. Тодор Живков пред Националната партийна конференция, постоянната организаторска и идейно-политическа работа сред хората, възпитанието им, грижите за задоволяване на техните всекидневни потребности. С каквито и проблеми да се заемат, каквито и задачи да решават, от тях се изисква да подхождат политически: да насочват държавните, стопанските и другите обществени органи към главните проблеми, да ги укрепват с кадри, да разгръщат инициативата и творчеството им и да контролират тяхната дейност. Всякаква дребнава намеса, опекунство над работата на тези органи води до тяхното изместване, обезличаване, дори парализиране. Необ-

Digitized by Google

ходимо е да се вземат превантивни мерки против склонността към технократизъм, администриране и командуване.

Поради това че в редица общински комитети бяха издигнати на ръководна работа досегашни работници от окръжните комитети на Партията, не бива да се допусне копиране на техния стил на работа и ръководство. Повече сред хората, в колективите и първичните партийни организации! С по-голяма отзивчивост към нуждите и интересите им, с по-конкретен подход за решаване на техните въпроси. Като политически органи, които стоят най-близо до трудещите се и до първичните партийни организации, общинските комитети трябва често да се допитват до тях по важни страни и проблеми на своята работа, да се опират на широк обществен и партиен актив. Разширяването на общественото начало е не само път за доближаване до хората, не само средство за засилване опората в тях, но и инструмент за непосредственото им въвличане в ръководната дейност и създаване на възможности за компетентно изучаване и разработване на проблемите, които комитетите решават. Необходимо е, като се използва досегашната практика, това да се постави на по-организирана основа, да се обогатява с ново съдържание и да се изявява във все по-разнообразни форми.

В съответствие с Устава на Партията и с разрешение на окръжните комитети на Партията в някои по-големи села на общините се създават общоселски партийни комитети. Техните права и задачи са свързани с насочване работата на първичните партийни организации по въпроси от общоселски характер. Те работят за мобилизиране на населението при по-големи трудови и политически акции, осигуряват съгласуваност между първичните партийни организации, кметствата и обществените организации при решаване на задачи от обслужването и отдиха на населението, от работата на училищата и детските заведения, здравеопазването и т. н. Наличието на общоселски комитети не освобождава общинските комитети от задължението да работят пряко с първичните партийни организации. Общоселските комитети не са междинни звена — те подпомагат общинските комитети и първичните организации, без да прекъсват пряката връзка между тях.

По-крупните мащаби на производствено-стопанските звена на аграрно-промишлените комплекси и на научно-производствените обединения в селското стопанство изискват да се използват различни форми за координация на работата на партийните организации и техните ръководства в тези условия. В решението на Секретариата на ЦК на БКП от 18 януари т. г. се посочват някои форми като общи събрания на първичните партийни организации и събрания с общ дневен ред, съвместни заседания на бюрата на първичните организации и съвещания на партийните активи, съвети на секретарите и др. Общинските партийни комитети трябва широко да утвърждават и да съдействуват на първичните организации за използването на тези форми.

В отделни случаи при два и повече аграрно-промишлени комплекси в една община и при по-специфични условия на работа на клоновите стопанства се допуска да се изграждат партийни комитети в тях, които ръководят първичните партийни организации в техните производствени звена. Те работят за насочване на усилията им към главните задачи, съгласуват действията им в борбата за по-високи резултати в производството, осъществяват контрол над дейността на стопанските ръководства. И при тези условия основните страни на вътрешния живот на партийните организации като подобряването на техния състав, усъвършенстването на вътрешнопартийната демокрация и пр., се наблюдават пряко от общинските партийни комитети. Те носят непосредствена отговорност за състоянието и работата на първичните партийни организации.

Digitized by Google

би, защото те имат задължителна сила за всички органи и лица на съответната територия. При новите условия партийните комитети следва да укрепят общинските народни съвети и кметствата със силни кадри, да им помогнат в утвърждаването на техните права и компетенции, да им съдействуват всестранно за пълно проявление на административно-управленческите функции.

Второ, от съществено значение е, че общинските партийни комитети осъществяват партийно ръководство на всики стопански организации, предприятия и техните поделения на територията на селищните системи. Привеждането в почти пълно съответствие териториалната организация на аграрно-промишлените комплекси и селищните системи е добра предпоставка за укрепване на партийното ръководство в областта на селското стопанство. Всичко това създава възможности за общинските партийни организации и комитети да участвуват по-непосредствено в осъществяване на концентрацията и специализацията на производството в рамките на селищните системи и извън тях, в интензифицирането на връзките между отделните населени места по линия на труда, обслужването и отдиха на населението и т. н. При новите условия значително се разширява обсегът и нараства сложността на ръководната дейност на партийните органи и организации, свързана с осъществяване на производствено-стопанските задачи и на научно-техническия прогрес, с организацията на социалистическото съревнование и пр. От тях се изисква да работят с по-голям размах, да съсредоточават силите върху главното, да засилват контрола и взискателността към кадрите в стопанските органи.

Трето, важен дял от ръководната дейност на общинските партийни комитети заема направляването на обществено-политическия живот на общините. Сега се изграждат ръководните органи на обществените организации. В тях следва да се издигнат опитни кадри, които се ползват с уважението и доверието на хората и на които може да се разчита, че ще влеят свежа струя в работата на организациите. Необходимо е в центъра на дейността на обществените организации и движения да се поставят усилията за въвличане на цялото население в активен общественополезен труд, в плодотворна работа под девиза на седмата петилетка „Ефективност и качество, качество и ефективност". Многообразни и мащабни са техните задачи за изграждането на социалистическия начин на живот и на социалистическата личност. На сегашния етап е нужно те да водят последователна и широка разяснителна работа за преодоляване на наследени от миналото противоречия между съседни населени места, на консервативни, чужди на нашата социалистическа действителност отживелици.

Значително по-големият обсег на дейност и сложните задачи, които вече трябва да решават новите общински комитети, налагат своевременно да се определят конкретните насоки и да се съз[illegible]е правилна организация на тяхната работа. От изключително важ[illegible]ачение [illegible] да намерят верен път към решаването на проблем[illegible]стъ[illegible] в началото на здрава земя. Като политически р[illegible] ного е, както подчертава др. Тодор Живко[illegible] тийна конференция, постоянната организа[illegible] работа сред хората, възпитанието им, [illegible] ните всекидневни потребности. С ка[illegible] каквито и задачи да решават, от [illegible] тически: да насочват държавнит[illegible] органи към главните проблеми [illegible] инициативата и творчеството [illegible] Всякаква дребнава намеса [illegible] води до тяхното измества[illegible] об-

Digitized by Google

ходимо е да се вземат превантивни мерки против склонността към бюрократизъм, администриране и командуване.

Поради това че в редица общински комитети бивш изпълнители на ръководна работа досегашни работници от окръжните комитети на Партията, не бива да се допусне копиране на техния стил на мислене и ръководство. Повече сред хората, в колективите и първичните партийни организации! С по-голяма отзивчивост към нуждите и интересите им, с по-конкретен подход за решаване на техните въпроси. Бъдат политически органи, които стоят най-близо до гражданите и до първичните партийни организации, общинските комитети трябва често да се допитват до тях по важни страни и проблеми на своята работа, да се опират на широк обществен и партиен актив. Мобилизирането на общественото начало е не само път за доближаване до хората, не само средство за засилване опората в тях, но и начин за непосредственото им въвличане в ръководната дейност и създаване на възможности за компетентно изучаване и разработване на проблемите, които комитетите решават. Необходимо е, като се изоставя досегашната практика, това да се постави на по-организирана основа, да се обогатява с ново съдържание и да се изявява във все по-разнообразни форми.

В съответствие с Устава на Партията в селищата на окръжните комитети на Партията в някои по-големи села на общините се създават общоселски партийни комитети. Техните цели и задачи са свързани с насочване работата на първичните партийни организации по въпроси от общоселски характер. За целите на мобилизиране на населението при по-големи трудови и политически акции, осигуряват съгласуваност между първичните партийни организации, кметствата и обществените организации при решаване на задачи от обслужването и отдиха на населението, от работата в училищата и детските заведения, здравеопазването и т. н. Наличието на общоселски комитети не освобождава общинските комитети от изискването да работят пряко с първичните партийни организации. Общоселските комитети не са междинни звена — те подпомагат общинските комитети и първичните организации, без да прекъсват пряката връзка между тях.

По-крупните мащаби на производствено-стопанските звена на аграрно-промишлените комплекси и на научно-производствените обединения в селското стопанство изискват да се използват различни форми за координация на работата на партийните организации и техните ръководства в тези условия. В решенията на Секретариата на ЦК на БКП от 18 януари т. г. се посочват няколко форми, като общи [illegible] на първичните партийни оргзнизации и общини с общ[illegible] съвместни за[illegible]ия на бюрата на [illegible] организации [illegible] ния на пар[illegible]ктиви, съвети на [illegible] и др. Общ[illegible] тийн[illegible]ва широко [illegible] и да съд[illegible] [illegible]ции за [illegible] на тези форми.

[illegible]ни пр[illegible]
[illegible] и пр[illegible]
[illegible] до[illegible]
[illegible]ръ[illegible]
[illegible]
[illegible]

ми да се обособи, да
те си способности. В
видуална изява, за
ране на творческия
самоосъществяване
тизъм и хуманизъм
ща се социална акти

Като се спира об
активност, авторът
движещи сили. Пред
ребностите, интересн
те и др. По този на
века започват с пот
те, оформят се в це
тиви, нагласа, дове
избор — решениет
верига от взаимозав
га до убеждениет
гледна точка важно
и организации, как
на социално управ
необходимо възпита
ности. И това е та
то на правилни мат
ребности облагородя
та, помага й да п
та стихия, предпа
метастаза и много
та социална активн
да се възпитават
разумни потребнос
дее с предупреж
„Пази се да не т
уют".

В един по-ши
изследва видовете
тяхното значение
ността. В това от
мание на семейнат
та и др. микрос
циални образован
во-производствен
особено място и
основен вид мик
ние за по-нататъ
ността. Авторът
първичния прои
комплексното
но-политическото
и естетическото
квалификацията
ва обогатява
оттук — увели
да решава сл
от бързото раз
та революция
първичния тру
самоосъществя

Digitized by Google

а Народното
ското разви-
а практическа
итие на стра-
развитие и из-
ническия прог-
дават в резул-
твеното произ-
ляма степен те-
твието на субек-
кавните, стопан-
мобилизират тру-
задачите във вся-
основата на кон-
ствяването на стра-
ктивност във всич-
всяка трудова сед-
и измерения. Отново
то съвещание на пар-
о се на 9 януари т. г.,
йствие за решаване на
години от петилетка-
онгрес, Юлския пленум
нференция. С присъщата
той определи възловите
на сегашния етап очакват
ционния процес, и в усвоя-
в усъвършенстуването на
– във всички сфери на дей-
ане, осъзнаване и последова-
рба не с администриране и
ически подход, с рационализи-
на икономиката, отговарящо

на ръководните органи трябв-
икономическия подход. На тази
използването на материалните и
научно-техническия прогрес, за
вара, за самозадоволяването на

тези крупномащабни задачи има
и организации по места. Новите
щините трябва да поемат с пълна
редственото ръководство на окръж-
ят докрай.

дни съвети, кметове и съветници в
ите партийни комитети са призвани
а изпълнение на социално-икономиче-
тическа кампания. Да осигурят висок
превърнат предизборните дни в бога-
о и комунистическо възпитание на тру-
нистрация на свободата и демокрацията

е предстоящите избори, с които ще за-
водните органи в новите общини, ще по-
кото доверие на трудовите хора към тях
Партията и социалистическата ни родина.

Digitized by Google

би, защото те имат задължителна сила за всички органи и лица на съответната територия. При новите условия партийните комитети следва да укрепят общинските народни съвети и кметствата със силни кадри, да им помогнат в утвърждаването на техните права и компетенции, да им съдействуват всестранно за пълно проявление на административно-управленческите функции.

Второ, от съществено значение е, че общинските партийни комитети осъществяват партийно ръководство на всики стопански организации, предприятия и техните поделения на територията на селищните системи. Привеждането в почти пълно съответствие териториалната организация на аграрно-промишлените комплекси и селищните системи е добра предпоставка за укрепване на партийното ръководство в областта на селското стопанство. Всичко това създава възможности за общинските партийни организации и комитети да участвуват непосредствено в осъществяване на концентрацията и специализацията на производството в рамките на селищните системи и извън тях, в интензифицирането на връзките между отделните населени места по линия на труда, обслужването и отдиха на населението и т. н. При новите условия значително се разширява обсегът и нараства сложността на ръководната дейност на партийните органи и организации, свързана с осъществяване на производствено-стопанските задачи и на научно-техническия прогрес, с организацията на социалистическото съревнование и пр. От тях се изисква да работят с по-голям размах, да съсредоточават силите върху главното, да засилват контрола и взискателността към кадрите в стопанските органи.

Трето, важен дял от ръководната дейност на общинските партийни комитети заема направляването на обществено-политическия живот на общините. Сега се изграждат ръководните органи на обществените организации. В тях следва да се издигнат опитни кадри, които се ползват с уважението и доверието на хората и на които може да се разчита, че ще влеят свежа струя в работата на организациите. Необходимо е в центъра на дейността на обществените организации и движения да се поставят усилията за въвличане на цялото население в активен общественополезен труд, в плодотворна работа под девиза на седмата петилетка „Ефективност и качество, качество и ефективност". Многообразни и мащабни са техните задачи за изграждането на социалистическия начин на живот и на социалистическата личност. На сегашния етап е нужно те да водят последователна и широка разяснителна работа за преодоляване на наследени от миналото противоречия между съседни населени места, на консервативни, чужди на нашата социалистическа действителност отживелици.

Значително по-големият обсег на дейност и сложните задачи, които вече трябва да решават новите общински комитети, налагат своевременно да се определят конкретните насоки и да се създаде правилна организация на тяхната работа. От изключително важно значение е те да намерят верен път към решаването на проблемите, да стъпят още в началото на здрава земя. Като политически ръководител за тях главното е, както подчертава др. Тодор Живков пред Националната партийна конференция, постоянната организаторска и идейно-политическа работа сред хората, възпитанието им, грижите за задоволяване на техните всекидневни потребности. С каквито и проблеми да се заемат, каквито и задачи да решават, от тях се изисква да подхождат политически: да насочват държавните, стопанските и другите обществени органи към главните проблеми, да ги укрепват с кадри, да разгръщат инициативата и творчеството им и да контролират тяхната дейност. Всякаква дребнава намеса, опекунство над работата на тези органи води до тяхното изместване, обезличаване, дори парализиране. Необ-

Digitized by Google

ходимо е да се вземат превантивни мерки против склонността към технократизъм, администриране и командуване.

Поради това че в редица общински комитети бяха издигнати на ръководна работа досегашни работници от окръжните комитети на Партията, не бива да се допусне копиране на техния стил на работа и ръководство. Повече сред хората, в колективите и първичните партийни организации! С по-голяма отзивчивост към нуждите и интересите им, с по-конкретен подход за решаване на техните въпроси. Като политически органи, които стоят най-близо до трудещите се и до първичните партийни организации, общинските комитети трябва често да се допитват до тях по важни страни и проблеми на своята работа, да се опират на широк обществен и партиен актив. Разширяването на общественото начало е не само път за доближаване до хората, не само средство за засилване опората в тях, но и инструмент за непосредственото им въвличане в ръководната дейност и създаване на възможности за компетентно изучаване и разработване на проблемите, които комитетите решават. Необходимо е, като се използва досегашната практика, това да се постави на по-организирана основа, да се обогатява с ново съдържание и да се изявява във все по-разнообразни форми.

В съответствие с Устава на Партията и с разрешение на окръжните комитети на Партията в някои по-големи села на общините се създават общоселски партийни комитети. Техните права и задачи са свързани с насочване работата на първичните партийни организации по въпроси от общоселски характер. Те работят за мобилизиране на населението при по-големи трудови и политически акции, осигуряват съгласуваност между първичните партийни организации, кметствата и обществените организации при решаване на задачи от обслужването и отдиха на населението, от работата на училищата и детските заведения, здравеопазването и т. н. Наличието на общоселски комитети не освобождава общинските комитети от задължението да работят пряко с първичните партийни организации. Общоселските комитети не са междинни звена — те подпомагат общинските комитети и първичните организации, без да прекъсват пряката връзка между тях.

По-крупните мащаби на производствено-стопанските звена на аграрно-промишлените комплекси и на научно-производствените обединения в селското стопанство изискват да се използват различни форми за координация на работата на партийните организации и техните ръководства в тези условия. В решението на Секретариата на ЦК на БКП от 18 януари т. г. се посочват някои форми като общи събрания на първичните партийни организации и събрания с общ дневен ред, съвместни заседания на бюрата на първичните организации и съвещания на партийните активи, съвети на секретарите и др. Общинските партийни комитети трябва широко да утвърждават и да съдействуват на първичните организации за използването на тези форми.

В отделни случаи при два и повече аграрно-промишлени комплекси в една община и при по-специфични условия на работа на клоновите стопанства се допуска да се изграждат партийни комитети в тях, които ръководят първичните партийни организации в техните производствени звена. Те работят за насочване на усилията им към главните задачи, съгласуват действията им в борбата за по-високи резултати в производството, осъществяват контрол над дейността на стопанските ръководства. И при тези условия основните страни на вътрешния живот на партийните организации като подобряването на техния състав, усъвършенстуването на вътрешнопартийната демокрация и пр., се наблюдават пряко от общинските партийни комитети. Те носят непосредствена отговорност за състоянието и работата на първичните партийни организации.

Digitized by Google

* * *

Изграждането на общинските партийни комитети в селищните системи — общини, предизвиква изменения във функциите на окръжните комитети на Партията. При новата обстановка те ръководят значително по-малко на брой, но силни общински комитети, които са оперативни политически органи. Това ограничава до известна степен непосредствените организаторски функции на окръжните партийни комитети и засилва ролята им в разработването на проблемите и осъществяването на ръководство по главните, стратегическите направления в развитието на окръзите.

В какво по-конкретно се изразява това? Окръжните комитети на Партията:

— конкретизират задачите на партийната политика и осигуряват тяхното изпълнение в мащабите на окръзите; с политически методи и средства насочват усилията на държавните, стопанските и други органи чрез прилагане на мултипликационния подход към максимално използване на материалните и трудовите ресурси за достигане на високо качество и ефективност във всички сфери на дейност;

— ръководят непосредствено общинските партийни комитети и работят за тяхното укрепване, за изявата им като авторитетни и дееспособни политически ръководители в общините;

— осъществяват политическо ръководство и координират работата на органите за социално управление и обществените организации за изпълнение на политическите, социално-икономическите, идейновъзпитателните и културно-просветните задачи;

— провеждат единна кадрова политика и работят за последователното прилагане на ленинските принципи за издигане, разпределение и възпитание на ръководните кадри в съответствие с новите изисквания и критерии;

— осигуряват партиен контрол над съответните държавни, стопански и други окръжни ръководни органи.

Съобразно с тези основни задачи и с изискванията на XI партиен конгрес и Националната партийна конференция се внесоха някои структурни изменения в апарата на окръжните комитети. Създават се предпоставки за усъвършенствуване вътрешната организация на работата на техните звена и стила им в ръководната дейност.

Сега е необходимо при новите условия окръжните комитети на Партията бързо да се преустроят. Да се засили проблемността и перспективността в тяхната работа. Да се използва все по-широко колективният ум на научни и обществени дейци, на специалисти и челници от практиката в разработването на важни проблеми. Да се привличат в непосредствената работа на комитетите членовете на техните изборни състави. Да се осигурява единодействие и пълна координация и съсредоточаване усилията на отделните звена при решаване на основните задачи на базата на програмно-целевия и комплексен подход.

Решаващият момент в преустройството на стила на окръжните комитети сега е доколко те ще съумеят да насочат цялата своя дейност, внимание и грижи към утвърждаване на новите органи в общините, към подпомагането им още в началото, за да поемат вярна насока в своята работа. За това са нужни не толкова указания, колкото практическа помощ на място. Нужно е повече делници да прекарат секретарите, завеждащите отдели и другите политически сътрудници на окръжните комитети в общините, да преживеят заедно с кадрите в новите органи „проблемите“ и трудностите на началото...

* * *

Мащабни и отговорни задачи стоят пред общинските и окръжните комитети на Партията. Нашата страна навлезе в решаващия,

Digitized by Google

завършващ етап на седмата петилетка. Деветата сесия на Народното събрание утвърди единния план за обществено-икономическото развитие през 1979 и 1980 години, който представлява конкретна практическа програма за по-нататъшно динамично и интензивно развитие на страната. Тези възможности са свързани с по-нататъшното развитие и използване на материално-техническата база и научно-техническия прогрес, с осъществяването на преимуществата, които се създават в резултат на усъвършенстуването на структурата на общественото производство в отраслов и териториален аспект. И в най-голяма степен тези възможности се определят от организацията и действието на субективния фактор, от способностите на партийните, държавните, стопанските и други обществени органи и организации да мобилизират трудещите се, да ги вдигнат на борба за изпълнение на задачите във всяка община и във всеки окръг. В крайна сметка на основата на конкретните резултати се гради общият успех в осъществяването на стратегическата линия на Партията за качество и ефективност във всички сфери на дейност. Във всеки трудов ден, във всяка трудова седмица и месец, за всички и всякого те имат точни измерения. Отново др. Тодор Живков в доклада си пред Националното съвещание на партийния, държавния и обществения актив, състояло се на 9 януари т. г., призова към конкретна и делова работа, към действие за решаване на задачите, определени с плана за последните две години от петилетката, произтичащи от решенията на XI партиен конгрес, Юлския пленум на ЦК на БКП и Националната партийна конференция. С присъщата му логика, дълбочина и яркост на словото той определи възловите проблеми, очерта онези противоречия, които на сегашния етап очакват своето решение. И в управлението на инвестиционния процес, и в усвояването на производствените мощности, и в усъвършенстуването на социалистическата организация на труда — във всички сфери на дейност — те изискват своевременно разкриване, осъзнаване и последователна борба за тяхното преодоляване. Борба не с администриране и командуване, а с политически и икономически подход, с рационализиране на ръководството и управлението на икономиката, отговарящо на потребностите на днешния ден.

Действието на субективния фактор, на ръководните органи трябва да се преустрои на основата на икономическия подход. На тази основа да се решават проблемите за използването на материалните и трудовите ресурси, за внедряването на научно-техническия прогрес, за връзките между производството и пазара, за самозадоволяването на населението и т. н.

Водещата роля в решаването на тези крупномащабни задачи има Партията, имат партийните органи и организации по места. Новите ръководни органи на Партията в общините трябва да поемат с пълна отговорност тази роля и под непосредственото ръководство на окръжните партийни комитети да я изпълнят докрай.

Сега, пред изборите за народни съвети, кметове и съветници в кметствата, окръжните и общинските партийни комитети са призвани да свържат най-тясно работата за изпълнение на социално-икономическите задачи с тази голяма политическа кампания. Да осигурят висок трудов и политически подем, да превърнат предизборните дни в богата школа за класово-патриотично и комунистическо възпитание на трудещите се във внушителна демонстрация на свободата и демокрацията в нашето общество.

Няма никакво съмнение, че предстоящите избори, с които ще завърши учредяването на ръководните органи в новите общини, ще потвърдят с пълна сила дълбокото доверие на трудовите хора към тях и голямата им любов към Партията и социалистическата ни родина.

Digitized by Google

БЕЛЕЖИТ РЪКОВОДИТЕЛ НА БЗНС, ПЛАМЕНЕН ДЕМОКРАТ РЕПУБЛИКАНЕЦ

Сто години от рождението на Александър Стамболийски

АЛЕКСИ ИВАНОВ
секретар на ПП на БЗНС

На 1 март 1979 година се навършват 100 години от рождението на Александър Стамболийски — бележития общественик и държавник, водач на Българския земеделски народен съюз, пламенния демократ републиканец, една от най-крупните политически фигури в новата история на България. Делото на големия селски трибун, неговият пример на мъжествен борец против народните потисници, на горещ родолюбец и защитник на националните интереси са наш национален капитал, вдъхновение в борбата ни за изграждане на зрялото социалистическо общество в Народна република България.

Решението на Политбюро на ЦК на БКП и Постоянното присъствие на БЗНС за чествуването на 100-годишнината от рождението на този голям син на България, предизвикало жив отклик сред комунистите, сдружените земеделци, сред всички трудещи се, е ярък израз на всенародната признателност към величавото дело на Александър Стамболийски и нова забележителна изява на свещеното комунистическо-земеделско братство и единство.

Израснал в недрата на трудовия народ, познал от люлката горчивата съдба на селската беднота, Александър Стамболийски свърза целия си съзнателен живот с революционните борби и народополезната дейност на Българския земеделски народен съюз. В неговите редове той израсна, закали се и до сетия си дъх води сдружените земеделци в борбата за демократично развитие на родината, за добруването на трудовия народ.

Историческа заслуга на Александър Стамболийски е, че в политическата дейност на Земеделския съюз той вложи революционен заряд, че под негово ръководство Съюзът, излязъл в зората на нашия век на политическата арена в името на народните идеали, се оформи като самостоятелна революционно-демократическа политическа организация с широко влияние и авторитет сред трудовите селяни.

Александър Стамболийски отделяше много грижи за организационното израстване на БЗНС. Той разясняваше необходимостта от желязна съзнателна дисциплина в неговите редове. „Обществена организация — писа той през 1909 година, — която иска да живее, която иска да има напълно борчески характер, тя трябва да има желязна дисциплина, тя трябва всецяло да е прегърнала принципа, началото, щото решенията на болшинството ѝ членове да бъде закон за цялата организация."

Най-чисто и пламенно родолюбие, ненавист към враговете на народа, последователна борба против монарха — за република и демокрация, против експлоатацията и войната, за обществен прогрес, за избавление на трудовите селяни от социалния гнет — това бе смисълът, това бе съдържанието и ръководното политическо начало в дейността на Александър Стамболийски. За нас е ясно, че именно това политическо начало определи посоката и по-нататъшното прогресивно развитие на Българския зе-

Digitized by Google

меделски народен съюз след кървавия деветоюнски преврат и го доведе до братско единодействие с Българската комунистическа партия в последвалите десетилетни борби срещу класовия враг.

Известно е от историята, че на водача на Земеделския съюз и на неговите най-близки другари и съратници се пада голямата заслуга: още през първите две десетилетия след създаването на Съюза — в условията на острите класови конфликти между експлоататорите и народа — борбите и дейността на БЗНС да придобият конкретен антикапиталистически заряд и смисъл. Демократическите и прогресивните идеи в разработената и отстоявана от Александър Стамболийски и най-верните му съмишленици политическа платформа изиграха решаваща роля за изграждането и развитието на Българския земеделски народен съюз, за запазването на сдружените земеделци от вредното влияние на реакционната буржоазна идеология и политика, за излизането му на политическата сцена като важен фактор в борбата за демокрация.

Тази прогресивна политическа платформа на Александър Стамболийски и на Земеделския съюз се изяви особено ярко по време на един от най-съдбоносните периоди от историята на България — годините на Първата световна война. Тогава само двете истински народни организации — Комунистическата партия и Земеделският съюз, се обявиха решително против подготвяното взаимно изтребление на народите. Партията на Димитър Благоев вече смело разобличаваше грабителския империалистически характер на войната, воюваше против предателството на социалшовинистите от Втория интернационал, срещу пъклените замисли на двореца и капиталистите.

„Ние не искаме войната — пишеше по същото време Александър Стамболийски, — защото щадим живота и интересите народни, бъдещето на България.“ Той убеждаваше пламенно, със страстното си перо, че резултатите от войната, какъвто и край да би имала тя, не биха донесли нищо друго освен страдания за страната, освен разруха и глад. Чужд на национализма и шовинизма, безсмъртният селски вожд беше прозрял стремежите на воюващите капиталистически държави, гибелните последици от страшната катастрофа, към която управляващата върхушка тласкаше България.

По време на срещата на цар Фердинанд с лидерите на опозиционните партии в началото на септември 1915 година по повод явните намерения на монарха България да вземе участие в Първата световна империалистическа война, всепризнатият водач на БЗНС дръзко му заявява, че ако тласне страната в тази гибелна авантюра, ще отговаря с главата си. Наскоро след това Александър Стамболийски бе изправен пред военен съд и осъден на доживотен затвор.

Под влияние на пламенната борба на Александър Стамболийски против милитаризма Българският земеделски народен съюз бе единствената немарксическа партия, която се обяви решително срещу войната. Нещо повече — сдружените земеделци заедно с комунистите участвуваха в нелегалната антивоенна дейност — в разпространяването на литература и позиви, в изграждането на войнишки комитети на фронта.

Осъзнаването на необходимостта от обединяването на силите на работниците и селяните и на техните партии — БКП и БЗНС, започна под влиянието на Лениновите идеи, на Великата октомврийска социалистическа революция, която показа на българските работници и селяни, че само тяхната обща борба може да осигури истински мир и демократично развитие на страната.

Великата октомврийска социалистическа революция оказа голямо влияние за понататъшното прогресивно развитие на Българския земеделски народен съюз. Пред погледа на борческите сили на БЗНС победата на руските работници и селяни сияеше като „изгряваща утринна зора“. Тя окриляше още повече вярата и надеждата на сдружените земеделци за осъществяване на техните въжделения за социална правда.

Александър Стамболийски, който изрази ярко положителното отношение на Съюза към Великата октомврийска социалистическа революция, пламенно писа:

„Най-великолепното събитие в тия времена си остава руската революция. Тя има засега двояка полза за света: от една страна, срути завинаги най-страшния царизъм, който застрашаваше прогреса на цялото човечество, от друга, постави на дневен ред въпроса за мира. Руската революция ще остави и друга полза на човечеството, която още никой не подозира. Това е духът на коренните държавни и социални реформи... Вълни животворни за народите, но отровни за потисниците ще се

Digitized by Google

БЕЛЕЖИТ РЪКОВОДИТЕЛ НА БЗНС, ПЛАМЕНЕН ДЕМОКРАТ РЕПУБЛИКАНЕЦ

Сто година от рождението на Александър Стамболийски

АЛЕКСИ ИВАНОВ
секретар на ПП на БЗНС

На 1 март 1979 година се навършват 100 години от рождението на Александър Стамболийски — бележития общественик и държавник, водач на Българския земеделски народен съюз, пламенния демократ републиканец, една от най-крупните политически фигури в новата история на България. Делото на големия селски трибун, неговият пример на мъжествен борец против народните потисници, на горещ родолюбец и защитник на националните интереси са наш национален капитал, вдъхновение в борбата ни за изграждане на зрялото социалистическо общество в Народна република България.

Решението на Политбюро на ЦК на БКП и Постоянното присъствие на БЗНС за честването на 100-годишнината от рождението на този голям син на България, предизвикало жив отклик сред комунистите, сдружените земеделци, сред всички трудещи се, е ярък израз на всенародната признателност към величавото дело на Александър Стамболийски и нова забележителна изява на свещеното комунистическо-земеделско братство и единство.

Израснал в недрата на трудовия народ, познал от люлката горчивата съдба на селската беднота, Александър Стамболийски свърза целия си съзнателен живот с революционните борби и народополезната дейност на Българския земеделски народен съюз. В неговите редове той израсна, закали се и до сетия си дъх води сдружените земеделци в борбата за демократично развитие на родината, за добруването на трудовия народ.

Историческа заслуга на Александър Стамболийски е, че в политическата дейност на Земеделския съюз той вложи революционен заряд, че под негово ръководство Съюзът, излязъл в зората на нашия век на политическата арена в името на народните идеали, се оформи като самостоятелна революционно-демократическа политическа организация с широко влияние и авторитет сред трудовите селяни.

Александър Стамболийски отделяше много грижи за организационното израстване на БЗНС. Той разясняваше необходимостта от желязна съзнателна дисциплина в неговите редове. „Обществена организация — писа той през 1909 година, — която иска да живее, която иска да има напълно борчески характер, тя трябва да има желязна дисциплина, тя трябва всецяло да е прегърнала принципа, началото, щото решенията на болшинството ѝ членове да бъде закон за цялата организация."

Най-чисто и пламенно родолюбие, ненавист към враговете на народа, последователна борба против монарха — за република и демокрация, против експлоатацията и войната, за обществен прогрес, за избавление на трудовите селяни от социалния гнет — това бе смисълът, това бе съдържанието и ръководното политическо начало в дейността на Александър Стамболийски. За нас е ясно, че именно това политическо начало определи посоката и по-нататъшното прогресивно развитие на Българския зе-

Digitized by Google

меделски народен съюз след кървавия деветоюнски преврат и го доведе до братско единодействие с Българската комунистическа партия в последвалите десетилетни борби срещу класовия враг.

Известно е от историята, че на водача на Земеделския съюз и на неговите най-близки другари и съратници се пада голямата заслуга: още през първите две десетилетия след създаването на Съюза — в условията на острите класови конфликти между експлоататорите и народа — борбите и дейността на БЗНС да придобият конкретен антикапиталистически заряд и смисъл. Демократическите и прогресивните идеи в разработената и отстоявана от Александър Стамболийски и най-верните му съмишленици политическа платформа изиграха решаваща роля за изграждането и развитието на Българския земеделски народен съюз, за запазването на сдружените земеделци от вредното влияние на реакционната буржоазна идеология и политика, за излизането му на политическата сцена като важен фактор в борбата за демокрация.

Тази прогресивна политическа платформа на Александър Стамболийски и на Земеделския съюз се изяви особено ярко по време на един от най-съдбоносните периоди от историята на България — годините на Първата световна война. Тогава само двете истински народни организации — Комунистическата партия и Земеделският съюз, се обявиха решително против подготвяното взаимно изтребление на народите. Партията на Димитър Благоев вече смело разобличаваше грабителския империалистически характер на войната, воюваше против предателството на социалшовинистите от Втория интернационал, срещу пъклените замисли на двореца и капиталистите.

„Ние не искаме войната — пишеше по същото време Александър Стамболийски, — защото щадим живота и интересите народни, бъдещето на България.“ Той убеждаваше пламенно, със страстното си перо, че резултатите от войната, какъвто и край да би имала тя, не биха донесли нищо друго освен страдания за страната, освен разруха и глад. Чужд на национализма и шовинизма, безсмъртният селски вожд беше прозрял стремежите на воюващите капиталистически държави, гибелните последици от страшната катастрофа, към която управляващата върхушка тласкаше България.

По време на срещата на цар Фердинанд с лидерите на опозиционните партии в началото на септември 1915 година по повод явните намерения на монарха България да вземе участие в Първата световна империалистическа война, всепризнатият водач на БЗНС дръзко му заявява, че ако тласне страната в тази гибелна авантюра, ще отговаря с главата си. Наскоро след това Александър Стамболийски бе изправен пред военен съд и осъден на доживотен затвор.

Под влияние на пламенната борба на Александър Стамболийски против милитаризма Българският земеделски народен съюз бе единствената немарксическа партия, която се обяви решително срещу войната. Нещо повече — сдружените земеделци заедно с комунистите участвуваха в нелегалната антивоенна дейност — в разпространяването на литература и позиви, в изграждането на войнишки комитети на фронта.

Осъзнаването на необходимостта от обединяването на силите на работниците и селяните и на техните партии — БКП и БЗНС, започна под влиянието на Лениновите идеи, на Великата октомврийска социалистическа революция, която показа на българските работници и селяни, че само тяхната обща борба може да осигури истински мир и демократично развитие на страната.

Великата октомврийска социалистическа революция оказа голямо влияние за понататъшното прогресивно развитие на Българския земеделски народен съюз. Пред погледа на борческите сили на БЗНС победата на руските работници и селяни сияеше като „изгряваща утринна зора“. Тя окриляше още повече вярата и надеждата на сдружените земеделци за осъществяване на техните въжделения за социална правда.

Александър Стамболийски, който изрази ярко положителното отношение на Съюза към Великата октомврийска социалистическа революция, пламенно писа:

„Най-великолепното събитие в тия времена си остава руската революция. Тя има засега двояка полза за света: от една страна, срути завинаги най-страшния царизъм, който застрашаваше прогреса на цялото човечество, от друга, постави на дневен ред въпроса за мира. Руската революция ще остави и друга полза на човечеството, която още никой не подозира. Това е духът на коренните държавни и социални реформи... Вълни животворни за народите, но отровни за потисниците ще се

Digitized by Google

разлеят по цялото земно кълбо. Руската революция носи тържеството на демокрацията, тя носи голяма благодат за трудещото се човечество."

Под влиянието на Октомврийската революция Земеделският съюз оформи своите нови социални идеи за демократична република, за стопанска структура и стопанско устройство, почиващо върху трудовия принцип.

Исторически факт е, че в резултат на тежкото икономическо и политическо положение на народа и под въздействието на антивоенната пропаганда на БКП и БЗНС през септември 1918 година войниците на фронта последваха примера на своите руски братя и се вдигнаха на въоръжено въстание — против войната, за мир, за република. Това въстание беше важно звено от революционната вълна, която заля Балканите, Европа и света. Ръководителят на БЗНС Александър Стамболийски и Райко Даскалов не се поколебаха да застанат начело на въстанието и да обявят на 27 септември 1918 година Радомирската република.

На историческия XV конгрес на БЗНС през 1919 година Александър Стамболийски и Райко Даскалов, които оглавяваха борческите сили в Съюза, удържаха победа над десничарската група, която полагаше усилия да отклони БЗНС от прогресивния път на развитие. Конгресът утвърди БЗНС като борческа прогресивна организация, която при нужда следва да използва и революционни методи на борба, задължи неговото ръководство да се стреми да вземе управлението на страната в свои ръце и да се бори за провеждането на демократични реформи, целящи да избавят селското население от експлоатацията и потисничеството.

При тежките условия на икономическа и политическа криза в страната създаденото през пролетта на 1920 година самостоятелно правителство на БЗНС беше значителна победа на демокрацията над буржоазно-монархическата реакция. За кратко време, при трудни вътрешни и международни условия, под ръководството на Александър Стамболийски правителството на БЗНС проведе редица реформи от икономически и политически характер, които засегнаха чувствително интересите на крупния капитал: аграрната (закона за трудово-поземлената собственост), чрез която ръководството на БЗНС се стремеше да осъществи принципа: земята да принадлежи на ония, които я обработват; закона за трудовата повинност, с който правителството на БЗНС задължи всички български граждани без разлика на имотно състояние да полагат определен брой дни в годината безплатен труд за облекчаване на трудното икономическо положение на страната и за нейното благоустрояване; монополът върху търговията със зърнени храни (консорциумът), който забрани на няколко десетки хиляди търговци житари да ограбват труда на селското население; конфискацията на имуществата на незаконно забогателите от войната, въвеждането на прогресивно-подоходния данък и други.

Правителството на БЗНС начело с Александър Стамболийски извърши смел завой във външната политика на страната. То провеждаше курс на неангажиране на България в империалистическите блокове, на мир и приятелство с балканските народи. Правителството на БЗНС направи редица стъпки за подобряване на отношенията на България с младата съветска държава. Александър Стамболийски отказа да бъдат изпратени български войски за интервенция срещу братската страна, неговото правителство позволи да се открие първото на Балканите съветско представителство на Червения кръст, съдействува за репатриране на руски граждани и за закупуване на храни за бедстващото население от Поволжието. То разформирова врангелистките белогвардейски части в България, които се готвеха за контрареволюционни действия срещу Съветска Русия.

Великият вожд и учител на нашия народ, основоположникът на комунистическо-земеделското единство Георги Димитров високо цени прогресивната дейност на земеделското правителство и лично на Александър Стамболийски. „Заслугата на Александър Стамболийски — тоя истински демократ републиканец и смел борец за народни правдини — посочи Димитров — се състои преди всичко в това, че той пръв направи сериозен опит да измени противонародната вътрешна и външна политика на сгрупираната около Кобургската династия крупнокапиталистическа и спекулантска клика и да насочи българската политика по нови, демократични пътища в интерес на народа и за светлото бъдеще на родината."

Digitized by Google

Независимо от прогресивните промени в идейно-политическите възгледи на БЗНС, плод на влиянието на Великата октомврийска социалистическа революция, историческата истина ни задължава да отбележим, че правителството на Александър Стамболийски допусна също така редица грешки: то не оцени правилно обстоятелствата, при които дойде на власт, не разбра политическите машинации на буржоазията и остана в плен на погрешния лозунг за самостоятелна селска власт. Този лозунг лишаваше на практика сдружените земеделци от възможността за единна борба с комунистите против реакционната буржоазия. Дълбоко засегнати от политиката на земеделското правителство, дворецът и продажните буржоазни партии, като се възползваха от тези грешки, влязоха в сговор с реакционното офицерство и извършиха на 9 юни 1923 година контрареволюционен военнофашистки преврат. За една нощ правителството на Стамболийски бе свалено и бе установен жесток кървав терор. На 14 юни водачът на БЗНС бе зверски убит.

През онези трагични дни Александър Стамболийски осъзна необходимостта от политическо единодействие с Българската комунистическа партия. „В своето предсмъртно писмо — подчертава другарят Тодор Живков — до партийната организация на едно от селата, съседно на неговото родно село, където го завари превратът, големият селски вожд Александър Стамболийски се обърна към комунистите с призив не само за помощ, но и за политическо единодействие, за комунистическо-земеделско правителство. Това беше равносметката на неговия бурен живот, равносметката на едно от най-масовите демократични селски движения в света."

В трагизма на онези кървави дни рухна като несъстоятелна идеята за самостоятелна селска власт, без съюз с работническата класа и нейния политически авангард. Това бе един от забележителните уроци на историята, който убеди сдружените земеделци, че сами, без работническата класа, не са в състояние да задържат трайно властта и да се борят успешно за своите интереси.

Винаги заедно — никога разединени! Това бе историческият урок на сдружените земеделци от класовите битки срещу реакцията в условията на следвоенната революционна криза в България, от самостоятелното управление на БЗНС. Това бе заветът на Александър Стамболийски към идните поколения сдружени земеделци.

Неговите близки съратници, както и хилядите борчески членове на БЗНС, останаха верни на този безсмъртен завет. Когато през август 1923 година ЦК на БКП взе историческото решение за въоръжено въстание и се обърна с призив към Земеделския съюз за изграждане на единен фронт, прогресивните дейци и членове на Съюза откликнаха с готовност на предложението и рамо до рамо с комунистите се сражаваха по бойните фронтове на героичното Септемврийско антифашистко въстание. В продължение на две десетилетия, като верни съюзници на комунистите в Единния, Народния и Отечествения фронт, те дадоха скъпи жертви и в тежките и неравни битки против фашизма и капитализма, дадоха своя принос за победата на Деветосептемврийската социалистическа революция.

В условията на социалистическото изграждане на родината делото на Александър Стамболийски, продължено и издигнато на нова историческа висота от неговите верни последователи начело с дългогодишния ръководител на БЗНС Георги Трайков, живее и тържествува във всестранния възход на Народна република България. Отрекъл завинаги съсловния принцип в идеологията и практиката си, възприел програмата за изграждането на социализма като своя собствена програма, запазвайки същевременно своята организационно-политическа самостоятелност и самобитност, БЗНС преустрои дейността си на нови основи, укрепна и се развои като верен съюзник на Българската комунистическа партия, всепризнатия ръководител на народа.

Истински разцвет комунистическо-земеделското единство и братство достигна в периода след историческия Априлски пленум на ЦК на БКП от 1956 година. През последвалите две десетилетия съвместната работа между БКП и БЗНС се превърна в един от факторите на нашето ускорено развитие по пътя на социализма.

Главна и неоценима заслуга за това има другарят Тодор Живков — достойният приемник и продължител на делото на безсмъртния вожд и учител на българския народ Георги Димитров. Той не само възстанови, но и по-нататък развои и обогати димитровската линия на Партията към своя съюзник. Неговите теоретически разра-

Digitized by Google

ботки за ролята и мястото на БЗНС и на комунистическо-земеделското единство в изграждането на развитото социалистическо общество са крупен принос в марксистко-ленинското учение за съюза на работническата класа и селяните.

Издигната на нов етап, съвместната работа на БКП и БЗНС се характеризира с пълно братско доверие и всестранно сътрудничество в общата работа и борба за изграждането на развитото социалистическо общество. Обсъждането на съвместни заседания на Политбюро на ЦК на БКП и Постоянното присъствие на БЗНС на основните проблеми на социално-икономическото ни развитие и набелязването на пътищата, формите и средствата за тяхното решаване се утвърди като характерен белег за сътрудничеството на двете братски партии. Особено голяма роля изиграха съвместното заседание през март 1971 година и срещата на другаря Тодор Живков с Постоянното присъствие на БЗНС през ноември 1977 година в неговото родно село Правец, един от най-високите върхове в братските отношения на Партията и Съюза.

Съвместни заседания провеждат и окръжните комитети на БКП и окръжните ръководства на БЗНС. На тях те обсъждат основни въпроси на икономическото, социалното и културното развитие на окръзите и главно в селското стопанство и приемат решения, които допринасят за повишаване ефективността на съвместната работа на партийните организации и земеделските дружби.

В съзвучие с решенията на Единадесетия партиен конгрес и Тридесет и третия конгрес на БЗНС все повече се обогатяват и разширяват съдържанието и формите на братско единодействие на комунисти и сдружени земеделци в решаването на големите задачи на седмата петилетка.

Днес сдружените земеделци начело с Постоянното присъствие на БЗНС и съюзния секретар другаря Петър Танчев, заедно със своите братя и другари — комунистите, вървят в челните редици на борбата за повсеместна интензификация на икономиката, за ускоряване на техническия прогрес особено в селското стопанство, за по-нататъшно развитие на аграрно-промишлените комплекси, за усъвършенствуване на социалистическата организация на труда и плановото ръководство на икономиката, за реализиране на стратегическия девиз на седмата петилетка, издигнат на Единадесетия конгрес на Партията — „Ефективност и качество — качество и ефективност", за осъществяване на икономическия подход в управлението на селското стопанство, за утвърждаване и развитие на социалистическия начин на живот в българското село.

Със своята дейност на международната арена Българският земеделски народен съюз, който поддържа връзки и контакти с над 90 демократически и селски партии и сродни организации в целия свят, допринася за сплотяването на широките селски слоеве, които тези партии представляват в общия антиимпериалистически фронт, в борбата за мир и социален прогрес. Верен на заветите на своя безсмъртен водач Александър Стамболийски, Земеделският съюз дава активен принос за осъществяването на конструктивната миролюбива външна политика на България на Балканите, в Европа и света, неделимо свързана с историческата програма за мир на СССР. Вдъхновен радетел на българо-съветската дружба, озарена от най-светлите чувства и въжделения на нашите народи, Българският земеделски народен съюз последователно и неуморно дава своя принос за по-нататъшното развитие на всестранното сътрудничество между Народна република България и Съветския съюз, за все по-тясното сближаване на нашите братски страни.

Тържественото чествуване на 100-годишнината от рождението на Александър Стамболийски, както се отбелязва и в съвместното решение на Политбюро на ЦК на БКП и Постоянното присъствие на БЗНС, е израз на всенародната признателност към историческото дело на този велик син на България, който отдаде целия си съзнателен живот за щастието на народа, за тържеството на демокрацията и социалния прогрес, на високохуманните идеали, които сплотяват днес цялото прогресивно човечество — мира, дружбата и сътрудничеството между народите.

Както вече десетилетия наред, така и в бъдеще Българският земеделски народен съюз, сдружените земеделци ще вървят рамо до рамо, сърце до сърце в единен строй с Българската комунистическа партия, с комунистите — за достигането на нови върхове в строителството на социализма, за благото на нашия прекрасен народ, за разцвета на социалистическата ни родина!

Digitized by Google

С ВИСОКИТЕ КРИТЕРИИ НА ТРИТОМНИКА
„ЗА ПАРТИЙНОТО СТРОИТЕЛСТВО"

АВАНГАРДНАТА РОЛЯ НА КОМУНИСТИТЕ

Въпросът за същността на авангардната роля на комунистите, за тяхното място и роля в общественото развитие в тритомния тематичен сборник др. Тодор Живков разглежда като част от ленинското учение за характера на Партията и задачите, които тя решава през определен период от своята дейност. Като отчита обективната закономерност за непрестанно повишаване ръководната роля на Партията в обществото, анализирайки мястото и ролята на първичните партийни организации като ръководни политически ядра, др. Тодор Живков изяснява развитието им като първообраз на бъдещото състояние на трудовите колективи. „Със своята идейност, със своя състав, активност и инициативи, с взаимоотношенията между комунистите, между комунистите и другите трудещи се, с комунистическите добродетели на своите членове, с вътрешнопартийната демокрация и дисциплина, със своята непримиримост към недостатъците, със своята борба за ускоряване на техническия прогрес и с неукротимото си чувство към новото партийните организации следва да се развиват като първообраз на бъдещото състояние на трудовите колективи, да бъдат пример за подражание и за поука" (т. 3, с. 265).

В тези мисли на др. Тодор Живков се съдържат в обобщен вид високите Ленинови изисквания към комунистите и пътищата за реализиране на тяхната авангардна роля в съвременните условия.

Основно задължение на партийните организации, на всички комунисти е да бъдат политически ръководители, организатори и възпитатели на трудовите колективи, на всеки работник, селскостопански труженик, на всеки служащ. С цялата си дейност и поведение комунистите трябва да внасят партиен дух, класово съзнание и комунистическа нравственост в колективите.

В. И. Ленин посочва, че високата идейно-политическа подготовка е едно от най-важните условия комунистите да работят сред масите действително в духа на партийните решения. Високата идейно-политическа подготовка им дава възможност задълбочено да вникват в същността на процесите и явленията, да разкриват тенденциите на общественото развитие, да повишават качеството и ефективността на пропагандата и агитацията, да се засилва тяхната организираща и въз-

Digitized by Google

питателна роля. Като обобщава опита на Партията, др. Тодор Живков посочва, че високата идейно-политическа подготовка на комунистите е залог не само за успешното развитие на обществото сега, но и гаранция, че в бъдеще то още по-уверено ще се развива по пътя на социализма и комунизма. „Нашите врагове знаят, че докато революционната гвардия е жива, България ще крачи с нея, със Съветския съюз, със световното комунистическо движение. Те се надяват, че нещата могат да се променят после, когато нас вече няма да ни има. Те разчитат на младите поколения. Но това са празни илюзии. Враговете забравят простия факт, че младите поколения на България — това са нашите деца и внуци, това са хора, израсли в условията на социалистическа България, отгледани от нас, възпитани от нас, наша вярна смяна. Нашата младеж — това е нашето бъдеще, това е безсмъртието на нашите идеи и на нашето дело“ (т. 3, с. 155).

Съществено задължение на комунистите е да проявяват творческа активност и инициатива в борбата за решаване на поставените задачи, за изграждане на новото общество. Днес с още по-голяма сила важат думите на К. Маркс и Фр. Енгелс, че комунистите са най-решителната, винаги тласкаща все по-напред част на работническата класа. Доразвивайки тази мисъл, обогатявайки я с ново съдържание съобразно съвременните условия, др. Тодор Живков посочва, че за нас, комунистите, „щастието да живеем е в щастието да служим на народа... с всяка измината година, с всеки изминат ден да приближаваме времето, когато нашият народ ще прекрачи от царството на необходимостта в царството на свободата, в царството на комунизма“ (т. 3, с. 160). На практика това означава, че комунистите трябва да бъдат начело на борбата за ускоряване процеса на социално-икономическото и духовното развитие на обществото през периода на изграждането на развито социалистическо и комунистическо общество у нас. Комунистите следва да бъдат не само носители, но и активни творци на научно-техническия прогрес, да оказват действена подкрепа на челния опит, на новото, прогресивното и да се борят за масовото му внедряване в практиката.

Особена роля за пълната изява на авангардната роля на комунистите играе техният личен пример, единството между думи и дела, техните добродетели. Известна е мисълта на В. И. Ленин, че авторитетът на партийните членове не се гради на основата на властта, а на тяхната енергия, на тяхната талантливост и дръзновеност при решаването на задачите. Др. Тодор Живков посочва, че комунистите трябва да бъдат пример в отношенията помежду си и към всички членове на обществото, в отношението си към обществения труд и социалистическата собственост, да водят непримирима борба против всякакви прояви на „малката правда“, да разгръщат критиката и самокритиката. В същото време те трябва да бъдат образец на дисциплинираност, да са принципни и да проявяват високо чувство за отговорност за срочното и качествено изпълнение на задачите.

Голям е личният принос на др. Тодор Живков за изясняването критериите за оценка на резултатите от авангардната роля на комунистите.

Основен критерий за оценка на резултатите от авангардната роля на комунистите са нормите на партиен живот и принципите на партийно ръководство, отразени в Устава на Партията. Най-строгото спазване на Устава, на нормите на партиен живот и на принципите на партийно ръководство, посочва авторът, е задължително условие за създаването на онова единство на волята и действията на всички комуни-

Digitized by Google

сти, без което е немислимо Комунистическата партия успешно да ръководи обществените процеси.

Най-високите постижения в социално-икономическата област също са критерий за оценка. Този критерий показва дали дейността на комунистите мобилизира усилията на трудовите колективи за достигане и надминаване на световните постижения в съответната област. Този критерий изисква постоянно да се държи сметка за настъпващите изменения в световните постижения, да се създават условия за разгръщане на творчеството и активността на комунистите и всички трудещи се, за прилагане в практиката на нови технологии, на нови начини за решаване на задачите. Само на тази основа комунистът активно ще участвува в борбата за непрестанното развитие на научно-техническия прогрес.

Като критерий за измерване на резултатите от идейно-политическата и възпитателната работа на комунистите трябва да служи изменението в съзнанието и поведението на комунистите и всички трудещи се, тяхното активно участие в решаването на ключовите проблеми на икономиката, за повишаване качеството и ефективността навсякъде и във всичко.

Неведнъж др. Тодор Живков посочва, че е необходимо партийните органи и организации да прилагат комплексния подход при оценката на резултатите от авангардната роля на комунистите. Това означава, че при оценката на резултатите трябва да се държи сметка за тяхната многостранност, за начина на проявлението им.

* * *

Изяснявайки въпросите, свързани със същността на авангардната роля на комунистите и критериите за нейната оценка, другарят Тодор Живков разкрива и пътищата за нейното по-нататъшно повишаване, за привеждането ѝ в съответствие с обективните потребности на общественото развитие. Негова заслуга е, че разкрива **влиянието на обективните условия върху активността и инициативността на комунистите при конкретните условия у нас.** Тук в голяма степен проличава далновидността на другаря Тодор Живков на базата на богатото марксистко-ленинско теоретическо наследство, опита на КПСС и др. братски партии творчески да разработва актуалните проблеми на социално-политическото развитие.

Авангардната роля на комунистите зависи преди всичко от **зрелостта на Партията, от етапа на нейното развитие.** По-високата степен на зрелост предявява по-високи изисквания към отделния комунист, налага той да решава по-сложни и по-отговорни проблеми на обществено-икономическото, политическото и духовното развитие на страната, на трудовите колективи.

От съществено значение за разгръщане авангардната роля на комунистите е **обстановката в Партията.** До Априлския пленум (1956 г.) на ЦК на БКП обстановката в Партията не даваше възможност с пълна сила да се изявят творческите способности на отделните комунисти като политически ръководители, организатори и възпитатели на трудовите колективи. След 1956 година настъпиха съществени изменения в живота на партийните организации, на комунистите. Създаде се обстановка на доверие, на спокойствие, обстановка за разгръщане творческите възможности на комунистите, за активно участие в решаването на задачите на социалистическото строителство (т. 3, с. 448—449). В резултат на това през изминалия период от Априлския пленум

Digitized by Google

на ЦК на БКП досега повишаването на авангардната роля на комунистите съдействува за укрепване на връзките на Партията с масите, за непрестанно разгръщане на вътрешнопартийната демокрация, за засилване на партийната дисциплина. Повиши се способността на партийните органи и организации да разработват научнообоснована политика, да я правят достояние и да я превръщат в кръвно дело на трудещите се, да ги организират и ръководят за нейното политическо осъществяване. Засили се още повече доверието на народните маси в Партията. „Ние доживяхме деня — казва др. Тодор Живков, — в който всеки български гражданин — комунист или безпартиен, всеки български човек се отнася с пълно и неограничено доверие към Партията. За него Българската комунистическа партия е символ на всичко най-възвишено, на висша социална и човешка справедливост, на уважение към всекиго, на зачитане на всеки законен стремеж към по-добър и духовно по-богат живот" (т. 3, стр. 491).

Към обективните условия, от които зависи авангардната роля на комунистите и характерът на нейното проявление, се отнася и **съставът на Партията.** Неведнъж се подчертава, че основната социална група в Партията трябва да бъдат работниците. Това е така, защото, както учи В. И. Ленин, работническата класа е най-последователен изразител на обективните тенденции на общественото развитие, носител на комунистическия идеал и е най-последователен борец за неговото осъществяване. Тя е естествен носител на научно-техническия прогрес, активен участник във внедряването на постиженията на съвременната наука и техника в производството.

Анализирайки обективните изменения, настъпили в състава на Партията, в Отчета на ЦК на БКП пред Единадесетия партиен конгрес др. Тодор Живков прави извода, че сега на преден план излиза **работата за неговото подобряване в качествено отношение.** Това ще съдействува за повишаване активността и инициативността, за всестранното разгръщане авангардната роля на комунистите.

Когато разглежда условията и факторите за издигане авангардната роля на комунистите, др. Тодор Живков особено ярко подчертава значението на **опита на Комунистическата партия на Съветския съюз, успехите на съветската страна, революционните завоевания на братските социалистически страни и на международното работническо и комунистическо движение.** Това е така, защото опитът на КПСС и успехите на СССР са огромна и безценна съкровищница, която са изучавали, изучават и ще продължават да изучават, от която са черпили, черпят и занапред ще черпят поуки за своята дейност и борба марксистко-ленинските партии в целия свят, прогресивните и революционните движения, всички, на които са скъпи идеите и идеалите на мира, демокрацията и социализма(т. 3, стр. 606). Този опит ще служи като основа, а успехите ще вдъхновяват нашата дейност през периода на изграждането на развито социалистическо общество.

Успехите, които нашият народ завоюва под ръководството на Българската комунистическа партия, са огромни, исторически, те измениха из основи и облика на страната и обществото като цяло, и живота на хората. Благодарение на това нашата родина крачи уверено в челната редица на човешкия прогрес и предизвиква уважението и благородната завист на трудовите хора от цял свят (т. 3, с. 577—578).

Обективните условия създават само възможност за по-нататъшното повишаване авангардната роля на комунистите. **Решаващо значение има дейността на субективния фактор.** Затова др. Тодор Живков, когато прави анализ на работата на партийните органи и организации,

Digitized by Google

неведнъж обръща внимание на необходимостта да се засилва тяхното въздействие за повишаване активността и инициативността на комунистите.

Голямо възпитателно значение, голяма роля за повишаване авангардната роля играе **индивидуалната работа с комунистите.** Индивидуалната работа с комунистите, с трудовия човек, посочва др. Тодор Живков, е една от най-ценните традиции в нашата партия, завещана ни от основоположника на Партията Димитър Благоев, продължена от Георги Димитров. Наше политическо задължение е не само да пазим тази традиция, но непрекъснато да я развиваме и обогатяваме при новите условия. Това е така, защото всеки комунист има свои лични вълнения, свои проблеми, които засягат не само неговия семеен кръг, но имат непосредствено отношение и към политиката на Партията, към решенията на Централния комитет и Министерския съвет. На тези индивидуални вълнения, на всички конкретни въпроси, които вълнуват отделния комунист, средствата за масова информация и пропаганда естествено не са в състояние да дадат отговор. Затова е необходим личен непосредствен контакт на комунист с комунист ... пряко общуване и лична задушевна беседа, за да може да се разтвори душата на човека, да сподели той своите вълнения, да получи задоволителен отговор на въпросите, които го тревожат (т. 3, стр. 446—447). Организирана по такъв начин, индивидуалната работа с комунистите, с трудещите се има изключително значение за укрепването на взаимното доверие и единството на живата верига „ръководители—партия—работническа класа—народ".

Съществено значение за по-нататъшното издигане авангардната роля на комунистите през периода на изграждането на развито социалистическо общество у нас има тяхната **общообразователна и професионална подготовка, общата им култура.** Пред XXV конгрес на Комунистическата партия на Съветския съюз др. Л. И. Брежнев посочи, че съвременният комунист, особено съвременният ръководител трябва органически да съчетава у себе си партийността с дълбоката компетентност, дисциплинираността с инициативата и творческия подход в работата. Високата общообразователна и професионална подготовка на комунистите и на всички трудещи се е важно условие за срочно и качествено решаване на задачите, за ускорено социално-икономическо и духовно развитие на страната. Ето защо др. Тодор Живков многократно поставя въпроса за усъвършенствуване на образователната система, за привеждането ѝ в съответствие с потребностите на живота. Нов ярък израз на неговите грижи в тази насока е Писмото до ЦК на ДКМС.

Голяма роля за по-нататъшното издигане авангардната роля на комунистите играе **работата за укрепване организационното състояние на партийните органи и организации.** Необходимо е, посочва др. Тодор Живков, така да се усъвършенствува съществуващата организация, че непрекъснато да се засилва ролята на партийните комитети, особено на партийните организации за издигане отговорността на комунистите. Българските комунисти с основание се гордеят със своята партия. Сега задачата е партийните организации така да работят с отделните комунисти, че и Партията да се гордее с всеки свой член.

Активно влияние върху отделния комунист оказва **правилно организираният контрол от страна на партийните органи и организации и самоконтрола.** Затова е необходимо, посочва др. Тодор Живков, да се борим за преодоляване на формализма при осъществяването на контрол върху работата на комунистите, за засилване на неговата дейст-

Digitized by Google

на ЦК на БКП досега повишаването на авангардната роля на комунистите съдействува за укрепване на връзките на Партията с масите, за непрестанно разгръщане на вътрешнопартийната демокрация, за засилване на партийната дисциплина. Повиши се способността на партийните органи и организации да разработват научнообоснована политика, да я правят достояние и да я превръщат в кръвно дело на трудещите се, да ги организират и ръководят за нейното политическо осъществяване. Засили се още повече доверието на народните маси в Партията. „Ние доживяхме деня — казва др. Тодор Живков, — в който всеки български гражданин — комунист или безпартиен, всеки български човек се отнася с пълно и неограничено доверие към Партията. За него Българската комунистическа партия е символ на всичко най-възвишено, на висша социална и човешка справедливост, на уважение към всекиго, на зачитане на всеки законен стремеж към по-добър и духовно по-богат живот" (т. 3, стр. 491).

Към обективните условия, от които зависи авангардната роля на комунистите и характерът на нейното проявление, се отнася и **съставът на Партията.** Неведнъж се подчертава, че основната социална група в Партията трябва да бъдат работниците. Това е така, защото, както учи В. И. Ленин, работническата класа е най-последователен изразител на обективните тенденции на общественото развитие, носител на комунистическия идеал и е най-последователен борец за неговото осъществяване. Тя е естествен носител на научно-техническия прогрес, активен участник във внедряването на постиженията на съвременната наука и техника в производството.

Анализирайки обективните изменения, настъпили в състава на Партията, в Отчета на ЦК на БКП пред Единадесетия партиен конгрес др. Тодор Живков прави извода, че сега на преден план излиза **работата за неговото подобряване в качествено отношение.** Това ще съдействува за повишаване активността и инициативността, за всестранното разгръщане авангардната роля на комунистите.

Когато разглежда условията и факторите за издигане авангардната роля на комунистите, др. Тодор Живков особено ярко подчертава значението на **опита на Комунистическата партия на Съветския съюз, успехите на съветската страна, революционните завоевания на братските социалистически страни и на международното работническо и комунистическо движение.** Това е така, защото опитът на КПСС и успехите на СССР са огромна и безценна съкровищница, която са изучавали, изучават и ще продължават да изучават, от която са черпили, черпят и занапред ще черпят поуки за своята дейност и борба марксистко-ленинските партии в целия свят, прогресивните и революционните движения, всички, на които са скъпи идеите и идеалите на мира, демокрацията и социализма(т. 3, стр. 606). Този опит ще служи като основа, а успехите ще вдъхновяват нашата дейност през периода на изграждането на развито социалистическо общество.

Успехите, които нашият народ завоюва под ръководството на Българската комунистическа партия, са огромни, исторически, те измениха из основи и облика на страната и обществото като цяло, и живота на хората. Благодарение на това нашата родина крачи уверено в челната редица на човешкия прогрес и предизвиква уважението и благородната завист на трудовите хора от цял свят (т. 3, с. 577—578).

Обективните условия създават само възможност за по-нататъшното повишаване авангардната роля на комунистите. **Решаващо значение има дейността на субективния фактор.** Затова др. Тодор Живков, когато прави анализ на работата на партийните органи и организации,

Digitized by Google

неведнъж обръща внимание на необходимостта да се засилва тяхното въздействие за повишаване активността и инициативността на комунистите.

Голямо възпитателно значение, голяма роля за повишаване авангардната роля играе **индивидуалната работа с комунистите.** Индивидуалната работа с комунистите, с трудовия човек, посочва др. Тодор Живков, е една от най-ценните традиции в нашата партия, завещана ни от основоположника на Партията Димитър Благоев, продължена от Георги Димитров. Наше политическо задължение е не само да пазим тази традиция, но непрекъснато да я развиваме и обогатяваме при новите условия. Това е така, защото всеки комунист има свои лични вълнения, свои проблеми, които засягат не само неговия семеен кръг, но имат непосредствено отношение и към политиката на Партията, към решенията на Централния комитет и Министерския съвет. На тези индивидуални вълнения, на всички конкретни въпроси, които вълнуват отделния комунист, средствата за масова информация и пропаганда естествено не са в състояние да дадат отговор. Затова е необходим личен непосредствен контакт на комунист с комунист ... пряко общуване и лична задушевна беседа, за да може да се разтвори душата на човека, да сподели той своите вълнения, да получи задоволителен отговор на въпросите, които го тревожат (т. 3, стр. 446—447). Организирана по такъв начин, индивидуалната работа с комунистите, с трудещите се има изключително значение за укрепването на взаимното доверие и единството на живата верига „ръководители—партия—работническа класа—народ".

Съществено значение за по-нататъшното издигане авангардната роля на комунистите през периода на изграждането на развито социалистическо общество у нас има тяхната **общообразователна и професионална подготовка, общата им култура.** Пред XXV конгрес на Комунистическата партия на Съветския съюз др. Л. И. Брежнев посочи, че съвременният комунист, особено съвременният ръководител трябва органически да съчетава у себе си партийността с дълбоката компетентност, дисциплинираността с инициативата и творческия подход в работата. Високата общообразователна и професионална подготовка на комунистите и на всички трудещи се е важно условие за срочно и качествено решаване на задачите, за ускорено социално-икономическо и духовно развитие на страната. Ето защо др. Тодор Живков многократно поставя въпроса за усъвършенствуване на образователната система, за привеждането ѝ в съответствие с потребностите на живота. Нов ярък израз на неговите грижи в тази насока е Писмото до ЦК на ДКМС.

Голяма роля за по-нататъшното издигане авангардната роля на комунистите играе **работата за укрепване организационното състояние на партийните органи и организации.** Необходимо е, посочва др. Тодор Живков, така да се усъвършенствува съществуващата организация, че непрекъснато да се засилва ролята на партийните комитети, особено на партийните организации за издигане отговорността на комунистите. Българските комунисти с основание се гордеят със своята партия. Сега задачата е партийните организации така да работят с отделните комунисти, че и Партията да се гордее с всеки свой член.

Активно влияние върху отделния комунист оказва **правилно организираният контрол от страна на партийните органи и организации и самоконтрола.** Затова е необходимо, посочва др. Тодор Живков, да се борим за преодоляване на формализма при осъществяването на контрол върху работата на комунистите, за засилване на неговата дейст-

Digitized by Google

веност и ефективност. Следва решително да се издигне отговорността на секретаря на първичната партийна организация в тази насока. От него се изисква добре да познава обстановката, всяка отделна личност, диференцирано да подхожда към всеки човек, да съчетава взискателността с висока принципност. Само на такава основа контролът ще възпитава комунистите, ще ги мобилизира за срочно и качествено изпълнение на задачите.

На сегашния етап от развитието на Партията голямо значение има самоконтролът, който всеки комунист следва да упражнява върху себе си, доколко и как изпълнява своя дълг, доколко оправдава партийното и народното доверие. Затова „самокритиката като норма на партиен живот трябва да се изразява и чрез непрекъснатия самоконтрол в мислите и поведението на всеки ръководител, на всеки партиен член" (т. 3, с. 93).

Работата, извършена досега от партийните органи и организации за издигане авангардната роля на комунистите, пише авторът, дава и в бъдеще още повече ще дава добри резултати. Болшинството от българските комунисти служат за пример в трудовата дейност, в обществения живот, в семейството и бита, на практика изпълняват своята роля като политически ръководители, организатори и възпитатели на трудовите колективи, на отделната личност. Но наред с това той посочва, че все още има комунисти, които допускат отклонения от партийните норми и изисквания и с отделни постъпки или с цялото си поведение петнят името на комуниста и авторитета на Партията.

Това изисква в бъдеще да продължи работата по възпитанието на комунистите, да се води непримирима борба със слабостите и недостатъците. Необходимо е комунистите да се възпитават в честност към Партията и държавата, към народа, в дух на отговорност и високо социалистическо съзнание. Огромна роля за това, казва др. Тодор Живков, ще изиграе **работата по замяната на партийните членски книжки.** Тя трябва да допринесе за повишаване активността и отговорността на комунистите, за издигане на тяхната марксистко-ленинска съзнателност, на тяхната дисциплина и морал в производството, в обществения живот, в бита. При замяната на членските книжки партийните организации следва решително да се очистят от ония свои членове, които погазват Програмата и Устава на Партията, нарушават партийните принципи и норми, социалистическата законност и с поведението си подкопават политическия и моралния престиж на Българската комунистическа партия.

* * *

Това са само част от мислите и идеите, които се съдържат в тематичния сборник „За партийното строителство", за авангардната роля на комунистите. Ярко се открояват научният подход, мащабността и далновидността, с които авторът, опирайки се на марксистко-ленинското учение за Партията, на опита на КПСС и другите братски партии, разкрива мястото на комунистите в социално-икономическото и духовното развитие на страната и пътищата за по-нататъшното повишаване на тяхната авангардна роля. Направеният анализ показва творческия принос на др. Тодор Живков за теоретическото задълбочаване и изясняване на проблема, за прилагане на постиженията на теорията и челната практика в нашата действителност.

Неделчо ВЪЛЕВ
кандидат на историческите науки

Digitized by Google

ФИЛОСОФСКО-МЕТОДОЛОГИЧЕСКИ ПРОБЛЕМИ НА ЕФЕКТИВНОСТТА

Ефективност на партийната и обществената дейност! Това е главната тема. Вече поместихме в книжка първа от 1979 г. статията на з. д. к. Петко Русев „Пътуване към ефективността". Наш събеседник сега е професор **АСЕН КЪТОВ**, доктор на философските науки, директор на Института по марксизъм-ленинизъм в АОНСУ при ЦК на БКП. Той отговаря на въпроси, зададени му от **Димчо Ангелов**, редактор в списанието.

ВЪПРОС: — **Ако използваме Ваши собствени думи за научното равнище на партийно-организационната дейност, можем ли да кажем, че проблемът за ефективността на партийната дейност е от комплексен по-комплексен?**

ОТГОВОР: — Преди всичко позволете ми да изкажа голямото си задоволство от възможността, която ми предоставя редакцията на списание „Партиен живот", да се включа в твърде полезния разговор за ефективността на партийната дейност. Запознах се със статията „Пътуване към ефективността", публикувана вече в списанието, и трябва да подчертая, че съм съгласен с основните мисли, споделям позициите на автора др. Петко Русев.

Разбирам въпроса Ви така: преди четири години в изказването си на Националната научно-практическа конференция за научността в партийно-организационната работа определих партийната дейност като комплексен проблем, изказах мнение, че това важи и за научното равнище на партийно-организационната дейност. Сега Вие ме питате важи ли това и за ефективността на партийната дейност. Отговарям: безусловно да! Защо? — Защото в известен смисъл може да се каже, че **ефективността е практическо измерение, практически измерител на партийната дейност.** Ефективността показва, че партийната дейност не е самоцелна.

Защо партийната дейност е от комплексна по-комплексна? Първо, защото засяга без остатък всички области и всички дейности на обществото. И второ, защото без остатък ползва всички науки и всички научни методи. Разбира се, ръководната дейност на Партията засяга специфично различните области и дейности на обществото и по разному ползва различните науки.

Digitized by Google

Непременно искам да отбележа, че Партията, за да осъществява своята ръководна функция, трябва да ползва всички знания, всички науки, но това съвсем **не означава, че нейната научна идеология не е една определена научна област — марксизма-ленинизма, и че науката на Партията не е именно партийното строителство.**

Тези две съображения за комплексността на партийната дейност имат принципиално значение, те са съображения от принципиален характер. Партийната дейност е ефективна и не може да не бъде ефективна, защото ползва, задължена е да ползва знанията и методите на всички науки, да се съобразява с изискванията и потребностите на всички области и дейност от обществото.

ВЪПРОС: — **Вторият ми въпрос към Вас е — избягвате ли да говорите за мултипликация, когато става дума за социална ефективност?**

ОТГОВОР: — Не, не избягвам. В същото време не мога да не подчертая, че трябва да се проведе известен разговор за достигане на възможно най-правилното разбиране, най-правилното интерпретиране на термина мултипликация в оценяване на социалната дейност и по-специално на ефективността.

Важно е да се знае, че този метод може да се ползва както формално, така и съдържателно. Мултипликацията като метод дава възможност да се въвежда математиката в анализа и оценката на дадена дейност. А това безспорно има значение за точността, за степента на научността на нейната оценка.

Що се отнася до съдържателната употреба, трябва да поясня, че първоначално мултипликационният метод възниква в съдържателно отношение като метод в биологията. В последно време главно поради употребата на този термин от др. Т. Живков той намира сериозно приложение и в оценката на социалната дейност, в това число и на партийната. Тъкмо поради това тук трябва много строго да се отчита спецификата в съдържателната употреба на метода на умножаващия се ефект. Да не се получи някакво биологизиране или технократизиране при оценката на обществените процеси и явления.

Ако подходим етимологически към мултипликационния метод, не можем да не кажем, че **той означава многонаслояване, умножаване.** В съдържателно отношение мултипликационният метод по принцип **означава умножаване на ефекта в даден процес.** Ефектът, както знаем, може да бъде както положителен за явлението, което търпи дадения процес, така и отрицателен.

ПЪРВИЯТ ПРОБЛЕМ, който трябва да уточним при съдържателното използване на мултипликационния метод, е, че става дума за **умножаване, за натрупване не само на положителния ефект, но и на отрицателен за дадено явление, за дадена област.** В това отношение, когато ползваме съдържателно мултипликационния метод в оценката на социалните дейности, трябва да го съпоставяме с известния метод в теорията на партийното строителство и практиката на Партията — методът за изучаване и разпространяване на опита. Когато искаме съдържателно да ползваме мултипликационния метод в партийната дейност, ние сме длъжни дебело да подчертаваме, че ние отговаряме на неговите изисквания, прилагаме неговата технология само за да умножим положителното от опита в социалната дейност, в това число и в партийната.

Правилното, бих казал, ефективното ползване на метода на мултипликацията в социалната дейност изисква той да бъде в диалектическо единство с научните методи на теорията и практиката на партийното строителство и най-вече с метода на изучаване и разпространяване на челния опит.

Digitized by Google

ВТОРИЯТ ПРОБЛЕМ, който сме длъжни да изясним. По принцип методът на мултипликацията е метод на натрупване на дребни ефекти. Това е метод, който ни позволява да управляваме и ръководим процеса на натрупване на дребни изменения, на дребни промени и на основата на тях да се получава големият ефект. **Силата на метода на** мултипликацията, приложен в социалната дейност, е, **че той насочва вниманието ни към повседневните, малки положителни ефекти, чиито сумарен резултат дава големия ефект.**

ТРЕТИЯТ ПРОБЛЕМ. **Кога и как да се прилага този метод?** Не зная дали ще бъде уместно, но аз бих си послужил с един пример, макар и с риск даже за известна вулгаризация. Бълхите се размножават и еволюират по метода на мултипликацията, докато слоновете се размножават не по метода на мултипликацията. През няколко години слоницата ражда, вярно е, че една рожба, но тя е слон. Бълхите ежеминутно, ежечасно раждат, но раждат бълхи. Умножаващият се ефект при тях има значението за запазването и възпроизвеждането на рода бълха. Питам се — какво би станало, ако се пишем „новатори" и си речем: „А защо да не мултиплицираме раждането на слоновете?" Ползвам този пример само за да подчертая в какво е силата на метода на мултипликацията и апелирам **да не подкопаваме значението на този метод с приписване на заслуги, които той няма и не може да има.** Да изтъкваме онова, с което е специфично неповторим от другите методи.

ЧЕТВЪРТИЯТ ПРОБЛЕМ. Това е **отговорността при прилагането на метода на мултипликацията в социалната дейност.** Непременно да се държи пръстът на спусъка, винаги да се прави оценка на ефекта, **който искаме да** умножаваме с оглед на целите, **които сме си поставили да постигнем.** Без тези предварителни оценки **не бива да се** пристъпва **към** дела. Най-напред **в** политически оценъчен **вид трябва да се** издаде присъда за дадения ефект, **който желаем да умножаваме:** положителен ли е, следва ли да стане предмет на мултиплициране или не трябва. Това означава, **че методът на мултипликацията трябва да бъде подчинен на цялостната съдържателна дейност на Партията и преди всичко на нейната политическа цел и политическа оценка.** В противен случай ще изпаднем в един не само ненужен, но и вреден, опасен технократизъм, ще загубим класовия, политическия подход.

ПЕТИЯТ ПРОБЛЕМ. Тъй като мултипликацията е умножение на дребните ефекти, ефективност ще се получи, когато те се разпространяват в цялата възможна област, за която са значими и имат отношение. В никой случай няма да бъде полезен методът на мултипликацията, ако даденият положителен ефект се ограничи само за част от областта, за която се отнася. Той непременно трябва да се разпространи в цялата система. В социалната практика това означава, че **даден ефект, който ние сме оценили като положителен, ще бъде мултиплициран само тогава, когато бъде разпространен в цялата сфера, за която се отнася.**

Необходимо е да се знае, че мултипликацията като метод на умножаващия се ефект има екстензивни измерения. Екстензивността не е единствено измерение и не бива да изключва другото — интензивното измерение. Защо? — Защото, когато говорим, че мултипликацията е умножаване и на положителния ефект, и на положителните ефекти и че те би трябвало да се разпространят в цялата област, за която важат. Това означава, че те трябва да се повторят много пъти; толкова пъти, за да покрият цялата област. Това вече е навлизане в интензивността. При многократното повторение то не се извършва по абсолют-

Digitized by Google

но един и същ начин, тъй като никога повторението не е абсолютно, никога тъждеството не е абсолютно. То включва различието. Това е методологически принцип на марксистко-ленинската философия. Той означава, че **всяко повторение на дребния ефект в дадената област ще бъде повторение на ново равнище, което още повече засилва и подчертава интензивния характер на метода на мултипликацията при неговото практическо използване.** Когато желаем да мултиплицираме определен положителен ефект, ние трябва да се стремим да го мултиплицираме винаги по новому, творчески, а не схематично, догматично, не сумарно математически, не само екстензивно, едностранно екстензивно, а в същото време и интензивно, с внасяне на нещо ново, с творчески подход.

Изводът от казаното дотук е: **не само трябва да вземаме мерки от различен характер, за да разпространяваме положителните ефекти в цялата област, но и да ги разпространяваме творчески.**

Методът на мултипликацията трябва да се ползва комплексно: а) тъй като той се отнася за цялата област; б) за всички страни на тази област, за всички явления, за всички процеси; в) тъй като всяко умножаване на тези положителни ефекти във всяка нова страна на дадената област ще се осъществява творчески. Всичко това има един резултат, наречен ефективност.

Комплексният начин на реализиране на мултипликационния метод **не изключва постановката за решаващото звено във веригата от събития** или както сполучливо др. П. Русев казва — нерешените проблеми в дадената област. Не може да се поставят на еднаква дъска нерешените и решени проблеми при мултиплициране на положителните ефекти, а трябва да се даде предимство на нерешените. Комплексното използване на мултипликационния метод не изключва постановката за решаващото звено във веригата от събития, не изключва конкретно историческия подход. Това показва, че в **съдържателно отношение методът на мултипликацията трябва да се ползва в единство и подчинение на теоретическия метод,** на неговите изисквания и принципи, за някои от които става въпрос сега.

Във връзка с интензивните параметри на метода на мултипликацията бих желал да подчертая още един обективен момент, който трябва да се отчита от субективния фактор, от Партията. Работата е в това, че по силата на обективната всеобща връзка и взаимозависимост **няма ефекти, които да останат без последствия за другите области, за които даденият непосредствен ефект не важи,** тъй като действува всеобщата връзка и взаимна зависимост. В това отношение всеки положителен ефект, който искаме да мултиплицираме, трябва да бъде оценяван не само с оглед на неговото натрупване и повтаряне за дадената област, но и с неговото влияние в другите области, за които не се отнася той. Така дойдохме до

ШЕСТИЯ, последен проблем. **Трябва да държим сметка за възбуждащите влияния на дадения положителен ефект в други области,** които могат и трябва да станат предмет на мултиплициране, с екстензивните и интензивни параметри. По такъв начин комплексността на метода на мултиплициране още повече се засилва.

Мисля, че тези разгърнати моменти от съдържателното ползване на метода на мултипликацията ни навеждат на редица практически изводи.

Съзнателно и преднамерено откроявам тези проблеми...

ВЪПРОС: — На всички ни са известни думите на Л. И. Брежнев, че критерий за верността и обратно, за погрешността на едни или

Digitized by Google

други постановки може да бъде само практическият опит, но още преди практиката да е произнесла окончателната си присъда, имаме възможност и необходимост да се проверят тези положения в другарска дискусия чрез широко противопоставяне на становищата. Нашият разговор за ефективността на партийната обществена дейност дава възможност за това. Въпросът ми към Вас е, споделяте ли схващането, че ефективността на партийната работа означава да се постигне с най-малък разход на сили, средства и време най-голям резултат?

ОТГОВОР: — Споделям това разбиране на определението на ефективността, което по принцип засяга всички дейности, в това число и социалната дейност, разбира се, и партийната. Но то е принципно определение и важи специфично в отделните видове социални дейности и по-специално в партийната. Най-важното в спецификата на Партията е именно нейната ръководна роля. Струва ми се, че това най-общо определение на ефективността трябва в известна степен или в отделни аспекти да се конкретизира. Мисля, че ефективността и по-специално **ефективността в партийната дейност е задължително да се свърже с някои други категории,** например ефективност и икономичност, ефективност и качество, ефективност и масово практическо значение, ефективност, която е съобразена с екологичните параметри на съществуването на обществото, ефективност и естетичност и т. н. Ще се опитам да се аргументирам — **не можем да си позволим да постигаме ефективност, която е за сметка на качеството** — това ще доведе до похабяване на материали или до други отрицателни явления.

Д. АНГЕЛОВ: —Имате предвид мисълта на др. Т. Живков в Писмото до ЦК на ДКМС, че в епохата на научно-техническата революция е истински анахронизъм да се издигат общи призиви за трудолюбие независимо от качеството на труда и неговия обществен ефект?

А. КЪТОВ: — Именно за това става дума — **каква ефективност сега на нас ни е необходима?** Преди всичко **ефективност, която да постига възможно най-високо качествено равнище в дейността.**

Що се отнася до **критерия на ефективността,** разбира се, и тук, както и във всички други области, крайният, най-сигурен критерий е практиката. Това е така, но в никой случай не бива да абсолютизираме ролята на практиката. Още преди да осъществяваме дадена дейност, предполагайки, прогнозирайки нейната резултатност, можем да кажем тя задоволява ли ни от гледна точка на определени принципи за правилно разбиране на ефективността, за нейната степен при определени условия с оглед на времето, през което ще се реализира, с оглед на качественото равнище, което ще се постигне, с оглед на масовостта на нейното реализиране и т.н.

Искам да подчертая — **не е необходимо само да изчакаме крайния резултат в практиката, а можем от позициите на теорията, на нейните принципи и по-специално на теорията за ефективността, към която не случайно тук насочихме своето внимание, да съдим дали можем да се задоволим от дадена проектирана ефективност или още не сме удовлетворени.** Трябва още да мислим за нейното осигуряване, за да постигнем онова, което ще ни даде най-голяма полза. В това отношение и теорията, и нейните принципи, и особено наличието на добре разработена теория за ефективността на партийната дейност може да служи като критерий за измерване на ефективността особено в един такъв прогностичен анализ и етап на планирането.

Ако трябва да съдим за значението на различните показатели от

Digitized by Google

практиката и теорията като критерий за ефективността на партийната дейност, можем да направим една класификация на различни нейни показатели и да отделим като най-важен **политически показател: ефективна е онази партийна дейност, която най-бързо и най-сигурно ни приближава към историческата цел, към комунизма.** Защото има практика и практика, има и практически и практически критерий, както има и теория и теория.

Разбира се, не си правя илюзии, че с тези свои мисли съм изчерпал отговора на въпроса Ви, който (мисля че трябва да признаете) е пределно широк. И второ, ние не търсим истина от последна инстанция, а добросъвестно споделяме свои, лични виждания.

ВЪПРОС: — Важно е, **много е важно ясно и точно да се каже каква ефективност на партийната дейност ни е необходима сега. Но още по-важно е как да се постигне тя?** Др. Т. Живков неведнъж казва: „Ние навлязохме в решаващ период от изграждането на развито социалистическо общество". В този период се извършва дълбоко преустройство на целия народностопански фронт, на идеологическата работа на Партията. **Главният въпрос сега е: „Как да се постигне ефективност?" Можем ли да отговорим — с правилна технология?**

ОТГОВОР: — Терминът „технология" не намира широка употреба от страх да не би отделни партийни работници да бъдат обвинени в механично пренасяне на думи, на постижения от други науки. А няма нищо опасно — всеки процес има своя структура за постигане определена цел. Да се овладее този процес в неговата структура означава да се приложи определен механизъм, да се приложат определени методи, да се постави субективният фактор и неговите звена в различни взаимоотношения, в различна последователност по време, по пространство и т. н. Различните средства и методи, които ще се използват, да бъдат също в различни съотношения по време и по пространство. Всичко това в своята съвкупност означава технология.

Технология е необходима, щом е съобразена със спецификата на партийната дейност.

ВЪПРОС: — **Съгласен ли сте да се върнем на един „стар" проблем — методологическата помощ на марксистко-ленинската философия в разработката на теоретическите проблеми на партийното строителство, като се ограничим в рамките на обсъжданата тема?**

ОТГОВОР: — Въпросът, който поставяте, е изключително голям и изключително отговорен. Той изисква да се даде една вярна, точна диагноза на състоянието на развитието на науката партийно строителство, на нейното място в системата на марксизма-ленинизма, на нейните ваимоотношения с другите науки. В същото време този въпрос е много отговорен, защото изисква да се покажат причините за това състояние и ако те не ни удовлетворяват — да се набележат пътищата за преодоляването му. И в тази връзка да се определи какво е значението на марксизма-ленинизма в решаването на тази конкретна задача.

Мисля, че нямаме основание да не се съгласим с партийната оценка, че науката партийно строителство в сравнение с другите науки е значително изостанала и не наваксва изоставането с желаните темпове. В същото време е налице процес на осъзнаване на тази истина на марксисткия идеологически фронт и от партийните работници и на опити за преодоляване на това изоставане. **Искам да отворя скоба и да отбележа, че не бива да се прави уравниловка на отговорностите, а**

Digitized by Google

оценката да бъде персонална и по звена. За никого не е тайна, че при онези звена, които пряко помагат на партийната практика, изменения-та са очевидни, докато „чистата" теория продължава да изостава.

Една от причините, която съдействуваше за това изоставане, е, че на партийното строителство се гледаше преди всичко като на историческа наука. А тя е преди всичко теория за Партията, за нейната структура, за нейната роля, за нейния живот като един жив организъм. Разбира се, тази наука, както всяка друга, без да е история, има своя история и това също не може да не влиза в предмета й.

Онова, което според мен пречи на развитието на науката партийно строителство, е все още **непреодоляното неразбиране на нейната теоретическа същност.**

Има някои **гносеологически причини за това изоставане,** които ни водят до извода, че в известна степен то е закономерно, неизбежно. Науката партийно строителство е една от най-младите науки и има за свой предмет явление, действителност, които в сравнение с всички други явления по своята структура и особено по своите функции, особено по своето историческо значение са най-сложни, най-трудни за овладяване. **Особено важен момент в тази гносеологическа трудност е най-голямата комплексност, комплексна същност на Партията, на нейната историческа роля** в сравнение с предметите, на които и да са други науки. Наистина няма образ и няма стойност, с които Партията да не се свързва, към които тя да няма отношение. Няма наука, която да няма значение за Партията, за нейната ръководна роля. Естествено, това означава, че партийното строителство трябва да бъде свързано с всички други науки, да ползва тяхната роля и значение по отношение осигуряване на научните основи на Партията и в същото време да съхрани своята собствена неповторимост. Това е изключително голяма гносеологическа трудност, която в значителна степен обяснява изоставането на науката партийно строителство. В същото време **в най-висша степен от наука се нуждае самата Партия, дейността на Партията,** тъй като тя трябва да осигури ръководството на обществото в борбата му за ликвидиране на капитализма и за изграждане на комунизма. Да осигури преминаване на обществото от неговата предистория към неговата истинска история и да започне да строи и живее в своето общество. А естествено, за да се решава такава задача, се иска най-голяма наука и най-много науки. На този фон още по-нетърпимо и още по-осезаемо става изоставането на науката партийно строителство от другите науки.

ВЪПРОС: — **В какво по-конкретно виждате изоставането на науката партийно строителство, какви са препоръките за преодоляване на това изоставане?**

ОТГОВОР: — Преди всичко **не е точно определен, не е определен ясно и точно предметът на науката партийно строителство.** Ако трябва да направим **някаква** разлика между марксистко-ленинското учение за Партията и партийното строителство, то ние сме задължени да покажем **разликата между Партията** като предмет за марксистко-ленинско **учение за Партията и като предмет за науката партийно строителство. Ето една обективна и още нерешена трудност. А каквито и да са белите петна в предмета на една наука, те сами по себе си са показатели за недостатъчната степен на развитие на тази наука.** Докато последователно не се реши въпросът за предмета на дадена наука, дотогава тя последователно не се изявява като наука.

Всяка наука си има свое специфично теоретично значение, свой специфичен теоретичен строеж с оглед чрез своята теоретична струк-

Digitized by Google

практиката и теорията като критерий за ефективността на партийната дейност, можем да направим една класификация на различни нейни показатели и да отделим като най-важен **политически показател: ефективна е онази партийна дейност, която най-бързо и най-сигурно ни приближава към историческата цел, към комунизма.** Защото има практика и практика, има и практически и практически критерий, както има и теория и теория.

Разбира се, не си правя илюзии, че с тези свои мисли съм изчерпал отговора на въпроса Ви, който (мисля че трябва да признаете) е пределно широк. И второ, ние не търсим истина от последна инстанция, а добросъвестно споделяме свои, лични виждания.

ВЪПРОС: — Важно е, **много е важно ясно и точно да се каже каква ефективност на партийната дейност ни е необходима сега. Но още по-важно е как да се постигне тя?** Др. Т. Живков неведнъж казва: „Ние навлязохме в решаващ период от изграждането на развито социалистическо общество". В този период се извършва дълбоко преустройство на целия народностопански фронт, на идеологическата работа на Партията. **Главният въпрос сега е: „Как да се постигне ефективност?" Можем ли да отговорим — с правилна технология?**

ОТГОВОР: — Терминът „технология" не намира широка употреба от страх да не би отделни партийни работници да бъдат обвинени в механично пренасяне на думи, на постижения от други науки. А няма нищо опасно — всеки процес има своя структура за постигане определена цел. Да се овладее този процес в неговата структура означава да се приложи определен механизъм, да се приложат определени методи, да се постави субективният фактор и неговите звена в различни взаимоотношения, в различна последователност по време, по пространство и т. н. Различните средства и методи, които ще се използват, да бъдат също в различни съотношения по време и по пространство. Всичко това в своята съвкупност означава технология.

Технология е необходима, щом е съобразена със спецификата на партийната дейност.

ВЪПРОС: — **Съгласен ли сте да се върнем на един „стар" проблем — методологическата помощ на марксистко-ленинската философия в разработката на теоретическите проблеми на партийното строителство, като се ограничим в рамките на обсъжданата тема?**

ОТГОВОР: — Въпросът, който поставяте, е изключително голям и изключително отговорен. Той изисква да се даде една вярна, точна диагноза на състоянието на развитието на науката партийно строителство, на нейното място в системата на марксизма-ленинизма, на нейните ваимоотношения с другите науки. В същото време този въпрос е много отговорен, защото изисква да се покажат причините за това състояние и ако те не ни удовлетворяват — да се набележат пътищата за преодоляването му. И в тази връзка да се определи какво е значението на марксизма-ленинизма в решаването на тази конкретна задача.

Мисля, че нямаме основание да не се съгласим с партийната оценка, че науката партийно строителство в сравнение с другите науки е значително изостанала и не навакса изоставането с желаните темпове. В същото време е налице процес на осъзнаване на тази истина на марксисткия идеологически фронт и от партийните работници и на опити за преодоляване на това изоставане. **Искам да отворя скоба и да отбележа, че не бива да се прави уравниловка на отговорностите, а**

Digitized by Google

оценката да бъде персонална и по звена. За никого не е тайна, че при онези звена, които пряко помагат на партийната практика, изменения-та са очевидни, докато „чистата" теория продължава да изостава.

Една от причините, която съдействуваше за това изоставане, е, че на партийното строителство се гледаше преди всичко като на историческа наука. А тя е преди всичко теория за Партията, за нейната структура, за нейната роля, за нейния живот като един жив организъм. Разбира се, тази наука, както всяка друга, без да е история, има своя история и това също не може да не влиза в предмета й.

Онова, което според мен пречи на развитието на науката партийно строителство, е все още непреодоляното неразбиране на нейната теоретическа същност.

Има някои гносеологически причини за това изоставане, които ни водят до извода, че в известна степен то е закономерно, неизбежно. Науката партийно строителство е една от най-младите науки и има за свой предмет явление, действителност, които в сравнение с всички други явления по своята структура и особено по своите функции, особено по своето историческо значение са най-сложни, най-трудни за овладяване. Особено важен момент в тази гносеологическа трудност е най-голямата комплексност, комплексна същност на Партията, на нейната историческа роля в сравнение с предметите, на които и да са други науки. Наистина няма образ и няма стойност, с които Партията да не се свързва, към които тя да няма отношение. Няма наука, която да няма значение за Партията, за нейната ръководна роля. Естествено, това означава, че партийното строителство трябва да бъде свързано с всички други науки, да ползва тяхната роля и значение по отношение осигуряване на научните основи на Партията и в същото време да съхрани своята собствена неповторимост. Това е изключително голяма гносеологическа трудност, която в значителна степен обяснява изоставането на науката партийно строителство. В същото време в най-висша степен от наука се нуждае самата Партия, дейността на Партията, тъй като тя трябва да осигури ръководството на обществото в борбата му за ликвидиране на капитализма и за изграждане на комунизма. Да осигури преминаване на обществото от неговата предистория към неговата истинска история и да започне да строи и живее в своето общество. А естествено, за да се решава такава задача, се иска най-голяма наука и най-много науки. На този фон още по-нетърпимо и още по-осезаемо става изоставането на науката партийно строителство от другите науки.

ВЪПРОС: — В какво по-конкретно виждате изоставането на науката партийно строителство, какви са препоръките за преодоляване на това изоставане?

ОТГОВОР: — Преди всичко не е точно определен, не е определен ясно и точно предметът на науката партийно строителство. Ако трябва да направим някаква разлика между марксистко-ленинското учение за Партията и партийното строителство, то ние сме задължени да покажем разликата между Партията като предмет за марксистко-ленинско учение за Партията и като предмет за науката партийно строителство. Ето една обективна и още нерешена трудност. А каквито и да са белите петна в предмета на една наука, те сами по себе си са показатели за недостатъчната степен на развитие на тази наука. Докато последователно не се реши въпросът за предмета на дадена наука, дотогава тя последователно не се изявява като наука.

Всяка наука си има свое специфично теоретично значение, свой специфичен теоретичен строеж с оглед чрез своята теоретична струк-

Digitized by Google

тура да може най-адекватно и дълбоко да отрази своя предмет. Мисля, че тук е най-слабото място на науката партийно строителство. **Най-недискутираният все още въпрос е теоретическата система на науката партийно строителство**, най-неизученият, най-неизследваният въпрос и струва ми се, че тук, **ако се хвърлят главно усилията, ще може да се дадат най-големи успехи и най-бързо и най-съществено, в най-голям мащаб и степен ще се допринесе за бързото издигане равнището на науката партийно строителство.** А оттам пътят към научност и ефективност на партийната дейност е сравнително кратък.

Има какво да се работи по понятийния апарат на науката партийно строителство. Всяка наука, първо, си има свои собствени понятия, които не са и не могат да бъдат понятия на друга наука. В това отношение в значителна степен са изкристализирали доста понятия на науката партийно строителство, в значителна степен, но има още в немалка степен да се доизкристализират такива понятия, категории, принципи и закони на науката партийно строителство. Освен това всяка наука ползва категориите, законите, принципите на другите науки с оглед на своя собствен предмет, без другите науки да станат тази наука и без дадената наука да се превръща в другите науки. В това отношение науката партийно строителство е едва в началото на този вид дейност. Как да използваме категориите, принципите, законите, методите на другите науки в изследването на своя собствен предмет? Тук сега тласъкът е много силен, често пъти толкова силен, че се прави опит едва ли не да се заменя партийното строителство и неговите методи, категории, принципи с методи, категории и принципи на други науки. Това е показател и за осъзнаването на тази задача и желанието да се реши тя. В същото време ние трябва да знаем, че допускаме такива слабости — едва ли не да подменим партийното строителство и неговите методи с други науки и други методи, срещу което трябва да се борим, за да може да доведем наистина работата дотам, че партийното строителство нормално и полезно да използва методите, категориите, принципите, законите на другите науки, без да им позволява те да го подменят или самото то да претендира, че изпълнява функциите на другите науки. Естествено всичко това се отразява в значителна степен отрицателно на взаимоотношенията на науката партийно строителство с другите науки.

Всички тези проблеми, които аз сега интерпретирах от гледна точка на партийното строителство като наука, имат непосредствено отношение към проблема за ефективността на партийната работа. Не е необходимо да се доказва очевидната връзка между научността на партийната дейност с нейната ефективност. **Съвсем очевидно е, че колкото по-бързо се преодолее изоставането на науката партийно строителство, колкото по-бързо тя навлезе в нормално отношение с другите науки, колкото по-добре реши своята теоретическа система и издигне своето теоретическо равнище, толкова това по-осезателно ще се отрази на научността на партийната дейност, а с това пряко, непосредствено върху нейната ефективност.**

Ето така разбирам аз онова пътуване към ефективността, за което др. Петко Русев казва, че пътят към ефективността е сложен, но плодоносен. Вярно е.

Важно е според мен **всеки според своите сили, според своите възможности да поеме своя дял от нашата обща отговорност за ефективността на партийната дейност.** Това, което сега правим, е само началото. Ако редакцията съумее да съчетае нашите знания с проблемите на партийната практика, тогава ще можем да кажем, че пътят към ефективността е плодоносен.

Digitized by Google

ВЪПРОС: — **В доклада си пред Националната конференция за научността в партийно-организационната работа (1975 г.) Вие отбелязахте: „Марксизмът-ленинизмът има значение за партийната работа, за изграждането и развитието на партийното строителство преди всичко непосредствено съдържателно". Моля Ви, обосновете мисълта си във връзка с обсъжданите сега проблеми.**

ОТГОВОР: — Бих казал, че **марксизмът-ленинизмът обслужва Партията преди всичко непосредствено съдържателно,** отколкото методологически. И затова да се каже, че марксизмът-ленинизмът е методология на партийната дейност и на науката партийно строителство, означава да се каже много малко нещо; това означава да се каже толкова, колкото би могло да се каже за значението на марксизма-ленинизма като методология на всяка друга наука и за всяка друга дейност. Работата е в това преди всичко, че **марксизмът-ленинизмът** освен че е методология на Комунистическата партия и методология на неговата наука, на партийното строителство, той **е и наука и идеология на тази партия.** Марксизмът-ленинизмът е научната идеология, той е науката на Партията. **Партийното строителство е наука за Партията,** но не можем да кажем, че партийното строителство е науката на Партията. **Науката на Партията е целият марксизъм-ленинизъм, в който по особен начин се включва и науката партийно строителство.** Тук не е нужно да се разкрива непосредственото значение на различните знания на марксизма-ленинизма, които са в отношение с практическата дейност на Партията — било в икономиката, било в идеологията. Затова, струва ми се, **че когато трябва да възразяваме на враговете, които се опитват да елиминират марксизма-ленинизма като методология на Комунистическата партия, в същото време трябва да се борим и против собствената си ограниченост да свеждаме ролята на марксизма-ленинизма за Партията само като методологическа роля и значение.** Марксизмът-ленинизмът е науката, която непосредствено служи на Партията и нейните знания са обобщение на опита на Партията, нейните знания са теоретическо осъзнаване на целта на Партията.

ВЪПРОС: — **Високата ефективност на функциониране на Партията като ръководна сила на обществото изисква ли съответствие между ефективността на идеологическата и организационната ѝ работа?**

ОТГОВОР: — **Ако правилно съм разбрал въпроса, става дума не е ли възникнало противоречие между степента на усъвършенстване на идеологическата работа и степента на усъвършенстване на организационната работа,** т. е. нямаме ли основание да считаме, че и усъвършенстването на организационната работа малко изостава от преустройството и усъвършенстването на идеологическата работа. Мисля, че имаме основание за такова безпокойство. Още повече ние наистина имаме оценката на нашата партия, че процесът на идеологическото преустройство в нашата страна е в своя трети, завършващ етап, а нямаме партийна оценка в какъв етап се намира преустройството на организационната работа, за да може с организационни средства да се осигури значително напредналата идеологическа дейност на Партията и особено да обслужва функциите и дейността на Партията в стопанската и останалите други дейности. Сега, разбира се, не е задача на нашия разговор да покажем в какво по-конкретно можем да намерим това изоставане, но фактът, че се правят усилия за нови неща в структурата на Партията, в нейната организационна същност и функции, говори, че имаме едно чувство на неудовлетвореност от организационното състояние на Партията, което затруднява упражняването на ней-

Digitized by Google

ната ръководна роля, на нейните функции на необходимото и възможно равнище.

Позволете ми да засегна два въпроса, които ми се струва, че подхождат на характера на нашия разговор, което е повече методологически и теоретически разговор по темата за ефективността на партийната дейност.

Първо, бих искал да подчертая, че по принцип организационната структура на Партията е нещо по-константно, по-нединамично, отколкото идеологическата и която и да е друга дейност на Партията. Идеологическата дейност трябва да бъде много динамична и жива, колкото е динамичен и жив самият живот, за да прогнозира бъдещето. Освен това могат да се ползват една и съща организационна форма и структура за решаване на различни дейности и задачи. За да съществува Партията като нещо монолитно, трайно в един сравнително дълъг период, трябва да има нещо константно в нейните организационни основи, например принципа за членството — той е фундаментален. Изобщо всички организационни принципи, за които говори Ленин, са общовалидни принципи, тяхното конкретно съдържание може да се мени в отделните етапи, но вън от тях, без тях, без един от тях не е възможно да има Комунистическа партия, партия от ленински тип.

Второто нещо, което искам да изтъкна, е, че различните организационни детайли или елементи в организационната дейност на Партията нямат еднаква степен на константност, и ако бихме могли да отнесем стила на работа към организационната същност на Партията, мисля, че това е най-променливият елемент от организационната дейност на Комунистическата партия и той по динамика не трябва да бъде по-малък от динамиката на промените на идеологическата работа на нашата партия.

ВЪПРОС: — **Може би имате предвид динамичността на стила да бъде динамичност преди всичко в работата на кадрите.**

ОТГОВОР: — Разбира се, когато говорим за стила като елемент на организационната дейност на Партията и във връзка със съотношението организационно равнище и идеологическо равнище, ние имаме предвид преди всичко кадрите, по-специално ръководните партийни кадри. Стилът зависи от степента на тяхната подготовка, от степента на умение да реализират тази подготовка. Стилът зависи и от условията, при които самите кадри упражняват своите ръководни функции. В това отношение струва ми се, че трябва да се диагнозира състоянието на кадрите в нашата партия, да се изучи добре, да се види докъде сме стигнали, какви сериозни слабости имаме, докъде сегашното състояние на кадрите задържа ефективността в партийната дейност и да набележим мерки за издигане на кадрите на такова равнище, че всичко, което зависи от тях по отношение ефективността на партийната дейност, да бъде налице. Но всъщност ние с Вас вече навлизаме, така да се каже, в „чужда“ територия. Предлагам да приключим беседата.

Digitized by Google

След Решението на Секретариата на Централния комитет, което публикувахме в предния брой, сп. „Партиен живот" започва да помества материали за новоизградените общински комитети. Приканваме научни дейци и партийни работници да споделят своите мнения и предложения, да обменят опит по проблемите на партийната работа в новите условия. Оживеният разговор и колективният ум ще помогнат да се изпълни стратегическият лозунг на Единадесетия конгрес — качество и ефективност на партийната дейност.

НОВИ РЕАЛНОСТИ И НОВИ ОТГОВОРНОСТИ

ПЕТКО РУСЕВ

Селищните системи съществуват. Реалност са и общинските партийни комитети от нов тип.

I

Преди да продължим разсъжденията си, бихме желали да поставим един въпрос, който се отнася до науката партийно строителство, до теорията за управлението. Нещата са съвсем прости и ясни — новата структура неминуемо ще предизвика изменения както в съдържанието, така и в обогатяването на формите на партийната и обществената работа. Те изискват навреме да бъдат изяснени, за да се въоръжат кадрите със знания, за да могат по-бързо да се преустроят в духа на партийните решения. Именно тук, в тази област, без да отричаме огромните завоевания и начинания, се забелязва известно изоставане на част от научния фронт от реалностите. В много отношения след тяхното раждране той започва да ги разработва — дейност, безспорно необходима, полезна и задължителна. Но не е ли възможно да се постъпи и по друг начин — и в процеса на формирането на новото тая част от обществената наука да обяснява, да пропагандира, да дава отговори, да подготвя дейци. Да се измъкне от това засядане в изчакванията. Защото колкото по-навреме и по-компетентно се разкрива същината на проблемите, толкова и по-компетентно кадрите ще пристъпят към тяхното разрешаване. Не е ли възможно да създадем такъв ред — научни институти и работници да бъдат готови, да разполагат с необходимата информация и щом се появи ново, да го анализират от всички страни, да разкриват неговия характер. Като подчертаваме тоя съществен момент, не отричаме задълбочените научни изследвания, наблюдения, обобщения както преди появата на по-съвършените структури, форми и пр., така и след тяхната победа. Не! Не сме затъвали в тоя прях. Става дума за по-динамичната и творческа функция на науката, за нейното по-пълно натопяване в кипежа на живота.

Не можем да не посочим, че тази слабост допускахме и при изграждането на бригадната организация на труда. Сега му е времето, като се учим от недостатъците, като обгръщаме действителността от хълмовете на времето, като се ръководим от решенията на Централния комитет на Партията, още по-смело да навлезем в гората от задачи,

Digitized by Google

ната ръководна роля, на нейните функции на необходимото и възможно равнище.

Позволете ми да засегна два въпроса, които ми се струва, че подхождат на характера на нашия разговор, което е повече методологически и теоретически разговор по темата за ефективността на партийната дейност.

Първо, бих искал да подчертая, че по принцип организационната структура на Партията е нещо по-константно, по-нединамично, отколкото идеологическата и която и да е друга дейност на Партията. Идеологическата дейност трябва да бъде много динамична и жива, колкото е динамичен и жив самият живот, за да прогнозира бъдещето. Освен това могат да се ползват една и съща организационна форма и структура за решаване на различни дейности и задачи. За да съществува Партията като нещо монолитно, трайно в един сравнително дълъг период, трябва да има нещо константно в нейните организационни основи, например принципа за членството — той е фундаментален. Изобщо всички организационни принципи, за които говори Ленин, са общовалидни принципи, тяхното конкретно съдържание може да се мени в отделните етапи, но вън от тях, без тях, без един от тях не е възможно да има Комунистическа партия, партия от ленински тип.

Второто нещо, което искам да изтъкна, е, че различните организационни детайли или елементи в организационната дейност на Партията нямат еднаква степен на константност, и ако бихме могли да отнесем стила на работа към организационната същност на Партията, мисля, че това е най-променливият елемент от организационната дейност на Комунистическата партия и той по динамика не трябва да бъде по-малък от динамиката на промените на идеологическата работа на нашата партия.

ВЪПРОС: — **Може би имате предвид динамичността на стила да бъде динамичност преди всичко в работата на кадрите.**

ОТГОВОР: — Разбира се, когато говорим за стила като елемент на организационната дейност на Партията и във връзка със съотношението организационно равнище и идеологическо равнище, ние имаме предвид преди всичко кадрите, по-специално ръководните партийни кадри. Стилът зависи от степента на тяхната подготовка, от степента на умение да реализират тази подготовка. Стилът зависи и от условията, при които самите кадри упражняват своите ръководни функции. В това отношение струва ми се, че трябва да се диагнозира състоянието на кадрите в нашата партия, да се изучи добре, да се види докъде сме стигнали, какви сериозни слабости имаме, докъде сегашното състояние на кадрите задържа ефективността в партийната дейност и да набележим мерки за издигане на кадрите на такова равнище, че всичко, което зависи от тях по отношение ефективността на партийната дейност, да бъде налице. Но всъщност ние с Вас вече навлизаме, така да се каже, в „чужда“ територия. Предлагам да приключим беседата.

Digitized by Google

След Решението на Секретариата на Централния комитет, което публикувахме в предния брой, сп. „Партиен живот" започва да помества материали за новоизградените общински комитети. Приканваме научни дейци и партийни работници да споделят своите мнения и предложения, да обменят опит по проблемите на партийната работа в новите условия. Оживеният разговор и колективният ум ще помогнат да се изпълни стратегическият лозунг на Единадесетия конгрес — качество и ефективност на партийната дейност.

НОВИ РЕАЛНОСТИ И НОВИ ОТГОВОРНОСТИ

ПЕТКО РУСЕВ

Селищните системи съществуват. Реалност са и общинските партийни комитети от нов тип.

I

Преди да продължим разсъжденията си, бихме желали да поставим един въпрос, който се отнася до науката партийно строителство, до теорията за управлението. Нещата са съвсем прости и ясни — новата структура неминуемо ще предизвика изменения както в съдържанието, така и в обогатяването на формите на партийната и обществената работа. Те изискват навреме да бъдат изяснени, за да се въоръжат кадрите със знания, за да могат по-бързо да се преустроят в духа на партийните решения. Именно тук, в тази област, без да отричаме огромните завоевания и начинания, се забелязва известно изоставане на част от научния фронт от реалностите. В много отношения след тяхното раждране той започва да ги разработва — дейност, безспорно необходима, полезна и задължителна. Но не е ли възможно да се постъпи и по друг начин — и в процеса на формирането на новото тая част от обществената наука да обяснява, да пропагандира, да дава отговори, да подготвя дейци. Да се измъкне от това засядане в изчакванията. Защото колкото по-навреме и по-компетентно се разкрива същината на проблемите, толкова и по-компетентно кадрите ще пристъпят към тяхното разрешаване. Не е ли възможно да създадем такъв ред — научни институти и работници да бъдат готови, да разполагат с необходимата информация и щом се появи ново, да го анализират от всички страни, да разкриват неговия характер. Като подчертаваме тоя съществен момент, не отричаме задълбочените научни изследвания, наблюдения, обобщения както преди появата на по-съвършените структури, форми и пр., така и след тяхната победа. Не! Не сме затъвали в тоя грях. Става дума за по-динамичната и творческа функция на науката, за нейното по-пълно натопяване в кипежа на живота.

Не можем да не посочим, че тази слабост допускахме и при изграждането на бригадната организация на труда. Сега му е времето, като се учим от недостатъците, като обгръщаме действителността от хълмовете на времето, като се ръководим от решенията на Централния комитет на Партията, още по-смело да навлезем в гората от задачи,

Digitized by Google

породени от съществуването на селищните системи, да ги разработваме на научно равнище.

II

Още слънцето не е изгряло, още зора не се е зазорила и първите тълкувания тук или там започнаха да кълнят.

— **Връщаме се към старите околии.** — Чуват се тия слова.

Формално погледнато, има нещо вярно — много от бившите околийски градове са средища на аграрно-промишлените комплекси, на селищните системи.

Но така е само формално. По същество работите са съвсем други. Да се обърнем към партийната постановка. **„Селищната система — подчертава др. Т. Живков — е качествено нов обект в сравнение както с отделния град, така и с групата населени места, обединени административно. Тя представлява единен социален организъм, в който населените места са обединени от общи производствени дейности и общо обслужване, единен транспорт. Селищната система обхваща населени места, чиито стопански и социални връзки непрекъснато се засилват и се разглеждат като единно цяло при решаване на обществено-икономическите, териториално-устройствените, градоустройствените и културните проблеми.“**[1]

Или казано още по-образно: днес социално-икономическата единица се покрива напълно с териториалната. Сега производственият и териториалният признак още по-тясно са в органическо единство. Този показател, без да отчитаме невероятната разлика в развитието на производителните сили, извършената концентрация и специализация в производството, показва, че селищните системи коренно се различават от старите околии. Те не бяха така обособена икономическа единица, както е днес. Връзките между стопанското, битовото и културното обслужване, транспортните потребности, единните условия за труд, за преодоляване на съществените различия между града и селото и пр. не бяха на такава степен. Това са съвършено по-съвременни предпоставки да се усъвършенствува партийната дейност, да се разгръща инициативата на масите. Именно тези предпоставки откриват по-широки простори за приложението на програмно-целевия и комплексен подход, за метода на умножаващия се ефект. По-цялостно да се изработват единни целеви и комплексни програми. Да се установява още по-силно единството между идеологическата, организационната и стопанската работа. Ако не се вижда и разбира този качествен момент, трудно бихме повишавали по-нататък ролята на партийните комитети и организации като органи на политическо ръководство. Мудно ще преодоляваме противоречията между субективния фактор и възможностите на икономиката. Със своя стил мъчно ще отговаряме на потребностите на развитието. Няма да успяваме в необходимата степен да застанем начело на инициативите на трудещите се, майсторски да ги направляваме и организираме. Няма да издигаме пак в необходимата степен партийния живот като първообраз и пример на обществения живот.

Има само едно тълкуване: **още от първия ден да се вникне в качествените характеристики на селищните системи, в Решението на Централния комитет и на тая основа да си направят правилни изводи за по-нататъшното развитие на партийното ръководство и работа.**

— **„Общинските комитети са позната структура“.** Да, те съдържат в себе си натрупания опит и същевременно са по-висше стъпало в историята на местните партийни органи. Те продължават и делото на старите градски комитети и същевременно не са като тях. Под тяхна

[1] Т. Живков, Доклад пред Юлския пленум на ЦК на БКП, с. 56—57.

Digitized by Google

компетенция се намира не само градското стопанство, но и мощни аграрно-промишлени комплекси. Те именно са призвани да организират работите така, че единството между градския център и останалата част на общината да получи по-богато съдържание, да се развива като единен социален организъм. И по обем, и по начин на организация, и по отговорност нещата са много по-големи. Разликата е огромна — пред нас са местни партийни органи от нов тип.

Има само едно тълкуване: **още отсега много добре да се вникне в природата на общинските комитети, в същината на тяхната отговорност и да се започне системна, упорита дейност за преустройство на стила по новите направления.**

Разбира се, когато подчертаваме или изтъкваме качествените характеристики на новите местни органи, това не означава, че започваме на пусто място, че пренебрегваме революционните традиции, че даваме гръб на досегашната положителна практика. Едно е обаче да се говори за приемственост, съвсем друго е да не се виждат новите моменти и да се плаща данък на консерватизма. Тези явления тепърва ще бъдат изследвани, ще бъдат обобщавани практическите стъпки и многообразието на форми. Важното е друго — установяването на съвременните партийни структури още от началото на тяхното раждане да бъде съпътствувано със съответните изменения в стила, за да отговаря той на претенциите на живота, съхранил в себе си и всичко положително, сътворено през изминалите години.

III

Да се говори и пише за промени не е чак толкова мъчно. По-мъчното е да се избистрят, да се види техният съвременен облик на различните равнища. Да се прозре какви преустройства са наложителни в партийното ръководство, в организацията на неговия труд, така че да расте качеството и ефективността от него. Над своето парче земя има доста да мислят както окръжните, така и общинските комитети, науката партийно строителство и теорията за управление.

В тази насока на преден план излизат няколко проблема.

1

Явно е, че **съдържанието на организацията на пленарните заседания на окръжните комитети** ще придобива по-друг вид. Така или иначе те ще бъдат освободени от редица въпроси, които ще преминат в прерогативите на общинските комитети. За тях ще останат (без да абсолютизираме) по-глобални задачи, по-обобщаващи изводи, които да служат за основа на дейността на цялата система на социално управление на територията на окръга. Пак без да абсолютизираме: по-преките връзки при разработването на някои въпроси ще отстъпят място на по-крупни проблеми в развитието на окръга. Особено важно е, че те вече не както досега, а **много по-системно са длъжни да обсъждат стила на общинските комитети, да контролират тяхното раззитие като органи на политическо ръководство от нов тип, да анализират и разпространяват техния положителен опит.** Правилно е те да застанат в центъра на пленарните обсъждания и обобщения. Сега вече окръжните комитети са призвани да постъпват така, та много по-задълбочено, в по-голям мащаб да разглеждат, да осмислят идеологическата, организационната и стопанската работа. Да очертават магистралите за общинските комитети. **Обобщаващото, компетентното мислене и моделиране на целокупната дейност се издига на по-горна степен, която ги освобождава от някои задължения, но не намалява политическата им отговорност.** Засилва общото у тях, но не ги освобождава от конкретната помощ. „Отдалечава“ ги от селата, от бригадите и пр., но това

Digitized by Google

не означава, че те няма да се занимават с организаторска дейност и пр. Най-лошото ще бъде, ако плеснем с ръце и си отдъхнем, упоени от надеждите, че има кой друг да ни гради делото. Най-висшият форум на окръжния комитет за нищо на света не бива да допусне тая слабост и от висотата на своето положение да очертава вярно линията, да контролира и търси отговорност.

2

Промените ще бъдат чувствителни също и в дейността на бюрото и на неговия апарат. В Решението на Секретариата на Централния комитет насоките са определени и те предизвикват справедливи размисли.

Безспорно е, че контролните и оперативните функции на бюрото ще се развият още повече. Безспорно е, че общинските комитети в много по-голяма степен ще присъствуват в неговите планове, заседания, разисквания и решения. Безспорно е, че и работата на отделите, на апарата също ще се промени. Новото ще се изрази в по-системното обобщаване опита на общинските комитети, в по-системната помощ за организацията на техния труд, в по-богатата връзка за състоянието на нещата. Те са длъжни наистина да се превърнат в познаващи нещата политически лаборатории. Защото едно е да помагаш на общински комитет от стария тип, друго е сега. Мащабите са по-големи, равнището на кадрите — по-високо, задачите са по-сложни и пр. А това изисква много по-голяма компетентност, по-обилна информация за положението, способност да се дават варианти за неговото изменение.

Този въпрос заслужава по-голямо внимание и съобразно особеностите в отделните окръзи — творчески да се реши. Нито бюрото, нито неговият апарат могат да подхождат по старому към общинските комитети. Това би било политическа слепота и вместо да се изписват вежди, могат да се извадят очи. Би попречило да се построи на здрава база дейността на общинските комитети.

В това направление има повече възможности да се разсъждава върху характера на планирането, на решенията на окръжните комитети. Сега е рано да се казват истини от последната инстанция. Не може обаче планирането и решението да не държат сметка, че ръководят силни общински комитети, които стоят начело на могъщи социалноикономически единици. Не могат да не се съобразяват, че там действува цяла система на социално управление, с много повече увеличени права и задължения. Може би ще бъде правилно планирането, пък и решенията, да съдържат проблеми и цели с по-глобално значение, за състоянието на управлението в окръга, които, конкретизирани от общинските комитети, ще засилят тяхната ефективност.

Веднага желаем да протестираме против едно зараждащо се намерение — „вече по-малко ще ходим по места. Това е задължение за общинските комитети. Нашата грижа е тях да обикаляме...“ Няма кой да се съгласи с такава теза. Каквито и промени да настъпят, връзките с първичните партийни организации, с трудовите колективи, индивидуалната работа с кадрите и сега ще пронизва стила на окръжните комитети, на неговите дейци. Чистопробен бюрократизъм ще бъде, ако всичко сведем до ходенето само в общинските центрове и там провеждаме заседания, инструктираме и пр., а всичко останало го оставим за общинските ръководства. Добре! Трябва да се помага на тях, и то компетентно и конкретно. Ами ако не познаваме конкретната обстановка в самите бригади, в селата и т. н., как ще упражняваме контрола, как действено ще даваме съвети и вземаме решения? Следователно за нищо на света и в името на никакви реорганизации не бива да се допуска да намаляват връзките на окръж-

Digitized by Google

ните комитети с първичните партийни организации и трудовите колективи. Обратно: целесъобразно ще е те **да придобият по-планомерен характер,** да се извършват по-целенасочено по дадени въпроси, за да може да се обобщава опитът, за да се вземат решения, които да служат за ръководство на всички общински комитети. Това е наложително още повече в началните дни и години, когато те се утвърждават като ръководство на целокупния живот в селищните системи.

Казахме вече, че общинските комитети имат зад себе си богатата практика и традиции на досегашните градски и общински комитети. И същевременно са изправени пред нови изпитания. Рецепти не сме седчали да даваме. Но ако се говори за новото в тяхната дейност, то следва да се търси в характеристиката, която др. Т. Живков даде на селищните системи. И в тая светлина на преден план излиза пълното приложение за комплексния подход в ръководството и организацията на партийната работа. Общинските комитети не бива да се задоволяват само с правилното определяне на целите, но и да създават оркестър от приносите на всеки субект на управление на своята територия за постигането на дадената цел. Изпълнението на тая задача е един от измерителите, че правилно са построили работата си, на солидни темели са започнали да градят зданието.

3

Справедливо много вълнения предизвиква проблемът каква ще бъде дейността на общинските комитети. Колкото повече творчески приложения и осмисляне на опита има, толкова по-добре. Според нас в това отношение се очертават три важни момента.

— Изключително **да се засилят връзките и помощта към първичните партийни организации,** за да се развиват те като пълнокръвни ръководни ядра, щабове на трудовите колективи, за да расте социалната активност на масите. Ето я сърцевината, живецът на политическия характер на ръководството. Ето кое е правилно да изпълва дневния ред на комитетите, на организаторската им работа. Ето кое би следвало да се издига като основен критерий за ефективността на техния труд. Ето в каква насока е целесъобразно да се издигат и контролът, и помощта на окръжните комитети. Първите ръководители на общината — постоянно сред комунистите и народа, а не това задължение да се остави само на щатния апарат! Възможностите за изграждането на деен политически актив също са по-големи. Или **постоянното общуване с комунистите, с трудовите хора да стане най-драгоценното качество, да краси всестранните грижи и тревоги на общинския комитет** — задача, която Националната партийна конференция постави на централно място.

— **Простота, деловитост в работата.** В рамките на общината съвещанията и заседанията могат да се сведат до необходимия, до обективно определения минимум. Да се срещат като рядко явление. Просто да се учудваме как е могло да има такива неща под небето. Съществува опасност: окръгът свиква съвещание с общинските представители. След него и в общината свикват съвещание с местни представители и т. н. Окръжните комитети са призвани да дадат пример на борба против заседателщината, като я заменят с конкретните указания във всяка община, още повече че те в окръга не са много. Примерно за един ден секретарите и членовете на бюрото могат да отидат във всяка селищна система и съвсем конкретно да поставят задачи, да помагат. Да сложат началото на освобождаването от тежестите на прекомерните заседания, съвещания и пр. Общинските комитети да продължават тая линия — вместо да викат хората в общинският център по план за ден-два, да се отиде във всяка партийна организация, във всяко село и да се свърши поръчаното дело. Ще има

Digitized by Google

трудности. Трябва да се преодоляват наслоени слабости и т. н. Възможно е всичко да се изпречи на пътя ни. Той обаче е само един — **при комунистите, при трудещите се, така както ни учи Партията, така както ни задължава Националната конференция.** Тогава вече не само ще помагаме конкретно, действено, но ще извършваме и по-организирано партийната пропаганда и агитация, ще осигуряваме още по-ефикасни средства за комунистическото възпитание на масите, ще ги изпълваме по-обилно с конкретно съдържание, ще увеличаваме въздействието, преобразуващото им влияние. Ще изпълняваме и по-успешно повелите за сериозен поврат и в идеологическата дейност.

— Много по-оперативно и динамично **да се обобщава положителният опит и да се превръща в масова практика, многократно да се повтаря**. В тази насока възможностите са много по-широки. За по-кратко време и с изразходването на по-малко сили даден пример бързо да го разпространим, да помогнем творчески да се прилага от всички. Формите могат да бъдат различни. Важното е друго — общината, селищната система да бъде средище на непрестанната борба за най-широкото разпространение на образците в партийната, в комсомолската и профсъюзната дейност, в бригадната организация на труда, във възпитанието на хората и т. н. Тези въпроси да стоят в центъра на планирането, на обсъжданията, на организаторската работа.

* * *

Далеч сме от мисълта, че сме казали всичко. Много важни проблеми са останали извън нашите размисли. Главната ни цел беше да поставим този въпрос, да съсредоточим вниманието върху него. Съзнаваме, че изложението може да страда и от непълноти. Но и споделеното показва колко много очаква животът от науката партийно строителство. Колко по-тревожна е длъжна да стане тя, за да се слее с въжделенията на практиката. Колко много очаква от кадрите — още по-смело и творчески да развиват своя стил, за да са винаги на върховете на подвига.

ТРУДОВОТО ВЪЗПИТАНИЕ

Наскоро окръжният комитет на БКП в Сливен на свой пленум разгледа проблема за трудовото възпитание в производствените колективи.

В неговата работа участвува и секретарят на ЦК на Партията Стоян Михайлов.

Във встъпителното си слово Талимка Порданова, секретар на окръжния комитет на БКП, направи анализ на обсъжданния въпрос. Тя се спря и на факторите, които влияят за правилното възпитание на трудещите се. Изяснени бяха формите и средствата за издигане ролята на партийните, стопанските, профсъюзните и комсомолските, органи и организации при изграждането на социалистическо отношение към труда и социалистическата собственост.

В предварително раздадения доклад задълбочено се разглеждаха моментите от идеологическата работа, които са свързани с трудовото възпитание. Особено внимание бе обърнато на възникващите идеологически аспекти в живота на партийните комитети и организации сред трудовите колективи с въвеждането на бригадната организация на труда. Очертани бяха насоките на идейновъзпитателната работа за решително подобряване на трудовата дисциплина. Поставена бе задача да се засили възпитателната функция на социалистическото съревнование. В приетата програма намериха място проблемите: участието на трудещите се в управлението на производството — важно условие за трудовото възпитание; по-нататъшното подобряване на социално-психическия климат в колективите; повишаване равнището на партийното ръководство и управление на цялостната дейност по трудовото възпитание и др.

В словото си секретарят на ЦК на БКП Стоян Михайлов изтъкна, че е необходимо да се усъвършенствува социалистическото отношение към труда в съответствие с критериите на Нацционалната партийна конференция. Във връзка с въвеждането на бригадната организация на труда е нужна конкретна разяснителна и агитационна работа с трудещите се, като се набляга на тяхното обществено значение и правилната им организация на работа.

Стоян ГЕОРГИЕВ
кореспондент на сп. „Партиен живот"

Digitized by Google

„Партиен живот“ в стопанския химически комбинат „Димитър Димов“ — Ямбол

В началото на 1965 г. се полагат основите на Химическия комбинат в Ямбол. На 25 ноември същата година по решение на бюрото на градския комитет на БКП се изгражда първична партийна организация. Основателите са 10 комуниста, от които 8 мъже и 2 жени. С всеки изминат ден трудовият колектив расте, множи се и неговият авангард — първичната партийна организация. На първото отчетно-изборно събрание тя наброява 23 члена и 5 кандидат-члена. Само след една година се създава и партиен комитет. На първата отчетно-изборна конференция през 1967 г. комунистите вече са 116. Преди десет години (1969 г.) те са 245, а днес — 447 комуниста, разпределени в 14 първични партийни организации.

За **партийната организация в комбината и трудовия колектив** разказват заместник-секретарят на партийния комитет и секретари на първични партийни организации.

ПЛАНИРАНЕ И ПРОГНОЗИРАНЕ

СТОЙЧО ГАГАМОВ
заместник-секретар на комбинатския партиен комитет

Колективът на комбината „Д. Димов“ е млад, но с богата биография. Редовно изпълнява плана по всички качествени и натурални показатели, непрекъснато повишава техническото равнище и качеството на продукцията, със собствени сили реконструира и модернизира производствените мощности, постигна и надвишава световните технико-икономически показатели на производството. Стана национален първенец за шестата петилетка. За тези свои дела е удостоен с орден „Червено знаме на труда“. Носител е и на 31 знамена на трудовата слава и др.

Най-голямото завоевание е израстването на трудовия колектив.

Digitized by Google

Този проблем разглеждахме и решавахме в два аспекта: от една страна, да се издига авторитетът на първичните партийни организации като политически ръководители на трудовите колективи и авангардната роля на комунистите; от друга страна, да се развива и укрепва трудовият колектив. За целта партийният комитет и първичните организации полагаха грижи за изучаване, прогнозиране и направляване процесите и явленията в колективите, като се държеше сметка преди всичко за обекта на политическата работа — човека, за многообразието на неговите връзки и обстановката, в която работи и живее, за социално-демографските, икономическите и психологическите особености, за професионалната подготовка и пр. Стремежът е да се възпитава трудовият колектив политически и идейно да израства и изпреварва традиционния ход на развитие. Такова равнище на колектива обаче не се получава от само себе си, а с целенасочена проучвателна, партийно-политическа, идейновъзпитателна и организаторска работа.

Какво предприехме? Цялостно и задълбочено проучихме теоретическите възможности на всеки производствен процес, най-добрите световни технико-икономически постижения, процесите, които се извършват в колектива. Направихме социологическо изследване, което обхвана 90 на сто от състава, редица анкети, допитвания до колективите по различни въпроси — производствени, социално-битови, възпитателни и др. Всичко това даде на партийния комитет, стопанското ръководство и обществените организации богата и обективна информация, която послужи да се постави на научна основа работата по развитието на трудовия колектив. Съобразно с партийните решения беше формулирана висока, ясна, мобилизираща колектива цел, която сочи главното и води до комплексно, а не частично решаване на проблемите на трудовия колектив и производството. Партийният комитет разработи и утвърди няколко програми: за модернизация и реконструкция; за достигане на световните показатели по техническото равнище и качеството на продукцията; за повишаване на квалификацията и икономическите знания на ръководните и изпълнителските кадри; за организация и ръководство на социалистическото съревнование; за изучаване и внедряване на челния опит; за укрепване на социалистическата дисциплина; за усъвършенстване на възпитателната работа в трудовия колектив; генерална схема за развитие на комбината до 1990 година.

Основното в работата за усъвършенстване на различните направления от многостранната дейност на партийната организация е стремежът да се активизират връзките с трудовия колектив, а оттук и въздействието върху него. Ефективна се оказа дейността на първичната организация в цех „Дообработка", където се зароди идеята да се разработят социално-психологически характеристики на трудовите колективи, които в последствие се утвърдиха във всички първични партийни организации. В същата първична организация след Националното съвещание във Велико Търново заложихме опит за обединяване на социално-психологическата характеристика на колектива с характеристиката на партийната организация. Такива единни характеристики на първичната организация и трудовия колектив вече се разработват навсякъде в комбината.

С характеристиките си поставихме следните цели: да се създаде здрав социално-психически климат в трудовия колектив и на тази основа всеки негов член да се възпитава и бъде годен да изпълнява поставените от Партията задачи; да се анализира състоянието на първичните организации и трудовия колектив, като се определят насоките на тяхното развитие, които да станат програма за действие и на първичната организация, и на трудовия колектив; да се направи съпоставка между социалния и качественото състав на първичната пар-

Digitized by Google

тийна организация и съответния трудов колектив и на основата на изводите да се осигури такова развитие на партийната организация, което да я превърне в действено ръководно политическо ядро и първообраз на трудовия колектив; от състоянието на колективите, от способността им да изпълняват възложените им задачи да се правят изводи за деловите и политическите качества на ръководителите, а оттук субективният фактор да се привежда в съответствие с нарастващите задачи в изграждането на развитото социалистическо общество.

Единната характеристика на първичната партийна организация и трудовия колектив е разработена в пет раздела:

— **Социален и качествен състав на първичната партийна организация и трудовия колектив.** Тук се прави съпоставка на съставите по-образование, възраст, пол, социален произход и социално положение.

— **Състояние на вътрешноорганизационния живот.** В този раздел се дава оценка на партийната дейност — научност, вътрешнопартийна демокрация, стил и методи на работа, официални и неофициални взаимоотношения между комунистите, работа с кадрите.

— **Състояние и развитие на трудовите, социалните и възпитателните функции на трудовия колектив.** Прави се оценка на **трудовата активност** — квалификация на трудовия колектив, изпълнение на производствените задачи, челен опит както за колектива, така и за първичната организация и нейната роля за развитието на трудовите функции на колектива; **социално-битови условия** на колектива и приносът на първичната организация за изпълнение на социалната програма; **равнище на възпитателната работа в колектива.** Тук се оценява доколко и как се спазва трудовата и технологичната дисциплина от членовете на колектива и комунистите, взаимоотношенията в трудовия колектив и психологическата съвместимост, психологически анализ на контактите в колектива, конфликтните ситуации и разбор на техните причини. Дава се конкретна оценка на възпитателната работа на първичната организация, стопанските ръководители и обществените организации.

— **Задачи,** стоящи пред първичната партийна организация и трудовия колектив през годините на седмата петилетка.

— В края на всеки раздел се правят изводи. Въз основа на тях се формира последният раздел **насоки,** който е една комплексна боева програма на първичната партийна организация и колектива за регулиране на процесите в трудовия колектив и за тяхното по-нататъшно развитие.

* * *

Изготвянето на характеристиките в комбината се утвърди като форма и средство за укрепване, развитие и активизиране на трудовите колективи, за утвърждаване на първичните партийни организации като политически ядра и ръководители на колективите. Това се потвърждава от положителните резултати. Настъпиха изменения в социалния и качествения състав на партийната организация в комбината. Работническото ядро е 62 процента. Само за последните 3 години 81 на сто от новоприетите комунисти са работници, 16 на сто — ИТР, непосредствено заети в материалното производство, и само 3 на сто са служители. Над 80 на сто от приетите през 1977 и 1978 г. са комсомолци. Повиши се и образователното равнище на комунистите, сега 83 на сто са с висше, полувисше, средно и средно специално образование, а останалите 17 процента — с основно образование и те са предимно комунисти на над 40-годишна възраст.

Предварително обучаваме кандидатите за встъпване в редовете на БКП с помощта на партийния кабинет при комбината. Извеждаме опит в една първична партийна организация за приемане на комунисти на открити партийни събрания. Това до голяма степен издигна ролята на трудовия колектив и

Digitized by Google

отговорността на комунистите пред колектива.

Подобри се и образователното равнище на трудовия колектив. Докато през 1970 г. работниците с основно образование бяха 46 на сто, през 1979 г. намаляха на 34 на сто. Досега повишиха образованието си в ПУЦ 177 работници и служители, а 700 — квалификацията си. В момента по задочен път във ВУЗ се учат 47 човека, а в средни технически училища — 24. Сега 50 на сто от колектива и 70 на сто от комунистите са с висока квалификация, а с ниска — 28 на сто от колектива и 8 на сто от комунистите.

Издигна се авторитетът и авангардната роля на комунистите при изпълнението на производствените и политическите задачи. Сега 80 на сто от комунистите са овладели професии, които им дават възможност да работят на две и повече работни места. Със своя личен пример те увличат трудещите се за решаване на задачите. Това постигаме и чрез засилване на партийното ядро в обществените организации, 80 на сто от техния актив са комунисти.

Данните от характеристиките подсказаха необходимостта на преден план да излезе проблемът за работата на партийния комитет и първичните организации със стопанските ръководители. Опитът в комбината показа, че в онези колективи, чиито ръководители са не само добри специалисти, но и възпитатели, работите вървят по-добре, отколкото там, където ръководителят е много добър специалист, но не обръща достатъчно внимание на възпитателната работа с хората, не се опира напълно на обществено-политическите организации, не отдава необходимото значение на влиянието на средата върху социално-психическия климат в колектива и не работи за неговото подобряване. Ето защо партийният комитет и първичните организации непрекъснато завишават взискателността и контрола над дейността на ръководителите, обогатяват формите на работа с тях. Преди всичко се повиши критерият за оценка на делата им, усъвършенствува се работата по подбора, разпределението, обучението и възпитанието им. Успешно се изпълнява и програмата на партийния комитет за обучението на ръководителите, в която основно място заемат въпросите на управлението, на педагогическите и психологическите похвати в управленческата дейност. За тази цел е изграден и съвет на преките ръководители. Съвместно с научни работници се организираха научно-практически конференции на тема: „Прекият ръководител — организатор на производството и възпитател на колектива". На тези конференции се обобщи положителният опит, направиха се анализи, изводи, оценки и се дадоха насоки за издигане равнището на идейновъзпитателната работа на първичните организации с ръководителите и на ръководителите с колективите. Те допринесоха за усъвършенствуване на подхода и формите на работа на партийния комитет и първичните организации с ръководителите. Сега оценките за тяхната дейност се изготвят на основата на резултатите от всестранното развитие и усъвършенствуване дейността на колектива, който ръководят.

Насоките, дадени в характеристиките, залегнаха в плана за социалното развитие на колектива. За тяхното изпълнение партийният комитет осъществява ефикасен контрол и висока взискателност. Резултатът! Над 40 на сто от членовете на колектива живеят във ведомствени жилища. Разработеният и въведеният в действие статут за разпределение на ведомственото жилищен фонд сполучливо съчетава обществените с личните интереси и оказва силно възпитателно въздействие.

За децата на работниците и служителите в основни линии са осигурени места в детските заведения. За насърчаване раждаемостта всички семейства с три и повече деца се настаняват с предимство в подходящи жилища. Осигурена е издръжката на всяко трето дете в детските заведения. На бъдещите майки се дава безплатна закуска.

Digitized by Google

Полагат се грижи за подобряване на битовото и културното обслужване на трудещите се. Освен реконструкцията на комбинатския стол се изградиха още 4 модерни столови в основните производства. По този начин се осигурява закуска, обяд и вечеря за над 3000 души, включително и за смените. Със собствени сили и средства изградихме битово-търговски център. В района на комбината работят и три павилиона. Всяка година за една трета от колектива се осигуряват карти за почивка от комбинатския профкомитет за море, балкан и балнеосанаториуми, където работниците възстановяват своите сили, укрепват здравето си.

В дома на културата при комбината освен самодейните състави функционират и 3 детски музикални школи, кръжоци по интереси и др. за децата на нашите работници и служители.

Дългогодишната и разностранната работа за изпраждането, развитието и укрепването на трудовия колектив доведе до повишаване творчеството, дръзновението и инициативността на трудещите се. В резултат на разгърналото се социалистическо съревнование, на изучаването и прилагането на челния опит успешно изпълнихме задачите за трите години на седмата петилетка. Под ръководството на първичните организации се извърши интензификация на производството „Диметилтерефталат", реконструкция и модернизация на цеховете „Поликондензация", „Овлакняване" и „Дообработка", с което се увеличи производителността на инсталациите на ДМТ с 86 на сто и на полиестерните влакна с 50 на сто. Колективът стана инициатор на редица високопатриотични почини: за превръщане на неизбежните технологични отпадъци в продукти с висока потребителна стойност, за работа в стеснени граници на технологичните параметри, за засилване договорната основа на съревнованието на базата на мултипликационния подход.

Партийният комитет и стопанското ръководство конкретно подходиха и при формирането и утвърждаването на младия колектив на новия завод за полиестерна коприна. Преди всичко се направи щателен подбор на най-добрите работници и специалисти от комбината. Повечето от тях са комунисти, които станаха ядро на новия колектив и пренесоха в него всичко положително. Успоредно с това една част от бъдещите кадри се обучаваха при фирмите доставчици.

При монтажа на завода изпратихме и част от поддържащия персонал на комбината като основно ядро на бъдещия колектив. Този начин на работа има голямо предимство, участвуващите в монтажа работници практически преминават етапа на предварителното обучение, което е много целесъобразно с оглед на бъдещата експлоатация и поддръжка на новото модерно оборудване.

* * *

След Националната партийна конференция (1978 г.) партийният комитет, първичните организации, стопанското ръководство и обществените организации отделиха голямо внимание за **повишаване на социалната активност на трудовите колективи.** Изходно начало беше обстоятелството, че основните черти на комбинатската среда осигуряват обективни възможности за формиране на социалистическо нравствено съзнание и поведение. Стремежът е да се оптимизира тяхното въздействие. За целта усилията се насочиха към изучаване потребностите на хората и своевременното им задоволяване, към откриване на отрицателните явления и конкретна работа за тяхното преодоляване. Това обаче може да стане само тогава, когато се разполага с необходимата обективна, научна информация, която да отразява както положителните, така и отрицателните тенденции в развитието на колектива.

Какво предприехме? През 1978 г. партийният комитет съвместно с окръжното социологическо дружество и специалисти от ЦК на БКП изследва в колектива въздействието на

Digitized by Google

отговорността на комунистите пред колектива.

Подобри се и образователното равнище на трудовия колектив. Докато през 1970 г. работниците с основно образование бяха 46 на сто, през 1979 г. намаляха на 34 на сто. Досега повишиха образованието си в ПУЦ 177 работници и служители, а 700 — квалификацията си. В момента по задочен път във ВУЗ се учат 47 човека, а в средни технически училища — 24. Сега 50 на сто от колектива и 70 на сто от комунистите са с висока квалификация, а с ниска — 28 на сто от колектива и 8 на сто от комунистите.

Издигна се авторитетът и авангардната роля на комунистите при изпълнението на производствените и политическите задачи. Сега 80 на сто от комунистите са овладели професии, които им дават възможност да работят на две и повече работни места. Със своя личен пример те увличат трудещите се за решаване на задачите. Това постигаме и чрез засилване на партийното ядро в обществените организации, 80 на сто от техния актив са комунисти.

Данните от характеристиките подсказаха необходимостта на преден план да излезе проблемът за работата на партийния комитет и първичните организации със стопанските ръководители. Опитът в комбината показа, че в онези колективи, чиито ръководители са не само добри специалисти, но и възпитатели, работите вървят по-добре, отколкото там, където ръководителят е много добър специалист, но не обръща достатъчно внимание на възпитателната работа с хората, не се опира напълно на обществено-политическите организации, не отдава необходимото значение на влиянието на средата върху социално-психическия климат в колектива и не работи за неговото подобряване. Ето защо партийният комитет и първичните организации непрекъснато завишават взискателността и контрола над дейността на ръководителите, обогатяват формите на работа с тях. Преди всичко се повиши критерият за оценка на делата им, усъвършенствува се работата по подбора, разпределението, обучението и възпитанието им. Успешно се изпълнява и програмата на партийния комитет за обучението на ръководителите, в която основно място заемат въпросите на управлението, на педагогическите и психологическите похвати в управленческата дейност. За тази цел е изграден и съвет на преките ръководители. Съвместно с научни работници се организираха научно-практически конференции на тема: „Прекият ръководител — организатор на производството и възпитател на колектива". На тези конференции се обобщи положителният опит, направиха се анализи, изводи, оценки и се дадоха насоки за издигане равнището на идейновъзпитателната работа на първичните организации с ръководителите и на ръководителите с колективите. Те допринесоха за усъвършенствуване на подхода и формите на работа на партийния комитет и първичните организации с ръководителите. Сега оценките за тяхната дейност се изготвят на основата на резултатите от всестранното развитие и усъвършенствуване дейността на колектива, който ръководят.

Насоките, дадени в характеристиките, залегнаха в плана за социалното развитие на колектива. За тяхното изпълнение партийният комитет осъществява ефикасен контрол и висока взискателност. Резултатът! Над 40 на сто от членовете на колектива живеят във ведомствени жилища. Разработеният и въведеният в действие статут за разпределение на ведомствения жилищен фонд сполучливо съчетава обществените с личните интереси и оказва силно възпитателно въздействие.

За децата на работниците и служителите в основни линии са осигурени места в детските заведения. За насърчаване раждаемостта всички семейства с три и повече деца се настаняват с предимство в подходящи жилища. Осигурена е издръжката на всяко трето дете в детските заведения. На бъдещите майки се дава безплатна закуска.

Digitized by Google

Полагат се грижи за подобряване на битовото и културното обслужване на трудещите се. Освен реконструкцията на комбинатския стол се изградиха още 4 модерни столови в основните производства. По този начин се осигурява закуска, обяд и вечеря за над 3000 души, включително и за смените. Със собствени сили и средства изградихме битово-търговски център. В района на комбината работят и три павилиона. Всяка година за една трета от колектива се осигуряват карти за почивка от комбинатския профкомитет за море, балкан и балнеосанаториуми, където работниците възстановяват своите сили, укрепват здравето си.

В дома на културата при комбината освен самодейните състави функционират и 3 детски музикални школи, кръжоци по интереси и др. за децата на нашите работници и служители.

Дългогодишната и разностранната работа за изграждането, развитието и укрепването на трудовия колектив доведе до повишаване творчеството, дръзновението и инициативността на трудещите се. В резултат на разгърналото се социалистическо съревнование, на изучаването и прилагането на челния опит успешно изпълнихме задачите за трите години на седмата петилетка. Под ръководството на първичните организации се извърши интензификация на производството „Диметилтерефталат", реконструкция и модернизация на цеховете „Поликондензация", „Овлакняване" и „Дообработка", с което се увеличи производителността на инсталациите на ДМТ с 86 на сто и на полиестерните влакна с 50 на сто. Колективът стана инициатор на редица високопатриотични почини: за превръщане на неизбежните технологични отпадъци в продукти с висока потребителна стойност, за работа в стеснени граници на технологичните параметри, за засилване договорната основа на съревнованието на базата на мултипликационния подход.

Партийният комитет и стопанското ръководство конкретно подходиха и при формирането и утвърждаването на младия колектив на новия завод за полиестерна коприна. Преди всичко се направи щателен подбор на най-добрите работници и специалисти от комбината. Повечето от тях са комунисти, които станаха ядро на новия колектив и пренесоха в него всичко положително. Успоредно с това една част от бъдещите кадри се обучаваха при фирмите доставчици.

При монтажа на завода изпратихме и част от поддържащия персонал на комбината като основно ядро на бъдещия колектив. Този начин на работа има голямо предимство, участвуващите в монтажа работници практически преминават етапа на предварителното обучение, което е много целесъобразно с оглед на бъдещата експлоатация и поддръжка на новото модерно оборудване.

* * *

След Националната партийна конференция (1978 г.) партийният комитет, първичните организации, стопанското ръководство и обществените организации отделиха голямо внимание за **повишаване на социалната активност на трудовите колективи.** Изходно начало беше обстоятелството, че основните черти на комбинатската среда осигуряват обективни възможности за формиране на социалистическо нравствено съзнание и поведение. Стремежът е да се оптимизира тяхното въздействие. За целта усилията се насочиха към изучаване потребностите на хората и своевременното им задоволяване, към откриване на отрицателните явления и конкретна работа за тяхното преодоляване. Това обаче може да стане само тогава, когато се разполага с необходимата обективна, научна информация, която да отразява както положителните, така и отрицателните тенденции в развитието на колектива.

Какво предприехме? През 1978 г. партийният комитет съвместно с окръжното социологическо дружество и специалисти от ЦК на БКП изследва в колектива въздействието на

Digitized by Google

Този проблем разглеждахме и решавахме в два аспекта: от една страна, да се издига авторитетът на първичните партийни организации като политически ръководители на трудовите колективи и авангардната роля на комунистите; от друга страна, да се развива и укрепва трудовият колектив. За целта партийният комитет и първичните организации полагаха грижи за изучаване, прогнозиране и направляване процесите и явленията в колективите, като се държеше сметка преди всичко за обекта на политическата работа — човека, за многообразието на неговите връзки и обстановката, в която работи и живее, за социално-демографските, икономическите и психологическите особености, за професионалната подготовка и пр. Стремежът е да се възпитава трудовият колектив политически и идейно да израства и изпреварва традиционния ход на развитие. Такова равнище на колектива обаче не се получава от само себе си, а с целенасочена проучвателна, партийно-политическа, идейновъзпитателна и организаторска работа.

Какво предприехме? Цялостно и задълбочено проучихме теоретическите възможности на всеки производствен процес, най-добрите световни технико-икономически постижения, процесите, които се извършват в колектива. Направихме социологическо изследване, което обхвана 90 на сто от състава, редица анкети, допитвания до колективите по различни въпроси — производствени, социално-битови, възпитателни и др. Всичко това даде на партийния комитет, стопанското ръководство и обществените организации богата и обективна информация, която послужи да се постави на научна основа работата по развитието на трудовия колектив. Съобразно с партийните решения беше формулирана висока, ясна, мобилизираща колектива цел, която сочи главното и води до комплексно, а не частично решаване на проблемите на трудовия колектив и производството. Партийният комитет разработи и утвърди няколко програми: за модернизация и реконструкция; за достигане на световните показатели по техническото равнище и качеството на продукцията; за повишаване на квалификацията и икономическите знания на ръководните и изпълнителските кадри; за организация и ръководство на социалистическото съревнование; за изучаване и внедряване на челния опит; за укрепване на социалистическата дисциплина; за усъвършенствуване на възпитателната работа в трудовия колектив; генерална схема за развитие на комбината до 1990 година.

Основното в работата за усъвършенствуване на различните направления от многостранната дейност на партийната организация е стремежът да се активизират връзките с трудовия колектив, а оттук и въздействието върху него. Ефективна се оказа дейността на първичната организация в цех „Дообработка“, където се зароди идеята да се разработят социално-психологически характеристики на трудовите колективи, които в последствие се утвърдиха във всички първични партийни организации. В същата първична организация след Националното съвещание във Велико Търново заложихме опит за обединяване на социално-психологическата характеристика на колектива с характеристиката на партийната организация. Такива единни характеристики на първичната организация и трудовия колектив вече се разработват навсякъде в комбината.

С характеристиките си поставихме следните цели: да се създаде здрав социално-психически климат в трудовия колектив и на тази основа всеки негов член да се възпитава и бъде годен да изпълнява поставените от Партията задачи; да се анализира състоянието на първичните организации и трудовия колектив, като се определят насоките на тяхното развитие, които да станат програма за действие и на първичната организация, и на трудовия колектив; да се направи съпоставка между социалния и качествения състав на първичната пар-

Digitized by Google

тийна организация и съответния трудов колектив и на основата на изводите да се осигури такова развитие на партийната организация, което да я превърне в действено ръководно политическо ядро и първообраз на трудовия колектив; от състоянието на колективите, от способността им да изпълняват възложените им задачи да се правят изводи за деловите и политическите качества на ръководителите, а оттук субективният фактор да се привежда в съответствие с нарастващите задачи в изграждането на развитото социалистическо общество.

Единната характеристика на първичната партийна организация и трудовия колектив е разработена в пет раздела:

— **Социален и качествен състав на първичната партийна организация и трудовия колектив.** Тук се прави съпоставка на съставите по-образование, възраст, пол, социален произход и социално положение.

— **Състояние на вътрешноорганизационния живот.** В този раздел се дава оценка на партийната дейност — научност, вътрешнопартийна демокрация, стил и методи на работа, официални и неофициални взаимоотношения между комунистите, работа с кадрите.

— **Състояние и развитие на трудовите, социалните и възпитателните функции на трудовия колектив.** Прави се оценка на трудовата активност — квалификация на трудовия колектив, изпълнение на производствените задачи, челен опит както за колектива, така и за първичната организация и нейната роля за развитието на трудовите функции на колектива; **социално-битови условия** на колектива и приносът на първичната организация за изпълнение на социалната програма; **равнище на възпитателната работа в колектива.** Тук се оценява доколко и как се спазва трудовата и технологичната дисциплина от членовете на колектива и комунистите, взаимоотношенията в трудовия колектив и психологическата съвместимост, психологически анализ на контактите в колектива, конфликтните ситуации и разбор на техните причини. Дава се конкретна оценка на възпитателната работа на първичната организация, стопанските ръководители и обществените организации.

— **Задачи,** стоящи пред първичната партийна организация и трудовия колектив през годините на седмата петилетка.

— В края на всеки раздел се правят изводи. Въз основа на тях се формира последният раздел **насоки,** който е една комплексна боева програма на първичната партийна организация и колектива за регулиране на процесите в трудовия колектив и за тяхното по-нататъшно развитие.

* * *

Изготвянето на характеристиките в комбината се утвърди като форма и средство за укрепване, развитие и активизиране на трудовите колективи, за утвърждаване на първичните партийни организации като политически ядра и ръководители на колективите. Това се потвърждава от положителните резултати. Настъпиха изменения в социалния и качествения състав на партийната организация в комбината. Работническото ядро е 62 процента. Само за последните 3 години 81 на сто от новоприетите комунисти са работници, 16 на сто — ИТР, непосредствено заети в материалното производство, и само 3 на сто са служители. Над 80 на сто от приетите през 1977 и 1978 г. са комсомолци. Повиши се и образователното равнище на комунистите, сега 83 на сто са с висше, полувисше, средно и средно специално образование, а останалите 17 процента — с основно образование и те са предимно комунисти на над 40-годишна възраст.

Предварително обучаваме кандидатите за встъпване в редовете на БКП с помощта на партийния кабинет при комбината. Извеждаме опит в една първична партийна организация за приемане на комунисти на открити партийни събрания. Това до голяма степен издигна ролята на трудовия колектив и

Digitized by Google

отговорността на комунистите пред колектива.

Подобри се и образователното равнище на трудовия колектив. Докато през 1970 г. работниците с основно образование бяха 46 на сто, през 1979 г. намаляха на 34 на сто. Досега повишиха образованието си в ПУЦ 177 работници и служители, а 700 — квалификацията си. В момента по задочен път във ВУЗ се учат 47 човека, а в средни технически училища — 24. Сега 50 на сто от колектива и 70 на сто от комунистите са с висока квалификация, а с ниска — 28 на сто от колектива и 8 на сто от комунистите.

Издигна се авторитетът и авангардната роля на комунистите при изпълнението на производствените и политическите задачи. Сега 80 на сто от комунистите са овладели професии, които им дават възможност да работят на две и повече работни места. Със своя личен пример те увличат трудещите се за решаване на задачите. Това постигаме и чрез засилване на партийното ядро в обществените организации, 80 на сто от техния актив са комунисти.

Данните от характеристиките подсказаха необходимостта на преден план да излезе проблемът за работата на партийния комитет и първичните организации със стопанските ръководители. Опитът в комбината показа, че в онези колективи, чиито ръководители са не само добри специалисти, но и възпитатели, работите вървят по-добре, отколкото там, където ръководителят е много добър специалист, но не обръща достатъчно внимание на възпитателната работа с хората, не се опира напълно на обществено-политическите организации, не отдава необходимото значение на влиянието на средата върху социално-психическия климат в колектива и не работи за неговото подобряване. Ето защо партийният комитет и първичните организации непрекъснато завишават взискателността и контрола над дейността на ръководителите, обогатяват формите на работа с тях. Преди всичко се повиши критерият за оценка на делата им, усъвършенствува се работата по подбора, разпределението, обучението и възпитанието им. Успешно се изпълнява и програмата на партийния комитет за обучението на ръководителите, в която основно място заемат въпросите на управлението, на педагогическите и психологическите похвати в управленческата дейност. За тази цел е изграден и съвет на преките ръководители. Съвместно с научни работници се организираха научно-практически конференции на тема: „Прекият ръководител — организатор на производството и възпитател на колектива". На тези конференции се обобщи положителният опит, направиха се анализи, изводи, оценки и се дадоха насоки за издигане равнището на идейновъзпитателната работа на първичните организации с ръководителите и на ръководителите с колективите. Те допринесоха за усъвършенствуване на подхода и формите на работа на партийния комитет и първичните организации с ръководителите. Сега оценките за тяхната дейност се изготвят на основата на резултатите от всестранното развитие и усъвършенствуване дейността на колектива, който ръководят.

Насоките, дадени в характеристиките, залегнаха в плана за социалното развитие на колектива. За тяхното изпълнение партийният комитет осъществява ефикасен контрол и висока взискателност. Резултатът! Над 40 на сто от членовете на колектива живеят във ведомствени жилища. Разработеният и въведеният в действие статут за разпределение на ведомственния жилищен фонд сполучливо съчетава обществените с личните интереси и оказва силно възпитателно въздействие.

За децата на работниците и служителите в основни линии са осигурени места в детските заведения. За насърчаване раждаемостта всички семейства с три и повече деца се настаняват с предимство в подходящи жилища. Осигурена е издръжката на всяко трето дете в детските заведения. На бъдещите майки се дава безплатна закуска.

Digitized by Google

Полагат се грижи за подобряване на битовото и културното обслужване на трудещите се. Освен реконструкцията на комбинатския стол се изградиха още 4 модерни столови в основните производства. По този начин се осигурява закуска, обяд и вечеря за над 3000 души, включително и за смените. Със собствени сили и средства изградихме битово-търговски център. В района на комбината работят и три павилиона. Всяка година за една трета от колектива се осигуряват карти за почивка от комбинатския профкомитет за море, балкан и балнеосанаториуми, където работниците възстановяват своите сили, укрепват здравето си.

В дома на културата при комбината освен самодейните състави функционират и 3 детски музикални школи, кръжоци по интереси и др. за децата на нашите работници и служители.

Дългогодишната и разностранната работа за изпраждането, развитието и укрепването на трудовия колектив доведе до повишаване творчеството, дръзновението и инициативността на трудещите се. В резултат на разгърналото се социалистическо съревнование, на изучаването и прилагането на челния опит успешно изпълнихме задачите за трите години на седмата петилетка. Под ръководството на първичните организации се извърши интензификация на производството „Диметилтерефталат", реконструкция и модернизация на цеховете „Поликондензация", „Овлакняване" и „Дообработка", с което се увеличи производителността на инсталациите на ДМТ с 86 на сто и на полиестерните влакна с 50 на сто. Колективът стана инициатор на редица високопатриотични почини: за превръщане на неизбежните технологични отпадъци в продукти с висока потребителна стойност, за работа в стеснени граници на технологичните параметри, за засилване договорната основа на съревнованието на базата на мултипликационния подход.

Партийният комитет и стопанското ръководство конкретно подходиха и при формирането и утвърждаването на младия колектив на новия завод за полиестерна коприна. Преди всичко се направи щателен подбор на най-добрите работници и специалисти от комбината. Повечето от тях са комунисти, които станаха ядро на новия колектив и пренесоха в него всичко положително. Успоредно с това една част от бъдещите кадри се обучаваха при фирмите доставчици.

При монтажа на завода изпратихме и част от поддържащия персонал на комбината като основно ядро на бъдещия колектив. Този начин на работа има голямо предимство, участвуващите в монтажа работници практически преминават етапа на предварителното обучение, което е много целесъобразно с оглед на бъдещата експлоатация и поддръжка на новото модерно оборудване.

* * *

След Националната партийна конференция (1978 г.) партийният комитет, първичните организации, стопанското ръководство и обществените организации отделиха голямо внимание за **повишаване на социалната активност на трудовите колективи.** Изходно начало беше обстоятелството, че основните черти на комбинатската среда осигуряват обективни възможности за формиране на социалистическо нравствено съзнание и поведение. Стремежът е да се оптимизира тяхното въздействие. За целта усилията се насочиха към изучаване потребностите на хората и своевременното им задоволяване, към откриване на отрицателните явления и конкретна работа за тяхното преодоляване. Това обаче може да стане само тогава, когато се разполага с необходимата обективна, научна информация, която да отразява както положителните, така и отрицателните тенденции в развитието на колектива.

Какво предприехме? През 1978 г. партийният комитет съвместно с окръжното социологическо дружество и специалисти от ЦК на БКП изследва в колектива въздействието на

Digitized by Google

комбинатската среда за повишаване социалната активност на личността. Това ще ни помогне да разкрием всички фактори — обективни и субективни, които влияят върху активността на колектива; да оптимизираме въздействието на положителните и да ограничим влиянието на отрицателните фактори; да изучим потребностите на хората, причините, поради които те все още не се задоволяват и на тази основа да организираме работата си. Информацията сега се обобщава и анализира. На нейна основа ще разработим комплексна програма за развитие на трудовия колектив. През първото полугодие ще проведем и научно-практическа конференция. Всичко това ще помогне да издигнем активността както на отделната личност, така и на целия колектив, без което не бихме изпълнили сложните задачи, стоящи пред нас.

По-нататъшното нарастване на икономическите функции на трудовия колектив на настоящия етап е най-тясно свързано с усъвършенстването на организацията на труда и планирането. Синтезиран израз получиха тези проблеми в работата на комбинатската партийна организация след решенията на Националната партийна конференция. Основна цел, която си поставихме в разяснителната работа, беше всеки член на колектива да се убеди, че борбата за високо качество и висока ефективност обхваща всички етапи на производствения цикъл — от инженерния проект и планирането до готовата продукция.

Едно от задълженията пред всички нас беше при изготвянето на насрещния план специалистите и работниците, включени в отделните работни групи, обстойно да се запознаят с теоретическите и практическите постановки по разработване на инженерните мероприятия и инженерния проект. При обучението на работните групи беше обърнато внимание да се насочат главно към ефективното използване на трите основни фактора на производството — работната сила, средствата на труда и предметите на труда. В тази сфера се търсят резервите за изпълнение на задачите, произтичащи от контролните цифри и дългосрочните нормативи.

Много важна предпоставка за разработката на инженерните мероприятия, а оттук и на инженерния проект е наличието на одобрени нормативи за най-добрите световни постижения по отношение на техническото равнище на продукцията, качеството, разходните норми и обществената производителност на труда. Такива нормативи има от Министерството на химическата промишленост. В комбината счетохме, че те не са достатъчни, затова се възложи на специалистите от базата за развитие и внедряване да наберат допълнителни данни за най-добрите световни постижения, в това число и за материалните разходи.

С мерките за усъвършенстване на социалистическата организация на труда и плановото ръководство на икономиката се ангажираха творческите сили на работниците и специалистите. Породиха се много идеи, предложения, препоръки. Стигна се до инициативата „За нарастващ краен народностопански ефект чрез достигане и надвишаване на най-добрите световни технико-икономически показатели на производството“. По същество инициативата е нов подход в работата, осъществяват се практически мерки за превръщане на световните постижения в производството на полиестерни влакна в практика на всеки трудов колектив, на всеки работник и специалист.

Следващият момент в нашата работа по изграждане на насрещния план за двете години от седмата петилетка се свежда до следното: всеки работник и специалист да се запознае с утвърдените контролни цифри и дългосрочни нормативи. На събрания в микроколективите на тема: „Като се вземат предвид контролните цифри и дългосрочните нормативи, какво, как и докога да направим за реализиране на поставената цел“, детайлно беше изяснена структурата на производството през следващите години.

Digitized by Google

В отговор на изискването за спазване на демократичното начало при съставянето на плана от долу на горе възникна въпросът, как по-рационално да се ангажира всеки работник и специалист, целият колектив. Досегашната форма на участие на работниците и специалистите чрез анкетни листове и обещания, които се приемаха след съставянето на плана, имаше своите слабости и недостатъци. Правеха се стотици предложения за комплексно подобряване на работата, но недостатъчно се включваха отделното звено и отделният изпълнител за тяхното реализиране. В повечето случаи се искаше от тях, а малко се търсеха вътрешните резерви на бригадата, смяната, цеха за изпълнение на предложенията. За преодоляване на тези слабости като основна форма за включването на работниците и специалистите се прие разработването на лични и колективни творчески планове. На тази форма на участие във формирането на насрещния план на комбината отдаваме голямо значение. Защото, ако приемем, че основа на насрещния план е инженерчият проект, то личните и колективните творчески планове са съставна част на инженерния проект.

Предприе се и масова и конкретна индивидуална работа за изясняване пред трудещите се политическото, икономическото, социалното и идеологическото значение на разработката и изпълнението на творческите планове. Разясниха се още веднъж контролните цифри и дългосрочните нормативи и пр.

За упражняване на контрол и оказване на помощ на отделните работни групи и комисии по производства връчихме партийни поръчения на заместник-директорите, членовете на партийния комитет, профкомитета и комбинатския комитет на ДКМС, началниците на отделите и др. Тяхната задача беше да помагат на бригадите, смените и цеховете да приемат ефективни организационно-технически мероприятия, които да са по силите на отделните звена и на комбината като цяло. Целта беше да се избягнат формализмът и бездушието. Показателите, които се предвиждат в творческите планове на смените, бригадите, работниците и специалистите, най-плътно се доближават до задачите, които постави Националната партийна конференция. В разработените 161 колективни и 248 лични творчески планове има над 1000 рационални предложения за повишаване ефективността и качеството, залегнали в насрещния план на комбината.

Курсът за висока ефективност и качество изисква нов подход както в организацията на производството, труда и управлението на икономиката, така и в идейно-политическото осигуряване на социално-икономическите задачи и формирането на личността. Това ни задължава още по-целенасочено да използваме възпитателните функции на трудовите колективи, тясно да съчетаваме масово-политическата с културно-масовата работа. За целта се осъществяват най-тесни връзки между отделните колективи и дома за култура, в резултат на което се засили идейната страна и емоционалният заряд на вечерите на първенците, колективите, наставниците, ветераните на химията, ритуалите за встъпване в редовете на работническата класа и др.

Разбира се, и при нас не всичко върви гладко, все още съществуват нерешени въпроси, които до голяма степен затрудняват работата по развитието на трудовия колектив.

Какво главно ни смущава? Нередовно и недостатъчно е снабдяването в последно време със суровини — предимно етилен гликол, шпули и др. Комбинатът не разполага със собствена почивна база въпреки дългогодишните настоявания и искания, което затруднява да се решават цялостно въпросите на отдиха на трудещите се. Все още се срещат ръководители, които подценяват значението на идейновъзпитателната работа с хората, в техния стил и методи на работа преобладава административният подход и пр.

Digitized by Google

Сега усилията на първичните партийни организации са насочени главно към изпълнение на задачите, поставени от Националната партийна конференция, а именно: усъвършенстване на бригадната организация на труда, комплексно прилагане на новата организация на работната заплата, формиране на дееспособни трудови колективи в Завода за полиестерна коприна, довеждане докрай преустройството на идейновъзпитателната работа сред трудещите се, по-пълно прилагане на комплексния подход при планиране развитието на трудовия колектив и пр. Стремежът е чрез непрекъснато подобряване на стила и методите на работа и ръководство на трудовия колектив да създадем условия за повишаване на социалната активност на хората за реализиране на партийните предначертания.

ВЗАИМООТНОШЕНИЯТА В ПЪРВИЧНАТА ОРГАНИЗАЦИЯ И КОЛЕКТИВА

НЕДЯЛКА ГЪРДЕВА
секретар на първичната партийна организация при отдел „Енергиен"

Партийната организация е авангард на трудовия колектив. Тя е призвана умело да направлява цялостния му живот, да създава творческа атмосфера, да формира такива взаимоотношения между хората, в резултат на които те да разгръщат своите способности, да повишават своята социална активност. За да изгражда такива качества, първичната организация следва сама да ги притежава. Защото взаимоотношенията в колектива преди всичко са отражение на взаимоотношенията между комунистите, между тях и безпартийните.

Нашата първична партийна организация се стреми да подобрява своя социален и качествен състав, да издига своя авторитет чрез повишаване авангардната роля на комунистите. В това отношение подхождаме комплексно, защото комунистът освен задължения към партийната организация и трудовия колектив има и свой личен живот, свое семейство, свои проблеми.

Какво правим? Непрекъснато воюваме и отстраняваме пропуските и слабостите в поведението и действията на комунистите, държим в свои ръце конфликтните ситуации, предотвратяваме ги, направляваме ги, решаваме ги съобразно партийните принципи и норми на партиен живот. Така създаваме предпоставки за формиране на взаимоотношения на другарство и сътрудничество. Положителна роля в това направление играят разговорите във връзка със замяната на партийните членски книжки. Индивидуалните беседи, проучванията на изявите на комуниста и влиянието на окръжаващата го среда дадоха възможност да вникнем в неговия многостранен живот. Това позволи да завишим взискателността към всеки. Многократните другарски забележки и отправената критика намериха израз в строгото, но справедливо решение на първичната организация да се отсрочи замяната

Digitized by Google

на членските книжки на някои комунисти.

Ето един пример. Партиен член, началник на смяна в ТЕЦ, пристига една сутрин в комбината и поема работата. Негов подчинен закъснява поради това, че пътува от село, а пътищата били затрупани със сняг. Премръзнал от студ, работникът пристига на работното си място и началникът на смяната му нарежда да обиколи съоръженията. Той отказва, защото трябвало преди това да се сгрее. Началникът на смяната обаче се ядосва и му казва да напусне работа и да си замине, същевременно се обръща и към началника на цеха. Последният идва, проучва как стоят нещата и преценява, че работникът не е виновен и му казва да не си отива, а да остане да работи. Тогава началникът на смяната заявява: „Ако той не напусне, аз ще си отида!“ И си заминава, оставяйки смяната и съоръженията без надзор.

Аз като секретар на първичната организация лично водих разговор с този комунист. Партийното бюро — също. Разгледахме поведението му и на партийно събрание. Когато дойде реда да решаваме въпроса за новата му партийна членска книжка, отсрочихме замяната за това, че той като комунист дава лош пример със своето поведение и създава конфликтни ситуации в колектива.

Благодарение на постоянството в работата на партийното бюро и първичната организация, на взискателността и принципността се създават добри условия и другарски взаимоотношения, които се пренасят и утвърждават и в трудовия колектив. Тези отношения доведоха до намаляване на дисциплинарните наказания, повиши се качеството на произвежданата пара, различните видове води, енергия и извършваните ремонти.

Това, разбира се, не означава, че в живота и дейността на първичната партийна организация няма негативни моменти. Напротив! Години наред не можем докрай да се преборим с пасивността на някои

комунисти. И ако тази пасивност при единични случаи успяваме да компенсираме с активното участие на болшинството от комунистите, то нейното отрицателно влияние си остава върху отделни членове на колектива, с които комунистът е в контакт. Тревожи ни това, че последователно предприемаме мерки спрямо такива комунисти, но резултати, каквито бихме желали да постигнем, не винаги успяваме. Не искам да кажа, че такива изпитани форми като беседи, поръчения, другарска критика и пр. не сме използвали достатъчно и не са ефективни. Те имат своето положително отражение, друг е въпросът доколко резултатно въздействуват за повишаване на активността на комунистите. Може би не ни достига умение винаги да вникваме в душевността на човека, да разберем неговите нужди и индивидуални особености, които му пречат да се изяви. Тревожат ни случаите, когато пасивността на комуниста влияе върху трудовата му дейност, когато отделни комунисти, погрешно тълкувайки своите права и задължения, напускат работните си места и тръгват да търсят „истината“ по пътя на саморазправата, пренебрегвайки първичната партийна организация. В такива случаи сме строги и непримирими.

Партийната организация организира разговор на тема „Комунистът — образец на човека от ут-

Digitized by Google

решния ден!" Направихме оценки и самооценки на комунистите. При подготовката на материалите и обсъжданията в партийното бюро и в събранията на първичната организация се изявиха различни случаи. Комунистите сами посочваха някои негативни страни от своята дейност, свързани с производството, поведението им, взаимоотношенията им и пр. На някои това не се хареса, защото в очите им се казваше истината. Други проявяваха пасивност с цел да не си влошат отношенията със своите колеги. Това обикновено се случваше, когато се критикуваше някой стопански ръководител. Предпочитаха да си кротуват.

Партийното бюро не стоеше настрани от тези ситуации, стремеше се да вникне в същността им, да разбере причините, да раздвижи комунистите, да ги направи по-активни. Какво направихме? Разговаряхме поотделно с всички, питахме ги защо не вземат участие, когато се обсъжда въпросът за прекия им ръководител. Те отговаряха, че после щял да ги подгони. Питаме: имало ли е такъв случай! Отговарят, че не е имало, но може да се случи. Беседвахме и със стопанските ръководители — да не би те да потискат критиката! Разбира се, имаше и случаи, когато работници комунисти хвалеха своите ръководители, за да направят добро впечатление. С тях също водихме разговори, стремяхме се да ги убедим, че неправилно постъпват.

Системно и последователно работим за отстраняване на някои отрицателни явления като инертност, неспазване на вътрешния ред, заядливост, незаинтересованост към обществено-политическия живот, злоупотреби и др. За носителите на такива качества и прояви се създава нетърпима обстановка и все по-рядко започнаха да се срещат и случват. В борбата с тях се стремим да приобщаваме всички членове на колектива. Главно внимание обаче обръщаме на личния пример на комуниста. В членовете на първичната организация, независимо каква длъжност заемат, работниците виждат носителите на комунистическите нравствени добродетели, учат се от техния пример в труда, обществения и личния живот.

Успех в работата на първичната партийна организация и отделните комунисти е приобщаването на някои млади хора с неустойчиви трудови навици, неугледен външен вид, резултат от липса на усет към красивото в поведението и облеклото. Чрез ежедневни контакти на добри работници с новопостъпили младежи и други, които не се съобразяваха с естеството на работата, с изискванията на техническата безопасност и противопожарната охрана, те бяха принудени да скъсат със своите привички, свързани с живота им извън комбината. Въпреки това не можем да кажем, че всички комунисти достатъчно настойчиво и своевременно реагират на отрицателните прояви. За това говори и фактът, че те от време на време се появяват в отделни колективи, наблюдават се в определен кръг от млади хора.

Следвайки своя постоянен стремеж за обективност и принципност в отношенията между трудещите се, партийното и стопанското ръководство на комбината преразгледаха системата за разпределение на ведомствения жилищен фонд и изработиха правила, чрез които комплексно се подхожда при решаването на жилищните проблеми. Тук много важен момент е предоставеното право на партийните и стопанските ръководства по производствени звена да изграждат комисии, които имат възможност персонално да обсъждат кандидатурите за жилища. Използвайки това право, стремим се да подхождаме принципно при определяне на нуждаещите се, съобразяваме се с трудовата дейност на кандидата, със сложността на работата, която извършва, с участието му в обществено-политическия живот на колектива и пр., без да се пренебрегват условията, при които живее неговото семейство. Всичко това ни позволява да поддържаме ведър социално-психически климат, да не допускаме

Digitized by Google

поводи за влошаване на взаимоотношенията в колектива. Засиленият обществен момент при разпределението на жилищата доведе до повишаване на обществено-политическата активност и на онези от колектива, които по една или друга причина не бяха достатъчно активни.

В стремежа си непрекъснато да усъвършенствува своята работа с трудовия колектив първичната партийна организация не пренебрегва нито един от факторите, влияещи върху взаимоотношенията в колектива, върху активността на неговите членове. Защото от социално-психическия климат, от създадените междуличностни отношения, от идейно-политическото изграждане на трудещите се в значителна степен зависи изпълнението на производствените задачи и възпитателното въздействие, което то оказва върху тях. Съобразявайки се с това обстоятелство, партийното бюро и първичната организация съсредоточиха своята дейност към повишаване ефективността на идейно-политическото и нравственото възпитание, на индивидуалната работа с членовете на колектива. Създадоха актив от комунисти и безпартийни, който насочиха към конкретна работа с всеки член на колектива, независимо от това дали е ръководител или обикновен работник. Формите на въздействие са най-различни — от личните беседи до колективните обсъждания и пр.

Голямо влияние върху трудовото възпитание и приобщаването на новите работници оказва специалният ритуал, с който се посрещат. Те се запознават с традициите в колектива, с успехите, които е постигнал. Така още от първия работен ден колективът въздействува върху новопостъпилите млади работници.

При нас се работи на колективна норма и това налага да се насочват усилията за формиране на високо съзнание и творческо отношение към труда. В тази организация на труда обаче се наблюдават редица недостатъци в трудовата дейност на отделни членове на колектива: пасивност към работата, нарушаване на трудовата и технологичната дисциплина липса на чувство за отговорност, несоциалистическо отношение към обществената собственост, бездействие за сметка на другите и пр. Сега с въвеждането на бригадната организация на труда и новата организация на работната заплата се създават предпоставки да се премахват тези негативни страни, да се повишава чувството за отговорност за крайния резултат от дейността на колектива.

Така от няколко години работим за регулиране на взаимоотношенията в първичната организация и трудовия колектив, за тяхното усъвършенствуване. В резултат на тази организация имаме конкретни, практически резултати. Те се изразяват в сплотеността на колектива и в изпълнението на производствения план. От десет години колективът не помни да не е изпълнил плана за месец, тримесечие или година. През 1978 година нарушенията на дисциплината са сведени до минимум и няма комунист с дисциплинарно наказание. Сега разработваме единна социално-психологическа характеристика на първичната партийна организация и трудовия колектив, чрез която ще можем да видим състоянието на взаимоотношенията и да вземем мерки за по-нататъшното им подобряване.

Много и разнообразни са формите, които първичната организация и партийното бюро използват в работата си за формиране на единен, дееспособен трудов колектив. Те вероятно се използват и от всички. За нас обаче е важно, че тези форми определено въздействуват за възпитание на колектива и той е с високо политическо съзнание. С него могат да се поемат много и отговорни задачи.

Digitized by Google

КЪМ СТОПАНСКИЯ РЪКОВОДИТЕЛ — С ДОВЕРИЕ И С ВЗИСКАТЕЛНОСТ

ГЕОРГИ РАДИЧЕВ

секретар на първичната партийна организация при РМЗ

В Ремонтно-механичния завод на комбината четвъртата година на петилетката започна много по-рано от календарната — планът за трите години бе изпълнен предсрочно по всички показатели. И това не е някакво изключение, в своята десетгодишна история колективът на завода не знае какво е неизпълнение на производствената програма.

Ще се спра на един от многото фактори, които влияят на добрите производствени резултати — на ролята на стопанския ръководител.

Грижата за укрепване на единоначалието в ръководството на стопанския живот в завода винаги е била основен, определящ елемент в цялостната дейност на партийното бюро и първичната партийна организация. В момента при нас работят 22 ръководни стопански кадри на различни равнища. От тях 16 или 73 на сто са комунисти, 9 или 41 на сто имат висше образование.

Партийното бюро и първичната организация се стремят, от една страна, да засилват идеологическия критерий, когато се оценяват резултатите от работата на ръководителите, а от друга, да повишават тяхната марксистко-ленинска, икономическа и професионална подготовка. Традиция стана при нас например на заседания на бюрото и на партийни събрания стопанските ръководители да се отчитат за изпълнението на задачите, включително и за участието си в идеологическата дейност, за възпитателното въздействие на управленческите решения.

В завода са утвърдени насоки за работата с ръководните стопански кадри, в това число и за тяхното обучение. Изграден е съвет на преките ръководители, чиято задача е да организира тези хора, да съдействува за тяхното обучение, да обменя положителен опит. Преди време подготвихме теоретико-практическа конференция на тема „Прекият ръководител — организатор на производството и възпитател на колектива". Конференцията ни помогна да направим извода, че нашите ръководни кадри са професионално добре подготвени, но им липсват управленчески навици и знания, не им достига и икономическа подготовка. Тогава партийното бюро реши в рамките на политическата учебна година да се сформира семинар със стопанските кадри по икономически проблеми на развитото социалистическо общество. Пропагандист на семинара стана директорът на завода, за пропагандисти на школата, в която бяха включени останалите комунисти, и на школите към профсъюзната и комсомол-

Digitized by Google

ската организация бяха определени също ръководни кадри. Какъв е ефектът от това? Сега икономическите въпроси на цеха, смяната, бригадата се решават много по-компетентно. Няма да бъде преувеличено, ако кажа, че у всеки ръководител се чувствува стремеж да предотвратява пропуските от дисциплинарен, технологичен или друг характер чрез икономически, а не чрез административни мерки, да търси възпитателния ефект на своите действия.

Не всичко, естествено, се постига лесно, без конфликти. Например когато партийното събрание трябваше да приеме преценка на един началник на смяна във връзка със замяната на членската му книжка, няколко комунисти се изказаха против. Те се обосноваха, че въпросният другар не допринася за заздравяване на климата в колектива, проявява своеволия при определяне на трудовото възнаграждение на някои работници, държи се прекалено студено и строго с околните. Но това не беше съвсем справедливо. Не смятаме този ръководител за безупречен, обаче причините за конфликта бяха други. Началникът на смяната държи много на дисциплината. Редовно и точно отбелязва кога работниците закъсняват или напускат преждевременно работа, кога вътрешносменните престои са резултат на разтакаване, отчита самоотлъчките, пропуските по качеството и т. н. В края на месеца на събрание на колектива той изнася тези факти и предлага в рамките на определения фонд „Работна заплата" добре работилите да получат по-високо възнаграждение, а на онези, които са били небрежни или недисциплинирани, възнаграждението да се намали. Ясно е, че на хората, които бяха навикнали да получават наравно с другите и когато не са заслужили, това не се хареса. За съжаление сред тях имаше и комунисти — те именно се опитаха да променят оценката на събранието. Но и в този случай организацията прояви достатъчно зрелост и принципност и реши правилно въпроса.

Навременната подкрепа на решенията на ръководителя, стремежът на партийното бюро и първичната партийна организация с политически и идеологически средства да осигури изпълнението на тези решения се превръща в постоянен стил и метод на работа. Еднопосочността в действията на партийното и стопанското ръководство са сигурна предпоставка за успехите. Типичен пример са личните и колективните творчески планове за 1979 и 1980 година. Партийното бюро активно подкрепи предложенията на стопанското ръководство за подобряване на трудовата и технологичната дисциплина, за внедряването на бригадната организация на труда и бригадното заплащане, разгърна разяснителна работа в тази насока.

Или друг факт. Ръководството на цех „Химическо оборудване" излезе с мотивирано предложение пред стопанското ръководство и пред партийното бюро да се създаде разкройваческо хале с две бригади. Партийното бюро веднага обсъди и подкрепи предложението. С поръчения дългогодишни работници комунисти оглавиха бригадите. Резултатите не закъсняха: подобри се разкройката на материалите, повиши се производителността. Хиляди тонове метал са използвани пълноценно.

Особено силно се прояви ефективното взаимодействие между партийната организация, стопанското ръководство, профсъюзната и комсомолската организация, когато пред колектива беше поставен въпросът за реконструкция и модернизация на цеха за диметилтерефталат и за производство на съдове за Завода за полиестерна коприна. Под ръководството на първичната партийна организация бе извършена разнообразна, въздействуваща политико-възпитателна работа. Всеки член на колектива, всеки ръководител осмисли и осъзна голямото доверие, което ни бе гласувано. Партийното бюро, профкомитетът и комсомолският комитет работеха по съвместен план. Всеки комунист получи партийно поръчение. Отде-

Digitized by Google

лът за технически контрол се задължи да повиши операционния контрол, за да се отстраняват превантивно дефектите. Оценката, която партийната организация приемаше за работата на номенклатурните кадри и атестирането на специалистите, се свързваше най-вече с изпълнението на тази отговорна задача.

Много важни за единодействието между ръководството, за атмосферата в колектива са взаимоотношенията между партийния секретар и директора, между партийното бюро и стопанското ръководство. При нас тези взаимоотношения не пораждат остри проблеми. Партийното бюро подкрепя действията и проектите на директора и на останалите ръководители по основните въпроси на производството. Не се намесва грубо в тяхната работа, не се ангажира с несвойствени задачи. Всеки комунист е длъжен — за това той е получил и конкретно поръчение — да съдействува активно за внедряване на прогресивни технологии, за подобряване охраната на труда, икономия на материали, повишаване на коефициента за сменност и т. н.

Станало е практика при нас всяко тримесечие директорът да отчита на партийно събрание стопанските резултати. Анализират се допуснатите слабости и постиженията, преценява се изпълнението на набелязаните мероприятия, посочва се какъв дял има всеки ръководител за тези резултати. Необходимо е да отбележа, че добрите взаимоотношения при нас не се разбират като безкритичност, като ниска взискателност. Партийното бюро и първичната организация никога не отминават недостатъците в дейността на даден стопански ръководител. Така например за допуснати слабости при изпълнението на служебните задължения, за неумение да използва колективния ум, за нарушен психически климат в колектива, който ръководи, един началник на смяна в цех „Химическо оборудване" беше основателно критикуван и освободен от длъжност. Разбира се, към такива мерки прибягваме рядко, в крайни случаи, главната ни задача, главната ни грижа е да търсим пътища за стимулиране на творческите търсения на стопанските ръководители.

В разговора на тема „Комунистът — организатор, възпитател и образец на човека от утрешния ден" на критичен анализ беше подложено умението на всеки комунист и особено на комуниста ръководител да води колектива, неговия подход, политическите средства, с които си служи. След този разговор активността на стопанските ръководители, като се започне от директора и се стигне до бригадира, чувствително нарасна. За това напоследък особено допринася и замяната на партийните документи. Преценяват се деловите качества на ръководителя, неговото участие във вътрешнопартийния живот, неговите действия като политически деец, като възпитател на колектива.

Макар и рядко, случва се някои ръководители да бягат от отговорност, да я прехвърлят на подчинените си. Това личи особено, когато се появят смущения в снабдяването с материали за важни поръчки. В партийното бюро или в организацията разговаряме с такива ръководители, посочваме им грешките, помагаме им да разберат, че по този начин те сами подронват своя авторитет. Въпросът за личния пример на ръководителя, за това, как той със своя стил и методи на работа възпитава подчинените си, и сега е актуален за нас, по него нашата първична партийна организация има още какво да работи.

Проблемът за единоначалието има много аспекти. Става дума за работа с различни хора, всеки с особености в характера, във възпитанието, в подготовката, във възможностите. Нужен е наистина конкретен, диференциран подход, тук всякаква готова рецепта е безполезна. Кое е главното? Партийното бюро и първичната партийна организация да усъвършенствуват своята дейност по издигане равнището

Digitized by Google

и отговорността на стопанския ръководител. Това значи да полагаме грижи за правилния подбор на ръководните кадри. За тяхното възпитание. За израстването им като хора със знания и опит, с творчески ум и горещо сърце, способни трезво да преценяват и смело да поемат разумния риск на новаторските решения, никога да не забравят, че са не само организатори на производството, но и възпитатели на колектива.

Струва ми се, че ще бъде полезно част от тази дейност да се изнесе извън рамките на една първична организация, на един завод, на един комбинат. Уместно е например окръжният комитет на Партията и новият общински комитет на БКП в Ямбол да организират срещи на стопанските ръководители в по-голям мащаб, разговори по определени проблеми, обмяна на опит. Защото, както бе подчертано на Националната партийна конференция, социалната активност както на трудовите колективи, така и на отделния трудов човек е нужно своевременно да се оглавява, правилно да се ръководи и да се насочва.

ПО ДЕВИЗА НА ПЕТИЛЕТКАТА

ГЕОРГИ РУСЕВ
секретар на първичната партийна организация при ОП — ДМТ

Съвсем неотдавна нашата първична партийна организация навърши 10 години, колективът ни е малко „по-възрастен" — сега започва 13-та си година. Беше време, когато главната ни задача — освен опознаване на новата техника и технология и достигане проектните мощности на инсталацията за производство на диметилтерефталат, — се изразяваше и в създаване на работнически традиции в един съвсем нов колектив предимно от млади хора, току-що встъпили в редовете на работническата класа.

Сега ние с желание, енергия и умение осъществяваме инициативата на комбината, подета в чест на Националната партийна конференция — за нарастващ краен народностопански ефект чрез достигане и надвишаване на най-добрите световни технико-икономически показатели в производството. Ние поехме задължението да намалим разходните норми на основни суровини, материали и електрическа енергия и да произвеждаме само висококачествена продукция. Резултатите през четвъртото тримесечие на изминалата година показват, че сме изразходвали с 5 на сто по-малко основни суровини и продукцията ни е отбелязана със знака на високо качество. Или казано другояче, при нас девизът на петилетката — „Ефективност и качество, качество и ефективност!" — се защищава с дела.

Как можа да постигне това един колектив без достатъчно опит и

Digitized by Google

традиции, как можаха да завоюват професионално майсторство хора, които започнаха в професията почти с „а“ и „бе“? Без да слагам знак на пълно равенство между ефективността на производството и ефективността на политико-организаторската работа на комунистите, смятам обаче, че главната причина е именно там.

Партийната организация, партийното бюро се стремят да създават обстановка, при която да расте отговорността на непосредствените изпълнители за резултатите от тяхната производствена дейност; навреме да се поддържа и поощрява инициативата на хората, насочена към усъвършенствуване на производството, към предотвратяване и отстраняване на причините за лошото качество; у всекиго да се формира комунистическо отношение към труда.

Сполучлива форма за въвличането на целия колектив в управлението на производството, в активното търсене на допълнителни възможности за по-висок ръст на обществената производителност на труда и оттам за повишаване на жизненото равнище е насрещният план. Показателите на плана се определят на основата на индивидуалните социалистически обещания на работниците, на личните творчески планове на специалистите, на колективните обещания на бригадите. Партийната организация, която е в центъра на тази дейност, се убеди от опит, че хората, като участвуват в разработването на насрещните планове, по-добре вникват в механизма на планиране и управление, по-ясно осмислят своите задачи, своята отговорност за съдбата на производството. Проявявайки обаче по-голяма взискателност, трябва да подчертаем, че партийното бюро и първичната ни организация не са използвали всички възможности на масовата и индивидуалната работа, за да насочим вниманието, опита, инициативата на хората при изработването на насрещните планове главно към качествените показатели на производството, за да създадем потребност тези качествени показатели да характеризират обещанието на всеки колектив при нас, на всеки работник и специалист.

И по-рано въпросите на ефективността и качеството не са пренебрегвани. Но сега, след XI конгрес на Партията, те придобиха особена актуалност. По-отговорна стана и задачата на комунистите: към тях се прилагат по-високи изисквания — да бъдат там, където е най-трудно и най-отговорно, да проявяват творчество в работата, не само да работят добре, но и да увличат, да организират хората край тях.

Своята авангардна роля партийната организация и отделните нейни членове изпълняваха успешно в такъв важен момент, когато се осъществяваше интензификация на производството посредством модернизация и реконструкция, със собствени сили и средства, при това с най-малки капиталовложения, без спиране на производството. Комунистите от отдел „Механичен“ излязоха с инициатива — наред с поддържането на машините и апаратите в работещата инсталация да извършат и всички сложни операции по нейното усъвършенствуване. Целият колектив на обособеното производство за диметилтерефталат поде тяхната инициатива. Увлечени от примера на комунистите, работниците и специалистите работеха упорито, с цената на напрегнат труд, дори на безсънни нощи се стремяха към своята цел — капацитетът на инсталацията да се увеличи със 70 на сто. Нужно ли е да казвам, че колективът успешно се справи със задачата си?

Внедряването на най-новите постижения на научно-техническия прогрес, най-пълно използване на производствените мощности — този въпрос и сега не се снема от дневен ред. Комунистите, специалистите, целият колектив разбират, че да се изпълни девизът на петилетката значи непрекъснато да се усъвършенствува производството. Няма да изброявам всичко, което те успяха да направят — въвеждането на

Digitized by Google

нов вид смесен катализатор за процеса окисляване, подобряване на технологията на оксидацията и т. н. По-важното е, че начело на тази дейност стоят комунистите. По-важното е, че задачите, които партийната организация поставя, стигат до всеки човек. Използваме богатите възможности на индивидуалната работа, въздействуващата сила на партийните събрания, на събранията на колектива.

Поставяйки въпроса за качеството и ефективността на производството на събрания на организацията и на заседания на бюрото, в същото време ние работим и за повишаване на качествата и ефективността на самите събрания и заседания. При нас вече е утвърдена практика материалите за партийните събрания да се разработват задълбочено, с помощта на комисии от специалисти.

Засиленото внимание на първичната партийна организация към проблемите на икономиката се отрази и на характера на партийните поръчения. Много от тях са свързани пряко с производството. В периода на реконструкцията например на технолозите бяхме възложили наред с поддържането на инсталацията и воденето на технологичния режим да осигуряват попълен контрол върху заваръчните работи в инсталацията. С такива поръчения ние не дублирахме техните непосредствени производствени задачи — това бяха допълнителни задължения, много нужни, за да се осигури качество в работата. На днешния етап много поръчения са свързани с подготовката на младите кадри — не само професионална, а да се възпитават у тях добродетелите на класата. Още повече че организацията ни има добри възможности за това — от 36 комунисти 24 работят в нашето обособено производство над 10 години. И никак не е случайно, че от 18 наставника при нас 12 са членове на Партията.

Нарастващите с всяка година изисквания към качеството на труда означават и по-високи изисквания към политическата, професионалната и общообразователната подготовка на работниците и специалистите. За повишаването на тази подготовка са създадени курсове за преквалификация, школи за челен опит, професионално-учебен център, политически учебни звена. Комунистите са пример и в ученето, успешно усвояват втора и трета специалност, а партийното бюро и партийната организация проявяват висока взискателност за ефективността на различните форми за подготовка.

От началото на тази година комбинатът премина към комплексно прилагане на новата организация на труда. Това е труден период на преустройство. Изгражда се бригадна организация, поставя се началото на вътрешностопанската сметка. Широка разяснителна работа съпровожда тази дейност, за да разбере колективът, че така най-добре ще се съчетаят колективните и личните интереси. Наново поставяме въпроса за намаляване разходите за единица продукция, за пълно използване на техниката през цялото денонощие и при седемдневен режим на работа, за пълноценен труд през цялата смяна, за уплътняване на всеки работен час, на всяка работна минута. Всичко това е свързано с по-нататъшното издигане ръководната роля на първичната партийна организация, с нарастване на нейното умение да активизира и мобилизира колектива. Всичко това е свързано с издигане съзнателността на работниците и специалистите, творческата им роля в труда, активното им участие в управлението.

Колективният творчески план за двете последни години от петилетката е напрегнат. Предвижда се разходите на суровини, материали и електрическа енергия например да се намалят с 8 на сто, а капацитетът на инсталацията да се увеличи със 7 на сто. Но с много труд, с творчество и ентусиазъм, преодолявайки трудностите, колективът ще реализира този план — така както винаги е правил.

Digitized by Google

НЕЩАТНИЯТ ОТДЕЛ НА ГРАДСКИЯ КОМИТЕТ

Заседание на бюрото на Химкинския градски комитет на КПСС... Обсъжда се важен въпрос. Председателствуващият, първият секретар на комитета Анатолий Самоделов, дава думата на следващия за изказване:

— Има думата представителят на нещатния отдел на нашия комитет...

Думата „нещатен" често се чува в заседанията на градския партиен комитет, на неговото бюро и на пленумите, на различните партийни комисии. Обществени методически съвети, отдели на комитета, комисии... Тези форми на работата на комунистите, на активното им привличане в управлението на икономиката и обществения живот намират твърде широко приложение в практиката в нашия подмосковски град Химки.

1. МЕТОДИЧЕСКИЯТ СЪВЕТ ДЕЙСТВУВА

Повишаването на активността на първичните партийни организации, развитието на тяхната творческа активност — такава е една от най-важните задачи на вътрешнопартийната работа на съветските комунисти, на КПСС сега. Тя се решава по различни начини. В Химкинския градски комитет на КПСС за оказване системна и делова помощ на първичните партийни организации е създаден методически Съвет по партийно-организационната работа. Основни насоки на неговата работа са: изучаване, обобщаване и разпространяване на положителния опит в дейността на първичните и цеховите партийни организации, на партийните групи; провеждане на колективни и индивидуални консултации както в градския партиен комитет, така и в предприятията и учрежденията; оказване на действена помощ на партийните организации в подготовката и провеждането на научно-методически конференции и семинари; разработването на планове за партийната работа и т. н.

В състава на методическия съвет влизат секретари и членове на редица партийни комитети и партийни бюра в предприятията и учрежденията в града, както и други опитни комунисти, добре подготвени по проблемите на партийното строителство и партийния живот. Съветът се ръководи от първия секретар на комитета др. А. С. Самоделов.

Материално-техническа база на съвета стана кабинетът по партийно-организационната работа при градския партиен комитет. Тук можеш да се запознаеш с документите на конгресите на КПСС, с решенията на пленумите и с постановления на ЦК на КПСС, на областния и на градския партиен комитет. На специално табло е посочена подходяща литература по партийно-организационната и масово-политическата работа, на разположение са учебни пособия и планове, образци от документи, свързани с редовното водене на партийното стопанство, а и други материали.

— Съветът изучава и обобщава дейността на партийните организации по такива въпроси като практиката на провеждане на партийните събрания, разпределението на партийните поръчения и тяхното изпълнение, ръководството на обществените организации, контролът и проверката на изпълнението, възпитанието на младите комунисти и други — споделя А. С. Самоделов. — Подготвените от членовете на съвета материали, техните заключения, изводи и предложения са добра основа за обсъждане в заседанията на бюрото на комитета и на събрания на партийния актив, в научно-практически конференции. Например през миналогодишния месец март по задача, възложена от бюрото на комитета, съвместно със секцията за социологически изследвания членовете на методическия съвет проведоха анкета сред младите ко-

Материалът е написан за сп. „Партиен живот" чрез АПН.

Digitized by Google

мунисти. Резултатите от работата им залегнаха в основата на доклада и дискусиите в градската научно-практическа конференция по работата с младите комунисти. Обстойното обсъждане на този въпрос разкри не само положителните и поучителните страни, но и сериозни недостатъци в работата с младите комунисти. Това застави секретарите и ръководствата на някои партийни организации да преразгледат своите планове, да повишат ефективността на дейността си в това отношение.

Със знанието на градския комитет членовете на съвета системно посещават първични и цехови партийни организации, партийни групи. Главна цел на тези посещения е да се оказва практическа помощ на партийните организации и ръководства и най-вече на новоизбраните партийни ръководители.

По време на тези посещения всестранно се изучават полезните начинания на комунистите в предприятията и учрежденията. След това наученото се обобщава и препоръчва за разпространяване и в другите партийни организации в града и района.

Дейността на нещатния съвет по партийно-организационната работа, както и на съветите по работата сред населението по местоживеене, по икономическото образование на трудещите се, дава възможност да се събира и обобщава полезна информация и по този начин все по-ефективно да работят не само апаратът на градския партиен комитет, но и всички партийни организации и ръководства в града.

2. КОНКРЕТНО И ДЕЛОВО

Преди две години, който и да влезеше в магазините на Химки, не можеше да не забележи и това, че зад щандовете и касовите апарати заедно с опитните търговски работници работеха и млади продавачи и продавачки, юноши и девойки на ученическа възраст.

— Това наистина е така — усмихвайки се отбелязва Лена Петрова. — Тук ние прекарваме производствената си практика.

„Ние" — това са девойките и момчетата, които са решили, след като завършат училище, да постъпят на работа в търговията...

А защо Лена и нейните другарки са решили така? За това им решение твърде много е допринесла активната и системната дейност на нещатния отдел „Търговия" на Химкинския градски комитет на КПСС.

Отделът предложил и организирал с беседи и информации пред учащите се да излизат директорите и майсторите от учебния комбинат по търговия и обществено хранене, най-добрите продавачи и касиери от търговските заведения, готвачи, завършилите професионално-техническите училища и др. На такива срещи се водят задушевни разговори за професиите, за значението на труда на хората от сферата на обслужването, за живота на хората в града. По принцип в края на такива разговори се прожектира филмът: „Елате да се учите при нас", дело на учебния комбинат.

В средните училища в града и в района са оформени агитационни табла, в които се разказва за трудовите условия в търговските предприятия, за учебния процес в производствено-техническото училище, за възможностите за професионалното израстване на онези, които го завършват.

Благодарение на своевременната и съдържателна професионална ориентация през 1978 г. в комбината постъпиха 110 души. За следващата учебна година се предвижда да бъде открит и междуучилищен учебно-производствен комбинат по професионалната ориентация на младежите и девойките.

Нещатният отдел на комитета има и други немалки свои грижи. В частност инструкторите на отдела присъствуват на заседанията на обединените комитети на профсъюза на търговските работници и в общественото хранене още преди резултатите от социалистическото съревнование да бъдат поставени на обсъждане в бюрото на градския партиен комитет и в изпълкома на градския съвет на народните депутати. Това дава възможност работата на трудовите колективи да бъде оценявана задълбочено и обективно, вниманието на партийните организации и ръководства да бъде съсредоточено върху „тесните места" в сферата на търговията.

Предмет на особена грижа и системна работа на отдела стана по-нататъшното усъвършенствуване на прогресивните форми на обслужване на населението. Така относителният дял на стоките, които се продават по метода на самообслужването, общо за района е 85 на сто. Увеличи се и броят на предприятията, удостоени със звание за висока култура на обслужването.

3. СИГУРНИ ПРЕПОРЪКИ

В. Мареев, оператор в цеха за плоскости, където дървесинните плоскости се облицоват със специални покрития, дойде в бюрото на първичната партийна организация твърде озадачен. И започна, както се казва, още от прага:

— Нещо трябва да се направи. Та в нашия цех 25 на сто от плоскостите излизат второ качество, а в съседния цех всички плоскости се произвеждат със „Знак за качество". Срамно!... Та така ние проваляме добрите усилия на колегите от другите производствени звена, вредим на предприятието!... Докога?!...

Говореше работник, който в системата на научно-производственото обединение „Съюзнаучплитпром" е добре известен като много добър, отличен производственик и като активен комунист.

В партийното бюро безспорно също знаеха за този факт, но се отнасяха снизходително към слабостта на колектива: цехът е още млад, няма и година, откакто е усвоил проектната си мощност — разсъждаваха някои другари. Но излиза, че напраз-

Digitized by Google

но се съгласяваха с подобни „доводи“ на ръководството на цеха.

С въпроса се зае партийната комисия за контрол по качеството на продукцията. Въпросът беше изучен в самия цех всестранно и много задълбочено, а заключенията и предложенията на комисията станаха основа за решителни и съдържателни мерки. Сега цехът произвежда повече от 90 на сто първокачествена продукция.

Този пример свидетелствува за плодотворната работа на още една нещатна форма на работа — за работата на една комисия за партиен контрол над дейността на администрацията.

Както е известно, правото за такъв контрол е предоставено на партийните организации по силата на Устава на КПСС. Осъществяването на това право предвижда още повече да се повишава отговорността и активността на първичните партийни организации, да се засилва тяхната организаторска и политическа работа в трудовите колективи. Работата на тези комисии бива специализирана в най-различни области като: осъществяването на кадровата политика в предприятията; решаването на проблемите на научно-техническия прогрес; ръководството на социалистическото съревнование; подобряването на организацията на труда; борбата за икономии; използването на резервите в производството; комплексната борба за високо качество и ефективност и т. н.

Комисията по качеството и ефективността в обединение „Съюзнаучплитпром“ се състои от пет души. В нейния състав има другари от различните научни и производствени поделения на обединението. Това дава възможност различните сложни въпроси компетентно да се разглеждат. Комисията работи по план, който се съставя за всяко тримесечие и се съгласува с партийното бюро.

Успехът на работата на всеки обществен орган в голяма степен зависи от човека, който го оглавява. Иван Матюшин, който е председател на тази комисия, е човек опитен, той работи сериозно и с увлечение. За обсъждането на всеки въпрос, включен в плана, и за организиране работата по проучването му той се готви много отговорно. И затова обсъждането на въпросите не е повърхностно, а задълбочено, всестранно и проблемно. А това по правило е залог за висока действеност и на цялостната работа на комисията, на предложенията, които тя прави. Изучаването и обсъждането на работата в цеха за покритие на дървесинните плоскости много допринесе качеството на продукцията значително да се подобри.

Подобни комисии се създават и в цеховите партийни организации. По принцип в тях биват включвани най-вече комунисти, добри работници и активни общественици, които добре познават производството и могат да излязат с ценни предложения, с осъществяването на които ефективността на работата и качеството на продукцията чувствително се повишават. Обаче на тях не всякога се удава да приведат своите предложения в необходимата технически издържана форма. В такъв случай методическа помощ им оказва главната, заводската комисия, която работи под ръководството на партийното бюро в предприятието. Например по нейна препоръка партийното бюро обсъди работата на обществениците в цеха за плоскости от дървесинни стружки. Относно работата на цеховата комисия тогава бяха изказани редица сериозни бележки и предложения. А три месеца след това към този въпрос се върнаха още един път и повторно го обсъдиха. В резултат от всичко това положението се подобри.

* * *

Нов твърде важен импулс в развитието на общественото начало в партийния живот на съветските комунисти придадоха решенията на Ноемврийския (1978 г.) пленум на ЦК на КПСС. „Резултатите от петилетката и решаването на задачите, които се обсъждат на този пленум — отбеляза др. Л. И. Брежнев, — в огромна степен ще зависят от повишаването на боеспособността на всички партийни звена, от инициативите и отговорността на всеки комунист. Да бъдат мобилизирани още по-пълно творческите сили на народа, да бъдат намерени и използвани нови резерви за икономически растеж — ето каква е днес основата на основите за дейността на всички партийни организации и на всички членове на Партията.“[1]

Галина ШИНКАРЕНКО
заместник-редактор на градския
в. „Вперьод“ в гр. Химки край Москва

[1] В. „Работническо дело“ от 23. XI. 1978 г.

Digitized by Google

МЛАДОТО ПОПЪЛНЕНИЕ — ПРОБЛЕМИ, ОЧАКВАНИЯ

Във връзка със словото на др. Тодор Живков пред Третата национална конференция на младите литературни творци Политбюро на Централния комитет на БКП неотдавна прие решение: „Израстването и изявата на младите таланти — общопартийно, общонародно дело".

Българската комунистическа партия, се казва в решението, винаги е отделяла голямо внимание и е полагала специални грижи за идейно-политическото и професионалното формиране, за творческата и обществената изява на младите поколения в литературата и изкуството. Това е една от най-драгоценните благоевско-димитровски традиции на Партията, намерила по-нататъшно развитие и обогатяване в нейната априлска културна политика.

В решението е констатирано, че е натрупан богат опит, че се усъвършенствува работата на партийните и държавните органи и организации, на творческите съюзи и Димитровския комсомол, на културните институти и учебните заведения за възпитанието, израстването и изявата на младите таланти. Налице са добри обществени и материални условия за издигането на тази дейност на по-високо равнище.

Именно за тези възможности, за тази по-нататъшна крачка, за подтиците към една по-богата, по-многостранна, по-проникновена дейност за израстването и изявата на младите таланти в литературата и изкуството става дума в настоящата статия, която не е повече от едно обобщение, един анализ на мнения, становища, предложения на партийни секретари, заместник-партийни секретари, ректори и комсомолски деятели от някои висши учебни заведения и творчески съюзи.

Многостранни по своята същност и дълбочина, проблемите, заложени в решението, не могат да бъдат изчерпани. Не правим този опит. Маркираме само отделни негови страни. Защото богатството от идеи и насоки, съдържащи се в него, тепърва ще бъде преосмисляно, преоткривано, усвоявано и приемано като програма за действие от партийни бюра, ректорски съвети, комсомолски ръководства, клубове на културни дейци, ръководства на творчески съюзи. И всеки ще влага своя дял в реализирането на това решение било при издигането на равнището на учебновъзпитателния процес и органическото му свързване с теоретическата и практическата работа на Партията, било в процеса на подобряването на класово-партийното, патриотичното и интернационалното възпитание на младите творци, като се създават още по-широки възможности за изучаване героичната история на българския народ било в насочването на младата творческа генерация към по-дейно

Digitized by Google

участие във всенародното движение за естетическо възпитание, в практическото осъществяване на националната и регионалните програми за естетическо възпитание на народа и младежта.

●

Реализацията — алфа и омега на съществуването на творците.

Всеизвестна истина е, че като правило нашите най-големи поети са борци за национална и социална свобода. В наши дни тази формула има своето ясно звучене: за стойността на дадена изява съдим по факта — душата на поета дали е отворена за гражданските вълнения на века. Четейки Петко Братинов и Калин Донков, Лъчезар Еленков и Борис Вулджев, Борислав Геронтиев и Миряна Башева, Биньо Иванов и Георги Белев, ние не можем да не отговорим утвърдително.

В своята „Молитва от Ботев връх" Матей Шопкин пише:

„Моя древна земя, побеляла от кости и преспи,
моя гневна земя, почерняла от мъка и кръв—
дай ми оня бунтовен напев на хайдушките песни
и зеления пламък на знамето с български лев.
Дай ми тъмната болка на свойте безпаметни рани
и дълбокия плач на Марица, Огоста и Вит..."

Налице е една млада смяна, която дръзко проправя своя път, която е носителка на най-добрите черти на българската поетическа традиция.

Успоредно с това не липсват стихосбирки, плод на умозрително отношение към света, ярко афиширащи дребнотемие, словесен прах, оскъдна мисъл.

И се чуват съвети към втората група автори: да опознават живота на трудови колективи, да не затъват в преждевременна ранна професионализация. Съветът е пресилен във втората си част. Истинската професионализация не изключва, напротив, предполага връзки с живота. Без ранно професионализиране изобщо не може да се говори за поезия от истинска класа. Защото само самото пребиваване по строителните обекти и в центровете на селищните системи още няма да реши въпроса за качеството на поетичната продукция.

Кабинетът на младия писател отчита много маршрути, четения, срещи, разговори, заглавия... Сега според решението за израстването и изявата на младите таланти в литературата и изкуството кабинетът съсредоточава усилията си върху редица още неща, като усъвършенстване системата за материално и морално стимулиране на младите автори: по-нататъшно създаване на организационни предпоставки за тяхното идейно-творческо израстване, засилване на индивидуалната работа с отделния млад творец. Грижа на цялата общественост, тези проблеми са преди всичко грижа на комсомолските комитети и на творческите обединения на самата млада генерация.

Да вземем за пример изискването периодично да се организират творчески отчети на младите таланти пред трудовите колективи. С тази форма се цели да бъде подобрявана възпитателната работа сред младите творци за повишаване на тяхната гражданска отговорност пред народа — главния адресант и главния съдник на всяко художествено произведение.

Надеждни стъпки в тази насока направиха вече възпитаници на Художествената академия със своите две изложби отчети в Кремиковци на 5 ноември 1977 г. и на 14 декември 1978 година. През декември изложбата съвпадна с дните на работническата поезия и се превърна в голям културен празник.

Търсения от подобен род са и ежегодните прегледи на свободната и учебната работа на студентите, осъществявани посредством общоакадемичните изложби в залите на Съюза на българските художни-

Digitized by Google

ци, както и други групови и индивидуални изложби, организирани в Централния студентски дом, в Чехословашкия културен център, в отделни градове и села по време на летните бригади и пр. Оригинална проява на студентите е пленерът във Вършец, Михайловградски окръг. Участниците работят там ежегодно един месец, след което жури от академията и Съюза на българските художници оценява творбите. Прави се изложба, част от картините остават там в обособената вече студентска галерия. Друг филиал на академичния музей се създава в АПК—Първенец, Пловдивско.

Аналогични са изявите и на студентите от ВИТИЗ „Кръстьо Сарафов" както по време на летните трудови бригади, така и в реализирането на постановки в учебния театър.

Стои обаче въпросът за по-богата оценъчна дейност на всичко това с цел младите да участвуват все по-дейно във всенародното движение за естетическо възпитание, в практическото осъществяване на националната и регионалните програми за естетическо възпитание на народа и младежта. Извисяването на идейно-естетическите критерии към творчеството на младата творческа смяна несъмнено все повече ще подобрява качеството на техния труд.

Поставяни многократно, въпросите за гражданската позиция в творбите на младите, за изразяването чрез нея на неповторимата индивидуалност на авторовото виждане сега в новия партиен документ придобиват още по-определено звучене. В него се изразява становището, че от последователни класово-партийни позиции и с грижовно отношение критиката следва да утвърждава ярките идейно-естетически сполуки на младите творци, да подпомага техните плодотворни усилия за проникновено навлизане в големите проблеми на социалистическата действителност и за пресъздаване духовното богатство на съвременника, да сочи истински верния път за развитието на таланта — пътя на кръвна свързаност с политиката на Партията и живота на народа.

Защото еднакво вредно е както премълчаването на едни или други изяви на младите, така и необективното им прехвалване.

●

Както изтъква Георги Димитров, няма дарби, които да падат „като манни от небето". Необходим е упорит труд, за да може всяко дарование да се развива и да стане пълноценно.

Формулата за деветдесетте процента труд, съдържащ се в същността на таланта, е широко известна.

Но само това ли?

„Ние смятаме, че в проявяването на дарованието има известна методология" — твърди съветският академик Гурий Марчук.

Талантът е способен творчески да оценява всяка ситуация, той е нестандартен и неповторим, понякога парадоксално дързък, но неговото откриване и насочване не винаги е задача ясна и обикновена. Нещо повече — той често е жертва на „ситуации".

В градския комитет на Партията в Смолян ни разказаха какви неимоверни усилия им струва на специалистите — творци и педагози, партийни и комсомолски деятели — обективно да преценят кои деца трябва да бъдат насочени към художествената гимназия в окръжния център и към музикалното училище в Широка лъка. Тук преборването с позата, с родителските апетити, с местническите препоръки, с роднинските атестации не е факт за подценяване. Защото, както твърди професор Кирил Василев, откриването на таланта не е задача на посредствеността — нова заложба може да бъде открита само от предишна заложба.

Каква е практиката на две столични висши учебни заведения в

Digitized by Google

тази насока? Какво правят там за преодоляването на инерцията при подбора на кандидатите?

Стоян Домусчиев, секретар на партийното бюро във Висшия институт за изобразителни изкуства „Н. Павлович", доцент в катедрата по рисуване, твърди:

— Както се изтъква в решението на Централния комитет, все още няма научнообоснована система за ранното откриване, обучение и реализация на младите таланти. Не са решени редица сериозни проблеми за развитието на творчески заложби на децата и младежите в общообразователните училища и висшите учебни заведения по изкуствата. Какво точно се прави в художествената академия за преодоляването на тази слабост?

Стремежът е все повече академията да се превръща в методическо отношение в център на средните художествени училища от страната. Както е известно, това са художествената гимназия и гимназията за приложни изкуства в София, художествената гимназия в Толбухин, средното училище за дизайн в Казанлък, училището по старите занаяти в Смолян, за керамика в Троян, художественото училище в Котел, двете художествени гимназии в Пловдив (едната от които — за сценични кадри)... През миналата година за пръв път наши представители, командировани със заповеди от Комитета за култура, участвуваха в приемателните комисии. Това повиши прецизността при подбора. Енергична е нашата намеса и за подобряване качеството на учебните програми в средните училища с цел да не са особено претоварени техните възпитаници, да не се допуска повторение в проблематиката, да се осъществява последователност и приемственост в различните степени на обучението. Това по същество беше една предварителна работа по задачите, поставени в решението на Централния комитет, в което сред първоразредните задачи е поставена задачата да се осъществява интеграция и приемственост между началната, средната и висшата степен на образование по различните изкуства.

Подборът за висшия курс, самото влизане в художествената академия става посредством четири кръга. Това е сложна и трудоемка работа. Да вземем дори външната ѝ страна. Миналата година примерно кандидатите бяха 1500. Стативи, картони, модели, дежурства, съхраняване на работите при пълна анонимност... Много неща има около самия изпит. А като прибавим, че тази дейност е предшествувана от методически срещи на преподаватели—специалисти в профилираните гимназии, представете си как стои въпросът с тяхното време... Преди години биваха организирани и подготвителни курсове за кандидатите. Сега това не става главно по липса на база, на помещения...

Доцент Цветана Стоянова, заместник-секретар на партийното бюро във Висшия институт за театрално изкуство „Кр. Сарафов", изтъкна:

— Приемът все още в известна степен е субективен. Това е най-лаконичната фраза във връзка с въпроса, който ми поставяте. Разбира се, ролята на индивидуалния вкус на участника в приемателната комисия не може да се изключи, но нашият максимален стремеж е все повече да подобряваме системата за влизане в института. И на последното заседание на партийното бюро, когато обсъждахме нашите мероприятия по решението на Централния комитет за младите таланти в литературата и изкуството, основните изказвания бяха около откриването, обучението и реализацията. Защото какво е необходимо за едно младо дарование освен наличието, разбира се, на неговия талант, среда, възпитание, образование. Преди да го привлечем във висшето учебно заведение, ние сме изправени пред дилемата: как да открием това дарование. Направени бяха доста предложения в търсене на най-подходящия път за привличането при нас на най-способните.

Digitized by Google

Вече е хвърлен мост към средните реални училища. Режисьори помагат в самодейните изяви и, естествено, контактуват с младите. Оттук не могат да не дойдат резултати. Освен това установяваме връзки с окръзите, с местната общественост, с окръжните комитети на Комсомола. Тук също трябва да се засили обективността в оценката. Справедливостта в подбора, това е въпрос с много подвъпроси. Тук е необходим диференциран подход към кандидатите. Това се налага дори и поради най-обикновения факт, че ако в столицата и в окръжните центрове има дворци на пионерите, кръжоци, състави, сносна методическа помощ за начинаещите, в най-отдалечените села част от тези неща са изключени. Тук не предопределям нещата, просто изброявам обстоятелствата.

В тази насока решението на Централния комитет поставя задачата за подобряване работата по издирването, подготовката и приемането на кандидатите за учебните заведения по изкуствата от цялата страна, като се разширява мрежата от подготвителни курсове при професионалните културни институти, подготвителни класове и интернати при училищата по изкуствата. Подчертава се изискването да се регулира социалният състав на учащите се в учебните заведения по изкуствата, като се увеличава приемът на даровити деца и младежи от средата на работническата класа и селскостопанските труженици.

●

Трудностите, изникващи в този сложен процес на израстването и изявата на младите дарования, не са малобройни. Вредни наслоявания, инерция в практиката. Несъвършенства на учебните програми в средните и висшите учебни заведения по изкуствата.

Специалистите от ВИИИ „Н. Павлович" твърдят, че четиригодишното обучение на студентите, въведено напоследък в академията, е съвършено недостатъчен срок както по отношение на обема на теоретичния материал, така и по отношение на постепенността и последователността на уменията, които трябва да бъдат овладени. Самата същност на професията на художника изисква проницателно да се осмислят нещата, във всичко наоколо да се прониква дълбоко. Да се вижда не само общото, а и частното, не само тенденцията, облика на дадения факт, а и онова, което става в съзнанието, в същността на личностите, свързани с този факт.

Тези усилия не се добиват автоматически, но специалистите са категорични — по-продължителният срок на обучение ще помогне да се изграждат по-добри художници. Изменението на срока на обучение ще измени и съдържанието на учебните програми. Практиката показва, че предишните програми (академията съществува от 83 години) са били по-издържани. При петгодишно семестриално обучение за всички студенти и шест за особено надарените резултатите са се оказвали по-добри.

И в други насоки съществуват нерешени проблеми за младите кадри от изобразителните изкуства. Практиката показва, че търсенето на тези хора, заявките за млади специалисти, отправяни от заводи и АПК, са съвършено недостатъчни. В същото време редица щатни места за художници по инерция продължават да се заемат от самодейци, понякога от самозвани и елементарни изпълнители. Какъв вкус насаждат те, каква е ползата от техните усилия, каква е художествената стойност на произведенията им (количествено те разгръщат дейност)? Върху това партийните комитети и административните ръководства в предприятията често не се замислят, не изменят положението, не уволняват тези хора, за да назначат на техни места професионалисти. Някъде пък обявяват места. А практически длъжностите предварително са трансформирани в нещо друго. На специалиста се поставят някакви

Digitized by Google

тази насока? Какво правят там за преодоляването на инерцията при подбора на кандидатите?

Стоян Домусчиев, секретар на партийното бюро във Висшия институт за изобразителни изкуства „Н. Павлович", доцент в катедрата по рисуване, твърди:

— Както се изтъква в решението на Централния комитет, все още няма научнообоснована система за ранното откриване, обучение и реализация на младите таланти. Не са решени редица сериозни проблеми за развитието на творчески заложби на децата и младежите в общообразователните училища и висшите учебни заведения по изкуствата. Какво точно се прави в художествената академия за преодоляването на тази слабост?

Стремежът е все повече академията да се превръща в методическо отношение в център на средните художествени училища от страната. Както е известно, това са художествената гимназия и гимназията за приложни изкуства в София, художествената гимназия в Толбухин, средното училище за дизайн в Казанлък, училището по старите занаяти в Смолян, за керамика в Троян, художественото училище в Котел, двете художествени гимназии в Пловдив (едната от които — за сценични кадри)... През миналата година за пръв път наши представители, командировани със заповеди от Комитета за култура, участвуваха в приемателните комисии. Това повиши прецизността при подбора. Енергична е нашата намеса и за подобряване качеството на учебните програми в средните училища с цел да не са особено претоварени техните възпитаници, да не се допуска повторение в проблематиката, да се осъществява последователност и приемственост в различните степени на обучението. Това по същество беше една предварителна работа по задачите, поставени в решението на Централния комитет, в което сред първоразредните задачи е поставена задачата да се осъществява интеграция и приемственост между началната, средната и висшата степен на образование по различните изкуства.

Подборът за висшия курс, самото влизане в художествената академия става посредством четири кръга. Това е сложна и трудоемка работа. Да вземем дори външната й страна. Миналата година примерно кандидатите бяха 1500. Стативи, картони, модели, дежурства, съхраняване на работите при пълна анонимност...Много неща има около самия изпит. А като прибавим, че тази дейност е предшествувана от методически срещи на преподаватели—специалисти в профилираните гимназии, представете си как стои въпросът с тяхното време... Преди години биваха организирани и подготвителни курсове за кандидатите. Сега това не става главно по липса на база, на помещения...

Доцент Цветана Стоянова, заместник-секретар на партийното бюро във Висшия институт за театрално изкуство „Кр. Сарафов", изтъкна:

— Приемът все още в известна степен е субективен. Това е най-лаконичната фраза във връзка с въпроса, който ми поставяте. Разбира се, ролята на индивидуалния вкус на участника в приемателната комисия не може да се изключи, но нашият максимален стремеж е все повече да подобряваме системата за влизане в института. И на последното заседание на партийното бюро, когато обсъждахме нашите мероприятия по решението на Централния комитет за младите таланти в литературата и изкуството, основните изказвания бяха около откриването, обучението и реализацията. Защото какво е необходимо за едно младо дарование освен наличието, разбира се, на неговия талант, среда, възпитание, образование. Преди да го привлечем във висшето учебно заведение, ние сме изправени пред дилемата: как да открием това дарование. Направени бяха доста предложения в търсене на най-подходящия път за привличането при нас на най-способните.

Digitized by Google

Вече е хвърлен мост към средните реални училища. Режисьори помагат в самодейните изяви и, естествено, контактуват с младите. Оттук не могат да не дойдат резултати. Освен това установяваме връзки с окръзите, с местната общественост, с окръжните комитети на Комсомола. Тук също трябва да се засили обективността в оценката. Справедливостта в подбора, това е въпрос с много подвъпроси. Тук е необходим диференциран подход към кандидатите. Това се налага дори и поради най-обикновения факт, че ако в столицата и в окръжните центрове има дворци на пионерите, кръжоци, състави, сносна методическа помощ за начинаещите, в най-отдалечените села част от тези неща са изключени. Тук не предопределям нещата, просто изброявам обстоятелствата.

В тази насока решението на Централния комитет поставя задачата за подобряване работата по издирването, подготовката и приемането на кандидатите за учебните заведения по изкуствата от цялата страна, като се разширява мрежата от подготвителни курсове при професионалните културни институти, подготвителни класове и интернати при училищата по изкуствата. Подчертава се изискването да се регулира социалният състав на учащите се в учебните заведения по изкуствата, като се увеличава приемът на даровити деца и младежи от средата на работническата класа и селскостопанските труженици.

●

Трудностите, изникващи в този сложен процес на израстването и изявата на младите дарования, не са малобройни. Вредни наслоявания, инерция в практиката. Несъвършенства на учебните програми в средните и висшите учебни заведения по изкуствата.

Специалистите от ВИИИ „Н. Павлович" твърдят, че четиригодишното обучение на студентите, въведено напоследък в академията, е съвършено недостатъчен срок както по отношение на обема на теоретичния материал, така и по отношение на постепенността и последователността на уменията, които трябва да бъдат овладени. Самата същност на професията на художника изисква проницателно да се осмислят нещата, във всичко наоколо да се прониква дълбоко. Да се вижда не само общото, а и частното, не само тенденцията, облика на дадения факт, а и онова, което става в съзнанието, в същността на личностите, свързани с този факт.

Тези усилия не се добиват автоматически, но специалистите са категорични — по-продължителният срок на обучение ще помогне да се изграждат по-добри художници. Изменението на срока на обучение ще измени и съдържанието на учебните програми. Практиката показва, че предишните програми (академията съществува от 83 години) са били по-издържани. При петгодишно семестриално обучение за всички студенти и шест за особено надарените резултатите са се оказвали по-добри.

И в други насоки съществуват нерешени проблеми за младите кадри от изобразителните изкуства. Практиката показва, че търсенето на тези хора, заявките за млади специалисти, отправяни от заводи и АПК, са съвършено недостатъчни. В същото време редица щатни места за художници по инерция продължават да се заемат от самодейци, понякога от самозвани и елементарни изпълнители. Какъв вкус насаждат те, каква е ползата от техните усилия, каква е художествената стойност на произведенията им (количествено те разгръщат дейност)? Върху това партийните комитети и административните ръководства в предприятията често не се замислят, не изменят положението, не уволняват тези хора, за да назначат на техни места професионалисти. Някъде пък обявяват места. А практически длъжностите предварително са трансформирани в нещо друго. На специалиста се поставят някакви

Digitized by Google

странични изисквания, което също е подценяване на смисъла на този труд. За част от младите специалисти не се осигуряват ателиета, жилища.

В програмите по естетическо възпитание теоретически се залага много на качеството на естетическото обучение в училищата. Практиката на много места илюстрира обратна тенденция. Часовете по рисуване примерно понякога са поверявани на неспециалисти. Дори има случаи учители по физкултура да допълват норматива си с часове по рисуване.

Дело на цялата общественост, проблемите, поставени в решението на Централния комитет на БКП за младата творческа смяна, са преди всичко дело на партийните комитети и организации. Възпитанието на младите, обучението им, развитието им, идейно-политическото им израстване са задачи от първостепенна важност. От успешната реализация на програмите и мероприятията, които сега се разработват в изпълнение на предначертанията и идеите, заложени в решението, ще зависят понататъшните резултати на това важно общопартийно и общонародно дело — изграждането на младите творчески личности.

Милка РАЛЧЕВА

ПРОГРАМА ЗА ТВОРЧЕСТВО И ПОДЕМ

Един от основните проблеми, който стои пред Кремиковската партийна организация, е по-нататъшното издигане равнището на партийната грижа за Комсомола и младежта в духа на изискванията на Писмото на др. Тодор Живков до ЦК на ДКМС.

В борбата за революционното преобразование на света марксистко-ленинските партии винаги са обръщали и обръщат особено внимание на младежта, виждайки в нейно лице „част от революцията", на която е отредено да изиграе огромна роля в тази борба. Още през 1906 г., когато меншевиките упрекваха болшевиките, че в техните редове са приети много младежи, Ленин отговори: „Ние винаги ще бъдем партия на младежта на прогресивната класа".

На всеки партиен член, на всеки комсомолец е известна крилатата Ленинова фраза: „Ние сме партия на бъдещето, а бъдещето принадлежи на младежта".

Голямото внимание на Партията към младежта, към нейната организация — Комсомола, намира израз и в партийния Устав.

Комсомолът е единствената организация, за чиито взаимоотношения с Партията се говори в нейния Устав, отбелязва се, че той е самодейна организация на младежта, пръв помощник и резерв на Партията.

Комсомолът е единствената организация, на която е предоставено правото да дава препоръки за Партията, младежите до 22 години встъпват в Партията само ако са членове на Комсомола.

Заедно с Тезисите на ЦК на БКП за работата с младежта и Комсомола Писмото на др. Тодор Живков до ЦК на ДКМС представлява комплексна, дългосрочна и научнообоснована програма за работата с младежта и Комсомола.

* * *

„В светлината на измененията — се отбелязва в Писмото — във всестранния живот на страната и на задачите, които решаваме сега като партия и народ, се открояват и въпросите на младежта, на работата на Комсомола на съвременния етап."

Пленумът на Кремиковския РК на БКП прие разгърната програма

Digitized by Google

за изпълнение задачите, произтичащи от Писмото на др. Тодор Живков до ЦК на ДКМС, която отговаря до голяма степен на изискванията на съвременния етап, на новите възлови, кардинални проблеми, които сега излизат на преден план с младежта и в дейността на Комсомола.

Програмата, която прие пленумът на Кремиковския РК на БКП, цели да очертае основното съдържание на цялостната дейност на районната партийна организация, да осигури трайна основа за управление на процесите и тенденциите в развитието на младежта и Комсомола, като се ръководи от специфичните особености на района, свързани с неговата мащабност и проблеми, с мястото, което той заема в столицата.

Главната задача, която си поставя РК с програмата, е да се постигне в работата с младежта и Комсомола в района новият девиз, издигнат от др. Тодор Живков: „Учение и труд, жизнерадост и дръзновение".

Програмата се прие след най-широко обсъждане и разясняване на Писмото, след най-обстойно изслушване мнението на комунистите, комсомолците, на целия трудов колектив. За изучаване проблемите на младежта е била създадена цяла система. Много инициативи са осъществени от комсомолските организации в управлението на главния механик и Завода за строителни конструкции. В УГМ е въведена щафетна тетрадка за вписване на възникналите въпроси и предложения, а в ЗСК — успешно се прилага комсомолската пощенска кутия. Голяма роля са изиграли редицата пропагандни материали, радиопредаванията, в. „Кремиковски металург", комсомолските табла и пр.

Програмата се основава също така на конкретните мероприятия, които бяха приети и в много отношения вече се осъществяват от заводските и комбинатските партийни комитети, от първичните партийни организации. Тя се основава на първите положителни изменения, засягащи главно подобряването на подбора на кадрите при провеждане на отчетно-изборните събрания и конференции на комсомолските дружества и организации, на повишената роля и отговорност на комунистите, изпратени на работа в Комсомола. Програмата предвижда решителни мерки за утвърждаването на онези високи критерии към развитието на младежта, към работата с нея, за които в Писмото се казва, че трябва да бъдат ръководство за действие и едновременно с това мярка за нещата, мерило за вярна оценка на извършеното.

Първият раздел на програмата включва редица мероприятия, насочени, както и Писмото изисква, към многостранната и ефективна социална реализация на младежта в труда.

Младото поколение, учейки се от опита на по-старите, е длъжно да направи повече и по-хубаво от предхождащите поколения. Без това няма и не може да има движение напред. Съвременното производство, научно-техническият прогрес предявяват все нови и нови изисквания към тези, които създават машини, работят на тях, към тези, които управляват процеса на производството. На младите поколения е предопределено да участвуват в решаването на исторически задачи, органически да съединят постиженията на научно-техническата революция с преимуществата на социалистическия строй. Всичко това изисква повседневно и диференцирано внимание към възпитанието на младежта, от класови позиции да се решават нейните проблеми, да се усъвършенствува ръководството на Комсомола.

Ръководейки се от марксистко-ленинската теория, от постановките, дадени в Писмото, Кремиковският РК на БКП се е насочил на първо място към повишаване на трудовото възпитание и професионалното ориентиране на младежта. В това отношение в Програмата са за-

Digitized by Google

писани редица мерки със срокове и отговорници. За изпълнението на тия задачи ще се проучи и обобщи не само досегашният опит, но ще се осъществят редица експерименти, ще се създаде нов опит в условията на Кремиковския район, ще се изучава и прилага както нашият, така и богатият съветски опит. Предвиждат се редица мероприятия, които ще се проведат с комсомолската организация, с училищата, с родителите, със специалистите, майсторите, с орденоносците и наставниците, за да се използват най-рационално техните сили и възможности за работа с младежта и Комсомола. Редица мерки са набелязани за разгръщане на социалистическото съревнование, за изпълнение на насрещните планове, за подкрепа участието на младежите в движението „Младежки труд, учение и творчество — за високо качество и ефективност", за разширяване участието на младежта в комсомолските почини и инициативи. Особено внимание се обръща на по-нататъшното масовизиране на движението за техническо и научно творчество на младежта, за повишаване на неговата ефективност и качествен ръст.

В това отношение се предвижда съгласувано със съответните РК, вузовски, учрежденски и ученически комитети на ДКМС да се подготви програма за сътрудничество между клубовете на ТНТМ във ВУЗ, техникуми и институти от една страна и промишлените предприятия от района. За активното включване в изобретателската и рационализаторската дейност ще се приемат програми във всички предприятия за изпълнение задачите, поставени в програмата на Софийския ГК на БКП за подготовка и участие на младежта и децата в системата „Направи си сам."

Към изпълнението на тези огромни предначертания Кремиковски район не ще тръгне от голо поле. Известни са и широко се прилагат от младежта редица форми на трудова надпревара като движението „Младежки труд, учение и творчество — за високо качество и ефективност", отделните форми и направления на ТНТМ, инициативата „Младежки фонд VII петилетка", съревнованието за завоюване на званието „Млад качественик", както и движението, рожба на кремиковските младежи металурзи, „Да овладеем майсторството и да достигнем резултатите на челника в труда и ученето". Тази инициатива бе подета от цялата българска младеж.

Сега задачата е да се преодолеят слабостите по приложение на тия инициативи, да се издигнат на по-високо равнище и да се обогатят, да се разгърне още повече младежкото творчество, инициативност и дръзновение.

Втори важен момент в Програмата на Кремиковския РК на БКП е по-нататъшното утвърждаване и усъвършенствуване социалистическия начин на живот сред младежта в района.

Пленумът със задоволство отбеляза, че в борческия Кремиковски район расте здрава, идейно убедена, вярна на Партията младеж. Заедно с всички трудови хора от района младежите и девойките са изразили още веднъж своята любов и вярност към Партията по време на неотдавнашното посещение на др. Тодор Живков и члена на ПБ на ЦК на КПСС А. П. Кириленко в МК — Кремиковци. За кремиковската младеж напълно важи високата партийна оценка, дадена в Писмото за цялата българска младеж:

„Младата генерация е с висока социалистическа съзнателност, тя е убедена в комунистическата правда и в правилността на партийната политика, проявява широка информираност за събитията и умее да ги оценява от класово-партийни позиции."

Към по-нататъшното изграждане на младежта, към формирането на многостранните ѝ потребности, към разгръщане на широка идейно-политическа и масово-възпитателна работа, към усъвършенствуване

Digitized by Google

дейността по класово-партийното, патриотичното и интернационалното възпитание на младежта в района са насочени много от задачите, записани в Програмата.

РК на БКП задължава заводските партийни комитети да окажат особена помощ и контрол за внедряването и усъвършенстуването на такива важни мероприятия с дълбок възпитателен ефект като:

— приемане на младите хора по тържествен начин в редовете на работническата класа;

— създаване и поддържане на комсомолски алеи на първенците;

— учредяване на специални морални и материални стимули за младежки колективи — първенци при отчитане на социалистическото съревнование;

— създаване музеи на трудовата слава в МК — Кремиковци, ДСО „Редки метали", като се оформят секции на младежка тематика;

— да се проведе преглед на състоянието и приноса на младежките производствени единици за изпълнение на социално-икономическите задачи на района, като се осъществят практически мерки за утвърждаването на съществуващите и изграждането на нови навсякъде, където има условия за това.

Правилно в Програмата са набелязани редица мерки за привеждането на материалната база за младежките дейности в съответствие с изискванията на социалистическия начин на живот, както и за пълноценното ѝ използване.

Един голям въпрос заема в Програмата също своето голямо място — състоянието и развитието на социалистическото семейство. В това отношение насоките са — да се активизира възпитателната работа сред младежта за значението и функциите на семейството, за формиране младата личност. Да се създаде дом на социалистическия бит и култура в района, който да играе активна роля за оказване помощ на младите хора по организацията и уредбата на съвременния дом, по внедряването на новите социалистически ритуали.

Успоредно с тези проблеми широко място се отделя и на нравственото и естетическото възпитание на младежта в района.

Нашата партия, другите държавни и обществени организации винаги са се учили от неизчерпаемата съкровищница на съветския опит. Този проблем не е изпуснат и в Програмата. Тя предвижда по-широко изучаване и внедряване опита на ВЛКСМ, да се възстановяват шефските връзки с район „Пролетарий" в Москва и се изучи опитът му по възпитанието на младите хора. В чест на 120-годишнината от рождението на Ленин ще се организира районно състезание за пионери и комсомолци на тема „Безсмъртното дело на Ленин — пример за нас". Още повече ще се масовизира участието на Комсомола и младежта в движението за българо-съветска дружба, а РК на ДКМС съвместно с РК на БСД ще проведе през 1979 г. преглед на работата на клубовете за интернационална дружба.

* * *

Активността на младите строители на социализма се намира в пряка зависимост от партийното ръководство на ударната сила на младежта — Комсомола, от вниманието към тях от страна на партийните органи и организации, на комунистите.

Ръководейки се от тези ленински изводи, Кремиковският РК на БКП поставя отговорно проблема да се доведе докрай преломът в дейността на Комсомола, да се издига на ново равнище партийната и държавната работа по въпросите на младежта в района.

Това подобряване трябва да започне още с планирането и организацията на работата с младежта и Комсомола.

За да се доведе действително докрай преломът в дейността на

Digitized by Google

Комсомола, РК обръща в своята програма особено внимание на някои основни моменти, свързани с партийното ръководство на ДКМС. Какви са те? Партийните органи и организации да насочат своята работа към подобряване на работническото и партийното ядро на кадрите в районната комсомолска организация. Партийните комитети и бюра да направят анализ на дейността по подбора, подготовката и развитието на комсомолските кадри и активисти и да предприемат необходимите мерки за решително подобряване на работата в тази извънредно важна област на партийното ръководство на ДКМС. Да се проведат мероприятия за привличане на работа в Комсомола най-изтъкнатите представители на младежта, първите имена на работническата и селската младеж, най-уважаваните хора и творческата интелигенция от района, които с примера, с опита и компетентността си могат най-добре да водят младежта от районната комсомолска организация.

И още един много важен момент трябва да се посочи. По-пълно да се изучават факторите и да се изгради обществен механизъм в района, чрез който да се изучават всестранно, задълбочено и постоянно младежките потребности и интереси, като получената информация се събира от всички районни ръководства. Да се създаде необходимата организация за системното поставяне на младежките проблеми в дневния ред на работата на партийните комитети, на държавните, обществените и стопанските органи и особено на Комсомола, да се създаде необходимата организация за системно запознаване на партийния и пр. актив с проблемите, които решава Комсомолът.

Програмата задължава ИК на РНС и ръководствата на обществените и стопанските органи и организации в района да разработят свои мероприятия за изпълнение на задачите, които произтичат за тях от Писмото на др. Тодор Живков до ЦК на ДКМС.

Последният раздел на Програмата предвижда и някои мерки по ръководството и контрола за нейното изпълнение.

Програмата, естествено, не претендира за пълна изчерпателност. Членовете на пленума я приеха с единодушното убеждение, че те отново и отново ще се връщат към Писмото — този забележителен документ, ще сверяват стъпките си с него, ще черпят революционен оптимизъм от мобилизиращия призив: „Никакво самоуспокоение, никакво самозадоволство. Това, което вчера ни задоволяваше, днес вече не е достатъчно, а утре е изоставане."

* * *

Пред партийните комитети и организации, пред целия актив на Кремиковски район стоят огромни задачи за претворяване в живо дело указанията, дадени в Писмото. В района се намира и най-голямото предприятие в страната — Кремиковският металургичен комбинат, който е гордост за нашата страна и където работят хиляди прекрасни младежи и комсомолци. Затова правилно пленумът отчете, че изключването на металургичния комбинат от националните младежки обекти поради това, че тук привършва новото строителство като преждевременна стъпка, което е дало отражение и в комсомолската работа. Фактът, че тук започва модернизация и реконструкция в непознати досега у нас мащаби при ускорено повишаване на производствената програма, че тук работи най-голямата група съветски металурзи специалисти, от която младежта постоянно се учи, даде пълно основание на РК да реши да предложи на ЦК на ДКМС да преразгледа този важен въпрос. Правилното му решаване ще бъде още един мощен стимул за коренен прелом в работата на Комсомола и младежта в Кремиковски район.

Димитър СТАНОЕВ

Digitized by Google

МНОГОСМЕННАТА РАБОТА СЪС СЕЛСКОСТОПАНСКАТА ТЕХНИКА

Многосменното използване на селскостопанската техника вече е реалност, опит на много АПК, партийни комитети и организации, на цели окръжни партийни и стопански ръководства. Начело излязоха Русенски, Силистренски и други окръзи. След НПВЛК — Септември тръгнаха ПАК — Русе, фуражно-животновъдното стопанство „Бенковски" край София, АПК — Каварна и редица други, опитът на които се превърна в школа за механизаторите от цялата страна. С какво се обяснява притегателната му сила?

Практиката през миналата година показа по безспорен начин, че сменното използване съчетава по най-ефективен начин интересите на обществото с интересите на аграрно-промишлените комплекси и отделния механизатор. Какво печели държавата показаха ония тридесет, а някъде и четиридесет процента от тракторите, които бяха заделени в така наречените „замразени фондове". Сега е уреден начинът за предаването им на ДСО „Ремонт на селскостопанската техника", което означава преразпределение за други обекти, намаляване на вноса, икономии на валута. Успоредно с това извършването на работите с по-малко двигатели води до разход на относително по-малко резервни части, до икономии на гориво-смазочни материали, на квалифициран труд за ремонт и поддържане.

Не по-малко значение има сменната работа, оценена през призмата на производствените интереси на АПК. Главното, както показа практиката, се състои в навременното според биологическите изисквания провеждане на всички земеделски операции. Известно е, че съвременните високодобивни сортове са изключително чувствителни към отклоненията в агротехниката и на първо място към сроковете. Като се прибавят неустойчивите климатични условия през голяма част от годината, понякога понятието оптимален срок се вмества в ония няколко благоприятни дни, които „се открадват" от природата за полска работа. Точно тук е и най-голямото предимство на многосменното обслужване. Фактът, че се създава ново отношение към използването на работното време, е принос в издигане културата на земеделие, в ценето на най-дефицитния днес фактор — времето. Когато с трактора работи един механизатор, тогава обикновено се отчита и говори за обема — колко норми са изпълнени, колко е получено. Уплътни ли се режимът на използване на машината, тогава и часовете придобиват своята значимост. Така например през миналата година в клоновото стопанство в Якимово, Михайловградски окръг, са отчели, че за-

Digitized by Google

Комсомола, РК обръща в своята програма особено внимание на някои основни моменти, свързани с партийното ръководство на ДКМС. Какви са те? Партийните органи и организации да насочат своята работа към подобряване на работническото и партийното ядро на кадрите в районната комсомолска организация. Партийните комитети и бюра да направят анализ на дейността по подбора, подготовката и развитието на комсомолските кадри и активисти и да предприемат необходимите мерки за решително подобряване на работата в тази извънредно важна област на партийното ръководство на ДКМС. Да се проведат мероприятия за привличане на работа в Комсомола най-изтъкнатите представители на младежта, първите имена на работническата и селската младеж, най-уважаваните хора и творческата интелигенция от района, които с примера, с опита и компетентността си могат най-добре да водят младежта от районната комсомолска организация.

И още един много важен момент трябва да се посочи. По-пълно да се изучават факторите и да се изгради обществен механизъм в района, чрез който да се изучават всестранно, задълбочено и постоянно младежките потребности и интереси, като получената информация се събира от всички районни ръководства. Да се създаде необходимата организация за системното поставяне на младежките проблеми в дневния ред на работата на партийните комитети, на държавните, обществените и стопанските органи и особено на Комсомола, да се създаде необходимата организация за системно запознаване на партийния и пр. актив с проблемите, които решава Комсомолът.

Програмата задължава ИК на РНС и ръководствата на обществените и стопанските органи и организации в района да разработят свои мероприятия за изпълнение на задачите, които произтичат за тях от Писмото на др. Тодор Живков до ЦК на ДКМС.

Последният раздел на Програмата предвижда и някои мерки по ръководството и контрола за нейното изпълнение.

Програмата, естествено, не претендира за пълна изчерпателност. Членовете на пленума я приеха с единодушното убеждение, че те отново и отново ще се връщат към Писмото — този забележителен документ, ще сверяват стъпките си с него, ще черпят революционен оптимизъм от мобилизиращия призив: „Никакво самоуспокоение, никакво самозадоволство. Това, което вчера ни задоволяваше, днес вече не е достатъчно, а утре е изоставане."

* * *

Пред партийните комитети и организации, пред целия актив на Кремиковски район стоят огромни задачи за претворяване в живо дело указанията, дадени в Писмото. В района се намира и най-голямото предприятие в страната — Кремиковският металургичен комбинат, който е гордост за нашата страна и където работят хиляди прекрасни младежи и комсомолци. Затова правилно пленумът отчете, че изключването на металургичния комбинат от националните младежки обекти поради това, че тук привършва новото строителство като преждевременна стъпка, което е дало отражение и в комсомолската работа. Фактът, че тук започва модернизация и реконструкция в непознати досега у нас мащаби при ускорено повишаване на производствената програма, че тук работи най-голямата група съветски металурзи специалисти, от която младежта постоянно се учи, даде пълно основание на РК да реши да предложи на ЦК на ДКМС да преразгледа този важен въпрос. Правилното му решаване ще бъде още един мощен стимул за коренен прелом в работата на Комсомола и младежта в Кремиковски район.

Димитър СТАНОЕВ

Digitized by Google

МНОГОСМЕННАТА РАБОТА СЪС СЕЛСКОСТОПАНСКАТА ТЕХНИКА

Многосменното използване на селскостопанската техника вече е реалност, опит на много АПК, партийни комитети и организации, на цели окръжни партийни и стопански ръководства. Начело излязоха Русенски, Силистренски и други окръзи. След НПВЛК — Септември тръгнаха ПАК — Русе, фуражно-животновъдното стопанство „Бенковски" край София, АПК — Каварна и редица други, опитът на които се превърна в школа за механизаторите от цялата страна. С какво се обяснява притегателната му сила?

Практиката през миналата година показа по безспорен начин, че сменното използване съчетава по най-ефективен начин интересите на обществото с интересите на аграрно-промишлените комплекси и отделния механизатор. Какво печели държавата показаха ония тридесет, а някъде и четиридесет процента от тракторите, които бяха заделени в така наречените „замразени фондове". Сега е уреден начинът за предаването им на ДСО „Ремонт на селскостопанската техника", което означава преразпределение за други обекти, намаляване на вноса, икономии на валута. Успоредно с това извършването на работите с по-малко двигатели води до разход на относително по-малко резервни части, до икономии на гориво-смазочни материали, на квалифициран труд за ремонт и поддържане.

Не по-малко значение има сменната работа, оценена през призмата на производствените интереси на АПК. Главното, както показа практиката, се състои в навременното според биологическите изисквания провеждане на всички земеделски операции. Известно е, че съвременните високодобивни сортове са изключително чувствителни към отклоненията в агротехниката и на първо място към сроковете. Като се прибавят неустойчивите климатични условия през голяма част от годината, понякога понятието оптимален срок се вмества в ония няколко благоприятни дни, които „се открадват" от природата за полска работа. Точно тук е и най-голямото предимство на многосменното обслужване. Фактът, че се създава ново отношение към използването на работното време, е принос в издигане културата на земеделие, в ценето на най-дефицитния днес фактор — времето. Когато с трактора работи един механизатор, тогава обикновено се отчита и говори за обема — колко норми са изпълнени, колко е получено. Уплътни ли се режимът на използване на машината, тогава и часовете придобиват своята значимост. Така например през миналата година в клоновото стопанство в Якимово, Михайловградски окръг, са отчели, че за-

Digitized by Google

харното цвекло е засято за 33 работни часа, а жътвата на ечемика е приключила за 53 часа благодарение на двусменното обслужване през тия кампании.

Освен по-добрите производствени резултати в АПК многосменното обслужване дава своето отражение и върху дисциплината. Не е тайна, че на много места работният ден не се уплътнява в едни случаи поради отклоняване за частни услуги, в други поради неорганизиран транспорт до работните обекти. В последния случай тракторите се превръщат в транспортни средства — износват се ходовите части, прахосва се гориво. До въвеждане на сменното обслужване в бригадата за промишлено производство в Ново село, Русенско, дисциплината въпреки разпоредбите е била на ниско равнище. Трактористите, живеещи в 7 села, са пристигали в бригадния стан от 7 до 9 часа сутринта. Пръснати по полето, никой не е могъл да контролира кога приключва работният ден, включително и връщането с колесните трактори до домовете им. От март м. г. картината се променя рязко след въвеждане на двусменен режим за цялата техника, за ръководството и обслужването. Създават се две маршрутни линии, по които в определени часове микробусите докарват и откарват смените. Новата организация кара всеки механизатор да изпълнява нормата не за ден или денонощие, а точно в рамките на смяната, на определените часове, което рязко повдига производителността на техниката.

На трето място правилно изградената многосменна организация съвпада с интересите на всеки член на трудовия колектив. Тя създава промишлен ритъм на труда, редуване на осемчасов труд с шестнадесетчасова почивка, равномерност и стабилност във възнаграждението през всички периоди на годината. Като се има предвид, че сменността най-добре се осъществява при колективните форми на труд, тя изисква взаимозаменяемост и произтичащото от нея овладяване на две или три професии от всеки механизатор. Така на преден план освен материалната заинтересованост излиза и интересът към самоусъвършенствуване, към утвърждаване на личността в колектива чрез високото професионално майсторство. Редица примери сочат, че когато ръководствата на АПК и клоновите стопанства нарушат сменния режим поради организационни и материални причини (липса на транспорт, на сменно ремонтно обслужване, навременно откриване фронт за работа и др.). Тогава механизаторите реагират като на посегателство върху завоювана придобивка.

* * *

Настоящата 1979 г. трябва да стане преломна в цялостното внедряване на многосменното обслужване на техниката в селското стопанство. Тази задача е от първостепенна величина за партийните комитети и особено за първичните партийни организации, които на Националната партийна конференция др. Тодор Живков призова да се превърнат в боеви щабове за внедряването на бригадната организация на труда. Окрупняването на първичните организации на село дава възможност комплексно и целево да се пристъпи към решаването ѝ.

Кои са най-важните направления на работа, къде трябва да се сложи ударението на партийното въздействие?

Повишаването на ефективността от използването на техниката и съоръженията трябва да се търси преди всичко в условията на бригадната организация на труда, а така също в други колективни форми. Несполуките на някои места се дължат именно на подценяването на този фактор; пристъпваше се към нова форма със стар подход, без да се обвързва живият труд със средствата и предметите на труда. Многосменното обслужване не е просто поставяне на няколко механи-

Digitized by Google

затора на един агрегат, а въпрос, свързан с груповото и поточното използване на техниката, с оптималната концентрация и специализация на производството.

На второ място трябва да се осъзнае, че многосменното обслужване като един от резултатите на бригадната организация може да се осъществи и изяви ефекта си в пълна мяра не по пътя на администрирането, а само когато се извърши конкретна организационна и масово-политическа работа в трудовите колективи. В решението на Секретариата на ЦК на БКП за работата на Врачанската окръжна партийна организация по внедряването на бригадната организация на труда е записано: „Най-важното е да се разбере, че всяка бригада в най-голяма степен сама създава условията за практическото преминаване към новата организация". Това означава, че партийните комитети, първичните организации, а така също и стопанските ръководства трябва да подходят като политически дейци; чрез разяснителна и организаторска дейност да раздвижат колективите и създадат убеденост в предимствата на многосменното обслужване във всички дейности.

Тази широка разяснителна и организаторска дейност е характерна черта на политическия подход. Когато се пристъпва към практическо приложение на една инициатива, за трудещите се е важно да имат обща представа за нейната същност и психически да са готови, да имат вътрешна нагласа и готовност за нейното изпълнение. Тружениците трябва да знаят какво ще спечели обществото, в името на какво се прави всичко това, но същевременно и какво ще получат. Организацията може да стане мощен лост само когато е разбираема за всеки изпълнител, когато води към формиране на по-висока разултативна работна заплата.

Практиката показва обаче, че ако не се осъществява многосменното обслужване навсякъде, причината е до голяма степен в управленческия консерватизъм на някои кадри в селското стопанство. Те не вникват достатъчно в същността на големите преимущества на сменния режим, боят се от трудностите при сменната организация, която изисква по-голямо напрежение, здрава дисциплина и по-висока отговорност в работата. В резултат на това неоснователно се изказват опасения, че сменността ще доведе до намаляване заетостта и възнаграждението на механизаторите. Противопоставя се сменният режим на удължения работен ден, без да се държи сметка за часовата производителност и условията на труда на хората. Изтъкват се като мотив честите превалявания, макар че именно при тези условия сменността има решаващо значение за срочното и качественото провеждане на агротехническите мероприятия. Това е главната причина в редица окръзи значителна част от тракторите със средна мощност, балировъчните машини и друга техника да не се привеждат на сменен режим, дори и в периодите на най-високо напрежение.

Явлението е лесно обяснимо, като се има предвид, че новата организация на труда изисква по-голямо напрежение, нарушава спокойствието, кара ръководители и специалисти да осъмват и замръкват на полето, което не е изгодно особено за ония, които бързат да хванат автобуса в по-ранните часове за големия град. Именно поради това първичната партийна организация при управлението на АПК „Средец" още през декември 1977 г. разглежда първия вариант на проекта за преминаване на двусменна работа, по него се изказват комунистите, всеки по свое направление започва да действува вече по силата на една предварителна нагласа и убеденост. От своя страна управителният съвет на АПК приема проекта на заседания съвместно с партийното бюро. И когато идва времето всички замисли и добре

Digitized by Google

разработени проекти и схеми да се реализират, в началото на март 1978 г. партийното бюро отново се връща към този въпрос, но вече не да убеждава, а да изслуша информация как буквално на следващия ден машините ще потеглят в полските работи на две смени.

Изключително голямо значение има предварителната работа в трудовите колективи, които ще преминат на многосменно обслужване. Формите са различни, различна е продължителността на подготвителния период. Във всички случаи целта е да се създаде необходимата убеденост, а за това са необходими конкретен подход, жива работа с понятни за хората примери. Лениновата мисъл да агитираме с факти придобива особена значимост сега, когато така очебийно изпъква еднопосочността на интересите на обществото, колектива и личността. Трябва само да се разкрият с конкретни факти за конкретната обстановка, да се знае кое смущава хората, в какво се заключава психическата бариера.

През миналата година партийни и стопански ръководители от ПАК „Д. Благоев" — Русе провеждат срещи с механизаторите на открити партийни събрания. На тях те излизат с критичен анализ за ниската производителност на машинно-тракторния парк. Главната причина е в липсата на достатъчно прикачна техника. От това намалява и възнаграждението на изпълнителските кадри. Вторият проблем е в морално остарелите трактори с ниски производствени и ергономични качества, на които се работи с неохота. Ръководството на комплекса посочва изхода в многосменното обслужване, което ще позволи за всеки да има прикачен инвентар, всеки да работи само на високопроизводителни машини. Това е красноречив пример за решаване на задача от голямо общонародно значение, като се удовлетворят потребностите на хората.

Овладяването на челния опит е от изключително голямо значение, особено когато в този процес се включват и непосредствените изпълнители. Често пъти за съжаление се ходи, за да се отчете проучване, без да се държи сметка за внедряването, в други случаи се виждат само някои слабости, без да се осмислят перспективите на положителните страни. Интересен е подходът на АПК — Сливен. След като научават за опита на бригадата в Ново село, Русенско, изпращат за проучването му трима механизатори, един механик и един агроном технолог. Групата не се задоволява с бегла информация, а влиза и работи в смените една седмица. За седем дни те не само че проучват, но усвояват новата организация на труда и работната заплата, която пренасят в АПК — Сливен като личен опит и убеждения.

Сега, когато трябва да се изменя една организация на труда, утвърждавана с години, отговорна задача се поставя пред всеки комунист. Те са хората, които не само че първи ще скъсат с традицията, но трябва да убедят и своите другари в предимствата на сменния труд. Авангардната роля най-добре ще се изяви в звеното, агрегатната група — в микроколектива, където се формират сменните двойки, където взаимните отношения стават фактор за преминаване към колективни форми на организация на труда. На отчетно-изборното събрание на партийната организация в кв. „Бенковски" беше подчертан приносът на всеки механизатор комунист. Сборът на тези целенаправлени усилия позволява още през март м. г. цялата техника да мине на две смени.

Когато през 1977 г. двусменната работа не потръгва в едно от селата на НПВЛК — Септември, на помощ се притичват комунистите от Карабунар. Няколко от най-добрите механизатори преминават за месец в съседното село и като оставят собствените си бригади, където също са необходими, те увличат колегите си, стават стожер на

Digitized by Google

новата организация и се връщат удовлетворени от изпълнения дълг към обществото.

Тия и редица други примери показват мястото и ролята на комуниста, неограничените възможности за въздействие. Ето защо при замяната на членските книжки вниманието все повече трябва да се насочва към това, доколко комунистът е активен борец за новата организация на труда. Ние сме партия на новатори — не един път е посочвал В. И. Ленин, и точно при замяната този новаторски дух трябва най-ярко да се открои, да се свърже с новото, което нашата партия утвърждава сега в живота.

* * *

Многосменното обслужване на селскостопанската техника не е изолирано явление, нито задача, решима сама за себе си. Известно е, че селското стопанство е тясно свързано с другите отрасли, които го обслужват и за които дава суровини. Заради това, доколко те ще се нагодят към новия ритъм, е от значение дали тази организация ще задействува безотказно. Тук въпросът се отнася с равна сила и за транспорта на продукцията, и за приемането ѝ от изкупвателните организации като непрекъснат производствен процес. Голяма част от полските работи особено при прибирането на продукцията се извършва от помощни бригади, което означава, че трудът им трябва да се нагажда към внедрената организация. Показателен в това отношение е примерът на НПВЛК — Септември, където и техниката (собственост на ДАТ), и бригадирите са на подчинение на механизирания отряд и агрегатните групи за прибиране на гроздето.

Другият въпрос се отнася до осигуряване на средства за изграждане на машинни дворове, за цистерни с гориво, подвижни ремонтни работилници и микробуси за транспорт на смените. Постановление № 22 на МС от 1979 г. предвижда изпълнението на всички посочени изисквания, но до момента все още по-голямата част от машинните дворове не са изградени, няма ги и предвидените хиляда микробуса. Точно тук обаче има голяма възможност да се проявяват гъвкавостта и инициативността на стопанските ръководства по места. Не са редки случаите, когато се чака само на държавата, а понякога се обяснява собствената инертност с недостига на лимити или доставката по линията на централното снабдяване. Практиката в челните АПК показва, че и с наличните средства могат да се решат редица въпроси: да се оборудват коли за транспорт на механизаторите, подвижни ремонтни работилници, да се организират кухни и се разнася топла храна на полето. По същия начин трябва да се подходи и към проблема за кадрите. Постановлението за стабилизирането на работната сила реши редица трудово-правни и финансови въпроси. Никой ръководител не бива да разчита, че някой друг ще носи отговорността за кадрите в повереното АПК или стопанство. Главното е в работата с хората, в привличането им към професията на механизатора. Те трябва да се обучават и повишават квалификацията си, за да се осъществява така необходимата за сменния режим взаимозаменяемост. Постоянни грижи са необходими за заетостта, трудовото възнаграждение и социално-битовите въпроси, които не само че ще задържат хората, но и ще отприщят социалната им активност. Партийните комитети и организации трябва да проявят взискателност към стопанските ръководства, да ги насочват към инициативност, а така също да търсят строга партийна отговорност от ония ръководители, които пренасочват средства, предназначени за сменното обслужване, които не оценяват навреме проблема за изпълнителските кадри.

По-голяма отговорност се пада и на материално-техническото снабдяване с резервни части. Комунистите, които работят в тази об-

Digitized by Google

ласт, трябва да знаят, че практически заради една-единствена липсваща част вместо един трактор, както беше в миналото, сега ще бездействуват два.

Министерството на земеделието и хранителната промишленост даде указания за внедряване на многосмения режим и по такъв начин сложи научни основи на новата организация. Необходимо е сега на базата на този документ и на всички положителни страни от опита у нас да се премине повсеместно на многосменно обслужване на селскостопанска техника. Решението на Политбюро на ЦК на БКП и Постановлението на Министерския съвет за усъвършенствуване управлението на селскостопанското производство дават възможности в тази отговорна задача да бъдат въвлечени всички труженици, да се изяви в пълна мярка инициативността на партийните и стопанските ръководители. Използването на основните средства сега се превръща в кардинален въпрос, пряко свързан с интересите и съдбата на всички трудещи се. Оттук произтича неговата важна политическа същност, която трябва да заеме централно място в работата на първичните партийни организации и общинските партийни комитети.

КОГАТО СЕ РАБОТИ НА ДВЕ И ТРИ СМЕНИ...

Да се увеличи коефициентът на сменност при използването на оборудването. Това е една от повелите на Националната партийна конференция. Това е и една от основните задачи на партийните организации, където трудовият процес протича на смени.

С какво се отличава партийното ръководство на икономиката при сменния режим на работа? Какъв е положителният опит?

Рада МИНЕВА — Стопански химически комбинат — Стара Загора.

— Производственият процес в нашия комбинат е непрекъсваем. Това предопределя и сменния режим почти във всички участъци, цехове и производства. Работниците са разпределени на пет смени, от които четири се редуват през денонощието и една дневна. Всеки четвърти ден времето за работа се изменя за повече от една трета от трудовия колектив. Без да се впускаме в подробности — да разгледаме някои трудности при сменния режим.

Увеличава се физическото и психическото натоварване. Нарушава се естественият ритъм на човешкия живот. Работникът от нощната смяна почива през деня, при необичайни условия — шум, светлина и т. н. Но тъкмо се приспособи към нощния труд, и пак смяна на ритъма... Разбира се, всичко това дълбоко се отразява и в обществения живот на колектива, в това число и на партийната дейност. За да изпълнява задълженията си, комунистът трябва да положи допълнителни усилия. Нощната смяна е свършила, всички отиват да почиват, но той има задължения, които трябва да свърши. Да си представим, че през деня има насрочено партийно събрание. Следообед трябва да дойде специално за него. А предприятието е далече от града. Вечерта той отново е на работното си място. Допълнителното натоварване се отразява и на неговата психика. Това са обстоятелства, с които трябва да се съобразяват партийните ръководства в своята дейност.

Digitized by Google

Особени затруднения срещат секретарите на партийните организации. Обикновено комунистите са разпределени в петте смени. Случва се по четири-пет дена те да не се срещат със своите членове. А когато и те работят на смени, дейността им се затруднява още повече. Те нямат възможност пряко да наблюдават поведението на всички комунисти по време на производствения процес. Да вземем за пример въпроса за качеството. Характерът на нашето производство му придава други измерения. В повечето случаи на работното място то се определя от поддържането на нормален технологичен режим. Например да се поддържа температура 300—350°. Едно малко отклонение от тези параметри може да „разстрои" цялата технология. Въобще отговорността на работника при нас е твърде висока. Няма брак само на отделни детайли. При нарушение на технологията на едно работно място се обърква целият производствен процес. Освен това, ако даден работник наруши технологията на химическия процес, това се отразява и на следващата смяна. Изисква се доста време, докато се влезе в нормален режим.

Ето защо организацията на партийната работа в тези специфични условия е за нас проблем от първостепенна важност. Насочихме комунистите към движението „Създай условия за високопроизводителен и висококачествен труд в следващата смяна". Това е и основата за социалистическото съревнование между смените и отделните работни места.

Всеизвестно е, че основните въпроси по партийно ръководство на икономиката се решават на партийно събрание. Трябва да споделим, че сменността поставя в тази насока редица затруднения пред партийните бюра и секретарите. От тях се изисква по-голяма гъвкавост и оперативност. Събранията се насрочват във време, през което на най-малък брой комунисти се нарушава времето за почивка. На работещите на смени се допуска само веднъж в месеца да се наруши почивката след работа през нощта. С тези мерки отсъствията от партийните събрания се сведоха до минимум.

Неотдавна градският комитет на Партията проведе пленум за издигане равнището на партийното събрание. В партийните организации в едно от производствата на завода имаше добър опит за работата при условията на сменността. На базата на този опит намерихме отговор на редица въпроси, на които преди това не отдавахме съществено значение. Така например по-голямо внимание сега отделяме на разгласата на партийните събрания. Убедихме се, че тя трябва да започне не по-малко от една седмица преди събранието. Но партийният контрол над стопанското ръководство понякога изисква срочни действия. На едно от заседанията на партийното бюро в цех „Лактам" се повдига въпросът, че монтиращата се нова инсталация „Лупа" не ще може да превиши капацитета на старата. Беше обвинено стопанското ръководство, че подценява този факт. Необходими бяха срочни мерки. Уточни се началникът на производството да запознае комунистите с особеностите и проектните възможности на въпросната инсталация. С този си подход партийната организация помогна да се вземе навременно и компетентно становище. Предотвратиха се и загубите от несъответствието на новия проект.

Много от въпросите на производството се обсъждат в партийните групи, които са изградени по смени. Те се занимават както с производствени, така и с редица социални въпроси. Чрез тях политическата работа достига до всеки работник. Членовете на партийните групи с личния си пример увличат безпартийните. Ето и някои примери. Неотдавна се спуква един от газоходите. Въпреки опасността комунистът Георги Добрев успява да изключи оборудването, като с

Digitized by Google

това предотвратява допълнителните щети. През месец януари пътят между града и комбината беше затрупан от снежна буря. По предложение на партийната група смяна „А“ остана на работа цели двадесет и четири часа и не допусна да бъде прекъснат производственият процес.

Заводският партиен комитет отдава голямо значение на партийните групи. Много от тях с дейността си се издигат до нивото на партийни организации без права. По време на съставянето на насрещния план те бяха най-активните помощници за свеждане на плановото задание до всеки работник. Под тяхно ръководство във всяка смяна се въведе тетрадка, в която работниците вписваха своите предложения. Сега, когато планът е утвърден от централните органи, партийните групи контролират изпълнението на приетите организационно-технически мероприятия.

Сменният режим на работа твърде много забавя информационните процеси в трудовия колектив. Ако някой работник желае да сигнализира за някакъв въпрос, то в зависимост в коя смяна работи той не винаги има физическата възможност да стори това своевременно. Това особено се отнася за третата смяна.

Една от инициативите на заводския партиен комитет за набиране на информация е „Телефон—600“. Това е едно техническо съоръжение, което осъществява автоматичен магнетофонен запис при всяко набиране на номер 600, от който и да е телефон в завода. Всеки работник може да съобщи своето запитване, критична бележка или сигнал. Комисия към заводския партиен комитет всяка седмица обработва записите, анализира въпросите и ги разпределя по предназначение съобразно съдържанието. Които са зададени явно, се отговаря направо на запитващия, а ако има и обществено значение, се публикува в заводския вестник. Някои от тях се предават за проверка на комисията за народен контрол. Такъв беше случаят с началника на един цех, за който имаше сигнал, че е злоупотребил с материали. След установяването на нарушението той беше изключен от Партията.

Навременните и справедливи мерки, взети в резултат на предложенията на работниците, засилиха вярата в тази форма на общуване. Като допълнителен канал за информацията тя правилно насочва партийния комитет към парливите въпроси на общественото мнение. Разбира се, ние осъзнаваме, че вярата на работниците в тази инициатива ще продължи, докато ние съумяваме навреме да отговорим на запитванията и принципно разрешаваме повдигнатите въпроси. За това се изисква повишена отговорност както от партийното, така и от стопанското ръководство.

Христо МИНЧЕВ — журналист от Габровски окръг.

— В окръга все още една част от машиностроителните предприятия не са преминали на двусменен режим. Трудностите, свързани главно със спецификата на производството и кадрите, са големи, но вече се бележат определени постижения.

В текстилните предприятия положението е по-благоприятно. Винаги в тях е съществувал двусменен режим, а сега в много от цеховете се премина отново на трисменна работа. Прекъсването е създало нова психологическа нагласа у работниците, което затруднява дейността на партийните ръководства. Трябваше да се връщат към нещо, което преди това беше неправилно отричано. И естествено, всичко това предполагаше всестранна, много дълбока, аргументирана разяснителна работа. Проблемът съвсем не бе лек, като се има предвид и това, че преобладаващата част от трудовите колективи в тези предприятия са жени. Тук се намесват и редица въпроси от би-

Digitized by Google

тов характер — осигуряване на транспорт, подсигуряване на закуска, кафе, чай... Неща, които са в задълженията на стопанските ръководства, но не винаги се решават навреме, без контрола на партийните организации. Тяхното най-голямо задължение е да се води системна разяснителна работа за необходимостта от третата смяна. Убедително да се доказва какво тя носи на предприятието, окръга, страната. Да се виждат и отстраняват възникналите слабости. Комунистите да застанат в челните редици на този нелек процес и с личния си пример да доказват правилността на възприетата линия от Националната партийна конференция за подобряване организацията на труда. Това наложи партийната работа да възприема по-гъвкави форми на въздействие. И може би в тази насока в габровските предприятия могат да се намерят рационални форми на положителния опит. Да спрем вниманието си върху двете най-големи предприятия в окръга, комбинатите „Г. Генев" и „В. Коларов", където може би най-ярко се проявяват тенденциите в партийната работа при условията на дву- и трисменен режим на работа. Ще бъде целесъобразно да започнем с това как различните проблеми на производството се обсъждат на партийните събрания. И по-точно на тяхната „организационна технология", която е сходна и в двата комбината. Този опит съществува от тяхното създаване. Следователно той е плод на дългогодишна дейност, на традиции, дошли с годините, проверени от времето.

Партийното събрание и в двата комбината се провежда на два пъти — примерно най-напред с първата смяна и след това с втората смяна. Едно и също събрание, но с различни участници в него. И все пак в двата комбината при провеждането им има известни нюанси. За това ще ни разкажат някои от секретарите на партийните комитети.

Бойко Вълков, секретар на партийния комитет в комбината „Г. Генев":

— Събранията при нас се провеждат на два пъти, с първа и втора смяна. Комунистите и при двата случая избират председател и секретар. Но при втората смяна партийният секретар, който задължително присъствува и на двете, съобщава какви решения е взело първото събрание. Пише се един протокол, като се вписват последователно направените изказвания и взетите решения. Партийните групи са изградени по смени, така че при тях няма никакви проблеми при обсъждане въпросите.

Общите събрания в големите цехови партийни организации, в тъкачницата, където партийната първична организация наброява 81 комунисти, или апретурата — 80 комунисти, се провеждат в почивни дни. Това е само при специални случаи — приемане на насрещния план, годишното отчетно-изборно събрание и др.

Продан Иванов, зам-секретар на партийния комитет в комбината „Г. Генев" допълни:

— Естествено, работата при една смяна не може да се сравнява с условията при многосменен режим. С увеличаването на смените се увеличават и трудностите. И в такъв смисъл подходът в партийната работа в нашия вълненотекстилен комбинат се различава съществено например от работата в обувния завод „Сърп и чук" — Габрово. Там режимът на сменност е по-нисък и с един удължен работен ден те добре решават въпросите си по провеждане на събранията, за политическата учебна година, за някои масово-политически мероприятия. При нас усложняването идва от разпръснатостта на цеховете на комбината и върху партийната работа влияят и фактори, като транспорт и др. Въпреки това ние се справяме с твърде слож-

Digitized by Google

ната обстановка и успяваме добре да проведем необходимите мероприятия. За деветмесечието комбинатът, който е най-голямото предприятие в окръга, изпълни производствения си план по всички показатели.

Мария Генчева, секретар на партийния комитет в памукотекстилния комбинат „В. Коларов“:

— Предимството на тези партийни събрания е повече от очевидно. Пример — провежда се събрание в един от големите наши цехове „Балкан“ по подмяната на партийните членски книжки. Разглеждат се оценките на четирима комунисти. Изказват се общо 28 души. Нека да помислим, ако беше само едно събрание, можеха ли толкова хора да се изкажат? Така беше и в тъкачницата, където изказалите се бяха 29. Налице е един много по-голям обхват на комунистите, по-голямо участие в разисканията, създава се по-спокойна атмосфера на обсъждане на въпросите. Има ли тази форма, която при нас дълго време се използва, все пак някои негативни страни? — Има. Най-трудно е на партийния секретар. Трябва обезателно да посети и двете събрания, защото той е обединяващото звено. Има и някои слабости от психологическо естество. Например, когато се обсъжда поведението на даден комунист, понеже присъствува само на едното събрание, той не може своевременно да отговори на всички възникнали въпроси. Но в крайна сметка ние считаме, че достойнствата на този начин на провеждане на партийните събрания надделяват и затова търсим нови форми за дообогатяване на тяхното съдържание.

Интересен е и опитът на двете габровски предприятия за икономическото и политическото образование на комунистите и безпартийните. В комбината „Г. Генев“ занятията на различните учебни звена се провеждат в точно определен ден — вторник от 13,20 ч. и продължават един час. Така се обхващат работниците от първа смяна, които излизат половин час по-рано от работа, а тези от втората смяна идват с половин час по-рано. Тъй като се взема по половин час от работното време на всяка смяна, в един от почивните дни целият комбинат работи за неговото компенсиране.

Когато е необходимо да се разясни някой въпрос пред целия колектив, това се извършва по смени. Наскоро такова събрание се проведе за обсъждане на бригадната организация на труда. Мероприятия, които имат общокомбинатски характер, се провеждат с делегати. С успех се използва и агитаторският актив. В комбината „Г. Генев“ той се състои от членовете на партийните бюра, председателите на профгрупите, сменните и секционните майстори. Всички те работят на смени и при необходимост бързо разясняват един или друг въпрос от стопанската политика. Към всяко партийно бюро има група информатори, които следят за общественото мнение, предоставят информация на партийния комитет за въпросите, които вълнуват колектива.

А как стои въпросът с третата смяна? Работниците от нея се включват към някои от другите смени при провеждането на мероприятията. И все пак тук трябва да се отчетат известни затруднения. Не е леко, след като си работил през нощта, да присъствуваш и на партийно събрание, да проявиш на него активност, колкото и важни въпроси да се разглеждат. Затова при определени случаи, още преди да започне нощната смяна, съответните отговорници отиват при работниците и провеждат разяснителна дейност. Този принцип е задължителен за комбинат „В. Коларов“. Най-голямото затруднение при третата смяна е присъствието на занятия или на събрания. За събранията това е почти преодоляно, но все още присъствието на учебните звена е незадоволително.

Digitized by Google

В отчетния доклад на окръжната партийна конференция през 1977 г. беше посочено: „...В промишлеността, строителството, селското стопанство не се достига планираният режимен фонд на работното време на машините. Коефициентът на сменност през 1977 г. достигна 2,07 вместо предвидения по плана 2,17. Особено нисък е този коефициент в заводите „Оригинал", „Янтра", „Подем", „Промишлена електроника", „Сърп и чук". Тази постановка независимо от постигнатия напоследък напредък продължава да бъде валидна и през настоящата година. Следователно усилията на партийните и стопанските ръководства в тази насока трябва да продължават. В такъв смисъл многосменността на работния режим е факт, който трябва все повече да се появява в дневния ред на партийните събрания.

Опитът на двете габровски предприятия за работа при сменен режим може да бъде подкрепен и от опита в други заводи и фабрики в окръга. Той е натрупан в продължение на години и дава определен ефект. Партийните организации постигат определени успехи в политическата и стопанската работа. Положителен факт е, че и двата комбината изпълняват своите производствени планове почти по всички показатели, че партийните организации, комунистите успешно решават и другите големи задачи, поставени пред тях.

Примерът на посочените комбинати ни убеждава, че при условията на сменния режим на работа от партийните организации се изисква по-голяма гъвкавост и организираност, по-висока активност. Това се постига само чрез всекидневна, постоянна и целенасочена работа. Но техният опит все още не е добре изучен. Не са анализирани и обобщени неговите положителни страни, отрицателните моменти. И с оглед на това да се набележи една стройна и насочена програма за дейност в условията на дву- и трисменен режим на работа.

* * *

Неоспорим факт е, че материално-техническата база на нашата страна достигна небивали размери. В предприятията непрекъснато се внедрява съвременно високопроизводително оборудване. Централният комитет нееднократно обръща внимание, че една от главните задачи сега е пълноценното използване на машините и съоръженията. В края на петилетката то трябва да нарасне до 82 процента. Най-важен резерв за това е дву- и трисменният режим на работа. Но данните показват неблагоприятна картина. Общо за страната сега коефициентът на сменност е твърде нисък. До края на петилетката той трябва да достигне до 2—2,25. В доклада на Националната партийна конференция ясно се казва: „Във всички производства, където има суровини и е гарантирана реализацията на продукцията, в най-близко време да се премине на дву- и трисменен режим на работа и 6—7-дневен режим на използване на техниката в условията на петдневната работна седмица."[1]

Задачата е пределно ясна. Но данните посочват, че ако се продължава с това темпо, няма да се достигне плануваният коефициент на сменност. По-задълбоченият анализ разкрива, че причините не са в нереалността на задачите, а в организацията на труда в самите предприятия. На много места партийните организации са оставили този въпрос на по-заден план. Много са примерите, когато се изработва инженерен проект и се приема насрещният план, без да се обръща внимание на този резерв. Забравя се задачата от Националната партийна конференция — да се вземат всички необходими мерки за многосменния режим на работа, защото при сегашния етап на развитие-

[1] Тези на Националната партийна конференция, 1978, с. 16.

Digitized by Google

то на техниката и технологията ние нямаме друг избор. Това означава, че всяко оправдание с икономически, технически и социални трудности при многосменната работа на никого не помага. Обективното развитие ще застави всички трудови колективи да решат този въпрос и задачата е да са по-малко тези, които ще забавят развитието.

Най-трудно се преодоляват икономическите и социалните причини. Някои ръководители разсъждават така: „Няма работна ръка. Сега не използваме напълно машините и ако преминем на две смени, ще останат машини напълно да бездействуват. Къде е икономическата изгода?" Подобни оправдания са лишени от логика. Те доразкриват лошата организация и икономическата нестабилност на предприятието. Не е трудно да се направи изводът, че превъоръжаването с машини и съоръжения досега е било скрито явление, но при опита за подобра организация то проявява отрицателните си страни. Решенията в такива случаи са конкретни, но те очевидно ще бъдат в насока за преоценка на нуждата от машинния парк съобразно задачите на производството. Излишните машини да отидат там, където от тях има нужда, или ще се използват за нови производства. Контролът на партийните организации в тези случаи би трябвало да се насочи към вземането на оптимално технико-икономическо решение.

Проблемът за сменността засяга почти всички партийни органи и организации в материалното производство. Обхваща и тези предприятия, в които не се работи на смени. Във всяко от тях трябва да се направи задълбочена преценка дали не съществуват условия за използването на машините на смени. На Националната партийна конференция се постави задачата да се премине да двусменен режим и в сферата на обслужването, като се държи сметка за работното време на трудещите се. Този въпрос все още е почти изцяло извън погледа на партийните организации и не е намерил сполучливо решение.

След като се премине на сменен режим, задълженията се увеличават, нарастват всекидневните грижи. Напред излизат социално-битовите въпроси. Особени трудности се срещат в третата смяна. По различни причини тя е по-слабопроизводителна и затова е необходимо да се предприемат специални грижи за подобряване условията на труда. Сравнително добре са решени социално-битовите въпроси на нощния труд в Ловешки окръг. В много предприятия се осигуряват закуски за ободряване и възстановяване на силите. Партийните организации отблизо следят състоянието на транспорта до заводите, осветлението, отоплението и другите условия за плодотворен труд при сменния режим. Редовно призовават на отчет стопанските ръководители за дейността им в това направление. Добре се решават тези въпроси в Старозагорски, Габровски и редица други окръзи. Но основният недостатък е, че силите се съсредоточават към укрепване на съществуващите смени, а не се разширява обхватът на многосменния режим на работа. Все още стои въпросът — навсякъде, където е възможно и има условия, да се изградят втори смени. Партийната работа да се съсредоточи за преодоляване на многото проблеми, които сменността поставя пред отделните семейства и особено пред жените майки.

Не бива да се пропуска и въпросът за материалното и моралното стимулиране на работещите на смени. Предстои обобщаването на досегашния опит, за да се засили заинтересоваността при по-трудните условия на сменния режим.

Общият извод е, че партийната работа при условията на сменността се нуждае от по-задълбочено анализиране и обобщаване, от по-бързото разпространение на положителния опит, за да се достигнат предначертанията на Националната партийна конференция.

Digitized by Google

ВАЖНИ ЕЛЕМЕНТИ НА СОЦИАЛИСТИЧЕСКАТА ОРГАНИЗАЦИЯ НА ТРУДА

проф. д-р ГЕНО ЦОНКОВ

Националната партийна конференция (1978 г.) определи социалистическата организация на труда като сложно явление, в което се съдържа не само организацията на средствата и предмета на трудовата дейност, но и организацията на научните, идеологическите и социално-психологическите фактори. Когато се разглежда организацията на труда като социално явление в духа на решенията на Националната партийна конференция, диалектико-материалистическият подход ни задължава да видим вътрешната връзка и взаимна обусловеност на материалните и духовните й съставки и едновременно тяхната относителна самостоятелност в организацията на трудовия процес. Тези връзки обективно предполагат да се усъвършенствува организацията и на едните, и на другите в единство, паралелно и с еднаква сила.

Във всеки трудов колектив можем да търсим и да разработим форми, методи и средства за изграждане на духовни страни на организацията на производствения, битовообслужващия, управленческия, научнотворческия, образователния и пр. видове труд — научна, политическа, правна, морална, културно-естетическа и социалнопсихологическа. В дадения случай ни интересува цялостно идеологическата страна на социалистическата организация на труда, нейната реалност, форми на проявление, възможности да се създава планово, целенасочено, да се усъвършенствува и превръща в активен фактор за изпълнение стратегическия лозунг на седмата петилетка: „Ефективност и качество, качество и ефективност" във всяка дейност, какви проблеми поражда за партийните органи и организации и как те могат по-успешно да ги решават.

Идеологическата страна на социалистическата организация на труда обхваща следните качествено определени съставки: мирогледни позиции, научно-идеологически, политически, правни, нравствени и културно-естетически отношения и процеси. Те съществуват като идеологическа реалност във формата на обществени отношения, връзки, взаимодействия и процеси между трудещите се. По тази причина те могат да се прогнозират, планират и организират, направляват и управляват, както и материалните съставки на социалистическата организация на труда в неразделно единство с тях.

ХАРАКТЕРИСТИКА НА ИДЕОЛОГИЧЕСКИТЕ СТРУКТУРНИ ЕЛЕМЕНТИ НА СОЦИАЛИСТИЧЕСКАТА ОРГАНИЗАЦИЯ НА ТРУДА

Идеологическите страни на социалистическата организация на труда се проявяват в процеса на нейната подготовка, конструиране, функциониране и отчитане на постигнатите резултати от реализацията й.

Главната им особеност е, че те възникват като обективни по характер, духовни по форма социални фактори, с които партийните органи и организации заедно със стопанските, административните ръководства осъществяват по-ефективна социалистическа организация, за да се получат по-висока ефективност в труда и по-високо качество на продукцията.

Важна особеност на идеологическите структурни компоненти на социалистическата организация на труда е тяхната ярка, типична класовост и партийност. Ако организацията на предметите и средствата на труда носи и общочовешки, и некласов характер и е обобщение на многовековния трудов опит, то организацията на идеологическите й компоненти във всяко класово общество е класово-партийна. Тя целенасочва материалните структурни елементи към разрешаването на висшата класовопартийна цел на съвременния етап у нас — изграждането на развито социалистическо общество и още по-конкретно — към изпълнение и преизпълнение решенията на Единадесетия конгрес и на Националната партийна конференция. Внедрените и умело ръководени идеологически съставки на социалистическата организация на труда целенасочват всички други нейни елементи и процеси за реализирането на партийната политика и основните интереси на трудещите се.

Идеологическите структурни елементи

Digitized by Google

на социалистическата организация на труда на съвременния етап у нас по-активно въздействуват върху хората и процесите в трудовата дейност в сравнение с материалните структури. Отделните личности, колективите изпитват много по-силно способностите, възгледите и практическите позиции на субективния фактор — ръководещ, управленчески и изпълнителски в трудовия процес. По силата на обстоятелството, че при социализма задачите се изпълняват доброволно и съзнателно, а не чрез принуда, както е при капитализма, от идеологическите фактори изключително много зависи как ще се използват например предметите и средствата на труда при решаването на конкретните задачи — ефективно или неефективно, икономично или неикономично, качествено или некачествено. Тяхна съществена особеност е възможността им силно, упорито да стимулират активността на хората за реализиране или за нереализиране конкретната организация на труда. Това е и една от техните функции. Но за съжаление по места стопанските, административните органи, институти, а и партийни организации все още подценяват ролята на идеологическите стимули, като или ги свеждат само до морални, и то най-елементарни — даване на ордени и изказване на похвали, или ги откъсват от материалните. В зависимост от съдържанието и социалния характер на тези идеологически стимули, както показва опитът, от равнището на тяхната връзка с материалните структурни елементи на тази организация и на самата им организираност те стимулират голяма социална активност или затормозват активността на личности и колективи.

Всички тези особености на идеологическите съставки на социалистическата организация на труда имат конкретно значение в партийната ръководна дейност. Тяхното изучаване в процеса на планирането и организирането на трудовата дейност на колективите, първо, ще позволи на партийните комитети и организации да ги опознаят детайлно и да подпомогнат стопанските, административните ръководства да разработят методи и средства за включването им в системата на конкретните форми на организация на предметите и средствата на труда и живия труд в неразделно вътрешно диалектическо единство. Второ, опознаването на идеологическите, структурните елементи на организацията на труда ще позволи на партийните комитети и организации да заложат идеологическите проблеми, мероприятия за идейно-политическа работа с хората, за ръководство на идеологическите процеси още в инженерните проекти на тази социалистическа трудова организация. Трето, то ще разкрие нови възможности за усъвършенстване на партийното политическо и идейно ръководство на стопанската, строителната, битовообслужващата, културно-творческата, управленческата дейност в духа на решенията на Националната партийна конференция. Днес партийните организации правят опит идеологическите проблеми на организацията на труда в предприятията, в АПК, в строителните обекти, в учрежденията, в институтите да се решат: първо, като свикват специални курсове, семинари, конференции, изнасят лекции, беседи с цел идеологически да подготвят кадрите и трудещите се, за да могат сами правилно да осмислят и решават въпросите на организацията на труда и плановото ръководство на икономиката. Второ, като водят идейно-политическа работа със специалистите, работниците, селяните кооператори, служащите с цел да им разяснят конкретното усъвършенстване на организацията на труда и планирането, да ги спечелят идеологически за него и да ги активизират. Трето, като организират идеологическото самообразование на кадрите и трудещите се пак с цел да ги подготвят идеологически за усъвършенстването на социалистическата организация на труда и планирането, да ги активизират трудово и политически.

Подчертавайки успехите при използването на тези утвърдени форми на идеологическа работа по проблемите на социалистическата организация на труда и плановото ръководство на икономиката, не може да не видим, че те на съвременния етап не са достатъчни да ни помогнат да получим голям практически ефект, каквато помощ изискват от идеологическия фронт у нас Единадесетият конгрес и Националната партийна конференция (1978 г.). И правилно др. Ал. Лилов на съвещанието на 2 ноември 1978 г. изтъкна, че „Крайният резултат от всяко идеологическо начинание трябва да бъде постигането на съответно положително изменение в съзнанието на трудещите се, в организацията и методите на тяхната работа, в резултатите от техния труд".

В какви форми се изявяват тези техни недостатъци?

Първо, като начини за идеологическа квалификация, подготовка на кадрите и трудещите се те разчитат на бързи резултати. Но идеологическата съзнателност у всеки човек се развива индивидуално и противоречиво, още повече по такива проблеми като организацията на труда и планирането. Следователно няма гаранция, че такава съзнателност ще се постигне за определения период — година-две, у всички кадри и трудещи се. Второ, тези начини на идеологическа подготовка, като че „внасят" идеологията в организацията на труда и планирането като нещо допълнително, второстепенно и отвън, в процеса на работата. Трето, те в съвременното си състояние у нас не допринасят достатъчно да се преодолява значителното откъсване на теорията от реалната практика.

Необходимо е нов подход към решаването на идеологическите проблеми на социалистическата организация на труда на съвременния етап в нашата страна. Този нов подход следва да включи използването и на досегашните начини, методи на идеологическа подготовка на кадрите и трудещите се, но и да осигури органическото вплитане на идеологическите фактори в самата вътрешна структура на социалисти-

Digitized by Google

ческата организация на труда и планирането. Методите, формите за това могат последователно да се разкрият при подготовката, изграждането, функционирането на социалистическата организация на труда и при отчитането на нейните резултати.

ИДЕОЛОГИЧЕСКИ ПРОБЛЕМИ НА ПОДГОТОВКАТА ЗА УСЪВЪРШЕНСТВУВАНЕ НА СОЦИАЛИСТИЧЕСКАТА ОРГАНИЗАЦИЯ НА ТРУДА

Общо усъвършенстването на социалистическата организация на труда е сложен процес, който условно, само за да се види нагледно, може да се раздели на три етапа: подготвителен етап; етап на осъществяване и функциониране на усъвършенстването цялостно на организацията на труда в дадената сфера и завършващ етап, в който се отчитат резултатите от труда. Всеки от тези етапи си има свои специфични технически, икономически, технологически, организационни, идеологически и социално-психологически проблеми.

Какви са идеологическите проблеми на подготвителния етап? Как най-успешно партийните комитети и организации могат да решават тези проблеми?

Подготовката на всеки вид социалистическа организация на труда и на нейното усъвършенстване изисква да се изучат всички видове условия, фактори, които ще се привлекат да участват в нея, всички средства, методи, форми на работа — не само технически, технологически, но и идеологически. При това те да бъдат изследвани не само с математически, статистически, социологически и други методи и средства, а и с идеологически.

Идеологическата политическа позиция на хората към усъвършенстването на организацията на труда е голяма сила, която не бива да се подценява от партийните органи и организации, защото в съвременните условия у нас тя изразява интересите на отделните личности, колективи и тяхното отношение към държавните интереси, към политиката на Партията. А интересите са основна движеща сила. Интересите на ръководителите и изпълнителите към усъвършенстването на социалистическата организация на труда и планирането също трябва да се проучат, защото от тях зависи трудовата активност, старанието на хората да дадат повече и по-качествена продукция. Ако политическите позиции и отношение на отделните работници, специалисти към усъвършенстването на организацията на труда са отрицателни, това може да свидетелствува за консервативна привързаност към старата организация на труда, за политическа изостаналост, недалновидност, пасивност в отношението към техническия, производствения, икономическия и изобщо социален процес. А може да разкрива и несъвършенство на предлаганото усъвършенстване на организацията на труда, което влиза в противоречие с жизнено важни интереси на трудещите се или на държавата, на социалистическото общество. Следователно отрицателното или пасивно отношение към изменения в организацията на труда е на първо място политическо идеологическо отношение, защото е реакция към мероприятията на политическите сили и фактори. Това показва, че предварителното проучване на политическите позиции и отношение на работниците и специалистите към старата организация и към усъвършенстването й е важно идейно-политическо условие за успешното организиране не само на живия труд, но и на предметите и средствата на труда. Осигуряването на такова идейно-политическо условие ще улесни не само разяснителната работа на партийните организации по плановите задачи, по принципите и целите на цялата организация на труда, но и залагането на добри основи за развитие и управление на политическите отношения, на политическото формиране и възпитание на хората в процеса на трудовата дейност.

Такова проучване е необходимо и на идейно-правните, нравствените и културно-естетическите позиции и отношения на работниците и специалистите към старата организация на труда или към нейното усъвършенстване, но то трябва да се извърши със специфичните за тях средства и методи. Например нравствените позиции и отношения на работниците и специалистите към старата и новата организация на труда могат да се проучат най-успешно с методите и средствата на етиката като наука за морала. Естетическите идеологически позиции и отношения най-успешно могат да се проучат със специфичните методи и средства на науката естетика. Всички други методи и средства за изучаването на този род явления играят помощна роля. За съжаление на съвременния етап има увлечение към някои частнонаучни методи и средства при познанието на социалните явления, в това число и на идеологическите; самоцелност, скрито или открито пренебрегване на идеологическите средства и методи на познание.

В подготвителния етап на социалистическата организация на труда наред с проучването на икономическото отношение на работниците и специалистите, на ръководителите и изпълнителите към организацията на предметите и средствата на труда и към основните икономически елементи на организацията на живия труд важен проблем е да се проучат и идеологическите отношения към тях. Тези видове отношения са обществени по характер и на съвременния етап у нас също могат да бъдат положителни и отрицателни, градивни, прогресивни и регресивни, потребителски, разрушителни в зависимост от техния социално-класов характер. Досегашният опит в нашата страна например убедително доказва, че работническото, социалистическото отношение към организацията на предметите, на средствата на труда, на живия труд не допуска пилеене, кражба, унищожаване, неразумно, неикономично използване на суровините, на материалите, на енергията, на средствата. Това идеологическо отношение

Digitized by Google

не допуска нарушения на дисциплината, на законите, на политическите, нравствените и други принципи на трудовата социалистическа дейност. Същият опит доказва, че остатъците от буржоазното, дребнобуржоазното политическо, правно, морално, естетическото отношение към организацията на труда винаги обуславя пилеене, безотговорно унищожаване, неикономично използване на предметите, на средствата на труда, нарушаване на трудовата, плановата, правната, нравствената дисциплина. Такива отрицателни явления бяха осъдени като крайно вредни на Юлския пленум на ЦК на БКП от 1976 г. Те показват колко важно е предварително да се проучат и такива видове отношения към отделните структурни съставки на социалистическата организация на труда. Получената информация е добра основа за изграждането на научнообоснована социалистическа организация на труда.

За всестранно обмислена и научно, идеологически обезпечена организация на всеки вид труд е нужно наред с изучаването на икономическите и други материални отношения да се изучат още и политическите, правните, нравствените отношения между ръководителите на трудовия колектив и ръководените, между специалистите и работниците, между колектива, чиято работа се планира и организира, и колективите, които му осигуряват суровини, материали, енергия, които ремонтират машините му, битово го обслужват или пък от по-висше равнище го ръководят. Тези отношения нерядко имат почти равностойно значение с материално-техническите, икономическите отношения за трудовите успехи. Но при планирането, при изграждането на организацията на труда те не винаги се вземат предвид от немалко стопански, административни ръководства и от партийни организации. А нерядко заради тяхната незрелост, противоречивост например колективите, които снабдяват други колективи със суровини, пренебрегват задълженията си към тях, не ги уважават, не спазват сключените договори. И в резултат: добрата иначе научнообоснована социалистическа организация на труда не дава необходимите резултати. По тази причина партийните организации трябва дълбоко да ги проучват, преди да се заемат с усъвършенствуване на съществуващата организация на труда.

Сериозен проблем в подготовката на всеки вид социалистическа организация на труда е идеологическото прогнозиране на нейното функциониране и развитие. Идеологическото прогнозиране има за задача, първо, да разкрие предстоящите идеологически изменения във всички видове отношения и дейности в организацията на труда и нейното развитие; второ, да покаже необходимото в различните етапи на трудовата дейност идеологическо обслужване на кадрите, на трудещите се; трето, да обосновe и идеологическите възпитателни цели, резултатите от изпълнението на плана. Идеологическите прогнози са способни да разкрият най-далечните перспективи на развитието на организацията на труда, защото в основата им е философското научно предвиждане. Идеологическото прогнозиране се осъществява главно с идеологическото — философско, политикономическо, етическо, естетическо проучване на практиката, на отношенията и процесите, с идеологическия анализ на фактите и разкриване на социалните закони на действието на обществената необходимост през един подълъг период. То отчита наред с изискванията на обективните закони и интересите на масите, класите, индивидите.

В подготвителния етап на социалистическата организация на труда следва да се включи и предварителната подробна и убедителна идеологическа информация на трудещите се за новите или предстоящите изменения в организацията на труда. Тази информация наред с техническата, икономическата е необходима, за да разкрие социалните цели на измененията, да покаже как те ще обвържат личните интереси с колективните и с обществените. Тя е необходима и за да създаде идеологическо убеждение, че новата организация на труда е по-съвършена и обществено по-ефективна от старата. Защото идеологическото убеждение е най-дълбоко и устойчиво. Няма по-твърд и непоклатим от идеологическия стабилитет във всяка работа.

ИДЕОЛОГИЧЕСКИ ПРОБЛЕМИ НА ИЗГРАЖДАНЕТО И ФУНКЦИОНИРАНЕТО НА СОЦИАЛИСТИЧЕСКАТА ОРГАНИЗАЦИЯ НА ТРУДА

При добра идеологическа подготовка на социалистическата организация на труда остава да видим какви идеологически проблеми възникват в нейното конструиране, изграждане и функциониране. Безспорно първият проблем е марксистко-ленинското идеологическо, методологическо обосноваване на усъвършенствуването на съществуващата организация на труда. А идеологическото обосноваване на всеки вид социалистическа организация на труда се осъществява в неразривно единство с техническото, с икономическото обосноваване, само че то се извършва с идеологически средства и методи. Главното в него са политическият, философският, нравственият, културно-естетическият и пр. анализ на усъвършенствуването на съществуващата организация на труда, разкриването на нейната цел, смисъл; посочването на методите и средствата, чрез които ще се осъществи; определянето на условията, рамките и принципите на нейното функциониране; предвиждането на резултатите, които ще се получат — не само материалните, но и идеологическите и социално-психологическите.

Съществен идеологически проблем на усъвършенствуването на социалистическата организация на труда е обосноваването й на идеологическата й цел. Досега особено при организацията на труда в материалното производство и обслужването обикновено

Digitized by Google

се поставя само материална цел (техническа, икономическа и пр.). Но къде и как може да се постави и идеологическа цел? Разбира се, в организацията на труда идеологическата цел не може да се постави откъснато от материалната. Но все пак тя притежава и относителна самостоятелност. Главното е тя да се проектира заедно с материалната още в инженерния проект. Да обхване и материалната цел, но да я подчини на социалистическите идеали, да я свърже с жизнените интереси на народа, на човека, да осигури не само материално производство, строителство, битово обслужване, но и усъвършенствуване на идеологическите обществени отношения; идеологическо развитие и възпитание на личността. А постави ли се в организацията на труда наред с материалните и идеологическа цел, съвсем естествено ще се предвидят не само технически, технологически, икономически средства и методи за тяхното постигане, но и идеологически, като вътрешни, нейни структурни елементи. По този начин ще се осигури не само материално, но и постоянно идеологическо въздействие върху социалната активност на трудещите се. Но немалко партийни организации в материалното производство при изграждането на организацията на труда или при усъвършенствуване на съществуващата не само не съдействуват, за да се поставят в единство с материалните цели и идеологически, но доколкото предвиждат идеологически мероприятия за въздействие върху хората, ги предвиждат като нещо допълнително, външно на нейната система и структура, разчитат, че след като разяснят нейните проблеми, изнесат лекции, проведат семинари, кадрите, трудещите се ще „внесат" идеологическите фактори в трудовия процес. Но това означава да се разчита на случайност, защото дали хората ще прилагат идеологическите си знания в отношенията си, в дейността си е проблем на тяхната индивидуална съвест, воля.

В целите и мероприятията на социалистическата организация на труда и в плановото ръководство на икономиката влагат идеологически елементи ония партийни организации, профорганизации, стопански ръководства, които включват още в инженерния проект идеологическите фактори, структурните елементи за усъвършенствуването на социалистическата съзнателност и дисциплина на всички трудещи се с комплекс от въздействия — икономически, организационни, контролни, административни, политически, правни, нравствени и със създаването на насрещните планове, с поемането на обещания за преизпълнение на плановите показатели. Но цялата работа е, че не всички ги предвиждат, планират още в инженерния проект, а ги организират допълнително и не рядко не са вътрешно свързани с цялостната организация на труда. А включването им още в инженерния проект е новото и главното по този проблем, което изискват решенията на Националната партийна конференция. Те се залагат още в инженерния проект, за да развиват индивидуалната и колективната социалистическа съзнателност най-сполучливо. В насрещните планове и в обещанията, в призивите такива партийни организации, стопански и други ръководства залагат идеята всеки трудещ се не само да изпълни добросъвестно, дисциплинирано предвиденото в държавния план задължение, но да внесе нещо свое за изграждането на развито социалистическо общество за честта на своя колектив и т. н. Насрещният план с личното обещание става важен фактор за залагане на идеологически структурни елементи в организацията на труда само когато тружениците доброволно и съзнателно приемат такъв план и обещание и когато установят хармонични политически, правни, нравствени и културно-естетически, обществени и лични отношения с колектива си, с обществото и съчетаят личните си интереси с техните. И тук идва на помощ политическата агитация на партийните, на обществените организации с хората.

В този етап на усъвършенствуването на социалистическата организация на труда възниква и идеологическият проблем да се изградят не само технически, икономически обезпечени, но и идеологически обосновани, гарантирани здрави отношения на всеки трудов колектив с другите колективи, които го снабдяват с предмети, средства на труда, които изкупуват продукцията, които го управляват и контролират от по-горните управленчески инстанции. Тези видове идеологически отношения се изграждат най-успешно, първо, ако добре в процеса на подготовката са изучени и с идеологически средства и методи и второ, ако с взаимно договаряне се установяват и спазват следните идеологически управленчески принципи: взаимна политическа, правна, морална и културно-естетическа отговорност за високоефективна и качествена работа при решаване на общите планови партийни и държавни задачи; взаимен не само технически, технологически, икономически, но и идеологически контрол за точно и своевременно изпълнение на поетите задължения; системна и безкомпромисна критика на допусканите слабости и отклонения от начертаните планови задачи и принципи за работа; мобилизиране и ангажиране на целите колективи за съгласуването на идеологическата работа и взаимен контрол, за обсъждане и коригиране на грешките и слабостите; активно партийно ръководство на идеологическите взаимоотношения между тези колективи.

Такива не само технически, организационни, икономически, но и идеологически принципи е нужно да залегнат в организацията на труда и за регулиране на политическите, правните, нравствените и културно-естетическите социални отношения вътре в трудовия колектив. Но тук особено е важно партийните организации да установяват в организацията на труда вътре в колектива следните идеологически принципи: строго зачитане на колективизма и единоначалието в работата; взаимно уважение и другарство между ръководители специалисти, квалифицирани и неквалифи-

Digitized by Google

пирани трудещи се: последователно и устойчиво единство между личните, колективните и обществените интереси; непримиримост към слабостите, грешките и отклоненията от изискванията за висока ефективност и качество в труда; активност, инициативност, взаимна помощ и лична отговорност при изпълнението на плана и възложените задачи; социалистическа съзнателност, висока организираност и дисциплина в личния труд; безкомпромисна и системна критика и самокритика при допускане на грешки и слабости.

Тук и във взаимоотношенията на отделния колектив с другите колективи и вътре в него е задължително диалектическото единство между принципите и мероприятията, които осигуряват вътрешна връзка и еднопосочност в развитието и на материалните процеси и на духовните, идеологически позиции, отношения в организацията на труда и планирането, за да се постигне голям ефект и високо качество. Всяко откъсване или подценяване на една от тези страни на социалистическата организация на труда ще доведе до половинчати, неефективни резултати. Особено недиалектичен, неправилен е подходът към идеологическите отношения и процеси в организацията на труда, когато те се „внасят" в нея като нещо външно само с просвета изобщо по организацията на труда и планирането, чрез теоретически конференции, симпозиуми, без да се залага идеологията в самия инженерен проект на създаваната трудова организация, без да се свързва органически с работата на колективите. Това е просветителски, недействен подход. Теоретическите конференции, симпозиуми са нужни за развитие и обогатяване на научната теория по организацията на труда. Но приложението на тази теория в самата организация на труда, за да се получи ефект и качество, е друг процес, друга задача. Някои партийни дейци и организации ги смесват и подменят. Няма нищо общо с марксистко-ленинския диалектически подход към организацията на труда осъденият от Единадесетия конгрес на Партията технократически подход, който абсолютизира техниката и другите материални компоненти и пренебрегва политическите, правните, нравствените, естетическите, социално-психологическите фактори.

За да се постигне единство между материалните и духовните мероприятия в социалистическата организация на труда, главните изисквания от диалектическа гледна точка са:

Първо, да се целенасочат всички тези нейни структурни елементи към изпълнението на стратегическия девиз на седмата петилетка: „Висока ефективност и високо качество";

Второ, техническите, технологическите, икономическите, идеологическите, социално-психологическите, организационните задачи да се заложат единно още в инженерния проект на социалистическата организация на труда.

Трето, квалификацията, подготовката на кадрите, на трудещите се за изпълнение на тези задачи да бъде комплексна, т. е. да се подготвят едновременно, единно и технически и технологически, и идеологически и социално-психологически.

Четвърто, ефективността да се постигне в резултат на единно действие на кадрите на идеологическия фронт с кадрите от научния, стопанския, държавния апарат.

Пето, критериите за ефекта и качеството на резултатите от дадена организация на труда да бъдат комплексни, т. е. да обхванат и производствените, материалните и духовните, идеологическите, психологическите, възпитателните резултати.

Съществен идеологически проблем в тази дейност е да се осигури в организацията на труда вътрешно, неразделно единство между материалните и духовните стимули.

В новите условия на социалистическата организация на труда изпъква и проблемът да се установи и идеологически контрол в работата. В диалектическо единство с другите видове контрол той има за задача да провери как се развиват политическите, правните, нравствените и културно-естетическите отношения между колективите, между ръководители и ръководени и към предметите, средствата на труда в процеса на работата. Този вид контрол също обезпечава ефективност и качество.

ИДЕОЛОГИЧЕСКИ ПРОБЛЕМИ НА АНАЛИЗА И ОЦЕНКАТА НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ОРГАНИЗАЦИЯТА НА ТРУДА

При отчитането на резултатите от социалистическата организация на труда първостепенен идеологически проблем е да се оцени дадената организация на труда и работата по нейното реализиране: укрепила ли е, развила ли е политическите, правните, нравствените и естетическите отношения между хората, между колективите, развила ли е комунистическата идейност, устойчивост у членовете на обществото. Такава оценка за съжаление почти не се прави от партийните организации. А тя ще позволи да се изгради по-конкретен и целенасочен план за развитие на социалистическата организация на труда.

Важен идеологически проблем на този етап е да се отчетат и идеологическите, възпитателните резултати от реализацията на социалистическата организация на труда във всеки сектор. Възпитателните резултати са и доказателство за успех в работата и критерии за диалектическото единство на материалната и идеологическата страна на социалистическата организация на труда. Те потвърждават извода на Националната партийна конференция, че организацията на труда днес у нас играе решаваща роля и в трудовото, и в идеологическото възпитание на личността.

Digitized by Google

КОНКРЕТНА ПОМОЩ НА МЕСТНИТЕ РЪКОВОДСТВА И ОРГАНИЗАЦИИ

РАМОН СЕЙХО ЕРНАНДЕС
зам.-главен редактор на сп. „Ел милитанте комуниста"

След Първия конгрес на Кубинската комунистическа партия (декември 1975 г.), който наред с всичко друго взе важни решения и във връзка с осъществяването на новото политическо и административно деление на нашата страна и със създаването на органите на народната власт, с установяването на система за ръководство и планиране на икономиката, **нашата партия се изправи пред нови и сложни задачи, успешното решаване на които в голяма степен зависи от стила и методите на партийните организации и ръководства, от равнището на организираността на целокупния живот в страната.**

Наред с останалите не по-малко важни страни и задачи на партийната работа опитът ни убеждава, **че колкото Партията по-добре усъвършенствува своя вътрешен живот, колкото повече подобрява своя членски състав за сметка на най-добрите из редовете на работническата класа и на другите трудещи се, колкото по-високо тя издига последователното прилагане на принципите и нормите на демократическия централизъм и подобрява работата си с кадрите, колкото по-добре успее да превърне партийния устав в практическа основа на дейността на всеки партиен орган, на всяка партийна организация, както и на комунистите — толкова по-добре тя ще бъде подготвена и ще изпълнява ръководната си роля, толкова по-резултатно, потворчески ще се справя с отговорните задачи, които животът поставя пред нея, пред народа и пред страната ни.**

Във връзка с решаването на тази задача **отдел „Организационен" на Централния комитет на нашата партия проведе и няколко добре организирани системни посещения за проверка и помощ в местните партийни органи и организации.** При тези посещения се направи анализ на работата и се обмени опит в партийната дейност. Те твърде много допринасяха за подобряването на партийния живот и партийната дейност. Системното прилагане на този метод помага партийната работа непрестанно да се издига на по-високо равнище, да се укрепва дейността на Партията за ориентиране, контрол и ръководство в осъществяването на най-важните икономически, политически и други обществени задачи.

Всичко това има и важен възпитателен характер. Анализите и проверките, взаимната обмяна на опит, обсъжданията във връзка с недостатъците и преодоляването им и най-вече препоръките, мерките, които трябва да се вземат, са добро и ефикасно средство за възпитание и подготовка както на кадрите, така и на комунистите, на трудещите се.

Всички тези посещения и проверки се осъществяваха изключително в областта на вътрешнопартийната работа. И затова изводите, които се направиха, не включват оценки на общите политически, икономически и социални страни на работата.

1. ДА РАСТАТ ПАРТИЙНИТЕ РЕДИЦИ

Като имаме предвид значението на дейността за набирането на нови партийни членове и за нарастването на партийните редици и в частност задачите за близките години, набелязани въз основа препоръките на Петия пленум на Централния комитет на нашата партия и решенията на Политбюро във връзка с това, през последните посещения за помощ и контрол съвсем естествено вниманието беше съсредоточено върху тази задача.

Наблегнато беше на необходимостта да се обръща сериозно внимание на указанията на пленума на Централния комитет

Digitized by Google

и на решението на Политбюро, главно що се отнася до прилагането на регулиращи мерки при приемането на нови партийни членове. И то така, че да се приемат повече работници, заети непосредствено в материалното производство.

По-голямо внимание беше обърнато и на спазването на насоките как да се подхожда при приемането на самите работници в Партията, на изискванията към новоприеманите в редовете на Кубинската комунистическа партия сега. Подчертано беше, че положението на работника само по себе си е твърде важно поради строгите условия и дисциплината на самия производствен процес, засегнат беше и въпросът за класовото съзнание, което се поражда при тези условия. Изяснено беше и че ниското образование не бива да се смята за пречка при приемането в Партията. Заедно с всичко това бяха подчертани и други съществени страни на работата по приемането на нови партийни членове сега. Като например въпроса за необходимостта от по-голяма гъвкавост при регулирането на нарастването на партийните редове, на необходимостта да се избягва претрупването с прекалено голям брой препоръки и сведения, бавенето на документите от различните инстанции и т. н. Наблегнато беше също така и на повишената грижа за приемането на нови партийни членове предимно из средите на работниците в захарната промишленост.

Подчертано беше, че работата за набиране на нови партийни членове трябва да е резултат на най-тясна връзка между партийните активисти и трудещите се и че това означава да се осъществява възпитателна дейност главно от политически и идеологически характер. Така най-добрите и най-съзнателните трудови хора ще могат по-задълбочено да опознаят Партията, чейните цели, нейните организационни принципи. Дебело беше подчертано, че работата по приемането на нови членове на Партията е индивидуална работа. И едновременно с това тя следва да се насочва към подобряване на дейността, към борба и премахване на недостатъците. Или, че това е жива политическа работа с възпитателен, с формиращ характер, която активистите провеждат с най-добрите, с трудещите се, които са най-близко до Партията, по изясняване на качествата, които трябва да има и да формира у себе си всеки, който получава правото да се нарече и да бъде наричан член или кандидат-член на Партията.

Много важна страна, която беше подчертана при проверката, беше ползата от вземането на мерки, насочени към осигуряването на редовно, постоянно приемане на нови партийни членове и кандидат-членове, за да се избягва струпването в определени периоди през годината. Това допринася анализите и обсъжданията, които провеждат бюрата на градските партийни комитети с индивидуално приеманите нови партийни членове, добре да бъдат планирани. И следователно повече кандидатури да бъдат разгледани в едно и също време.

Отново бе наблегнато и на необходимостта да се поддържа висока взискателност за спазването на нормите, определени от Устава и от Правилника за приемане в Партията. Тези документи са задължителни и неотменни за цялата Партия и затова трябва да се държи на системното им изучаване и последователното им прилагане.

2. РАБОТАТА НА ПАРТИЙНИТЕ ОРГАНИ И ОРГАНИЗАЦИИ

Проверките засегнаха работата и на партийните органи и организации: периодичността на провеждането на партийните събрания, тяхната подготовка, дневния ред на събранията, подготовката, уточняването и осъществяването на решенията и други също така важни актуални въпроси.

Във връзка с пленумите на окръжните и градските партийни комитети отново беше наблегнато на необходимите мерки за най-редовното им провеждане, така както изискват Уставът на нашата партия и съответните правилници, с цел най-важните решения да с вземат от тези партийни органи, след като членовете им добре са се запознали с разглежданите въпроси, след анализирането им и колективното им обсъждане. Това е необходимо, за да се издига ръководната роля на Партията, да се повишава творческата и съзнателната инициатива на всички кадри, инициативността на партийните организации и ръководства.

В този смисъл беше препоръчано да се оценява целесъобразността и характерът на вземаните решения, тъй че да се избегне вземането на такива решения, които са неприсъщи и не отговарят на ролята и функциите на Партията.

Поставен беше и въпросът в протоколите да се уточнява кои са отговорните за една или друга задача и в какъв срок трябва да бъде изпълнена тя. Тъй че всякога да може да се анализира изпълнението на всяка задача, на всяко решение. Освен това беше отбелязано, че протоколите играят важна роля и при анализирането на партийната работа. И затова трябва да се отделя специално внимание на тяхното изработване, на съдържанието им.

3. РАБОТАТА С ПЪРВИЧНИТЕ ПАРТИЙНИ ОРГАНИЗАЦИИ

Първичните партийни организации са основа на Партията. Те именно, които са най-близко до трудещите се, изпълняват и материализират партийните задачи и партийните решения, дават им, така да се каже, дух и плът. Поради това, както повелява и нашата партийна платформа, е необходимо постоянно да се работи за тяхното развитие, за непрестанното усъвършенстване на работата им.

Digitized by Google

При проверките, които отделът на Централния комитет направи, и при помощта, която беше оказана на партийните ръководства и организации по време на тези проверки, бяха оценени положителните методи и форми на работа, които първичните партийни организации прилагат в работата си. По-добре бяха изяснени различните средства на помощ и ръководство от по-горните партийни ръководства, например посещенията на членовете на окръжните и градските партийни комитети, както и на сътрудниците от техния апарат в първичните партийни организации, практическата помощ, която им оказват. Във връзка с това бе препоръчано да се полагат грижи за по-добрата подготовка на тези посещения и да се осигурява по-голяма конкретност, задълбоченост в анализа на работата.

Като положителен беше посочен фактът, че на събранията и съвещанията със секретарите на първичните партийни организации освен информирането по задачите се обменя опит, обяснява се на другарите най-добрият начин за започване и извършване на дадена партийна задача. И изобщо тези посещения и срещи се използват за разглеждане и на други въпроси, които са от по-голямо значение за Партията.

В общи линии бяха постигнати успехи в разбирането, че всичко това не може да има самоцелен характер, а следва да е насочено към усъвършенстването на Партията, на нейните организации и ръководства. Следователно главното е да се дава по-осезателна помощ на низовите ядра, за да могат да поемат всички отговорности, които им се възлагат, по-успешно да се справят със задачите си.

Подчертано беше, че решаваща в това отношение е помощта на градските партийни комитети, които са в по-пряк контакт с първичните партийни организации и могат да ги съветват и ориентират по-отблизо.

При проверката беше наблегнато, че Уставът на нашата партия, както и правилниците за първичните организации, за окръжните и градските партийни комитети, одобрени на последните пленуми на Централния комитет, трябва да бъдат в основата на всяка дейност на първичните партийни организации и на по-горните партийни органи. В този смисъл беше препоръчано тези документи по-добре да се изучават и редовно да се използват като основа, която позволява на Партията да проявява постоянство и високо качество във всяка своя дейност.

4. РАБОТНИТЕ ПЛАНОВЕ

Във връзка с изготвянето и контрола на работните планове бе установено, че голям брой ръководни комитети изработват и приемат само основните насоки на работата си и това не им позволява да уточняват някои задачи в строга и програмирана форма. Същевременно плановете в много първични организации са много общи и не включват различните етапи на изпълняване на задачите.

В този смисъл беше наблегнато, че ръководните партийни органи, изхождайки от главните цели, приети от съответните отчетни събрания, трябва да изработват планове за работа, позволяващи да се осъществяват тези главни цели, като уточняват етапите и отговорниците за изпълнението, мерките за осигуряване, участниците в изпълнението им и т. н.

5. РАБОТАТА С КАДРИТЕ И СЪС СЪЮЗА НА МЛАДИТЕ КОМУНИСТИ

Друг важен въпрос, който беше проучен по време на проверките, направени от отдела на ЦК на нашата партия, беше въпросът за работата с кадрите. Във връзка с този въпрос бяха направени много препоръки. Например да се вземат мерки за попълване на досиетата и да се внимава движението на кадрите до става съгласно политиката за обучение и разпределение.

Наблегнато бе, че ръководните партийни органи трябва да обръщат специално внимание на организацията, контрола и използването на активистите, които са ковачница за партийни кадри, да се увеличава техният брой, да се подобрява подборът и подготовката им.

Във връзка с работата със Съюза на младите комунисти най-общо беше изтъкната ползата от подобряването на използваните методи главно в първичните партийни организации. Подчертана беше и нуждата да се подобри работата и контролът от страна на Партията върху задачите, свързани с вътрешната дейност на Съюза на младите комунисти, и увеличаването на неговия числен състав главно от средите на младите работници.

* * *

Посещенията за помощ и контрол бяха много полезни, донесоха положителни резултати в подобряването на партийната работа. В тях нашата партия, комитетите и организациите, кадрите и комунистите придобиха чудесен опит.

Подобряването и усъвършенстването на партийния живот и партийната дейност е важна и постоянна задача. Тя с цялата си сила стои пред всички партийни комитети и организации, пред кадрите и комунистите. Въобще пред всички, които съзнават, че по този начин се помага задачите все по-успешно да се решават, да се усъвършенства цялостният партиен живот и партийната дейност, творчески да се осъществяват решенията на Първия конгрес на нашата партия, под ръководството на Партията народът, страната ни да вървят от победа към победа...

Digitized by Google

ВИДЕН ПАРТИЕН ДЕЕЦ И ДЪРЖАВНИК

Излезе от печат сборник с Избрани произведения на Трайчо Костов — един от най-видните дейци на българското революционно работническо и комунистическо движение у нас, верен ученик и помощник на Георги Димитров, пламенен строител на нова социалистическа България. Изданието излиза като отделен номер от тематичната поредица на „Партиздат" под общата рубрика „Видни строители на Народна република България". Тази тематична рамка е предопределила и съдържанието на книгата. В него са поместени (някои със съкращения) речи, доклади, статии, приветствия, писма и др., които дават ярка представа за Трайчо Костов като ръководител на Партията през периода от 9 септември 1944 до края на 1948 година, като един от най-активните строители на нова България.

Заслуга на съставителя на сборника ст. н. с. Мирчо Димитров е, че в малко повече от шестстотин страници е успял да поднесе на читателя едно изключително богатство от идеи, оценки и становища, концепции и прогнози по отношение развитието както на страната като цяло, така и поотделно на Партията, на Отечествения фронт, на профсъюзите и масовите организации, на държавата, народното стопанство, армията и др. през един от най-бурните, ярките и в същото време най-трудните и отговорни етапи от най-новата история на страната.

За поколението, което бе не само жив свидетел, но и активен участник в дълбоките социално-политически преобразования от онези години Избрани произведения на Трайчо Костов го връщат не само към първите години на обновяваща се България, но и към собствената му младост — младостта на едно поколение, отдадено без остатък на Партията, на народа, на родината.

За по-младите читатели, които познават тези години от разказите на по-възрастните и от учебниците, материалите от сборника са извор не само на жива интересна информация за събития и хора, но и на вдъхновение и упования, на своеобразна аргументация и гаранция, че всичко, предначертано от Партията, въпреки трудностите по нашия път, ще стане.

Разбира се, сборникът предлага макар и индиректна, и богата многопосочна информация за автора на отпечатаните в него доклади, речи, статии, писма и др. И не само за времето, когато са произнасяни и писани. В много от тях се съдържат необходими за ония дни ретроспекции и съпоставки, които повдигат завесата на близкото предидеветосептемврийско минало на страната.

Малко на други места читателят би могъл да намери толкова стегнати и в същото време пределно ясни и точни оценки за събитията, които предшествуваха и съпътствуваха деветосептемврийската народна победа, каквито може да прочете в речите и докладите на Трайчо Костов от ония години. Без преувеличение може да се каже, че по своята дълбока същност това са димитровски оценки и изводи — и в преносния, и в прекия смисъл на тази дума. Защото Трайчо Костов бе един от най-близките и най-последователните ученици и помощници на безсмъртния вожд на Партията и народа. В борбата срещу лявото сектантство, за утвърждаване на новия, димитровския курс на Партията той заема свое незаменимо място, играе своя изключително важна роля. И трябва да се подчертае, че Трайчо Костов не премълчава, а изтъква при всеки удобен случай това обстоятелство. И този факт не само не намалява обаянието му, а многократно го засилва и подчертава. Защото това не е само ярък израз на отношението към Георги Димитров, отношение на примерен ученик към любим учител, но и белег на човешка, скромност — пословичната скромност на Трайчо Костов. На това отношение към всепризнатия вожд и учител на Партията читателят ще се натъква многократно при запознаването с материалите в сборника. Особено ярко това личи в публикуваните тук за първи път, изцяло или със съкращения, писма на Трайчо Костов в качеството му на първи секретар на ЦК на БРП (к) до Георги Димитров в Москва.

Трайчо Костов, Избрани произведения (1944—1948), Партиздат, С., 1978, с. 635.

Digitized by Google

Тези писма разкриват неизразимата почит, която партийните кадри в страната изпитват към любимия вожд. Те свидетелстват и за тяхната съвсем реална потребност непрекъснато да го държат в курса на събитията в страната и да се съветват с него, да търсят и получават неговите мъдри, зрели указания. Но тези извадки от кореспонденцията на Трайчо Костов разкриват или по-точно — са ново ярко свидетелство за огромния интерес, който Георги Димитров проявява към родината в дните, когато е все още далече от нея. И този интерес е материализиран в постоянните указания, които той дава на Партията по време, когато тя най-много се нуждае от опита му на изпитан революционен деец от планетарен мащаб. Повечето от отговорите, идеите, мислите, предложенията и препоръките на Георги Димитров, естествено, остават неизвестни на читателя на сборника. Но голяма част от тях са цитирани пряко или са споменати под една или друга форма било в писмата на Трайчо Костов, за които става дума, било в негови речи и доклади, изнасяни пред партийни и отечественофронтовски форуми и по други поводи.

Може би тъкмо тук е мястото да отбележим, че и в писмата, и в останалите публикации е отразено неповторимо силно отношението на Трайчо Костов към великата страна на Съветите — отношение към освободител, учител и старши брат. Той цени високо не само пряката и косвена помощ на Съветския съюз за освобождението на страната от фашизма и за възстановяване на народното ни стопанство, но и оная неоценима помощ в съвети и опит, които съветските партийни и държавни ръководители оказват на нашите ръководни кадри. Ето какво пише Трайчо Костов в писмото си до Георги Димитров от 23 февруари 1945 година: „Едва ли е нужно да ти подчертавам колко голямо значение има за нас лично, пък и за целокупната наша работа тук нашето отиване в Москва и разговорите, които имахме с големия приятел (И. В. Сталин — б. а.) и с теб. Това е една великолепна зарядка, която ни отвори широко очите за общите перспективи, за настоящия етап от развитието на борбата и за пътищата, по които трябва да се върви сега, за да се стигне най-сигурно до целта." И малко по-нататък: „Докладът, който направих пред ЦК и пред областните секретари относно вашите указания, произведе огромно впечатление и изпълни всички с бодрост и увереност" (с. 97).

Рядко са публикуваните в сборника материали, в които под една или друга форма да не се говори за великата заслуга на Съветския съюз и на неговата славна Червена армия за победата на Девети септември. Характерно и тук е, че тези въпроси не се поставят в обща, лозунгова форма, а са добре аргументирани, подкрепени с ясна, точна и убедителна обосновка. От дотогавашното развитие на отношенията между нашата партия и нашия народ, от една страна, и КПСС и съветските народи, от друга, Трайчо Костов прави своя генерален извод, че по-нататъшното развитие на страната по новия, народнодемократичен път е невъзможно без приятелството, помощта и всестранната подкрепа на Съветския съюз. За него българо-съветската дружба е желязна историческа необходимост за нашия народ, без която България не може да превъзмогне нерадостното си минало и да тръгне уверено и твърдо по нов път, по пътя на демокрацията, на социализма.

Четейки Избрани произведения на Трайчо Костов, в съзнанието ни като на екран се откроява ярка и внушителна картината на страната отпреди три десетилетия, със своите нестихващи възторзи от победата, с поривите и идеалите на един народ, още опиянен от извоюваната свобода, с политическото си напрежение, с колосалните трудности от вътрешен и международен характер, с подмолните канари, които издигат по пътя му наши и чужди недоброжелатели. Но забележете — тонът навсякъде, включително в речите и докладите, насочени срещу тези недоброжелатели, е външно спокоен, сдържан, от него лъха увереност и непоколебима решителност да се следва избраният път въпреки всичко. От всеки произнесен или написан ред диша социалният оптимизъм на класата, чийто политически вожд е Партията, която в тия години Трайчо Костов непосредствено ръководи като първи секретар на ЦК и член на Политбюро. Фразата е проста и ясна, освободена от изкуствена приповдигнатост, за да разкрие една мисъл, проникваща като ярък слънчев лъч в привидния хаос от настроения и интереси, от яростни вълни и подмолни течения. Езикът е колоритен, но прецизен и точен, език на рутиниран партиен функционер и публицист.

Забележителна е упоритостта и последователността, с които Трайчо Костов разяснява пред партийния актив актуалните задачи, които Партията, Отечественият фронт, народът решават и има да решават на тоя етап. В докладите си и на Софийската окръжна партийна конференция още на 25 септември 1944 г. и на областната конференция в Плевен на 29 октомври с. г. и на Осмия разширен пленум на ЦК в края на януари 1945 г., както и в много други речи и изказвания, той с изключителна прецизност формулира тези задачи и сочи пътищата за тяхното решаване. И още нещо, което е много характерно за него — стегнатата, предметно ясна и категорична обосновка, непоклатима логика, с която извежда непосредствено от сложната обстановка широкия комплекс от задължения, които Партията и нейните непрекъснато увеличаващи се членове поемат върху плещите си след деветосептемврийската победа. И тези задължения са толкова повече и по-тежки, колкото направляващата роля на Партията расте, става по-очевидна и закономерна за всички.

Големи усилия полага през тези години Трайчо Костов за всестранната под-

Digitized by Google

готовка на Партията на българските комунисти за изключително отговорната мисия, която историята й възлага. От сравнително малобройна партия на предани до смърт на делото хора, принудени да работят и се борят в адски тежките условия на нелегалност, тя сега се оказва ръководеща политическа организация в строителството на новата държава. А за това е необходимо да се изоставят старите форми, средства и методи на работа и да се възприемат нови, цялата партия „в движение" да се превъоръжава с идейните, политическите, организационните, стратегическите и тактическите оръжия вече на една управляваща партия, която носи главната отговорност за съдбата на народа, за неговата съвсем прясна политическа победа, за съдбата на България. От докладите и речите на Трайчо Костов, публикувани в сборника, ние сега отново си припомняме колко трудно беше всичко това особено за ръководството на Партията, за нейните първи хора. Първият секретар на ЦК не жали сили и не пропуска възможност да поставя отново и отново пред партийните кадри тази задача над задачите, да разяснява неуморно нейния смисъл. И да предпазва от неминуемите в такива условия залитания вляво и вдясно, от замърсяване на партийните редици с хора, чиито вътрешни подбуди да влязат в Партията нямат нищо общо с нейната програма, с нейните високи идеали.

Тук заслужава специално да се отбележат големите заслуги на Трайчо Костов за по-нататъшното укрепване на Отечествения фронт, извоювал такава блестяща победа на Девети септември. Опрян здраво върху идеите и гениалните разработки на Георги Димитров, първият секретар на ЦК веднага след народната победа настойчиво разяснява същността, характера и историческата роля, която играе и има да играе още дълго време Отечественият фронт като бойно обединение на патриотичните, антифашистките сили на българския народ. Той изтъква неуморно, че Отечественият фронт не е коалиция на политически организации от стар тип, задачата на която е да разпредели властта между участвуващите в него партии. Той е живо въплъщение на народното единство върху широка антифашистка платформа, в основата на което лежи изпитаният и закален в многолетни битки работническо-селски съюз. Сега няма никакво съмнение, че тези разбирания на Партията, провеждани от ръководството и от Трайчо Костов, със завидна настойчивост и дълбоко вътрешно убеждение изиграха по онова време решаваща роля за неотстъпното укрепване на народната власт, за разгрома на фашистките останки, за политическото разгромяване на опозицията, като коварно прикритие на враговете на народа и социализма.

Голям интерес и уважение предизвикват сега пълните с политическа мъдрост изказвания на Трайчо Костов за дълбоко народния характер на извоюваната на 9 септември отечественофронтовска власт, за необходимостта да се изгради нов държавен апарат, който с успех да изпълнява функциите на народната власт, да се прочисти и обнови армията, за да стане сигурен страж на народните завоевания, да се доведе до победен край наложената ни от историческото стечение на обстоятелствата Отечествена война.

С удивителна енергия Трайчо Костов воюва през ония тежки дни и месеци за преодоляване на стопанската разруха, за постепенно съживяване и изграждане на промишлеността, на селското стопанство, на търговията. Той е дълбоко убеден и непрестанно учи партийните кадри, че истинският просперитет на страната е възможен единствено чрез изграждането на друг, по-съвършен обществен и стопански ред, че светлото бъдеще на нашия народ е социализмът. Но той учи кадрите също, че всяко „пришпорване" на събитията не само не носи полза, но е направо вредно, а в много отношения, особено когато все още страната е в политическа изолация и няма нормални дипломатически отношения с държавите — победителки във Втората световна война, това може да се окаже фатално.

Ярко и задълбочено в статиите, докладите и речите на Трайчо Костов се разработват основни проблеми на партийната и държавната политика, като въпроса за развитието и укрепването на Партията, за политическата система на народната демокрация, изграждането на централните и местните органи на държавната власт и държавното управление, за единството на работниците и селяните, на БКП и БЗНС, за преустройството на икономиката, за културното развитие, въпроси на външната политика и др.

Специално заслужава да се подчертае изразеното по ярък и внушителен начин в публикуваните материали отношение на Трайчо Костов към работниците и тяхната нова, класово-професионална организация, към младежите и необходимостта от единен младежки съюз, към жените и историческата повеля тази огромна трудова и политическа сила да намери своето достойно място във всестранния живот на възраждащата се родина.

Когато се прочете и последната страница от сборника с Избрани произведения, в съзнанието на читателя се оформя ясна представа за Трайчо Костов: изключително талантлив ръководител на Партията, зрял политик и далновиден държавник, голям и искрен приятел на Съветския съюз и съветските народи, рядко подготвен и тактичен, пословично работлив и скромен в личния си живот, човек с голяма идейно-политическа и обща култура. Обаятелната личност на този забележителен комунист, политик и държавник, неговото политическо и теоретическо наследство е вдъхновяващ пример за всички нас — днешните строители на развитото социалистическо общество в скъпото ни Отечество.

Христо НИКОЛОВ

Digitized by Google

НОВИ КНИГИ

ПАРТИЗДАТ

Густав Хусак

ЗА СОЦИАЛИСТИЧЕСКА ЧЕХОСЛОВАКИЯ

Сборникът с избрани речи, доклади и статии на генералния секретар на ЦК на ЧКП и президент на ЧССР Густав Хусак обхваща периода от 1969 до 1978 г. Този период е неразривно свързан с голямата политическа дейност на чехословашкия партиен и държавен ръководител за възстановяване на революционните традиции на Партията като здраво марксистко-ленинско звено в общността на социалистическите страни и международното комунистическо и работническо движение. Густав Хусак прави дълбок анализ на сложната обстановка, при която ЧКП пристъпи към изграждането на зрелия социализъм. Той изтъква значението на науката и техниката на днешния етап на икономическо развитие, подчертава необходимостта от модернизация и реконструкция на съществуващите мощности, набелязва задачите, от чието решаване зависи непрестанният възходящ растеж на материалната база на зрелия социализъм, както и непрекъснатото усъвършенстване на методите на планиране и ефективността на ръководството на народното стопанство. Авторът убедително доказва взаимната зависимост между икономическото развитие и социалната политика на Партията, насочена към всестранно и непрекъснато повишаване жизненото равнище на народа и хармоничното развитие на социалистическия човек с неговия нов начин на живот. В статиите, докладите и речите се разглеждат редица проблеми на усъвършенстването на социалистическата демокрация. Голямо внимание Густав Хусак отделя и на проблемите на културата. С марксистко-ленинска принципност са изложени и възгледите му за международната дейност на Партията и външната политика на Чехословашката социалистическа република, за укрепване на международното комунистическо движение и братската общност на социалистическите страни. Изразена е голямата благодарност на ЧКП и ЧССР към братските партии за интернационалната им солидарност и сътрудничество и особено към Комунистическата партия на Съветския съюз и съветския народ „за искрената дружба и нерушимия съюз, за всестранната помощ и разбиране". Особено голям интерес за българския читател представляват включените в изданието речи и изказвания на Густав Хусак по въпросите на българо-чехословашката дружба и сътрудничество.

ПРОБЛЕМИ НА КОМПЛЕКСНОТО РАЗВИТИЕ НА ТЕРИТОРИАЛНИТЕ ЕДИНИЦИ

Лиляна Василева

Като анализира сложните и динамични по характер социални и икономически процеси, протичащи на дадена територия, многообразието на вътрешнорайонните и междурайонните връзки, комплексността на развитие на производствено-териториалните единици, авторката систематизира формите, пътищата и средствата, чрез които може да се влияе за ускоряването на социално-икономическото развитие, за осигуряване на комплексност и хармоничност в развитието на отделните населени места, селищни системи и по-големи териториални единици. Вниманието е съсредоточено главно върху основните принципи на планирането, контрола и регулирането на социално-икономическите процеси в териториалната единица.

ТЕХНИЧЕСКИ СРЕДСТВА И ПАРТИЙНА ПРОПАГАНДА

Г. Колев, Д. Павлов, Н. Владимиров

Техническите средства все по-масово се използват в системата на марксистко-ленинската просвета, пропаганда и агитация. Те дават възможност да се затвърдява по-добре логическото възприемане на изучавания материал, чрез тях емоционалното въздействие на учебния процес е по-силно и дълготрайно. Ръководен от такива разбирания, авторският колектив разглежда някои от основните проблеми, които възникват при използването на технически средства в системата на партийната просвета, при беседи, доклади и пр.

ИПАТОВСКИЯТ МЕТОД — В ЖИВОТА

През януари 1978 г. Ставрополският краеви комитет на Партията съвместно с редакцията на списанието на ЦК на КПСС „Агитатор" проведе краево съвещание на партийния актив. Участниците в него обсъдиха проблемите за разпространението на ипатовския опит за комплексен подход при провеждането на селскостопанските работи. Въз основа на разговорите от тази среща е подготвен настоящият сборник, който е предназначен за широк кръг читатели от селското стопанство — ръководители, специалисти, трудещи се, агитатори и пропагандисти.

Digitized by Google

НОВИ СЪВЕТСКИ КНИГИ

Советский союз на международных конференциях периода Великой отечественной войны, 1941—1945 г. г.

ТОМ I

МОСКОВСКАЯ КОНФЕРЕНЦИЯ МИНИСТРОВ ИНОСТРАННЫХ ДЕЛ СССР, САЩ И ВЕЛИКОБРИТАНИИ (19—30 октября 1943 г.), сборник документов, Политиздат, Москва, 1978.

ИСТОРИЯ ДИАЛЕКТИКИ. НЕМЕЦКАЯ КЛАССИЧЕСКАЯ ФИЛОСОФИЯ, Авторский коллектив, Изд. „Мысль", Москва, 1978.

В книгата за първи път в съветската научна литература цялостно се разглеждат диалектическите методи на класиците на немската идеалистическа философия. Изданието ще бъде полезно на специалистите по история на философията, преподаватели на философските дисциплини, аспиранти, студенти.

Хабаров, А. И., ФИЛОСОФСКИЕ ПРОБЛЕМЫ СЕМИОТИКИ. Изд. „Высшая школа", Москва, 1978.

Авторът разглежда предмета на семиотиката като наука, проследява еволюцията на семиотическите идеи, ролята на различните видове знакови и сигнални системи, съотношението между съзнание и семиотика и др.

НАСТОЛЬНАЯ КНИГА АТЕИСТА, Издание пятое, Политиздат, Москва, 1978.

Настоящото справочно издание запознава читателя с широк кръг въпроси, имащи актуално значение за теорията и практиката на научния атеизъм: вероучение, култ и морални принципи на основните религиозни направления, особености на съвременното богословие. Поместени са и кратки очерци за историята на атеизма, методика на възпитателната работа с вярващите и др. Книгата е интересна за пропагандисти, агитатори, преподаватели, студенти и за всички, които се занимават с проблемите на атеизма.

Одум, Г., Одум, Э., ЭНЕРГЕТИЧЕСКИЙ БАЗИС ЧЕЛОВЕКА И ПРИРОДЫ, Перевод с английского, Изд. „Прогрес", Москва, 1978.

Във века на научно-техническата революция все по-голямо значение придобиват въпросите, свързани с рационалното използване на енергийните ресурси на Земята, взаимодействието между природата и човека. В книгата се излага същността на енергийните процеси, оценява се ролята и влиянието на енергията върху живота на човечеството, върху заобикалящата го среда. Наред с историята на въпроса авторите разглеждат и някои съвременни проблеми на енергетиката.

Рыбин, В. И., КРЕДИТ КАК ЭКОНОМИЧЕСКАЯ КАТЕГОРИЯ СОЦИАЛИЗМА, Изд. „Мысль", Москва, 1978.

20 700

Цена 0,30 лева

Digitized by Google

[Partien zhivot]

ПРОЛЕТАРИИ ОТ ВСИЧКИ СТРАНИ СЪЕДИНЯВАЙТЕ СЕ!

MAIN/UC-B

LIBRARY
JUL 03 1979
UNIVERSITY OF CALIFORNIA
BERKELEY

ПАРТИЕН ЖИВОТ

4 СОФИЯ, МАРТ 1979 ГОДИНА

Digitized by Google

Digitized by Google

ПАРТИЕН ЖИВОТ

СПИСАНИЕ НА ЦЕНТРАЛНИЯ КОМИТЕТ
НА БЪЛГАРСКАТА КОМУНИСТИЧЕСКА ПАРТИЯ

№ 4 МАРТ 1979 година XXVI

СЪДЪРЖАНИЕ

* — Идейната същност и реакционните превъплъщения на маоизма 3

ПАРТИЙНО СТРОИТЕЛСТВО — ТЕОРИЯ, ПРОБЛЕМИ И ОПИТ

С високите критерии на тритомника 1

„За партийното строителство“ 1

Р. Пишев — Колективността — висш принцип на партийно ръководство 23

Партийният комитет

П. Вълчев — Творчество и инициатива в работата 32

Ръководно политическо ядро и първообраз

Й. Хаджиев — Политически ръководител на целокупния живот на село 37

Замяната — преглед на бойния строй

М. Коцев — С повишени изисквания и индивидуален подход . . 44

Р. Павлова — Комплексна оценка на комуниста 47

Кореспондентите ни пишат:

П. Димитрова — Безкомпромисна позиция 49

„ПАРТИЕН ЖИВОТ“ ВЪВ ВАРНЕНСКИ ОКРЪГ

Г. Станков — Висока ефективност на организацията 51

Г. Михова — Социалната активност — оценка на практическите действия 55

Н. Стойчев — Събранието 61

ПАРТИЯТА, КОМСОМОЛЪТ, МЛАДЕЖТА

К. Димов, И. Мичев — Дела и размишления по комсомолските проблеми в министерствата 67

Digitized by Google

Л. Канева — Главното — комплексност в подхода към младежта . 75
Д. Ангелов — Преустройството 81

В ЕДИНЕН РИТЪМ

И. Новаков — Съвременните измерения на дружбата 86

ГЕРОИЧНА ЛЕТОПИС

Н. Цонев — Вестител на партийната правда 90

КРИТИКА И КНИГОПИС

* — Умът, честта, съвестта на епохата 94

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ

П. Русев (главен редактор), **Г. Бърдаров, А. Веселинов, К. Иванов, Н. Иванов** (зам.-главен редактор), **Д. Петков** (зам.-главен редактор), **К. Петров, П. Радев, М. Ралчева, И. Рачев, Д. Станоев, П. Трендафилова, Г. Цонков**

Адрес на редакцията: София, ЦК на БКП — **Тел. номератор 84-01**
Годишен абонамент 4.60 лева. — Отделна книжка 0.30 лева.
Пор. 2337. Тираж 52 500 екз. Формат 70×108/16. Подписана за печат на 16. III. 1979 г.

Държавен полиграфически комбинат „Димитър Благоев"

Digitized by Google

ИДЕЙНАТА СЪЩИОСТ И РЕАКЦИОННИТЕ ПРЕВЪПЛЪЩЕНИЯ НА МАОИЗМА

Маоистите не само открито се включиха, но и заеха първо място в идеологическите атаки и в „психологическата война" на световния империализъм против световния социализъм. В последните години и особено с вероломното нападение над Социалистическа република Виетнам те напълно разкриха своята контрареволюционна същност и открито военно се противопоставиха на социализма.

В. И. Ленин учи: „Социалшовинизмът е завършен опортюнизъм. Той е узрял за открит, често вулгарен съюз с буржоазията и с генералните щабове. И именно този съюз му дава голяма сила. Нелепо е досега опортюнизмът да се счита за вътрешнопартийно явление." Маоизмът напусна „ляво"-екстремистката, псевдореволюционна поза и премина открито на позициите на военно-политическо сливане със световния империализъм. Идеологията и политиката на Пекин станаха разновидност на буржоазния антикомунизъм. И както разобличаването на антимарксистката същност на левичарската платформа на маоизма през 60-те години беше необходимо условие в борбата против неговия курс на разкол и отслабване на международното комунистическо движение, така и сега разкриването на контрареволюционния смисъл на новата маоистка националистическа платформа, все още прикриваща се с марксистка терминология, е актуална задача на общата борба на прогресивните сили против изпраждащия се съюз на Пекин с империалистическата реакция. Идейната борба против маоизма излезе извън рамките на дискусии вътре в комунистическото движение. Тя стана част от класовата борба против империализма.

За разкриване корените на това „прераждане" е разговорът, организиран от редакцията на списанието съвместно с Института по съвременни социални теории. Участуват другарите: Димитър МИТЕВ, Енчо НАЦИНОВ, Захари ЗАХАРИЕВ, Димитър ПЕЙЧИНОВ. Разговорът се води от др. Петко РУСЕВ.

Digitized by Google

[illegible] години, дейст-
[illegible] затрезон от XXV
[illegible] водители на Китай
[illegible] и идеали,
[illegible] в неговата
[illegible] че маоист-
[illegible] марксистко-ленинското

[illegible] китайското ръководство,
[illegible] отстъпването на та-
[illegible] да проведжа курс,
[illegible] „теоретично" оправда-
[illegible] последно това се
[illegible] КНР, нейната хегемони-
[illegible] ност бе затвър-
[illegible] тридесета сесия на Все-
[illegible] — март 1978 г. Пе-
[illegible] от реалния со-
[illegible] партии, към анти-
[illegible] в развиващи-
[illegible] ръководство с край-
[illegible] отстъпването, да по-
[illegible] да засилят
[illegible] военни конфлик-
[illegible] на наро-
[illegible] китайското ръко-
[illegible] завършено катего-
[illegible] не може вече да
[illegible] в комунистическото

[illegible] тайно-политиче-
[illegible] идейните му из-

[illegible] и идейни-
[illegible] ата, когато се
[illegible] определена на-
[illegible] партия.
[illegible] на Китай, съз-
[illegible] на ленинските
[illegible] се наложи
[illegible] крайно малък
[illegible] ККП постоян-
[illegible] разната идео-
[illegible] В страната да-
[illegible] и милита-

[illegible] на борбата на
[illegible] интернацио-
[illegible]. За китай-
[illegible] беше светило по
[illegible] се. Те сви-
[illegible] ще могат да по-
[illegible] и да строят ново,

[illegible] елементи в
[illegible] и мощ на
[illegible] шовинистични

Digitized by Google

настроения маоистите активно спекулираха с исторически и демографски факти, че Китай е страна на древна култура, а китайският народ — най-многочислен в света. Днес именно китайският национализъм, възродил великоханския шовинизъм, е изходен пункт за антисоциалистическата и разколническата дейност на Пекин.

В периода на прерастването на китайската революция от демократична в социалистическа борбата между двете течения в ККП се изостря. Взема връх течението, оглавявано от Мао Цзе-дун. Позорното падение на тази група е било предизвикано от порочността на идеологията и политическата линия на дребнобуржоазен авантюризъм и национализъм.

П. Русев: — Но историческите обстоятелства улесниха Мао Цзе-дун, защото в този период се водеше националноосвободителна борба...

Е. Нацинов: — Да, безусловно, създадоха се исторически предпоставки за насаждане на националистическо съзнание в широки слоеве от населението и вътре в Партията. През този период Мао Цзе-дун и групата около него успяха да формират идейно-теоретическата платформа на фракцията си в Партията — идейно-теоретическа платформа, която още тогава имаше ясно изразена антиленинска насоченост, националистическа същност. Тя стана известна под названието китайзиран марксизъм или азиатски марксизъм.

През това време Мао написа серия от произведения, които трябваше да обосноват „особения" път на развитие на китайската революция — път нито социалистически, нито империалистически, а трети път.

Издигнал се на вълните на националноосвободителното движение на китайския народ, Мао Цзе-дун преориентира Китайската комунистическа партия от позициите на марксизма-ленинизма към дребнобуржоазните националистически утопии за развитието на китайското общество, а маоизмът се превърна в главна пречка за преобразуването на китайското общество в истински социалистическо общество.

П. Русев: — И все пак дайте по-точно определение на маоистката идеология.

Е. Нацинов: — Маоистката идеология и политика въпреки цялата своя еклектичност и вътрешна противоречивост **са определена система от възгледи, в основата на които стои великодържавният национализъм, приел формата на китайзиран социалшовинизъм.** Идеите на маоизма имат вулгарно-прагматичен характер и се видоизменят в зависимост от потребностите на маоистите във всеки конкретен момент, в една или друга политическа практика. В тях се смесват различни възгледи и теории — феодална китайска философия, дребнобуржоазен социализъм — селски, наполовина народнически, авангардистки, буржоазно-националистически, великодържавно-шовинистически, троцкистки и анархистки.

П. Русев: — Произлязъл от дребнобуржоазна среда, син на кулак, израснал и формирал се в село, не познал работническата класа и никога не сближил се с нея, Мао Цзе-дун е бил чужд на пролетарската революционност и на идеите на научния социализъм. На него повече са му били по душа анархистичното бунтарство, разбойничеството, разрушаването и авантюризмът. А марксизмът-ленинизмът е учение интернационално, чуждо на националната ограниченост и сектантството. Него го пронизва духът на пролетарската солидарност, класовият подход към явленията и процесите.

Захари Захариев: — Искам да допълня с няколко думи: класовата антинародна същност на маоизма, както вече казаха другарите, е

Digitized by Google

Петко Русев: — Събитията в Китай през последните години, действията на Пекин убедително потвърждават извода, направен от XXV конгрес на КПСС, че политиката на сегашните ръководители на Китай „не само е съвършено чужда на социалистическите принципи и идеали, но по същество е станала важен резерв на империализма в неговата борба против социализма... Сега вече е малко да се каже, че маоисткатa идеология и политика са несъвместими с марксистко-ленинското учение. Те са му враждебни."

Сега на всеки честен човек е ясно, че китайското ръководство, дошло на власт след смъртта на Мао Цзе-дун и арестуването на така наречената „банда на четиримата", продължава да провежда курс, в чиято основа лежи маоизмът, използван за „теоретическо" оправдание на реакционните стремежи и действия. Особено нагледно това се проявява в областта на външната политика на КНР, чиято хегемонистична, антисъветска, опасна за делото на мира насоченост бе затвърдена от XI конгрес на ККП (август 1977 г.) и първата сесия на Всекитайското събрание на народните представители — март 1978 г. Пекин демонстрира растяща враждебност към страните от реалния социализъм, към комунистическите и работническите партии, към антиимпериалистическите движения и прогресивните режими в развиващите се страни. Прякото обединяване на китайското ръководство с крайната реакция в много страни, опитите да спрат разведряването, да посеят недоверие и вражда между държавите, стремежът да засилят надпреварата във въоръжаването и разпалването на военни конфликти — всичко това създава реална заплаха за безопасността на народите и за делото на мира. Въоръжената агресия на китайското ръководство срещу героичен социалистически Виетнам съвършено категорично разкри вълчата природа на маоизма. Никой не може вече да каже, че маоизмът е „ляв опортюнизъм" вътре в комунистическото движение. Не, той загуби дори това право.

Сега с вас, другари, ще се опитаме да разкрием идейно-политическата същност на маоизма — социалните му корени, идейните му източници. Другарю Нацинов, имате думата.

Енчо Нацинов: — Очевидно, за да разкрием класовите и идейните корени на маоизма, трябва да се върнем към годините, когато се формира маоисткото идейно-политическо течение като определена националистическа фракция в Китайската комунистическа партия.

Както е известно, на Комунистическата партия на Китай, създадена през 1921 г. под непосредственото въздействие на ленинските идеи и Великата октомврийска социалистическа революция, се наложи да води борба в условията на полуфеодален Китай с крайно малък брой пролетариат, с преобладаващо население селяни. ККП постоянно изпитваше влиянието на буржоазната и дребнобуржоазната идеология, на националистическите чувства и настроения. В страната даваха отражение продължителното господство на феодализма и милитаризма, икономическата и културната изостаналост...

Цялата история на ККП представлява история на борбата на две тенденции в нейните редове — марксистко-ленинската, интернационалистическата и дребнобуржоазната, националистическата. За китайските комунисти интернационалисти Съветският съюз беше светило по пътя за национално и социално освобождение на трудещите се. Те считаха, че, опирайки се на мощната подкрепа на СССР, ще могат да постигнат социално освобождение на китайския народ и да строят ново, социалистическо общество.

Този път на развитие отхвърлят националистическите елементи в Партията. Те мечтаеха за възраждане на минало величие и мощ на Китай. За разпространение на своите великодържавни шовинистични

Digitized by Google

настроения маоистите активно спекулираха с исторически и демографски факти, че Китай е страна на древна култура, а китайският народ — най-многочислен в света. Днес именно китайският национализъм, възродил великоханския шовинизъм, е изходен пункт за антисоциалистическата и разколническата дейност на Пекин.

В периода на прерастването на китайската революция от демократична в социалистическа борбата между двете течения в ККП се изостря. Взема връх течението, оглавявано от Мао Цзе-дун. Позорното падение на тази група е било предизвикано от порочността на идеологията и политическата линия на дребнобуржоазен авантюризъм и национализъм.

П. Русев: — Но историческите обстоятелства улесниха Мао Цзе-дун, защото в този период се водеше националноосвободителна борба...

Е. Нацинов: — Да, безусловно, създадоха се исторически предпоставки за насаждане на националистическо съзнание в широки слоеве от населението и вътре в Партията. През този период Мао Цзе-дун и групата около него успяха да формират идейно-теоретическата платформа на фракцията си в Партията — идейно-теоретическа платформа, която още тогава имаше ясно изразена антиленинска насоченост, националистическа същност. Тя стана известна под названието китайзиран марксизъм или азиатски марксизъм.

През това време Мао написа серия от произведения, които трябваше да обосноват „особения" път на развитие на китайската революция — път нито социалистически, нито империалистически, а трети път.

Издигнал се на вълните на националноосвободителното движение на китайския народ, Мао Цзе-дун преориентира Китайската комунистическа партия от позициите на марксизма-ленинизма към дребнобуржоазните националистически утопии за развитието на китайското общество, а маоизмът се превърна в главна пречка за преобразуването на китайското общество в истински социалистическо общество.

П. Русев: — И все пак дайте по-точно определение на маоистката идеология.

Е. Нацинов: — Маоистката идеология и политика въпреки цялата своя еклектичност и вътрешна противоречивост **са определена система от възгледи, в основата на които стои великодържавният национализъм, приел формата на китайзиран социалшовинизъм.** Идеите на маоизма имат вулгарно-прагматичен характер и се видоизменят в зависимост от потребностите на маоистите във всеки конкретен момент, в една или друга политическа практика. В тях се смесват различни възгледи и теории — феодална китайска философия, дребнобуржоазен социализъм — селски, наполовина народнически, авангардистки, буржоазно-националистически, великодържавно-шовинистически, троцкистки и анархистки.

П. Русев: — Произлязъл от дребнобуржоазна среда, син на кулак, израснал и формирал се в село, не познал работническата класа и никога не сближил се с нея, Мао Цзе-дун е бил чужд на пролетарската революционност и на идеите на научния социализъм. На него повече са му били по душа анархистичното бунтарство, разбойничеството, разрушаването и авантюризмът. А марксизмът-ленинизмът е учение интернационално, чуждо на националната ограниченост и сектантството. Него го пронизва духът на пролетарската солидарност, класовият подход към явленията и процесите.

Захари Захариев: — Искам да допълня с няколко думи: класовата антинародна същност на маоизма, както вече казаха другарите, е

Digitized by Google

дребнобуржоазно-националистическо обществено-политическо течение. Неговата идеология и политика намират опора преди всичко в шовинистически настроените непролетарски, дребнобуржоазни, декласирани слоеве от китайското общество.

Димитър Митев: — Когато характеризираме класовите корени на маоизма, трябва да имаме предвид преди всичко оная социална обстановка, която съществува в Китай в продължение на последните 50—60 години, а така също и историческите етапи, през които минава революционният процес в Китай. От тази гледна точка трябва да кажем: първо, че маоизмът се формира като идейно течение, което изразява преди всичко — така, както вече се подчерта — **интересите и въжделенията на огромните селски маси, които ги вдигаха на борба срещу феодализма и японския милитаризъм, а така също и известна част от буржоазията, част от гоминдана, които даже за определен период сътрудничеха с Комунистическата партия.**

Всичко това, естествено, рефлектираше в концепциите на определена неустойчива част от Комунистическата партия, идеолог на която постепенно се формира Мао.

Ако разгледаме историята на Китай от най-ново време, на Китайската комунистическа партия, ще констатираме, че Мао още с появата си на историческата сцена започва да отстоява антимарксистки позиции с много силно подчертано влияние на троцкизма. Истинските китайски комунисти неедкократно са го критикували за неговите възгледи и действия.

П. Русев: — През 1927 г. не го ли критикуват?

Д. Митев: — Още през 1927 година не някой друг, а Чжоу Енлай го критикува за това, че армиите, които той е създал, имат бандитски характер.

Мао застава на позиции крайно леви, ясно внушени от концепциите на Троцки за необходимостта от национализация на селската собственост, нещо, срещу което ръководството на Китайската комунистическа партия категорично възразява на тоя етап, защото това би означавало да бъдат отблъснати селските маси. Той е и проводникът на концепцията, против която три пъти Изпълнителният комитет на Коминтерна се противопоставя, а именно: че не е необходимо да се издигат архиреволюционни лозунги за непосредствено осъществяване диктатурата на пролетариата.

Следователно трябва да разглеждаме маоизма като един комплекс от дребнобуржоазен революционизъм, примесен с великодържавен шовинизъм, който се стреми към световно господство на Китай.

Всичко това постепенно прониква, просмуква се в идеологията на маоизма. И постепенно Мао се очертава като една фигура, която още с появяването си на историческата сцена започва да осъществява антимарксистки, антиленински концепции, които в целия период на развитието на Китай в края на кращата доведоха до открито предателство.

З. Захариев: — Известно е, че Мао Цзе-дун и неговите поддръжници в китайското ръководство винаги са се представяли като най-революционна сила в съвременния свят. Те винаги са твърдели, че представляват или изразяват интересите на най-революционната част от китайския народ, в това число и на китайската работническа класа. Особено много маоисткото ръководство спекулира със селячеството. Всъщност обаче цялото политическо развитие особено след победата на революцията в Китай показа, че маоизмът не изразява последователно интересите нито на работническата класа в Китай, нито на огромната част от селячеството. По същество опората на маоизма е дребната буржоазия и част от буржоазията. И това особено нагледно и ярко се из-

Digitized by Google

разява в последно време — в националистическия курс, който сегашното китайско ръководство провежда на практика.

П. Русев: — В Китай и досега се е запазила националната буржоазия, която като носител на националистическа идеология и привърженик на великоханския шовинизъм поддържа националистическите идеи и действия на маоистите. Още по време на „културната революция", още по време на Десетия конгрес китайската буржоазия съществуваше като класа, тя получаваше и процент от капиталите си. Даже има сведения, че по време на „културната революция" от Китайското народно събрание бяха изгонени комунисти, а броят на представителите на националната буржоазия се увеличи.

З. Захариев: — Това е истина. Действително Мао Цзе-дун, който винаги се е прикривал зад революционни фрази, всъщност е търсил съюз с буржоазните елементи в Китай. Особено отчетливо обаче тази линия се проявява сега, когато в Китай отново беше оповестено публично, че сегашното китайско ръководство ще изплати всички средства на националната буржоазия, които досега бяха задържани в банките.

П. Русев: — Официално се съобщава, че според новата политика личната собственост и банковите спестявания, конфискувани от богати китайци, щели да бъдат върнати, а те вече са върнати. Също така намалените заплати на по-богатите щели да бъдат увеличени, а загубите щели да им бъдат компенсирани. Тази политика била обявена по време на съвещание по проблемите на китайските капиталовложения. Окачествявайки това като първи опит на ръководството на Китай, а според мене това не е първият опит да се запазят имотите и капиталовложенията на населението, китаеведите смятат, че то цели да възстанови ролята на богатите в националния обединен фронт и да бъдат мобилизирани те в държавната кампания за модернизация на страната.

Според новата политика конфискуването на банковите спестявания по-рано, на държавните облигации, сребро и злато от богатите било незаконно, неправилно. Забележете момента, в който се обявява тази нова политика: това става точно преди посещението на Дън Сяо-пин в Съединените щати.

Димитър Пейчинов: — „Грижите" на ръководството за националната буржоазията са „трогателни". През 1955—1956 г. беше национализирана едрата собственост чрез особена форма на изкупуване. На китайската буржоазия беше определен твърд процент — 5 на сто годишно за 20 години, тоест сто на сто изкупуване. Плюс това на буржоазията бяха дадени редица привилегии — високи заплати в заводи и на други места, където останаха да работят, допълнителни пенсии за родини и близки, предимства на децата им при постъпване в университета и т. н. Следователно капиталите на китайската буржоазия фактически бяха възвърнати не сто на сто, а над сто на сто, трудно е сега да се изчислят тези проценти. Буржоазията нямаше право да превръща тези пари отново в капитал, но можеше да ги влага в банката, да ги тегли, да консумира неограничено. Фабриките им не се връщат, защото те са обединени, концентрирани, превърнати в съвсем нови предприятия. Те са държавни предприятия. Но ще се използва активността на националната буржоазия, нейният опит за ускоряване на развитието, за да го подчини на централната задача — не за издигане жизненото равнище на трудещите се, а за военизация.

З. Захариев: — Използва и техните връзки със западните делови среди.

Д. Пейчинов: — Да, за да може да се привлекат китайски капитали отвън, капиталите на китайската национална буржоазия като по-

Digitized by Google

дребнобуржоазно-националистическо обществено-политическо течение. Неговата идеология и политика намират опора преди всичко в шовинистически настроените непролетарски, дребнобуржоазни, декласирани слоеве от китайското общество.

Димитър Митев: — Когато характеризираме класовите корени на маоизма, трябва да имаме предвид преди всичко оная социална обстановка, която съществува в Китай в продължение на последните 50—60 години, а така също и историческите етапи, през които минава революционният процес в Китай. От тази гледна точка трябва да кажем: първо, че маоизмът се формира като идейно течение, което изразява преди всичко — така, както вече се подчерта — **интересите и въжделенията на огромните селски маси, които ги вдигаха на борба срещу феодализма и японския милитаризъм, а така също и известна част от буржоазията, част от гоминдана, които даже за определен период сътрудничеха с Комунистическата партия.**

Всичко това, естествено, рефлектираше в концепциите на определена неустойчива част от Комунистическата партия, идеолог на която постепенно се формира Мао.

Ако разгледаме историята на Китай от най-ново време, на Китайската комунистическа партия, ще констатираме, че Мао още с появата си на историческата сцена започва да отстоява антимарксистки позиции с много силно подчертано влияние на троцкизма. Истинските китайски комунисти неедкократно са го критикували за неговите възгледи и действия.

П. Русев: — През 1927 г. не го ли критикуват?

Д. Митев: — Още през 1927 година не някой друг, а Чжоу Енлай го критикува за това, че армиите, които той е създал, имат бандитски характер.

Мао застава на позиции крайно леви, ясно внушени от концепциите на Троцки за необходимостта от национализация на селската собственост, нещо, срещу което ръководството на Китайската комунистическа партия категорично възразява на тоя етап, защото това би означавало да бъдат отблъснати селските маси. Той е и проводникът на концепцията, против която три пъти Изпълнителният комитет на Коминтерна се противопоставя, а именно: че не е необходимо да се издигат архиреволюционни лозунги за непосредствено осъществяване диктатурата на пролетариата.

Следователно трябва да разглеждаме маоизма като един комплекс от дребнобуржоазен революционизъм, примесен с великодържавен шовинизъм, който се стреми към световно господство на Китай.

Всичко това постепенно прониква, просмуква се в идеологията на маоизма. И постепенно Мао се очертава като една фигура, която още с появяването си на историческата сцена започва да осъществява антимарксистки, антиленински концепции, които в целия период на развитието на Китай в края на кращата доведоха до открито предателство.

З. Захариев: — Известно е, че Мао Цзе-дун и неговите поддръжници в китайското ръководство винаги са се представяли като най-революционна сила в съвременния свят. Те винаги са твърдели, че представляват или изразяват интересите на най-революционната част от китайския народ, в това число и на китайската работническа класа. Особено много маоисткото ръководство спекулира със селячеството. Всъщност обаче цялото политическо развитие особено след победата на революцията в Китай показа, че маоизмът не изразява последователно интересите нито на работническата класа в Китай, нито на огромната част от селячеството. По същество опората на маоизма е дребната буржоазия и част от буржоазията. И това особено нагледно и ярко се из-

Digitized by Google

разява в последно време — в националистическия курс, който сегашното китайско ръководство провежда на практика.

П. Русев: — В Китай и досега се е запазила националната буржоазия, която като носител на националистическа идеология и привърженик на великоханския шовинизъм поддържа националистическите идеи и действия на маоистите. Още по време на „културната революция", още по време на Десетия конгрес китайската буржоазия съществуваше като класа, тя получаваше и процент от капиталите си. Даже има сведения, че по време на „културната революция" от Китайското народно събрание бяха изгонени комунисти, а броят на представителите на националната буржоазия се увеличи.

З. Захариев: — Това е истина. Действително Мао Цзе-дун, който винаги се е прикривал зад революционни фрази, всъщност е търсил съюз с буржоазните елементи в Китай. Особено отчетливо обаче тази линия се проявява сега, когато в Китай отново беше оповестено публично, че сегашното китайско ръководство ще изплати всички средства на националната буржоазия, които досега бяха задържани в банките.

П. Русев: — Официално се съобщава, че според новата политика личната собственост и банковите спестявания, конфискувани от богати китайци, щели да бъдат върнати, а те вече са върнати. Също така намалените заплати на по-богатите щели да бъдат увеличени, а загубите щели да им бъдат компенсирани. Тази политика била обявена по време на съвещание по проблемите на китайските капиталовложения. Окачествявайки това като първи опит на ръководството на Китай, а според мене това не е първият опит да се запазят имотите и капиталовложенията на населението, китаведите смятат, че то цели да възстанови ролята на богатите в националния обединен фронт и да бъдат мобилизирани те в държавната кампания за модернизация на страната.

Според новата политика конфискуването на банковите спестявания по-рано, на държавните облигации, сребро и злато от богатите било незаконно, неправилно. Забележете момента, в който се обявява тази нова политика: това става точно преди посещението на Дън Сяо-пин в Съединените щати.

Димитър Пейчинов: — „Грижите" на ръководството за националната буржоазията са „трогателни". През 1955—1956 г. беше национализирана едрата собственост чрез особена форма на изкупуване. На китайската буржоазия беше определен твърд процент — 5 на сто годишно за 20 години, тоест сто на сто изкупуване. Плюс това на буржоазията бяха дадени редица привилегии — високи заплати в заводи и на други места, където останаха да работят, допълнителни пенсии за родини и близки, предимства на децата им при постъпване в университета и т. н. Следователно капиталите на китайската буржоазия фактически бяха възвърнати не сто на сто, а над сто на сто, трудно е сега да се изчислят тези проценти. Буржоазията нямаше право да превръща тези пари отново в капитал, но можеше да ги влага в банката, да ги тегли, да консумира неограничено. Фабриките им не се връщат, защото те са обединени, концентрирани, превърнати в съвсем нови предприятия. Те са държавни предприятия. Но ще се използва активността на националната буржоазия, нейният опит за ускоряване на развитието, за да го подчини на централната задача — не за издигане жизненото равнище на трудещите се, а за военизация.

З. Захариев: — Използва и техните връзки със западните делови среди.

Д. Пейчинов: — Да, за да може да се привлекат китайски капитали отвън, капиталите на китайската национална буржоазия като по-

Digitized by Google

сигурни, отколкото капиталите на Франция, на Англия, на Япония. Онези си правят сметка с какво ще плаща Китай в бъдеще. Но китайските капиталисти си правят сметка дали няма утре да бъдат изгонени, както по-рано от Индонезия, от други страни и все е по-добре те да си имат определена собственост за дълги години и вътре в Китай.

Следователно с тях китайското правителство прави кооперация 50 на 50, или 49 на 51, дава им възможност да влагат капитали вече в производството, в строителството на производствени предприятия. Това са смесени предприятия — държавен капитализъм.

Има сведения, че са реабилитирани и тези, които пострадаха през 1957 година по време на движението против десните елементи. Това е реверанс към Запада и към САЩ специално, за да каже Картър, ето движението за демокрация и правата на човека започват да се спазват в Китай. Това е едно, макар и закъсняло, приспособяване на политическите мероприятия към новоустановени идейни концепции, към новата основа на антисъветския единен фронт в световен мащаб и антисъветски, антимарксистки единен фронт вътре в самата страна.

З. Захариев: — Мисля, че тази стъпка най-добре характеризира социално-класовата природа на маоистския режим.

Китайското ръководство сключва концесии и с китайската буржоазия извън Китай, особено с многобройната китайска емиграция в Югоизточна Азия, която е една влиятелна икономическа сила в този район и владее обикновено промишлени предприятия, контролира важни банки и влияе съществено върху политическия и социалния живот в целия район.

П. Русев: — Другарю Захариев, можем да отбележим, че една от причините за конфликта и разногласията между Китай и социалистически Виетнам е именно политиката на социалистически Виетнам към капиталистическите елементи и особено в Южен Виетнам, където в огромното си мнозинство те се оказаха китайци.

З. Захариев: — Това е абсолютно вярно. Това е важна страна на противоречията, които се очертаха между китайското ръководство, което излезе открито в защита на буржоазната китайска емиграция, която по същество саботираше революционните преобразования в районите на Южен Виетнам.

П. Русев: — Понеже не искаше Южен Виетнам да се обедини със Северен?

З. Захариев: — Безспорно. Това лежи в основата на конфликта, макар че не само това е причината за сегашния конфликт. Защото Китай има и териториални аспирации по отношение на редица съседи в района на Югоизточна Азия, в това число и по отношение на Виетнам.

Е. Нацинов: — Това, което вие току-що разяснихте, би могло да се квалифицира като своеобразно изкуствено инжектиране на жизнени сокове в националната буржоазия с оглед на нейното използване от китайското ръководство сега, предвид на новите задачи, които то си поставя. Именно тези последни мерки, свидетелствуващи за отношението на пекинските власти към националната буржоазия в Китай, вътре и извън Китай, показа, че те явно възнамеряват максимално да използват, опирайки се на нея, възможностите за осъществяване на националистическите си неизменни стратегически цели.

Д. Митев: — Давайки такава оценка, струва ми се, че маоистите сега ще осъществяват в своеобразна форма държавен капитализъм.

Държавен капитализъм, който ще бъде съсредоточен не към издигане жизненото равнище на населението, който не е съобразен със социалистическия закон за планомерното пропорционално развитие на

Digitized by Google

икономиката и постоянното издигане жизненото равнище на масите, а национализираните средства за производство са поставени в служба на шовинистическата политика на сегашното китайско ръководство за световно господство, насочена преди всичко срещу социалистическите страни.

П. Русев: — Този държавен капитализъм, другарю Митев, няма ли да съществува паралелно с укрепването и развитието на частната собственост, особено в сферата на модернизацията...

Д. Митев: — Струва ми се, че на Дън Сяо-пин и на неговата компания сега е необходимо съсредоточаването не само на огромна власт, но и на огромни икономически възможности.

П. Русев: — Но заедно с това трябва да добавим, че те отварят вратите за чуждия капитал под различни форми. Например западногерманските монополи се надяват и за преки капиталовложения.

Е. Нацинов: — При всички случаи със смесените предприятия и други форми за проникване на Запада в Китай възможностите за въздействие на империализма върху Китай — както върху неговия вътрешен курс, така и на международната арена, се разширяват. А при условия на деформирани социалистически качества в стопанския живот, да не говорим за политическия живот на това общество, опасността действително от ликвидиране на социалистическите завоевания на китайския народ е реална.

Д. Пейчинов: — Искам да се изкажа главно за маоизма като дребнобуржоазна идеология, свързана с великоханската идеология и идеологията на средното селячество.

П. Русев: — Защо изключвате занаятчиите, тази огромна занаятчийска маса в градовете?

Д. Пейчинов: — Не отричам занаятчийската маса, но тя не се различава по идеология от селячеството. Към тях трябва да прибавим идеологията на лумпенизираното, на непролетаризираното селячество. Именно лумпенизирано селячество.

П. Русев: — Което се характеризира с ниска култура, с изостаналост.

Д. Митев: — Хиляди, милиони хора, които няма къде да се трудят.

П. Русев: — Оттам вземаха хунвейбинците.

Д. Пейчинов: — Оттам и от тези, които произхождат от кулаците. Защото това е все пак една маса, която стои на едни общи националистически позиции.

П. Русев: — И като прибавим, че през време на „културната революция" много от хунвейбинците бяха приети за членове на Партията...

З. Захариев: — Според някои китайски изследвания 50 на сто от новоприетите в Партията по време на „културната революция" са от тия среди. Това е едно от проблемите на сегашното китайско ръководство.

П. Русев: — Това вече определя и качественото състав на Партията. Тя губи своя пролетарски характер. В нея навлизат бивши кулаци, дребнобуржоазни елементи, навлизат буржоазни момчета.

Д. Пейчинов: — Тази идеология възпроизвежда себе си на основата вече на новия класов състав или дребнобуржоазен класов състав вътре в самата Комунистическа партия и в ръководните среди на Китайската комунистическа партия. И не случайно, докато в другите комунистически партии, например в европейските страни, много ръководители се издигнаха от работническата среда, от средата на една осъзнатата класа, в Китай голяма част от ръководителите са хора, свързани с дребната или средната буржоазия, от буржоазен произход, от мандарински произход.

Digitized by Google

П. Русев: — И още нещо много интересно, когато разглеждаме класовия състав и на обществото, и на Партията. Вярно е, че по време на революцията бяха национализирани едрите промишлени предприятия, но националната буржоазия остана. И зае много ръководни места.

Д. Пейчинов: — Следователно маоизмът е едно по-трайно идейно течение, което възпроизвежда себе си. Ако маоизмът през 60-те години се проявяваше като крайна ултралява идеология и в политиката, и в практиката, и във вътрешната, и във външната политика, то през 70-те години той започна да се проявява преди всичко във външната политика като крайно дясна. А сега цялата вътрешна политика се нагажда към десните страни на маоизма. И сега маоизмът продължава да възпроизвежда себе си в китайското общество.

П. Русев: — Следователно можем да направим извода: **възгледите на маоистите по въпросите на класовата борба и социалната революция са призвани да оправдаят и прикрият разправата на Мао и неговите последователи — сегашното пекинско ръководство, над своите противници — истинските марксисти-ленинци, да обосноват правомерността на съществуването на военно-бюрократическата диктатура.** Старейки се да загладят, да задушат недоволството на китайските трудещи се и да укрепят режима, раздиран от борба за власт, те непрекъснато провеждат идеологически и политически кампании, които се представят като израз на ожесточена класова борба вътре в страната. Достатъчно е да споменем и „културната революция", и кампаниите за „критика на Лин Бяо и Конфуций", и за „бандата на четиримата". Всичко това говори всъщност не за укрепване на режима, а за неговата перманентна политическа криза. Както се вижда, не може и дума да става за демаоизация. Както е известно, социализмът не може успешно да се развива без въвличане на трудещите се маси в активна политическа дейност, в решаване на държавните и обществените работи. Този коренен принцип на социализма маоистите стъпкаха, насадиха култ към личността, произвол, беззаконие, насилие, военно-полицейски методи, пълно ликвидиране и най-елементарните норми на демокрация в Партията и страната. Работниците и селяните фактически са отстранени от участие в политическия живот. Това е в пълен разрез с марксизма-ленинизма.

Трагични са и социално-икономическите последици от великодържавния, хегемонистки курс на Пекин. Милитаризацията на Китай разрушава икономическата база на обществото, подкопава създалата се на основата на обществената собственост система на производствени отношения. Животът помете една след друга постановките на Мао — отказване от материално стимулиране, внедряване на уравнително разпределение, „големия скок", закона за „вълнообразното развитие".

З. Захариев: — Трябва да подчертаем, че от времето на „културната революция" досега станаха известни промени. Сегашното ръководство, независимо че следва линията на Мао, в основни направления и по-специално стои изцяло зад хегемонистичния националистически курс, разработен от Мао Цзе-дун, що се касае до вътрешната политика, прави някои корекции, за да го направи по-ефективен, да го използва по-успешно за реализиране на националистическите цели, които сам Мао Цзе-дун постави, но за които той не създаде необходимите предпоставки, за да бъде реализиран в практиката. И именно този коректив, който особено ярко се изрази в икономическата сфера — отстъпление от някои маоистки постулати като отхвърляне на принципа за материалната заинтересованост, отхвърляне на централизираното планиране, промени в областта на науката и образованието, където Мао Цзе-дун фактически превъзнасяше неграмотността и я про-

Digitized by Google

тивопоставяше на квалифицираните кадри и т. н., в тази сфера промени има. Но това е, пак подчертавам, с цел да се направи по-приемлив маоизмът, да му се влеят нови жизнени сокове с оглед на националистическите задачи, които маоисткият курс преследва.

Що се касае до самата „културна революция", по отношение на нея също има определени корекции. Някои от крайностите на „културната революция" сега са отречени и някои от носителите на този курс са наказани или ще бъдат наказани. Това е факт, който се свързва с така наречената реабилитация на голяма част от кадрите. И ако става дума за тези поправки по отношение на крайностите на „културната революция", можем да кажем, че съществува такъв процес. Тоест, ако става дума за последния период от управлението на Мао, бихме могли да кажем, че се упражнява известна критика и по отношение на маоизма, и на Мао. Сегашните ръководители се опитват да се разграничат отчасти от някои крайноекстремистки позиции на Мао, но не за да отхвърлят маоизма изобщо като система, като идеология и като политическа практика, а да го съобразят по-добре с реалните нужди на текущия момент и на голямата задача — да модернизират страната и да развият модерен военен потенциал, за да играе Китай по-голяма роля на международната арена.

Е. Нацинов: — Искам още веднъж да подчертая обаче, че демаоизацията от наше гледище може да има само едно-единствено измерение — това е връщане към научните принципи на марксизма-ленинизма вътре в страната, връщане към дружбата, към сътрудничеството с реалния социализъм...

П. Русев: — Към пролетарския интернационализъм.

Е. Нацинов: — Тоест връщане към всички принципи на марксизма-ленинизма. И когато казваме, че няма демаоизация в Китай, го правим не от гледище на това, че сегашните пекински ръководители вървят по абсолютно същия път, а го правим от гледище на това, че промените, които се правят, са с цел още повече да се засили враждебността на маоизма към социализма. Този момент трябва по-добре да се подчертае.

Д. Пейчинов: — Считам, че трябва да направим извода: **провежданите от сегашното пекинско ръководство мероприятия не дават основание да се говори за развитие на „демаоизация" като процес, насочен към възвръщане на страната на позициите на научния социализъм, на пролетарския интернационализъм.** По-правилно ще бъде да се говори за неомаоизация на маоизма. Сегашната политическа реалност показва, че това ръководство няма намерение да се откаже от маоисткото знаме. То използва маоизма за теоретическо оправдание на реакционните политически стремежи и действия. Докладите на Хуа Го-фъни Е Цзян-ин, текстът на новата конституция са пронизани от възхвала „идеите" на Мао. Който прочете уводната част на конституцията, ще се убеди — **това е възвеличаване на маоизма.** Ами новият държавен химн? Култът към Мао получи не само идеологическо, политическо, но и юридическо признание.

П. Русев: — С други думи, като анализираме фактите, като прочетем внимателно документите и съпоставим политическите концепции и практическите действия на сегашното пекинско ръководство, ще установим по-скоро процес на по-нататъшно утвърждаване на маоизма, възвеличаване на Мао като личност, като духовен вожд, увековечаване неговите „идеи" като цялостна „система" от възгледи. Анализът на основните тенденции в обществения живот на страната не дава никакви основания да се говори за отказ от маоизма. В основата на политиката на сегашното ръководство са заложени добре известните идейни

Digitized by Google

П. Русев: — И още нещо много интересно, когато разглеждаме класовия състав и на обществото, и на Партията. Вярно е, че по време на революцията бяха национализирани едрите промишлени предприятия, но националната буржоазия остана. И зае много ръководни места.

Д. Пейчинов: — Следователно маоизмът е едно по-трайно идейно течение, което възпроизвежда себе си. Ако маоизмът през 60-те години се проявяваше като крайна ултралява идеология и в политиката, и в практиката, и във вътрешната, и във външната политика, то през 70-те години той започна да се проявява преди всичко във външната политика като крайно дясна. А сега цялата вътрешна политика се нагажда към десните страни на маоизма. И сега маоизмът продължава да възпроизвежда себе си в китайското общество.

П. Русев: — Следователно можем да направим извода: **възгледите на маоистите по въпросите на класовата борба и социалната революция са призвани да оправдаят и прикрият разправата на Мао и неговите последователи — сегашното пекинско ръководство, над своите противници — истинските марксисти-ленинци, да обосноват правомерността на съществуването на военно-бюрократическата диктатура.** Стараейки се да загладят, да задушат недоволството на китайските трудещи се и да укрепят режима, раздиран от борба за власт, те непрекъснато провеждат идеологически и политически кампании, които се представят като израз на ожесточена класова борба вътре в страната. Достатъчно е да споменем и „културната революция", и кампаниите за „критика на Лин Бяо и Конфуций", и за „бандата на четиримата". Всичко това говори всъщност не за укрепване на режима, а за неговата перманентна политическа криза. Както се вижда, не може и дума да става за демаоизация. Както е известно, социализмът не може успешно да се развива без въвличане на трудещите се маси в активна политическа дейност, в решаване на държавните и обществените работи. Този коренен принцип на социализма маоистите стъпкаха, насадиха култ към личността, произвол, беззаконие, насилие, военно-полицейски методи, пълно ликвидиране и най-елементарните норми на демокрация в Партията и страната. Работниците и селяните фактически са отстранени от участие в политическия живот. Това е в пълен разрез с марксизма-ленинизма.

Трагични са и социално-икономическите последици от великодържавния, хегемонистки курс на Пекин. Милитаризацията на Китай разрушава икономическата база на обществото, подкопава създалата се на основата на обществената собственост система на производствени отношения. Животът помете една след друга постановките на Мао — отказване от материално стимулиране, внедряване на уравнително разпределение, „големия скок", закона за „вълнообразното развитие".

З. Захариев: — Трябва да подчертаем, че от времето на „културната революция" досега станаха известни промени. Сегашното ръководство, независимо че следва линията на Мао, в основни направления и по-специално стои изцяло зад хегемонистичния националистически курс, разработен от Мао Цзе-дун, що се касае до вътрешната политика, прави някои корекции, за да го направи по-ефективен, да го използва по-успешно за реализиране на националистическите цели, които сам Мао Цзе-дун постави, но за които той не създаде необходимите предпоставки, за да бъде реализиран в практиката. И именно този коректив, който особено ярко се изрази в икономическата сфера — отстъпление от някои маоистки постулати като отхвърляне на принципа за материалната заинтересованост, отхвърляне на централизираното планиране, промени в областта на науката и образованието, където Мао Цзе-дун фактически превъзнасяше неграмотността и я про-

Digitized by Google

тивопоставяше на квалифицираните кадри и т. н., в тази сфера промени има. Но това е, пак подчертавам, с цел да се направи по-приемлив маоизмът, да му се влеят нови жизнени сокове с оглед на националистическите задачи, които маоисткият курс преследва.

Що се касае до самата „културна революция", по отношение на нея също има определени корекции. Някои от крайностите на „културната революция" сега са отречени и някои от носителите на този курс са наказани или ще бъдат наказани. Това е факт, който се свързва с така наречената реабилитация на голяма част от кадрите. И ако става дума за тези поправки по отношение на крайностите на „културната революция", можем да кажем, че съществува такъв процес. Тоест, ако става дума за последния период от управлението на Мао, бихме могли да кажем, че се упражнява известна критика и по отношение на маоизма, и на Мао. Сегашните ръководители се опитват да се разграничат отчасти от някои крайноекстремистки позиции на Мао, но не за да отхвърлят маоизма изобщо като система, като идеология и като политическа практика, а да го съобразят по-добре с реалните нужди на текущия момент и на голямата задача — да модернизират страната и да развият модерен военен потенциал, за да играе Китай по-голяма роля на международната арена.

Е. Нацинов: — Искам още веднъж да подчертая обаче, че демаоизацията от наше гледище може да има само едно-единствено измерение — това е връщане към научните принципи на марксизма-ленинизма вътре в страната, връщане към дружбата, към сътрудничеството с реалния социализъм...

П. Русев: — Към пролетарския интернационализъм.

Е. Нацинов: — Тоест връщане към всички принципи на марксизма-ленинизма. И когато казваме, че няма демаоизация в Китай, го правим не от гледище на това, че сегашните пекински ръководители вървят по абсолютно същия път, а го правим от гледище на това, че промените, които се правят, са с цел още повече да се засили враждебността на маоизма към социализма. Този момент трябва по-дебело да се подчертае.

Д. Пейчинов: — Считам, че трябва да направим извода: **провежданите от сегашното пекинско ръководство мероприятия не дават основание да се говори за развитие на „демаоизация" като процес, насочен към възвръщане на страната на позициите на научния социализъм, на пролетарския интернационализъм.** По-правилно ще бъде да се говори за неомаоизация на маоизма. Сегашната политическа реалност показва, че това ръководство няма намерение да се откаже от маоисткото знаме. То използва маоизма за теоретическо оправдание на реакционните политически стремежи и действия. Докладите на Хуа Го-фъни Е Цзян-ин, текстът на новата конституция са пронизани от възхвала „идеите" на Мао. Който прочете уводната част на конституцията, ще се убеди — **това е възвеличаване на маоизма.** Ами новият държавен химн? Култът към Мао получи не само идеологическо, политическо, но и юридическо признание.

П. Русев: — С други думи, като анализираме фактите, като прочетем внимателно документите и съпоставим политическите концепции и практическите действия на сегашното пекинско ръководство, ще установим по-скоро процес на по-нататъшно утвърждаване на маоизма, възвеличаване на Мао като личност, като духовен вожд, увековечаване неговите „идеи" като цялостна „система" от възгледи. Анализът на основните тенденции в обществения живот на страната не дава никакви основания да се говори за отказ от маоизма. В основата на политиката на сегашното ръководство са заложени добре известните идейни

Digitized by Google

черти на маоизма. Ще се опитам да ги формулирам последователно, кратко:

Реакционният национализъм и великодържавният шовинизъм — този стожер в теорията и практиката на маоизма, както и преди, пронизват цялата вътрешна и външна политика на Пекин; китаецентристката великоханска доктрина, идеите за глобална хегемония определят отношението към най-важните проблеми на съвременния свят, направлението на развитието на страната, главната стратегическа цел — най-бързото превръщане на Китай в мощна във военно отношение страна, способна да стане политически център, в ударна сила на империализма.

Милитаризмът, проявяващ се в отношението към войната като универсално средство за решаване на коренните въпроси на общественото развитие, във военизация на целия живот на Китай, в съсредоточаване на резерви и усилия за ускорено създаване на военно-стопански комплекс във вреда на интересите на трудещите се, определя социалната политика и на сегашното ръководство, на държавно-бюрократичната система на управление на народното стопанство, административно волунтаристкия подход към решаването на икономическите проблеми, принудителния характер на общественото труд.

Дейността на органите на властта, както и преди, се строи на базата на „теорията за продължаване революцията при диктатурата на пролетариата". Основа на тази дейност съставляват насилието и репресиите, нарушаване принципите на демокрацията и законността.

На политиката на пекинското ръководство, без никаква разлика отпреди, са присъщи враждебността към научния социализъм, която се концентрира в антисъветизма, отричане общите закономерности и международния опит на социалистическото строителство, стремеж на реалния социализъм да се противопостави „китайският модел" на обществено устройство, „казарменият социализъм".

И не на последно място стана още по-явно сближаването на Пекин с най-агресивните сили на империализма на почвата на антисъветизма, на борбата със световния социализъм, с международното комунистическо, революционно движение. Зад прикритието на теорията за „трите свята" и „борбата против хегемонизма на двете свръхдържави" (сега се говори само за една) той се опитва всячески да подкопае сплотеността на антиимпериалистическите редове, да скърпи „единен фронт на борба" против Съветския съюз и другите социалистически страни, да провокира конфликтни ситуации, както вече направи със социалистически Виетнам, с надеждата да отслабва, да срази силите на социализма в света. Напразна надежда. Ако те не бяха врагове на марксизма-ленинизма, те биха се научили, че процесът на социалистическото развитие е необратим.

Или самата съвременна китайска действителност напълно потвърждава правилността на извода на XXV конгрес на КПСС, че маоистката идеология и политика са несъвместими с марксистко-ленинското учение, че те са враждебни на марксизма-ленинизма.

Д. Пейчинов: — Тоест маоизмът продължава да си остава в китайското общество като знаме, идеологическо и политическо знаме, като основна концепция на китайското общество. От нея може след време да отпадне името на Мао, да се допълни с името на Дъ или на Хуа, но същността си остава.

Демаоизация няма, това е ясно, но се наблюдава падане на авторитета на маоизма, и то не само сред ръководните кадри, но и в дълбочините на китайското общество. Сред широките маси от китайския народ нараства недоволство от порядките, насаждани от Мао, които в главните си черти се съхраняват от сегашните ръководители на ККП. Последните събития в Китай, стихийните вълнения на китайските тру-

Digitized by Google

деши се в края на 1978 и началото на 1979 г. са ярък показател за това.

П. Русев: — Точно това е, което бих искал да изясним. Може да се каже, че тези вълнения са насочени не само срещу порядките, които се бяха създали по времето на Мао Цзе-дун, не само срещу някои сегашни пекински лидери, но и срещу самия режим. За това говорят характеристиките на строя, които се дават в дацзибао, за порядките, съществуващи в Китай, а те са, както се вижда, твърде показателни: „феодално-фашистки", „контрареволюционни", „варварски", „драконовски", съпоставя се маоисткият режим с гоминдановския произвол и даже с фашистка Германия. Издигат се искания да се демократизира животът в страната, да се осигурят права на народа, да се спазва законността, да се преразгледат изводите от „културната революция".

Как реагират китайските ръководители на тези прояви на недоволство?

Д. Пейчинов: — Както винаги — лавират, демагогстват. Опитват се да представят вълненията като показател на „стабилност" и „демократизъм". Дън Сяо-пин откровено заяви, че „няма да бъде добре, ако появяването на тези дацзибао се възприеме като признак на някакво вълнение". То говори за демократизиране на страната.

Д. Митев: — Такъв род изказвания са разчетени не само за вътрешно потребление, но и за Запада. Пред Запада демонстрират, че пекинските власти твърдо държат положението в ръцете си и няма да допуснат повторение на ексцесите от типа на „културната революция". Това ще бъде своего рода гаранция за безопасността на предполагаемите западни инвестиции в Китай.

П. Русев: — Трябва да подчертаем: същността на режима на военнобюрократичната система не се изменя, а „демократичните" реформи, „либерализацията" е само декор, зад който се стремят да прикрият насилието.

Д. Пейчинов: — Лозунгът „установяване на порядък" в страната означава оформяне на това насилие в по-стройна система. Няма да се повтарят „грешките" на „културната революция", но насилието ще продължи с по-гъвкави форми и средства. Тази система се усъвършенствува — повишава се нейната ефективност. Тя има за цел още и да покаже на капиталистическите си съобщници, че те могат със сегашен Китай да встъпват в сделки без риск, т. е. да осигурят на Китай внос на оборудване, капитали, оръжия.

П. Русев: — Другарю Захариев, означават ли усъвършенствуванията, които прави китайската върхушка в режима, че той става по-малко деспотичен, че се доближава до народа, че започва да служи на интересите на китайските трудещи се?

З. Захариев: — Определено: не означава! Защо? Да вземем програмата за „четирите модернизации". Тя е насочена не към решаване основната задача на социализма — всестранно удовлетворяване нарастващите материални и духовни потребности на народа, а за създаването на мощна милитаристическа държава. Затова отиват почти половината от бюджетните разходи за „четирите модернизации". На второ място, режимът няма и намерение да възстанови свободния труд като осъзната необходимост на трудещите се в името на строителството на социализма. Военномилитаристическата държава, може да се каже, се очертава като съвкупен експлоататор на трудещите се, използващ държавната и кооперативната форма на собственост.

П. Русев: — Военнобюрократичният режим в Китай сега има тенденция към известна стабилизация. Той успя доста добре да си разчисти терена. Разедини работническата класа, разедини Партията, спо-

Digitized by Google

ред мене разедини селячеството, докато буржоазията не разединяваше, не я буташе. Целият тоя процес е отиване надясно. Бяха разгромени ония революционни сили, които реално съществуваха и които биха могли да дадат и друг ход на историята при правилно ръководство. Но как ще осъществи правилно ръководство субективен фактор в лицето на тъй наречената комунистическа партия, защото аз вече не я признавам, че е комунистическа, която се е отказала от марксизма-ленинизма, една партия, която се е отказала от пролетарския интернационализъм, една партия, която води антиработническа политика.

Д. Митев: — Тя обективно не е комунистическа партия, но субективно не се е отказала от това име.

П. Русев: — На времето Дълес направи едно много нагло изказване: наричайте се комунистическа партия, само да сте против Съветския съюз и против комунистическото движение. Ето целите.

Д. Митев: — Глобалните им цели са архиреакционни, насочени срещу Съветския съюз, срещу цялата социалистическа общност. За осъществяването им те се стремят към концентрация на икономиката и на властта.

П. Русев: — Изяснихме, че вътрешната политика на китайското ръководство не само е противоречива, но изцяло и в главното е враждебна на интересите на трудещите се, доколко нейната главна цел — милитаризация на страната — се намира в неразрешим конфликт с коренните интереси на народа, със стремежа на трудещите се към щастлив, културен, мирен живот. Оттук възниква реалната възможност да нараства борбата на работниците, селяните, интелигенцията против съществуващия режим като олицетворение на експлоататора милитарист.

Китайското ръководство отваря вратите на Китай за широко проникване на империалистическите държави, на техните капитали. Но империалистите нямаше да са империалисти, ако освен сметките да използват китайския пазар и богатите естествени ресурси не си поставяха и друга задача — да се възползват от тези „отворени врати" за разбиване на социалистическите елементи, на обществения строй на Китай. И като вземем предвид социално-икономическата податливост на китайското общество, то проникването, „вграждането" на капитализма в Китайската народна република може да стане реалност. И тогава борбата на китайските трудещи се против милитаризма може да добие ново класово съдържание — да стане борба за национално възраждане.

З. Захариев: — А може и друго. Според техни документи китайското ръководство има намерение да заимствува съвременни форми на стопанско строителство от капиталистите. Реализацията на подобни замисли неминуемо ще изостри социалната обстановка в страната.

От друга страна, намеренията около „четирите модернизации", рязкото съкращаване на сроковете за изпълнение на набелязаните планове — от 20 години преминяха на 10 — показва, че пекинските ръководители не се отказват от волунтаризма и авантюризма, в това число и от „скокообразното развитие".

П. Русев: — Милитаризацията на всички страни на живота на КНР създава все по-висока бариера между управляващата върхушка и народа, отчуждава политиката на ръководството от интересите на трудещите се. Надпреварата въз въоръжаването води до понижаване материалното равнище на живота на народа. Големите закупки на оборудване и въоръжение от Запад, които планира Китай, ще изискват рязко увеличение на средствата за покриване на тези разходи. Ако китайското ръководство се реши на чуждестранни заеми — а вероятно без това няма да мине, — ще трябва да търси източници за погасяване

Digitized by Google

на дълговете. Главен източник могат да бъдат само вътрешните ресурси и преди всичко експлоатацията на многочислената и евтина работна сила в Китай. А това също ще доведе до задълбочаване на социалните противоречия.

Е. Нацинов: — Има една последователност в провеждането на политиката на китайското ръководство. И ако я огледаме сега, трябва да признаем, че този военнобюрократичен механизъм, който беше създаден в страната по време на „културната революция", не само че не се коригира, не само че не се отчитат грешки, а напротив — той се усилва. Този военнобюрократичен, политически механизъм, който разруши народнодемократичната власт в Китай и който сега е средство за осъществяване на курса на сегашното китайско ръководство, си остава. Коригираха се някои страни от курса на китайското ръководство. Те обезкървиха онези сили вътре в обществото, които днес можеха да спрат дясната им ориентация.

П. Русев: — Това е един планомерен ход на десните сили.

Е. Нацинов: — Именно. Самият Дън Сяо-пин в много отношения е заинтересован да компрометира „културната революция" като поредна грешка на Мао, но той не го прави и няма да го направи. На съвещанието по пропагандната работа в армията Дън изрично заяви, че някои хора погрешно си мислят, че критиката срещу „четворката" и Лин Бяо е критика на „културната революция". И Дън защищава „културната революция" дотолкова, доколкото последиците от тая революция дават възможност да се осъществява курсът сега надясно вътре в страната и на международната арена.

П. Русев: — Другарю Пейчинов, вземете отношение по този въпрос,

Д. Пейчинов: — Още Маркс и Енгелс предупреждаваха, че комунистическото движение трябва да се направлява от идеологически укрепнали вождове, на които е ясна крайната класова цел на революционното движение. В противен случай движението ще бъде кастрирано. В Китай имаме един такъв момент — кастрирането на Комунистическата партия с антимарксистка, антиленинска идеология. Тази идеология и без Мао си остава, тази идеология продължава да се възпроизвежда. Третият пленум на ЦК на ККП (декември 1978 г.) постави „висока задача на ЦК на Партията" да „направлява и възпитава цялата партия и целия народ, те научно и исторически да осмислят високите заслуги на другаря Мао Цзе-дун, цялостно и точно да овладеят научната система от идеи на Мао Цзе-дун". Какво се е изменило? Няма да се зазубрят постулатите на Мао, а ще се „овладяват" цялостно и точно идеите на Мао.

П. Русев: — Ще ми позволите да ви прочета извадки от доклада на Хуа Го-фън и на Е Цзян-ин на XI конгрес и да видим как ще ги обясним сега?

На XI конгрес Хуа Го-фън каза: „Борбата между социалистическия и капиталистическия път на развитие и опасността от възстановяване на капитализма неминуемо продължава да съществува..."

Е Цзян-ин в доклада за изменения на устава: „В партията се възпроизвежда нова буржоазия. В нея има хора, привърженици на капиталистически път."

Отново Хуа: „Нови буржоазни елементи се появяват непрекъснато."

Очевидно на тази база те обосновават своята теория за перманентната класова борба през целия период на социализма. Тогава да обясним — при тая постановка за борба против капиталистическия път, за борба против буржоазията, която се възпроизвежда, каква е истинската идейна позиция и реалната практика?

Д. Митев: — Това, което е казал Хуа Го-фън на конгреса, съвсем не се отнася за действително капиталистически елементи. Това е само

Digitized by Google

терминология. Тук фактически има съзнателно смесване на понятията. И Мао на времето говореше срещу капиталистическите елементи, но по същество „културната революция“ беше насочена срещу тия, които бяха против капиталистическите елементи, против капиталистическото развитие. Когато предупреждават, че такива елементи се възраждат, те по същество обосновават борбата със своите политически противници. Съвсем друга е политиката, която обективно, действително се провежда. Всичките им закани срещу капиталистическите елементи и пр. на XI конгрес по същество бяха закани срещу здравите сили в комунистическото движение в Китай.

З. Захариев: — Това е известен маоистки принцип, който беше използван нашироко в тяхната теория и практика през последните 10—15 години. На тази основа се разгоря и самата „културна революция“. Обаче острието ѝ беше насочено не срещу реалната нова буржоазия, а срещу онзи комунисти, доколкото те съществуваха в Китайската комунистическа партия, които се противопоставяха на националистическата ориентация и на нереалистичната икономическа политика на Мао Цзе-дун, както и на неговите опити да насочи Партията срещу Съветския съюз и другите страни от социалистическата общност. Сега, когато се повдига отново тоя въпрос на XI конгрес, то е стремеж да се заложат онези теоретически основи, които могат да се използват за нови чистки в самата Партия срещу силите, които са несъгласни със сегашния маоистки курс.

Е. Нацинов: — Известно е, че на Третия пленум беше взето решение да се прекрати кампанията срещу „бандата на четиримата“ и да се пренесе центърът на тежестта на цялата работа върху така наречената социалистическа модернизация.

В документите на пленума се изтъква и такъв момент, че в основни линии крупномащабната, масовата класова борба в Китай е завършила. Веднага обаче след тази формулировка следва уговорката, че и занапред в китайското общество въпросите на класовата борба следва да се разрешават съгласно учението на Мао Цзе-дун за двата типа неоднакви противоречия при социализма, тоест върху същите тези ненаучни, немарксистки схващания на Мао Цзе-дун за класовата борба в условията на социализма, върху основата на които се проведе и „културната революция“, върху основата на които маоистите разчистваха сметките си със своите политически противници вътре в Китай.

Така че и сега може да се каже, че теоретическите основи за оправдаване на репресивните функции, на репресивната роля на маоисткото ръководство вътре в страната са запазени в своя вид така както бяха още на времето издигнати от Мао Цзе-дун.

Правилни са констатациите, че сегашното китайско ръководство се опитва да стабилизира и живота вътре в Партията, да централизира ръководството и т. н. Но едно са пожеланията на китайските ръководители, друго е действителността в Китай. Свидетели сме на редица факти, които показват например, че местническите тенденции след смъртта на Мао Цзе-дун твърде много се засилиха. Последната кампания с дацзибао показа, че това единство, тази стабилност, към която се стреми сегашното китайско ръководство, е в много отношения фикция. По същество борбите вътре в китайското ръководство продължават, а това вече обуславя и нестабилността на сегашния режим като цяло. Тази нездрава политическа стабилност, тези борби вътре в китайското ръководство са пряко отражение от основното противоречие в Китай, противоречие между базата на китайското общество и маоистката военнобюрократична политическа надстройка, показател, че тези противоречия и тази политическа нестабилност ще продължават

Digitized by Google

и занапред да се проявяват. И след „бандата на четиримата" не е изключено да се появят и други „банди" в сегашното китайско ръководство.

П. Русев: — Така че постановката на XI конгрес обслужва господстващата фракция. Ще ви прочета едно ново решение, една нова позиция на китайското ръководство, на китайската върхушка. То е прието на 28 ноември 1978 г., а на 1 декември Синхуа го публикува. Тезата им е, че истината няма класов характер. Трябва да подчертая, че те поставят този въпрос много хитро: не за обществото, а за обществените науки. Как да се обясни това от идеологическа гледна точка?

Д. Митев: — Тази позиция на китайското ръководство означава поредното отстъпление от принципите на марксизма-ленинизма. Новите явления показват, че цялото — идеологическо, класово и политическо — отстъпление са най-новите ходове, които китайското ръководство осъществи и които доведоха до голяма степен и до покритие на позициите на Китай с позициите на американския империализъм.

З. Захариев: — Работата е, че тоя нов тезис фактически е прикрит. Това са тезисите, които Дън развиха и които неговите последователи провеждат в областта на обществените науки.

П. Русев: — Можем ли да го разглеждаме като една идеологическа обработка на китайското общество?

З. Захариев: — Това е опит прикрито да се атакуват някои страни на маоизма и да се търси по-реалистично оценяване на някои факти.

Е. Нацинов: — Ако трябва да се впускаме в тънкости, това е една провокационна теза, язвено пусната от определени среди срещу други вътре в сегашното ръководство във връзка с борбите, които се водят там.

Марксистката постановка е, че между обективната истина и комунистическата партийност съществува съвпадение. Мао Цзе-дун никога не е споделял марксистко-ленинското учение за характера на обективната истина. Той имаше редица изявления, в които отстояваше прагматическата постановка за истината, че вярно е това, което завършва с успех. А известно е, че класиците разглеждат успеха като относителен критерий за истината.

П. Русев: — Според мен тази формулировка не случайно се пуска в обръщение сега. Тя дава възможност да се обясняват всички антисоциалистически постъпки на китайската върхушка, предприети от позицията, че истина е онова, което е изгодно.

Е. Нацинов: — Именно. Те разкъсват органическата връзка между обективната истина и комунистическата партийност.

П. Русев: — С това те искат идеологически да обосноват целия свой курс. В това отношение, трябва да признаем, те действуват планомерно, не стихийно. С действия и постъпки — идеологически, практически, те обосновават новия шовинистически курс, защото коя е класовата основа на маоистката върхушка?

Е. Нацинов: — Може би е по-правилно да говорим за социалната база. Маоизмът е една малочислена военнобюрократична върхушка, която е овладяла ръководството на Комунистическата партия и държавата. Но за да функционира този иначе исторически обречен режим, той трябва да почива върху някаква социална база. Определени, при това немалочислени слоеве от китайското население са заразени от националистическата обработка на върхушката. С шовинистическите наслоения ловко манипулира върхушката в стремежа си да спечели подкрепа от масите. Последната кампания с дазибао показа как в случая Дън Сяо-пин се опита да намери подкрепа, за да разчисти сметките си с политическите си противници. Разбира се, аз не се наемам да дефинирам онези слоеве от населението сега в Китай, върху които

Digitized by Google

се опира маоизмът, но факт е, че той манипулира с общественото съзнание, с националистическите отживелици и ги използва за своите цели.

Ако дори погледнем официалните китайски документи, не може да не видим, че главната опора, върху която се крепи върхушката — **това е армията.** Още в документите на Деветия конгрес през 1968 година беше посочено, че армията е опората на маоистката диктатура. Факт е, че армията изигра главна роля и в дворцовия преврат, който стана през октомври 1976 година в Пекин. През последвалия период във всички сфери на обществения живот формите на военния контрол върху китайското общество, макар и вече модифицирани, се засилиха. Напоследък китайското ръководство се опитва да направи по-приемливи формите, чрез които се осъществява военният контрол в живота на обществото.

Безспорно е, че по-голямото внимание към икономическите задачи, продиктувано от неотложната практическа необходимост да се намери решение на сложните проблеми, пред които се оказа китайското общество, ще доведат до по-завоалирани прояви на решаващата роля на китайската армия като главна опора на маоистката военнобюрократична машина.

В изявлението на Е Цзян-ин на конференцията по промишлеността за изучаване на опита на Дацин специално беше цитиран идеалът на Мао Цзе-дун, че армията е образецът, че армията е школата, която трябва да заеме решаващо място във всички сфери на обществения живот в китайското общество и че от армията трябва да се учат всички.

П. Русев: — По същество опората, върху която се крепи и формира режимът, е армията — това е действителното положение. Тя е тази, която при едно развитие на народното недоволство ще се намеси или ще се стреми да диктува положението.

З. Захариев: — Аз бих искал да подчертая само, че сегашното китайско ръководство прави сериозни усилия да разшири социалната база на своя режим. И особено с програмата за четирите модернизации. По същество тя беше замислена още от Мао Цзе-дун и прокламирана от Чжоу Ен-лай, а неин сегашен реализатор е Дън Сяо-пин. Върхушката се стреми да въвлече широките народни маси в Китай за осъществяването на тази амбициозна цел. Трябва да се каже, че тази програма има привлекателна сила за голям слой от китайския народ — и за интелигенцията, която е под силното националистическо влияние още на миналото, и за буржоазията, и за част от партийните среди и особено за селячеството.

Така че, като лансират идеята за превръщането на Китай до края на века в една от най-мощните в индустриално и военно отношение страни, китайските ръководители се стремят да разширят основата на режима.

Д. Митев: — Аз мисля, че когато говорим за социалната база, ние трябва да имаме предвид редица особености на Китай, които не дават възможност да се намери в такъв чист вид класовата основа, каквато сме свикнали да виждаме навсякъде другаде. Георги Димитров, като характеризира фашизма, казва: това е идеология на най-агресивната, най-реакционната империалистическа буржоазия. Работите са ясни. В капиталистическото общество има такава класа, която се стреми с най-агресивни средства да осъществи своите класови цели. И идеологията на фашизма съвсем адекватно отговаря на тоя базис в лицето на империалистическата буржоазия. Има ли това нещо в Китай? Там няма такъв монополистически капитал, който се стреми с най-агресивни средства да осъществява своите класови цели. Имаме

Digitized by Google

обаче една идеология, която по същество трудно може да се различи от фашизма.

П. Русев: — Тук сме на едно мнение.

Д. Митев: — Къде трябва да търсим опората ѝ? Аз мисля, че **опората ѝ трябва да се търси във военнобюрократичния апарат, който беше създаден и който в рамките на Китай е много голям.**

П. Русев: — Излиза, че партията и държавата са от бонапартистки тип. Пекинското ръководство грижливо маскира своята дребнобуржоазна класова същност, старае се да лавира между различните класи, ползвайки се от слабостта и неорганизираността на пролетариата. Такава именно тактика К. Маркс и В. И. Ленин нарекоха бонапартизъм, който уж е израснал от революцията, призван е бил да я защищава, а на дело винаги служи на буржоазната или дребнобуржоазната реакция. Основните принципи на бонапартизма са: опора на армията, стремеж да използва ту едни, ту други социални групи, безсрамна социална и национална демагогия, прикриваща реакционната шовинистическа политика и фактически отказване от класовите, пролетарските позиции във вътрешната и външната политика. Както виждаме, в политиката и тактиката на маоизма има немалко сходство с бонапартизма, само че със специфично китайско оформление. Така ли е?

Д. Митев: — Да. Това е една социална прослойка, която се изгради и която, ако щете, има свое начало в традициите на феодалнобюрократичния режим, който в миналото е съществувал в Китай. И тук именно трябва да търсим оная опора, на която Дън Сяо-пин става сега изразител. По същество е създадена една административна върхушка, която...

П. Русев: — ...при изостанал Китай, при неразвит Китай...

Д. Митев — ... при изостанал Китай, в продължение на векове възпитаван в дух на великохански шовинизъм...

П. Русев: — ...и подчинение...

Д. Митев: — ...И то тъпо подчинение... ни позволява да си обясним цялата тази, аз откровено, открито ще кажа, фашистка съвременна идеология, която си поставя за задача да бъде ударна бригада на империализма. Затова не може и не трябва да имаме неутралитет по отношение на Китай. Такава позиция не отговаря на действителността — тя е вредна. Събитията на китайско-виетнамската граница показват, че в борбата срещу маоизма не само че не трябва да има неутрални, но обратно. Доколкото Китай се превърна в ударна сила на империализма, доколкото той сега заема по-крайни, реакционни позиции, отколкото даже самите империалистически държави, дотолкова борбата против него се превърна в първостепенна задача на цялото комунистическо движение и на всички прогресивни сили в целия свят. Със своята военна агресия във Виетнам те по същество нарушават даже и елементарните принципи на международното право.

Е. Нацинов: — Едно кратко допълнение. С възстановяването на профсъюзите, на младежкия съюз, на женското движение се прави опит да се намерят канали за още по-ефективно въздействие върху по-широки слоеве от населението.

П. Русев: — За разширяване на социалната база. Защото държавният апарат, военният апарат, апаратът на профсъюзите и пр. — всичко това е една много сериозна социална основа.

Да видим още някои факти от практиката на маоизма.

Д. Митев: — Аз мисля, че тя показва цялостно отстъпването от марксистко-ленинската идеология. Съединените щати вече не само не се разглеждат като класов враг, те са съюзник.

След XI конгрес на ККП и особено след посещението на Збигнев Бжежински в Пекин в политическите позиции на новото китайско ръ-

Digitized by Google

ководство се наблюдава все по-голямо приближаване към политическите становища на САЩ. Вече не става дума за това, че САЩ са „свръхдържава", но по-малко опасен враг за света в сравнение със Съветския съюз, а за това, че „интересите на САЩ и тези на Китай са общи".

Тази общност на интересите след преговорите в Пекин се развиа в следните по-главни направления:

Първо, наследниците на „великия кормчия" заеха категорична позиция против линията на разведряване и разоръжаване, към която страните на реалния социализъм се придържат, а заедно с тях и много други демократи в света, в това число и в САЩ. С това те застанаха в един фронт с най-реакционните сили на американския империализъм. Всички официални делегации, които посещаваха Пекин, след това заявяваха, че китайските лидери са се опитвали да ги заплашват със „съветската опасност", че не трябвало „да се поддават на приспивната песен" на Съветския съюз за мирно съвместно съществуване и т. н. Курсът на подготовка на война, който китайското ръководство осъществява в своята страна, се опитва да наложи и на останалите капиталистически държави, като с това застава на едни позиции с генералите от НАТО и Пентагона.

При това не е безинтересно да се знае, че КНР, осъществявайки с бесни темпове политиката на въоръжаване (през последните 20 години КНР зае трето място в света по обем на военните разходи спрямо размера на националния продукт на глава от населението) в същото време се намира на 103 място в света по размера на националния продукт, изчислен на глава от населението.

Второ. КНР и САЩ имат вече една и съща политика в Африка, която е насочена към смазване на националноосвободителните движения на „черния континент". Това беше демонстрирано по повод събитията в Заир, във връзка с агресивната война на Сомалия срещу Етиопия, по отношение на Ангола и на много още други места.

Трето. КНР и САЩ имаха едни и същи становища по отношение на събитията между Виетнам и Кампучия. И двете страни поддържаха агресивните действия на Кампучия към Виетнам, а така също и прогнилия и ликвидиран от самия народ режим на Пол Пот, въпреки че този прототип на „китайския модел на социализма" за един кратък период от време унищожи три милиона кампучийски граждани и създаде военно напрежение на кампучийско-виетнамската граница.

Четвърто. САЩ и КНР имат едни и същи позиции относно бъдещото въоръжаване на КНР. Известно е, че сега Китай изразходва около 42 на сто от своя бюджет за военни цели. Администрацията на САЩ, правейки някои уговорки от демагогски съображения, фактически подтикна своите съюзници (Англия, ФРГ, Франция и Япония) да продават на Китай военна техника и технология и да я готвят като военна сила, насочена срещу СССР.

Пето. КНР и САЩ имат сходни позиции по отношение на близкоизточната криза. Китай одобри решенията в Кемп Дейвид и категорично се противопостави на свикването на Женевската конференция, защото, както е известно, съпредседател на тази конференция е и СССР, който неминуемо би защитил интересите на арабските народи, включително и създаването на самостоятелна палестинска държава, а точно това се стремят да отстранят както Китай, така и САЩ.

Шесто. Китай и САЩ имат едно и също отрицателно отношение към Куба, която държи високо знамето на социализма на латиноамериканския континент и със своята помощ към африканските страни мъжествено отстоява принципите на пролетарския интернационализъм,

Digitized by Google

Това единство на възгледите между КНР и САЩ намери доста завършена форма при посещението на Дън Сяо-пин в САЩ. Въпреки оскъдните данни, които бяха публикувани, от целия прием може да се направи изводът, че наред с икономическите и други въпроси, които са били обсъждани, едни от главните цели на посещението на Дън са били:

— Да се опита да спечели САЩ в борбата на новото ръководство на КНР срещу Съветския съюз. Такива са впрочем и оценките на американската преса.

— Като се съди от оценките на американската преса, Дън се е стремял да убеди правителството на САЩ да не подписва споразумението САЛТ—2 за ограничаване на стратегическите оръжия, което от дълго време се подготвя от съветското и американското правителство. Нещо повече, той се е силел да убеди конгресмените да не одобрят това споразумение, ако то бъде подписано от Джими Картър. На практика това означава, че той се е стремял да създаде опозиция срещу правителството на Картър, да дискредитира неговата линия на споразумение със Съветския съюз. Тази позиция на Дън е най-грубо вмешателство във вътрешните работи на САЩ, безцеремонно нарушаване на дипломатическия етикет от един гост.

— В светлината на събитията, на които сме свидетели, а именно варварското нахлуване на китайските войски в измъчената от империализма миролюбива и героична социалистическа страна — Вietнам, друг извод не може да има, освен че вietнамският официоз „Нян Зан" е бил съвършено прав, когато в статията си от 9 февруари т. г. писа: „Изявленията на Дън Сяо-пин и действията на китайските лидери показват ясно, че една от главните цели на посещението в САЩ е била да бъдат привлечени Съединените щати в антивиетнамската авантюра на Пекин". Как другояче да се разбират изявленията на Дън в САЩ, че „Вietнам трябва да бъде наказан", че „трябва да му се даде урок" и пр. За да си разреши да дава „уроци" на други държави, очевидно Дън е имал съгласието на Джими Картър. Към такъв извод навеждат не само сегашните авантюристични действия на Пекин въз Вietнам, но и включването в официалното комюнике на любимата формула на официален Пекин, а именно да организира „опозиция срещу хегемонизма" и че САЩ и Китай „имат общи интереси и се придържат към сходни гледни точки по много проблеми". Тези два момента в комюникето също потвърждават, че агресията на Китай срещу Вietнам не е без благословията на САЩ. Прогресивните хора от целия свят вече имат възможност да се убедят какъв е характерът на тези „сходни гледни точки". Ако сега те са възмутени от нахлуването на китайските войски във Вietнам, официален Вашингтон се опитва да оправдае тази агресия с „някакво нахлуване" на Вietнам в Кампучия. Както се вижда, единомислието и единодействието са пълни.

Няма съмнение, че тази агресия отваря още повече очите на международната общественост и още веднъж, за кой ли път, потвърждава правилността на оценката за реакционния характер на идеологията и политиката на „великия кормчия" и на неговите наследници.

П. Русев: — Имам още един въпрос. Каква е практиката, вътрешната политика в Китай. Вън — съюз с империалистите, съюз с мракобесниците, подкрепа на най-реакционния режим, какъвто е в Чили, а вътре?

Д. Митев: — Практиката показва, че изтисват жизнените сокове на китайския народ и се насочват към въоръжаване.

П. Русев: — А работническата класа продължава ли да бъде класа авангард или не?

Digitized by Google

Д. Митев: — Работническата класа не може вече да бъде авангард.

П. Русев: — Имаме ли развитие на социалистически обществени отношения или не?

Д. Митев: — Аз считам, че там вече има съвършено ясно изразено израждане на самата база. Затова защото социалистическите производствени отношения предполагат задължително съобразяване със социалистическия закон за постоянно издигане материалното, жизненото равнище на масите. А тук се създава една огромна машина, която изстисква соковете на масите за осъществяване на великохански цели. В този смисъл не можем вече да говорим за социалистически производствени отношения, които осъществяват целите на работническата класа.

П. Русев: — Комунистическата партия играе ли ръководна роля или не?

Д. Митев: — Ръководна роля играе една партия, която се нарича маоистка партия. Но това не е комунистическа партия.

П. Русев: — И Хитлер имаше такава партия.

Е. Нацинов: — Външната политика, специално военната агресия срещу Виетнам, съвсем ясно говори какво представлява курсът на китайското ръководство на международната арена. За тази агресия Дън недвусмислено се закани по време на посещението си в Съединените щати... Китай разглежда отношенията си със Съединените щати през призмата на една дългосрочна историческа перспектива. Това явно подсказват усилията и готовността на Пекин за стратегическо съгласуване на действията с американските империалисти против социализма.

П. Русев: — Може ли да говорим, че Китай се оформя като жандарм?

Е. Нацинов: — Китай се оформя като все по-активен фактор на войната и агресията.

П. Русев: — Самият факт, че нападат Виетнам, нападат социалистическа страна, че в Кампучия имаше 20 000 души китайски инструктори и там избиха по последни данни три милиона души, самият факт, че в Африка се пращат инструктори, че постоянно флиртуват с най-расистския режим на Южна Африка — за какво говори това?

Е. Нацинов: — Тази позиция и роля на Китай е предателство не само спрямо интересите на световния социализъм, на международното революционно движение, но и спрямо историческите цели на китайската народна революция. По същество маоизмът изпразва китайската народна революция, победата ѝ през 1949 година от антиимпериалистическото съдържание, което тя имаше. Тук става дума не само за интересите на международния пролетариат, но и за интересите на самия Китай, на китайския народ, на неговата революционна борба, на китайската революция.

П. Русев: — Опитахме се да обясним сложните процеси, които остават в Китай както в базата, така и в надстройката. Спокойно мога да кажа, че тая контрареволюционна линия е също процес на превръщане на Китай в ударна сила, в жандарм, в преден пост на империалистическата агресия против човечеството, против социализма, против мира и против демокрацията. Борбата против маоизма, тази враждебна на научния социализъм, дребнобуржоазна, контрареволюционна в своята основа идеология, борбата против проимпериалистическата политика на сегашните пекински лидери е неотделима част и от борбата за социалистически Китай.

Digitized by Google

С ВИСОКИТЕ КРИТЕРИИ НА ТРИТОМНИКА „ЗА ПАРТИЙНОТО СТРОИТЕЛСТВО“

КОЛЕКТИВНОСТТА — ВИСШ ПРИНЦИП НА ПАРТИЙНО РЪКОВОДСТВО

РАЙЧО ПИШЕВ

Условията на изграждане на развито социалистическо общество у нас, динамизмът на нашето обществено развитие, многократно подчертава др. Т. Живков, изискват от Партията непрекъснато да повишава равнището и ефективността на политическото и организационното ръководство на различните сфери на обществения живот. В тази връзка първостепенно значение придобива по-нататъшното развитие на самата партия, разгръщането на вътрешнопартийната демокрация, повишаването на взискателността към комунистите, неотклонното спазване и творческото прилагане на ленинските принципи на партийно ръководство и нормите на партиен живот, усъвършенстването на стила, методите и формите на партийна работа и ръководство.

Измежду всички други черти на ленинския стил на партийно ръководство, измежду всички други методи на партийна работа особено важно и актуално значение има колективността.

В тритомника на др. Т. Живков „За партийното строителство“ се съдържа широка и задълбочена научна аргументация на ролята и значението на този принцип за непрекъснатото усъвършенстване на цялата система на партийно ръководство. В него се подчертава, че: „Висш принцип в ръководната роля на Комунистическата партия, в цялата ѝ дейност като боеви авангард и ръководител на народа е колективният метод на работа и ръководство. Този метод произтича от самата същност на Комунистическата партия, от нейния характер като самодейна организация, като доброволен съюз на съзнателни борци за делото на социализма и комунизма“ (т. I, стр. 293).

Digitized by Google

— — —

1. Принципът на колективността е **органическа съставка на цялостния ленински априлски курс на нашата партия.** Априлският пленум на ЦК (1956 г.) създаде необходимите политически и идеологически предпоставки за пълно преодоляване на вредните последици от култа към личността на първо място в системата на партийната работа и ръководство, за пълно възстановяване, творческо прилагане и развитие на ленинските принципи на партийно ръководство и норми на партиен живот, за разгръщане на инициативата и творчеството, енергията и самодейността на партийните органи и организации, на кадрите, на всички комунисти и чрез тях на най-широките народни маси. „Партийните ръководства — с особена сила подчертава др. Т. Живков — са в състояние да се опират на колективния опит на комунистите и безпартийните и да ръководят в най-тясна връзка и взаимодействие с тях, ако самите те не допускат еднолично решаване на въпросите от страна на секретарите или другите членове на ръководството, ако всички членове на партийните органи носят пълна отговорност за цялата дейност на комитета. Принципът на колективността е несъвместим с чуждата на марксизма практика на култа към личността в историята.

Затова Партията решително се насочва към засилване на колективността, към повишаване ролята на партийните комитети като органи на колективно ръководство (т. I, стр. 267). И още: „Очистването на нашата партия от култа към личността и неговите вредни последици, пълното възстановяване на ленинските принципи и норми на партиен живот и преди всичко на колективно ръководство, разгръщането на вътрешнопартийната демокрация, на болшевишката критика и самокритика ще увеличат активността на партийните членове, ще повишат отговорността на всеки комунист за делото на Партията, ще разгърнат още повече политическия и трудовия ентусиазъм на народните маси, тяхната творческа инициатива“ (т. I, стр. 316).

Тези ръководни указания на др. Т. Живков стоят в основата на съдържанието и развитието на априлския курс, в който съзидателната работа на нашата партия се разгръща в съответствие с изискванията на обективните закони на общественото развитие; те въоръжиха Партията с принципиална постановка в борбата ѝ за създаване на нов дух и нова атмосфера в нейните редове и в цялата страна. Те създадоха простор за способностите, талантите и енергията на кадрите, за нов размах и дълбочина на историческото творчество на най-широките народни маси. От изминалите повече от двадесет години определено може да се направи изводът, че въз основа на пълното възстановяване на ленинските принципи и норми на партиен живот и тяхното по-нататъшно развитие и обогатяване се засили ролята на партийните органи и организации като органи на колективно ръководство, достигната е по-голяма компетентност, размах и деловитост, по-голяма широта, дълбочина и ефективност на политическата, идеологическата и организаторската им работа. Всичко това е условие успешно да се претворява в живота научнообоснованата политика на нашата партия във всички области на жизнената дейност, успешното осъществяване на нейната ръководна роля.

— — —

2. Принципът на колективността в партийното ръководство др. Т. Живков непосредствено **извежда от принципа на демократическия централизъм.** Ленинският принцип на демократическия централизъм той

Digitized by Google

определя като основен закон в живота и дейността на Комунистическата партия.

Централизмът и дисциплината не възпрепятстват заздравяването на демократичните основи на Партията, а напротив — съдействуват за развитието на активността и самодейността на партийните органи и организации, на комунистите. Нещо повече, само на основата на вътрешнопартийната демокрация е възможно да укрепват централизмът, сплотеността на партийните редици. А и партийната дисциплина др. Т. Живков разглежда не само като строго и точно спазване на изискванията на Устава, но и като умение, като способност всеки комунист да намери най-добрия вариант на своето поведение, да бъде най-полезен на Партията, да се ориентира в обстановката и творчески да решава възникналите въпроси, да съдействува за повишаване на сплотеността, организираността и единството в действията на всички комунисти, да проявява твърдост при преодоляването на трудностите.

В тритомника „За партийното строителство" се обосновава изключително важният за целокупното развитие и дейност на нашата партия извод, че постоянното нарастване на нейната ръководна роля закономерно се обуславя, от една страна, от по-нататъшното развитие и задълбочаване на вътрешнопартийната демокрация и развитието на творческата активност на партийните маси, и от друга — от повишаването на партийната дисциплина и личната отговорност на всеки комунист за точното изпълнение на уставните задължения, изискванията на комунистическата нравственост, за успешното изпълнение на народностопанския и насрещния план, на своите лични обещания. Този извод сам по себе си разкрива, че колективността като висш принцип на партийно ръководство е органически свързана с вътрешнопартийната демокрация, с нейното развитие и обогатяване. И обратно, израз и условие за развитието на вътрешнопартийната демокрация — творческата дейност на партийните организации — пише др. Т. Живков — са възможни само при най-строго спазване на принципа на колективността като висш принцип на партийно ръководство" (т. I, стр. 267).

Значението и актуалността на този подход към проблема за колективността в партийното ръководство особено нарастват в съвременни условия. По-високата степен на зрелост на нашия обществен строй създава необходимите благоприятни обективни предпоставки да се разширява демократизмът във всички сфери на живота и дейността на Партията. Сега все по-пълно започва да се проявява взаимната връзка между истинското народовластие и партийната демокрация, която от своя страна все по-пълно се превръща в жизнен източник за повишаване на инициативността на партийните органи и организации и активността на комунистите в обществено-политическата дейност, в икономическото и културното строителство.

Връзката на партийната демокрация с колективността в партийното ръководство се обуславя още и от факта, че колкото по-широко се разгръщат инициативата и творчеството на комунистите, колкото по-ярко се проявява тяхната авангардна роля в производството и обществения живот, толкова по-пълно и действено в ръководната дейност на Партията, в дейността на партийния орган като орган за политическо ръководство и на партийната организация като ръководно политическо ядро на трудовия колектив ще се акумулира колективният разум, колективният опит на комунистите и всички трудещи се. Опитът показва, че колкото по-широка е вътрешнопартийната демокрация, толкова по-висока е организираността и дисциплината на партийните ре-

Digitized by Google

дици, инициативността и отговорността на всеки комунист за възложената му работа. Заедно с това боеспособността и инициативността на партийните органи и организации, силата на тяхното въздействие върху безпартийните, върху всички страни на живота и дейността на трудовите колективи се базират върху активността на комунистите. На свой ред активността на комунистите, техният общ принос в борбата на трудовите колективи за предсрочно изпълнение на плановете и социалистическите обещания се намират в пряка зависимост от състоянието на вътрешнопартийната демокрация и партийната дисциплина.

Развитието на вътрешнопартийната демокрация и укрепването на партийната дисциплина е най-важното условие за издигането на политическата и производствената активност на комунистите, за повишаването на тяхната авангардна роля. „Силата на нашата партия — посочва др. Т. Живков — е в съзнателната дисциплина на нейните членове, почиваща на вътрешното убеждение" (т. III, стр. 508). Безспорна е необходимостта партийната организация, като разгръща вътрешнопартийния демократизъм и свободната обмяна на мнения в духа на партийния Устав, да осигури такова развитие на партийния колектив, че той да оказва постоянно въздействие върху отделния комунист за израстването му „като организатор и възпитател на масите, като личност, която с цялата си дейност и поведение внася партиен дух, класово съзнание и комунистическа нравственост в колектива, в който живее и работи" (т. III, стр. 508). И действително в обстановка на широко развита партийна демокрация, на принципиална критика и самокритика, на висока взискателност един към друг комунистите преминават по-бързо школата на политическо възпитание, на идейна закалка и формиране на съзнателна партийна дисциплина. Партийната демокрация не само съдействува комунистите успешно да изпълняват своите задължения — уставни, производствени, обществени — пълно да ползват своите права на членове на БКП, но и създава възможност всички да се учат един от друг, навреме да разкриват недостатъците и грешките, своевременно да предприемат мерки за тяхното отстраняване. Като съдействува активно максимално да се използват знанията и способностите на всички членове на Партията, партийната демокрация осигурява най-правилно и ефективно партийно ръководство.

И заедно с това др. Т. Живков винаги подчертава, че вътрешнопартийната демокрация не трябва да се развива самоцелно, формално, да има само показен характер. Той изисква непрекъснато да се задълбочава нейното съдържание, да се повишава нейната действеност, непрекъснато да се утвърждават и усъвършенствуват ленинските норми на партиен живот и принципи на партийно ръководство във всички звена на Партията. Степента на развитие на партийната демокрация се измерва не по броя на проведените мероприятия, не с количеството на резолюциите, събранията и заседанията. Нейната същност се състои в това, всички най-важни въпроси от живота на Партията, на всяка нейна организация да се решават действително колективно, като се отчита мнението на широките маси, на комунистите, като колективно приетите решения изразяват волята на мнозинството и общите усилия на комунистите те да се въплътят в реални дела.

— — —

3. Колективността в партийното ръководство изисква **обсъждането и решаването на въпросите, както и изпълнението на приетите решения да става на основата на дружните усилия на всички комунисти в принципиална, делова и другарска обстановка.** В това опреде-

Digitized by Google

ление на колективността др. Т. Живков твърдо и последователно следва ленинската постановка за същността и съдържанието на партийното ръководство, което може да получи решаващи указания само от съвместния опит, от опита на милионите.[1]

В тритомника „За партийното строителство" читателите ще намерят отговор на въпроса, какво дава на партийното ръководство строгото спазване на принципа на колективността. Преди всичко с особена сила се подчертава, че: „Цялото наше развитие от Априлския пленум досега, опитът, животът недвусмислено показаха и показват, потвърждават, че ние вървим по верен път, че нашата партия — Българската комунистическа партия, води народа и страната по правилен, изпитан, марксистко-ленински път, че нашите успехи, както не един път сме подчертавали, са плод на правилната политика на Българската комунистическа партия, на градивната дейност на българския народ, на неговата енергия, труд, опит, мъдрост, талант — на таланта и енергията на работническата класа, кооператорите и народната интелигенция, на жените и младежите, на комунистите, членовете на Българския земеделски народен съюз и безпартийните" (т. I, с. 205). Така др. Т. Живков образно отстоява теоретическата основа на колективността в партийното ръководство — марксистко-ленинското учение за решаващата роля на народните маси в развитието на нашия нов обществен строй.

По-конкретно значението на колективността в партийното ръководство се изразява:

— Първо, тя създава максимално благоприятни условия да се разработва правилна, научнообоснована политическа линия на Партията, политически курс, който най-пълно да отговаря на жизнените интереси на трудещите се, на изискванията на съответния етап от социалистическото строителство. Този метод позволява да се отчита опитът на трудещите се, колективната мъдрост на народните маси, да се утвърждава комплексният подход. Др. Т. Живков отстоява мисълта на Ленин, че умът на милионите творци създава нещо неизмеримо по-високо от най-великото и гениално предвиждане. И той особено подчертава необходимостта коренните въпроси на нашето обществено развитие, въпросите, които животът поставя пред Партията и които засягат широките народни маси, да се обсъждат и разработват на широка колективна основа (т. II, с. 14).

— Второ, колективността в партийното ръководство създава максимално благоприятни възможности за разработването и приемането на верни решения, на конкретни практически мерки, които да материализират политическия курс на Партията. Този метод, който акумулира в дадено решение колективния ум и опит, мъдрост и знания на членовете на даден трудов колектив, позволява най-точно, реалистично и пълно да се приведат на езика на конкретните задачи на колектива общите указания и изисквания на политическата линия на Партията. В този смисъл, подчертава др. Т. Живков: „Колективният метод на работа и ръководство е главният наш метод, наше могъщо оръжие, за да можем успешно да решаваме задачите на социалистическото строителство" (т. II, стр. 58).

— Трето, колективността е висш принцип на партийно ръководство, защото чрез него действително се придава целенасочен, организиран и планомерен характер на дейността на трудещите се за осъществяване на политиката на Партията, целесъобразно с най-голям ефект се използват енергията и творчеството на масите. Само в усло-

[1] В. И. Ленин, Полн. собр. соч., т. 36, с. 380.

Digitized by Google

вията на истинската колективност в ръководството могат политически да се организират и вдъхновят масите, да се развие социалната активност и самодейност на трудещите се. Др. Т. Живков пише: „Този метод се оказа много плодотворен и играе голяма политическа роля, той не само ни предпазва от груби грешки, от субективизъм и едностранчивост при решаването на въпросите, но развърза инициативата на работническата класа, кооператорите, интелигенцията, предизвика всенародно движение за ускорено икономическо развитие“ (т. II, стр.13). Фактически той очертава двупосочното въздействие на широкото обсъждане на корените проблеми на нашето обществено развитие: в решението се отразяват колективният опит и мъдрост на масите; решението става дело на масите. „Курсът на по-нататъшното развитие на колективността — се казва в тритомника — в работатта на всички партийни и държавни органи от горе до долу трябва да се следва още по-последователно, да се отиде докрай — всяко дело на Партията и държавата да стане дело на масите, на народа. Лозунгът „Да учим масите и да се учим от тях“ трябва да се превърне в постоянен метод на работа в нашата всекидневна практика“ (т. II, стр. 14).

Обобщавайки значението на колективността в партийното ръководство, др. Т. Живков особено акцентира върху обстоятелството, че Партията като цяло, нейните органи и организации работят при сложна обстановка и те буквално за всичко носят политическа отговорност. И от характера на техните решения зависи правилната работа на всички органи и звена. „Да се вземе правилно решение — при сегашната обстановка, — това означава да се отчита цялата сложност на обстановката, да се имат предвид всички плюсове и минуси, да се намери най-целесъобразният и най-мъдрият начин за разрешаване на въпросите. Очевидно е, че това не е по силите само на една личност, на отделния ръководител. Това може да направи само колективното ръководство, колективният опит и мъдрост. Само колективът е гаранция за вземане на правилни решения, за успешното провеждане на партийната политика“ (т. I, стр. 293).

— — —

4. Значението на колективността в партийното ръководство има и възпитателни аспекти. Колективното ръководство, подчертава др. Т. Живков, е **най-добрата школа за възпитанието и политическото закаляване** на партийните кадри. Колективността ги учи на партийна принципиалност, развива организаторския им талант, създава умение правилно да се отнасят към критиката и самокритиката. Колективността помага да се пресичат главозамайването, самоуспокоението и други подобни отрицателни явления, съдействува да се укрепват връзките на ръководителите с партийния актив, с широките маси на комунистите и безпартийните. „И нашият собствен опит показва — подчертава др. Т. Живков, — че там, където се нарушава колективността в работата, където решенията не са плод на колективния ум, там неминуемо се вземат погрешни решения, стига се до неуспехи и провали, нанасят се поражения в работата и в крайна сметка страдат партийните и народните интереси.

Колективността в работата и ръководството предпазва ръководителите, партийните ръководства и организации от елементите на случайност и едностранчивост, предпазва ги от грешки, от вземане на неправилни решения, осигурява вещо и квалифицирано ръководство на

Digitized by Google

партийната, държавната, стопанската и идеологическата работа“ (т.I, стр. 294).

Колективното ръководство съдействува да се укрепва единството на Партията, нейната сплотеност и монолитност, единомислието и единодействието на нейните членове. Др. Т. Живков особено подчертава, че нашата партия е доброволна организация и в нея всички членове са влезли доброволно по силата на своите вътрешни убеждения и съзнание. Те са единомишленици, сплотени от великата комунистическа идеология и борбата за тържеството на комунистическото дело. Партията се изгражда и развива върху началата на демократическия централизъм, а нейната политика е плод на колективно обсъждане на основата на широката и действена вътрешнопартийна демокрация, в условията на творческа обстановка, при която всеки може да изкаже свободно своите позиции, своето мнение, в това число и евентуални несъгласия с някои страни на партийната политика. „Но това съвсем не означава — прави извод др. Т. Живков, — че една или друга партийна организация може да се превърне в дискусионен клуб за партийната политика, изработена колективно от партийните конгреси, от Централния комитет. При всички случаи не бива да се забравя нито за момент и не бива да изчезва от дневния ред задачата за постоянно укрепване на единството и за поддържане чистотата на партийните редове. Свободата на критиката и дискусиите и сплотеността на комунистите около партийната политика са в диалектическо единство и който го нарушава, вреди на делото на социализма, посяга върху интересите на трудещите се“ (т. II, стр. 404). Именно поради това колективността в ръководството не може да се осъществява, ако не се създадат условия за всестранно и свободно обсъждане. Или иначе казано, колективизмът е невъзможен извън демократическия начин на приемане на решения, извън демократичните норми на практическата работа за осъществяване на тези решения.

Колективността в партийното ръководство спомага да се изключва обезличаването, да нараства персоналната отговорност, ясно да се разпределят задълженията между сътрудниците на партийните органи и изборния партиен актив. Др. Т. Живков решително отстоява мисълта на В. И. Ленин, че лична отговорност носи всеки за определена, строго и точно определена работа.

Въпросът за отговорността за съдбата на решенията др. Т. Живков свързва с въпроса за единоначалието, което той определя като абсолютно задължителен принцип в ръководството на народното стопанство. „Не може да има колективност, без да расте отговорността на дейците за поръчаното дело. Единоначалието не противоречи и не може да противоречи на социалистическия демократизъм. Немислимо е ръководство без авторитети, без предоставяне съответни права на ръководителя. И демокрацията, и колективността трябва винаги органически да се съчетават с единоначалието, което е призвано да организира колективно взетите решения... Следователно като развиваме понататък колективността и демократизма, нека не забравяме, нека не стоим с гръб към единоначалието, защото така ще навредим на социалистическото строителство, на общонародните интереси“ (т. II, стр. 345, 346).

— — —

5. Тритомникът „За партийното строителство“ убедително разкрива, че ленинският стил на ръководство, в това число и **колективността като негова черта**, е изключително ценно достояние на нашата пар-

Digitized by Google

тия. Неговата сила е в това, че този стил се формира и развива на основата на единството на марксистко-ленинската теория и практика, на основата на дълбокото познаване на законите за общественото развитие и натрупания опит и навици, позволяващи органически революционният размах да се съчетае с комунистическата деловитост. Този стил на ръководство се опира на революционния ентусиазъм и на социалния оптимизъм на работническата класа, на многогодишния опит, мъдрост и революционна енергия на нейния марксистко-ленински авангард — Комунистическата партия, натрупани, обогатени и развити в успешната борба за социалното преобразуване и развитие на нашия обществен строй. В него непосредствено са вплътени принципите на социалистическия хуманизъм на Партията, чиято главна социална роля и предназначение е да служи на трудовия човек, на идеалите на комунизма.

Този аспект на проблема с голяма острота очертава необходимостта от по-нататъшно развитие на колективността в партийното ръководство като средство за пълноценно използване на опита и знанията на комунистите не само при формирането на решението, но и при неговото изпълнение. В своя доклад пред Юлския пленум на ЦК (1976 г.) др. Т. Живков решително осъди тези явления и факти, които възпрепятстват развитието на вътрешнопартийната демокрация и затрудняват пълното и последователното осъществяване на колективизма. Безкомпромисната борба против такива явления като излишната регламентация в дейността на партийните органи и организации, проявите на формализъм, самоцелното робуване на стари форми и методи на работа, не съответстващи на новия етап от развитието на страната и на новите задачи, които решава Партията, едноличните решения и несъобразяването с мнението на колектива е всъщност стремеж в пълнота да се осъществяват изискванията на принципите на вътрешнопартийната демокрация и принципа на колективността в ръководството, да се осигурява широк простор за творческата мисъл на комунистите. И заедно с това в този доклад др. Т. Живков още веднъж посочва необходимостта тази задача органически да се свързва със укрепването на партийната дисциплина, да се повишава чувството за лична отговорност у всеки комунист. В наши дни, посочва той, вътрешнопартийната демокрация и колективността, от една страна, и високата дисциплина, взискателност и отговорност на всеки член на Партията се превръща в основа за развитието на Партията, за усъвършенстване на нейния стил и методи на работа и ръководство.

Проблемът за колективността като висш принцип на партийно ръководство др. Т. Живков разглежда в пряка връзка и с развитието на критиката и самокритиката в Партията и обществото. „Действително колективно ръководство — пише той — е немислимо без разгръщане на критика и самокритика“ (т. I, стр. 297).

За да се превърне критиката и самокритиката в средство за по-пълно прилагане на колективността, тя трябва действително да стане същност на критичния подход към работата, на критичната оценка. Умението да се прилага такъв подход сега се превръща в един от най-важните критерии за зрелостта на партийните органи и организации, на партийните кадри и комунистите. Критичният анализ на конкретната действителност, на извършеното и извършващото се позволява ясно да се виждат перспективите, да се определят точно не само непосредствените задачи, но и насоките на социално-икономическото развитие, да се поставят мобилизиращи цели и същевременно реалистично да се вземат под внимание възможностите за тяхното постигане.

Digitized by Google

— — —

6. В нашето общество, с особена сила подчертава др. Т. Живков, **комунистите не са странични наблюдатели, а самоотвержени борци за партийното дело.** Членът на БКП, където и да се труди, е призван да бъде пример на висока комунистическа съзнателност, творчески да се отнася към своята работа. И заедно с това той е отговорен за работата на целия колектив. Комунистът е длъжен да проявява инициатива, да предприема необходимите мерки за отстраняване на недостатъците и слабостите. Званието „комунист" у нас, в България — подчертава др. Т. Живков — е високо звание. За разлика от другите звания обаче то не се дава веднъж завинаги. Званието „комунист" се защищава и отстоява цял живот и с целия живот.

Не трябва да се забравя, че енергията на комунистите е висока като правило там, където партийните органи и организации полагат непрекъснато грижи за повишаването на своята боеспособност, критичност и самокритичност, на другарството и колективността и създават атмосфера на принципиална взискателност между комунистите, формират у тях чувство за висока отговорност за успеха на общата работа. Това се подсилва от факта, че все още се срещат комунисти, които добре познават политиката на Партията и партийните принципи, но не винаги ги следват на практика, не се борят за тяхното осъществяване, отнасят се примиренчески към нарушенията на нормите на социалистическото общество и принципите на социалистическия начин на живот. А някои комунисти, сблъскали се с отрицателни явления, не ги „забелязват", огъват се пред трудностите. Има и случаи, когато критичните бележки и предложенията на комунистите не се вземат под внимание и не получават необходимата партийна подкрепа. Именно поради това др. Т. Живков особено подчертава, че първостепенно задължение на партийните органи и организации е да се отнасят внимателно към предложенията и критичните бележки на комунистите, на всички трудещи се, да формират и развиват у тях принципиалност, инициативност и непримиримост към недостатъците. Такъв е един от основните пътища партийната организация с успех да мобилизира своите сили и силите на колектива за максимално използване на резервите, за ускоряване на техническия прогрес, за всестранно повишаване ефективността и качеството на работата, за безусловно изпълнение на всички задачи и задания, за по-висок краен резултат от всяко начинание.

Digitized by Google

ТВОРЧЕСТВО И ИНИЦИАТИВА В РАБОТАТА

Ако кажем, че решенията на X и XI конгрес на Партията, на Националното съвещание във Велико Търново, на Юлския пленум на ЦК на БКП и Националната партийна конференция не са разучени добре от комунистите в Асеновград, ще бъде неправилно. Та нали целта на всички тези партийни решения е да се повиши активността на партийните органи, организации и комунистите, да се накара всеки партиен член творчески да разсъждава и работи.

Преди няколко години първият секретар на общинския партиен комитет Ангел Щерев и работниците от апарата на комитета, присъствувайки на различни събрания на първични организации, констатираха такъв факт. Някои събрания в предприятията, търговията и пр., провеждани от първичните организации, преминават вяло. Защо се получавало така? Ето на този въпрос първият секретар Ангел Щерев и работниците от комитета решиха да си отговарят дружно. И стигат до извода, че за да се повиши активността на комунистите, трябва на всяка цена да се повиши равнището на партийното събрание. Но как? И тогава се взема решение в няколко първични организации да се проведат събрания, като общинският партиен комитет окаже най-активна помощ и контрол.

Преди да се пристъпи към организирането на тези събрания, общинският партиен комитет проведе два пленума — по разграничаване функциите между партийните организации и стопанските органи и за издигане ролята на първичната организация като политическо ядро и първообраз на бъдещото състояние на трудовия колектив.

— Нашата цел беше — каза др. Ангел Щерев — не ние да определяме въпросите, които да се разглеждат на събранията, а това да стане от самите първични организации на основата на перспективните им годишни планове. Тези събрания трябваше да оставят следа в техния живот. Такова беше нашето намерение.

Така например в дървообработващия завод „Васил Коларов“ от перспективния план на организацията е изведен проблемът: „Подобряване работата на партийните групи“; в завода за резервни части „Руен“ — „Състояние и перспектива за реконструкция и модернизация на завода“; в Хранително-вкусовия комбинат — „Повишаване техническото равнище на качеството на продукцията и разнообразяване на асортимента“. Такива въпроси бяха поставени и от първичните организации в „Търговия на дребно“, Районна болница, кв. „Отон Иванов“ и училище „Н. П. Ванцаров“.

И ето и резултатите:

В завода за резервни части „Руен“ бившият партиен секретар, сега заместник-директор, Стоян Сурталов си спомня:

— Въпросът за състоянието и перспективата по реконструкцията и модернизацията на завода стоеше като много важен в плана на първичната организация. Но другарите от общинския партиен комитет, планирайки събрание при нас, настояха да се заемем не с друг, а с

Digitized by Google

този въпрос, като най-належащ в момента за завода. По време и след събранието сами се уверихме колко са били прави. Ако не беше тяхното настояване, особено тяхната помощ, ние пак щяхме да разгледаме този въпрос, но не на такова равнище.

Какво е новото, което се осъществява при нас? Първо, подготовката на събранието трая повече от месец. Преди да се свика то, проведохме обществен преглед по използване на производствените мощности. За целта бе подготвена специална методика. Изградихме четири работни групи от специалисти, които да подготвят проектопрограма за развитието на завода до 1980 година. Друга работна група работи по подготовката на доклада, трета — по проекторешенията, а четвъртата — мероприятия, които да гарантират изпълнението на проекторешенията. Или в цялостната подготовка и провеждане на събранието ангажирахме актив от над 40 души. Всички тези проектодокументи, които щяха да се разискват на събранието, широко бяха обсъждани в партийните групи. Свои мероприятия след провеждане на събранието приеха профкомитетът и Комсомолът.

На събранието присъствуваха парторгът и заместник-генералният директор на ДСО „Балканкар" инж. Мирчев, който е и директор на ЦНИРД — София. Тук бе и целият апарат на общинския партиен комитет. Въпреки че всички тези документи се обсъждаха по партийни групи, на събранието се изказаха 10 души.

След събранието разискванията се пренасят в целия колектив. И не случайно комунистите после казвали: „Ей такова събрание ни трябва. Сега има какво да кажем на безпартийните". И не се минава много време, голяма част от обсъжданите материали на събранието широко се обсъждат на събрание на колектива. По този начин не остава работник, който да не знае по какъв път ще се развива заводът. А това не поражда ли любов към предприятието? Оттам и законната гордост на комунистите от завода за резервни части „Руен": „С нашите действия ние накарахме безпартийните и комсомолците да мислят по партийному".

Партийната организация в дървообработващия завод „Васил Коларов" имаше за задача да подготви партийно събрание на тема: „Пътища за подобряване работата на партийните групи". Предишният партиен секретар разказва:

— Приехме плана за събранието. Изградихме няколко работни групи. Едната имаше за цел да проучи опита на партийните групи в сродни наши предприятия и да докладва на събранието. Друга трябваше да провери с какви въпроси са се занимавали партийните групи в разстояние на една година. Трета група трябваше да подготви доклада и проекторешенията. Повечето от материалите за събранието бяха предварително разгледани и обсъдени в партийните групи. Или с подготовката на събранието се бе заел актив от над 20 души. Освен това бюрото направи преценка как е минал проведеният преди събранието преглед на партийните групи. В групите се води разговор за ролята и мястото на партийната група в колектива. На самото събрание се изказват 9 комунисти. Присъствува секретар на общинския партиен комитет и други работници от комитета. Новото е, че след това събрание, след време се свиква второ, където се дава оценка на равнището на предишното и се приемат мероприятия за изпълнение на взетите от него решения. Друг извод, който се прави, е — да се изградят партийните групи по смени, а там където няма, да се създадат нови.

В Хранително-вкусовия комбинат с партиен секретар Величка Христова освен че изготвят план за провеждане на събранието, заангажирват отделни комунисти и безпартийни за подготовка на доклада, който има предимно стопански характер — „Повишаване техническото

Digitized by Google

равнище на качеството на продукцията и разнообразяване на асортимента". Отделните специалисти — комунисти и безпартийни, правят анализ на проблемите на качеството, на квалификацията на кадрите, на причините за текучеството в комбината, на състоянието на суровините, техническото състояние на оборудването и други. Сериозно внимание се обръща също на проекторешенията.

Партийното бюро възлага на партийните групи конкретни задачи Така например партийната група в хлебопроизводството се задължи да проведе събрание и да разгледа въпроса за трудовата дисциплина в отделението и какви са причините за текучеството, като излезе с конкретни предложения на партийното събрание. Партийната група в отделение „Безалкохолни напитки" — да разгледа равнището на техническото състояние на оборудването. Партийната група в отделението за подготовка на закуските разгледа качеството на произвежданата продукция и други.

Събранието преминава на високо равнище. На следващото партийно събрание се приемат мероприятия, гарантиращи изпълнение на решенията, а само след няколко месеца на събрание се прави преценка как се изпълняват взетите решения и набелязаните мероприятия.

На високо равнище, при голяма активност преминават и останалите събрания.

* * *

На поредния полуден с партийните секретари общинският партиен комитет излиза с преценка за проведените по-рано събрания, с обобщения на натрупания опит. А той не е малък. Изводите, които се правят, са, че при разработване на материалите е било осъществено широко проучване и цялостно изясняване на обсъжданите проблеми. Докладите са имали подчертан политически характер. Проучванията са обхванали всички фактори, имащи пряко отношение към обсъжданите проблеми. Редица уточнявания и справки са били направени извън предприятията — в съответните вишестоящи ръководства — ДСО „Балканкар" и ОКС — Пловдив.

Общинският комитет прави сериозни изводи за въздействуващата роля на партийните събрания, изтъква като особено действено условие тематиката на дневния ред на събранието, на нейната актуалност. Правилно подготвената тематика, добре подготвените и аргументирани доклади могат да предизвикат активността на комунистите, да повишат ролята на събранията, а оттук и на първичната организация. С какъвто материал се явиш на събранието, такъв ще бъде и отзвукът на комунистите, от това ще се определи и равнището на партийното събрание.

Що се отнася до решенията, които бяха приети на събранията, общинският партиен комитет се ръководи от правилото: ако е важно какво ще представлява докладът, още по-важно е какви ще бъдат решенията. Затова напълно правилно комитетът отдаде голямо значение на проекторешенията. Изоставена бе старата практика да се обръща почти изключително внимание на доклада, а по-малко на проекторешенията. А сега съвсем конкретно бе определено какво ще правят комунистите и колективите, за да се измени и подобри работата.

Новото, което се постигна с тези събрания, е, че по указание на общинския партиен комитет всяко партийно бюро разработи конкретни мероприятия за практическо осъществяване на решенията, приети в първичната организация. Бюрата създадоха и необходимата организация, проверка и контрол, оперативност и деловитост за навременното изпълнение на тези задължения.

Предварителното запознаване с доклада от актива и специалистите, участието на комунистите в редица мероприятия позволиха в събра-

Digitized by Google

нията да се прояви голяма активност, която се изрази в изказванията, предложенията и конкретните бележки. На събранията се създаде творческа обстановка за свободно и делово разискване. В много изказвания се съдържат критични бележки към административните и партийни ръководства, към обединението „Балканкар", ОКС и други.

Продължителността на събранията, което има съществено значение, бе от час и половина до два часа. В завода за резервни части „Руен" някои моменти от доклада и програмата бяха онагледени с диаграми и поставени в салона, където се провежда събранието. Така бе и в „Търговия на дребно". Във всички събрания имаше конкретни лозунги, свързани с проблемите, които се обсъждат.

Общинският партиен комитет, давайки висока оценка на проведените събрания, препоръча набраният опит да се ползва и от останалите партийни организации. Вече няколко години поред този местен опит умело се прилага и обогатява. Комунистите вече знаят, а и стопанските ръководства са убедени, има ли да се решава някой кардинален въпрос, отнасящ се до предприятието, той неминуемо се поставя на разискване на партийно събрание, но с добра подготовка.

* * *

Редом с този опит общинският партиен комитет внедри опита на Брянския областен комитет на КПСС. Нещо повече. Той вложи нови елементи. В какво се състои този опит? Има разработен въпросник, удобен и необременяващ партийните секретари. Съдържа 10 въпроса, по които текстуално и с цифрови данни се отчитат проведените през изтеклия месец партийно-организационни мероприятия, и един въпрос, който представлява план-програма за работата на партийната организация, партийното бюро или заводския партиен комитет.

На първо място в отчета се съобщават данните за проведените през месеца партийни събрания, въпросите, които са разгледани и решени, кой е докладвал. В този раздел на отчета се дава информация за присъствието и отсъствието на комунистите от събранието, тяхната активност, направените предложения и взетите решения по разглежданите въпроси, а така също дали е присъствувал представител на окръжния или общинския комитет на БКП. Подробни данни в отчета се дават и за заседанията на заводските партийни комитети и партийните бюра.

Важно място в посочения отчет заема краткото съобщение за съдържанието на критичните бележки и предложения, направени на събранието по адрес на вишестоящите партийни, държавни и стопански органи или по въпроси, чието решаване не е във възможностите на партийните и административните ръководители в предприятието, учреждението и пр.

Общинският комитет на БКП получава информация и за работата с цеховите партийни организации и партийни групи, за направените отчети и самоотчети на комунистите по изпълнението на уставните задължения и партийните поръчения, какви мероприятия се проведени с младите комунисти, какво е извършено по изучаването, разпространението и внедряването на челния опит, а така също и за извършената дейност през месеца от комисиите за народен контрол. В края на отчета се дават данни за мероприятията, които ще се провеждат през следващия месец — събрания, заседания, въпросите, които ще бъдат разглеждани, и пр. Така постъпилата информация в сектор „Информация" дава възможност на комитета да следи цялостния живот и дейността на първичните организации, участието на ръководните кадри в живота им, навреме да се забелязват слабостите и пропуските и да се вземат мерки за помощ. Особено внимание се обръща на изпълнението на изискванията за редовността на партийните съб-

Digitized by Google

рания, посещаемостта на комунистите и тяхната активност при разглеждането и решаването на въпросите. Всяко тримесечие се прави анализ на проведените събрания и се вземат допълнителни мерки.

С данните по месечните отчети (които постъпват най-късно до трето число на следващия месец) се запознават всички завеждащи отдели и сътрудници от апарата на общинския комитет. По този начин се получава по-вярна и точна представа за реализираната партийно-организационна работа от партийните организации през изтеклия период, а така също и за мероприятията, които ще се провеждат през следващия месец. Това дава възможност на работниците от апарата на комитета да обърнат по-голямо внимание на слабите места в работата, да насочат усилията си там и да окажат по-квалифицирана помощ.

След получаване на месечните отчети сектор „Информация" при общинския партиен комитет обобщава данните и изготвя извлечение на една четвърт от предстоящите събрания по дати и въпросите, които ще бъдат обсъждани и решавани. Организационният отдел разпределя своите сътрудници и по този начин осигурява тяхното присъствие.

Особено внимание комитетът обръща на критичните бележки и предложения към по-вишестоящите органи и организации — партийни, държавни и други, отразени в месечните отчети. Те се обобщават и се обсъждат в отделите и със секретарите на общинския комитет. След това се изпращат до съответните органи и по пътя на обратната информация се запознават първичните организации. Много бележки бяха направени след Юлския пленум на ЦК на БКП и Националната партийна конференция. Само през I тримесечие на 1977 година в 34 първични организации бяха направени 46 предложения и критични бележки към по-горните държавни, стопански и партийни органи, значителна част от които са в сферата на материалното производство.

Ежемесечната информация помогна много при подготовката и провеждането на пленума на общинския партиен комитет за издигане ролята на първичните организации като политически ръководител и първообраз на бъдещото състояние на трудовите колективи, който се проведе през юни 1977 година.

Заслужава внимание и друг един опит, който е чисто дело на общинския комитет на БКП в Асеновград. Това е умелото ангажиране на неговите членове и кандидат-членове. Всеки един от тях отговаря за дадена първична организация. Така например първият секретар на комитета Ангел Щерев отговаря за партийната организация в стопанския комбинат „Асенова крепост", секретарят Христо Тумбаков — за завода за резервни части „Руен", членовете на бюрото на комитета Илия Алексиев — за Тютюневия комбинат, Надежда Демирева — за РП „Асеновец", Димитър Теохаров — за завод „Явор", инж. Захари Басамаков — за Карбидната фабрика и др.

В края на всеки месец членовете и кандидат-членовете на общинския партиен комитет получават от комитета писма, с които им се напомня, че в първия петък от началото на следващия месец те трябва да посетят първичните организации и предприятията, за които отговарят. Освен това редом с въпросите, които са си набелязали да проверяват, да обърнат внимание и на някои проблеми, които са поставени от колективите в техните информации (брянският опит) или пък интересуващи комитета.

След проверките членовете и кандидат-членовете на общинския партиен комитет в първия понеделник на месеца информират сектор „Информация" при комитета за резултатите от посещенията си. Преди проверките те могат да се посъветват със секретар или друг работник от апарата на комитета по въпросите, по които ще проверяват в съответната първична организация.

Digitized by Google

Ето какво сподели секретарят на комитета Христо Тумбаков:

— Така всеки член и кандидат-член на общинския партиен комитет се чувствува отговорен за въпросите, които решава комитетът, а и при провеждане на пленум по такива въпроси той има преки наблюдения и може да вземе компетентно отношение.

Към казаното от Христо Тумбаков можем да допълним, че комитетът, респективно неговите отдели, ползват доброволен актив от 80—90 души като нещатни сътрудници. Голяма част от тях са специалисти и компетентно помагат на отделите, а оттам и на комитета да вземе компетентни решения.

Защо постъпи така общинският партиен комитет? На този въпрос разяснение даде първият му секретар Ангел Щерев:

— Като се осъществяват срещите на членовете и кандидат-членовете на комитета с отделните първични организации и колективите, ние решаваме три главни въпроса:

а) осъществява се общественото начало — привлича се широк актив от хора;

б) създават се предпоставки за повишаване компетентността на комитета по проблемите на колективите и града;

в) засилва се демократичното начало в неговата дейност, а по този начин се издига равнището на комитета като колективен орган.

Като се учи от чуждия опит и като създава и свой, общинският партиен комитет в Асеновград работи и помага на първичните партийни организации да бъдат достойни приемници и продължители на славните традиции на комунистите от Асеновград и района от славния Септември 1923 година и величавата борба през 1941—1944 година. Показателите са налице. Години наред колективите на Асеновград не познават неизпълнение на годишните планове, а партийната организация е единна и сплотена около Димитровския централен комитет на БКП, готова да изпълни всяка задача, която Партията ѝ постави.

Петко ВЪЛЧЕВ
главен редактор на в. „Асеновградски зов" — Асеновград

РЪКОВОДНО ПОЛИТИЧЕСКО ЯДРО И ПЪРВООБРАЗ

ПОЛИТИЧЕСКИ РЪКОВОДИТЕЛ НА ЦЕЛОКУПНИЯ ЖИВОТ НА СЕЛО

Селищните системи у нас вече са реалност. Народното събрание ги утвърди като единни социални, икономически и административни единици — общини от нов тип. Във връзка с тяхното изграждане и развитие пред партийните, държавните и обществените органи и организации стоят разнообразни, конкретни, неотложни задачи.

За някои характерни страни в структурата, живота и дейността на първичните партийни организации в селата, за формите и методите на тяхната работа, без които те не биха изпълнили своята три-

Digitized by Google

рания, посещаемостта на комунистите и тяхната активност при разглеждането и решаването на въпросите. Всяко тримесечие се прави анализ на проведените събрания и се вземат допълнителни мерки.

С данните по месечните отчети (които постъпват най-късно до трето число на следващия месец) се запознават всички завеждащи отдели и сътрудници от апарата на общинския комитет. По този начин се получава по-вярна и точна представа за реализираната партийно-организационна работа от партийните организации през изтеклия период, а така също и за мероприятията, които ще се провеждат през следващия месец. Това дава възможност на работниците от апарата на комитета да обърнат по-голямо внимание на слабите места в работата, да насочат усилията си там и да окажат по-квалифицирана помощ.

След получаване на месечните отчети сектор „Информация" при общинския партиен комитет обобщава данните и изготвя извлечение на една четвърт от предстоящите събрания по дати и въпросите, които ще бъдат обсъждани и решавани. Организационният отдел разпределя своите сътрудници и по този начин осигурява тяхното присъствие.

Особено внимание комитетът обръща на критичните бележки и предложения към по-вишестоящите органи и организации — партийни, държавни и други, отразени в месечните отчети. Те се обобщават и се обсъждат в отделите и със секретарите на общинския комитет. След това се изпращат до съответните органи и по пътя на обратната информация се запознават първичните организации. Много бележки бяха направени след Юлския пленум на ЦК на БКП и Националната партийна конференция. Само през I тримесечие на 1977 година в 34 първични организации бяха направени 46 предложения и критични бележки към по-горните държавни, стопански и партийни органи, значителна част от които са в сферата на материалното производство.

Ежемесечната информация помогна много при подготовката и провеждането на пленума на общинския партиен комитет за издигане ролята на първичните организации като политически ръководител и първообраз на бъдещото състояние на трудовите колективи, който се проведе през юни 1977 година.

Заслужава внимание и друг един опит, който е чисто дело на общинския комитет на БКП в Асеновград. Това е умелото ангажиране на неговите членове и кандидат-членове. Всеки един от тях отговаря за дадена първична организация. Така например първият секретар на комитета Ангел Щерев отговаря за партийната организация в стопанския комбинат „Асенова крепост", секретарят Христо Тумбаков — за завода за резервни части „Руен", членовете на бюрото на комитета Илия Алексиев — за Тютюневия комбинат, Надежда Демирева — за РП „Асеновец", Димитър Теохаров — за завод „Явор", инж. Захари Басамаков — за Карбидната фабрика и др.

В края на всеки месец членовете и кандидат-членовете на общинския партиен комитет получават от комитета писма, с които им се напомня, че в първия петък от началото на следващия месец те трябва да посетят първичните организации и предприятията, за които отговарят. Освен това редом с въпросите, които са си набелязали да проверяват, да обърнат внимание и на някои проблеми, които са поставени от колективите в техните информации (брянският опит) или пък интересуващи комитета.

След проверките членовете и кандидат-членовете на общинския партиен комитет в първия понеделник на месеца информират сектор „Информация" при комитета за резултатите от посещенията си. Преди проверките те могат да се посъветват със секретар или друг работник от апарата на комитета по въпросите, по които ще проверяват в съответната първична организация.

Digitized by Google

Ето какво сподели секретарят на комитета Христо Тумбаков:

— Така всеки член и кандидат-член на общинския партиен комитет се чувствува отговорен за въпросите, които решава комитетът, а и при провеждане на пленум по такива въпроси той има преки наблюдения и може да вземе компетентно отношение.

Към казаното от Христо Тумбаков можем да допълним, че комитетът, респективно неговите отдели, ползват доброволен актив от 80—90 души като нещатни сътрудници. Голяма част от тях са специалисти и компетентно помагат на отделите, а оттам и на комитета да вземе компетентни решения.

Защо постъпи така общинският партиен комитет? На този въпрос разяснение даде първият му секретар Ангел Щерев:

— Като се осъществяват срещите на членовете и кандидат-членовете на комитета с отделните първични организации и колективите, ние решаваме три главни въпроса:

а) осъществява се общественото начало — привлича се широк актив от хора;

б) създават се предпоставки за повишаване компетентността на комитета по проблемите на колективите и града;

в) засилва се демократичното начало в неговата дейност, а по този начин се издига равнището на комитета като колективен орган.

Като се учи от чуждия опит и като създава и свой, общинският партиен комитет в Асеновград работи и помага на първичните партийни организации да бъдат достойни приемници и продължители на славните традиции на комунистите от Асеновград и района от славния Септември 1923 година и величавата борба през 1941—1944 година. Показателите са налице. Години наред колективите на Асеновград не познават неизпълнение на годишните планове, а партийната организация е единна и сплотена около Димитровския централен комитет на БКП, готова да изпълни всяка задача, която Партията й постави.

Петко ВЪЛЧЕВ
главен редактор на в. „Асеновградски зов" — Асеновград

РЪКОВОДНО ПОЛИТИЧЕСКО ЯДРО И ПЪРВООБРАЗ

ПОЛИТИЧЕСКИ РЪКОВОДИТЕЛ НА ЦЕЛОКУПНИЯ ЖИВОТ НА СЕЛО

Селищните системи у нас вече са реалност. Народното събрание ги утвърди като единни социални, икономически и административни единици — общини от нов тип. Във връзка с тяхното изграждане и развитие пред партийните, държавните и обществените органи и организации стоят разнообразни, конкретни, неотложни задачи.

За някои характерни страни в структурата, живота и дейността на първичните партийни организации в селата, за формите и методите на тяхната работа, без които те не биха изпълнили своята три-

Digitized by Google

единна функция на политически ръководители, организатори и възпитатели на селскостопанските труженици и цялото население, са настоящите размисли.

* * *

В годините на народната власт в селата и селското стопанство, както и в целия социално-икономически и духовен живот на страната настъпиха коренни преобразования. Селскостопанското производство по начина на организация и осъществяване на производствения процес все повече и повече се приближава до промишленото производство, интензифицира се. Това води до съществени изменения в характера на труда на селскостопанския труженик. Той работи със сложни машини и агрегати, борави с агрономическа и зоотехническа наука. С концентрацията и специализацията на селскостопанското производство се създаде възможност да се извършват подобрения в технологическия процес, да се прилагат нови организационни форми и пр.

Съществени промени настъпиха и в социалистическата по своята природа класа на селяните кооператори. Според условията на труда, начина на заплащане, размера на доходите, социалното осигуряване, душевността и бита селяните кооператори все повече се сближават с работническата класа. В значителна степен се повиши културното и техническото равнище на селскостопанските труженици. Увеличи се броят на механизаторите, работещи в полевъдството, животновъдството и трайните насаждения. Обогати се квалификацията им. Тези процеси особено се засилиха след изграждането на аграрно-промишлените, промишлено-аграрните и научно-производствените комплекси.

Колкото и да се интензифицира селскостопанското производство, то си остава зависимо от природните условия. Въпреки големите изменения все още малка в сравнение с промишлеността е техническата и енергийната база. В селата недостатъчно е разгърната мрежата от културни учреждения и предприятия за търговско и битово обслужване. Намаля и продължава да намалява броят на заетите лица в селскостопанското производство. Това се отразява и върху състава на първичните партийни организации.

Биха могли да се посочат и други особености и специфични процеси и явления, които в значителна степен определят характера на партийната работа, преди всичко по регулирането на социалните процеси в селскостопанските трудови колективи и по развитието на селата като място, където израства и се формира младата смяна, и пр.

Възниква въпросът: в състояние ли са първичните партийни организации в селата да решават сложните социално-икономически и духовни проблеми?

За да дадем точен отговор, необходимо е да се съобразим с редица обстоятелства и особено с пъстрата картина на нашите села, с конкретните условия. Тук няма да става дума за онези многочислени първични партийни организации, някои с над 50—100 и повече комунисти, в предприятия и други производствени, стопански, държавни и обществени звена в селата, които наброяват хиляди жители и в тях е създадена солидна промишлена база и пр. **Тук думата е за онези, много на брой първични партийни организации, изградени в бригадите, фермите и други производствени участъци, а така също в училищата, държавните и обществените организации в селата, в които членуват около десетина, а някъде и повече комунисти.**

* * *

В Доклада пред Националната партийна конференция (1978 г.) другарят Тодор Живков посочи, че „първичните партийни организации у нас са много раздробени. Те са изградени в бригади, цехове,

Digitized by Google

производствени участъци и така нататък"[1]. Настъпилите изменения във функциите на различните икономически звена в резултат на концентрацията и специализацията на производството „обективно ограничават възможностите на първичните партийни организации в бригадите и цеховете да се изявяват напълно като политически ядра на колективите, защото тези колективи имат предимно изпълнителски функции; по същество при тях не се решават проблемите..."[2]. С други думи, извън обсега на действията и компетенциите им остават такива важни сфери като социалното развитие на целия колектив, регулирането и направляването на работната сила и пр. Такива първични партийни организации в селата са откъснати от естествената си база — селището. Те нямат влияние върху онези среди, които са главният източник на кадрово попълнение. Те не могат да въздействуват върху миграционните процеси на село и пр.

Всичко това показва, че е необходимо създаването на окрупнени, мощни първични партийни организации в селата. Решението на Секретариата на Централния комитет на БКП от май 1978 година в съответствие с Устава на Партията изисква да се пристъпи към уедряване на първичните партийни организации в заводите, предприятията и селищата, като в цеховете, бригадите, производствените участъци, фермите, училищата и пр. се изграждат партийни организации и групи в състава на първичните партийни организации. Опитът на редица такива организации потвърждава тази необходимост, доказва тяхното предимство.

В село Овощник, Старозагорско, например първичната партийна организация обединява комунистите от клоновото стопанство, училището, кметството, читалището, търговската мрежа, пенсионерите и пр. Тя се състои от 78 членове, разпределени в няколко партийни групи — в животновъдството, растениевъдството, администрацията на клоновото стопанство, училището и в кметството, в която са включени комунистите, работещи в читалището и търговията.

Първичната партийна организация е политически стопанин, ръководител на целокупния живот на селото. Тя обсъжда в събрания и решава проблеми, които засягат всички страни на живота и дейността на хората.

С какви въпроси се занимава?

Разгърнем ли протоколите от събранията на организацията и от заседанията на партийното бюро, ще видим темите на дневния ред: проблеми на здравеопазването и детските градини, производствено-финансовия план на клоновото стопанство и състоянието на животновъдството и фуражната база, дейността на кметството, състояние на търговията и строителството, самооблагането — състояние, проблеми и пр. Наред с тези социално-икономически въпроси, които интересуват и се отнасят до всеки комунист, първичната партийна организация се занимава и решава кадрови въпроси, политически ръководи обществените и масовите организации. Ръководството над тях упражнява посредством комунистите, изпратени с партийни поръчения в комсомолското дружество, отечественофронтовските и профсъюзните организации. Председателите на отечественофронтовските организации и на комсомолското дружество са комунисти.

В селото комсомолското дружество наброява 16 членове, но има много младежи, които живеят тук, а работят и членуват в комсомолските дружества на промишлените предприятия в Казанлък и други центрове. Повечето от инициативите на комсомолското дружество се

---

[1] Т. Живков, За усъвършенствуване на социалистическата организация на труда и плановото ръководство на икономиката, Партиздат, С., 1978, с. 53.

[2] Пак там.

Digitized by Google

организират до-
семейство, заба-
страна, от една
се приобщават към село-
страна, младежи-
съзнание и навици

на партийната партийна организация отече-
селското стопанство с бри-
страхование, възлагат на
др.

бригадите в помощни бригади
на реколта-
те са приобрали
има не само
в помощ на селско-
, но ги приоб-

голямо внимание на
труженици-
високопроизводи-
— комунисти
механизаторите, животно-
на производството за няколко
фактори са главният
механизаторите
заемат начина на
научават основ-
култура, а живот-
и отглеждане на жи-
се предпазват от
производството, да се стре-
на културите, да
за един или друг

* * *

При всички
в себе си
в селата. Една мощна
и волята на
в целенасочени
обществени органи
проблеми, да
план и най-бли-
да въздействува вър-
на по-добрите колек-
с големи въз-
по-мъчителнене. Тъй ка-
интересите и нуж-

Сигнали в всяко отношение, че да излиза от фактите, че
са малко сериозни, тревожни поглеждания организации в селата,
които не се отнасят с Селат орган, нашия живот, с други органи-
заторски и политически проблеми. Вината за това обаче не сива да
се търси в структурата. Главната причина за аномалния им живот,

Digitized by Google

за понижения интерес и слабата активност на част от комунистите идва предимно от неумението на партийните бюра да извадят на преден план онези въпроси, които засягат всички комунисти, от решаването на които зависят авторитетът на първичната партийна организация, животът и битът на хората. Щом като в събрания се обсъждат само стопански въпроси от компетенциите единствено на комунистите от производствения участък, естествено е комунистите учители или пенсионерите да не проявяват активност. Нещо повече, може да се очаква реакция, несъгласие или безразличие, което се отразява върху боеспособността на първичната партийна организация. Ако за селскостопанските кампании по прибиране на реколтата обаче в партийното събрание се потърси мястото на всяко звено, на цялото население, на всеки човек, комунистите, независимо в какъв сектор работят, не могат да се изключат, да застанат настрани, длъжни са да се включат, да дадат свой принос.

Далеч съм от мисълта да отричам положителните страни на първичните партийни организации, изградени в специализираните звена — ферми, бригади, училища и пр. Първичната партийна организация, включваща само комунистите от отделния производствен участък или ферма, може да бъде организатор за изпълнение на стопанските задачи, на идейновъзпитателната работа. Тя действува непосредствено в трудовия колектив и практически може да влияе върху селскостопанското производство, всекидневно да упражнява възпитателно въздействие върху селяните кооператори. Има възможност дълбоко да вниква в същността на икономическите процеси, явления и отношения в бригадата или фермата. Тя обикновено се занимава с въпроси, които в еднаква степен опират до всички комунисти. Това безспорно положително се отразява върху активността им. Активността им идва и от компетентността по проблемите, които обсъждат в събрания, а това са предимно въпроси, отнасящи се до производството, до основните фактори за повишаване на обществената производителност на труда. Такива първични организации обикновено са еднородни по състав, комунистите са с еднаква професия и образование, свързват ги еднакви интереси. Еднородният състав позволява по-лесно и подходящо да се организира идейновъзпитателната дейност сред комунистите и пр.

Какво обаче се наблюдава при тях, с което не можем да се съгласим? В едно село например комунистите са пръснати в няколко самостоятелни първични партийни организации — в бригадата за промишлено производство, във фермата, в администрацията, в училището и т. н. И какво се получава! Във фермата се налага първичната партийна организация да обсъжда и решава проблема за фуражите. В същото време комунистите от бригадата за промишлено производство, които ги произвеждат, стоят далеч от техните тревоги. В подобни ситуации изпадат и другите първични партийни организации. Да не говорим за откъснатите от обществения живот на селото висококвалифицирани кадри, съсредоточени само в производственото звено. **Следователно разковничето е и в структурата, и в подхода, в стила, в организацията на работата.**

Единната първична партийна организация на село е в състояние да обедини и насочи усилията на всички фактори за създаването на условия на селяните кооператори и на всички живеещи в селото подобни или близки до тези на градското население, да изгради база за младежта, където тя да изявява своите способности, да задоволява своите духовни потребности, да разгръща научно-техническо творчество, да общува помежду си, да спортува — да живее пълнокръвен младежки живот. Тя е способна да застане начело на цялото население и да го поведе за решаване на комунално-битови и други проблеми.

Digitized by Google

осъществяват с всички младежи от селото. Например организират донаборни вечери, пролетни балове, вечери на младото семейство, забави, придружени с викторини, и пр. Целта е разностранна, от една страна, да се включват повече младежи, да се приобщават към селото, а не да се чувствуват като ябанджии; от друга страна, младежите промишлени работници да внасят ново класово съзнание и навици в труда и бита на селската младеж и т. н.

Под ръководството на първичната партийна организация отечественофронтовските организации помагат на селското стопанство с бригади, организират трудови дни по благоустрояване, възлагат на всяко семейство да обработи по един декар тютюн и пр.

Комунистите учители мобилизират учениците в помощни бригади за обработване на някои видове култури и за прибиране на реколтата. През 1978 година например само за няколко дни те са прибрали ябълките на клоновото стопанство. Тази тяхна помощ има не само икономическо значение. Включвайки ги в бригади в помощ на селското стопанство, те не само ги възпитават да се трудят, но ги приобщават към селскостопанското производство.

Първичната партийна организация обръща голямо внимание на квалификацията и преквалификацията на селскостопанските труженици и особено на хората, които държат в ръцете си високопроизводителна и скъпа техника. Тя изисква от ръководителите — комунисти и безпартийни — да организират курсове с механизаторите, животновъдите и пр. Всяка година с откъсване от производството за няколко дни или една седмица се състоят такива курсове. Лектори са главният инженер, агрономът, зоотехникът и др. В тези курсове механизаторите изучават някои възли и детайли на машините, овладяват начина на използването им и пр. Селскостопанските труженици научават основни агротехнически изисквания за различните видове култури, а животновъдите се запознават с типизираното хранене и отглеждане на животните. Получените знания им дават възможност да се предпазват от действия, които лошо се отразяват върху производството, да се стремят да спазват основните правила при обработката на културите, да използват най-благоприятните климатични условия за един или друг вид работа. Същото се отнася и за животновъдите.

* * *

Посоченият пример може и да не е най-типичният. При всички случаи обаче показва какъв огромен потенциал съдържат в себе си окрупнените първични партийни организации в селата. Една мощна първична партийна организация, обединила силите, умът и волята на комунистите от цялото село, е в състояние да впрегне в целенасочени действия всички стопански, държавни, културни и обществени органи и организации, може успешно да решава широк кръг проблеми, да изпълнява своята роля на непосредствен политически щаб и най-близък ръководител на трудещите се. Тя е способна да въздействува върху производствения, социалния и духовния живот на трудовите колективи. Такава първична партийна организация разполага с големи възможности за непосредствена работа с хората по местоживеене, тъй като на село всички се познават, лесно се откриват интересите и нуждите на хората, всеки е пред погледа на другите.

Съмнения в нейното предимство може да възникне от фактите, че не са малко окрупнените първични партийни организации в селата, които не се откроява с богат организационен живот, с добри организаторски и идеологически резултати. Вината за това обаче не бива да се търси в структурата. Главната причина за анемичния им живот,

Digitized by Google

за понижения интерес и слабата активност на част от комунистите идва предимно от неумението на партийните бюра да извадят на преден план онези въпроси, които засягат всички комунисти, от решаването на които зависят авторитетът на първичната партийна организация, животът и битът на хората. Щом като в събрания се обсъждат само стопански въпроси от компетенциите единствено на комунистите от производствения участък, естествено е комунистите учители или пенсионерите да не проявяват активност. Нещо повече, може да се очаква реакция, несъгласие или безразличие, което се отразява върху боеспособността на първичната партийна организация. Ако за селскостопанските кампании по прибиране на реколтата обаче в партийното събрание се потърси мястото на всяко звено, на цялото население, на всеки човек, комунистите, независимо в какъв сектор работят, не могат да се изключат, да застанат настрани, длъжни са да се включат, да дадат свой принос.

Далеч съм от мисълта да отричам положителните страни на първичните партийни организации, изградени в специализираните звена — ферми, бригади, училища и пр. Първичната партийна организация, включваща само комунистите от отделния производствен участък или ферма, може да бъде организатор за изпълнение на стопанските задачи, на идейновъзпитателната работа. Тя действува непосредствено в трудовия колектив и практически може да влияе върху селскостопанското производство, всекидневно да упражнява възпитателно въздействие върху селяните кооператори. Има възможност дълбоко да вниква в същността на икономическите процеси, явления и отношения в бригадата или фермата. Тя обикновено се занимава с въпроси, които в еднаква степен опират до всички комунисти. Това безспорно положително се отразява върху активността им. Активността им идва и от компетентността по проблемите, които обсъждат в събрания, а това са предимно въпроси, отнасящи се до производството, до основните фактори за повишаване на обществената производителност на труда. Такива първични организации обикновено са еднородни по състав, комунистите са с еднаква професия и образование, свързват ги еднакви интереси. Еднородният състав позволява по-лесно и подходящо да се организира идейновъзпитателната дейност сред комунистите и пр.

Какво обаче се наблюдава при тях, с което не можем да се съгласим? В едно село например комунистите са пръснати в няколко самостоятелни първични партийни организации — в бригадата за промишлено производство, във фермата, в администрацията, в училището и т. н. И какво се получава! Във фермата се налага първичната партийна организация да обсъжда и решава проблема за фуражите. В същото време комунистите от бригадата за промишлено производство, които ги произвеждат, стоят далеч от техните тревоги. В подобни ситуации изпадат и другите първични партийни организации. Да не говорим за откъснатите от обществения живот на селото висококвалифицирани кадри, съсредоточени само в производственото звено. **Следователно разковничето е и в структурата, и в подхода, в стила, в организацията на работата.**

Единната първична партийна организация на село е в състояние да обедини и насочи усилията на всички фактори за създаването на условия на селяните кооператори и на всички живеещи в селото подобни или близки до тези на градското население, да изгради база за младежта, където тя да изявява своите способности, да задоволява своите духовни потребности, да разгръща научно-техническо творчество, да общува помежду си, да спортува — да живее пълнокръвен младежки живот. Тя е способна да застане начело на цялото население и да го поведе за решаване на комунално-битови и други проблеми.

Digitized by Google

Въпросът има и други страни, които заслужават внимание. В селото нито една дейност не е изолирана от останалите, всички малко или много взаимно са свързани, така както е единен животът на селото. Ако родителите работят в производствения участък, в животновъдната ферма, децата се учат в училището, служителите от кметството и търговските работници обслужват както кооператорите и механизаторите, така и учителския колектив и пр. Пенсионерите обикновено са бивши кооператори или служители от кооперативното стопанство, държавните или обществените организации. Почти от всяко семейство един или двама души работят в селското стопанство, а когато в него се организират кампании за прибирането на реколтата или обработването на някои видове култури, на помощ се включват всички работоспособни хора от селото. Когато се решават благоустройствени проблеми, наред със специализираните звена участвуват кооператори, служители, учители, ученици и пр.

Разбира се, тези общи действия не изключват и не пречат да се развива и обогатява специализираната дейност. За ръководство първичната партийна организация, както споменахме, съгласно член 46 на Устава на БКП и Решението на Секретариата на ЦК на БКП от май 1978 г. може да изгради партийни организации и групи в състава на първичната партийна организация. Комунистите в тях имат възможност, когато се налага, да се събират, обсъждат и решават специфичните проблеми. Например комунистите от училището, включени в партийна организация или група, се занимават с въпросите на образованието, училищните програми, дисциплината и успеха на учениците и пр. В първичната партийна организация обаче те, като високо образовани с обща и специална подготовка, компетентно могат да оглавяват политическата просвета, да формират духовния живот на село.

Още един пример. Комунистите, напуснали производството или служебната дейност, излезли в пенсия, включени в първичната партийна организация, също не стоят настрана от стопанския и политическия живот на село. С участието им в живота на единната първична партийна организация се осъществява своеобразна симбиоза, съединяват се опитът и мъдростта на възрастните с ентусиазма и енергията на младите. В трудни моменти (и не само в такива случаи) при прибирането на реколтата, в строителството, благоустрояването, хигиенизирането те могат да се включат наравно с младите. Особено ценна помощ могат да оказват във възпитанието на подрастващото поколение и тогава, когато се обсъждат в първичната партийна организация производствени проблеми. Тук техният опит е от голямо значение, той може да се предава на по-младите, да предпазва от експерименти, за които вече не един път е ставало разговор. Как сполучливо е казано от Гьоте: „Всеки смята, че сам най-добре си знае, и така някои пропадат, а други дълго се лутат. Но сега няма време за лутане, за това бяхме ние, старите. И каква полза от цялото наше търсене и лутане, ако и вие, по-младите, искате да изминете същия път? В такъв случай никога няма да има напредък. На нас, старите, ни се прощават лутанията, защото не намерихме прокарани пътища, но който дохожда по-късно в света, от него се иска повече; той не трябва отново да блуждае и търси, а трябва да използва съветите на старите и веднага да тръгне по правия път. Не е достатъчно само да правим крачки, които някога ще доведат до целта, а трябва всяка крачка сама за себе си да бъде цел и същевременно да е крачка напред."[1]

[1] Й. П. Екерман, Разговори с Гьоте, изд. „Наука и изкуство". С., 1966, с. 47.

Digitized by Google

* * *

В селата първичните партийни организации непосредствено са свързани със селскостопанското производство. На съвременния етап от социално-икономическото развитие на страната от тях се иска така да ръководят трудовите колективи, обществените и масовите организации, че всеки работоспособен човек от селото съзнателно и активно да участвува в реализирането на аграрната политика на Партията. Какво означава това за първичната организация! Преди всичко организаторската и политическата работа сред хората да оказва реално въздействие за постигане на качествените показатели, отделените от държавата средства и материални ресурси да дават максимален принос.

Как, по какъв начин, с какви средства? Посочи ги Националната партийна конференция — чрез усъвършенствуване на бригадната организация на труда, утвърждаване на социалистическата справедливост и пр. За първичните партийни организации това не означава да поемат върху себе си пълномощията и отговорността на стопанските ръководства и организации. Тяхно задължение е да определят специфичната социална роля на обществените и стопанските органи и организации, да активизират дейността им. За постигането на тази цел те следва да действуват чрез комунистите, да контролират работата им, да повишават тяхната активност, да им търсят отговорност за осъществяване на партийните предначертания. Посредством идейно-политическото и моралното въздействие, чрез кадрите имат възможност да решават селскостопанските задачи. Използвайки правото си на контрол над дейността на стопанските ръководства, първичните партийни организации могат да създават предпоставки да се повишава отговорността на всеки във всичко и най-вече на трудовите колективи в процеса на производството и едновременно с това да се утвърждава единоначалието. Когато една първична партийна организация търси отговорност и дава точни и справедливи отговори на въпросите, които вълнуват хората от производствения участък, фермата, търговската организация, училището, тя може да укрепва взаимоотношенията помежду им, да пресича пътищата на нарушенията, да създава предпоставки за повишаване на социалната активност на трудещите се.

Пред първичните партийни организации на село сега стоят някои неотложни задължения — да завишат вниманието си към някои страни на социално-икономическото развитие, да усъвършенствуват формите и методите на своята работа и пр. Те са залегнали в решението на Политбюро на ЦК на БКП „За по-нататъшно стабилизиране на работната сила в селското стопанство, укрепване на низовите производствени звена с ръководни и изпълнителски кадри и разширяване участието на младежта в селскостопанското производство". Главните от тях се свеждат до мерки за по-нататъшното усъвършенствуване на формите и повишаване равнището на организаторската и политическата работа сред механизаторите и инженерно-техническите кадри, до подобряване условията и охраната на труда, бита и комуналното и медицинското обслужване на населението от селата, организиране на удобен и евтин автомобилен транспорт за механизаторите, животновъдите и всички работещи в селското стопанство от населените места до обектите и обратно; до преминаването на всички животновъди и механизатори на петдневна работна седмица.

Ролята на първичните партийни организации тук е с партийно-политически средства да помогнат на стопанските, държавните органи и организации да осъзнаят необходимостта от тези мерки и да внесат изменения в организацията и технологията на производството, в социално-икономическите връзки и отношения между трудещите се от различ-

Digitized by Google

ните сектори. Те са факторът, който е в състояние да създаде условия за развитие на социалистическия колективизъм, за разширяване участието на трудещите се в управлението на производството и обществените дела. Комунистите със своите качества на политически дейци, с комунистическите си нравствени добродетели следва да служат за пример на безпартийните, да ги убеждават в правотата на партийната политика, да ги мобилизират за изпълнение на партийните решения.

В целия този процес специфично място имат партийните организации и групи, изградени в бригадите, фермите, стопанските и държавните учреждения. Те могат непосредствено да влияят за спазване на социалистическата законност, за прилагане и утвърждаване на социалистическата справедливост, в резултат на което да расте социалната активност на хората от селото. Това налага да държат под око доколко и как се прилагат принципите на управление на социалистическото производство и разпределението на материалните блага според количеството и качеството на труда. С други думи, да защищават селскостопанските труженици от проявите на бюрократизма, да дават предимство на трудолюбивите, честните, всеотдайните, на новото в селското стопанство и пр.

Йордан ХАДЖИЕВ

ЗАМЯНАТА — ПРЕГЛЕД НА БОЙНИЯ СТРОЙ

С ПОВИШЕНИ ИЗИСКВАНИЯ И ИНДУВИДУАЛЕН ПОДХОД

МЕТОДИ КОЦЕВ
секретар на окръжния комитет на БКП — София

Един от съществените моменти в подготовката и приемането на оценките на комунистите е стремежът да се засилва личният принос на комунистите за изпълнение решенията на Националната партийна конференция. Затова изискваме от партийните организации в отделни предприятия, в които недостатъчно се реализират някои решения, по-дълбоко да вникват в работата на колективите и кадрите, да вземат конкретни мерки в тази насока. Към партийните организации например при минно-обогатителния комбинат „Елаците", медодобивния комбинат „Г. Дамянов" и завод „Хаджи Димитър" в Своге се отправиха претенции да подобрят работата на комунистите по изразходване на суровините и материалите; към партийните организации при Чугоноленярния комбинат в Ихтиман, завода за шнурове и инсталации „Ком" в Годеч, Завода за регистрационна техника в Самоков — по изпол-

Digitized by Google

зване на производствените мощности; към комунистите в държавни химически заводи „Г. Димитров“ в Костинброд, комбината за автобуси „Чавдар“ в Ботевград — за внедряване на бригадната стопанска сметка; към комунистите от автомагистралите „Хемус“ и „Тракия“ — при оценките особено внимание да се отделя на приноса и отговорността им за срочното въвеждане в експлоатация на пусковите участъци. Конкретни изисквания в този дух бяха предявени към комунистите от партийните организации в селското стопанство и други.

Какво целим? Преди всичко да не се оценяват нещата въобще, а да се насочи вниманието на комунистите към нерешените проблеми, към преодоляване на слабостите. Стремежът е да не допуснем в никакъв случай работата по замяната да се осъществява откъснато от икономическите и социалните проблеми, които трудовите колективи решават. В самото начало в отделни първични организации имаше случаи, когато надълго се говореше за миналото на комуниста, за редица несъществени неща, а слабо и бедно се засягаше авангардната му роля в колектива, личният му принос за изпълнение на задачите.

Важна част в подготвителната дейност и при приемането на оценките са индивидуалните събеседвания на секретарите на първичните организации и членовете на партийните бюра с отделния комунист. Повечето първични партийни организации в окръга чрез разговорите и оценките в духа на високите изисквания и критерии осъществяват истински преглед на своя боен строй. Мога да посоча за пример първичните организации при заводоуправлението на Чугунолеярния комбинат, Ихтиман, медодобивния комбинат „Г. Дамянов“, Автостопанството — Костенец, Завода за регистрационна техника — Самоков, общинския народен съвет — Средногорие и други. С голяма критичност и самокритичност в партийните бюра и на събрания в тези организации се оценяват авангардната роля, личният принос и примерът на всеки комунист в обществения живот и колектива за изпълнение на задачите, поставени от XI конгрес на БКП, Юлския пленум на Централния комитет и Националната партийна конференция. Някои от тези разговори бяха горещи, но тяхната принципност и справедливост действуваха силно възпитателно, не огорчаваха отделния комунист, а предизвикваха дълбок размисъл и самооценка.

Индивидуалният разговор е наистина действена форма за възпитание и повишаване активността на комунистите. Няма обаче готова рецепта, която да гарантира добри резултати. Всяка беседа е сложна и неповторима. Затова много грижи отделяме на предварителната подготовка за всеки разговор, стремежът е да се води той конкретно, делово и принципно. Дълбокият смисъл на този разговор е да се разкрият потенциалните възможности на всеки комунист и да се създадат условия за тяхното пълно проявление. За резултати може да се говори само ако след индивидуалната беседа комунистът е повишил политическата и трудовата си активност, ако е засилено чувството за отговорност за състоянието на нещата в неговата организация. Не може да се постигне това, ако не се изясни защо даден комунист допуска грешки в работата и поведението си. Ето защо преди всичко се набелязва целта на предстоящия разговор, по-отблизо се опознават животът и работата на партийния член, изучават се характерните му черти, взема се мнението на комунисти, които от дълго време работят с него. Всичко това позволява в основни линии да се набележат въпросите. Например да се запита с какво се обяснява пасивността на даден партиен член в живота на партийната организация и обществения живот; друг защо нарушава трудовата дисциплина и лошо работи в производството или допуска разпуснатост в личния си живот и т. н.

Практиката показва, че ако в беседите се поставят много въпроси,

Digitized by Google

рания, посещаемостта на комунистите и тяхната активност при разглеждането и решаването на въпросите. Всяко тримесечие се прави анализ на проведените събрания и се вземат допълнителни мерки.

С данните по месечните отчети (които постъпват най-късно до трето число на следващия месец) се запознават всички завеждащи отдели и сътрудници от апарата на общинския комитет. По този начин се получава по-вярна и точна представа за реализираната партийно-организационна работа от партийните организации през изтеклия период, а така също и за мероприятията, които ще се провеждат през следващия месец. Това дава възможност на работниците от апарата на комитета да обърнат по-голямо внимание на слабите места в работата, да насочат усилията си там и да окажат по-квалифицирана помощ.

След получаване на месечните отчети сектор „Информация" при общинския партиен комитет обобщава данните и изготвя извлечение на една четвърт от предстоящите събрания по дати и въпросите, които ще бъдат обсъждани и решавани. Организационният отдел разпределя своите сътрудници и по този начин осигурява тяхното присъствие.

Особено внимание комитетът обръща на критичните бележки и предложения към по-вишестоящите органи и организации — партийни, държавни и други, отразени в месечните отчети. Те се обобщават и се обсъждат в отделите и със секретарите на общинския комитет. След това се изпращат до съответните органи и по пътя на обратната информация се запознават първичните организации. Много бележки бяха направени след Юлския пленум на ЦК на БКП и Националната партийна конференция. Само през I тримесечие на 1977 година в 34 първични организации бяха направени 46 предложения и критични бележки към по-горните държавни, стопански и партийни органи, значителна част от които са в сферата на материалното производство.

Ежемесечната информация помогна много при подготовката и провеждането на пленума на общинския партиен комитет за издигане ролята на първичните организации като политически ръководител и първообраз на бъдещото състояние на трудовите колективи, който се проведе през юни 1977 година.

Заслужава внимание и друг един опит, който е чисто дело на общинския комитет на БКП в Асеновград. Това е умелото ангажиране на неговите членове и кандидат-членове. Всеки един от тях отговаря за дадена първична организация. Така например първият секретар на комитета Ангел Щерев отговаря за партийната организация в стопанския комбинат „Асенова крепост", секретарят Христо Тумбаков — за завода за резервни части „Руен", членовете на бюрото на комитета Илия Алексиев — за Тютюневия комбинат, Надежда Демирева — за РП „Асеновец", Димитър Теохаров — за завод „Явор", инж. Захари Басамаков — за Карбидната фабрика и др.

В края на всеки месец членовете и кандидат-членовете на общинския партиен комитет получават от комитета писма, с които им се напомня, че в първия петък от началото на следващия месец те трябва да посетят първичните организации и предприятията, за които отговарят. Освен това редом с въпросите, които са си набелязали да проверяват, да обърнат внимание и на някои проблеми, които са поставени от колективите в техните информации (брянският опит) или пък интересуващи комитета.

След проверките членовете и кандидат-членовете на общинския партиен комитет в първия понеделник на месеца информират сектор „Информация" при комитета за резултатите от посещенията си. Преди проверките те могат да се посъветват със секретар или друг работник от апарата на комитета по въпросите, по които ще проверяват в съответната първична организация.

Digitized by Google

Ето какво сподели секретарят на комитета Христо Тумбаков:

— Така всеки член и кандидат-член на общинския партиен комитет се чувствува отговорен за въпросите, които решава комитетът, а и при провеждане на пленум по такива въпроси той има преки наблюдения и може да вземе компетентно отношение.

Към казаното от Христо Тумбаков можем да допълним, че комитетът, респективно неговите отдели, ползват доброволен актив от 80—90 души като нещатни сътрудници. Голяма част от тях са специалисти и компетентно помагат на отделите, а оттам и на комитета да вземе компетентни решения.

Защо постъпи така общинският партиен комитет? На този въпрос разяснение даде първият му секретар Ангел Щерев:

— Като се осъществяват срещите на членовете и кандидат-членовете на комитета с отделните първични организации и колективите, ние решаваме три главни въпроса:

а) осъществява се общественото начало — привлича се широк актив от хора;

б) създават се предпоставки за повишаване компетентността на комитета по проблемите на колективите и града;

в) засилва се демократичното начало в неговата дейност, а по този начин се издига равнището на комитета като колективен орган.

Като се учи от чуждия опит и като създава и свой, общинският партиен комитет в Асеновград работи и помага на първичните партийни организации да бъдат достойни приемници и продължители на славните традиции на комунистите от Асеновград и района от славния Септември 1923 година и величавата борба през 1941—1944 година. Показателите са налице. Години наред колективите на Асеновград не познават неизпълнение на годишните планове, а партийната организация е единна и сплотена около Димитровския централен комитет на БКП, готова да изпълни всяка задача, която Партията й постави.

Петко ВЪЛЧЕВ
главен редактор на в. „Асеновградски зов" — Асеновград

РЪКОВОДНО ПОЛИТИЧЕСКО ЯДРО И ПЪРВООБРАЗ

ПОЛИТИЧЕСКИ РЪКОВОДИТЕЛ НА ЦЕЛОКУПНИЯ ЖИВОТ НА СЕЛО

Селищните системи у нас вече са реалност. Народното събрание ги утвърди като единни социални, икономически и административни единици — общини от нов тип. Във връзка с тяхното изграждане и развитие пред партийните, държавните и обществените органи и организации стоят разнообразни, конкретни, неотложни задачи.

За някои характерни страни в структурата, живота и дейността на първичните партийни организации в селата, за формите и методите на тяхната работа, без които те не биха изпълнили своята три-

Digitized by Google

единна функция на политически ръководители, организатори и възпитатели на селскостопанските труженици и цялото население, са настоящите размисли.

* * *

В годините на народната власт в селата и селското стопанство, както и в целия социално-икономически и духовен живот на страната настъпиха коренни преобразования. Селскостопанското производство по начина на организация и осъществяване на производствения процес все повече и повече се приближава до промишленото производство, интензифицира се. Това води до съществени изменения в характера на труда на селскостопанския труженик. Той работи със сложни машини и агрегати, борави с агрономическа и зоотехническа наука. С концентрацията и специализацията на селскостопанското производство се създаде възможност да се извършват подобрения в технологическия процес, да се прилагат нови организационни форми и пр.

Съществени промени настъпиха и в социалистическата по своята природа класа на селяните кооператори. Според условията на труда, начина на заплащане, размера на доходите, социалното осигуряване, душевността и бита селяните кооператори все повече се сближават с работническата класа. В значителна степен се повиши културното и техническото равнище на селскостопанските труженици. Увеличи се броят на механизаторите, работещи в полевъдството, животновъдството и трайните насаждения. Обогати се квалификацията им. Тези процеси особено се засилиха след изграждането на аграрно-промишлените, промишлено-аграрните и научно-производствените комплекси.

Колкото и да се интензифицира селскостопанското производство, то си остава зависимо от природните условия. Въпреки големите изменения все още малка в сравнение с промишлеността е техническата и енергийната база. В селата недостатъчно е разгърната мрежата от културни учреждения и предприятия за търговско и битово обслужване. Намаля и продължава да намалява броят на заетите лица в селскостопанското производство. Това се отразява и върху състава на първичните партийни организации.

Биха могли да се посочат и други особености и специфични процеси и явления, които в значителна степен определят характера на партийната работа, преди всичко по регулирането на социалните процеси в селскостопанските трудови колективи и по развитието на селата като място, където израства и се формира младата смяна, и пр.

Възниква въпросът: в състояние ли са първичните партийни организации в селата да решават сложните социално-икономически и духовни проблеми?

За да дадем точен отговор, необходимо е да се съобразим с редица обстоятелства и особено с пъстрата картина на нашите села, с конкретните условия. Тук няма да става дума за онези многочислени първични партийни организации, някои с над 50—100 и повече комунисти, в предприятия и други производствени, стопански, държавни и обществени звена в селата, които наброяват хиляди жители и в тях е създадена солидна промишлена база и пр. **Тук думата е за онези, много на брой първични партийни организации, изградени в бригадите, фермите и други производствени участъци, а така също в училищата, държавните и обществените организации в селата, в които членуват около десетина, а някъде и повече комунисти.**

* * *

В Доклада пред Националната партийна конференция (1978 г.) другарят Тодор Живков посочи, че „първичните партийни организации у нас са много раздробени. Те са изградени в бригади, цехове,

Digitized by Google

производствени участъци и така нататък"[1]. Настъпилите изменения във функциите на различните икономически звена в резултат на концентрацията и специализацията на производството „обективно ограничават възможностите на първичните партийни организации в бригадите и цеховете да се изявяват напълно като политически ядра на колективите, защото тези колективи имат предимно изпълнителски функции; по същество при тях не се решават проблемите..."[2]. С други думи, извън обсега на действията и компетенциите им остават такива важни сфери като социалното развитие на целия колектив, регулирането и направляването на работната сила и пр. Такива първични партийни организации в селата са откъснати от естествената си база — селището. Те нямат влияние върху онези среди, които са главният източник на кадрово попълнение. Те не могат да въздействуват върху миграционните процеси на село и пр.

Всичко това показва, че е необходимо създаването на окрупнени, мощни първични партийни организации в селата. Решението на Секретариата на Централния комитет на БКП от май 1978 година в съответствие с Устава на Партията изисква да се пристъпи към уедряване на първичните партийни организации в заводите, предприятията и селищата, като в цеховете, бригадите, производствените участъци, фермите, училищата и пр. се изграждат партийни организации и групи в състава на първичните партийни организации. Опитът на редица такива организации потвърждава тази необходимост, доказва тяхното предимство.

В село Овощник, Старозагорско, например първичната партийна организация обединява комунистите от клоновото стопанство, училището, кметството, читалището, търговската мрежа, пенсионерите и пр. Тя се състои от 78 членове, разпределени в няколко партийни групи — в животновъдството, растениевъдството, администрацията на клоновото стопанство, училището и в кметството, в която са включени комунистите, работещи в читалището и търговията.

Първичната партийна организация е политически стопанин, ръководител на целокупния живот на селото. Тя обсъжда в събрания и решава проблеми, които засягат всички страни на живота и дейността на хората.

С какви въпроси се занимава?

Разгърнем ли протоколите от събранията на организацията и от заседанията на партийното бюро, ще видим темите на дневния ред: проблеми на здравеопазването и детските градини, производствено-финансовия план на клоновото стопанство и състоянието на животновъдството и фуражната база, дейността на кметството, състояние на търговията и строителството, самооблагането — състояние, проблеми и пр. Наред с тези социално-икономически въпроси, които интересуват и се отнасят до всеки комунист, първичната партийна организация се занимава и решава кадрови въпроси, политически ръководи обществените и масовите организации. Ръководството над тях упражнява посредством комунистите, изпратени с партийни поръчения в комсомолското дружество, отечественофронтовските и профсъюзните организации. Председателите на отечественофронтовските организации и на комсомолското дружество са комунисти.

В селото комсомолското дружество наброява 16 членове, но има много младежи, които живеят тук, а работят и членуват в комсомолските дружества на промишлените предприятия в Казанлък и други центрове. Повечето от инициативите на комсомолското дружество се

---

[1] Т. Живков, За усъвършенстване на социалистическата организация на труда и плановото ръководство на икономиката, Партиздат, С., 1978, с. 53.

[2] Пак там.

Digitized by Google

осъществяват с всички младежи от селото. Например организират донаборни вечери, пролетни балове, вечери на младото семейство, забави, придружени с викторини, и пр. Целта е разностранна, от една страна, да се включват повече младежи, да се приобщават към селото, а не да се чувствуват като ябанджии; от друга страна, младежите промишлени работници да внасят ново класово съзнание и навици в труда и бита на селската младеж и т. н.

Под ръководството на първичната партийна организация отечественофронтовските организации помагат на селското стопанство с бригади, организират трудови дни по благоустрояване, възлагат на всяко семейство да обработи по един декар тютюн и пр.

Комунистите учители мобилизират учениците в помощни бригади за обработване на някои видове култури и за прибиране на реколтата. През 1978 година например само за няколко дни те са прибрали ябълките на клоновото стопанство. Тази тяхна помощ има не само икономическо значение. Включвайки ги в бригади в помощ на селското стопанство, те не само ги възпитават да се трудят, но ги приобщават към селскостопанското производство.

Първичната партийна организация обръща голямо внимание на квалификацията и преквалификацията на селскостопанските труженици и особено на хората, които държат в ръцете си високопроизводителна и скъпа техника. Тя изисква от ръководителите — комунисти и безпартийни — да организират курсове с механизаторите, животновъдите и пр. Всяка година с откъсване от производството за няколко дни или една седмица се състоят такива курсове. Лектори са главният инженер, агрономът, зоотехникът и др. В тези курсове механизаторите изучават някои възли и детайли на машините, овладяват начина на използването им и пр. Селскостопанските труженици научават основни агротехнически изисквания за различните видове култури, а животновъдите се запознават с типизираното хранене и отглеждане на животните. Получените знания им дават възможност да се предпазват от действия, които лошо се отразяват върху производството, да се стремят да спазват основните правила при обработката на културите, да използват най-благоприятните климатични условия за един или друг вид работа. Същото се отнася и за животновъдите.

* * *

Посоченият пример може и да не е най-типичният. При всички случаи обаче показва какъв огромен потенциал съдържат в себе си окрупнените първични партийни организации в селата. Една мощна първична партийна организация, обединила силите, умът и волята на комунистите от цялото село, е в състояние да впрегне в целенасочени действия всички стопански, държавни, културни и обществени органи и организации, може успешно да решава широк кръг проблеми, да изпълнява своята роля на непосредствен политически щаб и най-близък ръководител на трудещите се. Тя е способна да въздействува върху производствения, социалния и духовния живот на трудовите колективи. Такава първична партийна организация разполага с големи възможности за непосредствена работа с хората по местоживеене, тъй като на село всички се познават, лесно се откриват интересите и нуждите на хората, всеки е пред погледа на другите.

Съмнения в нейното предимство може да възникне от фактите, че не са малко окрупнените първични партийни организации в селата, които не се откроява с богат организационен живот, с добри организаторски и идеологически резултати. Вината за това обаче не бива да се търси в структурата. Главната причина за анемичния им живот,

Digitized by Google

за понижения интерес и слабата активност на част от комунистите идва предимно от неумението на партийните бюра да извадят на преден план онези въпроси, които засягат всички комунисти, от решаването на които зависят авторитетът на първичната партийна организация, животът и битът на хората. Щом като в събрания се обсъждат само стопански въпроси от компетенциите единствено на комунистите от производствения участък, естествено е комунистите учители или пенсионерите да не проявяват активност. Нещо повече, може да се очаква реакция, несъгласие или безразличие, което се отразява върху боеспособността на първичната партийна организация. Ако за селскостопанските кампании по прибиране на реколтата обаче в партийното събрание се потърси мястото на всяко звено, на цялото население, на всеки човек, комунистите, независимо в какъв сектор работят, не могат да се изключат, да застанат настрани, длъжни са да се включат, да дадат свой принос.

Далеч съм от мисълта да отричам положителните страни на първичните партийни организации, изградени в специализираните звена — ферми, бригади, училища и пр. Първичната партийна организация, включваща само комунистите от отделния производствен участък или ферма, може да бъде организатор за изпълнение на стопанските задачи, на идейновъзпитателната работа. Тя действува непосредствено в трудовия колектив и практически може да влияе върху селскостопанското производство, всекидневно да упражнява възпитателно въздействие върху селяните кооператори. Има възможност дълбоко да вниква в същността на икономическите процеси, явления и отношения в бригадата или фермата. Тя обикновено се занимава с въпроси, които в еднаква степен опират до всички комунисти. Това безспорно положително се отразява върху активността им. Активността им идва и от компетентността по проблемите, които обсъждат в събрания, а това са предимно въпроси, отнасящи се до производството, до основните фактори за повишаване на обществената производителност на труда. Такива първични организации обикновено са еднородни по състав, комунистите са с еднаква професия и образование, свързват ги еднакви интереси. Еднородният състав позволява по-лесно и подходящо да се организира идейновъзпитателната дейност сред комунистите и пр.

Какво обаче се наблюдава при тях, с което не можем да се съгласим? В едно село например комунистите са пръснати в няколко самостоятелни първични партийни организации — в бригадата за промишлено производство, във фермата, в администрацията, в училището и т. н. И какво се получава! Във фермата се налага първичната партийна организация да обсъжда и решава проблема за фуражите. В същото време комунистите от бригадата за промишлено производство, които ги произвеждат, стоят далеч от техните тревоги. В подобни ситуации изпадат и другите първични партийни организации. Да не говорим за откъснатите от обществения живот на селото висококвалифицирани кадри, съсредоточени само в производственото звено. **Следователно разковничето е и в структурата, и в подхода, в стила, в организацията на работата.**

Единната първична партийна организация на село е в състояние да обедини и насочи усилията на всички фактори за създаването на условия на селяните кооператори и на всички живеещи в селото подобни или близки до тези на градското население, да изгради база за младежта, където тя да изявява своите способности, да задоволява своите духовни потребности, да разгръща научно-техническо творчество, да общува помежду си, да спортува — да живее пълнокръвен младежки живот. Тя е способна да застане начело на цялото население и да го поведе за решаване на комунално-битови и други проблеми.

Digitized by Google

Въпросът има и други страни, които заслужават внимание. В село нито една дейност не е изолирана от останалите, всички малко или много взаимно са свързани, така както е единен животът на селото. Ако родителите работят в производствения участък, в животновъдната ферма, децата се учат в училището, служителите от кметството и търговските работници обслужват както кооператорите и механизаторите, така и учителския колектив и пр. Пенсионерите обикновено са бивши кооператори или служители от кооперативното стопанство, държавните или обществените организации. Почти от всяко семейство един или двама души работят в селското стопанство, а когато в него се организират кампании за прибирането на реколтата или обработването на някои видове култури, на помощ се включват всички работоспособни хора от селото. Когато се решават благоустройствени проблеми, наред със специализираните звена участвуват кооператори, служители, учители, ученици и пр.

Разбира се, тези общи действия не изключват и не пречат да се развива и обогатява специализираната дейност. За ръководство първичната партийна организация, както споменахме, съгласно член 46 на Устава на БКП и Решението на Секретариата на ЦК на БКП от май 1978 г. може да изгради партийни организации и групи в състава на първичната партийна организация. Комунистите в тях имат възможност, когато се налага, да се събират, обсъждат и решават специфичните проблеми. Например комунистите от училището, включени в партийна организация или група, се занимават с въпросите на образованието, училищните програми, дисциплината и успеха на учениците и пр. В първичната партийна организация обаче те, като високо образовани с обща и специална подготовка, компетентно могат да оглавяват политическата просвета, да формират духовния живот на село.

Още един пример. Комунистите, напуснали производството или служебната дейност, излезли в пенсия, включени в първичната партийна организация, също не стоят настрана от стопанския и политическия живот на село. С участието им в живота на единната първична партийна организация се осъществява своеобразна симбиоза, съединяват се опитът и мъдростта на възрастните с ентусиазма и енергията на младите. В трудни моменти (и не само в такива случаи) при прибирането на реколтата, в строителството, благоустрояването, хигиенизирането те могат да се включат наравно с младите. Особено ценна помощ могат да оказват във възпитанието на подрастващото поколение и тогава, когато се обсъждат в първичната партийна организация производствени проблеми. Тук техният опит е от голямо значение, той може да се предава на по-младите, да предпазва от експерименти, за които вече не един път е ставало разговор. Как сполучливо е казано от Гьоте: „Всеки смята, че сам най-добре си знае, и така някои пропадат, а други дълго се лутат. Но сега няма време за лутане, за това бяхме ние, старите. И каква полза от цялото наше търсене и лутане, ако и вие, по-младите, искате да изминете същия път? В такъв случай никога няма да има напредък. На нас, старите, ни се прощават лутанията, защото не намерихме прокарани пътища, но който дохожда по-късно в света, от него се иска повече; той не трябва отново да блуждае и търси, а трябва да използва съветите на старите и веднага да тръгне по правия път. Не е достатъчно само да правим крачки, които някога ще доведат до целта, а трябва всяка крачка сама за себе си да бъде цел и същевременно да е крачка напред."[1]

[1] Й. П. Екерман, Разговори с Гьоте, изд. „Наука и изкуство". С., 1966, с. 47.

Digitized by Google

* * *

В селата първичните партийни организации непосредствено са свързани със селскостопанското производство. На съвременния етап от социално-икономическото развитие на страната от тях се иска така да ръководят трудовите колективи, обществените и масовите организации, че всеки работоспособен човек от селото съзнателно и активно да участвува в реализирането на аграрната политика на Партията. Какво означава това за първичната организация! Преди всичко организаторската и политическата работа сред хората да оказва реално въздействие за постигане на качествените показатели, отделените от държавата средства и материални ресурси да дават максимален принос.

Как, по какъв начин, с какви средства? Посочи ги Националната партийна конференция — чрез усъвършенствуване на бригадната организация на труда, утвърждаване на социалистическата справедливост и пр. За първичните партийни организации това не означава да поемат върху себе си пълномощията и отговорността на стопанските ръководства и организации. Тяхно задължение е да определят специфичната социална роля на обществените и стопанските органи и организации, да активизират дейността им. За постигането на тази цел те следва да действуват чрез комунистите, да контролират работата им, да повишават тяхната активност, да им търсят отговорност за осъществяване на партийните предначертания. Посредством идейно-политическото и моралното въздействие, чрез кадрите имат възможност да решават селскостопанските задачи. Използвайки правото си на контрол над дейността на стопанските ръководства, първичните партийни организации могат да създават предпоставки да се повишава отговорността на всеки във всичко и най-вече на трудовите колективи в процеса на производството и едновременно с това да се утвърждава единоначалието. Когато една първична партийна организация търси отговорност и дава точни и справедливи отговори на въпросите, които вълнуват хората от производствения участък, фермата, търговската организация, училището, тя може да укрепва взаимоотношенията помежду им, да пресича пътищата на нарушенията, да създава предпоставки за повишаване на социалната активност на трудещите се.

Пред първичните партийни организации на село сега стоят някои неотложни задължения — да завишат вниманието си към някои страни на социално-икономическото развитие, да усъвършенствуват формите и методите на своята работа и пр. Те са залегнали в решението на Политбюро на ЦК на БКП „За по-нататъшно стабилизиране на работната сила в селското стопанство, укрепване на низовите производствени звена с ръководни и изпълнителски кадри и разширяване участието на младежта в селскостопанското производство". Главните от тях се свеждат до мерки за по-нататъшното усъвършенствуване на формите и повишаване равнището на организаторската и политическата работа сред механизаторите и инженерно-техническите кадри, до подобряване условията и охраната на труда, бита и комуналното и медицинското обслужване на населението от селата, организиране на удобен и евтин автомобилен транспорт за механизаторите, животновъдите и всички работещи в селското стопанство от населените места до обектите и обратно; до преминаването на всички животновъди и механизатори на петдневна работна седмица.

Ролята на първичните партийни организации тук е с партийно-политически средства да помогнат на стопанските, държавните органи и организации да осъзнаят необходимостта от тези мерки и да внесат изменения в организацията и технологията на производството, в социално-икономическите връзки и отношения между трудещите се от различ-

Digitized by Google

ните сектори. Те са факторът, който е в състояние да създаде условия за развитие на социалистическия колективизъм, за разширяване участието на трудещите се в управлението на производството и обществените дела. Комунистите със своите качества на политически дейци, с комунистическите си нравствени добродетели следва да служат за пример на безпартийните, да ги убеждават в правотата на партийната политика, да ги мобилизират за изпълнение на партийните решения.

В целия този процес специфично място имат партийните организации и групи, изградени в бригадите, фермите, стопанските и държавните учреждения. Те могат непосредствено да влияят за спазване на социалистическата законност, за прилагане и утвърждаване на социалистическата справедливост, в резултат на което да расте социалната активност на хората от селото. Това налага да държат под око доколко и как се прилагат принципите на управление на социалистическото производство и разпределението на материалните блага според количеството и качеството на труда. С други думи, да защищават селскостопанските труженици от проявите на бюрократизма, да дават предимство на трудолюбивите, честните, всеотдайните, на новото в селското стопанство и пр.

Йордан ХАДЖИЕВ

ЗАМЯНАТА — ПРЕГЛЕД НА БОЙНИЯ СТРОЙ

С ПОВИШЕНИ ИЗИСКВАНИЯ И ИНДУВИДУАЛЕН ПОДХОД

МЕТОДИ КОЦЕВ
секретар на окръжния комитет на БКП — София

Един от съществените моменти в подготовката и приемането на оценките на комунистите е стремежът да се засилва личният принос на комунистите за изпълнение решенията на Националната партийна конференция. Затова изискваме от партийните организации в отделни предприятия, в които недостатъчно се реализират някои решения, по-дълбоко да вникват в работата на колективите и кадрите, да вземат конкретни мерки в тази насока. Към партийните организации например при минно-обогатителния комбинат „Елаците", медодобивния комбинат „Г. Дамянов" и завод „Хаджи Димитър" в Своге се отправиха претенции да подобрят работата на комунистите по изразходване на суровините и материалите; към партийните организации при Чугоноленярния комбинат в Ихтиман, завода за шнурове и инсталации „Ком" в Годеч, Завода за регистрационна техника в Самоков — по изпол-

Digitized by Google

зване на производствените мощности; към комунистите в държавни химически заводи „Г. Димитров“ в Костинброд, комбината за автобуси „Чавдар“ в Ботевград — за внедряване на бригадната стопанска сметка; към комунистите от автомагистралите „Хемус“ и „Тракия“ — при оценките особено внимание да се отделя на приноса и отговорността им за срочното въвеждане в експлоатация на пусковите участъци. Конкретни изисквания в този дух бяха предявени към комунистите от партийните организации в селското стопанство и други.

Какво целим? Преди всичко да не се оценяват нещата въобще, а да се насочи вниманието на комунистите към нерешените проблеми, към преодоляване на слабостите. Стремежът е да не допуснем в никакъв случай работата по замяната да се осъществява откъснато от икономическите и социалните проблеми, които трудовите колективи решават. В самото начало в отделни първични организации имаше случаи, когато надълго се говореше за миналото на комуниста, за редица несъществени неща, а слабо и бедно се засягаше авангардната му роля в колектива, личният му принос за изпълнение на задачите.

Важна част в подготвителната дейност и при приемането на оценките са индивидуалните събеседвания на секретарите на първичните организации и членовете на партийните бюра с отделния комунист. Повечето първични партийни организации в окръга чрез разговорите и оценките в духа на високите изисквания и критерии осъществяват истински преглед на своя боен строй. Мога да посоча за пример първичните организации при заводоуправлението на Чугунолеярния комбинат, Ихтиман, медодобивния комбинат „Г. Дамянов“, Автостопанството — Костенец, Завода за регистрационна техника — Самоков, общинския народен съвет — Средногорие и други. С голяма критичност и самокритичност в партийните бюра и на събрания в тези организации се оценяват авангардната роля, личният принос и примерът на всеки комунист в обществения живот и колектива за изпълнение на задачите, поставени от XI конгрес на БКП, Юлския пленум на Централния комитет и Националната партийна конференция. Някои от тези разговори бяха горещи, но тяхната принципност и справедливост действуваха силно възпитателно, не огорчаваха отделния комунист, а предизвикваха дълбок размисъл и самооценка.

Индивидуалният разговор е наистина действена форма за възпитание и повишаване активността на комунистите. Няма обаче готова рецепта, която да гарантира добри резултати. Всяка беседа е сложна и неповторима. Затова много грижи отделяме на предварителната подготовка за всеки разговор, стремежът е да се води той конкретно, делово и принципно. Дълбокият смисъл на този разговор е да се разкрият потенциалните възможности на всеки комунист и да се създадат условия за тяхното пълно проявление. За резултати може да се говори само ако след индивидуалната беседа комунистът е повишил политическата и трудовата си активност, ако е засилено чувството за отговорност за състоянието на нещата в неговата организация. Не може да се постигне това, ако не се изясни защо даден комунист допуска грешки в работата и поведението си. Ето защо преди всичко се набелязва целта на предстоящия разговор, по-отблизо се опознават животът и работата на партийния член, изучават се характерните му черти, взема се мнението на комунисти, които от дълго време работят с него. Всичко това позволява в основни линии да се набележат въпросите. Например да се запита с какво се обяснява пасивността на даден партиен член в живота на партийната организация и обществения живот; друг защо нарушава трудовата дисциплина и лошо работи в производството или допуска разпуснатост в личния си живот и т. н.

Практиката показва, че ако в беседите се поставят много въпроси,

Digitized by Google

разговорът добива общ характер и често се превръща в четене на морал. Ако разговорът се води така, че пред партийния член не се поставят точни и ясни въпроси, той не разбира какво конкретно се иска от него.

Доброто отношение и другарският тон при разговорите не изключват строгата взискателност и критичната преценка на поведението. Ето един пример. В разговора с комуниста Петко Йорданов от първичната партийна организация при цех „10" на комбината за автобуси „Чавдар" — Ботевград се налага да се изяснят много неща, за да се отговори на въпросите, които сериозно го тревожат. Същият е с дългогодишен партиен стаж, добър производственик, принципен, честен и безупречен във всяко отношение. С него се води втори разговор. Беседва и секретарят на заводския партиен комитет. Установява се, че комунистът реагира срещу някои недостатъци, отнасящи се до качеството на производството, до трудовата дисциплина и други нередности в цеха и предприятието, но мерки не се вземат. Това безспорно се отразило на неговата вяра в партийната организация. Партийното ръководство се съобразява с тези сигнали и взема отношение и мерки за отстраняване на посочените недостатъци.

Индивидуалната работа с комунистите помага на членовете на бюрата и на секретарите на първичните организации по-задълбочено да вникват в собствената си дейност и в състоянието на трудовите колективи, да открият причините за някои негативни явления, да набележат необходимите мерки за отстраняване на съществуващите недостатъци.

Сложен и отговорен момент при оценките е прилагането на високи критерии към морално-политическите и деловите качества на комунистите. Една част от първичните партийни организации трудно преодоляват либерализма, самите членове гледат да не си развалят отношенията помежду си. Резултатът? Проявява се търпимост към комунисти, които с поведението и моралния си облик показват, че са загубили качествата на членове на Партията. Досега от партийните редици са отстранени 2,8 на сто, като близо 50 на сто от тях са отпаднали. При проверките от окръжния комитет се оказа, че над 30 на сто от отпадналите следва да бъдат изключени поради това, че са допуснали деяния, несъвместими с членството в Партията. В тази връзка се реши внимателно да се прегледат всички отпаднали и да се преоцени отношението към онези, към които е намалена взискателността. За целта в партийните комитети се съставят групи, на които е възложено да изяснят тези въпроси. Особено внимание се отделя на класово-партийния подход, на грижите за чистотата на партийните редици, за предпазването им от лица с чужд произход и идеология.

Тези мерки са в тясна връзка с изискването за непрекъснато подобряване на качествения и социалния състав на Партията. Една от целите на замяната е именно такава. Повишената взискателност, която предявяват в това отношение някои партийни комитети, обаче се разбира като задръжка за приемането на нови членове. Това даде недобро отражение, което своевременно се преодолява. В някои партийни организации беше намалено работническото ядро. По тези въпроси обърнахме сериозно внимание на партийните комитети. В окръжната партийна организация се извърши цялостно изследване на социалната база на първичните организации в различните отрасли на материалната и нематериалната сфера.

Окръжният комитет на БКП в началото на декември 1978 година на пленум направи критична оценка на извършеното по замяната, анализира допуснатите слабости и обърна внимание на положението в самите първични партийни организации, на критериите, които те

Digitized by Google

прилагат, и особено извършва ли се истински преглед на бойния строй. В духа на високите изисквания, които се предявяват, се реши за срок от два месеца да се отложи замяната, като през този период чрез лекции, беседи, допълнителни поръчения на комунистите и други мероприятия се издигне идейно-организационното равнище на всяка организация.

Партийните комитети на свои заседания анализираха работата в първичните партийни организации. Конкретно оцениха ефективността на мерките за подобряване на идейно-организационното им състояние, на критериите при водене на разговорите и пр.

С членовете на партийните бюра през януари отново се организираха двудневни семинари за запознаването им с основни въпроси, свързани със замяната, бяха направени и оценки на сегашното състояние. Лекции по основни проблеми на партийната работа изнесоха секретарите на окръжния комитет на БКП, заместник-председатели на окръжния народен съвет, научни работници от АОНСУ и други. До края на първото полугодие в бюрото на окръжния комитет на БКП ще отчетат своята работа по замяната на партийните членски книжки всички общински партийни комитети. Тези конкретни мерки безспорно ще доведат до повишаване на критериите, ще тласнат напред цялостната работа на окръжната партийна организация за успешно реализиране решенията на Националната партийна конференция.

КОМПЛЕКСНА ОЦЕНКА НА КОМУНИСТА

Стремежът ни е в процеса на замяната да се анализират основните страни от дейността на комуниста, да се създават предпоставки и условия за комплексна оценка на делата му, да се направят такива препоръки, които да дадат положителни резултати. Това обаче може да прави само дееспособна, бойка, единна първична партийна организация. Какво предприехме? Положихме и полагаме грижи да подобрим ролята на партийното събрание като висш орган на първичната организация. Актуализираме проблематиката, подобряваме качеството на внасяните за обсъждане материали. При планирането на проблемите за събранията анализираме състоянието на трудовия колектив и производството, допитваме се до комунистите в партийните групи, опираме се на стопанското ръководство, на специалистите и челниците в труда.

Преди събранието повечето от въпросите се разглеждат в партийните групи. Например при обсъждане на проблема за разходите на суровини и материали те оказаха реална помощ, свързваха проблема с ритмичността в подаването на технологичната пара и нормалния технологически процес, със спазването на трудовата и технологичната дисциплина и пр. С други думи, комплексно разгледаха въпроса, направиха анализ на възможностите на трудовия колектив — анализ, който помогна по новому да оценим постигнатите резултати, да задълбочим партийния контрол.

Digitized by Google

разговорът добива общ характер и често се превръща в четене на морал. Ако разговорът се води така, че пред партийния член не се поставят точни и ясни въпроси, той не разбира какво конкретно се иска от него.

Доброто отношение и другарският тон при разговорите не изключват строгата взискателност и критичната преценка на поведението. Ето един пример. В разговора с комуниста Петко Йорданов от първичната партийна организация при цех „10" на комбината за автобуси „Чавдар" — Ботевград се налага да се изяснят много неща, за да се отговори на въпросите, които сериозно го тревожат. Същият е с дългогодишен партиен стаж, добър производственик, принципен, честен и безупречен във всяко отношение. С него се води втори разговор. Беседва и секретарят на заводския партиен комитет. Установява се, че комунистът реагира срещу някои недостатъци, отнасящи се до качеството на производството, до трудовата дисциплина и други нередности в цеха и предприятието, но мерки не се вземат. Това безспорно се отразило на неговата вяра в партийната организация. Партийното ръководство се съобразява с тези сигнали и взема отношение и мерки за отстраняване на посочените недостатъци.

Индивидуалната работа с комунистите помага на членовете на бюрата и на секретарите на първичните организации по-задълбочено да вникват в собствената си дейност и в състоянието на трудовите колективи, да открият причините за някои негативни явления, да набележат необходимите мерки за отстраняване на съществуващите недостатъци.

Сложен и отговорен момент при оценките е прилагането на високи критерии към морално-политическите и деловите качества на комунистите. Една част от първичните партийни организации трудно преодоляват либерализма, самите членове гледат да не си развалят отношенията помежду си. Резултатът? Проявява се търпимост към комунисти, които с поведението и моралния си облик показват, че са загубили качествата на членове на Партията. Досега от партийните редици са отстранени 2,8 на сто, като близо 50 на сто от тях са отпаднали. При проверките от окръжния комитет се оказа, че над 30 на сто от отпадналите следва да бъдат изключени поради това, че са допуснали деяния, несъвместими с членството в Партията. В тази връзка се реши внимателно да се прегледат всички отпаднали и да се преоцени отношението към онези, към които е намалена взискателността. За целта в партийните комитети се съставят групи, на които е възложено да изяснят тези въпроси. Особено внимание се отделя на класово-партийния подход, на грижите за чистотата на партийните редици, за предпазването им от лица с чужд произход и идеология.

Тези мерки са в тясна връзка с изискването за непрекъснато подобряване на качествения и социалния състав на Партията. Една от целите на замяната е именно такава. Повишената взискателност, която предявяват в това отношение някои партийни комитети, обаче се разбира като задръжка за приемането на нови членове. Това даде недобро отражение, което своевременно се преодолява. В някои партийни организации беше намалено работническото ядро. По тези въпроси обърнахме сериозно внимание на партийните комитети. В окръжната партийна организация се извърши цялостно изследване на социалната база на първичните организации в различните отрасли на материалната и нематериалната сфера.

Окръжният комитет на БКП в началото на декември 1978 година на пленум направи критична оценка на извършеното по замяната, анализира допуснатите слабости и обърна внимание на положението в самите първични партийни организации, на критериите, които те

Digitized by Google

прилагат, и особено извършва ли се истински преглед на бойния строй. В духа на високите изисквания, които се предявяват, се реши за срок от два месеца да се отложи замяната, като през този период чрез лекции, беседи, допълнителни поръчения на комунистите и други мероприятия се издигне идейно-организационното равнище на всяка организация.

Партийните комитети на свои заседания анализираха работата в първичните партийни организации. Конкретно оцениха ефективността на мерките за подобряване на идейно-организационното им състояние, на критериите при водене на разговорите и пр.

С членовете на партийните бюра през януари отново се организираха двудневни семинари за запознаването им с основни въпроси, свързани със замяната, бяха направени и оценки на сегашното състояние. Лекции по основни проблеми на партийната работа изнесоха секретарите на окръжния комитет на БКП, заместник-председатели на окръжния народен съвет, научни работници от АОНСУ и други. До края на първото полугодие в бюрото на окръжния комитет на БКП ще отчетат своята работа по замяната на партийните членски книжки всички общински партийни комитети. Тези конкретни мерки безспорно ще доведат до повишаване на критериите, ще тласнат напред цялостната работа на окръжната партийна организация за успешно реализиране решенията на Националната партийна конференция.

КОМПЛЕКСНА ОЦЕНКА НА КОМУНИСТА

Стремежът ни е в процеса на замяната да се анализират основните страни от дейността на комуниста, да се създават предпоставки и условия за комплексна оценка на делата му, да се направят такива препоръки, които да дадат положителни резултати. Това обаче може да прави само дееспособна, бойка, единна първична партийна организация. Какво предприехме? Положихме и полагаме грижи да подобрим ролята на партийното събрание като висш орган на първичната организация. Актуализираме проблематиката, подобряваме качеството на внасяните за обсъждане материали. При планирането на проблемите за събранията анализираме състоянието на трудовия колектив и производството, допитваме се до комунистите в партийните групи, опираме се на стопанското ръководство, на специалистите и челниците в труда.

Преди събранието повечето от въпросите се разглеждат в партийните групи. Например при обсъждане на проблема за разходите на суровини и материали те оказаха реална помощ, свързваха проблема с ритмичността в подаването на технологичната пара и нормалния технологически процес, със спазването на трудовата и технологичната дисциплина и пр. С други думи, комплексно разгледаха въпроса, направиха анализ на възможностите на трудовия колектив — анализ, който помогна по новому да оценим постигнатите резултати, да задълбочим партийния контрол.

Digitized by Google

В партийните групи се разгледа и състоянието на трудовата и технологичната дисциплина. В смяна „А“ например всеки комунист посочи своите слабости и какво смята да направи, за да се подобри дисциплината, да намали отсъствията от работа. Към сменния ръководител предявиха претенции да засили оперативността в организацията на производството и пр. В партийните групи се обсъждат и някои варианти за решения. Така комунистите идват на партийното събрание с конкретни мнения и предложения.

В крайна сметка какво се постига?

Комунистите станаха по-активни в събранията, не само присъствуват, а участвуват в тях с конкретни предложения, със свое мнение и отношение към обсъждания проблем. Засили се партийният контрол върху дейността на стопанското ръководство.

Да засилим ролята на партийните групи ни накараха условията на труда, непрекъснатият производствен процес. Комунистите от партийната група най-добре се познават, те виждат кой с какво се занимава, знаят възможностите на всеки член на колектива и как да постъпят с него, за да повишат активността му. Партийните групи в цеха станаха центрове на индивидуалната работа с отделните комунисти и безпартийните. Чрез тях разширихме връзките на първичната партийна организация с масите. За това способствуват и създадените във всяка смяна профсъюзни и комсомолски групи и постове за народен контрол. Формите на съвместна дейност с тях са разнообразни: открити партийни събрания, съвместни сбирки за организиране и отчитане на съревнованието, тържества за изпращане на младежи в армията и др.

Сега във връзка със замяната на партийните членски книжки още повече разпространихме формите за индивидуална работа с комунистите. Членовете на партийното бюро са разпределени кой с кого да води разговор, съставихме графици. По инициатива на партийното бюро направихме социално-демографска характеристика на целия трудов колектив, в това число и на всеки комунист. В тях има данни за участието на комуниста в обществения живот, за неговите културни интереси, за семейството му и пр. За по-пълна оценка на дейността на комуниста членовете на партийното бюро освен личните разговори с всеки поотделно беседват с комунисти от партийната група, с прекия стопански ръководител, в квартала с председателя на отечественофронтовската организация, а за някои и със семействата им. След като анализира и обобщи информацията от разговорите с различните хора, членът на партийното бюро докладва в заседание на бюрото становище — да се предложи на събранието да реши да замени или отсрочи замяната на членската книжка, да отпадне или да бъде изключен от редовете на БКП. Особено внимание отделяме на препоръките за подобряване на работата, за активизиране на обществената изява, за коригиране на поведението и отношението към хората и пр.

Досега в нашата първична партийна организация са водени разговори с 9 комунисти. На 7 от тях решихме да се заменят членските книжки, на един отложихме замяната и един отпадна от редовете на Партията.

Кое е характерно за досегашните разговори и оценки?

Предварителната техническа и политическа подготовка накара комунистите с внимание да пристъпят към осъществяването на тази важна и сложна задача, да проявяват строга взискателност, да оценяват дейността на своите другари обективно, цялостно, безкомпромисно. Ето два примера. Първичната партийна организация реши да се замени членската книжка на К. Д., защото тя е образец, пример за подражание в много отношения. Тя от 23 години е в редовете на Пар-

Digitized by Google

тията, член е на бюрото на ЦС на БПС и на общинския комитет на БКП, съветник е в 17-и избирателен район, наставничка е и е обучила 10 млади работнички, издигнала е почина „Да няма изоставащи около мен". За Т. С. оценката е съвсем друга: не посещава редовно партийните събрания, не взема участие при обсъждането на въпросите и в обществено-политическите мероприятия. Въпреки че партийната група и бюрото не един път са й оказвали помощ, не са настъпили изменения в отношението й към партийната работа, не си е взела поука. За нея решението е да отпадне от редовете на партийната организация.

Посочените примери, разбира се, не изключват и отрицателни моменти. И при нас се срещат трудности от субективен характер, имаме комунисти, които не са разбрали докрай голямата отговорност, дълбокия смисъл на замяната, макар че самите те са добри производственици и общественици, изпълняват партийните поръчения и задължения. Все още взискателността към тях не е на необходимото равнище, недостатъчно критично се отнасяме към слабостите на отделни комунисти. Партийното бюро, увлечено по замяната на партийните членски книжки, намали работата си по приемането на млади изявени производственици от Комсомола.

Усилията в предстоящите разговори насочваме към повишаване на взискателността и отговорността на отделните комунисти. Задължаваме ги да проявяват по-голяма настойчивост за решаване докрай на възникналите проблеми, за изпълнение на производствените задачи, за водене на конкретна индивидуална работа с всеки член на колектива за претворяване в дела решенията на Националната партийна конференция.

инж. Радка ПАВЛОВА
секретарка на първичната партийна организация
при цех „Главен корпус" на Дървообработващия
завод в Сливница

Кореспондентите ни пишат:

БЕЗКОМПРОМИСНА ПОЗИЦИЯ

Замяната на партийните членски книжки в Кремиковски район — София стана белег за партийна принципност и дисциплина, за вътрешнопартийна демокрация. Комунистите, които не разбраха истинския смисъл на замяната, вече се сблъскаха с решителната позиция на мнозинството в организациите.

Съставът на районната партийна организация е преимуществено работнически. Болшинството комунисти са от изграждането на комбината. Много от тях са орденоносци, челници в труда. Хора стабилни, изградени като личности. Годините, в които металургията укрепваше, си казаха своето, предедиха слабото.

Строгостта в преценките се отнася за всички. Безкомпромисни и категорични са събранията там, където е имало примиренчество към онези, които са изгубили моралната си стойност на комунисти.

Партийните бюра и организации се борят за всеки свой член. Воюват за отстраняването на слабостите и издребнелите човешки принципи. Борбата не е лека. Защото единици са носителите на негативното в неговата типична проява.

Digitized by Google

* * *

Първото ми впечатление от този човек беше поразяващо. От няколко негови реплики, изречени с усмивка, с настроение.

— Защо бюрото ще заседава?... Събранието е решило да ме изключат. Аз отдавна съм загубил качествата си на комунист...

Станалите изказвания, когато била разглеждана преценката на Христо Георгиев Давидов, работник от стан „140" в гръбопрокатното производство, допълва тона на това непонятно настроение. В първия момент можеш да се заблудиш, че той дълбоко съзнава своята вина и смята присъствието си в организацията вече за недопустимо. Давидов отдавна е „прежалил" членството си в Партията. Израз на това са непосещаването на събрания, неплащането на членски внос.

Изключен от редовете на Партията! Какво повече да се умува? Твърде много са го търпели. Ето какво говорят комунистите за него:

Янко Янков: „Самото приемане на другаря Давидов в редовете на Партията е някаква грешка."

Иван Бояджиев: „Съжалявам, че досега е имало такава „мъртва душа" в нашата организация".

Йосиф Йосифов: „Той трябва обаче и като безпартиен да си гледа добре работата".

* * *

И още едно име, което излиза от частния случай, за да премине в сферата на най-отблъскващите в наши дни прояви — стремежът към лична облага, материалистичните мотиви на обществената активност.

Иван Спасов Вълков.

Замяната на партийните книжки е дълбока оценка за дейността на комуниста. „Нямам полза да членувам в БКП" — говори Вълков.

Полза! Колко грубо звучи тази дума, която е пренесена в съзнанието му. Търсил длъжности... Не получил ответ и се огорчил. А дали ги е заслужавал? Обидил се. Кому? Престанал да ходи на събрания, да се интересува от живота на организацията.

Вълков може би чувствува угризение, може би усеща, че изневерява на идеализма на своята младост. И заявява: „Ще изляза от редовете на Партията, но ще остана комунист".

Да, той не можа да отговори на високите изисквания, да не хленчи пред трудностите, винаги да бъде редник на Партията.

* * *

Цветан Савов Коловски не връща книжката си с усмивка. Той стои с наведена глава. Дали разбира колко е унизително неговото положение?

Едва ли. Така както не осъзна и безбройните опити да му се помогне. Те са фиксирани по дати: 13 декември 1977 година, 19 януари, 22 март, 23 август, 27 септември, 12 октомври 1978 година и т. н. Това са събранията на първичната партийна организация в шихтовия цех на доменно производство—1, на които Цветан не посмя да присъствува, защото очакваше назрелия разговор. Друга поредица от дати ще изброят заседанията на партийното бюро, насрочени специално заради него. Да не броим опитите на партийния секретар, на преките му ръководители в производството, на колегите да предизвикат съвестта му. Във всички случаи Цветан реагира еднакво — крие се, намира си болнични листове, срамува се, отсъствува от работа.

Слаб човек. Пие на работното си място, нарушава дисциплината, напива се извън цеха и прави зрелища.

И веднага бихме обвинили хората около него: Цветан не работи сам в цеха, не пие сам. А опитите да му се помогне сигурно не са били настоятелни...

Да, поводи за риторични размисли около дълга на колектива и обществеността има. Това е най-лесно, когато се страхуваме да отречем, да заклеймим, да не накърним честолюбието на отделни личности.

Защо да не се попитаме: не прекаляваме ли понякога с обвиненията срещу обществеността и с компромисите спрямо човеците, които сполучливо се правят на слаби, непостоянни и чакат снизхождение?

Цветан е от тези личности. Нарушава дисциплината, а е добър работник. Първите засечки са и прошки. Случва се, човешко е. После влиза в сила приказката за лъжливото овчарче. Сега Цветан е без авторитет, независимо че може да бъде добър работник.

Да допуснем, че Цветан е слаб, наивен човек, подвежда се и пие, не може да удържи на собствените си думи. Да допуснем, но... при условие, че Цветан е на 20 години и току-що е взел книжката си. А той я има цели десет години и вече е зрял мъж. Носи отговорност на глава в семейство. И в тази зряла възраст той се замесва в непочтени дела.

Изключването на Цветан Коловски от редовете на Партията е факт. Друга възможност той нямаше след наказването му със „строго мъмрене с предупреждение", след неговото упорито неподчинение на волята на организацията. След непростимото за никого поведение.

Петя ДИМИТРОВА

Digitized by Google

ВИСОКА ЕФЕКТИВНОСТ НА ОРГАНИЗАЦИЯТА

ГЕОРГИ СТАНКОВ
секретар на окръжния комитет на БКП

Партийната работа има ярко подчертан комплексен характер. Тя не може да бъде проста аритметична сума на отделни, изолирани една от друга дейности. На всяко равнище тя е органическо единство на теоретическата, политическата, идеологическата и организационната работа. Това единство е характерно за всяка партия от ленински тип. Непреходно значение има указанието на В. И. Ленин, че „...колкото по-широко става движението, толкова още по-несравнимо бързо нараства необходимостта от маса съзнателност и в теоретическата, и в политическата, и в организационната дейност"[1].

В живота е трудно да се отделят един от друг компонентите на партийната дейност, защото са неразривно свързани с най-сложни взаимовръзки и взаимоотношения. От друга страна във всеки компонент се проявяват в една или в друга степен останалите. Ето защо отделните „видове" партийна работа не трябва да се абсолютизират.[2]

В. И. Ленин, основавайки се на разработената от К. Маркс и Ф. Енгелс теория на научното управление на обществените процеси, разработи принципите на партийно ръководство на социалистическото общество, на културата в управлението и блестящо ги приложи на практика. „Нужен е — подчертава Ленин на XI конгрес на РКП (б) — културен подход и към най-простата държавна работа"[3]. КПСС винаги е придавала и придава първостепенно значение на овладяването на ленинския стил в работата като едно от най-важните условия за успеха на социалистическото и комунистическото строителство. „А ленинският стил — подчерта на XXV конгрес на КПСС др. Л. И. Брежнев — е творчески стил, чужд на субективизма, проникнат от научен подход към всички обществени процеси. Той предполага висока взискателност към себе си и към другите, изключва самодоволството, отрича всички прояви на бюрократизъм и формализъм."[4]

Нашата партия, анализирайки и обобщавайки собствения си опит,

---

Неотдавна Научният център по партийно-организационните въпроси към ОК на БКП обсъди културата и ефективността на организационния труд. Заключително слово на сесията произнесе др. Г. Станков.

[1] В. И. Ленин, Съч., т. 5, с. 412.

[2] Г. Бърдаров, Социология и партийна работа, Партиздат, С., 1972, с. 30.

[3] В. И. Ленин, Съч., т. 33, с. 293.

[4] Л. И. Брежнев, Въпроси на управлението на икономиката на развитото социалистическо общество. С., Партиздат, 1977, с. 685

Digitized by Google

* * *

Първото ми впечатление от този човек беше поразяващо. От няколко негови реплики, изречени с усмивка, с настроение.

— Защо бюрото ще заседава?... Събранието е решило да ме изключат. Аз отдавна съм загубил качествата си на комунист...

Станалите изказвания, когато била разглеждана преценката на Христо Георгиев Давидов, работник от стан „140" в гръбопрокатното производство, допълва тона на това непонятно настроение. В първия момент можеш да се заблудиш, че той дълбоко съзнава своята вина и смята присъствието си в организацията вече за недопустимо. Давидов отдавна е „прежалил" членството си в Партията. Израз на това са непосещаването на събрания, неплащането на членски внос.

Изключен от редовете на Партията! Какво повече да се умува? Твърде много са го търпели. Ето какво говорят комунистите за него:

Янко Янков: „Самото приемане на другаря Давидов в редовете на Партията е някаква грешка."

Иван Бояджиев: „Съжалявам, че досега е имало такава „мъртва душа" в нашата организация".

Йосиф Йосифов: „Той трябва обаче и като безпартиен да си гледа добре работата".

* * *

И още едно име, което излиза от частния случай, за да премине в сферата на най-отблъскващите в наши дни прояви — стремежът към лична облага, материалистичните мотиви на обществената активност.

Иван Спасов Вълков.

Замяната на партийните книжки е дълбока оценка за дейността на комуниста. „Нямам полза да членувам в БКП" — говори Вълков.

Полза! Колко грубо звучи тази дума, която е пренесена в съзнанието му. Търсил длъжности... Не получил ответ и се огорчил. А дали ги е заслужавал? Обидил се. Кому? Престанал да ходи на събрания, да се интересува от живота на организацията.

Вълков може би чувствува угризение, може би усеща, че изневерява на идеализма на своята младост. И заявява: „Ще изляза от редовете на Партията, но ще остана комунист".

Да, той не можа да отговори на високите изисквания, да не хленчи пред трудностите, винаги да бъде редник на Партията.

* * *

Цветан Савов Коловски не връща книжката си с усмивка. Той стои с наведена глава. Дали разбира колко е унизително неговото положение?

Едва ли. Така както не осъзна и безбройните опити да му се помогне. Те са фиксирани по дати: 13 декември 1977 година, 19 януари, 22 март, 23 август, 27 септември, 12 октомври 1978 година и т. н. Това са събранията на първичната партийна организация в шихтовия цех на доменно производство—1, на което Цветан не посмя да присъствува, защото очакваше назрелия разговор. Друга поредица от дати ще изброят заседанията на партийното бюро, насрочени специално заради него. Да не броим опитите на партийния секретар, на преките му ръководители в производството, на колегите да предизвикат съвестта му. Във всички случаи Цветан реагира еднакво — крие се, намира си болнични листове, срамува се, отсъствува от работа.

Слаб човек. Пие на работното си място, нарушава дисциплината, напива се извън цеха и прави зрелища.

И веднага бихме обвинили хората около него: Цветан не работи сам в цеха, не пие сам. А опитите да му се помогне сигурно не са били настоятелни...

Да, поводи за риторични размисли около дълга на колектива и обществеността има. Това е най-лесно, когато се страхуваме да отречем, да заклеймим, да не накърним честолюбието на отделни личности.

Защо да не се попитаме: не прекаляваме ли понякога с обвиненията срещу обществеността и с компромисите спрямо човеците, които сполучливо се правят на слаби, непостоянни и чакат снизхождение?

Цветан е от тези личности. Нарушава дисциплината, а е добър работник. Първите засечки са и прошки. Случва се, човешко е. После влиза в сила приказката за лъжливото овчарче. Сега Цветан е без авторитет, независимо че може да бъде добър работник.

Да допуснем, че Цветан е слаб, наивен човек, подвежда се и пие, не може да удържи на собствените си думи. Да допуснем, но... при условие, че Цветан е на 20 години и току-що е взел книжката си. А той я има цели десет години и вече е зрял мъж. Носи отговорност на глава в семейство. И в тази зряла възраст той се замесва в непочтени дела.

Изключването на Цветан Коловски от редовете на Партията е факт. Друга възможност той нямаше след наказването му със „строго мъмрене с предупреждение", след неговото упорито неподчинение на волята на организацията. След непростимото за никого поведение.

Петя ДИМИТРОВА

Digitized by Google

ВИСОКА ЕФЕКТИВНОСТ НА ОРГАНИЗАЦИЯТА

ГЕОРГИ СТАНКОВ
секретар на окръжния комитет на БКП

Партийната работа има ярко подчертан комплексен характер. Тя не може да бъде проста аритметична сума на отделни, изолирани една от друга дейности. На всяко равнище тя е органическо единство на теоретическата, политическата, идеологическата и организационната работа. Това единство е характерно за всяка партия от ленински тип. Непреходно значение има указанието на В. И. Ленин, че „...колкото по-широко става движението, толкова още по-несравнимо бързо нараства необходимостта от маса съзнателност и в теоретическата, и в политическата, и в организационната дейност"[1].

В живота е трудно да се отделят един от друг компонентите на партийната дейност, защото са неразривно свързани с най-сложни взаимовръзки и взаимоотношения. От друга страна във всеки компонент се проявяват в една или в друга степен останалите. Ето защо отделните „видове" партийна работа не трябва да се абсолютизират.[2]

В. И. Ленин, основавайки се на разработената от К. Маркс и Ф. Енгелс теория на научното управление на обществените процеси, разработи принципите на партийно ръководство на социалистическото общество, на културата в управлението и блестящо ги приложи на практика. „Нужен е — подчертава Ленин на XI конгрес на РКП (б) — културен подход и към най-простата държавна работа"[3]. КПСС винаги е придавала и придава първостепенно значение на овладяването на ленинския стил в работата като едно от най-важните условия за успеха на социалистическото и комунистическото строителство. „А ленинският стил — подчерта на XXV конгрес на КПСС др. Л. И. Брежнев — е творчески стил, чужд на субективизма, проникнат от научен подход към всички обществени процеси. Той предполага висока взискателност към себе си и към другите, изключва самодоволството, отрича всички прояви на бюрократизъм и формализъм."[4]

Нашата партия, анализирайки и обобщавайки собствения си опит,

---

Неотдавна Научният център по партийно-организационните въпроси към ОК на БКП обсъди културата и ефективността на организационния труд. Заключително слово на сесията произнесе др. Г. Станков.

[1] В. И. Ленин, Съч., т. 5, с. 412.

[2] Г. Бърдаров, Социология и партийна работа, Партиздат, С., 1972, с. 30.

[3] В. И. Ленин, Съч., т. 33, с. 293.

[4] Л. И. Брежнев, Въпроси на управлението на икономиката на развитото социалистическо общество. С., Партиздат, 1977, с. 685

Digitized by Google

използвайки богатите и неизчерпаеми възможности на практиката на КПСС, обръща голямо внимание на проблема за културата на труда като един от основните фактори за високо качество и ефективност.

В Доклада пред Националната партийна конференция (1974 г.) др. Тодор Живков подчертава, че културата на труда и ръководство предполага компетентност, организираност и дисциплина, непримирима борба срещу консерватизма, размах, инициативност, деловитост, системна проверка на изпълнението, стегнатост и точност в организацията, максимално пестене на средства, сили и време, най-ефективно използване на ресурсите и възможностите, за да се постигнат най-добри резултати. „Нужно е навсякъде — и в материалното производство, и в сферата на социалното управление, и в сферата на науката и научноизследователската дейност, и в сферата на услугите, и в самата многостранна дейност на партийните органи и организации да се създават всички условия и предпоставки за издигане културата на труда и ръководството."[1]

Единадесетият конгрес на БКП определи борбата за високо качество и висока ефективност като стратегическа задача за всички области на живота. Тази задача с пълна сила се отнася и за партийната работа. Проблемът за качеството и ефективността на партийната дейност стои особено остро пред местните партийни органи и първичните партийни организации, защото в резултат на тяхната работа се реализират в живота партийните предначертания.

През последните няколко години в Съветския съюз и у нас се публикуваха монографии и редица статии, посветени на ефективността и качеството на партийната дейност. Направени са опити да се изяснят критериите за ефективността на партийно-организационната работа и пътищата за нейното повишаване.

Ръководно начало при определяне на качествените показатели за ефективността на партийната дейност заема ленинската постановка, че за хората се съди по техните дела, по тяхното участие в труда, в обществено-политическия и културния живот. Следователно партийните органи и организации се интересуват преди всичко от степента на социалната активност на хората. Затова като най-общ критерий за ефективността на партийната работа може да се приеме поведението на комунистите, на младежта, на всички трудещи се.

Изграждането на социализма и комунизма се осъществява от съзнателни творци под ръководството на Комунистическата партия. Реалният ефект от партийната работа непосредствено зависи от убедеността, организираността, дисциплинираността, активността и творчеството на трудещите се. Окръжният комитет на Партията последователно се бори против увлечението на някои партийни органи и кадри да определят ефекта от партийната работа само по броя и равнището на проведените събрания и заседания, по разработените програми, планове и мероприятия. Най-важното при оценката на партийната дейност е непрекъснато да се следи за измененията в съзнанието и поведението на хората, на тяхната убеденост в правотата на партийната политика, за готовността им да я претворяват в живота.

Ефективността на всяка дейност (в това число и на партийната) се измерва с постигнатите крайни резултати, доколко те съответстват на поставените предварително цели.

Градският комитет на Партията във Варна положи много усилия за усъвършенстване стила и методите на работа и ръководство на социално-икономическите процеси. Компетентността и деловитостта,

[1] Т. Живков, За висока обществена производителност на труда, С., Партиздат, 1974, с. 66.

Digitized by Google

критичният подход, непримиримостта към слабостите и недостатъците умножават резултатите от изпълнението на насрещните планове. Под ръководството на партийните организации трудовите колективи от промишлеността, транспорта и съобщенията, търговията и строителството изпълняват своите планове и допълнителните задачи, поставени от Националната партийна конференция по основните показатели за ефективност.

В Девненския химически комплекс има много трудности, съществуват редица нерешени въпроси, зависещи до известна степен и от външни фактори. Но основната причина за неизпълнението на стопанските задачи, за големите преразходи на суровини, материали и енергия се корени в незадоволителната партийно-политическа и организаторска работа на партийните органи и организации. Комунистите от заводите за сложни и фосфорни торове не поведоха трудовите колективи на борба за умело използване на производствените мощности, за намаляване на разходите и повишаване ефективността на производството.

От споделените примери не трябва да се прави изводът, че за ефективността на партийната работа следва да се съди само по стопанските резултати. Определянето на ефективността от партийната дейност е сложен, многостранен, комплексен процес на задълбочено изучаване, анализиране и оценяване на всички изменения, настъпили както в обекта на ръководство, така и в самата партийна организация.

* * *

Единадесетият конгрес на нашата партия посочи, че: „Главното условие за повишаване качеството и ефективността на партийно-организационната дейност сега е борбата за изпълнението на решенията“[1]. В научната литература няма единно мнение за критериите на ефективността на партийно-организационната дейност. Едно от определенията на общия критерий за ефективността на организационната работа е създаването и привеждането в действие на такава организация, чрез която с минимален разход на сили и средства, на човешка енергия и време се постига максимален резултат при материализацията на решенията и указанията.[2]

Създаването и привеждането в действие на високоефективна организация за изпълнение на решенията изисква преди всичко следните четири момента:[3]

На първо място да се изясни по какъв начин, чрез какви форми и механизми ще се достигне до съзнанието на масите, до преките изпълнители. В тази дейност е задължително участието на всички отдели на окръжния, градския и районния комитет, а на заводските и общинските комитети — на всички техни членове. В нашата практика в това отношение съществуват редица слабости. Не са рядкост случаите, когато се отделят много сили и време за подготовка на научнообосновани решения, а след това те дълго време остават да лежат в папките.

На второ място трябва да се определят формите, средствата и механизмите за мобилизиране на хората за изпълнение на решението. „Трябва да се разбере — пише Ленин, — че за успешното управление е необходимо — освен умението да убедиш... — и умението практически да организираш.“[4] Най-важното е да се поведат труде-

---

[1] Т. Живков, За партийното строителство, С., Партиздат, 1978, т. III, с. 510.
[2] Р. Рачков, Изпълнението на решението — главно условие за ефективността на партийно-организационната дейност. Научни трудове, АОНСУ, № 91, 1977, с. 285.
[3] Пак там, с. 286, 287.
[4] В. И. Ленин. Съч., т. 27, с. 233.

Digitized by Google

щите се на борба за претворяване в живота на взетите решения. В това отношение изключително голямо значение има личният пример на комунистите, повишаването на тяхната авангардна роля.

Третият момент се отнася до кадрите, до техния подбор, до разпределението на задълженията. „...Главното за цялата работа — подчертава Ленин — е в подбора на хората и в проверката на изпълнението"[1]. Нужно е така да се разпределят хората, че всеки да получи задача според своите сили и възможности. Затова е необходимо във всяко звено да има партийно ядро, способно да води и мобилизира колектива за изпълнение на задачите. Анализът на разпределението на комунистите в окръжната партийна организация показва, че в това отношение в някои отрасли на материалното производство имаме съществени пропуски. В редица бригади в химическата промишленост и строителството, в животновъдните ферми, в комунално-битовите предприятия и други производствени единици партийното ядро е недостатъчно и не може да се оказва непосредствено партийно влияние в тези колективи.

Четвъртият момент обхваща контрола и проверката на изпълнението на решенията. Сложността и мащабността на задачите за изграждане на развитото социалистическо общество изискват комплексен подход. В окръжната партийна организация се провежда последователна работа за усъвършенстване на контрола и проверката, като се обръща главно внимание на превантивността, на обобщаването на положителния опит и самоконтрола. Тези черти се проявяват най-ярко при комплексните проверки, които се утвърдиха като постоянна форма на работа за повечето партийни органи. Ръководно начало в нашата работа е указанието на др. Т. Живков, че за съвещания, заседания и отчети трябва да се отделят не повече от 5 дни на месеца, а останалото време да се използва за организаторска работа и помощ на място.

Направеното социологическо проучване във връзка с подготовката на сесията на Научния център по партийно-организационните въпроси доказа, че някои категории организационни работници отделят недостатъчно време, за да помагат на първичните партийни организации. С особена сила това се отнася за участвуващите в изследването секретари на заводски и общински партийни комитети, които отделят от среднодневния си бюджет на работното време само 20% за работа в първичните партийни организации. Кадрите добре трябва да разберат, че за никаква култура на труда и ръководство не може да се говори, ако всеки от нас не е организиран, дисциплиниран, взискателен, критичен и самокритичен, ако не планира своята дейност по месеци, седмици и дни, по часове, ако не умее да определи и се заеме с решаването на основното звено от веригата на задачите.

Повишаването на културата на труда на партийния работник е неспирен и сложен процес, който в крайна сметка се отразява на понататъшното укрепване и повишаване боеспособността на партийните организации като политически ядра и първообраз на бъдещото състояние на трудовите колективи.

---

[1] В. И. Ленин, Съч., т. 33, с. 302.

Digitized by Google

СОЦИАЛИАТА АКТИВНОСТ — ОЦЕНКА НА ПРАКТИЧЕСКИТЕ ДЕЙСТВИЯ

Неотдавна окръжният комитет на Партията — Варна разгледа проблема за социалната активност на трудещите се и ролята на партийните органи и организации. По този повод заместник-главният редактор на списание „Партиен живот" Н. Иванов се срещна с докладчика на пленума — секретарката на окръжния комитет ГЕНОВЕВА МИХОВА, с молба да резюмира най-същественото по трите основни въпроса:

— Кое обуславя важността на проблема и налага нова постановка, нови критерии към съдържанието на социалистическата социална активност на трудовите колективи и личността?

— В условията на развитото социалистическо общество социалната активност е съществен фактор за решаване на социално-икономическите задачи, за утвърждаване на новите тенденции в общественото развитие, за усъвършенствуване както на социалната действителност, така и на социалистическата личност. Тя е ключов въпрос, от който в голяма степен зависи изпълнението на девиза на петилетката „За висока ефективност и високо качество" и партийната повеля за усъвършенствуването на социалистическата организация на труда и плановото ръководство на икономиката.

Една от задачите, които си поставихме на пленума на окръжния комитет на Партията, беше да се изяснят новите критерии към съдържанието на социалната активност в конкретните условия на окръга и от гледна точка на нейната целенасоченост и практическа реализация.

Към съдържателната страна на този проблем се отнася необходимостта социалната активност да се разглежда като хармонично съчетание и изява на трудовата, обществено-политическата, нравствената, комуникативната, възпроизводствената, културно-естетическата и др. форми на дейност на човека, водещото място сред които заема активността в сферата на труда. При това трудовата активност не бива да се разбира като обикновено изпълнение на трудовите, производствените или служебните задължения, а стремеж по свой почин и вътрешно убеждение да се направи значително повече, по-добре, по-качествено, да се проявяват инициатива, творчество, майсторство, да се надмине това, което вече е постигнато. За такъв труд — с дълбоко познаване на реалните проблеми на живота и практиката, с ум и сърце, с висока отговорност и дисциплина, говори др. Т. Живков в Писмото си до ЦК на ДКМС.

Нови изисквания се предявяват сега и към обществено-политическата активност. Отдавна отмина времето, когато за политическата зрелост на личността се съдеше предимно по членуването в обществено-политическите организации, по посещението на събрания и др. мероприятия. Главното сега е да се повишават конкретният дял и личният принос на всеки човек в решаването на социално-икономическите задачи, да се проявява политически подход към проблемите и явленията, непримиримост към задържащите фактори и отрицателните прояви, взискателност към собственото поведение, висока отговорност към обществените интереси.

Към това трябва да се причислят нравствената позиция на личността, духовният мир на човека, неговите културни интереси и потребности, грижата за отглеждането и възпитанието на младото поколение.

Такава постановка и такъв подход към проблема за повишаване социалната активност на трудещите се несъмнено ще обогати и осмисли по новому практическата дейност на партийните, държавните и стопанските органи и ще повиши ефективността от нашата работа за изпълнение решенията на XI конгрес и Националната партийна конференция.

— Какви противоречия сега задържат пълното разгръщане на социалната активност на трудещите се?

От комплекса фактори, влияещи върху социалната активност на хората, кои от тях партийният комитет поставя в центъра на работата на окръжната партийна организация?

— Върху разгръщането на социалната активност на колективите и личността влияят комплексно много фактори — равнището на социалистическата организация на труда, състоянието на квалификацията и подготовката на ръководните и изпълнителските кадри, управленческата дейност, ефективността на научното обслужване на производството, разгръщането на демократичното начало в управлението на икономиката и обществения живот, потребностите на личността, редица социално-психологически фактори, политическата и организаторската работа на партийните и обществено-политическите организации.

В зависимост от конкретните условия и спецификата на задачите, които решават

Digitized by Google

щите се на борба за претворяване в живота на взетите решения. В това отношение изключително голямо значение има личният пример на комунистите, повишаването на тяхната авангардна роля.

Третият момент се отнася до кадрите, до техния подбор, до разпределението на задълженията. „...Главното за цялата работа — подчертава Ленин — е в подбора на хората и в проверката на изпълнението"[1]. Нужно е така да се разпределят хората, че всеки да получи задача според своите сили и възможности. Затова е необходимо във всяко звено да има партийно ядро, способно да води и мобилизира колектива за изпълнение на задачите. Анализът на разпределението на комунистите в окръжната партийна организация показва, че в това отношение в някои отрасли на материалното производство имаме съществени пропуски. В редица бригади в химическата промишленост и строителството, в животновъдните ферми, в комунално-битовите предприятия и други производствени единици партийното ядро е недостатъчно и не може да се оказва непосредствено партийно влияние в тези колективи.

Четвъртият момент обхваща контрола и проверката на изпълнението на решенията. Сложността и мащабността на задачите за изграждане на развитото социалистическо общество изискват комплексен подход. В окръжната партийна организация се провежда последователна работа за усъвършенствуване на контрола и проверката, като се обръща главно внимание на превантивността, на обобщаването на положителния опит и самоконтрола. Тези черти се проявяват най-ярко при комплексните проверки, които се утвърдиха като постоянна форма на работа за повечето партийни органи. Ръководно начало в нашата работа е указанието на др. Т. Живков, че за съвещания, заседания и отчети трябва да се отделят не повече от 5 дни на месеца, а останалото време да се използва за организаторска работа и помощ на място.

Направеното социологическо проучване във връзка с подготовката на сесията на Научния център по партийно-организационните въпроси доказа, че някои категории организационни работници отделят недостатъчно време, за да помагат на първичните партийни организации. С особена сила това се отнася за участвуващите в изследването секретари на заводски и общински партийни комитети, които отделят от среднодневния си бюджет на работното време само 20% за работа в първичните партийни организации. Кадрите добре трябва да разберат, че за никаква култура на труда и ръководство не може да се говори, ако всеки от нас не е организиран, дисциплиниран, взискателен, критичен и самокритичен, ако не планира своята дейност по месеци, седмици и дни, по часове, ако не умее да определи и се заеме с решаването на основното звено от веригата на задачите.

Повишаването на културата на труда на партийния работник е неспирен и сложен процес, който в крайна сметка се отразява на понататъшното укрепване и повишаване боеспособността на партийните организации като политически ядра и първообраз на бъдещото състояние на трудовите колективи.

---

[1] В. И. Ленин, Съч., т. 33, с. 302.

Digitized by Google

СОЦИАЛНАТА АКТИВНОСТ — ОЦЕНКА НА ПРАКТИЧЕСКИТЕ ДЕЙСТВИЯ

Неотдавна окръжният комитет на Партията — Варна разгледа проблема за социалната активност на трудещите се и ролята на партийните органи и организации. По този повод заместник-главният редактор на списание „Партиен живот" Н. Иванов се срещна с докладчика на пленума — секретарката на окръжния комитет ГЕНОВЕВА МИХОВА, с молба да резюмира най-същественото по трите основни въпроса:

— Кое обуславя важността на проблема и налага нова постановка, нови критерии към съдържанието на социалистическата социална активност на трудовите колективи и личността?

— В условията на развитото социалистическо общество социалната активност е съществен фактор за решаване на социално-икономическите задачи, за утвърждаване на новите тенденции в общественото развитие, за усъвършенствуване както на социалната действителност, така и на социалистическата личност. Тя е ключов въпрос, от който в голяма степен зависи изпълнението на девиза на петилетката „За висока ефективност и високо качество" и партийната повеля за усъвършенствуването на социалистическата организация на труда и плановото ръководство на икономиката.

Една от задачите, които си поставихме на пленума на окръжния комитет на Партията, беше да се изяснят новите критерии към съдържанието на социалната активност в конкретните условия на окръга и от гледна точка на нейната целенасоченост и практическа реализация.

Към съдържателната страна на този проблем се отнася необходимостта социалната активност да се разглежда като хармонично съчетание и изява на трудовата, обществено-политическата, нравствената, комуникативната, възпроизводствената, културно-естетическата и др. форми на дейност на човека, водещото място сред които заема активността в сферата на труда. При това трудовата активност не бива да се разбира като обикновено изпълнение на трудовите, производствените или служебните задължения, а стремеж по свой почин и вътрешно убеждение да се направи значително повече, по-добре, по-качествено, да се проявяват инициатива, творчество, майсторство, да се надмине това, което вече е постигнато. За такъв труд — с дълбоко познаване на реалните проблеми на живота и практиката, с ум и сърце, с висока отговорност и дисциплина, говори др. Т. Живков в Писмото си до ЦК на ДКМС.

Нови изисквания се предявяват сега и към обществено-политическата активност. Отдавна отмина времето, когато за политическата зрелост на личността се съдеше предимно по членуването в обществено-политическите организации, по посещението на събрания и др. мероприятия. Главното сега е да се повишават конкретният дял и личният принос на всеки човек в решаването на социално-икономическите задачи, да се проявява политически подход към проблемите и явленията, непримиримост към задържащите фактори и отрицателните прояви, взискателност към собственото поведение, висока отговорност към обществените интереси.

Към това трябва да се причислят нравствената позиция на личността, духовният мир на човека, неговите културни интереси и потребности, грижата за отглеждането и възпитанието на младото поколение.

Такава постановка и такъв подход към проблема за повишаване социалната активност на трудещите се несъмнено ще обогати и осмисли по новому практическата дейност на партийните, държавните и стопанските органи и ще повиши ефективността от нашата работа за изпълнение решенията на XI конгрес и Националната партийна конференция.

— Какви противоречия сега задържат пълното разгръщане на социалната активност на трудещите се?

От комплекса фактори, влияещи върху социалната активност на хората, кои от тях партийният комитет поставя в центъра на работата на окръжната партийна организация?

— Върху разгръщането на социалната активност на колективите и личността влияят комплексно много фактори — равнището на социалистическата организация на труда, състоянието на квалификацията и подготовката на ръководните и изпълнителските кадри, управленческата дейност, ефективността на научното обслужване на производството, разгръщането на демократичното начало в управлението на икономиката и обществения живот, потребностите на личността, редица социално-психологически фактори, политическата и организаторската работа на партийните и обществено-политическите организации.

В зависимост от конкретните условия и спецификата на задачите, които решават

Digitized by Google

отделните колективи, определящо значение придобиват различни фактори. От умението на ръководствата да определят решаващите от тях и от последователната им работа за целенасочване на тяхното въздействие зависи в голяма степен създаването на най-благоприятни условия за по-пълно разгръщане на социалната активност на отделния труженик.

Варненски окръг преживява години на всестранен възход. Огромните по своя размах строителни задачи и породените от тях сложни демографски и социални проблеми за продължителен период застанаха в центъра на организаторската и политическата работа на окръжната партийна организация. И ако сега в общи линии в окръга се оформи мощна материално-техническа база със свой научен потенциал и със стабилизиращи се трудови колективи, с цялата си настойчивост се изправя необходимостта да издигнем на нова, по-висока степен социалната активност на трудещите се като един от решаващите фактори за повишаване обществената производителност на труда, за по-пълно използване на създадените производствени мощности.

Необходимо бе да се оцени, че за да се даде широк простор на социалната активност на трудещите от окръга, трябва да се преодолеят редица противодействуващи фактори и да се овладеят от партийните органи и организации механизмите и средствата за тяхното преодоляване. Тук става дума за очерталото се непълно съответствие между равнището на изградената и изграждащата се съвременна материално-техническа база и степента на образованието и квалификацията на част от изпълнителските кадри. От друга страна развитието на социалната активност се задържа от обстоятелството, че концентрацията и специализацията на производството и формирането на крупни стопански единици — комбинати, АПК и др., изпреварва мисленето, подхода и степента на социалистическата съзнателност на част от кадрите и преките изпълнители. Това влияе негативно върху правилната експлоатация на производствените мощности и икономичното използване на живия и овеществен труд, върху издигане качеството на продукцията на съвременно равнище, както и на осигуряването на по-високи крайни стопански резултати.

Като отчита, че реализирането на новите насоки в социално-икономическото развитие на окръга и преодоляването на създадените несъответствия зависи в голяма степен от равнището на социалната активност на трудещите се, от творческите търсения на научните работници и специалистите, от инициативите и почините на работническата класа, окръжният комитет на Партията се зае да разработи на този пленум практическа програма за приобщаване на цялото население в решаването на тези назрели проблеми. В нея окръжният комитет на Партията поставя в центъра на своята организаторска и политическа работа някои основни фактори, между които първостепенно значение заема усъвършенстването на социалистическата организация на труда.

В духа на изискванията на Националната партийна конференция проявленията на социалната активност трябва да се търсят като отношение към трите елемента на производствения процес: целесъобразната дейност на човека или самия труд, предметите на труда, средствата на труда, взети в тяхното диалектическо единство.

За Варненски окръг усъвършенстването на отношението към средствата на труда, пълноценното използване на производствените мощности е задача над задачите на организаторската и политическата работа на окръжната партийна организация и един от основните критерии за равнището на социалната активност в трудовите колективи.

През периода 1971—1976 г. основните производствени фондове на промишлеността, строителството и транспорта в окръга нараснаха 2,2 пъти при средно 0,8 пъти за тези отрасли на страната. По фондовъоръженост на 1 лице, заето в материалното производство, окръгът е на първо място в страната. Сега на всеки участник в производството се падат средно по 15 хил. лева фондове.

Борбата за ефективното използване на производствените мощности е свързана с усъвършенстването на отношението към социалистическата собственост, на взаимодействието „човек—машина" в производствения процес, с внедряването на такова отношение у работниците и специалистите към поверената им техника, което да ги прави техни истински стопани.

Практиката на усвояването на мощностите в Девненския промишлен комплекс показва колко много са нараснали изискванията за стриктно спазване на технологията, каква висока отговорност и компетентност се изисква от инженерните и изпълнителските кадри за поддържането на машините и съоръженията в състояние на постоянна техническа изправност. От собствен опит изпитахме неблагоприятните последствия от авариите и предизвиканите от тях престои, които създават дезорганизация в производствения процес, нарушават ритъма и изправят колективите пред необходимостта да компенсират загубите с шурмове и извънреден труд. При високопроизводителната техника даже едночасов престой носи големи икономически загуби, а всяка допусната авария и престой намаляват ефекта от съзнателната дейност на колективите по изпълнение на социално-икономическите планове.

Това изисква работата за най-производително използване на всички производствени мощности сега да бъде изведена на предна позиция, като се издигат непрекъснато техническата грамотност, съсредоточеност, повишено внимание и отговорност на работниците в експлоатацията на мощностите и се подобрява умението на специалистите да познават и владеят до съвършенство поверената им техника.

Digitized by Google

Приносът за реализиране повелята на Националната партийна конференция за рационално използване на суровините, материалите, енергията, горивата сега е едно от съвременните измерения на социалната активност на научните работници, на специалистите, на низовите ръководители и на трудещите се. Тук става дума за стимулиране на научните търсения за ефективни технологични решения, за икономии на материали, за оползотворяване на отпадъчните материали, които химическата промишленост отделя в големи количества. И в това дело трябва да се постигне на съвестта и отговорността на работника да не тежат разточителност, безстопанственост, разхищения, а на ръководните стопански кадри и специалисти — похабени или обезценени суровини, материали, готова продукция в резултат на стопанска непредвидливост и слабости в планирането, снабдяването и реализацията.

Съвсем пряка и непосредствена е зависимостта между формата на организация на труда и състоянието на социалната активност на колективите и отделния човек.

По същество бригадната организация на труда създава обективни предпоставки за заздравяване на трудовата и технологическата дисциплина, на колективната заинтересованост за крайните резултати от труда, за подобряване използването на машините и съоръженията при колективна отговорност за тяхното стопанисване. Бригадната организация стимулира творческата активност на работещите в тези основни форми на социалистическа организация на труда, създава потребност от повишаване на квалификацията, от усвояване на две и повече професии.

В така наречените барановски бригади умножаващият ефект от труда идва главно от това, че всеки член на бригадата умее да бъде и шофьор, и крановик, и механизатор. Заинтересоваността от поддържането на машините се създава от зависимостта — доброто им техническо състояние и експлоатация определят до голяма степен възнаграждението за извършената работа. При колективните форми на труд, където общият резултат зависи от приноса на всеки член на колектива, неминуемо се проявяват вътрешни регулиращи фактори, които играят ролята на стимулатори на социалната активност.

Пълноценното използване на времето за труд е най-обикновената и нагледна форма на трудова активност. С внедряването на механизацията на производството и повишаване квалификацията на работната сила цената на работната минута значително нарасна. Това налага решително да променим отношението към този ценен капитал — времето, като конкретно подходим към работника, към низовия ръководител, към служителя от административните звена, към стопанския деец. Пропуските, които се допускат по използване работното време, в някои случаи се дължат на слабости в организацията на работното място — в материалната обезпеченост и оперативния контрол, в други — на ненавременното привеждане в изпълнение на важни управленски решения от административно-техническия апарат, в трети — на незадоволителното състояние на дисциплината и съзнателността. Но при всички случаи то води до влошаване на резултатите от трудовата дейност, до понижаване на показателите за ефективност. В редица случаи ръководствата на предприятия търсят компенсация на загубите с полагане на извънреден труд, което се отразява неблагоприятно на атмосферата в колективите и влияе отрицателно върху състоянието на социалната им активност. Затова пленумът на ОК на БКП постави задача на партийните комитети и ППО с всички средства на партийно-организаторската и политическата работа да издигнат отговорността за оползотворяване на всяка работна минута като поле за трудова изява, имаща пряко отношение към изпълнението на основната стратегическа задача.

Върху равнището на социалната активност съществено влияние оказва квалификацията на ръководните и изпълнителските кадри. Незадоволителната трудова и технологическа дисциплина, неумението пълно да се овладее техниката от част от работниците не рядко произтича от ниското образование и квалификация на работната сила.

Поради силните миграционни процеси по време на изграждането на националните обекти на VI и VII петилетка общообразователното равнище и квалификация на изпълнителските кадри в окръга се задържа, а в известна степен показа тенденция на влошаване. Това обстоятелство влиза в противоречие с потребностите на бързоразвиващата се икономика и не съответствува на равнището на внедрената модерна техника. Изходът от това положение е в създаването на организация за повишаване квалификацията и образованието на значителен брой хора, включени в трудовите ресурси.

Това изисква от партийните комитети и организации да създават вътрешна нагласа и готовност на кадрите за непрекъснато обучение и повишаване на квалификацията. По този път ще се създадат предпоставки и условия за развитие на творческия потенциал на личността, за разгръщане на нейната социална активност.

На пленума на окръжния комитет беше отделено специално внимание на работата с младите изпълнителски кадри със средно образование. Главният проблем тук е да се оцени доколко придобитото образование и подготовка се реализират в една по-висока социална активност. Тази зависимост има много съществено значение за нас.

От една страна, стои въпросът тази категория млади работници да се насочат и устроят на такива работни места, които осигуряват условия за приложение на придобитите знания и специалност в училище и дават възможност да се прояви естественият за младежта усет към новото, стремеж за творческа изява. Партийните и стопанските ръководства да приемат като

Digitized by Google

конкретна практическа задача постановката на др. Т. Живков „необходимо е в процеса на реализацията на младежта да се намерят най-подходящите форми и механизми, за да се използва най-пълно нейната способност да реагира бързо на новото, да го усвоява и твори"[1].

От друга страна, на младежта на дело да се показва, че трудът във всяка професия може и трябва непрекъснато да се интелектуализира и че на всяко работно място младият човек може да прояви своята по-висока общообразователна и специална подготовка.

За да бъде пълноценна социалната реализация на младите изпълнителски кадри със средно образование, е нужно да се създава оптимално съответствие между професионалните интереси на младежта и потребностите на икономиката на окръга, между личните стремежи на младия човек и създадените условия за тяхното реализиране, да се формират и укрепват такива социални качества като изпълнителност, оперативност, деловитост, прецизност и творческа фантазия, каквито са необходими на съвременното производство.

На сегашния етап степента на социална активност на трудовите колективи е непосредствено свързана с повишаване ролята на науката в обслужването на производството. В съответствие с изискванията на Националната партийна конференция организацията на работа на научния фронт да „осигурява такива научни и научноприложни резултати, които да издигат техническото и технологическото равнище на производството до равнището на индустриално развитите страни в света"[2].

Пред варненските научни работници и проектанти стои проблемът да намерят ефективни способи на базата на наличните суровини и отпадъчни продукти да се мине към широка гама от производи на средната и малотонажна химия. Перспективата на химическото производство в окръга вече е немислима без едно ново отношение към дълбочинната преработка на химическите продукти. Огромни резерви крият богатствата на морските ресурси, които могат последователно да се разкриват от научноизследователските институти по проблемите на морето, създадени във Варна.

Разгръщане на инициативата и творчеството на работниците от науката и научното обслужване за решаването на тези и редица други проблеми може да се решава по-успешно в условията на трайни интеграционни връзки между предприятията и научните звена, при постоянни грижи за научното израстване на талантливите, с изявени възможности научни дейци. Непосредствена задача на ръководствата на висшите учебни заведения, научноизследователските институти и други звена е да се издигне отговорността на всеки научен работник за участие в научното обслужване на производството като средство за реализация и социална изява.

В комплекса от фактори, които влияят на социалистическата социална активност, важно място заема въпросът за усъвършенстването на управленческата дейност, за обновяване съдържанието на управленческия процес, за повишаване компетентността и чувството за отговорност на кадрите, за усвояване на нов стил на мислене и работа с хората.

Този проблем пленумът на ОК на БКП разгледа, от една страна, като задача за повишаване активността на самия управленчески апарат, а от друга, като необходимост да се осигури такъв управленчески механизъм, който да създава условия за най-пълно развитие и стимулиране на социалната активност на колективите. Обърнахме внимание най-вече на такива слабости, които стават бариери за инициативите и творческата активност на колективите — инертността, бягството от отговорност и от всякакъв риск, работата ден за ден, без да се виждат въпросите, от които зависи бъдещото развитие на предприятието, да се предвидят евентуалните трудности. Обсъдихме случаите, когато активността на отделни ръководства се изчерпва със заседателщина, с вземане на решения, без да се създава организация на изпълнението им.

Наличието на тези слабости и необходимостта да се преборим с тях, за да създадем по-добри условия за разгръщане на социалната активност на колективите, налага партийните комитети и организации да изградят такава система за работа с ръководните кадри, която да осигури размах на мисълта и действията им, да постави в основата на тяхната работа политическия подход и повишеното внимание към идеологическите последици от всяко управленческо решение. От друга страна, се иска последователна работа за засилване демократичното начало в управлението на производството. Самото участие в изграждането, приемането и изпълнението на насрещните планове да се разглежда като проява на засилващия се демократизъм, като изява на творческото отношение на работниците и специалистите в производствения процес. Повишаването на социалната роля на личността, широкото привличане на трудещите в управлението на производството и обществения живот неминуемо води не само до реализиране правата на личността, но и до поемане на нови задължения и до издигане отговорността ѝ пред обществото.

Много съществен момент за стимулиране на социалната активност в колективите е създаването на действен механизъм за

[1] Т. Живков, Учение и труд, жизнерадост и дръзновение. Писмо до ЦК на ДКМС, Партиздат, 1978, с. 35.

[2] Т. Живков, Доклад пред Националната партийна конференция, Партиздат, 1978, с. 40.

Digitized by Google

изучаване, обобщаване и внедряване на работническите предложения. Бездушието, бюрократичното отношение, формализмът към инициативите на хората раждат в отговор пасивност и безразличие.

След Февруарския пленум на ЦК на БКП (1974 г.) окръжният комитет, партийните комитети и организации водят целенасочена работа за засилване влиянието на социално-психологическите фактори, за създаване творческа атмосфера на работа. Има случаи, когато всички други условия за нормална работа на трудовия колектив са осигурени, но не се постига съответна производителност заради психологически бариери, породени от безпринципност, субективизъм, нарушено единство, груповщина.

За да се разгръща творческият потенциал на личността, да се разкрива нейната неповторима индивидуалност, всеки човек следва да намери в колектива среда, която осигурява неговото развитие, задоволява потребностите му и стимулира нови по-високи стремежи. Израстването на човека да се разбира и търси многопосочно. На нашия пленум ние анализирахме трудовия път на две героини на социалистическия труд — Анка Петрова и Маруся Тодорова, всеки по своему обаятелен и привлекателен като пример. Маруся Тодорова започна като тъкачка, изяви се като инженер, стопански и обществен ръководител от национален мащаб. Анка Петрова отбеляза върховите моменти на своята забележителна трудова дейност с признанието, което получи като два пъти герой на социалистическия труд, народен представител, член на бюрото на окръжния комитет на БКП.

Нашият окръг е богат с работнически фамилии, които свързват славата на рода с настоящето и бъдещето на родното предприятие. С гордост и уважение се произнасят имената на знатните строители братя Саздови, капитанските родове Генови, Дюлгерови, Сакъзови, корабостроителите Караиванови, Маневи, Данаилови и др. Тези хора на практика показват, че в своя завод, чрез своите другари в колектива се постига най-пълно съчетание на личните и обществените интереси.

Като свързваме проявите на социална активност с естествения стремеж на всеки човек за развитие и перспектива, не бива да се изпуска въпросът за мотивите на тази активност. Има случаи, когато обществено-икономическата активност на учащите се и участието им в комсомолските органи е свързано с бъдещи планове за по-добро устройване, за ползване на привилегии. Не са единици и тези, чиято активност е продиктувана не от обществено-значими мотиви и цели, а от лични кариеристични интереси и стремежи. Такава преднамерена активност може да се разграничава своевременно и да й се дава отпор.

Между социално-психологическите фактори сега е особено целесъобразно да обърнем внимание на обществената оценка на социалната активност като важен момент в нейното стимулиране. Замяната на партийните членски книжки, атестирането, определянето на работната заплата по новата форма на заплащане — всичко това налага да се осигури обективна, честна и принципна оценка на всеки човек. Тук всякакъв субективизъм, недооценка, злонамереност нанасят неповторими щети.

Тази широка гама от проблеми стои на вниманието на окръжния комитет сега, когато трябва конкретно да подходи към изпълнение на насоките и решенията на пленума.

— Каква практическа дейност комитетът програмира за повишаване ролята на партийните органи и организации за разгръщане социалната активност на трудещите се от Варненски окръг?

— Партийните комитети и организации в окръга имат опит в организирането и стимулирането на социалната активност. Основните ръководни кадри притежават и теоретическа подготовка и на практика владеят главните методи и форми, чрез които се поощряват изявите на новаторството и инициативата на работниците, селските труженици, специалистите. Под непосредственото ръководство на окръжната партийна организация в процеса на всестранните преобразования в окръга се родиха много почини и инициативи, които са израз на повишената социална съзнателност, творческия подход и новаторството на най-изтъкнатите представители на работническата класа. Голямо политическо въздействие имат поредицата от инициативи, подети съвместно с трудещите се от побратимената Одеска област, които се превърнаха в действен канал за пренасяне на съветския опит и високите критерии в производството, за популяризиране на съветския начин на живот и присъщата на съветския човек висока социална активност.

Активната позиция и ръководна роля на партийните органи и организации окръжният комитет на Партията сега вижда в следните **направления**, които на пленума бяха разработени като **конкретни задачи.**

Преди всичко да продължи целенасочената работа на окръжния комитет на БКП за **усъвършенстване партийното ръководство на икономиката.** Политическият подход към проблемите на икономиката да осигурява отговорност у стопанските кадри за морално-политическите последствия от организацията и управлението на стопанската дейност, с което комплексно се влияе върху творческите възможности на колективите. В тази дейност ние търсим мястото на някои традиционни форми, като разкриваме връзката им с проблема социална активност — организацията и ръководството на социалистическото съревнование, работата с челниците, рационализаторското движение.

Digitized by Google

Второто направление е свързано с **издигане ролята на идеологическата дейност като фактор за повишаване на социалната активност**. Основа за това е последователната работа, която се върши за преустройството на идеологическата дейност в духа на решенията на Февруарския пленум на ЦК на БКП (1974 г.), а сега с постановките на Националното съвещание от 1978 г. за още по-тясното ѝ свързване с актуалните проблеми на обществено-икономическото развитие. Затова се създава съответна пренастройка и на работата по мирогледното възпитание, по формирането на политическото съзнание и на повседневната агитационно-масова дейност.

Чрез формите на идеологическата работа трудещите се осъзнават и възприемат същността и реалното значение на конкретните задачи и определят своето отношение към тях. Когато се създаде вътрешна убеденост, и най-непреодолимите трудности отстъпват пред ентусиазма, волята, всеотдайността и амбицията на човека. Затова окръжният комитет настойчиво изисква от партийните комитети и ППО широко да разясняват целите и обществената значимост на всяка дейност, ясно и конкретно да поставят задачите, да разработват средствата, чрез които ще ги реализират.

Идеологическото въздействие в съвременните условия има за задача да увеличи своя принос за създаване на ново отношение към труда и социалистическата собственост, за укрепване на социалистическата дисциплина, за осъзнаване и засилване на личната отговорност.

Затова след пленума ще продължи работата по утвърждаване и усъвършенстване на социалистическия начин на живот, която след XI конгрес на БКП последователно провеждаме. Крайните изменения ние ще търсим в изграждането на вътрешен регулатор у всеки човек, който ще формира мотивите и поведението на личността и ще обуславя нейната социална реализация в духа на съвременните изисквания и критерии. И когато към другите фактори за идеологическо въздействие се прибавят самоконтролът и взискателността към собственото поведение, самокритичността и вътрешната неудовлетвореност, придобитото чувство за дълг и отговорност, тогава социалната активност на личността се превръща във вътрешна дълбоко осъзната потребност и главен източник за творческата изява на личността.

Окръжният комитет насочва идеологическата работа на партийните комитети и организации конкретно и определено да поемат своя дял в борбата с „малката правда", себеустройването, декларативността, бягството от отговорност и др. форми на асоциална активност. Това създава благоприятна обстановка, в която трудещите се чувстват в органическо единство правата и задълженията си и все по-дълбоко осъзнават, че всяко право поражда още по-големи отговорности и задължения.

В идеологическата дейност на всеки партиен орган и организация да се отчита влиянието на потребностите и интересите върху жизнената позиция на човека.

На основата на досегашния опит окръжният комитет насочва партийните комитети към системно изучаване промените, които настъпват в потребностите и интересите на хората, към усъвършенстване работата за тяхното формиране и обогатяване и прилагане на действен механизъм за задоволяването им. По този начин ще се създават допълнителни стимули за повишаване на социалната активност.

Равнището на социална активност в колективите е в пряка зависимост от състоянието на първичните партийни организации. Затова на този въпрос в материалите на пленума бе отделено специално място.

За да се изявят ППО като политически ръководители на колективите, в тях следва да има условия за творчески простор и инициатива, обстановка и атмосфера за пълна мобилизация на силите, за грижливо отглеждане и внедряване на новото. ППО могат успешно да водят колективите, когато всеки комунист е олицетворение на съзнателно отношение и висока отговорност към своята производствена и служебна работа, когато обществено-политическата активност е станала негова втора природа, когато комунистът излъчва богата духовна същност и високи нравствени добродетели. Неразривна връзка с целия колектив, непосредствено въздействие върху всеки човек, изучаване, формиране и извисяване на техните потребности и интереси — това сега е неотменна повеля и изискване към първичните партийни организации. От работата им зависи дали в колективите ще има място за пасивни и равнодушни, дали хората ще горят в работата или ще търсят спокойствие и собствено благополучие.

Висока социална активност на комунистите и целенасочена работа за равнение по комунистите — това е един от ефективните пътища, за издигане действеността на всеки колектив.

Партията и комунистите са движещата сила на нашия социален механизъм. От техния пример, от тяхната действеност зависят оборотите и ритъмът на работата на всички органи. От личния пример, компетентността, отговорността, единството между думи и дела и съвременния стил на мислене и работа зависи доверието на колективите към ръководните кадри, умението им да оглавят и поведат хората за изпълнение на задачите.

Окръжният комитет на Партията си поставя конкретни задачи за усъвършенстване ръководството и организацията на процеса за издигане равнището на социалната активност на нивото на съвременните изисквания. В тази насока ще се утвърждава все повече комплексният подход, ще се усъвършенстват системата за материал-

Digitized by Google

но и морално стимулиране на социалната активност, стилът и методите на работа на партийните, стопанските и административните органи.

Цялата тази дейност ще има за цел окръжната партийна организация да даде своя принос за решаването на „проблема за нарасналите отговорности и нарасналата роля на субективния фактор при реализацията на огромния за нашите мащаби икономически потенциал"[1], за превръщане в живота решенията на XI конгрес и Националната партийна конференция.

СЪБРАНИЕТО

На свой пленум общинският комитет на БКП във Варна обсъди проблема за партийното събрание като фактор за повишаване социалната активност на комунистите и трудещите се.

Какво сочи нашият опит?

Преди всичко в първичните организации сега се отделя повече внимание за предварителната подготовка на събранията. Много партийни бюра и секретари умеят правилно да съчетават местните проблеми с общопартийните задачи, да разграничават функциите и отговорностите, да осигуряват творческо приложение на ленинските принципи и норми на партиен живот. Те изучават потребностите на хората и насочват дейността на организациите в сполучливото им решаване. Това намира ярък израз в тематиката на събранията.

Хвърли ли се поглед върху работата на общинската партийна организация, ще се види, че на много места сполучливо се подбират и поставят пред комунистите актуалните и обществено значимите въпроси на партийно-политическата, стопанската и служебната дейност. По-системно се разглеждат проблемите на вътрешностопанската сметка, качеството на продукцията, реконструкцията и модернизацията на мощностите, културата на обслужването, усъвършенстването на учебно-възпитателния процес и др. В много квартални първични организации обект на постоянно внимание са интеграционните връзки с предприятията, съвместната работа със сдружените земеделци, с Отечествения фронт и ДКМС.

Данните сочат, че около 40 на сто от разгледаните проблеми се отнасят до партийното ръководство на икономиката, от 30 до 35 на сто са свързани с организационната и 16—20 на сто с идеологическата дейност. Очевидно в партийните събрания се обсъждат преди всичко политическата и организаторската работа на комунистите по изпълнението на задачите, които имат първостепенно значение за социално-икономическото развитие на трудовите колективи.

При определянето дневния ред повечето партийни бюра извършват широка политическа и организаторска работа. По редица проблеми се проучва мнението на комунистите, стават разговори с изтъкнати производственици и ръководители на низови звена, беседи в партийните групи. Препоръките и предложенията допринасят да се обогатява тематиката на събранията, да се повишава активността и отговорността на отделния комунист.

Не бихме могли да твърдим, че в тази насока всичко е в ред. Има партийни организации, които се занимават и с несъществени въпроси. В тях събранията преминават формално, не събуждат необходимия интерес и активност.

Причина за тези недостатъци е и липсата на предварително програмиране на целите, задачите и очакваните резултати. В не малки случаи, когато се обсъждат важни въпроси, те се поставят общо.

Утвърждава се тенденцията правилно и равномерно да се организират различните видове събрания, като 70 на сто от тях са с организационен характер. Чувствително се повиши ролята и на просветните събрания. Те успешно се използват не само като форма за постигането на определени познавателни и възпитателни цели, но и като фактор за разгръщане социалната активност на комунистите и трудещите се в реализирането на партийната политика. Определен напредък в тази насока имат първичните организации в Български морски флот, Пристанищен комплекс, завод „Черно море", кв. „Благой Касабов" и др.

Много партийни комитети и бюра проявяват творчески подход при подготовката и провеждането на събранията. Партийният комитет при окръжно управление на съобщенията например веднъж в годината организира събрание разговор с всички комунисти, които се трудят в неговата система. Там партийното и стопанското ръководство поставят въпроси, които ще се решават през дадения период. От своя страна комунистите отправят критични бележ-

[1] Т. Живков, Учение и труд, жизнерадост и дръзновение. Писмо до ЦК на ДКМС, Партиздат, 1978, с. 8.

Digitized by Google

ки, дават препоръки, изразяват болките си. Връщайки се по работните си места, те по-убедително разясняват пред колектива задачите, които ще трябва да се решават с дружни усилия.

Първичната организация при предачния цех на звено „Христо Ботев" към текстилния комбинат „Първи май" свиква събрание за самоотчет на млади комунисти в присъствието на техните поръчители. Предварително е възложено на тричленна комисия, която да проучи и формулира поръчения, които се връчват на младите партийни членове непосредствено след изслушването на самоотчета им.

В случая събранието постига няколко цели. От една страна, то спомага за израстването на младите комунисти, а от друга, по този начин се заангажирват повече хора както в подготовката, така и в самото му провеждане. Поръчителите също самооценяват своята работа по отношение на грижите, които полагат за своите доверенници.

Съществен момент в подготовката на партийните събрания е разработването на материалите, които ще се предоставят на вниманието на комунистите. Много бюра се стремят обективно да разкриват състоянието на нещата, аналитично да оценяват фактите и явленията, с по-голяма вещина да прилагат политическия подход към проблемите.

Разширява се практиката проучването на отделни проблеми да се възлага на работни групи и комисии, които са съставени от специалисти, стопански и обществени дейци, изтъкнати производственици, да се организират проверки, анкети, социологически изследвания, лични разговори и беседи с повече хора. През първото шестмесечие на 1978 година например първичната организация при машиностроителния цех на корабостроителния комбинат „Георги Димитров" е използвала осем работни групи. Този подход е характерен и за партийните организации в базата за развитие и внедряване в завод „Елпром", стопанска дирекция „Търговия на едро", Средно професионално техническо училище по електропромишленост, районно санаторно-курортно управление и други. В Обединени заводи и строителни материали и в железопътно строителство „Транстрой" като съавтори се привличат около 50 на сто от партийните членове.

Повечето партийни бюра предварително на свои заседания обсъждат разработките, внасят ги в партийните групи, на оперативки, при срещи с актива и едва тогава ги предоставят на събрания. Това помага да се повишава качеството на материалите, стимулира участието на комунистите в разисканията, предпазва от субективизъм в оценките и изводите, създават се предпоставки за по-голяма деловитост.

Наред с положителните страни налице са и съществени слабости. В материалите, които поднасят някои партийни бюра, липсва политически анализ, няма самокритичност, не се откроява мястото и приносът на отделните комунисти при изпълнението на задачите. Не винаги при подготовката на събранията се осигурява достатъчна предварителна информация за състоянието на работата, за настроението на хората, а понякога не достига опит и умение да се обобщи и използва най-същественото от нея. Някои решения се подготвят в последния момент, откъснати от съдържанието на доклада.

В кои по-главни направления насочваме работата по подготовката на материалите за партийните събрания?

Ударението се поставя задълбочено, критично и самокритично да се анализират ролята и влиянието на субективния фактор. При решаването на проблемите да се вниква в настъпилите изменения, в стила на ръководството, в ефекта от приложените форми и средства на работа.

Досегашният опит сочи, че е необходимо да се разширява кръгът на докладчиците, особено из средата на работниците и ръководните стопански дейци. По-голямо внимание изискват въпросите за информационното осигуряване на материалите, за тяхното техническо онагледяване.

Важно значение за подготовката на партийните събрания имат въпросите от технически характер — оповестяването, присъствието, мястото на провеждането, избор на ръководство, оформянето на документацията и други. При нас те се решават правилно. Има установени традиции. Много партийни бюра се стремят да разнообразяват формите на техническата организация.

Подготовката на партийните събрания до голяма степен предопределя резултатите, които ще се получат от разисканията по обсъжданите въпроси, и взетите решения. Ето защо сега актуално значение придобива задачата да се усъвършенстват планирането и организацията на този процес. Главна предпоставка за това е да се преустрои стилът на кадрите съобразно повишените критерии за ефективност и качество от всяка дейност, превръщането на организацията в лаборатория за положителния опит.

Равнището на партийните събрания, влиянието и въздействието им върху социалната активност на комунистите и трудещите се зависят много от грижите и мерките за разгръщането на демократизма и колективността в партийното ръководство, от спазването на ленинските принципи и норми на партиен живот.

В резултат на по-системния контрол, помощ и повишена взискателност към първичните организации значително се подобри редовността на провежданите партийни събрания. Процентът на организациите, които не винаги спазват член 47 от Устава на Партията, намаля от 7 на сто през 1971 година на по-малко от един процент през последните две години. Това засилва отговорността за състоянието на първичните организации, повишава ролята на събранията.

Един от показателите за нивото на пар-

Digitized by Google

тийното събрание е активното участие на комунистите в обсъждането на въпросите, в изработването на решенията и определянето на формите и средствата за практическото им реализиране. След Единадесетия партиен конгрес и особено след Юлския пленум на ЦК на БКП активността в партийните събрания чувствително нарасна. Процентът на изказващите се достигна средно 20—30 на сто, а в организациите с по-малък числен състав — 60—90 на сто. Наблюденията показват, че по-голяма активност се проявява при обсъждането на въпроси, които имат важно значение за развитието на икономиката, за подобряване организацията на труда, проблемите, които са свързани с основните социални интереси и потребностите на комунистите и трудовите колективи.

Най-активно участвуват в разискванията комунистите работници, като всеки втори изказал се е работник. Не случайно в типично работнически първичните организации, като при цех 5 на завода за корабно машиностроене „Стоян Павлов", Обединено комплексно производство—1 на Кораборемонтния завод, цех „Подготвителен" на звено „Христо Ботев" към текстилния комбинат „Първи май", Автогара — Варна и други, активността е значително по-висока в сравнение с тези при административно-управленческите звена.

Изводът е, че тази основна социална категория в състава на първичните партийни организации има определяща роля при формирането на тяхната политическа позиция и насоки на дейност. Потвърждава се правилността на партийната линия да се подобрява качественият състав на първичните организации чрез укрепването на работническото ядро в тях и увеличаването приема на млади и образовани работници.

При сегашните условия и степен на обществено развитие постигнатият ръст в активността на партийните събрания не ни задоволява. Неоспорим факт е, че в доста първични организации около 10—15 процента от комунистите обикновено не вземат участие в разискванията по обсъжданите въпроси. Това най-вече се отнася до партийните членове с по-малък партиен стаж (21 на сто) и с по-ниско образование (15 на сто). Причините се крият главно в слабостите на стила и подхода на партийните бюра, в тяхната индивидуална работа с хората. Така например 10—17 на сто от анкетираните комунисти обясняват пасивността си с това, че не са запознати с въпросите; 18 на сто ги считат за предварително решени, а 10 на сто, че няма да им се обърне внимание, ако вземат отношение. Поради притеснителност не се изказват 27 на сто от комунистите с основно образование.

Разбира се, най-верен показател на полезотворната работа и действеност на събранията са не толкова броят и кръгът на изказващите се, а характерът и съдържанието на самите изказвания.

Можем със задоволство да споделим, че през последните години градската партийна организация отбеляза качествен ръст в тази насока. Сега мнозинството от изказванията са по-конкретни и задълбочени, аналитични, принципни, целенасочени, проникнати от партийна загриженост за състоянието на работата, за изпълнението на задачите и решенията. С критичното си чувство за отговорност и непримиримост към слабостите те подбуждат към размисъл и творческо търсене, въздействуват мобилизиращо на колектива.

Изказванията на стопанските и административните ръководители имат принос за издигане нивото на партийните събрания. С аналитичния си характер, с подкрепата си на партийните бюра и комунистите те съдействуват за правилно становище и за приемането на ефективни решения по разглежданите въпроси. Компетентното мнение на стопанския деец, обективната оценка на работата, подсказваните идеи не само будят уважение у комунистите, но пораждат у тях стремеж за активна самоизява, за дейно участие в трудовата и обществената дейност.

Въпреки тези положителни моменти качеството на изказванията е един от основните нерешени проблеми за не малък брой събрания на първичните организации в града. Не рядко за тях са характерни общите фрази и самоцелното отношение към разглежданите въпроси, констативният подход.

Негативни по същество са изказванията, където подбудите са от тясноведомствени интереси, от стремеж да се защити собственият престиж. Подобен субективизъм е типичен за някои партийни организации, които са взаимно свързани с производствено, технологично и друго отношение звена — бригади, цехове, отдели, участъци, предприятия.

Макар и рядко, но има стопански и административни ръководители, които използват партийното събрание, за да поставят задачи, да поучават, вместо да самооценят своята дейност в живота на партийната организация. Срещат се и дейци, които впоследствие не подкрепят собствените си изказвания. Това обезверява комунистите, приучва ги към въздържаност и безразличие.

Какво се прави, за да се повишава активността на събранията и качеството на изказванията?

Необходимо е преди всичко непрекъснато да се разширява кръгът на изказващите се чрез последователно прилагане на диференциран подход към всеки комунист. В това отношение съществена помощ оказват разговорите във връзка със замяната на партийните членски книжки. Обръща се внимание активността в разискванията да се оценява не само с „процентния" измерител, а най-вече с индивидуалния обхват на комунистите и съдържателността на техните мисли. В по-големите организации предварително се беседва с комунистите, иска се тяхното мнение по въпросите, тъй

Digitized by Google

като не всички биха могли да изразят становището си на събранието.

Главен момент в партийното ръководство е вземането на решения, като необходимо условие за нормалното функциониране, развитие и самоусъвършенствуване на партийните органи и организации.

По-системните грижи на окръжния и общинския комитет, на партийните комитети до голяма степен помогнаха да се измени подходът на бюрата и първичните организации към тази важна страна на събранията. Сега от тях се приемат политически по-съдържателни, целенасочени, конкретни, ясни по смисъл, актуални и мобилизиращи решения.

В интерес на истината трябва да споделим, че в една част от партийните организации не се подхожда отговорно към подготовката и вземането на решения. Сериозни недостатъци има в тяхното текстово формулиране — не винаги се откроява политическият им характер, крайната им цел, не се определят сроковете, изпълнителите, формите и средствата за реализирането им.

Често пъти на събранията се обсъждат важни производствени, служебни или вътрешнопартийни проблеми. Желаният ефект обаче не се получава, защото не се предлагат и вземат действени решения. В механичния цех на текстилния комбинат „Първи май" например на партийно събрание се разглежда изпълнението на производствената програма на цеха през първото тримесечие на 1978 година. Докладът е аналитичен, критичен и самокритичен. Той създава условия за делови и творчески разговори. Изказват се 17 комунисти, които поставят редица въпроси, споделят интересни идеи, правят конкретни препоръки за подобряване на работата. Партийното бюро обаче предлага да се приемат общи и неясни решения, в които не са отразени и предложенията на комунистите. Пропиляно е ценно време, накърнен е авторитетът на един колектив, който неведнъж е доказал своята боеспособност.

Срещат се партийни организации като тази в механичния цех на комбината за двигатели с вътрешно горене „Васил Коларов", които по възлови въпроси на партийната и стопанската дейност превръщат събранията си в безплодна говорилня и не приемат решения. Естествено, там не би могло да се очаква и прелом в работата. С подобно отношение не се помага партийното ръководство да е действено и резултатно.

Досегашната практика на събранията показва и обратен ефект в случаите, когато се вземат добре подготвени, конкретни и правилни решения, но те не се изпълняват в срок и докрай.

Това се дължи на комплекс от субективни причини — незадоволителна политическа работа с хората: несистемен контрол и проверка на изпълнението; понижено чувство за лична и колективна отговорност и др.

Основна цел на партийното събрание е да пренесе чрез своите решения цялата политическа и организаторска работа на първичната организация сред широките трудови маси, да окаже пряко въздействие върху техния производствен, социален и духовен живот. Особено важно значение в този процес има равномерното възлагане на всеки комунист конкретни задачи.

Повечето партийни организации в града умело използват партийните поръчения, за да повишават авангардната роля и личния принос на комунистите при изпълнението на взетите решения. Расте броят на партийните членове, които са поели лични обещания и обязателства с производствен и обществен характер. Голяма част от тях се изявяват като първенци в труда, ударници, рационализатори, възпитатели на младите работници. Партийното поръчение разгръща социалната активност на комунистите и трудещите се, приучва ги да болеят за работата.

При сегашните условия обаче социалната активност на комуниста придобива качествено нови измерения. Основен критерий за нейната ефективност е стимулиращата му роля спрямо обкръжаващите го хора, по-зрялата степен на съзнателност и самоинициативност, практическите дела, с които влияе върху активността на другите трудещи се, на целия колектив.

Има първични организации, които не умеят да възлагат поръчения на ръководните кадри, на отделни комунисти и други активисти, които са пряко свързани с решенията на събранията. Така не се разкрива простор за колективно творчество, принизява се ролята и инициативата на обществените организации.

Анкетата показа, че преобладаващо място се отдели на „производствените" и служебните поръчения (общо 56 на сто срещу 26 на сто с партийно-организационен и 17 на сто с идеологически характер). Очевидно този подход не благоприятствува за подобряването на индивидуалната политическа и организаторска работа с хората, за тяхното по-активно привличане в разясняването и практическото реализиране на решенията, взети от партийните събрания.

Ефективно средство за стимулиране социалната активност на комунистите и трудещите се е способността на партийното събрание да упражнява системен, всеобхватен, колективен и демократичен контрол. Целенасочената контролна дейност се превръща в убедителен и възпитателен пример за трудовите колективи.

В това отношение общинската партийна организация отбелязва съществен напредък.

Според мнението на 55 на сто от анкетираните комунисти контролът, упражняван от партийните събрания, е напълно достатъчен и само 7 на сто посочват, че такъв изобщо няма.

Положително се изказват за неговата ефективност 25 на сто, 35 на сто го оценяват като ефективен „отчасти" и 7 на сто — като посредствен. Надделява мнението, че по-добър е контролът по отношение обществената дейност на комунистите.

Digitized by Google

В практиката на партийните събрания във Варна трайно се наложиха действени форми на колективен и индивидуален контрол, които допринасят за укрепването на дисциплината, за срочно изпълнение на задачите.

Мнозинството от партийните комитети и бюра сега по-редовно информират комунистите и трудещите се по актуалните проблеми на партийната политика и периодично се отчитат пред събранията за своята работа.

Като действена форма на отчет се утвърждават оценките на партийните бюра за политическата, организаторската и възпитателната работа на ръководните кадри и комунистите, по основните задачи на първичните организации. Този подход се превръща в съществен елемент на стила на много партийни бюра в туристически комплекс „Балкантурист", стопанска дирекция „Търговия" и други. На всяко поредно събрание те правят критичен преглед за изпълнението на решенията, на поръченията и препоръките на комунистите.

Често стопанските дейци докладват на партийни събрания по различни проблеми на производствената и административно-управленческата дейност. Това издига авторитета на партийния контрол и ръководната роля на първичната организация, оказва възпитателно въздействие върху комунистите и трудещите се.

В контролната дейност на партийните събрания са налице и определени недостатъци. В първичните организации при Обединени заводи за строителни материали, управление „Нефт и газ", Обединени автогари и други тя има в много случаи епизодичен и инцидентен характер, липсват и стройност и системност. Самоотчетите на комунистите не се прилагат и във всички партийни организации. Недостатъчно популярна е тази форма в кварталите и в строителството.

Безспорно е, че са наложителни още подействени мерки от страна на общинския комитет на БКП и останалите партийни комитети в града, за да се издигне контролната дейност на партийните събрания на равнището на съвременните задачи и изисквания.

Заслужено внимание партийните комитети и организации отделят на критичните бележки, препоръките и предложенията на комунистите и трудещите се, направени на закритите и откритите партийни събрания. За проучването и решаването им се възлагат конкретни задачи и поръчения на отделни ръководни дейци и специалисти. От държавните, обществените и административно-стопанските органи се изисква да осигуряват аргументиран и компетентен обратен отговор за предприетите мерки.

В редица първични организации обаче работата с критичните бележки от събранията не е организирана добре. Често пъти на сигналите и препоръките не се реагира обективно и в срок, а понякога те се премълчават и омаловажават. Съществен недостатък е неефективната обратна информация за тяхната съдба.

Най-точен критерий за ефективността на партийните събрания в повишаване на социалната активност са постигнатите практически резултати.

Практиката показва, че мнозинството от събранията в градската партийна организация се подготвят добре и преминават на високо равнище. Това се отразява благоприятно на боеспособността на първичните организации, на тяхната мобилизираща роля и обществено влияние.

Бюрата на първичните организации играят съществена роля за повишаване равнището на партийните събрания. Нашият опит показва, че на много места те компетентно се справят с този въпрос. Стремят се да обогатяват и усъвършенстват нивото на събранията съобразно конкретните условия, въз основа на собствения и чужд опит.

Партийното бюро при „Курортно строителство" към Строително-монтажния комбинат — Варна, със секретар Борис Давидков например от две години поддържа близки връзки с Междуокръжната партийна школа. С нейна помощ системно и последователно работи по проблемите на партийното събрание. Експериментират се нови форми, използват се технически средства, привличат се широк кръг комунисти в подготовката и провеждането им. Всичко това допринася да ги прави интересни, съдържателни, ефективни. От тях всеки комунист излиза с повишено самочувствие, душевно обогатен, импулсиран за нови творчески дела.

Със свой специфичен почерк се отличават и събранията, организирани от партийните бюра на първичните организации при предачния цех на звено „Христо Ботев" със секретар Пенка Митева, К—1 при корабостроителен комбинат „Георги Димитров" със секретар Христо Цветков и др.

Съществен принос за положителните изменения в подготовката и провеждането на партийните събрания имат партийните комитети. В тяхната дейност се утвърди практиката периодично да разглеждат работата на отделни организации в тази насока, да организират проверки, проучвания, анкети, да оказват методическа помощ чрез кабинетите по партийно-организационните въпроси.

Общинският комитет на БКП осъществява комплекс от мерки за издигане равнището на партийните събрания и ефективно управление и регулиране на свойствените им процеси. Полезни и резултатни се оказаха такива форми и средства като: системната информация за подготовката и провеждането на събранията; активното участие в тяхната работа на членовете на бюрото и работниците на общинския комитет на БКП и най-отговорните държавни, стопански и обществени дейци в града; срещите на ръководните кадри с трудови колективи, които стават всеки месец; периодичното обучение на партийния актив и други. Те помагат да се разкриват най-ха-

Digitized by Google

рактерните явления и тенденции в развитието на вътрешнопартийния живот, да се утвърждава положителното, да се отстраняват недостатъците в стила и методите на партийните органи, да се разширяват контактите на общинския комитет на БКП с партийните бюра и организации, с комунистите и с трудещите се.

След Десетия конгрес ЦК на БКП разработи редица важни проблеми, които са свързани с живота и дейността на партийните организации. Те оказаха голямо влияние за развитието, укрепването и реализирането им като ръководни политически ядра на трудовите колективи. Тези грижи на Централния комитет на БКП и неговия първи секретар др. Тодор Живков намериха още по-ярък израз в решенията на Единадесетия партиен конгрес, Юлския пленум на ЦК на Партията, Националната партийна конференция, в писмата, обръщенията и мероприятията на Секретариата на ЦК на БКП от последните две години. Произтичащите от тях високи изисквания за преустройство на политическата и организаторската работа с трудещите се, на стила и подхода в партийното ръководство на икономиката, за утвърждаването на социалистическия начин на живот са оня верен ориентир, от който сега общинската партийна организация се ръководи в своята всекидневна дейност.

Ние виждаме главните партийни повели на сегашния етап в претворяване на стратегическия девиз за ефективност и качество от всяка дейност; усъвършенствуване на плановото ръководство на икономиката и социалистическата организация на труда; по-нататъшното формиране и развитие на социалистическата личност; активна и пълноценна изява на първичните партийни организации като непосредствени политически щабове на трудовите колективи.

Тези сложни и отговорни задачи, процесите, които се развиват в Партията и обществото, предявяват все по-високи изисквания за издигане ролята и засилване въздействието на партийното събрание като висш ръководен орган на първичната организация.

Всичко това задължава общинската партийна организация да насочи усилията си към следните по-важни направления:

— непрекъснато и последователно да се усъвършенствува организацията и повишава равнището на партийните събрания във всички етапи на тяхната подготовка и провеждане;

— по-нататък да се утвърждава и разширява колективността в подготовката на събранията, активно и равномерно да се включват повече комунисти с конкретни задачи;

— да се повишава критерият за съдържателната страна на тематиката — преодоляване на нейната едностранчивост и самоцелност; тясното ѝ обвързване с най-актуалните социало-икономически, политически и идеологически задачи на трудовите колективи;

— ясно да се формулират решенията и умело да се обвързват с политически форми и средства;

— по-системни грижи да се полагат за редовността и равнището на подготовката и осъществяването на откритите партийни събрания;

— по-конкретно и целенасочено да се изучава, обобщава и масово прилага в практиката положителният опит в подготовката и провеждането на събранията.

Ние вярваме, че мислите, идеите, препоръките и обективните критични бележки, споделени на състоялия се пленум, и взетите от него решения ще допринесат за практическото преустройство на подхода в подготовката и провеждането на партийните събрания, за повишаването на тяхната действеност и ефективност, на ролята им непрекъснато да се разгръща и нараства социалната активност на варненските комунисти и трудещи се.

Никола СТОЙЧЕВ
секретар на общинския комитет
на БКП — Варна

Digitized by Google

ДЕЛА И РАЗМИШЛЕНИЯ ПО КОМСОМОЛСКИТЕ ПРОБЛЕМИ В МИНИСТЕРСТВАТА

Имахме случай срещата ни в едно министерство да стане в кабинета на зам.-министър. Тя се ръководеше от високо отговорния стопански деец, който и разказваше за извършеното по Писмото, и го оценяваше. По същество даваше указания за бъдещата работа и на партийния комитет, и на партийната организация, на обществените организации.

В Министерството на машиностроенето разговора поведе секретарят на партийния комитет Николай Кинчев.

— Непосредствено след излизането на Писмото на др. Тодор Живков и Решението на Политбюро на ЦК на Партията във връзка с него — заговори той — проведохме разширено заседание на учрежденския партиен комитет с участието на всички партийни секретари и директорите на различните дирекции. С едно от решенията задължихме стопанското ръководство на министерството да разработи в определен срок свои конкретни мероприятия за преустройство — в духа на изискванията на Писмото — на работата му с комсомолците и цялата младеж от отрасъла. Такова бе изискването ни и към комсомолската и профсъюзната организация, към различните дружества, секции, клубове... Особено място отредихме на Съвета за техническо и научно творчество на младежта, тъй като той е един своеобразен център, в който фокусират правилният подход и действия на различните фактори: и на административно-стопанската дирекция „Финансиране, кредитиране", и на плановите служби, и на обществените организации...

По този начин под ръководството на учрежденския партиен комитет е било осигурено Писмото да стане предмет на оживени разговори, коментари във всички звена на ръководния стопански център на отрасъла. Да се разбере, че **не става дума за някаква кампания, а за изпълнението на дългосрочна партийна, обществено-политическа, държавна, стопанска програма.**

Комсомолското дружество в министерството се е включило във всемладежкия разговор „Писмото на др. Тодор Живков — писмо до мен". Неговото обсъждане се е превърнало в трибуна за дълга и отговорността пред Партията и обществото на всеки един от младите специалисти в министерството.

На събранията на първичните партийни организации е направен опит за практически изводи, да се извлекат съответните поуки от досе-

Digitized by Google

гашното състояние на нещата, да се очертаят задачите, които без губене на време да се превръщат в конкретни действия, в ежедневна делова работа. Комунистите са поставили въпроса, че решаващото ще бъде учрежденският партиен комитет да осъществява не на думи, а на дело такова политическо ръководство, та **да не остане нито едно звено от системата на министерството, което да не определи своята отговорност, да не очертае своите конкретни действия.**

Разбира се, и досега е създадена значителна материална база. Въпросът е, не щедро, та дори без достатъчна пресметливост да се отпускат нови средства, нови капиталовложения, за да се докаже правилно разбиране на животрептящите проблеми в Писмото. Не. Преди всичко големият проблем сега е да се проявява инициатива за най-рационално използване на тази база. **Не количественият подход, самоцелният стремеж за умножаване броя на клубовете, самодейните звена, спортните съоръжения... да бъде критерий за новия подход, а преди всичко цялата дейност да се насити с интересни форми и богато съдържание.** Да се разкрият и бързо отстранят причините за формализма, самоцелността. Да се види в кои случаи тясноведомственият подход сковава инициативата. Да се осигурят необходимите субективни условия и предпоставки, за да се гони сивотата, посредствеността, които намират място в живота на редица комсомолски дружества. И в диалектическо единство с това все по-активно да се привличат самите младежи в изпълнение решенията на XI конгрес на БКП и на Националната партийна конференция. Все по-широко да се утвърждава демократизмът, да се разкриват по-пълно творчеството и инициативата, способностите и дарованията на младите специалисти и работници.

След като компетентно били определени новите задачи, ръководствата на различните звена в министерството и всички останали фактори разработили един първоначален вариант на своите мероприятия. По-нататък на основата на тях е изготвена **комплексната програма на министерството** за изпълнение на поставените в Писмото изисквания и критерии за многостранна и високоефективна подготовка и социална реализация на младежта.

В структурно отношение програмата на министерството е изградена в съответствие с Решението на Политбюро на ЦК на БКП от 18 юли 1978 г. Основните направления на сегашния етап са отразени в следните раздели: Подготовка и реализация на младежта в живота и труда; Издигане трудовото възпитание и организационната култура на младия човек до равнището на съвременните изисквания; Образование и професионална подготовка; Техническо и научно творчество; Идейно-политическо и нравствено възпитание; Физическо възпитание; Социалистически начин на живот на младежта; Семейно възпитание и работа с младото семейство, а също така за вътрешноорганизационния живот и ръководството на комсомолската дейност, за научноизследователската работа на младежта и Комсомола.

На цели 16 страници са разположени мероприятията на Министерството на машиностроенето. И не бе възможно всеки един на срещата ни в партийния комитет да изложи обстойно виждания си по съдържанието им, да разкаже за своите задължения. Когато разговорът ни течеше по тази програма, когато всеки един анализираше, всичко бе ясно — тя е богата на идеи, целите са ясно очертани, отговорниците — посочени. Но правилно тези най-отговорни хора за нейното осъществяване забелязаха, че това трябва да се счита само като един успешен начален етап на работата в това отношение. И нещо повече — **всичко ще си остане само добро пожелание, ако нейното изпълнение не се превърне в процес, ако не стане сърцевина на целокупната дейност по усъвършенстването на социалистическата организация на**

Digitized by Google

труда. Тя да бъде широко обсъдена от всяко едно звено в системата на министерството. Буквално всеки един да разбере своето място в нейното провеждане, да прецени какви средства, каква помощ, какво взаимодействие ще му са необходими. Следващият важен, решаващ момент е всички тези идеи, предложения, искания да се обобщят и да се отиде към конкретизиране на програмата. Защото големият сбор от мероприятия, включен на сегашния етап в нея, са стояли като идеи, цели и задачи и преди. За тях е много говорено, подемани са различни инициативи, но те не са напълно осъществявани. Не са достигали до сърцето на всеки комсомолец, не са обхващали цялата младеж. В някои случаи са добивали характер на представителност. Тук сега въпросът е не само до събиране и писмено съвместяване на различните предложения, а до създаване на подходяща организация, до изясняване на всяка бъдеща стъпка по време, начин и място.

Сега със заповед на министъра е определено: „НАРЕЖДАМ цялостната дейност по контрола, координацията и изпълнението на мероприятията на министерството във връзка с Решението на Политбюро на Централния комитет на БКП да се извършва от Съвета за техническо и научно творчество за младежта при Министерството на машиностроенето. За персонален отговорник определям секретаря на Съвета за техническо и научно творчество на младежта др. Гено Недялков Генов, който да следи за изпълнението на основните направления на работата на младежта и Комсомола, да осъществява връзката между министерството и стопанските организации, от една страна, и машиностроенето, Комитета за наука, технически прогрес и висше образование, Централния комитет на Комсомола, от друга.“ Определен е и заместник-министър, който ще отговаря за изпълнението на новите отговорни задачи. Това е хубаво. Но все пак **не може да се счита, че е намерена, създадена и вече изградена най-рационалната динамична действена структура. Че е изкована веригата на практическата обвръзка на управленческото взаимодействие, на плановото, финансовото осигуряване изпълнението на мероприятията.** И съвършено правилно Йосиф Ешкенази сподели:

— Когато правим мултипликационни разработки, всичко изчисляваме, пресмятаме, включваме в определени раздели на плана. Това сега е от жизнена необходимост да стане и за мероприятията по Писмото. Необходимо е те да станат същност на някакъв раздел от плана — и по реализацията например на младите специалисти, и по строителството, квалификацията, многостранните идеи и инициативи по челния опит... Не постигнем ли това, всичко ще е низ от пожелания.

* * *

Заслужава внимание срещата ни в Министерството на леката промишленост. Присъствуваха секретарят на партийния комитет Георги Наков, заместник-министърът Лиляна Василева, секретарят на комсомолското дружество, директори на управления. Фактически това беше „комсомолският щаб“, хората, които са взели активно участие при съставяне на програмата.

Богатство от идеи. Това беше основният извод от срещата. Стремежът е бил множеството от проблеми, които съдържа Писмото, да се пречупят през конкретните условия и се намерят най-късите пътища за тяхното решаване. Отдавна е изминал етапът, когато всички документи, отнасящи се до младежта, са били адресирани до секретаря на комсомолското дружество в министерството. Адресът вече е известен. Задачите за реализиране на младото поколение са станали грижа за

Digitized by Google

гашното състояние на нещата, да се очертаят задачите, които без губене на време да се превръщат в конкретни действия, в ежедневна делова работа. Комунистите са поставили въпроса, че решаващото ще бъде учрежденският партиен комитет да осъществява не на думи, а на дело такова политическо ръководство, та **да не остане нито едно звено от системата на министерството, което да не определи своята отговорност, да не очертае своите конкретни действия.**

Разбира се, и досега е създадена значителна материална база. Въпросът е, не щедро, та дори без достатъчна пресметливост да се отпускат нови средства, нови капиталовложения, за да се докаже правилно разбиране на животрептящите проблеми в Писмото. Не. Преди всичко големият проблем сега е да се проявява инициатива за най-рационално използване на тази база. **Не количественият подход, самоцелният стремеж за умножаване броя на клубовете, самодейните звена, спортните съоръжения... да бъде критерий за новия подход, а преди всичко цялата дейност да се насити с интересни форми и богато съдържание.** Да се разкрият и бързо отстранят причините за формализма, самоцелността. Да се види в кои случаи тясноведомственият подход сковава инициативата. Да се осигурят необходимите субективни условия и предпоставки, за да се гони сивотата, посредствеността, които намират място в живота на редица комсомолски дружества. И в диалектическо единство с това все по-активно да се привличат самите младежи в изпълнение решенията на XI конгрес на БКП и на Националната партийна конференция. Все по-широко да се утвърждава демократизмът, да се разкриват по-пълно творчеството и инициативата, способностите и дарованията на младите специалисти и работници.

След като компетентно били определени новите задачи, ръководствата на различните звена в министерството и всички останали фактори разработили един първоначален вариант на своите мероприятия. По-нататък на основата на тях е изготвена **комплексната програма на министерството** за изпълнение на поставените в Писмото изисквания и критерии за многостранна и високоефективна подготовка и социална реализация на младежта.

В структурно отношение програмата на министерството е изградена в съответствие с Решението на Политбюро на ЦК на БКП от 18 юли 1978 г. Основните направления на сегашния етап са отразени в следните раздели: Подготовка и реализация на младежта в живота и труда; Издигане трудовото възпитание и организационната култура на младия човек до равнището на съвременните изисквания; Образование и професионална подготовка; Техническо и научно творчество; Идейно-политическо и нравствено възпитание; Физическо възпитание; Социалистически начин на живот на младежта; Семейно възпитание и работа с младото семейство, а също така за вътрешноорганизационния живот и ръководството на комсомолската дейност, за научноизследователската работа на младежта и Комсомола.

На цели 16 страници са разположени мероприятията на Министерството на машиностроенето. И не бе възможно всеки един на срещата ни в партийния комитет да изложи обстойно виждания си по съдържанието им, да разкаже за своите задължения. Когато разговорът ни течеше по тази програма, когато всеки един анализираше, всичко бе ясно — тя е богата на идеи, целите са ясно очертани, отговорниците — посочени. Но правилно тези най-отговорни хора за нейното осъществяване забелязаха, че това трябва да се счита само като един успешен начален етап на работата в това отношение. И нещо повече — **всичко ще си остане само добро пожелание, ако нейното изпълнение не се превърне в процес, ако не стане сърцевина на целокупната дейност по усъвършенстването на социалистическата организация на**

Digitized by Google

труда. Тя да бъде широко обсъдена от всяко едно звено в системата на министерството. Буквално всеки един да разбере своето място в нейното провеждане, да прецени какви средства, каква помощ, какво взаимодействие ще му са необходими. Следващият важен, решаващ момент е всички тези идеи, предложения, искания да се обобщят и да се отиде към конкретизиране на програмата. Защото големият сбор от мероприятия, включен на сегашния етап в нея, са стояли като идеи, цели и задачи и преди. За тях е много говорено, подемани са различни инициативи, но те не са напълно осъществявани. Не са достигали до сърцето на всеки комсомолец, не са обхващали цялата младеж. В някои случаи са добивали характер на представителност. Тук сега въпросът е не само до събиране и писмено съвместяване на различните предложения, а до създаване на подходяща организация, до изясняване на всяка бъдеща стъпка по време, начин и място.

Сега със заповед на министъра е определено: „НАРЕЖДАМ цялостната дейност по контрола, координацията и изпълнението на мероприятията на министерството във връзка с Решението на Политбюро на Централния комитет на БКП да се извършва от Съвета за техническо и научно творчество за младежта при Министерството на машиностроенето. За персонален отговорник определям секретаря на Съвета за техническо и научно творчество на младежта др. Гено Недялков Генов, който да следи за изпълнението на основните направления на работата на младежта и Комсомола, да осъществява връзката между министерството и стопанските организации, от една страна, и машиностроенето, Комитета за наука, технически прогрес и висше образование, Централния комитет на Комсомола, от друга.“ Определен е и заместник-министър, който ще отговаря за изпълнението на новите отговорни задачи. Това е хубаво. Но все пак **не може да се счита, че е намерена, създадена и вече изградена най-рационалната динамична действена структура. Че е изкована веригата на практическата обвръзка на управленческото взаимодействие, на плановото, финансовото осигуряване изпълнението на мероприятията.** И съвършено правилно Йосиф Ешкенази сподели:

— Когато правим мултипликационни разработки, всичко изчисляваме, пресмятаме, включваме в определени раздели на плана. Това сега е от жизнена необходимост да стане и за мероприятията по Писмото. Необходимо е те да станат същност на някакъв раздел от плана — и по реализацията например на младите специалисти, и по строителството, квалификацията, многостранните идеи и инициативи по челния опит... Не постигнем ли това, всичко ще е низ от пожелания.

* * *

Заслужава внимание срещата ни в Министерството на леката промишленост. Присъствуваха секретарят на партийния комитет Георги Наков, заместник-министърът Лиляна Василева, секретарят на комсомолското дружество, директори на управления. Фактически това беше „комсомолският щаб“, хората, които са взели активно участие при съставяне на програмата.

Богатство от идеи. Това беше основният извод от срещата. Стремежът е бил множеството от проблеми, които съдържа Писмото, да се пречупят през конкретните условия и се намерят най-късите пътища за тяхното решаване. Отдавна е изминал етапът, когато всички документи, отнасящи се до младежта, са били адресирани до секретаря на комсомолското дружество в министерството. Адресът вече е известен. Задачите за реализиране на младото поколение са станали грижа за

Digitized by Google

целия колектив. Разбира се, това съвсем не означава, че всичко се извършва без комсомолското дружество. Младите хора най-добре чувстват духа на Писмото и дават съществен принос за съставяне на програмата.

— По време на разработването на мероприятията — сподели Лиляна Василева — **проблемите за Комсомола и младежта в министерството придобиха цялостен и организиран характер.** Досега те се решаваха до голяма степен стихийно, разпокъсано от различните направления. Комисията, определена да състави програмата, имаше възможност, като използва богатите идеи в Писмото, да прецени каква трябва да бъде генералната политика по въпросите на младежта. Вниманието се съсредоточи към тези проблеми, които ще разрешат максимално най-много задачи, свързани с младото поколение, което в нашия отрасъл е 40 процента от работната сила. Как да се осигури неговата пълна трудова, физическа, психическа... реализация? Естествено това няма да стане само с настоящата програма. В практиката тя ще се доусъвършенствува и дообогатява. Трябва да добавя, че тя не е плод само на умувания в министерството. Най-напред се проучиха нещата в подразделенията и след това се обобщиха за целия отрасъл.

Действително в подхода към Комсомола и младежта са настъпили сериозни изменения.

Основателно **по-голямата част от решенията засягат трудовата реализация на младежта.** Съвсем правилно широко място е отделено на учебните заведения. Неоспорим факт е, че процесът на трудовата реализация започва далеч преди младият човек да застане на работното си място. Освен това почти цялата работна ръка на леката промишленост идва от специализираните средни и висши учебни заведения. Уместно е да се посочи тясната връзка на Министерството на леката промишленост с Министерството на народната просвета за съгласуване и координиране на работата в учебните заведения, които подготвят съответните кадри. Предварителното взаимодействие между двете министерства е отразено в редица перспективни решения, намерили място в техните програми.

Училището — цех № 1 на завода! Това е девизът, който направлява практическите действия на министерството от редица години. Сега тази инициатива се доразвива и обогатява. Целта е: техникумите и специалните училища към предприятията на леката промишленост да спомагат по-пълно да се овладява избраната професия; още в училището учениците да се запознават с постиженията на научно-техническата революция и широко да се разгръща младежкото научно-техническо творчество; да се формират трудови навици, знания и умения за усъвършенствуване на социалистическата организация на труда, за съзнателна дисциплина; да се създава нагласа за участието на младежите в управлението на производството...

Особено надежди се възлагат на изградения към министерството **съвет на директорите на училищата,** който координира учебно-възпитателната дейност. По негова инициатива се провеждат обучения на преподавателите по най-новите технически постижения в съответния отрасъл. Учители и ученици се запознават с най-съвременните машини и съоръжения, с най-модерните технологии. Също по инициатива на този съвет в Сливен редовно се провеждат срещи с директорите на предприятията, които ползват кадрите на учебните заведения.

За укрепване на перспективната връзка училище—завод в програмата на леката промишленост е отделено най-много място. Основният замисъл е по-бързо да се намалява разликата между ученик и работник. Преминаването от ученическата скамейка към работното място да става все по-естествено, по-резултатно. Първенците в училището трябва

Digitized by Google

да бъдат след това първенци в производството. Челниците да се подготвят още в училището. За тази цел в програмата е записано решение: „По преценка на училищните и стопанските ръководства учениците по време на производствената практика да се включат в школата за изучаване на челния опит". Не без основание се посочи фактът, че един ученик от текстилния техникум във Враца е станал „Отличник на Министерството на леката промишленост". Оказва се, че той е потомък на фамилия текстилци. Подготовката за неговата реализация в живота е започнала от ранно детство.

В отделен раздел от програмата се предвиждат мерки още за: подобряване на педагогическата подготовка на работниците майстори; план за обучението на учителите по производствената практика; мерки за повишаване образованието на младите работници; конкурси за „Най-добър млад майстор", „Най-добър работник между учениците".

Всеки младеж — активен участник в научно-техническото творчество! Тази цел преследват редица мерки на министерството, които се базират на сравнително добрия положителен опит от досегашната работа. Предвидено е да се отпускат допълнителни финансови средства за изграждане на нови клубове по ТНТМ, за разширяване участието на младежите в рационализаторското движение.

Когато оценяваме действията и насоките на работата по Писмото, следва да се ръководим от високите критерии, поставени в него за работата с младежта: „Това, което вчера ни задоволяваше, днес вече е недостатъчно, а утре е изоставане"... „Всеки поотделно и всички заедно трябва да си изясним конкретно и точно какво ново трябва да се вложи в съдържанието, в самата основа на нашата работа, в подхода към младото поколение"[1].

В настоящия момент ние не можем да си служим с други критерии. Точно това ще покаже най-точно дали има промени в стила, в начина на мислене. В този смисъл **към разработката на министерството могат с основание да се предявят редица допълнителни изисквания.**

В програмния документ не се чувствува пълно централният въпрос, поставен в Писмото на др. Тодор Живков: **„Новото и главното е да се създадат всички необходими условия за многостранната реализация на младите хора** — реализация трудова, реализация духовна, реализация обществено-политическа, реализация физическа и т. н."[2]. Общото впечатление е, че повечето от мерките са в посока как младите хора да бъдат по-пълноценни участници в производствения процес. Съвсем бегло се засягат другите видове реализация на младежта. Трудно се разбира каква е политиката на министерството, например по участието на Комсомола и младежта в управлението на производството, в усъвършенстването на социалистическата организация на труда. **Не се виждат диалектическата връзка и социалните предпоставки за трудовата, духовната и физическата реализация на младежта.** Става дума за действията, механизмите, които ще доведат до практическото изпълнение на постановката в Писмото: „Участието на младежта в социалистическото строителство никога не е било чисто икономическо, то винаги е имало по-широк обществен характер, водело е до съществени социални резултати"[3]. Действително в разговора ръководителите на министерството с тревога говориха по тези въпроси. Но време е тази постановка да се облече в съответни решения, в съответни механизми, които да осигурят претворяването им в живота на младото поколение. Например в Писмото се посочва, че стопанските ръковод-

[1] Т. Живков, Писмо до ЦК на ДКМС, с. 16—17.
[2] Т. Живков, Писмо до ЦК на ДКМС, с. 29.
[3] Т. Живков, Писмо до ЦК на ДКМС, с. 62.

Digitized by Google

целия колектив. Разбира се, това съвсем не означава, че всичко се извършва без комсомолското дружество. Младите хора най-добре чувстват духа на Писмото и дават съществен принос за съставяне на програмата.

— По време на разработването на мероприятията — сподели Лиляна Василева — **проблемите за Комсомола и младежта в министерството придобиха цялостен и организиран характер.** Досега те се решаваха до голяма степен стихийно, разпокъсано от различните направления. Комисията, определена да състави програмата, имаше възможност, като използва богатите идеи в Писмото, да прецени каква трябва да бъде генералната политика по въпросите на младежта. Вниманието се съсредоточи към тези проблеми, които ще разрешат максимално най-много задачи, свързани с младото поколение, което в нашия отрасъл е 40 процента от работната сила. Как да се осигури неговата пълна трудова, физическа, психическа... реализация? Естествено това няма да стане само с настоящата програма. В практиката тя ще се доусъвършенствува и дообогатява. Трябва да добавя, че тя не е плод само на умувания в министерството. Най-напред се проучиха нещата в подразделенията и след това се обобщиха за целия отрасъл.

Действително в подхода към Комсомола и младежта са настъпили сериозни изменения.

Основателно **по-голямата част от решенията засягат трудовата реализация на младежта.** Съвсем правилно широко място е отделено на учебните заведения. Неоспорим факт е, че процесът на трудовата реализация започва далеч преди младият човек да застане на работното си място. Освен това почти цялата работна ръка на леката промишленост идва от специализираните средни и висши учебни заведения. Уместно е да се посочи тясната връзка на Министерството на леката промишленост с Министерството на народната просвета за съгласуване и координиране на работата в учебните заведения, които подготвят съответните кадри. Предварителното взаимодействие между двете министерства е отразено в редица перспективни решения, намерили място в техните програми.

Училището — цех № 1 на завода! Това е девизът, който направлява практическите действия на министерството от редица години. Сега тази инициатива се доразвива и обогатява. Целта е: техникумите и специалните училища към предприятията на леката промишленост да спомагат по-пълно да се овладява избраната професия; още в училището учениците да се запознават с постиженията на научно-техническата революция и широко да се разгръща младежкото научно-техническо творчество; да се формират трудови навици, знания и умения за усъвършенствуване на социалистическата организация на труда, за съзнателна дисциплина; да се създава нагласа за участието на младежите в управлението на производството...

Особено надежди се възлагат на изградения към министерството **съвет на директорите на училищата,** който координира учебно-възпитателната дейност. По негова инициатива се провеждат обучения на преподавателите по най-новите технически постижения в съответния отрасъл. Учители и ученици се запознават с най-съвременните машини и съоръжения, с най-модерните технологии. Също по инициатива на този съвет в Сливен редовно се провеждат срещи с директорите на предприятията, които ползват кадрите на учебните заведения.

За укрепване на перспективната връзка училище—завод в програмата на леката промишленост е отделено най-много място. Основният замисъл е по-бързо да се намалява разликата между ученик и работник. Преминаването от ученическата скамейка към работното място да става все по-естествено, по-резултатно. Първенците в училището трябва

Digitized by Google

да бъдат след това първенци в производството. Челниците да се подготвят още в училището. За тази цел в програмата е записано решение: „По преценка на училищните и стопанските ръководства учениците по време на производствената практика да се включат в школата за изучаване на челния опит". Не без основание се посочи фактът, че един ученик от текстилния техникум във Враца е станал „Отличник на Министерството на леката промишленост". Оказва се, че той е потомък на фамилия текстилци. Подготовката за неговата реализация в живота е започнала от ранно детство.

В отделен раздел от програмата се предвиждат мерки още за: подобряване на педагогическата подготовка на работниците майстори; план за обучението на учителите по производствената практика; мерки за повишаване образованието на младите работници; конкурси за „Най-добър млад майстор", „Най-добър работник между учениците".

Всеки младеж — активен участник в научно-техническото творчество! Тази цел преследват редица мерки на министерството, които се базират на сравнително добрия положителен опит от досегашната работа. Предвидено е да се отпускат допълнителни финансови средства за изграждане на нови клубове по ТНТМ, за разширяване участието на младежите в рационализаторското движение.

Когато оценяваме действията и насоките на работата по Писмото, следва да се ръководим от високите критерии, поставени в него за работата с младежта: „Това, което вчера ни задоволяваше, днес вече е недостатъчно, а утре е изоставане"... „Всеки поотделно и всички заедно трябва да си изясним конкретно и точно какво ново трябва да се вложи в съдържанието, в самата основа на нашата работа, в подхода към младото поколение"[1].

В настоящия момент ние не можем да си служим с други критерии. Точно това ще покаже най-точно дали има промени в стила, в начина на мислене. В този смисъл **към разработката на министерството могат с основание да се предявят редица допълнителни изисквания.**

В програмния документ не се чувствува пълно централният въпрос, поставен в Писмото на др. Тодор Живков: **„Новото и главното е да се създадат всички необходими условия за многостранната реализация на младите хора** — реализация трудова, реализация духовна, реализация обществено-политическа, реализация физическа и т. н."[2]. Общото впечатление е, че повечето от мерките са в посока как младите хора да бъдат по-пълноценни участници в производствения процес. Съвсем бегло се засягат другите видове реализация на младежта. Трудно се разбира каква е политиката на министерството, например по участието на Комсомола и младежта в управлението на производството, в усъвършенстването на социалистическата организация на труда. **Не се виждат диалектическата връзка и социалните предпоставки за трудовата, духовната и физическата реализация на младежта.** Става дума за действията, механизмите, които ще доведат до практическото изпълнение на постановката в Писмото: „Участието на младежта в социалистическото строителство никога не е било чисто икономическо, то винаги е имало по-широк обществен характер, водело е до съществени социални резултати"[3]. Действително в разговора ръководителите на министерството с тревога говориха по тези въпроси. Но време е тази постановка да се облече в съответни решения, в съответни механизми, които да осигурят претворяването им в живота на младото поколение. Например в Писмото се посочва, че стопанските ръковод-

[1] Т. Живков, Писмо до ЦК на ДКМС, с. 16—17.
[2] Т. Живков, Писмо до ЦК на ДКМС, с. 29.
[3] Т. Живков, Писмо до ЦК на ДКМС, с. 62.

Digitized by Google

ства не трябва да решават въпроси, които се отнасят до младежите, без тях, без техните представители. А това е в компетенцията на министерството. Да се предвидят такива действия, които да подпомогнат Комсомола да се превърне в истински и пълнокръвен изразител на интересите на младежта в съответния отрасъл.

Прави впечатление, че по-голямата част от мероприятията определят какво да извършват стопанските организации. Това не е погрешно. Така подразделенията научават перспективите за своята дейност. Но това е малко за министерството като централен, направляващ орган. **Съвсем недостатъчни са замислите, мерките, предложенията, които да изяснят какво конкретно ще извършват съответните направления и министерството като цяло.** Може би всяко направление би трябвало да получи конкретно задължение, особено в осигуряване на ресурсната част на програмата.

Възниква и такъв проблем. В програмата не се предвиждат въпроси от работата с Комсомола, които се нуждаят от по-задълбочено проучване, било в направленията или в нарочно съставени комисии, групи... Трудно е да се предположи, че в този кратък период на осмисляне на Писмото всичко е вплетено в съответните мерки на програмата. Има неща, които могат и трябва да се решават веднага, но сигурно има такива, които изискват по-продължително изучаване. Те би трябвало да се предвидят, запланувят и да се създаде научна организация за тяхното решаване.

Качеството на труда има принципиално значение за социалистическата организация. Без него е немислима трудовата реализация на младежта. Не е възможно също да се реши стратегическата задача за повишаване ефективността, ако не се повишава качеството на труда във всички отрасли. „В епохата на научно-техническата революция е истински анахронизъм да се издигат общи призиви за трудолюбие, независимо от качеството на труда и неговия обществен ефект."[1] Разбира се, такъв сложен комплекс от знания и умения, от черти и белези, които характеризират качествата на труда, не могат да бъдат създадени наведнъж в кратко време и завинаги. Изисква се програмирана, целенасочена и упорита работа. Това означава, че всеки орган, който има стопански, обществени и други взаимоотношения с младото поколение, не може да върви напред, ако не възпитава, ако не създава такива предпоставки в него. Ако не създава стройна организация в своята система, която да ги предвижда, планира и решава. Прегледът на програмата на леката промишленост, както и на другите министерства, показва, че все още не са захвърлени старите измерения. **Сериозната крачка към преустройството все още не е направена.**

Известно е с каква загриженост в Писмото се говори за създаване на условия за най-целесъобразно оползотворяване на свободното време на младежта, за насищането му с разностранна привлекателна дейност и смислени развлечения. Тези въпроси не са подети с необходимата отговорност от министерството. Набелязаните мерки не излизат от познатите досега граници и не обещават необходимата резултатност, не гарантират по-пълното удовлетворяване на младежките интереси. Само по този проблем би било необходимо да се разработи отделна програма, тъй като много ресурсни и други проблеми зависят от инициативата и дейността на министерството.

Разбира се, ние нямаме основание да разглеждаме програмата на министерство за работа с Комсомола и младежта като уточнена и завършена. Писмото е дългосрочна програма, изпълнена с много идео-

[1] Т. Живков, Писмо до ЦК на ДКМС, с. 34.

Digitized by Google

логически и практически знания. То дълги години ще бъде извор на идеи и вдъхновение за решаване на жизнените въпроси на младото поколение.

* * *

Анализът на редица програми на министерства, който направихме, ни разкрива още цяла гама от неуточненості, слабости. **Голяма част от вече извършеното носи белега на доброжелателността.** Адресирано е към задълбочено анализираните и ярко осветлени в Писмото на др. Тодор Живков животрептящи проблеми за младежта. Но... именно адресирано. **А повелята сега е не само да се търси адресът на бъдещето, а дълбокоосмислено, проникновено, политически отговорно — в процеса на практическото решаване на големия въпрос за усъвършенстването на социалистическата организация на труда и плановото ръководство на народното стопанство, за ефективността и качеството да намерят съответствуващо решение и проблемите на младежта и Комсомола.**

Този въпрос е глобален и не се отнася само до пряко насочена работа по съставяне на мероприятията по Писмото. Той пронизва изцяло стила и методите на ръководните стопански кадри. Та нима успешното осъществяване на повелята на Националната партийна конференция не е в най-висша степен и повеля за изпълнение на високите критерии и изисквания на Писмото. Чрез реалните конкретни мероприятия по изготвянето на проектите за социалистическа организация на труда, на инженерните проекти и насрещните планове, комплексното внедряване на бригадната организация на труда и осигуряването на всички условия за преминаване към новата система на заплащане се създават конкретни условия за реализацията на младежта в труда.

Нима не е от изключителна важност проникването, отчитането на специфичните проблеми, свързани с условията на работа на младежта, грижата за усъвършенстване организацията на труда на всяко работно място, за да няма разочаровани млади хора, неудовлетворени, а напротив — те да бъдат обладани от ентусиазъм и творческо дръзновение. Да се трудят и живеят в обстановка на повишена социалноикономическа ангажираност, на политическа целеустременост за изпълнение на високите изисквания в Писмото. Полезно е да се подчертае още например, че това в значителна степен би се постигнало, ако многобройните предложения, конкретните искания на младежта се реализират бързо. Ето защо на специалните разработки на мероприятията на министерствата например по ТНТМ трябва да се гледа само като на една страна от изпълнението на дълга на стопанските дейци. С такова разбиране, с осъзната целенасоченост от стопанските кадри към правилно използване на цял комплекс от политически, икономически и социално-психологически методи на управление ще се изпълни едно от кардиналните изисквания на Националната партийна конференция — „да се издигне решително и всестранно ролята на субективния фактор с оглед на новите условия и възможности в съответствие със задачите, които произтичат от стратегическия девиз за високо качество и ефективност във всичко и навсякъде“.

Има стопански ръководители, които по същество — като се съди главно от начина на разработката и съдържанието на съставените програми, набелязаните мероприятия — не оценяват в цялата широта и дълбочина проблемите, поставени в Писмото. Не намират начин и подход, не търсят най-ефективни средства за съответствуващото им решаване. Затова и в един случай броят на мероприятията на цяло министерство е разположен на непълни три страници. Е, към тях е прибавен обширен анализ, направено е обстойно разяснение. Но с умува-

Digitized by Google

ства не трябва да решават въпроси, които се отнасят до младежите, без тях, без техните представители. А това е в компетенцията на министерството. Да се предвидят такива действия, които да подпомогнат Комсомола да се превърне в истински и пълнокръвен изразител на интересите на младежта в съответния отрасъл.

Прави впечатление, че по-голямата част от мероприятията определят какво да извършват стопанските организации. Това не е погрешно. Така подразделенията научават перспективите за своята дейност. Но това е малко за министерството като централен, направляващ орган. **Съвсем недостатъчни са замислите, мерките, предложенията, които да изяснят какво конкретно ще извършват съответните направления и министерството като цяло.** Може би всяко направление би трябвало да получи конкретно задължение, особено в осигуряване на ресурсната част на програмата.

Възниква и такъв проблем. В програмата не се предвиждат въпроси от работата с Комсомола, които се нуждаят от по-задълбочено проучване, било в направленията или в нарочно съставени комисии, групи... Трудно е да се предположи, че в този кратък период на осмисляне на Писмото всичко е вплетено в съответните мерки на програмата. Има неща, които могат и трябва да се решават веднага, но сигурно има такива, които изискват по-продължително изучаване. Те би трябвало да се предвидят, запланувати и да се създаде научна организация за тяхното решаване.

Качеството на труда има принципиално значение за социалистическата организация. Без него е немислима трудовата реализация на младежта. Не е възможно също да се реши стратегическата задача за повишаване ефективността, ако не се повишава качеството на труда във всички отрасли. „В епохата на научно-техническата революция е истински анахронизъм да се издигат общи призиви за трудолюбие, независимо от качеството на труда и неговия обществен ефект."[1] Разбира се, такъв сложен комплекс от знания и умения, от черти и белези, които характеризират качествата на труда, не могат да бъдат създадени наведнъж в кратко време и завинаги. Изисква се програмирана, целенасочена и упорита работа. Това означава, че всеки орган, който има стопански, обществени и други взаимоотношения с младото поколение, не може да върви напред, ако не възпитава, ако не създава такива предпоставки в него. Ако не създава стройна организация в своята система, която да ги предвижда, планира и решава. Прегледът на програмата на леката промишленост, както и на другите министерства, показва, че все още не са захвърлени старите измерения. **Сериозната крачка към преустройството все още не е направена.**

Известно е с каква загриженост в Писмото се говори за създаване на условия за най-целесъобразно оползотворяване на свободното време на младежта, за насищането му с разностранна привлекателна дейност и смислени развлечения. Тези въпроси не са подети с необходимата отговорност от министерството. Набелязаните мерки не излизат от познатите досега граници и не обещават необходимата резултатност, не гарантират по-пълното удовлетворяване на младежките интереси. Само по този проблем би било необходимо да се разработи отделна програма, тъй като много ресурсни и други проблеми зависят от инициативата и дейността на министерството.

Разбира се, ние нямаме основание да разглеждаме програмата на министерство за работа с Комсомола и младежта като уточнена и завършена. Писмото е дългосрочна програма, изпълнена с много идео-

[1] Т. Живков, Писмо до ЦК на ДКМС, с. 34.

Digitized by Google

логически и практически знания. То дълги години ще бъде извор на идеи и вдъхновение за решаване на жизнените въпроси на младото поколение.

* * *

Анализът на редица програми на министерства, който направихме, ни разкрива още цяла гама от неуточненості, слабости. **Голяма част от вече извършеното носи белега на доброжелателността.** Адресирано е към задълбочено анализираните и ярко осветлени в Писмото на др. Тодор Живков животрептящи проблеми за младежта. Но... именно адресирано. **А повелята сега е не само да се търси адресът на бъдещето, а дълбокоосмислено, проникновено, политически отговорно — в процеса на практическото решаване на големия въпрос за усъвършенстването на социалистическата организация на труда и плановото ръководство на народното стопанство, за ефективността и качеството да намерят съответствуващо решение и проблемите на младежта и Комсомола.**

Този въпрос е глобален и не се отнася само до пряко насочена работа по съставяне на мероприятията по Писмото. Той пронизва изцяло стила и методите на ръководните стопански кадри. Та нима успешното осъществяване на повелята на Националната партийна конференция не е в най-висша степен и повеля за изпълнение на високите критерии и изисквания на Писмото. Чрез реалните конкретни мероприятия по изготвянето на проектите за социалистическа организация на труда, на инженерните проекти и насрещните планове, комплексното внедряване на бригадната организация на труда и осигуряването на всички условия за преминаване към новата система на заплащане се създават конкретни условия за реализацията на младежта в труда.

Нима не е от изключителна важност проникването, отчитането на специфичните проблеми, свързани с условията на работа на младежта, грижата за усъвършенствуване организацията на труда на всяко работно място, за да няма разочаровани млади хора, неудовлетворени, а напротив — те да бъдат обладани от ентусиазъм и творческо дръзновение. Да се трудят и живеят в обстановка на повишена социалноикономическа ангажираност, на политическа целеустременост за изпълнение на високите изисквания в Писмото. Полезно е да се подчертае още например, че това в значителна степен би се постигнало, ако многобройните предложения, конкретните искания на младежта се реализират бързо. Ето защо на специалните разработки на мероприятията на министерствата например по ТНТМ трябва да се гледа само като на една страна от изпълнението на дълга на стопанските дейци. С такова разбиране, с осъзната целенасоченост от стопанските кадри към правилно използване на цял комплекс от политически, икономически и социално-психологически методи на управление ще се изпълни едно от кардиналните изисквания на Националната партийна конференция — „да се издигне решително и всестранно ролята на субективния фактор с оглед на новите условия и възможности в съответствие със задачите, които произтичат от стратегическия девиз за високо качество и ефективност във всичко и навсякъде".

Има стопански ръководители, които по същество — като се съди главно от начина на разработката и съдържанието на съставените програми, набелязаните мероприятия — не оценяват в цялата широта и дълбочина проблемите, поставени в Писмото. Не намират начин и подход, не търсят най-ефективни средства за съответствуващото им решаване. Затова и в един случай броят на мероприятията на цяло министерство е разположен на непълни три страници. Е, към тях е прибавен обширен анализ, направено е обстойно разяснение. Но с умува-

Digitized by Google

не и самоцелни размишления, анализи проблемите не ще се решат. **Наложително е така, както се действува за усъвършествуване на социалистическата организация на труда с разработването на конкретни проекти, с пълно разчетени насрещни планове, така да се подходи към изискванията за усъвършенствуване на работата с Комсомола и младежта.** Нима например ще се постигне желаният резултат със записани мероприятия в програмата на едно министерство като:

„Разширяване и укрепване на творческите връзки между младите научни работници и специалисти от сродни научни организации и висши учебни заведения. Срок — постоянен.

Възпитание у младите научни кадри и специалисти на високи професионални и морални качества. Срок — постоянен.

Провеждане на мероприятия за масовизиране на движението на техническото и научното творчество на младежта във всички звена в системата на министерството. Срок — ежегодно.

Насочване движението за ТНТМ да съдействува за умножаване на ефекта от вече внедрени наши и чужди постижения, като същите се използват и внедряват в различните области на производството и научно-техническия прогрес. Срок — постоянен.

Организиране на научно-технически конференции за запознаване на младежта със специфичните и актуални научно-производствени и социални проблеми, стоящи пред колективите. Срок — постоянен."

В една от програмите в раздела „Социалистически начин на живот на младежта: семейно възпитание и работа с младото семейство" единственото записано нещо е: „Разработване и провеждане на мероприятия за социалистически начин на живот на младежта; семейно възпитание и работата с младото семейство".

Няма съмнение, че поставени на везните на ефективността, такива мероприятия ще натежат с категоричната оценка — неяснота на перспективата, никаква конкретност, самоцелност, формализъм...

Повтарящите се недостатъци — с малки изключения — в съставените от министерствата програми, мероприятия повеляват за сериозен размисъл, задълбочен анализ и критична оценка на извършеното. Без никакво самоуспокоение, никакво самодоволство трябва да се признае, че са налице най-сериозни слабости. Кои са те?

● Преобладаващата част от мероприятията на министерствата имат общ характер. Дадени са под формата на указания, без да се конкретизират формите, методите и средствата за решаване проблемите по всестранната реализация на младежта и утвърждаването на социалистическия начин на живот. В тях се открояват изискванията към ръководствата на стопанските организации и техните поделения — комбинатите, държавните стопански обединения, заводите, а не се очертават ясно отговорностите на отраслите, на самите министерства за решаването на проблемите. Ръководствата на Министерство на енергетиката и на Държавния комитет за стандартизация пък са разработили мероприятия, които се отнасят само за работата на младите работници в централните ведомства, а не за цялата система.

● Като цяло мероприятията имат едностранчив характер и не предполагат комплексното решаване на проблемите по възпитанието и всестранната реализация на младежта. Така например не са предвидени конкретни задачи за работа с младежите от ведомствените научни институти и развойните звена. Недостатъчни са набелязаните мерки за работата с учащите се в подведомствените на министерствата училища, от промишлено-учебните центрове.

● Общ недостатък на всички мероприятия е, че те не са обвързани с насрещните планове на министерствата. Вследствие на това няма ресурсно осигуряване за тяхното изпълнение. Откъснати са от кон-

Digitized by Google

кретните задачи, съдържащи се в програмите на трудовите колективи за тяхното социално-икономическо развитие...

Очевидно главното, решаващото сега е всеки партиен комитет в министерството, стопанската организация да заеме своето отговорно място на политически щаб. Да се направи реална, критична оценка и самооценка на извършеното, да се оценява дейността на кадрите с високите критерии и изисквания на Юлския пленум и Националната партийна конференция. Да се засилят контролът и взискателността към тях. Полезно ще е да се поставя за периодично разглеждане в колегиумите как се осъществяват в отрасъла проблемите, поставени в Писмото. А на заседания на партийния комитет редовно да се отчитат отделни комунисти, заемащи ръководни длъжности в стопанските или обществените организации. Само така всеки един от факторите ще поеме изцяло своя дял, своята отговорност и функции за действително осъществяване на приетите програми.

Коста ДИМОВ
Иван МИЧЕВ

ГЛАВНОТО — КОМПЛЕКСНОСТ В ПОДХОДА КЪМ МЛАДЕЖТА

ЛИЛЯНА КАНЕВА

Какви са първите трудности на Ловешката окръжна партийна организация в усилията ѝ да превърне в дела, в резултати новия подход в работата с младежта? Какви противоречия възникват в сблъсъка между новите качествени критерии и досегашната работа? Това бяха въпросите, по които се срещнахме и разговаряхме с партийни и комсомолски работници от гр. Ловеч.

Сега предстои най-трудното — да се реализират богатите идеи, новите качествени изменения, по-широките перспективи пред младежта, очертани в Писмото на първия секретар на ЦК на Партията. Трудностите идват от обстоятелството, че не става дума за частични промени, за усъвършенствуване на отделни страни или процеси, а за преустройство в подхода на всички обществени и държавни органи и организации към работата с младежта, преустройство и на самата комсомолска дейност. Тя още повече да се доближи до интересите на младите хора, да им влияе, да ги формира и насочва, да възпитава идейно убедени, обществено активни граждани на зрялото социалистическо общество.

Централно място в тези процеси на изменение заемат партийните комитети и организации не само защото те осъществяват непосредствено политическо ръководство на младежката дейност, а и защото концентрират в себе си отговорността да направляват усилията на всички държавни и обществени органи и институти. Преустройството в подхода сега повече от всякога ще ги изправи пред необходимостта правилно да оценяват възникващите противоречия, навреме да откриват остарялото, да подкрепят новото.

Digitized by Google

НАЧАЛОТО — ЗАДЪЛБОЧЕН КРИТИЧЕН АНАЛИЗ НА ПОСТИГНАТОТО

Едно твърде благоприятно обстоятелство характеризира изменението на подхода в работата с младежта на Ловешката окръжна партийна организация. Това е влиянието на пленума, посветен на партийното ръководство на Комсомола, състоял се през 1975 г. Един форум, който прави критична равносметка на изпълнението на Тезисите за развитието на Комсомола и младежта от 1967 г. в условията на Ловешки окръг. Подготовката на пленума е продължителен процес, по времето на който активно се въздействува върху много страни от комсомолската дейност. Членовете на бюрото и сътрудниците на окръжния комитет участвуват непосредствено на събрания на дружества и конференции. Обект на специално внимание са 60-те комсомолски дружества, върху чието организационно и политическо състояние се оказва активно влияние. Анализират се обществената позиция, мястото и ролята на младежите в органите за социално управление, изгражда се широка мрежа от клубове за техническо творчество. Специален план предвижда нови клубове в Ловеч, Тетевен, Угърчин, Дойренци, Баховица, Стояново и в още много селища на окръга.

Редица конкретни дела след 1975 г. водят до изпълнението на решенията на този пленум. В такава обстановка тук, в Ловешки окръг, Писмото на др. Т. Живков до ЦК на Комсомола се възприема като програма, която изяснява по-нататъшната стратегия в работата с младежта, очертава нови хоризонти, обогатява вижданията на окръжните ръководители и партийните дейци в грижата им да възпитават поколение, политически здраво, морално-устойчиво, с активна гражданска позиция. И съвсем естествено работата за реализиране идеите на Писмото се свързва с изпълнението на решенията на пленума от 1975 г. Сега всяка партийна организация, всеки партиен комитет прави критична равносметка в каква степен са изпълнени решенията, доколко е постигнато желаното изменение, формулираните цели. А това е същевременно и една реална картина на състоянието на комсомолската дейност и на партийното ръководство в условията на Ловешки окръг, което разкрива специфичните за тукашната обстановка постижения и недостигнати, неосъществени намерения. Това е основата, върху която започва

ПРОГРАМИРАНЕТО НА ПЕРСПЕКТИВИТЕ

Но именно програмирането създава и първите затруднения пред партийното ръководство. Сега няма орган, който да не е изработил или да не е подготвил свои мероприятия или програми. Секретарката на заводския комитет на Комсомола в МК „Балкан" ни запозна с основните замисли на комсомолците, намерили реализация в програмата за работата на заводската организация за изпълнение решенията на Тринадесетия конгрес на ДКМС, Националната партийна конференция и задачите, произтичащи от Писмото на др. Т. Живков до ЦК на ДКМС. Свои мероприятия е изготвил и заводският партиен комитет. Програми ще намерим и в комсомолските дружества, и в профкомитетите, и в стопанските ръководства. Програма ще приеме градската отчетно-изборна конференция, а след това и окръжната. В тях също ще се намерят задължения за организациите и дружествата, поради което ще се наложи „препрограмиране" или известно коригиране на приетите от колективите органи перспективи за работа. Всичко това

Digitized by Google

очертава голямата роля на партийните комитети и организации, които трябва да ръководят и координират усилията на всички органи, на всички звена.

— Нашето намерение е — сподели секретарят на окръжния комитет на Партията Марин Йотов — да не позволим тази лавина от мероприятия да затрупа работата на различните органи и особено комсомолската дейност. За нас като ръководен орган на територията на окръга е особено важно да координираме усилията на всички обществени фактори, така че да се постигне комплексност в решаването на всички въпроси, свързани с всестранната реализация на младежта. При това да съумеем да постигнем по-голяма динамика, по-бърза реакция на всички задачи, поставени в Писмото.

Вярно е, че програмите и мероприятията са важни. Те конкретизират бъдещите действия, но те няма да изпълнят своята роля, ако не водят до изменение на подхода, на критериите, на оценките в работата с младото поколение.

Новият подход в работата с младежта сега е една потребност на съвременното развитие. Но колкото е важно да се осъзнае една потребност, толкова е трудно да се намери конкретният път за нейното осъществяване. Да се измени подходът е невъзможно, без да се измени мисленето, без да се преоценят ценностите. А това е период, който не може да завърши за няколко месеца, защото става дума за изменение не само в партийните органи, но и във всички звена на всички равнища.

Една от причините, които сега спъват единството в действията на всички звена и органи по отношение на всестранната реализация на младото поколение, според първия секретар на общинския партиен комитет на Ловеч Тончо Бешев, е

НЕПЪЛНОТО ОТЧИТАНЕ ВЪЗДЕЙСТВИЕТО НА ВСИЧКИ ФАКТОРИ

върху младежта. И в производствения колектив, и от екрана на телевизора, и чрез поведението на учителя, и чрез подиума на естрадния концерт.

Действително не може комсомолското събрание да издига едни истини, а някои от естрадните състави с външния си вид, с дългите коси и светещи костюми да утвърждават други.

На такъв форум като годишната конференция на жените в Ловеч бе изразена неудовлетвореност от новогодишната програма на Българската телевизия, която не бе съобразена достатъчно с българските национални традиции. Днес телевизията е мощен идеологически институт, който влияе много силно върху съзнанието на младите хора, формира естетически вкус и обществен интерес. Между идеологическата работа в Комсомола и въздействието на средствата за масова информация трябва да има синхронизиране, съчетаване. По форми и средства на въздействие, по проблематика идеологическата работа в Комсомола не бива да изостава. В противен случай тя ще бъде носител на скуката, на това, което не интересува и не вълнува младите хора. Далеч сме от мисълта, че сега съществува някаква пропаст например между програмите на телевизията и идеологическата работа на комсомолските дружества. Но ако сравним формите и средствата на въздействие, характера на проблематиката, ще видим, че в някои отношения Комсомолът изостава. Има ли в Комсомола достатъчно дискусии? По актуални, по важни обществено-политически, икономически и стопански проблеми, дискусии, на които комсомолци-

Digitized by Google

те да защищават свое виждане, своята позиция, без да се опасяваме, че в становищата ще има различия. Попитахме секретарката на заводския комитет на Комсомола в „Елпром“ инж. Р. Керезова какво най-много я затруднява в ежедневната ѝ работа. Тя ни отговори:

— Да се организират младежите. Малко посещават комсомолските мероприятия.

А може би сега най-важното е да направим мероприятията такива, че младежите сами да ги търсят.

В процеса на обогатяването на комсомолската работа, в търсенето на пътища тя да се доближи до интереса на младия човек, да формира този интерес голямо значение има младежкият клуб. Не само централният младежки дом със своите зали, занимални и кабинети, в които комсомолците отиват организирано. В младежкия дом на завода, където ще има дискотека, зала за игри, за дискусии, за разговори, комсомолците ще отидат не по задължение, не защото имат организирано мероприятие, а за да се срещнат с колеги, да споделят мисли, да чуят новини, даже да потанцуват. Един такъв клуб, пълен с млади хора, е най-добрата среда способният находчив младежки ръководител да им въздействува, да намери форми и средства, за да постигне своите цели, да извършва своята политическа, организаторска и възпитателна работа. В клуба могат да се водят дискусии, да се организира например вечер на естрадните състави на града или вечер на модата. Една тема, която би привлякла мнозина, е „Какво Ви харесва в съветските филми?“ Или ревю: „Какво ново предлага градската търговия?“.

Но младежкият клуб на завода като място за богата и съдържателна комсомолска дейност има и друга страна. Чисто материална. Тя опира до помещенията и до средствата за тяхното обзавеждане. Един въпрос, по който също трябва да се променят критериите, за да се излезе от досегашния „омагьосан кръг“.

Но за да не бъдем голословни, ще предадем опита на заводския партиен комитет в „Елпром“, така както ни го разказа неговият секретар инж. Иво Нетов. В проекта за реконструкция и модернизация партийният комитет защищава становището за необходимостта от зала за младежки клуб и подходящо обзавеждане. Проектантите изменят размерите на залата, осакатяват вътрешното обзавеждане, въобще не включват младежката сладкарница в проекта. Наложило се да се търси помощта на окръжната проектантска организация, за да се допроектират помещенията, така както ги желае заводското ръководство. Но вече се явила другата трудност. Не могат да платят на окръжните проектанти.

Естествено е да си зададем въпроса, защо проектантите са осакатили социално-битовите помещения? Отговорът се оказва много елементарен: за да поевтинят проекта. Следва другият въпрос, защо поевтиняването става главно за сметка на социално-битовите обекти? Това е просто един случай на недооценяване ролята на социалната програма за развитието на колектива. Това принудило заводското ръководство да търси, по думите на инж. Иво Нетов, „хитрини“, за да осигури място за смислен колективен живот на младите хора.

Налагало се да заобиколят законните разпоредби, за да използват собствените, на завода, на колектива средства от фонд „Социално-битов“ за обзавеждане на младежкия клуб и сладкарницата. Какви прегради издигат тези разпоредби? За да се използват средства от фонд „Социално-битови и културни мероприятия“ за строеж, трябва вишестоящата организация да „спусне“ лимит. Но за да „спусне“ лимит, съответната стопанска организация или комбинат изисква от предприятието да си осигури строителна организация. И ако строител-

Digitized by Google

ната организация не може да поеме съответния обект, лимит не се отпуска. И така „омагьосаният кръг“ се затваря. Ако имаш лимит, няма строителна организация, ако има строителна организация, нямаш лимит. Поради тази причина редица предприятия имат значителни неизползвани средства от фонд „СБКМ“, които се натрупват от година на година и не могат да се оползотворят за други цели. Един въпрос, който чака активната намеса и на профсъюзите.

Всичко това налага извода, че грижата на ръководния партиен орган в лицето на окръжния комитет на Партията към всестранната реализация на младежта може да бъде още по-близка, още по-конкретна. Когато инструкторът от отдел „Организационен“ или „Промишлен“ е при комунистите в завода, той по-отблизо трябва да се запознае и с младежките проблеми, и с причините, които спъват младежкото творчество. Тогава биха паднали ред бюрократични бариери. Известна е например голямата обществена значимост на научно-техническото творчество на младежта. И въпреки това срещат се ръководители, които подценяват техническата мисъл на младежите, не им гласуват доверие, не ги подкрепят. Съществува неубеденост у някои ръководства, че комсомолците са в състояние да решат важни технологически задачи. Много трудности се създават и при внедряване на разработките. Например членовете на клуба на ТНТМ при завод „Елпром“ в Троян разработва електропрекъсвач за еднофазен електродвигател. В същото време се изпращат специалисти в чужбина, за да закупят лиценз. Четирикратните изпитания показват, че електропрекъсвачът на клуба дава по-добри резултати. Но той не се внедрява поради липса на средства за заплащане на специалистите, а икономическият ефект възлиза на 100 хиляди лева.

Неверието към техническата мисъл на младежите се изразява и в отношенията на някои стопански ръководства към материалната база на клубовете. Въпреки решенията на бюрата на партийните комитети и изпълнителните комитети на народните съвети клубовете за ТНТМ са твърде малко. Клубове имат само младежите в МК „Балкан“, „Елпром“ — Ловеч, сега се строи в „Елпром“ — Троян. Много трудности срещат комсомолските организации в планирането и финансирането дейността на клубовете. Като правило план-програмите и план-сметките, дори когато добре са разработени, се одобряват от съответните обединения едва през март и април, тогава, когато прегледът приключва.

Говорейки за комплексното въздействие на различните фактори върху всестранната реализация на младежта, др. Марин Йотов изрази становището, че не се оценява достатъчно голямото формиращо влияние, което оказва

ЛИЧНОСТТА НА УЧИТЕЛЯ, НА КЛАСНИЯ РЪКОВОДИТЕЛ

върху организационната и политическата култура на комсомолците.

Повече от 90 процента от младите хора започват своя организационен живот в комсомолското дружество в училище. Тук се формира тяхното политическо мислене, тяхната обществена активност и отговорност, тяхната критичност и гражданска позиция. А дали се изследва достатъчно взаимоотношението класен ръководител — комсомолско дружество.

Ето защо в окръжния комитет на Партията сега се обръща по-голямо внимание на преустройството на подхода на учителя към уче-

Digitized by Google

те да защищават свое виждане, своята позиция, без да се опасяваме, че в становищата ще има различия. Попитахме секретарката на заводския комитет на Комсомола в „Елпром“ инж. Р. Керезова какво най-много я затруднява в ежедневната й работа. Тя ни отговори:

— Да се организират младежите. Малко посещават комсомолските мероприятия.

А може би сега най-важното е да направим мероприятията такива, че младежите сами да ги търсят.

В процеса на обогатяването на комсомолската работа, в търсенето на пътища тя да се доближи до интереса на младия човек, да формира този интерес голямо значение има младежкият клуб. Не само централният младежки дом със своите зали, занимални и кабинети, в които комсомолците отиват организирано. В младежкия дом на завода, където ще има дискотека, зала за игри, за дискусии, за разговори, комсомолците ще отидат не по задължение, не защото имат организирано мероприятие, а за да се срещнат с колеги, да споделят мисли, да чуят новини, даже да потанцуват. Един такъв клуб, пълен с млади хора, е най-добрата среда способният находчив младежки ръководител да им въздействува, да намери форми и средства, за да постигне своите цели, да извършва своята политическа, организаторска и възпитателна работа. В клуба могат да се водят дискусии, да се организира например вечер на естрадните състави на града или вечер на модата. Една тема, която би привлякла мнозина, е „Какво Ви харесва в съветските филми?“ Или ревю: „Какво ново предлага градската търговия?“.

Но младежкият клуб на завода като място за богата и съдържателна комсомолска дейност има и друга страна. Чисто материална. Тя опира до помещенията и до средствата за тяхното обзавеждане. Един въпрос, по който също трябва да се променят критериите, за да се излезе от досегашния „омагьосан кръг“.

Но за да не бъдем голословни, ще предадем опита на заводския партиен комитет в „Елпром“, така както ни го разказа неговият секретар инж. Иво Нетов. В проекта за реконструкция и модернизация партийният комитет защищава становището за необходимостта от зала за младежки клуб и подходящо обзавеждане. Проектантите изменят размерите на залата, осакатяват вътрешното обзавеждане, въобще не включват младежката сладкарница в проекта. Наложило се да се търси помощта на окръжната проектантска организация, за да се допроектират помещенията, така както ги желае заводското ръководство. Но вече се явила другата трудност. Не могат да платят на окръжните проектанти.

Естествено е да си зададем въпроса, защо проектантите са осакатили социално-битовите помещения? Отговорът се оказва много елементарен: за да поевтинят проекта. Следва другият въпрос, защо поевтиняването става главно за сметка на социално-битовите обекти? Това е просто един случай на недооценяване ролята на социалната програма за развитието на колектива. Това принудило заводското ръководство да търси, по думите на инж. Иво Нетов, „хитрини“, за да осигури място за смислен колективен живот на младите хора.

Налагало се да заобиколят законните разпоредби, за да използват собствените, на завода, на колектива средства от фонд „Социално-битов“ за обзавеждане на младежкия клуб и сладкарницата. Какви прегради издигат тези разпоредби? За да се използват средства от фонд „Социално-битови и културни мероприятия“ за строеж, трябва вишестоящата организация да „спусне“ лимит. Но за да „спусне“ лимит, съответната стопанска организация или комбинат изисква от предприятието да си осигури строителна организация. И ако строител-

Digitized by Google

ната организация не може да поеме съответния обект, лимит не се отпуска. И така „омагьосаният кръг“ се затваря. Ако имаш лимит, няма строителна организация, ако има строителна организация, нямаш лимит. Поради тази причина редица предприятия имат значителни неизползвани средства от фонд „СБКМ“, които се натрупват от година на година и не могат да се оползотворят за други цели. Един въпрос, който чака активната намеса и на профсъюзите.

Всичко това налага извода, че грижата на ръководния партиен орган в лицето на окръжния комитет на Партията към всестранната реализация на младежта може да бъде още по-близка, още по-конкретна. Когато инструкторът от отдел „Организационен“ или „Промишлен“ е при комунистите в завода, той по-отблизо трябва да се запознае и с младежките проблеми, и с причините, които спъват младежкото творчество. Тогава биха паднали ред бюрократични бариери. Известна е например голямата обществена значимост на научно-техническото творчество на младежта. И въпреки това срещат се ръководители, които подценяват техническата мисъл на младежите, не им гласуват доверие, не ги подкрепят. Съществува неубеденост у някои ръководства, че комсомолците са в състояние да решат важни технологически задачи. Много трудности се създават и при внедряване на разработките. Например членовете на клуба на ТНТМ при завод „Елпром“ в Троян разработва електропрекъсвач за еднофазен електродвигател. В същото време се изпращат специалисти в чужбина, за да закупят лиценз. Четирикратните изпитания показват, че електропрекъсвачът на клуба дава по-добри резултати. Но той не се внедрява поради липса на средства за заплащане на специалистите, а икономическият ефект възлиза на 100 хиляди лева.

Неверието към техническата мисъл на младежите се изразява и в отношенията на някои стопански ръководства към материалната база на клубовете. Въпреки решенията на бюрата на партийните комитети и изпълнителните комитети на народните съвети клубовете за ТНТМ са твърде малко. Клубове имат само младежите в МК „Балкан“, „Елпром“ — Ловеч, сега се строи в „Елпром“ — Троян. Много трудности срещат комсомолските организации в планирането и финансирането дейността на клубовете. Като правило план-програмите и план-сметките, дори когато добре са разработени, се одобряват от съответните обединения едва през март и април, тогава, когато прегледът приключва.

Говорейки за комплексното въздействие на различните фактори върху всестранната реализация на младежта, др. Марин Йотов изрази становището, че не се оценява достатъчно голямото формиращо влияние, което оказва

ЛИЧНОСТТА НА УЧИТЕЛЯ, НА КЛАСНИЯ РЪКОВОДИТЕЛ

върху организационната и политическата култура на комсомолците.

Повече от 90 процента от младите хора започват своя организационен живот в комсомолското дружество в училище. Тук се формира тяхното политическо мислене, тяхната обществена активност и отговорност, тяхната критичност и гражданска позиция. А дали се изследва достатъчно взаимоотношението класен ръководител — комсомолско дружество.

Ето защо в окръжния комитет на Партията сега се обръща по-голямо внимание на преустройството на подхода на учителя към уче-

Digitized by Google

ниците, подход, който в духа на Писмото трябва да се обогати с ново съдържание.

— Лично аз смятам — сподели пред нас др. М. Йотов, — че изменението на мисленето тук в тези среди става по-бавно, по-мъчително се изоставят някои остарели форми, по-трудно се преодолява консерватизмът. А изменението на личността на учителя има съществено значение в процеса на преустройството на работата с младежта, за формиране на политическите, гражданските, моралните ценности на младото поколение.

Затова се породила идеята политическата учебна година за преподавателския състав да бъде посветена изцяло на измененията, които трябва да настъпят след Писмото на др. Т. Живков до ЦК на Комсомола.

Има и на пръв поглед не толкова съществени фактори, които влияят много активно върху реализацията на младата личност. Например организацията на производствената практика. Учениците отиват в завода, където вероятно след година-две ще започне трудовата им биография. Какво им предлагат в „бъдещия им втори дом"? Обикновено ниско квалифицирана обща работа, която не обогатява знанията им, не ги подготвя за избраната професия. В работните зали учениците се чувстват излишни. Понякога се отнасят към тях като с хора, които пречат. И учители, и ръководители на обществени организации като че не виждат отрицателната страна на така организираната практика. В тези първи срещи у учениците се формира известна нагласа, те създават свое отношение към производството, което играе съществена роля в бъдещата им професионална ориентация, в бъдещите лични планове и намерения. Много често сме склонни да виним младите специалисти, че бягат от производството. А не си задаваме и другия въпрос: създава ли заводът всички условия за израстването на добри, компетентни, можещи специалисти? Обратно. Добрата организация на труда, високата технологическа култура, търсенето на нови ефективни решения формират траен интерес, желание в перспектива всеки от тях да влее своите усилия в общата борба на колектива за висококачествени изделия.

Инж. Иво Нетов, секретар на заводския партиен комитет в „Елпром" — Ловеч, ни каза, че при тях не съществуват условия за нормално протичане на производствената практика. Едновременно се натрупват много ученици, работните места не достигат. Оказва се, че и заводското, и училищното ръководство знаят много добре, че не съществуват условия по възприетия начин пълноценно да протича производствената практика. А защо тогава не се измени нейната организация? Нима съществуват дълбоки, непреодолими причини, които обричат на безплодност необходимостта обучението да се свързва с производството. Фактически се предприема дейност, която предварително всички знаят, че е формална, нерезултатна, дейност, която пречи на сегашната и бъдещата реализация на младото поколение.

В същото време инж. Иво Нетов ни разказа за психологията на група кандидат-студенти, дошли, за да натрупат осеммесечния трудов стаж. Те станали тежест за бригадите, не изпълнявали трудовите си норми и най-важното — липсвал стремеж да достигнат останалите, липсвала загриженост за общия труд, за общите резултати. Наложило се ръководството да се срещне с тях, да разговаря за дълга и отговорността. Разбира се, причините за това явление са много. (Например майката на един от тези младежи идвала в завода с молба да не претоварват сина й). Но ясно е, че младежите излизат от ученическата скамейка с нагласа не за производствен труд. Тази нагласа затруднява социалната им реализация, прави ги непълноценни участници в трудовата дейност. Сега е необходимо всички обществени фактори да

Digitized by Google

намерят мястото си във формирането на интересите, на стимулите, на потребностите.

Ръководният щаб с особени отговорности в тези процеси е окръжният комитет, който в условията на новите селищни системи още по-умело се стреми да направлява, да координира дейностите на различните органи. Всеобщото одобрение, топлият прием, горещата подкрепа, с която бяха посрещнати новите истини в Писмото до Комсомола, да се превърнат в нови критерии в ежедневната работа, в нови отговорности, създаващи онази атмосфера, която озонира самоизявата и общественото признание на младата личност, естествения ѝ стремеж да развива своите способности, да върви по-напред, по-нагоре, по-високо.

ПРЕУСТРОЙСТВОТО

Неспокойни са дните и вечерите на комсомолските работници и активисти от Ловешката окръжна комсомолска организация. Без преувеличение може да се каже, че усилията им не отиват нахалост.

Не е трудно да се намерят корените на успехите. Те са преди всичко в традициите. В най-важната, съществената, определящата сред тях — приемствеността в работата на младежките кадри. Принцип, тачен и спазван в Ловешки окръг. Принцип, предаван през годините, запазен и превърнат в закон. Станал нещо близко, разбиращо се от само себе си. **Приемствеността, съчетана с последователност в издигането на кадрите, дава възможност да се оценява работата на сега действуващите комсомолски дейци от партийни работници, изминали същия път, носили в сърцата си същите вълнения и тревоги.**

Днешният ден на окръжната комсомолска организация — това са дни и вечери, изпълнени с желание и усилия да се върви напред, да се осъществява преустройството на комсомолската дейност. Безспирен поток от дела, опити да се излезе от състоянието, наречено от др. Тодор Живков самоцелност на комсомолската дейност. Състояние, при което тази дейност или не докосва, или само се допира до вълненията, стремежите на младата личност.

Трезва и вярна е оценката на състоянието на комсомолската дейност. Не е извършен докрай преломът в отношението на комсомолеца към неговото дружество. Комсомолското дружество не е успяло в достатъчна степен да се превърне в истински и пълнокръвен изразител на потребностите и интересите на младежта. В работата на дружествата и организациите, на кадрите се проявява неумение големите задачи, които решават Партията и народът, да се конкретизират творчески към спецификата на младото поколение. Всички тези съвършено основателни оценки в Писмото на др. Тодор Живков до ЦК на ДКМС се преосмислят в Ловешката окръжна комсомолска организация.

Коя е главната цел в непосредствената, във всекидневната работа на комсомолските комитети? Отговорът на бюрото на окръжния

Digitized by Google

комитет на Комсомола е да се създават и укрепват такива качества на труда на комсомолските работници и активисти като изпълнителност и точност, оперативност и деловитост, прецизност и творческа фантазия — качества, особено необходими сега.

Може би ще възникне въпрос — защото са записани в Писмото ли? Не! Не само за това! Ако разгърнем страниците само на един документ — оценка за стила и методите на работа на бюрото на окръжния комитет на Комсомола, разгледана през октомври 1977 г. (достатъчно време преди Писмото), ще видим, че самооценката на дейността по информацията и контрола в дружествата и организациите изисква именно изпълнителност, точност, оперативност, прецизност, конкретност и задълбоченост.

Направен е значим опит комсомолската дейност да се осъществява на научно равнище. **Правилно е определена непосредствената задача: да расте компетентността, умението да се виждат главните задачи, да се подобрява равнището на подготовката, обсъждането и решаването на проблемите; да се работи за повишаване личната отговорност на комсомолските кадри.**

Нямам какво да добавя. Искам да откроя два интересни момента, които според мен не са твърде чести в комсомолската практика:

ПЪРВО, ако сме откровени, ще признаем, че една от общите слабости в комсомолската дейност все още е привичката да се хвърлят усилия по изпълнение предимно на последния получен документ на вишестоящия комитет, и то докато дойде следващият. Слабо място е последователността, довеждането на работата докрай. А в Ловешката окръжна комсомолска организация има сполуки именно в умението да се задълбочава и разширява положителното, достигнатото вече, да се поставят и решават назрелите проблеми, да стават те основа за нови успехи.

Може би някой ще каже: „Имат си хората „тертип" на работа, свикнали са". Там е работата, че не е така. В началото на 1978 г. е избран нов първи секретар на ОК на ДКМС, а непосредствено след публикуването на Писмото са избрани трима секретари на окръжния комитет (подменени са и секретарите, отговарящи за организационната и идейновъзпитателната работа) и все пак прекъсване няма. Нещо повече. На отчетно-изборната конференция вече е избран и нов първи секретар на ОК на ДКМС.

ВТОРО, налице е умението да не се допускат „трусове" при кадровите промени. Ловчанлии имат основание да се шегуват — добре работи, казват, но ако го сменим, още по-добре ще тръгне работата. **С кадрите в Комсомола се работи системно, оценяват се вярно и затова има резерв от добре подготвени активисти.**

Стара истина е, че там, където има успехи, има и слабости. В Ловешката окръжна комсомолска организация необходимите предпоставки за по-нататъшното развитие на процеса преустройство на комсомолската дейност са налице. Значи със слабостите се воюва, а успехите се умножават.

* * *

Да се разкрият измеренията на преустройството не е нито леко, нито лесно. Всички го съзнаваме добре. Затова срещите и разговорите ми с девойките и младежите неизменно имаха един ориентир — какво се разбира под думата преустройство, какво се прави, как се прави и в крайна сметка — какви са резултатите?

След публикуването на Писмото окръжният комитет на Комсомола организира пленум и приема решение за неговото изучаване и разясняване. Решението е добре написано. И работата, определена в него, е не лошо свършена.

Digitized by Google

Но не е доловен напълно един особено важен момент — **процесът на преустройството е започнал от Тезисите и е ограничен във времето.** Следователно **необходимо е точно да се определят конкретната обстановка, достиженията и слабостите в комсомолското дружество.** Изучаването на Писмото не може и не бива да става откъснато от реалните проблеми в младежкия колектив, но не е изпълнено както трябва решението на Бюрото на ЦК на ДКМС „да се актуализират програмите на звената за политическа просвета, като темите се свържат изцяло с духа и съдържанието на Писмото". Това означава Писмото да се изучава от всички, през цялата година, по проблеми. В дълбочина. С изводи за политическата работа. С оценка на настъпващите изменения. Самокритично. Отговорно.

Отговорът на тези мои думи от комсомолските активисти беше ясен и недвусмислен. Те поставиха на масата същото това Решение № 1 на Бюрото на ЦК на ДКМС от 14 септември 1978 г. То регламентира „работата на комсомолските комитети, дружества и организации за по-нататъшното изучаване Писмото на др. Тодор Живков до ЦК на ДКМС и подемане задачите, поставени в него". Там е записано: „Да се организира повсеместно обучение на комсомолските кадри и активисти по Писмото". За никога не е тайна, че повсеместното на практика стана кампанийно, набързо, не ефективно.

От онова, което видях, може да се направи един извод — **проявено е недостатъчно умение да се създават предпоставки за по-нататъшни успехи.** Решението на Бюрото на ЦК на ДКМС от 14 септември 1978 г. в първата си точка „За по-нататъшно пропагандиране, изучаване и разясняване от младежта на Писмото на др. Т. Живков" е довело в комсомолската практика до една съществена слабост — Писмото се пропагандира, изучава и разяснява, откъснато от документите на Партията. И през ум не ми минава да омаловажавам значението на Писмото, но в него става дума за политиката на Партията към младежта, доразвита на Десетия и Единадесетия конгрес на БКП, на Декемврийския (1972 г.) и Юлския (1976 г.) пленум на ЦК на БКП, на Националната партийна конференция. Писмото е документ, в който комплексно се поставят и изясняват основните актуални проблеми на работата с младежта и Комсомола.

Питах почти всички, с които разговарях: Писмото изучавате, разяснявате, а за тритомника „За партийното строителство" става ли дума? Неизменният откровен отговор беше — не, не става. А в тритомника — цяло богатство от идеи, там е обобщен опитът на Партията във всички сфери на живота. Нещо повече — Писмото и тритомникът са неделими, така както са неделими Писмото и Тезисите. А са разделени.

Ще си позволя да цитирам категоричните указания на др. Тодор Живков в тезисите му за изказване „Юлският пленум на ЦК на БКП — кръвно дело на цялата партия, на целия народ!": „Не трябва да се допуска никаква читалищна лекционност в разясняване решенията на Юлския пленум. Това е работа изключително политическа, в която се изисква знание, убеденост, такт и лично обаяние.

Нужен е такъв подход, в който категорично трябва да се премахне всеки остатък от кампанийност, от просветителска мудност и скука. Нужно е хората да разберат, че става дума за самите тях, за техните реални, за техните действителни интереси, за техния живот.

Нужно е да се даде решителен бой по всички остарели похвати на разяснителната работа, които на практика дават обратни резултати, не могат да събудят революционната енергия на трудещите се, превръщат се в мъртви мероприятия."[1]

---

1 Т. Живков, За партийното строителство, т. 3, с. 595.

Digitized by Google

Привеждам тези мисли, защото те подсказват верни стъпки в процеса на по-нататъшно осъществяване на преустройството.

Какво предлагам?

Да се изпълни решението на Секретариата на ЦК на БКП и в центъра на вниманието на партийните и комсомолските комитети да се поставят изводите, оценките и постановките, съдържащи се в подбраните доклади, речи, статии, изказвания и откъси от произведения на др. Тодор Живков, съдържащи се в тритомника. Подобаващо място да заемат и документите на Партията — Програмата на БКП, решенията на Националната партийна конференция, материалите от Националното съвещание с ръководни идеологически кадри (1978 г.), пленумите на ЦК на БКП и др. И разбира се — Писмото.

Знам, че изказаното мнение може да бъде оспорвано. Съвсем естествено е да има сблъсък на становища. Много от моите събеседници ми напомняха, че решение на вишестоящия комитет не се оспорва. И бяха прави — решението те изпълняват. Но комсомолската практика има право да предявява изисквания и към вишестоящия комитет. И ги предявява.

* * *

Не се наемам да правя оценка доколко в Ловешката окръжна комсомолска организация новите, по-високи изисквания към отчетите и изборите в Комсомола са реализирани, дали обсъждането на проблемите и изборите на нови ръководни органи са преминали изцяло в духа на постановките и изискванията на Писмото. Пък и бях затруднен. От програмите. Много ги има в Ловешки окръг. И не само там — те са регламентирани „отгоре", от Централния комитет на Комсомола.

Законен е въпросът: **Няма ли опасност да препрограмираме?** Защото често, удивително често чувах думата програма. Като че ли да се „изготви" една програма е лесна и проста работа. А щом написването е трудно, значи и изпълнението няма да е леко.

Не успях да преброя програмите, които са приети в окръжната комсомолска организация. Много са на брой и са по много страници. Имат различни варианти. Старателно прочетох десетки от тях, търпеливо прелиствах лист по лист. Колкото и меко да се опитвам да се изразя, не мога да не кажа, че „някои" от програмите не са програми.

Обстойно разговарях с първия секретар и секретарите на ОК на Комсомола, със секретари на заводски и общински комитети, с директори, с партийни секретари. Убедих се, че желание има, работи се грижливо, с разбиране, положени са много усилия. И дума не може да става за нехайство, за подценяване. В окръжния комитет на Комсомола болеят за работата си, обичат я, познават я. Проявяват творчество, инициативност. **И въпреки всичко не са успели да овладеят, да ръководят процеса на „изготвянето" на програми.**

На въпроса ми — как трябва да се програмира? — първият секретар на окръжния комитет на ДКМС отговори, че според него главното е да се постигне единство на целите, задачите и средствата, да се осъществи координация на всички фактори и механизми, чрез които ще се осъществява преустройството. Добре го каза.

Регламентът обаче налага програмите да се изготвят от долу на горе — заводска, общинска, окръжна организация. Получава се нежеланият резултат — **всяка програма си има само свое, местно значение. Дори и при добро реализиране ще се постигне частичен, локален ефект.** За да се умножава ефектът в рамките на окръжната ор-

Digitized by Google

ганизация, безспорно е необходимо да се осъществява комплексна програмно-целева организация и ръководство. Вместо нея допуснато е прибързано, без достатъчна подготовка на кадрите „програмиране".

Какви са резултатите от процеса „програмиране"?

На отчетно-изборната конференция на комсомолската организация (заводска, общинска, окръжна) е приета програма. Вложени са много усилия. Сътворената „програма" страда от съществени недостатъци. Всички ли? Ще бъде пресилено да се каже: „Да, всички". Но ми е трудно да не споделя, че според мен неуспешните опити да се програмира бъдещата дейност не са малко.

А след това партийният комитет провежда пленум и приема комплексна програма за разгръщане общомладежко и общонародно движение за реализиране задачите, поставени в Писмото. Разбира се, комсомолският комитет преработва програмата си, защото в нея няма в пълна степен съответствие с програмата на партийния комитет. Влагат се отново сили, време. Обикновено преработката най-вече се заключава в дописване към и без това вече набъбналата програма.

Централният комитет на Комсомола вече разработва програми по основните направления на комсомолската дейност. Те ще бъдат обсъждани и приети от Националната комсомолска конференция. Заводските и общинските комитети, за да ги реализират, следва да ги приведат на своя език съобразно условията, при които работят.

Това е в сравнително едри щрихи следствието от решението на Бюрото на ЦК на ДКМС да се програмира. Според това, което видях в комсомолските комитети и организации, **с чисто сърце мога да кажа — опасността от „препрограмиране" вече е реалност.**

Не достига умение да се осъществяват няколко много съществени, ясно определени и точно реализирани промени, с които да се отговори на изискването, записано в Писмото: „Нужно е да се доведе докрай преустройството в комсомолската дейност".

В комсомолската практика, а и в цитираното решение на Бюрото на ЦК на ДКМС не се разграничават достатъчно „усъвършенствуване" и „преустройство". Ясно и точно е определено в доклада на др. Ал. Лилов пред Националното съвещание с ръководни идеологически кадри (1978 г.), че осъществяването на дълбок прелом е не само сложен, но и продължителен процес, за чието протичане и завършване е нужен достатъчно голям период от време.

Анализът на програмите, пък и самият подход, възприет от комсомолските комитети, показва, че **не е формирано схващане, което, по думите на др. Ал. Лилов, да е реалистично, да изключва изкуственото форсиране на процеса и да акцентира на качествената страна, последователността и стабилността на необходимите изменения.**

* * *

Отминаха и отчетно-изборните конференции на окръжните комсомолски организации. Настъпи времето на практическата реализация на преустройството, на преминаването от ясните постановки към конкретните дела.

Високи са изискванията. Проблемът сега е как новите критерии навлизат в реалната комсомолска практика, в дейността на комсомолските комитети и кадри?

Най-точен и конкретен отговор дават думите на др. Тодор Живков: „Нужни са реални дела, преди всичко и единствено реални дела".

Димчо АНГЕЛОВ

Digitized by Google

Привеждам тези мисли, защото те подсказват верни стъпки в процеса на по-нататъшно осъществяване на преустройството.

Какво предлагам?

Да се изпълни решението на Секретариата на ЦК на БКП и в центъра на вниманието на партийните и комсомолските комитети да се поставят изводите, оценките и постановките, съдържащи се в подбраните доклади, речи, статии, изказвания и откъси от произведения на др. Тодор Живков, съдържащи се в тритомника. Подобаващо място да заемат и документите на Партията — Програмата на БКП, решенията на Националната партийна конференция, материалите от Националното съвещание с ръководни идеологически кадри (1978 г.), пленумите на ЦК на БКП и др. И разбира се — Писмото.

Знам, че изказаното мнение може да бъде оспорвано. Съвсем естествено е да има сблъсък на становища. Много от моите събеседници ми напомняха, че решение на вишестоящия комитет не се оспорва. И бяха прави — решението те изпълняват. Но комсомолската практика има право да предявява изисквания и към вишестоящия комитет. И ги предявява.

* * *

Не се наемам да правя оценка доколко в Ловешката окръжна комсомолска организация новите, по-високи изисквания към отчетите и изборите в Комсомола са реализирани, дали обсъждането на проблемите и изборите на нови ръководни органи са преминали изцяло в духа на постановките и изискванията на Писмото. Пък и бях затруднен. От програмите. Много ги има в Ловешки окръг. И не само там — те са регламентирани „отгоре", от Централния комитет на Комсомола.

Законен е въпросът: **Няма ли опасност да препрограмираме?** Защото често, удивително често чувах думата програма. Като че ли да се „изготви" една програма е лесна и проста работа. А щом написването е трудно, значи и изпълнението няма да е леко.

Не успях да преброя програмите, които са приети в окръжната комсомолска организация. Много са на брой и са по много страници. Имат различни варианти. Старателно прочетох десетки от тях, търпеливо прелиствах лист по лист. Колкото и меко да се опитвам да се изразя, не мога да не кажа, че „някои" от програмите не са програми.

Обстойно разговарях с първия секретар и секретарите на ОК на Комсомола, със секретари на заводски и общински комитети, с директори, с партийни секретари. Убедих се, че желание има, работи се грижливо, с разбиране, положени са много усилия. И дума не може да става за нехайство, за подценяване. В окръжния комитет на Комсомола болеят за работата си, обичат я, познават я. Проявяват творчество, инициативност. **И въпреки всичко не са успели да овладеят, да ръководят процеса на „изготвянето" на програми.**

На въпроса ми — как трябва да се програмира? — първият секретар на окръжния комитет на ДКМС отговори, че според него главното е да се постигне единство на целите, задачите и средствата, да се осъществи координация на всички фактори и механизми, чрез които ще се осъществява преустройството. Добре го каза.

Регламентът обаче налага програмите да се изготвят от долу на горе — заводска, общинска, окръжна организация. Получава се нежеланият резултат — **всяка програма си има само свое, местно значение. Дори и при добро реализиране ще се постигне частичен, локален ефект.** За да се умножава ефектът в рамките на окръжната ор-

Digitized by Google

ганизация, безспорно е необходимо да се осъществява комплексна програмно-целева организация и ръководство. Вместо нея допуснато е прибързано, без достатъчна подготовка на кадрите „програмиране".

Какви са резултатите от процеса „програмиране"?

На отчетно-изборната конференция на комсомолската организация (заводска, общинска, окръжна) е приета програма. Вложени са много усилия. Сътворената „програма" страда от съществени недостатъци. Всички ли? Ще бъде пресилено да се каже: „Да, всички". Но ми е трудно да не споделя, че според мен неуспешните опити да се програмира бъдещата дейност не са малко.

А след това партийният комитет провежда пленум и приема комплексна програма за разгръщане общомладежко и общонародно движение за реализиране задачите, поставени в Писмото. Разбира се, комсомолският комитет преработва програмата си, защото в нея няма в пълна степен съответствие с програмата на партийния комитет. Влагат се отново сили, време. Обикновено преработката най-вече се заключава в дописване към и без това вече набъбналата програма.

Централният комитет на Комсомола вече разработва програми по основните направления на комсомолската дейност. Те ще бъдат обсъждани и приети от Националната комсомолска конференция. Заводските и общинските комитети, за да ги реализират, следва да ги приведат на своя език съобразно условията, при които работят.

Това е в сравнително едри щрихи следствието от решението на Бюрото на ЦК на ДКМС да се програмира. Според това, което видях в комсомолските комитети и организации, **с чисто сърце мога да кажа — опасността от „препрограмиране" вече е реалност.**

Не достига умение да се осъществяват няколко много съществени, ясно определени и точно реализирани промени, с които да се отговори на изискването, записано в Писмото: „Нужно е да се доведе докрай преустройството в комсомолската дейност".

В комсомолската практика, а и в цитираното решение на Бюрото на ЦК на ДКМС не се разграничават достатъчно „усъвършенстване" и „преустройство". Ясно и точно е определено в доклада на др. Ал. Лилов пред Националното съвещание с ръководни идеологически кадри (1978 г.), че осъществяването на дълбок прелом е не само сложен, но и продължителен процес, за чието протичане и завършване е нужен достатъчно голям период от време.

Анализът на програмите, пък и самият подход, възприет от комсомолските комитети, показва, че **не е формирано схващане, което, по думите на др. Ал. Лилов, да е реалистично, да изключва изкуственото форсиране на процеса и да акцентира на качествената страна, последователността и стабилността на необходимите изменения.**

* * *

Отминаха и отчетно-изборните конференции на окръжните комсомолски организации. Настъпи времето на практическата реализация на преустройството, на преминаването от ясните постановки към конкретните дела.

Високи са изискванията. Проблемът сега е как новите критерии навлизат в реалната комсомолска практика, в дейността на комсомолските комитети и кадри?

Най-точен и конкретен отговор дават думите на др. Тодор Живков: „Нужни са реални дела, преди всичко и единствено реални дела".

Димчо АНГЕЛОВ

Digitized by Google

СЪВРЕМЕННИТЕ ИЗМЕРЕНИЯ НА ДРУЖБАТА

В навечерието на 100-годишнината от Освобождението на България от османско робство и 15-годишнината от подписването на договора за сътрудничество и помощ между Плевенски окръг и Ростовска област бе осъществено емпирично социологическо изследване по въпросите на дружбата и взаимопомощта ни. То обхваща многостранната дейност на партийните комитети и организации и целеше да разкрие същността на връзките ни през последните петнадесет години. Обобщен бе опитът на партийните, обществените, стопанските и административните органи и организации.

Особено внимание бе обърнато за изучаването и прилагането на челния съветски опит от всеки колектив и селище в окръга. Взето бе и мнението на ростовски трудещи се по въпросите на дружбата и взаимопомощта.

Отговорите на въпросите в анкетните карти, на интервютата и беседите са истински съсчета отломено злато от душите на съвременните българи, вълнуващи изповеди, нови страници от големия разказ за нашата вековна дружба.

За тях ние решихме да разкажем, защото любовта на плевенчани към ростовските братя и сестри, към всички съветски народи е част от голямата любов на българския народ към съветските народи. В нашия разказ всичко е взето от живота. Всеки факт и пример има определен адрес — Плевен или Ростов на Дон.

В окръга няма производствен колектив, първична партийна организация или селище, където да не се прилага съветски опит.

В началото на 1975 г. например работна група от ГК на БКП — Левски посети своите побратими от гр. Новочеркаск. Там се запознава с инициативата на новочеркаските трудещи се под девиза **„Да се работи без изоставащо предприятие"**. След завръщането следват срещи, разговори с партийни секретари, с директори, с комунисти, с челници в производството, с целите трудови колективи, за да се стигне до решението на комунистите и трудещите се от град Левски: „През годините на седмата петилетка да работят за нов подход, за комплексно и ритмично изпълнение на плана по всички показатели, всеки ден, десетдневка и месец, от всеки работник, производствено звено и колектив".

В какво помогна съветският опит?

Преди всичко в усъвършенстването на оперативното планиране. За всяка производствена единица и работно място се изготвя разпределение на програмата им за отчетния период — тримесечие, месец, десетдневка, ден. Заедно с планирането на тази дейност се прави разчет и за фонд „Работна заплата". Осигурява се всекидневно отчитане на производствените резултати и трудовото възнаграждение на отделния работник и производствена единица. При това положение работникът става активна страна в изготвянето и изпълнението на плана. У него се създава чувството на стопанин.

Наред с това новият подход в управлението на производството обхваща всекидневния контрол и ръководство на производствените и функционалните звена. Създадената вътрешнозаводска информация за отчитане на постигнатите резултати за всяка единица и ден помага за навременен и действен контрол.

При организираната работа по този начин резултатите станаха само едно логично следствие. За трите години на петилетката предприятията от гр. Левски изпълниха с 20 дни предсрочно плана по всички показатели. Техният опит се превръща в практика на всички колективи от окръга.

Дългогодишна е дружбата между текстилната фабрика „Асен Халачев" в Плевен и сродния комбинат „50 години СССР" в гр. Шахти, на сътрудничеството между знатната шахтинска тъкачка Албина Пе-

Digitized by Google

ченкина и Параскева Коцева — герой на социалистическия труд. Партията постави задачата за повишаване обществената производителност на труда. В навечерието на XXV конгрес на КПСС и XI конгрес на БКП плевенските текстилки — първенци, подеха инициативата за разширяване фронта на многомашинното обслужване от 8 на 24 и 32 стана. Намери се правилният път за увеличаване ефективността на производството. Техният пример се последва от всички работнички в завода. Сега в окръга с основание колективът на завод „Асен Халачев" е наричан колектив многомашинник. Опитът на тъкачките бе използван и в другите отрасли. Типична в това отношение е дейността на кравефермата от с. Славовица. Там по примера на съветската доячка Лейда Пейпс и многомашинничките се грижат вместо за 20—25 крави за 100. Сега по този начин работят 28 ферми и обхващат близо 90 на сто от броя на кравите в целия окръг.

В борбата за подобряване на качеството и ефективността на производството нараства ролята на ръководните кадри в низовите и средните звена — майсторите и началниците на участъци. Те са длъжни да съчетават организаторската и идеологическата работа с възпитателната, да прилагат нови принципи на стопанисване, да бъдат организатори за ритмично изпълнение на плана. Това никак не е лесно. Как да се започне? Отговорът дойде пак от съветския опит. Преди няколко години в четири червенобрежки предприятия започна да се прилага опитът на Металургичния завод от гр. Таганрог — побратим на Червен бряг. Той бе внедрен с помощта на съветските специалисти. Създадени бяха съвети на майсторите. През 1975 г. от Таганрог дойдоха група майстори и помогнаха на място. Този опит сега се прилага навсякъде в промишлеността на окръга. Това позволи да се повиши ролята на низовите ръководители, да се подобрят дисциплината и микроклиматът в колективите, срочно и качествено да се изпълняват производствените задачи.

Богати са плодовете на дружбата в областта на техническия прогрес. Колективът на Азовския завод за ковашко-пресово оборудване оказа научно-техническа помощ на завод „Вапцаров" — Плевен по разработването и внедряването на фуранови смоли за сърцеви смеси, окончателната обработка на двойка сферични детайли, по-ефективното използване на газоразрезните машини и др.

По проект на ростовски специалисти в плевенския мебелен завод „Република" бе направена сушилна камера за лакови плоскости, подсказа се как да се атестират инженерно-техническите кадри и други новости.

Повече от десет години окръжно стопанско предприятие на Булгарплод „Г. Кирков" — Плевен и консервния комбинат „Смычка" в гр. Ростов на Дон са в дружески връзки. Преди консервният комбинат в града ни бе сезонно предприятие. Днес то е едно от най-големите предприятия в окръга с целогодишна дейност. Това стана с помощта на ростовци. Обменени бяха опит и документация по съхраняването на суровините и полуфабрикатите, което помогна за механизирана обработка на кореноплодните. Внедрени бяха осем машини за обработка на моркови, линия за фаршировани пиперки, механизираха се много ръчни операции и други.

Специалистите от „Ростсельмаш" посочиха най-правилния път за реконструкция на Стоманолеярния завод в Плевен.

Инженерно-техническите кадри от ростовската трикотажна фабрика оказаха помощ на своите приятели от фабрика „Саня" да усвоят редица операции за работа с кръгоплетачни машини. Така процентът на отпадъчния материал се свежда до минимум.

Развитието на производителните сили, изграждането на селищната мрежа в окръга поставят нови изисквания и към транспорта. Как да бъдат решени? Отговорът дойде с помощта на ростовчани. Специална работна група изучи техния опит по концентрацията и специализацията на автомобилния транспорт, по диспечеризирането, както и проблемите на културното обслужване, безопасността на движението, програмирането и контрола в транспорта и редица други моменти. Със съдействието на ростовски специалисти и техническа документация в Държавното автомобилно предприятие — Плевен се приложи диспечеризацията. В Автостопанство № 5 по опита на Ростовска област се създадоха и вече трета година функционират транспортни комплексни звена за срочното и качествено прибиране на селскостопанската продукция. Те работят по метода на бригадния договор. Това позволи по-ефективно да се използва транспортът и селскостопанската техника. Затова окръгът години наред приключва жътвената кампания само за 9—10 дни.

Когото и да попитате в Строителния комбинат в Плевен как използват приятелството и дружбата си с ростовските строители, всеки ще ви отговори: „Ако при нас е въведен часовият график за подаване на бетона и варовия разтвор по обектите, ако централното ръководство чрез диспечерска уредба има постоянна връзка със строителните поделения, ако плевенските строители с чест изпълниха строителните обекти, свързани със 100-годишнината от Плевенската епопея, това се дължи на помощта и опита на Строителен тръст № 7 в Ростов на Дон".

Богат в това отношение е също опитът на колективите от търговията, услугите, здравеопазването, административното обслужване и т. н.

Как е повлияла дружбата ни за развитието на селското стопанство?

През последните години вниманието е насочено към изучаването и внедряването на съветския опит, свързан с концентрацията и специализацията на производството, с прилагането на нови промишлени методи и технологии, с по-бързото осъществяване на техническия прогрес, с усъвър-

Digitized by Google

шенствуването формите на организация и заплащането на труда, с поевтиняването на селскостопанското производство и пр.

По примера на съветските колхози и совхози животновъдството в окръга минава на промишлена основа и някои подотрасли се превърнаха в крупни заводи за месо, яйца и др. През 1969 година по ростовски проекти в окръга беше организирано производството на 242 приспособления „ЖКН—2,6". Това позволи да се механизира близо 100 процента от прибирането на царевицата, рязко да се увеличи производителността на труда.

В промишлено-аграрния комплекс „К. Златарев" — гр. Долна Митрополия по примера на ростовци е направен цех, където чрез екструдер за производство на карбамидно-концентратни смески като добавка към фуражите най-пълно и високоефективно се използва карбамидът. С оглед внедряването на целогодишно монодажбено хранене на животните е построена нова фуражна кухня за обработка и смесване на фуражите.

Извършва се ускорен взаимен обмен на нови перспективни сортове, породи животни и съвременни технологии. През 1974 г. окръгът получи по 850 кг пшеница от декар от новия сорт „Ростовчанка". Резултатите са положителни и тя сега заема не малка част от площите, засети с пшеница. На 20 април 1974 г. ростовските машиностроители написаха нова вълнуваща страница от дружбата. В деня на Всесъюзния ленински комунистически съботник те произведоха за Плевенски окръг 20 високопроизводителни комбайна „Нива".

От Ростовска област се доставят и допълнителни съоръжения за нуждите на селското стопанство. Внедрена е диагностиката за предварително и бездемонтажно определяне дефектите при обслужване на селскостопанските машини и т. н.

Петнадесетгодишната дружба между Плевенски окръг и Ростовска област сочи, че за нас съветският опит е и материална сила.

Много и най-разнообразни са формите на сътрудничество в областта на изкуството и културата, в духовната сфера. Стремежът е всички културни институти и творци, които работят в Плевенски окръг, по-пълно да изучават и прилагат наученото от своите побратими.

В Ростовска област живеят и творят едни от най-изтъкнатите представители на съветската литература — Михаил Шолохов, Виталий Закрутник, Анатолий Калинин, Петър Лебеденко, Борис Изюмски, който в чест на 100-годишнината от Плевенската епопея написа романа „Плевенски редути". Творческите контакти с тях са истинска школа за нашите творци в областта на теорията и творческата практика.

Едно от най-крупните културни събития в Плевен е организирането на „Донски литературни дни" с участието на ростовски писатели и поети. Всяка година в Плевен и окръга гостуват най-добрите професионални и самодейни художествени състави от Ростов и областта. Техните концерти се превръщат в празници на българо-съветската дружба. В манифестация на дружбата са и концертите на плевенчани в Ростов.

През пролетта на 1977 година в Ростовска област бе организирана седмица на българското изкуство и култура. Близо сто творци от различни области и жанрове взеха участие в това крупно културно мероприятие. През тези дни от Киевската гара и по цялата Донска степ шествуваше дружбата. По градове, заводи, миньорски шахти, учебни заведения, райони, станции, хутори, по паркове и улици, в кина, театри, културни институти се изявяваше дружбата, раждаха се нови приятелства.

През септември пък същата година ростовчани върнаха визитата. В Плевенския драматичен театър бе поставена „Разораната целина" по М. Шолохов от гост-режисьора от Ростовския театър Е. Буйбутов. По-късно в същата постановка гастролираха и трима ростовски артисти. Нашата публика видя Давидов, дядо Щукар и Аксиния в изпълнението на истински казаци и казачки. През 1974 година театърът ни гостува в Ростов на Дон.

За пръв път на сцената на театъра за младия зрител в гр. Ростов на Дон бе поставена българската пиеса „Жълтото домино" от плевенския писател Н. Мизийски. Младият режисьор Ю. Ерьомин реализира тази постановка и на плевенска сцена.

Традиция е да се изготвят филми от плевенските и ростовските кинолюбители, да се разменят материали между местните вестници, да се обменят лектори и др. В един от най-новите квартали в Ростов на Дон на пл. „Плевен", сред хиляди рози извисява снага мономентът „Дружба", дело на плевенския скулптор Димитър Цанков. В изграждането на художествената панорама „Плевенска епопея 1877 година" участвуваха група художници от Ростовската организация на Съюза на художниците на РСФСР под ръководството на заслужилия художник Николай Василиевич Овечкин, художник от студия „Греков" в гр. Москва.

Всестранното сътрудничество е свързано с по-нататъшното развитие и усъвършенстване на обществено-политическите отношения. При всяко ново начинание в окръжната организация се търсят опитът и помощта на областния комитет, на градските и районни комитети на КПСС в Ростов на Дон. Първоначално инициативите и формите се експериментират, съобразяват се с нашите условия и след това се утвърждават в практиката.

Особено ценен е опитът за издигане научното равнище на партийното ръководство, за по-пълно и последователно внедряване на научния подход като отличителна черта на ленинския стил и метод на ръководство. Как това се осъществява на практика?

Digitized by Google

Преди всичко използваме опита в разработването на перспективните планове на партийните комитети и организации. Това позволява да се синхронизира по-добре работата на различните институти и ведомства при изпълнението на определените задачи.

Успешно се внедрява и опитът по разработването на плановете за социално развитие на колективите и населените места.

Една от най-популярните форми на работа в първичните организации, която бе взета от ростовчани, е самоотчетът и атестацията на комуниста.

През 1977 година по примера на Ростовския областен комитет на КПСС в Плевенски окръг започна да функционира система за контрол. С нея се установява как всеки комунист, зает в материалното производство, изпълнява производствените си задължения. С помощта на системата партийните комитети знаят къде, кой и защо не осъществява плана си. Тази информация е с голямо практическо значение.

Ползотворен е използваният опит и по работата с резервните кадри, с младите комунисти, с личните творчески планове на пропагандистите, по нагледната агитация и др. Не можем да не споменем наученото от ростовци за издигане нивото, разнообразяване и обогатяване съдържанието на масово-политическата работа и ръководството на социалистическото съревнование. По примера на Ростовския областен комитет са създадени окръжна и местни комисии по съревнованието. Използваният опит е способствувал партийните и профсъюзните органи и организации да насочат вниманието си към засилването възпитателните функции на социалистическото съревнование, към подобряването на моралното и материалното стимулиране и даването на по-голямо обществено признание на труда на най-заслужилите.

Широка популярност в окръга имат инициативите: единен политически ден, ветеран на труда, наставничеството, приемане в редовете на работническата класа и т. н.

Безчет са проявите на дружбата между плевенчани и ростовчани. Нейните форми и пътища са многопосочни. Много са и нейните измерения. В нашето социологическо изследване ние се опитахме да намерим още едно. То не е в цифри от левове, тонове и проценти. Не е и в договори, спогодби и протоколи. То има обикновени човешки измерения — обич и любов. Измерение, което др. Тодор Живков нарече съдба, бит и душевност на нашия народ.

Измерение, което кара сърцата да бият по-силно, очите да се пълнят с влага, мисълта дълго да броди из градовете и селата сред Донската степ.

Топли и пълни с човещина са мислите, споделени от кооператорите, работниците и специалистите от селата Брегаре, Крушовица, Победа, Пордим, Татари, Беглеж, Тотлебен, Обнова, Стежерово, от завод „Н. П. Вапцаров", Нефтохимическия комбинат, комбинат „К. Златарев", предприятията: „Мизия" и „Саня", на строители и търговски работници, на лекари и сестри, на инженери, икономисти, артисти, журналисти, педагози и т. н.

Всеки ред от въпросите на анкетните карти, на интервютата и разговорите е невидим капиляр, по който минава оросителната животворна струя на дружбата.

Към всички изследвания, които са били в град Ростов на Дон и съветската страна, ние отправихме и два открити въпроса:

1. Какво най-много Ви харесва в характера на съветския човек?

Ето и отговорите:

— Сърдечността, добротата и широката душа;

— Любовта, обичта към българите;

— Откровеността, честността и прямотата;

— Чувството за собствено достойнство и гордост, че са граждани на СССР;

— Оптимизъм и всеотдайност към комунистическото дело.

2. Кое най-много Ви харесва в живота на съветските хора и желаете да се утвърждава у нас?

— Трудолюбието и отношението към труда;

— Дисциплината и отговорността към поръчаното дело;

— Другарството и взаимопомощта;

— Скромността, няма стремеж към лично забогатяване;

— Грижата за подрастващото поколение;

— Умението да осмислят живота си и т. н.

Най-беглият анализ на отговорите от посочените въпроси показва, че в своите побратими от тихия Дон плевенчани виждат един пример на борбата за постигането на своите цели, в изпълнението на задачите, поставени в партийните директиви.

Наблюденията потвърждават, че тези, които са били в СССР или поддържат връзки със съветски граждани, са по-активни, по-самокритични и критични. Те имат ясна и определена гражданска позиция, която отстояват. Това никак не е малко, не е без значение, когато се опитваме да измерим благотворното влияние на контактите между плевенчани и ростовчани.

* * *

Историята, времето, епохата показаха, че не може да победи пролетарската революция, да се строи новото комунистическо общество без опита, без помощта и сътрудничеството със СССР.

Обичта на българите към русите, към съветските хора е тяхно естествено качество. За българина това е душевна храна, негово утешение в бедите и надежда в бъдещото щастие.

Иван НОВАКОВ

кореспондент на сп. „Партиен живот".

Digitized by Google

ВЕСТИТЕЛ НА ПАРТИЙНАТА ПРАВДА

През есента на 1941 година, когато в нашата страна свирепствуваше монархофашистката диктатура и народът, призован от партията на комунистите, се вдигаше на въоръжена борба срещу хитлеристките окупатори и техните български слуги, в Ловешкия край безшумно се появи един вестник със заинтригуващото заглавие „Истина". Той не се продаваше по будките, не беше изпъстрен със снимки на царските особи и на самодоволните министри, нито с главозамайващи и сензационни съобщения за победите на хитлеристките войски. Без адрес, без имената на редакторите и авторите, вестникът беше издаван на циклостил. Дошъл неизвестно откъде, той се предаваше тайно от ръка на ръка, преписваше се, четеше се скришом, но от това очите светваха и сърцата радостно туптяха, защото трудовите хора виждаха и разбираха истината. А истината, проста и ясна като живота им, ги водеше през мрака на фашистката робия по трудния и опасен друм на борбата за свобода.

Така започна своя славен път вестник „Истина", чийто първи брой излезе на 12 ноември 1941 година[1]. Решението на околийския комитет на БРП в Ловеч да се организира издаването на нелегален вестник, който да разяснява партийната политика и да мобилизира трудещите се от този район на борба против фашизма, е от края на август същата година.[2]

Инициатор и редактор на вестника беше смелият революционер, талантливият поет и публицист, организаторът и ръководителят на въоръжената борба в Ловешко-Троянския край, прославеният партизански командир Христо Кърпачев.

Кърпачев един от първите съзна необходимостта и целесъобразността от издаването на местен нелегален вестник. Той добре разбираше, че с помощта на вестника Партията ще може по-тясно да се свърже с масите и по-успешно да води битката против фашизма. Именно затова, пристъпвайки към организирането на въоръжената борба и на партизанското движение в този край, Кърпачев същевременно започна да издава и вестник „Истина".

„Истина" бе първият нелегален вестник в нашата страна, след като ЦК на Партията възприе курс на въоръжена борба против фашизма. Той е и първият партизански вестник в страната, защото както редакторът му Христо Кърпачев, така и сътрудниците му бяха партизани и ръководители на партизанското движение в Ловешкия край.[3]

Правдата на „Истина", партийната правда, се разнасяше не само от ръка на ръка, но и от уста на уста. Тя достигаше и до последния сиромах в околията, до малограмотния, до неграмотния. „Прочети и разкажи на всички свои приятели!" — с този призив завършваше последната страница на вестника. И всеки комунист и ремсист, след като прочетеше вестника, разказваше на приятели, на близки и на познати истината за положението в страната и какво трябва да се прави.

В полицейските участъци, подложени на нечовешки мъчения, изправени пред бесилката и куршума, народните борци мълчаха и не издаваха своите другари — разпространители на „Истина". „Който допусне настоящият лист да попадне в ръцете на врага, върши народна пакост!" — тези думи, написани в началото на вестника, се изпълняваха с цената на живота.

Полицейските разузнавачи и агенти си счупваха краката да търсят нелегалната печатница, за да я ликвидират, за да накарат да замлъкне гласът на „Истина". В отделни случаи те успяваха да влязат в дирите на печатницата и неколкократно я откриваха и разгромяваха. Затова базата не се застояваше на едно място.

Преследваха я, изгаряха я, опитваха се да я унищожат, но подобно на птицата „Феникс", „Истина" винаги възкръсваше из пожарите и пепелищата и отиваше сред народа.

* * *

„Истина" бе незаменимо оръжие в ръцете на ОК на Партията за разясняване

[1] В. Ковачев, Нелегалният периодичен печат в периода на въоръжената борба 1941—1944 г., Изд. на БКП, 1966, с. 21.
[2] История на Ловешката окръжна организация на БКП, Партиздат, 1978, с. 219.
[3] В. Ковачев, Нелегалният периодичен печат... с. 21, 63, 64.

Digitized by Google

курса на въоръжена борба, за разобличаване противонародната политика на монархо-фашисткото правителство, за сплотяване и организиране на масите в околията, за разгръщане на борбата за свобода и нова народнодемократична власт.

На първа страница на вестника, до заглавието, като мото бяха изписани словата на безсмъртния апостол на свободата Васил Левски: „Без мъки и жертви свобода сладка не се добива!" И вестникът подготвяше трудещите се за онія скъпи жертви, които бяха неизбежни в борбата за свобода.

Целия си огън „Истина" насочваше на първо място срещу хитлеро-фашистките завоеватели като главен враг на нашия народ и на цялото прогресивно човечество. В онія години, когато официалната преса се разтапяше от умиление и възхваляваше господарите на „нова Европа", малкият нелегален вестник безпощадно жигосваше хитлеристките варвари и техния „нов ред". Аргументирано, ярко и убедително, той разкриваше ужасяващата картина на окупирана Европа, в която хитлеристите поробиха народите, погазиха тяхната свобода, грабеха, рушаха и избиваха милиони хора.

„И най-варварските племена — пише „Истина" — не са проявявали такава жестокост, такава кръвожадност като побеснелите орди на третия райх. Окървавеният германски ботуш с дивашка жестокост потъпка свободата на цяла Европа. Културният свят е пустиня на мъките. Това е нова Европа, новият ред!"[1]

Вестникът осведомяваше за неописуемите зверства в окупираните съветски територии, където масово се избива мирното население, в това число деца и бременни жени.

„Нечуваните зверства на „културните" фашисти в цяла Европа и особено в СССР — четем във вестника — карат да бледнеят историческите зверства на дивашите на Чингис хан и Атила."[2]

Страстно и неуморно „Истина" разобличаваше Гьобелсовата пропаганда и лъжите на фашистката преса относно целите и намеренията на хитлеристите, на техния „нов ред", изваждаше на бял свят истинското им лице на поробители и душители на свободата. В същото време вестникът посочваше, че поробените и свободолюбивите народи дават отпор на хитлеристите, организират се и се вдигат на решителна борба срещу общия враг.

„Народната общоевропейска мъка — отбелязва вестникът — се слива в страхотен вулкан. Отеква вече страхотният му ропот, който разтърсва гнилите основи на „нова Европа." От Ламанша до Източния фронт, от Скандинавския полуостров до африканските пустини, това е фронт под краката на германските пълчища."[3]

„Истина" дебело подчертаваше, че начело на международния антифашистки фронт стои могъщият Съветски съюз. Разказваше за героичните подвизи на съветските хора, които мъжествено защищаваха своята социалистическа родина. Когато платените фашистки драскачи истерично крещяха за „разгром на Червената армия", за „панически бяг на руснаците", за „нежеланието на руския мужик да се бие", вестникът още през декември 1941 г. предсказваше „окончателния и нечуван в историята разгром" на хитлеристката армия, доказваше, че немските завоеватели ще си разбият главата в „несъкрушимата мощ на Червената армия и гранитното единство на съветските народи"[4].

„Истина" вдъхваше в трудовите хора вяра и надежда в скорошното освобождение на поробените народи. Изтъкваше великата освободителна мисия на съветския народ и на неговата непобедима армия: „Червената армия ясно съзнава своята задача да освободи човечеството от германското подтисничество... От изток се разсъмва. Зора се сипе. Иде нов ден!"[5]

Отхвърляйки човеконенавистническите теории на Хитлер и неговата политика, насочена към физическо изтребление на славянските народи и превръщането им в тор на германската „висша" раса, „Истина" изразяваше твърдата увереност, че всички славяни, сплотени в боево единство, ще разбият на пух и прах плановете на Хитлер.

По повод на състоялия се на 4 и 5 април 1942 г. в Москва Втори общославянски събор, вестникът помества специална статия, в която четем: „Грамадно е славянското семейство, неизчерпаеми са неговите сили — тежко и горко на този, който иска да го унищожи. В борбата срещу него ще си счупи главата и варварският Хитлер, и новата му Европа!"[6]

* * *

„Истина" отделяше главно внимание върху проблемите на борбата на българския народ против фашизма за свобода и демокрация. Той изтъкваше, че в резултат на продажната политика на монархофашистката клика страната е доведена до положението на колония, в която хитлеристите се разпореждат неограничено, ограбват нейните богатства, задигат храните и обричат населението на глад и лишения. „Днес няма българин — четем във вестника, — който да не се е убедил, че фашизмът носи само робство на българския народ, по-черно от гръцкото, по-кърваво от турското."[7]

---

[1] Хиляда деветстотин четиридесет и втора, „Истина", януари 1942.
[2] Първи май, „Истина", април 1942.
[3] Хиляда деветстотин четиридесет и втора, „Истина", януари 1942.
[4] Хитлерови мистерии, „Истина", декември 1941.
[5] Хиляда деветстотин четиридесет и втора, „Истина", януари 1942.
[6] Втори всеславянски митинг в Москва, „Истина", май 1942.
[7] Първи май, „Истина", април 1942.

Digitized by Google

Вестникът гневно бичуваше политическата демагогия на фашистките управници, които пееха дитирамби за обединението и благоденствието на българския народ, а всъщност търгуваха с труда му, с кръвта и живота му. Смъкваше маската им, изваждаше на показ същинските им лица: „Ние вдигаме завесата, български народе! Виж тъмните фигури, които си играят с твоята съдба, виж плановете им, виж делата им!"[1]

В статията „Народна борба за народна власт" се разказва как под сянката на столетен дъб свинята намерила сладък желъд, лакомо го изяла и започнала с мръсната си муцуна да рови корените на дъба. Подобно на свинята, се посочва в статията, фашистките управници изсмукват жизнените сокове на народа и подкопават живота му — искат да унищожат най-здравите корени на дъба. „Да браним тия корени — да браним живота на дъба! Борбата е сурова, врагът не жали средства. Налага се да се браним със същите средства, с които врагът иска да ни унищожи. Тъй учеха Ботев и Левски, тъй постъпваха те... Нека всеки български патриот да стане за махалата си, за селото си, за народа си един Ботев, един Левски, един легендарен герой и борец!"[2]

На 14 юли 1942 година по радио „Христо Ботев" бе оповестена програмата на Отечествения фронт. „Истина" широко популяризираше тази спасителна за българския народ програма. С всички средства ратуваше за изграждане единството на народа, за сплотяване на всички демократични и антифашистки сили под знамето на Отечествения фронт. Още през август 1942 г. вестникът заяви, че приобщава силите си към тези на Отечествения фронт и че напълно е в услуга на неговите комитети — ще способствува за обединението на народните сили, извоюването на народната победа и изграждането на народната власт.[3] Много образно и художествено вестникът определя ролята и значението на Отечествения фронт за българския народ: „Идеята за Отечествения фронт дойде за народа както плодотворният дъжд за изгорялата и напукана земя след дълга суша. Програмата на Отечествения фронт е златното житно семе за народната нива след хубавия дъжд. Нека сеем неуморно това златно и спасително семе!"[4]

Вестникът приканваше да се изграждат комитетите на Отечествения фронт така неуморно, както Левски изграждаше някога тайните революционни комитети: апелираше към активно и безрезервно участие в народноосвободителната борба, остро критикуваше пасивността, колебанията и оправдаването с тежките условия. Изтъкваше, че „престъпление върши всеки българин, който стои настрана със скръстени ръце и чака отвън да бъде поднесена свободата на нашия народ"[5].

В онова барутно време, когато ставаше въпрос да се защищават жизнените интереси на българския народ и когато се водеше борба на живот и смърт с фашизма, „Истина" призоваваше всеки патриот да служи вярно до смърт на народа, да вложи живота си в народноосвободителната борба: „Не живей тъй, щото никой да не знае, че си жив, никой да не почувствува твоята загуба. Твоят живот нека бъде отнена бразда в освободителната борба срещу чужди и наши поробители."[6]

„Истина" говореше на селяните, убеждаваше ги масово да укриват храните, да не предават доброволно нито едно зърно за хитлеристката армия, да оказват масова съпротива на властите — на силата да отговарят със сила.[7]

Вестникът се обръщаше към младежите, като ги подканваше да грабнат оръжието и да се вдигнат на борба срещу фашизма. Биеше тревога по повод опитите на фашисткото правителство да хвърли българската младеж във война срещу Съветския съюз: „Германските агенти като драгомани ще поведат утре българските младежи към братската руска земя, срещу младежите на братския руски народ. Защо трябва да се бием с тях? Затова ли, че този народ донесе свободата ни?"[8]

„Истина" зовеше девойките да заемат своето място във всенародната борба. Сочеше за пример съветските девойки, които с пушка в ръка воюват на фронта срещу фашизма. Напомняше за великото революционно минало на нашия народ, когато младите поробени българки са шили знамена за хайдутите, подпомагали са ги, а не рядко са били и знаменосци на чети. Подчертаваше, че участието на девойките в народната борба е „желано и необходимо".[9]

„Истина" отправяше призив към патриотите от армията да не позволят българската армия — „нашата национална гордост" — да бъде предоставена на разположение на Хитлер, да се борят нито един войник да не бъде изпратен на Източния фронт.[10]

„Истина" даваше гласност на партизанските акции и на саботажните действия на бойните групи, разгласяваше конкретните

---

[1] Ние вдигаме завесата, „Истина", април 1942.
[2] Народна борба за народна власт, „Истина", май 1942.
[3] Народното единство се изгражда, „Истина", август 1942.
[4] Изграждане народните отечествени комитети, „Истина", ноември 1942.
[5] Как върви изграждането на Отечествения фронт, „Истина", март 1943.
[6] Цената на живота, „Истина", декември 1941.
[7] Нова система за изземване на зърнените храни, „Истина", август 1942.
[8] Младежи, наш ред идва, „Истина", април 1942.
[9] Българската девойка в борбата с фашизма, „Истина", ноември 1942.
[10] Пред най-страшното народно предателство, „Истина", август 1942.

Digitized by Google

прояви на народната съпротива срещу фашисткатa власт. През октомври 1942 г. бяха запалени от партизаните сградата и сеновалът на италианското дружество на гара Левски. Вестникът помести съобщението за тази акция и отбеляза: „Изгоря, защото работи изключително за враговете на българския народ!"

На 6 февруари 1943 г. нелегалните запалиха фабриката за шперплат „Обнова" в с. Черни Осъм. Вестникът информира за това и предупреди: „Ще горят и всички други фабрики, които работят за Германия".

На 2 март 1943 г. бе убит от патриотите кметът фашист на с. Угърчин. Вестникът разясни, че той се беше самозабравил в държанего си към селяните — за всяко възражение и протест е глобявал, арестувал и интернирал по-будните селяни и затова е наказан.

„Истина" неизменно провеждаше идеята за създаването на истинска народна власт на действително свободна, независима и демократична България, при което съдбата на народа ще бъде в собствените му ръце: „В изграждането на новото правителство не бива да вземат участие само „богоизбрани" водачи, а преди всичко трябва да бъде осигурено участието на народа. Тъй както той желае, тъй както неговите интереси диктуват, трябва да се изгради новата държава!"[2]

* * *

Първият партизански вестник в страната беше вестител на партийната правда. Трудовите хора от Ловешкия край го очакваха, търсеха го, вслушваха се в неговия глас. Силата на вестника се криеше в това, че той казваше истината в едно жестоко и смутно време и сочеше единствения изход за всеки честен патриот — пътя на борбата.

Обаянието на вестника, неговото широко влияние се дължеше на това, че редакторите и сътрудниците му не само зовяха на борба, но с личен пример и с оръжие в ръка показваха как трябва да се воюва срещу фашизма. Словата на вестника, подкрепени от дела, бяха заразителни и увличаха народните синове и дъщери на подвиг и саможертва в името на свободата.

„Истина" изразяваше и защищаваше жизнените интереси на трудещите се в околията, тяхното желание и стремеж към свобода и по-добър живот. С всички оръжия той воюваше срещу народните врагове, биеше тревога и зовеше на борба за свобода и народна власт. Затова и утрудените, ограбвани и подтискани от фашизма хора чувствуваха това очаквано издание като свое, вярваха му, подкрепяха го.

От всяка статия, от всеки ред на вестника лъхаше ботевска любов към народа и ботевска омраза към чуждите и нашите подтисници. „Истина" сипеше огън и жупел върху народните врагове и предатели. От него струеше непоколебимата вяра в победата на народното дело и твърдата решимост да се доведе докрай борбата за свобода.

По своята тематика и жанрове вестникът изненадва със своето разнообразие и издържаност. В него намираха място уводните и политическите статии, дописките, памфлетите, бележките и съобщенията. В началото на 1943 г. в „Истина" бе поместен и маршът на ловешките партизани „Чавдарци", написан от Христо Кърпачев. Този марш по-късно бе подет от партизаните от цялата страна.

Списван при крайно тежки нелегални условия, намиращ се под постоянния прицел на полицията, вестникът излизаше със статии, които и днес будят възхищение със своите значителни политически, литературни и художествени достойнства. Със своята яркост, свежест и образност, с богатия си народен език, със своята достъпност до широките народни маси тези статии представляват забележителна изява на нашата революционна публицистика.

Несъмнено заслугата за това е на авторите и сътрудниците на вестника, на тяхната политическа зрелост и висока култура, както и на Христо Кърпачев, на неговите безспорни журналистически качества, на взискателността му като редактор. Уводните и основните статии бяха плод на перото на поета и публициста Христо Кърпачев, той беше душата на вестника.[3]

Списването, издаването и разпространяването на „Истина" представляваше истински подвиг, защото нелегалните сътрудници изпълняваха своя журналистически дълг винаги изложени под дулото на полицейския шмайзер, гонени и преследвани, дебнени на всяка крачка от засади и рискуващи своя живот. Каква вяра в Партията и в делото туптеше в техните гърди, каква преданост към народа и каква самоотверженост и безкористна жертвоготовност проявяваха тези скромни дейци на печатното слово! Затова „Истина", неговият редактор поетът партизанин Христо Кърпачев и другите знайни и незнайни сътрудници на вестника ще останат завинаги в историята на нашия революционен антифашистки печат като пример на всеотдайна служба на интересите на народа и на делото на свободата.

Никифор ЦОНЕВ

---

[1] Народна борба за народна власт, „Истина", май 1942.

[2] Д. Шилков, Христо Кърпачев като публицист, в. „Народна младеж", 23 май 1953.

Digitized by Google

УМЪТ, ЧЕСТТА, СЪВЕСТТА НА ЕПОХАТА

Неотдавна АПН пусна на руски език в поредицата „Опит в партийната работа" книгата на К. У. Черненко „Комунистите в СССР" — едно издание колкото заинтригуващо и оригинално, толкова полезно и навременно.

Един преглед на съдържанието на „Комунистите в СССР" показва, че неговите две части: „Организационни основи на Партията" и „Партия и общество" включват такива основни проблеми като: кой може да бъде комунист; какво означава демократическият централизъм; идеологията на Партията — марксизмът-ленинизмът; Програмата на Партията; структурата на Партията. Успоредно с това във втората част на произведението се анализират проблемите: власт и партия, Партията и профсъюзите; Партията и интелигенцията; комунистите в армията; Партията и младежта и пр. С други думи книгата на К. У. Черненко, както това е изтъкнато в подзаглавието, разглежда въпросите на идеологическата основа на Партията, нейната структура, както и актуалната тема — народ и партия, съотнесена в случая към Партията на Ленин, извървяла голям и славен път — пътя на тежки изпитания, горестни жертви и забележителни победи. Нейното начало можем да търсим в марксистките кръжоци и групи, появили се в Русия в 80-те години на миналия век. Нейното настояще — в превръщането ѝ в могъща многомилионна сила, направляваща развитието на първата в света социалистическа държава.

Книгата разкрива ролята и мястото на КПСС в съветското общество, нейния исторически опит, принципите на изграждането ѝ, нейните цели и методи на действие.

Кой може да бъде комунист? Това е въпросът, който се третира още в първите страници на произведението. Условията за членство в Партията са разгледани лаконично и оригинално.

„За революционната партия — се казва на стр. 8 — няма нищо по-опасно от подкопаването на нейните редове, от наличието в тях на хора, нямащи твърда убеденост в историческата справедливост на марксисткото учение — хора, недостатъчно дисциплинирани и особено пък враждебни."

В. И. Ленин разясняваше, че на марксистката партия са необходими докрай предани хора, които да ѝ посвещават не само свободните си вечери, а целия свой живот. На встъпващия в нейните редове не се дават никакви преимущества и привилегии. Напротив — на него му се възлагат допълнителни, твърде често нелеки задължения. Безкористен и самоотвержен боец за щастието на трудовия народ — ето какво е комунистът от ленински тип.

Изтъкната е самата природа на членството в Партията, неизменното действие в сферата на най-трудните участъци в борбата и в труда, превърнала се в традиция за комунистите. (Тук е уместно да от бележим, че само между 5 хилядите делегати на XXV конгрес на КПСС е имало 797 герои на социалистическия труд и 244 лауреати на Ленинска и Държавна награда, присъдени им за изключителни успехи в труда, в развитието на науката и културата.)

Могъщият авангард на съветския народ (това са 16 милиона и 250 хиляди най-добри представители на повече от 100 нации и народности на страната) непрестанно воюва за чистота на своите редове, за все по-високото издигане знамето на марксизма-ленинизма, за високи нравствени добродетели, за хуманизъм от най-висш разряд. А това са неувяхващите, вечно живи традиции на класата. („КПСС беше и си остава партия на работническата класа" — изтъква Л. И. Брежнев.)

На К. У. Черненко се е удало непосредствено и живо да отговори в книгата си и на въпросите: на какви изисквания трябва да отговаря човекът, встъпващ в Партията; кои са неговите задължения и права? Както виждаме, изтъква той, първото, което се изисква от встъпващия в КПСС, е доброволно и чистосърдечно признаване на нейната програма и на Устава ѝ. Единството и сплотеността на комунистите преди всичко се обяснява с общността на техния мироглед, на идейните им възгледи. Дълбоко разбирайки и приемайки без уговорки и съмнения всички програмни и уставни положения, хората, които встъп-

Digitized by Google

ват в Партията, доброволно и съзнателно приемат за себе си задължението да живеят и да работят в съответствие с изискванията на тези документи, да подчиняват своята дейност на партийните закони и норми. Разбира се, признаването на Програмата и на Устава още не е всичко — влизането в една от първичните организации и работата в нея е също едно от важните изисквания за членство в Партията. Тук ще си послужим с думите на Ленин, че само този заслужава званието член на Партията, „който внимателно изучава, обмисля и самостоятелно решава въпросите на съдбата на своята партия".

Посочен е по-нататък и друг основен принцип на членството в Партията — изпълнението на партийните решения. Този пункт се отнася до всички решения, започвайки от висшите партийни органи (партийния конгрес, ЦК на КПСС) и стигайки до онази първична организация, в която комунистът членува. Защото, в решенията на Партията се определят политическата линия, конкретните задачи на комунистите, но ако тези решения неотклонно не се провеждат в живота, ако не бъдат подкрепяни с практически действия, сами по себе си няма да дадат необходимите резултати.

Разсъждавайки върху задълженията и правата на членовете на Партията, авторът посочва, че, естествено, да бъде за пример със своето комунистическо отношение към труда, да познава отлично работата си, да се усъвършенствува, да се квалифицира, да се труди образцово комунистът е длъжен, но това далеч не е достатъчно. Това е малко. Дългът на комуниста — така, както го е разбирал и В. И. Ленин — е постоянно да овладява революционната теория, активно да участвува в политическия живот на страната, в управлението на държавните дела, да влага своя дял в развитието и укрепването на комунистическите обществени отношения, взаимопомощта и сътрудничеството.

Към ленинските изисквания към комуниста К. У. Черненко причислява още: задължението всестранно да се укрепва идейното и организационното единство на Партията, непримиримостта към всякакви постъпки, които могат да отслабят или да подронят авторитета на Партията, съблюдаването на трудовата и на партийната дисциплина.

Разделът „Идеологията на Партията — марксизмът-ленинизмът" започва със знаменитата Ленинова постановка, че ролята на преден боец може да изпълни само партия, ръководена от прогресивна теория. В съвременната епоха такава дълбоко научна теория, преобразуваща света, е марксизмът-ленинизмът. Колосалното влияние на това учение върху умовете на хората и общественото развитие признават не само неговите привърженици, но и противниците му.

Включваща в себе си три главни съставни части — философия (диалектически и исторически материализъм), политическа икономия и научен комунизъм, — марксистко-ленинската система от идеи позволява не само научно да се обясняват нещата и явленията, но разработва и пътищата, и средствата за преобразуване на света. В своите трудове основоположниците на марксизма-ленинизма доказаха, че неизбежното освобождаване на човечеството от капиталистическата експлоатация ще се извърши не стихийно, а по пътя на революционното смъкване на господството на монополистическата буржоазия и че обществената сила, способна да съкруши вековната система на угнетение и да построи общество на социалното равенство и справедливостта, е работническата класа.

Специално място в своя труд К. У. Черненко отделя на историческата мисия на работническата класа. Тази мисия се изразява в обстоятелството, че работническата класа, бидейки най-последователен и самоотвержен борец против капиталистическата експлоатация, възглавява революционната борба на всички трудещи се и в съюз с тях установява своята власт, а после ръководи обществото в периода на строителството на социализма и комунизма.

„Защо тази велика историческа мисия се възлага именно на работническата класа, а не на други слоеве и групи от населението?" — пита авторът и отговаря: „Това се обяснява с ред причини". По-нататък той изрежда някои от тях. И тази, че свързана с най-прогресивния, машинен способ на производство (а сега с неговата висша форма — автоматизираното и кибернетизираното производство), работническата класа непрекъснато расте и се развива; и фактът, че непрестанно се увеличава нейната численост. Че успоредно с нарастването на редовете на класата тя се изменя и в качествено отношение. В общата ѝ структура решаващо, определящо място заемат индустриалните работници, непосредствено свързани със съвременните средства на производство, изискващи все по-голямо участие на умствения труд в производствения процес.

Характерно за работническата класа е, че борейки се за своето освобождение от капиталистическата експлоатация, тя организира и води след себе си всички други трудови хора, които ненавиждат капитализма: селяните, средните градски слоеве, трудовата интелигенция, работническата и студентската младеж, жените.

Както подчертава авторът, особената роля на работническата класа в историята се обяснява и с факта, че тя е най-хуманната по своята същност класа. „Тази класа е носител на прогреса, класа-творец, строител: именно тя създава основните ценности на земята, стреми се да съхрани и да умножи достиженията на материалната и духовната култура на човечеството. Тя свято и твърдо брани плодовете на своя труд, плодовете на труда на селячеството, на интелигенцията, брани хората — висшата ценност на земята!"

За да изпълни историческата си мисия, работническата класа създава своя политическа организация — марксическата партия, партията на комунистите. Това е пред-

Digitized by Google

ният отряд на работническата класа, въоръжен с революционната теория. Обединявайки хората на труда в организация на единомишленици, Партията удесеторява силите на работническата класа. Тя внася комунистически идеи сред широките слоеве на трудещите се.

Хронологично разглеждана по-нататък, книгата на К. У. Черненко третира проблемите на Програмата на Партията, формулираща нейните цели и задачи. „Разбира се, Програмата на Партията — е казано на стр. 33 — не може да бъде еднаква през цялото време на съществуването ѝ. В борбата за постигане на своята крайна цел партията на работническата класа неизбежно преминава през няколко последователни исторически етапа. В живота на КПСС те бяха три: смъкване господството на експлоататорите и установяване власт на трудещите се, построяване на социализма и накрая — преход към комунизма. На всеки от тези етапи съответствува своя програма — научно разработена, съобразена със закономерностите на общественото развитие и конкретно-историческите условия на страната."

В книгата са анализирани: първата програма на руските комунисти, приета на II конгрес на Партията през 1903 г., втората програма от 1919 година, приета на Осмия конгрес на Партията, и третата програма, гласувана единодушно на XXII конгрес на КПСС, състоял се през 1961 година. В нея са определени главните направления на построяването на комунистическото общество, на създаването на неговата материално-техническа база, на формирането на комунистически обществени отношения и възпитанието на новия човек.

В раздела „Какво означава демократическият централизъм?" авторът разглежда проблемите на неговото диалектическо единство и на основните му норми, позовавайки се преди всичко на уставното положение, че това е ръководният принцип в организационния строеж на Партията, включващ в себе си: изборност на всички ръководни органи в Партията от долу до горе; периодическа отчетност на партийните органи пред техните партийни организации и пред вишестоящите органи; строга партийна дисциплина и подчиняване малцинството на болшинството; безусловна задължителност на решенията на вишестоящите органи за нишестоящите.

Важно обстоятелство при характеризирането на изборността на партийните органи е подчертаването на факта, че комунистите сами решават на кого да поверят делата на своята организация. Всички партийни членове имат неограниченото право да бъдат издигани и обсъждани техните кандидатури, техните отводи. Неизменна норма, закрепена в Устава на Партията, е закритото (тайното) гласуване при избора на всички партийни органи — от бюрото на първичната организация до Централния комитет на КПСС. „При формирането на ръководни партийни органи — подчертава авторът — много важно е да бъдат избирани политически грамотни хора, дълбоко предани на комунистическите идеали, умели организатори и възпитатели на масите, способни да разбират и да приемат нуждите и грижите на колектива като свои собствени интереси." По-нататък К. У. Черненко разглежда въпросите на периодическата отчетност на партийните органи пред комунистите на събрания, конференции и конгреси, изтъквайки, че формите на отчетност постоянно се усъвършенствуват. Спира се на проблема за вътрешнопартийната и общополитическата информация, които играят в живота на Партията важна роля. Анализира с дълбочина и прецизност същността на такъв важен принцип, какъвто в живота и дейността на Партията е принципът колективност. „Обединявайки ума, знанията, опита и енергията на много хора — пише той, — колективността гарантира подготовката и приемането на най-правилни решения, предпазва от едностранчивост, от случайности и грешки, превръща участниците в обсъждането и вземането на решения в активни организатори на тяхното изпълнение." По-нататък на такива кардинални проблеми на вътрешнопартийния живот като свобода на обсъжданията и критиката, цел на критиката и самокритиката, същност на партийната дисциплина е отделено специално внимание. Акцентира се върху нешаблонни и нестандартни страни на тези въпроси. Ценността на критиката например е разглеждана от гледище на измерения като правдивост, като обществена значимост на излаганите факти, като пътища за отстраняване на сочените недостатъци, а ценността на самокритиката — в нейната искреност, в готовността незабавно да се борим за изправянето на пропуските и недъзите, а не да декларираме някакво неопределено във времето и пространството намерение да преодоляваме собствените си грешки. Според автора истинската критика и самокритика „нямат нищо общо с голословни обвинения, със заяждане, с болезнено преувеличаване на недостатъците", защото всички прояви от подобен род само принизяват дейността на партийната организация.

Анализирайки проблемите на структурата на Партията, К. У. Черненко се спира на принципите на организация, както и на проблемите на централните и местните партийни органи и на първичните партийни организации в КПСС.

Книгата разглежда по-нататък Комунистическата партия на Съветския съюз като ръководеща и направляваща сила на съветското общество, като ядро на политическата система в СССР. Онази могъща сила, за която Ленин писа: „Партията — умът, честта и съвестта на нашата епоха".

Нека се надяваме, че в близко време „Комунистите в СССР" ще бъде издадена и на български език, за да стане богатството от проблеми и идеи, включено в тази неголяма по обем книга, достояние на още по-широк кръг читатели.

Digitized by Google

НОВИ КНИГИ

ПАРТИЗДАТ

Агостино Нето

ДА ИЗГРАДИМ СВОБОДНА, НЕЗАВИСИМА И СОЦИАЛИСТИЧЕСКА АНГОЛА

Сборникът съдържа речи, статии и интервюта на председателя на Народното движение за освобождение на Ангола и президент на НР Ангола, видния деец на африканското националноосвободително движение Агостино Нето за периода от април 1971 г. до май 1978 година. В тях се отразява борбата на анголския народ за независимост, за изграждане на новото общество, за социална справедливост и прогрес, разкрива се неуморната дейност на А. Нето като ръководител на Народното движение за освобождение на Ангола. Съществено място в сборника заема докладът на Централния комитет пред Първия конгрес на МПЛА, в който се прави равносметка на изминатия път и обстоен анализ на проблемите за понататъшно развитие на страната. Тяхното решаване ще гарантира укрепването на народната власт, възстановяването и развитието на икономиката. Практическото решаване на новите задачи има жизнено значение за бъдещето не само на анголския народ. То ще бъде успех на прогресивните сили в Африка, принос в укрепването на делото на мира и социалния прогрес.

РОЗА ЛЮКСЕМБУРГ

Биографичен очерк

Р. Евзеров, И. Яжборовска

В предлагания на читателя биографичен очерк за Роза Люксембург за разлика от предишните й биографии е проследен целият й жизнен път, дейността й и в германското, и в полското, и в руското, и в международното работническо движение. Фалшифицирайки безсрамно възгледите на видната деятелка на международното работническо движение, антикомунистическата пропаганда неведнъж е предприемала в повече или по-малко остра форма опити да измисли разногласия между В. И. Ленин и Р. Люксембург по принципните въпроси на марксистката теория и да намери в теоретичното й наследство аргументи против Ленин и ленинизма. Марксистко-ленинското изследване на широкия комплекс от проблеми около живота и дейността на Р. Люксембург дава активен отпор на василиите се опити да бъдат изопачавани наследството и образът на Червената Роза и използвани в интерес на буржоазния реформизъм и „левия" екстремизъм.

ДИАЛЕКТИКА И НАУЧНО ПОЗНАНИЕ

Петър Велчев

В книгата се разглеждат дискусионните проблеми за същността на методологията, за отношението между диалектическия и научните методи на изследване, за системата на научните методи на познание, за откривателската роля на диалектическия метод. Разкрита е ролята на научното познание за творческото развитие на диалектиката и обогатяването на нейния категориален апарат, за формирането на нови категории.

ДЕЛОВИ МЕЖДУНАРОДНИ ВРЪЗКИ

Добри Чобанов

Авторът проследява развитието на връзките на местните организации на БКП с тези на КПСС, разкрива тяхната същност и насока през новия етап на всестранно сближаване, формите и средствата, които използват партийните организации. Специално внимание той отделя на обмяната на опит по проблеми на вътрешнопартийния живот, на партийното ръководство на икономиката, на социалните процеси, на международните връзки, на сътрудничеството при решаване на проблемите на идеологическия фронт.

Digitized by Google

ЕСТЕТИКА

Юрий Борев

Книгата (в превод от руски език) на съветския автор Юрий Борев ни запознава със съвременното състояние на естетиката, нейните методи, закони и категории. Настоящото второ издание отразява онова ново, което се появи в естетическата наука през последните години. В самостоятелни раздели са застъпени въпроси като „Естетиката — гносеология на изкуството (наука за художественото мислене, неговата същност, форма и метод)", „Естетиката — онтология на изкуството (наука за художественото произведение като форма на битието на изкуството)", „Естетиката — диалектика на художественото развитие (наука за закономерностите на художествения процес)", „Естетиката — морфология на изкуството (наука за системата на видовете художествено творчество)". Авторът прави критичен анализ на сюрреализма, екзистенциализма, абстракционизма и на други направления в съвременното буржоазно изкуство. Полемическата насоченост на книгата позволява на читателя да се запознае с онези актуални проблеми, около които се води спор сред естетите и изкуствоведите.

НОВИ СЪВЕТСКИ КНИГИ

Виноградов, В. И., РУССКО-ТУРЕЦКАЯ ВОЙНА 1877—1878 г. И ОСВОБОЖДЕНИЕ БОЛГАРИИ, Изд. „Мысль", Москва, 1978.

Книгата е посветена на 100-годишния юбилей от освобождението на България от османско иго.

Каримов, З. В., ПЛАНИРОВАНИЕ ПАРТИЙНОЙ РАБОТЫ, Политиздат, Москва, 1978, Библиотека партийного работника.

Авторът на брошурата, партиен работник, разказва за принципите на планиране на партийната работа, за структурата и методиката на съставяне текущи и перспективни планове. Брошурата е предназначена за партийния актив.

ПОЛИТИЧЕСКАЯ СИСТЕМА СОЦИАЛИЗМА, Материалы теоретической конференции в Будапеште (17—20 января 1977 г.), Изд. „Мысль", Москва, 1978.

В книгата са публикувани материали от теоретичната конференция, посветена на политическата система на социализма. На основата на обобщения опит на европейските страни от социалистическата общност в нея се проследява процесът на установяване, развитие и функциониране на политическата система в България, Унгария, ГДР, Полша, Румъния, СССР и Чехословакия. Особено внимание е отделено на растящата роля на марксистко-ленинската партия като ядро на политическата система на социализма.

СОВЕЩАНИЕ ПОЛИТИЧЕСКОГО КОНСУЛЬТАТИВНОГО КОМИТЕТА ГОСУДАРСТВ — УЧАСТНИКОВ ВАРШАВСКОГО ДОГОВОРА, Москва 22—23 ноября 1978, Политиздат, Москва, 1978 г.

В сборника са включени документи от съвещанието на Политическия консултативен комитет на държавите—участнички във Варшавския договор, и съобщения за работата на това съвещание.

Digitized by Google

20 700

Цена 0,30 лева

[Partien zhivot]

ПРОЛЕТАРИИ ОТ ВСИЧКИ СТРАНИ, СЪЕДИНЯВАЙТЕ СЕ!

MAIN/UC-B

LIBRARY
JUL 03 1979
UNIVERSITY OF CALIFORNIA
BERKELEY

ПАРТИЕН ЖИВОТ

5

СОФИЯ, МАРТ 1979 ГОДИНА

Digitized by Google

Digitized by Google

ПАРТИЕН ЖИВОТ

СПИСАНИЕ НА ЦЕНТРАЛНИЯ КОМИТЕТ
НА БЪЛГАРСКАТА КОМУНИСТИЧЕСКА ПАРТИЯ

№ 5 МАРТ 1979 година XXVI

СЪДЪРЖАНИЕ

Решение на Пленума на ЦК на БКП — 2—3. III. 1979 г. . . . 3
Основни положения за изграждане на Национален аграрно-промишлен съюз в НРБ 8
Заключително изказване на др. Александър Лилов пред пленума . 14
* — Бъдещите прекрасни граждани 18

ПАРТИЙНО СТРОИТЕЛСТВО — ТЕОРИЯ, ПРОБЛЕМИ И ОПИТ

Ж. Въчкова — Политическото ръководство на художествената култура 23

Партийният комитет

Д. Станоев — Първи стъпки 32

Ръководно политическо ядро и първообраз

* — Преустройството на идеологическия фронт 38
Т. Джунов — Усъвършенстване на организацията 40
С. Тодоров — Тясно взаимодействие със социалната среда . . . 45
Р. Стоянов, Д. Кралев — Битка по пътя 51
Г. Наков — Близо до живота 59
В. Колев — Обучаваме актива 62

Замяната — преглед на бойния строй

А. Емилов — Високата взискателност — право и задължение . . 64
Н. Чонгаров — Контрол и отчет на препоръките и предложенията . 68

КПСС — ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

Д. Гаймаков — Изпитано оръжие на съветските комунисти . . . 70

Digitized by Google

В ЕДИНЕН РИТЪМ

Т. Ганчев — Съвместен семинар по социалната активност . . . 73

ПАРТИЙНО РЪКОВОДСТВО НА ИКОНОМИКАТА

И. Мичев — Завоювано доверие 76
С. Донев — Партийното решение и ефективността на производството 81

ОЧЕРЦИ, РАЗКАЗИ, ФЕЙЛЕТОНИ

З. Шойлев — Наставникът 85

В КОНТРОЛНО-РЕВИЗИОННИТЕ КОМИСИИ

Б. Ангелов — Грижи за деловодната дейност и финансовата отчетност 89

ПРЕГЛЕД НА МЕСТНИЯ ПЕЧАТ

М. Желязков — Вестник „Черноморски фронт“ за първичната партийна организация 91

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ

П. Русев (главен редактор), **Г. Бърдаров, А. Веселинов, К. Иванов, Н. Иванов** (зам.-главен редактор), **Д. Петков** (зам.-главен редактор), **К. Петров, П. Радев, М. Ралчева, И. Рачев, Д. Станоев, П. Трендафилова, Г. Цонков**

Адрес на редакцията: София, ЦК на БКП — Тел. номератор 84-01
Годишен абонамент 4,60 лева. — Отделна книжка 0,30 лева.
Пор. 2355. Тираж 52 500 екз. Формат 70×108/16. Подписана за печат на 29. III. 1979 г.

Държавен полиграфически комбинат „Димитър Благоев“

Digitized by Google

РЕШЕНИЕ

НА ПЛЕНУМА НА ЦЕНТРАЛНИЯ КОМИТЕТ НА БЪЛГАРСКАТА КОМУНИСТИЧЕСКА ПАРТИЯ, състоял се на 2 и 3 март 1979 г.

1. При разработването и осъществяването на своята ленинска аграрна политика Българската комунистическа партия винаги се е ръководела от разбирането, че високоразвитото социалистическо селско стопанство е необходимо условие за осигуряване всестранен подем на цялата наша икономика и за непрестанно повишаване жизненото равнище на народа.

За кратък исторически период Партията успешно реши една от най-трудните задачи на социалистическата революция — преустройството на селското стопанство на социалистическа основа. Създадена е мощна материално-техническа база на селското стопанство. Основните фондове се увеличиха от 1940 млн. лева през 1960 г. на 7425 млн. лева през 1978 г. Изградиха се и укрепнаха аграрно-промишлените комплекси като качествено нов тип социалистически селскостопански организации. Успешно се изпълнява задачата за неотклонно повишаване научно-техническото равнище на селскостопанското производство и за привеждането му на промишлена основа.

Пленумът на Централния комитет на Българската комунистическа партия още веднъж подчертава огромния творчески принос на др. Тодор Живков в разработването и практическото осъществяване на априлската аграрна политика на Партията. Особено важно значение имат неговите разработки за последователно прилагане на ленинските принципи на социалистическото стопанисване в селското стопанство, за осъществяване курса на Партията към повсеместна интензификация, към задълбочаване на специализацията, концентрацията и вертикалната интеграция с оглед затваряне на цикъла земя — краен продукт.

Отчитайки високите изисквания към селското стопанство на сегашния етап и недостатъчната ефективност на някои от традиционните методи и средства на управление, нашият пръв партиен и държавен ръководител с присъщия си новаторски дух и сега посочи необходимостта и пътищата за рязко повишаване ефективността на селското стопанство чрез комплексно усъвършенствуване на социалистическата организация на труда и поставяне на управлението върху икономическа основа.

Digitized by Google

ният отряд на работническата [illegible]
тъжен с [illegible]
вия и хитата [illegible]
[illegible]
[illegible]
[

алния аграрно-промишлен съюз следва да се обединят ски организации от системата на Националния аграрно-мплекс, включително научното обслужване и инженер-ата дейност, изкупвателните, снабдителските, пласмент-и другите обслужващи и спомагателни дейности.

ето на Националния аграрно-промишлен съюз да се ор-основата на последователно и цялостно прилагане на ле-ипи на демократическия централизъм при пълна избор-одните органи на всички равнища и съчетаване на дър-ственото начало.

ка с това е необходимо да се подготви и проведе учре-ес на Националния аграрно-промишлен съюз.

„Основни положения за изграждане на Национален шлен съюз в НР България“.

се получи максимален народностопански ефект от пре-на управлението на икономическа основа, е необходимо ипи и постановки за усъвършенстване управлението опанство да се приложат и по отношение на хранител-промишленост, селскостопанското машиностроене, вътреш-и другите дейности в рамките на Националния аграрно-плекс. Същите принципи и постановки трябва да ста-момент и при усъвършенстване управлението на дру-на народното стопанство.

критерий за оценка на работата на партийните, дър-ските и обществените органи и организации по усъвър-на социалистическата организация на труда и внедря-ършенствувания механизъм за управление на селското стане рязкото увеличаване производството на селскосто-ция и повишаването на нейното качество и ефективност. щите две години постепенно да се преустанови отпус-ржавни дотации за селското стопанство, като се създа-алширеното възпроизводство в този отрасъл да се осъ-у основата на пълна самоиздръжка. За тази цел да се

ктивно използване на земята чрез получаване на две и максимално реализиране на биологическите възможно-вете и хибридите за увеличаване на добивите, бързо изоставените и слабопродуктивните обработваеми земи;

ционално използване на другите средства на труда чрез цялата селскостопанска техника на дву- и трисменен ване до минимум загубите от яловост, смъртност и пре-бракуване на продуктивните животни;

нижаване на материалните разходи чрез бързо внедрява-ани разходни норми и строго спазване на технологическата иквидиране на разхищенията, безстопанствеността, кра-а прояви, несъвместими със социалистическите принципи не;

прилагане на нови проектни решения и леки високоефек-ции с оглед рязко да се увеличи активната част на ос-ве, да се съкратят сроковете на строителството и усвоя-те мощности.

иване ефективно използване на трудовите ресурси да се лексни мерки за укрепване и повсеместно внедряване организация на труда, изградена върху принципите на ската сметка; за повишаване на квалификацията и о-техническата подготовка на работниците; за решително

Digitized by Google

2. Централният комитет на Партията оценява високо решението на Политбюро за усъвършенствуване на управлението на селскостопанското производство, прието в началото на тази година. Този документ е насочен към изпълнение на решенията на Единадесетия конгрес, Юлския (1976 г.) пленум на ЦК на БКП и Националната партийна конференция. Той засяга всички страни на производствените отношения в селското стопанство и съдържа важни отправни принципи и постановки за усъвършенствуване управлението на другите отрасли и дейности в народното стопанство.

Последователното привеждане на управлението на селското стопанство върху икономическа основа е обективна необходимост, която се диктува от: нарастване на мащабите и интензификация на селскостопанското производство; ускоряване на внедряването на научно-техническия прогрес; усложняване на връзките с другите отрасли на народното стопанство и в системата на Националния аграрно-промишлен комплекс в резултат на задълбочаването на специализацията, концентрацията и вертикалната интеграция. Това се налага също така от нарастващото въздействие на вътрешния и международен пазар върху структурата, качеството и ефективността на селскостопанското производство, от необходимостта по-пълно да се използват стоково-паричните отношения и да се повишава организиращата и стимулиращата роля на лева въз основа на всичко положително от досегашния опит и традициите в нашето селско стопанство.

Първостепенна задача на партийните, държавните и селскостопанските органи и организации сега е да се осигури последователно внедряване на усъвършенствувания икономически механизъм в практическата дейност на стопанските организации и техните производствени звена. В центъра на тяхнатa дейност да се постави новата технология на планиране чрез най-пълно съчетаване на централизираното начало с повишаване на инициативата и отговорността на колективите, чрез привеждане на стопанските организации на пълна самоиздръжка, чрез прилагане на вътрешностопанската сметка и в най-малките производствени единици, като се осигури пълно обвързване на доходите и индивидуалната работна заплата с крайните икономически резултати.

Специално внимание да се обърне върху решителното издигане на равнището на плачово-икономическата работа и усъвършенствуването на нормативната база.

Ръководството на Националния аграрно-промишлен комплекс, окръжните партийни комитети и окръжните народни съвети да обобщят резултатите и опита от внедряването на усъвършенствувания механизъм за управление на селскостопанското производство и до края на годината да информират Секретариата на ЦК на БКП и при необходимост да внесат предложения за неговото по-нататъшно подобряване.

3. Пленумът преценява, че е назряла необходимостта да се създаде качествено нова форма за управление на Националния аграрно-промишлен комплекс, която да осигурява най-благоприятни условия и пълен простор за последователно приложение на усъвършенствувания икономически механизъм, за максимално въздействие на икономическите лостове върху производствено-стопанската дейност.

На сегашния етап такава форма, съответствуваща най-пълно на посочените изисквания, може да бъде Националният аграрно-промишлен съюз, изграден като доброволна икономическа организация на държавни и кооперативни стопански организации, обединени на взаимноизгодни начала, със запазване на икономическата и юридическата си самостоятелност.

Digitized by Google

В Националния аграрно-промишлен съюз следва да се обединят всички стопански организации от системата на Националния аграрно-промишлен комплекс, включително научното обслужване и инженерно-внедрителската дейност, изкупвателните, снабдителните, пласментно-търговските и другите обслужващи и спомагателни дейности.

Управлението на Националния аграрно-промишлен съюз да се организира на основата на последователно и цялостно прилагане на ленинските принципи на демократическия централизъм при пълна изборност на ръководните органи на всички равнища и съчетаване на държавното с общественото начало.

Във връзка с това е необходимо да се подготви и проведе учредителен конгрес на Националния аграрно-промишлен съюз.

Утвърждава „Основни положения за изграждане на Национален аграрно-промишлен съюз в НР България".

4. За да се получи максимален народностопански ефект от преустройството на управлението на икономическа основа, е необходимо главните принципи и постановки за усъвършенствуване управлението на селското стопанство да се приложат и по отношение на хранително-вкусовата промишленост, селскостопанското машиностроене, вътрешнотърговската и другите дейности в рамките на Националния аграрно-промишлен комплекс. Същите принципи и постановки трябва да станат отправен момент и при усъвършенствуване управлението на другите отрасли на народното стопанство.

5. Главен критерий за оценка на работата на партийните, държавните, стопанските и обществените органи и организации по усъвършенстването на социалистическата организация на труда и внедряването на усъвършенствувания механизъм за управление на селското стопанство да стане рязкото увеличаване производството на селскостопанска продукция и повишаването на нейното качество и ефективност.

През следващите две години постепенно да се преустанови отпускането на държавни дотации за селското стопанство, като се създадат условия разширеното възпроизводство в този отрасъл да се осъществява върху основата на пълна самоиздръжка. За тази цел да се осигури:

— най-ефективно използване на земята чрез получаване на две и три реколти и максимално реализиране на биологическите възможности на сортовете и хибридите за увеличаване на добивите, бързо усвояване на изоставените и слабопродуктивните обработваеми земи;

— най-рационално използване на другите средства на труда чрез привеждане на цялата селскостопанска техника на дву- и трисменен режим, намаляване до минимум загубите от яловост, смъртност и преждевременно бракуване на продуктивните животни;

— рязко снижаване на материалните разходи чрез бързо внедряване на прогресивни разходни норми и строго спазване на технологическата дисциплина, ликвидиране на разхищенията, безстопанствеността, кражбите и другите прояви, несъвместими със социалистическите принципи на стопанисване;

— широко прилагане на нови проектни решения и леки високоефективни конструкции с оглед рязко да се увеличи активната част на основните фондове, да се съкратят сроковете на строителството и усвояването на новите мощности.

За осигуряване ефективно използване на трудовите ресурси да се проведат комплексни мерки за укрепване и повсеместно внедряване на бригадната организация на труда, изградена върху принципите на вътрешностопанската сметка; за повишаване на квалификацията и професионално-техническата подготовка на работниците; за решително

Digitized by Google

подобряване условията на труда, на трудовата и технологическата дисциплина.

6. В областта на научно-техническия прогрес вниманието на партийните, държавните, селскостопанските, научноизследователските и инженерно-внедрителоките органи и организации да се насочи към най-пълно използване на създадените с усъвършенствувания икономически механизъм благоприятни условия за разработване и внедряване на принципно нови решения, които да доведат до неколкократно увеличаване на икономическите и финансовите резултати в селското стопанство. Осмата петилетка да бъде петилетка на техническия прогрес в селското стопанство.

Главно направление в дейността на научния фронт в селското стопанство през близките няколко години да бъде решаването на зърнено-фуражния и животновъдния проблем.

В растениевъдството максимално да се прилага методът на програмиране на добивите, да се внедряват бързо и масово създадените от нашата и световната селекция най-нови високодобивни сортове и хибриди от интензивен тип. Заедно с това широко да се прилагат в практиката изпитаните принципно нови технологии — безобработъчно отглеждане на културите, безотвална противоерозионна обработка на почвата, хидропонен метод за отглеждане на културите и др.

Да се издигне на още по-високо равнище развъдно-подобрителната работа в говедовъдството и овцевъдството по пътя на възпроизводителното кръстосване и хибридизация на местните с най-високопродуктивни и подходящи за нашите условия породи.

Да се реши докрай задачата за максимално използване на грубите фуражи „от корена до върха", като типизираното хранене се внедри масово в преживното животновъдство.

7. Централният комитет на Партията смята, че усъвършенствуването на механизма за управление на селскостопанското производство създава изключително благоприятни условия за ускорено решаване на социално-икономическите проблеми на село по пътя на комплексното развитие на селищните системи като основни териториално-административни, политически и икономически единици. Във връзка с това партийните, държавните и обществените органи и организации в окръзите и в селищните системи:

— да засилят още повече вниманието и грижите за усъвършенствуването на организационната структура на аграрно-промишлените комплекси и за укрепването им в съответствие с новите задачи на селищните системи. Да се създават условия за постепенно ликвидиране на междинните звена в управлението на селското стопанство, като ръководството на производствените единици се осъществява непосредствено от аграрно-промишлените комплекси;

— да предприемат решителни мерки за преодоляване на едностранчивия и потребителски подход при решаването на социалните проблеми на село. В съответствие с постановките на Юлския (1976 г.) пленум на ЦК на БКП и усъвършенствувания механизъм за управление на селскостопанското производство занапред решаването на проблемите на комплексното обществено обслужване и повишаването на жизненото равнище на населението да се обвързва най-тясно с крайния икономически и социален ефект;

— да направят задълбочена оценка на досегашната работа и да набележат мерки за по-нататъшно усъвършенствуване организацията на самозадоволяването на населението от селищните системи със селскостопански продукти, като се повиши още повече отговорността на аграрно-промишлените комплекси.

8. Пленумът на Централния комитет на Българската комунистическа партия преценява, че изпълнението на новите големи задачи в

Digitized by Google

селското стопанство трябва да стане дело на цялата Партия, на целия народ. Дълг на партийните, държавните, стопанските и обществените органи и организации на всички равнища е да съдействуват максимално за осигуряване на единен общодържавен подход към проблемите на развитието на Националния аграрно-промишлен комплекс, за изпълнение с предимство на задълженията към селското стопанство при планирането и доставката на нова техника, торове, препарати, семена, строителни материали, горива и др.

Привеждането на управлението на селскостопанското производство върху икономическа основа изисква да се усъвършенствуват подходът, стилът и методите на работа на партийните комитети и организации. Те са длъжни да съдействуват за организиране ръководството на селското стопанство от горе до долу в пълно съответствие с обективните икономически закони; да възпитават у селскостопанските труженици ново отношение към труда и социалистическата собственост, висока и съзнателна трудова и технологическа дисциплина, непримиримост срещу проявите на безстопанственост, да утвърждават у тях чувството на истински стопани на своята земя, на резултатите от техния труд.

Да се вземат решителни мерки за преодоляване на прекомерното администриране в дейността на партийните и държавните органи, като в центъра на ръководството на селското стопанство се постави икономическият анализ, стопанската сметка, постоянно се издига равнището и ефективността на организаторската и политическата работа.

Главно съдържание на партийните поръчения, на личните и колективните творчески планове, на отчетите и самоотчетите на комунистите, на партийния контрол да станат проблемите, свързани с последователното прилагане на икономическия подход, с усъвършенстването на социалистическата организация на труда и утвърждаването на стопанската сметка като основен метод в дейността на всички аграрно-промишлени комплекси.

Усъвършенстването на механизма за управление на селскостопанското производство изисква да се издигне на много по-високо равнище работата по подбора, подготовката и разпределението на кадрите, за повишаване на тяхната отговорност по изпълнението на възложените им задачи, за най-строго съблюдаване на партийната и държавната дисциплина. Неговото внедряване е несъвместимо с чиновническия манталитет, с бягството от отговорност, със самодоволството и консерватизма в работата.

Окръжните и общинските комитети на Партията трябва да полагат всекидневни грижи за укрепване на аграрно-промишлените комплекси и производствените единици с висококвалифицирани, икономически грамотни, със силно развито чувство към новото и с изявени организаторски способности кадри, които поемат разумен риск, когато налагат интересите на работата. Заедно с това те трябва да съдействуват още по-настойчиво за укрепване на единоначалието в ръководството на стопанската дейност, да оказват близка помощ и подкрепа на добрите и инициативни стопански кадри.

Пленумът изказва увереност, че както винаги, така и сега Българският земеделски народен съюз ще организира и ще насочи силите на сдружените земеделци в съвместната работа с комунистите за по-нататъшно усъвършенствуване управлението на селскостопанското производство и за повишаване на неговата ефективност.

Отечественият фронт, Българските професионални съюзи и Комсомолът са призвани да разгърнат широка организаторска и възпитателна дейност за най-активно въвличане на работническата класа, селскостопанските труженици, научно-техническата интелигенция и младежта в борбата за изпълнение и преизпълнение на насрещните пла-

Digitized by Google

нове на аграрно-промишлените комплекси, за превръщане на по-нататъшното развитие на селското стопанство във всенародно дело.

• * •

Централният комитет на Българската комунистическа партия изразява дълбока увереност, че комунистите, сдружените земеделци, младежта и всички селскостопански труженици ще възприемат като свое кръвно дело високоотговорните задачи за усъвършенствуване на социалистическата организация на труда и плановото ръководство на селското стопанство, за осъществяване на решителен прелом в борбата за увеличаване на селскостопанското производство, на неговата ефективност и качество.

БТА

ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ
ЗА ИЗГРАЖДАНЕ НА НАЦИОНАЛЕН АГРАРНО-ПРОМИШЛЕН СЪЮЗ В НРБ

I. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

1. Българската комунистическа партия, ползвайки богатия съветски опит и изхождайки от конкретните условия в нашата страна, за кратък исторически срок реши успешно една от най-сложните задачи на социалистическата революция — социалистическото преустройство на селското стопанство.

Нов етап в развитието на селското стопанство у нас откри Априлският пленум на ЦК на БКП от 1956 г., който творчески доразви ленинската аграрна политика на Партията и обоснова необходимостта от окрупняване, концентрация и интензификация на селскостопанското производство. В резултат на тази политика българското социалистическо селско стопанство постигна огромни успехи и извоюва високо международно признание.

С изграждането на крупни аграрно-промишлени и промишлено-аграрни комплекси се създадоха реални предпоставки за ускорена хоризонтална и вертикална интеграция на селското стопанство и хранително-вкусовата промишленост. Разкри се широк простор за приложение на промишлени методи и технологии и съвременна социалистическа организация на труда в селското стопанство, за повишаване на неговата икономическа ефективност и ролята му за непрестанно издигане на материалното благосъстояние на трудещите се.

2. Развитието на производителните сили в селското стопанство, задълбочаващата се специализация и концентрация на производството, непрекъснатото повишаване на културното и професионално-техническото равнище на селскостопанските труженици и повишаването на жизненото им равнище създадоха условия за по-нататъшното усъвършенствуване на производствените отношения, за прехода към по-рационални форми на организация на селскостопанското производство, за нови принципи на колективно стопанисване и управление. Създадоха се условия за разширяване на икономическа основа на производствено-стопанските връзки между социалистическите държавни и кооперативни организации, заети с про-

Digitized by Google

изводство, преработка и пласмент на селскостопанска продукция.

Осъществяваните от Партията и държавата мерки за най-пълно използване и засилване действието на икономическите лостове в управлението на селското стопанство не само създават необходимите социално-икономически условия, но и изискват да се премине към нови форми и методи на ръководство на стопанската дейност в Националния аграрно-промишлен комплекс.

Назрели са условията за създаване на икономически съюз на стопанските организации, обхващащи дейността на Националния аграрно-промишлен комплекс. На тази основа трябва да се измени характерът на управлението на стопанската дейност, като се приложат нашироко обществено-държавното начало, принципите на демократическия централизъм и изборността на ръководните органи на съюза.

Създаването на Националния аграрно-промишлен съюз се обуславя от следните обстоятелства:

Първо. От необходимостта да се намерят такива организационни форми за управление на Националния аграрно-промишлен комплекс, които да създават най-благоприятни условия за последователно приложение на усъвършенствувания икономически механизъм, за разширяване простора и засилване въздействието на икономическите лостове върху производствено-стопанската дейност; да се създаде система за управление, при която да се използват такива организационни методи и икономически механизми, които да ограничават администрирането, дребното опекунство и грубата намеса в дейността на стопанските организации, да премахват волунтаризма, спъващ творческата активност и стопанската инициатива.

Второ. От обективните процеси в развитието на нашето социалистическо селско стопанство, от задълбочаващото се интегриране с преработвателната промишленост, както и от все по-силното въздействие на вътрешния и международния пазар върху структурата, асортимента и качеството на селскостопанската продукция. С изграждането и укрепването на аграрно-промишлените комплекси степента на развитието на производителните сили и зрелостта на социалистическите производствени отношения в селското стопанство достигнаха високо равнище, получиха по-нататъшно развитие процесите на взаимно проникване и постепенно сближаване на двете форми социалистическа собственост — кооперативна и държавна. Аграрно-промишлените комплекси се превърнаха в крупни стопански организации, които могат да бъдат равностойни партньори на стопанските обединения на хранително-вкусовата промишленост. Назряла е необходимостта производствено-стопанските връзки и взаимоотношенията между тях да се регулират на взаимноизгодна икономическа основа и равноправни договорни отношения.

II. ЦЕЛИ, ЗАДАЧИ И СЪСТАВ НА НАЦИОНАЛНИЯ АГРАРНО-ПРОМИШЛЕН СЪЮЗ

1. Създаването на Националния аграрно-промишлен съюз (НАПС) има за главна цел увеличаване на обема, повишаване ефективността и качеството на производството на селскостопанска продукция в пряснo и преработено състояние с оглед максимално да се задоволяват вътрешните потребности и да нарастват валутните ресурси на страната.

Националният аграрно-промишлен съюз постига тази цел чрез:

— ускоряване на научно-техническия прогрес и широко внедряване на научно-техническите постижения и челния наш и световен опит в областта на селекцията, технологията, комплексната механизация и автоматизация на производството и усъвършенствуване на социалистическата организация на труда;

— по-нататъшно развитие на концентрацията и специализацията на селскостопанското производство и вертикалното му интегриране с преработващата промишленост с оглед най-пълно да се използват зе-

Digitized by Google

мята, другите производствени фондове и цялата селскостопанска продукция;

— постоянно привеждане структурата на производството, асортимента и качеството на произвежданата продукция в съответствие с изискванията на вътрешния и международния пазар, разширяване на външноикономическите връзки и повишаване ефективността от участието ни в международното разделение на труда;

— усъвършенствуване планирането и управлението на целокупната производствено-стопанска дейност чрез засилване организиращата и стимулиращата роля на лева и последователно прилагане принципите на стопанската сметка и самоиздръжката;

— планомерно социално развитие на трудовите колективи, повишаване на професионално-техническото и културното равнище на кооператорите, работниците и служителите и непрекъснато подобряване на техните производствени и културно-битови условия.

2. По своята същност Националният аграрно-промишлен съюз е нов тип стопански комплекс, чиито членове (стопански организации) на взаимноизгодни начала образуват доброволен икономически съюз, запазвайки своята икономическа и юридическа самостоятелност.

Стопанските организации — членове на съюза, чрез свои представители — делегати на конгреса на съюза, определят условията на съюзяването и икономическите си задължения към съюза; изграждат чрез избори ръководните органи на съюза, посредством които участвуват в управлението на неговата производствено-стопанска дейност; одобряват вътрешното устройство на съюза, компетентностите, правата и задълженията на ръководните му органи, както и правилата за взаимоотношенията между тях и членовете на съюза.

Дейността на Националния аграрно-промишлен съюз се ръководи от Централен съвет, който е изборен обществено-държавен орган. Членуващите в Националния аграрно-промишлен съюз стопански организации запазват правата и задълженията си, определени с нормативни актове за управление на народното стопанство. Те ще могат доброволно да преотстъпват част от своите права на ръководните органи на съюза.

3. Членове на Националния аграрно-промишлен съюз могат да бъдат държавни и кооперативни стопански и други организации, заети с производство и преработка на селскостопанска продукция, с научно обслужване и инженерно-внедрителска, изкупвателна, снабдителна и пласментно-търговска дейност, с изграждане, ремонт и поддържане на основните производствени фондове, както и с други спомагателни и обслужващи дейности в областта на селскостопанското производство и хранителната промишленост.

Членовете на съюза са длъжни да спазват неговия Устав, а така също решенията и разпорежданията на ръководните му органи и да внасят нормативно определени дялови вноски и отчисления от доходите си за издръжка на съюза и за създаване на централизирани парични фондове за общо ползване.

4. Членовете на Националния аграрно-промишлен съюз, разположени на територията на един окръг, създават окръжен аграрно-промишлен съюз (ОАПС).

Окръжните аграрно-промишлени съюзи са форма за обединяване и координиране на икономическа основа на усилията и ресурсите на стопанските организации — техни членове, с оглед по-нататъшно развитие на териториалната концентрация и специализация на селскостопанското производство, интегрирането му с преработвателната промишленост, комплексното преработване на суровините, по-ефективното използване на основните средства и трудовите ресурси, както и по-пълното задоволяване потребностите на населението от селскостопанска продукция.

По пълномощие на стопанските организации и техните поделения в

Digitized by Google

окръзите могат да членуват в окръжните аграрно-промишлени съюзи.

Дейността на окръжния аграрно-промишлен съюз се ръководи от управителен съвет, който се състои от пълномощниците на стопанските организации — членове на окръжния съюз, избрани на техните общи събрания.

5. Към Централния и окръжните съвети на Националния аграрно-промишлен съюз могат да се създават специализирани организации и предприятия за извършване на определени общи за членовете на съюза дейности: инженерно-внедрителска, производствена, строителна, транспортна, снабдителна, пласментна, търговска и др. Тези организации и предприятия не са членове на съюза и работят по вътрешна стопанска сметка.

Аграрно-промишлените комплекси и другите членове на съюза могат да създават и съвместни (междукомплексни, междукооперативни и др.) предприятия, като например: животновъдни комплекси, преработвателни и други производствени и спомагателни предприятия. Начинът на управление, дяловото участие, правилата за стопанската сметка, за разпределение на печалбите или загубите, степента на икономическа самостоятелност и др. се определят с правилник, одобрен от ръководителите на съответните стопански организации.

6. С решение на колективните органи на управление на стопанските организации — членове на окръжния аграрно-промишлен съюз, последните могат да се обединяват в единна стопанска организация — окръжен аграрно-промишлен комплекс. Решението подлежи на утвърждаване от Министерския съвет по предложение на Централния съвет на Националния аграрно-промишлен съюз.

7. На стопанските организации, които се включват в състава на Националния аграрно-промишлен съюз, не се променят предметът на дейността, съставът, структурата и показателите на плановете за 1979 година и седмата петилетка.

III. ОРГАНИ НА УПРАВЛЕНИЕ НА НАЦИОНАЛНИЯ АГРАРНО-ПРОМИШЛЕН СЪЮЗ

1. Управлението на Националния аграрно-промишлен съюз се организира на основата на последователното прилагане на ленинските принципи на демократическия централизъм и обществено-държавното начало.

Органи на управлението на Националния аграрно-промишлен съюз са:

— конгрес на Националния аграрно-промишлен съюз, в който участвуват делегати на членуващите в съюза държавни и кооперативни стопански организации;

— Централен съвет на Националния аграрно-промишлен съюз, който се избира от конгреса на Националния аграрно-промишлен съюз;

— Контролен съвет на Националния аграрно-промишлен съюз, който се избира от конгреса на Националния аграрно-промишлен съюз;

— Изпълнителен комитет на Националния аграрно-промишлен съюз, който се избира от Централния съвет на Националния аграрно-промишлен съюз.

Органи на управление на окръжните аграрно-промишлени съюзи са:

— управителен съвет на окръжния аграрно-промишлен съюз, който се състои от пълномощници на стопанските организации — членове на окръжния аграрно-промишлен съюз;

— изпълнително бюро на окръжния аграрно-промишлен съюз, което се състои от председател и заместник-председатели, избрани от управителния съвет на ОАПС, и от ръководителите на стопанските организации;

— членове на окръжния аграрно-промишлен съюз;

— контролен съвет на окръжния аграрно-промишлен съюз, който се състои от председател, избран от управителния съвет на окръжния аграрно-промишлен съюз, от председателите на контролните съвети на АПК и кооперативните органи-

Digitized by Google

зации и от председателите на комисиите за народен контрол в другите организации — членове на окръжния аграрно-промишлен съюз.

2. Конгресът е върховен орган за управление на Националния аграрно-промишлен съюз. Той се свиква един път на пет години. Извънреден конгрес може да се свиква по решение на Централния съвет на Националния аграрно-промишлен съюз или по искане на не по-малко от една трета от членовете на съюза, както и по решение на Министерския съвет на НРБ. Конгресът на Националния аграрно-промишлен съюз приема и изменя Устава на съюза, решава въпросите за преобразуване и прекратяване на неговата дейност, приема основните насоки и перспективни програми за развитие на съюза, разглежда и взема решения по отчетите на Централния съвет и Контролния съвет на Националния аграрно-промишлен съюз.

3. Централният съвет на Националния аграрно-промишлен съюз ръководи цялостната дейност на съюза в периода между конгресите и се събира най-малко веднъж на година. Той приема петгодишните и годишните насрещни планове на съюза, утвърждава контролните цифри и държавните планови задачи на окръжните аграрно-промишлени съюзи и на съответните стопански организации; разглежда и взема решения по отчетите на Изпълнителния комитет и Контролния съвет на Националния аграрно-промишлен съюз.

4. Изпълнителният комитет на Националния аграрно-промишлен съюз е изпълнително-разпоредителен орган на Централния съвет на съюза за непосредствено ръководство на цялостната производствено-стопанска дейност на съюза. Той разработва перспективни програми и проектопланове за развитие на дейността на съюза, организира, координира и контролира тяхното изпълнение. Изпълнителният комитет осъществява всички разработващи оперативно-изпълнителски и други управленически функции, присъщи на стопанско министерство, без да ограничава или отнема правата и отговорностите на стопанските организации, определени с нормативните актове за управление на икономиката.

5. Контролният съвет на Националния аграрно-промишлен съюз контролира цялостната стопанска и финансова дейност на съюза и следи за изпълнение решенията на конгреса и на Централния съвет на съюза. Контролният съвет осъществява и функциите на държавен, ведомствен и специализиран междуведомствен контрол, делегиран на Националния аграрно-промишлен съюз от Министерския съвет на НРБ; контрол по опазване на земята, ветеринарен и фитосанитарен контрол, семеконтрол и др.

6. Управителният съвет на окръжния аграрно-промишлен съюз е висш орган за управление на окръжния съюз. Той се свиква редовно най-малко веднъж в годината по решение на изпълнителното бюро на окръжния аграрно-промишлен съюз или по искане на не по-малко от една трета от членовете на окръжния аграрно-промишлен съюз, както и по предложение на изпълнителния комитет на Националния аграрно-промишлен съюз и изпълнителния комитет на ОНС. Управителният съвет на окръжния аграрно-промишлен съюз приема и променя правилника за дейността и устройството на окръжния съвет в съответствие с примерния правилник, приет от Централния съвет на Националния аграрно-промишлен съюз; одобрява основни насоки, перспективни програми за развитие, петгодишни и годишни насрещни планове на окръжния съюз, разглежда и взема решение по годишните отчети на изпълнителното бюро и на контролния съвет на окръжния аграрно-промишлен съюз.

7. Изпълнителното бюро на окръжния аграрно-промишлен съюз е колективен орган за ръководство на цялостната производствено стопанска дейност на окръжния съюз. То утвърждава контролните цифри и държавните планови задачи на членуващите в окръжния съюз стопански организации, оперативно коор-

Digitized by Google

динира производствено-стопанските връзки и взаимоотношенията между членовете на окръжния аграрно-промишлен съюз, представя техните общи интереси пред вишестоящите органи на Националния аграрно-промишлен съюз и другите стопански системи, както и пред органите на държавното управление и обществените организации.

Изпълнителното бюро на окръжния аграрно-промишлен съюз се събира не по-малко от един път в месеца.

8. Контролният съвет на окръжния аграрно-промишлен съюз контролира цялостната стопанска и финансова дейност на окръжния съюз, следи за изпълнение на решенията на управителния съвет на окръжния аграрно-промишлен съюз и на вишестоящите органи на съюза и изпълнява функциите на контролен блок на управителния съвет на окръжния аграрно-промишлен съюз.

IV. ИМУЩЕСТВО И СРЕДСТВА НА НАЦИОНАЛНИЯ АГРАРНО-ПРОМИШЛЕН СЪЮЗ

1. Националният аграрно-промишлен съюз и окръжните аграрно-промишлени съюзи са отделни юридически личности. Те съставят свои баланси, откриват банкови сметки и участвуват в стопански, финансови, трудови, имуществени, административни и други отношения в съответствие със своите цели и задачи, Устава и правилниците за устройството на тяхната дейност.

2. Към Централния съвет на Националния аграрно-промишлен съюз се създават централизирани парични фондове „Разширяване и техническо усъвършенствуване", „Икономическо въздействие", „Валутен", „Изобретения и рационализации", „Неурожай и бедствия", както и фондовете „Работна заплата" и „Социално-битови и културни мероприятия".

Средствата за фондовете се набират от: дялови вноски от стопанските организации — членове на съюза, отчисления от техния общ доход и от дейността на стопанските организации и предприятията, създадени към Централния съвет на Националния аграрно-промишлен съюз.

Отчисленията от общия доход се извършват по единни нормативи, утвърдени от Централния съвет на Националния аграрно-промишлен съюз.

Централният съвет на Националния аграрно-промишлен съюз може изцяло или частично да освобождава временно от плащането на задължителни вноски отделни икономически слаби аграрно-промишлени комплекси и други стопански организации.

Средствата по централизираните фондове се използват за финансиране на общи мероприятия и потребности на стопанските организации — членове на Националния аграрно-промишлен съюз, включително за дейността на Централния съвет.

По решение на Изпълнителния комитет от централизираните фондове могат да се отпускат заемообразно или безвъзмездно средства на стопанските организации — членове на съюза. По решение на Централния съвет на Националния аграрно-промишлен съюз на отделни организации, изпаднали в продължително финансово затруднение, могат да се опрощават заемообразно отпуснатите средства.

3. Печалбата от дейността на организациите и предприятията към Централния съвет на Националния аграрно-промишлен съюз, след отчисляване на нормативно определени средства за техните парични фондове, се разпределя между Централния съвет и стопанските организации, членове на съюза.

4. Средствата по централизираните парични фондове и другото имущество, предоставено в разпореждане на Централния съвет или пряко придобито от него, са обща собственост на членуващите в Националния аграрно-промишлен съюз държавни и кооперативни стопански организации в съответствие с тяхното дялово участие.

5. Окръжните аграрно-промишлени съюзи издържат своята дей-

Digitized by Google

ност със средства, отчислени от доходите на техните членове и пряко подчинените им организации и предприятия. Към управителните съвети на окръжните аграрно-промишлени съюзи могат да се образуват парични фондове за общо ползване, като редът и начините за набирането на средствата се установят с примерния Правилник за дейността и устройството на окръжния аграрно-промишлен съюз.

БТА

ЗАКЛЮЧИТЕЛНО ИЗКАЗВАНЕ

на др. Александър ЛИЛОВ, член на Политбюро и секретар на Централния комитет на Българската комунистическа партия, пред пленума на ЦК на БКП на 3 март 1979 г.

Другарки и другари,

Пленумът приключва своята работа. Политбюро дава висока оценка на работата и резултатите от работата на пленума. Може без колебание да се каже, че докладът на др. Т. Божинов заедно с дискусията и решенията на пленума правилно осветлиха задачите, които са назрели за решаване и следва да бъдат решени в нашето селско стопанство сега. Те представляват цялостна и компетентна основа и ръководство за нашата предстояща работа. Правилни са и съображенията, които изложи току-що в своя отговор др. Божинов. Заедно с това разрешете ми по поръчение на Политбюро, на др. Т. Живков, като председателствуващ последното заседание, в потвърждение и в допълнение на вече казаното кратко да спра вашето внимание върху няколко акцента, които, според нас, са особено съществени.

Първият акцент засяга значението на този пленум на ЦК.

Политбюро придава голямо и особено важно значение на сегашния пленум. Напоследък, когато се означава подобна важност, обикновено се употребява определението „исторически". Очевидно нужно е значително по-пестеливо и по-точно да се използва това извънредно отговорно определение. Но ако се вникне сериозно в същността на въпросите, които сега решаваме, не може да не се види, че с този изключително важен пленум на ЦК се поставя началото на нов етап в развитието на нашето социалистическо селско стопанство.

Това е етапът на неговата повсеместна интензификация.

Това е етапът, в който неговата организация и ръководство се поставят изцяло на икономическа основа в още по-пълно съответствие с реално действуващите през този етап обективни икономически закони.

Това е етапът, в който селското стопанство се превежда върху релсите на партийната стратегия за висока ефективност и високо качество.

Този етап следователно ще засегне и ще предизвика дълбоки прогресивни изменения както в производителните сили, така и в производствените отношения в нашето село, ще даде значително отражение

Digitized by Google

върху по-нататъшното развитие на останалите сфери на нашата икономика, върху живота, материалното и духовното благосъстояние на народа.

Този етап е напълно закономерен. Не се касае за провали в нашето селско стопанство. Не се касае за омаловажаване на това, което е било до днес, на това, което е изминато и постигнато досега. Нашата априлска аграрна политика е правилна. Нашите успехи са огромни, в пълния смисъл на думата исторически. Именно те направиха възможен и необходим този нов етап.

Става дума за по-нататъшно развитие и качествено усъвършенстване на организацията и ръководството на селското стопанство.

Разбира се, има много сериозни слабости, които бяха предмет на анализ в днешния пленум, а преди две години в известната Докладна записка на др. Живков.

Това, което започваме сега, не е само нещо ново, нещо жизнено необходимо и голямо, но и нещо качествено по-високо в сравнение с това, което бе досега организацията и ръководството на селското стопанство.

През 1970 г. на пленума на ЦК за концентрацията и специализацията в селското стопанство др. Т. Живков разработи основните идеи за същността и изграждането на АПК у нас и обоснова принципното положение, че АПК следва да се виждат в развитие, да се разглеждат не като нещо вечно или застинало, а като непрестанно движение към още по-висока и по-съвършена степен на организация, на хоризонтална и вертикална интеграция. „Ние залагаме — подчерта преди 10 години др. Т. Живков — предпоставки в перспектива АПК да отстъпят място на по-съвършена форма, при която да се осъществи и вертикалната интеграция.“ Това беше изключително важна и прозорлива постановка. Животът не само потвърди нейната правилност, но пред очите ни я изпълва с богато конкретно съдържание в лицето на новите, местните икономически организации на АПК и други промишлени, търговски, научни организации, в лицето на новия Национален аграрно-промишлен съюз, който изграждаме сега.

Докладът и заключителното слово на др. Живков пред пленума на ЦК през април 1970 г. безусловно имат приносен характер в марксистко-ленинското разработване на аграрния въпрос в условията на социализма и по-специално — на изграждането на зряло социалистическо общество.

Ето поради всичко това ние с пълно основание говорим за нов етап в нашето селско стопанство, оттук се формира особената важност и значение на пленума и особената отговорност на Партията за осъществяването на този нов етап.

Ето заради туй Политбюро обръща внимание на това значение и на тази отговорност, за да е ясно какво се касае, с какво се заемаме, какво се иска от нас, какво ни предстои да изменим и извършим.

Вторият акцент засяга необходимостта без суетене и декларативен шум да се вдигнат на делова ежедневна работа онези сили, от които зависи практическата реализация на взетите днес решения, на новия етап.

Тук се постави въпросът — по-нататъшното развитие на селското стопанство да стане всенародно дело. Това, разбира се, е правилно и необходимо. То трябва да стане.

Но следва дебело да се подчертае, че нашата непосредствена и най-важна задача сега е да мобилизираме ума, силите, енергията и преди всичко — практическите действия на селскостопанските ръководни кадри, специалисти и труженици, на кадрите, специалистите и тру-

Digitized by Google

жениците от хранително-вкусовата промишленост, химията, машиностроенето, търговията и науката, на всички, които имат пряко отношение и преки задължения към селското стопанство.

Централният комитет трябва да призове всички тези другари на делова, на практическа работа и дела за изпълнение всеки ден, във всеки АПК и всяко предприятие на поставените задачи.

Централният комитет трябва да вмени в дълг на всички, които имат преки задължения към селското стопанство, да ги изпълняват отговорно, своевременно, качествено, да приемат специални мерки и програми за това.

Централният комитет трябва да каже членоразделно ясно на всички тези кадри, специалисти и труженици, че съдбата на приетите решения е в техни ръце, че те поемат голяма отговорност пред Партията и народа, че тук сега се проявяват способността и приносът на всеки, а следователно и оценката за всеки.

Задачата непременно следва да се превърне във всенародно дело, но зад това широко и общо понятие не бива да се закрива персоналната работа и персоналната отговорност на всеки ръководител, специалист или трудов колектив, имащи пряко отношение и преки задължения към селското стопанство.

Спирайки вашето внимание на този акцент, Политбюро има предвид и някои конкретни неща.

Първо — новият механизъм е вече в действие. Селскостопанските труженици, специалисти и кадри го подкрепят активно и убедено. Това пролича и на пленума на ЦК. Ясно е, че не оттук ще дойдат главните трудности в неговата практическа реализация. Главните трудности, както се видя през изминалите месеци, идват и ще идват от някои досегашни административни и други звена. Тези звена или трябва да влязат в крак с това, което се прави, или неизбежно ще се сблъскват, и то доста неприятно за тях, както с обективните потребности, така и с решителното противодействие на Партията и държавата.

Второ — трябва да се видят и осъзнаят обаче не само трудностите, които ще дойдат от някои досегашни административни звена, но и трудностите от дълбоко вкоренилия се в доста области и дейци на нашето селско стопанство потребителски подход. Този въпрос сериозно безпокои Политбюро. Съществуващата инерция е твърде силна и опасна. Много ръководни селскостопански кадри започват като правило с това, което държавата не е осигурила, с това, което не достига, а не с това как се използва и защо не се използва пълноценно това, което е вече създадено. А то, както се знае, е огромно в нашето селско стопанство, огромна е в това число и неговата материално-техническа база. Вярно е, че има още нерешени въпроси. Но искаме дебело да подчертаем, че изводът на Националната партийна конференция за противоречието между създадената база и нейното използване с пълна сила се отнася и за селското стопанство, при това не само за сведение на неговите ръководители и кадри, а за ускореното му и решително преодоляване.

Тук сега е нужно рязко и пълно преустройство от горе до долу. Нерешените въпроси трябва да се решат и новият механизъм предоставя за това много повече реални икономически възможности, но с потребителски подход селското стопанство няма да може да се постави върху основите на ефективността и качеството.

Трето — трябва да се опрем широко и здраво на новосъздадения Аграрно-промишлен съюз, да използваме големите възможности, които са заложени в него като икономически съюз на АПК и други стопански търговски и научни организации.

Digitized by Google

Политбюро смята, че трябва незабавно да се започне подготовката за окръжните конференции, а учредителният конгрес да се проведе до края на март. Съображенията ни са, че пролетта вече чука на вратата и няма нито време, нито някакви други основания за протакане.

Последният акцент се отнася до ролята на партийните комитети и кадри. на партийните организации и комунистите в изпълнение на решенията, които сега приемаме.

Политбюро смята за необходимо да подчертае, че изпълнението на тези решения сега е особено важна, може да се каже изключително важна и отговорна партийна задача. Именно партийните комитети и организации трябва да оглавят и да ръководят работата за практическата реализация на новия етап, именно те следва да гарантират постигането на поставените цели. Не да подменят или да изместват държавните и стопанските органи и кадри, а именно да оглавят работата и именно да гарантират изпълнението на задачата.

За това е необходимо сега да се разгърне широка и ефективна политическа, организаторска и идеологическа дейност. Партията натрупа през изминалите години грамаден опит в ръководството на селското стопанство и няма съмнение, че и сега ще съумее да реши назрелите нови задачи.

Тук обаче бихме искали да спрем вашето внимание върху следния конкретен аспект. Става дума за правилното съчетаване на новия икономически механизъм с моралните фактори и стимули в организацията и ръководството на селското стопанство. Това е не само голям принципен, но и твърде актуален въпрос. За съжаление на него не беше отделено необходимото внимание и това крие опасност от известно подценяване ролята и мястото на моралните стимули. Несъмнено ние трябва последователно и безкомпромисно да провеждаме икономическия подход, да внедряваме новия икономически механизъм, за да поставим изцяло селското стопанство върху икономически основи. Това е абсолютно ясно и правилно.

Но не трябва да се забравя също така, че няма и не може да има такъв икономически механизъм при социалните условия, закономерности и исторически цели на социализма, който да замени или да направи излишна ролята на съзнателното творческо участие на масите в стопанското производство, да замени ролята на моралните стимули.

Всяко подценяване на моралните стимули и в новите условия следва да се счита за неправилно и недопустимо.

Ако искаме да решим успешно задачите, които поставя днешният пленум, трябва да съчетаем в здраво и неделимо единство три неща: новия икономически механизъм, бързото внедряване на постиженията на съвременния научно-технически прогрес и моралните, духовните стимули.

Само това единство може да акушира успешно раждането на новия етап, пред прага на който се намира нашето селско стопанство, само по този път могат да се постигнат трайни резултати в изпълнение на днешните решения на Централния комитет.

Политбюро е уверено, че както винаги досега Централният комитет, опирайки се на комунистите, сдружените земеделци и комсомолците, на всички трудещи се, на изпитаните в ръководствата на АПК и общините сили и способни партийни, държавни и стопански кадри, успешно ще претвори в живота решенията и на сегашния пленум.

БТА

Digitized by Google

БЪДЕЩИТЕ ПРЕКРАСНИ ГРАЖДАНИ

Наша радост, наша гордост, наша грижа и наша тревога и наш дълг към бъдещето — това са децата. Великият Георги Димитров през 1948 г. каза: „Грижите... за правилното отглеждане и възпитание на децата — бъдещите прекрасни граждани на Народна република България — това трябва да бъде всекидневна всенародна задача". За това нашата партия, цялата наша общественост посреща с дълбоко одобрение решението на Организацията на обединените нации да обяви 1979 г. за Международна година на детето. Не отделни нации и народи, не отделни страни и правителства, човечеството е призвано да обърне грижовен поглед към най-малките граждани на земята, към своите наследници, към бъдещето на планетата.

В първия ден на тази година Съветската телевизия предаде посланието на генералния секретар на ЦК на КПСС, председателя на Президиума на Върховния съвет на СССР Леонид Илич Брежнев до съветските деца. „Децата са нашето бъдеще — подчерта той, — те ще продължат делото на своите бащи и майки. Те, аз съм уверен, ще направят живота на земята по-добър и по-щастлив. А наш дълг е да се постараем децата на всички народи да не познаят войната, да имат спокойно, радостно детство."

Годината на детето ще се превърне в равносметка за стореното от двата свята — социалистическия и капиталистическия. За страните от реалния социализъм тази равносметка ще бъде радостна, оптимистична, защото една от най-характерните черти на социалистическото общество е грижата за подрастващите поколения. Тук децата са обкръжени с топлота и внимание. Тази истина изрази Л. И. Брежнев: „В Съветския съюз ние се стремим да направим всичко, за да бъдат годините на детството здрави и щастливи. Ние сме създали и продължаваме да строим хиляди и хиляди светли, удобни детски ясли, детски градини, училища. Ние се стремим да научим децата да живеят по добросъседски с всички хора от всякаква национална принадлежност и цвят на кожата, да ги научим да уважават труда и да умеят да се трудят за благото на всички хора."

Страните от реалния социализъм подариха на младостта такова детство. Но за нещастие на планетата има още много онеправдани деца — фактически лишени от детство.

Международната година на детето съвпада с 20-годишнината от деня, в който Организацията на обединените нации провъзгласи Декларацията за правата на детето. Упоритата борба през тези години на прогресивните сили допринесе условията за живот на децата в редица страни в известна степен да се подобрят. Но милиони малки

Digitized by Google

граждани още питат има ли добро на света. Позорно е, че в съвременния свят почти 250 милиона деца постоянно страдат от глад, нищета и болести. В развиващите се страни милиони деца на възраст до 5 години погиват от глад и липса на медицинска помощ. А в развитите капиталистически страни колкото по-бедно е семейството, толкова по-нещастни са и децата. „Всяка година в САЩ умират 50 хиляди бебета, не преживели на света и месец" — съобщава сп. „Сатердей ревю". Причината често е в това, че бъдещите майки систематически недоядждат, недостъпно е за тях скъпоструващото медицинско обслужване. Както ни информира „Ню Йорк таймс", за раждане в болница в Съединените щати се плаща 1000 и повече долара.

Безчет са категоричните факти, които заклеймяват капиталистическото общество, но винаги едни от най-силните ще бъдат тези за отношението му към децата. Кой ще оправдае шумните „радетели" за правата на човека, че във века на невиждано развитие на науката и техниката, когато човешката мисъл все по-дълбоко прониква в тайните на космоса, на земята числото на неграмотните е твърде голямо. В повече от 40 страни в света преди всичко в Африка, Азия, Океания и досега няма закони за задължително образование. Повече от 100 милиона деца са лишени от възможността да се учат. „Куриер ЮНЕСКО" писа, че ако положението в областта на образованието не се измени, към 1985 г. пред прага на училището ще останат 165 милиона деца, или всяко трето дете на училищна възраст в тези страни. По данни на ЮНЕСКО миналата година 62 милиона деца до 15-годишна възраст са напуснали училище, за да изкарват с изнурителен труд прехраната си. Същият източник посочва, че деца от 10 до 14 години съставляват 4 процента от работната сила в развитите капиталистически страни. Докато милиони бащи и майки на Запад напразно се опитват да намерят каквато и да е работа, „предприемчивите" капиталисти предпочитат да използват труда на децата: тях могат безконтролно да експлоатират, да им плащат по-малко, отколкото на възрастните, да не правят разходи за социални осигуровки. Вестникът на американските комунисти „Дейли уърлд" пише, че обявяването на 1979 г. за Международна година на детето има за САЩ особено значение и за това, че в страната се е създало твърде тревожно положение в системата на държавното образование. В училищата не достигат квалифицирани учители, правителството орязва средствата, отпускани за училищни сгради, за учебници и други помагала. В много американски градове се закриват училища, защото местните власти нямат пари да платят на учителите заплати. Не е удивително, че при такова положение на нещата около 23 милиона възрастни и приблизително 13 процента 17-годишни американци са практически неграмотни — те четат и пишат толкова лошо, че не са в състояние да разберат смисъла на вестникарското обявление или да напишат без странична помощ заявление за приемане на работа. „В същото време, когато буквално изтръгват почвата изпод краката на нашите деца и на нас и ни лишават от бъдеще, администрацията предлага да увеличи военните разходи на 3 процента. Това означава, че военният бюджет ще нарасне от 128 млрд. долара на 136 млрд. долара. През цялата история на човечеството това ще бъде най-големият военен бюджет на страна, която не се намира в състояние на война" — пише „Дейли уорлд". В страната, претендираща за ролята на световен защитник на правата на човека, практически няма закон, който да гарантира на американските деца правото на образование.

Международната прогресивна общественост се тревожи от живота на децата, изпитващи позорния гнет на апартейда. Заедно с родителите децата от местното население на ЮАР, Намибия, Зимбабве са

Digitized by Google

подхвърлени на ужасите на расизма. Трагично е положението на децата в онези страни на Латинска Америка, където господстуват диктаторските режими.

Българската общественост разглежда Международната година на детето като година на солидарност с борбата на всички прогресивни сили на света против социалните лишения, расовите унижения на децата, като година за решаване проблемите за здравето, възпитанието, образованието — свободата и щастието на бъдещето на човечеството. А защитата на детството е илюзорен мираж, без да се решат най-острите проблеми на съвременността — довеждане до благополучен изход борбата за мир, за разоръжаване — това е най-важното, което днес може и трябва да направи човечеството за щастието на децата и юношите. Надпреварата във въоръжаването придобива огромни размери. Само прекратяването ѝ ще даде възможност да се намалят военните бюджети, а освободилите се средства да се насочат към удовлетворяване на социалните нужди, за построяването на училища, болници, игрища, културни домове и други за обогатяване живота на децата.

Българската комунистическа партия, Народна република България твърдо стоят на позициите на КПСС и СССР и другите страни от реалния социализъм и последователно и настойчиво се обявяват за всеобщо и пълно разоръжаване. Да се намали опасността от възникване на нова световна война, от масово изтребление на хората е главното направление на нашата борба за мир в съвременните условия. Заедно с другите миролюбиви сили на земята и преди всичко със Съветския съюз Народна република България предлага да се положат всички усилия да не се допусне да се създаде особено антихуманното средство за масово изтребление — неутронната бомба. Майките, бащите правят и трябва да правят всичко животът, който те създават, да не бъде унищожен. Да няма в света повече горьки съдби на деца като съдбата на ленинградското момиче Таня Савичева, написало със сърцераздирателния вик на осемте си години: „И мама умря... и аз ще умра" и умря. Да няма повече майки и бащи като майките и бащите от полския град Замошч, които вече 37 години търсят по земята и трепетно очакват да се върнат изчезналите им през войната 30 хиляди деца. Да не се повтаря съдбата на българските деца от с. Ястребино. Да не горят като факли деца като децата на Хирошима. Да няма Майданек и Освиенцим с купища детски обувчици, детски дрешки, детски косици и... нищо друго.

В страните на реалния социализъм грижата за майката и детето е издигната в принцип на държавната политика. Разумно, благородно е пожеланието, което прави в своето заявление във връзка с Международната година на детето Международната демократична федерация на жените: „Животът на всички деца би могъл да стане по-щастлив, ако правителствата и цялото общество се отнасят към тях с такава грижа, с каквато са обкръжени децата в социалистическите страни".

У нас грижите за децата са първостепенен дълг на обществото. В решенията на Декемврийския пленум на ЦК на БКП е записано: „Централният комитет на Партията смята, че през следващите години стимулирането на раждаемостта и създаването на по-добри условия за отглеждането и възпитанието на децата трябва да се осъществява преди всичко чрез бързото разширяване на детските заведения, увеличаване обхвата на децата в тях и решително подобряване на работата им; чрез постепенно поемане от обществото на цялата издръжка на децата в тези заведения, чрез разширяване производството и асортимента и подобряване качеството на детските храни и стоки; чрез предоставяне на допълнителен към давания сега платен отпуск за отглеждане на малките деца, по време на който майката да получава

Digitized by Google

месечна помощ в размер на минималната работна заплата..."

А в Директивите, приети на Десетия конгрес на Партията, е записано: „Бързо да се разширява мрежата от детски заведения... Особено внимание да се обърне върху правилното териториално разпределение на детските заведения, като с предимство се изграждат детски ясли и градини в райони, където има най-голяма степен на заетост на женската работна сила. Да се осигури производство на необходимото оборудване и предмети за обзавеждане на детските заведения и своевременна подготовка на необходимите квалифицирани кадри..."

„... Да се осигури по-нататъшно развитие на книгоиздателската дейност и полиграфическата база. Напълно да се задоволят нуждите на учащите се от учебници и помагала".

„... Особено внимание да се обърне върху разнообразяването на храната в ученическите столове и бюфети..."

Зад всеки от тези делови, кратки редове стои вълнуващата грижа на Партията за нашата смяна. И навсякъде се повтаря „Особено внимание да се отдели"... Особено внимание! Звучи символично! Към всичко, което се докосва до децата у нас, се проявява особено внимание.

В новогодишното си приветствие към българския народ първият секретар на Централния комитет на Партията и председател на Държавния съвет Тодор Живков каза: „Децата са символ на бъдещето, мислите за тях са мисли за утрешния ден". В тези думи на нашия пръв партиен и държавен ръководител кристализира отношението на Партията и народната власт към децата на нашата родина. Те имат своето реално покритие в стореното досега за изпълнение на програмата на Партията. Някога, в капиталистическа България, голяма част от българските деца растяха в нищета. Детската смъртност в буржоазна България беше една от най-високите в Европа. Буржоазната власт не се стараеше особено много децата на простия народ да получават образование, държавата отделяше мизерни средства. Още в първите дни след победата на социалистическата революция у нас Партията и народната власт поведоха последователна политика за създаване на необходимите условия за осигуряване здравето, възпитанието и образованието на децата. Сега социалистическата система у нас за охрана на майчинството и детството разполага с мощна материално-техническа база и голям отряд специалисти. Това позволява резултатно да се осъществява програмата на Партията. Днес 80 процента от децата на възраст от 3 до 7 години се отглеждат и възпитават в обществени детски заведения. 18 пъти се увеличиха средствата, отделяни от държавата за месечни добавки само за периода от 1956 г. досега. До края на седмата петилетка всички ученици ще получават безплатни учебници.

В условията на изграждането на развито социалистическо общество у нас училището все повече придобива ново качество. Тук у децата се заражда любов към просветата, знанията, науката, у тях се формират началните филизи на мирогледа, израства гражданинът, изработва се активна жизнена позиция, готовност дейно да участвуват в творческия съзидателен труд на народа. Тук те получават първите уроци по колективизъм, патриотизъм и интернационализъм.

Народната власт е щедра на всичко, което помага децата да развиват своите способности и таланти, да растат физически крепки и духовно силни. На тяхно разположение са красиви пионерски домове, добре уредени пионерски лагери, кабинети и лаборатории, клубове, спортни площадки и игрища. За тях се издават в хиляди тиражи книги, вестници, списания. Те се изявяват в множество самодейни танцови, певчески състави, в литературни, художествени и т. н. кръжоци. Много е направено у нас за щастливото детство, за защита на май-

Digitized by Google

чинството — свидетелство, че както поръча Георги Димитров — грижата за децата се е превърнала в първостепенен и постоянен дълг на обществото. Техните права са гарантирани от държавата. Над тях не тегне гнетът от експлоатацията. Те не се страхуват за своето бъдеще. Социализмът им осигурява всичко необходимо за просвета и образование, за труд и разцвет на дарованията. Обаче още много предстои да се направи за изпълнение на Декемврийската програма на Партията за усъвършенствуване охраната на майчинството и детството, за системата на предучилищното възпитание, за реализиране изискването в Писмото на др. Тодор Живков до Централния комитет на Комсомола за организиране на комплексно възпитание на децата и младежите, за да осигурим хармонично развитие на подрастващите, да растат щастливи, да оправдаят надеждите на своите родители, надеждите на обществото.

Международната година на детето съвпада с 35-годишния юбилей на нашата революция. Това е повод да обърнем още по-голямо внимание на детските проблеми, да удвоим усилията за пълно реализиране на Декемврийската програма на Партията и решенията на Единадесетия конгрес „Всичко за човека, всичко в името на човека". Няма съмнение, че за да бъде утрешният ден на децата още по-светъл, бащите и майките, братята и сестрите, всеки на своето място трябва да се трудят така, че все по-мощна да става нашата държава, все повече средства да се отделят от бюджета за децата. Гаранцията е изпълнението и преизпълнението на производствените планове. Тази година е решителна за седмата петилетка. Затова Партията и Правителството призоваха всички трудещи се да напрегнат ум и мишци, да работят така, че обещанията да станат дела. Всеки да знае, че съграденото днес утре ще се отплати на децата ни.

Международната година на детето ще бъде отбелязана с много инициативи както в национален, така и в международен мащаб, които ще бъдат посветени на различни страни от главната цел на това голямо световно събитие — да се привлече вниманието към положението на децата.

Една от най-големите културни прояви през това време ще бъде организираната по наша инициатива международна детска асамблея „Знаме на мира". Тя ще се състои през август у нас под патронажа на др. Тодор Живков и почетния патронаж на генералния директор на ЮНЕСКО Амаду Махтар М'Боу. 1500 деца от 144 страни на планетата ще се срещнат, за да общуват посредством единствения универсален език, езика на изкуството, дружбата и приятелството. Главната цел на националния етап на асамблеята е да се извърши национален преглед на дарованията и талантите на българските деца в областта на детското художествено творчество, да се пробуди, стимулира и развива творческото начало във всяко дете.

Асамблеята ще бъде една от върхните точки на тържествата, посветени на Международната година на детето. Ние трябва да направим всичко необходимо, като добри домакини да покажем не само своите успехи и хуманизъм, но да демонстрираме и своята решимост да се борим за мир и дружба между народите, за щастливо бъдеще на всички деца по света — бели, жълти, черни. Това е наш патриотичен и интернационален дълг.

Да оградим с всеобщо уважение и всенародни грижи преданите на нашата родина майки и с любов, с майчински и бащински грижи децата — това ще бъде най-доброто чествуване на Международната година на детето!

Digitized by Google

ПОЛИТИЧЕСКОТО РЪКОВОДСТВО НА ХУДОЖЕСТВЕНАТА КУЛТУРА

ЖИВКА ВЪЧКОВА
заместник-завеждаща отдел „Изкуство и култура" на ЦК на БКП

Колкото и сложен да е механизмът на художественото творчество на всички исторически етапи, по един или друг начин обществото е оказвало регулиращо, направляващо въздействие на творческия процес. Само при социализма това регулиране се превръща в научно ръководство, защото се опира както на познанието на обективните закони за развитието на обществото, така и на закономерностите и спецификата в развитието на художествено-творческия процес.

Необходимостта от партийно ръководство на художествената сфера произтича не само от общественото значение на изкуството, но и от неговата идейно-естетическа природа. То е обективна закономерност за развитието на самото художествено творчество, предпоставка и условие за неговата жизнеспособност. Свързано е с изработването на стратегията на развитието на художествената сфера за постигане на главните цели на социалистическото общество. Това е политическо ръководство, което е свързано с методологията на марксистко-ленинската наука и се основава на класовия подход.

Като отчита, че в съвременния свят художествената култура все повече се утвърждава като важен фактор, който съдействува за развитието на обществената активност на хората, на тяхното творческо мислене, вътрешна съзнателност и идейна убеденост, Партията непрекъснато усъвършенствува принципите, методите и формите на научно ръководство на тази сфера.

Прилага комплексен подход към всички звена и етапи в развитието ѝ.

Ако разгледаме художествената култура като продуктивна човешка дейност или като резултат на тази дейност, която се отнася към създаването, натрупването, разпространението и възприемането на художествени ценности[1], и през призмата на системния подход анализираме нейната структура, тя би представлявала взаимодействие на следните компоненти: художествено творчество, съвкупна художествена ценност, средства за разпространение на художествени ценности,

[1] Кр. Горанов, Сб. „Съветите за изкуство и култура — проблеми и перспективи". С., 1973, с. 100.

Digitized by Google

художествено възприятие, система на управление на художествената култура.

Партийното ръководство обхваща целия цикъл, всички главни и опосредствувани звена на основните полюси на този процес — художественото производство и художественото потребление. То включва широк кръг от проблеми, свързани с цялостната политика на Партията и държавата за изграждане на хармонична и многостранно развита личност. Неговата високохуманна и благородна мисия е да превърне изкуството във важен фактор за формирането на новия човек, овладял съвкупния творчески потенциал, създаден от предшествуващата и новата история на човечеството, човек способен за ново историческо творчество.

Важна задача на партийното ръководство на художествената култура при социализма е възвръщането на богатствата на художествената култура на народа. Но усвояването на художествените богатства на миналото не е самоцел, а средство за пробуждане сред широките трудещи се маси потребност и способност към художествено творчество.

Изключително важна задача на партийното ръководство е създаването на ново социалистическо изкуство, което да отразява целеустремеността на времето, великата борба на трудовия народ за победата на социализма и комунизма. Проблемът за художественото претворяване на социалистическата съвременност е проблем от изключителна важност за превръщане на изкуството в оръжие за идейна борба с капитализма, в средство за организиране енергията на масите в социалистическото строителство. Ето защо нашата партия на всички етапи от нейното развитие и особено след Априлския пленум на ЦК на БКП е поставила отразяването на социалистическата съвременност като главна задача в художествената сфера. XI конгрес на БКП отбеляза нов етап в анализа и насоките на проблема за художественото превъплътяване на съвременната тема. Като оценява големите задачи, които стоят пред духовната сфера за изграждането на нашия съвременник — строител на зряло социалистическо общество, Партията насочва творците не към отразяване на живота изобщо, а преди всичко към главното и съвременното в него, към етичността на делата и събитията, към грандиозните сблъсъци и промени, към сложната и богата душевност на нашия съвременник.

Друга основна задача на партийното ръководство в областта на художествената култура е приобщаването на широките трудещи се маси към творчеството. „Социализмът — се отбелязва в Отчетния доклад на ЦК на КПСС пред XXIV конгрес на Партията — не само откри на трудещите се маси достъп до духовните ценности, но ги направи и непосредствени творци на културата“[1]. Стимулирането на масовото художествено творчество също не е самоцел на партийното ръководство, а една задача от сложния и цялостен комплекс, свързан със строителството на социалистическото и комунистическото общество, защото културата на отделния човек, културата на страната като цяло все повече се превръща във важно условие за създаването на материални и духовни ценности на обществото, става една от главните задачи за неговото социално развитие.

Ето защо задачата, поставена от X конгрес на нашата партия за всеобщо естетическо възпитание, стана магистрален проблем на нейната политика в художествено-творческата сфера.

В редица свои произведения В. И. Ленин всестранно разкрива и обосновава положението, че Комунистическата партия изпълнява три

[1] XXIV конгрес на КПСС, Доклади и решения, С., 1971, с. 126.

Digitized by Google

основни взаимосвързани и взаимообуславящи се функции: функциите на политически ръководител, организатор и възпитател на трудещите се маси[1].

Функциите на партийното ръководство в художествената сфера са конкретно приложение на общите принципи за партийното ръководство на обществото.

* * *

Главната функция на партийно ръководство в областта на художествената култура може да се определи като процес на изработване на стратегията и тактиката за развитието на тази сфера.

Практически този процес се реализира чрез документите и решенията на централните ръководни органи на Партията: конгреса на Партията, пленума на ЦК на БКП, Политбюро и Секретариата на ЦК на БКП. Те разработват и ръководят осъществяването на идеологическия и художествения процес, който е неразделна част от генералната линия на Партията.

Всички големи ръководители на комунистическото движение са гледали и гледат на литературата и на изкуството като на важна идеологическа дейност, като на арена на класова борба. Нашата партия има утвърдени традиции в тази област. Богатото теоретико-политическо наследство на Димитър Благоев и Георги Димитров по проблемите на художествената култура намира естествено продължение в многобройните речи, статии, изказвания и писма на др. Тодор Живков, отнасящи се до тази сфера. В един продължителен период от време при сложните и изменящи се условия на съвременния свят съобразно с новата политическа обстановка и задачи на Българската комунистическа партия др. Тодор Живков продължи и постави на по-висок етап традициите на нашите най-големи политически дейци за жив контакт, за непосредствено творческо общуване и плодотворно въздействие върху широките и разнообразни кръгове на художествено-творческата интелигенция у нас. Изключително голямо значение както за анализа на съвременните художествени процеси, така и за перспективата на тяхното развитие имат статиите и изказванията на др. Тодор Живков по въпросите на литературата и изкуството. В тях последователно и твърдо се провеждат ленинските принципи за ръководната роля на Комунистическата партия, ленинското разбиране за литературата и изкуството като част от общопролетарското дело. Заедно с това тези принципи се развиват и теоретически, и практически на основата на богатите традиции на нашата страна, съобразно с новата политическа обстановка и новите задачи на Българската комунистическа партия.

Проблемите, които др. Тодор Живков засяга в своите трудове за литературата и изкуството, имат кардинално значение за развитието на съвременната ни художествена култура. Те са пример на жива и конкретна политическа дейност в трудната област на културата с оглед на класовите интереси и цели на Комунистическата партия. Ако потърсим съдържателните аспекти, ще видим, че в тях се поставят изключително мащабни и важни проблеми, свързани с многостранните потребности на развитието на литературния и художествения процес в етапа на строителството на зрялото социалистическо общество.

Ръководната функция на Партията в областта на художествената култура се реализира и чрез специалните решения и постановления на Централния комитет, Политбюро и Секретариата на ЦК на БКП.

---

[1] В. И. Ленин, Съч., т. 32, с. 245.

Digitized by Google

Ако разгледаме тези документи, ще видим, че те обхващат широк диапазон от въпроси, които засягат и художествено-творческия процес, и средствата за разпространение на художествени ценности, и художественото възприятие, и проблемите за усъвършенстване на управлението[1].

Тези важни документи със силата на своята стратегическа и конкретна целенасоченост, с комплексния обхват на проблемите играят изключително важна, решаваща роля за развитието на различните видове изкуства. Те концентрират целокупното внимание на държавата и обществото за създаване на най-благоприятни стимули и предпоставки, които да доведат до качествено нов етап в развитието на набелязаната сфера.

Партийните конгреси и пленуми на ЦК на БКП изиграха и играят изключително важна роля за плодотворното развитие на теорията и практиката на културното строителство у нас. Те акумулират опита и мислите на многохилядните комунисти и представляват колективния ум на Партията. Всеки партиен конгрес е поставял на вниманието на нашата партийна и културна общественост най-важните страни на идеологическия и художествения процес, мобилизирал е енергията на художествено-творческата интелигенция и на културната общественост за решаване на жизнено важни проблеми на нашето развитие.

В Програмата на X конгрес на БКП бе обоснована идеята за понататъшно издигане ролята на естетическото възпитание. Февруарският пленум на ЦК на БКП (1974 г.) даде постановката въпросите на естетическото възпитание да се разглеждат в неразделно единство с всички останали компоненти на възпитателния и идеологическия процес, в който се формира личността на зрялото социалистическо общество. В периода между X и XI конгрес на Партията бяха положени основите за разработването на цялостна система за всенародно естетическо възпитание и се направиха важни стъпки в нейното практическо реализиране. Единадесетият конгрес на БКП оцени положително извършеното в тази област и насочи вниманието към необходимостта от създаване на всенародно движение за естетическо възпитание. „Усилията следва да се насочат към създаване на действително всенародно движение за естетическо възпитание, към организиране на богата по съдържание и разнообразна по форма естетиковъзпитателна работа, която да дава възможност за активна естетическа изява на всички възрастови групи и в процеса на всички човешки дейности."[2]

Организирането на всенародно естетическо възпитание се превърна в едно от стратегическите направления на културната политика на Партията и държавата през етапа на изграждането на развито социалистическо общество, в комплексна задача на целия идеологически и културен фронт у нас.

След Единадесетия конгрес на БКП въпросите на естетическото възпитание на трудещите се и младежта все повече и по-цялостно навлизат в същността и съдържанието на партийната работа и се превръщат в съществена страна от подхода на партийните органи. Много окръжни комитети на Партията проведоха специални пленуми по проблемите на естетическото възпитание на трудещите се и приеха подробни програми. Само през последните две години такива пленуми проведоха окръжните комитети на Партията във Велико Търново, Перник, Варна, Видин, Плевен, Пловдив, Ловеч, Силистра, Враца, Търговище.

---

[1] В броя публикуваме списък на партийни документи, отнасящи се до ръководството на художествената сфера от последните години.

[2] Т. Живков, Отчет на ЦК на БКП за периода между Десетия и Единадесетия конгрес и предстоящите задачи, С., 1976, с. 85.

Digitized by Google

Разгърнати програми по естетическото възпитание са обсъдени и утвърдени от бюрата на окръжните комитети на БКП в Кърджали, Сливен и София-окръг. Направено е вече немалко в областта на програмирането на процесите за всеобщо естетическо възпитание както от централните държавни ведомства, творчески съюзи и обществени организации, така и от окръжните и местните партийни, държавни и обществени органи. На този етап от особено значение е да се изследва, анализира и обобщи натрупаният опит, да се пресее всичко положително и бързо да се популяризира с оглед да се оказва постоянна методологическа, методическа и организационна помощ.

Важно е да се разкрие съдържателният обем за естетическия процес с оглед на интересите на всяка възрастова група — към какви естетически ценности, към какви средства за разпространение на тези ценности се проявява предпочитание, какъв е възпитателният резултат в отделните сфери — в труда, в бита и човешките взаимоотношения, в художествено-творческата изява, в художественото възприятие и др.

Това ще даде възможност широко да се разпространят сред различните слоеве на социалната структура онези необходими художествени ценности, които най-ефективно ще съдействуват за реализиране на естетико-възпитателния процес, ще разкрият „белите петна" в него и ще позволят ефективно да се програмира художествената продукция на професионалните институти и творческите организации.

Качествено нови промени би следвало да настъпят и в тиражирането на художествените ценности чрез средствата за масова информация, засилването на методическата и организаторската роля на печата, радиото и телевизията и използването им като най-мощни средства за пропаганда на естетически ценности.

В разглежданата система за естетическо възпитание своето важно място има изграждането на широка и разнообразна по тематика, обхват и възрастова насоченост лекционна пропаганда, създаване на диапозитиви и филми на художествени феномени, които по друг начин не могат да достигнат до широките трудещи се маси и др.

Нужно е досегашните разработки в областта на естетическото възпитание на национално и регионално равнище да се обогатят и приведат в съответствие и с изискванията на XI конгрес и Юлския пленум на ЦК и преди всичко с основния девиз на петилетката за високо качество и ефективност, да се насочат, организират и въведат в действие всички фактори, от които реално зависи естетическото възпитание на хората — всички институти и организации от национално и местно равнище, извършващи културна дейност, да се доизгради структурата на цялостната система за културно обслужване, като обхване и първичните социални и териториални единици на нашето общество.

Все по-важно значение в реализиране на програмата за всеобщо естетическо възпитание ще заема културно-масовата дейност. Независимо от бързото развитие на средствата за масова комуникация културните домове, читалищата, библиотеките, галериите и музеите не само че не губят своето значение, но все повече се превръщат в центрове за активна изява на творчеството на широките маси. Тяхната роля за въздействие нараства и от факта, че мрежата им е широко разпространена и обхваща болшинството от населените пунктове на страната.

Все по-остро вниманието на партийните органи привличат въпросите за активното използване на свободното време, за художествено-естетическите качества на „развлекателната индустрия", чието съдържание все още изостава от общото развитие на масите.

Digitized by Google

* * *

В общия комплекс от задачи, които има да решава партийното ръководство в художествената сфера, възпитателната функция заема важно място като фактор във формирането на мирогледа и избора на творческия метод сред творците. Ето защо възпитателната работа сред художествено-творческата интелигенция винаги е била и е задача от изключителна важност за Партията през всички етапи на нейното развитие.

Много и разнообразни са формите, чрез които партийното ръководство решава тази задача. За това най-напред съдействуват изградената политическа система у нас, учебно-възпитателният процес във висшите учебни заведения, където се обучава художествено-творческата интелигенция, стройната система от вечерни партийни университети, научно-теоретически конференции, разнообразният комплекс от идейновъзпитателна дейност, която целогодишно провеждат партийните и съюзните ръководства на творческите съюзи.

Българската комунистическа партия винаги е отделяла голямо внимание за идейно-политическото и професионалното формиране, за творческата и обществената изява на младите поколения в литературата и изкуството. Това е една от най-драгоценните благоевско-димитровски традиции на Партията, намерила по-нататъшно творческо развитие и обогатяване в нейната априлска политика. Ярко свидетелство за грижите на Партията, насочени към израстването на младата творческа смяна, са редицата документи на Централния комитет и речи на др. Тодор Живков, които представляват разгърната програма за многостранното развитие и творческата реализация на младите.

Програмно значение за по-нататъшното развитие на културната политика на Партията на съвременния етап има словото на др. Тодор Живков на срещата на Секретариата на ЦК на БКП с участниците в Третата национална конференция на младите литературни творци. Нов израз на априлската политика на Партията, пропита с доверие, уважение и принципност към младите дарования, е решението на Политбюро на ЦК на БКП от 28 ноември 1978 година „Израстването и изявата на младите таланти в литературата и изкуството — общопартийно, общонародно дело", което по своя обхват и съдържание насочва и координира усилията на нацията, на нейните творчески, държавни и обществени институти за отглеждането на младата художествено-творческа смяна, за нейното политическо възпитание, професионална подготовка и творческа реализация.

Възпитанието и убеждението са основни методи на Комунистическата партия. Тези методи нашата партия е прилагала последователно като единствено правилни, ленински методи, които съчетават строгата комунистическа принципност със силата на убеждението, с грижливото и внимателно отношение към творческите кадри.

Известен и горчив е опитът от годините, непосредствено предшествуващи историческия Априлски пленум (1956 г.), когато стесненият нормативно-схематичен метод, догматичният подход в ръководството на културния фронт нанесоха не само травми на редица изтъкнати наши творци, но и сериозни щети в развитието на художествено-творческия процес. Априлският пленум постави началото на нов етап в развитието на художествено-творческия процес. Тласъкът, който даде той в развитието на духовния и материалния живот у нас, разкрепостяването на творческата енергия на масите се дължат именно на възстановяването на ленинския стил и принципи на партийно ръководство, което не само възвърна доверието на творците към Партията, но създаде и нова, благоприятна социално-психологическа атмосфера

Digitized by Google

за творчество, повиши чувството на творците за отговорност пред народа и обществото.

Големите грижи на обществото към художествено-творческата интелигенция, към нейния творчески труд и лични нужди, вниманието и любовта, с които Партията и народът обграждат творците, изиграха решителната роля не само на мощен стимул за творчество, но и за сплотяването на художествено-творческата интелигенция около линията на Комунистическата партия. Възстановяването на ленинския стил и принципи на ръководство в художествената сфера има извънредно широк диапазон и аспекти на проявление в демократизирането и засилването на самодейния характер на творческите съюзи, търпимост към различните стилове и почерци, следване на реалистично-социалистическата традиция, решаване на проблемите за стимулиране на художествено-творческия труд и т. н.

Този новаторски подход на Партията създаде предпоставки и живителен климат за настъпателното, прогресиращо развитие на нашия духовен живот.

Благодарение на тази политика на нашата партия в резултат на ленинския стил на ръководство на тази сложна и специфична сфера нашият културен фронт е здраво и непоколебимо сплотен и единен около генералната линия на Българската комунистическа партия, около нейния априлски Централен комитет. Това е фактор с огромно обществено, морално и творческо значение. Той слага своя дълбок положителен отпечатък върху цялостната духовна атмосфера в страната — атмосфера на безрезервно доверие между Партията и творците, между творците и народа. Тази ведра творческа обстановка, тази атмосфера на искреност, доверие и оптимизъм са наше голямо и безценно постижение.

* * *

В политическата функция на Партията са заложени идеологическите, съдържателните аспекти на партийното ръководство в художествената сфера, стратегическите жалони, по които тя се развива и обогатява. Организаторската функция на Партията заедно с възпитателната задвижват механизмите за реализирането на политическата линия в практиката. Своята организаторска функция в художествената сфера Партията реализира чрез изграждането на стройна система от партийни, държавни, обществени и творчески комитети, органи и организации.

Системата за управление на художествената култура, която е част от политическата система в нашата страна, е онзи главен лост, чрез който Партията практически осъществява компетентно и научно ръководство на художествената култура.

Системата за управление на художествената култура у нас е една от формите на социална организация и съставлява комплекс от социални институти, които осигуряват производството, разпространението и потреблението на художествените ценности.

Структурата на системата за управление на художествената култура е динамична. В нея влизат различни по характер, йерархия и състав учреждения и организации. Пред творческите съюзи и колективи стои задачата за производство на художествени ценности: държавните учреждения икономически осигуряват, идейно-методически направляват и ръководят всички цикли на създаването, разпределението и потреблението на художествените ценности, а обществените организации чрез културно-масовата работа транслират художествената култура до широките трудещи се маси.

Digitized by Google

Важен елемент на партийната политика в тази област е постоянното усъвършенстване на механизма за управление на културните процеси в съответствие с обективните изменения и потребности.

В продължение на целия период на социалистическото строителство и особено след Априлския пленум Партията внедрява научните принципи на ръководство на културния живот в страната. Художествената култура беше една от първите сфери, в които бе започнато прилагането на новите принципи, методи и форми на социално управление.

В етапа на построяването на зрелия социализъм бяха създадени нови възможности за по-нататъшно развитие на социалистическата демокрация, за повишаване ролята на трудещите се в социалното управление. Благодарение на създадените принципи беше внедрено обществено-държавното начало в управлението на културата.

Важна черта в научното ръководство на художествената култура в социалистическото общество е въвеждането в управленческия процес на системния, комплексния подход.

В отговор на тези изисквания беше направена следващата крачка в усъвършенстването на научното управление на художествената култура у нас. Със специално постановление на ЦК на БКП и на Министерския съвет „За по-нататъшното усъвършенстване на ръководството на културния фронт у нас" беше създаден националният комплекс „Художествено творчество, културна дейност и средства за масова информация", който обедини управлението на цялата дейност по създаването, разпространението и потреблението на художествените ценности.

Едно от най-съществените достойнства на този документ е това, че в него органически се съчетават изискванията на принципа на обществено-държавното начало в структурата и дейността на органите за управление на културата с изискванията на програмно-целевия и комплексен подход.

Комунистическата партия реализира своето ръководство чрез местните ръководни органи на Партията, окръжните, общинските партийни организации и техните изборни органи, които практически конкретизират, съобразяват с местните условия и осъществяват целокупната художествена политика на Партията. Особено място в системата на партийното ръководство заемат първичните партийни организации, техните партийни комитети и бюра.

Партията осъществява своята организаторска функция и като изпраща на ръководна работа в творческите съюзи, държавните органи по културата и другите звена от тази сфера политически предани, професионално компетентни и организационно подготвени кадри.

Партийните органи, както и партийните организации в художествено-творческите институти имат важни ръководни функции в организирането и контрола на решенията и ръководните указания на Централния комитет на БКП в художествено-творческата сфера. Широката мрежа от окръжни и местни партийни органи и партийни организации в творческите съюзи, в културните институти и учреждения все по-успешно осъществяват своята водеща, координираща и направляваща роля при практическото осъществяване указанията на Партията на културния фронт.

Историческият опит на Комунистическата партия на Съветския съюз, богатият опит на нашата партия, както и опитът на другите братски партии, показа, че само единството на трите функции може да гарантира и осигури ролята на Партията като политически вожд, организатор и възпитател на трудещите се. Единството и взаимодей-

Digitized by Google

ствието на функциите на партийното ръководство са условие и предпоставка за реализиране на неговата същност и социално предназначение.

Някои по-важни решения и постановления на Централния комитет, Политбюро и Секретариата на ЦК на БКП, отнасящи се до партийното ръководство на художествената сфера през последните години.

Постановление на Централния комитет на Българската комунистическа партия за преустройство на Комитета по култура и изкуство от 24. IX. 1966 г.

Постановление на Централния комитет на Българската комунистическа партия „За по-нататъшното развитие на художествената самодейност" от август 1968 г.

Приемане от Политбюро на ЦК на БКП на „Единна план-програма за по-нататъшното развитие на българското киноизкуство" от 17.II 1970 г.

Решение на Политбюро на ЦК на БКП „За състоянието и развитието на Висшия институт за изобразителни изкуства „Николай Павлович" от 18 май 1971 г.

Постановление на ЦК на БКП и МС „За по-нататъшното развитие на промишлената естетика" от 5. VIII. 1972 г.

Решение на Политбюро на ЦК на БКП „За по-нататъшното развитие на театралното дело у нас" от 11 юли 1972 г.

Решение на Централния комитет на БКП и Министерския съвет „За подобряване работата на българските специалисти и дейци на изкуството и културата в чужбина" от 1 август 1974 г.

Постановление на Централния комитет на Българската комунистическа партия и Министерския съвет „За по-нататъшното усъвършенствуване на ръководството на културния фронт у нас" от април 1974 г.

Решение на Политбюро на ЦК на БКП „За по-нататъшното развитие на българското киноизкуство" от 1 април 1975 г.

Решение на Политбюро на ЦК на БКП „За изграждане на нови паметници през седмата петилетка" от март 1975 г.

Постановление на Политбюро на ЦК на БКП „За по-нататъшния подем в развитието на българската архитектура и художествения облик на селищата и жизната среда" от юли 1977 г.

Решение на Политбюро на ЦК на БКП от 28 ноември 1978 г. „Израстването и изявата на младите таланти в литературата и изкуството — общопартийно, общонародно дело".

Digitized by Google

Важен елемент на партийната политика в тази област е постоянното усъвършенстване на механизма за управление на културните процеси в съответствие с обективните изменения и потребности.

В продължение на целия период на социалистическото строителство и особено след Априлския пленум Партията внедрява научните принципи на ръководство на културния живот в страната. Художествената култура беше една от първите сфери, в които бе започнато прилагането на новите принципи, методи и форми на социално управление.

В етапа на построяването на зрелия социализъм бяха създадени нови възможности за по-нататъшно развитие на социалистическата демокрация, за повишаване ролята на трудещите се в социалното управление. Благодарение на създадените принципи беше внедрено обществено-държавното начало в управлението на културата.

Важна черта в научното ръководство на художествената култура в социалистическото общество е въвеждането в управленческия процес на системния, комплексния подход.

В отговор на тези изисквания беше направена следващата крачка в усъвършенстването на научното управление на художествената култура у нас. Със специално постановление на ЦК на БКП и на Министерския съвет „За по-нататъшното усъвършенстване на ръководството на културния фронт у нас" беше създаден националният комплекс „Художествено творчество, културна дейност и средства за масова информация", който обедини управлението на цялата дейност по създаването, разпространението и потреблението на художествените ценности.

Едно от най-съществените достойнства на този документ е това, че в него органически се съчетават изискванията на принципа на обществено-държавното начало в структурата и дейността на органите за управление на културата с изискванията на програмно-целевия и комплексен подход.

Комунистическата партия реализира своето ръководство чрез местните ръководни органи на Партията, окръжните, общинските партийни организации и техните изборни органи, които практически конкретизират, съобразяват с местните условия и осъществяват целокупната художествена политика на Партията. Особено място в системата на партийното ръководство заемат първичните партийни организации, техните партийни комитети и бюра.

Партията осъществява своята организаторска функция и като изпраща на ръководна работа в творческите съюзи, държавните органи по културата и другите звена от тази сфера политически предани, професионално компетентни и организационно подготвени кадри.

Партийните органи, както и партийните организации в художествено-творческите институти имат важни ръководни функции в организирането и контрола на решенията и ръководните указания на Централния комитет на БКП в художествено-творческата сфера. Широката мрежа от окръжни и местни партийни органи и партийни организации в творческите съюзи, в културните институти и учреждения все по-успешно осъществяват своята водеща, координираща и направляваща роля при практическото осъществяване указанията на Партията на културния фронт.

Историческият опит на Комунистическата партия на Съветския съюз, богатият опит на нашата партия, както и опитът на другите братски партии, показа, че само единството на трите функции може да гарантира и осигури ролята на Партията като политически вожд, организатор и възпитател на трудещите се. Единството и взаимодей-

Digitized by Google

ствието на функциите на партийното ръководство са условие и предпоставка за реализиране на неговата същност и социално предназначение.

Някои по-важни решения и постановления на Централния комитет, Политбюро и Секретариата на ЦК на БКП, отнасящи се до партийното ръководство на художествената сфера през последните години.

Постановление на Централния комитет на Българската комунистическа партия за преустройство на Комитета по култура и изкуство от 24. IX. 1966 г.

Постановление на Централния комитет на Българската комунистическа партия „За по-нататъшното развитие на художествената самодейност" от август 1968 г.

Приемане от Политбюро на ЦК на БКП на „Единна план-програма за по-нататъшното развитие на българското киноизкуство" от 17.II 1970 г.

Решение на Политбюро на ЦК на БКП „За състоянието и развитието на Висшия институт за изобразителни изкуства „Николай Павлович" от 18 май 1971 г.

Постановление на ЦК на БКП и МС „За по-нататъшното развитие на промишлената естетика" от 5. VIII. 1972 г.

Решение на Политбюро на ЦК на БКП „За по-нататъшното развитие на театралното дело у нас" от 11 юли 1972 г.

Решение на Централния комитет на БКП и Министерския съвет „За подобряване работата на българските специалисти и дейци на изкуството и културата в чужбина" от 1 август 1974 г.

Постановление на Централния комитет на Българската комунистическа партия и Министерския съвет „За по-нататъшното усъвършенствуване на ръководството на културния фронт у нас" от април 1974 г.

Решение на Политбюро на ЦК на БКП „За по-нататъшното развитие на българското киноизкуство" от 1 април 1975 г.

Решение на Политбюро на ЦК на БКП „За изграждане на нови паметници през седмата петилетка" от март 1975 г.

Постановление на Политбюро на ЦК на БКП „За по-нататъшния подем в развитието на българската архитектура и художествения облик на селищата и жизната среда" от юли 1977 г.

Решение на Политбюро на ЦК на БКП от 28 ноември 1978 г. „Израстването и изявата на младите таланти в литературата и изкуството — общопартийно, общонародно дело".

Digitized by Google

ПЪРВИ СТЪПКИ

След обособяването на селищните системи като основна социално-икономическа и административно-териториална единица се изградиха и общинските партийни комитети като качествено нови партийни органи, коренно отличаващи се от досегашните общински партийни комитети.

Както всички и комитетите във Врачански окръг имат съвсем кратък живот, техният опит е още съвсем малък. Като се опират обаче на досегашния опит, на помощта на окръжния комитет на Партията, те бързо се ориентират и поемат големите задачи, които стоят пред тях.

На страниците на списанието споделят първите си крачки, своите търсения и тревоги и секретарите на общинските партийни комитети в Криводол — Петър Тодоров, във Враца — Иван Драганов, в Мездра — Владимир Иванов и в Роман — Генади Томов.

I

Беседата ни с Петър Тодоров — първи секретар на общинския партиен комитет в Криводол, протече делово, той се помъчи да покаже какво е направено през този кратък срок на съществуване на общинския комитет, да очертае своите виждания за неговата бъдеща работа.

Криводолската селищна система се състои от 1 град и 14 села. Населението ѝ е 19 300 жители, а в общинската партийна организация членуват 1100 комунисти, обединени в 31 първични организации.

Общинският партиен комитет се състои от 57 членове и 13 кандидат-членове, а общинската ревизионна комисия от 13 души.

Апаратът на комитета не е голям, но според др. Тодоров способен да се справи със сложните задачи, които стоят пред него. Първият секретар отговаря за общото ръководство на комитета, за специализираните органи — народни съвети, МВР, съд и прокуратура, за икономическите проблеми. Секретарят на комитета Любка Игнатова отговаря за партийно-организационната и идеологическата работа. В комитета работят и трима инструктори и на обществени начала завеждащ партийния кабинет.

Естествено, само с този апарат е трудно да се обхване огромната дейност, която се извършва в общинската партийна организация. Затова комитетът предвижда да се изградят отдели на обществени начала: отдел „Организационен" — начело с инструктор, в който да се привлекат опитни партийни и обществени дейци, активни борци против фашизма и капитализма; отдел „Пропаганда и агитация" — със задача да помага за правилното ръководство на идейно-политическата работа, за разработването на редица важни проблеми, за изучаването и популяризирането на положителния опит, да помага за подобряване политическата просвета на обществените организации и работата по местоживеене. Предвижда се да се създаде също на обществени начала отдел по въпросите на икономиката, чиято задача ще бъде да

Digitized by Google

съсредоточи своето внимание главно върху ефективността и качеството на продукцията, техническия прогрес и работата със специалистите и рационализаторите, съревнованието.

Една от основните задачи на отделите ще бъде да проучват и разработват проблеми, които ще се внасят за обсъждане и вземане на решения от пленума и бюрото на общинския партиен комитет.

— Голямата задача, която стои пред нас, е работата с партийните секретари — изтъкна др. Петър Тодоров. — Общинският партиен комитет е длъжен да работи непосредствено с партийните организации. Сега работата както на комитета, така и на партийните секретари се усложни, защото организациите се окрупниха и наброяват по 70—80 до 100 комунисти. Затова една от задачите ни е да работим за издигане преди всичко квалификацията и авторитета на партийните секретари. А авторитетът не е карфица да я закачиш на ревера, той се създава с времето, с упорит труд, с честно и безкористно отношение към хората. Наскоро разговаряхме с партийния секретар на с. Градешница Цветан Георгиев. Партийната организация там наброява 80 комунисти. Дойде той и ми казва:

— Това, което слушах на семинара, ме кара да се хвана за главата. То това е голяма, сложна и трудна работа. Аз просто чувствувам, че едва ли ще мога да се справя.

А Цветан е активен борец против фашизма и капитализма, деен общественик, бивш председател на ТКЗС.

Наистина има стъписване у някои партийни секретари. Но, разбира се, това ще се изживее с наша помощ.

И др. Тодоров се спря на някои мерки, които комитетът е осъществил или възнамерява да осъществи.

След изграждането си общинският партиен комитет провел тридневен семинар с партийните секретари. Полагат се усилия за редовно провеждане деня на партийния секретар. Разпределени са членовете на комитета да отговарят по за една първична организация. В много първични партийни организации е въведена интересна практика — на обществени места да поставят списък на членовете на партийните бюра или на партийните комитети и кой за какво отговаря. За да ги знаят хората и да се отнасят до тях. Сега към тези имена се прибавя още едно — името на члена на общинския партиен комитет, който отговаря за съответната първична организация. Той посещава организацията, присъствува на нейните събрания и на заседанията на партийното бюро, интересува се от работата на производствения колектив и обществените организации и пр., оказва всестранна помощ.

— Сега една от големите ни задачи е — каза първият секретар на общинския партиен комитет — да засилим мероприятията, в които да участвуват представители на всички селища от общината. Целта ни е не само да се опознават хората помежду си, а и да се изживеят някои разногласия. Целта ни е да сплотим още повече хората и особено внимание обръщаме на младежта.

За по-нататъшната дейност на комитета бюрото е приело и съответни планове. Наскоро те ще се обсъдят и на пленум. Перспективният план обхваща работата на общинския партиен комитет в изпълнение решенията на XI партиен конгрес и Националната партийна конференция за периода 1979—1980 г. В плана са набелязани основните задачи на комитета: а) осигуряване изпълнението на плана за VII петилетка, за комплексно усъвършенствуване социалистическата организация на труда; б) осигуряване срочно изграждане на пусковите обекти в общината; в) издигане отговорността на кадрите в селското стопанство; г) по-нататъшно повишаване ролята на първичните партийни организации като политически щабове на трудовите колективи; д) под девиза от високото качество на работата на всеки към висока ефек-

Digitized by Google

тивност от труда на колектива да се мобилизират трудещите се за пестеливо изразходване на материалите, суровините, енергийните и трудовите ресурси. Предвидени са въпросите, които ще се поставят за решаване от партийния комитет, от неговото бюро, по-важните съвещания и срещи и комплексните проверки, които ще се направят. Набелязани са и мероприятия за отчет на комунистите в изпълнение решенията на Единадесетия конгрес и Националната партийна конференция, тържествата и чествуванията, които ще се проведат. Календарен тримесечен план за работата на комитета и бюрото.

При съставянето на плановете общинският партиен комитет се е ръководил главно от стремежа да постигне две основни цели:

а) решаване на задачите в селското стопанство при новите условия;

б) да се продължи работата, подета от досегашните общински партийни комитети, като се изпълнят нерешените от тях основни и актуални въпроси.

Задачата е да се получи приемственост между сегашния и старите общински партийни комитети.

* * *

Един от проблемите, по които е започнал да работи общинският партиен комитет, е издигане ролята на първичните партийни организации за изпълнение решенията на Секретариата на ЦК на Партията за работата на Врачанската окръжна партийна организация по внедряването на бригадната организация на труда.

Досега в това отношение е извършено немалко. Поставена е на преоценка работата на бригадите, като заедно със сътрудници на ОК на БКП е проверена дейността на всяко низово звено. От 70 бригадите са намалени на 32 и имат комплексен характер. Най-добри успехи имат бригадите в завода за преградни панели „27 септември". Тук са изградени две бригади на стопанска сметка, устроени на технологичен принцип — от подготовката на суровините до завършването на готовата продукция. Такива бригади са създадени и в промишленото предприятие „Ботуня". В почти всички са формирани партийни или партийно-комсомолски групи, които играят огромна роля за усъвършенстване на работата. Заедно с тях действува и изграденият агитаторски апарат.

С възхищение във Врачански окръг говорят за Л. А. Поклонски, бригадир на комплексна бригада в завод „Промсвяз" — гр. Ахтирка — Украинска ССР.

Сътрудници на окръжния вестник „Отечествен зов" престояли няколко дни в „Промсвяз" и изучавали опита на Поклонски. След това излезли с редица материали във вестника. Особен тласък в работата дало обаче идването на Поклонски в окръга. На много места той говорил за своя опит. „Създаването на комплексната бригада — заявил той — позволява да се разкрие и използва мощен резерв на организацията на труда. Разчленяването технологическите операции на прости и сложни позволява ефективно да се използва трудът на работниците с висока квалификация. Резултатите от взаимния контрол, натоварването с работа на всеки член от бригадата рязко снижава загубата на работното време, предизвикана от разтакаване, безцелно ходене, отклонение под други предлози."

В Криводол отдават голямо значение на опита на Поклонски.

— Ако ние успеем — заяви първият секретар на общинския партиен комитет Петър Тодоров — да доближим с 30 на сто работата

Digitized by Google

на нашите бригади до опита на Поклонски, ще повишим 60 на сто производителността на труда. Сега възнамеряваме да изградим школа за изучаване на челния опит в условията на бригадната организация на труда. Школата ще има и своя материална база.

На основата на решенията на Секретариата на ЦК на БКП за внедряване на бригадната организация на труда във Врачански окръг общинският партиен комитет е решил да окаже по-делова и конкретна помощ, да се проучи и разпространи опитът по работата на партийните групи и техните отговорници в условията на бригадната организация на труда и на партийните организации в клоново стопанство „Ленин", и на наставниците в Завода за ремонт на металорежещи машини.

Да се проведе еднодневна среща с всички бригадири от общината, в която да се изнесат беседи по такива проблеми като: бригадната организация и стопанската сметка, съревнованието, опита на знатния съветски бригадир Л. А. Поклонски и пр.

Във всички предприятия и клонови стопанства се изграждат щабове със задача всеки ден в определен час да правят преценка на изминалия работен ден, да вземат мерки за отстраняване на допуснатите недостатъци, за изпълнение на плана, за подобряване на дисциплината и пр. В състава на щаба влизат освен ръководителя началникът на материално-техническото снабдяване, началникът на пласмента, главният технолог, началникът на плановия отдел и профпредседателят. Голяма помощ в тяхната работа оказват изгражданите във всяка бригада работнически постове.

За подобряване на качеството на произвежданата продукция са формирани и щабове по качеството, които заседават един път седмично и в чийто състав влизат: председател на щаба — началникът на ОТК, изтъкнати работници — първенци и качественици.

Бригадната организация на труда придобива все по-голяма гражданственост в Криводолската община. Не случайно тук залага опит по важни нейни проблеми и окръжният комитет на Партията и особено в селата Галатин и Лесура, където се изпробва нова бригадна организация и заплащане на труда.

II

8700 комунисти, обединени в 27 първични партийни организации, ръководи и новоизграденият общински партиен комитет във Враца. Той обхваща окръжния град Враца и 23 села, някои от които доста големи. Главната си задача сега комитетът вижда в това да разработи план до 1980 г. и да включи онези проблеми, които трябва да се решат през този двегодишен период в общината. А те не са малко.

— Сега работата ни става по-трудна — отбеляза Иван Драганов, секретар по организационните въпроси. — Ще трябва да работим непосредствено с първичните организации. Естествено, това има и своето предимство, че ще можем пряко да ги ръководим, да оказваме конкретна помощ, да работим със самите комунисти, с хората. Градът има големи възможности да помага с лектори, с ансамбли и с редица други кадри на селата, да повишава тяхното жизнено и културно равнище.

Един от големите въпроси, които решава сега комитетът, е подготовката на кадрите. Ще се проведат курсове със секретарите на първичните партийни организации, с комсомолските секретари и председателите на профсъюзните организации.

Правилно комитетът отчита, че трябва да се отдели повече внимание на заместник-партийните секретари, с които малко се работи, на

Digitized by Google

тивност от труда на колектива да се мобилизират трудещите се за пестеливо изразходване на материалите, суровините, енергийните и трудовите ресурси. Предвидени са въпросите, които ще се поставят за решаване от партийния комитет, от неговото бюро, по-важните съвещания и срещи и комплексните проверки, които ще се направят. Набелязани са и мероприятия за отчет на комунистите в изпълнение решенията на Единадесетия конгрес и Националната партийна конференция, тържествата и чествуванията, които ще се проведат. Календарен тримесечен план за работата на комитета и бюрото.

При съставянето на плановете общинският партиен комитет се е ръководил главно от стремежа да постигне две основни цели:

а) решаване на задачите в селското стопанство при новите условия;

б) да се продължи работата, подета от досегашните общински партийни комитети, като се изпълнят нерешените от тях основни и актуални въпроси.

Задачата е да се получи приемственост между сегашния и старите общински партийни комитети.

* * *

Един от проблемите, по които е започнал да работи общинският партиен комитет, е издигане ролята на първичните партийни организации за изпълнение решенията на Секретариата на ЦК на Партията за работата на Врачанската окръжна партийна организация по внедряването на бригадната организация на труда.

Досега в това отношение е извършено немалко. Поставена е на преоценка работата на бригадите, като заедно със сътрудници на ОК на БКП е проверена дейността на всяко низово звено. От 70 бригадите са намалени на 32 и имат комплексен характер. Най-добри успехи имат бригадите в завода за преградни панели „27 септември". Тук са изградени две бригади на стопанска сметка, устроени на технологичен принцип — от подготовката на суровините до завършването на готовата продукция. Такива бригади са създадени и в промишленото предприятие „Ботуня". В почти всички са формирани партийни или партийно-комсомолски групи, които играят огромна роля за усъвършенствуване на работата. Заедно с тях действува и изграденият агитаторски апарат.

С възхищение във Врачански окръг говорят за Л. А. Поклонски, бригадир на комплексна бригада в завод „Промсвяз" — гр. Ахтирка — Украинска ССР.

Сътрудници на окръжния вестник „Отечествен зов" престояли няколко дни в „Промсвяз" и изучавали опита на Поклонски. След това излезли с редица материали във вестника. Особен тласък в работата дало обаче идването на Поклонски в окръга. На много места той говорил за своя опит. „Създаването на комплексната бригада — заявил той — позволява да се разкрие и използва мощен резерв на организацията на труда. Разчленяването технологическите операции на прости и сложни позволява ефективно да се използва трудът на работниците с висока квалификация. Резултатите от взаимния контрол, натоварването с работа на всеки член от бригадата рязко снижава загубата на работното време, предизвикана от разтакаване, безцелно ходене, отклонение под други предлози."

В Криводол отдават голямо значение на опита на Поклонски.

— Ако ние успеем — заяви първият секретар на общинския партиен комитет Петър Тодоров — да доближим с 30 на сто работата

Digitized by Google

на нашите бригади до опита на Поклонски, ще повишим 60 на сто производителността на труда. Сега възнамеряваме да изградим школа за изучаване на челния опит в условията на бригадната организация на труда. Школата ще има и своя материална база.

На основата на решенията на Секретариата на ЦК на БКП за внедряване на бригадната организация на труда във Врачански окръг общинският партиен комитет е решил да окаже по-делова и конкретна помощ, да се проучи и разпространи опитът по работата на партийните групи и техните отговорници в условията на бригадната организация на труда и на партийните организации в клоново стопанство „Ленин", и на наставниците в Завода за ремонт на металорежещи машини.

Да се проведе еднодневна среща с всички бригадири от общината, в която да се изнесат беседи по такива проблеми като: бригадната организация и стопанската сметка, съревнованието, опита на знатния съветски бригадир Л. А. Поклонски и пр.

Във всички предприятия и клонови стопанства се изграждат щабове със задача всеки ден в определен час да правят преценка на изминалия работен ден, да вземат мерки за отстраняване на допуснатите недостатъци, за изпълнение на плана, за подобряване на дисциплината и пр. В състава на щаба влизат освен ръководителя началникът на материално-техническото снабдяване, началникът на пласмента, главният технолог, началникът на плановия отдел и профпредседателят. Голяма помощ в тяхната работа оказват изгражданите във всяка бригада работнически постове.

За подобряване на качеството на произвежданата продукция са формирани и щабове по качеството, които заседават един път седмично и в чийто състав влизат: председател на щаба — началникът на ОТК, изтъкнати работници — първенци и качественици.

Бригадната организация на труда придобива все по-голяма гражданственост в Криводолската община. Не случайно тук залага опит по важни нейни проблеми и окръжният комитет на Партията и особено в селата Галатин и Лесура, където се изпробва нова бригадна организация и заплащане на труда.

II

8700 комунисти, обединени в 27 първични партийни организации, ръководи и новоизграденият общински партиен комитет във Враца. Той обхваща окръжния град Враца и 23 села, някои от които доста големи. Главната си задача сега комитетът вижда в това да разработи план до 1980 г. и да включи онези проблеми, които трябва да се решат през този двегодишен период в общината. А те не са малко.

— Сега работата ни става по-трудна — отбеляза Иван Драганов, секретар по организационните въпроси. — Ще трябва да работим непосредствено с първичните организации. Естествено, това има и своето предимство, че ще можем пряко да ги ръководим, да оказваме конкретна помощ, да работим със самите комунисти, с хората. Градът има големи възможности да помага с лектори, с ансамбли и с редица други кадри на селата, да повишава тяхното жизнено и културно равнище.

Един от големите въпроси, които решава сега комитетът, е подготовката на кадрите. Ще се проведат курсове със секретарите на първичните партийни организации, с комсомолските секретари и председателите на профсъюзните организации.

Правилно комитетът отчита, че трябва да се отдели повече внимание на заместник-партийните секретари, с които малко се работи, на

Digitized by Google

председателите на комисиите за народен контрол, които в по-голямата си част са членове на партийните бюра.

Поради сериозното изменение в характера на работата сега се вземат мерки да се засилва общественото начало в работата. Важна задача, която стои също пред комитета, е по-нататъшното изграждане и укрепване на комплексните бригади. Докато в града, в промишлените и др. предприятия е направено нещо по този въпрос, в много отношения за селското стопанство той е още открит. Сега отделите „Организационен" и „Промишлен" правят задълбочени проверки какво е направено в общината във връзка с изпълнение решението на Секретариата на ЦК за работата на Врачанската окръжна партийна организация по внедряване бригадната организация на труда. В бригадите се изграждат според условията партийни организации в състава на първичната организация или партийни и партийно-комсомолски групи. Сега в първичните организации се води разговор на тема „Правото на контрол на първичните партийни организации над дейността на административните и стопанските ръководства". Проектира се по този въпрос да се проведе и теоретико-практическа конференция, а ако се наложи, да се обсъди и на пленарно заседание.

Наистина това е един голям въпрос. В редица партийни организации се отправя остра критика към ръководствата, а директорът на фабрика „2 юни" поради това, че не се вслушвал в мнението на партийната организация, че е решавал сам кадрови въпроси, държал се е надменно, е бил сменен.

III

— Новата структура се посрещна много добре от комунистите, от останалите трудещи се — отбеляза Владимир Иванов, секретар на общинския партиен комитет в Мездра. — По-рано имаше различия между структурата на партийните органи с тази на стопанските ръководства, на търговията и пр. А сега това се избягна. На партийната структура отговаря структурата на съветите, на обществените организации, на стопанското ръководство. Селата сега очакват много от общинския партиен комитет, повдигнаха се много въпроси.

Една от основните задачи, с която се е заел общинският партиен комитет, е работата с партийните секретари. В това отношение, макар и за кратък период, е направено много. Проведен е курс, а след това и среща на бюрото с тях. Работници на комитета са посетили първичните организации и не само са се запознали с тяхната работа, но са помогнали по редица конкретни въпроси. Те са проверили цялата им документация, за да видят дали се занимават с основните си проблеми. Оказало се, че положението не е много добро, показали как да подготвят протоколите си и пр. Всички партийни секретари били заведени в предприятието за художествени и битови тъкани, за да се запознаят там с нагледната агитация и украсата, с кътовете в цеховете и дневниците на бригадите.

Интересна форма за обучение на новоизбраните партийни секретари е взаимствувана заедно с наименованието си от съветския опит — стажировка — проведено значи стаж.

Целта на стажировката е:

— да се запознаят партийните секретари с някои основни теоретически положения и опреснят знанията си по определени проблеми;

— да усвоят практическото изпълнение на определени функции, свързани с тяхната пряка работа или с работата на по-горните органи.

Digitized by Google

Стажировката се провежда първия понеделник на месеца с групи от по 5 секретари на първични организации.

Редът за провеждане е:

— присъствуване на оперативката при първия секретар на общинския партиен комитет — 1 час;

— запознаване със структурата на общинската партийна организация, работата и задачите на отдел „Организационен" — 2 часа;

— запознаване с работата и задачите, решавани от отдел „Пропаганда и агитация" — 1 час;

— запознаване с работата и задачите, решавани от отдел „Промишлено-стопански" — 1 час;

— посещение и обмяна на положителен опит в първични организации — 2 часа;

— среща със секретар на общинския партиен комитет — 1 час.

В отделен план са развити въпросите, по които ще се води стажировката: планиране в дейността на общинския партиен комитет и първичните партийни организации, подготовка на заседания, партийни събрания, организация и контрол на партийно решение; поддържане архивата и финансовото състояние на първичната организация, изисквания при приемане на кандидат-партийни членове, ръководство на масовите организации и пр.

Въпрос, на който общинският партиен комитет отделя голямо внимание, е бригадната организация на труда.

—По работата на бригадите — разказа секретарят на общинския партиен комитет Владимир Иванов — проведохме специално обучение с партийните секретари, бригадирите и икономистите. Пред тях разказа за опита на Л. А. Поклонски председателят на окръжния съвет на профсъюзите, който на място бе се запознал с него. След това идва и самият Поклонски, който говори за бригадната организация на труда. Пристъпихме към ликвидиране на малките, разпокъсани бригади и към изграждане на по-големи, комплексни бригади с единен, завършен производствен цикъл, на стопанска сметка. Сега изграждаме такива бригади и в селското стопанство, но там работата е по-сложна, по-трудна, има да се изясняват и решават много въпроси, за да се приложи по-добре новият икономически механизъм за свързване заплащането с крайните резултати на труда.

IV

Интересни мисли за работата на новите органи — общинските партийни комитети, развиха и първият секретар на общинския комитет в Роман Генади Томов. Особено много той наблегна на изменението в стила на работа на всички партийни органи и организации при новите условия.

— Повишената роля на общинския партиен комитет — отбеляза др. Томов — аз виждам преди всичко в това, че той ще трябва да осигурява пряко и непосредствено ръководство на първичните организации, че няма да има междинно звено между тях и комитета. Тук, в комитета, сега се пречупват всички проблеми. Необходимо е коренно да се преустрои стилът на работа на общинския партиен комитет като качествено нов партиен орган, за да се получи действително ефективно и качествено ръководство, да няма пилеене, губене на време, да се изпълняват партийните изисквания. Задачите бликат и от горе, и от долу, а ние така трябва да устроим нашия стил, че да отговорим както на нуждите долу, така и на изискванията от горе. Изпъква необходимостта да намерим критерии за работата си с низовите звена. Напри-

Digitized by Google

мер колко пъти, да речем, аз трябва да се срещна с партийния секретар, с партийното бюро, с партийната група и нейния отговорник, с основния партиен актив, с кадрите. Това важи и за другите партийни дейци. Всичко трябва да се дозира, за не се откъснем от комунистите, от хората или пък да не им дотегнем.

Смятаме, че на всички събрания трябва да присъствуват наши представители, като стремежът е те да участвуват на събранията на различни организации, а не на една.

Търсим изход как да сведем до минимум викането на партийните секретари в общинския център, защото те работят, а повече ние да ходим при тях. Мисля, че са необходими известни нормативни положения и за викането на хората в по-вишестоящите партийни органи.

Др. Томов постави още един извънредно важен въпрос, който е тясно свързан и с първия — работата с обществените организации. Комитетът се стреми да се въведе по-голяма съгласуваност в работата с обществените организации по свикването на съвещания, за да не се въртят хората на празен ход, да губят ценно време за обсъждане често на едни и същи въпроси, да участвуват само за представителство и пр. Периодично секретарят разговаря с ръководителите на обществените организации какви съвещания предвиждат, с какъв дневен ред, кои ще участвуват, заедно преценяват има ли нужда от тях, какви въпроси ще се поставят и как. Целта е добре да се подготвят те, да се избягнат излишните съвещания, да не се викат хора, които нямат никакво отношение към поставените въпроси — с една дума, целта е да се опростяват взаимовръзките и взаимоотношенията, да остава повече време за контрол и помощ на място.

Общинският партиен комитет също подготвя своите планове за бъдещата си работа. Но една особено важна задача тегне на неговите плещи — пускането на Завода за стоманени телове и въжета. Това е един сериозен изпит за него.

Общинските партийни комитети смело поемат своя път. Техните първи резултати, убедеността и ентусиазмът на кадрите им са гаранция за техните по-нататъшни успехи.

Димитър СТАНОЕВ

РЪКОВОДНО ПОЛИТИЧЕСКО ЯДРО И ПЪРВООБРАЗ

ПРЕУСТРОЙСТВОТО НА ИДЕОЛОГИЧЕСКИЯ ФРОНТ

Размахът на преустройството на идеологическия фронт, започнал след Десетия партиен конгрес и Февруарския пленум на Централния комитет на Партията (1974 г.), обогати и обогатява партийната практика, придава на идейновъзпитателния процес мощна, въздействуваща сила. Една идея на Партията се превръща в реалност, обогатява мислите и делата на комунистите. Теорията съкращава пътя си до практиката, на свой ред практиката стимулира към нови теоретични открития.

Три основни проблема постави Партията, които определиха съдържанието и мащабите на преустройството:

Digitized by Google

На първо място — да се измени досегашният подход към възпитателната работа, като се отчита многообразното влияние на социалната среда и се съобразява с действието на нейните формиращи механизми.

На второ място — идеологическата дейност да се свърже неразделно, органично с основните проблеми, които решават Партията и страната.

На трето място — да се прилагат съвременни високоефективни методи в организацията и управлението на идеологическия процес.

И в трите направления на преустройството са постигнати значителни успехи. Много по-ефективно отпреди в партийната практика се изследват причинно-следствените връзки между социалната среда и идеологическия процес; идеологическите кадри придобиват умение да отчитат въздействието на социалната среда, да се съобразяват с нейните формиращи механизми, както и да усилват влиянието на онези благоприятни условия, които съдействуват за възпиране на явленията на „малката правда". Идеологическата работа в трудовия колектив се характеризира с по-голяма интензивност и настъпателност. Важно място в нея заемат целенасочените възпитателни действия за по-нататъшно подобряване условията за труд и творчество, за извисяване социалната активност на личността. Именно в подема, в издигането на социалната активност на трудовия колектив и на отделната личност следва да се виждат най-важният резултат и най-важният критерий за ефективност на идеологическите усилия.

Ленинското изискване за непрекъсната връзка на идеологическата работа с живота се превръща в непосредствено битие. С пораснала компетентност идеологическите кадри свързват идеологическата работа с реалната обществена практика, с непосредствените социално-икономически задачи на селищата и на трудовите колективи, търсят социалния ефект от своята работа в целенасочено идеологическо осигуряване на възникващите нови задачи. След Националната партийна конференция идеологическото въздействие се насочи към още по-пълно разкриване значението и ролята на усъвършенстването на социалистическата организация на труда и планово-ръководство на икономиката, към създаване у трудовите колективи, у отделния труженик трайна нагласа за възприемане на бригадната организация на труда, обвързването на работната заплата с резултатите от труда и на тази база засилване на нейната стимулираща функция, внедряване повсеместно на стопанската сметка, по-нататъшно издигане ролята на социалистическото съревнование, ускорено внедряване постиженията на научно-техническата революция.

Настъпиха положителни изменения в организацията и ръководството на идеологическата дейност — третото направление на преустройството. Най-значителното подобрение е свързано с властното утвърждаване на програмно-целевия и комплексен подход. Обогати се усетът на партийните органи и организации за главните, важните цели в идеологическата работа, те придобиха значителен опит в текущото и перспективното планиране, в съставянето и изпълнението на целеви и комплексни програми. Идеологическото решение — главен инструмент на ръководство и управление, се отърсва от примитивно-формалните си белези, от претрупаност и обстоятелственост, все повече се издига неговото научно равнище.

Значителни изменения настъпват и в овладяването на качественния подход към идеологическите факти и явления.

Овладяното, сътвореното в първите два етапа на преустройството е очевидно. Понастоящем преустройството на идеологическата работа се намира в третия, последен етап. Този етап започна след Единадесетия партиен конгрес и ще приключи до Дванадесетия конгрес на Партията — време на интензивна работа, на строг отчет и аналитично вглеждане в свършеното, на властно утвърждаване на настъпилите положителни изменения, за да се доведе докрай мащабното дело. Националното съвещание през ноември миналата година определи, че главното в бъдещата работа е цялостно да се разгърнат, задълбочат и утвърдят досегашните постижения в трите проблемни направления на процеса, че сега за партийните органи и организации, за идеологическите кадри най-важно мерило в работата става утвърждаването на висока ефективност, високо качество и висока организираност; по-нататъшно овладяване и практическо приложение на новия подход в трудовите колективи, като продължи усъвършенстването на социалните отношения; още по-здрава спойка получи единството между дейността на административните, стопанските органи и идеологическата работа; продължават усилията за извършване на качествен преход в обвързването на идеологическата работа с актуалните проблеми и задачи на общественото развитие. Значително да се подобри стилът на нейното ръководство и се издигне равнището на качествените й критерии, тъй че тя да осигурява реален принос в решаването на социалните задачи. Качествените изисквания за завършване последния етап на преустройството не биха се реализирали, ако не се разгръща в широк мащаб работата за преодоляване на отрицателните факти и явления като: нарушаването на единството между количествените и качествените критерии в идеологическата дейност, недостатъчната конкретност и практическа целенасоченост на предприеманите действия, недостатъчната съгласуваност, координация и взаимодействие, отнасящи се до съдържанието, организацията и ръководството на идеологическия процес, самоцелност и формализъм, шаблон, примитивизъм, словесна щумотевица, безцелно формотворчество и др.

Digitized by Google

Отличителното в третия етап на преустройството е, че той протича под благотворното въздействие на решенията на Единадесетия партиен конгрес, Юлския пленум на Централния комитет на Партията, Националната партийна конференция и Писмото на другаря Тодор Живков до Централния комитет на ДКМС. Тези забележителни документи имат за партийните работници и активисти, за всички идеологически дейци важно познавателно и методологическо значение.

Въпреки постигнатото, въпреки настъпилите положителни изменения в обема, съдържанието, резултатността на идеологическата дейност преустройството в първичните партийни организации се извършва с по-бавни темпове или не протича с нужната дълбочина и всеобхватност. В преобладаващите случаи партийните бюра свеждат идеологическата работа единствено до просветните форми, написване на лозунги, разясняване на текущите задачи, не са преодолели информативно-отчетния подход към идеологическите мероприятия, както и традиционните начини на планиране, не изпълняват пълноценно своите ръководни, контролни и координиращи функции по отношение на идейновъзпитателната работа на обществените организации в трудовия колектив и по местоживеене. В доклада на др. Александър Лилов, изнесен пред Националното съвещание с идеологическите кадри на 2 ноември миналата година, се поставя задачата: „Решително да се засили и подобри идеологическата работа в първичните партийни организации, да се извърши прелом в активността, вниманието, грижите и конкретните мерки, които отдава първичната партийна организация по въпросите на идеологическата работа, да се повиши качеството и ефективността на идеологическата работа в първичната партийна организация — с една дума, в периода до Дванадесетия конгрес да се извърши практическо и повсеместно преустройство на идеологическата работа в първичните партийни организации.“[1]

Предвид на тези високи изисквания списанието помоли няколко идеологически работници да коментират задачите на идеологическата работа в първичните партийни организации през третия, последния етап на преустройството.

УСЪВЪРШЕНСТВУВАНЕ НА ОРГАНИЗАЦИЯТА

ТОДОР ДЖУНОВ

инструктор в отдел „Пропаганда и агитация“ на ЦК на БКП

Пред Националното съвещание във Велико Търново др. Тодор Живков подчерта, че първичната партийна организация „... е основата на Партията, нейният фундамент, онази клетка, благодарение на която Комунистическата партия се изгражда и действува като цялостен организъм. Това е фокусът, в който се пречупват всички животрептящи, актуални проблеми не само от живота на Партията, не само от живота на отделния комунист, но и от живота на цялата страна.“ Тук се работи с отделния комунист и се създават условия за изява и реализация на неговата социална активност. В първичната партийна организация се осъществява директно влиянието на партийната политика върху комунистите, а чрез тях и върху безпартийните, тук тя се реализира като политическо ядро, като авангард и първообраз на бъдещото състояние на трудовия колектив. Тези задачи първичната партийна организация осъществява в неразделна връзка с

[1] Борбата за претворяване в живота стратегията на Партията за висока ефективност и високо качество — задача над задачите на идеологическия фронт, Сборник С., 1978, с. 83.

Digitized by Google

идеологическите и възпитателните функции и се изявява като авторитетен политически ръководител на трудовия колектив, дава своя голям принос в икономическата и духовната сфера за реализиране на партийната политика в конкретни дела.

За това именно, за да се довърши преустройството на идеологическата работа и се повиши нейната ефективност, предстои партийните комитети да помогнат на първичните партийни организации да усъвършенстват организацията и ръководството на идеологическата работа.

В какво следва да се изрази това ръководство?

Преди всичко да се осигури приложение на програмно-целевия и комплексен подход. Това предполага по-пълно да се отчита ролята на всички обективни и субективни фактори, които оказват положително или отрицателно възпитателно въздействие върху членовете на колектива, и правилно да се използват тези фактори; да се организира идеологическата дейност във всички основни направления и в тяхното единство: мирогледно, идейно-политическо, трудово, нравствено, естетическо, атеистическо възпитание и др.; да се използват всички форми на пропагандистката и агитационната дейност.

Положително отражение дават правилното ръководство, навременната методическа помощ от страна на партийните комитети в прилагането на програмно-целевия и комплексен подход. Реализирането на всички начинания зависи в най-голяма степен от това, в какви срокове, с каква компетентност тази помощ ще стигне до първичната партийна организация. Тук има немалко положителен опит. В много партийни комитети все повече се утвърждава линията на търсене и намиране на високоефективни форми и методи на идеологическо въздействие. Постига се по-пълно взаимодействие на идеологическата работа на различните звена и равнища. Все повече се овладяват и се повишава ефективността на такива форми за въздействие както научно-практически конференции, дни за политически срещи с различни категории трудещи се и пр. Подготовката на комплексни програми за идеологически кампании, перспективното планиране на идеологическата дейност на окръжните партийни организации за период от конференция до конференция, петгодишните програми за марксистко-ленинско образование на комунистите и на ръководните кадри — всичко това показва порасналото умение на партийните кадри да вникват в процесите и тенденциите и в съответствие с тях да планират по-добре своята идеологическа дейност. Заслужава внимание комплексната програма за ролята на идеологическата работа за усъвършенстване и развитие на социалистическия начин на живот в Софийската градска партийна организация; дългосрочната програма за комунистическото възпитание на трудещите се в Благоевградски и Смолянски окръг; комплексната програма за естетическото възпитание във Видински, Великотърновски, Търговищки и Ловешки окръг; комплексната програма за борба срещу отрицателните явления в Пловдивски и Русенски окръг и др.

В много първични партийни организации се правят все по-сполучливи опити за комплексно планиране на идейновъзпитателната дейност. Особено внимание заслужава съставянето на единни идеологически планове в трудовите колективи. Тези планове получават по-широко разпространение и на места органично се свързват с плановете за социалното развитие на трудовите колективи.

Окръжният комитет на Партията в Кюстендил полага системни грижи за цялостното подобрение на идейновъзпитателната работа в първичните партийни организации. В това направление значително допринесе научно-практическата конференция за преустройството на идеологическата работа в първичните партийни организации. Изводът,

Digitized by Google

Отличителното в третия етап на преустройството е, че той протича под благотворното въздействие на решенията на Единадесетия партиен конгрес, Юлския пленум на Централния комитет на Партията, Националната партийна конференция и Писмото на другаря Тодор Живков до Централния комитет на ДКМС. Тези забележителни документи имат за партийните работници и активисти, за всички идеологически дейци важно познавателно и методологическо значение.

Въпреки постигнатото, въпреки настъпилите положителни изменения в обема, съдържанието, резултатността на идеологическата дейност преустройството в първичните партийни организации се извършва с по-бавни темпове или не протича с нужната дълбочина и всеобхватност. В преобладаващите случаи партийните бюра свеждат идеологическата работа единствено до просветните форми, написване на лозунги, разясняване на текущите задачи, не са преодолели информативно-отчетния подход към идеологическите мероприятия, както и традиционните начини на планиране, не изпълняват пълноценно своите ръководни, контролни и координиращи функции по отношение на идейновъзпитателната работа на обществените организации в трудовия колектив и по местоживеене. В доклада на др. Александър Лилов, изнесен пред Националното съвещание с идеологическите кадри на 2 ноември миналата година, се поставя задачата: „Решително да се засили и подобри идеологическата работа в първичните партийни организации, да се извърши прелом в активността, вниманието, грижите и конкретните мерки, които отдава първичната партийна организация по въпросите на идеологическата работа, да се повиши качеството и ефективността на идеологическата работа в първичната партийна организация — с една дума, в периода до Дванадесетия конгрес да се извърши практическо и повсеместно преустройство на идеологическата работа в първичните партийни организации.“[1]

Предвид на тези високи изисквания списанието помоли няколко идеологически работници да коментират задачите на идеологическата работа в първичните партийни организации през третия, последния етап на преустройството.

УСЪВЪРШЕНСТВУВАНЕ НА ОРГАНИЗАЦИЯТА

ТОДОР ДЖУНОВ

инструктор в отдел „Пропаганда и агитация“ на ЦК на БКП

Пред Националното съвещание във Велико Търново др. Тодор Живков подчерта, че първичната партийна организация „... е основата на Партията, нейният фундамент, онази клетка, благодарение на която Комунистическата партия се изгражда и действува като цялостен организъм. Това е фокусът, в който се пречупват всички животрептящи, актуални проблеми не само от живота на Партията, не само от живота на отделния комунист, но и от живота на цялата страна.“ Тук се работи с отделния комунист и се създават условия за изява и реализация на неговата социална активност. В първичната партийна организация се осъществява директно влиянието на партийната политика върху комунистите, а чрез тях и върху безпартийните, тук тя се реализира като политическо ядро, като авангард и първообраз на бъдещото състояние на трудовия колектив. Тези задачи първичната партийна организация осъществява в неразделна връзка с

[1] Борбата за претворяване в живота стратегията на Партията за висока ефективност и високо качество — задача над задачите на идеологическия фронт, Сборник С., 1978, с. 83.

Digitized by Google

идеологическите и възпитателните функции и се изявява като авторитетен политически ръководител на трудовия колектив, дава своя голям принос в икономическата и духовната сфера за реализиране на партийната политика в конкретни дела.

За това именно, за да се довърши преустройството на идеологическата работа и се повиши нейната ефективност, предстои партийните комитети да помогнат на първичните партийни организации да усъвършенстват организацията и ръководството на идеологическата работа.

В какво следва да се изрази това ръководство?

Преди всичко да се осигури приложение на програмно-целевия и комплексен подход. Това предполага по-пълно да се отчита ролята на всички обективни и субективни фактори, които оказват положително или отрицателно възпитателно въздействие върху членовете на колектива, и правилно да се използват тези фактори; да се организира идеологическата дейност във всички основни направления и в тяхното единство: мирогледно, идейно-политическо, трудово, нравствено, естетическо, атеистическо възпитание и др.; да се използват всички форми на пропагандистката и агитационната дейност.

Положително отражение дават правилното ръководство, навременната методическа помощ от страна на партийните комитети в прилагането на програмно-целевия и комплексен подход. Реализирането на всички начинания зависи в най-голяма степен от това, в какви срокове, с каква компетентност тази помощ ще стигне до първичната партийна организация. Тук има немалко положителен опит. В много партийни комитети все повече се утвърждава линията на търсене и намиране на високоефективни форми и методи на идеологическо въздействие. Постига се по-пълно взаимодействие на идеологическата работа на различните звена и равнища. Все повече се овладяват и се повишава ефективността на такива форми за въздействие както научно-практически конференции, дни за политически срещи с различни категории трудещи се и пр. Подготовката на комплексни програми за идеологически кампании, перспективното планиране на идеологическата дейност на окръжните партийни организации за период от конференция до конференция, петгодишните програми за марксистко-ленинско образование на комунистите и на ръководните кадри — всичко това показва порасналото умение на партийните кадри да вникват в процесите и тенденциите и в съответствие с тях да планират по-добре своята идеологическа дейност. Заслужава внимание комплексната програма за ролята на идеологическата работа за усъвършенстване и развитие на социалистическия начин на живот в Софийската градска партийна организация; дългосрочната програма за комунистическото възпитание на трудещите се в Благоевградски и Смолянски окръг; комплексната програма за естетическото възпитание във Видински, Великотърновски, Търговищки и Ловешки окръг; комплексната програма за борба срещу отрицателните явления в Пловдивски и Русенски окръг и др.

В много първични партийни организации се правят все по-сполучливи опити за комплексно планиране на идейновъзпитателната дейност. Особено внимание заслужава съставянето на единни идеологически планове в трудовите колективи. Тези планове получават по-широко разпространение и на места органично се свързват с плановете за социалното развитие на трудовите колективи.

Окръжният комитет на Партията в Кюстендил полага системни грижи за цялостното подобрение на идейновъзпитателната работа в първичните партийни организации. В това направление значително допринесе научно-практическата конференция за преустройството на идеологическата работа в първичните партийни организации. Изводът,

Digitized by Google

който прави окръжният комитет, е, че в подготовката на плановете първостепенно значение придобива разработката на целите и конкретните насоки въз основа на постигнатото равнище на идейновъзпитателната работа в колектива и максимално точното определяне на формите, средствата и методите за реализиране на новите цели и задачи. Първичните партийни организации в окръга приемат комплексни перспективни и текущи оперативни планове за отделни идеологически кампании. Практиката показва, създаде ли се правилна организация комплексните планове да се реализират качествено, значително се повишава ефективността на идейновъзпитателните изяви, съгласуват се действията на идеологическите звена в първичната партийна организация и трудовия колектив. Двегодишният перспективен план на първичната партийна организация в с. Соволяно например обхваща най-важните политически, идеологически, организационно-технически, икономически и социални страни на живота в селото, актуални проблеми на социално-икономическото развитие, дейността и развитието на стопанските организации и ефективността на идеологическата работа в социалистическото съревнование, ръководството на масовите организации. Положително е, че в плана точно се определят формите, средствата и методите за идеологическо осигуряване на изпълнението на социалноикономическите задачи. Всеки месец се предвиждат събрания, съвещания, беседи, които обхващат всички трудещи се. Обсъждат се и проблеми с местно значение, трудностите, парливите въпроси, а това са въпросите, как да се утвърждава социалистическо отношение към труда и обществената собственост, да се издига професионалната чест, отговорност и дълг при решаване на всички проблеми на производствения процес. Целта е още по-умело да се използва огромната възпитателна роля на трудовия колектив в борбата с нередностите в производството, с разхищенията на социалистическата собственост и да се създава такава идейно-политическа и нравствено-психическа атмосфера, в която да не могат да виреят никакви прояви на разпуснатост, дезорганизираност и недисциплинираност. Това помага да се гради благоприятна атмосфера в селото, активизира участието на трудещите се в благоустройствените мероприятия. Всеки работоспособен жител е поел задължения и дава няколко дни доброволен труд за разкрасяване на селото. Насърчителни са успехите в селското стопанство. През 1978 г. средните добиви от пшеницата са по 400 кг и от царевицата по 850 кг на декар, сравнително високи са за условията на Кюстендилски окръг.

Задължение на първичните партийни организации в материалното производство е да осъществяват такива инициативи, да създават такава организация, в която комунистите, инженерно-техническата интелигенция, всички работници активно, съзнателно да воюват за икономии на суровини, енергия и материали, да са в първите редици на общонародния поход за повишаване ефективността на нашата икономика. Девизът на седмата петилетка за висока ефективност и високо качество във всички сфери и дейности да стане кръвно дело на всеки труженик.

Когато говорим, че преустройството трябва да завърши в определен срок, не можем да отминем факта, че е необходимо партийните комитети да насочват съдържанието на цялата масово-политическа, пропагандистка и културно-масова работа на първичните партийни организации все повече към възпитаване у всички слоеве от населението на социалистическо отношение към труда като сърцевина, същностна черта на социалистическия начин на живот. Социалистическата организация на труда, както посочи др. Тодор Живков пред Националната партийна конференция, представлява диалектическо единство на трите основни елемента на трудовия процес — самия труд, предметите на

Digitized by Google

труда и средствата на труда. Тази принципно нова постановка има важно значение, влива ново съдържание в идеологическата работа на всички равнища. Много по-добре отпреди първичните партийни организации, техните бюра намират по-пригодни форми и средства на пропагандата и агитацията, за да се формират у трудещите се висока организираност, стремеж да овладяват повече професии, високо чувство за дисциплина и отговорност, за да изпълняват производствените задължения от началния до крайния цикъл на трудовия процес.

Идейновъзпитателната работа на първичните партийни организации в заводите „Добруджа" и „Липа", завода за технически и каучукови изделия „Капитан Георги Мамарчев" — Силистренски окръг съдействува активно да се мобилизират трудовите колективи, срочно и качествено да изпълняват социално-икономическите си задачи. Всички проблеми на труда, бита, политическото, трудовото, нравственото възпитание на тружениците от кравефермата в Калипетрово се решават комплексно. От животновъдите петдесет процента са със средно образование и са на младежка възраст. Работата им се отличава със стегната организация, с качествено изпълнение на всички операции. Новопостъпилите се обучават в специални курсове и овладяват няколко специалности. Всичко това е довело до високо изпълнение на плановете, а оттам и до добро възнаграждение.

Разнообразна и сложна е идеологическата работа на партийните организации в селското стопанство. Тя създава благоприятни условия да се разгръща творческата активност на всеки трудещ се за изпълнение и преизпълнение задачите в селското стопанство при високо качество. Първичните партийни организации са призвани да разгърнат широка идейновъзпитателна работа сред селскостопанските труженици — ръководители и изпълнители, сред специалистите във всяка производствена единица да се разясняват основните принципи и изисквания на социалистическата организация на труда, да водят непримирима борба с проявите на администриране, да разгръщат инициативата на хората, да подобряват индивидуалната работа с тях.

Съществено значение за завършване на преустройството на идеологическата дейност в първичните партийни организации има създаването на такава организация, която да осигури органическо единство между функциите на административните и стопанските органи и идеологическата работа, като се преодоляват проявите на технократизма, стопанските ръководители да се изявяват още по-активно като политически дейци и възпитатели. Това допринася по-резултатно да се обединяват усилията на стопанските и идеологическите кадри, осигурява по-добро взаимодействие при изпълнение на икономическите и възпитателните задачи, довежда до преодоляване на схващането у някои стопански ръководители, че тяхната работа е преди всичко организацията на производството, а на обществените организации — работата с хората. Увеличава се делът на стопанските ръководители в организиране на съревнованието, в изучаването и внедряването на челния опит.

Не може да се завърши преустройството на идейновъзпитателната работа на първичните партийни организации успешно, ако не се вземат правилни решения и не се осъществи висока степен на координация на дейността на профорганизациите, комсомолските дружества, организациите на Отечествения фронт, на стопанските и административните кадри в трудовия колектив, в квартала, училището, учреждението. Бюрото на първичната партийна организация в Завода за ветеринарни препарати и метален амбалаж в Радомир по всяко време знае каква е сплотеността на трудовия колектив, каква е социалистическата съзнателност на неговите членове, какви ситуации възникват на работ-

Digitized by Google

ните места. По-успешно се организира идеологическото осигуряване на политически и исторически събития, на стопански кампании. Но координацията на идеологическата работа в трудовите колективи, особено координирането на дейността на заводските и териториалните първични партийни организации (там където намира реализация голяма част от свободното време на работниците) все още носи епизодичен характер. Това е една от причините всяка обществено-политическа организация да работи в значителна степен сама за себе си, откъснато от другите и на практика се провеждат много мероприятия, често пъти се дублират, получава се пренасищане с информация по едни теми и вакуум по други теми, вълнуващи хората. Тази практика значително понижава ефективността на идеологическата работа и намалява интереса към мероприятията.

През заключителния етап на преустройството решаващо значение придобива конкретната и целенасочената работа на политическите активи, пропагандистите, стопанските ръководители, наставниците, комисиите по нагледната агитация, активите за идейновъзпитателната работа на низовите организации на профсъюзите и Отечествения фронт, дружествата на Комсомола, на учителите и културните дейци, чиято дейност намира реализация на територията на първичните партийни организации. Тук ефективността на идеологическото въздействие зависи и от теоретическата и методическата подготовка на идеологическите кадри, от тяхното правилно разпределение в решаващите участъци. Опитът на редица първични партийни организации показва, че те постигат големи резултати, защото идейновъзпитателната работа в трудовите колективи е системна, осигуряват всекидневни контакти на най-отговорните ръководители с работниците, кооператорите и служителите, редовни срещи с трудещите се.

Погледнато в светлината на високите критерии на Националното съвещание от 2. XI. 1978 г. и задачата преустройството да завърши до Дванадесетия конгрес на Партията, трябва да кажем, че предстои още много и трудна работа. Изводите, направени в доклада на др. Ал. Лилов, че в първичните партийни организации преустройството не протича с нужната дълбочина, всеобхватност и повсеместност, че необходимите изменения не са засегнали трайно същността и съдържанието на идеологическата работа, че преобладава количественият критерий и не се реализира пълноценно идейновъзпитателният ефект от всяко административно, стопанско, управленческо и политическо мероприятие, са изводи, които насочват усилията на партийните комитети към тези въпроси. Не са малко първичните партийни организации, в които формализмът трудно се изкоренява: те свеждат своята работа само до занятията на просветните звена и до организирането на беседи по текущи производствени задачи. Други не контролират и не посочват идейновъзпитателната работа на низовите организации на профсъюзите, Отечествения фронт и Комсомола. Активите на трети съществуват формално. Всичко това са въпроси, които партийните комитети не могат да изпускат от погледа си.

Сега ролята на общинските партийни комитети е решаваща за завършване процеса на преустройството на идеологическата работа в и на първичните партийни организации на тяхната територия. Те ръководят пряко първичните партийни организации в общините и работят за укрепването им като непосредствени политически щабове в трудовите колективи за издигане авангардната роля на комунистите и засилване тяхното влияние в решаването на икономическите и политическите задачи, за възпитанието на трудещите се. Навременната помощ и контрол върху работата на първичната партийна организация по такива въпроси като отчитане въздействието на социалната среда, тясното об-

Digitized by Google

вързване на идеологическата работа със социално-икономическата програма на трудовия колектив, борбата срещу отрицателните явления, срещу проявите на буржоазната идеология ще окаже благотворно влияние върху цялостната възпитателна работа.

На току-що завършилите събрания в страната по идейновъзпитателната работа в първичните партийни организации се направи задълбочена оценка, приехме се конкретни решения за завършване на преустройството до Дванадесетия конгрес на Партията. Тези решения следва да се вземат на специален отчет и контрол от общинските, заводските, учрежденските партийни комитети.

ТЯСНО ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ СЪС СОЦИАЛНАТА СРЕДА

к. ф. н. СЛАВ ТОДОРОВ
инструктор в отдел „Пропаганда и агитация" на ЦК на БКП

Наред с прякото и косвеното въздействие на обективните условия върху личността е необходимо и целенасочено идейновъзпитателно влияние на първичната партийна организация, чиито цели, съдържание, е основно направление през третяи, заключителния етап на преустройството на жизнените обстоятелства, с техния колорит. Обхватът на нейната идеологическа дейност, цялата ѝ възпитателна практика следва все повече да се съобразява със социалните условия на отделните групи хора и личности, все повече да отговаря на техните потребности и интереси, на целите на комунистическото възпитание.

Практическо овладяване и прилагане на механизмите, чрез които се осъществява взаимодействието между конкретната социална среда, в която хората работят и живеят, и тяхното комунистическо възпитание е основно направление през третия, заключителния етап на преустройството на идеологическата дейност на първичните партийни организации. То е главно средство за овладяване на новия подход при нейното планиране и организиране, за повишаване на социалната ѝ ефективност.

Кои са тези механизми?

ВЗАИМОДЕЙСТВИЕТО НА ИДЕОЛОГИЧЕСКАТА РАБОТА СЪС СОЦИАЛНАТА СРЕДА ПРИ ФОРМИРАНЕТО НА СОЦИАЛИСТИЧЕСКАТА ЛИЧНОСТ

Взаимодействието на идейновъзпитателната работа на първичната партийна организация със социалната среда изисква постоянно да се отчита тяхната закономерна връзка и по-успешно да се използват обективните социални механизми (информационни, стимулационни, управленчески, организационни, контролни, социално-психологически и др.) за идеологическо въздействие. Първичната партийна организация рационално направлява тази дейност, като при планирането и организирането на идеологическите влияния има предвид както общите и спе-

Digitized by Google

цифичните условия, фактори и равнища на средата, така и индивидуалните особености на хората.

Една от главните предпоставки идеологическата работа да не се откъсва от обективните основи на възпитателния процес е умението на първичната партийна организация да анализира конкретната социална обстановка, своевременно да отчита и знае къде да се съсредоточат главните сили и внимание на колектива и всеки негов член. Социалните условия и фактори създават едни или други възможности първичната партийна организация да осъществява идеологическите си цели при формирането на личността. Управлението на икономическите, социалните и духовните процеси например не е застраховано от субективистична едностранчивост, от грешки и слабости, от бюрократизъм и технократизъм от по-общ или по-частен характер, които влекат след себе си различни по мащаби и значение отрицателни последствия. Затова е необходимо щателно да се анализира целесъобразността и ефективността на всяко мероприятие, да се предвиждат идеологическите последствия на приеманите решения, да се вниква в „идеологическата" и „педагогическата" същност на социално-икономическите и духовните интереси и тенденции в обществото и в колектива.

Възпитателният ефект върху трудещите се е толкова по-висок, колкото по-тясно идеологическата дейност на първичните партийни организации се свързва с актуалните социално-икономически, политически и културни задачи, а ръководителите — от директора до бригадира и майстора на производството — по-активно се изявяват и като идеологически дейци. Много от първичните партийни организации в Софийски окръг използват успешно срещите на ръководните кадри с трудещите се. Тези срещи получиха популярните наименования димитровски петъци, дни на животновъда и механизатора, беседи непосредствено в първичните колективи, общуване на работното място.

Стимулиращите, контролните, организационните и други идеологически въздействия на първичните партийни организации засилват положителните влияния на социалната среда, от една страна, да мобилизират социалната активност на личността за изменение на самата среда, а от друга, да възпрепятстват и преодоляват нежелателните социални влияния. Типичното за социалната среда при социализма е нейното стимулиращо влияние върху личността за активно отношение към действителността. В този смисъл идеологическата дейност засилва формирането на личността като борец и създател на собствените си жизнени обстоятелства. Между идеалите, принципите и битието на реалния социализъм, формиращи социалистическия тип личност, и отделния човек обаче могат да застанат отживели възгледи и нрави, собственически привички и потребителско поведение. Ако при такива обстоятелства идеологическата дейност не помогне навреме на съответния човек, то тази негативна микросреда „пречупва" неадекватно положителните влияния на социалистическата действителност и „привнася" допълнително отрицателно формиращо въздействие върху личността. Разбира се, в повечето случаи това допълнително привнесено влияние на микросредата е с ярко определен положителен характер и насоки и усилва позитивната сила на общите социални условия. Но тук става въпрос за това, че и най-човечните обективни обстоятелства не изключват неправилно, отклоняващо се отношение и поведение спрямо тях, което изисква специален контрол, непримирима борба, системно идейновъзпитателно влияние. В една и съща обществена среда хората са многообразни, акумулират в себе си по различен начин чертите на действителността, събитията, ситуациите и фактите в нея, по своему реагират на въздействията на обкръжаващия ги социален свят. В този смисъл се изисква особено внимателно да се следят изменения в най-близ-

Digitized by Google

ката, непосредствено осезаема и възприемана социална среда на личността. Тази среда препредава постоянно обществено значима информация и ако не блокира тази информация, ако не създава информационни „шумове“ и бариери, личността усвоява изискванията на обществото и колектива, изпълнява ги, въплъщава ги в свои лични качества, социално действие и всекидневни постъпки.

УСЪВЪРШЕНСТВУВАНЕТО НА ТРУДОВАТА И ТЕРИТОРИАЛНАТА СРЕДА НА СОЦИАЛИСТИЧЕСКИЯ ТРУЖЕНИК — ВАЖНО НАПРАВЛЕНИЕ НА ИДЕОЛОГИЧЕСКАТА РАБОТА

Ако трябва накратко да определим главната цел на идеологическата дейност на първичните партийни организации в развитието и усъвършенстуването на социалната среда, такава цел несъмнено е формирането на социално-активни личности. За социалистическата съзнателност и идейната убеденост на хората се съди не толкова и не само по техните думи, а по това, как те участвуват в изпълнението на конкретните задачи на социалистическото строителство. Формирането на социално активни личности означава преди всичко идеологическото възпитание да превръща общите положения на партийната политика във видими, конкретни проявления, да въвлича хората в практическа работа за изменение и усъвършенствуване на социалната среда особено в двете основни сфери — трудово-производствената и териториално-битовата.

Грижите на първичните партийни организации за усъвършенствуване на условията и организацията на труда, на работното място имат изключително значение за личностното всекидневно съществуване и многостранно развитие. В условията на научно-техническата революция индивидуалният трудов процес все повече се обвързва с колективния и в този смисъл зависи от редица общи условия на труда. Положителното формиращо въздействие на трудовия процес се подобрява в зависимост от измененията на множество фактори — общия вид и производствено-функционалните условия на предприятието, обзавеждането и съоръженията за обслужване на конкретното работно място, удобното и красиво облекло и т. н. В Михайловградски окръг значителна част от първичните партийни организации отделят все по-голямо внимание на такива проблеми, каквито са премахването или намаляването на тежкия физически труд, подобряването на санитарно-хигиенните, психо-физиологическите и естетическите условия на производството. В селското стопанство се отделя особено внимание за подобряване условията на труда на механизаторите и животновъдите. В кравекомплексите в Златия, Сливата, Септемврийци, Вълчедръм, в свинекомплекса край Студено буче и др. е въведено машинно доене, раздаване на фураж и почистване на животните. Подобряват се културно-битовите условия: работниците се превозват до месторабота и обратно, обзаведени са клубове за културен отдих, стаи за почивка, столове, сервизни помещения.

Усъвършенстуването на социалистическата организация на труда сега е главният стопански механизъм за създаването на благоприятни условия за хуманизирането на цялата трудова среда. Стройната организация на труда е в състояние да осигури пълна изява и развитие на прогресивните тенденции, заложени в трудово-производствения и идейновъзпитателния потенциал на трудовия колектив. Главното в ефективността и качеството е не само да се усъвършенствува контролът и да се разкрие бракът, а преди всичко и най-вече да се създадат оптимални условия за социалистическа организация на труда, изключваща производството на дефектна продукция и ниска ефективност от ин-

Digitized by Google

дивидуалната и съвкупната трудова дейност. Успехите в усъвършенстването на социалистическата организация на труда са гаранция не само за висока икономическа ефективност, не само за рационално управление на производството, но и за голям идейновъзпитателен резонанс. И обратно — недостатъците в организацията на труда неблагоприятно се отразяват не само на производствените резултати, на психичното състояние и съвместимост между членовете на колектива, между тях и ръководителите, но и в една или друга степен стават пречка за осигуряването на стабилно единство на стопанско-организаторската и идейновъзпитателната работа.

Широкото внедряване на бригадната организация на труда върху основата на стопанската сметка все повече се утвърждава като съществен фактор за оптимизиране организацията на труда във всички отрасли на народното стопанство, все повече засилва отговорността на всеки труженик за крайните колективни и народностопански резултати. Първичната партийна организация трябва ясно да отговори на такъв въпрос: бригадната организация в условията на даден колектив доказала ли е своите преимущества. Какви са в този смисъл успехите или недостатъците в съвместяването на професия и функции, съкращаването на трудовите разходи, по-пълното използване на оборудването и вътрешните разходи, по-пълното използване на оборудването и вътрешносменното време, нормирането на труда, засилването на взаимния контрол и взаимопомощ, повишаването на трудовата и обществената активност, развитието и укрепването на колективизма и т. н. С формите и средствата на идеологическото въздействие непрекъснато да се овладява формиращото влияние на бригадния колектив като основен тип социална микросреда за многостранното развитие на всеки.

От условията и организацията на труда, от работната обстановка (осветление, обезпрашеност, обезшуменост, преодоляването на ръчния монотонен труд, замърсяването и т. н.) в много голяма степен зависят оптимизмът и бодрото настроение на трудещия се, изразходването на неговите психични и физически сили, социално-психическият климат, трудовата и производствено-битовата хигиена. Всичко това налага работното място, производствените и социално-битовите условия в предприятието да отговарят на партийните изисквания, да се внасят в него повече елементи от природната среда, да се намаляват шумът, вибрациите, инфразвукът.

Оптималното усъвършенстване на трудово-производствената среда се прогнозира в плановете за социалното развитие на колективите. Чрез изготвянето и изпълнението на плановете за социално развитие всяка година може да се направи анализ на социалните процеси, протичащи в предприятието; по-пълно да се отчитат непосредствените социални обстоятелства на хората; да се привличат силите и възможностите на субективния фактор, на всички кадри за масова и индивидуална идейновъзпитателна дейност; да се слеят в единно диалектическо цяло политическото, трудовото, нравственото и естетическото възпитание; комплексният подход в идеологическата работа да получи своята здрава организационна основа.

Идеологическата дейност на първичните партийни организации сега протича в новите териториални условия на селищните системи, на техните специфични обществени, стопански и държавни структури. Селищните системи вече се изпрадиха като единен социален организъм, в чиито граници ще се създават още по-благоприятни условия за труд и обитаване, за комунално и културно обслужване, за отдих и общуване, т. е. в тях ще се осъществява и интегрира многостранната човешка дейност, ще се утвърждава бъдещото комунистическо самоуправление.

Digitized by Google

Териториалната среда за обитаване в нейното съвременно разбиране представлява функционално-организационно единство на жилище, обществено, търговско и битово обслужване, детските и учебните заведения, материално-техническата база на културата, на спорта и отдиха.

Повишаването на ефективността и качеството в общественото обслужване изисква идеологическата работа на първичните партийни организации в тази сфера да издига непрестанно равнището и културата на обслужващата дейност, да се повиши нейното идейновъзпитателно влияние при всекидневните контакти с трудещите се. Слабостите и отрицателните явления в комунално-битовите, търговските, транспортните, здравните и административните услуги водят до нежелателни възпитателни въздействия, до негативни мнения и настроения. Затова в услугите освен всичко друго се изисква сериозно подобряване на идейновъзпитателната работа, за да се използват в нужната степен всекидневните контакти на хората с обслужващата дейност и служителите в тази сфера за системни и целенасочени идейни влияния.

Средата на отдиха се разглежда обикновено като среда в жилището и извън него в рамките на селищната система. Тласкана от своята активност и избирателно отношение, личността търси необходимите ѝ материални обекти и съответните ценности в сферата на отдиха. Идеологическата дейност на първичната партийна организация заедно с по-нататъшното използване на отдиха и насищането на свободното време с организирани мероприятия е призвана да решава и една специфична възпитателна задача. Това е задачата да се преодолява неправилното мнение, че свободното време е само за отдих и развлечение. У трудещите се и особено у младежта да се формира разбирането, че то е и време за придобиване на нови знания, за усвояване на нови духовни ценности. В този смисъл идеологическата работа може по-активно да влияе върху развитието на духовните потребности и интереси на личността, върху създаването на стил и режим за рационално използване на свободното време.

В доклада пред Националното съвещание с ръководни идеологически кадри (ноември 1978 година) др. Александър Лилов подчерта необходимостта да се създават много по-добри условия за най-целесъобразно използотворяване на свободното време на младежта, за насищането му с разнообразна и привлекателна обществено-полезна дейност и смислени развлечения. Известно е с каква загриженост бяха поставени тези въпроси на Единадесетия партиен конгрес и в Писмото на др. Тодор Живков до Централния комитет на ДКМС. Нужно е идеологическата дейност все повече да се съобразява с потребностите и интересите на младежта, все по-пълно да ги удовлетворява, все по-резултатно да съдействува за тяхното обогатяване и привеждане в съответствие с обществените потребности и интереси.

УСЪВЪРШЕНСТВУВАНЕТО НА ЛИЧНОСТНОТО ОБКРЪЖЕНИЕ — ЗАДАЧА НА ИДЕОЛОГИЧЕСКАТА ДЕЙНОСТ

Човек не е просто „продукт“ на обществената среда и не само се формира в нея, но е и нейн творец, сам участвува в нейното изменение и развитие. Той живее и съзижда не вън, а вътре в средата в качеството на нейна най-съвършена, сложна и одухотворена част. Чрез активното си действие човек познава и изменя своето социално обкръжение, а чрез неговото изменение той внася изменение както в цялата обществена среда, така и в своя вътрешен свят, т. е. фактически изменя и възпроизвежда и себе си като личност.

Digitized by Google

Ето защо на Националното съвещание за ръководни идеологически кадри др. Александър Лилов подчерта особеното значение на усъвършенстването на личностния компонент на социалната среда, т. е. не само как и доколко личността усвоява социалните условия, но и как тя обратно въздействува, доколко е „съавтор" на социалистическите обществени отношения. Повишаването на образованието и квалификацията, на общата и специалната култура на хората, на нравственото усъвършенстване на техните взаимоотношения изправя идеологическата дейност на първичната партийна организация пред извънредно сериозни задачи.

В личностния компонент на средата с изключителна убедителност се налага ролята на отношението на човека към другите хора, т. е. неговото общуване в първичните колективи. В едно социологическо изследване за индивидуалната работа в Благоевски и Кирковски район на столицата потребността от общуване, макар и в различен контекст, постоянно се класира на първо място, т. е. хората най-много ценят в индивидуалната работа възможността да общуват, взаимно да се опознават и обогатяват и с ръководителите от различни равнища, и с другарите по работа. Това доказа, че целенасоченото индивидуално общуване в най-голяма степен влияе благоприятно на междуличностните и вътрешноколективните отношения, на социално-психическия климат, нравствената атмосфера, колективното и личното настроение, взаимното уважение. Именно общуването най-добре помага да се вникне във вътрешния свят на отделния човек, да се опознаят неговите интереси, мисли, отношения и поведение, да се развиват и изменят те в нужната посока. Идеологическата масова и индивидуална дейност на партийната организация за многостранното развитие на общуването включва и взаимопомощ, и съпричастност, и възхищение от красивото, самоотверженото и благородното, и умение да се споделят радостта и скръбта на другаря, и борба с неправдата и пошлостта, и възпитанието на активна жизнена позиция, нагласа и готовност да се повишава образованието и квалификацията, да се вижда обществената значимост на професията.

Качествено новата, социалистическата същност на всекидневното общуване между комунистите, между тях и членовете на колектива е важна съставка на нашия социалистически начин на живот. Тази същност са колективистичните и хуманистичните принципи на общуването, взаимното уважение, културата на непосредствените контакти и взаимоотношения — от трудовия колектив до семейството, от приятелските връзки до случайното общуване.

Идеологическата работа на първичната партийна организация се насочва към усъвършенстването не само на непосредственото предметно, но и личностно обкръжение, особено ако то не съответствува на нравствените норми, ако малко или повече е заредено с отрицателни явления и отклоняващо се поведение.

Формирането на определени умения и навици за принципно общуване и отношение към другарите по работа е важно и необходимо условие в масовата и индивидуалната идейновъзпитателна работа. Разбира се, умението да се провеждат и отстояват определени принципи в общуването и в идеологическата работа не възниква от само себе си, а изисква умело и внимателно коригиране и насочване. Защото именно в атмосферата на опрощаване и подмяна на принципните отношения със симпатии и антипатии съществува мълчаливото поощрение или благодушното равнодушие към негативните постъпки и поведение.

Идейното обогатяване на общуването в партийната организация и трудовия колектив изисква всекидневни грижи, взаимопомощ и сътрудничество, отзивчивост, топли човешки отношения, които да окрилят,

Digitized by Google

да формират високи професионални и духовни качества у трудовите хора в борбата за висока ефективност и високо качество навсякъде и във всичко.

В идеологическата практика на първичните партийни организации не рядко се акцентува и се предявяват високи изисквания и към социалната среда, и към субективния фактор и неговата идеологическа работа за формирането на социалистическата личност. Безспорно тези изисквания са правилни и акцентът е повече от необходим. Но не бива да се забравя и третият фактор — личностният, самата личност, към която са насочени огромните усилия и на средата, и на идеологическата работа за нейното многостранно развитие.

Управлението на процеса на формирането на съвременната личност е сложен и многоаспектен проблем. Тъкмо затова нито в теорията, нито в практиката е допустимо търсенето на „леки", най-вече „директни" и „кратки" пътища в това управление. Търсенето на подобни пътища твърде често се изразява в игнорирането на сложния характер на връзките на идеологическата дейност с реалните процеси, които се извършват, с обективните социални условия на хората, което на практика най-често води до така нежелателните и вредни в идейно-възпитателно отношение просветителство и морализаторство.

В идеологическата дейност на първичните партийни организации нито за момент не бива да забравяме, че първият и определящ фактор за формирането личността на съвременния българин е социалистическата действителност, реалният социализъм, социалистическите обществени отношения, цялата многообразна практика по изграждането на зрелия социализъм. Това е практиката на милионите, които под ръководството на Партията целенасочено изменят социалната действителност, а по този начин променят и себе си, творят и утвърждават социалистическото обществено и индивидуално битие и съзнание.

БИТКА ПО ПЪТЯ

РАЧО СТОЯНОВ
секретар на окръжния комитет на БКП в Русе
ДИМИТЪР КРАЛЕВ
редактор в списание „Партиен живот"

Диалог

Д. КРАЛЕВ: — Националното съвещание с идеологическите кадри през ноември миналата година изрази загриженост, че преустройството на идеологическата работа в първичната партийна организация не протича с нужната задълбоченост, всеобхватност и повсеместност на положителните изменения. Тази загриженост е разбираема, тъй като значимите превратности в живота са невъзможни, ако не обхванат мнозинството, масата от случаите, каквито за Партията са първичните партийни организации.

Р. СТОЯНОВ: — В първичната партийна организация съществуват всички предпоставки на преустройството. По същество темповете на преустройството на идеологическия фронт в голяма степен се измерват с темповете на преустройството на идеологическата дейност на първичната партийна организация. Тук напълно важи правилото, че войската се движи със скоростта на войника.

Digitized by Google

Д. КРАЛЕВ: — Процесът на преустройството е управляем процес и протича под непосредственото ръководство на партийните органи от всички степени. В това отношение особено се открояват ролята, мястото и приносът на идеологическия актив. Някои идеологически кадри приеха преустройството като делнична задача и не видяха в него революционния елемент — да се изведе идеологическата работа на предните позиции на битката за изпълнение на социално-икономическата програма на Партията, за превръщане в непосредствено битие партийния призив за високо качество и ефективност на всички дейности, за усъвършенствуване социалистическата организация на труда и плановото ръководство на икономиката. Някои идеологически кадри се стъписаха пред трудностите. Съществуват и случаи на повърхностно отношение, на декларативност, преустройство на думи, а не на дело.

Р. СТОЯНОВ: — Идеологическият фронт на нашата партия не е имал толкова ясна програма от цели и толкова конкретна разработка на проблемите за усъвършенствуване системата и механизмите на идеологическото възпитание на населението. Преустройството обаче се оказа трудна задача. За съжаление това не се осъзнава от всички кадри и по тази причина отделният успех им доставя несъответствуващо самочувствие. Едни шумят и декларират съкратени срокове за преустройството, предлагат решения, които не са изпълними. Друга категория партийни активисти се смущават от сложността на процеса, пред трудната измеряемост на неговото развитие, на неговите резултати, болезнено понасят критичните бележки за недостатъци в идеологическата практика или предпочитат подражателството. Ще бъде правилно, ако се облегнем на онези идеологически кадри, които не се намират в посочените от мен две крайности, на онези, които разбират и могат. Те са главната, решаваща част и те формират реално прогресивните изменения по посока на преустройството.

Д. КРАЛЕВ: — И все пак не открием ли причините за изоставане на преустройството на идеологическата работа в първичната партийна организация, не бихме се придвижили сантиметър напред. Кои фактори се оказаха задържащи? Дали това не е традиционализмът, който владее повечето от нас и го извиняваме в името на нашето спокойствие и безконфликтно съществуване. Дали това не се дължи на незадоволителната организаторска и методическа работа на партийните комитети? Очертава се и един друг фактор, за който не можем да не държим сметка — ежегодната подмяна на част от партийните бюра, на движението, промените в идеологическия актив на първичната партийна организация. В някои случаи преустройството се явява следствие на стила на партийното бюро, на идеологическата и политическата подготвеност на комунистите. С погрешен стил на работа и ръководство трудно се осъществяват нововъведения. Или съществува сложен комплекс от причини?

Р. СТОЯНОВ: — До известна степен затрудненията идват от широкия, почти неограничен комплекс от фактори, които участвуват във възпитанието на политическите, идеологическите, естетическите и другите качества на социалистическата личност.

Сложността и мащабността на задачите, които решава обществото, бързата смяна на научната, технологичната, професионалната, идейно-политическата информация изискват много по-големи усилия от партийните кадри за системното им овладяване.

Кое прави проблема още по-труден? Според мен съществуват няколко основни фактора:

— Известно закъснение в разработването на общата теория за управлението на възпитателния процес в комунистически дух.

— Изоставане в подготовката на част от кадрите — партийни секретари, членове на партийните коми-

Digitized by Google

тети, на партийните бюра, партийни работници, други идеологически работници от развиващата се теория за управление на идеологическия процес. (За това не следва да виним единствено кадрите, тъй като системата на тяхното обучение не съдържа необходимите качества за постигане на високата цел.) Тук можем да отнесем и незадоволителната подготовка на част от преките стопански и административни ръководители, на част от комунистите, изоставането им от бързорастящия образователен и културен уровен на населението.

— Недостатъчното усъвършенстване стила на партийното ръководство.

Вероятно не всичко правилно назовавам, но според мен това е главното в обяснението. Нека обърнем внимание на тази група причини, тя прави проблема труден и сложен, тук се крие резервът за решителното преодоляване на задръжките по преустройството.

Д. КРАЛЕВ: — Преустройството е преди всичко промяна на гледната точка към идеологическите факти и явления, придобиване на нови критерии за оценка, за обществената полезност, за ефективността на идеологическата работа. И тези нови критерии не са за ден-два, както може би си мислят някои. Потребността ги извика на живот и тя е, която ги прави актуални и необходими, съвременни и непреходни. Следва новите критерии да белязват целегодишната дейност на първичната партийна организация, особено нейните отчети, преценки, контролни мероприятия. И най-вече отчета на партийното бюро за годината. Присъствувал съм на годишни отчетни събрания миналата година, по-миналата. В повечето случаи инерцията на миналото не е преодоляна, духът на преустройството се усеща интуитивно, не се е превърнал в начин на мислене и на работа.

Р. СТОЯНОВ: — Какво показаха тазгодишните отчетни събрания на първичните партийни организации при нас? Според мен отбелязани са успехи, прогресивни изменения и в съдържанието, и в технологията на идеологическото въздействие. Много повече отпреди идеологическите прояви се обвързват тясно със социално-икономическите задачи на трудовите колективи, търсят се по-ефективни форми на въздействие, идеологическата работа се съобразява със социалната среда и нейните формиращи механизми. За съжаление постигнатото е по-малко от очакваното.

Забелязахме и други изменения:

— Осъзната отговорност и потребност от преустройство на идеологическата работа, раждащи конструктивна критика на слабостите, самокритичност в оценките на успехите и неуспехите, неудовлетвореност от постигнатото.

— Засилена активност в партийните бюра, у преките административно-стопански ръководители, в актива на Комсомола, профсъюзите, Отечествения фронт.

— Недостатъчно знания и умения у част от кадрите за вникване в същността на проблемите на преустройството, поради което все още господствуващ остава информативно-описателният начин на отчет, количествен анализ на идеологическата дейност. Тук прибавям неедноквостта на стила на партийната група, на първичната партийна организация, липсата на комплексен подход към изграждането на социалистическата личност. Това пролича и при замяната на партийните документи. В разговорите с комунистите някои партийни бюра недооценяват идеологическите, нравствените, политическите, естетическите и други цели на възпитанието.

Д. КРАЛЕВ: — За проблемите на преустройството на идеологическата работа в първичната партийна организация е настъпил нетърпеливият ден. Очакваме да се извърви пътят от общото към конкретното, от теорията към практиката. Националното съвещание по идеологическите въпроси през ноември миналата година несъмнено придаде голямо ускорение на процеса на преустройството в третия

Digitized by Google

Д. КРАЛЕВ: — Процесът на преустройството е управляем процес и протича под непосредственото ръководство на партийните органи от всички степени. В това отношение особено се откроява ролята, мястото и приносът на идеологическия актив. Някои идеологически кадри приеха преустройството като делнична задача и не видяха в него революционния елемент — да се изведе идеологическата работа на предните позиции на битката за изпълнение на социално-икономическата програма на Партията, за превръщане в непосредствено битие партийния призив за високо качество и ефективност на всички дейности, за усъвършенствуване социалистическата организация на труда и плановото ръководство на икономиката. Някои идеологически кадри се стъписаха пред трудностите. Съществуват и случаи на повърхностно отношение, на декларативност, преустройство на думи, а не на дело.

Р. СТОЯНОВ: — Идеологическият фронт на нашата партия не е имал толкова ясна програма от цели и толкова конкретна разработка на проблемите за усъвършенствуване системата и механизмите на идеологическото възпитание на населението. Преустройството обаче се оказа трудна задача. За съжаление това не се осъзнава от всички кадри и по тази причина отделният успех им доставя несъответствуващо самочувствие. Едни шумят и декларират съкратени срокове за преустройството, предлагат решения, които не са изпълними. Друга категория партийни активисти се смущават от сложността на процеса, пред трудната измеряемост на неговото развитие, на неговите резултати, болезнено понасят критичните бележки за недостатъци в идеологическата практика или предпочитат подражателството. Ще бъде правилно, ако се облегнем на онези идеологически кадри, които не се намират в посочените от мен две крайности, на онези, които разбират и могат. Те са главната, решаваща част и те формират реално прогресивните изменения по посока на преустройството.

Д. КРАЛЕВ: — И все пак не открием ли причините за изоставане на преустройството на идеологическата работа в първичната партийна организация, не бихме се придвижили сантиметър напред. Кои фактори се оказаха задържащи? Дали това не е традиционализмът, който владее повечето от нас и го извиняваме в името на нашето спокойствие и безконфликтно съществуване. Дали това не се дължи на незадоволителната организаторска и методическа работа на партийните комитети? Очертава се и един друг фактор, за който не можем да не държим сметка — ежегодната подмяна на част от партийните бюра, на движението, промените в идеологическия актив на първичната партийна организация. В някои случаи преустройството се явява следствие на стила на партийното бюро, на идеологическата и политическата подготвеност на комунистите. С погрешен стил на работа и ръководство трудно се осъществяват нововъведения. Или съществува сложен комплекс от причини?

Р. СТОЯНОВ: — До известна степен затрудненията идват от широкия, почти неограничен комплекс от фактори, които участвуват във възпитанието на политическите, идеологическите, естетическите и другите качества на социалистическата личност.

Сложността и мащабността на задачите, които решава обществото, бързата смяна на научната, технологичната, професионалната, идейно-политическата информация изискват много по-големи усилия от партийните кадри за системното им овладяване.

Кое прави проблема още по-труден? Според мен съществуват няколко основни фактора:

— Известно закъснение в разработването на общата теория за управлението на възпитателния процес в комунистически дух.

— Изоставане в подготовката на част от кадрите — партийни секретари, членове на партийните коми-

Digitized by Google

тети, на партийните бюра, партийни работници, други идеологически работници от развиващата се теория за управление на идеологическия процес. (За това не следва да виним единствено кадрите, тъй като системата на тяхното обучение не съдържа необходимите качества за постигане на високата цел.) Тук можем да отнесем и незадоволителната подготовка на част от преките стопански и административни ръководители, на част от комунистите, изоставането им от бързорастящия образователен и културен уровен на населението.

— Недостатъчното усъвършенствуване стила на партийното ръководство.

Вероятно не всичко правилно назовавам, но според мен това е главното в обяснението. Нека обърнем внимание на тази група причини, тя прави проблема труден и сложен, тук се крие резервът за решителното преодоляване на задръжките по преустройството.

Д. КРАЛЕВ: — Преустройството е преди всичко промяна на гледната точка към идеологическите факти и явления, придобиване на нови критерии за оценка, за обществената полезност, за ефективността на идеологическата работа. И тези нови критерии не са за ден-два, както може би си мислят някои. Потребността ги извика на живот и тя е, която ги прави актуални и необходими, съвременни и непреходни. Следва новите критерии да белязват целегодишната дейност на първичната партийна организация, особено нейните отчети, преценки, контролни мероприятия. И най-вече отчета на партийното бюро за годината. Присъствувал съм на годишни отчетни събрания миналата година, по-миналата. В повечето случаи инерцията на миналото не е преодоляна, духът на преустройството се усеща интуитивно, не се е превърнал в начин на мислене и на работа.

Р. СТОЯНОВ: — Какво показаха тазгодишните отчетни събрания на първичните партийни организации при нас? Според мен отбелязани са успехи, прогресивни изменения и в съдържанието, и в технологията на идеологическото въздействие. Много повече отпреди идеологическите прояви се обвързват тясно със социално-икономическите задачи на трудовите колективи, търсят се по-ефективни форми на въздействие, идеологическата работа се съобразява със социалната среда и нейните формиращи механизми. За съжаление постигнатото е по-малко от очакваното.

Забелязахме и други изменения:

— Осъзната отговорност и потребност от преустройство на идеологическата работа, раждащи конструктивна критика на слабостите, самокритичност в оценките на успехите и неуспехите, неудовлетвореност от постигнатото.

— Засилена активност в партийните бюра, у преките административно-стопански ръководители, в актива на Комсомола, профсъюзите, Отечествения фронт.

— Недостатъчно знания и умения у част от кадрите за вникване в същността на проблемите на преустройството, поради което все още господствуващ остава информативно-описателният начин на отчет, количествен анализ на идеологическата дейност. Тук прибавям нееднаквостта на стила на партийната група, на първичната партийна организация, липсата на комплексен подход към изграждането на социалистическата личност. Това пролича и при замяната на партийните документи. В разговорите с комунистите някои партийни бюра недооценяват идеологическите, нравствените, политическите, естетическите и други цели на възпитанието.

Д. КРАЛЕВ: — За проблемите на преустройството на идеологическата работа в първичната партийна организация е настъпил нетърпеливият ден. Очакваме да се извърви пътят от общото към конкретното, от теорията към практиката. Националното съвещание по идеологическите въпроси през ноември миналата година несъмнено придаде голямо ускорение на процеса на преустройството в третия

Digitized by Google

Д. КРАЛЕВ: — Процесът на преустройството е управляем процес и протича под непосредственото ръководство на партийните органи от всички степени. В това отношение особено се открояват ролята, мястото и приносът на идеологическия актив. Някои идеологически кадри приеха преустройството като делнична задача и не видяха в него революционния елемент — да се изведе идеологическата работа на предните позиции на битката за изпълнение на социално-икономическата програма на Партията, за превръщане в непосредствено битие партийния призив за високо качество и ефективност на всички дейности, за усъвършенствуване социалистическата организация на труда и плановото ръководство на икономиката. Някои идеологически кадри се стъписаха пред трудностите. Съществуват и случаи на повърхностно отношение, на декларативност, преустройство на думи, а не на дело.

Р. СТОЯНОВ: — Идеологическият фронт на нашата партия не е имал толкова ясна програма от цели и толкова конкретна разработка на проблемите за усъвършенствуване системата и механизмите на идеологическото възпитание на населението. Преустройството обаче се оказа трудна задача. За съжаление това не се осъзнава от всички кадри и по тази причина отделният успех им доставя несъответствуващо самочувствие. Едни шумят и декларират съкратени срокове за преустройството, предлагат решения, които не са изпълними. Друга категория партийни активисти се смущават от сложността на процеса, пред трудната измеряемост на неговото развитие, на неговите резултати, болезнено понасят критичните бележки за недостатъци в идеологическата практика или предпочитат подражателството. Ще бъде правилно, ако се облегнем на онези идеологически кадри, които не се намират в посочените от мен две крайности, на онези, които разбират и могат. Те са главната, решаваща част и те формират реално прогресивните изменения по посока на преустройството.

Д. КРАЛЕВ: — И все пак не открием ли причините за изоставане на преустройството на идеологическата работа в първичната партийна организация, не бихме се придвижили сантиметър напред. Кои фактори се оказаха задържащи? Дали това не е традиционализмът, който владее повечето от нас и го извиняваме в името на нашето спокойствие и безконфликтно съществуване. Дали това не се дължи на незадоволителната организаторска и методическа работа на партийните комитети? Очертава се и един друг фактор, за който не можем да не държим сметка — ежегодната подмяна на част от партийните бюра, на движението, промените в идеологическия актив на първичната партийна организация. В някои случаи преустройството се явява следствие на стила на партийното бюро, на идеологическата и политическата подготвеност на комунистите. С погрешен стил на работа и ръководство трудно се осъществяват нововъведения. Или съществува сложен комплекс от причини?

Р. СТОЯНОВ: — До известна степен затрудненията идват от широкия, почти неограничен комплекс от фактори, които участвуват във възпитанието на политическите, идеологическите, естетическите и другите качества на социалистическата личност.

Сложността и мащабността на задачите, които решава обществото, бързата смяна на научната, технологичната, професионалната, идейно-политическата информация изискват много по-големи усилия от партийните кадри за системното им овладяване.

Кое прави проблема още по-труден? Според мен съществуват няколко основни фактора:

— Известно закъснение в разработването на общата теория за управлението на възпитателния процес в комунистически дух.

— Изоставане в подготовката на част от кадрите — партийни секретари, членове на партийните коми-

Digitized by Google

тети, на партийните бюра, партийни работници, други идеологически работници от развиващата се теория за управление на идеологическия процес. (За това не следва да виним единствено кадрите, тъй като системата на тяхното обучение не съдържа необходимите качества за постигане на високата цел.) Тук можем да отнесем и незадоволителната подготовка на част от преките стопански и административни ръководители, на част от комунистите, изоставането им от бързорастящия образователен и културен уровен на населението.

— Недостатъчното усъвършенствуване стила на партийното ръководство.

Вероятно не всичко правилно назовавам, но според мен това е главното в обяснението. Нека обърнем внимание на тази група причини, тя прави проблема труден и сложен, тук се крие резервът за решителното преодоляване на задръжките по преустройството.

Д. КРАЛЕВ: — Преустройството е преди всичко промяна на гледната точка към идеологическите факти и явления, придобиване на нови критерии за оценка, за обществената полезност, за ефективността на идеологическата работа. И тези нови критерии не са за ден-два, както може би си мислят някои. Потребността ги извика на живот и тя е, която ги прави актуални и необходими, съвременни и непреходни. Следва новите критерии да белязват целегодишната дейност на първичната партийна организация, особено нейните отчети, преценки, контролни мероприятия. И най-вече отчета на партийното бюро за годината. Присъствувал съм на годишни отчетни събрания миналата година, по-миналата. В повечето случаи инерцията на миналото не е преодоляна, духът на преустройството се усеща интуитивно, не се е превърнал в начин на мислене и на работа.

Р. СТОЯНОВ: — Какво показаха тазгодишните отчетни събрания на първичните партийни организации при нас? Според мен отбелязани са успехи, прогресивни изменения и в съдържанието, и в технологията на идеологическото въздействие. Много повече отпреди идеологическите прояви се обвързват тясно със социално-икономическите задачи на трудовите колективи, търсят се по-ефективни форми на въздействие, идеологическата работа се съобразява със социалната среда и нейните формиращи механизми. За съжаление постигнатото е по-малко от очакваното.

Забелязахме и други изменения:

— Осъзната отговорност и потребност от преустройство на идеологическата работа, раждащи конструктивна критика на слабостите, самокритичност в оценките на успехите и неуспехите, неудовлетвореност от постигнатото.

— Засилена активност в партийните бюра, у преките административно-стопански ръководители, в актива на Комсомола, профсъюзите, Отечествения фронт.

— Недостатъчно знания и умения у част от кадрите за вникване в същността на проблемите на преустройството, поради което все още господствуващ остава информативно-описателният начин на отчет, количествен анализ на идеологическата дейност. Тук прибавям неедиакъвостта на стила на партийната група, на първичната партийна организация, липсата на комплексен подход към изграждането на социалистическата личност. Това пролича и при замяната на партийните документи. В разговорите с комунистите някои партийни бюра недооценяват идеологическите, нравствените, политическите, естетическите и други цели на възпитанието.

Д. КРАЛЕВ: — За проблемите на преустройството на идеологическата работа в първичната партийна организация е настъпил нетърпеливият ден. Очакваме да се извърви пътят от общото към конкретното, от теорията към практиката. Националното съвещание по идеологическите въпроси през ноември миналата година несъмнено придаде голямо ускорение на процеса на преустройството в третия

Digitized by Google

етап, идеите и темите в речта на другаря Тодор Живков, в доклада на другаря Александър Лилов въоръжиха идеологическия актив с конкретни цели и с ясна перспектива.

Р. СТОЯНОВ: — Националното съвещание по идеологическите въпроси наистина ни обогати с категоричен апарат за измерване степента и зрелостта на процеса на преустройството. Речта на другаря Тодор Живков е наше непосредствено указание в днешната и утрешната ни работа. Посочените в доклада на другаря Александър Лилов критерии за преустройството, за ефективността на идеологическата работа е голяма придобивка за партийните кадри по отношение ръководството на процеса за в бъдеще. Ето защо сега ние си поставихме задача: с помощта на Центъра по теория и управление на идеологическата дейност към Академията за обществени науки и социално управление, на Института по марксизъм-ленинизъм към градския комитет на Партията в София да разкрием съдържанието, качествените характеристики на трите етапа на преустройството, особено на третия и последен етап. Другата наша задача е да изготвим методика, по която периодично да атестираме всяка първична партийна организация, за да наблюдаваме и ръководим процеса на по-нататъшното преустройство до неговото окончателно завършване.

Д. КРАЛЕВ: — Казахте в началото, че преустройството на идеологическата работа в първичната партийна организация спрямо цялата партия се отнася така, както скоростта на войника към скоростта на войската. Питам се, скоростта може да се увеличи, да се удвои и утрои, но това до голяма степен зависи (в нашия случай) от партийните комитети, техните бюра, от отделите „Пропаганда и агитация", от идеологическите институти. Резултатно ли е тяхното ръководство на този процес. Бихме потърсили мястото на идеологическия работник, на секретаря и инструктора на окръжния комитет, на общинския партиен комитет, на нещатните сътрудници към отделите. Направило ми е впечатление, че някои от отговорниците на партийните комитети за годишните отчетни събрания на първичните партийни организации се изказват много общо, често пъти отбягват конфликтните въпроси и почти не вземат отношение по проблемите на преустройството.

Р. СТОЯНОВ: — Безспорно партийните бюра и партийните комитети имат изключителна роля в преустройството на идеологическата работа на първичната партийна организация. Нека започнем с бюрото на окръжния комитет на Партията. Не ще пресиля, ако кажа, че то с повишена компетентност определя съдържателните моменти на идеологическата дейност, все повече усъвършенствува контрола над отделите, над другите органи на социално управление. По решение на бюрото подготвяме пленум по проблемите на преустройството.

Отделът „Пропаганда и агитация" като помощен орган на бюрото и комитета предприе редица полезни инициативи: срещите за взаимно информиране и обмяна на положителен опит със секретарите на партийните комитети, отговорните идеологически работници от обществените организации, от съветите за култура, от народната просвета и средствата за масова информация, организирани веднъж на тримесечие; обучение на секретарите на партийните комитети, отговарящи по идеологическите въпроси — един ден в месеца; ежегоден календар на политическите и идеологическите събития и годишнини; системни проверки по отделни въпроси или по група въпроси. Миналата година организирахме подобни проверки на градските комитети в Русе и Две могили, в общинските партийни комитети в Борисово и Сливо поле. Оценките, изводите и препоръките споделихме на разширени заседания на партийните комитети, с участието на секретарите на първичните партийни организации.

Digitized by Google

Много по-често отделът изпраща помощни материали за партийните комитети и организации, подпомагайки ги в различните идеологически кампании или в решаването на собствени проблеми. Миналата година подпомогнахме първичните партийни организации във връзка с замяната на партийните документи, като отпечатахме в масов тираж материала „Индивидуалната политическа работа сред комунистите в процеса на замяната на партийните документи".

Д. КРАЛЕВ: — И все пак удовлетворява ли сегашната помощ на партийните комитети за преустройството. Или тя не излиза извън инструктажа, общите напомняния, с други думи извън елементарното.

Р. СТОЯНОВ: — Навеждате ме на мисълта за неудовлетвореност от досегашната помощ от страна на партийните комитети към първичните партийни организации по проблемите на преустройството. Колкото се отнася до част от тях, не мога да възразя. Предстои ни да обогатяваме досегашните форми, средства, методи за подпомагане на идеологическата дейност на първичната партийна организация, както и да потърсим нови. Стана дума за инструктажа. Считам го за полезен, щом проблемите, които засяга, са актуални и се разработват с необходимата компетентност. Не бих могъл сега да обясня слабостите в инструктажите със секретарите на първичните партийни организации, по-скоро ми се ще да видя недостатъчното мотивиране на бъдещите задачи, неумението да се посочват организационните средства и механизми, технологията на изпълнението. Било да прикрият собствената небрежност, било от некомпетентност някои от инструктиращите преувеличават особеностите и възможностите на конкретната обстановка и препоръчват: „Вижте там, помислете там, вие познавате обстановката, имате опит..."

Д. КРАЛЕВ: — С „Вижте там..." едва ли ще стигнем далеч. Преустройството е процес, изискващ от всички задълбочено, аналитично и компетентно вглеждане. За да се промени нещо извън нас, промяната следва да настъпи най-наред у самите нас. Дали се изменя нашият стил на мислене, оттам — нашият стил на ръководство на процеса или нашият стил се оказа в тила на преустройството.

Р. СТОЯНОВ: — Питате дали се преустройва стилът. Ако стилът беше преустроен, пригоден спрямо новите, по-мащабните и по-сложни задачи на идеологическия фронт, ние щяхме сега да разговаряме единствено по проблемите на усъвършенстването. Въпросът за стила на ръководството на идеологическата дейност е част от проблема за стила на партийното ръководство, за живота и дейността на партийния комитет и партийното бюро изобщо. Подобрява ли се стилът на партийните органи в нашата окръжна партийна организация? Следва да отговоря положително. Но самото подобрение на стила не води автоматически след себе си преустройство на идеологическата дейност. Тук действуват комплекс от проблеми. Например не сме успели да решим важния въпрос — всяко стопанско и административно решение и мероприятие да бъде своевременно и комплексно осигурено идеологически, социално-психологически, материално-технически, организационно и т. н. По-нататък — много органи и организации се занимават с идеологическа работа, като често пъти дублират своите функции и се създава впечатление за нея, че ѝ липсват системност и самостоятелност, че е трудно управляема.

Д. КРАЛЕВ: — Можем ли да говорим за обремененост на ръководството на идеологическата дейност. Множеството на управленческите звена не всякога води, така да се каже, до множество на резултата. Често явление е едни и същи хора да членуват в няколко управленчески звена, задъхват се от заседания и съвещания. Не следва ли преустройството да обхване и сегашната структура на низовите управленчески звена, да стане тя по-гъв-

Digitized by Google

етап, идеите и темите в речта на другаря Тодор Живков, в доклада на другаря Александър Лилов въоръжиха идеологическия актив с конкретни цели и с ясна перспектива.

Р. СТОЯНОВ: — Националното съвещание по идеологическите въпроси наистина ни обогати с категоричен апарат за измерване степента и зрелостта на процеса на преустройството. Речта на другаря Тодор Живков е наше непосредствено указание в днешната и утрешната ни работа. Посочените в доклада на другаря Александър Лилов критерии за преустройството, за ефективността на идеологическата работа е голяма придобивка за партийните кадри по отношение ръководството на процеса за в бъдеще. Ето защо сега ние си поставихме задача: с помощта на Центъра по теория и управление на идеологическата дейност към Академията за обществени науки и социално управление, на Института по марксизъм-ленинизъм към градския комитет на Партията в София да разкрием съдържанието, качествените характеристики на трите етапа на преустройството, особено на третия и последен етап. Другата наша задача е да изготвим методика, по която периодично да атестираме всяка първична партийна организация, за да наблюдаваме и ръководим процеса на по-нататъшното преустройство до неговото окончателно завършване.

Д. КРАЛЕВ: — Казахте в началото, че преустройството на идеологическата работа в първичната партийна организация спрямо цялата партия се отнася така, както скоростта на войника към скоростта на войската. Питам се, скоростта може да се увеличи, да се удвои и утрои, но това до голяма степен зависи (в нашия случай) от партийните комитети, техните бюра, от отделите „Пропаганда и агитация", от идеологическите институти. Резултатно ли е тяхното ръководство на този процес. Бихме потърсили мястото на идеологическия работник, на секретаря и инструктора на окръжния комитет, на общинския партиен комитет, на нещатните сътрудници към отделите. Направило ми е впечатление, че някои от отговорниците на партийните комитети за годишните отчетни събрания на първичните партийни организации се изказват много общо, често пъти отбягват конфликтните въпроси и почти не вземат отношение по проблемите на преустройството.

Р. СТОЯНОВ: — Безспорно партийните бюра и партийните комитети имат изключителна роля в преустройството на идеологическата работа на първичната партийна организация. Нека започнем с бюрото на окръжния комитет на Партията. Не ще пресиля, ако кажа, че то с повишена компетентност определя съдържателните моменти на идеологическата дейност, все повече усъвършенствува контрола над отделите, над другите органи на социално управление. По решение на бюрото подготвяме пленум по проблемите на преустройството.

Отделът „Пропаганда и агитация" като помощен орган на бюрото и комитета предприе редица полезни инициативи: срещите за взаимно информиране и обмяна на положителен опит със секретарите на партийните комитети, отговорните идеологически работници от обществените организации, от съветите за култура, от народната просвета и средствата за масова информация, организирани веднъж на тримесечие; обучение на секретарите на партийните комитети, отговарящи по идеологическите въпроси — един ден в месеца; ежегоден календар на политическите и идеологическите събития и годишниците системни проверки по отделни въпроси или по група въпроси. Миналата година организирахме подобни проверки на градските комитети в Русе и Две могили, в общинските партийни комитети в Борисово и Сливо поле. Оценките, изводите и препоръките споделихме на разширени заседания на партийните комитети, с участието на секретарите на първичните партийни организации.

Digitized by Google

Много по-често отделът изпраща помощни материали за партийните комитети и организации, подпомагайки ги в различните идеологически кампании или в решаването на собствени проблеми. Миналата година подпомогнахме първичните партийни организации във връзка с замяната на партийните документи, като отпечатахме в масов тираж материала „Индивидуалната политическа работа сред комунистите в процеса на замяната на партийните документи".

Д. КРАЛЕВ: — И все пак удовлетворява ли сегашната помощ на партийните комитети за преустройството. Или тя не излиза извън инструктажа, общите напомняния, с други думи извън елементарното.

Р. СТОЯНОВ: — Навеждате ме на мисълта за неудовлетвореност от досегашната помощ от страна на партийните комитети към първичните партийни организации по проблемите на преустройството. Колкото се отнася до част от тях, не мога да възразя. Предстои ни да обогатяваме досегашните форми, средства, методи за подпомагане на идеологическата дейност на първичната партийна организация, както и да потърсим нови. Стана дума за инструктажа. Считам го за полезен, щом проблемите, които засяга, са актуални и се разработват с необходимата компетентност. Не бих могъл сега да обясня слабостите в инструктажите със секретарите на първичните партийни организации, по-скоро ми се ще да видя недостатъчното мотивиране на бъдещите задачи, неумението да се посочват организационните средства и механизми, технологията на изпълнението. Било да прикрият собствената небрежност, било от некомпетентност някои от инструктиращите преувеличават особеностите и възможностите на конкретната обстановка и препоръчват: „Вижте там, помислете там, вие познавате обстановката, имате опит..."

Д. КРАЛЕВ: — С „Вижте там..." едва ли ще стигнем далеч. Преустройството е процес, изискващ от всички задълбочено, аналитично и компетентно вглеждане. За да се промени нещо извън нас, промяната следва да настъпи най-наред у самите нас. Дали се изменя нашият стил на мислене, оттам — нашият стил на ръководство на процеса или нашият стил се оказа в тила на преустройството.

Р. СТОЯНОВ: — Питате дали се преустройва стилът. Ако стилът беше преустроен, пригоден спрямо новите, по-мащабните и по-сложни задачи на идеологическия фронт, ние щяхме сега да разговаряме единствено по проблемите на усъвършенстването. Въпросът за стила на ръководството на идеологическата дейност е част от проблема за стила на партийното ръководство, за живота и дейността на партийния комитет и партийното бюро изобщо. Подобрява ли се стилът на партийните органи в нашата окръжна партийна организация? Следва да отговоря положително. Но самото подобрение на стила не води автоматически след себе си преустройство на идеологическата дейност. Тук действуват комплекс от проблеми. Например не сме успели да решим важния въпрос — всяко стопанско и административно решение и мероприятие да бъде своевременно и комплексно осигурено идеологически, социално-психологически, материално-технически, организационно и т. н. По-нататък — много органи и организации се занимават с идеологическа работа, като често пъти дублират своите функции и се създава впечатление за нея, че ѝ липсват системност и самостоятелност, че е трудно управляема.

Д. КРАЛЕВ: — Можем ли да говорим за обремененост на ръководството на идеологическата дейност. Множеството на управленческите звена не всякога води, така да се каже, до множество на резултата. Често явление е едни и същи хора да членуват в няколко управленчески звена, задъхват се от заседания и съвещания. Не следва ли преустройството да обхване и сегашната структура на низовите управленчески звена, да стане тя по-гъв-

Digitized by Google

кава, предразполагаща към по-голяма оперативност.

Р. СТОЯНОВ: — По силата на редица партийни решения, от близко и от по-далечно време, са създадени като помощни органи на партийните комитети, на партийните бюра много комисии, съвети, групи и други. Ето някои от тях: група докладчици, съвет по социалистическото съревнование, комисия по нагледната агитация, кабинет на обществени начала, съвет по икономическото образование, комисия по идеологическите въпроси, активи към първичните партийни организации. Всички те съставят свои планове, организират мероприятия, свикват хора на заседания и съвещания. Дали е време да помислим за обединяване на тези формации? Мисля, че е дошло това време. Ето например при изграждането на новите общински партийни комитети ние се натъкнахме на сериозни затруднения: къде, какви, в какъв състав помощни органи да изграждаме?

Д. КРАЛЕВ: — Да разбираме ли така: в новите общини идеологическият актив ще отбележи и качествен, и количествен ръст вследствие на притока на партийни, стопански, административни, културно-просветни кадри. Новите партийни комитети ще поемат и нови ръководни организаторски и методически функции. Следва идеологическият актив да използва по-ефективно при новите условия, а не да се раздробява, отделни кадри да се „замразяват" в различни комисии, вместо да се организират в пряка идеологическа работа с населението. Идеологическите задачи са неделими, неделимо следва да бъде и тяхното ръководство.

Р. СТОЯНОВ: — Мисля, всички тези проблеми за неделимост на идеологическото въздействие и неговото ръководство са много съществени, тъй като те влияят върху стила, отразяват се на боеспособността на партийния комитет, на партийното бюро. В бъдещата ни работа преустройството на стила, приемането на новите критерии за ефективност на идеологическата дейност ще си остане важна страна на преустройството.

Д. КРАЛЕВ: — В първичната партийна организация все още владее количественият подход в идеологическата работа. Тук традицията е неумолима. Обикновено на партийните бюра впечатление правят обемът, цифрите. Критичният анализ не надниква в качеството, не се търсят качествените проявления на количествените изменения. Идеологическата дейност в преобладаващите случаи се разглежда ограничено, стеснено, не се стига по-далеч от партийната учебна година, от броя на написаните лозунги и плакати.

Р. СТОЯНОВ: — За съжаление количественият подход владее и в нашата практика. Питам се защо партийните бюра, първичните партийни организации не прилагат качествения подход към идеологическите факти и явления. Нали същите тези бюра правят качествени анализи на икономиката, на административната дейност, а не успяват в идеологическата дейност. Нека да поставим по-иначе въпроса, какво е дадено на партийните бюра, на организациите, как сме способствували да манипулират с качествените критерии. На практика първичната партийна организация още не разполага с достатъчно пълна методология на програмиране и анализ на идеологическите процеси. Нашата научна мисъл вече успешно изучи взаимодействието между основните фактори, формиращи идеите, възгледите, поведението. Спрямо първичната партийна организация ние очакваме да се съкрати пътят между научните постановки и решения и приложението им в практиката. И това зависи от всички, от нас, практиците, от научните работници.

От друга страна, ние съзнаваме, че не използваме всички възможности, които ни предоставя качественият подход, за извличане на по-голяма ефективност от идеологическата дейност. Бюрото на окръжния комитет, ние, идеологическите работници, сме си поставили няколко важни задачи: да подоб-

Digitized by Google

рим информацията за живота на първичните партийни организации на идеологическите и културните институти, на обществените и масовите организации; да утвърдим едно още по-активно сътрудничество между окръжния комитет на Партията и научните институти и дейци за по-нататъшно активизиране на научно-приложните дейности; да потърсим и приложим на практика едно правилно съотношение между количествения и качествения подход в идеологическата дейност. Това изискване прозвуча много силно на Националното съвещание с идеологическите работници през ноември миналата година и ще ни служи като оценъчно начало спрямо нашата идеологическа работа.

Д. КРАЛЕВ: — Качественият подход ще навлиза все повече в нашата работа, неговото значение не се изчерпва само в периода на преустройството, което ще завърши до Дванадесетия партиен конгрес. За да се прилага успешно, необходима е съответната методика. В литературата съществуват най-общи ориентири. Партийните бюра, партийните секретари се нуждаят от конкретна технология за оценка на едногодишната си идеологическа работа, на отделна идеологическа кампания или проява.

Р. СТОЯНОВ: — Именно технологията, както технологията е необходима в селското стопанство, в промишленото производство. Не я ли създадем, не ще решим главното — установяване на мяра между количествените и качествените критерии.

Д. КРАЛЕВ: — Количественият подход се оказа жилав, устойчив, костелив орех за партийните бюра. Мъчат се да го преодолеят в отчетите и анализите, на много места са постигнати насърчителни резултати, а той се проявява ту в многото почини (в трудов колектив от петдесетина души на отчет се водят двадесет почина), ту като нови и нови решения и инициативи, без да са изпълнени старите. Или като нови системи за работа. Истинска напаст за първичните партийни организации, за партийните комитети станаха системите. В един градски комитет на Партията отделът „Пропаганда и агитация" наблюдава петнадесетина системи. Кадрите се изморяват от приспособяването на различни системи, изстрадвайки илюзията, че по този начин се издига на по-високо равнище научността в партийната работа. Заменят пряката делова работа с умуване как да работят.

Р. СТОЯНОВ: — Ще започна със системите. В това отношение и ние платихме данък. Правихме системи за какво ли не и с тях дублирахме Устава на Партията, Кодекса на труда и други основни документи. Като че ли попремина модата. Убедихме се, животът е по-богат, не можеш да го поставиш в правила. Сега се забелязва известно увлечение с програмите, които често пъти вземат вид на сбор от мероприятия. Тук се получава механическо пренасяне на една форма, необходима за работа на държавните и стопанските органи в обществените организации. В обществените явления причинно-следствената връзка между явленията не е така директна, най-често тя е опосредствена. Не намирам аргументи за тъй-честото и необосновано заменяне на плана, решенията, мероприятията с програма.

Забелязва се и едно пресищане с различни изследвания, анкети на социалните процеси и явления и в същото време непълно използване на социалната информация. В това отношение ние сме си направили извод: вместо да се задоволяваме само с обобщаване мнението на трудещите се по определени въпроси, нашето внимание се насочва към разкриване на мотивите, разкриване на причините, задържащи или ускоряващи даден социален процес.

Д. КРАЛЕВ: — По този начин количественият подход е способен да превърне нагласата за създаване на полезна инициатива в инициативност, откриването на нови форми — в самоцелно формотворчество и методооткривателство в ор-

Digitized by Google

кава, предразполагаща към по-голяма оперативност.

Р. СТОЯНОВ: — По силата на редица партийни решения, от близко и от по-далечно време, са създадени като помощни органи на партийните комитети, на партийните бюра много комисии, съвети, групи и други. Ето някои от тях: група докладчици, съвет по социалистическото съревнование, комисия по нагледната агитация, кабинет на обществени начала, съвет по икономическото образование, комисия по идеологическите въпроси, активи към първичните партийни организации. Всички те съставят свои планове, организират мероприятия, свикват хора на заседания и съвещания. Дали е време да помислим за обединяване на тези формации? Мисля, че е дошло това време. Ето например при изграждането на новите общински партийни комитети ние се натъкнахме на сериозни затруднения: къде, какви, в какъв състав помощни органи да изграждаме?

Д. КРАЛЕВ: — Да разбираме ли така: в новите общини идеологическият актив ще отбележи и качествен, и количествен ръст вследствие на притока на партийни, стопански, административни, културно-просветни кадри. Новите партийни комитети ще поемат и нови ръководни организаторски и методически функции. Следва идеологическият актив да използва по-ефективно при новите условия, а не да се раздробява, отделни кадри да се „замразяват" в различни комисии, вместо да се организират в пряка идеологическа работа с населението. Идеологическите задачи са неделими, неделимо следва да бъде и тяхното ръководство.

Р. СТОЯНОВ: — Мисля, всички тези проблеми за неделимост на идеологическото въздействие и неговото ръководство са много съществени, тъй като те влияят върху стила, отразяват се на боеспособността на партийния комитет, на партийното бюро. В бъдещата ни работа преустройството на стила, приемането на новите критерии за ефективност на идеологическата дейност ще си остане важна страна на преустройството.

Д. КРАЛЕВ: — В първичната партийна организация все още владее количественият подход в идеологическата работа. Тук традицията е неумолима. Обикновено на партийните бюра впечатление правят обемът, цифрите. Критичният анализ не надниква в качеството, не се търсят качествените проявления на количествените изменения. Идеологическата дейност в преобладаващите случаи се разглежда ограничено, стеснено, не се стига по-далеч от партийната учебна година, от броя на написаните лозунги и плакати.

Р. СТОЯНОВ: — За съжаление количественият подход владее и в нашата практика. Питам се защо партийните бюра, първичните партийни организации не прилагат качествения подход към идеологическите факти и явления. Нали същите тези бюра правят качествени анализи на икономиката, на административната дейност, а не успяват в идеологическата дейност. Нека да поставим по-иначе въпроса, какво е дадено на партийните бюра, на организациите, как сме способствували да манипулират с качествените критерии. На практика първичната партийна организация още не разполага с достатъчно пълна методология на програмиране и анализ на идеологическите процеси. Нашата научна мисъл вече успешно изучи взаимодействието между основните фактори, формиращи идеите, възгледите, поведението. Спрямо първичната партийна организация ние очакваме да се съкрати пътят между научните постановки и решения и приложението им в практиката. И това зависи от всички, от нас, практиците, от научните работници.

От друга страна, ние съзнаваме, че не използваме всички възможности, които ни предоставя качественият подход, за извличане на по-голяма ефективност от идеологическата дейност. Бюрото на окръжния комитет, ние, идеологическите работници, сме си поставили няколко важни задачи: да подоб-

Digitized by Google

рим информацията за живота на първичните партийни организации на идеологическите и културните институти, на обществените и масовите организации; да утвърдим едно още по-активно сътрудничество между окръжния комитет на Партията и научните институти и дейци за по-нататъшно активизиране на научно-приложните дейности; да потърсим и приложим на практика едно правилно съотношение между количествения и качествения подход в идеологическата дейност. Това изискване прозвуча много силно на Националното съвещание с идеологическите работници през ноември миналата година и ще ни служи като оценъчно начало спрямо нашата идеологическа работа.

Д. КРАЛЕВ: — Качественият подход ще навлиза все повече в нашата работа, неговото значение не се изчерпва само в периода на преустройството, което ще завърши до Дванадесетия партиен конгрес. За да се прилага успешно, необходима е съответната методика. В литературата съществуват най-общи ориентири. Партийните бюра, партийните секретари се нуждаят от конкретна технология за оценка на едногодишната си идеологическа работа, на отделна идеологическа кампания или проява.

Р. СТОЯНОВ: — Именно технологията, както технологията е необходима в селското стопанство, в промишленото производство. Не я ли създадем, не ще решим главното — установяване на мяра между количествените и качествените критерии.

Д. КРАЛЕВ: — Количественият подход се оказа жилав, устойчив, костелив орех за партийните бюра. Мъчат се да го преодолеят в отчетите и анализите, на много места са постигнати насърчителни резултати, а той се проявява ту в многото почини (в трудов колектив от петдесетина души на отчет се водят двадесет почина), ту като нови и нови решения и инициативи, без да са изпълнени старите. Или като нови системи за работа. Истинска напаст за първичните партийни организации, за партийните комитети станаха системите. В един градски комитет на Партията отделът „Пропаганда и агитация" наблюдава петнадесетина системи. Кадрите се изморяват от приспособяването на различни системи, изстрадвайки илюзията, че по този начин се издига на по-високо равнище научността в партийната работа. Заменят пряката делова работа с умуване как да работят.

Р. СТОЯНОВ: — Ще започна със системите. В това отношение и ние платихме данък. Правихме системи за какво ли не и с тях дублирахме Устава на Партията, Кодекса на труда и други основни документи. Като че ли попремина модата. Убедихме се, животът е по-богат, не можеш да го поставиш в правила. Сега се забелязва известно увлечение с програмите, които често пъти вземат вид на сбор от мероприятия. Тук се получава механическо пренасяне на една форма, необходима за работа на държавните и стопанските органи в обществените организации. В обществените явления причинно-следствената връзка между явленията не е така директна, най-често тя е опосредствена. Не намирам аргументи за тъй-честото и необосновано заменяне на плана, решенията, мероприятията с програма.

Забелязва се и едно пресищане с различни изследвания, анкети на социалните процеси и явления и в същото време непълно използване на социалната информация. В това отношение ние сме си направили извод: вместо да се задоволяваме само с обобщаване мнението на трудещите се по определени въпроси, нашето внимание се насочва към разкриване на мотивите, разкриване на причините, задържащи или ускоряващи даден социален процес.

Д. КРАЛЕВ: — По този начин количественият подход е способен да превърне нагласата за създаване на полезна инициатива в инициативност, откриването на нови форми — в самоцелно формотворчество и методооткривателство в ор-

Digitized by Google

ганизацията и управлението на идеологическия процес.

Р. СТОЯНОВ: — И в нашата практика се натъкваме на истинско и мнимо творчество! Много често се вземат решения за масовизиране на дадена форма, без да се чака завършване на експериментите, анализите, обобщенията. Миналите грешки са ни научили на следното: преди да усъвършенствуваш дадена форма на работа и ръководство, подготви се за нея, изучи я добре, за да разпознаваш полезната от неполезната, мнимата от истинската. Казвам това въз основа на опита ни в системата на народното образование, където действува вече четвърта година програма за поетапно експериментиране и въвеждане на нови педагогически методи.

Д. КРАЛЕВ: — Решенията на партийното бюро, на първичната партийна организация съдържат в себе си най-важните белези на ръководството, на управлението на идеологическите процеси. Качеството на решението стои в основата на компетентността на качеството на ръководната дейност. Струва ми се и тук може да се говори за инфлация на решенията. За редица партийни бюра тенденцията сочи, ако не към увеличение, не и към спадане. Някои считат, че преустройството ще завърши, а „инфлацията" ще продължи. Истинското преустройство, а не мнимото, действителното, а не формалното ще спрат потока от решения и ще насочат погледа към тяхното изпълнение. Защото най-хубавото решение е изпълненото решение.

Р. СТОЯНОВ: — Считам, че инфлацията се дължи на някои недостатъци в стила на партийното ръководство. Не сме пощадени и ние, русенци. Лично на мене лежи отговорността за неизпълнението на редица решения по нагледната агитация, по политическата информираност на населението и други. В същото време вземаме нови решения. Намират се и по-тежки рецидиви — първичната партийна организация не завършва докрай дадена инициатива, а и нова не предприема. Отговорът на всички тези въпроси ни среща с постоянния противник, главния вътрешен враг на идеологическата работа — формализма. Той се проявява най-често в излишните и морално осъдителни прояви: празен шум, декларативност, представителност, подражание, малка заинтересованост от получаване на реален възпитателен ефект, в непостоянство и невзискателност.

Д. КРАЛЕВ: — Формализмът в идеологическата работа не би съществувал, ако нямаше психологическа, нравствена база. Всички ние му плащаме данък. Мъча се да открия опорните му точки. Формализмът със своята непретенциозност, безконфликтност, който прощава недовършеното, недодяланото, работата през пръсти, най-често е удобен, полезен за личното спокойствие, удобно прикритие за слабата ни квалификация, на собственото безсилие. Затова се получава така: ние го изхвърляме през прозореца, а той влиза през вратата.

Р. СТОЯНОВ: — Все още формализмът белязва нашия стил на работа. Жилавостта на това отрицателно явление го прави издръжливи на всевъзможни наши атаки. Дошло е време да се организира срещу него не кръстоносен, а истински, революционен подход, като се атакуват едновременно всички предпоставки за формирането му. На предстоящия пленум на окръжния комитет на Партията по преустройството на идеологическата работа в първичните партийни организации ние ще обсъдим и следните мерки за борба срещу формализма: по-нататъшно издигане съзнателността и отговорността на кадрите за постигане на конкретни резултати от всяко идеологическо мероприятие: повишаване квалификацията на кадрите по проблемите на теорията и управлението на идеологическата дейност; намаляване на претовареността на идеологическите кадри; по-нататъшно

Digitized by Google

усъвършенстване стила на ръководство на партийните комитети и на тяхната помощ към бюрата на първичните партийни организации. Ще дадем на идеологическите кадри допълнителни знания и методика по трите основни проблема на преустройството.

Д. КРАЛЕВ: — Окръжната партийна организация живее с проблемите на преустройството. Можем ли да считаме, че кадрите, партийните бюра, партийните комитети придобиха усет да обвързват идеологическата работа с многостранното влияние на социалната среда и с нейните формиращи механизми?

Р. СТОЯНОВ: — Според мен — да. Преди четири години окръжният комитет на Партията проведе пленум по тези въпроси. Направеното е немалко. Настъпиха подобрения в обслужващата сфера. Подобри се начинът на планиране, организацията на труда и сега внедряването на новата организация на работната заплата са конкретни факти, имащи решаващо значение върху оптимизиране на социалната среда.

Ползвам се от случая да споделя и една тревога. Въвеждането на социален раздел в инженерния проект и насрещния план е голямо завоевание, ала това на практика се подценява, не се изпълнява — оттам оказва влияние върху развитието на трудовия колектив. Малък ли е този въпрос, само идеологическо звучение ли има той? Според мен нарушава се комплексът от въздействуващите фактори във възпитателния процес. Същевременно процесът на производството се лишава от пълноценното въздействие на идеологическия фактор.

Д. КРАЛЕВ: — Изпълнението или неизпълнението на важно решение, договор, отнасящо се до труда и бита на хората, почти винаги съдържа в себе си и политически елемент.

Р. СТОЯНОВ: — Във връзка с това ще спомена за забавеното внедряване на вътрешностопанската сметка и бригадната организация в труда в някои предприятия в окръга — силни оръжия за икономическо, нравствено и трудово възпитание. Минава месец, тримесечие, дадени са всички указания, разпореждания, а все още нямаме вътрешностопанска сметка на всяка бригада. Тя не съществува като планови и нормативни показатели, нито като ежедневна отчетност. Една част от административните и стопанските ръководства формално приемат, обещават и не изпълняват. Поради тази причина не може да се получи по-голяма резултатност на идеологическото въздействие.

Въпреки някои временни затруднения нашите главни усилия сега са насочени за разясняване на социално-икономическата програма на окръга, за изработване на комплексните и личните творчески планове, за успешното изпълнение на производствените планове всеки ден и на всяко работно място.

БЛИЗО ДО ЖИВОТА

ГЕОРГИ НАКОВ
секретар на районния комитет на БКП „В. Левски" — София

Преустройството на идеологическия фронт е задача изключително важна, отговорна и, разбира се, трудна. За успешното й решаване се изисква пълна мобилизация на силите, правилна оценка на възможностите и средствата, системна, последователна и целенасочена работа. Това е така, защото задачата е мащабна и същевременно конкретна, внушава определен респект у всеки партиен и обществен деец — от щатния партиен работник до секретаря на първичната партийна организация, партийния групов отговорник, отделния комунист и безпартиен активист. При това степента на преустройството и ефективността на идеологическата дейност ще се опреде-

Digitized by Google

ля от конкретни показатели и критерии, съдържащи степента и дълбочината на идеологическото осигуряване, борбата на трудовите колективи и всеки отделен труженик за изпълнение решенията на Национелната партийна конференция, за усъвършенствуване социалистическата организация на труда и плановото ръководство на икономиката.

Ефективността има различни измерения в обществено-политическия, социално-икономическия и културния живот. Така че много мисли, идеи, предложения могат да се отнесат и към ефективността на идеологическата дейност. Не случайно в доклада на др. Александър Лилов пред Националното съвещание с идеологическите кадри се подчертава, че в борбата за висока ефективност и високо качество, навсякъде и преди всичко в сферата на икономиката трябва да бъдат съсредоточени главните сили и на нашия идеологически фронт.

Ние в район „В. Левски" — София, свързваме проблема за преустройството на идеологическата дейност с възможността тя по-пълно и по-резултатно да съдействува за решаване на социално-икономическите задачи, които стоят пред трудовите колективи. Това е и базата, върху която ще развиваме по-нататъшната си дейност за осъществяване преустройството в неговия заключителен етап. В района съществува такава база — налице е добър опит на партийните организации за широка и резултатна организаторска и масово-политическа работа за изпълнение на социално-икономическите задачи. В това отношение 1978 г. е показателна. Под ръководството на районния комитет, на партийните комитети, на първичните партийни организации трудовите колективи разгърнаха системна, последователна и конкретна организаторска и политическа работа, насочена към усъвършенствуване на социалистическата организация на труда и към претворяване в дело стратегическия девиз на петилетката за високо качество и ефективност. В резултат на това районът ни през отделните тримесечия и комплексно за годината зае челно място в социалистическото съревнование между столичните райони. Планът за социално-икономическото развитие на района бе изпълнен със 17 дни по-рано, а общо за трите години на петилетката — с 35 дни предсрочно. Това е убедителен показател, че в района е осъществено стабилно и ритмично развитие, осигуряващо необходимия ръст, че е постигната по-висока ефективност на партийно-политическата, стопанската и организаторската дейност.

Едно, макар и най-общо, оглеждане на идеологическата ни работа през изминалите няколко години, времето, което представлява интензивния период на преустройството, ще позволи да се видят конкретни практически стъпки и реализации — по-пълно отчитане ролята на социалната среда във възпитателната работа; по-непосредствено свързване на идеологическата дейност с живота, с конкретните и злободневни проблеми на трудовите колективи; създаване на сериозни предпоставки за подобряване организацията и ръководството на идеологическата дейност.

Ето няколко примера. В районния комитет на Партията все по-резултатно се утвърждава единството на организаторската, стопанската и идеологическата дейност. Ориентираме се към проблемно-отраслова специализация на сътрудниците в идеологическите отдели, като ги разпределяме конкретно да работят с първичните партийни организации в определени отрасли. Така те имат възможност да оказват по-системна, по-целенасочена помощ и контрол и на първичните партийни организации, и в трудовите колективи. Макар тази форма на съвместна работа да се нуждае от по-нататъшно усъвършенствуване, тя и сега дава добри резултати.

Реализираха се и други конкретни инициативи и начинания, каквито са клубът „Осма петилетка", районният клуб на пропагандистите-орденоносци, изграден като секция към районния клуб на челниците, и др.

Стремежът за повишаване действеността на идеологическата работа и за по-тясното ѝ свързване с проблемите на социално-икономическото развитие и политиката на Партията и конкретно с проблемите на трудовите колективи може да се илюстрира с примери от дейността на редица партийни организации.

В стопанската организация „Международни превози" в квартал „Хаджи Димитър" работи един от големите трудови колективи в района. Отчитайки мястото и спецификата на колектива, което произтича главно от характера на труда в него, заводският партиен комитет се стреми да осъществява действена и целенасочена индивидуална идеологическа работа. Заслужава да се посочи голямата роля на бригадния съвет като колективен орган за работа с всеки отделен шофьор. Преди всяко заминаване и след връщане от чужбина с шофьора се разговаря. Съветът разполага с богата демографска, трудова и социална информация за всичко, което улеснява разговорите, при които може да се види и оцени всеки човек според личните му качества, особености, възможности и на тази основа да се предявяват към него определени изисквания. Разговорът се води съобразно характера и особеностите на предстоящия курс, товара, който ще се превозва, страната, в която ще се пребивава, и страните, през които ще преминава. Целта е шофьорът да получи необходимата информираност. По този начин в колектива се е родила и патриотичната инициатива „Пази чисто името българин".

В партийната организация се полагат системни усилия за по-широко разясняване на конкретните стопански задачи на всеки отделен член на колектива, както и предварително изясняване на технологията, механизмите и критерия, по който ще се изпълнява задачата. В тази система, включваща конкретни показатели за отчитане, стимулиране или санкциониране за неизпълнение, е заложена идеята за формира-

Digitized by Google

нето на работната заплата според труда — неговото качество и количество в индивидуалния принос на отделния работник. Идеологическото въздействие се подсилва и от добре организираното онагледяване на задачите на колектива и конкретния принос на всеки работник за тяхното изпълнение. За целта партийното и стопанското ръководство са разработили и прилагат документи за анализ, отчитане и стимулиране дейността на всеки работник: указание за пътуванията, учебна книжка, отразяваща участието му в системата на партийната просвета, поздравителен адрес, писмо до семейството, лична влогова книжка, почетна грамота.

Подчертан стремеж по-правилно да планират и организират идеологическата работа за по-ефективлото й свързване с изпълнението на стопанските задачи има и в комбинат „Булгарплод" — София. Въз основа на особеностите и спецификата на реалния трудов процес и трудова среда на търговския работник в системата „Булгарплод" идеологическата дейност е насочена към непрекъснато подобряване културата на търговското обслужване. В тази организация може да се види опит за комплексно идеологическо въздействие, осъществявано от поредица идеологически средства: активната и целенасочена индивидуална политическа и разяснителна работа, групата докладчици, нагледната политическа агитация, комбинатския вестник „За социалистическа търговия" и притурката към него „Жило", дейността на местната радиоуредба и др. Полагат се усилия предварително да се планират всички дейности по форми и направления и да се осъществи необходимата съгласуваност и взаимодействие между тях. Ефективността от подобен подход очевидно ще нараства непрекъснато. Показателен е фактът, че появяването в края на всяка седмица на сатиричния стенвестник „Жило" предизвиква голямо раздвижване в колектива и положителна промяна след посочването на една или друга негативна проява на член от колектива.

Тези примери са незначителна част от онази огромна работа, която се извършва в партийните организации и колективите. Независимо от постигнатото, имаме всички основания да твърдим, че това е недостатъчно. Сега, когато предстои да завършим преустройството у нас, все повече се засилва и чувството на неудовлетвореност.

Заключителният етап на преустройството предполага преди всичко решително да издигнем ефективността на идеологическата работа. Това означава да скъсаме с просветителския подход и да минем към действения, деловия подход, който изисква „Дела и пак дела"! Само по този начин организирана, идеологическата ни работа ще спомага за изграждането на социално-активни личности, които успешно ще решават новите задачи.

Главното, което произтича от Националното съвещание с идеологическите кадри и обръщането на Централния комитет на Партията към комунистите и всички трудещи се в Народна република България за изпълнение и превъзпълнение на плана за социално-икономическото развитие на страната през 1979 и 1980 година, е дълбокото осмисляне на тези задачи и тяхното най-пълно идеологическо осигуряване. Това означава във всяка партийна организация и всеки трудов колектив да постигне възможно най-пълното и най-действеното идеологическо настройване на комунистите и трудещите се в тяхната практическа работа за изпълнение докрай решенията на Националната партийна конференция, за реализиране девиза „Петилетка на ефективност и качество — предсрочно, без изоставащи".

В такава посока сега отправяме нашето внимание, в тази посока считаме, че следва да се извърши и заключителният етап на преустройството.

Анализите, които Централният комитет на Партията направи за състоянието на идеологическата работа, са задълбочени, изводите — верни, оценките — точни, насоките и задачите — конкретни и ясни. Сега насочваме вниманието си към първичните партийни организации. Всички нишки на преустройството през заключителния етап водят тук, в първичния трудов колектив.

Това поражда редица въпроси, извежда на преден план редица проблеми като: стила на мислене и действия на кадрите; проблема за критериите и показателите за ефективност на идеологическата дейност във всичките и прояви, и то главно в трудовия колектив; за базата, за средствата; за мярата, за взаимодействието и т. н. Всички те, взети заедно, ни насочват към необходимостта от ново отношение, нов подход към идеологическата практика. Един от сериозните проблеми са кадрите, онези идеологически кадри, в чиито ръце до голяма степен сега е съдбата на преустройството. Ние разполагаме с достатъчно, добре подготвени, опитни кадри, доказали не един път своите възможности. Но не за това става сега дума. Обект на вниманието ни са онези, чиято работа досега не дава достатъчно увереие, че могат да се справят успешно с новите задачи. В доклада на Националното съвещание (2 ноември 1978 г.) съвсем ясно и определено се посочва, че на сегашния етап новите идеи, постановки и изисквания в идеологическата работа са овладени и на практика се реализират на окръжно, градско и районно равнище и много по-малко на равнището на учрежденския и заведския партиен комитет. Затова центърът на преустройството сега е първичната партийна организация.

Ако в някои случаи отчитаме, че нашата идеологическа работа е встрани от проблемите на живота, че съществуват формализъм и просветителски подход в пропагандата и др., причината трябва да търсим и в неумението и недостатъчната подготовка на идеологическите кадри от трудовите колективи. Става дума за престижа, за компетентността, за творческите амбиции, желанието и възможностите на тези кадри да доведат нещата докрай. Веднага следва

Digitized by Google

ганизацията и управлението на идеологическия процес.

Р. СТОЯНОВ: — И в нашата практика се натъкваме на истинско и мнимо творчество! Много често се вземат решения за масовизиране на дадена форма, без да се чака завършване на експериментите, анализите, обобщенията. Миналите грешки са ни научили на следното: преди да усъвършенствуваш дадена форма на работа и ръководство, подготви се за нея, изучи я добре, за да разпознаваш полезната от неполезната, мнимата от истинската. Казвам това въз основа на опита ни в системата на народното образование, където действува вече четвърта година програма за поетапно експериментиране и въвеждане на нови педагогически методи.

Д. КРАЛЕВ: — Решенията на партийното бюро, на първичната партийна организация съдържат в себе си най-важните белези на ръководството, на управлението на идеологическите процеси. Качеството на решението стои в основата на компетентността на качеството на ръководната дейност. Струва ми се и тук може да се говори за инфлация на решенията. За редица партийни бюра тенденцията сочи, ако не към увеличение, не и към спадане. Някои считат, че преустройството ще завърши, а „инфлацията" ще продължи. Истинското преустройство, а не мнимото, действителното, а не формалното ще спрат потока от решения и ще насочат погледа към тяхното изпълнение. Защото най-хубавото решение е изпълненото решение.

Р. СТОЯНОВ: — Считам, че инфлацията се дължи на някои недостатъци в стила на партийното ръководство. Не сме пощадени и ние, русенци. Лично на мене лежи отговорността за неизпълнението на редица решения по нагледната агитация, по политическата информираност на населението и други. В същото време вземаме нови решения. Намират се и по-тежки рецидиви — първичната партийна организация не завършва докрай дадена инициатива, а и нова не предприема. Отговорът на всички тези въпроси ни среща с постоянния противник, главния вътрешен враг на идеологическата работа — формализма. Той се проявява най-често в излишните и морално осъдителни прояви: празен шум, декларативност, представителност, подражание, малка заинтересованост от получаване на реален възпитателен ефект, в непостоянство и невзискателност.

Д. КРАЛЕВ: — Формализмът в идеологическата работа не би съществувал, ако нямаше психологическа, нравствена база. Всички ние му плащаме данък. Мъча се да открия опорните му точки. Формализмът със своята непретенциозност, безконфликтност, който прощава недовършеното, недодяланото, работата през пръсти, най-често е удобен, полезен за личното спокойствие, удобно прикритие за слабата ни квалификация, на собственото безсилие. Затова се получава така: ние го изхвърляме през прозореца, а той влиза през вратата.

Р. СТОЯНОВ: — Все още формализмът белязва нашия стил на работа. Жилавостта на това отрицателно явление го прави издръжлив на всевъзможни наши атаки. Дошло е време да се организира срещу него не кръстоносен, а истински, революционен подход, като се атакуват едновременно всички предпоставки за формирането му. На предстоящия пленум на окръжния комитет на Партията по преустройството на идеологическата работа в първичните партийни организации ние ще обсъдим и следните мерки за борба срещу формализма: по-нататъшно издигане съзнателността и отговорността на кадрите за постигане на конкретни резултати от всяко идеологическо мероприятие: повишаване квалификацията на кадрите по проблемите на теорията и управлението на идеологическата дейност; намаляване на претовареността на идеологическите кадри; по-нататъшно

Digitized by Google

усъвършенстване стила на ръководство на партийните комитети и на тяхната помощ към бюрата на първичните партийни организации. Ще дадем на идеологическите кадри допълнителни знания и методика по трите основни проблема на преустройството.

Д. КРАЛЕВ: — Окръжната партийна организация живее с проблемите на преустройството. Можем ли да считаме, че кадрите, партийните бюра, партийните комитети придобиха усет да обвързват идеологическата работа с многостранното влияние на социалната среда и с нейните формиращи механизми?

Р. СТОЯНОВ: — Според мен — да. Преди четири години окръжният комитет на Партията проведе пленум по тези въпроси. Направеното е немалко. Настъпиха подобрения в обслужващата сфера. Подобри се начинът на планиране, организацията на труда и сега внедряването на новата организация на работната заплата са конкретни факти, имащи решаващо значение върху оптимизиране на социалната среда.

Ползвам се от случая да споделя и една тревога. Въвеждането на социален раздел в инженерния проект и насрещния план е голямо завоевание, ала това на практика се подценява, не се изпълнява — оттам оказва влияние върху развитието на трудовия колектив. Малък ли е този въпрос, само идеологическо звучение ли има той? Според мен нарушава се комплексът от въздействуващите фактори във възпитателния процес. Същевременно процесът на производството се лишава от пълноценното въздействие на идеологическия фактор.

Д. КРАЛЕВ: — Изпълнението или неизпълнението на важно решение, договор, отнасящо се до труда и бита на хората, почти винаги съдържа в себе си и политически елемент.

Р. СТОЯНОВ: — Във връзка с това ще спомена за забавеното внедряване на вътрешностопанската сметка и бригадната организация в труда в някои предприятия в окръга — силни оръжия за икономическо, нравствено и трудово възпитание. Минава месец, тримесечие, дадени са всички указания, разпореждания, а все още нямаме вътрешностопанска сметка на всяка бригада. Тя не съществува като планови и нормативни показатели, нито като ежедневна отчетност. Една част от административните и стопанските ръководства формално приемат, обещават и не изпълняват. Поради тази причина не може да се получи по-голяма резултатност на идеологическото въздействие.

Въпреки някои временни затруднения нашите главни усилия сега са насочени за разясняване на социално-икономическата програма на окръга, за изработване на комплексните и личните творчески планове, за успешното изпълнение на производствените планове всеки ден и на всяко работно място.

БЛИЗО ДО ЖИВОТА

ГЕОРГИ НАКОВ
секретар на районния комитет на БКП „В. Левски" — София

Преустройството на идеологическия фронт е задача изключително важна, отговорна и, разбира се, трудна. За успешното й решаване се изисква пълна мобилизация на силите, правилна оценка на възможностите и средствата, системна, последователна и целенасочена работа. Това е така, защото задачата е мащабна и същевременно конкретна, внушава определен респект у всеки партиен и обществен деец — от щатния партиен работник до секретаря на първичната партийна организация, партийния групов отговорник, отделния комунист и безпартиен активист. При това степента на преустройството и ефективността на идеологическата дейност ще се опреде-

Digitized by Google

ля от конкретни показатели и критерии, съдържащи степента и дълбочината на идеологическото осигуряване, борбата на трудовите колективи и всеки отделен труженик за изпълнение решенията на Националната партийна конференция, за усъвършенстване социалистическата организация на труда и плановото ръководство на икономиката.

Ефективността има различни измерения в обществено-политическия, социално-икономическия и културния живот. Така че много мисли, идеи, предложения могат да се отнесат и към ефективността на идеологическата дейност. Не случайно в доклада на др. Александър Лилов пред Националното съвещание с идеологическите кадри се подчертава, че в борбата за висока ефективност и високо качество, навсякъде и преди всичко в сферата на икономиката трябва да бъдат съсредоточени главните сили и на нашия идеологически фронт.

Ние в район „В. Левски" — София, свързваме проблема за преустройството на идеологическата дейност с възможността тя по-пълно и по-резултатно да съдействува за решаване на социално-икономическите задачи, които стоят пред трудовите колективи. Това е и базата, върху която ще развиваме по-нататъшната си дейност за осъществяване преустройството в неговия заключителен етап. В района съществува такава база — налице е добър опит на партийните организации за широка и резултатна организаторска и масово-политическа работа за изпълнение на социално-икономическите задачи. В това отношение 1978 г. е показателна. Под ръководството на районния комитет, на партийните комитети, на първичните партийни организации трудовите колективи разгърнаха системна, последователна и конкретна организаторска и политическа работа, насочена към усъвършенстване на социалистическата организация на труда и към претворяване в дело стратегическия девиз на петилетката за високо качество и ефективност. В резултат на това районът ни през отделните тримесечия и комплексно за годината зае челно място в социалистическото съревнование между столичните райони. Планът за социално-икономическото развитие на района бе изпълнен със 17 дни по-рано, а общо за трите години на петилетката — с 35 дни предсрочно. Това е убедителен показател, че в района е осъществено стабилно и ритмично развитие, осигуряващо необходимия ръст, че е постигната по-висока ефективност на партийно-политическата, стопанската и организаторската дейност.

Едно, макар и най-общо, оглеждане на идеологическата ни работа през изминалите няколко години, времето, което представлява интензивния период на преустройството, ще позволи да се видят конкретни практически стъпки и реализации — по-пълно отчитане ролята на социалната среда във възпитателната работа; по-непосредствено свързване на идеологическата дейност с живота, с конкретните и злободневни проблеми на трудовите колективи; създаване на сериозни предпоставки за подобряване организацията и ръководството на идеологическата дейност.

Ето няколко примера. В районния комитет на Партията все по-резултатно се утвърждава единството на организаторската, стопанската и идеологическата дейност. Ориентираме се към проблемно-отраслова специализация на сътрудниците в идеологическите отдели, като ги разпределяме конкретно да работят с първичните партийни организации в определени отрасли. Така те имат възможност да оказват по-системна, по-целенасочена помощ и контрол и на първичните партийни организации, и в трудовите колективи. Макар тази форма на съвместна работа да се нуждае от по-нататъшно усъвършенстване, тя и сега дава добри резултати.

Реализираха се и други конкретни инициативи и начинания, каквито са клубът „Осма петилетка", районният клуб на пропагандистите-орденоносци, изграден като секция към районния клуб на челниците, и др.

Стремежът за повишаване действеността на идеологическата работа и за по-тясното ѝ свързване с проблемите на социално-икономическото развитие и политиката на Партията и конкретно с проблемите на трудовите колективи може да се илюстрира с примери от дейността на редица партийни организации.

В стопанската организация „Международни превози" в квартал „Хаджи Димитър" работи един от големите трудови колективи в района. Отчитайки мястото и спецификата на колектива, което произтича главно от характера на труда в него, заводският партиен комитет се стреми да осъществява действена и целенасочена индивидуална идеологическа работа. Заслужава да се посочи голямата роля на бригадния съвет като колективен орган за работа с всеки отделен шофьор. Преди всяко заминаване и след връщане от чужбина с шофьора се разговаря. Съветът разполага с богата демографска, трудова и социална информация за всичко, което улеснява разговорите, при които може да се види и оцени всеки човек според личните му качества, особености, възможности и на тази основа да се предявяват към него определени изисквания. Разговорът се води съобразно характера и особеностите на предстоящия курс, товара, който ще се превозва, страната, в която ще се пребивава, и страните, през които ще преминава. Целта е шофьорът да получи необходимата информираност. По този начин в колектива се е родила и патриотичната инициатива „Пази чисто името българин".

В партийната организация се полагат системни усилия за по-широко разясняване на конкретните стопански задачи на всеки отделен член на колектива, както и предварително изясняване на технологията, механизмите и критерия, по който ще се изпълнява задачата. В тази система, включваща конкретни показатели за отчитане, стимулиране или санкциониране за неизпълнение, е заложена идеята за формира-

Digitized by Google

нето на работната заплата според труда — неговото качество и количество в индивидуалния принос на отделния работник. Идеологическото въздействие се подсилва и от добре организираното онагледяване на задачите на колектива и конкретния принос на всеки работник за тяхното изпълнение. За целта партийното и стопанското ръководство са разработили и прилагат документи за анализ, отчитане и стимулиране дейността на всеки работник: указание за пътуванията, учебна книжка, отразяваща участието му в системата на партийната просвета, поздравителен адрес, писмо до семейството, лична влогова книжка, почетна грамота.

Подчертан стремеж по-правилно да планират и организират идеологическата работа за по-ефективното й свързване с изпълнението на стопанските задачи има и в комбинат „Булгарплод" — София. Въз основа на особеностите и спецификата на реалния трудов процес и трудова среда на търговския работник в системата „Булгарплод" идеологическата дейност е насочена към непрекъснато подобряване културата на търговското обслужване. В тази организация може да се види опит за комплексно идеологическо въздействие, осъществявано от поредица идеологически средства: активната и целенасочена индивидуална политическа и разяснителна работа, групата докладчици, нагледната политическа агитация, комбинатския вестник „За социалистическа търговия" и притурката към него „Жило", дейността на местната радиоуредба и др. Полагат се усилия предварително да се планират всички дейности по форми и направления и да се осъществи необходимата съгласуваност и взаимодействие между тях. Ефективността от подобен подход очевидно ще нараства непрекъснато. Показателен е фактът, че появяването в края на всяка седмица на сатиричния стенвестник „Жило" предизвиква голямо раздвижване в колектива и положителна промяна след посочването на една или друга негативна проява на член от колектива.

Тези примери са незначителна част от онази огромна работа, която се извършва в партийните организации и колективите. Независимо от постигнатото, имаме всички основания да твърдим, че това е недостатъчно. Сега, когато предстои да завършим преустройството у нас, все повече се засилва и чувството на неудовлетвореност.

Заключителният етап на преустройството предполага преди всичко решително да издигнем ефективността на идеологическата работа. Това означава да скъсаме с просветителския подход и да минем към действения, деловия подход, който изисква „Дела и пак дела"! Само по този начин организирана, идеологическата ни работа ще спомага за изграждането на социално-активни личности, които успешно ще решават новите задачи.

Главното, което произтича от Националното съвещание с идеологическите кадри и обръщението на Централния комитет на Партията към комунистите и всички трудещи се в Народна република България за изпълнение и провъзнасяне на плана за социално-икономическо развитие на страната през 1979 и 1980 година, е дълбокото осмисляне на тези задачи и тяхното най-пълно идеологическо осигуряване. Това означава във всяка партийна организация и всеки трудов колектив да постигне възможно най-пълното и най-действеното идеологическо настройване на комунистите и трудещите се в тяхната практическа работа за изпълнение докрай решенията на Националната партийна конференция, за реализиране девиза „Петилетка на ефективност и качество — предсрочно, без изоставащи".

В такава посока сега отправяме нашето внимание, в тази посока считаме, че следва да се извърши и заключителният етап на преустройството.

Анализите, които Централният комитет на Партията направи за състоянието на идеологическата работа, са задълбочени, изводите — верни, оценките — точни, насоките и задачите — конкретни и ясни. Сега насочваме вниманието си към първичните партийни организации. Всички нишки на преустройството през заключителния етап водят тук, в първичния трудов колектив.

Това поражда редица въпроси, извежда на преден план редица проблеми като: стила на мислене и действия на кадрите; проблема за критериите и показателите за ефективност на идеологическата дейност във всичките и прояви, и то главно в трудовия колектив; за базата, за средствата; за мярата, за взаимодействието и т. н. Всички те, взети заедно, ни насочват към необходимостта от ново отношение, нов подход към идеологическата практика. Един от сериозните проблеми са кадрите, онези идеологически кадри, в чиито ръце до голяма степен сега е съдбата на преустройството. Ние разполагаме с достатъчно, добре подготвени, опитни кадри, доказали не един път своите възможности. Но не за това става сега дума. Обект на вниманието ни са онези, чиято работа досега не дава достатъчно уверение, че могат да се справят успешно с новите задачи. В доклада на Националното съвещание (2 ноември 1978 г.) съвсем ясно и определено се посочва, че на сегашния етап новите идеи, постановки и изисквания в идеологическата работа са овладени и на практика се реализират на окръжно, градско и районно равнище и много по-малко на равнището на учрежденския и заводския партиен комитет. Затова центърът на преустройството сега е първичната партийна организация.

Ако в някои случаи отчитаме, че нашата идеологическа работа е встрани от проблемите на живота, че съществуват формализъм и просветителски подход в пропагандата и др., причината трябва да търсим и в неумението и недостатъчната подготовка на идеологическите кадри от трудовите колективи. Става дума за престижа, за компетентността, за творческите амбиции, желанието и възможностите на тези кадри да доведат нещата докрай. Веднага следва

Digitized by Google

да се каже, че не е малък броят на кадрите, които са далеч от новите явления, които нямат необходимата подготовка и възможности да осъществяват новите задачи. „Ножицата от района до първичните партийни организации“ е твърде голяма. Често пъти оригинални и смели идеи и виждания не се въплъщават в практиката. Колкото и парадоксално да звучи, могат да се срещнат идеологически кадри, които дори не познават основните понятия и категории на идеологическата работа. Това особено проличава на годишните отчетно-изборни събрания. В значителна част от отчетните доклади обикновено се задоволяват с кратък анализ на учебните звена в системата на партийната просвета или някоя културно-масова проява. Настрана от погледа на някои агитпропи и секретари на първични партийни организации остават такива проблеми и направления на идеологическата дейност като масово-политическата и индивидуалната работа, нагледната агитация и др. Не се открояват такива проблеми като икономическата подготовка и образованието на кадрите, положителния опит и редица други. Когато тези неща не се знаят и по тях не се работи, а в същото време по тях се приемат на по-горно равнище програми, мероприятия и пр., то формализмът е вече налице. Явно, налага се да се търси по-ефективна система за обучението на тези кадри. Може би ще е правилно да се издава повече специализирана литература (наръчник, помагало) специално за агитпропа, както се издава за партийния секретар. Тази задача се отнася и за научните звена, и за специализираните издания, и най-вече е наша. Можем ли ние да направим нещо? Определено да. Очевидна е необходимостта да се търсят възможности за оптимизиране дейността на междинните идеологически звена, каквито са тези в районния партиен комитет, заводските и учрежденските партийни комитети. На практика това ще означава много по-близка и непосредствена връзка с първичните партийни организации и трудовите колективи, което, от една страна, ще позволи да се опознаят и изучат по-пълно сложните процеси и явления и от друга — по-реално да се планират отделните мероприятия, решения и на районно равнище.

Непосредственото участие в реализирането на различните идеи и предложения ще спомага и за пренасянето на опита в по-низовите звена. Няколко осъществени инициативи в района като: диференцирани семинари за обучение на агитпропите, организиране опит по отделни проблеми в някои организации и др. потвърждават подобен извод. Нужна е само по-голямата гъвкавост и оперативност в организацията и ръководството. Това е едно от направленията, които районният комитет на Партията утвърждава със своята програма за развитието на идеологическата дейност в завършващия етап на преустройството. В нея се предвижда осъществяване система и последователност в обучението на кадрите, по-активно използване на диференцирано обучение на агитпропите и пропагандистите, залагане и извеждане на конкретен опит в отделни организации. Във връзка с това в района започна двегодишна задочна теоретико-приложна конференция по основните проблеми на организацията и ръководството на идеологическата работа с агитпропите от района. Предвижда се и пленум по проблемите на подбора, подготовката и реализацията на идеологическите кадри.

За нас е ясно, че проблемите, които предстоят за решаване, в завършващия етап на преустройството са сложни. Стремим се да създадем такава обстановка и нагласа у кадрите, която да позволи в рамките на предвидения срок да се изведе, анализира, обобщи и внедри в масовата практика, т. е. в дейността на първичните партийни организации многогодишният положителен опит, който се създаде у нас в периода след Десетия партиен конгрес и Февруарския пленум на Централния комитет на Партията, за да завършим преустройството на идеологическата работа до Дванадесетия конгрес на Партията.

ОБУЧАВАМЕ АКТИВА

Партийният комитет в завод „Хидравлика“ — Казанлък отдава голямо значение на обучението на идеологическия актив. Считаме този въпрос като част от големия проблем на комбинатския партиен комитет в продължение на три-четири години да се оптимизира дейността на колектива на „Хидравлика“, да се повиши още повече неговата социална активност, за да може да реши мащабните задачи на развитието на хидравликата в нашата страна.

Убедихме се, че новият подход към по-голяма ефективност на идеологическата работа наред с другите условия и изисквания е невъзможен без подобрена материална база. И ние я създадохме. За две-три години изградихме клубна база, обслужваща всички партийни организации. Сега целият процес на обучение на идеологическите кадри протича в новосъздадената база.

Особено място си извоюваха кабинетът на идеологическа работа и прикрепеният

Digitized by Google

към него кабинет за фотопропаганда и технически средства.

Кабинетът се утвърди като помощен орган на заводския партиен комитет. Има свое ръководство, планира и организира целогодишната дейност. Главното му задължение е да оказва теоретическа и методическа помощ на заводския идеологически актив, да подпомага партийните бюра по-добре да организират идеологическата си работа. Чрез базата, чрез кабинета заводският партиен комитет се сдоби с няколко завоевания:

а) създаде единен център за идеологическа, политическа и социална информация. Разполага с необходимите за партийната пропаганда и политическа агитация справки, статистически данни, тематични подборки, албуми, схеми, диаграми, филми;

б) съсредоточи се на едно място обучението и методическата работа с пропагандистите, с активистите към първичните партийни организации;

в) средище за други прояви: дискусии срещи, инструктажи на идеологическия актив, отчет и анализ на резултатите от идеологически мероприятия;

г) място за обмяна на положителен опит.

В кабинета човек може да се информира за постигнатото в идеологическата работа, за решените и нерешените въпроси, ще научи, че 169-а първична партийна организация извежда опит по ръководството на партийната пропаганда, 168-а първична организация се амбицирала да постигне посистемна и резултатна организация на индивидуалната работа, за стремежа на 174-а първична организация да усъвършенствува планирането на едногодишната си дейност.

Кабинетът се утвърждава непрекъснато и предимно със своята активна работа. По отделни кампании тук се изработват справки, бюлетини, нагледни материали, които служат на партийните бюра, пропагандистите, активистите на профсъюзните организации и Комсомола. Съвместно с бюрата на първичните партийни организации кабинетът организира атестиране на пропагандистите. Стремяхме се: да получим реална оценка за работата на пропагандистите; да се издигне техният авторитет; партийните бюра да подобрят работата си с пропагандистите и организацията на партийната учебна година.

Новите отговорни социално-икономически задачи на трудовия колектив, на комбината, проблемите на последния етап на преустройството на идеологическата работа изискват да търсим и подходящи форми за по-ефективна идеологическа работа. С тази цел създадохме и кино-фотоклуб. Неговите възможности използваме в политическата агитация, в партийната пропаганда. Миналата година клубът по поръка на партийния комитет изработи филм за методиката в учебните звена. Филмът разказва за всички проблеми и етапи от подготовката, организацията, контрола и приключването на учебната година. Прожектирахме го пред пропагандистите и слушателите.

За подобряване качеството на партийната пропаганда и свързването ѝ с живота допринесе организираната в комбинатската партийна организация теоретико-практическа конференция на тема „Пропагандата — тясно свързана с живота", която завърши с оживени разисквания. Още две конференции се състояха: „Използване на ефективни методи в пропагандата" и „Пропагандистът — идеен борец за изпълнение и преизпълнение на плана", които правилно ориентираха партийните бюра, пропагандистите по редица въпроси на ръководството и организацията на партийната пропаганда.

Комбинатският партиен комитет подпомогна партийните бюра, активите към първичните партийни организации и по проблемите на политическата агитация, за да се ускори преустройството на тази важна идеологическа дейност. Сега партийните бюра по-успешно организират политическата агитация, съобразяват се със социално-психическия климат в бригадите, смените, участъците, с условията на производството, придобиха умение да я насочват към основните проблеми от политиката на Партията, за мобилизиране на трудовия колектив за изпълнение на социално-икономическата програма на комбината. За да бъде нашата помощ реална и на съвременно равнище, създадохме психологическа лаборатория. Тя вече извърши десетки изследвания, анкети, проучвания, които подпомагат партийните бюра да организират по-ефективна идеологическа работа. Психологическата лаборатория изготви демографска и психологическа характеристика на заводския колектив. Въз основа на тази характеристика партийният комитет прие система за ефективна политическа агитация, в която широко място заемат проблемите на индивидуалната работа с хората, единната информация в комбината, състоянието на средствата за масова информация, подбор, обучение, оценка и разпределение на идеологическите кадри. Така в организацията и планирането, в съдържанието и формите на политическата агитация при нас настъпиха обновителни промени: партийното ръководство я обвърза с актуалните задачи на комбината, в нейното провеждане участвуват отговорни стопански ръководители, по-активна и разнообразна стана работата на групата докладчици и активите към първичните партийни организации. Подчинена на практическите задачи, които колективът решава, политическата работа в комбината спомогна да се създаде у трудовия колектив психологическа нагласа за провеждане на поредица научно-приложни конференции по следните въпроси: повишаване производителността на труда; модернизацията и реконструкцията; работата с преките ръководители.

Като отчита решаващата роля на идеологическите кадри за засилване ефекта на идейновъзпитателната работа, комбинат-

Digitized by Google

ският партиен комитет разработи и осъществява редица мерки за тяхното обучение. Преди всичко подобриха се планирането и организацията на обучението. При нас се оказа резултатно едногодишното планиране. Плановете се утвърждават от партийния комитет. Обикновено един ден в началото на месеца по приета програма предоставяме за обучение на идеологическите кадри: отговаряне по идеологическите въпроси в партийните бюра, пропагандисти, от групата докладчици, отговорници за различните средства за масова информация и др. В този ден участниците изслушват беседи по актуални въпроси на марксистко-ленинската теория, партийното ръководство на идеологическата работа; оценка на идеологическата работа през изминалия месец; обмяна на положителен опит; инструктаж за предстоящите задачи. Годишният план за обучение на идеологическия актив се съставя от кабинета на обществени начала и се утвърждава от заводския партиен комитет.

Често докладчици и лектори са партийни работници от окръжния партиен комитет, от градския комитет на Партията, от партийния комитет на комбината и други.

Считаме, че идеологическите задачи в заводската партийна организация се поставят и решават сравнително добре в тяхната целева насоченост и комплексност, което създава реални условия за успешно завършване преустройството на идеологическата работа.

Васил КОЛЕВ

заместник-секретар на партийния комитет в комбинат „Хидравлика" — Казанлък

ЗАМЯНАТА — ПРЕГЛЕД НА БОЙНИЯ СТРОЙ

ВИСОКАТА ВЗИСКАТЕЛНОСТ — ПРАВО И ЗАДЪЛЖЕНИЕ

АЛЕКСАНДЪР ЕМИЛОВ

„Висок личен пример навсякъде и във всичко, постоянна идейна и конкретна политическа и организаторска работа сред трудещите се — ето какво се иска сега от всеки член на нашата партия!"

Тодор Живков

Извършеното досега по замяната на партийните членски книжки ни дава основание да направим извода, че повечето първични партийни организации правилно свързват своята работа с решаването на стратегическата задача, поставена от Националната партийна конференция. Районната партийна организация успешно реализира големите политически, организационни и идеологически възможности на това крупно вътрешнопартийно мероприятие, вплитайки го в цялостната работа по усъвършенстването на социалистическата организация на труда.

Досегашните практически стъпки на партийните организации по замяната активизираха вътрешнопартийния живот. Много партийни организации по-успешно преодоляват количествения подход при оценката на своята дейност. Все по-често показател за активността и творческата атмосфера става не броят на изказванията, мероприятията и пр.,

Digitized by Google

а принципността и смелостта, с които се разглеждат нерешените въпроси в дейността на партийната организация, на отделния комунист, на микроколектива, в който той работи или който ръководи. Сега по-смело и което особено радва, все по-компетентно се критикуват виновните за това, че неоправдано, по субективни причини изостава усъвършенстването на социалистическата организация на труда, бавно се внедрява бригадната форма, незадоволително се използват живият труд, предметите и средствата на труда и пр. Този подход се отрази положително върху производствената дейност на трудовите колективи в района, върху изпълнението на решенията на Националната партийна конференция. Още на 15 декември например Ленински район рапортува пред ЦК на БКП, че са достигнати основните показатели на плана за 1978 година.

Естествено, наред с всичко това се обогатява и животът на първичните партийни организации, разнообразява се арсеналът от форми и средства за индивидуална работа с комунистите. Районният и партийните комитети помагат да се преодолеят плахостта и либералният подход на някои партийни бюра в процеса на замяната, насочват усилията към създаването на обстановка индивидуалната беседа с партийния член да го подтикне самокритично да анализира работата си, с доверие и убеденост да приеме бележките. Главното е всеки комунист да разбере какви съществени нерешени въпроси стоят пред предприятието и учреждението като цяло, какви са техните измерения в цеха, бригадата, блока на министерството, групата и на тази основа ясно да види непосредствените задачи, които самият той трябва да организира и изпълнява, напълно да осъзнае своята лична отговорност. В повечето партийни организации разговорите оставят трайна следа в съзнанието на комунистите, съдействуват да укрепва партийният колектив, да се утвърждава ленинското разбиране на критиката като неотменно изискване към дейността на Комунистическата партия.

Замяната на партийните членски книжки помага за първичните партийни организации постоянно да засилват политическия характер на партийното ръководство, все по-успешно да усвояват и да прилагат правото си на контрол, по-пълноценно да се изявяват като политически стопани.

Дейността по замяната на партийните членски книжки положително влияе и на работата на самия районен комитет. Преди всичко сега той по-задълбочено изучава състоянието на първичните партийни организации. По-пълно и прецизно се разкриват техните специфични проблеми през призмата на изискванията на Националната партийна конференция. На тази база районният комитет е в състояние по-обосновано и конкретно да влияе за засилване на партийното въздействие в трудовите колективи, да осигурява помощ на първичните организации. Постепенно се формират нови представи и нови критерии за ролята и задачите на пълномощника на районния комитет — главно по-задълбочено да вниква в състоянието на първичните партийни организации, като опознава отделните комунисти и отношенията между тях, като участвува непосредствено в утвърждаването на високи критерии към дейността на всеки партиен член. Всичко това засилва общественото начало в работата на районния комитет. Подобрява се контролът, осигурява се постоянен контакт с организациите.

С по-голяма зрелост и дълбочина насочват и контролират работата на първичните партийни организации по замяната и партийните комитети. Показателна в това отношение е преди всичко дейността на комитетите в промишлените предприятия — Завода за изчислителна техника, завод „Електроника", полиграфичните комбинати „Г. Димитров" и „Д. Благоев" и др.

Digitized by Google

Няколко случая на занижени критерии накараха партийния комитет при Министерството на финансите да анализира критично и задълбочено хода на кампанията. Беше констатирано, че някои бюра формално оценяват дейността на комунистите. Например в становището на едно партийно бюро за работата на двама ръководители на отдели не се анализираше как те изпълняват своите задачи, не се оценяваше критично техният личен принос за подобряване организацията на работата, за укрепване на служебната дисциплина. Редица сигнали за поведението на единия от тях не бяха навреме проверени, не се реагира на определени негови прояви на самоизтъкване и пр. Различно, но не по-малко обезпокоително беше и положението, създало се в първичната организация при главната дирекция за държавен финансов контрол на министерството. Тук партийното бюро предложи оценка на един партиен член, в която правилно бяха посочени слабостите, допускани от него по време на ревизиите, неговата недисциплинираност и посредствената му работа. Но на събранието на първичната организация комунистите не се изказаха, не дадоха нужната оценка на тези слабости. Не взе отношение и прекият административен ръководител на комуниста, чиято дейност се обсъждаше.

Партийният комитет на министерството стигна до заключението, че в тези първични организации все още не е създадена обстановка на висока взискателност в духа на Юлския пленум и Националната партийна конференция и взе необходимите мерки.

Принизен критерий, либерализъм и криворазбрана колегиалност, т. е. стремеж да се избягват сблъсъците, като се премълчават или опрощават сериозни слабости в работата и в поведението на отделни комунисти, все още се допускат от отделни първични организации в министерствата и централните ведомства в района. В същото време нерешените проблеми в ръководната дейност на тези звена нерядко са твърде сериозни.

Към края на ноември 1978 г. в първичните партийни организации на Министерството на машиностроенето беше разгледана и оценена дейността на 12,23 на сто от комунистите, но конкретна партийна взискателност не бе проявена към нито един от тях. Това бе допуснато в период, когато ръководството и партийният комитет на министерството настойчиво търсеха решения на редица проблеми, свързани със съдбата на годишния план на отрасъла, с резултатите от дейността на десетки трудови колективи.

Когато се обсъждаха качествата на един от ръководителите на Българската федерация по футбол в първичната партийна организация при ЦС на БСФС, в становището на партийното бюро и в изказванията беше отделено голямо внимание на положителните страни в работата и в поведението му. Изнесените слабости и недостатъци бяха твърде малко и несъществени и партийната организация реши да се замени партийната му членска книжка. Но на събранието дори не стана дума за състоянието на българския футбол и какво лично допринася даденият комунист, за да се преодолеят трудностите.

Причините за подобни явления са сложни и имат комплексен характер. Ще се спра само на една от тях, която според мен значително влияе върху способността на някои първични партийни организации навреме и задълбочено да разкриват и да преодоляват слабостите в своята дейност и в дейността на трудовите колективи. Става дума за неправилното, не ленинско разбиране и прилагане на метода на критиката и самокритиката, което в една или друга степен се проявява в някои партийни организации, най-често извън материалната сфера. Там като че ли негласно е разпространено мнението, че критикуван може да бъде този, за когото е ясно и без друго, че се е компроме-

Digitized by Google

тирал. Оттук и неправилното разбиране: ако към някого бъде отправена критика, значи той трябва да бъде оневинен или — другата крайност — да се порицаят всички негови прояви.

Веднага искам да подчертая, че подобно явление е чуждо на нашата партия. Централният комитет неведнъж е обръщал внимание и е вземал мерки срещу него. И все пак негови рецидиви се срещат. Сега, когато във всеки трудов колектив се води настойчива борба за усъвършенствуване на социалистическата организация на труда, те стават двойно по-опасни. Защото усъвършенствуването на организацията на труда в крайна сметка означава да се усъвършенствува сложният комплекс от отношения между личностите в трудовия колектив. Неговите членове по различен начин са участвували в изграждането на съществуващата организация на труда, в различна степен и по различен начин са ангажирани към нея, защото тя определя донякъде и тяхното положение в системата от отношения в колектива, съществено влияе върху техния социален статус. И когато дойде време тази система да бъде променена, усъвършенствувана или даже изградена по новому, се оказва, че част от членовете на колектива са морално, а не рядко и материално заинтересовани от такова „усъвършенствуване", което не слага пръст в раната и запазва главното от старото. При това някои личности, ръководейки се преди всичко от собствените си интереси, могат да развият изключителна активност в създаването на впечатление, че ратуват за новото. Естествено тези хора не желаят да бъдат критикувани и ако критикуват другиго, това може отново да бъде направено с определена корист.

Примери?

Без да смятам, че тази схема изчерпва сложната действителност и изключителното богатство на отношенията в трудовите колективи, тя може донякъде да обясни определени ситуации. Имам предвид тези звена, в които преди повече от половин година бяха разработени комплексни програми за усъвършенствуване на социалистическата организация на труда, но в които все още не се предприемат решителни мерки тези програми да се реализират. Под различни предлози, най-често като се търсят причините „извън нашия колектив" или „в по-горната инстанция", а всъщност за да не се нарушат спокойствието и личният интерес, не се решават десетки на пръв поглед дребни въпроси, които, придвижени в тяхната съвкупност, несъмнено биха натежали и биха помогнали да се преодолеят главните трудности в оптимизирането на съществуващата организация на труда.

Именно поради това замяната на партийните членски книжки, при която на строг анализ и оценка се подлага дейността на всеки комунист — от работника до министъра, — следва целенасочено да се използва за преодоляване на подобни явления. Практиката убедително доказа, че това мероприятие създава изключителни възможности за партийните организации широко да разгръщат принципната критика и самокритика, да повишават тяхната ефективност. По този начин те поддържат на високо равнище способността на кадрите самокритично да анализират своята работа, изострят чувството им към новото.

Всичко това определя и усилията на Ленинския районен комитет на БКП неотклонно да насочва дейността на партийните комитети и бюра по замяната към решаването на най-важната задача, поставена от Националната конференция — усъвършенствуването на социалистическата организация на труда. Защото това е априлската линия в действие, това са юлските критерии и взискателност, претворени в живота, това е примерът как да се изпълняват решенията на Единадесетия партиен конгрес.

Digitized by Google

Няколко случая на занижени критерии накараха партийния комитет при Министерството на финансите да анализира критично и задълбочено хода на кампанията. Беше констатирано, че някои бюра формално оценяват дейността на комунистите. Например в становището на едно партийно бюро за работата на двама ръководители на отдели не се анализираше как те изпълняват своите задачи, не се оценяваше критично техният личен принос за подобряване организацията на работата, за укрепване на служебната дисциплина. Редица сигнали за поведението на единия от тях не бяха навреме проверени, не се реагира на определени негови прояви на самоизтъкване и пр. Различно, но не по-малко обезпокоително беше и положението, създало се в първичната организация при главната дирекция за държавен финансов контрол на министерството. Тук партийното бюро предложи оценка на един партиен член, в която правилно бяха посочени слабостите, допускани от него по време на ревизиите, неговата недисциплинираност и посредствената му работа. Но на събранието на първичната организация комунистите не се изказаха, не дадоха нужната оценка на тези слабости. Не взе отношение и прекият административен ръководител на комуниста, чиято дейност се обсъждаше.

Партийният комитет на министерството стигна до заключението, че в тези първични организации все още не е създадена обстановка на висока взискателност в духа на Юлския пленум и Националната партийна конференция и взе необходимите мерки.

Принизен критерий, либерализъм и криворазбрана колегиалност, т. е. стремеж да се избягват сблъсъците, като се премълчават или опрощават сериозни слабости в работата и в поведението на отделни комунисти, все още се допускат от отделни първични организации в министерствата и централните ведомства в района. В същото време нерешените проблеми в ръководната дейност на тези звена нерядко са твърде сериозни.

Към края на ноември 1978 г. в първичните партийни организации на Министерството на машиностроенето беше разгледана и оценена дейността на 12,23 на сто от комунистите, но конкретна партийна взискателност не бе проявена към нито един от тях. Това бе допуснато в период, когато ръководството и партийният комитет на министерството настойчиво търсеха решения на редица проблеми, свързани със съдбата на годишния план на отрасъла, с резултатите от дейността на десетки трудови колективи.

Когато се обсъждаха качествата на един от ръководителите на Българската федерация по футбол в първичната партийна организация при ЦС на БСФС, в становището на партийното бюро и в изказванията беше отделено голямо внимание на положителните страни в работата и в поведението му. Изнесените слабости и недостатъци бяха твърде малко и несъществени и партийната организация реши да се замени партийната му членска книжка. Но на събранието дори не стана дума за състоянието на българския футбол и какво лично допринася даденият комунист, за да се преодолеят трудностите.

Причините за подобни явления са сложни и имат комплексен характер. Ще се спра само на една от тях, която според мен значително влияе върху способността на някои първични партийни организации навреме и задълбочено да разкриват и да преодоляват слабостите в своята дейност и в дейността на трудовите колективи. Става дума за неправилното, не ленинско разбиране и прилагане на метода на критиката и самокритиката, което в една или друга степен се проявява в някои партийни организации, най-често извън материалната сфера. Там като че ли негласно е разпространено мнението, че критикуван може да бъде този, за когото е ясно и без друго, че се е компроме-

Digitized by Google

тирал. Оттук и неправилното разбиране: ако към някого бъде отправена критика, значи той трябва да бъде оневинен или — другата крайност — да се порицаят всички негови прояви.

Веднага искам да подчертая, че подобно явление е чуждо на нашата партия. Централният комитет неведнъж е обръщал внимание и е вземал мерки срещу него. И все пак негови рецидиви се срещат. Сега, когато във всеки трудов колектив се води настойчива борба за усъвършенстуване на социалистическата организация на труда, те стават двойно по-опасни. Защото усъвършенстуването на организацията на труда в крайна сметка означава да се усъвършенствува сложният комплекс от отношения между личностите в трудовия колектив. Неговите членове по различен начин са участвували в изграждането на съществуващата организация на труда, в различна степен и по различен начин са ангажирани към нея, защото тя определя донякъде и тяхното положение в системата от отношения в колектива, съществено влияе върху техния социален статус. И когато дойде време тази система да бъде променена, усъвършенствувана или даже изградена по новому, се оказва, че част от членовете на колектива са морално, а не рядко и материално заинтересовани от такова „усъвършенствуване", което не слага пръст в раната и запазва главното от старото. При това някои личности, ръководейки се преди всичко от собствените си интереси, могат да развият изключителна активност в създаването на впечатление, че ратуват за новото. Естествено тези хора не желаят да бъдат критикувани и ако критикуват другиго, това може отново да бъде направено с определена корист.

Примери?

Без да смятам, че тази схема изчерпва сложната действителност и изключителното богатство на отношенията в трудовите колективи, тя може донякъде да обясни определени ситуации. Имам предвид тези звена, в които преди повече от половин година бяха разработени комплексни програми за усъвършенствуване на социалистическата организация на труда, но в които все още не се предприемат решителни мерки тези програми да се реализират. Под различни предлози, найчесто като се търсят причините „извън нашия колектив" или „в по-горната инстанция", а всъщност за да не се нарушат спокойствието и личният интерес, не се решават десетки на пръв поглед дребни въпроси, които, придвижени в тяхната съвкупност, несъмнено биха натежали и биха помогнали да се преодолеят главните трудности в оптимизирането на съществуващата организация на труда.

Именно поради това замяната на партийните членски книжки, при която на строг анализ и оценка се подлага дейността на всеки комунист — от работника до министъра, — следва целенасочено да се използва за преодоляване на подобни явления. Практиката убедително доказа, че това мероприятие създава изключителни възможности за партийните организации широко да разгръщат принципната критика и самокритика, да повишават тяхната ефективност. По този начин те поддържат на високо равнище способността на кадрите самокритично да анализират своята работа, изострят чувството им към новото.

Всичко това определя и усилията на Ленинския районен комитет на БКП неотклонно да насочва дейността на партийните комитети и бюра по замяната към решаването на най-важната задача, поставена от Националната конференция — усъвършенстуването на социалистическата организация на труда. Защото това е априлската линия в действие, това са юлските критерии и взискателност, претворени в живота, това е примерът как да се изпълняват решенията на Единадесетия партиен конгрес.

Digitized by Google

КОНТРОЛ И ОТЧЕТ НА ПРЕПОРЪКИТЕ И ПРЕДЛОЖЕНИЯТА

Присъствувах на събрания на първични партийни организации във връзка със замяната на партийните членски книжки, разговарях със секретари и членове на бюрата, прегледах протоколи от заседания и събрания, запознах се с десетки оценки на комунисти. В никакъв документ на партийно бюро и първична организация обаче не срещнах посочени начини и форми за по-нататъшна работа с препоръките и предложенията. Като че ли всичко приключваше дотук! А мерките за въздействие не бива да спират до разговора в партийното бюро и събранието на първичната организация. Много е важно да се следят промените, които настъпват, да се направляват процесите и явленията, за да не се стои на едно място. Ако няма системен партиен контрол, ако не се проверява как се изпълняват препоръките и предложенията, може да не се постигне желаният резултат от замяната. Без контрол и проверка на изпълнението и най-добрите препоръки ще си останат само едно добро пожелание, няма да раздвижат умовете и душите на комунистите, няма да се ускори пулсът на първичната партийна организация. С други думи формализмът е неизбежен. И не само това, голяма е опасността да се намали чувството за отговорност, да се демобилизират комунистите, след като вече е решено да им се заменят партийните членски книжки. От друга страна първичната партийна организация може да изпусне от погледа си как по-нататък се развива партийният член, а това постепенно и неизбежно води до намаляване на нейния авторитет и ръководна роля.

В разговорите с основание се посочват и някои недостатъци в дейността на партийните бюра и секретарите на първичните организации. Ако те също не се вземат предвид в бъдещата работа и не се отстранят, страда авторитетът на бюрото, на секретаря и на първичната организация като цяло. И обратно, колкото по-бързо и принципно се решават възникналите въпроси и предложения, толкова повече расте вярата на комунистите в партийната организация.

Всичко това накара общинския партиен комитет в Смолян да потърси начини как препоръките към комунистите и предложенията към партийните бюра и организации да намерят място в по-нататъшната дейност, да не останат записани само в протоколите. Това, разбира се, по памет не може да се осъществи. Налага се да се използват форми и средства, чрез които да се контролира тяхната реализация.

Какво се направи? Обсъдиха проблема в общинския партиен комитет, потърсиха и опит в първичните партийни организации. Резултатът? Подготвиха мероприятия, които бяха приети от бюрото на общинския партиен комитет. Те обхващат две основни страни: завеждане на отчет на препоръките и предложенията и контрол за изпълнението им.

Какво се прави сега? След всяко събрание на първичните организации за приемане на оценки на комунистите препоръките към тях и предложенията към партийното бюро се завеждат в специална тетрадка дневник. Определят се срокът, характерът на препоръката, кога и къде ще се отчита — едни в партийни събрания, други в партийното бюро, а за комунистите, номенклатурни кадри на по-високи партийни органи, се съобщава на тях. Някои по-конкретни препоръки се впис-

Digitized by Google

ват и в специални паспорти за възлагане на партийни поръчения на комунистите. Отчитането става в определени срокове. Всяко шестмесечие се прави анализ кой как изпълнява препоръките и резултатите се внасят в събрание.

Такава отчетност е заведена и в отдел „Организационен" на общинския партиен комитет за номенклатурните кадри. Отделът се задължава през шестмесечието в тяхно присъствие да информира бюрото за настъпилите изменения, за изпълнението на препоръките. Като форма за проверка се използва самоотчетът на комуниста.

Какво показва практиката?

Завеждането и отчитането на препоръките и предложенията помага да се повишава взискателността към комунистите, да се засилва тяхната активност и чувство за отговорност пред партийната организация. Всеки знае, че препоръката от партийното събрание и предложенията от комуниста не са забравени, а се следи и се отчита изпълнението им не на друго място, а там, откъдето са възложени. Ето два примера от една първична организация, които говорят за предимството на контрола и отчетността и недостатъците на стихийността.

На един от разговорите в партийното бюро на първичната партийна организация при фабрика „Родопска тъкан" във връзка със замяната на партийните членски книжки към комунистката В. Андреева поставиха въпроса: защо на събрания в повечето случаи мълчи? Тя не опроверга забележката, но открито сподели, че една от причините да бъде пасивна е обстоятелството, че след като поставя въпроси и отправя критични бележки, не последват изменения. „Когато критикуваме и посочваме недостатъците — каза тя, — често пъти упреците се връщат към нас, вместо да се вземат мерки. На много въпроси отговор не се дава. Има ли смисъл тогава само да се изказваме!"

Случаят с тази комунистка показва едната страна на въпроса. А ето и другата: в оценката на комуниста А. Щърбанов и на събранието се посочи, че като материално отговорно лице в предприятието допуска сериозни грешки в съставянето на първичната отчетност по разходите на материали. Това създава трудности в отчетността на предприятието, лошо се отразява върху оценката на дейността на отделните производствени звена. Възникват противоречия и между членовете на трудовия колектив. Събранието реши след три месеца да се докладва какви промени са настъпили в неговата работа в резултат на критичните бележки и препоръки, които му дават. Преди да е изтекъл срокът, А. Щърбанов подобрил отчетността, изменил отношението си към своята пряка служебна дейност.

Този подход на работа все още не се е утвърдил като система във всички първични партийни организации. Важното в случая е, че и общинският партиен комитет, и първичните партийни организации търсят и намират верни пътища, щото разговорът комунисти — партийно бюро — първична партийна организация да продължава и след оценката на събранието, да се мобилизират силите на комунистите за усъвършенстване на организацията на работа, за повишаване на нейната ефективност. Утвърждава се практиката по-пълно да се изучават и обективно да се преценяват качествата на комунистите, да им се поставят конкретни препоръки, да се следи тяхното изпълнение. Това е верният път замяната да допринесе, както подчерта др. Тодор Живков на Единадесетия конгрес, „за повишаване активността и отговорността на комунистите, за издигане на тяхната марксистко-ленинска съзнателност, на тяхната дисциплина и морал в производството, в обществения живот, в бита".

Никола ЧОНГАРОВ

Digitized by Google

ИЗПИТАНО ОРЪЖИЕ НА СЪВЕТСКИТЕ КОМУНИСТИ

Град Рибинск, разположен на североизток от Москва по горното течение на р. Волга и наброяващ 240 хиляди жители, произвежда авиационни мотори за реактивните самолети „ИЛ—62М", речни плавателни съдове, полиграфически машини, мотори за дизелови трактори, пътностроителни машини, земснаряди, хидрокранове, кабели и още много други неща. Значителна част от продукцията на предприятията в града се доставя на страните от СИВ, включително и в Народна република България. Работниците от Кабелния завод в Рибинск и работниците от Кабелния завод в гр. Севлиево в НРБ вече 18 години са свързани в крепка дружба.

През 1977 г. гр. Рибинск навърши 200 години. За успехи в стопанското и културното строителство той е награден с орден „Червено знаме на труда". Градската партийна организация без малко наброява 17,5 хиляди комунисти. Има два районни партийни комитета — Централен и Пролетарски — и 199 първични партийни организации.

Като отчита изводите и основните положения в постановлението на ЦК на КПСС за критиката в Тамбовската областна партийна организация, Рибинският градски комитет на КПСС отделя всекидневно внимание във всяка партийна организация, във всеки трудов колектив да се създава атмосфера, която да благоприятствува за развитието на критиката и самокритиката, за възпитанието на комунистите и другите трудещи се в дух на непримиримост срещу недостатъците и срещу всякакъв застой.

Осъществяването на такава цел изисква да се прилагат различни форми на работа, да се отчита значението на много фактори, най-важните от които са стилът и методите на самия градски партиен комитет. Та нали именно по него се равняват и районните, и първичните партийни организации.

„ЧАСТ ОТ ВИНАТА СЕ ПАДА НА ГРАДСКИЯ КОМИТЕТ..."

През десетата петилетка на град Рибинск предстои да направи крупни крачки в своето икономическо и социално развитие. Мащабите на съзидателната работа са немалки. Предвижда се промишленото производство да се увеличи 1,4 пъти, при което 90 на сто от прираста следва да се получи за сметка на повишаването на производителността на труда. Затова една от най-важните задачи на петилетката за градската партийна организация стана внедряването на постиженията на научно-техническия прогрес. Това предполага в трудовите колективи да бъдат решени редица сложни проблеми на реконструкцията, техническото превъоръжаване на предприятията, усъвършенстването на организацията и управлението на производството, подобряване на качествените показатели на цялата дейност. В 40 на сто от цеховете и участъците ще се осъществи комплексна механизация и автоматизация, в действие ще бъдат въведени 80 автоматични и механизирани поточни линии, предстои да се монтират 1500 бройки високопроизводително оборудване, в това число и 250 струга с програмно управление. Такива са производствените задачи, които стоят пред рибинци през десетата петилетка.

— В тези условия основна насока в дейността на нашия градски партиен комитет стана грижата да се повишава боеспособността на партийните организации, да се засилва авангардната роля на комунистите в производството и в обществения живот — отбелязва завеждащият организационния отдел на комитета др. Семьон Иванович Макаркин. — Ние насочваме към принципен, всестранен анализ на постигнатото и най-вече на недостатъците, към издирване и използване на резервите, засилване организаторската работа и мобилизиране на трудовите колективи в решаването на задачите. И което е особено важ-

Материалът е написан за сп. „Партиен живот" чрез АПН.

Digitized by Google

но, нашият градски партиен комитет, неговият апарат се стреми в цялата си дейност да служи за пример на критичен анализ и критично отношение както към собствената си работа, така и към състоянието на нещата в партийните организации, в трудовите колективи.

Обстановка на деловитост, висока взискателност и критичност характеризира работата и на пленумите на Рибинския градски комитет на КПСС. Всеки от тях се превръща във въплъщение на обстоятелствено, отговорно отношение към работата. Нерядко задълбоченият критичен анализ заема до три четвърти в докладите пред пленумите на комитета. На тази основа в критичен дух протичат и изказванията. А всичко това учи и комунистите, партийните организации в града на деловитост, на критично и самокритично отношение и към собствената им работа.

Но положителният пример на градския комитет е само едната страна на въпроса. Искаме ли критиката и самокритиката да станат закон в живота на всяка партийна организация, на всеки колектив, трябва да осъществяваме цял комплекс мероприятия. Това е и участието на комунистите в подготовката и в изпълнението на решенията, и добра информация за дейността на партийните ръководства и организации, и редовен отчет как се изпълняват предложенията и бележките на комунистите и на трудещите се въобще, и създаването на атмосфера на висока взискателност, на нетърпимост към слабостите и недостатъците, към всякакво неправилно отношение към критиката. В тази насока Рибинският градски комитет на КПСС провежда значителна и резултатна дейност.

По негова препоръка въпросът за критиката и самокритиката беше обсъден във всяка първична партийна организация, а и в повечето цехови организации. Изучавайки постановката на този въпрос в организациите и обобщавайки опита, градският комитет още по-задълбочено анализира работата и на организациите, и собствената си дейност, помощта си за първичните и цеховите организации, за трудовите колективи.

Така Кабелният завод в Рибинск е добре известен с богатите си традиции, с положителното си отношение към новостите. Но по едно време нещо в предприятието взе да куца. Отслабена беше координацията в дейността на някои служби; критиката по отношение на ръководството на завода, цеховете, отделите и другите служби нерядко се подценяваше и дори се потискаше. А заводският партиен комитет, знаейки всичко това, не предприемаше необходимите мерки засегнатите ръководители да видят слабостите си, да повишат отговорността си и затова той не съумяваше самокритично да оцени равнището и на своята собствена организационно-партийна и идеологическа дейност. Тогава градският комитет проучи състоянието на нещата в завода и бюрото на комитета обсъди въпроса „Състоянието на критиката и самокритиката в нашия Кабелен завод". В задълбоченото решение на бюрото по този въпрос бяха посочени конкретните пътища за отстраняване на недостатъците. Комитетът задължи партийните организации и ръководства в завода по-добре да използват критиката и самокритиката в своята работа, особено в работата с кадрите, да създават все по-благоприятна обстановка за пряка критика от долу, както и да предприемат ефективни мерки по критичните бележки и предложения на комунистите и на другите съветски граждани.

— Как това решение на бюрото на градския комитет се отрази на работата на вашата заводска партийна организация, на вашия производствен колектив? — питаме секретаря на заводския партиен комитет Е. А. Абрамов.

— Решението за нашата партийна организация беше взето в трудно за нас време, когато заводът работеше нестабилно — отговори др. Абрамов. — И дори само затова то има твърде важно значение за нас. Но в случая също така много важно е и друго. Комисията на градския комитет за проучване на въпроса и подготовката на решението извърши голяма работа. Тя проучи въпросите много задълбочено, всестранно вникна в същността на нашите несполуки и подготви също така задълбочено проекторешение. Всичко това беше добър урок за нашия комитет и за организациите и комунистите, за работниците и служителите в завода.

Заводският партиен комитет внимателно изучи и обсъди това решение в свое заседание. На свои събрания го обсъдиха и първичните, и цеховите партийни организации — в завода те са 20 на брой с 560 членове и кандидат-членове на КПСС. Комунистите остро критикуваха онези, чиито стил и методи пречеха в колективите да се създава здрав климат. Едновременно най-важните участъци бяха укрепени с по-опитни специалисти, проведоха се и още редица други конкретни мероприятия.

И в частност заводският партиен комитет започна по-редовно да обсъжда в свои заседания въпроси на работата на партийните бюра. Преодоляно е пренебрежителното отношение към критиката.

Не от един път, разбира се, но положението в завода се подобри. Задачите си през първите три години на десетата петилетка заводският производствен колектив изпълни успешно.

— Комунистите от нашия завод считат, че за успехите ни твърде много допринесе своевременната ефективна помощ на градския партиен комитет — заключи накрая др. Е. А. Абрамов.

В последно време градският партиен комитет анализира и как се отчитат бележките и изказванията на комунистите на отчетно-изборните партийни събрания и по други поводи. Разгледана беше и работата с писмата и жалбите на трудещите се, както и дейността на партийните организации в Локомотивното депо по развитието на критиката и самокритиката и още някои други въпроси.

Digitized by Google

Силата на въздействието на критиката и самокритиката се определя не само от това какви решения се вземат и какви указания се дават от ръководните до низовите организации и ръководства. Ефективността от този важен метод на партийния и всестранния обществен живот, както се подчертава и в споменатото вече решение на ЦК на КПСС за Тамбовската областна партийна организация, бива най-осезателно само тогава, когато се създава добра атмосфера за развитието на критиката от долу и когато критиката от горе се придружава от мощен „насрещен поток" на предложения и бележки от долу, когато такъв поток не само допълва усилията на по-горните ръководства, но в никои случаи подсказва необходимостта от сериозни подобрения и в техния стил и методи на работа. Характерна особеност на опита на Рибинската градска партийна организация в това отношение е стремежът да се постигне хармонично съчетаване на критиката „от горе" с инициативите с критиката „от долу", от първичните организации и от колективите въобще.

За това, как то се постига по-определено ни разказва заместник-секретарят на Рибинското производствено обединение по моторостроене др Г И Михневич. В обединението имат 93 партийни организации с общо около 5000 комунисти. В партийния комитет са избрани 17 комунисти а при него е създаден актив от около 136 души, които системно участвуват в проучването на проблемите, подготовката на решенията и особено в подпомагането на първичните и цеховите организации по-резултатно да организират и да провеждат своята дейност. Често и много действено се провеждат открити партийни събрания, което им дава възможност на тях да чуват думата и на безпартийни. След всяко партийно събрание представителят на партийния комитет попълва справка за критичните изказвания и за предложенията на комунистите и другите участвували в събранията. Партийният комитет своевременно се информира за тези бележки и предложения, анализира ги и насочва съответните служби на обединението или в града да предприемат необходимите мерки във връзка с тях. Едновременно с това партийният комитет много държи отчет за бележките и предложенията да се води и в първичните и цеховите партийни организации. След това комитетът системно информира комунистите за мерките, предприети в отговор на предложенията и критичните бележки.

Станало е правило да считат, че отсъствието на предложения и критични бележки е своеобразен признак за не съвсем добро състояние на нещата в даден участък на работата.

— За щастие такова положение в обединението ни вече почти няма! — заключава по този въпрос др. Г. И. Михневич. — Ние вече почти не можем да посочим нито един пример, когато ръководител, за когото се отнасят критичните бележки, да се отнася към тях без необходимото внимание.

За отбелязване е, че и в градския партиен комитет в Рибинск е установена строга отчетност за бележките и предложенията и за работата във връзка с тях, направени не само в партийните конференции и в пленумите на комитетите, в отчетно-изборните партийни събрания, но и във всяко друго събрание на партийните организации и в колективите въобще. Информации за такива бележки и предложения постъпват в градския комитет от другите партийни органи и организации. Но сътрудници от апарата и членове на градския комитет също постоянно са в предприятията и учрежденията, сами участвуват в събранията и също информират за тях. Така завеждащият организационния отдел на комитета др. С. И. Макаркин отбелязва, че всеки член на комитета и всеки сътрудник от неговия апарат присъствува на събрания в първичните и цеховите партийни организации, в заседания на комитетите и бюрата им не по-рядко от единдва пъти месечно. Изказвайки се пред комунистите, представителят на градския комитет на КПСС се спира на това, което комитетът предприема във връзка с обсъжданите въпроси, както и на бележките и предложенията на комунистите. Организационният отдел системно се информира за тези бележки и предложения, обобщава ги и своевременно информира за тях съответните изпълнители в града.

Градският партиен комитет следи по бележките и предложенията да се предприемат рационални и резултатни мерки. Той системно информира комитетите, бюрата и организациите, комунистите и всички трудещи се за резултатите от инициативата и критиката от долу.

— Това наше взаимодействие е добре отработено и действува безотказно — заключава др. С. И. Макаркин. — Хората с желание се обръщат до партийните организации и до нашия градски комитет. Авторитетът на първичните партийни организации в колективите, тяхната боеспособност и настъпателност се отбелязва от мнозина.

Много важен канал за постъпването на критични бележки и предложения е градският вестник „Рибинска правда", който излиза пет пъти седмично. Писмата на трудещите се заемат твърде голямо място на неговите страници. Близо 10 000 писма за година и половина — такава е равносметката, която съвсем убедително свидетелствува за високото доверие на читателите към вестника. В писмата ярко се проявява желанието да се споделят радостите, да се разкриват резервите, откровено да се посочват слабостите и недостатъците. Сътрудници на вестника и други общественици често излизат в него с критични статии по проблемите на икономиката, културата, бита. Нерядко те се пишат и по повод на читателски писма. Печатат се и прегледи на писмата.

— Нашият градски партиен комитет отделя голямо внимание на действеността на

Digitized by Google

материалите, които излизат във вестника — заяви редакторът на в. „Рибинска правда“ др. В. Г. Шатов. — Например ние първи в града поставихме на страниците на вестника въпроса за механизацията на труда в търговията. Във връзка с това секретарят на градския партиен комитет др. В. И. Карякин свика специално съвещание за обсъждане на проблема и нашите предложения. След критиката във вестника за забавянето при въвеждане на пусковите обекти в действие от Строителния тръст в града Централният районен комитет на КПСС в нашия град проведе специално съвещание, на което секретарят на партийния комитет в тръста излезе с информация за мерките, които се предприемат. Такива примери бихме могли да изброяваме още немалко...

* * *

В Постановлението за тамбовската областна партийна организация Централният комитет на КПСС подчерта, че критиката и самокритиката в СССР придобиват голям размах и значение като важно средство в повишаването на равнището на организаторската и идейновъзпитателната работа, в борбата по пътя към комунизма.

Безспорно и в Рибинск в тази насока още не всичко необходимо е направено. Но както убедително се вижда от опита на Рибинската градска организация на КПСС, умелото и целенасочено използване на това изпитано партийно средство носи само добри плодове!...

Дмитрий ГАЙМАКОВ
наблюдател на АПН

СЪВМЕСТЕН СЕМИНАР ПО СОЦИАЛИСТИЧЕСКАТА АКТИВНОСТ

ТОДОР ГАНЧЕВ
заместник-завеждащ отдел „Пропаганда и агитация“ на ЦК на БКП

Към вече утвърдилите се многобройни форми и способи на идеологическо сътрудничество между БКП и КПСС се прибави още една. В края на 1978 г. в Москва се проведе двустранен съвместен семинар на заместник-секретари на заводски партийни комитети от текстилната промишленост. Няколко десетки ръководители на идеологическата работа от основни текстилни заводи на НРБ и Съветския съюз в продължение на три дни обменяха своя опит и обсъждаха основните задачи на идейновъзпитателната работа в трудовия колектив.

От този семинар особено много се обогатиха българските участници, защото за разлика от своите събеседници не само чуха, но и можаха на практика да видят как са организирани пропагандистката и агитационната дейност, културно-масовата работа и целият възпитателен процес в посетените съветски заводи. За успешното провеждане на семинара изключително много допринесе това, че цялата дейност протече в едно текстилно предприятие с прекрасни традиции, колектив и ръководители — миткоченската фабрика „Пролетарска победа“, и освен това участниците в семинара се запознаха с работата на партийната организация и колектива на Лесновецкия кипмен комбинат, московския текстилен комбинат „Трехгорная манифактура“ и копринения комбинат „Червената Роза“ (носещ името на Роза Люксембург). Посещенията в тези предприятия оставиха неизличими впечатления. Те заедно с разглежданата във ВДНХ специално уредена изложба за наглядната агитация и социалистическото съревнование допринесоха изключително много за

Digitized by Google

обогатяване работата на семинара, за повишаване неговата практическа насоченост и ефективност.

На семинара бяха изнесени два доклада: от зам.-завеждащия отдел „Пропаганда" на ЦК на КПСС П. К. Лучинский на тема **„Ролята на социалистическия трудов колектив за развитие на социалната активност и комунистическото възпитание на личността"** и от зам.-завеждащия отдел „Пропаганда и агитация" на ЦК на БКП Т. Ганчев на тема **„Индивидуалната политическа работа — важен фактор за повишаване на социалната активност на трудещите се"**. Изказвания направиха почти всички участвуващи в семинара съветски и български зам.-секретари на заводски комитети, които споделиха богат опит и всестранно обсъдиха поставените на разглеждане въпроси. Най-ценното в техните изказвания, както и в цялата работа на семинара бе, че се споделяше низовият партиен опит, обсъждаше се работата така, както практически е поставена тя в заводите, като голямо внимание бе отделено на трудностите и проблемите, които възникват, на средствата за тяхното преодоляване. По този начин участниците, които представляваха голяма част от окръзите на България, много републики и области на Съветския съюз, наведнъж получиха всестранни познания за това, как работят в другите заводи, запознаха се с опит, който могат конкретно да приложат в своите организации, в своите трудови колективи. Навярно след непродължително време ще се наложи да се обсъди и прецени какво от обменения богат опит е приложено на практика, с какво се е усъвършенствувала работата на партийните организации в текстилните предприятия.

Разискванията в хода на семинара обхванаха практически всички аспекти на идейновъзпитателната работа в трудовия колектив за повишаване социалната активност на трудещите се. Обсъдени бяха въпросите за ролята на пропагандата и агитацията за изпълняване на стратегическия девиз за висока ефективност и високо качество, за повишаване на икономическите знания на трудещите се, за планиране на идейновъзпитателната работа, за възпитанието на младите хора, за използване на богатите революционни и професионални традиции за класово-партийно, патриотично и интернационално възпитание на трудещите се, за политико-възпитателната работа по разгаряне на социалистическото съревнование, работата на партийния комитет с идеологическите кадри и други.

Естествено, в центъра на вниманието на семинара стоеше въпросът за **пътищата и средствата**, чрез които идейновъзпитателната работа въздействува за решаване на икономическите задачи, стоящи пред трудовите колективи. Изнесен беше богат практически опит за това, как се работи за превръщане постиженията на челниците в практика на целите колективи, какви идейновъзпитателни средства се използват за повишаване качеството на труда и пр. Много от изказалите се говориха за рационализаторското движение, за модернизирането на оборудването, без да се спира или намалява производството, за широкото приложение на лвовската система в български и съветски предприятия. Голям интерес бе проявен към почина на Мининския комбинат за работа по лична сметка на всеки работник и неговото значение за повишаване на ефективността. Богат опит споделиха секретарите на московската текстилна фабрика „М. В. Фрунзе", плевенската текстилна фабрика „Асен Халачев", сливенския вълненотекстилен комбинат „Г. Димитров" и др.

В редица изказвания бе отделено внимание на **решаването на социалните проблеми** и тяхното значение за повишаване на ефективността и качеството. Представителите на толбухинския завод „Жакард", на Оршанския комбинат за ленени тъкани, на каунаското вълненотекстилно обединение „Дроби" и др. посочиха конкретни факти, от които се вижда как грижата за по-добри битови и производствени условия, за отдиха, за културното и образователното израстване на трудещите се, за подобряване на услугите и грижите за децата се отплащат богато чрез по-висока производителност на труда, по-голяма съзнателност и обществена активност на хората.

Изнесен беше ценен **опит за работата с младите хора**, които ежегодно попълват армията на текстилните работници. Секретарят на партийния комитет във фабрика „Червената Талка" от Иваново разказа как в тяхното предприятие се използват трудовите, революционните традиции и личният пример на първенците и новаторите за възпитанието на младото поколение, за грижите, които се полагат за професионалното ориентиране на децата и учащите се в техния град. Много интересен опит за адаптирането на младите хора в колектива беше изнесен от представителите на казанлъшката фабрика „Д. Благоев" и текстилния комбинат „Жеко Димитров" в Хасково. А партийният секретар на плевенския текстилен комбинат „Асен Халачев" с конкретни примери показа как работят за широкото внедряване на съветския опит, за близките дружески отношения на взаимопомощ и съревнование, които от дълги години са установени между трудещите се от тяхната фабрика и текстилния комбинат в гр. Шахти, Ростовска област.

Идейно-политическата работа има важна роля за **разгарянето на социалистическото съревнование**, особено за неговата гласност и сравнимост. Участниците видяха прекрасни примери как могат да се използват разнообразни средства в тази област. Например в едно от посетените текстилни предприятия на няколко места в цеха светят малки пластмасови елхи. Те отбелязват трудещите се и бригадите, за които предсрочно е настъпила новата година, тъй като са изпълнили своя план. В двора на фабрика „Пролетарска победа"

Digitized by Google

има голямо табло, на което всеки ден със светеща звезда се показва кой цех е първенец в съревнованието през предишния ден, а редом до това табло са наредени последователно портретите на всички работници, които са изпълнили предсрочно петилетката. Ценен опит в организирането на социалистическото съревнование за висока ефективност споделиха секретарят на завод „Осми март" — София, където работниците са приели 1045 лични и колективни комплексни плана за 1978 г. и широко се прилага починът „От високото качество в работата на всеки към висока ефективност на труда на колектива", за интересни инициативи разказаха секретарите на завод „Юта" — Русе, завод „Д. Хаджисотиров" — Самоков, секретарят на ивановската предачна фабрика „С. И. Балашов" и други.

Участниците на семинара обсъдиха състоянието и мерките за по-нататъшното развитие на наставническото движение и отбелязаха, че то е изключително ценна и полезна форма на индивидуален подход към младия човек с цел неговото правилно комунистическо възпитание и повишаване на квалификацията му. Редица секретари на съветски и български предприятия разказаха как те организират наставническото движение, какви практически резултати получават. Особено внимание бе обърнато на правилния подбор на наставниците, на системните грижи за повишаване на тяхното педагогическо майсторство, за обмяната на положителния им опит. Такъв опит бе споделен от подмосковските и ивановските текстилци, от секретаря на ленинградската фабрика „Вера Слуцкая", завод „Велбъдж" — Кюстендил и други. Изтъкнато беше, че за правилното организиране на индивидуалната работа е необходимо да се работи с дълбока убеденост и желание, че тя е най-верният път към душата и сърцето на човека.

За да бъде ефикасна самата идейно-възпитателна работа, трябва добре да се познава състоянието на трудовия колектив. Ето защо на семинара беше изнесен интересен опит в прилагането на съвременни и резултатни форми за изучаване на политическите настроения и общественото мнение в трудовия колектив. За своя опит в тази област разказаха секретарят на текстилния завод „Марица" от Пловдив и редица съветски другари.

Разбира се, в един такъв кратък преглед не могат да се разгледат всички тези въпроси, на които бяха посветени направените повече от 30 изказвания. Особено е трудно да се предаде тази атмосфера на братство, на сътрудничество, на готовност да се сподели всичко, което може да бъде полезно на другите колективи, на техните партийни организации и ръководни органи, която господствуваше през цялото време на семинара. Освен всичко друго семинарът съдействува и за много запознанства и несъмнено ще продължи задочно чрез по-нататъшен обмен на опит, чрез взаимно съгласуване на инициативи и мероприятия, чрез внедряване на постиженията на едни заводи в други. И тези лични контакти може би имат не по-малко значение, отколкото казаното на самия семинар.

Когато се пише за съвместния семинар, не може да не се отбележи и безупречната организация, и великолепната програма, които бяха създали съветските домакини. Умело бяха съчетани запознаването със забележителностите на Москва и постиженията на челни колективи с разисканията и културно-масовите инициативи. Всичко това е заслуга на отделите „Пропаганда" и „Лека промишленост" на ЦК на КПСС, на Московския градски и Московския областен комитет на КПСС, на РК в Митищи и ръководителите на фабрика „Пролетарска победа" начело с прекрасния комунист и човек, героя на социалистическия труд, директора на фабриката Николай Иванович Бохонов, на ръководителите на Министерството на леката промишленост на СССР и Министерството на текстилната промишленост на РСФСР. Изключително много допринесе за провеждането на високо равнище на семинара личното участие в неговата работа на завеждащия отдел „Пропаганда" на ЦК на КПСС Е. М. Тяжелников и на първия секретар на Московския обком на КПСС В. И. Конотоп.

Отчетът за проведения семинар не ще бъде пълен, ако не се подчертаят изрично многобройните изяви на голяма любов и доверие към нашата партия и социалистическа държава, към първия държавен и партиен ръководител на България др. Тодор Живков. Навсякъде наших представители бяха обградени от неподправено братство, от искрена симпатия, от постоянен стремеж да се покаже за малко дни колкото се може повече, да се сподели всичко от съветския опит, което интересува и може да бъде полезно в нашата работа.

Провеждането на съвместния съветско-български семинар на заместник-секретари на заводски партийни комитети по идеологическата работа може да бъде оценен не само като проява на една нова и високоефективна форма на братското сътрудничество и сближаване, но и като още една крачка по пътя на непрестанното укрепване и задълбочаване на нерушимата българо-съветска дружба.

Digitized by Google

ПАРТИЙНО РЪКОВОДСТВО НА ИКОНОМИКАТА

ЗАВОЮВАНО ДОВЕРИЕ

Да започнем с няколко данни, които ще ни послужат за размисъл, разсъждения и изводи.

Още в края на ноември миналата година завод „Пневматика" — Кърджали изпълни своя план по всички показатели. Малко преди това на предприятието бе дадено право да премине към новата организация на работната заплата. Икономическите резултати напълно потвърдиха правилността на решението на правителствената комисия.

Но нас ни интересува повече работата на партийната организация. Обикновено при добри стопански резултати за нея също се правят добри изводи. И в повечето случаи те съвпадат с истината.

А какво е положението в завод „Пневматика"?

При изясняване приноса на комунистите и на партийната организация срещнах редица затруднения. Колкото и да се стараех, аз така и не открих нещо особено и по-различно от другаде. Наистина имах чувството, че високите стопански успехи са съпроводени с добра партийна работа. Но тя като че ли оставаше на заден план.

Разговорът с партийния секретар Пею Бечев вървеше трудно. Все не съумявах да го насоча към желаната цел. Така най-често се разговаря с хора, за които работата е станала вътрешна потребност. Те не могат да я погледнат отстрани. Има случаи, когато партиен секретар лесно разговаря за работата си, а като провериш — не всичко е в ред. Такъв повече мисли как да нагоди нещата и да се представи по-добре. При него често думите „заместват" делата.

Бях попаднал на делови човек. Разбрах го с пристигането. Тъкмо партийното бюро щеше да заседава. На дневен ред беше бригадната организация. С неудобство той ме помоли да не присъствувам на него. Сподели също, че съзнателно не се е обадил и в градския комитет. Всяко външно присъствие би смутило нормалния му ход. Особено по такъв въпрос. Щели да отслабят сблъсъците, да се лустросват нещата. А сега било особено необходимо те да се наричат с точните си имена.

— Нали знаете — поощрява се той, — понякога за някои семейни въпроси не са необходими външни хора...

За пръв път ми се случваше такава ситуация, но той бе убедителен. Съгласих се с чувството, че изпускам най-важното за материала си.

Директорът на завода също не се въодушевя от срещата с журналист. Разбрах, че тези хора държат повече и преди всичко на работата си. Трудно е да ги отклониш от избрания път. Защото се срещат и ръководители, които най-уморито търсят нещата, радиото, телевизията, за да проглушат ушите на другите със своите успехи. Те тол-

Digitized by Google

кова се увличат в тази сладка омая, че забравят накъде са тръгнали. А когато човек чувствува сили в себе си да си свърши работата, както се изисква, у него не се поражда нуждата да говори много и често излишни неща. Фразьорството за него е безплодно занимание.

Точен адрес на отговорността. Това е един от първите изводи за работата на партийната организация. Аргументите са много. Да разгледаме някои от тях.

Обсъжда се работата на отделите, на ръководните звена в завода. Изводите на партийното събрание са точни и категорични: „За [illegible] варят два отдела — „Механичен" и [illegible] редпоставка за прехвърляне на от- [illegible] е вече практика." Редове от други [illegible] се възприема от ръководството на [illegible] схема, а не като икономически ме- [illegible] то — вътрешностопанската сметка. [illegible] ли да преодолее нейното цехово раз- [illegible] и други сериозни обвинения: „Дей- [illegible] ост на пръв поглед не е малък — [illegible] то състояние за използване на обо- [illegible] редат събранието. Работата по този [illegible] ри новата система на заплащане не- [illegible] работа и многомашинното обслуж- [illegible] тните места, за да може да се ра- [illegible] ин факт от заседание на партийното [illegible] се уточнят кой трябва да отчита и [illegible] реме е административното ръковод- [illegible] задължения. Ако тези кадри не мо- [illegible] се намерят по-подходящи." Накрая [illegible] задължават директорът и главният [illegible] рвото следващо партийно събрание

[illegible] стта към преките ръководители. По [illegible] партийното бюро по различни про- [illegible] когато например началникът на це- [illegible] анизация, той е задължен по въпро- [illegible] и и мнението на работниците. Съби- [illegible] за ги и ги представя на събранието. [illegible] то и спомага за вземане на точни и [illegible] учаи те са кратки и имат следната [illegible] задължава другаря... през месец... [illegible] нения пред партийното събрание".

[illegible] ним, информация, изказвания — на- [illegible] есираната отговорност за всяка по- [illegible] дадената атмосфера на нетърпимост [illegible] ливо ги наричат „хора без служебно [illegible] влагат чувство за обществена отго- [illegible] ение на обстоятелствата. Повечето от тях не устояват на взискателността на бюрото и партийната организация и скъсват с безразличието и инертността. Това е така, защото решенията на Националната конференция тука са вече в действие. Срокът за умуване е бил съвсем кратък.

Отговорността не е сама за себе си. Партийната организация успява да формира такава взискателност, която довежда до резултатни дела. Тя няма за цел да създава излишно напрежение, безполезен труд. Целта е да се приучват комунистите да откриват в хората тези невидими пружини, които движат човека към социално значими дела. Да се насочват в положителна насока вътрешните пружини у човека, които безшумно и с незнайни команди определят неговото поведение. И

Digitized by Google

ПАРТИЙНО РЪКОВОДСТВО НА ИКОНОМИКАТА

ЗАВОЮВАНО ДОВЕРИЕ

Да започнем с няколко данни, които ще ни послужат за размисъл, разсъждения и изводи.

Още в края на ноември миналата година завод „Пневматика" — Кърджали изпълни своя план по всички показатели. Малко преди това на предприятието бе дадено право да премине към новата организация на работната заплата. Икономическите резултати напълно потвърдиха правилността на решението на правителствената комисия.

Но нас ни интересува повече работата на партийната организация. Обикновено при добри стопански резултати за нея също се правят добри изводи. И в повечето случаи те съвпадат с истината.

А какво е положението в завод „Пневматика"?

При изясняване приноса на комунистите и на партийната организация срещнах редица затруднения. Колкото и да се стараех, аз така и не открих нещо особено и по-различно от другаде. Наистина имах чувството, че високите стопански успехи са съпроводени с добра партийна работа. Но тя като че ли оставаше на заден план.

Разговорът с партийния секретар Пею Бечев вървеше трудно. Все не съумявах да го насоча към желаната цел. Така най-често се разговаря с хора, за които работата е станала вътрешна потребност. Те не могат да я погледнат отстрани. Има случаи, когато партиен секретар лесно разговаря за работата си, а като провериш — не всичко е в ред. Такъв повече мисли как да нагоди нещата и да се представи по-добре. При него често думите „заместват" делата.

Бях попаднал на делови човек. Разбрах го с пристигането. Тъкмо партийното бюро щеше да заседава. На дневен ред беше бригадната организация. С неудобство той ме помоли да не присъствувам на него. Сподели също, че съзнателно не се е обадил и в градския комитет. Всяко външно присъствие би смутило нормалния му ход. Особено по такъв въпрос. Щели да отслабят сблъсъците, да се лустросват нещата. А сега било особено необходимо те да се наричат с точните си имена.

— Нали знаете — пошегува се той, — понякога за някои семейни въпроси не са необходими външни хора...

За пръв път ми се случваше такава ситуация, но той бе убедителен. Съгласих се с чувството, че изпускам най-важното за материала си.

Директорът на завода също не се въодушеви от срещата с журналист. Разбрах, че тези хора държат повече и преди всичко на работата си. Трудно е да ги отклониш от избрания път. Защото се срещат и ръководители, които най-упорито търсят пътя, радиото, телевизията, за да проглушат ушите на другите със своите успехи. Те тол-

Digitized by Google

кова се увличат в тази сладка омая, че забравят накъде са тръгнали. А когато човек чувствува сили в себе си да си свърши работата, както се изисква, у него не се поражда нуждата да говори много и често излишни неща. Фразьорстството за него е безплодно занимание.

Точен адрес на отговорността. Това е един от първите изводи за работата на партийната организация. Аргументите са много. Да разгледаме някои от тях.

Обсъжда се работата на отделите, на ръководните звена в завода. Изводите на партийното събрание са точни и категорични: „За поддържане на оборудването отговарят два отдела — „Механичен" и „Енергетичен". Очевидно удобна предпоставка за прехвърляне на отговорността. И тази предпоставка е вече практика." Редове от други събрания: „Бригадната организация се възприема от ръководството на завода повече като организационна схема, а не като икономически механизъм. Не се свързва с основното — вътрешнопланската сметка. Плановият отдел като че ли няма сили да преодолее и бюро цехово разнище." Към тези отдели срещаме и други сериозни обяснения „Действително коефициентът на сменност на пръв поглед не е малък — 1,85, но той не отразява истинското състояние за използване на оборудването. Данните могат да подведат събранието. Работата по този въпрос все още е в началото. И при новата система на заплащане недостатъчно се стимулират сменната работа и многомашинното обслужване. Бавно се модернизират работните места, за да може да се работи на повече машини." Още един факт от заседание на партийното бюро: „Двата отдела не могат да се уточнят кой трябва да отчита и контролира разходите. Крайно време е административното ръководство точно да определи техните задължения. Ако тези кадри не могат да се справят със задачите, да се намерят по-подходящи." Накрая се предлага решение, с което се задължават директорът и главният счетоводител да докладват на първото следващо партийно събрание за настъпилите изменения.

Особено е засилена отговорността към преките ръководители. По определен план те се отчитат пред партийното бюро по различни проблеми. Има такава подробност. Когато например началникът на цеха се явява пред партийната организация, той е задължен по въпроса, по който ще говори, да проучи и мнението на работниците. Събира техните предложения, обобщава ги и ги представя на събранието. Този подход обогатява обсъждането и спомага за вземане на точни и реални решения. В повечето случаи те са кратки и имат следната схема: „Партийната организация задължава другаря... през месец... да докладва за настъпилите изменения пред партийното събрание".

Който и протокол да разлистим, информация, изказвания — навсякъде се срещаме с точно адресираната отговорност за всяка погрешна стъпка. Чувствува се създадената атмосфера на нетърпимост към нехайните или както сполучливо ги наричат „хора без служебно усърдие". В своята работа те не влагат чувство за обществена отговорност, не действуват за изменение на обстоятелствата. Повечето от тях не устояват на взискателността на бюрото и партийната организация и скъсват с безразличието и инертността. Това е така, защото решенията на Националната конференция тука са вече в действие. Срокът за умуване е бил съвсем кратък.

Отговорността не е сама за себе си. Партийната организация успява да формира такава взискателност, която довежда до резултатни дела. Тя няма за цел да създава излишно напрежение, безполезен труд. Целта е да се приучват комунистите да откриват в хората тези невидими пружини, които движат човека към социално значими дела. Да се насочват в положителна насока вътрешните пружини у човека, които безшумно и с незнайни команди определят неговото поведение. И

Digitized by Google

ПАРТИЙНО РЪКОВОДСТВО НА ИКОНОМИКАТА

ЗАВОЮВАНО ДОВЕРИЕ

Да започнем с няколко данни, които ще ни послужат за размисъл, разсъждения и изводи.

Още в края на ноември миналата година завод „Пневматика" — Кърджали изпълни своя план по всички показатели. Малко преди това на предприятието бе дадено право да премине към новата организация на работната заплата. Икономическите резултати напълно потвърдиха правилността на решението на правителствената комисия.

Но нас ни интересува повече работата на партийната организация. Обикновено при добри стопански резултати за нея също се правят добри изводи. И в повечето случаи те съвпадат с истината.

А какво е положението в завод „Пневматика"?

При изясняване приноса на комунистите и на партийната организация срещнах редица затруднения. Колкото и да се стараех, аз така и не открих нещо особено и по-различно от другаде. Наистина имах чувството, че високите стопански успехи са съпроводени с добра партийна работа. Но тя като че ли оставаше на заден план.

Разговорът с партийния секретар Пею Бечев вървеше трудно. Все не съумявах да го насоча към желаната цел. Така най-често се разговаря с хора, за които работата е станала вътрешна потребност. Те не могат да я погледнат отстрани. Има случаи, когато партиен секретар лесно разговаря за работата си, а като провериш — не всичко е в ред. Такъв повече мисли как да нагоди нещата и да се представи по-добре. При него често думите „заместват" делата.

Бях попаднал на делови човек. Разбрах го с приближаването. Тъкмо партийното бюро щеше да заседава. На дневен ред беше бригадната организация. С неудобство той ме помоли да не присъствувам на него. Сподели също, че съзнателно не се е обадил и в градския комитет. Всяко външно присъствие би смутило нормалния му ход. Особено по такъв въпрос. Щели да отслабят облъсъците, да се лустросват нещата. А сега било особено необходимо те да се наричат с точните си имена.

— Нали знаете — пошегува се той, — понякога за някои семейни въпроси не са необходими външни хора...

За пръв път ми се случваше такава ситуация, но той бе убедителен. Съгласих се с чувството, че изпускам най-важното за материала си.

Директорът на завода също не се въодушевяваше от срещата с журналист. Разбрах, че тези хора държат повече и преди всичко на работата си. Трудно е да ги отклониш от избрания път. Защото се срещат и ръководители, които най-охотно търсят нещата, радиото, телевизията, за да проглушат ушите на другите със своите успехи. Те тол-

Digitized by Google

кова се увличат в тази сладка омая, че забравят накъде са тръгнали. А когато човек чувствува сили в себе си да си свърши работата, както се изисква, у него не се поражда нуждата да говори много и често излишни неща. Фразьорството за него е безплодно занимание.

Точен адрес на отговорността. Това е един от първите изводи за работата на партийната организация. Аргументите са много. Да разгледаме някои от тях.

Обсъжда се работата на отделите, на ръководните звена в завода. Изводите на партийното събрание са точни и категорични: „За поддържане на оборудването отговарят два отдела — „Механичен" и „Енергетичен". Очевидно удобна предпоставка за прехвърляне на отговорността. И тази предпоставка е вече практика." Редове от други събрания: „Бригадната организация се възприема от ръководството на завода повече като организационна схема, а не като икономически механизъм. Не се свързва с основното — вътрешнозаводската сметка. Плановият отдел като че ли няма сили да преодолее и общо цехово разнище." Към тези отдели срещаме и други сериозни обвинения „Действително коефициентът на сменност на пръв поглед не е малък — 1,85, но той не отразява истинското състояние за използване на оборудването. Данните могат да подведат събранието. Работата по този въпрос все още е в началото. И при новата система на заплащане недостатъчно се стимулират сменната работа и многомашинното обслужване. Бавно се модернизират работните места, за да може да се работи на повече машини." Още един факт от заседание на партийното бюро: „Двата отдела не могат да се уточнят кой трябва да отчита и контролира разходите. Крайно време е административното ръководство точно да определи техните задължения. Ако тези кадри не могат да се справят със задачите, да се намерят по-подходящи." Накрая се предлага решение, с което се задължават директорът и главният счетоводител да докладват на първото следващо партийно събрание за настъпилите изменения.

Особено е засилена отговорността към преките ръководители. По определен план те се отчитат пред партийното бюро по различни проблеми. Има такава подробност. Когато например началникът на цеха се явява пред партийната организация, той е задължен по въпроса, по който ще говори, да проучи и мнението на работниците. Събира техните предложения, обобщава ги и ги представя на събранието. Този подход обогатява обсъждането и спомага за вземане на точни и реални решения. В повечето случаи те са кратки и имат следната схема: „Партийната организация задължава другаря... през месец... да докладва за настъпилите изменения пред партийното събрание".

Който и протокол да разлистим, информация, изказвания — навсякъде се срещаме с точно адресираната отговорност за всяка погрешна стъпка. Чувствува се създадената атмосфера на нетърпимост към нехайните или както сполучливо ги наричат „хора без служебно усърдие". В своята работа те не влагат чувство за обществена отговорност, не действуват за изменение на обстоятелствата. Повечето от тях не устояват на взискателността на бюрото и партийната организация и скъсват с безразличието и инертността. Това е така, защото решенията на Националната конференция тука са вече в действие. Срокът за умуване е бил съвсем кратък.

Отговорността не е сама за себе си. Партийната организация успява да формира такава взискателност, която довежда до резултатни дела. Тя няма за цел да създава излишно напрежение, безполезен труд. Целта е да се приучват комунистите да откриват в хората тези невидими пружини, които движат човека към социално значими дела. Да се насочват в положителна насока вътрешните пружини у човека, които безшумно и с незнайни команди определят неговото поведение. И

Digitized by Google

наистина делови човек не е този, който постоянно е зает и не може да си дигне главата от работа. Делови човек е този, който успешно и най-рационално си изпълнява задълженията.

Отговорността и дисциплината са неделими. Трудно се определя кое е по-същественото. Но постигне ли се отговорността, не питай за дисциплината. Това е максимата на партийната организация. Нейната задача е да поддържа в съответствие тази неразривна връзка. И тук не се откриват „големи инициативи". Ако не се приеме за „почин" делничната работа на комунистите — всеки на своя пост точно в срок и качествено да изпълнява своите задължения. Понякога ние толкова сме свикнали всяко постижение да го виждаме като резултат на специална инициатива и когато попаднем на успехи, свързани с конкретна делова работа, като че ли оставаме неудовлетворени.

Дейността на първичната партийна организация за по-добра дисциплина е насочена към създаване на нейните икономически и организационни предпоставки. Контролът и помощта са съсредоточени към усъвършенстване на социалистическата организация на труда. Какви са действията и постиженията на стопанското ръководство в тази насока?

Най-напред е изследвана съществуващата организация на труда по цехове, участъци и работни места. Анализът е обхванал комплексно използването на оборудването, на работното време, на материалните ресурси, условията на труда. Но такъв подход се прилага и в другите заводи. Характерното тук е, че икономическият анализ е станал всекидневие, метод на ръководство. Производственият процес се наблюдава в динамика, на максимално най-къси периоди и се регулира непрекъснато. И резултатите не закъсняват. Вътрешносменното работно време се използва около осемдесет процента. Завишен е и коефициентът на сменност. Най-важното завоевание е преминаването на новата система на заплащане на труда, което тепърва ще дава своите плодове. Ще се засили икономическият подход при ръководството на производствения процес.

Партийното бюро за втори път се занимава с бригадната организация. Първото разглеждане се оказало нерезултатно. Стопанското ръководство подходило формално. Изградените бригади почти не се различават от старите. Липсва и най-важното — бригадната стопанска сметка. Но нали и без бригадна организация предприятието изпълнява плана по всички показатели и условията за преминаване на новото заплащане? Тези подхвърляния не разколебават комунистите, бюрото, партийната организация. Нима те ще изпуснат такава възможност да увеличат успехите. Решението е категорично. Задължават се съответните отдели след няколко месеца да докладват, че са изградили истинска бригадна организация. Границата между партийното и стопанското ръководство е ясна и не се стига до смесване на функциите. Партийната организация не се занимава с конкретните разработки за нормирането, организацията на работната заплата, квалификацията на специалистите... Нейната задача в случая е преди всичко да прецени дали действията на стопанското ръководство отговарят на изискванията на Националната партийна конференция.

Интерес представлява и работата по челния опит. Тук може да се намери нещо по-различно. Той успешно е вплетен в насрещния план. На опита на първенците се гледа като на ценен източник за нови резерви. За целта на базата на постиженията на челниците се изчислява какви допълнителни средства ще се получат, ако те станат масова практика. Нима е нужно да се изпуска в насрещния план такъв доказан резерв. Изисква се само известна организация без никакви допълнителни средства. Поставяме този въпрос, понеже в много предприятия изучаването и прилагането на челния опит е откъснато

Digitized by Google

от насрещното планиране и се получава повторение. Дадено постижение на определен работник се включва в насрещния план и същевременно в плана за челния опит. Разбира се, тука не става въпрос за отделни предложения. Целта е насрещното планиране да осигури механизма, чрез който постиженията на първенците да стават практика на все повече работници.

Без утвърден стил на работа няма компетентно ръководство, а лутане. Прастара истина. Винаги, когато тръгнем по дирята на добрите успехи, стигаме до нея. Дотук всичко като че ли е ясно. Но навлезем ли в подробностите на самия стил, нещата се замъгляват. Оказва се, че доброто при едни първични организации не е така ефективно при други. Съобразно условията се изисква определен стил. Как тогава да използваме положителния опит, който всекидневно се ражда в партийната практика? Отговорът е един. На помощ трябва да дойде творчеството. Именно това е характерното за работата на партийния секретар и бюрото на партийната организация в завод „Пневматика". Тука няма нищо по-особено от другаде. Например навсякъде се провеждат партийни събрания, на които се обсъжда изграждането на комплексните бригади. А в „Пневматика" е прибавена малка наглед подробност. На тях присъствуват всички началници на отдели и на производствени участъци. Те участвуват при „раждането" на партийните решения. За партийния секретар отпадат голяма част от задълженията да ги пропагандира и свежда до изпълнителите. Но това не е всичко. Най-същественото е качеството на дейностите, които характеризират стила. То се изразява в търсене на практически ефект от всяко мероприятие, в провеждането на по-малко, но резултатни инициативи.

— Най-голямата беда е — сподели Пею Бечев, — че ние прекаляваме с броя на мероприятията в плановете. Понеже нашата дейност най-често се отчита по документи, ние се стремим да ги „напълним" с повече инициативи и решения. Като започнем да ги изпълняваме, установяваме, че не ни стига времето за всичко. Освен това обстоятелствата бързо се изменят и много от заплануваните мероприятия стават ненужни. Ето защо важното е да не се пропуска най-главното за момента. А то може да се окаже извън нашите планове. Затова трябва да се осъди практиката на по-висшите ръководства, които понякога събират плановете и по тях правят изводи за стила на работа на партийните организации.

Да не заспиваме на лаврите. Този неписан и непоставен никъде в предприятието лозунг е сърцевината на стила на партийната организация. На големите успехи се противопоставя високата критичност. В поддържането на това противоречие може би се крие източникът за положителното развитие на трудовия колектив. Да вземем за пример доклада за годишното отчетно-изборно събрание на партийната организация. След положителните факти за постиженията започва анализ на недостатъците. Посочват се толкова слаби страни, че на човек му става чудно как може да има при това положение добри резултати. Характерното е, че на партийни събрания, на производствени съвещания рядко става дума за успехи. Главното са все още нерешените въпроси. За добрите дела нека говорят извън завода. И действително все още има много нерешени проблеми: в производството продължават да се залагат конструктивно необработени изделия; съществуват твърде много нестабилизирани технологии; производствената номенклатура е прекалено променлива; неусъвършенствувана е нормативната база... Проблеми, които не позволяват на партийното ръководство да се „застоява" край успехите. Да вземем за пример модернизацията на съществуващата техника. Като я разглеждат на партийно събрание, комунистите стигат до интересен извод. Заводът произвеж-

Digitized by Google

да пневматични устройства, които се вграждат при най-различни автоматични уредби. А в техния завод при съществуващата техника те никъде не се използват. Въпросът, т. е. задачата, е отправена към техническото ръководство: защо не се модернизира производството с помощта на автоматичните устройства, които те произвеждат? С това рационализаторската мисъл на работници и специалисти е насочена в резултатно направление.

Несъмнено главната фигура за успехите на партийната организация е нейният секретар Пею Бечев. По административна длъжност е металург на завода. На въпроса, как съчетава двете длъжности, той без колебание отговори, че страда повече пряката работа. Но това не е голяма беда, понеже не по-малко важно е заводът да се ръководи от бойка партийна организация.

Имайки предвид всичко, което казахме досега за партийната работа, ние с право можем да наречем партийния секретар човек на действието. Яви ли се задачата, без много умуване я подхваща и умело разрешава. Не се заседява край бюрото. Впрочем като партиен секретар на завода той няма отделна канцелария. Използва обща стая със секретаря на заводския комитет на Комсомола и председателя на профкомитета. Среща с комунистите и безпартийните провежда по работните места.

Да добавим и други страни от неговия стил на работа.

Своя труд той усъвършенствува главно в две насоки. Едната — да се премахва всичко излишно, нерационално, неефективно. В неговите действия това се изразява в уменето да открива и поставя за решаване най-важните проблеми за момента. Или както се казва, да вижда днешната работа в утрешната и утрешната в днешната. Другата — непрекъснато да се усъвършенствуват съществуващите форми на партийна работа. Основното тука е уменето точно да разпределя работата между членовете на бюрото, да открива в малките неща големите и обратното, уменето да се разбира с хората...

Но да спрем с това сухо изброяване на качествата на партийния секретар. С тях не ще успеем да очертаем самата същност на човека. Тя най-добре, най-точно и релефно изпъква в съзнанието на хората, които всекидневно се сблъсках с неговия стил на работа. Там „фотографията" е най-реална. За нея съдим от поведението им, по добрите резултати от тяхната обществена и трудова дейност. Като потвърждение идва и изводът, че решаващи за успехите на предприятието са делата на секретаря, на бюрото, на комунистите.

Не бива да оставаме с впечатлението, че дейността на партийната организация при ръководството на икономиката е откъсната от социалните процеси. Тя не поставя въпроса да се произвежда продукция на всяка цена и с всички средства. Освен работна сила всеки човек е и гражданин на новото социалистическо общество, което му предоставя широки възможности най-човешки да изживее своя живот. Тези разсъждения искаме да ги свържем с мислите, които сподели Пею Бечев за морално-етичните проблеми при бригадната организация на труда. А те не са малко. И не всички могат да се предвидят. Да вземем такъв пример. Заплащането в новите бригади в голяма степен зависи от труда на отделния неин член. Ако трудът на всеки е максимално производителен, ще се получи общо по-голям фонд за разпределение. Разбира се, всеки има различна квалификация, физически и психически възможности, които ще определят неговия коефициент на трудово участие. Но въпреки това, когато се комплектува бригада с работници, които имат по-големи възможности, ще нарасне общият фонд за разпределение, а оттам и за отделния човек. Напълно нормално е понякога за известен период член на бригадата по най-различни причини да намали своята производителност. Естествено, запла-

Digitized by Google

щането му ще се коригира с коефициента на трудово участие, но въпреки това косвено ще се намали разпределяемата сума по стопанската сметка. Значи ли това, че в бригадите ще се прояви стремеж да се освобождават от такива членове?

Докосваме се само до един морално-етичен проблем на бригадната организация. Практиката ще роди и ще подскаже разрешение на още много подобни и съвсем различни на него. Едно широко поле за изява на възпитателните функции на партийната организация, които твърде често се подценяват.

* * *

Комунистите от завод „Пневматика" скромно, без много шум и най-важното резултатно изпълняват своя дълг към трудовия колектив, към предприятието, към Партията. Делата им се украсяват с високи стопански и политически резултати. Да им пожелаем по-нататъшни успехи.

Иван МИЧЕВ

ПАРТИЙНОТО РЕШЕНИЕ И ЕФЕКТИВНОСТТА НА ПРОИЗВОДСТВОТО

Централно място в работата за усъвършенстване на организаторската и политическата дейност на партийните комитети и организации заема проблемът за партийното решение: да се разкрие противоречието, да се формулира решението, да се разяснява, да се организира и довежда докрай неговото изпълнение. Ще споделя опита в това отношение на партийния комитет и първичните партийни организации при обединеното предприятие „Булгарплод" — Ямбол.

Вземането на партийно решение в областта на ръководството на стопанската дейност изисква голяма задълбоченост и научност, защото всяко несъобразяване с икономическите закономерности, всяко подменяне на икономическия механизъм с администриране води не само до проваляне на плана, но и до отрицателни социални последици. Ето защо полагаме усилия да заложим за разрешаване тези въпроси, които засягат актуалните проблеми на нашия колектив; да спазим мярата кой от тях, от кои органи ще бъде изпълнен, какъв ще бъде контролът по изпълнението и да посочим реалните срокове. Това според нас е първото и най-важно изискване. Заедно със задълбоченото познаване на проблемите конкретното проявление на научния подход е в уменето на партийния комитет и първичните организации да определят навреме основното звено, чрез което ще се получи решение по цялата верига. Така например, за да се изпълни девизът на петилетката за високо качество и ефективност, пред колектива на ОП „Булгарплод" в Ямбол на преден план излязоха въпросите за увеличаване на мощностите и съкращаване времетраенето на обработката на суровините. По препоръка на партийния комитет беше поставена конкретна задача на специалистите да подготвят програма за реконструкция и модернизация на производствените мощности. С помощта на Научния институт по консервно дело — Пловдив, Опитната станция по лукопроизводство — Горна Оряховица и обединение „Булгарплод" се

Digitized by Google

изясниха задачите, свързани със специализацията на предприятието. Изградена беше работна група, на която бе възложено да разработи проектите.

След представянето на проектите се разработи комплексна програма за реконструкция и модернизация, която бе обсъдена и приета от партийния комитет и се поставиха конкретни поръчения за нейното изпълнение. В резултат на това в кратък срок бяха решени редица въпроси.

Монтира се със собствени сили само за 25 дни вакуумноизпарителна инсталация с капацитет 600 т домати в денонощие (преработка). Извърши се основна реконструкция и модернизация на стерилен цех на базата на строга специализация. Беше доставена и монтирана втора линия за производството на мътни сокове. Внедри се безамбалажно транспортиране и приемане на доматите за пюре с годишен икономически ефект над 180 000 лв. По проект на наш колектив и със собствени сили беше построена съвременна мелница за млян червен пипер с капацитет 7200 кг за денонощие. Извършени бяха и редица други преустройства и сполучливи експерименти.

Към реализацията на програмата за реконструкция и модернизация ние влагаме разбирането, че тя е отговорна партийна задача, с икономическо, политическо и социално значение.

Икономическият аспект се покрива с нарастване капацитетните възможности за единица време и за денонощие. Тук трябва да се посочи, че предприятието започна да приема по над 1000 т домати в денонощие, че производството на стерилни краставици нарасна от 15—20 т на 110 т в денонощие, че навсякъде производителността се увеличи неколкократно. Подобни са показателите и за икономията на жив труд.

Социалното значение се отнася до подобрените условия на работа на самите изпълнители. Сега всеки признава, че не е все едно да се работи със старата техника и с новата, че хигиената и санитарните условия рязко са се подобрили.

Политическият аспект е следствие на първите два по простата причина, че ефективното производство гарантира по-високо заплащане, а заедно с по-добрите условия на работа формират положително обществено мнение и настроение и здрав социално-психически климат. Потребностите на личността намират все по-голямо удовлетворение чрез производството, а оттам се свързват в диалектическа връзка с трайните интереси на обществото.

Партийният комитет навреме оцени, че за да се изпълни програмата, за да се постигнат капацитетните възможности още от първия ден, необходима е по-нататъшна работа в първичните организации. Ето защо те бяха насочени към изучаване челния опит, към по-смело внедряване на техническия прогрес. Периодично и задълбочено във всяка организация се извърши критичен анализ на изпълнението на мероприятията с търсене на партийна отговорност, особено за разточителството на средствата. Въведе се бригадната организация на труда във всички цехове и дейности, която включи основните, спомагателните и обслужващите работници, като на всички заплащането (чрез коефициента на трудово участие) е обвързано с крайния продукт. При разработването на плановите нормативни задания се взеха предвид най-добрите постижения в страната и опита на сродни предприятия. Порационално се реши въпросът за вътрешнозаводския транспорт. Приети бяха мероприятия за икономии на суровини и амбалаж, материали и енергия и намаляване на свръхнормативните запаси от материални ценности. Взетите мерки доведоха до повишена активност и участието на колектива в разкриване на резервите, внедряването на вътрешностопанската сметка и изграждането на реално изпълними планове по новата технология.

Вече се наложи като стил в работата на комитета и първичните организации партийните решения

Digitized by Google

да се подработват от групи комунисти, специалисти в отделните направления. Така до голяма степен се премахва субективизмът, предлагат се научнообосновани и навременни решения и се откриват повече оптимални варианти за тяхното изпълнение. Партийните организации при цеховете „Метален" и „Соков" възложиха на групи комунисти да проучат и внедрят положителния опит на фабриките в София и Стамболийски по подобряване технологията на производството и въвеждане на бригадната организация на труда. В резултат на това участъкът за „омния" — метален цех се реконструира за пускане на пресите за едновременно рязане и бертоване на капаците, което позволи да се променят и условията на труда. Разшириха се и се усъвършенствуваха соковите линии, което доведе до подобряване качеството на продукцията.

■ • ■

Подготовката на партийното решение трябва да завърши с умело поднасяне и насочване обсъжданията на събранието. Тук се допуска една слабост, която не е напълно преодоляна. Все още главното ни внимание е насочено към подготовката на докладите, справките и информациите за сметка на качеството на самото решение. Често пъти докладът или информацията се разглеждат сами за себе си, а накрая се предлага решение. Още по-лошо е, когато ръководството на събранието предложи то да се формулира на базата на станалите разисквания след събранието. Тогава поголямата част от комунистите не се чувствуват отговорни за неговото изпълнение, разговорите се водят по принцип, без да се разбере какви изменения ще настъпят.

Ефективността на партийното ръководство в голяма степен зависи от организацията на изпълнението на решенията. За подобряване на работата в тази насока определено ни помогна методиката на ОК на БКП, проведените разговори в партийния комитет и първичните организации за стила и метода на работа. Методиката внесе яснота в партийните бюра по ролята и същността на партийното решение за осъществяване авангардната роля на комунистите. С помощта на нея бе изяснена цялостната технология по подработването, вземането и изпълнението на решенията. В партийния комитет се изгради картотека на партийните решения от окръжен, градски и местен мащаб, а в организациите освен вписването им в дневника на партийния секретар се практикуват и картони до изпълнителите. Ако партийното решение се нуждае от помощта на по-голям брой хора или специалисти, то пред всички се разяснява самото решение, политическият и икономическият ефект от изпълнението му. Някои от решенията се разясняват и пред целия трудов колектив с помощта на групата докладчици, членовете на активите на ППО и други.

При разясняването на решенията не бива да се губи в никакъв случай техният политически заряд: важността на взетите решения трябва да се анализира в духа на цялостното развитие на проблема от национален и местен мащаб и да се анализират всичките му страни (политически, идеологически, икономически). Все още в тази дейност допускаме слабости. Друг недостатък е, че за отговорници на партийните решения в цеховете „Стерилен", „Хладилен" и „Сушилен" се избират определен кръг специалисти, а една значителна част от изпълнителските кадри само гласуват и не се чувствуват отговорни за изпълнението им. Така се създава прекомерно натоварване за някои, а това влияе върху качеството на изпълнението. Партийните бюра оценяват тази слабост и търсят пътища за преодоляването ѝ.

Превантивният, системен и всеобхватен контрол по изпълнение на партийните решения е едно от най-важните условия за повишаване трудовата и политическата активност на комунистите и целите колективи в претворяването на пар-

Digitized by Google

тийната политика в дела. Какви форми на контрол използваме?

Отправените по направление картони се връщат обратно и по преценка се снемат от отчет, като се анализира ефектът от изпълнението. За партийния комитет на всяко шестмесечие, а за ППО за всяко тримесечие се прави анализ на работата по изпълнението на партийните решения и се вземат мерки за отстраняване на допусканите слабости. Картотекираме и всички критични бележки, мнения и предложения на комунистите и ги вземаме под внимание при подготовката на плановете. Ежегодно по веднъж се приемат оценки за работата по изпълнение на критичните бележки. За тази цел много ефективни форми са отчетите и самоотчетите, а сега и разговорите с комунистите във връзка със замяната на партийните членски книжки. Извършените комплексни проверки за работата на ППО с трудовия колектив по повишаване активността и личния пример на комунистите помогнаха за повишаване социалната активност на работниците през преработващата кампания и укрепване дисциплината.

Всичко това спомогна на първичните партийни организации да повишат самочувствието и увереността си на политически ръководители в предприятието и е една от основните предпоставки за разграничаване на функциите им с останалите органи на управление, за повишаване ефективността на изключително сложната и високоотговорна партийно-организационна дейност.

Партийният комитет и първичните организации вече виждат по-ясно ролята и мястото на решението в организаторската дейност, а чрез това и най-прекия път, както посочи Националната партийна конференция, за превръщане в делови щабове, където ще се разгърне творчеството на масите, новаторските търсения за издигане качеството и ефективността на производството.

Слав ДОНЕВ

секретар на партийния комитет
при ОП „Булгарплод" — Ямбол

Digitized by Google

ОЧЕРЦИ, РАЗКАЗИ, ФЕЙЛЕТОНИ

НАСТАВНИКЪТ

Като призрачни сенки се движат хората напред и назад в полумрачната леярна, навеждат се и се изправят, около конвейера, по който се движат с напевен шепот касите.

Кестеняв човек, среден на ръст, с жилави ръце подхваща срътно изпразнената каса и я поставя на пресата. След това с неволно движение избърсва капките пот по нагорещеното чело и се обръща, за да тръгне отново по стария път.

Атанас Желязков — черноок младеж, изправен до модела, пуска пръстта от бункера, която с шум запълва касата, чевръсто я пригребва с ръце и натиска пресата, след което бързо отрязва, формова и заглажда пръстта.

И оттук я поема крановикът. С остър поглед оглежда работата на своите другари и като затваря касата, я поставя нежно на конвейера, като ваза, пред единствената жена в бригадата Кунка Проданова. Тя съсредоточено, внимателно залага сърцата, за да могат леярите от другата страна на оградата да налеят в тях огнелишащата чугунена струя и ги превърнат в радиатори.

Наблюдавах скрито работата на бригадата, която вървеше сякаш по часовник, и се мъчех да разпозная бригадира Никола Пенев Колев — героя на социалистически труд. Бях го видял на трибуната на първата национална среща на наставниците — в черен хубав костюм, с прошарени коси, да се изказва пръв за постиженията си в наставническото движение. Още тогава ме бяха грабнали пламенните му думи, в които се очертаваше неговата възпитателна и трудова дейност към младите хора.

Наблюдавах строгата ритмичност в работата на седемте мъже, техните еднообразни движения и ги разглеждах един по един. Те си приличаха като близнаци. Средни на ръст, с кепета и запъвани от пръстта лица, безмълвни изпълняваха задълженията си, като истински трудови хора. Само от време на време сред шума на леярната дочувах как крановикът поучава другарите си:

— Стамат, не си загладил чашката!

И без повече уговорки, той сам с едната ръка оправяше чашката за наливане на чугуна, а с другата с лекота вдигаше отворите на формата, за да излизат газовете.

В полумрака все по-ясно се открояваше строгото и добро, с човешка топлота лице на бригадира.

Той е... непременно е той.

Пред мене стоеше човек, макар и прехвърлил петдесетте, изглеждаше много по-млад.

Представих се.

— На вашите услуги съм! Но... — и той погледна към работните площадки на другите формовъчни бригади, където с напрежение се водеше истинска борба за повече производство, за по-добро качество, за повече човешко щастие. Някаква сянка падна върху лицето му, но след като погледна часовника си, то се озари и усмихна:

— Почакайте, скоро ще имаме почивка!

И отново се нареди сред другарите си в бригадата. Като капитан в буря.

* * *

Разхождахме се из леярния цех. Никола Пенев показваше съоръженията и машините:

— Това са колерганите, които бъркат пръстта и по тази линия я качват на втория етаж и подават на бункерите. На нашия конвейер има деветдесет и две каси. Ето тръскащата решетка, където се сортират годните ребра. Тук се сглобяват ребрата в радиатори, а там се боядисват и складират. Ние сме единствените производители, а за страната нуждите са големи. Хората искат топлинка...

Той говореше точно и логично, с езика на специалист-инженер, макар че има основно образование, с убеждението на комунист пропагандатор. От думите му се схващаше голямото значение на завода за строителството в страната. Чугунените радиатори се търсеха като по-удобни и дълготрайни. Мислите му бяха ясни, целенасочени, изпълнени с човешка страст. В тях прозираше с еднаква сила значението на колектива на цеха, а така и на формовъчната бригада, на отделния човек в това тежко производство.

Все повече се смайвах от възможностите на този прекарал над тридесет години в леярната работник. Показваше своя труд от малкото до голямото, като оценяваше и неговото значение. Това той е вършил с

Digitized by Google

всички свои възпитаници, които са идвали при него да овладяват леярската професия. Той разбираше много добре своето място в живота и го отстояваше, като едновременно караше и събеседниците си да схващат правилно голямото значение на професията леяр.

— Ние намалихме — говореше Пенев, — технологическия брак с 4 пункта, а всеки ден през ръцете на работниците от бригадата преминават петстотин каси. Годишния план изпълнихме в края на ноември. Това бе нашето обещание пред Националната партийна конференция, пред първия секретар на ЦК на БКП др. Тодор Живков.

Слушах и разбирах стаената гордост на човека, който е изпълнил с чест дадената дума пред Партията и народа. Знаех от другарите му от заводския партиен комитет, че е бил делегат на конференцията. Но аз се интересувах от друго:

— Разкажете нещо за вашата дейност като наставник.

Пенев ме погледна със сините си очи и се усмихна. Струва ми се, че искаше да каже: нима в досегашния разговор не сме се докосвали до темата; нима впечатлението, което ми направи бригадата със своята вихрена работа, с дисциплината на хората и бригадира, който не напусна бригадата до почивката, забележките му по качеството на работата не са характерни черти на челника при възпитанието на млади и стари в производството, на бригадира леяр; нима онова, което ми разказа за работата на бригадата и цеха, за новопостъпилия млад формовчик леяр, не е взето от опита на съветския шлосер, многоуважаваният наставник Степан Степанович Витченко от ленинградския завод „Електросила". Смутено намекнах:

— По-конкретно!

— Вие си спомняте за двамата по-млади леяри Стамат Стаматов и Станко Николов. Това са последните ми възпитаници. Престояха в бригадата и станаха добри формовчици. Така да се каже, усвоиха занаята. Работата не им тежи. От 1975 година, когато се поставиха основите на наставническото движение в завода, съм обучил и възпитал двадесет младежи. А ако се вземе и работата ми и от преди, ще станат стотина. Сега са на различни места в завода. Вярно, уважават ме като човек, който им е дал хляба.

Той говореше, като търсеше точните думи. Ровеше се в трудовото си минало. Преди три години му пратили Иван Недялков, хубаво младо момче, което нямало никакви трудови навици. То не питало, като някои други, какво ще работи и какви пари ще взема. Мълчаливо и дисциплинирано започнало работата и се мъчило да не изостава. Наблюдавал го и му се радвал бригадирът. Изминали обаче няколко седмици и видял, че момчето не е същото. Ръцете му треперели, устните посинели, а лицето пожълтяло. Прихванал го и поставил да приседне до конвейера. Привечер отишъл при родителите му. Попитал ги дали Иван не е болеувал. Казали му, че момчето е здраво. Но когато втори път му станало лошо, Пенев го взел със себе си и го завел в поликлиниката. Лекарите установили болно сърце.

Върнали се в завода и бригадирът му казал:

— Иване, тая работа е тежка, не е за твоето сърце!

И като използвал „връзките" си, той му намерил по-лека работа в завода.

По същото време в бригадата работил младежът Иван Шаев, с телосложение на атлет, но с остър характер. Така да се каже, двама Ивановци, единият с болно сърце, а другият — като кремък. Шаев не обичал да му се правят бележки. Дошъл от пристанището и смятал, че не е зелен, че може едва ли не всичко. Но често формите, които подавал, били некачествени, а допускал и полупразни каси. Пенев често се мръщел, посочвал му неизправността, а Иван, сякаш нищо не е било, отвисоко му отвръщал:

— И така може да мине!

Бригадирът спокойно го хващал за ръка, завеждал го при бракуваните ребра и строго, но сдържано му казвал:

— Ето къде ще замине!

Един ден Шаев не дошъл. Явно пообидил се. Когато започнал отново работа, Пенев не го нахокал, дори не го запитал, като че ли нищо не е било, нищо не е станало.

Минало време и постепенно вторият Иван поомекнал, поочупил се и благодарение на бригадира станал един от най-добрите работници. А сега е вече бригадир на формовъчна бригада. Наскоро му съобщили, че Шаев сега много повече държал дори от Пенев за качествената формовъчна работа.

— Ето това е хубаво! Това да се чува — заключи весело бригадирът.

* * *

Пенев разказа още няколко интересни случая. В тях се чувстваше силата и обаянието на естественото поведение на челника — възпитател, на педагогическата му практика, която изисква преди всичко индивидуален подход към всеки, топло бащинско чувство, основно запознаване с цялостната среда на индивида, в която се движи, живее, диша.

От разказаното виждах в Пенев не само отличния майстор, но едновременно откривах големия педагог и психолог, постар приятел и другар, масовик, човек със силно развито обществено чувство, обаятелен със своя живот и личен пример. У мене се прокрадна оная мисъл от речта на др. Тодор Живков пред първата национална среща на наставниците, в която се изтъква, че в етапа на изграждане на развито социалистическо общество у нас наставническото движение е един от кълновете на бъдещите комунистически форми на труд и живот. С право др. Живков определи, че работата на наставниците по своя дух и по своята същност е свята, е апостолска.

Наистина висока оценка на делото на

Digitized by Google

наставниците. Но нима е лесно да обучиш, да възпиташ човек и да го изправиш на крака, да му дадеш път в живота. И при това да изоставиш собствените си грижи. Сравнението е вярно. Те действително са апостоли в мирния труд на човека. Те са апостоли за човешко щастие. В завод „Георги Димитров" — Бургас те са четиридесет и един. Четиридесет и един работника, отдали себе си, своите знания, за повишаване квалификацията и възпитанието на новото попълнение. И всеки един от тях със своето лично умение, педагогически похвати и знания. Четиринадесет от тях са членове на Партията. През 1977 година в завода е изграден клуб на наставниците, в който участвуват челници в производството с над двадесетгодишен трудов стаж, носители на местни и държавни отличия. Клубът се ръководи от съвет, който се избира от самите наставници. В състава на съвета е избран и Пенев.

Един от съществените моменти в работата на клуба е да разпространява положителния опит сред работниците от завода. На едно от заседанията на клубния съвет председателят Чаньо Апостолов съобщил, че формовъчната бригада на Христо Великов е започнала да дава 26—27 на сто брак. Той замълчал и сякаш обмисляйки нещо, тихо добавил:

— Другари, трябва да ѝ помогнем!

Рекъл-недоизрекъл, а погледите и на комунистите, и на безпартийните от съвета се отправили към Пенев.

Нямало какво, още през деня Пенев се срещнал с Великов и другарски му разказал как е постигнал своите успехи за подобряване на качеството. Накрая, като го потупал по рамото, дружелюбно му казал:

— Ела утре, ще обменим опит между бригадите.

На другия ден до бригадата на Пенев застанала бригадата на Великов. Човек до човек. Започнали работа хората на Пенев, мълком отстранявали недостатъците, а техните другари от другата бригада наблюдавали и запаметявали и най-малката подробност. Погледали около час, а след това се сменили. Сега хората на Пенев наблюдавали работата на своите другари, при всяка допусната грешка се намесвали и я отстранявали.

След обмяната на опит бригадата на Христо Великов започнала постепенно да намалява брака, за да достигне с два пункта по-ниско от технологичния брак.

Бях научил, че бригадата изтеглячи на наставника Георги Киряков е изпълнила годишния си план за 1978 г. на 30 октомври, с два месеца предсрочно. Поиска ми се да разбера как ще реагира на това героят на социалистическия труд.

— Съревнованието е борба — отговори ми той. — Днес аз, утре той, въпреки че нашата работа е несъвместима. Между формовъчните бригади ние сме още начело. Бригадата на Продан Купенов, която ни сменя, изпълни годишния си план на 20 декември. У нас има динамика в работата, а при Киряков машини. Това, което е възможно да даде човек, ние го даваме. Но има друго.

Пенев се замисля, ясно е, че преценяваше мислите си, които искаше да изкаже.

Наистина, преди да дойда при Пенев, бях в бригадата на Киряков. Хората му бяха до машините, които автоматично изтъняваха дебелата тел и я правеха от тънка по-тънка, след което я поцинковаха във вани. Работниците наблюдаваха работата и от време на време се придвижваха, за да хванат скъсаната тел и да я пришият към въртящите се барабани. Тук го нямаше оня непрекъснат вихрен танц на човешко напрежение както в бригадата на Пенев. Но успехът си е успех. Георги Киряков беше изпълнен с гордост, че е излязъл месец напред в изпълнение на годишния план пред единствения герой в завода. И как няма да е горд човек, когато общозаводското съревнование се е отчело в присъствието на първия секретар на ОК на БКП Николай Жишев. Веселяк по природа, Киряков малко закачливо ми подхвърли:

— Споменете на Пенев това и ще видите как ще наведе глава!

Не, Пенев не наведе глава. Той като че ли се радваше, че е изпреварен, за да може утре отново да победи. Да поогледа работата на хората си, ония малки мигове на задръжки, които се губеха, и отново да отиде напред. От тези победи печели целият заводски колектив. Наблюдавах Пенев и видях, че той иска да каже и нещо друго.

— Мисля върху това — подхвана той, — че от двадесет години в технологията на нашия цех не се е променило нищо. Няма технически прогрес. А без него не можем да вървим напред...

Критиката беше отправена към инженери и ръководители. Хората от бригадата бяха дали всичко или бяха на предела на това, което можеха да дадат. А техниката беше една и съща.

На излизане от цеха Пенев загрижено ми заяви:

— Трябва да се види чуждестранният опит в нашия сектор. Докъде са стигнали.

Над нас се виеха ято гларуси и с резките си крясъци сякаш искаха да ни кажат, че те са твърде високо и далеко от човешките грижи.

* * *

Стар е, много е остарял завод „Георги Димитров" в Бургас. На плещите му тежат шестдесет и седем години, откакто е създал първите казанчета и подкови. Остарели са сградите на неговите цехове и помощни стопанства, но вътре в тях работят хора с млади и буйни сърца. Било 1974 година. Партийният комитет установил, че млади работници няма и ако ги има, броят се на пръсти. Установил също, че челниците в производството имат високо изпълнение на нормите, но има и много работници, които се въртят край машините насам и натам, изостават, не из-

Digitized by Google

пълняват нормите си. Комитетът решил да се предложи на стопанското ръководство да установи броя на изоставащите работници и в началото на следващата година да се проведе среща с челниците в производството.

На състоялата се среща през 1975 година се изказали редица бригадири и челници. Някои челници дори се учудили, че изоставащите са толкова много.

— Ами че те са два пъти повече от нас — провикнал се с възмущение челникът Христо Илиев.

— И колкото и да се напрягаме и да даваме, те го изяждат и планът не се изпълнява — обадил се с болка друг.

— Другари, не се горешете — спокойно казал Никола Пенев. — Та ние ще им помогнем.

Въпросът за изпълнение на плана подтикнал партийната организация да вземе решение при липсата на млади хора за кратко време да се обучат изоставащите, ония, които не изпълняват нормите си. На комунистите челници дали и партийни поръчения. Такива поръчения получили Никола Пенев, Кръстю Панайотов, Христо Проданов, Георги Димов, Любомир Начев и други.

Безпартийните челници се наредили до комунистите. Започнала истинска битка по бригади и цехове, която благодарение на ентусиазма и всекидневния труд, на помощта и на наставниците била спечелена. Те трябвало да се преборят със закостенелите, назадничави похвати, да преодолеят цялата оная рутина, която ги подтискала и не им давала възможност да отидат напред. А някъде трябвало да се борят с нехайството, небрежността, мързела, та дори и с пиянството. Едновременно с това заводът се попълва и с млади хора. Още не привършила битката със старите, дошли и те, вляла се свежа струя. Заводът започнал да преизпълнява плана си.

Изслушах историята на завода и наставническото движение от партийния секретар Продан Иванов, който стоеше до бюрото в скромния си кабинет и ровеше в някакви справки.

— Да, благодарение до голяма степен на нашите наставници, ние ще преизпълним задачите, поставени от Националната партийна конференция. Леярите слизат под технологическия брак, цялата производствена сварочно-помедена тел има оценка „К", а в бригадата на Пенев машините се използват 96 процента. Както досега, така и в бъдеще ние ще разчитаме на тях, те са нашият юмрук.

Партийният секретар разбираше правилно мястото и значението на първенците, на челниците в производството, на наставниците за решаване на главните задачи, които стоят пред завода до края на петилетката. Вече години наред се провежда среща на наставниците с партийния актив, на която се отчита положителното и се набелязват конкретни мерки за премахване на слабостите.

Партийният комитет полага непрекъснато грижа за обучението на наставниците, за повишаване на тяхната квалификация и образование. На среща с тях задълбочено бе обсъден починът на съветския шлосер Витченко.

— След създаване на клуба и съвета на наставниците — отбеляза Иван Щерев, член на партийния комитет и дългогодишен председател на заводския профкомитет — ние вземаме под внимание различните техни мнения било по награждаване на техни възпитаници за високи постижения в работата, ученето и поведението им, било за решаване на редица социално-битови въпроси на новопостъпващите, като осигуряване на квартира, храна и др. Изобщо щом ще искаме, трябва и да даваме.

Слизах по стълбите, обладан от мисълта за новите апостоли на човешкото щастие, които всяка година ще се увеличават. Навън небето се беше прекроило. От тъмните му и мрачни покриви се стелеше ситен дъжд. Само надалеч от мен от комина на леярната се проточваха черни нивици дим.

Захари ШОЙЛЕВ

Digitized by Google

ГРИЖИ ЗА ДЕЛОВОДНАТА ДЕЙНОСТ И ФИНАНСОВАТА ОТЧЕТНОСТ

Ще разкажем за онова, което се прави в Благоевградски окръг, за да могат деловодната работа и финансовата отчетност да стоят на височината на партийните изисквания.

През последните години бюрото на окръжната контролно-ревизионна комисия на БКП организира редица инициативи, които помогнаха да се повиши активността и подобри компетентността на градските, общинските, заводските и учрежденските ревизионни комисии. Неотдавна се състоя петдневен курс с членовете на окръжната контролно-ревизионна комисия и председателите на ревизионните комисии. Там бяха изнесени следните лекции: „За социално-икономическото и културното развитие на окръга"; „За решенията на Националната партийна конференция и задачите на ревизионните комисии"; „Актуални проблеми на партийно-организационната и идеологическата работа на Партията"; „Някои въпроси, свързани с контролно-ревизионната и ревизионната дейност в окръжната партийна организация" и др. Наред с лекциите значително място бе отделено и за обмяна на положителния опит.

Тласък в контролно-ревизионната дейност в окръжната партийна организация даде участието в семинара на др. Стоян Караджов — председател на Централната контролно-ревизионна комисия на БКП, и изнесената от него лекция на тема „По някои актуални задачи на контролно-ревизионните и ревизионните комисии на БКП". Това послужи като ръководство в бъдещата работа. Засили се стремежът да се търсят нови форми и средства, за да се обогатяват контролната и ревизионната дейност.

Окръжният комитет на БКП и бюрото на окръжната контролно-ревизионна комисия полагат усилия да се създава обстановка за нарастване самочувствието на председателите на общинските, заводските и учрежденските ревизионни комисии. Партийните комитети и организации са задължени да предприемат мерки за изпълнението на препоръките на ревизионните комисии. Председателите на ревизионните комисии участвуват в заседанията на партийните комитети и бюра. Така те получават пълна информация за предстоящите задачи и насочват дейността си по време на проверките към актуалните проблеми.

Много ревизионни комисии са извоювали висок авторитет. Те превърнаха своята дейност в отговорно звено на партийната практика, поради което често са търсени от секретарите на първичните организации. Общинската ревизионна комисия в Благоевград например постоянно анализира състоянието на деловодната работа и финансовата отчетност в партийните организации. Всеки член на комисията работи непосредствено и системно с група първични организации, като се запознава с тяхното състояние. Заедно с партийния секретар анализират качеството на изготвяните документи.

През последните две години общинската ревизионна комисия заедно със заводските и учрежденските са извършили 680 проверки. Изводите и препоръките са обсъдени от бюрото и на пленума на общинския комитет на БКП, като са взети съответни решения.

Утвърждава се практика в деня на партийния секретар председателят на общинската ревизионна комисия да изнася информация за деловодната работа и финансовата отчетност.

Как е организирана работата на ревизионната комисия, за да се доближи тя до всяка първична организация?

Ето какво сподели нейният председател Ангел Тодоров: „При проверката се стремим да се явяваме не като контрольори, които търсят само слабости, а като представители на политически орган, който помага в тяхното отстраняване. След всяка проверка оценяваме качеството и ефекта от нея, с какво сме допринесли за изменението на състоянието, набелязваме и свои задачи, за да се подобрят деловодната работа и финансовата отчетност в дадените организации. По този начин с активното участие на членовете на ревизионната комисия К. Андонова, Ан. Миладинова, Ив. Бърдаров, Стойне Миланов, Б. Кацарски, Д. Христовски, Дафинка Вачарска се създаде образцова деловодна документация и финансова отчетност в първичните организации при цех „Спомагателни звена" в завод „Арсо ПОпТодоров", промкомбинат „Братя Дерменджиеви", окръжно пътно управление, второ основно училище, общостроително предприятие, окръжна стоматологична поликлиника и др. През годината периодически анализираме

Digitized by Google

състоянието и вземаме мерки за подобряване качеството и ефективността от нашата работа."

Друг важен момент в дейността на тази комисия е стремежът да се оказва методическа помощ на общинската ревизионна комисия на ДКМС. В състава на общинската ревизионна комисия на БКП е избран и председателят на общинската ревизионна комисия на ДКМС. Той участвува в нейните заседания и съвещания, което му позволява да черпи поука от нейната дейност. При обсъждането на резултатите от проверките в първичните организации се канят и членовете на ревизионната комисия на Комсомола. По този начин се предава опит и се подсказват инициативи за тяхната работа. Често председателите на общинската ревизионна комисия на БКП и на ДКМС заедно посещават заводските ревизионни комисии на Комсомола и оказват помощ по планирането и организацията на тяхната работа. Това засилва отговорността и активността на членовете на двете комисии за привеждането в добър ред на документацията в комсомолските дружества и организации.

По инициатива на ревизионната комисия на БКП в Петрич с председател Кирил Катулов в общинската партийна организация се състоял разговор за същността и значението на деловодната работа и финансовата отчетност, за задължението на партийните органи и организации да спазват Устава и съответните инструкции на ЦК на БКП. Критично и самокритично са направени персонални оценки за онзи партийни членове, които нарушават основни уставни задължения. Бюрото на общинския комитет на БКП повиши грижите си по въпросите, свързани с възпитанието на комунистите, в борбата срещу отрицателните прояви и явления. Особено внимание е обърнато на деловодната работа и финансовата отчетност. Сега в почти всички първични организации тя е приведена съгласно изискванията на Инструкцията на ЦК на БКП.

При непосредствената методическа помощ на ОКРК общинската ревизионна комисия в Сандански работи целенасочено за издигане ролята и значението на протоколите в първичните организации. Периодически се организира специален курс с комунистите по оформянето на протоколите на партийните събрания. През ноември 1978 г. например в курса са участвували 200 комунисти. Всичко това помага към тези важни документи да се подхожда с нужната сериозност и те да се съставят съобразно Инструкцията на ЦК на БКП.

Ревизионните комисии в Кулата, Елешница, мина „Брежани", Копривлен с председатели съответно Георги Дюлгеров, Г. Бандеа, П. Давков и П. Аврамов добре взаимодействуват със съответните партийни комитети. Съгласуваността в работата им е позволила да се повиши ефектът от тяхната ревизионна дейност. Взискателността, която се проявява към поведението на комунистите за спазването на партийните принципи и норми, допринася да нарастват авторитетът и дееспособността на първичните организации.

Към какво е съсредоточила сега усилията си окръжната контролно-ревизионна комисия на БКП?

Главното внимание се насочва чрез методическа помощ да се съдействува на ревизионните комисии да подобряват качеството и ефективността на проверките. За реализирането на тази цел по райони и в окръжния град се организират съвещания с членовете на ревизионните комисии. Там се обменя положителният опит, обсъждат се мерки, за да може ревизионната дейност да се превърне в неразделна част от организаторската и възпитателната работа, за създаването на образцова деловодна документация и строга финансова отчетност.

Много грижи се полагат да се усъвършенствува стилът на работа, като се прилага комплексният подход. Наред с разкриването на причините за нарушенията на Устава и другите нормативни документи от отделни комунисти има стремеж да се разкриват всестранно недостатъците в живота на дадената партийна организация. В това отношение съществено значение се придава на усъвършенстването взаимодействието на ОКРК и ревизионните комисии със съответните партийни комитети. Така ОКРК и ревизионните комисии на БКП дават своя принос, за да може деловодната работа и финансовата отчетност да се поставят на височината на партийните изисквания.

Борис АНГЕЛОВ
кореспондент на сп. „Партиен живот"

Digitized by Google

ВЕСТНИК «ЧЕРНОМОРСКИ ФРОНТ» ЗА ПЪРВИЧНАТА ПАРТИЙНА ОРГАНИЗАЦИЯ

Окръжният комитет на Партията в Бургас полага постоянни грижи да се укрепват и развиват първичните партийни организации, да издигат ръководната си роля в реализирането на трудовите, социалните и възпитателните функции на трудовите колективи. Сред поредицата от основни мероприятия в изпълнение на тази задача може да се види и по достойнство да се оцени мястото и значението на инициативата на комитета и редакцията на в. „Черноморски фронт", които организираха на страниците на вестника задочна научно-практическа конференция на тема: **„ППО — политическо ядро и първообраз на трудовия колектив".**

„С новата рубрика — се казва във встъпителната редакционна бележка, публикувана в брой 1 от 30. I. 1977 г. — започваме разговор на страниците на вестника по проблемите на развитието на първичната партийна организация като политическо ядро и първообраз на бъдещото състояние на трудовия колектив. Ще покажем как тя въздействува за засилване на неговите трудови, социални и възпитателни функции — от една страна, а от друга — неговото влияние за развитието на самата първична партийна организация. Под тази рубрика ще намерят място материали, в които ще се споделят опит, различни мнения и съображения по въпроси, свързани с развитието на партийната организация и трудовия колектив."

Когато се прегледат излезлите във вестника двадесет и три материала за конференцията, преди всичко правят впечатление две неща: първо — големият интерес към този основен проблем на партийната работа и второ — богатството от инициативи, творчество и опит в първичните партийни организации. В центъра на всички материали е първичната партийна организация — тази основна клетка, в която фокусират животрептящи, актуални проблеми на отделните комунисти, на трудовите колективи и на целия окръг. Потърсено е нейното ръководно място в трудовия колектив — сочат се факторите, които я изявяват не само като политическо ядро — ръководител, организатор и възпитател на колектива, но и които я издигат и развиват като първообраз, като образец за подражание в трудовия колектив. На страниците на окръжния печатен орган е споделен опитът на тридесет и пет първични партийни организации: как те работят, с какви проблеми се занимават, как ги проучват, разглеждат и организират изпълнението на решенията си, кое е характерното в тяхната работа, което ги налага, естествено, като политическо ядро и първообраз на трудовия колектив. Разгледани са връзките и въздействието им върху трудовите колективи, работата им в профсъюзните и комсомолските организации, издигането на личния пример на комунистите, организирането на индивидуалната работа с хората, дейността и ролята на партийното бюро и секретаря на партийната организация и др. Най-голям е броят на материалите, посветени на

ПЪРВИЧНАТА ПАРТИЙНА ОРГАНИЗАЦИЯ КАТО АВАНГАРД НА ТРУДОВИЯ КОЛЕКТИВ

В тях авторите очертават мястото и ролята на първичните партийни организации в борбата за изпълнение на производствените планове, за претворяване в живота стратегията на Партията за високо качество и ефективност и реализирането на социалните и възпитателните функции на трудовите колективи. В духа на решенията на XI партиен конгрес, Юлския пленум на ЦК на БКП (1976 г.) и Националната партийна конференция се подчертава, че проблемът за повишаване ролята и авторитета на първичните партийни организации е многостранен и има комплексен характер.

Един от основните въпроси на партийната работа, в решаването на който първичната партийна организация проявява своята роля на авангард и ръководител, е стремежът своевременно да се откриват, задълбочено да се проучват, разглеждат и решават главните проблеми на трудовия колектив. Христина Кирякова — секретарка на първичната партийна организация в производство „Фенол" при Завода за органичен синтез в СК „Нефтохим", споделя ценен опит за умението на ППО да насочва вниманието си към възлови проблеми, свързани с развитието на основните функции на трудовия колектив. Ето какъв е

Digitized by Google

подходът. В определен момент първичната партийна организация преценява, че основен проблем за по-нататъшно развитие на трудовия колектив е укрепването на трудовата и технологичната дисциплина. Създава се работна група от членове на партийното бюро, стопански ръководители, специалисти и работници. Групата задълбочено проучва и открива главните причини за незадоволителното състояние на дисциплината, а именно: недостатъчна взискателност от страна на стопанското ръководство, нерационална организация на работата на поддържащия персонал, несвоевременна намеса на партийното бюро и комунистите по нарушенията на дисциплината, незадоволителна работа в тази насока на профорганизацията и комсомолската организация. Този проблем се разглежда на партийно събрание, вземат се решения по него. На събрания по смени и бригади се анализира подробно състоянието на дисциплината дори в отделни възли и особено на „тесните места". Накрая проблемът се обсъжда на събрание с целия колектив. Профорганизацията и комсомолската организация поемат конкретни задачи по укрепване на дисциплината, подобрява се масово-политическата работа. След анализа на равнището на образователно-квалификационния състав на колектива са приети решения за обучението на изпълнителските кадри, за повишаване качеството на работата в курса за квалификация, за подобряване на индивидуалното обучение и др.

Какви са резултатите от цялата тази работа? За кратко време е преодоляно изоставането в изпълнението на плана за първото полугодие, достига се най-висока среднодневна производителност, планът за годината е изпълнен предсрочно. Заводът влиза в новата година със стабилни качествени показатели.

Твърде ценен е опитът на Бургаската градска партийна организация по разгръщане на трудовата активност на колективите като главна задача на първичните партийни организации. Този опит споделя на страниците на вестника Андон Мухтаров — тогава секретар на ГК на БКП в Бургас. Плод на творчеството и инициативността на комунистите за изпълнение на основния девиз на седмата петилетка „Ефективност и качество — качество и ефективност" е починът на осемте бригади на героите на социалистическия труд, който прераства в широко движение на трудещите се от Бургас и окръга под девиза „От високото качество на работата на всеки — към висока ефективност на труда на колектива". Това движение обединява голям брой от по-рано приетите почини: „На работническата инициатива — инженерна подкрепа", „Отлично направено — отлично предадено", „Нито един изоставащ до мене", движението за икономии на суровини, материали и енергия, работата по Лвовската система и др. Под ръководството на партийните органи и организации то придобива масов характер и се превръща в мощна сила за мобилизирането на трудовата активност на колективите за изпълнение на плановете за 1977, 1978 г. и седмата петилетка.

Дражо Атанасов — секретар на първичната партийна организация в цех „Механичен" на Ремонтно-механичния завод при СК „Нефтохим", вижда политическата и организаторската работа на ППО преди всичко в максималното изясняване на задачите на производствената дейност за годината, за отделни периоди, дори за отделни мероприятия. В това отношение той отбелязва, че в техния колектив планът и инженерните проекти се изработват въз основа на работническите предложения. На второ място секретарят поставя координирането дейността на масовите организации, като се разграничават функциите им, и на трето — активните форми на политическа агитация, чрез която се създава у всеки член на колектива вътрешна убеденост за съзнателно изпълнение на задачите. Атанасов сочи като пример организацията на работата за капиталния ремонт. Въпросът се обсъжда на партийно събрание. На сбирки на отделните колективи, както и в индивидуалната работа с комунистите разясняват на всеки производственик задачите по ремонта. Широката и конкретната политическа работа дават своя положителен ефект: ремонтите в цеха започнаха да се извършват редовно, стабилизирана е и изработката на нестандартното оборудване, и производството на резервни части.

Секретарят на първичната партийна организация във „Винзавод" — гр. Поморие разказва за организацията на социалистическото съревнование в завода. Той разглежда съревнованието като изключително важен метод на конкретно партийно ръководство за мобилизиране на трудовите колективи. Партийното бюро определя работна група от свои членове и специалисти от завода, която разработва система за организацията на социалистическото съревнование. Предложената от групата система се обсъжда, допълва и приема на събрание на ППО и колектива. Наред с това партийната организация изяснява формите, показателите и критериите за неговото водене. Вземат се конкретни мерки да се изучава и внедрява челният опит, осигурява се гласност и сравнимост на резултатите и т. н. Работниците излизат с единадесет колективни и сто и шестдесет лични обещания. В колектива закипява трудова надпревара на базата на изпълнението почина на Бургаски окръг „От високото качество на работата на всеки — към висока ефективност на труда на колектива". В това отношение окръгът използва много успешно богатия опит на трудещите се от Краснодарския край в СССР, с който той е в братски дружески връзки.

Директорът на завод „Георги Димитров" в Бургас Атанас Попов разглежда въпроса за единството на партийната и стопанската дейност. Той сочи конкретен пример с работата на първичната партийна организация в цех „Чугунени изделия". Организацията двукратно разглежда на събрание организацията на социалистическото сърев-

Digitized by Google

нование в цеха, изяснява мястото на всеки комунист в този процес, определя формите за гласност на резултатите, как да се проучва и внедрява собственият и чуждият челен опит. Този цех на два пъти през годината става първенец в съревнованието.

За мястото и личния принос на стопанския ръководител за укрепване авторитета на първичната партийна организация и повишаване на нейната ръководна роля в трудовия колектив споделя Цанко Иванов — директор на завод „В. Коларов" — Бургас. При тях директорът, заместник-директорите и други стопански и политически ръководители не членуват в една отделна ППО, а в първичните партийни организации в цеховете, за да живеят по-отблизо със задачите на колектива.

На проблемите на политическото ръководство на социалните функции на колектива е посветена статията на Пенко Вълков — завеждащ кабинета по партийно-организационната работа при ОК на БКП. Това е един задълбочен преглед на задачите на първичните партийни организации за оптимално реализиране социалните функции на трудовия колектив. В подкрепа на това са материалите за коренните изменения в главната производителна сила — хората. През последните пет години в бургаския завод „В Коларов" обемът на промишлената продукция е нараснал два пъти, а на персонала — малко повече от двадесет и пет на сто. Естествено за това състояние от голямо значение са грижите за подобряване на работната среда — хигиенизиране, благоустрояване и естетизиране на заводската обстановка. Грижите за работната сила, за хората от трудовия колектив се изразяват и в това: да се повишава квалификацията, да се подобрява социално-битовото обслужване, като се откриват заводски работнически столове, здравни пунктове, колониални магазини, дори фризьорски салони и др. За такива придобивки вече са се погрижили заводите „Ченгелиеви" в Айтос, „Г. Димитров" в Бургас и др.

Като се има предвид, че конференцията е научно-практическа, следва да се отбележи, че за ръководната роля на ППО по реализирането на трудовата, социалната и възпитателната функция на трудовия колектив във вестника не бе публикуван задълбочен теоретичен материал, който научно да осветли проблема. До известна степен тази празнота бе запълнена с встъпителните бележки на секретаря на ОК на БКП Вичо Илиев към отразения във вестника разговор на тема „Ролята на трудовия колектив".

Друга група материали, публикувани във в. „Черноморски фронт", обхваща проблемите, свързани с

ПОДОБРЯВАНЕ НА ВЪТРЕШНИЯ ЖИВОТ НА ППО

В тях се разкрива и анализира опитът на много първични партийни организации. Това е ключов въпрос, защото от издигане равнището на вътрешнопартийния живот върху основата на ленинските принципи и норми на партиен живот се определят възможностите на първичната партийна организация да служи за пример и поука, да бъде образец за трудовия колектив.

В това отношение полезни са материалите, в които се изнася **опитът на ГК на БКП в Поморие за издигане равнището на партийното събрание.** Оценявайки партийното събрание като важно събитие в живота на ППО, чиято основна задача е да развива политическата и трудовата активност на комунистите и на целия трудов колектив, първичните партийни организации в гр. Поморие се стремят да разглеждат на събранията си главните, възловите проблеми. За тая цел те се допитват до всички комунисти кои въпроси считат за най-важни и следва да бъдат обсъдени на партийно събрание. Вторият момент е подготвянето на материалите за събранието, което се извършва от работни групи. Един месец по-рано пред клуба се обявява дневният ред на събранието. В специална кутия комунистите и останалите членове на трудовия колектив имат възможност да представят предложенията си по въпросите, които предстоят да се разглеждат. По такъв начин се ангажира вниманието на комунистите, създава се психическа нагласа за активното им и творческо участие на събранието. Следващият етап е организацията на изпълнението на решенията. След събранието партийното бюро набелязва най-резултатните форми, чрез които ще се разяснява взетото решение, разпределят се комунистите, които ще се заемат с разясняването му и с цялостната организация на неговото изпълнение.

Успех на Поморийската градска партийна организация е работата ѝ за подобряване на материалната база на първичните партийни организации. От четиридесет и четири организации четиридесет имат свои клубове с необходимите пособия за провеждане на организационна и идеологическа работа. В непосредствена близост на повечето от тях се намира и стаята на секретаря на ППО.

Едни от най-полезните материали във вестника от този характер е разговорът на тема **„Партийното бюро — колективен орган на ръководство".** В този разговор седем секретари на първични партийни организации споделят опит по конкретната организация на работата на партийното бюро. Секретарят на първичната партийна организация в „Нефтохимпроект" — Бургас Димитър Трепечов се спира на два основни момента. Първият е колективният метод на партийното бюро при планиране дейността на първичната организация. Подготовката на перспективния план на организацията започва с подработката на проблемите от три помощни групи, възглавявани от членове на партийното бюро. Този подход дава възможност да се видят по-добре проблемите, да се вникне по-

Digitized by Google

дълбоко в тях, а оттам и да се очаква по-добър ефект от работата на ППО. Вторият е колективността, която се прилага при организацията и контрола по изпълнение на партийното решение. В този процес дейно участвува помощният орган на партийното бюро — комисията по проверката и контрола на партийните решения, чиито председател участвува в работата на партийното бюро. Комисията получава един екземпляр от всички решения на партийното събрание и следи как те се изпълняват. Ако възникнат затруднения в изпълнението, комисията информира бюрото, за да вземе допълнителни мерки.

Друг ценен опит. В стремежа компетентно, на съвременно равнище да решават проблемите партийните бюра в МОК „Бургаски медни мини", използват по-пълноценно знанията, уменията и опита на специалистите в партийната работа. Това, от една страна ,издига компетентността на партийното събрание, а от друга — помага на самите специалисти да израстват, да придобиват партиен подход при решаване на стопанските задачи, да проявяват инициатива и творчество, пряко подкрепяни от партийната организация. Секретарят на партийния комитет при комбината Христо Марков поясни, че за тази цел изграждат работни групи за подготовка на материалите за събранията на партийните организации. В тези групи наред с членове на партийното бюро се включват и различни специалисти — комунисти и безпартийни, чието участие спомага за комплексно разглеждане и решаване на главните проблеми.

Мощно средство за усъвършенствуване на вътрешнопартийния живот са критиката и самокритиката. В материала „Широк простор на критиката и самокритиката" журналистът Димитър Недялков разказва за опита на Айтоската градска партийна организация, където от четири години действува единна система за разгръщане на критиката и самокритиката, утвърдена от ГК на БКП. Във всяка първична партийна организация е заведена специална тетрадка, в която се вписват критични бележки, сигнали и предложения. Отправените критични бележки и предложения се систематизират и решават според своя характер на различни равнища и в различни срокове. Част от тях незабавно се решават от партийното бюро, други се внасят и обсъждат в партийно събрание, трети се адресират до стопанското ръководство, а най-сложните се отнасят в градския комитет на Партията, който ги отправя за решаване съответно към ГНС, различни стопански предприятия и др. На партийните събрания, при самоотчетите на комунистите, в ежедневната работа на комунистите и колектива критиката и самокритиката се поощряват като мощен фактор за развитие на социалистическата демокрация и повишаване боеспособността и авангардната роля на партийните организации.

Друг важен лост за подобряване вътрешнопартийния живот са партийните поръчения. За тях разказва Никола Проданов, секретар на първичната партийна организация при Автобазата в гр. Камено. На партийни събрания комунистите се отчитат как са изпълнили партийните си поръчения. Тук те получават оценка за своята работа от цялата организация, възлагат им се нови поръчения: по наставничеството, по инициативата на окръга за високо качество и ефективност и т. н. Събранията за личен отчет на комунистите повишават у тях чувството за отговорност, приучват ги към дисциплина и самоконтрол, спомагат да се засилва техният личен пример.

За работата на партийните групи споделят опит Костадин Колев — секретар на териториална партийна организация в с. Винарско, отговорниците на партийни групи Янка Георгиева — при промишленото мебелно предприятие за услуги „Георги Кондолов", и Димитър Ферфелиев — при моторен влекач „Умбриел" в пристанищния комплекс — Бургас.

На проблемите за **възпитателните функции на първичната партийна организация в колектива** са посветени материалите „Основно условие за единството на Партията" от Георги Цъгов и Кирил Ташев и „Ефективност на политическата работа" от Цвятко Бойчев — и тримата сътрудници в отдел „Пропаганда и агитация" при ОК на БКП. В тези материали се изяснява ролята на партийното бюро в определянето на въпросите на партийната пропаганда и масово-политическата работа, значението на пропагандисткото майсторство, за да се превърнат знанията в дълбоки идейни убеждения и мотиви за комунистическо поведение. Особено се подчертава тясната връзка на пропагандната и политическата работа със задачите на деня, съобразена с интересите и политическата подготовка на работниците. Посочени са много конкретни примери кои първични партийни организации най-сполучливо решават тези въпроси в духа на речта на др. Тодор Живков на пленума на ОК на БКП в Бургас през 1975 година.

В статията си „Конкретна работа с хората" Димо Томов — преподавател в Междуокръжната партийна школа, разглежда формите на индивидуална работа с комунистите в завод „Г. Димитров", сочи главните проблеми, които обхваща тази дейност.

Секретарят на ГК на БКП в Грудово Петко Русев разказва как първичните партийни организации се стремят да насочат трудещите се по-съдържателно да използват свободното си време, да го „идеологизират" чрез по-интензивна дейност на културните институти и общи мащабни мероприятия на културно-масовата работа по повод на годишнини на големи исторически събития, празници на професиите, празници на улици, излети до исторически места и др.

Прави обаче впечатление, че в публикуваните материали по проблемите на идейновъзпитателната работа на ППО има повече научно-теоретически обобщения и разработки и по-малко споделяне на практически опит. Сред авторите няма нито един

Digitized by Google

низов ръководител от първична партийна организация или пропагандист. Самият този факт говори, че тази сфера от партийната дейност все още си остава по-трудна и по-необхваната от секретарите на първичните партийни организации и партийните бюра.

За съвместната работа на комунисти и сдружени земеделци в района на аграрно-промишления комплекс в Айтос разказват Кольо Колев и Злати Колев. Тя е подчинена на девиза на VII петилетка „Ефективност и качество — качество и ефективност" и почина на Бургаски окръг „От високото качество на работата на всеки — към висока ефективност на труда на колектива". Комунисти, земеделци, безпартийни, младежи — всички задружно работят за ускоряване на техническия прогрес в АПК, за повече и по-евтина селскостопанска продукция. Възлово звено в изпълнението на тази задача са механизаторите. Затова усилията са насочени главно към усъвършенствуване на съвместната работа с механизаторите. Задълбочено се анализира състоянието на механизацията в комплекса, проучен е положителният опит в Бургаски окръг и Краснодарския край. Въз основа на това е приета съвместна програма на партийното, дружбеното, стопанското, профсъюзното и комсомолското ръководство за подобряване работата с механизаторите. В нея влизат въпросите за подбора и подготовката на механизаторските кадри, предвижда се да се подобрят социално-битовите им условия, да се усъвършенствува идеологическата работа с тях и др. Програмата е влязла в действие — подготвени се нови сто и петдесет механизаторски кадри, всички механизатори са се включили в партийната и комсомолската учебна година, изградена е лектория. При особен интерес преминава съвместното занятие на тема „Ръководната роля на Партията и задачите на БЗНС в настоящия етап в светлината на решенията на XI конгрес на БКП и XXXIII конгрес на БЗНС".

Резултатите, които постига АПК в Айтос, са много добри. За изпълнение на плановете през шестата петилетка комплексът получи орден „Червено знаме на труда", през първата година от седмата петилетка стана окръжен първенец по комплексно изпълнение на плана, а в животновъдството — национален първенец.

За работата на първичната партийна организация с масовите организации споделят опит секретарите на ППО Александър Трайков от районната болница в Айтос, Жельо Люцканов — от Смесено автостопанство в Карнобат, и Петър Делчев — секретар на квартална партийна организация в Бургас. Петър Делчев споделя, че партийното бюро е изградило единадесет комисии за работа в Отечествения фронт по отделни проблеми. Всяка комисия се ръководи от член на бюрото. На територията на всяка низова организация на Отечествения фронт е изградена партийна група. Отговорниците на партийните групи са членове на ръководствата на низовите отечественофронтовски организации. Това обстоятелство им дава възможност непосредствено да помагат да се провеждат партийните решения в отечественофронтовските организации.

Към тази група проблеми недостатъчно е отразен въпросът за подобряване социалния и качествения състав на първичните партийни организации в съответствие със социално-класовата структура на трудовия колектив. Малко е застъпен и въпросът за издигането на образователното и културното равнище на партийните членове като важно условие да се усъвършенствува партийната организация и да се повиши нейното влияние в колектива. Малко са и материалите във вестника за работата с кадрите, за ролята на ППО в създаването на здрав социално-психически климат в колектива. Недостатъчно изяснени останаха и формите на работа в партийната организация за усъвършенствуване начина на живот на комуниста, поведението му освен в труда, още в бита, в обществото и семейството. Това е особено важно сега във връзка със замяната на партийните членски книжки, при която всеки комунист следва да бъде всестранно огледан и оценен.

Задочната научно-практическа конференция на страниците на вестника насочва вниманието и към проблема за

УСЪВЪРШЕНСТВУВАНЕ РАБОТАТА НА ПАРТИЙНИТЕ КОМИТЕТИ С ПЪРВИЧНИТЕ ПАРТИЙНИ ОРГАНИЗАЦИИ

Известна е постановката на XI конгрес на БКП, че основен критерий при оценка на дейността на партийните комитети ще служи състоянието на ръководените от тях първични партийни организации. В материалите на конференцията са подчертани системните грижи на окръжния, градските, общинските и заводските партийни комитети за издигане ролята на първичните партийни организации. В какво конкретно се изразяват тези грижи, какво е постигнато досега и в каква насока следва да продължава работата за по-нататъшното развитие на първичните организации като действени политически ядра, да служат те като първообраз на бъдещото състояние на трудовите колективи, се изяснява в доклада на секретаря на ОК на БКП Вичо Илиев, изнесен на пленума на окръжния комитет за по-нататъшно издигане ролята на ППО. Въз основа на обширен материал конкретно са откроени основните проблеми, към които следва сега да се насочи вниманието на партийните комитети и организации за по-успешно решаване на този генерален въпрос на партийната работа. Такъв характер има и изказването на завеждащия отдел „Организационен" на ОК на БКП Иван Марков, поместено във вестника под заглавие „Партийното бюро — колективен орган на ръководство".

В отделен материал се разказва как ГК на БКП в Бургас насочва усилията на първичните партийни организации да разгръщат трудовата активност на колектива

Digitized by Google

за изпълнение на стратегическата задача за високо качество и ефективност. Извършена е огромна организаторска и политическа работа по разчистването, приемането, утвърждаването и по-нататъшното развитие на почина „От високото качество на работата на всеки — към висока ефективност на труда на колектива". За да се повиши авангардната роля на комунистите, градският комитет е връчил на десет хиляди членове на Партията „Паспорт за личен принос на комуниста", който съдържа лични обещания за изпълнение решения на XI конгрес и партийните поръчения за всяка година от петилетката. Този проблем става основен и в работата на партийните кабинети, клубовете на стопанския деятел и на ветераните от завода, на бригадирските съвети и др. Градският комитет полага усилия да се подобри работата в партийните групи. Бюрото на комитета устройва срещи с отговорниците на партийните групи от материалното производство. Периодично групите разглеждат изпълнението на обещанията и поръчения, приемат самоотчетите на комунистите, възлагат нови поръчения по наставничеството, по индивидуалната работа за убеждаване и мобилизиране на всички.

Интересен опит споделя чрез вестника първият секретар на ГК на БКП в Айтос Михаил Атанасов. Бюрото на градския комитет си е изработило методика за ръководство на първичните партийни организации. Основното в тази методика е: членовете на пленума, бюрото, щатните партийни работници поемат главната грижа за оказване помощ на партийните организации. Всеки от тях е задължен да помага отблизо на една или няколко първични партийни организации и да се отчита за това пред комитета. Главната им грижа сега е да съдействуват да се издигне равнището на партийното събрание, като в тая връзка се подобри и качеството на самите доклади пред събранието, и проекторешенията. Те трябва обективно да осветляват разглеждания проблем, да бъдат конкретни, по стил да отговарят на равнището на партийните членове. Така материалите действително ще послужат за основа на задълбочени разисквания в събранието и ще спомогнат да се изяснят и намерят най-верните пътища за решаване на разглеждания въпрос. Секретарят сочи примери, от които се виждат резултатите от тази помощ. Подобрена е работата на първичните организации при АПК в отраслите „Механизация", „Растениевъдство" и „Животновъдство", в ТПК „Ат. Манчев" и др.

Конкретен опит по ръководството на първичните партийни организации споделя и първият секретар на ГК на БКП в Поморие Стоян Ралев.

Дейността на партийните органи по ръководството на първичните партийни организации е процес, който непрекъснато се развива и непрекъснато се усъвършенствува.

* * *

Задоцната научно-практическа конференция на страниците на в. „Черноморски фронт" е едно сериозно постижение на редакцията в нейния стремеж да помага отблизо на партийната работа в окръга. Голямото значение на конференцията се определя преди всичко от значимостта на темата — израстването на първичните партийни организации като политически ядра и първообрази на трудовите колективи — един от възловите кардинални проблеми от живота на Партията. В продължение на цяла година в петнадесет броя на вестника петдесет участници в двадесет и три материала насочваха вниманието на обществеността към този проблем. И независимо от някои пропуски (липсата на достатъчен опит и по-добри възможности за решаване) конференцията дава своя принос в цялостната работа на окръжната партийна организация за непрестанно укрепване на основата на Партията, на нейния фундамент — първичната партийна организация.

Митьо ЖЕЛЯЗКОВ
директор на Междуокръжната партийна школа — Бургас

Digitized by Google

НОВИ КНИГИ

ПАРТИЗДАТ

ЯНОШ КАДАР

Избрани произведения

Сборникът с избрани речи, доклади и статии на първия секретар на Централния комитет на Унгарската социалистическа работническа партия и член на Президиума на Унгарската народна република, изтъкнатия деец на унгарското и международното комунистическо и работническо движение Янош Кадар обхваща периода от 1970 до 1978 година. В Избрани произведения се отразява борбата на братския унгарски народ в построяването на социализма в своята родина. В тях се прави дълбок анализ на ръководната роля на УСРП в изграждането на развитото социалистическо общество. В своята дейност Партията се ръководи от теорията на марксизма-ленинизма, работи върху основата на ленинските принципи и норми. Като прави съответни изводи от поуките на миналото, УСРП осъществява своята роля на водеща сила на унгарското общество, определя главните направления на съзидателната работа, мобилизира трудещите се за изпълнение решенията на XI партиен конгрес, води политика на съюз на всички трудещи се класи и слоеве. Голямо внимание Янош Кадар отделя на пролетарския интернационализъм. Важна страна на пролетарския интернационализъм според първия партиен ръководител на унгарския народ е братските партии да изучават и правилно да използват в своята работа опита на международното комунистическо и работническо движение, като обогатяват същевременно идейната съкровищница на марксизма-ленинизма с опита, който са придобили в своята борба и дейност. Особено значение за УСРП има извънредно богатият теоретически и практически опит на КПСС и съветската държава. Голямо значение в своите речи, доклади и статии Янош Кадар отдава на унгаро-съветската дружба, чиято същностна черта е, че принципите, целите и интересите на двата братски народа са еднакви и съгласувани. За него заздравяването, опазването и развитието на унгаро-съветската дружба, разширяването и задълбочаването на всестранното сътрудничество са едновременно най-главният и най-честен израз на националните интереси на унгарския народ.

ОБЩЕСТВО И ОБЩЕСТВЕНА МИСЪЛ В СРЕДНОВЕКОВНА БЪЛГАРИЯ (IX—XIV в.)

Димитър Ангелов

Авторът изследва две различни и същевременно тясно свързани помежду си страни от историческото битие на българския народ от края на IX до края на XIV век. Той разглежда явления с политически, социално-икономически, идеологически и културен характер: териториалното разширяване и политическото укрепване на образуваната през 680/681 г. българска държава, формирането на българската народност, изграждането на феодалния строй, същината, ролята на християнската религия, разпространението на славянската писменост. Едновременно с това Д. Ангелов изследва проблеми от историята на Българското средновековие, които дават възможност да се проникне по-дълбоко в душевността, мирогледа и идеологията на хората от тази далечна епоха. Изяснява се идейно-емоционалният заряд в средновековното българско общество, който е отражение на общественото битие и едновременно с това фактор за неговото по-нататъшно развитие и изменение.

ПРОФИЗДАТ

ЛЕОНИД ИЛИЧ БРЕЖНЕВ СЪВЕТСКИТЕ ПРОФСЪЮЗИ В УСЛОВИЯТА НА РАЗВИТИЯ СОЦИАЛИЗЪМ

Под това заглавие излезе от печат на български език сборник от доклади, речи, изказвания и приветствия на генералния секретар на ЦК на КПСС и председателя на Президиума на Върховния съвет на СССР Леонид Илич Брежнев за периода от ноември 1964 до ноември 1977 година. Книгата е забележително произведение на творческия марксизъм-ленинизъм и разкрива по-нататъшното развитие на ленинското учение за професионалните съюзи в условията на зрелия социализъм и борбата за изграждане на комунистическото общество. В публикуваните произведения на Л. И. Брежнев се прави задълбочен марксистко-ленински анализ на ролята и мястото на професионалните съюзи в системата на политическата организация на съветското общество, изследват се техните функции на школа за комунизъм,

Digitized by Google

за изпълнение на стратегическата задача за високо качество и ефективност. Извършена е огромна организаторска и политическа работа по разясняването, приемането, утвърждаването и по-нататъшното развитие на почина „От високото качество на работата на всеки — към висока ефективност на труда на колектива". За да се повиши авангардната роля на комунистите, градският комитет е връчил на десет хиляди членове на Партията „Паспорт за личен принос на комуниста", който съдържа лични обещания за изпълнение решения на XI конгрес и партийните поръчения за всяка година от петилетката. Този проблем става основен и в работата на партийните кабинети, клубовете на стопанския деятел и на ветераните от завода, на бригадирските съвети и др. Градският комитет полага усилия да се подобри работата в партийните групи. Бюрото на комитета устройва срещи с отговорниците на партийните групи от материалното производство. Периодично групите разглеждат изпълнението на обещанията и поръчения-та, приемат самоотчетите на комунистите, възлагат нови поръчения по наставничеството, по индивидуалната работа за убеждаване и мобилизиране на всички.

Интересен опит споделя чрез вестника първият секретар на ГК на БКП в Айтос Михаил Атанасов. Бюрото на градския комитет си е изработило методика за ръководство на първичните партийни организации. Основното в тази методика е: членовете на пленума, бюрото, щатните партийни работници поемат главната грижа за оказване помощ на партийните организации. Всеки от тях е задължен да помага отблизо на една или няколко първични партийни организации и да се отчита за това пред комитета. Главната им грижа сега е да съдействуват да се издигне равнището на партийното събрание, като в тая връзка се подобри и качеството на самите доклади пред събранието, и проекторешенията. Те трябва обективно да осветляват разглеждания проблем, да бъдат конкретни, по стил да отговарят на равнището на партийните членове. Така материалите действително ще послужат за основа на задълбочени разисквания в събранието и ще спомогнат да се изяснят и намерят най-верните пътища за решаване на разглеждания въпрос. Секретарят соча примери, от които се виждат резултатите от тази помощ. Подобрена е работата на първичните организации при АПК в отраслите „Механизация", „Растениевъдство" и „Животновъдство", в ТПК „Ат. Манчев" и др.

Конкретен опит по ръководството на първичните партийни организации споделя и първият секретар на ГК на БКП в Поморие Стоян Ралев.

Дейността на партийните органи по ръководството на първичните партийни организации е процес, който непрекъснато се развива и непрекъснато се усъвършенствува.

* * *

Задочната научно-практическа конференция на страниците на в. „Черноморски фронт" е едно сериозно постижение на редакцията в нейния стремеж да помага отблизо на партийната работа в окръга. Голямото значение на конференцията се определя преди всичко от значимостта на темата — израстването на първичните партийни организации като политически ядра и първообрази на трудовите колективи — един от възловите кардинални проблеми от живота на Партията. В продължение на цяла година в петнадесет броя на вестника петдесет участници в двадесет и три материала насочваха вниманието на обществеността към този проблем. И независимо от някои пропуски (липсата на достатъчен опит и по-добри възможности за решаване) конференцията дава своя принос в цялостната работа на окръжната партийна организация за непрестанно укрепване на основата на Партията, на нейния фундамент — първичната партийна организация.

Митьо ЖЕЛЯЗКОВ
директор на Междуокръжната партийна школа — Бургас

Digitized by Google

НОВИ КНИГИ

ПАРТИЗДАТ

ЯНОШ КАДАР

Избрани произведения

Сборникът с избрани речи, доклади и статии на първия секретар на Централния комитет на Унгарската социалистическа работническа партия и член на Президиума на Унгарската народна република, изтъкнатия деец на унгарското и международното комунистическо и работническо движение Янош Кадар обхваща периода от 1970 до 1978 година. В Избрани произведения се отразява борбата на братския унгарски народ в построяването на социализма в своята родина. В тях се прави дълбок анализ на ръководната роля на УСРП в изграждането на развитото социалистическо общество. В своята дейност Партията се ръководи от теорията на марксизма-ленинизма, работи върху основата на ленинските принципи и норми. Като прави съответни изводи от поуките на миналото, УСРП осъществява своята роля на водеща сила на унгарското общество, определя главните направления на създателната работа, мобилизира трудещите се за изпълнение решенията на XI партиен конгрес, води политика на съюз на всички трудещи се класи и слоеве. Голямо внимание Янош Кадар отделя на пролетарския интернационализъм. Важна страна на пролетарския интернационализъм според първия партиен ръководител на унгарския народ е братските партии да изучават и правилно да използват в своята работа опита на международното комунистическо и работническо движение, като обогатяват същевременно идейната съкровищница на марксизма-ленинизма с опита, който са придобили в своята борба и дейност. Особено значение за УСРП има извънредно богатият теоретически и практически опит на КПСС и съветската държава. Голямо значение в своите речи, доклади и статии Янош Кадар отдава на унгаро-съветската дружба, чиято същностна черта е, че принципите, целите и интересите на двата братски народа са еднакви и съгласувани. За него заздравяването, опазването и развитието на унгаро-съветската дружба, разширяването и задълбочаването на всестранното сътрудничество са едновременно най-главният и най-честен израз на националните интереси на унгарския народ.

ОБЩЕСТВО И ОБЩЕСТВЕНА МИСЪЛ В СРЕДНОВЕКОВНА БЪЛГАРИЯ (IX—XIV в.)

Димитър Ангелов

Авторът изследва две различни и същевременно тясно свързани помежду си страни от историческото битие на българския народ от края на IX до края на XIV век. Той разглежда явления с политически, социално-икономически, идеологически и културен характер: териториалното разширяване и политическото укрепване на образуваната през 680/681 г. българска държава, формирането на българската народност, изграждането на феодалния строй, същината, ролята на християнската религия, разпространението на славянската писменост. Едновременно с това Д. Ангелов изследва проблеми от историята на Българското средновековие, които дават възможност да се проникне по-дълбоко в душевността, мирогледа и идеологията на хората от тази далечна епоха. Изяснява се идейно-емоционалният заряд в средновековното българско общество, който е отражение на общественото битие и едновременно с това фактор за неговото по-нататъшно развитие и изменение.

ПРОФИЗДАТ

ЛЕОНИД ИЛИЧ БРЕЖНЕВ СЪВЕТСКИТЕ ПРОФСЪЮЗИ В УСЛОВИЯТА НА РАЗВИТИЯ СОЦИАЛИЗЪМ

Под това заглавие излезе от печат на български език сборник от доклади, речи, изказвания и приветствия на генералния секретар на ЦК на КПСС и председател на Президиума на Върховния съвет на СССР Леонид Илич Брежнев за периода от ноември 1964 до ноември 1977 година. Книгата е забележително произведение на творческия марксизъм-ленинизъм и разкрива по-нататъшното развитие на ленинското учение за професионалните съюзи в условията на зрелия социализъм и борбата за изграждане на комунистическото общество. В публикуваните произведения на Л. И. Брежнев се прави задълбочен марксистко-ленински анализ на ролята и мястото на професионалните съюзи в системата на политическата организация на съветското общество, изследват се техните функции на школа за комунизъм,

Digitized by Google

за изпълнение на стратегическата задача за високо качество и ефективност. Извършена е огромна организаторска и политическа работа по разясняването, приемането, утвърждаването и по-нататъшното развитие на почина „От високото качество на работата на всеки — към висока ефективност на труда на колектива". За да се повиши авангардната роля на комунистите, градският комитет е връчил на десет хиляди членове на Партията „Паспорт за личен принос на комуниста", който съдържа лични обещания за изпълнение решения на XI конгрес и партийните поръчения за всяка година от петилетката. Този проблем става основен и в работата на партийните кабинети, клубовете на стопанския деятел и на ветераните от завода, на бригадирските съвети и др. Градският комитет полага усилия да се подобри работата в партийните групи. Бюрото на комитета устройва срещи с отговорниците на партийните групи от материалното производство. Периодично групите разглеждат изпълнението на обещанията и поръчения, приемат самоотчетите на комунистите, възлагат нови поръчения по наставничеството, по индивидуалната работа за убеждаване и мобилизиране на всички.

Интересен опит споделя чрез вестника първият секретар на ГК на БКП в Айтос Михаил Атанасов. Бюрото на градския комитет си е изработило методика за ръководство на първичните партийни организации. Основното в тази методика е: членовете на пленума, бюрото, щатните партийни работници поемат главната грижа за оказване помощ на партийните организации. Всеки от тях е задължен да помага отблизо на една или няколко първични партийни организации и да се отчита за това пред комитета. Главната им грижа сега е да съдействуват да се издигне равнището на партийното събрание, като в тая връзка се подобри и качеството на самите доклади пред събранието, и проекторешенията. Те трябва обективно да осветляват разглеждания проблем, да бъдат конкретни, по стил да отговарят на равнището на партийните членове. Така материалите действително ще послужат за основа на задълбочени разисквания в събранието и ще спомогнат да се изяснят и намерят най-верните пътища за решаване на разглеждания въпрос. Секретарят сочи примери, от които се виждат резултатите от тази помощ. Подобрена е работата на първичните организации при АПК в отраслите „Механизация", „Растениевъдство" и „Животновъдство", в ТПК „Ат. Манчев" и др.

Конкретен опит по ръководството на първичните партийни организации споделя и първият секретар на ГК на БКП в Поморие Стоян Ралев.

Дейността на партийните органи по ръководството на първичните партийни организации е процес, който непрекъснато се развива и непрекъснато се усъвършенствува.

* * *

Задочната научно-практическа конференция на страниците на в. „Черноморски фронт" е едно сериозно постижение на редакцията в нейния стремеж да помага отблизо на партийната работа в окръга. Голямото значение на конференцията се определя преди всичко от значимостта на темата — израстването на първичните партийни организации като политически ядра и първообрази на трудовите колективи — един от възловите кардинални проблеми от живота на Партията. В продължение на цяла година в петнадесет броя на вестника петдесет участници в двадесет и три материала насочваха вниманието на обществеността към този проблем. И независимо от някои пропуски (липсата на достатъчен опит и по-добри възможности за решаване) конференцията дава своя принос в цялостната работа на окръжната партийна организация за непрестанно укрепване на основата на Партията, на нейния фундамент — първичната партийна организация.

Митьо ЖЕЛЯЗКОВ
директор на Междуокръжната
партийна школа — Бургас

Digitized by Google

НОВИ КНИГИ

ПАРТИЗДАТ

ЯНОШ КАДАР

Избрани произведения

Сборникът с избрани речи, доклади и статии на първия секретар на Централния комитет на Унгарската социалистическа работническа партия и член на Президиума на Унгарската народна република, изтъкнатия деец на унгарското и международното комунистическо и работническо движение Янош Кадар обхваща периода от 1970 до 1978 година. В Избрани произведения се отразява борбата на братския унгарски народ в построяването на социализма в своята родина. В тях се прави дълбок анализ на ръководната роля на УСРП в изграждането на развитото социалистическо общество. В своята дейност Партията се ръководи от теорията на марксизма-ленинизма, работи върху основата на ленинските принципи и норми. Като прави съответни изводи от поуките на миналото, УСРП осъществява своята роля на водеща сила на унгарското общество, определя главните направления на съзидателната работа, мобилизира трудещите се за изпълнение решенията на XI партиен конгрес, води политика на съюз на всички трудещи се класи и слоеве. Голямо внимание Янош Кадар отделя на пролетарския интернационализъм. Важна страна на пролетарския интернационализъм според първия партиен ръководител на унгарския народ е братските партии да изучават и правилно да използват в своята работа опита на международното комунистическо и работническо движение, като обогатяват същевременно идейната съкровищница на марксизма-ленинизма с опита, който са придобили в своята борба и дейност. Особено значение за УСРП има извънредно богатият теоретически и практически опит на КПСС и съветската държава. Голямо значение в своите речи, доклади и статии Янош Кадар отдава на унгаро-съветската дружба, чиято същностна черта е, че принципите, целите и интересите на двата братски народа са еднакви и съгласувани. За него заздравяването, опазването и развитието на унгаро-съветската дружба, разширяването и задълбочаването на всестранното сътрудничество са едновременно най-главният и най-честен израз на националните интереси на унгарския народ.

ОБЩЕСТВО И ОБЩЕСТВЕНА МИСЪЛ В СРЕДНОВЕКОВНА БЪЛГАРИЯ (IX—XIV в.)

Димитър Ангелов

Авторът изследва две различни и същевременно тясно свързани помежду си страни от историческото битие на българския народ от края на IX до края на XIV век. Той разглежда явления с политически, социално-икономически, идеологически и културен характер: териториалното разширяване и политическото укрепване на образуваната през 680/681 г. българска държава, формирането на българската народност, изграждането на феодалния строй, същината, ролята на християнската религия, разпространението на славянската писменост. Едновременно с това Д. Ангелов изследва проблеми от историята на Българското средновековие, които дават възможност да се проникне по-дълбоко в душевността, мирогледа и идеологията на хората от тази далечна епоха. Изяснява се идейно-емоционалният заряд в средновековното българско общество, който е отражение на общественото битие и едновременно с това фактор за неговото по-нататъшно развитие и изменение.

ПРОФИЗДАТ

ЛЕОНИД ИЛИЧ БРЕЖНЕВ СЪВЕТСКИТЕ ПРОФСЪЮЗИ В УСЛОВИЯТА НА РАЗВИТИЯ СОЦИАЛИЗЪМ

Под това заглавие излезе от печат на български език сборник от доклади, речи, изказвания и приветствия на генералния секретар на ЦК на КПСС и председател на Президиума на Върховния съвет на СССР Леонид Илич Брежнев за периода от ноември 1964 до ноември 1977 година. Книгата е забележително произведение на творческия марксизъм-ленинизъм и разкрива по-нататъшното развитие на ленинското учение за професионалните съюзи в условията на зрелия социализъм и борбата за изграждане на комунистическото общество. В публикуваните произведения на Л. И. Брежнев се прави задълбочен марксистко-ленински анализ на ролята и мястото на професионалните съюзи в системата на политическата организация на съветското общество, изследват се техните функции на школа за комунизъм,

Digitized by Google

НОВИ СЪВЕТСКИ КНИГИ

МЕЖДУНАРОДНЫЕ ОТНОШЕНИЯ НОВОГО ТИПА, Вопросы теории и практики развития мировой системы социализма, Авт. коллектив, Изд. „Международные отношения", Москва, 1978.

В книгата се разглеждат актуални проблеми на теорията и практиката в развитието на световната социалистическа система. Голямо внимание се отделя на изследването на структурата на тази система, формите и закономерностите на нейното развитие. Особено място се дава на анализа на влиянието на соцнализма върху социалните процеси в съвременния свят.

Шахназаров, Г. Х., СОЦИАЛИСТИЧЕСКАЯ СУДЬБА ЧЕЛОВЕЧЕСТВА, Политиздат, Москва, 1978.

Една от най-важните задачи на съвремеината обществена наука е социално-политическото предвиждане. На тази проблематика е посветена книгата на доктора на юридическите науки Георгий Хосроевич Шахназаров. В нея се анализира съдържанието на съвременния световен революционен процес, разкриват се особеностите на борбата на двете социални системи, проследяват се най-важните направления на по-нататъшния ход на историята, обосновани от марксистко-ленинската наука за обществото.

СОЦИАЛЬНО-ПОЛИТИЧЕСКИЕ ПРОБЛЕМЫ НТР И ИДЕОЛОГИЧЕСКАЯ БОРЬБА, Авт. коллектив, Политиздат, Украины, 1978.

Монографията изследва комплексно социално-политическите проблеми на научно-техническата революция в условията на изостреката идеологическа борба на двете политически системи.

Сланская, М. Д., ПЕЧАТЬ — ДЕЛО ПАРТИЙНОЕ, Из опыта партийного руководства многотиражными газетами Москвы, Изд. „Московский рабочий", Москва, 1978.

Авторката обобщава опита на партийните организации в Москва по ръководството на многотиражния печат и повишаването на неговата роля за комунистическото възпитание на трудещите се.

Кастро, Фидел, ОКТЯБРЬСКАЯ РЕВОЛЮЦИЯ И КУБИНСКАЯ РЕВОЛЮЦИЯ, Политиздат, Москва, 1978.

Книгата съдържа речи и изказвания на първия секретар на ЦК на Кубинската комунистическа партия и председател на Държавния съвет на република Куба Фидел Кастро за периода от 1960 до 1977 година. В нея Ф. Кастро говори за значението на Великия октомври за свободата на цялото човечество и на първо място за развиващите се страни, освободили се неотдавна от колониалния гнет, за влиянието на идеите на ленинизма върху световното революционно движение, за кубинско-съветската дружба, за братската безкористна помощ на Съветския съюз на социалистическа Куба.

Корвалан, Луис, ИЗ ПЕРЕЖИТОГО, Политиздат, Москва, 1978.

Тази неголяма автобиографична книга — спомени на генералния секретар на Комунистическата партия на Чили Луис Корвалан, е написана от него през 1974 г. в мрачния фашистки затвор и е издадена нелегално от чилийските патриоти. В нея Л. Корвалан разказва за своето детство, юношество, за това как е станал професионален революционер и е извървял пътя от редови комунист до генерален секретар на Партията.

КАПИТАЛИСТИЧЕСКАЯ ИНТЕНСИФИКАЦИЯ ПРОИЗВОДСТВА: ТЕНДЕНЦИИ И ПРОТИВОРЕЧИЯ, Авт. коллектив, Изд. „Наукова думка", Киев, 1978

20 700

Digitized by Google

Цена 0,30 лева

Partien zhivot

ПРОЛЕТАРИИ ОТ ВСИЧКИ СТРАНИ, СЪЕДИНЯВАЙТЕ СЕ!

MAIN/UC-B

LIBRARY
JUL 0 6 1979
UNIVERSITY OF CALIFORNIA
BERKELEY

ПАРТИЕН ЖИВОТ

6 СОФИЯ, АПРИЛ 1979 ГОДИНА

Digitized by Google

Digitized by Google

ПАРТИЕН ЖИВОТ

СПИСАНИЕ НА ЦЕНТРАЛНИЯ КОМИТЕТ
НА БЪЛГАРСКАТА КОМУНИСТИЧЕСКА ПАРТИЯ

№ 6 АПРИЛ 1979 година XXVI

СЪДЪРЖАНИЕ

Слово на другаря Тодор Живков пред Учредителния конгрес на Националния аграрно-промишлен съюз 3

ПАРТИЙНО СТРОИТЕЛСТВО — ТЕОРИЯ, ПРОБЛЕМИ И ОПИТ

Кадрите — ключов проблем

* — Пленумът 19
* — Първичната организация и кадрите 23
* — Секретарите отговарят 34

Нашият разговор

И. Стойнов — За да се развърже възелът 40

С високите критерии на тритомника „За партийното строителство“

Х. Станева — Образец на партиен публицистичен стил 45

Партийният комитет

Д. Колева — Началото е сложено 49
И. Христов — Конкретно и диференцирано ръководство 54

Ръководно политическо ядро и първообраз

П. Костов — Стремеж към висок професионализъм 60
* — С гражданска позиция, с творческа отговорност 65

Замяната — преглед на бойния строй

С. Пенев — Направляван процес 66

ПАРТИЯТА, КОМСОМОЛЪТ, МЛАДЕЖТА

Л. Такев — В търсене на верния отговор 70

Digitized by Google

ПАРТИЙНО РЪКОВОДСТВО НА ИКОНОМИКАТА

— Главната предпоставка за успеха 75

ПРЕПИСКА С ЧИТАТЕЛИТЕ

Д. Димчев — Веригата 81

60 ГОДИНИ ОТ УНГАРСКАТА СЪВЕТСКА РЕПУБЛИКА

П. Радев — 133 паметни дни 86

СТРАНИ И СЪБИТИЯ, ЗА КОИТО СЕ ГОВОРИ

Г. Гинчев — Маоизъм и милитаризъм 88

КРИТИКА И КНИГОПИС

Х. Пацов — Положително явление в партийния живот 94

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ

П. Русев (главен редактор), **Г. Бърдаров, А. Веселинов, К. Иванов, Н. Иванов** (зам.-главен редактор), **Д. Петков** (зам.-главен редактор), **К. Петров, П. Радев, М. Ралчева, И. Рачев, Д. Станоев, П. Трендафилова, Г. Цонков**

Адрес на редакцията: София, ЦК на БКП — Тел. номератор 84-01
Годишен абонамент 4,60 лева. — Отделна книжка 0,30 лева.
Пор. 2388. Тираж 52 500 екз. Формат 70×108/16. Подписана за печат на 20. IV. 1979 г.

Държавен полиграфически комбинат „Димитър Благоев"

Digitized by Google

СЛОВО
НА ДРУГАРЯ ТОДОР ЖИВКОВ
пред Учредителния конгрес на Националния аграрно-промишлен съюз

Драги делегатки и делегати,
Драги гости,
Другарки и другари,

Искам преди всичко да изпълня приятното поръчение, възложено ми от Централния комитет на Българската комунистическа партия, от Политбюро на ЦК, да ви предам боеви другарски поздрави и да пожелая работата на Учредителния конгрес на Националния аграрно-промишлен съюз, която милионите труженици на социализма от градовете и селата на нашата родина следят с огромен интерес и големи надежди, да бъде плодотворна и да се увенчае с пълен успех! **(Много продължителни ръкоплъскания.)**

Другари,

Както знаете, Централният комитет на Българската комунистическа партия на свой пленум обсъди въпроса за усъвършенствуване на социалистическата организация на труда и плановото ръководство в селското стопанство. Пленумът разгледа и реши **глобални проблеми**, начерта **стратегическа по своя характер линия** за развитието на един от основните отрасли на нашата икономика.

Документите на пленума — решението на Централния комитет, основните положения на Националния аграрно-промишлен съюз, докладът на др. Тодор Божинов, заключителното слово на др. Александър Лилов, бяха публикувани.

Проведоха се общи събрания на аграрно-промишлените комплекси, заседанията на стопанските съвети на обединенията и учредителните конференции за изграждането на окръжните аграрно-промишлени съюзи, които избраха свои ръководства и делегати за настоящия конгрес.

Както и можеше да се очаква, решенията на пленума на Централния комитет на Партията предизвикаха **голям интерес и широк отклик** сред нашата общественост. Особено важно е, че те получиха одобрението и подкрепата на дейците и специалистите, на трудовите колективи в селското стопанство именно там, където непосредствено се решава съдбата на новите решения и задачи.

Събранията на аграрно-промишлените комплекси и учредителните конференции на окръжните аграрно-промишлени съюзи протекоха при

Digitized by Google

висока политическа активност. Изразено бе пълно разбиране, че е назряла необходимостта от цялостно и последователно прилагане на икономическия подход в ръководството на селското стопанство и от създаването на нова форма на организация и управление в тази област.

Радостно е, че събранията и конференциите преминаха в критичен дух. На тях бе проявена голяма загриженост и беше отправена справедлива критика на недостатъците в ръководството на бригадите, фермите и предприятията, срещу проявите на безотговорност и разхищение на общественото имущество, срещу потребителските настроения и готованщината. На критика бяха подложени както Министерството на земеделието и хранителната промишленост и неговите поделения, така и другите организации, които носят отговорност за едни или други трудности в селскостопанското производство. Този критичен дух и направените многобройни конкретни предложения още веднъж потвърждават правилността на взетите от ЦК решения, тяхното значение за по-ефективното използване на земята, работната сила и селскостопанската техника, за по-нататъшния подем в селскостопанското производство и хранително-вкусовата промишленост. Както се вижда, смисълът на решенията на пленума на Централния комитет на Партията, новите начинания за усъвършенстване управлението на селското стопанство не само са доведени до знанието на изпълнителските и ръководните кадри в този отрасъл, но те вече стават тяхна плът и кръв.

Можем следователно да кажем, че **първият етап от изграждането на Националния аграрно-промишлен съюз е приключил успешно. (Продължителни ръкоплясканя.)**

Всичко това, другарки и другари, ме освобождава от необходимостта да изнасям обстоен доклад пред настоящия Учредителен конгрес на Националния аграрно-промишлен съюз. Ето защо, както се договорихме в Политбюро на ЦК, аз ще произнеса само встъпително слово. Това ще предостави и повече време, за да се разгърне на конгреса дискусията, започнала на пленума на Централния комитет и на събранията и конференциите по места.

Другари,

Правилно се подчертава, че решенията на последния пленум на Централния комитет на Партията и по-специално прилагането на икономическия подход и изграждането на Националния аграрно-промишлен съюз **бележат началото на нов етап в развитието на нашето социалистическо селско стопанство. Те творчески доразвиват и обогатяват аграрната политика на Партията, дават възможност селското стопанство да се развива все по-пълно в съответствие със законите на изграждането на зрелия социализъм в нашата страна. (Ръкоплясканя.)**

Същевременно искам дебело да подчертая, че тези решения не са нещо изолирано, а представляват неделима част от усилията, които полагаме след Единадесетия конгрес за усъвършенстване на методите на стопанисване и формите на управление в различните сфери на обществения живот у нас.

Позволете ми, другарки и другари, накратко да се спра на този проблем, преди да премина конкретно към проблемите на Учредителния конгрес.

Голямото и непреходно значение на Единадесетия конгрес на Партията е в това, че конкретизира и доразви програмните постановки за изграждане на зряло социалистическо общество в нашата страна. Заедно с това конгресът определи **главното стратегическо направление** за постигането на тази непосредствена историческа цел. Той издигна и обоснова девиза „Ефективност и качество — качество и ефек-

Digitized by Google

тивност!“ Под знака на този девиз от конгреса досега у нас се разгръща огромна организаторска и политическа работа.

В тази насока нашата партия обръща изключително внимание на две особено важни обстоятелства.

Първо. Борбата за висока ефективност и качество е **органически свързана** с борбата за ускоряване на научно-техническия прогрес, за овладяване и прилагане резултатите от научно-техническата революция. Задачата да се повишават ефективността и качеството не бива да се схваща опростенчески в смисъл, че утре трябва да се работи по-добре от днес. Това е важно, но при съвременните условия — крайно недостатъчно. Научната постановка изисква не просто утре да се работи по-добре от днес, а да се работи така, че да се овладяват върховете на научно-техническия прогрес. Научно-техническата революция казва своята решаваща дума във всички области на обществения живот. Тя внася коренни изменения както в материалните елементи на производствения процес, във всички негови етапи, така и в социалното управление, в областта на културата, науката и образованието, в хората, в тяхната подготовка, в техния бит, душевност и съзнание.

В сегашните условия без бързото внедряване в практиката на научно-техническите постижения са немислими повишаването на обществената производителност на труда, икономията на време, създаването на повече блага с по-малко суровини, енергия и материали.

Въпросът е обаче: какви именно постижения ще се внедряват? На нас са нужни постиженията на главните, **определящите направления и сфери** на научно-техническата революция. Нужни са ни постиженията, които в минимален срок ще осигурят **най-висок ефект**, ще издигнат техническото и технологическото равнище на производството у нас до равнището на най-напредналите в съответната област страни.

От всичко това следва, че когато говорим за модернизация и реконструкция, за разширение и ново строителство, за най-рационално използване на живия труд, средствата на труда и предметите на труда, изобщо — когато поставяме задачата за висока ефективност и качество, това непременно означава да овладяваме върховете на научно-техническия прогрес. Сега ние можем и сме длъжни да си поставяме големи цели. Ние вече излязохме от възрастта на прохождането в научно-техническия прогрес както в областта на материалната база, на обективните възможности, така и в областта на подготовката на нашите кадри, на възможностите на субективния фактор. Ето затова нашата партия сега казва на политическите, научните, стопанските дейци и ръководители, на нашите трудови колективи: **гледайте смело напред, другари, работете и дерзайте с революционния огън на българските комунисти, със самочувствието на днешна, а не вчерашна България. (Бурни, продължителни ръкоплясканя.)**

Второ. Стратегическата задача за висока ефективност и високо качество не може правилно и успешно да бъде решена, **без решително да се изменят и усъвършенстват методите на стопанисване, без да се създаде подходящ управленически инструментариум.**

Юлският пленум на Централния комитет на Партията от 1976 година и Националната партийна конференция от 1978 година са важни жалони по този път. Те подложиха на безпощадна критика слабостите и недостатъците в производството и другите сфери, установиха нови, много по-високи критерии и изисквания към изпълнителските и ръководните кадри.

Заедно с това огромна е заслугата на тези два партийни форума, че разработиха принципно нови постановки в методите и формите

Digitized by Google

на управление, които осигуряват изпълнението на стратегическата задача за висока ефективност и качество.

Изобщо може да се каже, **че периодът след Единадесетия партиен конгрес представлява един плодотворен период, който се характеризира с голямо богатство на идеи, с интензивни търсения на най-правилни подходи и решения, с практически стъпки за решително подобряване на системата на управление. Това е период на формиране на система от методи, средства и механизми на управление, която най-пълно да съответствува на борбата за висока ефективност и високо качество. (Ръкопляскания.)**

Кои са главните характерни черти на тези мероприятия, с които искаме да извършим прелом в ръководството на икономиката?

Първо. В планирането

През последните години внесохме съществени изменения в реда и начина на планиране. По същество разработена е нова технология за съставянето на плановете, която сега успешно се прилага.

Тези изменения са насочени към издигане ролята на плана като главно средство за реализиране на социално-икономическата политика на Партията.

Второ. В прилагането на мултипликационния подход

Както е известно, това е принципно нов подход, разработен на Единадесетия конгрес на Партията. Той допринася за рязко увеличаване на ефективността, за умножаване на ефекта по цялата верига на общественото производство.

Ние се стремим да прилагаме този подход в неговите три аспекта. Кои са те?

На първо място, ешелонирането на производството в зависимост от неговия характер. Мултипликационният подход ни позволи да отидем към принципно ново решение в специализацията и концентрацията на производството, която се постига в мащабите на цялото народно стопанство. Сега задачата е разработките в тази насока да се доведат докрай и да се приведат в действие.

На второ място, този подход намира приложение и в териториален разрез, при решаване проблемите на териториалното разположение на производителните сили. Освен за по-правилно териториално разположение на производителните сили той създава възможност и за рязко намаляване на капиталните вложения. Сега задачата е този аспект на мултипликационния подход да се разработи и приложи и в условията на изградените вече селищни системи. И тук са заложени големи резерви, които трябва максимално да се оползотворяват.

На трето място, извънредно перспективен е третият аспект, така нареченият възбуждащ ефект. Мултипликационният подход не само дава възможност по-пълно и по-ефективно да се **задоволяват съществуващите потребности,** но той е и **стимулатор за нови потребности,** подбудител за производство на **нови изделия** на най-високо научно и техническо равнище.

Досегашният опит потвърждава, че мултипликационният подход има важно значение за нарастване ефективността на народното стопанство. **Той трябва да намери приложение и в планирането, и в разработването на нови технологии, и в създаването на системи от машини, и в оборудването на предприятията, и в други сфери на обществената дейност.** Неговите възможности са изключително големи и следва максимално да се използват.

Трето. В организацията на труда

Не случайно въпросът за усъвършенстването на социалистическата организация на труда беше централният въпрос на Националната партийна конференция. Борбата за висока ефективност и качество

Digitized by Google

наложително изисква да се внесат **качествени изменения в организацията на труда**, да се постави тя в пълно съответствие с утвърдения стратегически девиз. Години наред разбирането на организацията на труда като организация едва ли не само на живия труд не позволяваше да постигаме необходимите резултати от положения труд. Назряло беше противоречието между големите възможности на икономиката и незадоволителното състояние на организацията на труда.

Наложи се да разработим и приложим нова постановка за социалистическата организация на труда като организация на трите елемента на производствения процес — предметите на труда, средствата на труда и живия труд, в тяхното диалектическо единство.

Освен това ние взехме решителен курс да се утвърди **бригадната организация** като главна форма на организация на труда на сегашния етап. Задачата е да се изграждат комплексни бригади, които да работят на вътрешностопанска сметка, а стимулирането на членовете на колектива да бъде в зависимост от конкретния принос за получаване на крайния резултат.

От само себе си се разбира, че в различните производства, например в селското стопанство или хранително-вкусовата промишленост, бригадната организация на труда трябва да се прилага не по един и същ терк, а творчески, в съответствие с конкретните производствени условия. Очевидно в някои отрасли и производства ще се прилагат и други форми на организация на труда, които са най-пригодни за конкретните условия.

Четвърто. Повишаване правата и отговорностите на стопанските организации и прякото им свързване с реализацията на тяхната продукция на вътрешния и международния пазар.

Тук по-специално искам да отбележа, че с плана за 1979—1980 година бяха утвърдени минимален брой показатели. Това създава по-големи възможности за разгръщане на инициативата и творчеството. В комплекса от мерки за издигане ролята на стопанските организации особено важно място заема изграждането на звената за инженерно-внедрителска дейност. Главната задача на тези звена е ускореното внедряване в производството на най-прогресивните научно-технически постижения, на челния опит — наш и чуждестранен. Създадените пласментно-снабдителни и търговски звена имат важно значение за осигуряване на стопанските организации и техните поделения с необходимите суровини, материали, горива, енергия, машини, съоръжения, както и в организиране реализацията на произвежданата продукция. По такъв начин производителят се „сблъсква" непосредствено с вътрешния и международния пазар, носи пряка материална, финансова и морална отговорност за реализацията на своята продукция.

Както виждате, другари, разработването и внедряването на нови методи на стопанисване, на нови форми на организация и управление представлява последователна линия на нашата партия за осъществяване на стратегическия девиз за висока ефективност и качество.

Искам изрично да подчертая, че всички тези методи и мероприятия нито са откъснати едно от друго, нито се противопоставят едно на друго. **Те са звена от една единна верига, логически и практически взаимно свързани.**

Тази цялостна система от методи, форми и механизми създава **възможности** стопанското ръководство във всички сфери на икономиката да действува ефективно.

Какво е обаче необходимо, за да се превърнат **възможностите** в действителност?

Какво е необходимо, за да може разработената система да разкрие напълно своите предимства?

Digitized by Google

Необходимо е последователно да се прилага икономическият подход в цялостния производствен и възпроизводствен процес в нашата страна. Икономическият подход, образно казано, ще влее свежа кръв в системата от методи, форми и механизми, които ние сега използваме, ще ги импулсира да действуват пълноценно. Наша слабост е, че досега вливахме малко кръв в тази система.

С други думи, икономическият подход е онова основно, решаващо звено, с което, по думите на Ленин, може да бъде изтеглена цялата верига. Както е известно, стоково-паричните отношения при социализма са качествено различни от тези в условията на капиталистическото общество. Но те обективно съществуват и ние сме длъжни да се съобразяваме с това. Икономическите категории като стока, пари, производствени фондове и други не са просто вещи, а израз на определени производствени отношения. Тези отношения не са нещо външно и чуждо на социалистическия строй, а негова органическа съставна част. Освен това стоково-паричните лостове ще бъдат обективно необходими и в условията на зрелия социализъм, и в прехода към комунизма.

Следователно да се недооценява значението на стоково-паричните отношения, да не се използват те разумно и пълноценно означава да се нанася сериозна вреда на икономиката, да се спъва нейното развитие, да не се използват всички възможности на нашата обществена система.

Ето защо нашата партия се зае спокойно, но твърдо и неотклонно да прилага икономическия подход във всестранната практика на социалистическото строителство в нашата страна. Както знаете, върху основата на икономическия подход ние вече разработихме механизъм за ръководство на селското стопанство. Първите положителни резултати са вече налице. Сега се правят съответни разработки за транспорта, за строителството, за външната и вътрешната търговия. Предстои този подход да бъде внедрен във всички останали отрасли и сфери на нашия обществен живот, за да изяви изцяло своите положителни страни и предимства.

Разбира се, ние не разглеждаме системата от управленчески форми, методи и механизми като нещо неизменно, като нещо веднъж завинаги дадено. Необходимо е внимателно да се следят измененията в нашето обществено развитие и да се вземат нужните мерки **системата на стопанисване и ръководство да се поддържа в съответствие с тези изменения.**

Другарки и другари,

Такива са разработките във връзка с усъвършенствуване системата на стопанисване и ръководство, които сега са в процес на постепенно внедряване във всички сфери на материалното производство, а също и в други области на обществения живот, в зависимост, разбира се, от тяхната специфика. Ние започнахме последователно да ги прилагаме и в областта на селскостопанското производство. Това обаче изисква да се внесат съществени изменения в самата организация, във формите, подходите и механизмите на управление на този отрасъл.

Вие, другари, сте запознати с основните положения за изграждането на Националния аграрно-промишлен съюз. Затова ще се спра накратко само на някои въпроси във връзка с **характера, целите и задачите на тази качествено нова по същество форма на организация и управление на досегашния Национален аграрно-промишлен комплекс.**

От какво по-конкретно е продиктувана необходимостта да изградим Националния аграрно-промишлен съюз?

Digitized by Google

Първо съображение. Изграждането се налага от дълбоките количествени и качествени изменения, настъпили в селското стопанство. Както е известно, чрез ТКЗС нашата страна първа след Съветския съюз преустрои селското стопанство върху социалистически основи. Това историческо дело бе завършено напълно след Априлския пленум на Централния комитет на Партията от 1956 г., който ликвидира допусканите дотогава слабости и грешки, творчески доразви ленинската аграрна политика на Партията. Създадени бяха необходимите предпоставки за по-нататъшното ускорено и всестранно развитие на селското стопанство в съответствие с изискванията на обективните икономически закони на социализма. По същество това е **първият етап** в развитието и концентрацията на нашето селско стопанство.

Вторият етап е свързан с обединяването и окрупняването на трудово-кооперативните земеделски стопанства. Това беше обективен, необходим процес, който отговаряше на по-високата степен на развитие на производителните сили и производствените отношения на село. Създадени бяха условия за по-пълно използване предимствата на кооперативния строй.

Третият етап в развитието на селското стопанство е свързан с изграждането на аграрно-промишлените комплекси като качествено нов тип социалистическа стопанска организация. С изграждането на АПК, от една страна, бяха създадени необходимите условия за по-нататъшно задълбочаване на концентрацията и специализацията, за приложение на промишлените методи в производството и управлението на селското стопанство. От друга страна, това постави началото на органичното съединяване на земеделието с преработващата промишленост.

Още при изграждането на АПК ние се ръководехме от разбирането, че те не са застинала, веднъж завинаги дадена форма, че те непрекъснато ще се развиват, усъвършенстват и обогатяват. И животът с пълна сила потвърди това. Промените, които се извършват в тях, изискват сега и нови решения.

Второ съображение за създаването на Национален аграрно-промишлен съюз е необходимостта да се ускорят интеграционните процеси между селскостопанското производство, хранителната промишленост, селскостопанското машиностроене и научното им обслужване.

Трето съображение за изграждането на Национален аграрно-промишлен съюз е необходимостта да се приведе управлението в пълно съответствие с изискванията на генералната стратегия на Партията за високо качество и висока ефективност. Става дума управлението на целия възпроизводствен процес в тази сфера да се постави върху икономическа основа, в пълно съответствие с изискванията на икономическите закони на социализма. Става дума да се постави управлението изцяло върху икономическия анализ, стопанската сметка, пълната самоиздръжка, да се осигурява мултипликационен ефект в стопанската дейност. Става дума последователно да се прилага и да се развива ленинският принцип за демократическия централизъм.

А какво е понастоящем положението?

Не е тайна, че новите потребности в сферата на селското стопанство са влезли в противоречие с административните форми на управление, с прекаления централизъм, бюрократизъм и инертност в работата на Министерството на земеделието и хранителната промишленост и на други стопански органи и организации, свързани със селскостопанското производство и хранително-вкусовата промишленост. Това тормози развитието на този отрасъл, сковава самоинициативата на милионите работници и селскостопански труженици, на непосредствените ръководства.

Digitized by Google

Следователно дълбоките качествени изменения в производителните сили и обществените отношения на село, задълбочаващата се концентрация, специализация и вертикална интеграция на производството и необходимостта да се приведе целият възпроизводствен процес върху икономическа основа изискват да се премине към нова, по-съвършена форма на организация и управление на селскостопанската дейност.

Такава форма е призван да бъде Националният аграрно-промишлен съюз.

Създаването на Националния аграрно-промишлен съюз е безспорно крупно събитие в развитието на нашето социалистическо селско стопанство, в живота на българското общество. (Продължителни ръкоплъскания.)

Какво ще представлява той?

Националният аграрно-промишлен съюз ще бъде: нов тип стопански комплекс; доброволен икономически съюз на държавни и кооперативни стопански, научно-внедрителски, изкупвателни, снабдителни и пласментно-търговски организации; качествено нова форма на управление с изборни ръководни органи на всички равнища, в които ще се съчетава държавното с общественото начало. По такъв начин за първи път управлението на един основен народностопански отрасъл се изгражда върху държавно-обществено начало.

По същество това ще бъде крупна стопанска единица, която ще управлява всички свои подсистеми върху основата на икономическия подход, на стопанската сметка и пълната самоиздръжка.

Каква е неговата главна цел? Непрекъснато да увеличава обема, да повишава качеството и ефективността на производството на селскостопанската продукция в прясно и преработено състояние, максимално да задоволява вътрешните потребности и да увеличава валутните ресурси на страната.

Какво е значението на Националния аграрно-промишлен съюз от гледна точка на различните му аспекти?

В икономически аспект

Националният аграрно-промишлен съюз създава предпоставки за по-нататъшно ускорено развитие и усъвършенствуване на материално-техническата база и обществените отношения в отрасъла, за повишаване ефективността на производството и издигане на материалното и културното благосъстояние на работниците и селскостопанските труженици.

В рамките на Националния аграрно-промишлен съюз ще може да се осъществява единна политика за по-нататъшно развитие, усъвършенствуване и модернизация на материлната база на селското стопанство и хранителната промишленост на съвременно техническо и технологическо равнище.

Разширяват се до национални мащаби възможностите за концентрация и специализация; за оптимално териториално разположение на селскостопанското производство с оглед най-пълно да се използват съществуващите природно-климатически, биологически и социално-икономически условия.

Нови измерения ще получи вертикалната интеграция. Ще се създадат условия за пълно реализиране на постановката на К. Маркс за осъществяване на „...нов, по-висш синтез, за съюза на земеделието с промишлеността".

Откриват се по-добри предпоставки за превръщането на науката в непосредствена производителна сила, за свързване на икономически-

Digitized by Google

те резултати от дейността на научно-внедрителските организации с реалните постижения в производството.

Всичко това ще улесни задачата да се осигури многократен, мултипликационен ефект от използването на всички фактори на цялостния възпроизводствен процес.

В управленчески аспект

Създават се условия за преодоляване на администрирането и бюрократизма и издигане равнището на управлението в съответствие с изискванията на партийната програма, на Единадесетия конгрес, Юлския пленум и Националната партийна конференция.

По-широко ще могат да се използват стоково-паричните отношения и икономическите лостове в управлението на селскостопанското производство и хранително-вкусовата промишленост. Отношенията между всички стопански организации от долу до горе и от горе до долу ще се изграждат изцяло върху основата на стопанската сметка, при пълно съблюдаване на един от основните ѝ принципи — самоиздръжката.

Демократичните принципи на управлението (изборност, отчетност, сменяемост, участие на трудещите се) създават предпоставки за съкращаване, поевтиняване и усъвършенствуване структурата на управленческия апарат, за намаляване звенността и по-ясно разграничаване правата и задълженията между различните нива на управление.

В политически аспект

Заедно с повишаване ефективността на селскостопанското производство ще се създават по-благоприятни условия за решаването на **непосредствената историческа цел на Партията — изграждането на развито социалистическо общество в нашата страна.** В това се заключва **най-важният политически смисъл и значение** на изграждането на Национален аграрно-промишлен съюз. **(Продължителни ръкоплъскания.)**

Като държавно-обществена система съюзът създава значително по-големи възможности за разширяване на социалистическата демокрация в организацията и управлението на производството и цялостния социално-икономически живот. На още по-широка демократична основа ще се решават всички въпроси, които засягат основните интереси на организацията като цяло и на всички нейни членове: въпросите, свързани със структурата на производството и перспективите за развитие; инвестиционния процес; използването на материалните и трудовите ресурси; нормирането и заплащането на труда и други. Стопанските организации и трудещите се ще могат по-активно да участвуват не само при съставянето на своите планове, но и във формирането на стопанската политика на съюза като цяло. Създават се предпоставки ръководството на съюза и неговите местни органи да се избират и системно да се отчитат пред огромната армия от работници и селскостопански труженици.

Осигурява се по такъв начин приемственост и обогатяване на демократичните традиции на нашия народ и на кооперативния строй в живота и дейността на всички стопански организации — членове на Националния аграрно-промишлен съюз. А опитът показва, че колкото повече аграрната политика става жизнено дело на милионите работници и селскостопански труженици, толкова по-големи, толкова по-трайни са успехите в селското стопанство.

Нашият народ никога не е бил народ-консуматор. Той се надсмива над мързеливците, за които селският труд е бил просто „Ори, мели, яж!“ Той винаги е знаел цената на хляба на трапезата си, отнасял се е с уважение към него, споменавал го е на първо място в молитвите си („Хляб наш насущний!“). В хляба българинът е виждал

Digitized by Google

цената на земята на своите деди и бащи, виждал е цената на потта на своите ближни, виждал е един вид нравствената стойност на хляба. Ето такова благородно, народно, социалистическо отношение към хляба, към селскостопанското производство е нужно днес. **И тъкмо това означава аграрната политика на Партията за по-голямо изобилие да стане кръвно дело не само на тружениците в тази стопанска сфера, но и за всички граждани на социалистическото общество. (Бурни продължителни ръкоплясканя.)**

В социален аспект

С по-нататъшната индустриализация на селското стопанство и задълбочаването на вертикалната интеграция в условията на Националния аграрно-промишлен съюз ще се ускори развитието и усъвършенстването на социалните отношения на село.

Създават се условия за по-нататъшно взаимно проникване и обогатяване на държавната и кооперативната собственост, което закономерно ще доведе до постепенното им сливане в общонародна собственост.

Заедно с това ще се усъвършенстват и разпределителните отношения, постепенно ще се изравняват икономическите условия на производството в отделните райони и стопански организации, най-пълно ще може да се прилага социалистическият принцип на разпределение според количеството и качеството на труда.

С обединените усилия на стопанските организации — членове на съюза, и на селищните системи ще се осигури по-бързо и комплексно решаване на проблемите, свързани с подобряване условията и характера на труда и по-пълно задоволяване социално-битовите и културните потребности на селскостопанските труженици. Селскостопанският труд все повече ще се превръща в разновидност на труда на промишлените работници.

Всичко това внася нови моменти, обогатява формите и пътищата за преодоляване на съществените различия между града и селото.

В идеологически аспект

Привеждането на селскостопанското производство върху икономическа основа създава още по-солидна база за възпитаване на ново отношение към селскостопанския труд, към социалистическата собственост, за утвърждаване на самочувствието на селскостопанските труженици като истински стопани на земята, техниката, на резултатите от своя труд. Върху тази основа по-бързо ще се преодоляват потребителският подход, проявите на уравниловка, ще се засилва вярата на трудещите се в политиката на Партията, борбата срещу отрицателните явления в областта на селскостопанското производство.

Този процес обаче няма да настъпи автоматически с измененията в икономическите условия. Изграждането на Национален аграрно-промишлен съюз поставя нови, много по-големи изисквания пред нашата политическа и идейновъзпитателна работа, пред целия идеологически фронт. Защото проблемите, които сега решаваме, новите задачи, които си поставяме, могат да се изпълнят само при условие, че те дълбоко се усвоят и осъзнаят от милионите трудещи се. Затова първостепенна задача е широко и аргументирано да се разясняват закономерният характер, същността и значението на преустройството, неговата основна цел, да се издига равнището на съзнанието и начинът на мислене на ръководните и изпълнителските кадри на височината на качествено новите изисквания и задачи.

В юридически аспект

Създаването на Национален аграрно-промишлен съюз е в пълно съответствие с Конституцията на Народна република България, която

Digitized by Google

изисква постоянно да се разширява демократичното начало в социалното управление в периода на изграждане на развитото социалистическо общество.

Като държавно-обществена система, в рамките на делегираните му от държавата и от неговия конгрес права, Националният аграрно-промишлен съюз ще **осъществява единната държавна политика** в областта на селското стопанство, хранителната промишленост и селскостопанското машиностроене, по опазването и рационалното използване на земята, на социалистическата собственост.

Съюзът ще представлява правителството на Народна република България в международните правителствени и други организации, ще осъществява международното икономическо и научно-техническо сътрудничество в областта на селското стопанство, хранителната промишленост и селскостопанското машиностроене.

В правно отношение съюзът е представител на своите членове пред държавата и всички други съюзи, организации и институти. Той ще защищава икономическите интереси на своите членове във взаимоотношенията им с другите стопански комплекси, министерства и организации.

В своята дейност Националният аграрно-промишлен съюз ще се ръководи от решенията на Партията, от нормативните актове на Държавния съвет и Министерския съвет и от решенията на своя върховен управленчески орган — конгреса.

Следователно изграждането на Национален аграрно-промишлен съюз далеч надхвърля рамките на едно обикновено стопанско организационно решение. По същество тази нова форма, която съчетава функциите и методите на държавното ръководство с функциите и методите на една доброволна асоциация на трудещите се, **чертае пътя на бъдещото усъвършенствуване на управлението на икономиката на нашето социалистическо общество.**

И все пак някои ще попитат: Защо отиваме към такова решение? Защо ликвидираме Министерството на земеделието и хранителната промишленост, когато в други социалистически страни то се запазва?

Както е известно, формите на организация и управление не произтичат автоматически от обективните процеси и закономерности в развитието на икономическата база. Правилният избор на тези форми е дело на субективния фактор, на неговия творчески подход, на умението му своевременно да открива и дава отговор на новите въпроси и потребности на общественото развитие. В това се изразява в най-голяма степен ръководната роля на всяка една комунистическа партия.

Разбира се, ние се учим и занапред ще се учим от опита на братските страни и преди всичко от съветския опит. Същевременно нашата партия като всяка марксистко-ленинска партия най-внимателно и задълбочено изучава конкретните условия в собствената си страна, отчита възникналите противоречия и нови проблеми, търси най-подходящи форми и пътища за тяхното решаване. Така например постъпи нашата партия, когато под ръководството на Георги Димитров изграждаше трудово-кооперативните земеделски стопанства като специфична за нашите условия форма за социалистическо преустройство на селското стопанство. Така постъпи нашата партия и по-късно, когато изграждаше аграрно-промишлените комплекси, при това без да се национализира земята.

Така постъпва нашата партия и сега. Ние се стремим да осмислим натрупания наш богат опит в организацията и управлението на селското стопанство, **творчески да прилагаме при сегашните условия основните принципи на марксистко-ленинското учение по аграрния въпрос.**

Digitized by Google

Що се отнася до нашето Министерство на земеделието, което по-късно беше преобразувано в Министерство на земеделието и хранителната промишленост, искам и тук да подчертая, че то има исторически заслуги в развитието на селското стопанство в социалистическа България. И сега, прощавайки се с него, имаме дълбокото съзнание за огромната роля, която то изигра в социалистическото преустройство на селското стопанство, в неговото развитие и последователна концентрация, в поставянето му върху промишлени основи. Няма съмнение, че целият положителен и градивен опит, който това министерство натрупа през годините на социалистическото строителство, ще бъде преварен и максимално използван в новите структури, които създаваме на сегашния етап.

Както на времето при изграждането на аграрно-промишлените комплекси, така и сега при създаването на Националния аграрно-промишлен съюз **ние не разглеждаме тази нова форма като неизменна и застинала**. Националният аграрно-промишлен съюз е жив организъм, който непрестанно ще се развива и обогатява. Върху основата на собствения опит и опита на другите братски страни и занапред ще развиваме и усъвършенствуваме формите на организация и методите на управление в съответствие с новите задачи и потребности. Такава е диалектиката на развитието. Новото съдържание изисква и нови форми.

Една народна мъдрост гласи: „Не времето трябва да се равнява по хората, а хората — по времето". От тази именно истина се ръководихме и на Юлския пленум, и на Националната партийна конференция, и на последния пленум на Централния комитет, когато подложихме на критика остарелите, отживяващи своето време постановки, форми и средства, когато полагахме и полагаме усилия да вървим в крак с времето, с неговите изисквания.

Другарки и другари,

Такава е накратко най-общата характеристика на Националния аграрно-промишлен съюз, който сега ще изградим. Съюзът и неговите поделения, последователното прилагане на цялата система от методи върху основата на икономическия подход създават условия за най-рационално използване на земята и всички ресурси на селското стопанство, за по-нататъшно повишаване на селскостопанското производство и издигането на този важен народностопански отрасъл на по-висок етап на развитие.

Разбира се, всички си даваме сметка, че това дело ще бъде трудно. А ние от собствен опит знаем, че всяко ново дело е трудно. Трудностите ще дойдат не само от това, че ще вървим по същество по неутъпкани пътища. Те ще дойдат и от някои ръководни кадри в центъра и по места, в които дълбоко са се вкоренили стари, отживели времето си навици, стил и методи на работа. Натискът на такъв неправилен стил особено от страна на някои кадри, които само на думи приемат новите мероприятия, вече се чувствува.

Кое обаче е главното? Кое е радостното? Главното, радостното е, че огромната част от нашите кадри и труженици в селското стопанство подкрепят новите предначертания, виждат в тяхното осъществяване реален път за по-нататъшното развитие и нов подем на селското стопанство и хранителната промишленост. Всичко това ни дава основание да бъдем оптимисти, вселява в нас, делегатите на този конгрес, убеждението, че **новите решения на Централния комитет на Партията за селското стопанство ще бъдат претворени в живота. (Продължителни ръкоплескания.)** В близките две-три години ще можем да очакваме — и трябва да очакваме — съществени успехи в този изключително важен отрасъл, свързан не само с цялостния възпроизводствен процес,

Digitized by Google

но и с жизненото равнище на народа, както се казва, с неговата трапеза.

Както е известно, при новия икономически механизъм в селското стопанство заплащането на труда е резултативно, остатъчно. То е резултативно от гледна точка на последователното провеждане на стопанската сметка. По такъв начин икономическият механизъм се превръща в могъщ стимулатор както за повишаване на селскостопанското производство, така и за увеличаване на заплащането на труда. Това означава, че икономическият механизъм в същото време става и **могъщ стимулатор за по-нататъшното непрестанно повишаване на материалното и културното равнище и на тружениците в селското стопанство, и на всички трудещи се в нашето общество,** доколкото селското стопанство заема огромен дял в цялостния възпроизводствен процес у нас.

Следователно с помощта на икономическия механизъм ние се стремим още по-добре, още по-успешно да осъществяваме висшата цел на социалистическото производство — все по-пълното задоволяване на постоянно растящите материални и духовни потребности на човека.

Другари,

Естествено в новите условия пред субективния фактор се изправят нови задачи, нови отговорности.

Уверен съм, че и този път начело на борбата за осъществяване на новите решения ще бъде огромната армия от комунисти, ще бъдат партийните органи и организации. **(Ръкоплъскания.)** Сега за цялата Партия, за окръжните и общинските партийни комитети, за първичните партийни организации в аграрно-промишлените комплекси, в стопанските и други организации в състава на Националния аграрно-промишлен съюз, за кадрите на нашата партия изключително важна е задачата дълбоко, с вещина да овладеят и последователно да прилагат принципите и „тайните" на икономическия подход.

Успеха на икономическия подход и стопанската сметка, на самоиздръжката, материалната заинтересованост и отговорност, увеличаването на производството — всичко това партийните комитети и организации следва да постигат с политически средства, с политически методи. Нужно е решително да се ликвидират всякакви опити за груба намеса и администриране върху дейността на стопанските органи.

Още повече се повишава в новите условия ролята на нашия верен съюзник и другар — Българския земеделски народен съюз, на съвместната дружна работа на комунисти и сдружени земеделци. Ние не се съмняваме, че и занапред сдружените земеделци ще участвуват най-активно в борбата за висока ефективност и качество на селскостопанското производство, за поставяне организацията и управлението на селското стопанство върху икономическа основа. **(Ръкоплъскания.)**

В осъществяването на новите мероприятия нашият народ особено много разчита на младежта и Комсомола. Естествено новите задачи поставят и нови, по-високи изисквания към тях, към тяхната работа. Нашият народ изключително много разчита на младежта, на нейния ентусиазъм и дръзновение за осигуряване на по-нататъшен подем в селското стопанство, за решителното повишаване на ефективността на селскостопанското производство. Комсомолските ръководства и организации са призвани да полагат още по-големи грижи за насочването на младежите и девойките към различните форми и сфери на селскостопанския труд, за повишаване на тяхната квалификация и всестранна подготовка, за възпитаване на дълбока любов към майката земя, към нашите китни и все повече разхубавяващи се села.

Digitized by Google

На младежта е присъщо бързо да усвоява и да воюва за утвърждаване на новото, прогресивното. И ние не се съмняваме, че и сега младежите и девойките в сферата на селското стопанство и хранително-вкусовата промишленост ще отдадат своите знания, сили и енергия, за да се превърнат предначертанията на Партията в живи дела. Нека всеки младеж и девойка, който работи в рамките на Националния аграрно-промишлен съюз, бъде пример и образец в труда, в ефективното използване на земята и техниката, в опазването и умножаването на социалистическата собственост, в усвояването и разпространяването на челния опит. **(Ръкопляскания.)**

Издига се още повече ролята и отговорността на Отечествения фронт, на професионалните съюзи в селското стопанство и хранително-вкусовата промишленост. Профсъюзните организации в тези отрасли представляват мощна сила, която трябва да застане в първите редици на борбата за мобилизиране на творческото дръзновение на тружениците в селското стопанство и хранително-вкусовата промишленост за разгръщане на социалистическото съревнование за по-голяма и по-качествена продукция, за изучаване, пренасяне и внедряване опита на първенците. **(Ръкопляскания.)**

Специално искам да се обърна към един от най-могъщите фактори в нашия живот, на който Партията винаги е разчитала, разчита и сега. Както предполагам, се досещате, става дума за българската жена — труженичка в селското стопанство и хранително-вкусовата промишленост.

За никого не е тайна, другари, че в най-трудните години на социалистическото преустройство на селото върху нежните и яки плещи на българката легна не само мотиката, легна с цялата си тежест българската земя. И тя, българската селянка, издържа тази тежест! **(Бурни продължителни ръкопляскания.)**

Към българската жена се обръщаме ние и сега и сме убедени, че и днес делото на Партията ще бъде нейно кръвно дело, защото и Партията, и майката мислят и се трудят за едно — за щастието на децата, за бъдещето на народа! **(Бурни продължителни ръкопляскания.)**

Другарки и другари,

В новите условия, когато на икономическия подход придаваме решаващо значение, още повече нараства **могъщата възпитателна и мобилизираща роля на духовните стимули.** Нашето общество е общество на труженици, които се вдъхновяват от благородни идеали, които се трудят и преодоляват неизбежните трудности по вътрешно убеждение в името и на собственото си благосъстояние, и на благосъстоянието на цялото общество. Високото социалистическо съзнание, непоколебимата вяра в комунистическите идеи, безпределната любов към социалистическата родина са могъщ фактор за претворяване в живота новите предначертания на Партията, за осигуряване на по-нататъшен подем на селското стопанство.

И когато говорим за последователно прилагане на икономическия подход, ние не бива нито да забравяме, нито да подценяваме в каквато и да е степен могъщата сила на духовните стимули. Тъкмо върху основата на духовните стимули ние ще можем най-правилно, най-целенасочено, в пълно съзвучие с коренните интереси на всеки труженик на социализма и на социалистическото общество като цяло да използваме икономическите стимули и икономическия подход.

Digitized by Google

Другарки и другари,

Позволете ми да изразя общото ни убеждение, че ние, пратениците на тружениците в селското стопанство и хранително-вкусовата промишленост, ще обсъдим задълбочено и с чувство на висока отговорност проблемите, които стоят в дневния ред на Учредителния конгрес на Националния аграрно-промишлен съюз, ще оправдаем напълно доверието, което ни беше гласувано. **(Продължителни ръкопляскания.)**

В тази зала седят представители на всички поколения борци за социалистическия разцвет на българското село. Сред нас има другари, които са основатели на трудово-кооперативните земеделски стопанства, има родени и отгледани в кооперативни ясли и детски градини, а има и младежи и девойки, които са имали щастието да се родят след Априлския пленум.

Може да се каже, че на Учредителния конгрес заседават миналото, настоящето и бъдещето на българското село, неговата мъдрост, неговият опит, неговата зряла сила и неговата кипяща младост.

Днес, когато се открива Учредителният конгрес на Националния аграрно-промишлен съюз, когато смело чертаем светлите перспективи на бъдещето, нека, другарки и другари, да си припомним миналото и с гордост и благодарност да преклоним глави пред безсмъртния подвиг на оная героична селска армия, която всеотдайно работи за социалистическото преустройство на селското стопанство и извоюва една от най-решаващите победи на социализма у нас. **(Бурни продължителни ръкопляскания.)**

Много бойци от тази армия продължават борбата за по-нататъшния подем на селското стопанство, повечето са пенсионери, много легнаха в майката земя и навеки се сляха с нея. Хората са смъртни. Земята е безсмъртна. И докато на тази земя се люшкат златните жита, цъфтят и дават плод градини и лозя, зеленеят се ливади, докато тази щедра майка земя ражда — ще бъде жив и споменът за хората, за апостолите, които събираха в първите трудово-кооперативни земеделски стопанства човешка душа по човешка душа, парче земя по парче земя! **(Бурни продължителни ръкопляскания.)**

И никак не беше лесно да се измъкне селото от черния мрак и дълбоката кал — и в буквалния, и в преносния смисъл на думите.

И никак не беше лесно тази действителност да се превърне в приказка за младите поколения, започваща с думите: „Имало едно време едни български села . . .“

Очевидно няма да бъде лесно и сега. И все пак — не може да става сравнение между ония години и днешния ден. И не само защото материалната база на днешното наше селско стопанство е несравнимо, хиляди пъти несравнимо по-мощна от някогашната. Но и защото днес селскостопанска България разполага с армия от кадри, способни да решават всички задачи, които Българската комунистическа партия поставя пред тях.

Твърдо уверени, че решенията на настоящия Учредителен конгрес ще бъдат залог за нов подем на селското стопанство, за по-нататъшно повишаване на материалното и културното равнище и на селото, и на целия народ, за успешното изграждане на зрелия социализъм в нашата татковина Народна република България, нека, другарки и другари, **да пожелаем на Националния аграрно-промишлен съюз „На добър час!“ (Бурни, продължителни ръкопляскания. Станали прави, делегатите и гостите аплодираха възторжено първия партиен и държавен ръководител.)**

Digitized by Google

ПАРТИЙНО СТРОИТЕЛСТВО — ТЕОРИЯ, ПРОБЛЕМИ И ОПИТ

КАДРИТЕ — КЛЮЧОВ ПРОБЛЕМ

От този брой сп. „Партиен живот" под рубриката „Кадрите — ключов проблем" открива разговор за реализацията на кадровата политика на Партията. С него ще обслужим научно и организационно-практически усилията на комитетите и организациите да усъвършенстват системата за работа с кадрите на сегашния етап.

Решенията на Единадесетия конгрес, на Националната партийна конференция, на Централния комитет заедно с теоретическите постановки, насоки и идеи, разработени в тритомника на др. Т. Живков „За партийното строителство", пределно ясно и научно обосновават необходимостта от качествен подход в работата с кадрите и на кадрите. В тази област партийната практика се обогатява с нов опит от средства, методи и форми. Време е да го осветлим, обобщим и разпространим. Същевременно животът поставя на дневен ред нови проблеми и задачи.

Разговорът започва с първичната партийна организация и кадрите. Разсъжденията на секретари от Казанлък, които публикуваме, са интересни и поучителни. Нараства ролята на първичната партийна организация в практическото осъществяване на кадровата политика. Чрез нея се разширява демократизмът в работата по подбора, издигането, разпределението и възпитанието на кадрите. Проблемът съдържа много страни, широко поле за творчески подход. Крие неизползвани резерви за развитието на кадровия потенциал в качествено отношение. Ето повода да се разгърне обстойна и конструктивна размяна на мисли.

В следващите броеве списанието ще насочи вниманието към причините за противоречието между обективни възможности и субективен фактор и пътищата за неговото преодоляване. Темата ще бъде: начин на мислене — стил на работа и реализация на кадрите. Не по-малко значение имат проблемите за демократическия централизъм в подбора, оценката и издигането на кадрите, прогнозирането и планирането на работата с тях. Това са следващите въпроси на разговора.

Изграждането на ръководители, които органически съединяват в своя начин на мислене, стил и реализация партийността с компетентността, деловитостта с инициативата и творческия риск, изисква от партийните комитети и организации да търсят и прилагат ефективни средства и методи на дейност, подчинени на ленинските принципи за работата с кадрите. Кои фактори и условия създават обстановка за партийност, колективност, обективност, отговорност, самостоятелност, инициативност и творчество?

Широк е спектърът от въпроси, свързани с възпитанието на съвременен тип ръководни кадри. Ето защо рамките на започващия разговор ще се разширяват. Главното е чрез него да се разкрият действителните образци на положителен опит, да се поставят трудните проблеми, да се повдигнат и обосноват нови конструктивни идеи, да се придаде на работата в тази област ново ускорение.

„Партиен живот" очаква вашите становища, мнения и въпроси.

Digitized by Google

ПЛЕНУМЪТ

Безспорно темата, на която посвети своето първо пленарно заседание общинският комитет на БКП в Казанлък, е твърде актуална: „По-нататъшното усъвършенствуване на работата с ръководните кадри — гаранция за изпълнение решенията на XI конгрес и Националната партийна конференция". Не е нужно да се търсят отдалече аргументи, за да се обоснове такова твърдение. Достатъчно е да се вгледаме в Казанлък, един град с революционни, трудови и културни традиции, със сериозно присъствие в днешния съзидателен ден на страната, с изключително динамично развитие (за доказателство на последното — няколко цифри: за десет години обемът на чистата продукция се удвои, близо 3 пъти нарасна печалбата, 12 пъти — продукцията за износ). И тези, и други измерения на ръста във всички сфери на обществено-политическия живот не могат да бъдат обяснени без решаващата роля на субективния фактор — без упорития, съзнателен труд на населението, без компетентното политическо, икономическо, техническо ръководство на кадрите от общината. Можем да посочим и бъдещите задачи — достатъчно сложни и мащабни, за да стане ясно, че това, което вчера е било постижение, днес не може да задоволи и затова растат и изискванията към кадрите: изисквания за убеденост и компетентност, за деловитост и конкретност. Можем да вземем и не дотам оптимистичните икономически резултати от началото на годината, за да се види, че реалността, въпреки всичко хубаво, постигнато досега, още не съответствува на тези високи изисквания. С други думи, Лениновата постановка, че кадрите решават всичко, не е загубила и никога няма да загуби своята сила — колкото по-нататък отиваме, толкова повече тя ще ни е нужна! И обстоятелството, че, започвайки своята дейност по изграждането на социално-икономическата цялост на общината, общинският партиен комитет се захваща за такова важно звено, свидетелствува за далновидност, за политически усет и умение.

Пленумът се предхождаше от значителна по обем и по качество дейност: неговото второ достойнство. Повече от две години продължи подготовката; във всички партийни комитети, в първичните партийни организации бе извършен всестранен и задълбочен преглед на работата с кадрите. По време на прегледа бе създаден и документиран положителен опит по различни направления, срещите на секретарите на партийните комитети и на първичните партийни организации помогнаха опитът широко да се изучи и да се разпространи.

С какво тази целенасочена работа обогати общинската партийна организация? Първо, намерени са или са доразвити резултатни форми на работа. Опит да се засилва демократичното начало при издигането на кадрите се прави в машиностроителния комбинат „Фридрих Енгелс" с въвеждането на конкурси при издигане на ръководители на технологични и конструкторски бюра и групи. В името на същото демократично начало комунистите от комбината за хидравлични изделия „Хидравлика" налагат отчета и самоотчета на ръководните кадри като форма за контрол и възпитание и на ръководителите, и на колектива. С грижи за бъдещото равнище на колективите и за вярната професионална ориентация на младежите и девойките машиностроителният завод „Бончо Шанов", текстилният комбинат „Димитър Благоев" и др. укрепват връзките си с политехнически и специализирани училища в

Digitized by Google

града. Тези и други форми на работа ще влязат в арсенала на Казанлъшката общинска партийна организация, а и не само в нея.

Много важен е и другият резултат: промяната в подхода, в отношението към проблема. Повишава се като резултат от порасналата взискателност към политическите, деловите и личните качества, към специалната подготовка на ръководителите тяхната отговорност и компетентност. Повишава се отговорността и компетентността и на партийните организации, в това число на първичните партийни организации, в работата с кадрите. Все по-активно отделната първична партийна организация се проявява като важен фактор в осъществяването на кадровата политика на Партията.

Като се опираше на постигнатото, пленумът чрез доклада, прочетен от секретарката по организационните въпроси на общинския партиен комитет Виделина Иванова, чрез изказванията и предложените за обсъждане основни насоки съсредоточи вниманието на членовете на комитета и на присъствуващите стопански ръководители и ръководители на обществени организации върху няколко проблема. Първият (не само по място) е повишаването на ефективността и качеството в работата на ръководните кадри. Разбира се, проблемът не е нов нито за кадрите, нито за общинския комитет. Неотменно мерило за качествата на всеки деец винаги е бил неговият реален принос в изпълнението на задачите, които Партията и обществото са му поверили. Но на този етап въпросът има някои специфични характеристики. На съвещанието от 9 януари т. г. др. Тодор Живков подчерта, че същността на ръководната дейност се състои в умението своевременно да се разкриват възникващите противоречия в социално-икономическия живот и своевременно да се мобилизират силите на трудещите се за тяхното преодоляване. А това какво ще рече? Че въпросът опира до промяна, до реконструкция в начина на мислене. Въпросът опира до формиране на мащабно мислене, на умение проблемите на предприятието да се виждат, анализират, оценяват и решават, като се държи сметка за взаимоотношенията и взаимодействията с другите предприятия и отрасли, за потребностите на обществото, за перспективите на развитието. Въпросът опира до политическо мислене, до способност да се поеме разумен риск, да се прояви творчество — до смелостта да бъдеш политически ръководител.

Несъмнено условие за ефективност в дейността на ръководителя е строгото прилагане на ленинския принцип за подбор и разпределение на кадрите в съответствие с новите изисквания, създаването на предпоставки за най-пълна реализация на ръководните им функции — това на пленума бе подчертано изрично. Приведените проценти говорят за положителни изменения в качествения състав на ръководните кадри на територията на общината. Повишава се тяхното образователно равнище, подобрява се политическият и социалният им състав. Тази даденост обаче, това съществуващо и сега условие за качество и ефективност в труда на кадрите не освобождава по-нататък партийните органи и организации от задължения. Задълженията имат две посоки: да се създава възможност кадрите по-пълно да разкриват своите способности, обективно да се оценяват техните качества и да се усъвършенствува системата за колективно решаване на кадровите въпроси и за разширяване на демократичното начало.

Нужно е тук да направим едно уточняване в светлината на материалите от Националното съвещание с ръководните идеологически кадри от 2 ноември м. г. Напразно в разисканията пленумът не се спря специално на тях — въпросът за издигане равнището и разширяване границите на компетентността на идеологическите дейци с пълна сила може да се отнесе към кадрите въобще. „Днес вече не можем да се

Digitized by Google

задоволяваме само с това, че образованието на нашите кадри е високо и постоянно расте, ако повишеното образование не води на практика до преодоляване на проявите на ограничено и закостеняло мислене, повърхностност или липса на въображение — се сочи в доклада на др. Александър Лилов. — Сега са нужни майстори на своята работа ... кадри с висока обща, идеологическа и специална култура, кадри с развито социално мислене от съвременен тип, кадри не само знаещи, но и можещи, способни, талантливи."

Такива кадри в Казанлък има, такива кадри се формират. Но преценявайки дейността на общинската партийна организация, пленумът не се ограничи с изреждане на успехите. И в доклада, и в изказванията бе поставен силен акцент на обстоятелството, че част от кадрите на партийните, стопанските и обществените организации са в плен на инерцията, липсва им конкретност, настойчивост и последователност в действията. А резултатът? Някъде престояват машини и хора, пилеят се суровини и материали, произвежда се некачествена продукция. Не отговарят напълно на възможностите темповете, с които се внедряват постиженията на научно-техническия прогрес. Мудно се пристъпва към създаването на бригадна организация на труда. Факти, които не могат да не будят тревога, да не налагат основателни претенции към някои ръководители, да не изискват противодействие!

Естествено, кадри не се създават с вълшебнически жезъл, това е труден процес на израстване, подготовка и възпитание.

Системни грижи се полагат за повишаване на марксистко-ленинската и икономическата подготовка на ръководителите на различни равнища. В общинската партийна организация е натрупан опит по използването на активни форми на обучение, по подобряването на самостоятелната работа на участниците в звената. Усъвършенстват се методите за контрол и преценка на усвоените знания. Но това не внася самоуспокоение — все така актуална си остава задачата да се задълбочават, осмислят знанията, да се скъсява пътят от знанията до убеждението, до мотивите за действие, до резултатите от това действие. Все така актуален си остава въпросът за постоянно опресняване на знанията — в обстановката на научно-техническата революция те също са застрашени от морално остаряване.

Работата на ръководителя — в който и сектор да е той — е преди всичко работа с хората. С това не се омаловажава неговата специална подготовка, не се подценява умението му да взема бързи, правилни решения в сложната обстановка на производството. Но ако той не може да реализира своите решения посредством ръцете, умовете, сърцата на хората, които ръководи, работата е свършена наполовина. Значи освен всичко друго е нужна особена организаторска култура, организаторски способности. Нужни са знания и практически опит по научните методи на управление и ръководство на колектива. Сегашната практика на обучение на кадрите не задоволява достатъчно тези нужди. Такава оценка има в доклада, такова е мнението на хората, които говориха от трибуната. То е намерило своето място и в основните насоки, които пленумът прие. Но все още констатацията преобладава над практическата програма за действие. А животът неумолимо налага да се отиде по-далече от констатацията, наистина да се направи решителна крачка в обогатяване съдържанието на обучението по проблемите на социалното управление, прогнозирането, социалната и общата психология, педагогиката.

Заслужено място бе отделено и в доклада, и особено в изказванията на средните и низовите стопански ръководители, на работата с тях. С оценките си пленумът предупреждава: това е слабо звено! Не задоволява като цяло специалната подготовка. Не е достатъчно ефикас-

Digitized by Google

но политическото и икономическото обучение на тези кадри, особено в селското стопанство, където и равнището е по-ниско. На много майстори, бригадири, началници на смени трудно може да се даде задължаващото звание „възпитател" (ще подхожда ли например такова звание на онези майстори, за които участниците в една анкета в текстилния комбинат „Димитър Благоев" са събрали толкова укор: „Грижат се за машините, материалите и плана, но не и за нас, хората!"). И на този фон наистина широка подкрепа заслужава създаващата се в машиностроителния завод „Бойчо Шанов", в Комбината за хидравлични изделия, в Строителното предприятие № 5 практика младите специалисти да преминат през малките производствени звена — да внесат там ръководенето на своите знания и култура, да придобият опит в управлението, защото „ръководителите не израстват в канцеларията", както справедливо отбеляза секретарката на партийния комитет в Енина Йовка Данева. Широка подкрепа заслужава и практиката в Строителното предприятие № 5: ръководителите да се отчитат пред партийното бюро на самия обект в присъствието на актива на колективите, които ръководят, или в присъствието на целите колективи, както е в „Хидравлика". В тези две форми на работа най-ясно се очертават двете страни на единния възпитателен процес — доверие и взискателност. Онова, което е направено в Казанлък през последните две години, и това, което сега се предвижда да се прави, свидетелствува, че общинската партийна организация добре разбира тяхното значение за правилното възпитание на ръководните кадри. Ето още едно доказателство на това твърдение: пленумът имаше и втора точка — членовете на общинския комитет на БКП изключиха от редовете на Партията един административен ръководител, който е загубил качествата на комунист. Тази втора точка бе така тясно свързана с основната тема на пленума и така добре доказваше духа на висока взискателност към кадрите, че отделянето й бе по-скоро процедурен въпрос.

Принципно, самокритично анализира и обобщи общинският партиен комитет тези и други важни страни от работата с кадрите — по подбора, подготовката и възпитанието на резерва, по усъвършенствуването на партийното ръководство в работата с ръководните кадри (макар че би могло като цяло да се пожелае: още по-конкретен, още по-наситен със своя, казанлъшка, атмосфера да беше този анализ). Но комитетът прояви реален стремеж да открои най-хубавото от извършеното досега, да концентрира вниманието върху пропуските, да очертае насоките.

В това е неговата сила. Той е етап в работата с ръководните кадри — ползотворен, важен етап на оценки и изводи, и в същото време надежден жалон в по-нататъшната дейност , както го определи първият зам.-завеждащ отдел „Организационен" на ЦК на БКП Чудомир Александров. И вложеният досега труд ще се оправдае, ако пленумът не остане в историята на общинската партийна организация като ефектна, кампанийна инициатива. Успехите ще се множат, ако непрекъснато, упорито, творчески се усъвършенствува работата по подбора, издигането, възпитанието на кадрите. Ако тя не се ограничи до компетенцията само на един орган, само на едни дейци. Ако в нея намерят истинско поле за изява първичните партийни организации, политическите стопани на колективите.

Двете години активна, целенасочена дейност и резултатите от нея са залог, че комунистите от Казанлъшката община няма да спрат насред път.

Digitized by Google

ПЪРВИЧНАТА ОРГАНИЗАЦИЯ И КАДРИТЕ

След пленарното заседание на общинския комитет на БКП в Казанлък представители на списание „Партиен живот" се срещнаха с партийни секретари, които споделиха мисли за ролята на първичната партийна организация в осъществяване на кадровата политика на Партията.

РАЗШИРЯВАМЕ ДЕМОКРАТИЧНОТО НАЧАЛО

ГРИГОР АЛЕКСАНДРОВ
секретар на първична партийна организация в машиностроителния комбинат „Фридрих Енгелс"

В системата от технически звена на машиностроителния комбинат „Фридрих Енгелс" отдел „Металургичен" заема особено място, което се определя от неговите специфични задачи и функции и преди всичко от необходимостта да се развива техническият прогрес и да се внедряват научно-техническите новости в производството. Ръководните кадри в отдела са главният фактор за осъществяване на тези задачи, тъй като те вземат решения и организират тяхното изпълнение.

При подбора и издигането на ръководни кадри партийното бюро в заседания обсъжда разностранната дейност на кандидата за дадена ръководна длъжност, анализира неговите качества, като особено внимание отделя на деловите и политическите му качества, на неговите възможности творчески да решава дадени проблеми. Прави оценка как се изявяват в работата неговите наклонности; като ръководител умее ли да сплотява колектива, какъв е неговият пример в труда, обществото, бита.

Предложението или кандидатурата на специалиста за ръководна длъжност се обсъжда не само от членовете на партийното бюро. Те се допитват до отделни комунисти от първичната организация, проучват тяхното мнение, запознават се с отношението на хората към кан-

Digitized by Google

дидата и накрая правят съответни изводи. Този подход за решаване на кадровите въпроси показва своите предимства и положителни страни: предпазваме се от назначаването на случайни хора, подбираме най-подходящия за дадена длъжност, и то не само като специалист, но и като човек, който ще работи с хората, ще ги мобилизира, ще ги ръководи, ще ги възпитава.

Разбира се, за кадри, които са номенклатурни на комбинатския партиен комитет, интерес проявява и самият комитет. Наскоро за назначаването на началника на отдела лично секретарят на партийния комитет се запозна с мнението на членове на първичната организация и на секретаря. Водихме разговори, съпоставяхме различни гледища, докато се намери подходящ кандидат.

Като анализираме досегашната практика, не може да не посочим някои негативни страни. На първо място, недостатъчно се използват различните форми за разширяване на демократичното начало при подбора и назначаването на кадрите, слабо се обсъждат кандидатурите в първичната партийна организация и колектива. На второ място, подценяването на този основен принцип на кадровата политика на нашата партия води до технократически увлечения на някои ръководители в издигането на отделни кадри. Преди няколко години началникът на отдела, без да се съобрази с мнението на партийното бюро и първичната организация, предложи на административното ръководство на завода да се издигне за началник на бюро безпринципен човек, без делови качества. И в крайна сметка какво се получи? Резултатите от неговата работа в повечето случаи бяха отрицателни.

През последните две години по инициатива на партийния комитет в комбината беше въведен **конкурс за издигане на ръководни кадри.** Конкурсът се обявява със заповед на директора и широко се разгласява чрез вестник „Заводска трибуна", вестник „Искра", градския и заводския радиовъзел. Може да се популяризира и чрез специални обяви. По този начин се дава възможност всеки желаещ, който отговаря на условията, да участвува в конкурса. Така наскоро беше издигнат началникът на конструкторското бюро в отдела. Това е една сполучлива форма за разширяване на демократичното начало при подбора и назначаването на ръководни кадри. Тя позволява до известна степен да се избягва субективизмът .Разбира се, от страна на партийното и административното ръководство е необходимо да се полагат грижи за нейното обогатяване, развитие и усъвършенствуване.

Всички наши приказки за демократизъм обаче отиват на вятъра, щом административните ръководители продължават да решават кадрови въпроси през главата на първичната партийна организация, да пренебрегват мнението на комунистите и на колектива. А такива случаи за съжаление се срещат. Преди години със заповед на административното ръководство на завода, без разяснение, без среща с партийната организация и колектива от страна на отговорни административни и партийни ръководители от отдела беше отделено бюрото по леярство. Последиците от този неправилен стил и методи на работа бяха лоши. Разби се колективът, влоши се неговият социално-психически климат, занижи се трудовата дисциплина. Същата грешка се повтаря и тази година. Изглежда, че административното ръководство не си е извлякло поука от миналите грешки. В доклада пред Националната партийна конференция за усъвършенствуване на социалистическата организация на труда и планово ръководство на икономиката др. Тодор Живков много ясно посочи как трябва да се решават такива въпроси. В системата на партийната просвета комунистите и безпартийните добре изучиха материалите на конференцията, но само като теория. Все още трудно ги прилагаме в живота . . .

Digitized by Google

ДИФЕРЕНЦИРАН ПОДХОД

инж. АНТОНИЯ КАВАЛДЖИЕВА
секретарка на първичната партийна организация при Строителното предприятие № 5

От всички направления на партийната дейност, до които всекидневно опирам като секретарка на първична организация, най-сложна, най-отговорна и в същото време най-трудно оценима е работата с кадрите. Всичко това е така, защото да работиш с тях и още повече да организираш и направляваш подбора, издигането, възпитанието и оценяването на тяхната дейност изисква конкретност и последователност в действията, всестранни познания, непоколебимост в партийните позиции, душевна чистота.

Нашата първична организация разработи система за подбора, издигането, обучението и възпитанието на ръководните кадри, определи и номенклатура — своя, на профкомитета и на Комсомола. В процеса на разработката на системата се изясни, че от равнището, от което започваме, от нуждите, които имаме, задачата не е лесна. И още — реални резултати ще постигнем, ако към проблема подходим диференцирано и конкретно. На тази основа съсредоточихме усилия в три главни насоки: работа с комунистите работници, с низовите ръководители — бригадири и технически ръководители, с инженерните кадри.

За всяка от тези групи подбрахме специфични и по наша преценка актуални направления на партийната работа. Към какво конкретно са насочени нашите усилия за всяко обособено от нас кадрово равнище?

РАБОТНИЦИТЕ КОМУНИСТИ

В приблизително хилядния колектив на Строителното предприятие 97 са комунисти, а от 821 работници строители членове на БКП са 55.

Пред нашия колектив Партията и самият живот поставят в настоящия етап трудни, важни задачи. Те безусловно могат да бъдат и ще бъдат решени само чрез непосредственото участие на всеки комунист, на партийните групи и първичната организация. В строителното предприятие, където на дълго разстояние и на десетки обекти са сформирани самостоятелни трудно контролирани и трудно подпомагани колективи, тяхното присъствие е жизнено важно. Това ни накара да направим задълбочен анализ на състава на първичната организация, да разкрием какви реални възможности сме създали за изява на авангардната роля на комунистите, да изградим дългосрочна програма за работа в тази насока. Анализът на фактите разкри негативни тенденции, наслоявани от години в качествения състав на първичната организация, зад които прозират всички грешки,

Digitized by Google

които сме допускали и всички трудности, които предстоят да преодоляваме за изграждането и утвърждаването на ръководния състав от средата на работниците комунисти.

В грижата за преодоляване на тези слабости, съобразявайки се с обстоятелството, че численият състав на първичната организация не е самоцел, а трябва да допринася за засилване влиянието на комунистите сред трудещите се, разработихме и успешно реализираме разгърната програма за комсомолски набор в първичната организация.

Тук искам да обърна внимание на два момента. Първо, програмата е конкретна. Тя обхваща личностно 66 младежи до 30-годишна възраст от 36 основни бригади и звена на предприятието. От тях вече 5 приехме за членове на БКП, за 12 подготвяме документите, с около 12 водим индивидуална подготвителна работа. Второ, преценката за всеки младеж се стремим да става обществена, всестранна. В нейното съставяне участвуват освен партийните членове, с които работят, и секретарите на партийните организации в състава на първичната, преките ръководители — бригадири и технически ръководители, комсомолските групови отговорници, председателите на профорганизациите.

В този процес какво конкретно свързваме с работата с ръководните кадри? Преди всичко за нас това беше един преглед на работническия състав, една преценка на авангардната роля на комунистите, важен момент в начертаването на перспектива за кадровия резерв. В този процес изяснихме почти всички кадрови резерви — за звеноводи и бригадири на строителните бригади, за комсомолския и профсъюзния актив. Вярно, сега сме се насочили към най-изявените младежи, към най-ярките личности в бригадата. Но вярно е и това, че техните откроени прояви са предимно в труда. По отношение на цялостното им израстване като обществеици и организатори ни предстои още много всестранна работа.

ТЕХНИЧЕСКИТЕ РЪКОВОДИТЕЛИ И БРИГАДИРИТЕ

В работата с тях сме се насочили на първо място да издигнем авторитета им. Пред нас с особена острота стои задачата за прелом в социалистическата организация на труда, за изграждането на окрупнени бригади, работещи на бригадна стопанска сметка и носещи пълна отговорност за срочното и качественото изграждане на обектите. Не зная дали в други отрасли въпросът за бригадната стопанска сметка има толкова силно подчертан психически, личностен, субективен характер, дали толкова пряко опира до възпитанието и съзнателността на кадрите, колкото при строителите. Да осъществим тази задача, за нас означава да променим мисленето, отношението, мярката на всеки ръководител и работник към мястото му в обществото, към личния му принос и личната му отговорност в общото дело. С други думи, да свържем цялото възпитание на строителя с усъвършенстването на организацията на труда.

Насочихме усилията си към личния пример на комунистите и ръководителите от всички равнища. Първите комплексни строителни бригади, работещи на бригадна стопанска сметка, сформирахме от бригади, водени от комунисти, техническото ръководство на тези нови производствени единици поверихме на технически ръководители комунисти, на най-сложната бригада с партийно поръчение изпратихме за бригадир комуниста Йордан Грозев.

В работата си с низовите ръководители особено внимание обръщаме на следните два момента: първо, даваме широка гласност на резултатите от трудовата и обществената им дейност. За всеки постигнат успех търсим форми за обществена оценка. В същото време за всяка провалена задача, за всеки неизпълнен показател, за всяко отклонение от нормите пред партийната организация и колектива за отчет застава пак съответният ръко-

Digitized by Google

водител. Самоотчетът изискваме да бъде свързан със собственото виждане за бъдещата дейност на ръководеното от него звено. Второ, упражняваме строг контрол и взискателност за изпълнение на поставените задачи. За нас този момент е изключително важен, защото беше крайно време да превъзпитаме и себе си, и хората, с които работим, да чувствуваме отговорност за поставените задачи и особено за сроковете и качеството. Започнахме със самовзискателността и самоконтрола, преминахме през всички трудности на съчетаването на доверието със строгостта, на взискателността с взаимното уважение, за да постигнем резултати. Нашата задача сега е да утвърдим постигнатото, да го превърнем в жизнено поведение на всеки член на колектива, на всеки ръководител.

ИНЖЕНЕРНИТЕ КАДРИ

Години наред тези кадри трудно се задържаха в предприятието. Причините за това бяха и обективни (обосновани от характера на обектите, които изграждаме, а оттам липсата на възможност за откроена инженерна изява и свързаният с това професионален интерес), и субективни, произтичащи от малкото внимание, грижи и старание за професионалното им развитие. Партийното бюро обсъди и предложи на стопанското ръководство да изгради конструкторско бюро на обществени начала от всички инженери, работещи в предприятието. Задачите пред това бюро са комплексни: от една страна, инженерите наред с преките си служебни задължения извършват конкретна практическа работа във връзка с модернизацията и реконструкцията на производствената база; от друга страна, обществено ангажирани в обща задача, те изградиха малък колектив, в който младите имат възможност професионално да израстват край по-опитните си колеги, да се утвърждават като специалисти, да се оформят като бъдещи ръководители, а по-възрастните — да поддържат творческата си младост.

Всичко това пряко свързваме с въпроса за резервните кадри. Започна процес на стабилизиране на инженерите в предприятието. Те утвърдиха свое място в живота на колектива, изгради се у всеки чувство за отговорност за техническото равнище на предприятието независимо от служебното положение и преките задължения. Това именно ни помогна да решим един важен за нас проблем — участието на висококвалифицирани кадри в ръководството и управлението на производството. Вече двама млади инженери ръководят самостоятелни големи строителни обекти, при това отидоха по собствено желание.

В работата си с кадрите обръщаме голямо внимание на тяхното обучение. Разработихме и успешно реализираме единна система за обучение на кадрите в Строителното предприятие № 5. За нейното осъществяване имат конкретни задачи стопанското ръководство, профкомитетът, Комсомолът, партийният кабинет. Резултатите показват, че правилно и актуално сме подбрали направленията в обучението на кадрите от различните равнища; връзките, които отново установяваме с научни звена, ще ни позволят да обогатим и осмислим още по-пълно този важен процес.

В целия голям проблем за кадрите с внимание се отнасяме и към въпроса за тяхната оценка. Проверка на изпълнението на поставените задачи, оценка на притежаваните и развити качества, изява и като изпълнител, и като ръководител. Тези страни сега най-тясно свързваме със замяната на партийните членски книжки. В другарската, обективната, основаната на високи партийни критерии оценка виждаме важен фактор за израстване на всеки — от младия работник до директора и секретаря на партийната организация.

Резултати!

Първи в окръга и един от водещите в целия строителен отрасъл успяхме да преодолеем в изпълнителските и ръководните кадри психическата бариера за окрупняване на бригадите, за внедряване на

Digitized by Google

които сме допускали и всички трудности, които предстоят да преодоляваме за изграждането и утвърждаването на ръководния състав от средата на работниците комунисти.

В грижата за преодоляване на тези слабости, съобразявайки се с обстоятелството, че численият състав на първичната организация не е самоцел, а трябва да допринася за засилване влиянието на комунистите сред трудещите се, разработихме и успешно реализираме разгърната програма за комсомолски набор в първичната организация.

Тук искам да обърна внимание на два момента. Първо, програмата е конкретна. Тя обхваща личностно 66 младежи до 30-годишна възраст от 36 основни бригади и звена на предприятието. От тях вече 5 приехме за членове на БКП, за 12 подготвяме документите, с около 12 водим индивидуална подготвителна работа. Второ, преценката за всеки младеж се стремим да става обществена, всестранна. В нейното съставяне участвуват освен партийните членове, с които работят, и секретарите на партийните организации в състава на първичната, преките ръководители — бригадири и технически ръководители, комсомолските групови отговорници, председателите на профорганизациите.

В този процес какво конкретно свързваме с работата с ръководните кадри? Преди всичко за нас това беше един преглед на работническия състав, една преценка на авангардната роля на комунистите, важен момент в начертаването на перспектива за кадровия резерв. В този процес изяснихме почти всички кадрови резерви — за звеноводи и бригадири на строителните бригади, за комсомолския и профсъюзния актив. Вярно, сега сме се насочили към най-изявените младежи, към най-ярките личности в бригадата. Но вярно е и това, че техните откроени прояви са предимно в труда. По отношение на цялостното им израстване като общественици и организатори ни предстои още много всестранна работа.

ТЕХНИЧЕСКИТЕ РЪКОВОДИТЕЛИ И БРИГАДИРИТЕ

В работата с тях сме се насочили на първо място да издигнем авторитета им. Пред нас с особена острота стои задачата за прелом в социалистическата организация на труда, за изграждането на окрупнени бригади, работещи на бригадна стопанска сметка и носещи пълна отговорност за срочното и качественото изграждане на обектите. Не зная дали в други отрасли въпросът за бригадната стопанска сметка има толкова силно подчертан психически, личностен, субективен характер, дали толкова пряко опира до възпитанието и съзнателността на кадрите, колкото при строителите. Да осъществим тази задача, за нас означава да променим мисленето, отношението, мярката на всеки ръководител и работник към мястото му в обществото, към личния му принос и личната му отговорност в общото дело. С други думи, да свържем цялото възпитание на строителя с усъвършенстването на организацията на труда.

Насочихме усилията си към личния пример на комунистите и ръководителите от всички равнища. Първите комплексни строителни бригади, работещи на бригадна стопанска сметка, сформирахме от бригади, водени от комунисти, техническото ръководство на тези нови производствени единици поверихме на технически ръководители комунисти, на най-сложната бригада с партийно поръчение изпратихме за бригадир комуниста Йордан Грозев.

В работата си с низовите ръководители особено внимание обръщаме на следните два момента: първо, даваме широка гласност на резултатите от трудовата и обществената им дейност. За всеки постигнат успех търсим форми за обществена оценка. В същото време за всяка провалена задача, за всеки неизпълнен показател, за всяко отклонение от нормите пред партийната организация и колектива за отчет застава пак съответният ръко-

Digitized by Google

водител. Самоотчетът изискваме да бъде свързан със собственото виждане за бъдещата дейност на ръководеното от него звено. Второ, упражняваме строг контрол и взискателност за изпълнение на поставените задачи. За нас този момент е изключително важен, защото беше крайно време да превъзпитаме и себе си, и хората, с които работим, да чувствуваме отговорност за поставените задачи и особено за сроковете и качеството. Започнахме със самовзискателността и самоконтрола, преминахме през всички трудности на съчетаването на доверието със строгостта, на взискателността с взаимното уважение, за да постигнем резултати. Нашата задача сега е да утвърдим постигнатото, да го превърнем в жизнено поведение на всеки член на колектива, на всеки ръководител.

ИНЖЕНЕРНИТЕ КАДРИ

Години наред тези кадри трудно се задържаха в предприятието. Причините за това бяха и обективни (обосновани от характера на обектите, които изграждаме, а оттам липсата на възможност за откроена инженерна изява и свързаният с това професионален интерес), и субективни, произтичащи от малкото внимание, грижи и старание за професионалното им развитие. Партийното бюро обсъди и предложи на стопанското ръководство да изгради конструкторско бюро на обществени начала от всички инженери, работещи в предприятието. Задачите пред това бюро са комплексни: от една страна, инженерите наред с преките си служебни задължения извършват конкретна практическа работа във връзка с модернизацията и реконструкцията на производствената база; от друга страна, обществено ангажирани в обща задача, те изградиха малък колектив, в който младите имат възможност професионално да израстват край по-опитните си колеги, да се утвърждават като специалисти, да се оформят като бъдещи ръководители, а по-възрастните — да поддържат творческата си младост.

Всичко това пряко свързваме с въпроса за резервните кадри. Започна процес на стабилизиране на инженерите в предприятието. Те утвърдиха свое място в живота на колектива, изгради се у всеки чувство за отговорност за техническото равнище на предприятието независимо от служебното положение и преките задължения. Това именно ни помогна да решим един важен за нас проблем — участието на висококвалифицирани кадри в ръководството и управлението на производството. Вече двама млади инженери ръководят самостоятелни големи строителни обекти, при това отидоха по собствено желание.

В работата си с кадрите обръщаме голямо внимание на тяхното обучение. Разработихме и успешно реализираме единна система за обучение на кадрите в Строителното предприятие № 5. За нейното осъществяване имат конкретни задачи стопанското ръководство, профкомитетът, Комсомолът, партийният кабинет. Резултатите показват, че правилно и актуално сме подбрали направленията в обучението на кадрите от различните равнища; връзките, които отново установяваме с научни звена, ще ни позволят да обогатим и осмислим още по-пълно този важен процес.

В целия голям проблем за кадрите с внимание се отнасяме и към въпроса за тяхната оценка. Проверка на изпълнението на поставените задачи, оценка на притежаваните и развити качества, изява и като изпълнител, и като ръководител. Тези страни сега най-тясно свързваме със замяната на партийните членски книжки. В другарската, обективната, основаната на високи партийни критерии оценка виждаме важен фактор за израстване на всеки — от младия работник до директора и секретаря на партийната организация.

Резултати!

Първи в окръга и едни от водещите в целия строителен отрасъл успяхме да преодолеем в изпълнителските и ръководните кадри психическата бариера за окрупняване на бригадите, за внедряване на

Digitized by Google

бригадната стопанска сметка и метода на Николай Злобин. Въведохме двусменен режим на работа навсякъде, където има строителна техника, а от 1 юли 1978 година преминахме на трисменно монтиране на едропанелни жилищни блокове.

Можехме ли да направим това, което винаги се е смятало за чудо в строителството, ако не бяхме убедили кадрите! Безспорно, нямаше да успеем, както не сме успявали и не успяваме там, където само администрираме, говорим банални неща, а с личното си поведение се разграничаваме от онези, в ръцете и на гърба на които струпваме цялата тежест по изпълнение на неосъзнатата докрай задача.

ОЦЕНКАТА

ХРИСТИНА АТАНАСОВА
секретарка на първична партийна организация в машиностроителния комбинат „Фридрих Енгелс“

Равнището на работата с кадрите е огледало и за равнището, за авторитета на партийното бюро, на партийната организация сред колектива. Не случайно към издигането на това равнище съсредоточиха усилията си комунистите от 110-и цех през двегодишния период от прегледа на работата с кадрите в града.

Задачата не бе лека, дори ако я преценяваме само откъм количествената страна. В номенклатурата на нашата първична партийна организация са включени 34 стопански ръководители, кадрите на партийната и масовите организации наброяват още 31 човека. Но трудността идваше главно от необходимостта да се преодолеят някои традиции в мисленето, някои погрешни разбирания за ролята и отговорността на ръководителя.

В недалечно минало можеше да чуеш от някой началник на смяна: „Толкова началници на цеха се смениха, обаче нас няма кой да пипне“. Можеше да се сблъскаш със случаи на грубо отношение към хората. Можеше да разговаряш с кадри, които се задоволяват с ролята на наблюдатели и регистратори на трудностите и слабостите. Можеше да ти кажат, че някой е „човек на този или онзи“. Можеше да видиш как опитен, дългогодишен ръководител остро реагира на справедливата критична бележка, счита я като лично отношение. Преодоляно ли е всичко това? До голяма степен — да. Увереността, че няма кой да потърси сметка на самозабравилия се ръководител, повече не съществува.

И мисля най-много ни помогна обстоятелството, че поставихме оцен-

Digitized by Google

ката на кадрите на здрава основа, превръщаме я в средство за възпитание и изграждане на нашите ръководители. Допреди една-две години постъпвахме приблизително така: възлагахме на комисия от трима души с председател член на партийното бюро да изготви предложение за оценка на даден ръководител. Всъщност един човек правеше оценката, другите — ако имаше нещо да допълнят. После бюрото я приемаше, докладваше я пред първичната партийна организация. А в оценката се срещаха общи приказки, слабостите не бяха точно очертани, не се правеше категорична преценка може ли ръководителят и занапред да изпълнява заеманата длъжност.

Нов начин за изготвяне на оценките се съдържа в предложената от комбинатския комитет на Партията система. Сега кадрите се преценяват по четири групи показатели: равнище на политическата им подготовка и идейната убеденост, професионални качества, способност да ръководят, някои особености на характера им. Показателите се уточняват чрез конкретни въпроси, по които всеки оценяващ поставя оценка по петобалната система. Съставът на групата, която оценява даден ръководител, вече е по-голям. За един началник на смяна например оценка изготвят началникът на цеха, секретарят на първичната партийна организация, отговорникът на партийната група в смяната, член на партийното бюро и редови комунист от същата смяна.

Ясно е, че при такава оценка се осигуряват няколко „гледни точки" — на ръководещи, на ръководени и на самия оценяван. По принцип ръководещите дават по-суха, по-лаконична и по-строга преценка. Ръководените пък често „повишават бала" — те са с оценявания непрекъснато, заедно преодоляват трудности, постигат успехи, а възможно е някъде да си казва думата и известно „чинопочитание". Но сумирана, общата бална оценка свежда до минимум субективизма, става наистина колективно дело. На основата на тази бална оценка партийното бюро прави качествена, която се приема в присъствието на оценявания.

Оценяваният вече има възможност и сам да погледне критично на дейността си. Това е много важно — всеки за себе си да потърси своите положителни страни и слабости, да сравни мнението за себе си с това на околните. В случаи, когато забележим голямо различие между оценките и самооценката, разговаряме допълнително с човека, уточняваме критериите. По този начин правим критериите на първичната партийна организация задължителни за всеки ръководител, издигаме организацията над личността, независимо коя е тя.

Оценките стегнаха хората, още повече, че изводите от тях влияят за движението на кадрите. Но такива оценки се правят веднъж на две години. Значи ли това, че през останалия период дейността на ръководителите е извън погледа на организацията? — Не. При приключването на партийната учебна година например или на обучението в системата за икономическо образование, при периодичните проверки за подготовката на ръководителите по технически, технологични и организационни въпроси също поставяме оценки, които после се отчитат при подготовката на общата оценка.

Елементи на оценка съдържат и решенията на първичната партийна организация. Когато разглеждахме състоянието на качеството на продукцията и задачите на комунистите, записахме в решението: „Събранието дава добра оценка на работата на П. Щерянов и старши контрольорите М. Киркова и П. Стефанова по въпросите на качеството. . ." В решението на събранието, на което отчетохме с четири месеца предсрочно изпълнението на производствената програма в чест на Националната партийна конференция „Дава се много добра оценка на началника на цеха и началника на смяната по организацията на работата в навечерието на Националната партийна конференция". Со-

Digitized by Google

диологическото проучване за състоянието на социално-психическия климат в цеха стана източник и на ценен материал за оценка на ръководните кадри. Единият от разделите му — за ролята на низовия ръководител в колектива — потвърди главното в приетите по-рано от бюрото оценки.

Тази година ще приемем и първите оценки на резервните кадри заедно с оценките на действуващите сега ръководители. Балните оценки ще ни помагат да видим кога резервните кадри настигат и изпреварват действуващите, да правим кадрови промени.

А резултатът? Повечето от нашите кадри наистина почувствуваха мястото на партийното бюро, на партийната организация като политически ръководител, който не само се грижи и отговаря за тяхното изграждане, но в същото време и оценява дейността им — факт, с който те все повече се съобразяват.

ПРЕЗ НИЗОВАТА ПРАКТИЧЕСКА ШКОЛА

ДИМИТЪР ТАРАШЕВ
секретар на първичната партийна организация при машиностроителния завод „Бончо Шанов"

В нашето предприятие работят 26 специалисти с висше образование, предимно млади хора. За израстването им като добри бъдещи ръководители партийното бюро отделя големи грижи, внимателно и отблизо следи тяхната работа и проявите им. Още с постъпването им в завода проучихме какво е състоянието на тяхната подготовка, способностите и изявите им по време на обучението във висшите учебни заведения. Установихме, че всички имат добра теоретическа подготовка, но са с недостатъчен практически опит. Ето защо партийното бюро реши тези млади специалисти да преминат през материалното производство като низови ръководители. С това целяхме да обвържем техните теоретически знания с практическата дейност, да проверим как работят с колектива, какви са техните организаторски способности, проявяват ли инициатива и творчество, развиват ли се като добри ръководители.

Това не беше никак лесна задача, тъй като всички млади специалисти считаха, че тяхното място е единствено в конструкторските и технологичните бюра. За преодоляване на тази психична бариера беше необходима упорита разяснителна работа и практически действия. Водихме много разговори с всеки поотделно. Между тях имаше един комунист. На него партийното бюро разчиташе да даде личен пример. И наистина той пръв отиде в производството като низов ръково-

Digitized by Google

дител и увлече след себе си и другите.

За израстването на тези млади специалисти като бъдещи ръководители партийното бюро разработи програма за обучението им по икономически, организационно-управленчески и политически проблеми: планиране, организация на труда, водене и отчитане на социалистическото съревнование, ролята и мястото на стопанския ръководител като възпитател на трудовия колектив и пр. Една от първите задачи, които трябваше да решим, беше да повишим техните знания по организация и управление на производството. За целта в семинарните занятия се обсъждаха актуални проблеми на организацията на труда, разработени от самите тях. Всеки имаше възможност да изложи своето мнение и същевременно да го защити пред останалите участници в семинара. Така се разгърнаха дискусии, от които се родиха интересни предложения и препоръки.

На завода се възложи сложно лицензно изделие. За неговото производство трябваше да се осигурят висококвалифицирани кадри. Този проблем се реши комплексно. За началник на цеха и за другите низови длъжности бяха издигнати специалисти, които преди усвояване на изделието разработваха неговата конструктивна и технологична документация. На практика се получи така, че в производството отидоха теоретически най-добре подготвените специалисти. По този начин партийното бюро и стопанското ръководство проявиха далновидност, съумяха да създадат и издигнат за ръководители хора, познаващи новото производство далеч преди внедряването му. Другата страна на проблема е тази, че всеки възникващ въпрос от производството бързо се поема от вещи лица и компетентно се решава.

В бъдеще инженерните проекти ще се разработват именно от тези ръководни кадри, изпратени към отделните цехове. По този начин инженерният проект ще бъде много по-реален и по-точен. Защото специалистите могат да съпоставят теоретическите изводи с реално съществуващите възможности в цеховете. На тази основа партийното бюро и стопанското ръководство могат да подбират и издигат за ръководни кадри онези специалисти, които притежават висока техническа, организаторска, идеологическа и политическа подготовка, със своята деловитост и авторитет могат да организират и ръководят колектива.

Така действуваме от две години и считаме, че за този срок всеки специалист можа да покаже как ще се развива. Двама от тях издигнахме за началници на цехове и двама за началници на отдели. Партийното бюро и първичната организация намират този подход за издигане на кадри с висше образование за подходящ и правилен. Той дава възможност да се подобрява психическият климат в колектива, да се повишава обществената производителност на труда, защото ръководителят, добре подготвеният специалист може да въздействува на трудовия колектив чрез своите способности и знания, чрез политическите и деловите си качества, чрез авторитета и умението да организира и ръководи трудещите се. Към тези кадри се отнасяме с внимание, уважение и доверие, укрепваме тяхното самочувствие и авторитет. Повишаваме и нашата взискателност към тях като условие за растежа им.

Проблемът за възпитанието на младото поколение е другата важна задача пред първичната партийна организация в машиностроителния завод „Бончо Шанов". За формирането на марксистко-ленински мироглед, за професионалното и нравственото възпитание на подрастващите кадри партийните ръководства на завода и политехническата гимназия „Кирил и Методий" засилиха интеграционните връзки помежду си. Двете партийни бюра разработиха обширна съвместна програма. Проведе се конференция по проблемите на интеграционните връзки между завода и училището. Текущи въпроси, свързани с материалната база, подготовката и осъ-

Digitized by Google

ществяването на съвместни мероприятия, както и състоянието на обучението, се обсъждат на срещи между двете бюра.

За трудовото обучение на учениците допринася добре обзаведеният кабинет, снабден с прожекционни и други технически средства, способствуващи за онагледяване на преподавания материал, а така също и обособеният учебен участък, където учениците извършват самостоятелна работа под ръководството на изтъкнати специалисти и майстори. Произвежданите от учениците детайли намират приложение в продукцията на завода. Самостоятелната трудова дейност на учениците в предприятието се ръководи от специално натоварен от нашето партийно бюро човек.

Многобройни са и съвместните мероприятия между комсомолските организации на завода и училището: походи, срещи с челници в труда, участие на учениците при отчитане на социалистическото съревнование и награждаването на първенците в производството. В резултат на разнообразните инициативи и грижи в нашия завод през настоящата година пожелаха да постъпят на работа 22-ма завършващи политехническата гимназия ученици.

ФОРМИРАМЕ КОМПЕТЕНТНОСТ, ВЪЗПИТАВАМЕ ОТГОВОРНОСТ

МАРИЯ ГАРИБАЛДИ
секретарка на първична партийна организация при комбината за хидравлични изделия „Хидравлика“

В първичната партийна организация при икономическата дирекция на комбината „Хидравлика“ членуват комунисти от отделите „Планов“, „Труд и работна заплата“, „Пласмент“, „Финансово-счетоводен“ и „Автоматични системи за управление“. Дори самото название на тези отдели говори, че проблемите на планирането и усъвършенстването на социалистическата организация на труда стоят много близо до нас, ние най-активно участвуваме в тяхното решаване — оттук и особеното значение на субективния фактор. И друга особеност има при нас: по-голямата част от кадрите са номенклатура на комбинатския комитет на БКП. Това обаче не освобождава нито партийното бюро, нито първичната организация като цяло от задължението да се грижат за тяхното развитие, израстване, възпитание.

При подготовката на градската теоретико-практическа конференция, посветена на работата с ръководните кадри, в комбината беше изработена специална система. В

Digitized by Google

нея ясно и конкретно е определено как на практика първичните партийни организации трябва да подхождат при издигането, подбора и обучението на кадрите. Това създаде нагласа и в нашата партийна организация, един по-друг подход към кадрите.

Търсейки пътища за усъвършенстване на индивидуалната работа с комунистите и безпартийните, още в края на 1976 г. бяхме направили анонимна анкета сред колектива на икономическата дирекция. Анкетата засегна широк кръг въпроси: интересите на хората, отношението им към труда, взаимоотношенията между тях и т. н. Особено важно бе това, че отговорите съдържаха и оценка на професионалните и деловите качества на ръководителите — какви организатори сме, доколко сме принципни и тактични, доколко сме внимателни в отношенията си с останалите членове на колектива. Първичната партийна организация не погледна на анкетата като на източник на ефектна информация. Интересуваше ни виждането на колектива за личността на ръководителя, търсехме онези качества, които формират авторитета като задължително условие ръководителят да бъде възпитател. Проучването ни обогати много. Изясни се например, че специалната подготовка на кадрите отговаря на изискванията. Но освен това на икономистите при нас са необходими минимум технически знания, значително трябва да се повиши и марксистко-ленинската подготовка на всички ръководители.

Анализът, изводите и оценките, които тогава направихме, ни помогнаха да определим мерките за задълбочаване на идеологическите знания, за допълнителна техническа и икономическа подготовка на нашите ръководни кадри. Системата внесе още по-голяма определеност в този нелек проблем. Обучението се води диференцирано. Преките ръководители от комбината се обучават по определена програма в курсове за повишаване на специалните знания. В тези курсове лектори по икономическите въпроси са ръководните кадри от нашата дирекция. Едновременно с това те са и слушатели в тях — получават там технически познания, запознават се с проблеми на стила и методите на ръководство. По специални програми се обучават в рамките на комбината и партийните групови отговорници, членовете на партийните бюра, профпредседателите и комсомолските секретари.

Напоследък във връзка с изясняването на многобройните въпроси, свързани с цялостното внедряване на бригадната форма на организация и заплащане на труда, комбинатският партиен комитет прецени, че е наложително да се сформира допълнителен курс за преките ръководители, главно за повишаване на икономическата им подготовка. Февруари бе обявен за месец на икономическите знания.

Нашите ръководители — и стопански, и партийни — участвуваха активно в конференциите за прекия ръководител като командир на производството и политически деец, за ролята и мястото на работническата класа в развитото социалистическо общество, в разговорите за най-рационално използване на оборудването, за усъвършенствуване на управлението. Те подготвяха и изнасяха пред колективите лекции с теоретичен характер, а и практически изясняваха и решаваха на място много проблеми. Освен това заместник-директорът по икономическите въпроси и началниците на отделите са пропагандисти в звената за политическа просвета. Активното им участие в лекционната дейност, работата им като пропагандисти и агитатори поражда необходимостта непрекъснато да усъвършенствуват, да повишават своята подготовка, да израстват политически. Във връзка с месеца на икономическите знания например се наложи самите ръководители отново да се обърнат към последните партийни решения, задълбочено да изучат новите постановки, за да бъдат убедителни в беседите пред колектива, за да помогнат да се преодолее страхът от уравниловката и другите предубеждения към

Digitized by Google

бригадната организация на труда.

Веднага искам да отбележа, че ръководните кадри и комунистите от икономическата дирекция не са просто разпространители на знания сред колектива. И по своето служебно положение, и чрез поставената от партийното бюро задача те са задължени да разгръщат активна възпитателна дейност. Възложено им бе например да анализират отрицателните прояви в колективите, които ръководят, личния принос на всеки служител в изпълнението на задачите, които дирекцията решава. Тези материали, подготвени много съзнателно, бяха обсъдени във всяка служба. Целта беше да се засили отговорността за състоянието на колектива у всекиго, най-вече у стопанския ръководител. И резултатите се почувствуваха. Само в плановия отдел след разговора „Всеки пред всички за всичко отговаря" постъпиха няколко предложения за подобряване организацията на работата.

Азбучна истина е, че за да възпитават, ръководителите също трябва да бъдат възпитавани. От две години в нашата първична организация започна разговор „Аз и партийният устав", който безспорно има голям възпитателен ефект. В него участвуват всички комунисти, но началото му поставихме ние, членовете на партийното бюро и стопанските ръководители комунисти. В хода на разговора всеки комунист подготвя самооценка, с която ще се яви на партийното събрание, а партийното бюро предлага на организацията своята оценка за него. За улеснение предложихме образци — какво трябва да съдържа самоотчетът и преценката на партийното бюро. (Разбира се, образец не значи шаблон при подхода към различните комунисти.) В разговора широко използваме и услугите на психо-социологическата лаборатория в комбината. Макар и не съвсем безконфликтна, формата на самоотчета пред организацията и пред колектива се разпространява и обхваща всички ръководни кадри, независимо дали са номенклатура на комбинатския комитет на БКП, независимо дали са комунисти или безпартийни.

Изобщо в работата с кадрите, за техния подбор и издигане, за тяхната подготовка и възпитание първичната партийна организация има отговорна роля. В тази област пред нас стоят още много задачи. В момента например създаваме картотека за резервните кадри като първа крачка за внасяне на по-голяма системност в работата с тях.

СЕКРЕТАРИТЕ ОТГОВАРЯТ...

Секретарите на първичните партийни организации — участници в срещата, отговориха на поставените им конкретни въпроси.

В непринудения разговор взема участие и секретарката по организационните въпроси на общинския комитет на БКП ВИДЕЛИНА ИВАНОВА.

Въпрос: — Като форма за разширяване на демократичното начало при решаване на кадровите въпроси Единадесетият партиен конгрес посочи постепенно да се въвежда конкурсът при издигането и назначаването на стопански и административни длъжности. Как практически се реализира тази идея?

Г. Александров: — Напоследък при нас се прилага конкурсът за издигане на кадрите. Бях член на комисия и мога да кажа, че тази форма има положителни страни. Положителното е, че се разширява демократизмът, всеки може да участвува в конкурса. Преди два-три месеца така беше издигнат началникът на конструктор-

Digitized by Google

ското бюро. На кандидатите се поставят въпроси по специалността, политически, икономически. Но качествата на ръководителя не се свеждат само до знанията му. Затова спечелилият конкурса кандидат се назначава временно за шест месеца на длъжността. През този период се проверяват неговите делови и политически качества. Търси се и оценката на първичната партийна организация.

Конкурсът обаче не е подходящ за всяка длъжност. За да има конкурс, трябва да се явят двама-трима и повече кандидати. За 2 март обявихме конкурс за началник на бюро, но никой не се яви. Защо? — Защото длъжността е ниско платена.

Недостатък на конкурсния метод са елементите на формализма. За какво става дума? Има случаи специалист се яви и издържи изпита, а ръководителят му не го освобождава. Директорът казва: „Конкурс за ръководител на група не съществува и не съм длъжен да освобождавам хората!" Налага се да нарушаваме държавната дисциплина, да вземаме хора от други предприятия.

В. Иванова: — Въпросът, който зададохте, е много сложен. В рамките на един конкурс не могат да се вместят всички качества, конто трябва да притежава един ръководител. Трябва много да се мисли, преди да се пристъпи към тази форма за издигане на кадри на ръководни длъжности. Най-напред трябва да се определи длъжността, която да бъде обявена за конкурсна. При нейното определяне се налага да се имат предвид някои качества, на които да отговаря кандидатът: да има достатъчно знания и пр. Не за всяка длъжност трябва да се обявява конкурс. Наблюдава се отлив на кандидати за някои длъжности поради ниското заплащане. В машиностроителния комбинат „Фридрих Енгелс" „ръководител на група" е длъжност, към която се стремят инженери и технически кадри. Ръководителят на група обаче също трябва да притежава качества — да умее да работи с хората и пр. Основното е да бъде добър специалист. Да се определят познанията му по специалността чрез изпит е лесно. За началник на отдел особено в машиностроителния комбинат „Фридрих Енгелс" се налага да се издига член на Партията. Възниква въпросът: можем ли предварително да обявяваме такова условие! Получи се едно стъписване, какъв ще бъде отзвукът в колектива! В Радио София обявяват, че задължително условие е кандидатите за конкурса да са софийски жители. Тук нещата стоят иначе. Налага се да се прецени за кои длъжности да се обявява конкурс, как чрез него да се оценяват политическите качества.

А. Кавалджиева: — При нас в строителството изпитателният срок е неприложим, крие голям риск.

Въпрос: — В Доклада пред Единадесетия партиен конгрес е записано да се изучава общественото мнение. Как го изучавате, на какво се опирате?

А. Кавалджиева: — Чрез общуване с хората.

В. Иванова: — Общуване с по-широк кръг от хора. Ако се ограничим в един тесен кръг, от едно равнище, информацията ще бъде едностранчива. Например оценките от горе са по-сухи, по-малко се познават кадрите. От долу в много случаи оценките са ласкави, не може да се избегне субективизмът. Правилно е да вземаме мнението на партийната организация, да разговаряме в партийното бюро, в цялата организация.

М. Гарибалди: — Търсим начини за общуване с хората, използваме различни форми. Направихме анкета с целия колектив, в която включихме широк кръг въпроси: доколко нашите ръководители са добре подготвени като специалисти, уважават ли ги хората, умеят ли да общуват с тях. Понеже анкетата беше анонимна, посочени бяха истинските качества на един или друг ръководител. Радостното е, че оценката на партийното бюро съвпадна с оценката на колектива.

Хр. Атанасова: — В колектива се познаваме, знаем кой какво мисли. Благодарение на оценките, които партийното бюро приема, имаме точни характеристики на ръководните кадри, което ни помага при подбора и издигането им. За длъжността старши контрольор например имаше много кандидати, а тя е отговорна. Партийното бюро предложи да се назначи един другар от поделенията.

Въпрос: — Възможно е при определени случаи инициативата за издигане на ръководител да излезе от партийната организация. Може ли мнението на партийното бюро да не съвпада с мнението на партийната организация?

Хр. Атанасова: — Случва се мнението на партийното бюро да не съвпада с мнението на партийната организация. Имахме един майстор на смяна — младо момче, което настойчиво се стремеше, дори се нагаждаше да стане началник на смяна. Комунистите забелязваха този стремеж. Наложи се партийното бюро да го проучи. Първоначалните данни не бяха достатъчни. Възложихме на комисия да събере сведения от квартала, от селото. Потвърдиха се сигналите, че не е подходящ и не е активен в обществения живот. Някои членове на партийното бюро не бяха съгласни веднага да бъде освободен. Изнесохме фактите пред събрание на първичната организация. Събранието реши да предложим на ръководството да бъде освободен.

В. Иванова: — А колективът как прие решението?

Хр. Атанасова: — Като цяло подкрепи нашето становище. Някои негови привърженици казваха, че сме се увлекли много задълбочено да разглеждаме въпроса.

М. Гарибалди: — Сложно е да се изясняват някои случаи. Партийната организация е решаващият фактор.

А. Кавалджиева: — За силата на общественото мнение ще посоча един пример.

Digitized by Google

Миналата година нашият бивш председател на профкомитета беше отклонил от профсъюзната каса 400 лв. Ръководството на предприятието и аз знаехме, че не е злоупотребил, и бяхме решили да не се занимаваме със случая. В същото време воювахме за строга отчетност и хората очакваха да реагираме по-сериозно. Разбрахме грешката си и мерките, които взехме, подействуваха озониращо. Сега повече ни вярват. Ясно е, че е необходимо да се действува от принципни позиции, да се зачита общественото мнение. От една страна, да го изучаваме, от друга — да се съобразяваме с него.

Въпрос: — Разгръщането на демократизма предполага и търсенето на отчетност. Как я осъществявате?

М. Гарибалди: — При нас е традиция ръководителите ежегодно да се отчитат пред колектива. Приели сме го като нещо естествено. Искаме от тях да се самоотчитат — за своя стил и методи на работа: да преценят и кажат доколко осъществяват организационните мероприятия, умеят ли да организират хората, общуват ли с тях, утвърждават ли здрав психически климат в колектива. Приехме отчетите и самоотчетите на ръководителите на два отдела. Към началника на отдела за автоматизирани системи за управление възникнаха сериозни въпроси. Отделът от дълго време съществува, а практическа дейност налице няма. Забелязвахме някои слабости и искахме да видим доколко са свързани с работата на ръководителя. Първите самоотчети преминаха много бурно. Заседанието продължи повече от три часа. От две-три години всички ръководители се отчитат. След разговорите в партийната организация докладват пред колективите в каква степен нещата зависят от тях. При нас по-голямата част от ръководителите са безпартийни и са номенклатура на партийния комитет, където са длъжни да се отчитат.

Въпрос: — Щом са номенклатура на по-горен партиен орган, значи ли, че се освобождават от отчет пред партийната организация?

М. Гарибалди: — Не значи. Партийната организация им е гласувала доверие. Ръководители, които са членове на Партията, се отчитат, както трябва, но с безпартийните срещаме трудности. Във връзка с една конференция възложихме на трима ръководители да се отчетат. Един от тях отказа под предлог, че щял да му се подрони авторитетът. Наложи се втори път да разговаряме в партийното бюро, да обясняваме в какво да се изрази самоотчетът, как да се подготви, как да се използва помощта на психологическата лаборатория. Всички се отчетоха, само той не. Партийното бюро възложи на партийната група да определи датата и да го задължи да докладва. Той излезе пред колектива с информация от една-две страници и говори за задачите, които предстоят, без намек за самоотчет.

Въпрос: — Информирахте ли директора и какво направи той?

М. Гарибалди: — Главния директор не запознахме, защото не е от нашата партийна организация. Заместник-директорът е член на партийното бюро, но тогава отсъствуваше. Партийното бюро направи докладна записка до комбинатския партиен комитет. Реши се да бъде наказан. Снеха го от длъжността заместник-директор на професионално-учебния център, остана само като началник на отдел „Труд и работна заплата".

В. Иванова: — Стопанското ръководство се огъна. Беше краят на годината, един много напрегнат момент, а нямат подготвени хора.

М. Гарибалди: — Трудно беше. Аз за себе си търсех да открия причината. Същият ръководител няколко пъти искаше да бъде приет за член на Партията. Проучванията показаха, че произходът му не е добър и няма лични качества за партиен член. Може би се чувствуваше обиден? Обяснихме му защо не го приемаме за член на Партията.

А. Кавалджиева: — И при нас има традиция кадрите да се отчитат. Настъпиха и някои промени. От години наред самоотчетът на ръководителите се приемаше на заседание на партийното бюро. Миналата година имахме 43 обекта, тази година са 38. Бюрото се състои от 9 членове. Не може пряко да познава работата на пръснатите обекти. Затова решихме да приемаме самоотчетите на ръководителите на обектите. Посещаваме бригадите на място, запознаваме се със състоянието на обекта — какво е извършено и какво предстои да се направи, след което партийното бюро заедно с комунистите, които работят там, и с целия актив на бригадата обсъжда проблемите.

Реплика: — По същество се състои едно открито партийно събрание!

А. Кавалджиева: — Пред такава широка аудитория приехме самоотчета на главния инженер, който анализира работата по реконструкцията и модернизацията. Тази форма на самоотчет заслужава да се разпространява. Чрез нея на партийното бюро е много по-лесно да вземе отношение по работата на дадено звено. На последното заседание разгледахме дейността на най-голямата бригада, ръководена от Митьо Дончев. Тя се състои от 150 души, от които 13 комунисти. Работниците се обърнаха към директора: „Вие, другарю Върбанов, кога ще се самоотчетете пред нас!" Все по-авторитетно, по-вярно и по-точно се извършва приемането на самооценките. От такова завоевание не бива да отстъпваме.

В. Иванова: — Беше ли възможно така да се постъпва при старото ръководство?

А. Кавалджиева: — Не беше.

Хр. Атанасова: — Нашият колектив е работнически. Цехът е труден, много началници се сменяха. Какво мога да кажа за възпитанието на кадрите? Стремим се да им изградим авторитет. Партийното бюро засили колективното начало при изготвянето на оценките. Така те стават по-обек-

Digitized by Google

тивни, комплексни. Не сме направили нещо голямо. Положили сме една основа, която ще усъвършенстваме. Оценихме дейността на един началник на смяна. Като стопански ръководител добре си изпълнява задълженията, но е груб с хората. Извикахме го в партийното бюро и в партийната организация. Дадохме му думата, отговори, че такъв му бил характерът, но щял да се старае да преодолее негативните качества. Решихме след месец отново да проверим как се държи с хората. Ако има подобрение, да продължи да работи като началник, ако не — партийната организация да направи изводи и предложи на ръководството да бъде снет от длъжността.

Въпрос: — Значи ли, че там, където е изградена бригадна организация на труда и е внедрена стопанска сметка, идеологическата работа няма да играе голяма роля?

В. Иванова: — Точно сега качествата на ръководителя като политически деец излизат на преден план. Ръководителите на комплексните бригади например е необходимо да познават личните качества на членовете на бригадата, да общуват с тях, да убеждават работниците — тези, които ходеха по частна работа, в които еснафството беше пуснало корени, за да работят в строителната организация. Партийната организация се вълнува как да повишава равнището на ръководителя, пряко зает в производството. Той не може да върви напред, ако няма висока обща и идеологическа култура, ако не притежава качества на организатор. Започнаха да привличат повече млади хора с образование в комбината за хидравлични изделия „Хидравлика", машиностроителния завод „Бончо Шанов", Строителното предприятие. Възниква въпросът за професионалния интерес на стопанския ръководител. Началник на цех решава важни технически, технологически и организационни въпроси, но в много отношения професионално изостава, защото от липса на основни и спомагателни материали, работници и пр. хвърля сили, преодолява неприятности и не му остава време за квалификация. Затова партийните организации и стопанските ръководства се стремят на обществени начала в технически и икономически съвети или в конструкторски и технически бюра да поддържат и задоволяват професионалния интерес.

Д. Тарашев: — През последната година извършихме реконструкция и модернизация на производството. Пред партийното бюро стоеше задачата да бъдат издигнати за ръководители предимно млади хора. Всички те притежават технически знания, но нямат опит за практическо ръководство на производствения процес. В началото беше доста трудно да накараме млади специалисти да оглавят производството, тъй като всички мислеха, че трябва да седят пред чертожните дъски.

В. Иванова: — По-лесно е да чертаеш.

Д. Тарашев: — Работата в производството е трудна, но един наш млад специалист комунист, подкрепен от партийното бюро, първичната организация и стопанското ръководство, отиде на низова ръководна работа. След няколко месеца той внесе някои нови неща в организацията на цеха, състави нови графици. Отзоваха се още двама млади специалисти.

Въпрос: — Те комсомолци ли са?

Д. Тарашев: — Членове са на комсомолското ръководство. Най-ценното е, че те тримата промениха техническия отдел. Създаде се едно техническо бюро. Те разработиха на място инженерен проект, в който предвидиха всички възможности. Извикахме всички специалисти и ръководството на Комсомола, пред които да защитят проекта. Бяха го разработили пълно, много точно, вярно и доказаха, че обектът е в състояние да решава задачите.

В. Иванова: — Не следва ли, че въпросите могат да се решават тогава, когато се познава обектът! Трябва да се сблъскаш в един участък и тогава да решаваш. След два месеца обектът започна да функционира.

Въпрос: — Получиха ли някакво морално поощрение?

Д. Тарашев: — Получиха по-големи заплати. Тези младежи са много уважавани от колектива.

Въпрос: — На събрание изтъкна ли се тяхната проява, изказа ли се благодарност?

В. Иванова: — Необходима е някаква организирана морална признателност на тези хора.

Д. Тарашев: — Когато разглеждахме тяхната работа, дадохме им най-високата оценка.

Въпрос: — Не забравяме ли да си казваме хубави неща? Ако някой направи добро, като че ли се въздържаме да го кажем?

В. Иванова: — Като че ли се сблъскваме с едно противоречие! От една страна, говорим за висока критичност, за висока взискателност, от друга страна, трябва да оценяваме работа, а се въздържаме от хвалебствени думи да не би да се главозамаем. Те са имали най-висока премия въз основа на оценката.

Д. Тарашев: — Достатъчен морален стимул беше, че ръководството ги удостои с внимание.

В. Иванова: — В Казанлък кварталните комитети на Отечествения фронт поддържат шефства с предприятия и пр. В навечерието на 1 май и 9 септември се организират в кварталите вечери с литературно-музикална програма, отчита се социалистическото съревнование, в клубовете се поставят портретите на първенците, ударниците и най-добрите в професията. На тези вечери присъствуват семействата на всички първенци. Голяма радост за децата е да чуят името на баща си и да видят как получава грамота или друга награда.

М. Гарибалди: — Профгрупоргът при финансово-счетоводния отдел беше излъчен за първенец. По инициатива на партийна-

Digitized by Google

та организация му беше направен творчески портрет. Поканихме представители на отечественофронтовската организация, където той живее, неговите близки. Пред всички го наградихме с една книга и цветя. Толкова мило тържество беше, че ще го помня дълго!

В. Иванова: — Много е важно кога и при какви условия да се отправят критични бележки към един ръководител и в какъв момент от неговата дейност, при какви обстоятелства да се похвали, положителна оценка да му се даде. Ръководителят се вълнува пред колектива, вложил е много старание за изпълнение на плана и когато този етап е вече приключил, чува топли думи от някой външен човек, който казва, че работата на ръководителя е добра, но още по-добре щяло да бъде, ако бе предвидил... ако бе направил... В такъв момент само можеш да се разстроиш, да се раздразниш, да си създадеш лично отношение към него. От многото умни и полезни неща, които са искали да ти кажат, че доста си постигнал, нищо не остава. Особено когато човекът, който ти дава оценка, си виждал при други обстоятелства.

А. Кавалджиева: — Колкото и да стимулираме кадрите с висше образование, струва ми се, най-важно за младите инженери е да им се даде възможност да се изявят, да проектират. Затова направихме конструкторското бюро.

Въпрос: — Тук става дума да се регулира израстването на кадрите, да се търси такава система, такива механизми, в които да се материализират грижите!

Д. Тарашев: — Когато ги насочваме към производството, не смятаме, че постоянно ще работят там. Следим по-нататък как ще се развиват.

Г. Александров: — Искам да се върна към самоотчетите. Непрекъснато изискваме и за всяко неблагополучие сме свикнали да обвиняваме низовите ръководители. Дали за всичко са виновни? Никой не ги пита при какви условия, с какви машини и материали работят! Знае се, че при нас от 12 години не са вкарвани нови машини. Някои от съоръженията са остарели. Искаме да се изпълняват нови големи задачи със стари машини. Ако се усъвършенствува организацията на труда и се внедрят нови машини, ще се освободят работници, които ще отидат на други места.

Въпрос: — Голяма част от партийните наказания на ръководните кадри са за административни, стопански неблагополучия. Трябва да се отчита създадени ли са условия за нормална работа, за да се види винаги ли те са виновни! Как преценявате положението при вас? Упражнявате ли контрол?

А. Кавалджиева: — Говори се за двете „души“ на стопанския ръководител, които трябва да се допълват — едната да администрира, другата — да убеждава. Преди тази постановка не я разбирах. Сега от позицията на секретар на първична организация и след идването на новия директор виждам, че наистина тези две качества трябва да се притежават от стопанския ръководител. Административният ръководител трябва да върви по пътя на убеждението, а при допускане на нарушения — да администрира. Нашият директор търси отговорност за неизпълнение на задачи, но и сам участвува в работата. В резултат на неговия стил много хора започнаха да се изменят. Просто щастие е да се работи с такъв ръководител. По-рано работех с друг директор, който смяташе, че само партийната организация трябва да мобилизира колектива. При нас нямаше да има бригадна организация на труда, ако директорът не използваше двете форми на въздействие — убеждение и администриране. А добрият пример, подобно на дифузията, обхваща и другите.

М. Гарибалди: — Важно е как партийната организация възпитава стопанските кадри. У нас възложихме на началниците на отделите да анализират отрицателните тенденции и явления в колектива, личния принос на всеки. По този начин преките ръководители виждат и себе си, своето участие. Например в плановия отдел при разговора „Всеки пред всички за всичко отговаря“ се видя кой какво допринася за изпълнението на задачите. Оформиха се и предложения.

Въпрос: — В какво виждате и чувствувате водещата политическа фигура на секретаря на партийната организация?

А. Кавалджиева: — Как да я чувствуваме! Водят ме „групов технически ръководител“, а не изпълнявам такава длъжност. При финансова ревизия винаги ме викат, знаят и пак ме питат, защо е така. Изпадам в неудобно положение. А мястото ми в предприятието е много добре известно.

Въпрос: — С какво са ви стимулирали като секретари на първични партийни организации през годините след съвещанието във Велико Търново?

А. Кавалджиева: — На мене ми беше достатъчно, че вчера бях спомената в доклада на общинския комитет на БКП.

Хр. Атанасова: — Няма никакви стимули.

Г. Александров: — Секретарят на първичната организация сам гради своя авторитет, но не са намерени сполучливи форми за морално стимулиране. Не говоря за материалното — ние работим на обществени начала. А от нас много се изисква.

В. Иванова: — Някои секретари получиха ордени на труда за своята работа. Включваме ги в групи за екскурзии в чужбина. Изпращаме им поздравления по случай навършване на кръгли годишнини, адреси, подписани от първия секретар на комитета.

Въпрос: — Представете си, че в Казанлък има художник и той навърши 50 години. Първо, непременно ще има юбилейна изложба и ще получи правителствена награда. Същевременно има партийни секретари с по 20—25 години непрекъснат

Digitized by Google

стаж. Вярно, казва се, че са централна фигура, включват ги и в групи за екскурзии и пр. Достатъчно ли е?

В. Иванова: — Един човек е удовлетворен от работата си, когато получи обществено признание, когато за него се пише във вестниците или се постави портретът му на показно място. Но завършват петилетки и години, стопанските резултати са налице, плановете са изпълнени по всички показатели, само стопанският ръководител получава чувствително големи премии и награди...

Въпрос: — Получават награди и премии, обявяват предприятието за първенец с директор еди-кой си. А секретарят на първичната партийна организация?

Д. Тарашев: — Секретаря на партийната организация го търсят при неизпълнение на задачите.

* * *

Проблемът за постепенното въвеждане на конкурса при издигането и назначаването на стопански и административни длъжности има важно теоретическо и практическо значение. Неговото приложение, както посочи Единадесетият партиен конгрес, е форма за разширяване на демократичното начало при решаване на кадровите въпроси. Възниква потребността да се даде точен отговор: кога, къде, за какви стопански и административни длъжности може да се въвежда конкурсът, по какви показатели и пр., т. е. теоретически да се осветли и нормативно да се регулира. Защото на практика възникват редица неизвестни, които има опасност да потопят богатата идея за демократизма във формализъм, в примитивни действия.

— — — —

Първичните партийни организации в работата си с кадрите използват разнообразни средства за техния подбор и възпитание. Открояват се някои основни направления в тази дейност: идейно-политическо възпитание, развитие на деловите качества на ръководителите, от всеки ръководител да се направи организатор и възпитател на трудовия колектив, да се формира у него чувство за отговорност за цялата дейност на колектива и пр. Пренебрегването на едно или друго направление оставя празноти в стила на ръководителя, става причина да се развиват едни или други отрицателни черти и качества — печалбарство, злоупотреба със служебното положение, бягство от критиката, ходатайство, надменност, безотговорност и пр. Само комплексното решаване на проблемите по подбора, издигането и възпитанието на кадрите води до положителни резултати.

— — — —

Пред Националното съвещание във Велико Търново др. Тодор Живков посочи, че секретарят на първичната партийна организация е централна фигура. Последва и решение на Секретариата на Централния комитет на БКП „За по-нататъшно издигане на ролята на секретаря на първичната партийна организация“, което задължава партийните комитети да засилват и разширяват формите за духовно и материално стимулиране на неговия труд. Апостолският му труд обаче все още не винаги и навсякъде намира реална оценка и съответствуващо внимание — един въпрос, който чака цялостно практическо уреждане от окръжните, а сега и от общинските комитети на БКП.

— — — —

От висшите учебни заведения излизат млади специалисти с богати теоретически знания, готови да застанат пред чертожните маси в конструкторските бюра, научноизследователските институти, лаборатории и пр., към което се стремят и преобладаващата част от тях. За съжаление много малко проявяват афинитет към пряко ръковод-

Digitized by Google

ство на производството. Причините са различни — условия на труд, обществено признание, перспектива за професионално израстване и пр. Една от психическите бариери е липсата на практически умения, на организаторско-управленчески похвати у младите специалисти. Оттук и големият проблем пред висшите учебни заведения — наред с теоретическата подготовка да обучават бъдещите специалисти и на организаторско-управленчески похвати, да им дават методика за ръководство на производствена дейност по специалността. И втората страна: партийните бюра и комитети да бележат мерки, с които да компенсират тази слабост.

Разговора водиха: **Петко РУСЕВ**
Дарина РАДЕВА
Йордан ХАДЖИЕВ

НАШИЯТ РАЗГОВОР

ЗА ДА СЕ РАЗВЪРЖЕ ВЪЗЕЛЪТ

доц. ИВАН СТОЙНОВ
кандидат на историческите науки

Повишаването на ефективността на партийната дейност е обективна необходимост за цялото общество. В условията на научно-техническата революция и дълбоките социални изменения, които настъпват под нейно въздействие, Партията не би отговорила на своето историческо призвание, ако не повишава ефективността на собствената си дейност.

От тази гледна точка много навременен, полезен и необходим е подхванатият разговор на страниците на списание „Партиен живот". Вярно е, че по обсъжданата тема вече има изказвания, статии, сборници и други публикации. Нямам намерение да правя анализ на различните становища и нюанси в тях. Струва ми се обаче, че вече навлизаме в етапа, който изисква по-определено да се пояснят някои основни положения от методологическо естество. Правилното им определяне е необходимо условие за единство в подхода към този колкото важен за партийната практика, толкова и сложен проблем.

Възелът, според мен, е в изясняването на явлението и на съответната категория „ефективност" на партийната дейност, нейната същност, структура, показатели, критерии и фактори. Но за това е нужно да се доизясни съдържанието на някои понятия, пряко свързани с ефективността. Това са: дейност, резултат, резултатност, полза, успех, ефект и разбира се, ефективност.

Дейността е система от въздействия на Партията и изобщо на една страна — субект, върху другите системи — обекти, с осъзната

Digitized by Google

или неосъзната цел[1], за изпълнение на функции и реализиране на своята същност, място и роля или за задоволяване на определени социални потребности. Дейността не е еднопосочно действие. Тя е взаимодействие и същевременно въздействие на Партията върху самата себе си.

Дейността на Партията (а и на другите социални субекти) има целесъобразен и планомерен характер. Но не е изключено в определени моменти и при определени обстоятелства тя да се осъществява без достатъчно осъзната цел, под въздействието на обективни закономерности и на психически и други състояния на субекта, т. е. на фактори, които не се покриват с категорията цел.

Естествено, това въздействие и взаимодействие се осъществява в определена конкретна среда, чиито компоненти имат различна степен на съпричастност в процеса. Едни съдействуват, други възпрепятстват, трети противодействуват или са неутрални както по отношение на действието, така и на промените, които то предизвиква.

Резултатът е онова, което се е получило от действието или **дейността.** Това са настъпилите непосредствени изменения или причинно обусловени следствия от действието и взаимодействието.

Резултатът може да бъде еднократен, завършен или развиващ се, генериращ, умножаващ се. Точно тук се съдържа предпоставката за многостранността, за мултипликационния характер на резултата.

Резултатът подлежи на оценка, т. е. на сравнение с различни положения или „стандарти"; с поставената в партийното решение цел, със заето от Партията становище по отделен въпрос; с възприетите принципи и норми, ценностни ориентации, както и според признатата полезност.

Резултатността е качество на дейността, което се изразява в получаването на високи резултати от нея. Ако резултатът характеризира една проява или действие, то резултатността е белег на дейността на Партията.

Ползата (полезността) — това е приносът на резултата (резултатността) за подобряване на състоянието на нещата или за удовлетворяване на съществени интереси и потребности. Ползата може да бъде величина: голяма, малка или никаква, може да се изразява в степени.

Може би е необходимо да не пропускаме и **вредата.** Тя е резултат с отрицателен знак, който противодействува на желаното състояние или ход на работата, нанася щети и е в ущърб на интересите (потребностите) на партийната организация.

Безполезността изразява резултат, който няма положително или отрицателно влияние върху постигането на целта, тя е „дейност на вятъра".

Ползата е свързана непосредствено с постигнатия успех.

Успехът изразява разстоянието на резултата от целта или от дадени измерители. В дадена дейност партийната организация търси успех, който може да е пълен или частичен, главен или второстепенен, закъсняващ или изпреварващ, страничен, надхвърлящ и т. н. Той може да има обхват, дълбочина, сила на въздействие върху субекта, обекта и средата, трайност и др. Но тя може да има и **неуспех,** който също има различни измерения.

Ефектът е понятие, което се употребява с различно съдържание. В обществено-политическия живот обикновено с него се изразява произведеното силно изменение от дадено действие. В икономическата област ефектът се разглежда като отношение между полученото и из-

[1] Целта може да бъде поставена от самата партийна организация или от по-горестоящите органи, облечена в решение и план.

Digitized by Google

разходваните за него средства, време и т. н.[1] Сега е особено необходимо да се осъществи единен подход в определянето на това понятие, да има съответствие между съдържанието му в обществено-политическата и другите области на обществения живот.

Според мен, за да се осъществи единен подход, е приемливо и в обществено-политическата дейност категорията „ефект" да означава състношение между резултата, успеха, ползата и изразходваните средства, време, сили, ресурси и човешка дейност, социална енергия. Това съответствува на Лениновото указание, че задачата на ръководния орган е да способствува за „съзнателния избор на средства, прийоми-методи на борба, способни при най-малки загуби на сили да дават най-големи и най-трайни резултати"[2].

За отношение между резултата и изразходваните средства говори и др. Т. Живков в доклада си пред Юлския пленум на ЦК на БКП от 1976 г.[3]

От такива позиции считам, **че не е напълно приемливо разбирането за ефекта и за ефективността на партийната дейност като отношение между резултат и цел.** Съображенията за това са най-малко три: от една страна, целта често пъти не може да се изрази количествено, поради което става невъзможно да се стигне до вярно определяне на ефективността; от друга — при липсата на ясна цел, като например при изпълнение и функции не може да се направи съпоставка; най-сетне резултатът може да се получи с влагане на неимоверни средства и сили. В историята е известна така наречената Пирова победа, която е спечелена с толкова сили и средства, че е равна на поражение.

Ефективността е качество на цялата дейност, изразяващо се в отношение между общия успех и сумата на разходите.

Величината на това отношение може да се нарече **степен на ефективност.**

Резултатът и ефектът са величини за едно определено действие, а резултатността и ефективността са качествени определености на дейността като процес, нейни вътрешноприсъщи особености. Ефективността се сочи като синоним на оптималността.[4]

* * *

Резултатността и ефективността могат да бъдат структурирани според няколко подхода: по отношение на обекта, по отношение на субекта, по отношение на средата. Това може да стане и според компонентите на изразходваното: ефективност на време, ефективност на средства, на хора, на сили. В тези случаи оценката зависи много от позициите на онзи, който я извършва, от наличността и ценността на отделните ефекти, от тяхното излишество и дефицитност. Решаващо значение за оценката има не винаги най-големият, а най-необходимият или предпочитан резултат и ефект. Най-важен е ефектът сред онази част от обекта, която има по-голяма роля за успеха на работата. Всичко това говори, че резултатността и ефективността имат относителен характер. Те зависят от конкретните възможности, потребности, позиции.

Резултатът, ефектът, резултатността и ефективността могат да се разчленяват или пък да се групират и по основните функции на Партията:

политически — които характеризират въздействието за постигане на все по-тясно политическо единство на обществото, на народа около БКП, за укрепване връзките на Партията с масите;

---

[1] В. Г. Афанасиев, Научное управление обществом, М., 1973, с. 296.
[2] В. И. Ленин, Съч., т. 9, с. 208.
[3] Т. Живков, За партийното строителство, т. 3, с. 571.
[4] В. Г. Афанасиев, Научное управление обществом, М., 1973, с. 296.

Digitized by Google

управленчески — изразяващи се в приноса за усъвършенстване системата на управлението, за развитието на демократизма, за повишаване активността на трудещите се;

организационни — приносът за укрепване на организираността, усъвършенстване на вътрешнопартийните процеси, на формите, методите, стила — изобщо издигане равнището на организационното състояние;

духовни — които се изразяват във въздействието на Партията върху духовния живот и промените в него. Тук са налице редица съставки като възпитателни, психологически, познавателни, нравствени, естетически резултати;

икономически — изразяващи въздействието върху материалното производство в постигането на висока производителност на труда при изпълнение на икономическите задачи;

социални — изразяват въздействието за развитието на социалните отношения, за решаване на социалните проблеми на колектива, за задоволяване на различните социални потребности, за повишаване благосъстоянието на народа, за всестранно развитие на личността.

Може да се говори за **комуникативна** резултатност и ефективност, които са свързани с дейността на Партията и обществените организации за улесняване връзките и общуването между хората.

Дейността на Партията, както и на всички социални организации има и международно значение, поради което можем да говорим за международен ефект от нея.

Обобщаващи, интегриращи са комплексният резултат и резултатност, комплексният ефект и ефективност. Поради това те са най-високата желана степен. Именно в комплексността е заложена и възможността за мултиплицирането на ефекта, за приложението на мултипликационния подход в постигане на висока резултатност и ефективност.

За пълното оценяване на видовете резултатност и ефективност е необходимо да се отчита стойността им не само в собственото им поле, но и приносът им за изпълнение на комплексните задачи. Да вземем например организационната ефективност. Нейната стойност и степен се измерват не само с приноса за организационното укрепване, но и с отражението ѝ върху политическия проблем, управлението, духовния живот и по-специално идеологическата дейност, възпитанието, върху изпълнението на стопанските задачи, социалното развитие на колектива и др. Тази многозначност се обуславя от взаимната връзка и диалектическото проникване между функциите, от тяхното единство в процеса на дейността. Затова трудно може да се говори за ефективност в „чист“ вид, а винаги да се има предвид нейната комплексност и многостранно проявление.

• • •

Резултатността и ефективността не са автоматични и саморазвиващи се феномени. Те винаги предполагат целенасочено ръководство от страна на партийните организации и органи, на субекта на дейността. А затова е необходимо да се изяснят ролята, значението и взаимодействието между факторите, които участвуват и представят правилното разгръщане на този процес, т. е. да се разгледат **факторите, от които зависи ефективността.**

Първият вид фактори са свързани със същността и характера на обекти на въздействието, например културното и политическото равнище на трудещите се в колектива, който е обект на въздействие, техните интереси, нагласа. В случая ефектът зависи от това до каква степен съответствуват те на целите, които си поставя партийната организация.

Digitized by Google

Вторият вид фактори — обективните условия (природни и социални), които могат да влияят благоприятно, неблагоприятно, балансиращо или да са неутрални, да стимулират, задържат или деформират ефекта. Естествено, опознаването на тези фактори и тяхното въздействие, както и намирането на най-подходящи начини за оползотворяването му е много важен проблем в регулирането на ефективността. Първите два вида фактори са основни, определящи.

Третият вид фактори са от субективен характер. Те са влияещи. Това са например другите социални организации, които също са „заинтересовани", т. е. имат отношение към желаните от партийната организация изменения. Те действуват не стихийно, а управляемо, организирано. Ролята на партийното ръководство е да постига висока координация и съгласуваност в действията и в усилията за постигане на висока ефективност — особено общата и комплексната.

Решаващият фактор е самият субект — партийната организация, нейното състояние, боеспособност, умение да постави своята работа така, че да се постигне висок ефект и ефективност. Въпросите опират до високата организираност на партийната организация, подготвеността на кадрите, подбора на правилни методи и съвременни подходи, внедряване на науката като непосредствено действуваща сила и особено усъвършенствуване на партийното ръководство на дейността в колектива като най-важно средство за постигане на висока ефективност по всички направления и области и във всички звена.

* * *

За повишаването на ефективността на партийната дейност важна роля играят **показателите и критериите.** Тяхното правилно разработване представлява основа за повишаване на ефективността, по-точно казано, на дейността за нейното повишаване.

Показателите са присъщи, структурни компоненти на желаната ефективност, свързани с иманентни свойства на обекта и даващи структурата на дейността за нейното изменение. Системата от показателите — това е структурата на предмета на въздействието, а оттук и на самата дейност — нейните основни направления.

Критериите са необходимите стойности на тези компоненти, определени от гледна точка на желания ефект. Те могат да имат различен характер, т. е. за критерий може да служи определена цел, състояние, равнище, степен, норма, модел и пр.

Ако показателите представляват интересуващите ни вътрешноприсъщи качествени определения (компоненти), то критерият не е измерител, а е мяра, позиция, общественонеобходимо, потребно или желано набелязано равнище, с което сравняваме и оценяваме постигнатото.

Показателите казват какво да се прави и върху какво да се осъществи, а критериите какво да се постигне. Показателите дават пътя на направлението, а критериите „скоростта" на движението към дадената цел. Но и показателят, и критерият не отговарят на въпроса, как да се постигне — този отговор идва от друго място — от стила и механизмите. И единият, и другият произтичат от целта, която се поставя.

Показателите и критериите имат своята структура, състоят се от показатели и критерии на по-ниско равнище. Възможно е показателите да се обединят в един интегриращ, глобален показател, на който съответствува и също такъв критерий.

Digitized by Google

* * *

Определянето на показателите и критериите, анализът на факторите и механизмите, на тяхното действие ще послужи не само за усъвършенствуване дейността, за постигане на голяма ефективност, но и за създаване **система за повишаване на ефективността.**

В построяването на тази система се държи сметка за факта, че за Партията, за дейността на нейните организации ефективността винаги има няколко „блока": въздействието върху обекта, вътрешно въздействие, отражение върху взаимовръзката на Партията с другите системи, върху укрепване връзките ѝ с масите, отражение върху процесите в средата (природна и обществена).

Този комплексен характер и цялостност винаги трябва да се отчитат. Защото Партията не може да повишава ефективността примерно на вътрешнопартийната дейност, без това да се отрази на останалите измерения. И обратно, повишаването на ефективността на партийното въздействие върху която и да е социална организация или процес не може да бъде свързано с вътрешноорганизационен ефект. **Това** важи и за другите системи и в последна сметка **е основата на умножаващата се ефективност и обществената дейност.** То съвсем естествено поставя в нова светлина проблемите на взаимодействието на Партията с останалите компоненти от системата на нашето общество.

Тук вече въпросите опират до ролята на партийното ръководство на социалистическото общество като най-важен мултиплициращ фактор, като главно ядро на мултипликацията в обществената дейност, за неговa актуална същност, структура, принципи и механизми на проявление. Но това е вече друга тема.

С ВИСОКИТЕ КРИТЕРИИ НА ТРИТОМНИКА „ЗА ПАРТИЙНОТО СТРОИТЕЛСТВО"

ОБРАЗЕЦ НА ПАРТИЕН ПУБЛИЦИСТИЧЕН СТИЛ

Тритомният тематичен сборник с избрани съчинения на др. Тодор Живков по проблемите на партийното строителство е органическо единство от мисъл и дело, от вяра и слово, от смелост и действеност, от актуалност и практическа нагледност.

Със своята идейно-политическа, теоретическа и висока естетико-образна стойност **тритомникът е доказателство за силата и правотата на марксистко-ленинското учение,** за твърдостта на нашата партия, съхранила опита и традициите на поколенията, и за политическата острота и демократичен тон, за необикновената ясност и точност, с които др. Т. Живков оформя своя изказ — богат, образен, национално самобитен и разнообразен.

Digitized by Google

Вторият вид фактори — обективните условия (природни и социални), които могат да влияят благоприятно, неблагоприятно, балансиращо или да са неутрални, да стимулират, задържат или деформират ефекта. Естествено, опознаването на тези фактори и тяхното въздействие, както и намирането на най-подходящи начини за оползотворяването му е много важен проблем в регулирането на ефективността. Първите два вида фактори са основни, определящи.

Третият вид фактори са от субективен характер. Те са влияещи. Това са например другите социални организации, които също са „заинтересовани", т. е. имат отношение към желаните от партийната организация изменения. Те действуват не стихийно, а управляемо, организирано. Ролята на партийното ръководство е да постига висока координация и съгласуваност в действията и в усилията за постигане на висока ефективност — особено общата и комплексната.

Решаващият фактор е самият субект — партийната организация, нейното състояние, боеспособност, умение да постави своята работа така, че да се постигне висок ефект и ефективност. Въпросите опират до високата организираност на партийната организация, подготвеността на кадрите, подбора на правилни методи и съвременни подходи, внедряване на науката като непосредствено действуваща сила и особено усъвършенствуване на партийното ръководство на дейността в колектива като най-важно средство за постигане на висока ефективност по всички направления и области и във всички звена.

* • *

За повишаването на ефективността на партийната дейност важна роля играят **показателите и критериите.** Тяхното правилно разработване представлява основа за повишаване на ефективността, по-точно казано, на дейността за нейното повишаване.

Показателите са присъщи, структурни компоненти на желаната ефективност, свързани с иманентни свойства на обекта и даващи структурата на дейността за нейното изменение. Системата от показателите — това е структурата на предмета на въздействието, а оттук и на самата дейност — нейните основни направления.

Критериите са необходимите стойности на тези компоненти, определени от гледна точка на желания ефект. Те могат да имат различен характер, т. е. за критерий може да служи определена цел, състояние, равнище, степен, норма, модел и пр.

Ако показателите представляват интересуващите ни вътрешноприсъщи качествени определения (компоненти), то критерият не е измерител, а е мяра, позиция, общественонеобходимо, потребно или желано набелязано равнище, с което сравняваме и оценяваме постигнатото.

Показателите казват какво да се прави и върху какво да се осъществи, а критериите какво да се постигне. Показателите дават пътя на направлението, а критериите „скоростта" на движението към дадената цел. Но и показателят, и критерият не отговарят на въпроса, как да се постигне — този отговор идва от друго място — от стила и механизмите. И единият, и другият произтичат от целта, която се поставя.

Показателите и критериите имат своята структура, състоят се от показатели и критерии на по-ниско равнище. Възможно е показателите да се обединят в един интегриращ, глобален показател, на който съответствува и също такъв критерий.

Digitized by Google

* * *

Определянето на показателите и критериите, анализът на факторите и механизмите, на тяхното действие ще послужи не само за усъвършенствуване дейността, за постигане на голяма ефективност, но и за създаване **система за повишаване на ефективността.**

В построяването на тази система се държи сметка за факта, че за Партията, за дейността на нейните организации ефективността винаги има няколко „блока": въздействието върху обекта, вътрешно въздействие, отражение върху взаимовръзката на Партията с другите системи, върху укрепване връзките ѝ с масите, отражение върху процесите в средата (природна и обществена).

Този комплексен характер и цялостност винаги трябва да се отчитат. Защото Партията не може да повишава ефективността примерно на вътрешнопартийната дейност, без това да се отрази на останалите измерения. И обратно, повишаването на ефективността на партийното въздействие върху която и да е социална организация или процес не може да бъде свързано с вътрешноорганизационен ефект. **Това** важи и за другите системи и в последна сметка **е основата на умножаващата се ефективност и обществената дейност.** То съвсем естествено поставя в нова светлина проблемите на взаимодействието на Партията с останалите компоненти от системата на нашето общество.

Тук вече въпросите опират до ролята на партийното ръководство на социалистическото общество като най-важен мултиплициращ фактор, като главно ядро на мултипликацията в обществената дейност, за неговa актуална същност, структура, принципи и механизми на проявление. Но това е вече друга тема.

С ВИСОКИТЕ КРИТЕРИИ НА ТРИТОМНИКА „ЗА ПАРТИЙНОТО СТРОИТЕЛСТВО"

ОБРАЗЕЦ НА ПАРТИЕН ПУБЛИЦИСТИЧЕН СТИЛ

Тритомният тематичен сборник с избрани съчинения на др. Тодор Живков по проблемите на партийното строителство е органическо единство от мисъл и дело, от вяра и слово, от смелост и действеност, от актуалност и практическа нагледност.

Със своята идейно-политическа, теоретическа и висока естетико-образна стойност **тритомникът е доказателство за силата и правотата на марксистко-ленинското учение,** за твърдостта на нашата партия, съхранила опита и традициите на поколенията, и за политическата острота и демократичен тон, за необикновената ясност и точност, с които др. Т. Живков оформя своя изказ — богат, образен, национално самобитен и разнообразен.

Digitized by Google

И когато докладва, че БКП е главна ръководна и направляваща сила в общественото развитие, чрез своята организаторска функция, чрез подбора, разпределението и възпитанието на кадрите, чрез партийния контрол, ръководство на идейновъзпитателната работа, и когато обоснова класовия характер на нашата партия, и когато обръща специално внимание на вътрешнопартийните отношения, на връзките с масите и т. н., др. Т. Живков е постигнал това с използването на пределно ясен партиен стил, на образна и емоционална фраза, отличаваща се с точност, достъпност и целенасоченост. От друга страна, проблемите на партийното строителство са поднесени общодостъпно, конкретно, за което определена заслуга има преди всичко използваното словно лексикално богатство на българския език, употребяваната на място и прецизно обществено-политическа терминология, стремежът важните теоретически изводи да се поднасят стегнато и точно. Например: „Основен, проверен от живота принцип на кадровата политика на Партията беше и си остава принципът за най-пълно използване на кадрите от всички поколения. Всяко поколение има свои предимства пред другите поколения и правилна кадрова политика е само тази кадрова политика, която умело съчетава и свързва в едно мъдростта и младостта, опита и чувството за новото, знанията и ентусиазма“ (т. 3, с. 101)

Към проблемите на партийното строителство др. Т. Живков винаги пристъпва задълбочено. Изхождайки от конкретната историческа обстановка, той прави аргументирани теоретични изводи, които са принос в творческото развитие на марксизма-ленинизма. И винаги словото му е ясно, конкретно и достъпно, и винаги то носи чертите на изискания партиен публицистичен стил — едно от драгоценните завоевания на нашата партия. Речите, докладите, статиите и изказванията, включени в тритомника, потвърждават още един път едно от основните качества на публицистичния стил на др. Т. Живков — образността, съчетана с логическата аргументираност. Особено важно е, че образността в разглежданите материали носи вътрешна мотивираност от тяхното идейно съдържание, органически е свързана с народния език, с богатия, изпълнен с динамизъм, живот на първия ни ръководител. И когато пише, и когато говори по въпросите на партийното строителство, др. Т. Живков е образен, жив, емоционален, настъпателен. С това качество до голяма степен се обяснява и силното въздействие, което оказват докладите, речите и статиите върху комунистите, върху всички трудещи се в нашата страна. Защото това са публицистични произведения, които правят не само научнологическо изложение на даден проблем, но емоционалнообразно вълнуват чувствата и съзнанието на хората. А когато безспорната истина, теоретическата постановка или важният актуален проблем на партийното строителство стигнат не само до съзнанието, а и до сърцето, пораждат чувства и вълнения, те ще бъдат разбрани, подети, реализирани. Например: „**Секретарят на партийната организация е централна фигура в нашата партия.** И следва по достойнство да се оценяват неговата апостолска работа, неговата всеотдайност, оптимизъм, с които той преодолява трудностите и води партийната организация напред. Често пъти партийният секретар с години наред е длъжен да пренебрегва семейството си, да работи денонощно, винаги на пост, като предан боец за осъществяване на решенията на Централния комитет и на политиката на Българската комунистическа партия“ (т. 3, с. 457—458).

Др. Т. Живков умее образно да обобщава работата по даден проблем на партийното строителство и винаги тези обобщения, най-ярко проявени в заключителните слова на пленумите на Централния комитет, на национални съвещания и конгреси, носят дълбочината на марксистко-ленинската партийност, опита на класата и Партията, мъ-

Digitized by Google

дростта на поколенията, далновидността на първия ръководител. Например в заключителното слово на XI конгрес вълнуващо, емоционално и същевременно убедително др. Живков обобщи ръководната и направляваща роля на БКП в социалистическото ни общество, образно посочи, че тя е партия на работническата класа, авангард на трудещите се: „Нашата партия е жива част от нашия народ, негов всепризнат и обичан ръководител. Българският народ е народ политически образован. Под ръководството на Партията той премина с чест суровата школа на борбата против фашизма и капитализма. Под ръководството на Партията той извърши чудеса в строителството на новия живот. Под ръководството на Партията той достигна най-високия връх в своята тринадесетвековна история" (т. 3, с. 536).

Образността в своите произведения др. Т. Живков постига чрез естественото и непринудено използване на народни изрази, поговорки и пословици, които освежават фразата, засилват народностния елемент, определят до голяма степен колорита на неговото живо и духовно богато слово: „Както се казва, апетитът идва с яденето, особено когато човек седи на държавна софра. Лесно се прави и майчин помен с чужда пита..." (т. 3, с. 566).

Умело и подходящо, с мяра са използвани епитети и синоними в докладите и речите: „Партията трябва да събира в себе си най-добрите, най-опитните и най-революционните елементи от работническата класа, които са беззаветно предани на делото на пролетариата" (т. 1, с. 18). Обикнат стилистичен похват е употребата на градирани синоними или епитети, чрез които се акцентува върху важен и актуален проблем на партийното строителство. Например: в доклада си пред Националното съвещание на партийния, държавния и стопанския актив от 16. I. 1970 година на въпроса за мястото на комуниста и на партийните органи и организации др. Живков отговаря: „И те именно трябва да бъдат гръбнакът, здравата опора на ръководството на обществото у нас... Те именно са моторът, движещата сила, здравата опора на управлението във всички сектори на обществения живот у нас" (т. 3, с. 16).

Друга съществена особеност на словото на др. Живков е неговата достъпност и целенасоченост, постигната чрез въвеждането на разнообразни диалогични елементи в речите и докладите. Честата употреба на въпросителни изречения насочват вниманието на читателя или слушателя към главния въпрос, който се разглежда, акцентуват върху него и съдействуват за неговото осмисляне и възприемане: „Много важна причина за слабото разгръщане на проверката на изпълнението е, че не се държи курс на съчетаване проверката от горе с проверката от долу. А какво означава това?... Какъв е изходът?..." (т. 1, с. 166). „До какво довежда подценяването на социалистическото съревнование, на масовото патриотично движение на трудещите се за поемане и изпълнение на обещанията" (т. 1, с. 233). За да бъде достъпно изложението, допринася и употребата на обръщения, метафорични образи и думи, които са преобладаващи в устните изказвания и чрез които се създава непосредствен контакт с аудиторията: „Ето ги — днешните редици на троянските комунисти и комсомолци, ето ви вас, скъпи другарки и другари, хилядите верни наследници и продължители на делото на 14-те основатели на Троянската партийна организация" (т. 3, с. 48).

Др. Живков умее непринудено, естествено и леко да въведе слушателите в съдържанието на разглеждания проблем. За това му спомага вроденото чувство за хумор и непосредственост при контактите с хората, за това спомага неговата жива и емоционална реч: „Млади другарки и другари,

Digitized by Google

На нашата среща една пионерка от Шумен отбеляза, че организациите в техния град не помагали особено много на пионерската организация. Тя беше внимателна, постъпи дипломатично и не назова кои са тези организации. (Оживление.) Ние обаче знаем, че става дума за партийните, отечественофронтовските, профсъюзните, физкултурните и другите обществени и държавни органи и организации. И това за съжаление е вярно" (т. 2, с. 209). Или пред X конгрес на ДКМС 1963 година чрез хумора др. Живков остроумно и сполучливо обръща внимание на сериозни недостатъци в организационната работа на Комсомола: „У нас, в Централния комитет на Партията, зрееше идеята да обявим съревнование на Централния комитет на Комсомола по три показателя: кой повече решения ще вземе (смях), кой комитет повече заседания ще направи и кой ще проведе най-продължителното, най-дългото заседание. (Смях.) Обаче ние се разколебахме, отказахме се да се хванем на това хоро, тъй като поради възрастта ни не сме във форма и няма да можем да издържим. (Смях и ръкоплясканя.) Ще изгубим съревнованието" (Смях) (т. 2, с. 297).

Като изпитано средство за логическа връзка и за усилване на емоционалната изразителност на мисълта, като средство за разгръщане на мислите по даден организационен проблем е повторението на отделни думи, на словосъчетания или изречения в речите и докладите. Използваните от др. Живков повторения са действено средство за обогатяване, разгръщане и задълбочаване на определена мисъл, за изразяване нюансите при трактовката на проблемите, за постигане на емоционален и действен контакт с аудиторията. Например: „Ние ратуваме, както вече казах, да се гласува по-голямо доверие на кадрите. Искаме да създадем повече възможности за проявяване на творческия размах, за смели решения. Но доверието, творческият размах и смелите решения не означават затваряне на очите пред слабостите, грешките и недостатъците. Това не означава опрощаване на неблагополучията. Това не означава, че и в бъдеще няма да се правят изводи за онези кадри, които са се самозабравили, които са се поквари-ли, които вършат груби нарушения на държавната и партийната дисциплина.

Линията на доверие към кадрите е, другари, нож с две остриета. Доверието дава крила, доверието дава простор, вдъхновение. Но доверието за слабохарактерните и за неукрепналите идейно и политически може да създаде опасност от подхлъзване, от нарушаване принципите на ръководство и нормите на партиен живот" (т. 3, с. 16—17).

• • •

Опитът да се покаже още една страна от тритомника „За партийното строителство", а именно, стилът на включените в него речи, доклади и статии, потвърждава още веднъж, че богатото му съдържание — несъмнен принос в теоретическото наследство на нашата партия — е силно, действуващо, направляващо и актуално, защото е поднесено в изящна, самобитна и същевременно дълбоко национална форма — образец на партиен публицистичен стил. И в него всеки комунист, всеки ръководител и редови член ще намери отговор не само на многобройните проблеми на вътрешнопартийния и организационния живот, но и на въпроса, как да пише и говори така, че комунистическата правда да стига до сърцата и умовете на всички — като правда на днешния и утрешния ден.

доц. Христина СТАНЕВА

Digitized by Google

НАЧАЛОТО Е СЛОЖЕНО

Общинският партиен комитет в Радомир прави първите уверени стъпки в утвърждаването си като политически ръководител на селищната система в този район.

Един сериозен етап в работата на общинския партиен комитет е завършен. Конструирани са партийните организации в аграрно-промишлените комплекси и общината, изградени са ръководните органи на общинския народен съвет и кметствата, на производствените единици, на обществено-политическите и масовите организации. Изяснени са задачите, перспективата е очертана.

Съвсем естествено е, че и тук, както и в другите райони на страната, тази организаторска работа е отнела много сили на общинския партиен комитет. Сега грижата му е партийно-политическата, организаторската, идейновъзпитателната работа да бият в една точка — висока активност, съзнателна отговорност от комунистите, от целия трудов колектив в общината за проява на трудова дисциплина, творческа инициатива за изпълнение на партийните решения, за високо качество и ефективност във всички сектори на дейността и живота.

В района на Радомирската община през последните години значително е разширена производствено-икономическата база. Тук се изгражда крупен машиностроителен завод, създадени са четири аграрно-промишлени комплекса. Новата селищна система като социален организъм с голямо бъдеще ще създаде комплексни, хармонични условия и за живота и развитието на младежта. Партийното ръководство предприема редица мерки за ангажирането на младите хора в механизацията на селскостопанското производство и в Завода за тежко машиностроене. Осигурява жилища за младите семейства, детски заведения. По този път в значителна степен ще се намалят миграционните процеси, които досега съществуваха в района.

* * *

Тази кратка характеристика на селищната система подчертава колко широкообхватни, с какво богато съдържание са изпълнени задачите на Радомирския общински партиен комитет. В обсега на неговата дейност са широк кръг проблеми на политическата и икономическата работа на Партията, на културата, здравеопазването и пр. За всичко той е длъжен да осигури политическо ръководство. На него са поверени грижата, контролът и помощта на стопанските кадри, за да се проявят те като политически дейци сред трудовите колективи.

Първият секретар на общинския партиен комитет Асен Милев ни разказа какви са били основните им съображения при разпределението на работата в бюрото, какви са най-непосредствените задачи, които ще решават, за да приложат в пълна мяра в живота изискванията и критериите, залегнали в решенията на XI партиен конгрес, на Юлския пленум (1976 г.) и Националната партийна конференция, на партийните решения за по-нататъшното развитие и качествено усъвършенстване на организацията и ръководството на селското стопанство.

Digitized by Google

Освен тримата секретари в бюрото са включени председателите на общинския народен съвет, на общинския съвет на профсъюзите, на общинския комитет на Отечествения фронт, секретарят на общинския комитет на ДКМС, началникът на МВР. Отчитайки спецификата на общината, където голям дял заема селското стопанство, за членове на бюрото са избрани и председателят на аграрно-промишления комплекс в Радомир, секретарите на партийните комитети в аграрно-промишлените комплекси в селата Ковачевци и Извор, секретари на първични партийни организации и стопански дейци. Бюрото в този си състав — 15 членове и 3 кандидат-членове, има възможност да обхване всички основни сектори на политическия, икономическия и културния живот в района, да гарантира политическо ръководство на всички сфери на социалното управление.

В ревизионната комисия са избрани 15 комунисти. Основната част от тях са кадри с богат партиен опит, с добра подготовка в различните отрасли на народното стопанство.

— При разпределението на работата между секретарите на бюрото на общинския партиен комитет — сподели др. Асен Милев — главният критерий, с който сме се съобразявали, е да осигурим пълно единство между организаторската и идейно-политическата дейност, така че да издигнем на по-високо равнище политическото ръководство в общината. Аз, първият секретар на комитета, отговарям за ръководството на цялостната работа на бюрото. Освен това трябва да контролирам и подпомагам кадрите, които работят по проблемите на икономиката, селското стопанство, органите на съда и прокуратурата. Въпросите на гражданската отбрана, на строителството и съобщенията и още някои други са също в обсега на моята компетентност...

Другият секретар на комитета — Георги Радомирски, отговаря пред бюрото за проблемите на партийно-организационната работа, за осигуряване на политическо ръководство на профсъюзите и организациите на Отечествения фронт, за Научно-техническия съюз, за държавния и народния контрол, за кадрите, които работят по проблемите на водоснабдяването, във важни отрасли на икономиката като транспорта и търговията в района на общината.

С основните проблеми на идеологическата работа е натоварена Елена Вучкова — секретарка на комитета. Освен това в обсега на нейната дейност влизат помощта и контролът на кадрите и институтите, които работят в областта на образованието и културата, партийната помощ и ръководството на Комсомола и младежта, здравеопазването, въпросите на българо-съветската дружба, работата на общинския съвет на жените и др.

Общинският партиен комитет отчита, че новият етап в развитието на нашето социалистическо селско стопанство, неговата повсеместна интензификация, задачите за усъвършенствуване на социалистическата му организация и плановото ръководство изискват още по-компетентно ръководство и помощ. В тази насока конкретна програма са решенията на Централния комитет на Партията за преустройство на селското стопанство на сегашния етап. Двамата нови щатни сътрудници на общинския партиен комитет добре познават проблемите на селското стопанство. Дългогодишният им партиен опит, организаторските им способности ще помогнат на партийните организации и на ръководствата в селскостопанските производствени единици да реализират творчески партийните решения, по-бързо да внедряват научно-техническия прогрес, умело да съчетават материалните с моралните и духовните стимули и с това да активизират работата на трудовите колективи.

Digitized by Google

Затова бюрото е предвидило основната работа на тези сътрудници да бъде съсредоточена за конкретна помощ и контрол в партийните организации в аграрно-промишлените комплекси.

Указанията на Централния комитет на Партията за по-смело разширяване на общественото начало в партийната работа Радомирският общински партиен комитет е осъществил, увеличавайки нещатните сътрудници с още трима.

— Това увеличение на извънщатните сътрудници — каза Асен Милев — ни дава възможност да създадем по-стройна структура в работата на секретарите на комитета, да разпределим по-добре задачите, да обхванем по-цялостно секторите, които всеки от нас трябва да оглави. Всеки секретар отговаря за определена група проблеми. В тяхна помощ сме определили партийните работници, които имаме по щат, и някои от сътрудниците на обществени начала. Техните знания и опит ще ни дадат възможност по-компетентно и цялостно да проучваме проблемите, залегнали в плана на комитета. Да вземем за пример проблемите на партийно-организационната работа. Другарят Георги Радомирски като секретар отговаря за този сектор. Но в негова помощ работят още един инструктор и завеждащият сектор „Отчет на партийния състав", които са на щатна работа, и трима сътрудници на обществени начала, единият от които води кабинета по партийно-организационните въпроси.

Общинският партиен комитет прилага изискването на Секретариата на ЦК на Партията за още по-широко използване на общественото начало, записано в решението „За някои изменения в структурата и функциите на местните партийни органи". Партийният, житейският и професионалният опит на тези комунисти, които са минали през различни сфери на политическия, обществения и стопанския живот, ще помогне на комитета при проучването и решаването на отделните проблеми да вниква по-дълбоко в тяхната същност. С тяхна помощ по-бързо ще обобщаваме и разпространяваме положителния опит на отделните партийни организации и трудови колективи, на отделни челници в производството.

По-голяма целенасоченост и активност в работата на тримата щатни инструктори бюрото на комитета смята да осигури, като повери на всеки от тях да отговаря за цялостната партийно-политическа и стопанска дейност за определени селища и стопански обекти. Наред с това обаче всеки от тях ще се специализира по определена група въпроси от организационната и идеологическата дейност на общинската партийна организация и ще помага на бюрото при обобщаването на тези проблеми от района на цялата община . . .

* * *

Съвсем естествено структурните решения не са нещо дадено за вечни времена. Целесъобразни изменения, подсказани от живота, винаги могат да се правят. Затова общинският партиен комитет в Радомир бързо е приключил този етап на изграждане на структурата на партийния орган и това е вече минал период от неговата дейност. Началото е сложено. Сега най-голямата грижа на комитета е така да преустрои своя стил, че той да е в унисон с новите партийни изисквания. Какви са тези изисквания? Те произтичат от новите условия, от същността на новите партийни звена — общинските партийни комитети. От тях Централният комитет на Партията изисква да ръководят непосредствено, пряко първичните партийни организации, да разкриват в зародиш кълновете на новото и като се опират на научно-техническия прогрес, да осигуряват широк размах на научността във всички

Digitized by Google

сфери на многостранната си дейност. Към това се стреми и Радомирският общински партиен комитет. Усъвършенстването на стила на партийните кадри при всички случаи да гарантира подобряването на стила и на стопанските ръководители и в крайна сметка да се осигури изпълнението на плановете от отделните трудови колективи. Затова още с първите си стъпки той е поставил на партийните организации като основна задача да не отслабват контрола над стопанските ръководства, за да могат те бързо да внедрят навсякъде бригадната организация на труда, да укрепят още повече трудовата и технологическата дисциплина. Политическата и организаторската работа на сътрудниците на комитета е насочена да утвърждава в широки размери социалистическо отношение към труда от всички категории трудещи се.

Положителният опит на ипатовските механизатори от Съветския съюз е школа, която сега се поставя в центъра на вниманието на партийните организации в аграрно-промишлените комплекси от общината. Кодексът на ипатовските челници механизатори е всеки от тях да овладее не само отделни агрегати, а технологични комплекти от машини, преминаване към акордно-премиална система на работа и заплащане на труда на базата на свеждане до минимум загубата при прибиране на реколтата, икономия на гориво и резервни части. Към такива ориентири се насочват не само комунистите, но и целите механизаторски бригади.

Новият етап на развитие на селското стопанство трезво се оценява от партийното ръководство на Радомирската община. Икономическият анализ, стопанската сметка, научно-техническият прогрес, умелото съчетаване на материалните и моралните стимули са въпроси, с които сега се занимават с еднаква отговорност както стопанските, така и партийните кадри в аграрно-промишлените комплекси, в бригадите и фермите. Широките параметри, които решенията на пленума на ЦК на БКП от 2 и 3 март т. г. очертаха за селското стопанство, осигуряват още по-широка перспектива за превръщането му в модерно, високо механизирано, с богата материално техническа база. В унисон със съвременните изисквания към партийното ръководство на селското стопанство са и мерките, които предприема Радомирската общинска партийна организация. В плановете на партийните организации, на бригадите и фермите в производствените участъци мероприятията за изпълнение решенията на пленума по селското стопанство заемат основно място.

От партийните организации в промишлеността се изисква да изпълняват по всички показатели производствените програми и социално-икономическите мероприятия. Не друг, а партийните организации са призвани със средствата и формите на партийно-организаторската работа да осигурят партиен контрол върху дейността на стопанските ръководства, да изискват да се подобри подготовката на изпълнителските кадри, да засилят темповете в строителството и усвоят плануваните капиталовложения.

* * *

За общинския партиен комитет в Радомир има една благоприятна предпоставка, която помогна без губене на време, бързо и оперативно да поеме функциите си на политическо ръководство на общината. Кадрите на комитета — секретари и сътрудници, са работили в досегашния градски комитет. Те познават добре основните проблеми на района, партийните и стопанските кадри във всички сектори, утвърдили са стил на своята работа. Но независимо от това изискванията за изменението на стила на новите партийни органи, записани

Digitized by Google

в решението на Секретариата на ЦК на БКП, важат с пълна сила за всички. На преден план излиза необходимостта местните партийни органи да не подценяват при никакви обстоятелства политическия подход в работата. Класовата оценка на нещата и явленията в селищната система, борбата с ведомствеността, местничеството, ако не стоят под зоркото око на общинския партиен комитет, на партийните организации, на комунистите, много добри решения и начинания могат да останат само добри пожелания, да не се реализират в живота така както са замислени.

И още нещо много важно, за което сега партийният комитет бележи мерки, търси пътища и форми да осъществи функциите си на политически ръководен орган на територията на общината. Мерките му са насочени към такова изменение и усъвършенстване на стила на всички работници на комитета, което ще осигури повседневна политическа и организаторска работа сред хората. Негова постоянна грижа е да насочва и контролира работата на общинския народен съвет и кметствата от района на общината така, че всички социално-икономически, градоустройствени, културно-възпитателни и териториалноустройствени проблеми да намерят най-рационално решение, да подпомагат и да подобряват бита на населението. Стремежът е времето за разработване на излишни прогнози, концепции, перспективи да отстъпи място на деловата, оперативна, творческа работа сред хората, там където се решават задачите. Заложеното, като оперативна програма за изпълнение на проблемите на партийно-политическата, организационната и идеологическата работа в деветмесечния план, общинският партиен комитет води на постоянен отчет. По трайните проблеми за развитието на икономиката, подготовката на кадрите, идейновъзпитателното израстване на хората комитетът сега е започнал да разработва и план за двегодишен период.

* * *

Алфата и омегата в дейността на общинските партийни комитети сега е да работят най-близко, непосредствено и задълбочено с първичните партийни организации в трудовите колективи. Живата работа с хората на сегашния етап добива първостепенно значение в ръководната дейност на общинските партийни комитети. На дневен ред тези проблеми стоят пред общинския партиен комитет в Радомир. С тяхното решаване предстои да се заемат секретарите, сътрудниците, членовете на бюрото на комитета. Корекциите в положителна насока на работата са пътят за отстраняване на отклоненията от правилния стил на работа. Към това правило се придържат и партийните кадри от общинския партиен комитет в Радомир. Търсенето на оптимални варианти за най-пълно използване силите на партийните кадри, на стопанските и административните ръководители е задача, която не отпада от вниманието на общинския партиен комитет и това е в унисон с изискванията към него като политически орган. Те реално оценяват, че са нужни непрекъснати усилия както от страна на секретарите, така и от целия общински комитет да се предпазят от излишна заседателщина, от ангажиране на силите на хората за разработване по разни поводи на подробни мероприятия и откъсването им от живата организаторска и политическа работа с трудовите колективи.

Деля КОЛЕВА

Digitized by Google

КОНКРЕТНО И ДИФЕРЕНЦИРАНО РЪКОВОДСТВО

Пред Ленинската районна партийна организация на столицата стоят големи и отговорни задачи. Като се ръководи от директивите на Партията, като отчита конкретните условия на работа, районният комитет изработва направленията на своята дейност с първичните партийни организации, осигурява политическо изпълнението на плановете и задачите, които стоят пред трудовите колективи.

• • •

На територията на района се намират промишлени предприятия главно от отраслите на електрониката и полиграфията. Значителен е броят на министерствата и централните ведомства. Тук е Българската академия на науките, много звена за научна разработка, проектиране, научно обслужване и внедряване. В района са по-голямата част от централните средства за масова информация — телевизия, радио, издателства, редакции. Не е малък и броят на културните институти и творчески съюзи. Широка е мрежата от заведения за търговско, комунално-битово, медицинско и друго обслужване. Много са и висшите учебни заведения и училищата. Изграждането на новите жилищни комплекси доведе до нарастване на населението в района, до увеличаване числото на партийните организации по местоживеене.

Цялото това многообразие изисква от РК на БКП да осъществява конкретно и диференцирано ръководство на първичните партийни организации. Главното и решаващото за по-нататъшните успехи е усъвършенстването на тяхната политическа, организаторска и идейновъзпитателна работа. Тя да мобилизира и повишава активността на всеки комунист и труженик за осъществяване предначертанията на Партията, за образцово изпълнение на задачите, там където живее и работи.

Как РК на БКП осъществява конкретно и диференцирано ръководство на първичните партийни организации? Ще се спрем на някои по-важни страни на проблема, които произтичат от облика на районната партийна оргаиизация, от нейния състав, от задачите, които решават трудовите колективи. От не по-малко значение е състоянието на социално-психологическия климат и конкретните условия за работа в отделните звена.

Най-напред трябва да отбележим, че формирането и избирането на РК на БКП от районната партийна конференция става, като се спазва диференцираният подход. В РК се избират добре подготвени партийни дейци, челници в производството, изтъкнати инженерно-технически кадри, специалисти от държавния апарат, дейци на науката, изкуството, културата, образованието и др. с изявени делови, политически и организаторски качества.

Широкото представителство в РК на БКП на комунисти от различни организации му позволява да обхване под своето влияние всички страни от многостранната дейност на районната партийна организация.

Отделите на комитета осъществяват връзката му с първичните партийни организации и им оказват помощ за изпълнение на партийните решения и задачи.

Digitized by Google

За осъществяване на компетентно и диференцирано ръководство на първичните партийни организации РК на БКП широко използва опита на Ленинския РК на КПСС в Москва, с когото поддържа най-тесни ръзки.

Членовете на комитета са включени в комисии по различни проблеми: регулиране на партийния състав; наука и технически прогрес; висше образование; борба с идеологическата диверсия и др. При проучване на отделни въпроси за обсъждане в пленума и бюрото се създават временни работни групи.

По разпределение, според характера на работата на първичните партийни организации и проблемите на трудовите колективи, членовете на комитета на място оказват помощ да се усъвършенствуват методите и формите на работа, да се повишават боевитостта на първичните партийни организации и авангардната роля на комунистите. Провеждат инструктажи с партийните секретари и членовете на партийните бюра, помагат им в планирането на работата, в конкретното решаване на поставените задачи, правят предложения за усъвършенствуване структурата на първичните партийни организации, за подобряване социалния и качествения им състав и пр.

За осъществяване на диференциран подход в ръководството на първичните партийни организации в района важно място заемат избраните 44 партийни комитета. От тях 6 са в заводски организации, 27 — в учрежденски, 5 във вузовски и 6 в квартални партийни организации. Осем от тези комитети имат право да утвърждават решенията на първичните партийни организации за приемането и изключването на партийни членове. От пленарните състави на партийните комитети в БАН и СУ „Кл. Охридски" са избрани бюра и секретари, тъй като те ръководят по-голям брой първични партийни организации. Общо партийните комитети осъществяват ръководството над повечето първични партийни организации в района.

В какво се изразява диференцираният подход в ръководството на първичните партийни организации от страна на партийните комитети?

Първото, което характеризира този подход, е сравнителната еднородност на проблемите, с които те се занимават. Така например главното в работата на партийните комитети във висшите учебни заведения е било и е подготовката на висококвалифицирани кадри и тяхната реализация в живота. Този проблем придобива особено голямо значение след Писмото на др. Тодор Живков до ЦК на ДКМС. В тая връзка всички партийни комитети и организации приеха програми за изпълнение на поставените в него задачи. Наред с това стоят въпросите на научноизследователската работа и внедряване на резултатите в практиката. Тук намират място и някои други задачи, специфични за отделните ВУЗ, които се вземат под внимание от вузовските партийни комитети в ръководството на първичните партийни организации.

Учрежденските партийни комитети, които са най-много на брой, също имат някои общи проблеми. Главното в тяхната дейност е да осигуряват конкретно ръководство и контрол върху дейността на апарата за изпълнение решенията на XI партиен конгрес и Националната партийна конференция за усъвършенствуване социалистическата организация на труда и плановото ръководство на икономиката. От не по-малко значение е грижата им за подбора, обучението и възпитанието на кадрите. И тук има много специфични проблеми, тъй като характерът на работата в различните министерства и ведомства има свои особености, които комитетите имат предвид при осъществяване ръководството на първичните партийни организации.

Диференциран подход осъществяват и заводските партийни комитети. Главните проблеми, с които те се занимават, са ритмичното из-

Digitized by Google

пълнение на производствената програма, планирането и социалистическата организация на труда, внедряване на научните постижения в практиката. Много важно значение имат и въпросите на ръководството на социалистическото съревнование, социалните проблеми на трудовите колективи и пр.

Кварталните партийни комитети също имат много общи проблеми, свързани с благоустрояването, хигиенизирането и подобряването на обществения ред в кварталите и особено в новите жилищни комплекси. Но и тук има някои особености, които те се стремят да отчитат при осъществяване ръководството на първичните партийни организации.

Създадените комитети играят голяма роля и при провеждането на идейновъзпитателната работа. И тук те подхождат диференцирано, като вземат предвид подготовката на хората, тяхното образование, интереси, възраст и т. н. Като отчитат всички тия особености, партийните комитети подбират най-подготвените лектори и пропагандисти и най-сполучливите форми и средства за възпитание и за повишаване политическата съзнателност на трудещите се.

И още нещо. Това е ръководството на обществено-политическите и масовите организации. Докато по месторабота има само профсъюзни и комсомолски организации, то по местоживеене техният брой е далеч по-голям. Условията за работа на първите са по-благоприятни, докато за вторите има по-големи трудности. Тук също диференцираният подход е от голямо значение.

Важна роля в живота на първичните партийни организации играе партийното събрание като висш ръководен и колективен орган. Качеството, подготовката на събранието, характерът на обсъжданите въпроси, активността на комунистите и решенията, които те вземат, определят облика на организацията и нейната роля на ръководно политическо ядро в живота на колектива.

Ето защо под ръководството на бюрото и секретарите на РК на БКП членовете на комитета и инструкторите осъществяват постоянната връзка на комитета с първичните организации. Те организират контрола и проверката за изпълнението на партийните решения, изучават положителния опит и го разпространяват. Периодично с тяхна помощ се провеждат обществени прегледи по важни проблеми, които обхващат отделни групи или всички първични организации.

Така например през последните две години бяха проведени следните прегледи: партийното събрание — висш ръководен орган на първичната организация; личният принос на комунистите от научните, учебните и развойните организации за свързване на науката с производството и социалната практика; под контрола на народа — свързан с ръководството на комисиите и групите за народен контрол и др.

Наред с това инструкторите на комитета следят отблизо и по-непосредствено помагат на първичните партийни организации, в които са изградени партийни групи. Благодарение на тяхната постоянна помощ партийните групи съдействуват активно да се решават производствените, служебните, научните, учебните, творческите и други задачи. Те осъществяват също така контрол как всеки комунист изпълнява възложените му партийни поръчения и уставни задължения. Широко е застъпена формата на самоотчета за делата на всеки комунист и особено тя се разшири в периода на замяната на партийните документи.

Във всекидневната работа на РК на БКП с първичните партийни организации значително място се отделя на работата на пропагандистите, на участието на комунистите в индивидуалната работа с хора-

Digitized by Google

та, на ръководството на нагледната агитация, низовия печат и радиопропагандата. Голямо внимание се обръща и на партийното ръководство на комсомолските и профсъюзните организации, на организациите на Отечествения фронт.

Досегашният опит в работата на РК на БКП по ръководството на първичните партийни организации показва, че когато то е системно и конкретно, тогава е решаващо условие за повишаване на тяхната инициатива, за утвърждаването им като ръководни политически ядра на трудовите колективи и първообраз на тяхното бъдещо състояние.

Друго много важно направление в ръководството на първичните партийни организации е изслушването на доклади и информации в бюрото и отделите на комитета. Така например тази година е разгледана дейността на партийните комитети и бюра в Завода за електронни преобразователни елементи и Българското радио за усъвършенстване работата на партийните организации и повишаване ролята им на ръководни политически ядра и първообраз на трудовите колективи. Обсъдена бе работата на партийната организация в завод „Спортпром" за ритмичното изпълнение на насрещния план на колектива, а на учрежденските партийни комитети и първични организации в Министерството на транспорта и Министерството на външната търговия — за по-пълното усвояване и прилагане правото на контрол върху дейността на апарата. Обект на внимание бе и работата на партийните организации при Съюза на българските филмови дейци и Съюза на българските художници как работят с младите творци, на заводския партиен комитет и първичните партийни организации в Завода за изчислителна техника по социалното развитие на трудовия колектив. Бюрата на партийните организации в 35-о и 135-о училище информираха какво правят за превръщането на училищата в центрове за изучаване, внедряване и разпространяване на съветския педагогически опит и др.

По всички въпроси, разглеждани в бюрото на РК на БКП, отделите на комитета, комисии и специалисти извършват проверки и правят кратки писмени съдоклади. В тях те, без да повтарят изводите и оценките на партийните комитети и организации, подчертават положителните страни и съществуващите недостатъци и внасят проект за решение. По много от разгледаните проблеми се провеждат срещи с актива на сродните организации за запознаване с взетите решения и за обмяна на опит. При отделни случаи решенията с кратки констатации и изводи се размножават и се дават за ползване на партийните организации.

Бюрото на РК на БКП периодически провежда и други заседания — там където се намират партийните комитети и организации, по месторабота. Такива заседания се проведоха в полиграфическия комбинат „Д. Благоев", в Завода за изчислителна техника, в Завода за електронни преобразователни елементи, в полиграфическия комбинат „Г. Димитров". Някои проблеми се обсъждат в присъствието на директорите и партийните секретари за обмяна на опит. Преди заседанието членовете на бюрото се запознават с работата на колектива и характера на производството. На едно от последните заседания бе разгледан въпросът как партийните комитети и първичните организации в полиграфическия комбинат „Г. Димитров" и в Софийските телефонни и телеграфни станции подготвят програмите си за по-нататъшното усъвършенстване социалистическата организация на труда и плановото ръководство.

При изслушване на информации в отделите на РК на БКП на партийните бюра се дават препоръки за подобряване на работата.

Digitized by Google

пълнение на производствената програма, планирането и социалистическата организация на труда, внедряване на научните постижения в практиката. Много важно значение имат и въпросите на ръководството на социалистическото съревнование, социалните проблеми на трудовите колективи и пр.

Кварталните партийни комитети също имат много общи проблеми, свързани с благоустрояването, хигиенизирането и подобряването на обществения ред в кварталите и особено в новите жилищни комплекси. Но и тук има някои особености, които те се стремят да отчитат при осъществяване ръководството на първичните партийни организации.

Създадените комитети играят голяма роля и при провеждането на идейновъзпитателната работа. И тук те подхождат диференцирано, като вземат предвид подготовката на хората, тяхното образование, интереси, възраст и т. н. Като отчитат всички тия особености, партийните комитети подбират най-подготвените лектори и пропагандисти и най-сполучливите форми и средства за възпитание и за повишаване политическата съзнателност на трудещите се.

И още нещо. Това е ръководството на обществено-политическите и масовите организации. Докато по месторабота има само профсъюзни и комсомолски организации, то по местоживеене техният брой е далеч по-голям. Условията за работа на първите са по-благоприятни, докато за вторите има по-големи трудности. Тук също диференцираният подход е от голямо значение.

Важна роля в живота на първичните партийни организации играе партийното събрание като висш ръководен и колективен орган. Качеството, подготовката на събранието, характерът на обсъжданите въпроси, активността на комунистите и решенията, които те вземат, определят облика на организацията и нейната роля на ръководно политическо ядро в живота на колектива.

Ето защо под ръководството на бюрото и секретарите на РК на БКП членовете на комитета и инструкторите осъществяват постоянната връзка на комитета с първичните организации. Те организират контрола и проверката за изпълнението на партийните решения, изучават положителния опит и го разпространяват. Периодично с тяхна помощ се провеждат обществени прегледи по важни проблеми, които обхващат отделни групи или всички първични организации.

Така например през последните две години бяха проведени следните прегледи: партийното събрание — висш ръководен орган на първичната организация; личният принос на комунистите от научните, учебните и развойните организации за свързване на науката с производството и социалната практика; под контрола на народа — свързан с ръководството на комисиите и групите за народен контрол и др.

Наред с това инструкторите на комитета следят отблизо и по-непосредствено помагат на първичните партийни организации, в които са изградени партийни групи. Благодарение на тяхната постоянна помощ партийните групи съдействуват активно да се решават производствените, служебните, научните, учебните, творческите и други задачи. Те осъществяват също така контрол как всеки комунист изпълнява възложените му партийни поръчения и уставни задължения. Широко е застъпена формата на самоотчета за делата на всеки комунист и особено тя се разшири в периода на замяната на партийните документи.

Във всекидневната работа на РК на БКП с първичните партийни организации значително място се отделя на работата на пропагандистите, на участието на комунистите в индивидуалната работа с хора-

Digitized by Google

та, на ръководството на нагледната агитация, низовия печат и радиопропагандата. Голямо внимание се обръща и на партийното ръководство на комсомолските и профсъюзните организации, на организациите на Отечествения фронт.

Досегашният опит в работата на РК на БКП по ръководството на първичните партийни организации показва, че когато то е системно и конкретно, тогава е решаващо условие за повишаване на тяхната инициатива, за утвърждаването им като ръководни политически ядра на трудовите колективи и първообраз на тяхното бъдещо състояние.

Друго много важно направление в ръководството на първичните партийни организации е изслушването на доклади и информации в бюрото и отделите на комитета. Така например тази година е разгледана дейността на партийните комитети и бюра в Завода за електронни преобразователни елементи и Българското радио за усъвършенстване работата на партийните организации и повишаване ролята им на ръководни политически ядра и първообраз на трудовите колективи. Обсъдена бе работата на партийната организация в завод „Спортпром" за ритмичното изпълнение на насрещния план на колектива, а на учрежденските партийни комитети и първични организации в Министерството на транспорта и Министерството на външната търговия — за по-пълното усвояване и прилагане правото на контрол върху дейността на апарата. Обект на внимание бе и работата на партийните организации при Съюза на българските филмови дейци и Съюза на българските художници как работят с младите творци, на заводския партиен комитет и първичните партийни организации в Завода за изчислителна техника по социалното развитие на трудовия колектив. Бюрата на партийните организации в 35-о и 135-о училище информираха какво правят за превръщането на училищата в центрове за изучаване, внедряване и разпространяване на съветския педагогически опит и др.

По всички въпроси, разглеждани в бюрото на РК на БКП, отделите на комитета, комисии и специалисти извършват проверки и правят кратки писмени съдоклади. В тях те, без да повтарят изводите и оценките на партийните комитети и организации, подчертават положителните страни и съществуващите недостатъци и внасят проект за решение. По много от разгледаните проблеми се провеждат срещи с актива на сродните организации за запознаване с взетите решения и за обмяна на опит. При отделни случаи решенията с кратки констатации и изводи се размножават и се дават за ползване на партийните организации.

Бюрото на РК на БКП периодически провежда и други заседания — там където се намират партийните комитети и организации, по месторабота. Такива заседания се проведоха в полиграфическия комбинат „Д. Благоев", в Завода за изчислителна техника, в Завода за електронни преобразователни елементи, в полиграфическия комбинат „Г. Димитров". Някои проблеми се обсъждат в присъствието на директорите и партийните секретари за обмяна на опит. Преди заседанието членовете на бюрото се запознават с работата на колектива и характера на производството. На едно от последните заседания бе разгледан въпросът как партийните комитети и първичните организации в полиграфическия комбинат „Г. Димитров" и в Софийските телефонни и телеграфни станции подготвят програмите си за по-нататъшното усъвършенстване социалистическата организация на труда и плановото ръководство.

При изслушване на информации в отделите на РК на БКП на партийните бюра се дават препоръки за подобряване на работата.

Digitized by Google

Всичко това помага непрекъснато да се обогатява вътрешнопартийният живот на партийните организации в района, да се повишава равнището на партийното ръководство, да се обменя опит в различните сектори и звена на районната партийна организация.

Основен проблем от ръководството на първичните партийни организации е и грижата за подбора, обучението и възпитанието на кадрите. В състава на партийните бюра и за секретари на първични партийни организаци са избрани комунисти с висок образователен ценз, дългогодишен партиен стаж, активни борци против фашизма и капитализма, работници и специалисти с изявени политически и организационни качества.

Всяка година след приключване на годишните отчетно-изборни събрания се провеждат семинари с откъсване от работа за квалификация на партийните секретари. Тук също се подхожда диференцирано. Отделно се обучават секретарите на първичните партийни организации от материалното производство, от сектора „Наука и висше образование", учрежденията, училищата, кварталите и пр. По време на семинарите се организира и провежда обмяна на опит по различни страни от дейността на първичните партийни организации.

Като правило на семинарите се изнасят лекции и беседи по международното и вътрешното положение, по някои актуални проблеми на партийното строителство, по задачите на партийните организации, произтичащи от основни партийни и правителствени документи, по някои въпроси от развитието на района и пр.

Сполучлива форма за повишаване подготовката на кадрите са и научно-практическите конференции. През миналата и тази година бяха разгледани въпросите: стил и методи на работа на партийните бюра, педагогически аспекти на пропагандното въздействие и пр.

Учейки се от РК на БКП, партийните комитети в заводите, висшите учебни заведения, институтите, министерствата, Българската академия на науките, ведомствата също организират такива мероприятия. Така например по инициатива на партийния комитет в Българската академия на науките с партийните секретари и отговорниците на партийните групи се проведе семинар за обмяна на опит. Най-напред всички участници изслушаха беседа на тема: „За ръководството и работата на партийните групи". След това секретарят на първичната партийна организация в Икономическия институт разказа как партийното бюро осъществява ръководството на партийните групи. Отговорници на партийни групи споделиха опит как групите насочват силите на комунистите за изпълнение на научноизследователските планове и по други въпроси. Семинарът завърши с обобщение и указание за предстоящите задачи.

Така партийните кадри се запознават с актуалните задачи, които стоят пред партийните комитети и първичните организации, и получават перспективи за предстоящата си работа.

Важно направление за подобряване на диференцираността и конкретността в дейността на РК на БКП с първичните партийни организации е вътрешнопартийната информация. Районният комитет полага грижи не само тя непрекъснато да се усъвършенствува, но и редовно да информира партийните организации по важни въпроси от вътрешен и международен характер. За тази цел се използват и бюлетините на ЦК на БКП и печатните материали на ГК на БКП по различни проблеми. Периодично активът се информира за решенията на РК на БКП и районния народен съвет.

По-редовна стана информацията, отправена от първичните партийни организации към РК на БКП. Сполучлива форма за това е денят на политическата агитация в първичните партийни организации. Все-

Digitized by Google

ки месец членовете и щатните работници на комитета, по предварително подготвена програма, посещават трудовите колективи в района. Организират се срещи с трудещите се, на които се изнасят беседи. След тях следват въпроси и отговори. На въпросите, на които не може да се отговори, след беседата се отговаря допълнително или на следващата среща. Положителна форма за взаимна информация са заседанията на съветите на директорите на промишлените предприятия и проектантските институти, семинарите с пропагандистите и др.

РК на БКП отдава голямо значение и на информацията, която постъпва чрез писмата на гражданите. На нея той гледа като на една от важните форми за връзка с трудещите се. Наред с това тя служи и за критерий при оценка стила и методите на работа на партийните органи и органите за социалното управление за ефективността и качеството на тяхната работа.

Цялата тая система от информация дава възможност на бюрото на РК на БКП, на неговите отдели да усъвършенстват ръководството на първичните партийни организации, да възпитават кадрите, да упражняват по-ефикасен контрол върху тяхната дейност.

Конкретно и диференцирано ръководство на първичните партийни организации РК на БКП оказва и чрез месечните полудни — секторни съвещания с партийните секретари и актива. На тях като правило се дава оценка как се изпълняват някои по-важни задачи и решения в първичните партийни организации. Същевременно се прави инструктаж по някои основни предстоящи задачи.

Така например с актива на промишлените предприятия се обсъждат такива въпроси като мястото на първичните партийни организации в подготовката и изпълнението на насрещните планове, планирането и организацията на труда, проблемите на техническия прогрес, реконструкцията и модернизацията, качеството на продукцията, производителността на труда и пр. С актива от училищата — как се използва учебният процес за идейно-политическото възпитание на учащите се, участието на комсомолците и пионерите в трудовите бригади, работата на Комсомола и задачите, произтичащи от Писмото на др. Тодор Живков до ЦК на ДКМС, подготовката на новата учебна година и пр.

Диференцирано се поставят и обсъждат задачите и пред партийните организации от другите сектори на районната партийна организация. В министерствата и ведомствата — партийният контрол върху дейността на апарата, в организацията от сферата на обслужването — културата в работата, в кварталните организации — общественият ред и участието на населението в благоустрояването и хигиенизирането в кварталите и пр.

Диференцираният подход, естествено, изисква да се вземат под внимание специфичните условия, при които работи всяка първична партийна организация. Затова стремежът на РК на БКП е да осъществява близък контакт с всяка организация, да оказва конкретна помощ на място в разработване на проблемите и изпълнението на задачите от всяка партийна организация и трудов колектив.

Иван ХРИСТОВ

Digitized by Google

СТРЕМЕЖ КЪМ ВИСОК ПРОФЕСИОНАЛИЗЪМ

През последните няколко години чувствително се повиши авторитетът на Русенския драматичен театър в културния живот на страната ни. Това той постигна не само с ежедневната си театрална продукция, на която критиката даваше положителна оценка. Много наши спектакли завоюваха големи награди на театрални декади и фестивали. Театърът ни отлично се представи на Петия национален преглед на българската драма и театър, проведен през 1974 година с пиесите „Майка на всички" от Г. Караславов и „Незавършен монолог" на Т. Генов. На IX летни театрални дни във Видин през 1976 година постановката „На дъното" (М. Горки) бе удостоена с наградата „Баба Вида". Много добре театралният колектив се представи и на декадите на съветската, чехословашката и полската драматургия, проведени в България. През последните две години нашите режисьори Слави Шкаров и Маргарита Младенова получиха наградите за режисура на Съюза на артистите в България за 1975 и 1977 година. Голям творчески успех на театъра е, че той защити достойно честта на българското театрално изкуство, участвувайки в декадата на българската драматургия и театър в Полша, проведена през м. ноември 1978 година. Полската критика се изказа много възторжено за нашите спектакли „Януари" от Й. Радичков и „Законодателят" от Р. Игнатов.

Тези творчески постижения на Русенския театър се дължат на високото професионално майсторство, проявено от режисьорите, актьорите и сценографите, създатели на отделните спектакли. Много критици са отбелязали в свои рецензии, че в Русенския драматичен театър работят талантливи творци, които биха били гордост за всеки театрален колектив.

Авторитетът на нашия театър порасна и от очевидния факт, че той проявява голяма взискателност при определянето на репертоара. В него заглавията от българската и чуждата драматургия са винаги на творби, притежаващи ярки художествени достойнства. Русенският театър е от малкото провинциални театри в страната ни, които работят за утвърждаване на престижа на съвременната българска драма. На русенска сцена за пръв път са видели сценичен живот много български драматични произведения, между които: „Съд на честта" от Р. Игнатов, „Майка на всички" от Г. Караславов, „Незавършен монолог" от Т. Генов, „Седем песни за северния кей" от Л. Левков, „Законодателят" от Р. Игнатов и др.

Партийната организация в театъра винаги най-отговорно и компетентно е изразявала отношението си към подбора на заглавия за бъдещия сезон, във формирането на репертоарната политика. Ежегодно на събрания в края на сезона се обсъжда листата на бъдещия проекторепертоар. Партийните членове изразяват своето становище по художествените стойности на пиесите, изказват съгласие или несъгласие с избора на дадена драматична творба. Партийното бюро провежда

Digitized by Google

отделно заседание в края на сезона. От друга страна директорът на театъра, партийният секретар, председателят на съюзния комитет и единият от драматурзите са комунисти. Те на художествените съвети защищават изискванията на първичната партийна организация в провеждането на репертоарната политика в театъра.

Първостепенна и основна задача на нашата партийна организация е била винаги да воюва, да защищава пиеси, които дълбоко и талантливо разкриват вълненията и проблемите на съвременника, строител на социалистическото общество. Трябва да отбележим, че в това направление Русенският театър има постигнати успехи. Проблемите на нашето съвремие са разкривани на русенска сцена не вяло и битово-описателно, а с много творческа страст, въображение и комунистическа вяра в бъдещето. Много от нашите актьори и режисьори в творби на българската социалистическа драматургия са постигнали свои творчески върхове. При поставянето на драми от нашето или от чуждото класическо наследство основно изискване на партийната организация е те да съдържат проблеми, близки на зрителя, актуални със съвременното развитие на света и страната. Голям е интересът на нашия зрител към съветската пиеса. Затова на афиша редовно всеки сезон ще се видят заглавия или от най-нови съветски драматурзи, или от класическата руска драматургия. Тези заглавия са обичани както от творците, така и от зрителите.

Театралните пиеси трябва да бъдат написани на високо художествено равнище, да са вълнуващи и разбираеми за зрителя, да го подтикват към размисли. Това е важно изискване на партийната организация в работата ѝ по репертоара. На събрания оживено се третират тези проблеми. Комунистите се изказват остро и категорично, отхвърляйки пиеси, написани в маниерен стил, или навлизащи в твърде отвлечени сфери на живота и преживяванията на човека. Към такива увлечения на режисьори партийната организация редом с ръководството на театъра винаги проявява безкомпромисност. Но тази борба не се води грубо и заповеднически. Партийната организация воюва със силата на убежденията, на доказателствата, от позицията на изискванията на марксистко-ленинската естетика. Много често на художествени съвети членовете на партийното бюро, пък и останалите комунисти призовават участниците в съвета към открит и честен разговр за стойностите на спектакъла. Те се борят против изисквания и обсъждания, продиктувани от субективни настроения, от лично-практически изгоди.

Партийната организация подкрепя ръководството и литературното бюро в театъра в работата за привличане на нови имена от съвременната българска драматургия. Редовно всеки сезон партийното бюро свиква заседание, на което се разглежда работата на театъра с българските драматурзи и българската театрална критика. По този начин партийната организация осъществява изискването на Партията за създаване в българската литература произведения на високо художествено ниво, разкриващи промените в психиката и поведението на съвременника, неговото извисяване като творец, създател.

Друго направление, по което партийната организация работи за издигане художественото ниво на театралната дейност, е непрекъснатата борба за повишаване професионалното майсторство на творците. В Русенския драматичен театър работят изявени и талантливи професионалисти. Тук бихме посочили имената на актьори като н. а. Васил Попилиев, н. а. Елена Стефанова, Константин Димчев, Деяна Деянова, режисьора Слави Шкаров, сценографа Цанко Войнов. В самата партийна организация актьорите комунисти са за пример — н. а. Васил Попилиев, Минко Минков, Петър Костов, Георги Радомиров, художникът Цанко Войнов. Партийната организация е изисквала и поставяла

Digitized by Google

винаги въпроса: членовете на театралния състав никога да не разчитат на постигнатото, да не „лежат на стара слава“, а непрекъснато да усъвършенстват своето художествено майсторство, да се обогатяват и развиват. Това е необходимо, за да се пресъздават интересно и вълнуващо сложностите на човешката същност. На партийни събрания винаги комунистите творци, много добре изявили се в професията, са сочени за пример, а тези, които имат пропуски в своята професионална работа, са бивали строго критикувани. В докладите на отчетно-изборните и на останалите събрания на организацията редовно са разглеждани и анализирани резултатите от работата на всички формирования в театъра: артистичен състав, режисьорска колегия, литературно бюро, художници, технически и административен персонал.

За издигане художественото майсторство на творческия състав много полезна се оказа размяната на спектакли, които се осъществяват между театрите от градовете Пловдив, Бургас и Русе. Тази практика съществува от две години и тя не е формална. Турнетата се съпровождат с обсъждания в професионалните колективи, а през сезона се осъществяват гастроли на режисьори и актьори в спектакли. Тази размяна на сцени, публика и изслушване мнения на колеги от други театри е много полезна за артиста, за режисьора, защото това дава възможност той да се замисли върху много проблеми от своето развитие. Полезни са и излизанията на Русенския театър, които той направи през последните пет години в страни като Съветския съюз (Рига, ЛССР); Румъния (град Галац); Полската народна република (Торун, Лодз, Варшава). По време на тези пътувания съставът имаше възможност да се срещне с изтъкнати театрали от посочените страни, да се видят интересни спектакли.

Партийната организация е посрещала със задоволство организираните от съюзния комитет лекции на видни наши театрални специалисти. Такава лекция изнесе проф. Любомир Тенев по въпросите на актьорското майсторство в съвременния театър.

Творческият състав е преминал курс по марксистко-ленинска етика. В момента такъв курс се провежда с техническия персонал. Колективът посещава редовно и лекциите на Народния университет, провеждани в сградата на окръжния комитет на БКП.

С тези инициативи партийната организация цели творческият състав да не остава с „доморасли“ критерии в своята работа, а винаги да бъде в крак с новите моменти в развитието на нашата естетика, на изкуството и културата.

Комунистите от Драматичния театър „Сава Огнянов“ — Русе са и тези, които активно се борят за създаване на добър, творчески климат. Те подпомагат първите изяви на младите театрални творци. С голям интерес партийните членове на събрания разгледаха редицата документи по работата с младежта: речта на др. Тодор Живков пред III национална конференция на младите литературни творци, Писмото на др. Тодор Живков до ЦК на ДКМС от 20 юли 1978 година, Решението на ЦК на БКП за работата с младата творческа интелигенция. Тези документи по поръчение на партийното бюро бяха разгледани и в комсомолското дружество.

На всички млади актьори и режисьори, които пристигат в театъра, им се гласува голямо доверие, като веднага им се възлагат отговорни задачи. По този начин ръководството на театъра и партийната организация създават условия на младия творец максимално да изяви творческите си възможности пред колегите, да покаже силата на своя талант. Благодарение на тези грижи, доверие и внимание можем да заявим, че ядрото на младите в Русенския театър е на добро професионално ниво. Това важи за всички творчески единици. Тази линия

Digitized by Google

на отношение ще продължава и в бъдеще. Партийната организация не само подпомага израстването на младите творци. Тя се стреми да обнови, да подмлади своя числен състав именно с тези изявени млади хора в изкуството. В момента в партийната организация при театъра членуват трима млади творци.

Партийната организация се грижи за възпитанието на зрителя не само чрез изграждането на значими театрални спектакли. Комунистите дълбоко разбират, че вкусът у зрителя към естетическите явления трябва да се развива. И в това развитие ние трябва да помагаме с различни форми и мероприятия. Ето защо в тази насока не разчитаме само на въздействието от спектакъла. Често пъти това въздействие може да се окаже недостатъчно. В работата си партийното бюро насърчава различните форми за диалог със зрителя след спускането на завесата.

Стара, но изключително ефективна форма са обсъжданията на постановките. Тези обсъждания особено се увеличават при по-трудни за възприемане пиеси. Такъв случай имаме през настоящия театрален сезон. Много зрители от различен социален състав — ученици, студенти, работници — проявиха желание да се срещнат с реализаторите на спектаклите „Старият сервиз" от Михаил Величков и „Малкият Махагони" от Бертолт Брехт. Тези срещи са от голямо значение за нас, защото те ни дават възможност да установим обратна връзка, да разберем мнението на публиката. От тези разговори партийната организация извлича изводи, които се докладват на партийни събрания. Това обикновено прави единият от драматурзите, който е член на БКП и същевременно е и член на партийното бюро. Използваме и друга форма. Към някои сценични творби, написани или поставени по-сложно от режисьора, драматургът излиза преди започването на спектакъла с кратки обяснения пред публиката. Това напомня нещо от експозетата в студийните кина. Словото на драматурга има за задача да насочи правилно зрителя по идеята на пиесата, замисъла на режисьора, съвременните внушения. Така ние постъпихме при спектаклите на пиесата „Любовта на дон Перлимплин" от Гарсия Лорка, а сега същото правим и на някои представления на „Малкият Махагони" от Бертолт Брехт.

Драматурзите на театъра, както и някои артисти и режисьори, сътрудничат на градския съвет за разпространение на научни знания „Г. Кирков". Там те изнасят много лекции пред различни аудитории по проблемите на театралното изкуство, естетическото възпитание, идеологическата работа.

Партийната организация държи и на активната пропаганда и разгласа на театралната дейност. Изисква тя да бъде на съвременно равнище, използвайки различните форми на масова информация: телевизия, печат, радио, кино. По тези проблеми партийното бюро насрочва специални заседания. В тази насока театърът има завоювани постижения. За всяка нова примиера членовете на литературното бюро излизат с обширна информация (анализ на пиесата), която се публикува в местния вестник „Дунавска правда" или в изданието „Седем дни в Русе", чете се и по радиовъзела. Художникът по рекламата изработва подходящи табла, които се поставят на различни места в града. Оформят се интересни и богати като информация програми към спектаклите. В редовните планове на партийното бюро влиза и заседание, където се разглежда работата на театъра за осъществяване по-тесен контакт с театралните критици.

Професионалният театър като институт не е само сбор от творци, подчиняващи своята работа на вдъхновения труд. И в театъра съществуват същите взаимоотношения, закони, каквито наблюдаваме в

Digitized by Google

обикновеното производствено предприятие (разбира се, не в аналогичен вид). Но и в театъра говорим често за икономии на средства, за дисциплина, за спазване на работното време, за нехайство към работата или обратно, за обич към професията. В този аспект партийната организация полага системни грижи не само за творческото израстване на всички членове от състава или техническия персонал. Бюрото и организацията воюват за дисциплина в театралната работа, за създаване на етични другарски взаимоотношения между всички творци. Именно тези взаимоотношения са основата да се създава истинска творческа атмосфера. Сурово се критикуват и наказват изпълнители, които закъсняват за репетиции, които си позволяват грубо отношение към колегите си. Много настойчиво се води борба срещу пиянството или моралната разпуснатост, които все още се срещат понякога в поведението на отделни хора. Тази борба се води, като се почне от устния индивидуален разговор и се стигне до дисциплинарното наказание. За голяма радост през последните години в Русенския театър крайни нарушения на дисциплината и морала не се наблюдават. Напротив, много от гостуващите режисьори, както и критици, са отбелязвали, че тук има много благоприятна творческа атмосфера, между отделните членове цари колективизъм и етичност.

Въпросите на дисциплината са обект на редица партийни събрания. Партийното бюро проявява взискателност към ония комунисти, които са нарушавали дисциплината или са имали лошо отношение към колегите си. Същото отношение бюрото е имало и към комунистите, които са отсъствували от събрания или не са изпълнявали партийните си поръчения.

Партийната организация дълбоко осъзнава девиза на Партията за качество и ефективност в работата. В това отношение ние се борим за икономии при сценографското оформление на спектаклите, съкращаване на репетиционния период, но за сметка на по-високото му качествено ниво. В това направление ефективна се оказва дейността на комисията за народен контрол в театъра, която бди да не се допускат разхищения в театралното ежедневие. Девизът на Партията за качество и ефективност — ние разбираме като съсредоточаване на творческите ни усилия и умения в създаване на мащабни, значими спектакли, разкриващи проблемите на нашето съвремие. От друга страна този девиз в театралната работа ние разбираме и като стремеж за максимална близост до зрителя.

Качество и ефективност — за нас това означава високоталантливи произведения на театралното изкуство с максимален ефект върху съзнанието, интелекта и емоциите на публиката.

Голямото събитие в театралния живот на страната ни е Шестият национален преглед на българската драма и театър, който ще се проведе през май-юни тази година. Русенският театър има основанието да се надява на достойно представяне — залог за това са досегашните успехи на колектива. Партийната организация работи много активно за сплотяване на състава в творческата подготовка преди голямото културно събитие. Първите премиери в сезона са успешни и на високо професионално равнище — творческият подем в чест на прегледа се чувствува осезаемо.

Петър КОСТОВ
секретар на първичната партийна организация
в Драматичния театър „Сава Огнянов" — Русе

Digitized by Google

С ГРАЖДАНСКА ПОЗИЦИЯ, С ТВОРЧЕСКА ОТГОВОРНОСТ

Състоялото се в края на март отчетно-изборно събрание на партийната организация при Съюза на българските писатели обстойно анализира едногодишните резултати от дейността на този преден отряд на българската художествена интелигенция.

В доклада на партийното бюро, прочетен от секретаря на организацията Николай Христозов, бяха изтъкнати усилията на писателите комунисти за реализирането на набелязаните от тях мащабни цели: нарастваща взискателност към собственото им дело и към общите процеси в развитието на литературата, утвърждаване нравствените ценности на днешния ден, разкриване богатата душевност и порасналия духовен кръгозор на съвременния човек. Богата основа за проверка на писателските сили, за тяхното по-нататъшно насочване към главните направления на литературата през отчетния период дадоха решенията на Националната партийна конференция, Националното съвещание на идеологическите кадри, състояло се през ноември миналата година, както и речта на другаря Тодор Живков пред младите литературни творци, неговото Писмо до Централния комитет на Комсомола и решението на Политбюро на ЦК на БКП за младата творческа интелигенция.

Социалистическият начин на живот заема все по-централно място в писателските интереси и творчески изяви. Той стана тема на националната писателска конференция — най-крупното събитие в живота на Съюза на българските писатели през отчетния период. Важна проява в това направление е и творческото обсъждане на проблема за участието на писателите в оперативните публицистични жанрове.

Съществен момент в дейността на партийната организация през годината е насочването към проблемите, свързани с израстването и възпитанието на младата литературна смяна. Изработена е програма за съвместна дейност на Съюза на българските писатели и Централния комитет на Димитровския комсомол, която успешно се изпълнява.

Заслужава внимание и онази констатация от анализа на едногодишната работа на писателите комунисти, в която се говори за повишения напоследък интерес към партийното събрание. Както бе посочено, партийното събрание непрестанно се превръща във все по-реален фактор за активизиране на писателските интереси, за тяхното насочване към основните идеологически и творчески цели на организацията.

Една от централните и отговорни задачи на партийната организация е била и продължава да бъде замяната на партийните членски книжки. Към тази задача, изпълнявана при взаимно доверие и висока принципиалност, партийното бюро е пристъпило след сериозна предварителна подготовка. Провеждат се задълбочени разговори с комунистите, вниква се в техните проблеми. От своя страна те отправят критични бележки за партийната работа, за пътищата за по-нататъшното ѝ подобряване. В другарската атмосфера на тези срещи са възникнали много нови идеи за обогатяване на живота на партийната организация. Протичащи при висока самокритичност и при дълбочина на самооценките, разговорите в партийното бюро са показали готовността на писателите комунисти да се включват все по-активно в инициативите на организацията, тяхното желание да им бъдат възлагани по-отговорни партийни поръчения.

Годишното събрание направи анализ и на работата на партийните групи от съюзните издания „Литературен фронт", „Септември", „Пламък" и „Съвременник", които непрестанно разширяват своя дял в инициативите и делата на съответните творчески колективи, в повишаването на качеството и ефективността на техния труд.

В станалите оживени разисквания ярка гражданска позиция по обсъжданите проблеми изразиха Николай Зидаров, Лиляна Стефанова, Петър Димитров—Рудар, Александър Муратов, Климент Цачев, Слав Христов Караславов, Иван Руж и Владимир Голев.

Приета бе резолюция, в която се подчертава, че българските писатели ще продължават да работят за по-нататъшното осъществяване политиката на Партията в областта на литературата, за цялостното реализиране на решенията на високите партийни форуми, за изпълнението на главната задача на майсторите на художественото слово — създаването на високоидейни и високохудожествени произведения за нашето време.

Избрано бе ново партийно бюро. За секретар бе преизбран Николай Христозов.

Собствена информация

Digitized by Google

НАПРАВЛЯВАН ПРОЦЕС

СТЕФАН ПЕНЕВ
зав. отдел „Организационен" на ОК на БКП — Разград

Разговорите с комунистите във връзка със замяната ще приключат, ще се вземат и решения от първичните партийни организации. Поважно обаче е какво ще постигнем, ще успеем ли да накараме всеки комунист по-добре да се реализира в живота, по-активно да влияе на безпартийните, ще доведем ли дейността на първичната организация на равнището на високите изисквания, ще овладеят ли партийните комитети ленинския стил на работа и ръководство и т. н. Това са сериозни въпроси, които накараха окръжния комитет всестранно да огледа и анализира процеса на замяната. Вниманието на партийните комитети и организации насочихме към решаването на няколко основни проблема: първо, да се издигнат на по-високо равнище авангардната роля и личният пример на комунистите; второ, да се подобри ръководната дейност на първичните партийни организации главно по пътя на усъвършенствуване на стила и методите на работа и ръководство; трето, да се измени отношението към регулирането на членския състав.

В хода на замяната на партийните документи се стремим да разкрием степента на активност на всеки партиен член, неговата жизнена позиция при осъществяване на партийните решения, как влияе за усъвършенствуване на работата в първичната организация и колектива, до каква степен се е превърнал в организатор и възпитател на заобикаляшите го. Това постигаме чрез индивидуалните разговори, чрез отчетите и самоотчетите, а така също и чрез формите на индивидуалната и масово-политическата работа. Особено полезен се оказа разговорът в окръжната партийна организация за авангардната роля и личния пример на комунистите, който завърши с окръжна научно-практическа конференция. Направихме и специално проучване по този въпрос. То разкри редица положителни и негативни страни в дейността на комунистите, посочи и някои слабости в работата на първичните организации, с които се съобразяваме в процеса на замяната.

Един от най-важните моменти в работата по замяната на партийните членски книжки е разговорът с комуниста в партийното бюро и първичната организация. Ако се допусне формализъм в неговото осъществяване, той механически се отразява върху дейността на останалите комунисти и на цялата партийна организация. Затова държим да се подхожда с висок критерий при воденето на разговорите, да не се допуска премълчаване на слабостите. Стремежът е да накараме повече партийни членове да изразят мнение, да предизвикаме размисли, да дават повече предложения за подобряване на дейността и на комуниста, и на първичната организация.

Диференцираният подход във воденето на разговорите е от голямо значение, защото има комунисти, които редовно се изказват на партийни събрания, правят предложения, критикуват, но не винаги са обра-

Digitized by Google

зец в работата си. Други често мълчат на събранията, трудно се изказват, а работят не лошо. Трети проявяват висока, но формална активност, шумят около себе си и живеят с вътрешна убеденост „мен това не ме интересува, други да му мислят", и т. н. На събрание в първичната организация при Държавното промишлено предприятие „В. Коларов" се разговаряше с комуниста Марин Стоянов. Оценката за неговата работа беше много добра. Всички изказали се партийни членове подчертаха, че той е образец за останалите, като ръководител живее с проблемите на хората, работи за сплотяването на колектива, сам е инициатор на полезни технически и технологически решения и т. н. Когато накрая му беше дадена думата, той с обикновени, кратки, но съдържателни мисли каза, че не всичко, на което е способен, е направил, че постигнатото не е пределът на възможностите на колектива. Сам сподели, че допуска и слабости в своята работа, които е задължен да преодолее. По всичко личеше, че с делата си е заслужил високата оценка на първичната организация.

Срещат се обаче и случаи партийните бюра и част от комунистите да се изказват хвалебствено за някои партийни членове. Понякога плахо се разкриват техните слабости, не се тръгва смело и с партийна принципност срещу недостатъците им. Такова отношение, разбира се, не е полезно, то не възпитава партийните членове, отрицателно влияе и върху тяхната активност и откровеност. Тези комунисти биха могли сами да дадат тон за откровен разговор, но някои от тях предпочитат да се съгласят с оценките, без сами да вникват в своите пропуски и недостатъци.

Тези особености се отчитат от окръжния комитет, от партийните комитети и организации и стремежът е към всеки партиен член да се подхожда конкретно, да се имат предвид неговите качества, възможности, опита и възпитанието му и т. н.

Търсим отговор и на въпроса, защо някои комунисти не проявяват нужната трудова и обществено-политическа активност? Стигаме до няколко извода:

Първо, недостатъчна е общата и специалната подготовка на някои партийни членове.

Второ, слаба или незадоволителна е работата на някои първични организации. Не може там, където не се води редовен организационен живот, нарушено е вътрешнопартийното единство, да се търси висока активност от комунистите. В окръжния комитет на Партията заведохме на отчет тези организации. Анализирахме причините, на някои места предложихме да се сменят секретарите. Изпратихме им на помощ опитни партийни работници. В заседания на комитетите периодично се обсъжда работата на тези първични организации, взехме допълнителни мерки за попълването им с по-образовани, по-подготвени, с делови качества комунисти. В резултат на това в голяма част от първичните организации настъпиха съществени изменения. Засили се взискателността, повиши се чувството за отговорност и пр.

Трето, липса на стремеж у някои партийни членове да помогнат да се измени състоянието в първичната организация и колектива. Такива комунисти са взети на пряк отчет, с тях се извършва предварителна работа, възлагат им се допълнителни поръчения, водят се беседи, следят се отблизо проявите им в колективите, трудовата и обществено-политическата им активност. Преди разговорите се самоотчитат в първичните организации.

Показател за отношението на първичните партийни организации към комунистите е активността, отговорността и принципността, с които се водят разговорите на събранията. В началния период констатирахме, че не навсякъде първичните организации и комунистите са раз-

Digitized by Google

брали какво се цели със замяната на партийните членски книжки. Част от разговорите минаваха гладко, комунистите се оценяваха едностранчиво, срещу слабостите не се реагираше остро и принципно.

Какво направихме? В някои партийни организации — Исперих, Кубрат, Каменово — бяха спрени разговорите, анулираха се отделни решения. Сега два пъти в месеца се анализират материалите от събранията на първичните организации и приетите оценки. Периодично в отдел „Организационен" на окръжния комитет на БКП докладват партийните комитети за своята работа. Свикаха се извънредни заседания в някои комитети, в които се допускат пропуски. Задължихме партийните комитети редовно на заседания да правят анализ и оценка на работата по замяната. Засилихме взискателността, търсим отговорност от членовете на партийните комитети по този въпрос. Създадохме система за информиране на окръжния комитет на Партията за извършената работа. Не допускахме на събранията да се разговаря с повече от двама, максимум трима, а в по-малките първични организации дори само с един комунист. Този момент е особено важен, тъй като практиката показва, че разговорите с повече комунисти минават формално. Подготвяме цялостна оценка за резултатите от извършената работа през изминалия период. С изводите ще запознаем партийните комитети и бюра.

Вълнува ни и въпросът — успяваме ли след разговорите и оценките да поддържаме висока трудова и обществено-политическа активност у комунистите. Практиката показва, че до момента на тяхното подготвяне се забелязва активизиране на дейността на партийните членове, има стремеж да се преодоляват отделни слабости. Това е положително. В крайна сметка такава е целта на замяната на партийните документи. Тази активност обаче следва да се поддържа и след разговорите, целта е да има траен характер, да се повиши идейната убеденост на комунистите, да се формира у тях чувство за отговорност и готовност за изпълнение на задачите, които Партията поставя. Това е особено важно, защото само хора, които притежават висока политическа съзнателност, професионална подготовка и организаторско умение, са в състояние да създават големи дела.

Ако замяната на партийните документи не издигне ръководната роля на първичната организация, не бихме могли да кажем, че резултатите са добри. Ето защо в окръжната партийна организация се осъществиха редица инициативи в тази насока. Анализира се цялостната работа на първичните партийни организации в бригадите за промишлено производство, строителството, транспорта и търговията, проучени бяха отделни страни от дейността на някои организации. Извършиха се проверки на партийни бюра — на техния стил и методи на работа и ръководство. По този въпрос сега приключва социологическо проучване, започва и разговор в окръжната партийна организация. По решение на бюрото на окръжния комитет на Партията се извършва преглед на дееспособността на първичните партийни организации.

Конкретни мерки се предприеха за повишаване ролята и авторитета на секретарите на първичните партийни организации — учреди се специална грамота на окръжния комитет на БКП, предстои да се направи и специална значка. Над 25 секретари през миналата година бяха удостоени с правителствени отличия, ежегодно над 30 секретари се изпращат на екскурзия в СССР, утвърди се практиката в края на всяка година бюрото на окръжния комитет да се среща със секретарите и т. н.

Всичко това спомогна да се подобри дейността на първичните партийни организации, да бъде тя по-проблемна и ефективна. Това е особено важно, тъй като обстановката в първичните партийни органи-

Digitized by Google

зации дава пряко отражение върху активността на всеки комунист, върху неговото чувство за отговорност. Нашият стремеж е да накараме, от една страна, първичните партийни организации да влияят върху възпитанието на комунистите за издигане на авангардната роля и личния им пример и от друга, да се формира у тях чувство за непримиримост към слабостите в работата на първичните организации. Защото се срещат случаи, когато на комунистите се дават положителни оценки, а задачите в колектива не се решават добре. Това се допуска, защото се оценяват едностранчиво и със занижени критерии, а понякога се проявява и субективизъм. В това отношение особено внимание отделяме на комунистите на ръководна работа. При приемането на техни оценки, независимо чия номенклатура са, присъствуват представители на партийните комитети, а на някои места и ръководители от окръжно равнище. Това помага да се водят по-сериозни, принципни, критични и самокритични разговори.

Със замяната на партийните документи, както многократно се подчертава, не се извършва чистка в нашата партия. Независимо от това обаче опитът показва, че една част от комунистите са загубили качествата на такива, а друга поради лош социално-класов произход не могат да останат в редовете на Партията. Някои от тях имат лоша партийна дисциплина, други допускат сериозни прояви на себеустройване и оеснафяване, трети не проявяват политическа устойчивост и зрелост и т. н. Всичко това изисква внимателен, но задълбочен принципен подход. Особените случаи са заведени на отчет в партийните комитети и окръжния комитет на Партията и се предприемат допълнителни мерки за доизясняване на различни обстоятелства. При всички случаи обаче се ръководим от мисълта, че званието комунист не се дава, а се завоюва, то не носи привилегии освен една — повече от другите да се борим за тържеството на партийната политика във всички сектори на живота.

Замяната на партийните документи е процес сложен и отговорен. И поради това, че с нея се цели да се повиши ръководната роля на Партията, ефективността и качеството на партийната работа и ръководство, задължение на партийните комитети и първичните партийни организации е дълбоко да вникват във всички нейни страни, да осъществяват компетентно ръководство. Вече натрупахме значителен опит, който ще помогне да преодолеем някои слабости и да постигнем по-голяма ефективност.

Digitized by Google

В ТЪРСЕНЕ НА ВЕРНИЯ ОТГОВОР

ЛОЗАН ТАКЕВ
секретар на ГК на ДКМС — София

Софийската градска комсомолска организация живее под въздействието на Писмото на др. Тодор Живков до ЦК на ДКМС. В своята дейност ние отделяме най-голямо внимание на овладяването съдържанието, духа, изискванията, критериите, произтичащи от този важен програмен документ.

Обобщаваме възникващите мнения, въпроси, предложения за подобряване на дейността на комсомолските дружества, за разгръщане на общомладежко движение за изпълнение на задачите, поставени в Писмото. Съвсем не стои въпросът за кампания или за нещо преходно. Всички тези мнения и идеи утвърдихме в комплексна програма за цялостната дейност на работата с Комсомола и младежта в отраслите на материалното производство и в целия обществен живот в столицата. Полезни в това отношение са редицата срещи и разговори, които проведохме в ГК на ДКМС с дейци на идеологическия фронт и културната практика, с ръководители на младежки производствени единици, с пропагандисти на младежки звена, с активисти от пропагандните институти и др. С мероприятията, които провеждаме, целим да създаваме обстановка на повишена политическа и трудова активност за изпълнение и преизпълнение на насрещните планове, за определяне критериите при формирането на бъдещите задачи.

* * *

Трябва да признаем, че критериите към развитието на младежта, към комсомолската дейност, произтичащи от Писмото, са твърде високи, за да допуснем в нашите редици самодоволството, самоуспокоението. Защото, както уточнява др. Живков: „Мерило стават не количествените, а качествените показатели". Оттук произтичат новите моменти като повишена взискателност към работата, към другаря до нас, към себе си, взискателност и настойчивост в целия младежки съюз.

Проблемът сега е как ще се изяви младият човек, какви ще бъдат ефектът и качеството на тая изява в труда, в ученето, в творчеството, дори в дръзновението — това е главното днес в изискванията към комсомолската практика. И ако сложим на везните въпросите на идеологическите задачи, ще се убедим — и сега Комсомолът има отговорно място като политическа организация например в утвърждаването на социалистическия начин на

Digitized by Google

живот, особено в онази непосредствена дейност, насочена към формирането на необходимите убеждения у младото поколение. В комсомолските организации ще организираме лектория на тема „Активна нравствена позиция и потребителски подход". На теоретичен семинар на клуба на младия лектор ще обсъдим проблема „Жизнена позиция и социална реализация на младежта".

Когато разсъждаваме над постановката, че Комсомолът има значителна роля като помощник на Партията, ние добре разбираме, че става дума за оная своя територия в младежката дейност, върху която градим и утвърждаваме позиция, авторитет, име.

Основна наша задача е била и продължава да бъде грижата за идейновъзпитателния процес, за формирането на марксистко-ленинския мироглед и класово-партийното възпитание на младежта. Комсомолът в това направление има какво да преустройва, особено в насока съвременност.

Ние все още не сме винаги източник на новата идеологическа информация, не изграждаме политико-просветните звена диференцирано и съобразно подготовката и интересите. Често ни завладява стремежът да увеличим изкуствено обхвата, а рязко снижаваме качеството или въобще не се съобразяваме с идеологическия ефект. Още в Тезисите на ЦК на БКП за работата с младежта и Комсомола бе записано — най-добрите пропагандисти да поемат комсомолските звена и дисциплини, но това сега не устояват нашите комсомолски ръководства.

Тепърва е необходимо да се усъвършенствува системата на лекционната пропаганда, на националните политически конкурси, които не е достатъчно единствено да се съобразяват с обстановката и тържествеността на празници, годишнини, юбилеи.

Определено място в идеологическата работа на градския комитет на ДКМС имат усилията за класово-партийното, патриотичното и интернационалното възпитание на столичната младеж. Популярна е инициативата ни „По огнената диря на безсмъртието", която на практика осъществява приемственост към революционните поколения борци и ни приобщава към идеала им. Срещите и разговорите с ветерани на Партията и РМС, опознаването на местата на столичния град, свързани с революционното минало и антифашистката борба, грижата за паметниците и паметните плочи дават възможност на младите хора да изразят верността си към комунистическия идеал.

В Комплексната програма за изпълнение на задачите, произтичащи от Писмото на др. Тодор Живков до ЦК на ДКМС, сме предвидили да проведем по райони преглед за изучаване на революционните традиции на работническата класа от столицата. Ще обобщим резултатите от инициативата „По огнената диря на безсмъртието". Ще изучим опита на Ленинския комсомол за пионерския и комсомолския караул на вечния огън. При наши условия тази патриотична инициатива можем да я приложим на Братската могила.

* * *

Динамично е комсомолското всекидневие. И същевременно сред нас не са чужди и някои отрицателни явления, съществени пропуски и недокрай решени въпроси в преустройството на работата ни с Комсомола и младежта.

Все по-често към младежта се отправя упрек за потребителско отношение. Това явление ще изкореняваме взаимно, всички с усилията на Партията, на обществените организации, на Комсомола, на целия народ.

В градската комсомолска организация станаха много прояви — разговори около кръглата маса, семинари и конференции на тема „Социалистическият начин на живот и възпитанието на младата личност". Градският комитет на БКП има утвърдена комплексна програма за подхода в решаването на основни

Digitized by Google

въпроси и задачи в това направление. Готвим се за заключителен етап — градска научно-практическа конференция, а някои проблеми на утвърждаването и усъвършенстването на социалистическия начин на живот като главно съдържание на комсомолската идеологическа практика ще поставим на вниманието на пленарно заседание на ГК на ДКМС.

Ние виждаме, че невинаги създаваната атмосфера на нетърпимост срещу отклоненията от принципите на социалистическото общежитие е наше ярко завоевание. С подобни изводи обясняваме и факта, че не устоязаме докрай в създаването на най-добрия социално-психически климат за развитие на положителните качества, на трудово-нравствените добродетели на младата личност.

Изискванията са конкретни. Да поставим в дневния ред на комсомолското събрание дневния ред на живота — ето новото, да търсим отговор в решаването на материалните условия на живот и нуждата от комплексен подход при формирането на младата личност, да се тоним в потока от трудности и конфликти — пълномощия, дадени ни още от Юлския пленум на ЦК на БКП (1976 г.) — ето нашето място, отредено по достойнство.

В нашата работа не може да става въпрос за друга реализация на младия човек, освен за многостранна — трудова, духовна, обществено-политическа, физическа и т. н., но естествено преди всичко — високоефективна и висококачествена.

Оттук произтичат и новите изисквания за коренна промяна на възпитателното въздействие, качеството на труда и трудовия процес, отношенията в трудовия колектив и пр., а също така и необходимостта от организационна култура на младите хора.

Няма да сме съвременни и да отговорим с достойнство на новите критерии, ако не възпитаваме у себе си, у тези, с които работим и дружим, деловитост, оперативност, организираност, ако целесъобразното планиране, високата дисциплина не станат наша същностна черта и умение.

Ефективността и качеството в процеса на реализацията на младия човек ще определят занапред и оценката за работата на Комсомола, на обществеността с младежта. А това изисква нови мерки, други мащаби, нов подход в нашата работа.

* * *

Младежките интереси, потребностите на младата личност са динамични. А това налага и по-динамичен, по-специфичен подход при изучаването им, при съобразяването с тях. Да вземем проблема за пълноценното оползотворяване на свободното време на младежите.

Къде се събират младите хора от столицата, например къде имат възможност да общуват, да дискутират по интересни за тях въпроси, да танцуват, да се веселят, да спортуват? Може би това става в младежките клубове, в младежките домове и сладкарници, на танцовите площадки, в спортните комплекси и пр. А достатъчни ли са те за почти сто и осемдесет хилядната комсомолска организация в София? Достатъчно ли са единственият — при това без необходимите функционални условия, градски младежки дом „Лиляна Димитрова", малкият — в Студентския град, пригодените — в Благоевски и Димитровски район. Достатъчни ли са новопостроеният, също неотговарящ на съвременните условия, вече морално остарял проект и изпълнение в Коларовски район и в крайградския район „Девети септември", плюс още двайсетината младежки клубове и клубчета като градския клуб за българо-съветска дружба, клубовете „Младост", „Искра", „Красная Пресня" и др.? Това е база, далеч недостатъчна за сегашните нужди на младежите.

Често прекрасни начинания преминават без нужната тържественост и емоционалност, дори само като се съди от факта, че се осъществяват в тясно неудобно помещение или неуреден мизерен клуб.

Digitized by Google

И тогава самата церемония губи от блясъка си, от въздействието и възпитателния ефект. Съвсем не става дума за разкошни младежки дворци — нужни са просто подходящи условия за развитието на подобна дейност.

Черногледство е, ако твърдим, че сега в столицата няма и не се създава база за смислено оползотворяване на свободното време на младите хора, но не бих казал — особено в съвременно звучене по въпроса за базата, че грижите за тези дейности са задоволителни. И ако търсим нечия вина, в най-голяма степен ще я намерим у себе си.

Известно е — в столицата не достигат кина, театрални и концертни зали, при това повечето от тях през активния летен период например са заключени. Културният отдих, оставен в ръцете на Комсомола, е почти анемичен. Вярно, изграждат се комисии, приемат се програми, осъществяват се мероприятия по графици с оглед възпитателната работа да протече под знака на важни годишнини и други не без значение поводи. И в повечето случаи се подхожда традиционно, не се постига най-главното — идеологическият ефект.

Щом знаем, че е наложителен поход за решаване на проблемите на пълноценното използване на увеличеното свободно време, трябва най-напред да решим как ще осигурим материалните условия за живот на младежта.

Безспорно за градския комитет на ДКМС изходът е един: успоредно със създаването на нова съвременна и подходяща материална база да търсим резерви в подобрената или отчасти реконструираната вече съществуваща такава. Естествено е да се обърнем с лице към младежките клубове, читалищата, младежките домове, сладкарници и пр. Смея да твърдя, че докато броят на младежките клубове в София е крайно недостатъчен, възможностите на читалищната база нерядко се използват твърде примитивно или въобще не се използват.

Какво може да стане в най-близко време реално в столичния град? В градския младежки дом могат да се оформят клуб-сладкарница, камерна сцена на младия изпълнител или пантомимен театър, ритуална и музейна зала. В бъдеще за милионния град е необходим младежки комплекс, който би отговарял на истинските нужди на младия човек. Сегашният младежки дом може да остане за потребностите на районната комсомолска организация „Васил Левски“ — той и без друго е на нейна територия. Защо например една кърпалня като „Чайка“ в Димитровски район, която като негативен проблем през лятото не слиза от критичните реплики и материали, да не я превърнем, с малко преустройство, в голям младежки спортен комплекс. Налага се в близко време да се построят нови младежки клубове във всички райони, особено в жилищните комплекси „Младост“, „Люлин“ и др. Всички дотук повдигнати въпроси напълно са валидни и за спортната база.

Затова съвместно с органите на Българския съюз за физкултура и спорт и Българските професионални съюзи ще разработим графици за използване на спортните площадки, игрища, плувни басейни, физкултурни салони, стадиони и зали за пълноценен отдих и спортуване на столичната младеж. Комсомолците ще се включат в строителството на лека спортна и туристическа база в съответните райони на столицата.

* * *

Изданията на ЦК на Комсомола, младежкият ежедневник могат да бъдат наистина трибуна на младия човек, да формират и възпитават комплексно младата личност, да я готвят за всестранната ѝ реализация. Кой друг, ако не те, са призвани да отглеждат младите герои на труда, на изкуството, на науката, на културата? Рядко се е случвало досега например вестникът да открие сам младия интересен герой, да го проследи в известен период от време, да му бъде помощник и

Digitized by Google

въпроси и задачи в това направление. Готвим се за заключителен етап — градска научно-практическа конференция, а някои проблеми на утвърждаването и усъвършенстването на социалистическия начин на живот като главно съдържание на комсомолската идеологическа практика ще поставим на вниманието на пленарно заседание на ГК на ДКМС.

Не виждаме, че не винаги създаваната атмосфера на нетърпимост срещу отклоненията от принципите на социалистическото общежитие е наше ярко завоевание. С подобни изводи обясняваме и факта, че не устоязаме докрай в създаването на най-добрия социално-психически климат за развитие на положителните качества, на трудово-нравствените добродетели на младата личност.

Изискванията са конкретни. Да поставим в дневния ред на комсомолското събрание дневния ред на живота — ето новото, да търсим отговор в решаването на материалните условия на живот и нуждата от комплексен подход при формирането на младата личност, да се тоним в потока от трудности и конфликти — пълномощия, дадени ни още от Юлския пленум на ЦК на БКП (1976 г.) — ето нашето място, отредено по достойнство.

В нашата работа не може да става въпрос за друга реализация на младия човек, освен за многостранна — трудова, духовна, обществено-политическа, физическа и т. н., но естествено преди всичко — високоефективна и висококачествена.

Оттук произтичат и новите изисквания за коренна промяна на възпитателното въздействие, качеството на труда и трудовия процес, отношенията в трудовия колектив и пр., а също така и необходимостта от организационна култура на младите хора.

Няма да сме съвременни и да отговорим с достойнство на новите критерии, ако не възпитаваме у себе си, у тези, с които работим и дружим, деловитост, оперативност, организираност, ако целесъобразното планиране, високата дисциплина не станат наша същностна черта и умение.

Ефективността и качеството в процеса на реализацията на младия човек ще определят занапред и оценката за работата на Комсомола, на обществеността с младежта. А това изисква нови мерки, други мащаби, нов подход в нашата работа.

* * *

Младежките интереси, потребностите на младата личност са динамични. А това налага и по-динамичен, по-специфичен подход при изучаването им, при съобразяването с тях. Да вземем проблема за пълноценното оползотворяване на свободното време на младежите.

Къде се събират младите хора от столицата, например къде имат възможност да общуват, да дискутират по интересни за тях въпроси, да танцуват, да се веселят, да спортуват? Може би това става в младежките клубове, в младежките домове и сладкарници, на танцовите площадки, в спортните комплекси и пр. А достатъчни ли са те за почти сто и осемдесет хилядната комсомолска организация в София? Достатъчно ли са единственият — при това без необходимите функционални условия, градски младежки дом „Лиляна Димитрова", малкият — в Студентския град, пригодените — в Благоевски и Димитровски район. Достатъчни ли са новопостроеният, също неотговарящ на съвременните условия, вече морално остарял проект и изпълнение в Коларовски район и в крайградския район „Девети септември", плюс още двайсетината младежки клубове и клубчета като градския клуб за българо-съветска дружба, клубовете „Младост", „Искра", „Красная Пресня" и др.? Това е база, далеч недостатъчна за сегашните нужди на младежите.

Често прекрасни начинания преминават без нужната тържественост и емоционалност, дори само като се съди от факта, че се осъществяват в тясно неудобно помещение или неуреден мизерен клуб.

Digitized by Google

И тогава самата церемония губи от блясъка си, от въздействието и възпитателния ефект. Съвсем не става дума за разкошни младежки дворци — нужни са просто подходящи условия за развитието на подобна дейност.

Черногледство е, ако твърдим, че сега в столицата няма и не се създава база за смислено оползотворяване на свободното време на младите хора, но не бих казал — особено в съвременно звучене по въпроса за базата, че грижите за тези дейности са задоволителни. И ако търсим нечия вина, в най-голяма степен ще я намерим у себе си.

Известно е — в столицата не достигат кина, театрални и концертни зали, при това повечето от тях през активния летен период например са заключени. Културният отдих, оставен в ръцете на Комсомола, е почти анемичен. Вярно, изграждат се комисии, приемат се програми, осъществяват се мероприятия по графици с оглед възпитателната работа да протече под знака на важни годишнини и други не без значение поводи. И в повечето случаи се подхожда традиционно, не се постига най-главното — идеологическият ефект.

Щом знаем, че е наложителен поход за решаване на проблемите на пълноценното използване на увеличеното свободно време, трябва най-напред да решим как ще осигурим материалните условия за живот на младежта.

Безспорно за градския комитет на ДКМС изходът е един: успоредно със създаването на нова съвременна и подходяща материална база да търсим резерви в подобрената или отчасти реконструираната вече съществуваща такава. Естествено е да се обърнем с лице към младежките клубове, читалищата, младежките домове, сладкарници и пр. Смея да твърдя, че докато броят на младежките клубове в София е крайно недостатъчен, възможностите на читалищната база нерядко се използват твърде примитивно или въобще не се използват.

Какво може да стане в най-близко време реално в столичния град? В градския младежки дом могат да се оформят клуб-сладкарница, камерна сцена на младия изпълнител или пантомимен театър, ритуална и музейна зала. В бъдеще за милионния град е необходим младежки комплекс, който би отговарял на истинските нужди на младия човек. Сегашният младежки дом може да остане за потребностите на районната комсомолска организация „Васил Левски" — той и без друго е на нейна територия. Защо например една къпалня като „Чайка" в Димитровски район, която като негативен проблем през лятото не слиза от критичните реплики и материали, да не я превърнем, с малко преустройство, в голям младежки спортен комплекс. Налага се в близко време да се построят нови младежки клубове във всички райони, особено в жилищните комплекси „Младост", „Люлин" и др. Всички дотук повдигнати въпроси напълно са валидни и за спортната база.

Затова съвместно с органите на Българския съюз за физкултура и спорт и Българските професионални съюзи ще разработим графици за използване на спортните площадки, игрища, плувни басейни, физкултурни салони, стадиони и зали за пълноценен отдих и спортуване на столичната младеж. Комсомолците ще се включат в строителството на лека спортна и туристическа база в съответните райони на столицата.

* * *

Изданията на ЦК на Комсомола, младежкият ежедневник могат да бъдат наистина трибуна на младия човек, да формират и възпитават комплексно младата личност, да я готвят за всестранната ѝ реализация. Кой друг, ако не те, са призвани да отглеждат младите герои на труда, на изкуството, на науката, на културата? Рядко се е случвало досега например вестникът да открие сам младия интересен герой, да го проследи в известен период от време, да му бъде помощник и

Digitized by Google

въпроси и задачи в това направление. Готвим се за заключителен етап — градска научно-практическа конференция, а някои проблеми на утвърждаването и усъвършенстването на социалистическия начин на живот като главно съдържание на комсомолската идеологическа практика ще поставим на вниманието на пленарно заседание на ГК на ДКМС.

Ние виждаме, че не винаги създаваната атмосфера на нетърпимост срещу отклоненията от принципите на социалистическото общежитие е наше ярко завоевание. С подобни изводи обясняваме и факта, че не устоязаме докрай в създаването на най-добрия социално-психически климат за развитие на положителните качества, на трудово-нравствените добродетели на младата личност.

Изискванията са конкретни. Да поставим в дневния ред на комсомолското събрание дневния ред на живота — ето новото, да търсим отговор в решаването на материалните условия на живот и нуждата от комплексен подход при формирането на младата личност, да се тоним в потока от трудности и конфликти — пълномощия, дадени ни още от Юлския пленум на ЦК на БКП (1976 г.) — ето нашето място, отредено по достойнство.

В нашата работа не може да става въпрос за друга реализация на младия човек, освен за многостранна — трудова, духовна, обществено-политическа, физическа и т. н., но естествено преди всичко — високоефективна и висококачествена.

Оттук произтичат и новите изисквания за коренна промяна на възпитателното въздействие, качеството на труда и трудовия процес, отношенията в трудовия колектив и пр., а също така и необходимостта от организационна култура на младите хора.

Няма да сме съвременни и да отговорим с достойнство на новите критерии, ако не възпитаваме у себе си, у тези, с които работим и дружим, деловитост, оперативност, организираност, ако целесъобразното планиране, високата дисциплина не станат наша същностна черта и умение.

Ефективността и качеството в процеса на реализацията на младия човек ще определят занапред и оценката за работата на Комсомола, на обществеността с младежта. А това изисква нови мерки, други мащаби, нов подход в нашата работа.

* * *

Младежките интереси, потребностите на младата личност са динамични. А това налага и по-динамичен, по-специфичен подход при изучаването им, при съобразяването с тях. Да вземем проблема за пълноценното използуване на свободното време на младежите.

Къде се събират младите хора от столицата, например къде имат възможност да общуват, да дискутират по интересни за тях въпроси, да танцуват, да се веселят, да спортуват? Може би това става в младежките клубове, в младежките домове и сладкарници, на танцовите площадки, в спортните комплекси и пр. А достатъчни ли са те за почти сто и осемдесет хилядната комсомолска организация в София? Достатъчно ли са единственият — при това без необходимите функционални условия, градски младежки дом „Лиляна Димитрова“, малкият — в Студентския град, пригодените — в Благоевски и Димитровски район. Достатъчни ли са новопостроеният, също неотговарящ на съвременните условия, вече морално остарял проект и изпълнение в Коларовски район и в крайградския район „Девети септември“, плюс още двайсетината младежки клубове и клубчета като градския клуб за българо-съветска дружба, клубовете „Младост“, „Искра“, „Красная Пресня“ и др.? Това е база, далеч недостатъчна за сегашните нужди на младежите.

Често прекрасни начинания преминават без нужната тържественост и емоционалност, дори само като се съди от факта, че се осъществяват в тясно неудобно помещение или неуреден мизерен клуб.

Digitized by Google

И тогава самата церемония губи от блясъка си, от въздействието и възпитателния ефект. Съвсем не става дума за разкошни младежки дворци — нужни са просто подходящи условия за развитието на подобна дейност.

Черногледство е, ако твърдим, че сега в столицата няма и не се създава база за смислено оползотворяване на свободното време на младите хора, но не бих казал — особено в съвременно звучене по въпроса за базата, че грижите за тези дейности са задоволителни. И ако търсим нечия вина, в най-голяма степен ще я намерим у себе си.

Известно е — в столицата не достигат кина, театрални и концертни зали, при това повечето от тях през активния летен период например са заключени. Културният отдих, оставен в ръцете на Комсомола, е почти анемичен. Вярно, изграждат се комисии, приемат се програми, осъществяват се мероприятия по графици с оглед възпитателната работа да протече под знака на важни годишнини и други не без значение поводи. И в повечето случаи се подхожда традиционно, не се постига най-главното — идеологическият ефект.

Щом знаем, че е наложителен поход за решаване на проблемите на пълноценното използване на увеличеното свободно време, трябва най-напред да решим как ще осигурим материалните условия за живот на младежта.

Безспорно за градския комитет на ДКМС изходът е един: успоредно със създаването на нова съвременна и подходяща материална база да търсим резерви в подобрената или отчасти реконструираната вече съществуваща такава. Естествено е да се обърнем с лице към младежките клубове, читалищата, младежките домове, сладкарници и пр. Смея да твърдя, че докато броят на младежките клубове в София е крайно недостатъчен, възможностите на читалищната база нерядко се използват твърде примитивно или въобще не се използват.

Какво може да стане в най-близко време реално в столичния град? В градския младежки дом могат да се оформят клуб-сладкарница, камерна сцена на младия изпълнител или пантомимен театър, ритуална и музейна зала. В бъдеще за милионния град е необходим младежки комплекс, който би отговарял на истинските нужди на младия човек. Сегашният младежки дом може да остане за потребностите на районната комсомолска организация „Васил Левски“ — той и без друго е на нейна територия. Защо например една къпалня като „Чайка“ в Димитровски район, която като негативен проблем през лятото не слиза от критичните реплики и материали, да не я превърнем, с малко преустройство, в голям младежки спортен комплекс. Налага се в близко време да се построят нови младежки клубове във всички райони, особено в жилищните комплекси „Младост“, „Люлин“ и др. Всички дотук повдигнати въпроси напълно са валидни и за спортната база.

Затова съвместно с органите на Българския съюз за физкултура и спорт и Българските професионални съюзи ще разработим графици за използване на спортните площадки, игрища, плувни басейни, физкултурни салони, стадиони и зали за пълноценен отдих и спортуване на столичната младеж. Комсомолците ще се включат в строителството на лека спортна и туристическа база в съответните райони на столицата.

* * *

Изданията на ЦК на Комсомола, младежкият ежедневник могат да бъдат наистина трибуна на младия човек, да формират и възпитават комплексно младата личност, да я готвят за всестранната ѝ реализация. Кой друг, ако не те, са призвани да отглеждат младите герои на труда, на изкуството, на науката, на културата? Рядко се е случвало досега например вестникът да открие сам младия интересен герой, да го проследи в известен период от време, да му бъде помощник и

Digitized by Google

пропагандатор, да спомогне всецяло за израстването и за популярността му. А най-често справката се прави в комсомолския комитет, но понякога се проявява субективизъм или пък казноньото, традиционното пречи при изграждането портрета на младото поколение. Много често изчерпваме тази идеологическа и пропагандна практика само с еднократното представяне на героя или с краткия репортаж, с една снимка с оскъдната информация. Рядко се случва да се върнем отново към същия обект.

Младежкият печат, също и младежките редакции на Българското радио и телевизия, младежкото издателство, ако не отстояват младежките интереси, ако не отговарят по достойнство на младежките потребности, ако не станат по-актуални, ако не се превърнат наистина в оръжие срещу негативните явления, ако не водят откровения разговор със своя млад читател, слушател и зрител, Писмото за тях ще остане само едно добро бащинско пожелание и нищо повече.

Формирането на младата личност не може да бъде подчинено единствено на дейността. Така е сега. Ние издигнахме и вярно — достойно и с гордост носехме дълги години девиза „Учение и труд, труд и учение". Но комплексният подход към формирането и възпитанието изисква и жизнено състояние на младия човек, изисква устрем, въодушевление, богата и съдържателна емоционалност. Ето това подсказват животът, практиката. Това допълва, обновява крилатия младежки девиз. „Учение и труд, жизнерадост и дръзновение" — една необходимост, проверена и наложена от живия живот. Ние си даваме ясна сметка, че е нужен стремеж от страна на самата младеж и необходимата грижа от страна на всички органи и организации, които в една или в друга област работят с младия човек, отговорни са за неговото израстване, възпитание и всестранна реализация.

* * *

Тепърва ще се осмислят редовете от Писмото на др. Т. Живков. ЦК на ДКМС го адресира в „Писмо до мен", в писмо до всеки комсомолец. И инак не би могло и да бъде. Тепърва ще намират плът и реализация грижливите изводи, препоръки и напътствия, ще се търси верният път в усилията за по-висока ефективност и по-високо качество на идеологическата работа, в утвърждаването на социалистическия начин на живот.

Грижите на ГК на ДКМС сега са насочени комсомолските дружества да изпълнят проблемите, поставени в Писмото, тяхното преосмисляне да стане база за нови дела в младежките колективи.

Digitized by Google

ГЛАВНАТА ПРЕДПОСТАВКА ЗА УСПЕХА

Щетите от пролетните мразове и двете градушки през 1978 г. в Аграрно-промишления комплекс — Айтос бяха оценени за над два милиона и четиристотин хиляди лева. Въпреки това комплексът изпълни плана за чистия доход. Журналистът Хр. ШАРЛОПОВ в разговор с ръководители и специалисти разкрива главната причина за успеха.

— Ще кажа направо — започна **Колю Ников,** председател на АПК в Айтос, — лимитночековата система за контрол над материалните и трудовите разходи ни помогна да пресечем много канали и каналчета, по които изтичаха средства.

Мислено се върнахме две години назад. Тогава Колю Ников беше организатор на окръжния комитет на Партията за този район.

— Решенията на XI конгрес на Партията ни разкриха дълбокия икономически и политически смисъл на стратегическия девиз „Ефективност и качество — качество и ефективност". Виждахме, че се правят много неоправдани материални и трудови разходи, но все не успявахме да ги пресечем. Старата система за отчет не позволяваше да се прилага превантивен контрол, поставяше ни пред свършен факт. Дълго обмисляхме този въпрос с ръководството на комплекса и специалистите. Всички бяха съгласни, че трябва да се намери нов начин за следене на разходите, но никой не можеше да каже как точно ще стане това. Партийната организация при управлението на АПК даде партийно поръчение на тогавашния директор по икономическите въпроси Илия Благоев да проучи с група икономисти опита на някои комплекси в Плевенски окръг и да излезе с предложение за изменение системата за контрол над материалните и трудовите разходи.

Разгръщам бележника си и намирам онова, което ми бе разказал **Илия Благоев** в края на 1977 година.

В Плевенски окръг разбрахме същността на лимитночековата система, взаимствувана от някои колхози и совхози на Ростовска област. Лимитният чек позволява на бригадира да знае какви разходи е извършил и какво му остава. Веднага обаче ни направи впечатление, че се попълват множество документи, че трябва да се намали книжнината, за да има осезаем ефект.

Това всъщност е била главната задача на групата икономисти от Айтос след завръщането им. Разработват един, втори, трети вариант. Накрая успяват. Предложението им се възприема единодушно от партийното и стопанското ръководство на комплекса. Решено е от 1 юли

Digitized by Google

1977 година експериментално да се въведе лимитночековата система за контрол само над материалните разходи.

— Решението е едно — спомня си Колю Ников, — а неговото практическо приложение съвсем друго. Още щом се заговори за лимитночековата система, нашите бригадири започнаха да роптаят: „Ще ни отрупат отново с книжнина, че не можем си видя работата" — казваха те. Нямаше яснота сред партийните и стопанските кадри по селата. Решихме най-напред добре да им разясним същността.

В кабинета на председателя влезе секретарят на първичната партийна организация при управлението **Атанас Чавдаров.** Щом разбра за какво става дума, той допълни:

— Икономистите от групата, която разработи системата, се превърнаха в истински апостоли. Трябваше да разяснят нейната същност най-напред на нас, секретарите на партийните комитети и първичните партийни организации, за да се разчита на успех. По-нататък разговорът продължи с комунистите. Защо да крием: мнозина посрещнаха предложението с известно недоверие. Та малко ли книжнина има в нашата работа?! Струва ми се, че тогава много правилно се подходи, като се разясняваше лимитночековата система не само като средство за контрол над материалните и трудовите разходи, а и като политическо оръжие за осъществяване на стратегическия девиз на Партията. Разговорът продължи и сред кооператорите, като се изтъкваше възможността те самите да упражняват контрол над разходите чрез лимитния чек. Разбраха хората, че става дума за нещо много важно. Оставаше да видим какви ще бъдат първите резултати...

Но преди това да разкажем накратко за самата лимитночекова система, така както тя за първи път в окръга е приложена от АПК в Айтос.

В лимитния чек се посочва размерът на преките материални разходи за дадено производство на базата на разработената технология. В производствените единици с много земеделски култури се издава лимитен чек за основните, а за останалите — един общ чек. Това особено важи за бригадите в зеленчукопроизводството. При всяко получаване на материали (освен съществуващата счетоводна форма — искане за материали) се попълва и талон в два екземпляра. В този талон се записват остатъкът от предшествуващия талон, стойността на получените материали и новият остатък. Така на практика по метода на изчерпването всеки момент ръководителят на производствената единица знае с какви средства разполага за всяко производство.

Ако средствата, предвидени в лимитния чек, привършат, ръководителят на производствената единица не може да получава материали от складовете. Допълнителен лимит се взема, ако производствената единица докаже, че ще добие повече продукция от предвидената в плана. Средствата са за сметка на икономите от други производствени единици, но те се дават по преценка на ръководството на клоновото стопанство. В краен случай с разрешение на оперативното бюро на АПК може да се вземе от оперативния резерв, който е включен в общостопанските разходи. В производствените единици се разходват и материални средства, които не се получават от складовете за селскостопанска авиация, електрическа енергия и пр. При тези разходи в края на месеца съответните отговорни счетоводители уточняват размера им и ръководителят на бригадата издава талон. За преките материални разходи под формата на текущи ремонти, поддържане на механизацията в животновъдството, на водопроводната и електрическата мрежа и т. н., отговорниците на специализираните групи се явяват материално-отговорните лица и след извършване на ремонта изискват от бригадира да издаде талон със стойността на вложените материали. Когато в бригадата или фермата се извърши текущ ремонт със строителен характер, за необходимите строителни материали се издава талон от бригадира. За да се осъществи контрол и над преките разходи извън производствената единица (под формата на общопроизводствени разходи в АПК), те също се лимитират, като се разпределят между клоновите стопанства и производствените единици и за тях също се попълва талон.

От началото на 1978 година лимитночековата система бе приложена и за контрол на материалните разходи в ремонтната дейност. При техническото обслужване средни или аварийни ремонти тракторните бригадири заплащат стойността на вложените материали посредством талоните от чековата книжка. Така по спомена-

Digitized by Google

тия метод на изчерпване в края на всеки месец те знят с какви средства разполагат за поддържане на зачислените им трактори.

От 1 януари 1978 година в АПК — Айтос се прилага лимитночековата система за контрол и на трудовите разходи. Принципът е същият — бригадирът и останалите членове на производствената единица в края на всеки месец знаят какъв разход на труд са направили за съответното производство и колко им остава. Ако лимитът не достигне, трябва да се обоснове необходимостта от допълнителен.

Вече втора година лимитен чек се издава за контрол на механизираните процеси и автотранспорта. По-рано съществуваше стремеж у шофьорите и трактористите да надписват пропътуваните разстояния и дълбочината на обработката, а ръководителите на производствените единици с лека ръка подписваха пътните листове и отчетите. Сега те държат сметка за декарите мека сран и тонкилометрите, тъй като лимитът е определен въз основа на технологичната карта.

Двегодишният опит на АПК в Айтос показва, че за лимитночековата система е необходимо да се създадат някои предпоставки. На първо място стои въпросът за технологичните карти, които трябва да се изработят в много случаи преди календарната година, преди да са заложени мероприятия за бъдещото производство. Необходимо условие за правилното приложение на системата са единните цени на материалите. За тази цел в АПК — Айтос в началото на всяка година се разработва ценник, на основата на който се остойностяват материалите и се попълват талоните и придружаващите ги разходни документи. Важно е също така да има добре организирано складово стопанство.

Експерименталното приложение на лимитночековата система за контрол на материалните разходи през второто полугодие на 1977 година завърши успешно. Особено показателни са резултатите през 1978 година, изключителна с ранните пролетни мразове, градушките, продължителното лятно засушаване. Съществуваше реална опасност комплексът да не изпълни плана си както по обемните, така и по икономическите показатели. Наложи се да бъдат направени допълнителни материални и трудови разходи за втори земеделски култури и надпланова животинска продукция.

— И при тези трудни условия пролича силата на лимитночековата система за контрол над материалните и трудовите разходи — сподели главният икономист на АПК **Станчо Куцаров.** — Някои смятаха, че тази система ще скове производствените единици. Получи се тъкмо обратно — тя развърза ръцете и на ръководството на комплекса, и на бригадирите. Направихме известни преразходи, но те не бяха произволни, а направлявани от ръководството. Благодарение на това преизпълнихме плана.

Ето още няколко мнения за предимствата на лимитночековата система:

Ангел Чолаков, главен агроном на АПК, а до края на 1978 г. бригадир на овощарска бригада: — И по-рано държахме сметка за разходите, но лимитночековата система внесе пълна яснота. Никой през 1978 година не постави въпроса за нови стълби — хората сами ремонтираха наличните, за да не прави бригадата допълнителни разходи. Тази система превърна производствениците в по-добри и пресметливи стопани. Това не е малко.

Димо Андонов, ръководител на бригада за комплексна механизация: — Нужни са ми само 6—7 минути, за да направя сметка за всички разходи по отделните производства. Изчезна напълно първоначалното опасение, че ще се увеличи книжнината.

Стойко Калоянов, председател на общокомплексния профкомитет: — По-рано при отчитане на резултатите от социалистическото съревнование и награждаването на първенците се допускаше известен субективизъм — нямаше достатъчно точни критерии. При лимитните чекове всичко е ясно като на длан.

Питам председателя на АПК и главния икономист как ще се отрази върху лимитночековата система новият икономически механизъм, който се прилага от началото на тази година в селското стопанство. Те отвръщат в един глас:

Digitized by Google

— Много добре.

И главният икономист пояснява:

— Всъщност лимитночековата система е вътрешностопанска сметка в действие. По същество това е сърцевината на новия икономически механизъм. Сега още повече ще нарасне материалната заинтересованост и отговорност на производствениците.

Намесва се отново партийният секретар Атанас Чавдаров:

— Аз искам да допълня още нещо. Лимитночековата система за контрол над материалните и трудовите разходи внесе по-голяма конкретност и в партийната работа. По-рано партийните организации търсеха отговорност от бригадирите комунисти, ако са направили преразход и са оскъпили продукцията, но това бе последващ контрол, който не можеше да промени нещата за изминалия период. Сега ние знаем всеки момент състоянието на отделните производствени единици. Нещо повече, получаваме сигнали, предложения, препоръки от бригадите в процеса на самата работа. Така партийният контрол става по-конкретен и ефективен.

Инициативата на комунистите от Айтоския аграрно-промишлен комплекс бе високо оценена от окръжния комитет на Партията в Бургас. През есента на 1977 година в Айтос се състоя среща между председателите на АПК и тогавашните парторзи с ръководството на комплекса. След тази среща във всички АПК започна подготвителна работа и от началото на 1978 г. много от тях въведоха лимитночековата система за контрол над материалните и трудовите разходи. От 1 януари 1979 година тя се прилага във всички комплекси. Прилага се с увереност, защитена от двегодишните резултати на АПК — Айтос.

* * *

Частен случай ли е лимитночековата система или специфичен опит? Не се ли засилва с нея излишното администриране, не се ли ограничава инициативата на низовия ръководител? И не на последно място — в единство ли е тя с новия икономически подход в управлението на селското стопанство? Тия въпроси накараха редакцията да се обърне към к. и. н. ТОДОР МАРКОВ — сътрудник в отдел „Селскостопански" на ЦК на БКП, за оценка на опита.

Контролът и регулирането на разходите на обществения труд в социалистическото общество винаги са били една от най-важните задачи на управлението на икономическите процеси. Тяхната значимост нараства сега, когато решенията на пленума на ЦК на БКП от 2 и 3 март изискват бързо привеждане на селскостопанските организации на пълна самоиздръжка. В производствения процес, който едновременно е и процес на формиране на себестойността на продукцията, непрекъснато се изменят съставът и величината на производствените разходи. Това поражда необходимост от постоянно действуваща система за контролиране и регулиране себестойността на продукцията, която става известна в края на производствения цикъл, твърде продължителен за повечето селскостопански продукти. Следователно необходимо е селскостопанските организации да използват действени форми и методи за оперативен и текущ отчет, анализ и контрол.

Досегашните методи за отчитане и анализ на производствените разходи до голяма степен не отговарят на тези високи изисквания, защото дават информация 20—30 дни след изтичане на съответния месеца, често и в края на годината. В литературата, а и вече в практиката на някои аграрно-промишлени комплекси вече са познати по-прогресивни методи за отчитане, анализ и контрол на производствените разходи. Фактът, че в един или друг вариант започва да се прилага

Digitized by Google

в отделни АПК лимитночековата система, какъвто е случаят с АПК — Айтос, показва, че техните ръководства най-напред са почувствували потребността от използване на по-действени методи за оперативно управление на производствените разходи, за правилна организация на вътрешностопанската сметка.

В какво главно се състоят предимствата на лимитночековата система за отчитане на разходите?

Първо. Тя представлява сполучлива форма на синтез между текуща отчетност, анализ и контрол на разходите. Когато се извършват разходите и се отразяват в съответните първични документи, тогава се правят анализът и контролът чрез последователното натрупване и сравняване с плановите показатели.

Второ. Лимитночековата система е ефикасна форма за организация на превантивен контрол. След изчерпване на лимитите за разходите по отделните производства, установени на база на технологическите карти, производствените единици не могат да извършват повече разходи, освен ако за това получат специално разрешение от ръководството на аграрно-промишления комплекс.

Трето. Лимитночековата система е лесно приложима, тъй като не е свързана с допълнителна книжнина и усвояването ѝ не представлява трудност за низовите ръководители. С нейното приложение дори се рационализира организацията на цялата планово-икономическа отчетна работа в АПК. Вместо в плановите отдели да правят сложни разчети и анализи за установяване на преразходите, бригадирите сами отчитат, анализират и се самоконтролират. Установените с допълнителни талони преразходи служат и за основа на отстраняване на някои пропуски при планирането.

Само тези предимства на лимитночековата система показват, че в условията на новия икономически механизъм тя се явява като един сигурен инструмент за организация на вътрешностопанската сметка, за довеждане до съзнанието на всеки производственик, специалист и ръководител същността на новия икономически подход. Борбата за по-малко материални и трудови разходи придобива конкретен израз, тъй като трудовите колективи разполагат всеки момент с информация какво са изразходвали и с какво още разполагат. Това ги кара да мислят и икономизират своята работа по решаването на стратегическите проблеми за използването на земята, техниката, торовете, фуражите, да предлагат и изпълняват най-ефективни решения.

Ръководството на комплекса, утвърждавайки лимитите за разход на отделни производства, предоставя на производствените единици самостоятелно да решават оперативните въпроси. Същевременно то винаги разполага с информация и възможност за активна намеса и регулира разходите в случаите, когато бригадите са изразходвали определените им лимити, преди да са изпълнили предвидените с плана задачи.

Лимитночековата система създава възможност и за общинските партийни комитети и първичните организации по-успешно да прилагат икономическия подход в политическата работа. Наличието на ежедневна информация за равнището на производствените разходи по отделни направления е необходима предпоставка икономическият анализ на стопанската дейност да стане постоянен метод на работа на първичните партийни организации.

Разбира се, лимитночековата система не е единственият метод за оперативен анализ и контрол на разходите. Големи възможности в това отношение дава нормативният метод за управление на производствените разходи, но неговото приложение е по-ефективно в условията на машинна обработка на информацията. Лимитночековата система

Digitized by Google

може обаче да се усъвършенствува и обогати чрез допълването ѝ с някои елементи на нормативния метод. Например извършването на допълнителни разходи свръх установените лимити може да се оформи документално както при нормативния метод със специални първични документи — отпечатани на цветна хартия или отличени с цветна диагонална ивица. Тези документи е прието да се наричат сигнални, в тях задължително се вписват причината и виновникът за преразхода. Периодично на 5—10 дни трябва да се прави анализ на тези документи и се вземат необходимите мерки за отстраняване на слабостите.

Както се вижда, съществуват методи за управление на разходите. Нужно е обаче по-голяма взискателност и настойчивост от общинските партийни комитети и първичните партийни организации и по-голяма инициативност на ръководствата на АПК за **бързо внедряване на проверените в практиката методи** за оперативно отчитане, анализиране и контролиране на производствените разходи.

* * *

Как се осъществява в конкретния случай бързото внедряване на проверените в практиката методи посочва ст. н. с. ***СЪБИ ТРИФОНОВ*** *— директор в Министерството на земеделието и хранителната промишленост.*

Посоченият опит е от възлово естество в оперативното ръководство на стопанската дейност. Двегодишният опит на АПК — Айтос, допълнен и обогатен от опита в редица АПК от Плевенски, Пловдивски и др. окръзи, заслужава внимание. Мероприятията на Секретариата на ЦК на БКП от миналата година за масово внедряване на челния опит посочват, че министерствата носят главната отговорност за внедряването. За целта в момента се отпечатва брошура, в която специалисти от министерството обобщават всички положителни страни на лимитночековата система, проявени в отделните АПК. Освен това в школата по челния опит за ръководните кадри от АПК тази година беше разяснена системата. Като прибавим и неколкократните публикации в централните вестници и списания, става ясно, че пропагандата е извършена. Важното е сега да се набляга на реализацията и това се прави, като редица проверки по места и съвещания по окръзи се използват от специалисти и ръководители от министерството за контрол и допълнителни разяснявания.

Digitized by Google

ВЕРИГАТА

Ще разкажем за атмосферата в един колектив, който се намира в центъра на столицата, почти на километър разстояние от ръководещото го министерство. Ще се постараем да разкрием факторите, които са влияли за създаването на поле за „творчески" изяви на отделни личности от предприятието, за „инициативи", които са били насочени към една „високоблагородна" цел. Започваме с

ИЗЛОЖЕНИЕТО

до редакцията на списание „Партиен живот". В него група работници от Радиотранслационния възел — София изнасят: „... при извършената финансова ревизия на предприятието се установиха много нередности и нарушения. В акта е отразено, че 15 технически лица неправилно са получавали суми под формата на хонорари. Пари сме вземали, но то е ставало със знанието на директора инж. Данчо Стефанов и Иван Русев — началник на служба „Временни озвучавания". Докато ние имаме хонорари в размер на 200—300 лв., то Ив. Русев има над 3000 лв; Симеон Игнатов около 2000 лева, като първият е получавал хонорари, без да е присъствувал на дадено мероприятие. Ревизорите излязоха със становище да върнем неправилно взетите суми и това ние сторихме, а шест души в това число Ив. Русев и С. Игнатов отказаха да ги върнат. Излиза, че ние, които бяхме подведени да получим неправилно хонорари, се издължихме, а тези, които ни подтикнаха към това и вземаха много повече пари, не върнаха нито лев.

Тази неправда разлага психическия микроклимат в предприятието, потъпква доверието на хората за възтържествуването на истината.

Никой нищо не може да ни каже къде отидоха актовете за начет срещу главните виновници. Ще им се потърси ли отговорност за поразните, които направиха?

Ние многократно се обръщахме към нашето административно, партийно и профсъюзно ръководство, да ни върнат парите, но молбите ни не бяха чути. Инж. Стефанов ни каза, че сме се „минали", като сме ги внесли и затова ще си платим за честността.

Искаме да възвърнете доверието на честните хора от предприятието, да се помогне за подобряване на микроклимата, за да може спокойно и ефективно да изпълняваме служебните и обществените си задължения ..."

РЕВИЗИЯТА

В ревизионния акт са отразени много нарушения и слабости. Ще посочим само някои от тях: „... Радиотранслационният възел няма архивна книга, в която да се завеждат първични документи за съхранението и опазването им. В резултат на това са създадени условия за преднамерено унищожаване на важни документи. От това се е възползвал завеждащ автотранспортната служба Симеон Игнатов. Той преднамерено е задържал пътни листове, умело е използвал притъпената бдителност на главния счетоводител.

През 1977 г. със заповед на директора е назначена комисия, която да бракува палатки. В протокола е отразено, че негодните са унищожени от комисията. Истината е друга. Три от тях са намерени в склада, а една е открадната.

Има и други подобни случаи. Комисия с председател Ив. Русев е бракувала магнетофони, радиолампи и др., без обаче да извърши фактическото им ликвидиране, макар че в протокола е отразено, че те са унищожени чрез начупване. По същия начин фиктивно са бракувани и ролки за магнетофон, но една от тях е намерена от органите на МВР в Благоевград при разкрита кражба, а друга е присвоена от С. Игнатов. Ив. Русев получил от външно ведомство за предприятието 15 микрофона. По-късно са заприходени 13, а два е задържал за себе си, с което Радиотранслационният възел е ощетен с 344 лева.

Поради недостатъчен контрол от директора и главния счетоводител в предприятието е въведена неправилната практика възложителните писма за временни озвучавания на различни мероприятия не винаги да се завеждат в деловодството. По този начин много писма са идвали направо при Ив. Русев — отговорник на служба „Временни озвучавания". Той е подбирал мероприятията, в които е участвувал заедно със С. Игнатов и Огнян Мефитишев.

Технически лица от предприятието, изпращани с конкретни задачи за озвучаване, без да имат право, са се договаряли с възложителите и са получавали хонора-

Digitized by Google

ри. Установиха се случаи, когато комисиите са били заставяни чрез заплаха от провал на мероприятията и принуждаване да създават документи с невярно съдържание.

Стремежът към лично облагодетелстване е подтиквал Ив. Русев към безогледно вземане на хонорари, даже и когато не е участвувал в мероприятия. Използвайки основни средства на Радиотранслационния възел, той е извършвал услуги за лични изгоди, вместо сумата да се внесе в приход на предприятието. С поведението си Ив. Русев е създавал условия и възможности, от които са се възползвали и други технически лица при озвучителни мероприятия, като по същия начин получавали хонорари. Така С. Игнатов е взел 1802 лв., Огнян Мефитишев — 532 лв., Антон Изов — 471 лв., или 16 души незаконосъобразно са получили 8343 лв.

Поради слаб контрол има преразход на 4978 литра бензин за 1428,70 лева.

В предприятието е поправен собственият автомобил на директора, което дава възможност за обслужване на всички лични коли, а и на частните превозни средства на външни лица. Шофьорът Стоян Стоянов е ремонтирал в гаража на работилницата повече от 6 месеца личния си автомобил. Така са постъпили Георги Захариев, Г. Димитров, Венцислав Давчев — домакин; Димо Кънчев — главен специалист и др. Използвани са съоръжения на възела, без да се пускат поръчки и без да се заплащат услугите.

Всичко това уронило дисциплината и е пречило на служебната дейност на предприятието, но мерки не са вземани..."

ЗАПОВЕДТА

Тя е подписана от министъра на съобщенията и носи номер Р—5030—77 от 15. V. 1978 година.

В нея са отбелязани допуснатите нарушения и слабости от отделни лица, като за отстраняването им са дадени конкретни разпореждания. Наред с това са наложени и наказания. Така Ив. Русев и Симеон Игнатов са преведени на по-ниско платена работа за срок от три месеца; инж. Данчо Стефанов е наказан със „строго мъмрене", Елисавета Романова, главна счетоводителка — със „строго мъмрене", Михаил Ивнев, гл. специалист — с „мъмрене", Василка Атанасова, диспечер — със „строго мъмрене". На Ив. Русев е наложен паричен начет от 60 лева.

Пред нас са заповедта и установените нарушения, които са отразени в ревизионния акт. Какво прави впечатление?

Ревизионният акт е прочетен пред колектива на предприятието на 29. XII. 1977 година, а заповедта е издадена едва на 15 май 1978 година.

Не бихме желали да разсъждаваме по въпроса защо толкова късно се появява тя. Навярно е имало някои процедурни въпроси. Сигурно са се получили възражения, налагало се е доизясняването на отделни моменти. С всичко това сме съгласни. Струва ни се обаче, че подготвителите на заповедта дълго, много дълго са умували, докато я покажат на бял свят. А колко по-голям би бил ефектът от нея, ако тя се появеше скоро след прочитането на ревизионния акт? Това би подействувало по-възпитателно на провинилите се, на ръководството на предприятието, на целия колектив.

Когато се вникне по-внимателно в заповедта и установените слабости, силно бие в очите фактът, че няма покритие на наложените санкции с допуснатите закононарушения. Ще отбележим само един момент. Така например Ив. Русев е получавал хонорари, без да е участвувал в дадено мероприятие. От Националния съвет на Отечествения фронт е взел 114,60 лева, а от Централния съвет на Българските професионални съюзи — 134,35 лева. Ето какво говори той: „Бях на Слънчев бряг. След идването ми в София ме видя др. Толев — заангажиран с провеждането на концерта (във връзка с конгреса на НС на Отечествения фронт) и ми каза да отида да си получа хонорара за концерта. Аз бях изненадан от този факт, тъй като не съм участвувал в това мероприятие, но той ме успокои с думите: „Аз искам да се реванширам за много други случаи, когато не съм бил в състояние да ти дам нищо!"

Твърде бегло в заповедта е записано, че Ив. Русев като председател на комисията е извършил фиктивно бракуване на съоръжения. И нищо повече.

Не знаем какво се цели с това, но явен е стремежът да се намали провинението му. А фактите са неоспорими. С фиктивното бракуване се осъществяват кражби, обсебва се държавно имущество. Защо това се премълчава в заповедта?

Главният юрисконсулт на министерството в мнението си по проектозаповедта изказва съображения, че не е нанесена щета на ведомството им и по тази причина е предложил да се намали степента на наказанията.

Това е негово право. По мнението му обаче бихме могли да спорим. Ако беше вникнато по-задълбочено в материалите от ревизията, щяха да се видят не малко груби нарушения. Сигурно при добра воля, а то е наложително в интерес на държавните интереси, биха се съзрели не само материалните, но и моралните щети, причинени на колектива на Радиотранслационния възел. Тогава навярно би се мерило с по-друг аршин, биха се предложили и справедливи, възпитателни санкции. С постъпката си хората, които са оторизирани да бдят за стриктно спазване на законността, не са представили на министъра цялостната и вярна картина на състоянието във възела.

Може би целта е била да се помогне на дадени личности. Но с това е направена „мечешка" услуга. За ръководно начало не са служили изискванията на Единадесетия конгрес на БКП, критериите на Юлския пленум на ЦК на Партията и Националната партийна конференция. В крайна сметка с този подход не се помага за

Digitized by Google

въвеждането на по-добър ред в предприятието.

ПРИЧИНИТЕ

Те са много. Ще обърнем внимание на по-важните от тях, които са влияли за създаването, умножаването и виреенето на посочените отрицателни явления.

Къде е мястото на ръководителя, на директора инж. Данчо Стефанов?

В отношението си с хората, тези, с които разговаряхме, твърдят, че проявява либерализъм. Липсва му взискателност, настойчивост, принципност. Да се подкрепим с факти. Когато се повдига въпросът за неправилно вземане на хонорари, той издава заповед, с която определя как да се процедира в бъдеще. Но всичко остава само на книга, като благопожелание. Заповедта е дадена на Ив. Русев и той я слага под миндера. Директорът вижда това положение, но предпочита да мълчи. Когато на партийно събрание комунистите запитват какво е положението с появилото се разпореждане, той заявява. „В началото на 1976 г. издадох заповед за отстраняване на хонорарите, но това се оказа невъзможно. Нямаме изгода и в интерес на предприятието я отмених."

В думите на инж. Стефанов се крият няколко неща. Ще се опитаме да ги разшифроваме. Той твърди, че било невъзможно да стане онова, което е разпоредил. Не бихме се съгласили с него. Защо тогава той е издал ялов документ? Или само за да отбие номер, да се застрахова?! В заповедта ясно се регулира въпросът за премахване на допуснатите нарушения. Наред с това се помага на хората да не се плъзгат по наклонената плоскост. Кой няма изгода? Предприятието или отделни личности? И със заповедта, и без нея в касата на Радиотранслационния възел не е влязъл нито грош. Тогава? Остава само едно. С нейното въвеждане са щели да се накърнят попълзновенията на шепа хора да печелят много. И то с апаратура, с уреди и пособия на предприятието, на държавата.

На комунистите се заявява, че заповедта е отменена. Това не отговаря на истината. Няма документ, който да я обезсилва. Очевидно е, че по този начин на партийното събрание се изнасят неверни факти. И то от ръководителя на предприятието. С каква цел се прави това? Струва ни се, единствено от желание да се отбият атаките от неправилните му действия, да се „докаже", че този въпрос не би могъл да се разреши от него.

Но хонорарната политика винаги пада главно върху директора. Защото той сляпо се е предоверил на Ив. Русев, оставил го е, както се казва в поговорката, да си разиграва коня на воля.

Стопанският съвет е вземал решения, издавани са и заповеди за правилната организация на автотранспорта, но е липсвал контрол от директора, от завеждащ службата и от главния счетоводител.

Липсата на отчетност в този сектор е помогнала да отслабне дисциплината и оттам да се допуснат редица нарушения — фиктивно да се отразяват курсове и разстояния, да липсва бензин.

Няма да обрисуваме цялостно хората, които са били главни герои в отделните действия. Посочваме само озвучаването в Бургас. Какво пише секретарят на фестивалния комитет Николай Генчев:

„Симеон Игнатов и Огнян Крумов на 28. 8. 1975 г. ми заявиха в окръжния съвет за изкуство и култура, че ако не изплатя веднага предявените по съответната тарифа хонорари, ще прекъснат озвучаването на Международния фолклорен фестивал в Слънчев бряг.

На следващата година представители на РТВ — София дойдоха при мен един ден преди откриването на фестивала и предявиха претенции за по-големи суми. Надписах на всеки човек от екипа по шест репетиции в повече, за да се закръгли исканата сума."

Ето какъв е истинският лик на някои от хората, с които директорът не може да се раздели. Това е неоспорим факт. Защото в противен случай при многото сигнали той би направил необходимото, за да се въведе ред, да не се принизява авторитетът на Радиотранслационния възел.

Някои от служителите са имали и други отрицателни прояви. Те са посочени погоре. И по тях обаче инж. Стефанов е бил няма наблюдател. Човек би си задал въпроса: Защо в крайна сметка той е имал подобна линия на взаимоотношения с подчинените си?

Отговорът се крие и в неговите думи. Ето ги: „Наложи се на два пъти да използвам услугите на сервизната ни работилница. През 1976 г. ми бе подменен коксов лагер на скоростната кутия, за който ремонт заплатих на Стоян Стоянов 10 лева, тъй като услугата беше извършена в почивния му ден."

Това позволило по неговия път да тръгнат и редица служители. Отрицателният пример действува отрицателно.

Не бива да се забравя, че както ръководителят наблюдава действията на своите подчинени, така и той самият се намира пред погледа на техните очи. И според това „как" и „с какви средства и методи" той осъществява ръководството, неговите лични действия са определен пример, който подлежи на строга и обективна преценка и подражание от тяхна страна.

Кое друго е активизирало бацилите на безпринципността?

Директорът се е предоверил на някои личности, които с деянията си са показали, че не заслужават това доверие. В пристрастието си към тях е стигнал дотам, че и тогава, когато те са допускали груби нарушения, той е оставал сляп.

В Радиотранслационния възел има първична партийна организация, която е призвана да бъде политически ръководител на колектива. Как тя е изпълнявала своите задължения?

Вникне ли се в нейния живот например през 1978 година, ще се види, че организа-

Digitized by Google

ри. Установиха се случаи, когато комисиите са били заставяни чрез заплаха от провал на мероприятията и принуждаване да създават документи с невярно съдържание.

Стремежът към лично облагодетелстуване е подтиквал Ив. Русев към безогледно вземане на хонорари, даже и когато не е участвувал в мероприятия. Използвайки основни средства на Радиотранслационния възел, той е извършвал услуги за лични изгоди, вместо сумата да се внесе в приход на предприятието. С поведението си Ив. Русев е създавал условия и възможности, от които са се възползвали и други технически лица при озвучителни мероприятия, като по същия начин получавали хонорари. Така С. Игнатов е взел 1802 лв., Огнян Мефитишев — 532 лв., Антон Изов — 471 лв., или 16 души незаконосъобразно са получили 8343 лв.

Поради слаб контрол има преразход на 4978 литра бензин за 1428,70 лева.

В предприятието е поправен собственият автомобил на директора, което дава възможност за обслужване на всички лични коли, а и на частните превозни средства на външни лица. Шофьорът Стоян Стоянов е ремонтирал в гаража на работилницата повече от 6 месеца личния си автомобил. Така са постъпили Георги Захариев, Г. Димитров, Венцислав Давчев — домакин; Димо Кънчев — главен специалист и др. Използвани са съоръжения на възела, без да се пускат поръчки и без да се заплащат услугите.

Всичко това уронило дисциплината и е пречило на служебната дейност на предприятието, но мерки не са вземани..."

ЗАПОВЕДТА

Тя е подписана от министъра на съобщенията и носи номер Р—5030—77 от 15. V. 1978 година.

В нея са отбелязани допуснатите нарушения и слабости от отделни лица, като за отстраняването им са дадени конкретни разпореждания. Наред с това са наложени и наказания. Така Ив. Русев и Симеон Игнатов са преведени на по-ниско платена работа за срок от три месеца; инж. Данчо Стефанов е наказан със „строго мъмрене", Елисавета Романова, главна счетоводителка — със „строго мъмрене", Михаил Илиев, гл. специалист — с „мъмрене", Василка Атанасова, диспечер — със „строго мъмрене". На Ив. Русев е наложен паричен начет от 60 лева.

Пред нас са заповедта и установените нарушения, които са отразени в ревизионния акт. Какво прави впечатление?

Ревизионният акт е прочетен пред колектива на предприятието на 29. XII. 1977 година, а заповедта е издадена едва на 15 май 1978 година.

Не бихме желали да разсъждаваме по въпроса защо толкова късно се появява тя. Навярно е имало някои процедурни въпроси. Сигурно са се получили възражения, налагало се е доизясняването на отделни моменти. С всичко това сме съгласни. Струва ни се обаче, че подготвителна заповедта дълго, много дълго са умували, докато я покажат на бял свят. А колко по-голям би бил ефектът от нея, ако тя се появеше скоро след прочитането на ревизионния акт? Това би подействувало по-възпитателно на провинилите се на ръководството на предприятието, на целия колектив.

Когато се вникне по-внимателно в заповедта и установените слабости, силно бие в очите фактът, че няма покритие на наложените санкции с допуснатите закононарушения. Ще отбележим само един момент. Така например Ив. Русев е получавал хонорари, без да е участвувал в дадено мероприятие. От Националния съвет на Отечествения фронт е взел 114,60 лева, а от Централния съвет на Българските професионални съюзи — 134,35 лева. Ето какво говори той: „Бях на Слънчев бряг. След идването ми в София ме видя др. Толев — заангажиран с провеждането на концерта (във връзка с конгреса на НС на Отечествения фронт) и ми каза да отида да си получа хонорара за концерта. Аз бях изненадан от този факт, тъй като не съм участвувал в това мероприятие, но той ме успокои с думите: „Аз искам да се реваншираме за много други случаи, когато не съм бил в състояние да ти дам нищо!"

Твърде бегло в заповедта е записано, че Ив. Русев като председател на комисията е извършил фиктивно бракуване на съоръжения. И нищо повече.

Не знаем какво се цели с това, но явен е стремежът да се намали провинението му. А фактите са неоспорими. С фиктивното бракуване се осъществяват кражби, обсебва се държавно имущество. Защо това се премълчава в заповедта?

Главният юрисконсулт на министерството в мнението си по проектозаповедта изказва съображения, че не е нанесена щета на ведомството им и по тази причина е предложил да се намали степента на наказанията.

Това е негово право. По мнението му обаче бихме могли да спорим. Ако беше вникнато по-задълбочено в материалите от ревизията, щяха да се видят не малко груби нарушения. Сигурно при добра воля, а то е наложително в интерес на държавните интереси, биха се съзрели не само материалните, но и моралните щети, причинени на колектива на Радиотранслационния възел. Тогава навярно би се мерило с по-друг аршин, биха се предложили и справедливи, възпитателни санкции. С постъпката си хората, които са оторизирани да бдят за стриктно спазване на законността, не са представили на министъра цялостната и вярна картина на състоянието във възела.

Може би целта е била да се помогне на дадени личности. Но с това е направена „мечешка" услуга. За ръководно начало не са служили изискванията на Единадесетия конгрес на БКП, критериите на Юлския пленум на ЦК на Партията и Националната партийна конференция. В крайна сметка с този подход не се помага за

Digitized by Google

въвеждането на по-добър ред в предприятието.

ПРИЧИНИТЕ

Те са много. Ще обърнем внимание на по-важните от тях, които са влияли за създаването, умножаването и виреенето на посочените отрицателни явления.

Къде е мястото на ръководителя, на директора инж. Данчо Стефанов?

В отношението си с хората, тези, с които разговаряхме, твърдят, че проявява либерализъм. Липсва му взискателност, настойчивост, принципност. Да се подкрепим с факти. Когато се повдига въпросът за неправилно вземане на хонорари, той издава заповед, с която определя как да се процедира в бъдеще. Но всичко остава само на книга, като благопожелание. Заповедта е дадена на Ив. Русев и той я слага под миндера. Директорът вижда това положение, но предпочита да мълчи. Когато на партийно събрание комунистите запитват какво е положението с появилото се разпореждане, той заявява. „В началото на 1976 г. издадох заповед за отстраняване на хонорарите, но това се оказа невъзможно. Нямаме изгода и в интерес на предприятието я отмених."

В думите на инж. Стефанов се крият няколко неща. Ще се опитаме да ги разшифроваме. Той твърди, че било невъзможно да стане онова, което е разпоредил. Не бихме се съгласили с него. Защо тогава той е издал ялов документ? Или само за да отбие номер, да се застрахова?! В заповедта ясно се регулира въпросът за премахване на допуснатите нарушения. Наред с това се помага на хората да не се плъзгат по наклонената плоскост. Кой няма изгода? Предприятието или отделни личности? И със заповедта, и без нея в касата на Радиотранслационния възел не е влязъл нито грош. Тогава? Остава само едно. С нейното въвеждане са щели да се накърнят попълзненията на шепа хора да печелят много. И то с апаратура, с уреди и пособия на предприятието, на държавата.

На комунистите се заявява, че заповедта е отменена. Това не отговаря на истината. Няма документ, който да я обезсилва. Очевидно е, че по този начин на партийното събрание се изнасят неверни факти. И то от ръководителя на предприятието. С каква цел се прави това? Струва ни се, единствено от желание да се отбият атаките от неправилните му действия, да се „докаже", че този въпрос не би могъл да се разреши от него.

Но хонорарната политика винаги пада главно върху директора. Защото той сляпо се е предоверил на Ив. Русев, оставил го е, както се казва в поговорката, да си разиграва коня на воля.

Стопанският съвет е вземал решения, издавани са и заповеди за правилната организация на автотранспорта, но е липсвал контрол от директора, от завеждащ службата и от главния счетоводител.

Липсата на отчетност в този сектор е помогнала да отслабне дисциплината и оттам да се допуснат редица нарушения — фиктивно да се отразяват курсове и разстояния, да липсва бензин.

Няма да обрисуваме цялостно хората, които са били главни герои в отделните действия. Посочваме само озвучаването в Бургас. Какво пише секретарят на фестивалния комитет Николай Генчев:

„Симеон Игнатов и Огнян Крумов на 28. 8. 1975 г. ми заявиха в окръжния съвет за изкуство и култура, че ако не изплатя веднага предявените по съответната тарифа хонорари, ще прекъснат озвучаването на Международния фолклорен фестивал в Слънчев бряг.

На следващата година представители на РТВ — София дойдоха при мен един ден преди откриването на фестивала и предявиха претенции за по-големи суми. Надписах на всеки човек от екипа по шест репетиции в повече, за да се закръгли исканата сума."

Ето какъв е истинският лик на някои от хората, с които директорът не може да се раздели. Това е неоспорим факт. Защото в противен случай при многото сигнали той би направил необходимото, за да се въведе ред, да не се принизява авторитетът на Радиотранслационния възел.

Някои от служителите са имали и други отрицателни прояви. Те са посочени по-горе. И по тях обаче инж. Стефанов е бил ням наблюдател. Човек би си задал въпроса: Защо в крайна сметка той е имал подобна линия на взаимоотношения с подчинените си?

Отговорът се крие и в неговите думи. Ето ги: „Наложи се на два пъти да използвам услугите на сервизната ни работилница. През 1976 г. ми бе подменен коксов лагер на скоростната кутия, за който ремонт заплатих на Стоян Стоянов 10 лева, тъй като услугата беше извършена в почивния му ден."

Това позволило по неговия път да тръгнат и редица служители. Отрицателният пример действува отрицателно.

Не бива да се забравя, че както ръководителят наблюдава действията на своите подчинени, така и той самият се намира пред погледа на техните очи. И според това „как" и „с какви средства и методи" той осъществява ръководството, неговите лични действия са определен пример, който подлежи на строга и обективна преценка и подражание от тяхна страна.

Кое друго е активизирало бацилите на безпринципността?

Директорът се е предоверил на някои личности, които с деянията си са показали, че не заслужават това доверие. В пристрастието си към тях е стигнал дотам, че и тогава, когато те са допускали груби нарушения, той е оставал сляп.

В Радиотранслационния възел има първична партийна организация, която е призвана да бъде политически ръководител на колектива. Как тя е изпълнявала своите задължения?

Вникне ли се в нейния живот например през 1978 година, ще се види, че организа-

Digitized by Google

цията почти редовно е имала събрания. На някои от тях са обсъждани въпроси, които са пряко свързани с дейността на колектива. Това е хубаво. Бедата обаче е другаде. Дадени въпроси са били предоставени на вниманието на комунистите, но поради недостатъчното им оглеждане, поради липса на критичен подход, на анализ на състоянието, съществени изменения не са настъпили. Да посочим само един факт. Проблемът за хонорарите е разклатил дисциплината сред колектива. По това са говорили и на партийно събрание. И нищо повече. Не са предприети действия, не са се намерили сили, за да поставят всекиго на мястото му.

„Социално-психическият климат се влоши в служба „Временни озвучавания". С партийното бюро се чудехме какво да правим" — говори инж. Д. Стефанов на партийно събрание.

Атмосферата се е тровила, вършели са се нарушения, а директорът и партийното бюро са се чудели какво да предприемат! А те са комунисти? В ръцете им е Уставът на БКП. Ако директорът е позабравил някои партийни принципи, ако той е бил в плен на либерализма и примиренчеството, защо партийното бюро и неговият секретар Манол Димитров са мълчали? Защо не са въстанали срещу нередностите и не са помогнали на ръководителя на предприятието да застане на мястото си не само като стопански, но и като политически деец. Очевидно и те са предпочитали спокойствието, стремели са се да не си развалят отношенията с директора.

Първичната партийна организация в Радиотранслационния възел е под ръководството на Коларовския районен комитет на БКП. Негови представители са били често в предприятието. Виждали са някои слабости, опитвали са се да помагат на комунистите. Но в крайна сметка съществени изменения не са настъпвали. На 31 май 1978 година, когато на партийно събрание са обсъждали информация за дисциплината и извършената финансова ревизия, Д. Радулов — представител на районния комитет на Партията, заявява: „Това събрание го правим със закъснение. Трябваше след ревизията първичната организация веднага да откликне. Доверието се изпари, получиха се нездрави настроения в колектива. Това показва, че е слаба индивидуалната работа с комунистите и безпартийните."

Към какви мисли ни подтикват думите на др. Д. Радулов? Редно би било инструкторът на партийния комитет след като знае какво е състоянието в организацията, да се намеси навреме, а не да прави заключение след пет месеца от завършването на ревизията. Тогава и от помощта щяха да останат по-трайни следи.

Отговорни лица от районния комитет на БКП са ходили в Министерството на съобщенията, под чието ведомство е Радиотранслационният възел. Срещали се, разговаряли, но промени не са настъпили.

Основателно се появява още един въпрос: каква е ролята на министерството за установяване на ред в предприятието им?

Ще поднесем истината с езика на фактите.

Негови представители са знаели за слабостите и нарушенията. Инж. Д. Стефанов с писмо № 322/2. VIII. 1976 година уведомява министерството за случая с хонорарите и иска указания за бъдещата работа в това отношение. Отговор се получава в писмо № Рз—2—250/19. I. 1978 година. Точно след седемнадесет месеца и половина. И то след завършване на ревизията. Коментарите по този повод са излишни. Безспорно е обаче едно — бюрократизмът е обхванал хората, които са отговаряли за тази дейност. Те не са си дали сметка каква вреда нанасят с поведението си. Още повече, че са представители на ръководен орган. От тях подчинените им трябва да се учат, да се възпитават за постигането на високо качество и ефективност във всяка дейност и от всекиго. Да, точно каквато е повелята на Националната партийна конференция! В случая урокът действува много отрицателно.

В министерството има органи за финансов контрол с ръководител Александър Балабанов. Тяхна задача е да осигуряват стриктно да се спазват съответните разпоредби, да бдят за пестеливо изразходване на народната пара. Безспорно това изисква те да са безупречни, да служат за пример с дейността и поведението си.

Така ли е всъщност?

Александър Балабанов твърди, че финансовата ревизия, извършена в радиотранслационния възел през 1976 година, е била на висота. Нямаше да засягаме този въпрос, ако това отговаряше напълно на истината. Щом е така, как бихме обяснили обстоятелството, че още тогава ревизорите са се натъкнали на факти, че се получават неправилно хонорари и този въпрос не е намерил място в акта? Защото ако в оня момент бе направено необходимото, нямаше нарушенията да се умножават с всеки месец и година. Учудва ни един друг факт. Той е залегнал и в изложението. Интересно е защо актовете за начет още се мотаят в министерството и не им се дава ход? Защо не се даде отговор на този въпрос?

Данните подсказват, че ръководителят на финансовия контрол по някакви мотиви е принизил взискателността си. И той е извършил дребен ремонт в предприятието на собствената си кола. Дали това е било веднъж или повече пъти, каква е степента на услугата, това не е от особено значение. Важното е, че така той е станал уязвим, че този факт се знае и коментира от подчинените му, от колектива на Радиотранслационния възел. При това положение може ли да се очаква ефикасен контрол и принципност при решаване на проблемите и установените нарушения?

СРЕЩАТА

Тя се състоя с др. Пандо Ванчев — министър на съобщенията, и с неговия първи заместник др. Стоян Марков. В делови

Digitized by Google

той изложихме нашите констатации и съображения. Свърза се с инж. Д. Стефанов. Запита го по някои от въпросите, които му изложих.

— А защо не сте направили нищо? ... — беше категоричният му въпрос.

Разговорът продължи.

— Какво бихте предложили? — запита др. П. Ванчев.

Споделихме нашите препоръки.

После той се обърна към заместника си и му даде конкретни указания и разпореждания. Те се изразяват в наказателни санкции към някои лица в Радиотранслационния възел и за по-близка помощ на предприятието.

Разделихме се с увереност, че думите на министъра ще се превърнат в дела, за да може в Радиотранслационния възел да се създаде творческа атмосфера, в която всеки ще вложи сили и ум за постигането на по-голяма резултатност в работата.

ПОСЛЕСЛОВ

Пред нас изпъква още един въпрос. Той опира до повече ведомства и организации. Как съответните органи от Националния съвет на Отечествения фронт и Централния съвет на Българските професионални съюзи са изплащали суми на лица, без да извършват дадена работа при тях? Как окръжните съвети за култура в Благоевград, Пловдив, Бургас, общинските съвети за култура в Бургас и Габрово, общинските народни съвети в Кюстендил, Стражица, читалище „Виделина" в Панагюрище и др. са изплащали хонорари на служители от Радиотранслационния възел? В тези случаи са съставени документи с невярно съдържание, на шофьори и технически лица са издавани заповеди за режисьори и пр. Не е ли редно с всичко това да се занимаят съдебните органи и те да кажат своето компетентно мнение? Защото повикът да бдим над всеки народен лев, изисква непримирима борба от всички!

Димитър ДИМЧЕВ

Digitized by Google

60 ГОДИНИ ОТ УНГАРСКАТА СЪВЕТСКА РЕПУБЛИКА

133 ПАМЕТНИ ДНИ

21 МАРТ 1919 година. Радиотелеграфът от Чепел предаде: **В Унгария е установена диктатура на пролетариата, създадена е Унгарска съветска република!...**

Още на другия ден, информиран за това забележително историческо събитие и с нарочна телеграма лично до него, Владимир Илич Ленин предаде съобщеното му от Будапеща на делегатите на заседаващия тъкмо в тези дни в Москва Осми конгрес на Руската комунистическа партия (болшевики).

Ден по-късно в своята заключителна реч пред конгреса гениалният вожд на световния пролетариат отбеляза: „Ако досега съветската власт побеждаваше само вътре, сред влизалите в състава на бившата Руска империя народи, ако досега съсгледите хора, които особено трудно се разделят с рутината, със старите навици на мислене (макар и да принадлежаха към лагера на социалистите), можеха да мислят, че само особеностите на Русия са предизвикали този неочакван поврат към пролетарската съветска демокрация, че в особеностите на тази демокрация може би се отразяват като в криво огледало старите особености на царска Русия — ако такова мнение можеше още да се крепи, сега то е разрушено до основи."

По-нататък в тази си реч Владимир Илич посочи, че победата на съветската власт в Унгария е **голяма морална победа**, тъй като тя показа недвусмислено, че **в момент на най-голяма криза, когато над изтощената страна се надига нова война, „съветската власт става историческа необходимост" и дори най-радикалната, най-демократичната, съглашателската буржоазия признава, че „в такава страна не може да има друга власт, освен властта на Съветите, освен диктатурата на пролетариата".**

Тази е и една от най-важните поуки от делото на Унгарската съветска република, чиято шестдесета годишнина сега отбелязват всички прогресивни хора в света.

* * *

СТО ТРИДЕСЕТ И ТРИ ДЕНА — от 21 март до 1 август 1919 г. — **просъществува Унгарската съветска република.**

Победила по примера на руските братя, на Великата октомврийска социалистическа революция, тя наистина е съветска, социалистическа още от първия ден на установяването си. И такава е тя, не само по наименованието си, но и по своя характер, със своите **революционни дела** през всичките тези паметни дни в историята на братския унгарски народ и на световното комунистическо и работническо движение.

Във възванието си от 22 март 1919 г. революционната пролетарска власт в Унгария възвести национализацията на едрите промишлени предприятия, мините и рудниците и ги предаде под ръководството и контрола на народа начело с работническата класа. Тя експропририра графските владения в размер до 100 холда — 570 декара, на тяхно място започна постепенното създаване на селскостопански кооперативи и предаването им на предишните обезправени ратаи. Национализирани бяха още търговията на едро, банките и другите финансово-кредитни учреждения, изъети бяха стоковите запаси. Навсякъде се създаваше работнически контрол и се вземаха мерки той да развива постоянна и ефективна дейност от общонародна полза.

Твърде много Унгарската съветска република направи и за непосредственото подобряване положението на трудещите се. Въведе се осемчасов работен ден; влезе в сила принципът „За равен труд — равна заплата", жената получи равни права с мъжа; работниците за пръв път получиха платен отпуск, работната заплата беше увеличена чувствително. По-значително беше подобрен животът на чирачетата в занаятчийските работилници. Бързи мерки се взеха за подобряване жилищните условия на трудещите се — само в Будапеща около сто хиляди души бяха настанени в домове на богатите, които трябваше да се „постеснят" в жилищата си, строени от награбеното чрез експлоатация. Намалени бяха жилищните наеми.

Важна характерна особеност на Унгарската съветска република е **бързият духовен подем, началото на истинска културна революция**, която обхвана народното обра-

Digitized by Google

зование, извънучилищната просвета, литературата и изкуството. Въведе се задължително обучение на децата до 14-годишна възраст; поведе се борба против неграмотността; училищата бяха изземени от „ръководството" и опеката на църквата; взеха се мерки за реорганизирането на висшите училища и за изолирането на реакционерите измежду преподавателите в тях. За чест на тогавашните унгарски писатели, художници, актьори и други дейци на културния фронт — мнозина от тях бързо се приобщиха към революционната власт. Те възторжено приветствуваха високохуманното дело на диктатурата на пролетариата.

За защитата си и срещу вътрешната контрареволюция и от външната интервенция, особено на румънските чокои и на чехословашките буржоа, конто, насъсквани от империалистите, първи се нахвърлиха против неукрепналата млада република, УСР **създаде и своя пролетарска червена армия и милиция.**

Унгарската съветска република многостранно изяви и своя **дълбокоинтернационален характер.** Тя обяви съюза си със Съветска Русия. Като приветствува английските, френските и американските работници, тя ги призова да не допускат „подъл разбойнически поход" на своите правителства против свободата и независимостта на унгарския народ, създал своя съветска република. УСР предложи на работниците и селяните от Чехословакия, Румъния и Югославия да влязат във въоръжен съюз за съвместна борба „против буржоата, крупните земевладелци и династите".

Унгарската червена армия, унгарските работници и селяни водиха героични и победни битки против всички и всякакви врагове, които като диви зверове се нахвърлиха срещу едва-що родилата се република на трудовите хора. УСР подпомогна създаването на Словашка съветска република, която за съжаление можа да просъществува само две седмици.

Самоотвержени синове на други народи, особено работници, откликнаха на тези призиви в защита на републиката. По примера на болшевиките и в Унгария беше създадена **Международна федерация** на комунисти и социалисти, в която много активно участие взе и българската партийна група в Унгария, създадена още през 1911 г. Федерацията разви активна дейност, в резултат от което стотици революционери от различни нации и страни се зачислиха доброволци в Унгарската червена армия, с гръд, с оръжие в ръка и дори с живота си поеха защитата на революцията.

Затова примерът на Унгарската съветска република ни учи **като зеницата на окото си да пазим революционната пролетарска солидарност и крепкото интернационално братство на последователните борци против експлоататорите и всякаква тирания, винаги да бъдем всеотдайно верни на пролетарския и на социалистическия интернационализъм!...**

В лицето на Унгарската съветска република класовите врагове, империалистите и реакционерите съзряха смъртна опасност за своето господство. Нахвърлиха се срещу нея още в дните, когато тя се създаваше. Подкрепяха ги и вътрешните врагове на прогреса, включително и измежду временно присламчилите се към революцията и кичещи се с демократични и със социалистически маски. За разлика от тях трудовите хора в младата република се вдигнаха против посегателството на реакционерите. Но превъзхождащите сили на Антантата в края на краищата на 1 август 1919 г. съборихa УСР, погубиха нейното освободително дело.

„Първата унгарска диктатура на пролетариата, която в цяла Европа беше посрещната със симпатиите на работническата класа и на народите — беше разгромена от външни сили, с намесата на международния империализъм" — заяви първият секретар на ЦК на УСРП Янош Кадар в речта си по случай 60-годишнината от основаването на Партията на унгарските комунисти на тържественото събрание по този случай в Будапеща през ноември м. г.

Една от причините за поражението на УСР е, че Партията на унгарските комунисти, която се създаде през ноември 1918 г. чрез сливането на унгарските комунисти начело с Бела Кун, революционните социалисти и левите социалдемократи, още не беше достатъчно укрепнала, а с обединяването си и със самата социалдемократическа партия, станало в същия ден, когато беше обявена и Унгарската съветска република — 21 март 1919 г. — в нейните редове не само се числяха, но и имаха решаващ превес бившите социалдемократи, с познатите си съглашателски възгледи и поведение, включително и изявени десни социалдемократи.

Затова една от поуките от опита на УСР е, **който на дело се е посветил на пролетарската революция, трябва да създава последователна докрай — и по идеологията си, и на дело — марксистко-ленинска партия, да води решителна борба срещу всякакъв опортюнизъм в редовете на самата партия!...**

И така Унгарската съветска република беше съборена. Дойде времето на жестоката контрареволюция и на възстановяването на експлоататорския строй, на последвалия фашистки режим на Хорти.

Но свободолюбивият унгарски народ под ръководството на своята Унгарска комунистическа партия влезе в четвъртвековна решителна схватка срещу временните си „победители", която се увенча с победата над фашизма и капитализма в благоприятните международни условия на пролетта на 1945 г., когато под ударите на антихитлеристката коалиция и най-вече на победния марш на Съветската армия освободителка хитлеризмът беше разгромен. Създаде се социалистическата Унгарска народна република, продължителка на делото на УСР. Преминали през огъня и на кървавата контрареволюция от есента на 1956 г., унгарските работници и селяни, унгарската народна интелигенция под ръ-

Digitized by Google

ководството на своя изпитан марксистко-ленински авангард — Унгарската социалистическа работническа партия — все по-уверено изграждат своята социалистическа родина.

Вярна на традициите на УСР, член на СИВ и на социалистическия Варшавски договор, Унгарската народна република дава своя принос в укрепването на социалистическата общност, в борбата за мир, прогрес и социализъм, за тържеството на марксизма-ленинизма, на пролетарския и на социалистическия интернационализъм.

С чувство на законна гордост комунистите и народът на УНР отбелязват шестдесетата годишнина от паметното, макар и много трудно 133-дневно шествие на своята първа пролетарска победа.

* * *

БЪЛГАРСКАТА КОМУНИСТИЧЕСКА ПАРТИЯ **възторжено поздрави победата на Унгарската съветска република още през онези незабравими дни на пролетта на 1919 година.** Във в. „Работнически вестник" и в други издания на БКП още тогава излязоха десетки материали за всички стъпки на съветска Унгария. В защита на революционните завоевания на унгарския народ свой незабравим принос дадоха повече от 500 българи — доброволци в редовете на Унгарската пролетарска червена армия.

Още тогава сред комунистите и прогресивните хора у нас стана популярно името на самоотвержения ръководител на унгарските комунисти и на революцията Бела Кун, делото на неговите верни съратници.

С дълбоко преклонение пред подвига на създателите и защитниците на УСР българските комунисти, работниците и селяните, трудовата ни интелигенция, млади и стари в НРБ, целият български народ и сега отбелязваме шестдесетата годишнина от онези величави дни на революционен подем и на международна братска солидарност. Особено сега, когато чрез бруталната си и съвсем с нищо непредизвикана агресия срещу свободолюбивия и героичен народ на Социалистическа република Виетнам, чрез заплахите си срещу народа на Лаос, маоисткото ръководство на КНР манифестира безогледното си драстично съюзяване с най-реакционните сили на империализма.

Непрестанно да укрепваме интернационалното единство на революционните прогресиви сили, да даваме решителен отпор на всякакъв опортюнизъм, на всякакъв ревизионизъм и на международната арена, особено на маоизма — станал съюзник и преден отряд на империализма и реакцията!... Такава е друга основна поука от Унгарската съветска република, от нейната шестдесета годишнина.

Петър РАДЕВ

СТРАНИ И СЪБИТИЯ ЗА КОЙТО СЕ ГОВОРИ

МАОИЗЪМ И МИЛИТАРИЗЪМ

ГЕОРГИ ГИНЧЕВ

Въпросът за войната и мира е един от основните въпроси на човешката история. Някои изследвания установяват, че човечеството е водило повече от пет хиляди войни. Звучи невероятно, но е факт, че през 17 век на фронта са загинали 3,3 млн. души, през 18 в. — 5,3 млн., през 19 в. (до 1913 г.) — 5,6 млн.; по време на Първата световна война — 10 млн., а през Втората — 55 милиона души.

Точкова по-остър става този въпрос в наши дни, когато около една четвърт от всички учени в света работят във военната промишленост и към 40 на сто от научноизследователската и експерименталната работа пряко или косвено е свързана с военни проблеми и поръчки. И когато в арсеналите на ядрените държави има оръжие с мощност до 1 300 000 бомби като хвърлената над Хирошима през 1945 година. Това на практика ще рече, че на всеки човек на планетата се пада унищожителна мощ от порядъка на 15 т тротил.

Но независимо от всичко това **трайният**

Digitized by Google

мир днес не е утопия, а напълно достижима цел. Налице са решаващи сили, които могат да обуздаят империалистическите и всякакви други подпалвачи на нови войни. „Последователната миролюбива политика на първата социалистическа страна — Съветския съюз, и на другите социалистически държави, засилването на борбата на трудещите се в страните на капитала, разрастването на национаноосвободителното движение, акциите на широки кръгове на световната демократична общественост, на привърженците на мира премахват фаталната неизбежност от нова световна война и създават реална възможност за осъществяване стремежа на народите към мир"[1] — се казва във Възванието в защита на мира, прието от Международното съвещание на комунистическите и работническите партии през 1969 г. в Москва.

Затова не може да не буди удивление и възмущение, че маоистите, които гръмогласно се препоръчват и възвеличават за единствените марксисти ленинци, всъщност се оказаха не само почти единствените явни проповедници на войната като средство за решаване на политическите, икономическите и всякакви други въпроси между страните и народите, но преминаха и към брутална агресия.

Враждебното отношение на маоистките държавници против съседните страни и народи, стигащи до непрестанни заплахи, остри военни провокации и дори до агресия, както и цялата същност на политиката, икономиката, идеологията, науката и изкуството на маоистки Китай недвусмислено свидетелстват, че **маоизмът е застанал и продължава да стои на антимарксистки, антиленински милитаристични и по същество грубо реакционни позиции и в областта на теорията, и в практиката.**

А тъй като по въпроса за войната и мира съвсем нагледно, като във фокус се събира цялата, нямаща равна на себе си, маоистка измяна на прогресивните исторически повели на нашето време, на жизнените въжделения на прогресивните и честни хора от целия свят, включително и на тежненията и болеенето, на стремежите и интересите и на китайските трудещи се, тук се спираме на възгледите на маоизма за войната и мира и на практиката му по този много важен въпрос.

Толкова повече че с агресията на маоистки Китай против изстрадалия, но героичен народ на Социалистическа република Виетнам, актуалността на въпроса твърде много порасна.

I. Марксизмът-ленинизмът за войната и мира

Марксизмът-ленинизмът разглежда войната като организирана въоръжена борба между държави и антагонистични обществени класи за постигане на определени цели — политически, икономически и т. н.

Войната е обществено явление. Причините за нея следва да се търсят в законите на историческото развитие. Тя е исторически преходно явление, свойствено само на тези общества, в които съществуват пораждащите я социално-икономически и политически условия.

Владимир Илич Ленин неколкократно подчертава, че войната е **продължение на политиката с други — с насилствени средства.** „Войната е продължение на политиката с други средства — обобщава той в статията си „Войната и революцията". — Войната е неразделно свързана с политическия строй, от който произтича. Същата тази политика, която известна държава, известна класа провежда вътре в тази държава в течение на дълго време преди войната неизбежно и неминуемо се продължава от същата тази класа през време на войната, като се променя само формата на нейното действие."[2]

Като направиха задълбочен марксистко-ленински анализ на съвременната епоха и очертаха дълбокия класов вододел между силите на мира и прогреса, от една страна, и силите на експлоатацията и потисничеството, на реакцията, от друга страна, представителите на братските комунистически и работнически партии в Москва през юни 1969 г., в историческите документи на своето съвещание призоваха: **„За да се сложи край на престъпните действия на империализма, който може да причини на човечеството още по-големи бедствия, работническата класа, демократичните, революционните сили, народите трябва да се обединят и да действуват заедно. Да се обуздаят агресорите, да се избави човечеството от империализма, е мисия, която се падна на работническата класа, на всички антиимпериалистични сили, които водят борба за мир, демокрация, национална независимост и социализъм."**

Братските комунистически и работнически партии, особено в страните от социалистическата общност изразиха решимостта си да отстояват тези възгледи и становища в решенията на своите конгреси, станали оттогава насам, и ревностно дават своя принос в борбата за мир и сигурност, за намаляване на напрежението, за допълване на разведряването и със системата от мерки за разоръжаване, за утвърждаването им в единен и необратим жизнерадостен и жизнеутвърждаващ процес. БКП, българските комунисти, народът ни изцяло и решително стоят на тези позиции. „Документите, приети от Московското съвещание, оказват и ще оказват трайно въздействие върху цялостното развитие на международната обстановка"[3] — заяви от трибуната на Десетия конгрес първият секретар на ЦК на БКП другарят Тодор Живков.

[1] Международно съвещание на комунистическите и работническите партии в Москва. 1969 г., С., Партиздат, 1969, с. 55.
[2] В. И. Ленин, Съч., т. 24, с. 407.
[3] Десети конгрес на БКП, доклади и решения, С., Партиздат, 1971, с. 14.

Digitized by Google

II. Маоизмът за войната и мира — възгледи

Фактът, че Китайската народна република и така наречената Китайска комунистическа партия — маоистка и по възгледи, и в практиката си — останаха не само настрана, но и се опълчиха и все още се опълчват срещу тези съгласувани становища на братските партии и срещу този световен единен фронт за истински всестранен прогрес, за мир и социализъм на планетата е едно от най-тежките провинения на маоизма пред световната работническа класа, пред международното комунистическо и работническо движение и световната прогресивна съвест, пред днешния и утрешния ден на китайските работници и селяни, пред китайската трудова интелигенция.

Маоизмът възникна и се утвърди като националистично, великодържавно-шовинистично течение в Китайската комунистическа партия, в резултат на противоречив и сложен процес на идейни влияния и взаимствувания. Така именно той се оформи в една пъстра смесица от вътрешнопротиворечиви „концепции", „идеи" и „теории" от древно време до наши дни. Той без особен успех се стреми да представя тоя еклектичен идеен конгломерат за единствения марксизъм-ленинизъм на нашето съвремие.

Всичко това с пълна сила се отнася и до възгледите на маоизма по въпросите на войната и мира, също такава смесица от традиционните китайски учения на даоизма, конфуцианството и легизма с буржоазен национализъм и дори расизъм, с дребнобуржоазен социализъм, анархизъм, троцкизъм и т. н. Сред така наречените „идеи на Мао Цзедун" особено място заемат възгледите за насилието и милитаризма в идеологията и политиката, реакционните националистични концепции за превъзходството и изключителната мисия на китайската ханска нация — изцяло в духа на великоханския шовинизъм и хегемонизъм. Разкриването на идейните „основи" на маоизма по въпроса за войната и мира ще е непълно, ако не споменем анархистичните схващания за „разрушението" и „бунта", за „насилието", троцкистките постановки за „непрекъснатата — перманентната — революция".

Според маоизма „войната е нормално явление". Следователно пренебрегва се нейната класова същност, в съзнанието на масите се заличава истината, че империализмът е източник на войните, смъква се отговорността за разпалването на несправедливите войни от буржоазията и от онези, които действуват от такива позиции — от самите маоисти.

Маоистите считат, че войната е **„фатално неизбежна"**, че **трета световна война може да избухне всеки момент.** А ако войната не избухне, **при определени обстоятелства,** според тях **тя „трябва да се разпали".** С всички тези свои становища маоистите наливат вода във воденицата на войнолюбците, оправдават и поощряват надпреварата във въоръжаването.

Маоистката теория за „трите свята": първи свят — СССР и САЩ; втори свят — Европа, Япония и Канада и трети свят — останалите страни, е реакционна теория, нямаща нищо общо с класовия подход и класовия анализ. Тя поставя на една дъска социалистическата и капиталистическата система. За маоистите има само държави; класи и световни системи няма. Не по-малко реакционна е и маоистката теория за „свръхдържавите".

По въпросите на войната и мира маоистите съвсем определено се свлякоха до равнището на троцкизма. Троцкистите проповядват теорията за „перманентната революция", а маоистите — „ученето за продължаващата революция", от което стигат до концепцията за т. нар. „народни революционни войни", които са по същество „продължаваща революция" и вмесване във вътрешните работи на други народи. А както е известно, В. И. Ленин посочва, че марксизмът отхвърля „революционната война" като коренна задача на пролетариата, защото е нелепост и глупост стремежът освобождението на други народи да се поднася на чужди революционни щикове. Не може да има революция без наличието на революционна ситуация. Всяко преждевременно действие, учи Владимир Илич, неизбежно ще се превърне в политическа авантюра.

Какво по-точно влагат в тези си бръвежи маоистите показаха с чудовищния си антинароден „експеримент" на кампучийските си протежета Пол Пот — Йенг Сари, още повече с агресията си против народа на Социалистическа република Виетнам.

Като ревизираха марксистко-ленинската теория за националноосвободителното движение, маоистите съзнателно изопачаваат неговия характер, движещи сили и значение. Стремят се да го откъснат от страните на реалния социализъм и да го противопоставят на световната социалистическа общност, дори подаваат ръка на враговете му — както в Чили, Ангола, Етиопия и къде ли не.

На тази основа и в пълен разрез със световното комунистическо и работническо движение маоизмът години наред внушава, призовава и натяква: „Пушката ражда властта", „Да се готвим за война!", „Войната е неизбежна".

„Да се провежда революцията, да се стимулира подготовката за евентуална война!" — призовава в. „Женмин жибао" в уводната си статия от 1 януари 1970 г. „Да се копаят дълбоки скривалища, повсеместно да се запасяваме със зърно!", „Да претворяваме по-нататък в живота разработения от председателя Мао Цзедун стратегически курс — да се готвим за евентуална война!" — едно след друго четем и в уводната статия на същия вестник от 1 януари 1973 година.

Десетият конгрес на ККП (1973 г.) обяви за „опасна теория" становището, че вой-

Digitized by Google

ната в наше време може да бъде избягната и призова срещу нея да се води „жестока борба".[1]

А „великият кормчия" Мао, както е известно, от време на време ставаше и „по-конкретен". „Ние непременно трябва да завладеем Югоизточна Азия, включително и Южен Виетнам, Тайланд, Бирма, Малайзия, Сингапур!..."[2] — провикна се той още през август 1965 г. На него принадлежи и „откровената" милитаристична декларация съвсем в духа на националосоциалистическите му предшественици: „Ние трябва да покорим земното кълбо. Наш обект е цялото земно кълбо, на което ще създадем могъща държава!..."[3] — на която последователите му от днешния Пекин гледат като на „свято завещание".

В пълен разрез с класовия марксистко-ленински подход маоизмът издига и също така до досада повтаря призивите за обединяване „цветните и бедните" против „белите и богатите"[4]. В броя на последните зачислява и европейските социалистически страни.

Китайски държавници в печата и в „дацзибао" призовават: „Революционни бунтари от всички страни, съединявайте се! Преобърнете стария свят с главата надолу, разбийте го на пух и прах, създавайте напълно червен свят"[5]. Особено натрапливо този „девиз" се пропагандираше в годините на така наречената „културна революция", в което няма нищо културно, нито пък революционно. А в обявения от тях „стар свят" те зачисляват СССР, САЩ, Европа, Япония и Канада... — без граници и без разлика на социално-икономическите и политическите различия.

След смъртта на Мао Цзедун сред приемниците му, особено измежду изплувалите в пекинската върхушка в последните най-безумни години на „кормчията" се поде надпревара в манифестирането на вярност към неговите безсъдържателни — колкото антинаучни, толкова и антихуманни — „идеи". Под напора на обективната логика и на натиска на масите някои от постановките се изоставят, други се замъгляват, като по нещо към тях се зачертава, по нещо се прибавя. В тази надпревара едни от най-правоверните маонисти — „бандата на четиримата" — попаднаха под ударите на поредното линчуване в духа на традиционния великохански деспотизъм, доведен до неимоверно раздуване от самия маоизъм.

Обаче същността на маоизма включително и по въпросите на войната и мира не се променя, а в някои отношения той става още по-безогледен, още по-реакционен.

Така още през 1968 г. Чжоу Енлай направи великото си „откритие", че социалистическият лагер изобщо не съществувал и затова не можело и дума да става за защита завоеванията на „така наречената социалистическа общност"[6].

Като се домогват да се препоръчат за наследници и на „идеите" на Чжоу един през друг видни представители на сегашната пекинска върхушка също обявяват света на реалния социализъм за „несъществуващ", нещо, на каквото не се решават и най-заклетите противници на мира и на социализма: „Социалистическият лагер, който съществуваше известно време след Втората световна война, повече не съществува"[7] — заяви в речта си от 10 април 1974 г. ръководителят на китайската делегация на извънредната сесия на ООН. „Социалистическият лагер повече не съществува..."[8] — със същото „умение" безогледно да се отричат съвсем безспорни обективни дадености и още по-безогледно да се изопачават съвсем ясни истини се провиква и сегашният ръководител на китайската държава и на т. нар. Китайска комунистическа партия Хуа Гофън.

На XI конгрес на ККП именно Хуа Гофън заяви, че войната е „неизбежна", а Дън Сяопин счита, че тя е „нормално явление".

Колкото и странни да изглеждат някои маонстки постановки по въпросите на войната и мира, погледнати в светлината на познатия китайски традиционализъм, те не са чак толкова неразбираеми. Например цялостната постановка на маонстите по въпросите за мира и войната навежда на мисълта за приемственост с легизма, който учи, че дадена държава може да бъде силна и непрестанно да укрепва своята мощ само когато има силен външен враг, с когото да се намира в постоянна борба.

Идеята за „ускоряването" на световната революция, което се схваща в духа на отречения от марксизма-ленинизма „износ на революция" Мао взаимствува от левия опортюнист Ли Лисан, според който международната война трябва да се предизвика. И на основата на нея стига до безогледния си цинизъм: „Може ли да се предположи какъв брой човешки жертви ще предизвика една бъдеща война? Възможно, това ще бъде една трета от 2700-те милиона население на целия свят, т. е. едва 900 милиона души. Аз смятам, че това е още малко... Ако полозината от човечеството бъде унищожено, ще остане още половина"[9] — заявява Мао Цзедун.

---

[1] Външнополитическите концепции на маоизма, С., Изд. „Наука и изкуство", 1978, с 65.
[2] В „Работническо дело" от 22. II .1979 г.
[3] В „Правда" от 24. VIII. 1978 г.
[4] М. С. Копица, КПР: две десетилетия — две политики, С., Партиздат, 1971, с. 270.
[5] В „Женмин жибао" от 23. I. 1977 г.
[6] Външнополитическите концепции на маоизма. С., Изд. „Наука и изкуство", 1978, с. 13.
[7] Сп. „Хунци", кн. 5/1974 г., с. 16.
[8] Сп. „Хунци", кн. 5/1977 г., с. 17.
[9] Външнополитическите концепции на маоизма, с. 118.

Digitized by Google

Ако приемем, че след препоръчаната от маоистите термоядрена война загинат половината от китайците, законно можем да запитаме колко хора биха останали живи от държави като България, Чехословакия или коя да е друга от по-малките държави?!...

И така **становищата на маоизма по въпроса за войната и мира са изцяло антимарксистки, антиленински, ненаучни и антихуманни!...**

Маоистката постановка за неизбежността на войната е неверие в силите на социалистическите страни, на борците за мир и дружба между народите и всички миролюбиви сили. Тя поощрява империалистическите войнолюбци и реакционерите, с които са в един блок, от които закупуват оръжие и където се готвят техни специалисти по военно дело. Постановката им за ядрена война е човеконенавистническа, чудовищна дори и само по отношение на китайския народ. Расизмът им по въпроса за войната ги поставя в един лагер с южноафриканските расисти и техните приятели, противопоставя ги на националноосвободителните движения. Маоистката концепция за „продължаващата революция" е троцкизъм, чрез която националноосвободителните движения се обричат на авантюризъм, защото няма и не може да има износ на революции. Със своя легистки антикомунизъм маоистите се противопоставят на миролюбивите сили в света, на пролетарското единство, на комунистическото и работническото движение и с това стават съюзници и преден отряд на империализма.

Посочваме всичко това само за да припомним, че агресията на днешен маоистки Китай срещу Социалистическа република Виетнам, която така дълбоко възмущава цялото човечество, е част от цялостната милитаристична доктрина — така изумително антихуманна и в пълно противоречие на жизнените интереси на човечеството.

Именно поради всичко това комунистите в НРБ, народът ни като един подкрепят думите на другаря Тодор Живков, който в речта си при откриването на Международната теоретична конференция в средата на декември м. г. отбеляза: „Ето защо ние се борим последователно и непримиримо против военнолюбивите замисли и планове на реакционните империалистически сили. Ето защо ние не можем и тук да не изразим своето решително несъгласие с действията на китайското ръководство, което не само не скрива, но всъщност издига в ранг на държавната политика подготовката за война. Това е политика, която е в пълно противоречие със същността и интересите на социализма, с интересите на самия китайски народ, на всички народи в света."

III. Маоисткият милитаризъм на дело

Маоизмът съвсем не се ограничава само с брътвежи, призиви и заплахи за война. Като яростен привърженик и глашатай, като безогледен и брутален проводник на милитаризма, **на дело маоизмът надмина себе си** и в близката история на човечеството с налудничавите си претенции и посегателства срещу **народи и страни** „достойно" му съперничат **само** фашистите.

На където и да обърнат поглед маоистите — към миналото на китайския народ или към историята на съседите си, към икономиката на КНР или „укрепването" на Партията, към младото поколение, към външната политика и междудържавните отношения, към взаимоотношенията в световното комунистическо и работническо движение — навсякъде и във всичко те намират „основания" за милитаризиране, за разпалване на военна истерия...

Маоизмът всестранно военизира икономиката на страната, цялостния бит, ежедневието на китайския народ.

Под лозунга „Да се готвим за война!" из градовете и селата на Китай маршируват хунвейбини, цзаофани, войници и военизирани поделения на милицията, многомилионно опълчение. Из всички селища се копаят подземни тунели и скривалища. Икономиката на страната се подчинява на военизацията, на подготовката за война.

От обявените в началото на миналата година четири „модернизации", третата — модернизацията на отбраната, т. е. на военното дело — е не само основната, но на нея изцяло са подчинени и другите три: на селското стопанство, промишлеността и на науката и техниката.

Под ръководството на **началника на генералния щаб** на армията Дън Сяопин се разработва тридесетгодишен **план за милитаризиране на цялата икономика, за „модернизирането на армията".**

Китай се домогва да стане **„съвременна ядрена сила"**, което на практика означава да достигне и надмине ядрения потенциал на другите страни, да продължава надпреварата в превъоръжаването. С оглед на това годишно се изразходват **2 милиарда** долара — задача непосилна за и без това изостаналото народно стопанство на страната. Особено настойчив и в тази насока е пак Дън Сяопин. Той и други като него смятат, че опасността за война сега произтичала от факта, че с атомни бомби разполагат само няколко страни и именно затова Китай следвало да развива производството на този вид оръжие колкото може по-бързо и да произвежда повече и по-мощни бомби.

Не се прекратяват усилията и за въоръжаването с други оръжия и военна техника. От 1977 г. насам един след друг различни емисари от ръководството на Китай водиха преговори за снабдяване с хеликоптери „Газела", ракети „Хот", „Милан" и „Свингфайер", зенитни ракети „Рапира", реактивни изтребители „Херияр", „Мираж", танкове „Чифтън", „Леопард" и „Мардер" и др. В лицето на монополистическите магнати на оръжие маоистки Китай намери щедри доставчици за всички тези оръжия и бойна техника.

Digitized by Google

Милитаризмът на маоистите намира ярък и зловещ израз и в териториалните им **претенции**, които наистина нямат граница. Още през 1954 г. в КНР беше издадена „Кратка история на съвременен Китай", придружена с карта на „китайските територии, отнети от империалистите". Към тези територии са включени изцяло Монголската народна република, Виетнам, Корея, Лаос, Бирма, Камбоджа, Малайзия, Тайланд и части от Индия, японските острови Рюкю, филипинските острови Сулу и др.

Вероятно това им се стори малко, не по „техните мащаби" и през 1962 г. сп. „Минцзу таунцза" възвести на света, че в миналото Западният район на Китай е достигал оттатък пределите на Синцзян и обхващал сегашния Синцзян, Кашмир, северния пограничен район на Афганистан Коканд (включително части от СССР, б. а. Г. Г.), Казахстанската република, Северозападен Хорезъм, сегашен Иран и стигал до северните части на Черно море. А по маоистката логика на хегемонизма следва, че тези райони трябва да се включат в Китай.

Общата площ на територните, за които милитаристите от Китай предявяват претенции през последните 20 години достигат на около 10,5 млн. кв. км — т. е. повече от сегашната обща площ на КНР. Те твърде много напомнят за претенциите за „жизнено пространство" на фашистите от Германия и Италия, на самураите от Япония в навечерието на Втората световна война.

На основата на тези си претенции маоистите неведнъж **провокират** инциденти с кого ли не от съседите си. През 1959 и 1962 г. водиха истински войни срещу Индия, част от територията на която и досега държат окупирана; през 1967 и 1973 г. — срещу Бирма; няколко пъти нахлуват на съветска територия; по време на „културната революция" провокираха и Корея. Освен това през 1974 г. те предприеха военни провокации срещу Виетнам за остров Сиша от Параделските острови, през 1978 г. обстрелваха японските острови Сенкаку, в различно време обект на агресия беше малката хималайска държава Непал.

Маоистите насъскват срещу Индия нейни съседи и се опитват да създават военен съюз срещу нея, не са се отказали от намерението си страната да бъде разкъсана и на нейно място да създадат държавите „Сикхистан", „Нага" и „Мизо".

Маоисткото схващане за „народна война" и по същество за брутален „износ на революция" намери своето зловещо кърваво въплъщение в режима на маоисткия антинароден режим на Пол Пот — Йенг Сари в Кампучия, утвърдил се като невиждана и нечувана жестока диктатура против собствения народ на страната, пристъпил към поголовното изтребване на мъжете, жените и децата, старците му — нещо каквото историята не познава.

Маоизмът се препоръчва за приятел на народите, особено от малките страни, за „опора" на революционерите от всички краища на земята. А на дело се оказва приятел само на диктаторите, на реакционерите от рода на Пиночет и Мобуту, опора на враговете на народите и националноосвободителните им движения, съперник на най-реакционните империалисти.

Връх на падението си маоисткият милитаризъм достигна с агресията на КНР срещу Социалистическа република Виетнам, с пъклените замисли за нейното разширяване и чрез агресия срещу народа на Лаос, в която човеконенавистническите му възгледи се събраха и сляха с още по-човеконенавистническите му дела.

Маоистите нахлуха в земята на героичния и свободолюбив, честен трудов народ на СРВ по фашистки образец. Маоистите палеха, избиваха, включително и мирното население, още в първите дни на войната хвърлиха химически бойни средства срещу него. Над главите на борческите мъже, жени, деца и старци, избивани от френските колонизатори и доскоро притиснати о земята от воя на американските въздушни гиганти, горени от напалма на империалистите, наново беше запален убийствен огън... Сега от маоистите — „достойни" приемници и продължители на делото на империалистите.

* * *

„С невиждано наглото си разбойническо нападение срещу една малка съседна страна — социалистически Виетнам — сегашните пекински управници разкриха докрай пред целия свят коварната, агресивната същност на водената от тях великодържавна политика — заяви в речта си пред избирателите в Москва на 2 март т. г., генералният секретар на ЦК на КПСС и председател на Президиума на Върховния съвет на СССР Леонид Илич Брежнев. — Днес всички виждат, че сега именно тази политика е най-сериозната заплаха за мира в целия свят. Днес повече от всякога е ясна цялата опасност, която крият всякакви форми на съучастие с тази политика."

Маоизмът се превърна в съюзник и преден отряд на колониализма и империализма, безогледен и опасен враг на мира в света!...

Милитаризмът на маоизма не е само една от доктрините на маоизма. Той е основното в него, негово верую, негова същност.

Затова съвсем обясними са тревогата и възмущението на народите от всички краища на планетата срещу нямащите предел негови безумства!...

Затова **превъзмогването на маоизма и като възгледи, и като практика, борбата срещу него става повеля на деня, неотменна жизнена потребност за всеки, който милее за бъдещето на род и родина, за днешния и утрешния ден на човечеството, включително и за работниците и селяните, за трудовата интелигенция и на Китайската народна република.**

Digitized by Google

ПОЛОЖИТЕЛНО ЯВЛЕНИЕ В ПАРТИЙНИЯ ЖИВОТ

Неотдавна Партиздат предостави на партийния актив сборника „За висока ефективност на партийната работа". Негови автори са известни наши специалисти в областта на партийното строителство. Проблемите, които те разглеждат, са едни от най-важните направления на партийната работа на настоящия етап.

На уводно място е поместено изследването на **Кирил Иванов „Структура, цели и критерии за ефективността на партийно-организационната работа".** Авторът изяснява същността на тази дейност, единството ѝ с идеологическата работа, обусловено от самата програма на Партията. Като показва разликата между понятията организационна и организаторска работа, К. Иванов изтъква, че организационната дейност обхваща по-широк кръг проблеми, като членството в Партията и взаимоотношенията между членовете на Партията, между членовете и отделните структурни звена на Партията, създаване на система от структурни звена и определяне на техните функции и взаимоотношенията между тях. Тук влизат и формите, методите и средствата на вътрешнопартийния живот, взаимоотношенията между Партията и другите органи и организации на трудещите се, формирането, обучението, възпитанието и разпределението на кадрите, формите и методите за организиране на трудещите се за изпълнение на конкретни задачи, осъществяването на контрол и проверка на изпълнението на решенията и задачите. По-нататък той се спира на понятието ефективност и прави кратки характеристики на общите критерии на ефективността на партийно-организационната дейност: изявата на партийните комитети и организации като органи за политическо ръководство, степента на организационното влияние на Партията, на партийните комитети и организации, степента на единството и равнището на вътрешния живот на партийните органи и организации, съставът на кадровия потенциал, равнището на авангардната роля на комунистите. Накрая авторът подчертава, че **„партийно-организационната, както и цялата партийна дейност е ефективна, когато е формирала всички необходими предпоставки или поточно фактори, които осигуряват изпълнението на партийната политика и задачите, поставени от нея, превръщат ги в конкретни практически действия на комунистите и безпартийните" (стр. 36).**

Втората статия в сборника е посветена на **първичната партийна организация като политическо ядро и първообраз на бъдещото състояние на колектива.** Нейният автор **Петко Русев** припомня грижите и постановките на партийните конгреси и пленуми за развитието на дееспособни колективи и изяснява отношенията между първичните партийни организации и тези колективи в съответствие с настъпилите сериозни изменения в развитието и на обществото, и на Партията. Във връзка с нарасналата роля на партийната организация като първообраз авторът разглежда някои нейни съвременни проблеми. Той изяснява, че регулирането състава на първичната партийна организация следва да отразява развитието на колектива и попълването на партийните редове трябва да се извършва най-вече от онези групи на класата, които играят доминираща роля в колектива. По-нататък следват интересни и логични разсъждения за взаимоотношенията в колектива, които характеризират състоянието на първичните партийни организации и за онези страни от живота на самите организации, които ги издигат като първообраз на колектива. Авторът изтъква, че взаимоотношенията в колектива са преди всичко въпрос на състоянието на черти на комунистическите добродетели и най-строгото спазване на ленинските принципи и норми на партиен живот.

Иван Рачев съсредоточава вниманието на читателя по проблемите на **качеството на партийния състав** в съответствие с изискванията на Единадесетия конгрес на Партията. Авторът посочва основните показатели, които определят качеството на член-

За висока ефективност на партийната работа, сборник, Партиздат, С. 1978, с. 272.

Digitized by Google

ския състав, пътищата за неговото изменение — класов подход и индивидуален подбор, прочистване на партийните редове, комплексна подготовка на всички партийни членове.

Мария Граменова разглежда **съвременните по-високи изисквания към ръководните кадри.** Като посочва, че съвременните изисквания, които предявява Партията към качеството на ръководните кадри, произтичат преди всичко от закономерното нарастване на тяхната роля в по-нататъшното изграждане на развитото социалистическо общество, авторката се спира на необходимите качества, които трябва да притежават те, грижите на партийните органи и организации за техния подбор, обучение и възпитание. Ръководните кадри на съвременния етап трябва да имат добра марксистко-ленинска, професионална и управленческа подготовка, да овладяват постиженията на научно-техническия прогрес, да проявяват творчество в работата, инициативност, размах и деловитост, високо чувство за лична отговорност пред Партията, държавата и народа, взискателност и непримиримост към слабостите и недостатъците, умение да работят с хората, да притежават високи лични нравствени качества.

Димитър Петков разглежда **организацията на изпълнението на решенията като главно условие за повишаване качеството и ефективността на партийно-организационната работа.** Той изяснява характерните особености на същността и формите на решението, етапите и системата от мерки, похвати и форми на неговото изпълнение, контролът и проверката като средство за осигуряване изпълнението на решенията и някои други страни на този процес.

Николай Иванов е разработил проблема за **критиката и самокритиката** като закономерност в развитието на Партията и социалистическото общество, чрез която се разкриват и преодоляват недостатъците, субективните грешки и противоречия. Специално внимание се отделя на критичния подход в работата на партийните комитети, на първичните партийни организации, както и на самокритиката като метод за самопознание и саморазвитие на комунистите.

„Ефективна индивидуална работа с комунистите“ е заглавието на изследването на **Момчил Тодоров.** В него се прави основна качествена характеристика на индивидуалната работа с комунистите, групират се факторите, които обуславят нейната потребност, основните направления и специфичните форми, в които се реализира — събеседването, партийното поръчение, отчетът и самоотчетът на комуниста, допитванията до отделните партийни членове, разговорите за личния пример на комуниста и други. В отделна глава авторът разглежда някои проблеми на организацията и ръководството на индивидуалната работа с комунистите — възможностите и необходимостта от нейното планиране, провеждане, контролиране и оценяване.

Последната разработка **„Психологически проблеми на ленинския стил“** е на **Филип Генов.** Той се спира на този голям и интересен проблем в най-тясна връзка с партийните решения в тази сфера и по-конкретно с работата и решенията на Юлския пленум на ЦК на БКП (1976 г.). Авторът разглежда психологическите проблеми на стила главно в следните основни направления: характеристика на ленинския стил на работа и ръководство, особености и изисквания към субекта на управление на социалните звена, особености и изисквания към обекта на социалното управление — различните социални групи, изисквания към отделните методи, форми и средства, които се използват при ленинския стил, механизми, които действуват при прилагането на ленинския стил, характеристика на индивидуалния стил на работа и ръководство — „почерк“ на ръководителя, показатели за оценка на ефективността на стила на ръководния орган или ръководител, методи за изследване на психологическите страни на ленинския стил, проблеми на привеждането на стила в съответствие с ленинските изисквания. По-нататък обект на неговите изследвания са инициативността и дисциплинираността, инициативността и застраховщината, психологическите механизми, които ги пораждат, колективността като черта на ленинския стил.

Дори такъв един бегъл и непълен преглед на съдържанието на сборника показва колко много и колко важни проблеми разглеждат неговите автори. И този широк тематичен диапазон е първото голямо достойнство на книгата. Не че не е могло да се обогати и с други изследвания. Може би всеки читател в този смисъл би могъл да каже, че щеше да е още по-добре, ако имаше материали и по този или онзи въпрос от тази тематика. Можеше например да се помести студия за комуниста, борец за изпълнение на девиза за ефективност и в партийната работа. За новите му задължения и отговорности, за високото му съзнание и самочувствие, за натрупания опит, за политическата му подготовка и т. н. Разбира се, и сега той е централна фигура във всеки материал на сборника, но щеше да е добре, ако беше посветена една студия на борбата за качество и ефективност от гледна точка на обикновения партиен член — политически деец и труженик, пример и образец на човека от социалистическото общество в съответствие с ролята на партийната организация — политическо ядро и първообраз на бъдещото състояние на трудовия колектив.

Голямо и безспорно достойнство на книгата е и нейната актуалност. Авторите разглеждат проблемите в светлината на решенията на XI конгрес и на Националната партийна конференция. Така сборникът като цяло съдържа не само ценен запас от знания по отделните въпроси, почерпани от класиците на марксизма-ленинизма, от историческия опит на нашата партия в развитието и на теорията, и на практиката,

Digitized by Google

но и конкретни позовавания на най-новите партийни документи, ориентация за основното в партийния живот днес.

И друго: обемът на сборника е наложил на авторите на малко страници да изложат своите анализи и изводи. Струва ми се, че читателят, твърде зает в наше време, ще посрещне с благодарност сравнително кратките материали в книгата. Още повече, че и при този обем на сборника авторите са успели да разгледат компетентно, задълбочено и до голяма степен изчерпателно отделните проблеми.

Тук-там читателят може и да не се съгласи изцяло с изложението на авторите. Така например Кирил Иванов пише: „. . . не правилно е да се отричат производствените данни при оценката на ефективността на партийноорганизационната дейност, но те трябва да се използват заедно с други показатели" (стр. 18). Хубаво. Но когато се изреждат критериите за тази дейност, производствени няма. Предварителното позоваване на партийните документи, които определят степента на активност на трудещите се за изпълнение и преизпълнение на партийната политика като най-общ, интегрален критерий на партийната дейност, не е достатъчно. В изложението е налице едно неоправдано откъсване и подценяване на производствените данни като показатели — и поне за сегашния етап от развитието на страната и Партията — най-важни показатели и за партийно-организационната дейност.

Може би слабост, и то не само на тази книга, е известен традиционализъм във формулирането на темите, в подхода към тяхното разглеждане, в анализите и изводите. Петко Русев е озаглавил статията си „Първичната партийна организация — политическо ядро и първообраз на бъдещето състояние на колектива". А навярно по-правилно щеше да бъде, ако и заглавието, и съдържанието бяха свързани по-непосредствено със заглавието на самия сборник, ако статията разглеждаше първичната партийна организация най-вече като политическо ядро и първообраз в бъ[illegible]бата за висока ефективност.

Или да вземем начина, по който се разглеждат критиката и самокритиката. В всички издания, включително и в рецензирания сборник, те винаги вървят заедно сякаш откъснати от други сродни или противоположни методи и форми на партийна работа. Защо критиката, свързана предимно със слабости и грешки, не се разгледа например в единство с уважение[illegible]то, но не като задължителна съставка на критиката, а като подход в ежедневната партийна практика, който предхожда критиката и не само намира много по-широко поле, но е и обикновено състояние на взаимоотношенията в партийната организация в колектива.

Така непрекъснато вървят винаги заедно контролът и проверката на изпълнението. Но ето че Политиздат пуска книга на тема „Доверие и контрол" от С. Дюкова. И много хубаво — шаблонът е преодолян.

Възражение могат да предизвикват и отделни постановки в книгата. Димитър Петков пише: „Партийното решение е документ, в който се чертае политиката, линията на политическо поведение на субектите за управление в дадената област на социалната практика" (стр. 137). Ами ако партийният орган или организация вземе решение, което поради стекли се обстоятелства не бъде облечено във формата на документ, тогава какво — няма решение или то не е партийно решение? Едва ли е така. Едва ли определението „документ" е така характерно, важно и точно за партийното решение, след като се отнася само до формата му.

Независимо от едни или други възражения сборникът „За висока ефективност на партийната работа" е едно полезно и необходимо издание, което ще помогне на партийните кадри по-добре да видят и оценят своята широка и разностранна дейност, своите големи и отговорни задачи.

Христо ПАЦОВ

Digitized by Google

НОВИ КНИГИ

ПАРТИЗДАТ

СТАНКЕ ДИМИТРОВ
НАРОДЕН ГЛАС
Публицистика

Настоящият том от библиотеката „Революционна публицистика" на Партиздат съдържа избрани речи, студии, статии, радиопредавания и др. на видния деец на Българската комунистическа партия Станке Димитров — Марек. Избраните произведения характеризират Станке Димитров не само като един от първите ръководители на нашата партия след Септемврийското въстание през 1923 г., но и като превъзходен публицист. Важно място в книгата заемат статиите му, печатани в „Работнически вестник", по времето, когато е изпратен в страната от Задграничното бюро на ЦК на БКП да проведе новия, димитровски курс на Партията. В тези статии перото на Марек е насочено предимно срещу главната опасност — фашизма като идеология и практика. По-късно, през периода на Втората световна война Станке Димитров се проявява като голям публицист. По радио „Христо Ботев" и „Народен глас" с голяма сила звучат неговите статии, реплики, беседи, памфлети — „публицистика от жаравата", която оказва огромно въздействие върху нашия народ в това бурно време. Книгата, съставена от Петър Цанев, с редакционна колегия в състав акад. Владимир Топенчаров, проф. Ефрем Каранфилов, Илия Кюльовски и доц. Митко Иванов, се издава по случай деветдесетгодишнината от рождението на Станке Димитров—Марек.

РЕАЛНИЯТ СОЦИАЛИЗЪМ — КОНКРЕТНО-ИСТОРИЧЕСКА МАТЕРИАЛИЗАЦИЯ НА НАУЧНИЯ СОЦИАЛИЗЪМ
Александър Лилов

Брошурата, пусната в масов тираж, съдържа изказването на члена на Политбюро и секретар на ЦК на БКП Александър Лилов пред международната теоретична конференция на тема „Строителството на социализма и комунизма и световното развитие", състояла се в София през декември 1978 година.

УСЪВЪРШЕНСТВУВАНЕ НА СОЦИАЛИСТИЧЕСКАТА ОРГАНИЗАЦИЯ НА ТРУДА И ПЛАНОВОТО РЪКОВОДСТВО НА СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО

Под това заглавие е издаден в масов тираж сборник с материали от пленума на ЦК на БКП, състоял се в началото на март т. г. В книгата са включени докладът на секретаря на ЦК на БКП Тодор Божинов, заключителното изказване на члена на Политбюро и секретар на ЦК на БКП Александър Лилов, решението на пленума и основните положения за изграждане на Национален аграрно-промишлен съюз в Народна република България

НЕУПОТРЕБА НА СИЛА В МЕЖДУНАРОДНИТЕ ОТНОШЕНИЯ
Йордан Големанов

Тази книга от библиотека „Международна политика" ни запознава с международно-правните аспекти на принципа за неупотреба на сила, с борбата на СССР и останалите социалистически страни за разоръжаване и неприлагане на сила в международните отношения. Авторът се спира и на въпроса за обструкционизма на западните държави в Организацията на обединените нации и в международния живот.

* * *

Партиздат пусна от печат и следните книги: „Завинаги в народната памет" — сборник биографични очерци за революционни дейци от Шуменски окръг, отдали живота си в борбата против капитализма и фашизма, за тържеството на социализма; „Апартейд — престъпление срещу човечеството" — (Южноафрикански автори за южноафриканския расизъм); „Под дъгата на алтернативите" — („Избирателността на човешкото поведение") от Ралчо Трашлиев; „Зърна от гранит" от Йото Кръстев.

Digitized by Google

но и конкретни позовавания на най-новите партийни документи, ориентация за основното в партийния живот днес.

И друго: обемът на сборника е наложил на авторите на малко страници да изложат своите анализи и изводи. Струва ми се, че читателят, твърде зает в наше време, ще посрещне с благодарност сравнително кратките материали в книгата. Още повече, че и при този обем на сборника авторите са успели да разгледат компетентно, задълбочено и до голяма степен изчерпателно отделните проблеми.

Тук-там читателят може и да не се съгласи изцяло с изложението на авторите. Така например Кирил Иванов пише: „...не правилно е да се отричат производствените данни при оценката на ефективността на партийноорганизационната дейност, но те трябва да се използват заедно с други показатели" (стр. 18). Хубаво. Но когато се изреждат критериите за тази дейност, производствени няма. Предварителното позоваване на партийните документи, които определят степента на активност на трудещите се за изпълнение и преизпълнение на партийната политика като най-общ, интегрален критерий на партийната дейност, не е достатъчно. В изложението е налице едно неоправдано откъсване и подценяване на производствените данни като показатели — и поне за сегашния етап от развитието на страната и Партията — най-важни показатели и за партийно-организационната дейност.

Може би слабост, и то не само на тази книга, е известен традиционализъм във формулирането на темите, в подхода към тяхното разглеждане, в анализите и изводите. Петко Русев е озаглавил статията си „Първичната партийна организация — политическо ядро и първообраз на бъдещето състояние на колектива". А навярно по-правилно щеше да бъде, ако и заглавието, и съдържанието бяха свързани по-непосредствено със заглавието на самия сборник, ако статията разглеждаше първичната партийна организация най-вече като политическо ядро и първообраз в борбата за висока ефективност.

Или да вземем начина, по който се разглеждат критиката и самокритиката. Във всички издания, включително и в рецензирания сборник, те винаги вървят заедно и сякаш откъснати от други сродни или противоположни методи и форми на партийна работа. Защо критиката, свързана предимно със слабости и грешки, не се разгледа например в единство с уважението, но не като задължителна съставка на критиката, а като подход в ежедневната партийна практика, който предхожда критиката и не само намира много по-широко поле, но е и обикновено състояние на взаимоотношенията в партийната организация, в колектива.

Така непрекъснато вървят винаги заедно контролът и проверката на изпълнението. Но ето че Политиздат пуска книга на тема „Доверие и контрол" от С. Дюков. И много хубаво — шаблонът е преодолян.

Възражение могат да предизвикват и отделни постановки в книгата. Димитър Петков пише: „Партийното решение е документ, в който се чертае политиката, линията на политическо поведение на субектите за управление в дадената област на социалната практика" (стр. 137). Ами ако партийният орган или организация вземе решение, което поради стекли се обстоятелства не бъде облечено във формата на документ, тогава какво — няма решение или то не е партийно решение? Едва ли е така. Едва ли определението „документ" е така характерно, важно и точно за партийното решение, след като се отнася само до формата му.

Независимо от едни или други възражения сборникът „За висока ефективност на партийната работа" е едно полезно и необходимо издание, което ще помогне на партийните кадри по-добре да видят и оценят своята широка и разностранна дейност, своите големи и отговорни задачи.

Христо ПАЦОВ

Digitized by Google

НОВИ КНИГИ

ПАРТИЗДАТ

СТАНКЕ ДИМИТРОВ

НАРОДЕН ГЛАС

Публицистика

Настоящият том от библиотеката „Революционна публицистика" на Партиздат съдържа избрани речи, студии, статии, радиопредавания и др. на видния деец на Българската комунистическа партия Станке Димитров — Марек. Избраните произведения характеризират Станке Димитров не само като един от първите ръководители на нашата партия след Септемврийското въстание през 1923 г., но и като превъзходен публицист. Важно място в книгата заемат статиите му, печатани в „Работнически вестник", по времето, когато е изпратен в страната от Задграничното бюро на ЦК на БКП да проведе новия, димитровски курс на Партията. В тези статии перото на Марек е насочено предимно срещу главната опасност — фашизма като идеология и практика. По-късно, през периода на Втората световна война Станке Димитров се проявява като голям публицист. По радио „Христо Ботев" и „Народен глас" с голяма сила звучат неговите статии, реплики, беседи, памфлети — „публицистика от жаравата", която оказва огромно въздействие върху нашия народ в това бурно време. Книгата, съставена от Петър Цанев, с редакционна колегия в състав акад. Владимир Топенчаров, проф. Ефрем Каранфилов, Илия Кюльовски и доц. Митко Иванов, се издава по случай деветдесетгодишнината от рождението на Станке Димитров—Марек.

РЕАЛНИЯТ СОЦИАЛИЗЪМ — КОНКРЕТНО-ИСТОРИЧЕСКА МАТЕРИАЛИЗАЦИЯ НА НАУЧНИЯ СОЦИАЛИЗЪМ

Александър Лилов

Брошурата, пусната в масов тираж, съдържа изказването на члена на Политбюро и секретар на ЦК на БКП Александър Лилов пред международната теоретична конференция на тема „Строителството на социализма и комунизма и световното развитие", състояла се в София през декември 1978 година.

УСЪВЪРШЕНСТВУВАНЕ НА СОЦИАЛИСТИЧЕСКАТА ОРГАНИЗАЦИЯ НА ТРУДА И ПЛАНОВОТО РЪКОВОДСТВО НА СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО

Под това заглавие е издаден в масов тираж сборник с материали от пленума на ЦК на БКП, състоял се в началото на март т. г. В книгата са включени докладът на секретаря на ЦК на БКП Тодор Божинов, заключителното изказване на члена на Политбюро и секретар на ЦК на БКП Александър Лилов, решението на пленума и основните положения за изграждане на Национален аграрно-промишлен съюз в Народна република България

НЕУПОТРЕБА НА СИЛА В МЕЖДУНАРОДНИТЕ ОТНОШЕНИЯ

Йордан Големанов

Тази книга от библиотека „Международна политика" ни запознава с международно-правните аспекти на принципа за неупотреба на сила, с борбата на СССР и останалите социалистически страни за разоръжаване и неприлагане на сила в международните отношения. Авторът се спира и на въпроса за обструкционизма на западните държави в Организацията на обединените нации и в международния живот.

* * *

Партиздат пусна от печат и следните книги: „Завинаги в народната памет" — сборник биографични очерци за революционни дейци от Шуменски окръг, отдали живота си в борбата против капитализма и фашизма, за тържеството на социализма; „Апартейд — престъпление срещу човечеството" — (Южноафрикански автори за южноафриканския расизъм); „Под дъгата на алтернативите" — („Избирателността на човешкото поведение") от Ралчо Трашлиев; „Зърна от гранит" от Йото Кръстев.

Digitized by Google

НОВИ СЪВЕТСКИ КНИГИ

Бережной, Н. М., ДЕЙСТВЕННОСТЬ СОЦИАЛИСТИЧЕСКОГО ГУМАНИЗМА, Изд. „Мысль", Москва, 1979.

В книгата се анализира най-важната черта на социалистическия хуманизъм — неговата действеност. Опирайки се на философското наследство на класиците на марксизма-ленинизма, авторът изследва общите принципи на хуманизма, разкрива класовата ограниченост и научна несъстоятелност на абстрактния хуманизъм. Изхождайки от принципите на социалистическия хуманизъм, в центъра на който стои човешкият труд, авторът показва многостранната дейност на социалистическото общество, насочена към създаване на всички условия за всестранното и хармонично развитие на личността.

Ратников, В. П., КОЛЛЕКТИВ КАК СОЦИАЛЬНАЯ ОБЩНОСТ, Изд. Московского университета, Москва, 1978.

Монографията е посветена на изследването на колектива като специфична социална общност, възникваща в процеса на историческото развитие. В книгата се разкриват методологическите принципи на изследване на колектива. На основата на голям социологически и социално-психологически материал авторът анализира съществените черти и основните функции на колектива, неговото развитие в условията на социализма. Особено внимание е отделено на идеологическата борба, на критиката на буржоазните концепции по проблемите на колектива. Книгата представлява интерес за специалисти в областта на философията, социологията, социалната психология, а така също за широк кръг читатели, изучаващи въпросите на общественото развитие.

Баранов, Ал. Ал., ИНТЕНСИВНОЕ СОЦИАЛИСТИЧЕСКОЕ ПРОИЗВОДСТВО, Изд. „Мысль", Москва, 1978.

Авторът изследва комплекс от проблеми на интензивното развитие на социалистическата икономика. Той разглежда пътя и метода на ускорение на научно-техническия прогрес като основа на интензивното производство. Анализират се съвременните форми на териториална организация на производителните сили, създаването на промишлени комплекси и тяхното влияние върху интензификацията и ефективността на производството.

Зорин, В. А., ОСНОВЫ ДИПЛОМАТИЧЕСКОЙ СЛУЖБЫ, Издание второе, исправленное и дополненное, изд. „Международные отношения", Москва, 1977.

Видният дипломат В. А. Зорин разглежда основните дипломатически служби в съвременните държави в света и международните организации. Главно внимание той отделя на принципите и методите на ленинската външна политика и съветска дипломация.

Басманов, В., ЗА ВОЕННУЮ РАЗРЯДКУ В ЦЕНТРАЛЬНОЙ ЕВРОПЕ, Изд. „Международные отношения", Москва, 1978.

В монографията се разглежда главното направление в европейската политика на страните от социалистическата общност; превръщането на Европа в континент на мира и сътрудничеството. Проследяват се етапите на борбата за достигане на тази цел в течение на целия следвоенен период. Подробно се осветлява ходът на преговорите във Виена за съкращаване на въоръжените сили и въоръжения в Централна Европа.

Digitized by Google

Цена 0,30 лв.

[Partieen zhivot]

ПРОЛЕТАРИИ ОТ ВСИЧКИ СТРАНИ, СЪЕДИНЯВАЙТЕ СЕ!

ПАРТИЕН ЖИВОТ

MAIN/UC-B

LIBRARY
SEP 7 1979
UNIVERSITY OF CALIFORNIA
BERKELEY

7 СОФИЯ, МАЙ 1979 ГОДИНА

Digitized by Google

Digitized by Google

ПАРТИЕН ЖИВОТ

СПИСАНИЕ НА ЦЕНТРАЛНИЯ КОМИТЕТ
НА БЪЛГАРСКАТА КОМУНИСТИЧЕСКА ПАРТИЯ

№ 7 МАЙ 1979 година XXVI

СЪДЪРЖАНИЕ

„ПАРТИЕН ЖИВОТ" В ПЛОВДИВСКИ ОКРЪГ

* — Борба на широк фронт 3
Х. Колева — Окръжната система в действие 4
Й. Табова — Пулсът на социалната активност 9
Г. Каламов — Нови възможности и нови проблеми 13
Т. Смиленов, В. Видев — Инициативата — оптимално и ритмично . 17
М. Колева — От образеца до масовата практика 22
С. Мандев — Бригадната форма на творческия труд 23

ПАРТИЙНО СТРОИТЕЛСТВО — ТЕОРИЯ, ПРОБЛЕМИ И ОПИТ

Г. Бърдаров — Организация и отговорност 26
К. Иванов — Решителна крачка към ленинизма 34

С високите критерии на тритомника „За партийното строителство"

К. Искров — Разграничаване на функциите 41

Кадрите — ключов проблем

П. Данев — Самовъзпитанието 48
Г. Попов — Точна и справедлива оценка 57

Партийният комитет

З. Зехиров — Пленумът 60

Кореспондентите ни пишат:

И. Стоянова — Ефективна работа по местоживеене 68
Д. Георгиев — Активна жизнена позиция 70
С. Иванов — Дългосрочна програма 70
А. Марков — Първостепенна задача 71

Ръководно политическо ядро и първообраз

Г. Захариев — Динамичната характеристика 72

Digitized by Google

Секретарят — централна фигура

М. Делибалтова — Пътят води до хората 77
Д. Радева — Среща със секретари 82

КПСС — ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

А. Санджапов — Дейността на апарата на районния комитет . . 83

ПАРТИЙНО РЪКОВОДСТВО НА ИКОНОМИКАТА

Х. Танев — Самозадоволяването на селищните системи 88
* — Инициатива на теневци 92

КРИТИКА И КНИГОПИС

Д. Ананиев — Самопознание на науката партийно строителство . . 94
Н. Иванов — „Партийното събрание“ 96

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ

П. Русев (главен редактор), **Г. Бърдаров, А. Веселинов, К. Иванов, Н. Иванов** (зам.-главен редактор), **Д. Петков** (зам.-главен редактор), **К. Петров, Л. Пирончев, П. Радев, М. Ралчева, И. Рачев, Д. Станоев, П. Трендафилова, Г. Цонков**

Адрес на редакцията: София, ЦК на БКП Тел. номератор 84—01
Годишен абонамент 4,60 лева. Отделна книжка 0,30 лева.
Пор. 2112. Тираж 52 500 екз. Формат 70×108/16. Подписана за печат на 10. V. 1979 г.

Държавен полиграфически комбинат „Димитър Благоев“

Digitized by Google

БОРБА НА ШИРОК ФРОНТ

Отново сме в Пловдив, сред пловдивските комунисти. „Зрелият мъжествен отряд“ на окръга както в миналото, така и сега е на предна линия в голямата битка за бъдещето на страната.

Пътят на това бъдеще минава през тракийското поле. То има релефни проекции в партийната програма. Върху стратегическата карта на борбата за зрял социализъм Единадесетият конгрес и Националната партийна конференция ясно и безпогрешно начертаха главното и спомагателните направления на устременото движение към историческата цел. Чрез борбата за образцова социалистическа организация на силите и средствата — към високо качество и ефективност на труда, за повече народни блага.

Битката е наистина голяма, защото се води за мащабни, големи цели, при нови условия и средства. Високата организираност не само удесеторява усилията до избрания път. Тя е необходим закон на новия живот. Без висока организираност няма свобода и разцвет на личността, няма социалистически и комунистически начин на живот. Това предполага единомислие и единодействие. Градежът на новото е немислим без рушене на остарялото в мислите и действията. Сега се иска да обясняваме и изменяме картината на живота с осъзната, висока лична отговорност за всяка стъпка. Повелята се нарича поврат в начина на мислене, в стила и методите на действие. Проверка на ценностите, на способностите, на добродетелите, конто носим в нашите глави и сърца. Социалистическата организация на труда е епицентър на всенародното движение за повсеместна организираност на всички във всичко. Организираност по вътрешно убеждение, като потребност на здравия обществен организъм, без административен натиск отвън и това не е вече утопия. Ярки прояви виждаме навред.

И ако днес разказваме за Пловдивския край, то е, защото тук формите на организираността се виждат много порелефно. Начело на започнатото преустройство е окръжният комитет на Партията. Необходимите преобразования

Digitized by Google

са вече обмислени. Налице е научна програма за окръжния комплекс, плод на политическа организираност и лост за социалистическа организация на труда. Тя внася система, ред и перспектива, единомислие и единодействие по целия фронт на борбата за високо качество и висока ефективност. Но това не е всичко. Пловдивските комунисти знаят какво Партията иска от тях и как да го постигнат. Търсят се всички резерви и форми за успешна мобилизация на неизползвания досега творчески потенциал.

Зрялата мисъл и неспокойният дух на комунистите планово, делово, без шум и суетня заразяват и увличат трудовите колективи, разгръщат социалната активност на масите.

Ако идеализираме нещата, ще сгрешим. Успехите се раждат в борба с противоречия, слабости и грешки. А те не са никак малко. Но най-важното е, че се виждат от партийните кадри. Затова борбата против тях няма да спре. Защото пловдивските комунисти знаят, че до необходимия прелом е нужна още една решителна и трудна крачка.

Главното за нашите читатели е положителното, прогресивното в опита на Пловдивската окръжна партийна организация, на нейната борба за претворяване решенията на Единадесетия конгрес и Националната партийна конференция за висока организираност, качество и ефективност на труда.

ОКРЪЖНАТА СИСТЕМА В ДЕЙСТВИЕ

Непосредствено след Националната партийна конференция в окръжния комитет на Партията се подложиха на критичен анализ цялостната дейност на стопанските органи и на предприятията по проблемите на социалистическата организация на труда и плановото ръководство на икономиката. Анализът показа, че съгласуваността и координацията в дейността на тези органи бяха недостатъчни. Липсваше информация как се въвежда в действие и достига проектната си мощност високопроизводителното оборудване, за използване на вътрешносменното работно време, за причините на допуснатия брак, както и за ресурсната обвръзка на плана.

Въвеждането на бригадната организация на труда се извършваше мудно, най-често без да се основава на вътрешностопанската сметка. Броят на работниците, преминали към многомашинното обслужване, беше между 2 и 3 процента. В голяма част от предприятията се подценяваше подготовката на производството.

Слабост беше и частичното използване на информацията, която се набира от предприятията. От друга страна потокът от дублиращи се справки, информации и обяснения, подавани към най-различни ор-

Digitized by Google

гани, лавинообразно се разширяваше. Не беше преодоляно щурмуването на отделни задачи за сметка на други. Ниското ниво на икономическия анализ не създаваше условия за оперативна и комплексна намеса на партийните органи.

Като се съобразяваше с всички тези слабости, окръжният комитет на Партията съсредоточи усилията си към създаване на **комплексна система за усъвършенствуване социалистическата организация на труда и повишаване ефективността на производството.** Целта бе чрез усъвършенствуване на планирането и на социалистическата организация на труда в нейните три основни аспекта, върху основата на постиженията на научно-техническия прогрес да се повиши ефективността на окръжния икономически комплекс. Системата съчетава отрасловите и териториалните планове при комплексно решаване на икономическите и социалните задачи в развитието на производствените колективи. Тя се базира на демократическия централизъм в икономиката и спомага по-пълно да се утвърждава икономическият подход в дейността на партийните органи.

Като основни изисквания при разработката на системата се поставиха условията: да обхваща всички отрасли на окръжната икономика — промишленост, търговия, транспорт, строителство, селско стопанство; да бъде насочена към икономическите проблеми на предприятията, общините и окръга и да определя конкретните форми за въздействие от страна на партийните органи; да има пълна и добре разработена информационна основа, да бъде управляваща, т. е. на база комплексните анализи за дейността на колективите да оказва въздействие върху обектите на управление в самия планов период (месец, тримесечие, година), да дава прогнози за очакваните резултати. Поставено бе и условието да не се набира допълнителна информация от предприятията освен регулярната статистическа отчетност.

Предимствата на комплексната система за социалистическа организация на труда могат да се сведат най-общо до следното:

— по-тясно, пълно и точно се определят задачите, критериите и средствата, с които партийните и стопанските органи работят за повишаване ефективността на основните фондове, материалните и трудовите ресурси, за прилагане прогресивни форми на организация на труда и управлението;

— усъвършенствува се планирането чрез по-пълно съчетаване на отрасловия и териториален принцип;

— по-целенасочено се работи за превръщане на техническото творчество в дело на всички трудещи се от окръга, за ускорено внедряване в практиката постиженията на научно-техническия прогрес;

— създават се условия за комплексно повишаване качеството на продукцията;

— усъвършенствува се информационната основа в дейността на предприятията, на общинските и окръжните държавни и партийни органи;

— повишава се нивото на икономическия анализ, което допринася за конкретното адресиране на задачите;

— избягва се дублирането в дейността на окръжните стопански и държавни органи, координират се усилията им при решаване на комплексните проблеми;

— спомага своевременно да се обвързват плановете в предприятията на окръга;

— създава условия за по-пълно разграничаване на функциите

Digitized by Google

между партийните и стопанските органи в предприятията, общините и окръга;

— повишава конкретността и деловитостта в стила на партийните органи; обективността при оценката на ръководните кадри и специалистите.

Комплексната система за изграждане на социалистическа организация на труда и за повишаване ефективността на производството се състои от 6 подсистеми с определени задачи, критерии и държавните органи, които ги ръководят. Подсистемата за ефективно използване средствата на труда се оглавява от Българската народна банка; за предметите на труда — от окръжния обществено-държавен център; за живия труд — от окръжната дирекция за използване на труда; за качеството — от окръжната дирекция към Държавния комитет по стандартизация; за техническия прогрес — от окръжния съвет по техническо творчество, а подсистемата за планиране и оперативно ръководство на производството — от изпълнителния комитет на окръжния народен съвет. Последната подсистема има няколко помощни звена, които отговарят за обвързване на плана с материали и кооперирани доставки, група по планиране и група по анализите. Тази подсистема обобщава и основните резултати от дейността на другите подсистеми и подготвя десетдневни, месечни и тримесечни информации за работата на окръжния икономически комплекс по градове, райони и отделни предприятия. Разработващият блок на окръжния народен съвет води икономически паспорт за основните предприятия в окръга, в който се отразяват качествените показатели от производствената им дейност във всеки планов период.

В отделен раздел е посочен начинът на функциониране на разработката на ниво предприятие. От заводските ръководства се изисква да създават условия за ритмична работа на предприятията, предварително да обсъждат ресурсната обвръзка на плана, да изготвят ежемесечен анализ на качествените показатели и да го предоставят на вниманието на партийния и стопанския актив.

Основният раздел на системата е посветен на партийното ръководство на изградените подсистеми и органите към тях. Общото ръководство на комплексната система за социалистическата организация на труда се осъществява от партийните комитети на ниво окръг, район, община, предприятие. Като помощни органи към тях се изграждат координационни съвети, ръководени от първите секретари. Те работят по годишен план, дават оценка за дейността на различните подсистеми, за качеството на изработваните анализи, предложения и получените резултати. Оказват конкретна помощ и осъществяват контрол при внедряване на системата в предприятията, организациите, залагат, извеждат и популяризират положителния опит от функционирането на системата.

В приложение към разработката са изброени всички информационни и аналитични материали, които трябва да се изработват от органите на подсистемите, както и датите на изпращането им. Така например анализът за брака, допуснатите рекламации, техническото ниво на изделията се изработват от окръжната дирекция по качеството до 23-то число тримесечно. Данните се изпращат на съответния отдел в партийния комитет и в разработващия блок на окръжния народен съвет. Така те имат възможност конкретно да насочват своята политическа, организаторска и идеологическа дейност към изоставащите звена.

Дадени са основните положения в дейността и на звеното за материална обвръзка към подсистемата за планиране и оперативно ръководство на производството и задълженията на предприятията.

Digitized by Google

* * *

За внедряване на комплексната система бе приет план, който обедини усилията на всички отдели към окръжния партиен комитет, определи задачите на районните и общинските комитети. Състояха се съвещания с работните органи на всички подсистеми. Всеки прие свой план за работа. Комплексната система бе разяснена пред широк партиен актив по градове, райони и предприятия. Последваха лекции пред пропагандистите, в партийната и профсъюзната учебна година. Две занятия бяха посветени на този проблем.

Под ръководството на отдел „Пропаганда и агитация" художници разработиха типови табла за онагледяване резултатите от дейността на всяко звено. Радиото, вестник „Отечествен глас", Телевизионно студио — Пловдив популяризираха системата със своите специфични средства, показаха постиженията и проблемите от внедряването ѝ в основни заводи в окръга.

Изтеклите 9 месеца от въвеждането на системата се характеризират с активна политико-разяснителна и организаторска работа на партийните и обществените органи и организации.

Най-успешно системата засега се прилага на окръжно ниво. На критичен анализ се подлагат получените резултати от използване на оборудването, материалите и се сочат пътищата за намеса на партийните органи. За пръв път се изготвят анализи за достигане проектната мощност на новомонтираните съоръжения, анализ за брака и рекламациите в окръга, отчет на самоотлъчките и анализи за внедряването на бригадната организация и вътрешностопанската сметка. Изградена е система за оперативна ежедневна информация в четирите района на гр. Пловдив. Чрез окръжното звено за материална обвръзка на плановете по-бързо се осигуряват необходимите материали за заводите. Окръжният, градските и районните комитети получават от окръжния народен съвет анализи за всяка десетдневка, правят прогнози за месеца и тримесечието. С внедряването на комплексната система на ниво окръг се премахва дублирането в дейността на окръжните държавни органи, създадоха се условия за по-пълно приложение на принципа за разграничаване на функциите между партийните и стопанските органи.

По-конкретна стана работата на окръжния съвет на профсъюзите по проблемите на социалистическото съревнование и изпълнение социалните планове на колективите. Окръжният комитет на Комсомола отдели особено внимание на специфичните младежки форми за постигане на целите на системата и за решаване на задачите, поставени в Писмото на др. Тодор Живков до Централния комитет на ДКМС.

Комплексната система е внедрена и в общините и районите на окръга. Разнообразна по форма и богата по съдържание бе извършената разяснителна и организаторска работа. В общинските комитети на гр. Пловдив, Асеновград и Първомай тя успешно бе конкретизирана със специфичните условия. Координационните съвети в Карлово, Асеновград, районите „Хр. Ботев" и „Д. Благоев" периодично приемат оценки за работата по основните раздели на системата. В районите „В. Левски" и „Хр. Ботев" бе организирана обмяна на положителен опит. В отрасъл „строителство" се разпространи опитът на строително-монтажния комбинат.

Комплексната система за социалистическа организация на труда действува и на ниво предприятие. Партийните и стопанските ръководства са убедени в нейните предимства. Чрез нея бяха създадени реални предпоставки за ритмичността на производството.

Digitized by Google

В комбината за свързочни материали „Г. Грозев“ системата е конкретизирана и внедрена от м. юли 1978 г. Изградените органи към 6-те подсистеми се отчитат периодично пред партийния комитет за извършената работа. На всички комунисти са поставени конкретни поръчения за изпълнение на задачите, произтичащи от комплексната система. По подобие на нейната структура бе разработен и инженерният проект на комбината за 1979 и 1980 г. На висота е онагледяването на получените резултати чрез светлинни табла, таблици и диаграми. Системата е внедрена и действува във всички производствени цехове под прекия контрол на партийните организации. Стопанското ръководство на комбината обсъжда един месец предварително въпросите по подготовката на производството.

В обувния завод „Петър Ченгелов“ комплексната система е внедрена във 8-те бригади, на които е разделено производството. Всяка от тях е обособена на вътрешностопанска сметка. Усилията на партийното и стопанското ръководство са довели до реални резултати. Създадена е отчетност, позволяваща да се определя личният принос на всеки крояч, конструктор и технолог в икономията на материали. Под ръководството на заводския партиен комитет се води отделно съревнование за икономия на материали. Резултатите ежемесечно се отчитат на специални табла. Положителни са и резултатите от приложение на системата в завод „Ален мак“, стопанския комбинат „Електроапаратурни заводи“, стопанския комбинат за полиетиленови производи „Асенова крепост“, консервния комбинат „Партизанин“ — Първомай. В стъкларския завод „Дружба“ е разработена система за превръщане на завода в образцов, а в консервния комбинат „Витамина“ — гр. Стамболийски — програма за управление на ефективността на производството.

Задълбоченият анализ на постигнатите резултати от приложението на комплексната система, извършен след проверки в 51 завода, 4 районни и 3 градски комитета, показва, че в предприятията са създадени условия за по-високи икономически резултати. Системният подход и комплексността проникват в стила на заводските комитети, а критериите на системата умело се използват при оценка на стопанските кадри.

В 11 предприятия на окръга е внедрен опитът на комбината за цветни метали „Д. Благоев“ за ускорено счетоводно приключване на 6-о число от месеца, което дава възможност за превантивен анализ и оптимизиране на качествените показатели. Утвърден е график за прилагането на този опит в цялата промишленост на окръга още през тази година.

Под ръководството на координационния съвет наскоро бе организирана среща на заводските партийни и стопански ръководства за обмяна на опит от приложението на комплексната система. Тази среща е предварителна подготовка към предвидения разговор с партийните секретари и директорите на всички заводи и организации.

Сега усилията на окръжния комитет на Партията и координационните съвети са насочени към внедряване на системата в низовите звена, обособени на вътрешностопанска сметка. Нашата задача е да се създадат трайни навици у стопанските ръководители на тези звена да анализират ефективността от своята дейност, за повишаване ролята на партийните организации и равнището на партийното ръководство за изграждане на социалистическа организация на труда, каквато задача постави Националната партийна конференция.

Христина КОЛЕВА

Digitized by Google

ПУЛСЪТ НА СОЦИАЛНАТА АКТИВНОСТ

Социалната активност е израз на висока съзнателност, организираност и дисциплина, на самоинициативата на масите. Ето защо тя също се нуждае от плановост, от съвършена социалистическа организация, от по-ефективно партийно ръководство.

Всеизвестно е, че след Националната партийна конференция усъвършенстването на социалистическата организация на труда и планирането е основата за повишаване на социалната активност, за решаване на многообразието от задачи в сферата на материалното производство, обслужването, образованието, културата и здравеопазването. Това е ключов въпрос и до него опират всички останали проблеми, свързани с нашето движение напред.

Ще споделя само някои от основните въпроси, които стоят на вниманието на районния комитет на БКП „Васил Коларов" — Пловдив и допринасят за успешното решаване на задачите, произтичащи от Националната партийна конференция.

Сега нашите усилия са насочени към изучаването и разкриването на особеностите на социалната активност в бригадната организация на труда. Районният комитет, партийните и стопанските ръководства вземат допълнителни мерки за подобряване на нейното политическо ръководство. Създават се условия от производствено-технически, планово-икономически, нормативен, организационен и друг характер за масово внедряване на бригадната организация на труда във всички сфери на материалното производство. В това направление са насочени усилията на партийните, профсъюзните и комсомолските кадри, които целенасочено работят за утвърждаване на качествено ново съдържание във формите на идейновъзпитателната работа за възпитание на висока съзнателност, отговорност, организираност, дисциплина. Особено голямо внимание се обръща на разгръщането на социалистическото съревнование на договорна основа между бригадите в един технологичен цикъл, от една и съща професия, на масовото внедряване на челния опит и наставническото движение.

Добър опит в прилагането на бригадната организация на труда и на стопанската сметка имат партийният комитет и партийната организация в Строително-монтажния комбинат.

Тук се прилагат три основни форми на социалистическа организация на труда: изграждане и укрепване на технологичните екипи и потоци; привеждане комплексните бригади на вътрешностопанска сметка по метода на Злобин и оптимизиране на числения и квалификационния състав на бригадите; завишаване степента на акордно заплащане труда на работниците с помощта на нормирани планови задачи и лимитиране на материалите.

За утвърждаване бригадната стопанска сметка от съществено значение е заплащането на труда на отделните членове на бригадата. С преминаването към новата организация на работната заплата разрядите на всички работници бяха претарифирани към новите завишени изисквания. В някои бригади се получиха и някои неудачи, които се

Digitized by Google

преодоляват главно с активна политическа работа с отделния строител. С коефициентите за трудовото участие се постига пряка обвързаност на количеството и качеството, на личния принос на всеки работник, с разпределението на крайния продукт, заработен от бригадата.

От голямо значение е осигуряването на партийното ядро. Приети са насоки за работа с младите комунисти в отделните низови звена. Отделя се голямо внимание при подбора, подготовката и възпитанието на партийните групови отговорници и бригадирите. Провежда се икономическо обучение на непосредствените ръководители на производството.

Особено внимание се обръща на социалистическото съревнование на договорна основа между потоците, екипите, бригадите и цеховете. Висока оценка бе дадена на разгърналото се съревнование по качеството във Второ строително управление под наслов „Златни ръце", което получи характер на движение. То дава високи резултати, обвързани с крайния продукт по качеството на строително-монтажните работи.

На по-висок етап е практическото участие на стопанските кадри в идейновъзпитателната работа сред колективите. Използва се съветският опит от гр. Кишинев, като се въведоха идеологическите оперативки. Основната цел е да се активизират инженерно-техническите кадри и административният персонал в провеждането на идейновъзпитателната работа сред колективите. Те помагат за практическото реализиране на девиза „Стопанският ръководител — политически деец". Издигнаха се на качествено ново ниво производствените съвещания. На тях се прави анализ на работата и се дава отчет как са изпълнени предложенията на работниците от миналите съвещания. Това несъмнено повишава тяхното самочувствие като стопани на предприятието, активизира участието им в решаването на проблемите за усъвършенстване на социалистическата организация на труда, съдействува за утвърждаване на социалистическите добродетели.

Друг важен фактор за повишаване социалната активност на трудовите колективи в района са **личните творчески планове на специалистите.** Чрез тях те активно се включват в решаване на тесните места в производството, за намаляване на режимните престои на машините и съоръженията, за увеличаване производителността на труда. Да вземем за пример предприятието „Родопи". Като ефективна форма за активизиране техническото творчество на колектива партийните организации успешно използват личните творчески планове. На комунистите специалисти се възлагат партийни поръчения да участвуват в решаване на различни въпроси по внедряването на техническия прогрес.

Ръководството на завода отблизо следи и подпомага изпълнението им и отчита постигнатите резултати. През 1979 г. са разработени и се прилагат от работниците и специалистите 125 лични и колективни творчески планове. Поетите задължения обхващат задачи от тематичния план по изобретателската и рационализаторската дейност, проблемни въпроси от производството, свързани с реконструкцията и модернизацията на машините, икономия на материално-енергетични ресурси, усъвършенстване на технологията, повишаване качеството на продукцията. Ръководството на научно-техническото дружество сключи договор с ръководството на комбината за съвместно решаване на проблемите от научно-техническия прогрес. Специалистите, поели творчески планове, са картотекирани и се водят на отчет в партийния комитет. Изпълнението се отчита на тримесечие, като се набелязват мероприятия за подпомагане на специалистите, срещнали затруднения при решаването на темите.

Digitized by Google

Индивидуалната политическа работа също влияе за издигане на социалната активност. Задачата е да се създадат такива условия, организация и помощ, които да осигурят предпоставки хората по силата на осъзнат дълг да решават поставените задачи. В Автокомбината главното в съдържанието на индивидуалната работа е последователната борба за спазване на графика и безопасността на движението за постигане на високо качество и култура на транспортното обслужване. В дейността на партийния комитет обект на ежедневна индивидуална работа са нарушителите на трудовата и финансовата дисциплина, тези, които не спазват правилата за безопасно движение; новопостъпващите млади работници; изоставащите; хора, работещи на трудни обекти...

Като положителен пример можем да посочим индивидуалната работа с бригадирите на шофьорските бригади в Автостопанство номер 5. На ежемесечни срещи с ръководствата на автоколоната се решават на място много от поставените въпроси. Отговаря се на техните искания и се информират по проблемите на автоколоната, автостопанството в комбината, по важни международни въпроси. Организирано се провежда индивидуална политическа работа с преките стопански ръководители, с партийните групови отговорници и с изоставащите. Това спомага за съчетаване на личните и колективните интереси, за издигане самочувствието на членовете на колектива в отговорната, нужна и трудна задача, която извършват. Тук особена роля играят социално-битовите условия, при които живеят и се трудят членовете на колектива. За това с особена загриженост и настойчивост партийните организации решават тези въпроси. Само през 1978 г. в Автокомбината беше раздаден един ведомствен блок с 80 апартамента и се изградиха 4 жилищни кооперации с над 300 апартамента. По автостопанства се построиха много обекти, които значително подобриха условията на работа. Бригадната организация на труда, като сърцевина на социалистическата организация, е на особено внимание. Относителната самостоятелност на превозните средства изисква създаване на такава организация на труда, която да засили взаимната отговорност и взискателност на отделната група хора, обединени в бригада, за изпълнение на определена задача. Вниманието на партийния комитет е насочено към разкриването на особеностите на социалната активност при индивидуалния начин на заплащане и при бригадния. Затова в единния план за идеологическа работа за 1979 година е предвидено наред с комплексната програма за идейно-политическо, икономическо и педагогическо обучение на бригадирите да се проведат и разговори на тема „Бригадна сметка, колектив, личност".

Като най-сполучлива форма на бригадна организация се утвърди Федюнинското движение. Началото беше поставено за пръв път в страната от Автокомбината през 1975 година и сега федюнинските бригади са вече 47 с над 500 участници. Превръщането на бригадата в школа за обучение, за квалификация, за възпитание — са въпроси, които стоят постоянно на вниманието на партийните и други органи и организации. След обръщението на ЦК на БКП работниците от Автокомбината станаха съинициатори на призив-обещанието на 11-те пловдивски предприятия под наслов „Да работим ефективно и качествено, без изоставащи".

Голямо внимание и грижи районният комитет отделя за по-нататъшното развитие на вътрешнопартийната демокрация и укрепване на партийната дисциплина. На специален пленум бе разгледана работата на партийните комитети като органи на политическо ръководство. Беше организирана и научно-практическа конференция на тема „Правото на партийните организации на контрол в училищата". Все по-ак-

Digitized by Google

тивно и системно е участието на членовете и кандидат-членовете на районния комитет в работата на партийните организации. Усъвършенствува се тяхната структура в промишлеността, строителството, транспорта и търговията. В резултат на окрупняването на партийните организации се създадоха предпоставки за по-рационално ръководство на трудовите колективи.

Засилва се политическият характер на партийното въздействие в низовите звена, където се решава изпълнението на задачите, където най-добре се чувствува пулсът на социалната активност. Порасна умението на партийните организации да обсъждат и поставят за решаване най-важните въпроси, свързани с живота на организациите и колективите. Все по-голямо място в тяхната дейност заемат и задачите, свързани с използването на ефективни организационни и политически средства за засилване на социалната активност на колективите. Полагат се грижи и се отделя все повече внимание за изучаване интересите и потребностите на работниците, младежите, специалистите в съответното предприятие. Това, което получават те от комбината, фабриката, учреждението, института — професии, работа, социални и културни придобивки, утвърждават у тях самочувствието на стопани, убеждението, че заводът е техен втори дом, че без колектива би било невъзможно постигането на високо жизнено равнище. Това ги прави обществено активни, повишава у тях чувството за отговорност и ги кара да реагират остро срещу безстопанствеността, срещу разхищенията, изгражда ги като непосредствени участници в управлението на предприятието, негови добри стопани.

Процесът за издигане ролята на партийните организации и усъвършенстуването на тяхната дейност се съпътствува с редица слабости и трудности. Има партийни организации, които не работят за издигане равнището на партийно-организационната работа на висотата на изискванията на Юлския пленум и решенията на Националната партийна конференция. Слабостите се изразяват главно в неуменето да се прилага политическият подход при практическото решаване на задачите. Незадълбочено се познават същността на икономическия механизъм, проблемите на социалистическата организация на труда и плановото ръководство на икономиката, които непосредствено рефлектират върху нивото на социалната активност. Не се изучават последователно потребностите на хората.

В много случаи партийните организации не проявяват необходимата инициативност, активност и последователност за решаване въпросите на трудовите колективи по социалните програми, което принизява ролята им като политически ръководители, обезверява колективите и намалява тяхната социална активност.

Най-важната задача на районния комитет е да повишава непрекъснато ролята на партийните организации, на държавните органи и обществените организации при изпълнението на икономическата и социалната политика на Партията. Това е предпоставка за по-висока лична и обществена изява на комунистите, на трудовите колективи — най-правилният път за повишаване на тяхната социална активност.

Йорданка ТАБОВА
секретарка на районния комитет
на БКП „Васил Коларов" — Пловдив

Digitized by Google

НОВИ ВЪЗМОЖНОСТИ И НОВИ ПРОБЛЕМИ

Карловската селищна система се състои от 28 населени места със 79 354 жители. Промишлеността е водеща — 21 предприятия с 49-хилядна работническа класа. Селското стопанство е организирано в един аграрно-промишлен комплекс с 3570 кооператори. В нови социално-икономически дейности имат създадена организационна и икономическа структура.

За новите задачи пред комунистите и безпартийните в селищната система разказва др. ГЕОРГИ КАЛАМОВ, първи секретар на общинския партиен комитет.

Може да се каже, че селищната система е вече изцяло формирана. Нашата непосредствена задача е да преустроим себе си като партийни ръководители в духа на новите критерии и изисквания, които Централният комитет пределно ясно разработи. Става въпрос за преустройството и в мисленето, и в подхода на всеки един от 13-те щатни работници в общинския партиен комитет, за преустройство в дейността на всеки административно-стопански деец, на всеки комунист, комсомолец, профсъюзен деец. Качествено нови са вече и условията за проявление на всяка една дейност, за изпълнението на всяка една задача. И ако допуснем, който и да е, да работи с представата, че се променя само формата, а съдържанието на работата си остава същото, то това означава в съответния сектор да се тъпче на едно място, да се осигурява развитие, придвижване напред, несъответствуващо на обективно създадените вече нови условия и възможности. Да не се разбира и преодолява главното противоречие, ярко подчертано в документите и решенията на Националната партийна конференция между постоянно растящите огромни потенциални възможности и дейността на субективния фактор.

Изменения настъпват във всяка една област в селищната система. Всеки проблем, както и да е решен досега, трябва отново да се преразгледа и да се прецени дали отговаря на новите условия, на повишените възможности. Да вземем за пример културните въпроси. Досега те се развиваха на базата на една концепция от 1972 година. На тази основа цялата културна дейност се съсредоточаваше предимно в читалищата. И тя е бележила непрестанен напредък. Чрез старите народностни прогресивни традиции се постигаше една спойка на душевна привързаност между млади и стари. Благодарение на времената и постоянно действуващите фолклорни състави и групи на миналия републикански фестивал ние бяхме отличени с 18 медала. Но сега и в това отношение пред нас се изправят нови задачи, разкриват се нови възможности. В досегашната ни дейност ние обръщаме внимание повече за културния отдих и развлечението на трудещите се в района. Сега наша непосредствена грижа са въпросите за естетическото възпитание, за най-пълното формиране и духовно изграждане на населението от цялата селищна система. Не може както досега в центъра на вниманието да бъде успешното развитие на тази дейност главно в градовете — Карлово, Сопот и Калофер. Нужно е най-активното участие на населението буквално от всяко село, махала. По този въпрос в общинския партиен комитет има ясно виждане, разработват се много конкретни програми, мероприятия. Готвим се

Digitized by Google

към месец август-септември цялостно да обсъдим и решим тези въпроси на специален пленум. Ще оценим досегашното състояние на тази дейност и съобразно новите условия и задачи ще набележим допълнителни мерки, които да обхващат и осмата петилетка. Това ще осигури в условията на новата община да се осъществява едно по-широко, целево културно строителство. Едно по-пълно и постоянно взаимодействие и взаимопомощ с културни институти, художественотворчески организации, състави. Предстои широко да отворим вратите на новия читалищен дом в Калофер, дома паметник на Ив. Вазов в Сопот. Истинско богатство за хората от нашата селищна система ще бъдат все по-разширяващите се и задълбочаващи се връзки и дейности с Националния театър за опера и балет в София.

Нашият стремеж е досегашните основни културни срещи от района да разширяват и обогатяват своята дейност, плътно да я свързват с живота на хората от цялата селищна система. Да не остават само бройки методически центрове, а да се превръщат в организиращ, мобилизиращ живец, роящ душевна наслада — бодрост и жизнерадост у всички строители на развитото социалистическо общество от този дивен край на родината.

Още в подготовката на пленума във взаимодействие със съответните национални ръководства, центрове и институти ще решим един очакващ своя законен отговор въпрос за увековечаването по подходящ начин на легендарния Васил Левски. Вероятно това ще бъде един мемориален комплекс около родната къща на Апостола, за значението на който няма да разказвам.

На територията на района е основана промишлена дейност с годишно производство около 500 милиона лева. Естествено е и населението от нашия район да е работническо. Дори в предприятията работят и хора от съседни селищни системи.

Имаме и един аграрно-промишлен комплекс, специализиран в две направления — производство на етерични маслени култури и животновъдство. Как виждаме изпълнението на решенията на Мартенския пленум т. г.? На последното заседание на бюрото на общинския партиен комитет обсъждахме плана за социално-икономическото развитие на аграрно-промишления комплекс. Преценихме, че засега той не е разработен на основата на най-новите изисквания. А пленумът изисква: критерии за ефективността на всяка една дейност днес в селското стопанство да е най-пълното разкриване и използване на резервите чрез максимално оползотворяване богатствата на самата земя . . . най-пълноценно използване на машините, суровините. А да не говорим, че с усъвършенствуване на социалистическата организация на труда и плановото ръководство на всяка една дейност трудът буквално на всеки труженик трябва да стане високоефективен. Това произтича и от факта, че при нас работната ръка не достига. Ето защо сега в новите условия на живот и работа в селищната ни система от изключителна важност ще бъде — особено за върховите моменти в селскостопанската работа да се интегрират усилията с промишлените предприятия.

Напълно е решен и въпросът за вътрешностопанската сметка на клоновите стопанства, както и връзката им с банката. Не съществуват проблеми и в кадровото осигуряване на стопанството.

Сериозни въпроси възникнаха по благоустрояването на селищата в общината. Благоустройственото предприятие явно не е в състояние да обслужва населени места. Считаме за целесъобразно във всяко селище да създадем отделни бригади за ниско строителство. Те ще се ръководят и снабдяват с материали от централното предприятие. Наша придобивка е и собствената асфалтова база. Редица селища,

Digitized by Google

които досега не са могли да получат асфалт от окръжния център, сега започнаха да благоустрояват своите улици и площади.

В социално-икономическата област общинският комитет съсредоточи силите си към усъвършенствуване на социалистическата организация на труда, като се ръководи от комплексната система на окръжния комитет за подобряване на управлението на производството. Полезното в нея е, че тя конкретно насочва нашите действия в сложните икономически процеси и повишава нашите умения за конкретно и ефективно ръководство. Разбира се, системата ни дава най-общите насоки за икономически анализ, и то на ниво заводски разходи. Усилията на нашите специалисти са в посока да я сведат на ниво цех и участък. Предстои нейното прилагане и в селското стопанство, строителството, търговията и транспорта. Основното е да се намалят етапите на отчитане на качествените икономически показатели на възможно по-къси срокове, което ще позволи навреме да се коригира производственият процес.

Въпреки че имаме опит в бригадната организация на труда, тя все още не отговаря на изискванията на Националната партийна конференция. Много от изградените бригади не са приведени на пълна вътрешностопанска сметка. Формата не отговаря на съдържанието, което пречи да се проявяват икономическите закони в низовите производствени звена и намалява трудовата активност. Тези и някои други неблагополучия в работата говорят, че все още твърде дълъг е периодът от получаване на задачите до тяхното изпълнение. Много от кадрите не възпитават у себе си качествата оперативност, деловитост и инициативност. От друга страна това показва наличието на много слабости в партийно-организационната работа. Има случаи и на непълна съгласуваност в действията на стопанските и партийните ръководства. Редица заповеди на стопанските ръководства в някои заводи по основни неща не се знаят от партийните организации. При такова състояние на нещата не може да се осъществява конкретно партийно ръководство. В такива партийни организации често могат да се чуят призиви за отговорност въобще. А отговорността винаги е конкретна и за нещо: за плана, за машина, за част от оборудването, за работното място... Следователно ние не можем да възпитаваме това качество, когато човек не знае за какво да отговаря. Това е една от насоките на дейността на общинския комитет.

Другата насока е да се възпитава у кадрите, у трудещите се чувство за висока организираност. Тя да стане вътрешна потребност, а не задължение. Всеки да се стреми да цени времето, постоянно да го насища със социално значими дела. Всеки човек трябва точно да знае какво трябва да изработи за деня, за да организира времето си за неговото изпълнение. Разбира се, възможностите на хората са различни. Но те не са и постоянни. Именно за това още по задълбочено трябва да погледнем на работата ни с първенците, с челниците и рационализаторите. Техният пример да бъде истински образец за подражание. Оценката на кадрите на партийните органи по-тясно трябва да се свързва с тяхното умение да увеличават производствените успехи, като разширяват опита на първенците и го правят масова практика.

Разбира се, като партиен орган за нас сега най-важната задача е **организационното укрепване на общинския партиен комитет.** Новите задачи поставят партийния апарат на сериозно изпитание. Ние не ще можем да бъдем в крак с времето, ако не обогатим нашия стил на работа, ако не възприемем селищната система като ново качествено образование. Погрешно ще бъде и ако изцяло копираме методите на работа на окръжния комитет. Общинският партиен комитет в повечето случаи трябва да действува като оперативен орган. Работното вре-

Digitized by Google

ме на неговите сътрудници би трябвало да преминава в по-голямата си част в партийните организации, в заводите и в кооперативните стопанства.

Сега във връзка с по-големите задачи в селищната система ние не само че приемаме нови планове, но преоценяваме функциите и задачите на отделите в комитета. От друга страна в общи линии щатът остава същият. Това налага да се премине на по-широко използване на нещатното начало в партийната работа. Още на първото следващо събиране на градския комитет ние ще утвърдим нашите нещатни сътрудници. Целта е да обучим толкова сътрудници, че да можем по дадена задача с еднократно изпращане да покрием всички първични партийни организации. Да си послужим със следния пример. От известно време в предприятията се въведе отчитането на изпълнението на задачите да става на колкото се може по-кратки периоди. В отделни места ние достигаме до ежедневно отчитане на резултатите. В много бригади вече се извършва ежедневно поставяне и отчет на личните и производствените задачи. Това се налага като стил на работа на съответния низов ръководител с подчинените му. По този начин след всеки работен ден се знае кой как си е изпълнил задължението. Партийният секретар веднага научава как се нареждат комунистите и преценява дали те са в авангарда. Ориентира се къде трябва да насочи своята индивидуална работа. Ежедневното отчитане на работата улеснява и воденето на социалистическото съревнование. Председателят на профгрупата или определено за целта лице веднага съобщава първенците. В някои бригади възприеха практиката първенците да се стимулират ежедневно. Но този начин има и предимството, че ежедневно може да се определя коефициентът на трудовото участие.

Всичко това налага общинският партиен комитет да има точна и достоверна информация за тези процеси. А това може да бъде осъществено само с помощта на повече нещатни сътрудници. А щатните работници на комитета повече от работното си време трябва да прекарват сред хората, в първичните организации и трудовите колективи.

С изграждането на новата партийна структура на нас ни се разреши да образуваме общоселски партийни комитети в пет селища, които почти съвпадат с центровете на кооперативните клонови стопанства. В тези населени места има повече комунисти и по-голям брой партийни организации. На новоизградените партийни комитети ние възлагаме големи надежди. Те до голяма степен ще обезпечат политическото ръководство на селскостопанските местни кадри. Въпреки че те и съветите на секретарите нямат правата на другите партийни органи, те ще спомогнат твърде много за подобряване и насочване работата на стопанските ръководства. Това е особено необходимо при върховите моменти, когато трябва да се мобилизира цялото население.

Характерно за нашия район е, че неговото население в по-голямата си част работи в промишлеността. Затова и активната част от членовете на Партията членуват в работническите партийни организации. В селата останаха териториални организации с твърде висок възрастов състав. Те нямат активна трудова дейност поради преклонната си възраст. Малко са и комунистите, които пряко работят в селското стопанство. Това ни принуди да изграждаме временни партийни организации по местоживеене. В тях членуват всички комунисти, които работят извън населеното място. Въпреки че си избират свои ръководства, те нямат всички уставни права. Разбира се, че за всеки комунист основната партийна организация е тази в самото предприятие. Временната партийна организация осмисля неговото свободно време по местоживеене. Най-важната нейна задача е да насочи усилията на комунистите към решаване на социално-икономическите въпроси на

Digitized by Google

отделното селище. Особено важна е пряката връзка с териториалните партийни организации. Секретарят на временната организация почти винаги присъствува на заседанията на техните бюра. А там, където има общоселски партиен комитет, те се избират за негови членове.

В някои случаи върху стила и метода на работа често въздействуват и редица външни фактори. Така например все още редица централни ведомства за всичко безпокоят общинския партиен комитет. Дори за такива въпроси, които те биха могли сами да разрешат направо с местните партийни и стопански органи в самото предприятие. Това отнема времето ни за конкретна организаторска работа в партийните организации и трудовите колективи. Но много от по-горестоящите ръководители не се съобразяват с това и често запълват времето ни с ненужни срещи. Може би те мислят, че по този начин по-лесно и бързо ще си свършат служебните задължения.

Задръжка за нашите организаторски действия са и многото сведения, които се изискват от окръжния комитет. Например стопанският отдел много често дава сведения за изпълнението на стопанските задачи, които могат да се изискват от съответните статистически и други звена. Вместо да отиде в партийните организации, завеждащият отдела е принуден да седне край телефона и да събира сведения от предприятията и учрежденията.

Това са само част от въпросите на селищната ни система, които ни занимават на сегашния начален етап от нейното образуване. Динамиката на обществено-политическия живот постоянно ще ни изправя пред нови, още по-трудноразрешими задачи. Колкото по навреме съумеем да реорганизираме и подобрим своя стил на работа, толкова по-успешни и резултатни ще бъдат нашите действия.

ИНИЦИАТИВАТА — ОПТИМАЛНО И РИТМИЧНО

Да започнем с една положителна равносметка. Комбинатът за цветни метали „Д. Благоев“ край Пловдив в своята осемнадесетгодишна трудова летопис не познава неизпълнение на производствените задачи. Предприятието е носител на ордените „Червено знаме на труда“ и „Народна република България“ — I степен. В редиците на трудовия колектив се открояват — героят на социалистическия труд Ангел Кедиков, 5 лауреати на Димитровска награда, 112 орденоносци, 200 отличници на Министерството на металургията и минералните ресурси. Над 600 работници са посветили повече от 17 години на трудната металургична професия.

След Единадесетия конгрес партийното и стопанското ръководство си поставиха за цел достойно да отговорят на новите изисквания за високо качество и ефективност. Нашият опит не беше достатъчен за тази голяма задача. Потърсихме го в сродните заводи в страната. Взехме от тях най-рационалното, като го съобразихме с особеностите на комбината, с нашите условия на работа. Така например, когато изучавахме почина на русенци от завод „Найден Киров“, в нас се оформиха различни становища, възникнаха редица въпроси. И от този

Digitized by Google

ме на неговите сътрудници би трябвало да преминава в по-голямата си част в партийните организации, в заводите и в кооперативните стопанства.

Сега във връзка с по-големите задачи в селищната система ние не само че приемаме нови планове, но преоценяваме функциите и задачите на отделите в комитета. От друга страна в общи линии щатът остава същият. Това налага да се премине на по-широко използване на нещатното начало в партийната работа. Още на първото следващо събиране на градския комитет ние ще утвърдим нашите нещатни сътрудници. Целта е да обучим толкова сътрудници, че да можем по дадена задача с еднократно изпращане да покрием всички първични партийни организации. Да си послужим със следния пример. От известно време в предприятията се въведе отчитането на изпълнението на задачите да става на колкото се може по-кратки периоди. В отделни места ние достигаме до ежедневно отчитане на резултатите. В много бригади вече се извършва ежедневно поставяне и отчет на личните и производствените задачи. Това се налага като стил на работа на съответния низов ръководител с подчинените му. По този начин след всеки работен ден се знае кой как си е изпълнил задължението. Партийният секретар веднага научава как се нареждат комунистите и преценява дали те са в авангарда. Ориентира се къде трябва да насочи своята индивидуална работа. Ежедневното отчитане на работата улеснява и воденето на социалистическото съревнование. Председателят на профгрупата или определено за целта лице веднага съобщава първенците. В някои бригади възприеха практиката първенците да се стимулират ежедневно. Но този начин има и предимството, че ежедневно може да се определя коефициентът на трудовото участие.

Всичко това налага общинският партиен комитет да има точна и достоверна информация за тези процеси. А това може да бъде осъществено само с помощта на повече нещатни сътрудници. А щатните работници на комитета повече от работното си време трябва да прекарват сред хората, в първичните организации и трудовите колективи.

С изграждането на новата партийна структура на нас ни се разреши да образуваме общоселски партийни комитети в пет селища, които почти съвпадат с центровете на кооперативните клонови стопанства. В тези населени места има повече комунисти и по-голям брой партийни организации. На новоизградените партийни комитети ние възлагаме големи надежди. Те до голяма степен ще обезпечат политическото ръководство на селскостопанските местни кадри. Въпреки че те и съветите на секретарите нямат правата на другите партийни органи, те ще спомогнат твърде много за подобряване и насочване работата на стопанските ръководства. Това е особено необходимо при върховите моменти, когато трябва да се мобилизира цялото население.

Характерно за нашия район е, че неговото население в по-голямата си част работи в промишлеността. Затова и активната част от членовете на Партията членуват в работническите партийни организации. В селата останаха териториални организации с твърде висок възрастов състав. Те нямат активна трудова дейност поради преклонната си възраст. Малко са и комунистите, които пряко работят в селското стопанство. Това ни принуди да изграждаме временни партийни организации по местоживеене. В тях членуват всички комунисти, които работят извън населеното място. Въпреки че си избират свои ръководства, те нямат всички уставни права. Разбира се, че за всеки комунист основната партийна организация е тази в самото предприятие. Временната партийна организация осмисля неговото свободно време по местоживеене. Най-важната нейна задача е да насочи усилията на комунистите към решаване на социално-икономическите въпроси на

Digitized by Google

отделното селище. Особено важна е пряката връзка с териториалните партийни организации. Секретарят на временната организация почти винаги присъствува на заседанията на техните бюра. А там, където има общоселски партиен комитет, те се избират за негови членове.

В някои случаи върху стила и метода на работа често въздействуват и редица външни фактори. Така например все още редица централни ведомства за всичко безпокоят общинския партиен комитет. Дори за такива въпроси, които те биха могли сами да разрешат направо с местните партийни и стопански органи в самото предприятие. Това отнема времето ни за конкретна организаторска работа в партийните организации и трудовите колективи. Но много от по-горестоящите ръководители не се съобразяват с това и често запълват времето ни с ненужни срещи. Може би те мислят, че по този начин по-лесно и бързо ще си свършат служебните задължения.

Задръжка за нашите организаторски действия са и многото сведения, които се изискват от окръжния комитет. Например стопанският отдел много често дава сведения за изпълнението на стопанските задачи, които могат да се изискват от съответните статистически и други звена. Вместо да отиде в партийните организации, завеждащият отдела е принуден да седне край телефона и да събира сведения от предприятията и учрежденията.

Това са само част от въпросите на селищната ни система, които ни занимават на сегашния начален етап от нейното образуване. Динамиката на обществено-политическия живот постоянно ще ни изправя пред нови, още по-трудноразрешими задачи. Колкото по навреме съумеем да реорганизираме и подобрим своя стил на работа, толкова по-успешни и резултатни ще бъдат нашите действия.

ИНИЦИАТИВАТА — ОПТИМАЛНО И РИТМИЧНО

Да започнем с една положителна равносметка. Комбинатът за цветни метали „Д. Благоев“ край Пловдив в своята осемнадесетгодишна трудова летопис не познава неизпълнение на производствените задачи. Предприятието е носител на ордените „Червено знаме на труда“ и „Народна република България“ — I степен. В редиците на трудовия колектив се открояват — героят на социалистическия труд Ангел Кедиков, 5 лауреати на Димитровска награда, 112 орденоносци, 200 отличници на Министерството на металургията и минералните ресурси. Над 600 работници са посветили повече от 17 години на трудната металургична професия.

След Единадесетия конгрес партийното и стопанското ръководство си поставиха за цел достойно да отговорят на новите изисквания за високо качество и ефективност. Нашият опит не беше достатъчен за тази голяма задача. Потърсихме го в сродните заводи в страната. Взехме от тях най-рационалното, като го съобразихме с особеностите на комбината, с нашите условия на работа. Така например, когато изучавахме почина на русенци от завод „Найден Киров“, в нас се оформиха различни становища, възникнаха редица въпроси. И от този

Digitized by Google

сблъсък на мнения при анализа на използваемостта на машините и съоръженията се породи идеята при условията на трисменния режим на работа да се създадат предпоставки за оптимално използване техническите възможности на основните агрегати в комбината, за качествено и ритмично изпълнение на производствения план във всяка смяна, всеки ден и десетдневка. Тази задача работниците я нарекоха „Оптимално-ритмично". Но зад тези думи стоеше голяма политическа и организаторска работа на партийния комитет, на партийните организации.

Да проследим как се развиваше и обогатяваше тази инициатива.

В началото по решение на партийния комитет бяха разработени параметри за работата на всички основни машини и агрегати по време и мощност. Това бе придружено с критичен анализ на използването на мощностите, на причините за спирания, авариите в съответствие с новия, по-висок насрещен план и съобразно необходимите ремонти през годината. Съставени бяха графици за капиталните ремонти и план за модернизация и реконструкция на машините със собствени сили.

Параметрите, графиците и плановете бяха разяснени пред комунистите и трудовите колективи. Работниците ги дообогатиха и скъсиха сроковете. Партийният комитет утвърди комплексна програма за изпълнение на инженерния проект. Параметрите за работа на основните машини бяха неразделна част от нея. На открити партийни събрания колективите приеха свои програми. В тях те конкретизираха задачите пред смените, бригадите, специалистите и ръководителите. Разговорът се пренесе в партийните групи и малките колективи. Те определиха задачите на всеки свой член, възложиха поръчения, проведоха индивидуални разговори с определени работници, поставиха нагледни материали. Така със средствата на политическата работа ние сведохме общия план до отделния колектив и до всеки негов член.

Резултатите.

Работниците започнаха истинска борба за изпълнение на насрещния план, като осигуряваха през смените всяка машина да работи толкова време и да произведе толкова, колкото е предписано в съответните параметри, поставени на видно място по работните места.

Създаде се по-добра възможност за взаимен контрол между работниците, смените и бригадите. Ако някой работник не изпълни своята задача през смяната, това веднага се отразява върху следващите. Това довежда до самоконтрол и своевременна реакция на всички отклонения. Появиха се условия за много по-действен контрол между ръководители и работници, защото всеки пропуск в организацията на работата води до неизпълнение на конкретните задачи на смяната. Проличаха по-ясно и противоречията между ремонтните и експлоатационни работници. За да се оползотворява най-добре работното време на машините, беше нужен качествен ремонт, а за да се опазва или удължава междуремонтния срок, беше нужно социалистическо отношение при експлоатация на машините.

Тези проблеми последователно възникнаха пред комунистите и партийните организации и те се заемаха с тяхното решаване. Проведоха се оживени партийни събрания и разговори в партийните групи. Раздвижиха се целите колективи. В партийния комитет също се появиха остри сблъсъци. Инициативата не даваше мира на всеки, който бездействува и не се преустройва. Наложиха се кадрови промени и преоценка на нашите разбирания за ролята на комуниста и ръководителя. Например разчетите на някои специалисти сочеха, че насрещният план не може да се изпълни с наличните мощности. Партийните организации се обърнаха към работниците, които откриха и посочиха

Digitized by Google

възможностите не другаде, а у себе си. Дадоха дума, че ще изпълнят плана, и удържаха.

Други примери.

Тясно място в изпълнение на плана по оловото бяха агрегатите в участък „Агломерация". Комунистите мобилизираха целия колектив. Извършиха се няколко експеримента с помощта на института по цветна металургия. В резултат на това беше предложен подходящ режим и технология за работа с нискосортни суровини...

Предстоеше капитален ремонт на шахтова пещ. Повече от две седмици тя нямаше да топи олово. Комунистите и целият колектив на участък „Топилен" заедно с колегите си от участък „Агломерация" поеха задължение месеци преди ремонта да осигурят допълнително олово и да преработят 1000 тона отпадъчен продукт. Така те осигуриха последния участък „Рафинация" да произвежда олово и през време на ремонта...

Комунистите от електролитния участък на цинковото производство поеха задължение да обслужват работните места и на отсъствуващите. Така те не допускат намаление на производителността на агрегатите. Последваха ги много работници и цели бригади.

Проявите на работническа отговорност, на социалистическа съзнателност, инициативност и стопанско отношение към машините бяха толкова много, че партийните, стопанските, профсъюзните и комсомолските организации не винаги смогваха да създадат организация за приложението им и да дават гласност на всички изяви. През този период партийните организации изясняваха рационалното в работническите предложения в подхода към ефективността. Дойде се до извода, че нашата инициатива е своеобразен политически подход към стопанските задачи. Нейната вътрешна сила се заключаваше в това, че пренасяше задачите в малките колективи, възбуждаше тяхната активност, самостоятелност и отговорност за съдбата на плана. Осигуряваше се правилно разграничаване на функциите и еднопосочност в усилията на партийното, стопанското, профсъюзното и комсомолското ръководство при решаване проблемите на комбината и ефективността на неговото производство.

Успехите задължаваха партийните организации да продължават да усъвършенствуват политическия подход при ръководството на трудовите колективи, по-пълно да усвояват механизмите на политическото въздействие върху хората. На своите събрания те по-точно определят своите главни задачи за годината и съсредоточават усилията си за тяхното изпълнение. Те се отнасят предимно за ефективното използване на мощностите, за повишаване на качеството, усъвършенствуване социалистическата организация на труда, издигане ролята на партийните организации. Месеците декември, януари и февруари станаха месеци на най-активна политическа работа. Основните задачи се осъзнаха от всеки член на колектива.

Подобри се цялата организаторска работа в партийните организации и колективите. Комбинатът, производствата, някои смени и бригади приеха свои комплексни програми и планове за изпълнение на инженерните проекти. Дневният ред на предстоящите събрания ставаше известен на комунистите месеци по-рано. Партийните групи от оловно производство започнаха редовен самоотчет на комунистите за това, как изпълняват уставните задължения. Работата на партийните организации се пренесе в малките колективи, в смените и бригадите. Инициативата създаде условия за ежедневен контрол по цялата верига на производството. Повиши се взискателността на хората, все по-остро реагираха и на най-малките пропуски в работата. В отговор на движението на пловдивските трудещи се за икономия на материали, суровини и енергия много комунисти и челници поеха лични обезателства.

Digitized by Google

Нормативите за техния оптимален разход се включиха във формирането на работната заплата и социалистическото съревнование. В резултат на това през 1978 год. беше направена два пъти по-голяма икономия на суровини, материали и горива в сравнение с 1977 година.

Под ръководството на партийния комитет се състави план за модернизация и реконструкция със собствени сили. Разчиташе се предимно на допълнителните професии и специалности на членовете на нашия колектив.

Инициативата „Оптимално-ритмично" постепенно се усъвършенстваше и разширяваше по обхват и дълбочина. Разбира се, тя не намери изведнъж разбиране от всички партийни бюра. Например където нямаха нещи и основни агрегати, възникна въпросът, как да се подкрепи инициативата? Първи намериха отговор комунистите от участък „Енергоснабдяване". Те разсъждаваха така: „Нима могат тези нещи и агрегати да работят оптимално и ритмично, да дават качествена продукция, ако не се снабдяват безаварийно с електроенергия, пара, вода и въздух". И сега енергетичните съоръжения се ремонтират така, че да изпълняват безаварийно предназначението си до следващото планово спиране за ремонт. Така се роди тяхната инициатива, която комунистите нарекоха „Ремонт с гаранция". Първи бяха момчетата на комуниста Васил Стаматов, а след тях и другите.

Присъединиха се и останалите ремонтни звена в комбината: шлосери, механици, енергетици... Появи се взаимен контрол между ремонтните и експлоатационните работници на смени. На страниците на в-к „Трибуна на металурга" те споделиха опита си и даваха гласност на все по-високите изисквания, които поемаха. От една страна, ремонтчиците станаха нещатни контрольори за доброто стопанисване и експлоатация на машините, а от друга страна, основните работници бяха нещатни изпитатели на качествения ремонт. Партийните групи оценяваха и отчитаха работата на комунистите и личния им принос.

Примерът на комунистите от участък „Енергоснабдяване" подействува като сигнал за комунистите в останалите партийни организации. Те се убедиха, че трябва с общи усилия да се решават затрудненията, които пречат да се постигнат по-високи стопански резултати.

Комунистите от колектива на транспортните работници предложиха нова организация на труда, при която успяха десетократно да намалят загубите от денгубите на вагони. Транспортирането на кекове и огарка започна да се извършва с минимално разпиляване. Тук вече контролът се изпълнява от всички работещи в комбината. Защото чистите пътища и алеи радват всички и говорят за съзнанието на работниците от транспорта.

Не може да има ритмичност и качество на продукцията без навременен и прецизен анализ. Комунистите от общозаводския технически контрол и централната заводска лаборатория решиха да усвояват операциите на няколко работни места и когато има отсъствуващи лаборантки, това да не се отразява на качествения анализ на готовата продукция.

Не останаха назад и функционалните отдели на икономическите и счетоводните работници. Навременната информация, бързото ускорено отчитане на финансовите резултати са реален израз на постиженията на трудовите колективи. За това тяхната инициатива за ускорено подготвяне на месечните баланси и петнадесетдневна себестойност се посреща с голям интерес и извън комбината. Тя се прилага в няколко предприятия на окръга и получи висока оценка.

Решенията на Националната партийна конференция и комплексната система на окръжния комитет на Партията в Пловдив по социалистическата организация на труда поставиха нови, по-високи изисквания. Партийният комитет прецени, че в решаването на въпросите по

Digitized by Google

използваемостта на средствата за производство успешно може да се използва натрупаният опит и от инициативата „Оптимално-ритмично". Необходимо беше въпросите за предметите на труда и за организацията на живия труд да получат по-задълбочено разясняване, придружено с конкретен анализ и оценка на тези проблеми в производствените звена. Със съдействието на Института по цветна металургия наши ръководни специалисти свериха постиженията си с тези на световната практика в областта на цветната металургия. Установи се къде трябва да се насочат усилията и да се състави двегодишна комплексна програма за изпълнение решенията на Националната партийна конференция. Проведе се също и преглед на организацията на живия труд. Постиженията на колектива опровергаваха и най-прецизните прогнози. Използваемостта на основните агрегати през 1978 г. се повиши с 2,7 на сто спрямо 1976 г., а специфичната им производителност нарасна с 5,5 на сто. Обществената производителност на труда се увеличи с 10, а печалбата с 11 на сто.

Малките колективи съставиха свои комплексни планове. Те включваха изграждането на бригадите в производствата и цеховете, изготвянето на нормените планови задания, формирането на фонд „Работна заплата", вътрешната стопанска сметка...

Всички мероприятия за изпълнение решенията на Националната партийна конференция са включени в отделен календарен план. По него се извършва проверка за изпълнение на взетите решения, прави се анализ на достигнатото. На ниво комбинат тази проверка се извършва от директорите на комбината с участието на партийния секретар. В партийните организации от секретаря на бюрото и началника на производствата. В партийните групи на общи сбирки се обсъжда изпълнението на комплексния план на бригадата и личния комплексен план на комуниста.

Какво представлява личният комплексен план?

Неговото основно предназначение е да се създаде социалистическа организация на труда на отделното работно място и се засили политическият характер на ръководната роля на партийната организация. По-конкретно: да се внесе яснота по социалистическата организация на труда във работата на всеки комунист и труженик от колектива; да се повиши социалната активност на колектива като цяло; да се въздействува организирано за социалистическо отношение към труда и към поверените им от обществото производствени фондове; да се поведе борба за образцови работни места, участъци, цехове и производства; да се повишат критериите за работата на комунистите във връзка със замяната на партийните документи.

Съставянето на личен комплексен план, съобразен с възможностите, се оказа нелека задача. Пред партийната група комунистът трябва ясно и точно да каже. кога и какво ще извърши за усъвършенствуване на социалистическата организация на труда на своето работно място.

Личният комплексен план на комуниста за изпълнение решенията на Националната конференция е новост не като форма, а като съдържание. Това е лично решение за изпълнение на задачи, чийто контрол комунистът предоставя не само на своето съзнание, а и на своя колектив. И не за да докаже какво е свършил, а с желанието да убеди другите членове на колектива, че това е пътят за успехите.

Тодор СМИЛЕНОВ
Вълъо ВИДЕВ

Digitized by Google

ОТ ОБРАЗЕЦА ДО МАСОВАТА ПРАКТИКА

Нашата практика убедително ни е доказала, че колективите, които органически съчетават всекидневната стопанска дейност с издирването, популяризирането и бързото усвояване на челния собствен и чужд опит, за кратко време, с най-малък разход на сили и средства постигат високи икономически резултати.

Малко предистория.

Изучаването опита на първенците при нас датира от години. Започна от времето, когато се разширяваше производството, когато не достигаха работниците, когато се утвърждаваше трисменният режим на работа и седемдневното използване на производствените мощности. През този период партийното и стопанското ръководство търсеха пътища за усъвършенствуване формите на организация на труда и бързото квалифициране на работниците, за да могат те да разширяват фронта на обслужване.

Всеки колектив има първенци в труда. Тези, които умеят по-добре да организират своето работно място и време. Има ги и в нашия колектив. Комбинатът ни е пионер на многомашинното обслужване.

Началото сложиха нашите тъкачки героини на социалистическия труд Арша Тихомирова, Божана Златанова, Танка Петрова, както и предачката героиня Елена Милева. Те и много други техни последователки, които в момента изпълняват по три петилетни плана за пет години, се открояват от другите работнички с по-доброто си умение и бързина. В комбината над 80 на сто от работниците са многомашинннички.

Многомашинното обслужване е тясно свързано с изучаването и усвояването опита на най-добрите наши предачки и тъкачки. Но за да стане той постоянна форма на работа, беше необходимо двата процеса да се утвърждават като стил и метод на работа на партийното, стопанското, профсъюзното и комсомолското ръководство.

Заводският партиен комитет създаде стройна организация и система за изучаване и внедряване на челния производствен опит в комбината от всички работници.

За тази цел изградихме работни групи, включващи технолога на производството, нормировчика, хронометражиста и инструктора по производственото обучение, които направиха наблюдения и снимки на отделни групи първенци в основните професии — предене и тъкане. Заснети бяха на филми най-правилният начин и организация на отделните работни манипулации, гарантиращи висока производителност и добро качество на продукцията. Определиха се организационно-техническите изисквания, при които протича работният процес. Опитът беше обобщен и оформен като методика за най-правилен и ефективен начин на работа. Тази дейност се извърши предимно от стопанското ръководство.

За определяне на най-добрите в професиите заводският профкомитет организира състезания конкурси по производства, очертаха се образците, чиито постижения ще се изучават. Техният опит бе описан на специални табла. Така започна усвояването на челния производствен опит. За правилната организация на изпълнението на задачите изградихме система, в която определихме и разграничихме функциите на всяко ръководство. Чрез нея се създаде стройна организация при внедряването на челния опит. Системата съдържа следните форми на работа: школи на първенците; курсове за опресняване и разширяване на знанията; размяна на челници между бригадите; срещи за обмяна на опит между бригадите и цеховете в предприятието и между отделните предприятия в отрасъла. Бяха посочени и основните форми за популяризиране — събрания на трудовите колективи, брошури, дипляни, очерци... и най-вече нагледната агитация — табла, кътове, трудови ритуали, филми за челниците...

Определени бяха функциите и задачите на всички звена.

Стопанското ръководство организира централна и цехови комисии, които издирват, изучават и картотекират опита на първенците, организират внедряването му в колектива.

Профсъюзното ръководство предприе конкретни мерки за най-широкото му разгръщане. Заедно Комсомола и административното ръководство определят моралното и материалното стимулиране на участниците в изучаването и внедряването на челния производствен опит.

Димитровският комунистически младежки съюз възлага поръчения на младежите за предаване и усвояване на челния опит, участвува във формирането и функционирането на школите, осигурява информация за технически новости, определя конкретния принос на младежите.

Заводският партиен комитет контролира

Digitized by Google

цялостния процес и анализира изпълнението на поставената задача.

По-трудно се оказа изпълнението на взетото решение за постоянно организирано изучаване на челния опит. Стигнахме до извода, че не е достатъчно заводският партиен комитет и партийната организация само да контролират. Най-напред трябва да създадем правилна организация за изпълнение на поставената задача и тогава да упражняваме контрол. За да се оформи една работничка като многомашинничка, да стане тя пример за другите, се изисква много труд — индивидуална и разяснителна работа. От друга страна специалистите трябва да извършат специални наблюдения и да определят „зоната на ефективност" за всяка работничка. „Зона на ефективност" — това е познато понятие на всички наши работнички. Това е оня предел в многомашинното обслужване, който дава най-добри резултати, при който трудът на отделния работник е най-ефективен. Работничката трябва да уплътни машините максимално и да дава най-високо качество на продукцията.

Тук именно се намесват партийните организации, профгрупите, стопанските ръководители, специалистите. Да докажат, да разяснят, да убедят работничката какви са нейните възможности, доколко може тя да разгръща фронта на обслужване съобразно нейната квалификация и сръчност.

Втората ни задача беше да се изясни точно състоянието на сръчността и уменията на всички работници. Затова партийният комитет постави задача на съвета по квалификация съвместно със заводския профкомитет и цеховите ръководства да направят пълен анализ и преценка за квалификацията на работниците в основните професии.

Очертаха се две основни групи, които станаха обект на нашето внимание:

— работници, които не изпълняват нормите си, извършват неправилно работните манипулации и допускат сериозни грешки в качеството на произвежданата от тях продукция;

— работници на средно ниво, които трябва да достигнат най-добрите.

Най-важното беше да определим производствениците, чийто опит ще се изучава. Всички първенци се картотекираха и техният опит беше обобщен и оформен като образец за определена професия. Така се изградиха групи от първенци, които имаха задачата да изучат опита на най-добрите първенци. Това са работниците, които достигат в максимална степен обобщения опит, стават проводник за предаване опита на другите. Бихме могли да ги наречем съвкупни първенци. В цеха за гладки тъкани се постави началото на нова форма — срещи разговори, на които тъкачката заедно със секционния майстор разказват как са организирали съвместната си работа така, че тя да бъде най-ефективна.

Заводският партиен комитет реши школите да функционират целогодишно.

Постави се задачата така да организираме разпространяването опита на първенците, че до 1980 година над 50 на сто от всички работници да са усвоили най-добрите техни постижения. А това означава целият колектив да работи най-ефективно, най-правилно, най-качествено. Сега това е най-важната партийна задача в комбината. Оценката, която скоро направихме в заводския комитет, ни дава основание да вярваме, че ще я изпълним. Имаме добри резултати. Това е така, защото с нейното изпълнение се заеха всички ръководства и всеки пое своя дял, своята отговорност.

Работата на заводския партиен комитет за превръщането на челния производствен опит в масова практика е част от цялостната ни работа за усъвършенствуване на социалистическата организация на труда. Въвеждането на бригадната организация, комплексната система за управление на качеството, на държавната приемка, разгръщането на многомашинното обслужване, всичко това е изминат път, който ни доведе към по-високи критерии и изисквания, за постигане на нови успехи, за разкриване на нови резерви. И успехите на нашия колектив бяха възнаградени. Текстилният комбинат е един от първите 12 предприятия, което е удостоено с правото да премине към прилагането на единната щатна таблица и единната тарифна мрежа. Усилията на всички сега са насочени към правилното им прилагане.

Мария КОЛЕВА

секретарка на заводския партиен комитет при текстилния комбинат „Марица" — Пловдив

БРИГАДНАТА ФОРМА НА ТВОРЧЕСКИЯ ТРУД

В комплекса от организационни и политически мероприятия на партийната организация в завода за свързочни материали „Гочо Грозев" — Пловдив тежестта се постави върху бригадната организация на труда и бригадната стопанска сметка. Прие се специална програма и се обмени положителен опит със сродни предприятия от страната. В цеховете се състояха открити партийни събрания, на които се разясни структурата на новосъздаващите се бригади и на начина на заплащане. Във всички производствени звена се проведоха колективни и индивидуални разговори на тема „Решенията на Националната партийна конференция на моето работ-

Digitized by Google

но място". Те преминаха при висока активност от страна на работниците и съдействуваха в голяма степен за усъвършенстване на социалистическата организация на труда в завода. Всяка от шестте съставни партийни организации по цехове и участъци разработи своя програма и прие собствени решения. Това направиха и партийните групи. Повече от 80 комунисти, профсъюзни и комсомолски активисти, стопански ръководители и специалисти получиха поръчения за личен конкретен принос за усъвършенстване на бригадната организация. Положителните резултати показват, че е избран верният път. Успешното съчетаване на политическия с икономическия подход в работата на заводския партиен комитет е налице. Създадени са икономически и идейно-психологически предпоставки за утвърждаване на бригадната организация на труда.

Нека хвърлим поглед върху постигнатото. В началото на март 1978 г. бе създадена първата комплексна производствена бригада от работници на една от най-високопроизводителните машини в завода. Това бе най-тясното място в производството, тъй като за нуждите на страната и за износ бяха крайно необходими болтовете с диаметър над 16 мм. На бригадата, която се състоеше от 9 души, бяха дадени собствено нормирано планово задание в нормочасове и необходимия фонд „Работна заплата". След като се отчете работата за първите два месеца, стана ясно, че производството се е увеличило рязко, дори се е удвоило. Такова е положението и през изминалите месеци от тази година. От февруари бригадата премина на пълна стопанска сметка заедно с още 5 бригади от заготвителния цех. С това цикълът „бригадна организация на труда — бригадна стопанска сметка" е затворен. Това, от една страна. От друга, преодоляна е напълно психологическата бариера, че бригадната организация на труда ще се отрази неблагоприятно върху производството и трудовото възнаграждение. Резултатите са: непрекъснато увеличаване производителността на труда и значително повишение на трудовото възнаграждение. Да надникнем по-навътре. Бригадата е създала собствен кодекс за трудова и обществена дисциплина. В него е предвидено активното участие на всеки неин член в производството и в обществения живот, както и стимулите и санкциите, които са еднакви за всички. Сега по-добре се уплътнява работното време, по-стегната е трудовата и технологичната дисциплина. Налице са другарската взаимопомощ и взаимният контрол, взаимозаменяемостта на работните места, повишената квалификация и многомашинното обслужване.

Ефектът от бригадната организация на труда даде основание на партийното ръководство на завода да предложи да се създадат 9 комплексни и 20 специализирани бригади, които обхващат 93 на сто от работническия състав на завода. Това е едно голямо завоевание. Очертават се решителни подобрения на някои основни икономически показатели. Например обществената производителност на труда през 1978 г. е нараснала с 8,16 на сто. Разширява се обсегът на многомашинното обслужване: сега 31 човека работят по на две машини, което представлява 37,3 на сто от общия брой наблюдавани машини. Това стана възможно в рамките на бригадната организация на труда.

По-добра изява намери и наставническото движение. В завода 70 изтъкнати челници обучават и възпитават 81 млади работници. Голяма част от наставниците са комунисти. Това движение помага за увеличаване производителността на труда, най-рационалното използване на производствените мощности и предметите на труда, повишава качеството на живия труд. Нараства и възпитанието на младите хора. По-бързо те се приобщават към колектива, към професията.

Бригадната организация на труда се отразява много благотворно върху максималното използване на основните производствени фондове. Машините са на отчет на бригадата, а някои по-възлови машини се наблюдават от партийните организации и партийните групи. Те проявяват истинско творчество за по-пълното използване на капацитета на машините.

В какво се изразява творческият подход? Колективът на бригадата „В. Проданов", отчитайки нуждите на народното стопанство от болтове с диаметър над 16 мм, не само че възприе бригадната форма на организация, но и премина на непрекъсваем трисменен режим на работа. Примерът им бе последван и от други бригади. Тенденцията е чрез усвояването на повече работни места от повече работници, чрез увеличение коефициента на сменност да се увеличи производството и неговата ефективност.

Ето какво сподели партийният групов отговорник и бригадир на бригада „Д. Миленков" Венелин Ангелов: „След разговора в партийната група за претворяване на решенията на Националната партийна конференция на всяко работно място, решихме да потърсим нови резерви, които да направят труда ни по-качествен, по-ефективен. Така се дойде и до нашата инициатива: „На всяка смяна машините да се предават в ход". Аргументирахме се с това, че нашите машини са скоростни, високооборотни и че при предаването им от една смяна на друга всяка от тях се изключва за около 15 минути. Като се знае, че всяка от осемте машини произвежда за една минута 204 болта, може да се пресметне колко голяма е загубата за производството. А останалите машини в завода? Това време искахме да се оползотвори по-пълно и да произведем значително по-голямо количество продукция за народното стопанство. Оказа се, че наистина сме открили един голям допълнителен резерв. Хората се убедиха в това и сега всеки идва на работното си място 15 минути по-

Digitized by Google

рано, освобождава другаря си и застава до машината, която продължава да е в ход. Привържениците се увеличават."

С преминаване към бригадната организация в завода се родиха още редица идеи и инициативи на партийните групи и комунистите .Заслужава внимание и призивът: „Остави машината и работното си място в такова състояние, в каквото искаш да ги завариш". Ефективността от него е многостранна — изправност на техниката, предварителна заготовка на материали и инструменти за следващата смяна, максимално използване на междусменното и вътрешносменното работно време, хигиена, култура на работното място и др. „Всяка машина, всеки работник — с насрещен план!" е друга също много резултатна инициатива. Навсякъде в завода е популярен призивът на пловдивските колективи за икономия на материално-енергетични ресурси. В програмите на колективите с бригадна организация на труда това е условие за изчисляване на себестойността на продукцията, на трудовото възнаграждение... Един пример: само през миналата година двете бригади в цех „Болтов-юг" спестиха толкова материали, че с тях работиха през 4-те доброволни ударни дни, като произведоха големи количества продукция.

На преден план партийната организация поставя въпроса за качеството на продукцията. Постиженията са добри. За това говори фактът, че 99,15 на сто от оценяваната продукция на завода през 1978 и първите месеци на 1979 г. се приема при първо представяне, а в някои бригади процентът е сто на сто. Като се има предвид, че значителна част от продукцията е предназначена за износ, в т. ч. и по второ направление, можем да съдим за постигнатите успехи по отношение на качеството.

Завоювала свой терен, бригадната организация на труда непрекъснато се усъвършенствува. Предстои преглед на бригадната организация на труда и в спомагателните звена на завода във всички нейни аспекти. След това ще се обособят такива бригади с нормирани планови задания в гаечния и в инструменталния цех.

Ще завършим с думите на секретаря на заводската партийна организация Сотир Русев: „Много са доказателствата за ефективността от бригадната организация на труда. В колективите се чувствува висока политическа и трудова активност, налице е повишена съзнателност и отговорност на работниците. Раждат се нови инициативи. Видим е стремежът към истинско творческо отношение към труда и производството... Пред комунистите стои задачата тази форма на труд да се въведе във всички бригади, да се премине изцяло на бригадна стопанска сметка."

Славейко МАНДЕВ

Digitized by Google

ОРГАНИЗАЦИЯ И ОТГОВОРНОСТ

доц. ГЕОРГИ БЪРДАРОВ
кандидат на философските науки

Стратегическият лозунг на седмата петилетка „За високо качество и ефективност" и задачите, поставени от Националната партийна конференция за усъвършенствуване на социалистическата организация на труда и на планирането, предявяват високи изисквания не само към материалното производство, но и към всички останали области на обществения живот, включително и към идеологическата дейност. Това е напълно естествено, защото, за да се използват пълноценно живият труд, средствата и предметите на труда, е необходима висока социалистическа съзнателност и социална активност, формиране у ръководните и изпълнителските кадри на такива политически, делови и морални качества, които да отговарят на съвременните изисквания на задачите за изграждане на развито социалистическо общество.

* * *

Идеологическата дейност е основна и изключително важна съставна част от работата на Партията. Затова тя трябва да се разглежда, от една страна, като част от цялото, а от друга — да се признава и отчита нейната относителна самостоятелност. От това следва, че развитието и функционирането ѝ зависи както от развитието на обществената дейност като цяло, така и от състоянието и развитието на собствените ѝ компоненти. Такъв подход прилага нашата партия и нейният пръв ръководител. Другарят Тодор Живков разглежда идеологическите проблеми в органическа връзка с политическите, стопанските, социалните проблеми, с проблемите на цялостното развитие на нашето общество. Това е така, защото: „В идеологическата работа неизбежно се отразяват актуалните и животрептящи проблеми на живота, на нашата социалистическа действителност"[1]. На този подход обърнаха внимание Десетият и Единадесетият партиен конгрес, Февруарският (1974 г.) пленум на ЦК на БКП и Националното съвещание на идеологическия актив (2. XI. 1978 г.). Тези отговорни партийни форуми поставиха задачата да се измени подходът към комунистическото възпитание, като се отчита по-пълно възпитателното въздействие на социалната среда, да се повиши ролята на идеологическата дейност за

[1] Тодор Живков, За партийното строителство, Партиздат, 1978, т. 3, с.460.

Digitized by Google

изменение и усъвършенстване на тази социална среда; но да се **отчитат и собствените проблеми на идеологическата дейност** като относително обособена самостоятелна система, състояща се от редица подсистеми: марксистко-ленинска идеология; идейновъзпитателен процес; научни и идейновъзпитателни учреждения и организации; идеологически отношения. Всяка от тези подсистеми изпълнява определени функции, намира се в сложни връзки и зависимости с останалите и съдействува за развитието и усъвършенстването на цялата система за осъществяване на нейните цели и задачи.

След Февруарския (1974 г.) пленум на ЦК на БКП и особено след Единадесетия конгрес и Националната партийна конференция нараснаха усилията на партийните органи и организации, на многохилядния отряд идеологически кадри да търсят най-подходящите средства, форми, методи и организация за повишаване ефективността на идеологическата дейност. Този факт не е случаен. Той може най-добре да се разбере и осмисли на фона на изискванията на Партията за високо качество и ефективност във всички области на човешката дейност. **„В условията на всенародната борба за високо качество и ефективност, за образцова социалистическа организация на труда нашият идеологически фронт не би могъл успешно да изпълнява своите функции и задължения, ако неговата собствена работа не се отличава с високо качество и ефективност, с образцова организация."[1] Сега по-нататъшното усъвършенстване на организацията и планирането на идеологическата дейност придобиват решаващо значение,** защото те са едни от най-важните и преки средства за издигане на нейното въздействие, а чрез него и за още по-активното ѝ влияние върху цялата социална действителност. Затова мисълта на В. И. Ленин „Организацията удесеторява силата" важи напълно и тук.

Основа на научната организация на идеологическата дейност са вътрешните обективни условия на социалистическото общество: социалистическата обществена собственост и произтичащите от нея социални последици; общността на интересите и целите на работническата класа, на селскостопанските труженици, на социалистическата интелигенция; високата степен на развитие на науката, техниката и културата; наличието на подготвени кадри. Усъвършенстването на организацията на тази сфера зависи и от творческата активност и инициатива на комунистите и безпартийните, от тяхната съзнателност и организираност в трудовия и обществено-политическия живот.

Нейната рационална организация се гради предимно върху закономерностите на общественото развитие, на развитието на Партията, на принципите на научното управление, на организацията на социалистическото общество. Тя отчита своевременно измененията, които настъпват в политиката на Партията; в задачите, които решава обществото и трудовите колективи; съдействува да се изменя съответно и съзнанието, поведението и действията на хората.

Организацията на идеологическата дейност не се ограничава само с работата на идеологическите кадри. Нейните граници са по-широки. В тях се включва значителна част от дейността на партийните, държавните и други обществени органи и организации, на семейството, училището, трудовия колектив, самовъзпитанието и други фактори. Тя обхваща и всички компоненти на идеологическата система. При нейното усъвършенстване е наложително да се прилага политическият

[1] Ал. Лилов, Борбата за претворяване в живота стратегията на Партията за висока ефективност и високо качество — задача над задачите на идеологическия фронт. Сборник материали от Националното съвещание с ръководни идеологически кадри, Партиздат, 1978, с. 75—76.

Digitized by Google

подход, т. е. да се съобразяват с политиката на Партията, с интересите и потребностите на нашето общество, на трудовите колективи, на личността. Това предполага още да се спазват не само всички принципни изисквания, но **и специфичните изисквания за отделните видове идеологическа дейност,** които имат относителна самостоятелност. Методологически важно е да се **съобрази и с особеностите на различните равнища на партийно ръководство** — национално, окръжно, общинско, заводско и др. — като се отчитат ролята, функциите, правата и отговорностите на съответните партийни органи, социално-икономическите задачи, социално-демографската характеристика на населението, наличните идеологически кадри, натрупаният опит.

Преустройството на идеологическата дейност е важен акт за повишаване на нейната организация. То навлезе в своя завършващ етап, който протича в **нова обстановка — образуването на селищните системи,** които се формират като социални и икономически единици, в чиито граници се реализира многостранната човешка дейност и се създават единни условия и възможности за труд, учение, обслужване, общуване и почивка. Това административно-териториално преустройство на страната върху основата на селищните системи и изграждането на общините от нов тип в тях наложи да се изменят организацията, функциите и структурата на местните партийни органи, на ръководствата на обществените организации. Оттук настъпват редица изменения в организацията, функциите и структурата на идеологическите звена на окръжните комитети на Партията, Комсомола, профсъюзите и Отечествения фронт, създават се нови идеологически звена в общинските партийни комитети и в съответните ръководства на обществените организации. Бързото и правилно комплектуване на тези звена, както и рационалното организиране на тяхната работа ще помогне на първичните партийни организации и на идеологическите кадри да задълбочат и завършат процеса на преустройството.

Научната организация на идеологическата дейност предполага **постоянно да се подобрява работата на партийните органи и организации, на идеологическите кадри,** на обществените и държавните организации, да се осигуряват материално и организационно процесите за създаване и разпространяване на научни идеи; да се осигурява конкретно ръководство на различните нейни подсистеми и още: няма добра организация без системи за планиране, за контрол и отчет, за координация, за подбор, разпределение и възпитание на идеологическите кадри, за по-широко използване на научните методи и средства.

Особено отговорна за създаването на правилна организация е ролята на помощните идеологически органи на партийните комитети — отделите „Пропаганда и агитация“, домовете за политическа просвета, партийните кабинети, идеологическите комисии, методологическите съвети. От тяхната политическа и организаторска дейност, творчество и инициатива, чувство за отговорност у сътрудниците в голяма степен зависи как ще се изпълнят взетите решения, какви ще бъдат резултатите.

Ролята на партийните органи и организации, на техните насочващи решения и мероприятия е определяща при създаването на научна и ефективна организация на идеологическата дейност. Тук особено значение имат правилните връзки между Централния, окръжните, градските, общинските, заводските партийни комитети и първичните партийни организации. Те осигуряват пълна съгласуваност на силите и еднопосочност на действията, а постоянната организационна връзка между тях помага за взаимно обогатяване на кадрите с нови знания и опит, за повишаване качеството и ефективността на идеологическата дейност. Партийната практика показва силата на научнообоснованото решение,

Digitized by Google

което е ясно, точно, конкретно и отчита реалните възможности; то помага за подобряване на работата. В живота на партийните комитети и организации обаче се срещат немалко случаи на необосновани решения, които не съдействуват за подобряване на организацията. И обратно: правилно взетото решение не осигурява автоматически успехи. Ще се получи желаният резултат, когато се създаде рационална организация за неговото изпълнение, която да предвиди контрола, проверката и отчитането на извършеното.

Организацията на идеологическата дейност до голяма степен намира отражение в **перспективните и текущите планове** на партийните органи и организации. В тях се посочва кой, как, кога, къде, какво следва да направи. Тези планове внасят организираност и последователност в работата; позволяват да се планират и връзките с по-ниско-стоящите органи, с кадрите, със съответните органи на обществено-политическите организации.

Перспективният план се изработва върху основата на задълбочен анализ на състоянието и на тенденциите на развитието на цялата партийна дейност, включително и на идеологическата с непосредственото и активно участие на партийните органи и кадри. Той предоставя възможност да се влияе по най-подходящия начин върху нейното развитие, като се отчитат измененията в трудовите колективи, социалната среда, във формите и методите на самата идеологическа дейност, за да се решават успешно основните и конкретните цели и задачи. Перспективният план помага да се координират по-пълно силите и възможностите на отделните обществено-политически организации; да се подготвят навреме необходимите кадри, програми, учебници и други помагала; да се проведат значими идеологически мероприятия — пленарни заседания, обсъждания в бюрото, научно-практически конференции, разговори, симпозиуми и др., да се създаде и внедри масово челният опит. Накратко, перспективното планиране позволява да се концентрират усилията за решаване на главните, възловите проблеми на идеологическата дейност.

През последните няколко години партийните комитети натрупаха богат опит в планирането на идеологическата дейност. Сега се изработват две-тригодишни планове (за отчетния период), програми за марксистко-ленинско образование на комунистите за петгодишен период — от конгрес до конгрес, — разнообразни програми за идеологически кампании и чествувания, лични творчески планове на пропагандистите, програми за естетическо възпитание, за нагледна агитация и монументална украса, за индивидуалната работа с хората, тримесечни и месечни планове, седмични план-графици и т. н. Особено ценен е опитът на партийните комитети и организации в Русе, Бяла, Казанлък, Карнобат и други за единно планиране на идеологическата дейност в трудовите колективи, с което се преодолява дублирането и се обединяват силите и възможностите на обществено-политическите организации. В повечето случаи тези планове са част или по-нататъшно продължение на плановете за социално-икономическо развитие на окръга, града, предприятието, стопанството.

Пряко отношение към разглеждания проблем има и въпросът за броя на инициативите и мероприятията, които се провеждат в партийните организации по решение на вишестоящите партийни комитети. Това не е формален въпрос, защото понякога техният брой е толкова голям, че не се оставя практическа възможност за изява на творчество и инициатива от партийните бюра и първичните партийни организации, от местните кадри.

В партийната практика се използват различни форми на проверка на идеологическата дейност. Те са важен компонент от нейното ръ-

Digitized by Google

подход, т. е. да се съобразяват с политиката на Партията, с интересите и потребностите на нашето общество, на трудовите колективи, на личността. Това предполага още да се спазват не само всички принципни изисквания, но **и специфичните изисквания за отделните видове идеологическа дейност,** които имат относителна самостоятелност. Методологически важно е да се **съобрази и с особеностите на различните равнища на партийно ръководство** — национално, окръжно, общинско, заводско и др. — като се отчитат ролята, функциите, правата и отговорностите на съответните партийни органи, социално-икономическите задачи, социално-демографската характеристика на населението, наличните идеологически кадри, натрупаният опит.

Преустройството на идеологическата дейност е важен акт за повишаване на нейната организация. То навлезе в своя завършващ етап, който протича в **нова обстановка — образуването на селищните системи,** които се формират като социални и икономически единици, в чиито граници се реализира многостранната човешка дейност и се създават единни условия и възможности за труд, учение, обслужване, общуване и почивка. Това административно-териториално преустройство на страната върху основата на селищните системи и изграждането на общините от нов тип в тях наложи да се изменят организацията, функциите и структурата на местните партийни органи, на ръководствата на обществените организации. Оттук настъпват редица изменения в организацията, функциите и структурата на идеологическите звена на окръжните комитети на Партията, Комсомола, профсъюзите и Отечествения фронт, създават се нови идеологически звена в общинските партийни комитети и в съответните ръководства на обществените организации. Бързото и правилно комплектуване на тези звена, както и рационалното организиране на тяхната работа ще помогне на първичните партийни организации и на идеологическите кадри да задълбочат и завършат процеса на преустройството.

Научната организация на идеологическата дейност предполага **постоянно да се подобрява работата на партийните органи и организации, на идеологическите кадри,** на обществените и държавните организации, да се осигуряват материално и организационно процесите за създаване и разпространяване на научни идеи; да се осигурява конкретно ръководство на различните нейни подсистеми и още: няма добра организация без системи за планиране, за контрол и отчет, за координация, за подбор, разпределение и възпитание на идеологическите кадри, за по-широко използване на научните методи и средства.

Особено отговорна за създаването на правилна организация е ролята на помощните идеологически органи на партийните комитети — отделите „Пропаганда и агитация“, домовете за политическа просвета, партийните кабинети, идеологическите комисии, методологическите съвети. От тяхната политическа и организаторска дейност, творчество и инициатива, чувство за отговорност у сътрудниците в голяма степен зависи как ще се изпълнят взетите решения, какви ще бъдат резултатите.

Ролята на партийните органи и организации, на техните насочващи решения и мероприятия е определяща при създаването на научна и ефективна организация на идеологическата дейност. Тук особено значение имат правилните връзки между Централния, окръжните, градските, общинските, заводските партийни комитети и първичните партийни организации. Те осигуряват пълна съгласуваност на силите и еднопосочност на действията, а постоянната организационна връзка между тях помага за взаимно обогатяване на кадрите с нови знания и опит, за повишаване качеството и ефективността на идеологическата дейност. Партийната практика показва силата на научнообоснованото решение,

Digitized by Google

което е ясно, точно, конкретно и отчита реалните възможности; то помага за подобряване на работата. В живота на партийните комитети и организации обаче се срещат немалко случаи на необосновани решения, които не съдействуват за подобряване на организацията. И обратно: правилно взетото решение не осигурява автоматически успехи. Ще се получи желаният резултат, когато се създаде рационална организация за неговото изпълнение, която да предвиди контрола, проверката и отчитането на извършеното.

Организацията на идеологическата дейност до голяма степен намира отражение в перспективните и текущите планове на партийните органи и организации. В тях се посочва кой, как, кога, къде, какво следва да направи. Тези планове внасят организираност и последователност в работата; позволяват да се планират и връзките с по-нискостоящите органи, с кадрите, със съответните органи на обществено-политическите организации.

Перспективният план се изработва върху основата на задълбочен анализ на състоянието и на тенденциите на развитието на цялата партийна дейност, включително и на идеологическата с непосредственото и активно участие на партийните органи и кадри. Той предоставя възможност да се влияе по най-подходящия начин върху нейното развитие, като се отчитат измененията в трудовите колективи, социалната среда, във формите и методите на самата идеологическа дейност, за да се решават успешно основните и конкретните цели и задачи. Перспективният план помага да се координират по-пълно силите и възможностите на отделните обществено-политически организации; да се подготвят навреме необходимите кадри, програми, учебници и други помагала; да се проведат значими идеологически мероприятия — пленарни заседания, обсъждания в бюрото, научно-практически конференции, разговори, симпозиуми и др., да се създаде и внедри масово челният опит. Накратко, перспективното планиране позволява да се концентрират усилията за решаване на главните, възловите проблеми на идеологическата дейност.

През последните няколко години партийните комитети натрупаха богат опит в планирането на идеологическата дейност. Сега се изработват две-тригодишни планове (за отчетния период), програми за марксистко-ленинско образование на комунистите за петгодишен период — от конгрес до конгрес, — разнообразни програми за идеологически кампании и чествувания, лични творчески планове на пропагандистите, програми за естетическо възпитание, за нагледна агитация и монументална украса, за индивидуалната работа с хората, тримесечни и месечни планове, седмични план-графици и т. н. Особено ценен е опитът на партийните комитети и организации в Русе, Бяла, Казанлък, Карнобат и други за единно планиране на идеологическата дейност в трудовите колективи, с което се преодолява дублирането и се обединяват силите и възможностите на обществено-политическите организации. В повечето случаи тези планове са част или по-нататъшно продължение на плановете за социално-икономическо развитие на окръга, града, предприятието, стопанството.

Пряко отношение към разглеждания проблем има и въпросът за броя на инициативите и мероприятията, които се провеждат в партийните организации по решение на вишестоящите партийни комитети. Това не е формален въпрос, защото понякога техният брой е толкова голям, че не се оставя практическа възможност за изява на творчество и инициатива от партийните бюра и първичните партийни организации, от местните кадри.

В партийната практика се използват различни форми на проверка на идеологическата дейност. Те са важен компонент от нейното ръ-

Digitized by Google

ководство и организация. Обикновено проверките са: групови или индивидуални; на вишестоящия ръководен орган или на местния партиен комитет; комплексни или по отделен въпрос; отчитане на партийни комитети пред вишестоящите; отчитане на партийно събрание и т. н. Понякога се счита, че колкото по-чести са проверките, толкова по-добри ще бъдат резултатите. Опитът показва, че не броят, а преди всичко качеството на проверките определя резултатите. Главната цел на една проверка не е да се констатират съществуващите недостатъци, а преди всичко да се помогне за тяхното отстраняване и да се предотврати появяването им в бъдеще. Обикновено по време на проверката се допускат увлечения — проявява се либерализъм или прекалено голяма взискателност. И двете са еднакво вредни. Те не стимулират. Най-добър резултат се получава, когато анализът на проверената работа се основава на богат фактически материал. Такъв анализ е обективен, реален, убедителен. Той помага да се посочат ясно положителните и слабите страни, да се набележат необходимите мероприятия за отстраняване на недостатъците.

Организацията на идеологическата дейност зависи **и от броя, и от начина на подготвените и обсъдените проблеми.** Практиката показва, че могат да се получат няколко варианта: да се обсъждат голям брой проблеми; да се обсъждат приблизително толкова проблеми, колкото е необходимо; да се обсъждат съвсем малко на брой проблеми. Най-добър резултат се получава при втория вариант. Той предоставя по-големи възможности за качествена подготовка на материалите и за навременно изпълнение на взетите решения. Заслужава внимание опитът на много партийни комитети и организации, които при обсъждането на стопански, социално-битови, организационни и други проблеми правят анализ и оценка на извършената идейно-политическа работа, а в приетите по тези поводи решения се вижда ролята и мястото и на пропагандата и агитацията. Този начин на оценяване на идеологическото въздействие в най-тясна връзка с останалите видове социална практика е твърде перспективен и е правилно да се утвърждава като постоянен стил в работата.

Друг важен елемент от организацията на идеологическата дейност е **наличието на навременна, представителна и достоверна информация** както за идеологическите, така и за останалите социални процеси. Без такава информация не може да се ръководи и направлява идеологическият процес.

Правилното и непрекъснато циркулиране на информацията между отделните части на системата е един от важните показатели за това, доколко е съвършена нейната организация. Многобройни са източниците, формите и методите за набиране на информация. Всеки от тях има място, затова не е полезно те да се противопоставят един на друг, а да се използват от партийните комитети и организации. През последните години все по-успешно се набира научна информация чрез конкретните социални изследвания. Те помагат да се направи количествен и качествен анализ на изследваните дейности, да се набележат обосновани мерки за отстраняване на недостатъците, за развитието на съответните явления и процеси.

Координацията играе важна роля при организирането на идеологическата дейност. Тя изисква да се създадат правилни взаимоотношения, от една страна, между нея и стопанските, политическите, организационните, управленческите и др. дейности, а от друга — между нейните съставни части, а също и между съответните обществени органи и организации. Координацията се осъществява чрез системата на **организационните отношения.** Те обхващат връзките между партийните органи и организации, между партийните органи и останалите държав-

Digitized by Google

ни и обществено-политически организации, между първичните партийни организации и останалите обществено-политически организации. Тези връзки са подчинени на координиране на различните видове идеологическа дейност — партийна учебна година, масово-политическа работа, лекционна пропаганда и пр.; на съгласуване на идейно-политическата дейност на Димитровския комунистически младежки съюз, Българските професионални съюзи, Отечествения фронт и държавните органи; на правилно определяне на целите, задачите, мястото и ролята на всеки вид идеологическа дейност. Както се вижда, в центъра на координацията стоят ръководните и помощните (отдели, комисии, домове за политическа просвета, партийни кабинети) партийни органи. Координацията при организирането на идеологическата дейност изисква още по-тясно сътрудничество между идеологическите отдели на обществено-политическите организации. Осъществяването на тази координация допринася идеологическата дейност още по-силно да съдействува за успешното изпълнение на политическите, стопанските, социалните и организационните задачи, още по-пълно да се отчитат и използват възможностите и специфичните особености на идейно-политическата и възпитателната дейност на отделните организации.

В партийната практика се утвърждават все нови форми за координиране. По-важните от тях са: съгласуване на перспективните и на оперативните планове; системно свикване на съвместни съвещания по основни проблеми на идеологическата дейност; взаимно информиране за настъпилите промени в планирането и организирането на идеологическата дейност; осъществяване на съвместни мероприятия за чествуване на забележителни годишнини; съвместно организиране на походи, екскурзии и други мероприятия през свободното време и т. н. **Особено ценна е координацията на идейно-политическата със стопанско-организаторската дейност.** Осъществяването на тази задача зависи от съгласуването на силите и възможностите на партийните и стопанските кадри. В това именно се крие един от важните резерви за повишаване качеството и ефективността на идеологическата дейност; за формиране на марксистко-ленински светоглед, за трудовото, нравственото, естетическото и атеистическото възпитание на трудещите се, за изпълнение на плана за социално-икономическото развитие.

Важно значение за осъществяване на рационална организация на идеологическата дейност **има и комплексният подход.** На него голямо внимание отдели др. Александър Лилов пред Националното съвещание с ръководни идеологически кадри, състояло се в края на 1978 г. Той посочи: **„Реалното осъществяване на многостранния процес на формирането развитието и социалната активност на личността в най-голяма степен изисква и комплексна програмно-целева организация и ръководство.** По-конкретно това означава на всички равнища на нашата идейновъзпитателна работа да се постигне:

— единство на целите, задачите и средствата за възпитание, което намира синтезиран израз в комплексните програми и планове за идеологическа работа и възпитание;

— координация на всички фактори и механизми, чрез които се осъществява взаимодействието на идеологическото възпитание с обществения труд и социалната практика;

— приемственост и еднопосочност на възпитателното въздействие на трудовия колектив, училището, семейно-битовата среда, неформални групи — при оптимално съчетаване на формите и средствата за въздействие."[1] Този подход изисква да се отчита взаимодействието между технико-икономическите, организационните, идеологическите и

[1] Ал. Лилов, Борбата за претворяване в живота стратегията на Партията, с. 123.

Digitized by Google

демографските фактори; единството на идеологическата и организационната, на политическата и организаторската дейност; единството на идейно-политическото, трудовото, нравственото и естетическото възпитание. Комплексният подход има многостранно приложение. Той налага едновременно да се организират, анализират и оценяват основните видове идеологическа дейност; а също комплексно да се анализират техните съставни части (съдържание, кадри, форми, методи, организация, резултати). Всички тези изисквания на комплексния подход намират практическо приложение както при изграждането на цялостната система за идеологическа дейност, така и при изграждането на подсистемите за марксистко-ленинско образование, за икономическото образование, за лекционната пропаганда, за устната агитация, за нагледната агитация и т. н. Този опит да бъде организирана идеологическата дейност в най-различни подсистеми дава положителни резултати. Той съдействува за повишаване на идеологическото въздействие.

Изучаването, обобщаването и популяризирането на положителния опит в организирането на идеологическата дейност като цяло и на различните равнища на партийно ръководство е друг много важен фактор на рационалната организация. Това помага по-бързо да се внедрява в организацията всичко ново, всичко прогресивно и в същото време да се преодолява всичко старо, консервативно. Много са формите, които се използват за тази цел: съвещания, обмяна на опит, научно-практически конференции, семинари и курсове, статии, брошури и други. Тази задача може успешно да се реши само когато се изучава от всички идеологически кадри положителният опит и когато **широко и системно се използват научните обобщения и разработки.** Тук заслужава да се посочи и значението на богатия и неизчерпаем съветски опит. Този опит е в основата на организацията на марксистко-ленинското образование, на масово-политическата работа, на лекционната пропаганда, накратко, на цялата идеологическа дейност. Това положение се потвърждава от факта, че няма партиен комитет, организация, идеологически работник, който да не използва този опит. Далеч обаче не са изчерпани всички резерви. Тук има голямо поле за още по-целенасочено, задълбочено, всестранно и навременно внедряване на съветския опит в нашата партийна практика.

Организацията на идеологическата дейност зависи в голяма степен **от умението да се работи с хората.** Това се определя от **подбора на кадрите,** от тяхната теоретическа и методическа подготовка, от умението им да свързват марксистко-ленинското учение и партийната политика с конкретните задачи, които решават трудовите колективи, да повишават тяхната социална активност. Организацията на идеологическата дейност не е достатъчно да се изгражда само върху принципите на марксистко-ленинската теория, на партийната политика, тя следва да се изгражда и върху дълбоката убеденост на кадрите в правилността на тези принципи. Тук и най-малката проява на администриране, на командуване и нареждане дава отрицателен резултат; води до шаблон и формализъм. Това именно налага да се работи диференцирано и системно с различните отряди идеологически кадри: пропагандисти, лектори, докладчици, агитатори, журналисти и т. н. Партийните комитети имат натрупан богат опит. Те редовно свикват с тях семинарни занятия, курсове, срещи за обмяна на опит, научно-практически конференции и други.

Рационалната организация на идеологическата дейност изисква в нея да участвуват ръководните стопански и административни кадри. Тяхното лично участие, техният пример не само оказват положително влияние върху останалите ръководни и изпълнителски кадри, но и издигат идейно-теоретическото равнище на провежданите мероприятия.

Digitized by Google

Важен фактор за усъвършенстването на идеологическата дейност е **организационната култура на кадрите.** Нейната същност и значение разкри с голяма вещина др. Тодор Живков в забележителното си Писмо до ЦК на ДКМС. Според него организационната култура предполага: формирането на **вътрешно чувство за организираност** като жизнена необходимост; **коренна промяна на отношението към времето** — и обществено, и лично, създаване на нова по-ефективна организация на времето: формиране на **потребност от целесъобразно планиране** на личните усилия, **от умело обвързване** на ежедневието с далечните цели, от **концентриране** на усилията на решаващия участък, от проявяване на **висока дисциплина; възпитаване на деловитост и оперативност**; възпитаване на организираност. Организационната култура има пряко отношение към всички видове дейности, включително и към идеологическата.

Пряко отношение към организационната култура на щатните идеологически кадри има и **въпросът за бюджета на работното им време.** Наблюденията и социологическите изследвания в редица окръжни партийни комитети показват, че тук се налагат известни корекции. Твърде много е времето, което се отделя за събиране на материали и за писане на доклади, информации, планове, решения и недостатъчно за повишаване на теоретическата и методическата им подготовка, за обобщаване и разпространяване на положителния опит, за оказване на конкретна помощ на партийните комитети и организации, на пропагандистите и агитаторите. По-съвършена организация на труда е необходима и за многохилядния идеологически актив, който работи на обществени начала. Той може успешно да изпълнява своите отговорни задължения само когато му се създадат условия и му се оказва системна и качествена помощ.

Организацията на идеологическата дейност зависи и от **критериите,** с които се оценява от партийните органи, организации, от многобройния отряд идеологически кадри. В етапа на изграждането на развитото **социалистическо общество** тези критерии са много високи. Това се критериите на Единадесетия партиен конгрес, на Националната партийна конференция, на Юлския пленум (1976 г.), на целите и задачите, които осъществява Партията. Те са насочени не към сравнения с минали години, а предимно към реалните потребности и изисквания на общественото развитие, на челния опит. Разбира се, тези критерии трябва да бъдат не само общи, отнасящи се до цялата идеологическа дейност, но и специфични, отнасящи се до отделни нейни видове. С тяхна помощ следва да се оценява организацията не само на национално равнище, но и на останалите нива на партийно ръководство. Определянето на високи критерии ще стимулира по-нататъшното усъвършенстване на идеологическата дейност. Тяхното пълно приложение несъмнено ще съдействува за цялостното подобряване на качеството и ефективността на идеологическото въздействие.

* * *

Усъвършенстването на организацията на идеологическата дейност не е временна и самоцелна задача, а сложен непрекъснат процес, който се определя от развиващата се и изменяща се социална действителност. То е насочено към повишаване на социалната активност на трудещите се за изпълнението на плана за социално-икономическо развитие на страната, към формиране на социалистическата личност, към по-нататъшното утвърждаване и развитие на социалистическия начин на живот, към засилване на борбата срещу буржоазната идеология, „левия“ и десен опортюнизъм, към постигането на конкретни резултати в осъществяването решенията на Националната партийна конференция, към постигане на високо качество и ефективност от цялата наша дейност.

Digitized by Google

демографските фактори; единството на идеологическата и организационната, на политическата и организаторската дейност; единството на идейно-политическото, трудовото, нравственото и естетическото възпитание. Комплексният подход има многостранно приложение. Той налага едновременно да се организират, анализират и оценяват основните видове идеологическа дейност; а също комплексно да се анализират техните съставни части (съдържание, кадри, форми, методи, организация, резултати). Всички тези изисквания на комплексния подход намират практическо приложение както при изграждането на цялостната система за идеологическа дейност, така и при изграждането на подсистемите за марксистко-ленинско образование, за икономическото образование, за лекционната пропаганда, за устната агитация, за нагледната агитация и т. н. Този опит да бъде организирана идеологическата дейност в най-различни подсистеми дава положителни резултати. Той съдействува за повишаване на идеологическото въздействие.

Изучаването, обобщаването и популяризирането на положителния опит в организирането на идеологическата дейност като цяло и на различните равнища на партийно ръководство е друг много важен фактор на рационалната организация. Това помага по-бързо да се внедрява в организацията всичко ново, всичко прогресивно и в същото време да се преодолява всичко старо, консервативно. Много са формите, които се използват за тази цел: съвещания, обмяна на опит, научно-практически конференции, семинари и курсове, статии, брошури и други. Тази задача може успешно да се реши само когато се изучава от всички идеологически кадри положителният опит и когато **широко и системно се използват научните обобщения и разработки.** Тук заслужава да се посочи и значението на богатия и неизчерпаем съветски опит. Този опит е в основата на организацията на марксистко-ленинското образование, на масово-политическата работа, на лекционната пропаганда, накратко, на цялата идеологическа дейност. Това положение се потвърждава от факта, че няма партиен комитет, организация, идеологически работник, който да не използва този опит. Далеч обаче не са изчерпани всички резерви. Тук има голямо поле за още по-целенасочено, задълбочено, всестранно и навременно внедряване на съветския опит в нашата партийна практика.

Организацията на идеологическата дейност зависи в голяма степен **от умението да се работи с хората.** Това се определя от **подбора на кадрите,** от тяхната теоретическа и методическа подготовка, от умението им да свързват марксистко-ленинското учение и партийната политика с конкретните задачи, които решават трудовите колективи, да повишават тяхната социална активност. Организацията на идеологическата дейност не е достатъчно да се изгражда само върху принципите на марксистко-ленинската теория, на партийната политика, тя следва да се изгражда и върху дълбоката убеденост на кадрите в правилността на тези принципи. Тук и най-малката проява на администриране, на командуване и нареждане дава отрицателен резултат; води до шаблон и формализъм. Това именно налага да се работи диференцирано и системно с различните отряди идеологически кадри: пропагандисти, лектори, докладчици, агитатори, журналисти и т. н. Партийните комитети имат натрупан богат опит. Те редовно свикват с тях семинарни занятия, курсове, срещи за обмяна на опит, научно-практически конференции и други.

Рационалната организация на идеологическата дейност изисква в нея да участвуват ръководните стопански и административни кадри. Тяхното лично участие, техният пример не само оказват положително влияние върху останалите ръководни и изпълнителски кадри, но и издигат идейно-теоретическото равнище на провежданите мероприятия.

Digitized by Google

Важен фактор за усъвършенстването на идеологическата дейност е **организационната култура на кадрите.** Нейната същност и значение разкри с голяма вещина др. Тодор Живков в забележителното си Писмо до ЦК на ДКМС. Според него организационната култура предполага: формирането на **вътрешно чувство за организираност** като жизнена необходимост; **коренна промяна на отношението към времето** — и обществено, и лично, създаване на нова по-ефективна организация на времето: формиране на **потребност от целесъобразно планиране** на личните усилия, **от умело обвързване** на ежедневието с далечните цели, от **концентриране** на усилията на решаващия участък, от проявяване на **висока дисциплина; възпитаване на деловитост и оперативност;** възпитаване на организираност. Организационната култура има пряко отношение към всички видове дейности, включително и към идеологическата.

Пряко отношение към организационната култура на щатните идеологически кадри има и **въпросът за бюджета на работното им време.** Наблюденията и социологическите изследвания в редица окръжни партийни комитети показват, че тук се налагат известни корекции. Твърде много е времето, което се отделя за събиране на материали и за писане на доклади, информации, планове, решения и недостатъчно за повишаване на теоретическата и методическата им подготовка, за обобщаване и разпространяване на положителния опит, за оказване на конкретна помощ на партийните комитети и организации, на пропагандистите и агитаторите. По-съвършена организация на труда е необходима и за многохилядния идеологически актив, който работи на обществени начала. Той може успешно да изпълнява своите отговорни задължения само когато му се създадат условия и му се оказва системна и качествена помощ.

Организацията на идеологическата дейност зависи и от **критериите,** с които се оценява от партийните органи, организации, от многобройния отряд идеологически кадри. В етапа на изграждането на развитото **социалистическо общество** тези критерии са много високи. Това се критериите на Единадесетия партиен конгрес, на Националната партийна конференция, на Юлския пленум (1976 г.), на целите и задачите, които осъществява Партията. Те са насочени не към сравнения с минали години, а предимно към реалните потребности и изисквания на общественото развитие, на челния опит. Разбира се, тези критерии трябва да бъдат не само общи, отнасящи се до цялата идеологическа дейност, но и специфични, отнасящи се до отделни нейни видове. С тяхна помощ следва да се оценява организацията не само на национално равнище, но и на останалите нива на партийно ръководство. Определянето на високи критерии ще стимулира по-нататъшното усъвършенстване на идеологическата дейност. Тяхното пълно приложение несъмнено ще съдействува за цялостното подобряване на качеството и ефективността на идеологическото въздействие.

* * *

Усъвършенстването на организацията на идеологическата дейност не е временна и самоцелна задача, а сложен непрекъснат процес, който се определя от развиващата се и изменяща се социална действителност. То е насочено към повишаване на социалната активност на трудещите се за изпълнението на плана за социално-икономическо развитие на страната, към формиране на социалистическата личност, към по-нататъшното утвърждаване и развитие на социалистическия начин на живот, към засилване на борбата срещу буржоазната идеология, „левия“ и десен опортюнизъм, към постигането на конкретни резултати в осъществяването решенията на Националната партийна конференция, към постигане на високо качество и ефективност от цялата наша дейност.

Digitized by Google

демографските фактори; единството на идеологическата и организационната, на политическата и организаторската дейност; единството на идейно-политическото, трудовото, нравственото и естетическото възпитание. Комплексният подход има многостранно приложение. Той налага едновременно да се организират, анализират и оценяват основните видове идеологическа дейност; а също комплексно да се анализират техните съставни части (съдържание, кадри, форми, методи, организация, резултати). Всички тези изисквания на комплексния подход намират практическо приложение както при изграждането на цялостната система за идеологическа дейност, така и при изграждането на подсистемите за марксистко-ленинско образование, за икономическото образование, за лекционната пропаганда, за устната агитация, за нагледната агитация и т. н. Този опит да бъде организирана идеологическата дейност в най-различни подсистеми дава положителни резултати. Той съдействува за повишаване на идеологическото въздействие.

Изучаването, обобщаването и популяризирането на положителния опит в организирането на идеологическата дейност като цяло и на различните равнища на партийно ръководство е друг много важен фактор на рационалната организация. Това помага по-бързо да се внедрява в организацията всичко ново, всичко прогресивно и в същото време да се преодолява всичко старо, консервативно. Много са формите, които се използват за тази цел: съвещания, обмяна на опит, научно-практически конференции, семинари и курсове, статии, брошури и други. Тази задача може успешно да се реши само когато се изучава от всички идеологически кадри положителният опит и когато **широко и системно се използват научните обобщения и разработки.** Тук заслужава да се посочи и значението на богатия и неизчерпаем съветски опит. Този опит е в основата на организацията на марксистко-ленинското образование, на масово-политическата работа, на лекционната пропаганда, накратко, на цялата идеологическа дейност. Това положение се потвърждава от факта, че няма партиен комитет, организация, идеологически работник, който да не използва този опит. Далеч обаче не са изчерпани всички резерви. Тук има голямо поле за още по-целенасочено, задълбочено, всестранно и навременно внедряване на съветския опит в нашата партийна практика.

Организацията на идеологическата дейност зависи в голяма степен **от умението да се работи с хората.** Това се определя от **подбора на кадрите,** от тяхната теоретическа и методическа подготовка, от умението им да свързват марксистко-ленинското учение и партийната политика с конкретните задачи, които решават трудовите колективи, да повишават тяхната социална активност. Организацията на идеологическата дейност не е достатъчно да се изгражда само върху принципите на марксистко-ленинската теория, на партийната политика, тя следва да се изгражда и върху дълбоката убеденост на кадрите в правилността на тези принципи. Тук и най-малката проява на администриране, на командуване и нареждане дава отрицателен резултат; води до шаблон и формализъм. Това именно налага да се работи диференцирано и системно с различните отряди идеологически кадри: пропагандисти, лектори, докладчици, агитатори, журналисти и т. н. Партийните комитети имат натрупан богат опит. Те редовно свикват с тях семинарни занятия, курсове, срещи за обмяна на опит, научно-практически конференции и други.

Рационалната организация на идеологическата дейност изисква в нея да участвуват ръководните стопански и административни кадри. Тяхното лично участие, техният пример не само оказват положително влияние върху останалите ръководни и изпълнителски кадри, но и издигат идейно-теоретическото равнище на провежданите мероприятия.

Digitized by Google

Важен фактор за усъвършенстването на идеологическата дейност е **организационната култура на кадрите.** Нейната същност и значение разкри с голяма вещина др. Тодор Живков в забележителното си Писмо до ЦК на ДКМС. Според него организационната култура предполага: формирането на **вътрешно чувство за организираност** като жизнена необходимост; **коренна промяна на отношението към времето** — и обществено, и лично, създаване на нова по-ефективна организация на времето: формиране на **потребност от целесъобразно планиране** на личните усилия, **от умело обвързване** на ежедневието с далечните цели, от **концентриране** на усилията на решаващия участък, от проявяване на **висока дисциплина; възпитаване на деловитост и оперативност**; възпитаване на организираност. Организационната култура има пряко отношение към всички видове дейности, включително и към идеологическата.

Пряко отношение към организационната култура на щатните идеологически кадри има и **въпросът за бюджета на работното им време.** Наблюденията и социологическите изследвания в редица окръжни партийни комитети показват, че тук се налагат известни корекции. Твърде много е времето, което се отделя за събиране на материали и за писане на доклади, информации, планове, решения и недостатъчно за повишаване на теоретическата и методическата им подготовка, за обобщаване и разпространяване на положителния опит, за оказване на конкретна помощ на партийните комитети и организации, на пропагандистите и агитаторите. По-съвършена организация на труда е необходима и за многохилядния идеологически актив, който работи на обществени начала. Той може успешно да изпълнява своите отговорни задължения само когато му се създадат условия и му се оказва системна и качествена помощ.

Организацията на идеологическата дейност зависи и от **критериите,** с които се оценява от партийните органи, организации, от многобройния отряд идеологически кадри. В етапа на изграждането на развитото **социалистическо общество** тези критерии са много високи. Това се критериите на Единадесетия партиен конгрес, на Националната партийна конференция, на Юлския пленум (1976 г.), на целите и задачите, които осъществява Партията. Те са насочени не към сравнения с минали години, а предимно към реалните потребности и изисквания на общественото развитие, на челния опит. Разбира се, тези критерии трябва да бъдат не само общи, отнасящи се до цялата идеологическа дейност, но и специфични, отнасящи се до отделни нейни видове. С тяхна помощ следва да се оценява организацията не само на национално равнище, но и на останалите нива на партийно ръководство. Определянето на високи критерии ще стимулира по-нататъшното усъвършенстване на идеологическата дейност. Тяхното пълно приложение несъмнено ще съдействува за цялостното подобряване на качеството и ефективността на идеологическото въздействие.

* * *

Усъвършенстването на организацията на идеологическата дейност не е временна и самоцелна задача, а сложен непрекъснат процес, който се определя от развиващата се и изменяща се социална действителност. То е насочено към повишаване на социалната активност на трудещите се за изпълнението на плана за социално-икономическо развитие на страната, към формиране на социалистическата личност, към по-нататъшното утвърждаване и развитие на социалистическия начин на живот, към засилване на борбата срещу буржоазната идеология, „левия“ и десен опортюнизъм, към постигането на конкретни резултати в осъществяването решенията на Националната партийна конференция, към постигане на високо качество и ефективност от цялата наша дейност.

Digitized by Google

РЕШИТЕЛНА КРАЧКА КЪМ ЛЕНИНИЗМА

проф. КИРИЛ ИВАНОВ

В края на май тази година се навършват 60 години от първия конгрес на Българската комунистическа партия. Той прие програмна декларация, която най-ярко отразява новия етап в нейното развитие, етапът на преминаването ѝ под знамето на ленинизма, започнал под могъщото въздействие на победата на Великата октомврийска социалистическа революция и подема на революционното движение в България в края на Първата световна война. Конгресът единодушно одобри участието на Партията в учредяването на Третия комунистически интернационал, чиято жизнена необходимост за международното комунистическо движение, за целите и задачите бяха всестранно обосновани от великия В. И. Ленин. Българската работническа социалдемократическа партия се преименува в Българска комунистическа партия — тесни социалисти. „На този конгрес — изтъква Д. Благоев — нашата партия прие програмата и тактиката на комунистическия интернационал и се присъедини към победоносния комунистически пролетариат“[1].

* * *

Най-важната особеност на първия конгрес бе **приемането на Програмната декларация.** С нея Партията фактически изостави своята стара социалдемократическа програма и възприе ленинските схващания за характера на историческата епоха, за своите основни задачи, за формите и методите за тяхното постигане. Възприета бе ленинската теза за преминаването на капитализма в по-висок стадий на развитие, в стадия на империализма. Въз основа на анализа и измененията в производителните сили, обществените отношения и съотношението на класовите сили в програмната декларация се прави изводът за неизбежността от социалистическата революция в света. България, се казва в програмната декларация, се развива в общите условия на европейския империализъм. Нейното положение се отличава от това на големите капиталистически държави по това, че тя самата е обект на завладяване и експлоатация. Поради това работническата класа и малоимотните слоеве в нашата страна изпитват двойно иго — на собствените си експлоататори и на чуждите завоеватели. Те се намират в още по-бедствено положение. И българската работническа класа ще се бори да освободи не само себе си от икономическо и политическо робство, но и да освободи българския народ от европейския империализъм. Конгресът възприе възгледа за социалистическата революция в България като близка задача, а не като цел на далечното и неопределено бъдеще, както тя се определяше дотогава. При наличието на съзрели обективни условия победата на социалистическата революция „зависи само от съзнанието и организацията, т. е. от силата на работническата класа“[2].

Ново и твърде важно принципно положение в програмата е провъзгласяването на диктатурата на пролетариата като форма за уста-

[1] Работнически вестник от 2. VI. 1920 г.
[2] БКП в резолюции и решения, т. 2, стр. 5.

Digitized by Google

новяването и осъществяването на политическото господство на работническата класа. Тя е необходима, за да се сломява неизбежната съпротива на експлоататорското малцинство срещу властта на работническата класа. Форма на държавата на работническата класа са съветите на работническите, селските и войнишките пълномощници. Социалистическата съветска република се характеризира като пълновластие на народа, тя дава цялата власт — законодателна, изпълнителна и съдебна — в ръцете на „производителните трудещи се класи"[1]. Всички органи на стария режим според програмната декларация ще се заменят с нови, съветски органи. Социалистическата съветска република ще установи най-тесни връзки с всички социалистически републики от другите страни.

Революционната власт на пролетариата веднага пристъпва към експроприация и социализация на обществените средства за производство и размяна. Дребните занаятчии и селяните няма да бъдат експлоатирани, а те ще бъдат организирани в колективни форми на производство, където ще се прилагат машини и рационални методи за по-висока производителност на труда. В програмната декларация са записани и други конкретни задачи: създаване на всенародна милиция за защита на труда, задоволяване на жилищните нужди на бездомните, задължително научно-трудово образование с обществени средства, отделянето на църквата от държавата и пр.

Съдържанието на програмната декларация съвсем ясно говори за социалистическия характер на предстоящата революция в България. За да се осъществи тя, е необходимо да се издига съзнателността на трудещите се, да се организират те за защита на своите интереси, да се разгръщат масови акции, да се организира масова политическа стачка, въоръжено въстание. Нашата партия възприе масовите форми на класовата борба, които бяха доказали своята необходимост и ефикасност в практиката на ленинската партия. Същевременно тя не се отказваше и от използването на възможните други форми на борба.

С приемането на програмната декларация конгресът изрази ясното си разбиране, че първата програма на Партията, приета на Бузлуджа през 1891 г. и претърпяла след това несъществени изменения, не отговаря на новите условия. Утвърдени бяха новите позиции на Партията и главната насока на нейната дейност. Въз основа на програмната декларация след Първия конгрес Партията подготви своя програма, в която обстойно и аргументирано излага новите схващания за характера на епохата и задачите пред нея. Тя е трябвало да бъде приета на V конгрес през 1923 година. Деветоюнският фашистки преврат осуети свикването на конгреса и както е известно, Петият конгрес на Партията се състоя през 1948 година. На него беше взето решение Шестият партиен конгрес да приеме програма на Партията. Председател на комисията за нейното разработване бе Георги Димитров. Неговата смърт обаче и много други събития осуетиха разработването ѝ. Едва Юлският пленум на Централния комитет на Партията от 1968 г. взе решение да се изработи програма на Партията, която да се обсъди и внесе за приемане от Десетия конгрес. Това е втората програма на Партията. Ето защо не е напълно съобразено с историческата истина схващането, според което „в своята 80-годишна история БКП приема три програми"[2]. През периода на нелегалната борба и след това в строителството на социализма Партията е приела документи, които са имали програмен характер. Особено важно значение имаха решенията на Петия конгрес на Партията и решенията на Априлския пленум на Централния ко-

[1] БКП в резолюции и решения, т. 2, с. 5.
[2] Кратък политически речник, Партиздат, 1972, с. 365.

Digitized by Google

митет на БКП от 1956 г. „Но — както подчертава др. Тодор Живков пред Десетия конгрес — колкото и важно да е тяхното значение, тези документи нито са били, нито са претендирали да бъдат програма на Партията."[1]

* * *

С голяма активност на Първия конгрес бе разисквано **участието на Партията в буржоазния парламент.** Този въпрос бе много актуален поради появилото се в началото на 1919 година „левичарство" в Партията и извън нея. То беше проява на дребнобуржоазно влияние и изразяване липсата на последователност, търпимост и издръжливост в класовата борба. Неговото изискване бе колкото се може по-скоро да започне фронтална атака срещу капитализма, а парламентът отричаше участието на комунистическите партии в буржоазния парламент. В случая се пренебрегваха указанията на В. И. Ленин, че макар исторически буржоазният парламент да е изживял като форма на управление, то той далеч не е изживял за цялата работническа класа, за масите. Партията използва парламента като трибуна за най-широко разобличаване противонародната политика и противонародното законодателство на буржоазията. Заедно с това тя популяризира своята политика, своите лозунги и поставя неотложни искания пред трудещите се. „Нашата борба в парламента е била в неразривна връзка с борбите на масите, които тя е решавала[2] — заявява в своето изказване на конгреса Васил Коларов. Конгресът приe резолюция за участие на Партията в парламента само с един глас против. С положителното отношение към парламента и другите форми на борба, съчетани с масови акции, а при необходимост и с въоръжено въстание, Партията твърдо застава на ленински позиции.

С приемането названието Българска комунистическа партия (т. с.). **Първият конгрес изрази единодушното желание на българските комунисти напълно да се разграничат от съществуващите социалдемократически партии, които изменяха на принципите и тактиката на марксизма, на революционния социализъм.** В документите на конгреса се казва: „Както Маркс и Енгелс се наричаха комунисти, за различие от буржоазните и дребнобуржоазни социалисти по онова време, тъй и днес Партията на революционния пролетариат, за да се различи напълно от опортюнистическите и социалистическите партии, които веществяло преминаха в лагера на буржоазната контрареволюция, трябва да отхвърли названието на предалите се на работническите врагове управляващи партии, наричащи себе си социалдемократически."[3]

Преименуването е и логическа последица от дълбокия вътрешен процес на развитието на Партията от революционна марксистка партия в марксистко-ленинска. Тя не се бореше вече за буржоазна демокрация. Тя е силата, която организира трудещите се за установяване на диктатурата на пролетариата, която води до победата на социализма, а след това и на комунизма. Новото название напълно съответствува на съдържанието на програмната декларация, на крайната ѝ цел. Това е най-точното научно название на нашата партия.

За да няма никакво съмнение и колебание от обстоятелството, че като се дава ново наименование на Партията, тя не се отрича от своето минало, конгресът реши след Българската комунистическа партия в скоби да се прибави „тесни социалисти". Както докладчикът по програмната декларация Христо Кабакчиев, така и изказалите се по този въпрос, а след това и по въпроса за изменение на Устава на Партия-

[1] Т. Живков. Отчетен доклад на ЦК на БКП пред Десетия конгрес на Партията, с. 156.
[2] Работнически вестник от 28 май 1919 г.
[3] БКП в резолюции и решения, т. 2, с. 3.

Digitized by Google

та с гордост заявиха, че Партията не ще се откаже от своето минало. И това бе основателно, защото тесносоциалистическата партия се отличаваше със своята последователност в провеждане принципите на научния социализъм. Тя води непримирима борба против класовото сътрудничество и буржоазния национализъм и шовинизъм, против опортюнизма в международното комунистическо движение. Тя се изграждаше като предан съзнателен авангард на работническата класа, единна и здраво сплотена организация. Тесносоциалистическата партия по думите на Георги Димитров беше своеобразно революционно марксическо течение в международното работническо движение и във Вторня интернационал, което от всички други леви социалдемократически течения най-много се приближаваше до болшевиките. Но заедно с това Георги Димитров отбелязва и съществени различия между тесния социализъм и ленинизма. Но тогава и сравнително по-късно тези недостатъци не се виждаха.

Първият конгрес внесе две много съществени изменения в Устава на Партията: създаването на партиен съвет и окръжни партийни комитети.

Партийният съвет е висш орган на Партията. Той се формира от членовете на Централния комитет и контролната комисия и с по един представител от всеки партиен окръг, който се избира от конгреса. Партийният съвет се събира на заседание съгласно уставната норма всяко тримесечие. В изказването на конгреса Благоев определя партийния съвет като „едно съвещателно тяло, което да помага за най-добро осветляване на належащите въпроси“[1]. В своето заключително изказване докладчикът по изменнията в Устава Д. Кондов също изтъква, че „партийният съвет е един помощен орган при разрешаването на големите въпроси на деня“[2].

Определянето на партийния съвет като съвещателен орган е в смисъл, че решаването на важните въпроси ще става от по-широк кръг дейци. Но партийният съвет не е помощно звено, каквито са сега съвещанията на партийния актив или апарата на партийните комитети, а колективен изборен и властен орган със строго определен състав. И в Устава изрично се казва, че партийният съвет обсъжда и решава важни политически въпроси, отнасящи се до цялата партия, създава партийни институти.

Протоколите на заседанията на партийния съвет говорят, че той е обсъждал наистина много съществени страни на партийната дейност и за цялото работническо движение. През 1920 г. той приема временна програма за работата на Партията в общинските и окръжните съвети, а през 1922 г. — проект за новата програма на Партията. Партийният съвет е обсъждал и положението на страната след фашисткия преврат от 9 юни 1923 г. и отношението на Партията към него.

Партийният съвет не може да се отъждествява с разширения състав (пленум на ЦК). Те се различават не само по начина на формиране, но и по ролята и мястото си в Партията. Централният комитет е ръководният орган на Партията между нейните конгреси. А Уставът на Партията от 1919 г. определено сочи, че „Централният комитет е главният управителен и изпълнителен орган на Партията и се разпорежда по свое усмотрение с всички налични средства на Партията“[3]. Партийният съвет е специализиран колективен централен орган на Партията, който използва мнението и опита на партийните членове от отделните окръзи. Неговата поява бележи съществен момент в по-

[1] Работнически вестник, 28 юни 1919 г.
[2] Пак там.
[3] БКП в резолюции и решения, т. 2, с. 27.

Digitized by Google

нататъшното прилагане на ленинския принцип на демократическия централизъм в Партията. Той изисква съобразно етапа на развитието на страната и Партията и задачите, които тя решава, да се създават необходимите колективни органи.

За развитието на колективността в живота и дейността на партийните организации съдействува и допълнението в Устава, което изисква при важни партийни акции местните партийни комитети да свикват съвещания от представители на профсъюзните организации и на всички други организации, които са под тяхното политическо ръководство. Правата на тези съвещания не се определят, но това е по същество широк партиен актив на местния партиен комитет, а не е изборен орган.

Окръжните комитети на Партията са ново структурно звено. Те се формират от членовете на партийния комитет на организацията в окръжния център, попълнен с по един делегат от партийните комитети в околийските центрове. Създаването на окръжните комитети, както това се вижда от протоколите на конгреса, е продиктувано от разрастването на Партията, особено в селата. На Първия конгрес са били представени над 600 редовни партийни организации и групи с близо 22 000 членове. Централният комитет е бил вече сериозно затруднен непосредствено да ръководи групите и организациите. Но с цел да се запази единството на Партията в окръга и най-вече да се осигури ръководната роля на работническата класа в нея секретарството на Партията в окръга се възлага на секретаря на партийния комитет на местната организация в окръжния център, където има промишлени предприятия. Този комитет осъществява и постоянно ръководство на партийните организации и групи в окръга. В помощ на секретаря на окръжния комитет на Партията след конгреса Централният комитет решава да се създаде платен окръжен организатор. Той е осъществявал живата връзка на организациите в селата с окръжния комитет на Партията. Необходимостта да се осъществява ръководната роля на работническата класа е изразена и в положението, според което Централният комитет на Партията може да определи седалището на окръжния комитет на Партията да бъде в градски центрове, където има по-големи работнически маси, а не административния център на окръга. В своето изказване на конгреса Д. Благоев подчертава, че ръководството на партийните организации и групи в окръга и най-вече на селските организации „трябва да бъде поставено под постоянното ръководство на окръжните комитети, където има развито работническо движение, гдето има повече и по-опитни сили, а не на далечното око на Централния комитет“[1]. Партийните организации в околийските центрове по това време са били все още малки и не са разполагали с необходимите кадри. Конгресът е имал и още едно съществено съображение. То е да се запазят и да се утвърждават единството, дисциплината и централизмът в Партията. Това се налагало поради това, че селските партийни организации били много бързо създадени и още неукрепнали. Освен това новите задачи пред Партията, очертани в програмната декларация, изисквали партийните организации да действуват единно, проявите им да са подчинени на общите партийни задачи. В начина на формиране на окръжните комитети и техните функции виждаме ясно изразена най-надеждната предпоставка за запазване на класовия, демократичен и централизиран характер на Партията.

Освен чрез своя организатор и своите представители окъжният комитет е осъществявал връзка и ръководство на партийните организации в окръга чрез организирането и провеждането на окръжни, око-

[1] Работнически вестник от 2 юни 1919 г.

Digitized by Google

лийски и районни конференции. В тях са участвували представители на всички градски и селски организации и групи в окръга и околията. От отчетите на Централния комитет на Партията пред следващите три конгреса се вижда, че той е придавал съществено значение на тези конференции, за да внася единство в пропагандистката и агитационната дейност, изборната борба и някои общи за окръжната организация въпроси. Още на Втория партиен конгрес се прави оценка, че „окръжните комитети са успели да се приближат до групите в окръга и по-отблизо да ги ръководят"[1].

Конгресът поставя задачата да се привличат в Партията най-активните в класовата борба работници в големите индустриални центрове. С тази цел той напомня да се използва новото уставно положение за разделянето на партийните организации в тези центрове на квартални партийни секции. Тази форма дава по-добра възможност по-широко да се обхванат работническите маси, да се укрепват връзките на Партията с тях. Но както виждаме, нашата партия още не е възприела изграждането на партийните организации да става и по производствен принцип, което се осъществява непосредствено след Септемврийското въстание. Заслужава да се отбележи и решението на конгреса за увеличаване броя на членовете на профсъюзните организации и засилване работата сред жените и младежите. Централният комитет е задължен да намери възможност за издаване на вестници за младежите, жените, литература за децата. Тези решения на конгреса са продиктувани от необходимостта също да се заздравяват връзките на Партията с различните слоеве и групи на населението в страната.

Решенията и работата на конгреса дават незабавно своите положителни резултати. Партията проявява отзивчивост към проблемите, които засягат интересите на трудещите се, и ги организира за тяхната защита. В края на 1919 г. и началото на 1920 г. Партията организира и ръководи за първи път обща железничарска стачка в цялата страна, което беше най-крупната класова битка дотогава у нас. Тя използва обективните възможности и значително увеличи броя на организациите и своите членове. На Втория конгрес през 1920 г. бяха представени 1340 редовни партийни организации и групи с 38 686 членове.[2] А това означава, че повече от два пъти се е увеличил броят на партийните групи и организации, а партийните членове са нараснали с близо 80 на сто. Разгърната е оживена и разнообразна дейност, партийни и публични събрания, митинги, събори, конференции, протести.

* * *

Първият конгрес е много важна крачка на Партията по пътя на въоръжаването ѝ с идейните, политическите и организационните принципи на ленинизма. Но тя трябваше да извърви още дълъг и труден път, за да се превърне напълно в марксистко-ленинска партия, партия от нов тип.

Той премина през пламъците и кървите на Септемврийското въстание през 1923 г., през тежките нелегални условия и свирепия фашистки терор. Тя даде многобройни и скъпи жертви, но нито за момент не е преставала да съществува и да се бори като организирана сила, като цялостен политически организъм. Тя преодоля различните ликвидаторски — левичарски и десничарски — тенденции и групи в своята среда и в работническото движение, непрекъснато се учеше от опита на КПСС и творчески го прилагаше. Решително подпомогната от задграничното бюро на своя Централен комитет начело с Георги Димитров и въз основа на решенията на Седмия конгрес на Комунистическия интерна-

[1] Работнически вестник от 2 юни 1920 г.
[2] БКП в резолюции и решения, т. 2, с. 67.

Digitized by Google

ционал, нашата партия на своя шести пленум през 1936 г. прие нов, ленински курс на действие. Тя вече правилно и своевременно отчита обстановката в страната, разположението и съотношението на класовите сили в нея, възможните свои съюзници в борбата против фашизма, проявяваше необходимата гъвкавост за намиране подход към различните социални класи и групи, разнообразни форми за обхващане на трудещите се под своето влияние. Превърнала се в Партия от нов тип, Българската комунистическа партия активно подготвяше и посрещна на всеоръжие революционната обстановка по време на Втората световна война. „В най-тежките години на монархо-фашистката диктатура и германската окупация — пише Г. Димитров — Партията смело възглави борбата против фашизма и чуждите завоеватели, организира и ръководи партизанското движение, създава Отечественият фронт и със своето самоотвержено и правилно ръководство успя да доведе страната до победоносния 9 септември и да завоюва симпатиите и доверието на широките народни маси."[1]

Великата победа на 9 септември 1944 г., извършена под ръководството на Партията и с решаващата помощ на съветската армия, е безспорният атестат за марксистко-ленинската зрелост на Българската комунистическа партия.

Марксистко-ленинската природа на Българската комунистическа партия с още по-голяма мощ се изяви в строителството на социализма. Под нейно ръководство работническата класа, трудещите се за кратък период постигнаха забележителни исторически успехи в революционното преобразуване на нашата страна във всички области на живота. Социализмът победи напълно и окончателно, а сега Партията е всепризнатият ръководител на народа в изграждане на развитото социалистическо общество.

Победата на социалистическата революция и успехите на реалния социализъм у нас са ново убедително доказателство за интернационалното значение на ленинските постижения за социалистическата революция и диктатурата на пролетариата, които залегнаха в програмната декларация на нашата партия от 1919 г. Вярно е, че за разлика от програмната декларация у нас диктатурата на пролетариата прие формата на народна демокрация. Народната демокрация изпълнява всички функции на диктатурата на пролетариата. Тя е творческо приложение на ленинската теза за разнообразието на формите на диктатурата на пролетариата в конкретните условия на нашата страна и международната обстановка, създадена след Втората световна война.

Но както социалистическата революция, така и строителството на социализма работническата класа и трудещите се могат да осъществят само под ръководството на марксистко-ленинска партия, партия от нов, ленински тип. И тъкмо затова съвременните империалистически защитници насочват усилията си за деленинизацията на комунистическите партии, за отхвърлянето на ленинските идейни и организационни принципи в изграждането и дейността на компартиите. Под лозунга за „национална" или „регионална" специфика, за „либерализация" на социалистическото общество и пр. се правят опити да се отрече интернационалното значение на ленинизма, да се върне международното комунистическо движение на неговия доленински етап. Целта е фактическото превръщане на комунистическите партии в социалдемократически, реформистки партии. Със същата цел през последните години в западноевропейските страни твърде упорито се пропагандира така нареченият политически плурализъм. Проповедниците на това схващане изопачават историческата истина, че в класовото общество политическото ръко-

[1] Г. Димитров, Съч. т. 14, с. 223.

Digitized by Google

водство винаги принадлежи на една класа. В социалистическото общество ръководната роля принадлежи на работническата класа начело с нейния марксистко-ленински авангард — Комунистическата партия.

Осветляването етапа на ленинизация на нашата и на другите комунистически партии се диктува и от потребностите на съвременната идеологическа борба. Това е изключително важен етап в усвояването и конкретното прилагане на неоценимото ленинско идейно и теоретическо наследство. Това е етап на издигане идейното и теоретическото равнище на Партията и превъзмогване на социалдемократическите схващания, на нейното всестранно укрепване, усъвършенствуване формите и методите на работа и утвърждаването ѝ като ръководител на трудещите се за преобразуване на капиталистическото общество в социалистическо. В тази светлина се очертава и изключително голямото значение на Първия конгрес на БКП, направил решителна крачка по пътя на нейната ленинизация. Верността на нашата партия към принципите на марксизма-ленинизма и тяхното творческо прилагане е най-сигурният залог, че задачите, поставени в новата партийна програма, ще се превърнат в нови исторически завоевания на нашия народ.

С ВИСОКИТЕ КРИТЕРИИ НА ТРИТОМНИКА „ЗА ПАРТИЙНОТО СТРОИТЕЛСТВО"

РАЗГРАНИЧАВАНЕ НА ФУНКЦИИТЕ

През цялото свое съществуване и особено след победата на социалистическата революция нашата партия последователно работи върху строгото спазване на ръководния принцип за разграничаването на функциите. Неговото прилагане е свързано с правилното действие на целия механизъм на политическото ръководство. Толкова повече днес е необходимо да се познава същността на този принцип, както и свързаните с приложението му проблеми.

Спазването на принципа осигурява правилно разделение на дейността между партийните органи и организации, между тях и всички останали звена в системата на социалното управление, между самите звена, създава ред и съгласуваност в общата работа.

Ето защо Партията проявява траен интерес към разграничаването на функциите. Тя се стреми максимално да доближи партийната практика до неговите високи изисквания. За нея разграничаването на функциите и компетенциите е въпрос на творчество и майсторство, сигурен белег за научност, условие и фактор за ефективност на партийната дейност.

В тритомника „За партийното строителство" др. Т. Живков по убедителен начин обобщава опита на Партията в приложението на този принцип, разкривайки неговото по-нататъшно усъвършенствуване.

Digitized by Google

I

В работата си по разграничаването на функциите Партията преди всичко се е учила и се учи от богатия опит на КПСС. Още в първите години на съветската власт В. И. Ленин посочва необходимостта точно да се разграничават функциите между Партията и съветската власт, да се повишава отговорността на държавните работници и учреждения, а на Партията да се възложи общото ръководство на всички държавни органи. Нейната честа, безредна, дребнава намеса тук е неуместна[1].

Осмият конгрес на РКП (б) подчертава недопустимостта от смесването на функциите между партийните и държавните органи. Своите решения Партията трябва да провежда чрез държавните органи в рамките на съветската конституция. Тя се старае да ръководи всички други органи, но не и да ги замества[2]. Подобни постановки се срещат и в резолюциите на Деветия, Единадесетия и др. конгреси на КПСС, както и в резолюциите на някои нейни конференции. Например Единадесетият конгрес изтъкна, че партийните организации не могат непосредствено да управляват икономиката. Налага се те да се въздържат от административни разпореждания в работата на държавните и на стопанските органи, да не ги подменят или обезличават[3].

Българската комунистическа партия, вярна на марксизма-ленинизма, още в първите месеци на своето съществуване като ръководеща партия възприе разграничаването на функциите като важен ръководен принцип. Някои негови аспекти намираме в Декларацията на ЦК на БРП (к) от 28. IX. 1945 г.[4], в окръжно № 15 на ЦК от 30. XI. 1945 г.[5] и в други документи. Особено ясно той е изложен в Резолюцията на XVI пленум на ЦК на БРП (к) от 12/13 юли 1948 г.: „Партийните органи не бива в никакъв случай да подменят органите на властта, като се помни, че Партията ръководи чрез своите членове и своите организации, но тя непосредствено не управлява държавата, държавата се управлява от правителството на Отечествения фронт и неговите органи“[6].

Развитието на Партията като жив политически организъм изисква както творчески да се прилага, така и да се обогатява и усъвършенствува принципът за разграничаване на функциите съобразно конкретната обстановка.

За БКП е съвършено ясно, че този принцип въплъщава в себе си не само разграничаването на партийни и държавни функции. Едновременно в него се включва и осигуряването на единство в действията на партийните, държавните и др. органи. Това е още една Ленинова постановка, към която Партията строго се придържа.

Разграничаването на функциите се разбира като средство за засилване на ръководната ѝ роля и за повишаване на ефективността от партийното ръководство. Това, от една страна, означава задълбочено да се разработва политиката в отделните сфери, да се подобрява организаторската и възпитателната работа. Живецът на организаторската дейност е укрепването на всички органи с подходящи кадри, които да се контролират системно и да се възпитават в самостоятелност и отговорност. От друга страна разграничаването на функциите освобождава Партията от несвойствени задачи, предоставя ѝ възможност-

---

[1] В. И. Ленин, Съч., т. 33, с. 247.
[2] ВКП (б) в резолюции и решения, том I, с. 385.
[3] Пак там, с. 541.
[4] БКП в резолюции и решения, т. 4, Изд. на БКП, с. 31—34.
[5] Пак там, с. 41—44.
[6] Пак там, с. 73.

Digitized by Google

та да се занимава с основни въпроси, което издига отговорността на партийните звена като ръководители и организатори на всички страни от живота.

Едно от средствата за улесняване разграничаването на функциите е законодателната дейност, определяща компетентността и задачите, функциите на всички извънпартийни органи и организации. Така се изгражда основа не само за разграничаване в дейността на целокупния обществен механизъм, но и за неговото по-правилно функциониране, постига се здрав ред и по-голяма съгласуваност между обществените органи и организации.

В тритомния тематичен сборник навременно и точно са структурирани слабостите, които се допускат при прилагането на този важен ръководен принцип. Разкриват се случаи, когато партийните органи в една или друга степен дублират и изместват държавните и стопанските органи, изпълняват несвойствени функции, занимават се с решаване на текущи, оперативни и пр. въпроси. От друга страна прекаленият централизъм много често е демонстрация на недоверието у някои партийни кадри в силите и възможностите на държавния апарат да осъществява дадена политическа линия. На някои места съществува и погрешно разбиране за ръководната роля на партийните органи като пряка и конкретна намеса във всичко. Заедно с това се забравя, че партийната политика се провежда чрез системата от други органи и организации. Немалко държавни и стопански органи и отделни дейци чрез своята пасивност принуждават партийните ръководства да ги дублират и изместват. Те са склонни да „съгласуват" едва ли не всяка задача с точно определена цел — да избягват отговорността за нейното решаване.

Заслуга на Партията е, че познава причините за тези слабости, което вече е условие за тяхното преодоляване. Те се коренят в неизбежните несъвършенства в структурата на партийния и държавния апарат, които създават възможност за дублиране на звена и функции. Администрирането понякога зависи и от състава на някои партийни звена: определени дейци по различни причини не могат да овладеят в достатъчна степен методите на научното ръководство, а разграничаването на функциите строго го изисква. В еднаква степен принципът изисква познаване и на спецификата на партийната дейност, идейна и организационна подготовка, политически, а не административно-стопански подход към задачите. Недостатъчната работа по организацията влияе отрицателно върху разграничаването на функциите. И тук понякога се допуска известно дублиране — по едни и същи въпроси контролират партийни, обществени и държавни органи и организации (т. 2, с. 395—396, 486—490).

II

Първият партиен и държавен ръководител допринася твърде много за по-нататъшното точно определяне на организационното и политическото поле за дейност на всеки орган и организация от системата на социалното управление. За него е характерно трезвото отчитане на постигнатите успехи. В същото време обстоятелството, че много моменти в прилагането на ръководния принцип са свързани с различни слабости и недостатъци, говори за неудовлетвореност от постигнатото.

I

Коя е изходната позиция на др. Т. Живков при общата характеристика на разглеждания принцип? Това е значимостта му като един от най-важните партийни принципи. Още през 1953 г. той пише: „Сла-

Digitized by Google

бостите, които се срещат в партийно-политическата работа, показват, че не е усвоен и не се прилага един от най-важните ленински принципи на партийно ръководство на държавната и стопанската работа — принципът за разграничаване функциите между партийните, държавните и стопанските органи" (т. 1, стр. 237). Тази мисъл не е загубила своята актуалност. Въпреки безспорните ни успехи и днес следва да се съобразяваме с нея. Не случайно в Доклада пред Националната партийна конференция (1978 г.) е записано: „Същевременно, и това е подчертавано многократно, партийните органи трябва да разграничават функциите си от държавните и стопанските органи, да не се сливат и отъждествяват с тях, да не се обезличават като представители на авангарда на класата"[1].

Голямото значение на принципа се свежда следователно предимно до неговата профилактична роля. Ако той се прилага творчески, могат в значителна степен да се преодолеят администрирането, регламентирането, дублирането, подменянето между партийните и всички други органи и организации. А неговото неспазване води до принизяване на партийното ръководство, до нарушаване изискванията на ленинския стил. Такъв е обективният резултат, когато партийните комитети поемат задачи на държавни и стопански органи, на масови организации. Такъв е и когато партийните звена сами се поставят в пасивна позиция, отстъпват инициативата на други органи, накърняват авангардната си роля.

Кои са средствата, които могат да противостоят на подобни недостатъци и спомагат за правилно разграничаване на функциите?

На първо място това е **предварителната, точна и пълна съдържателна характеристика на самите функции** — партийни, държавни, на масовите организации и пр. Като категории функциите са формулирани, те са относително постоянни. Но динамиката на обществено-политическото ни развитие настоятелно изисква тяхното съдържание да се допълва, да се обогатява. Достатъчно е тук да посочим само развитието на обществено-държавното и държавно-обществеото начало в социалното управление, което, естествено, предизвиква предоставянето например на редица държавни дейности на обществените организации (т. 3, стр. 80). Този факт от своя страна предполага нови отношения, преодоляване на остарели схващания, още по-пълно овладяване на ленинския стил, изобщо — гъвкавост и творчество, които се отразяват благотворно върху ръководния принцип за разграничаването на функциите.

Ефикасно средство за правилно разграничаване на функциите е **по-нататъшното усъвършенствуване на партийната структура.** Преди всичко тук не бива да се нарушава основното положение: пълното съответствие между партийната и държавната, стопанската и пр. структура. Изключително важно е да бъде съвършено ясно кой партиен орган или организация кои звена от политическата структура ръководи и контролира, с кого разграничава своите функции. Нашата партия на основата на експерименти в последните години непрекъснато подобрява структурата на Партията, която развиваше в последно време със създаването на селищните системи и съответствуващите им партийни, държавни и пр. органи.

Но този въпрос има и свой вътрешен аспект. Вече казахме, че за разграничаването на функциите е противопоказно дублирането между

---

[1] Т. Живков, За усъвършенствуване на социалистическата организация на труда и на плановото ръководство на икономиката, Доклад пред Националната партийна конференция, 20 април 1978 г., Партиздат, С., 1978, с. 58—59.

Digitized by Google

партийните и другите органи и организации. То обаче е обусловено преди всичко от прилагания и днес отраслов подход на изграждане на партийния апарат (т. 3, стр. 339). И днес в окръжните комитети сектор „Търговия" например кореспондира най-вече с дирекция „Търговия" на окръжния народен съвет. В чести случаи техният подход към обекта на ръководство е еднакъв, което вече е условие не само за дублиране, но и за накърняване съдържанието, стила и методите на партийната работа. Изходът е посочен още преди няколко години: структурните звена на партийния апарат, от Централния комитет до окръжните и общинските партийни комитети, трябва да се изградят по основните насоки на партийната политика (т. 3. стр. 339—341).

На трето място избягването на недостатъците при разграничаването на функциите зависи от работата на кадрите, които практически го осъществяват. Те трябва да познават неговата същност, механизмите, чрез които принципът действува, слабостите, които могат да се допуснат, ако той не се прилага добре и пр. Всичко това изисква не само политически, но и богат жизнен опит. Въпреки големите прогресивни изменения, настъпили в нашите кадри, и днес има млади ръководители — добри специалисти, но със сравнително малък политически опит и умение да работят с колективите, с обществените организации. В същото време Партията разполага с кадри с голяма политическа подготовка, с революционни заслуги, но с по-скромни специални знания, което им пречи в определени моменти да разбират напълно съвременните методи в партийната работа. За разграничаването на функциите това е съществен момент, защото засяга подхода към обекта на ръководство, стила и методите на работа. Затова напълно обоснован е изводът — да се помага и на едните, и на другите кадри, да се изграждат ръководители, оптимално съчетаващи у себе си политическите и деловите качества (т. 3, с. 91).

В тритомника „За партийното строителство" разграничаването на функциите се разглежда като принцип с универсално значение. Той се сгазва от Партията, от държавните и масовите органи и организации, прилага се във взаимодействието между самите тях, както и в отношенията на Партията с всички други звена в системата на социалното управление.

2

Хоризонталният аспект на разграничаването на функциите засяга отношенията между Партията, от една страна, и държавните, стопанските органи, масовите и др. организации, от друга. Точно тук ръководният партиен принцип намира най-широко приложение.

Централно място в прилагането на принципа за разграничаване на функциите заемат **връзките и отношенията на партийните с държавните и стопанските органи.**

Принципиалното партийно изискване към държавните и стопанските звена е те да проявяват активност и свой почин, да умеят да поемат риск и отговорност. Затова е наложително „... да се отстраняват проявите на подменяне и опекунство над дейността на административните и стопанските органи, да се развива тяхната инициатива, да расте отговорността им за състоянието на работите" (т. 2, с. 200).

Познаването на причините за подменянето и опекунството, за намаляването на инициативността и отговорността на държавните и стопанските органи е едно от средствата за тяхното преодоляване.

На първо място държавата, народното стопанство изискват не ръ-

Digitized by Google

бостите, които се срещат в партийно-политическата работа, показват, че не е усвоен и не се прилага един от най-важните ленински принципи на партийно ръководство на държавната и стопанската работа — принципът за разграничаване функциите между партийните, държавните и стопанските органи" (т. 1, стр. 237). Тази мисъл не е загубила своята актуалност. Въпреки безспорните ни успехи и днес следва да се съобразяваме с нея. Не случайно в Доклада пред Националната партийна конференция (1978 г.) е записано: „Същевременно, и това е подчертавано многократно, партийните органи трябва да разграничават функциите си от държавните и стопанските органи, да не се сливат и отъждествяват с тях, да не се обезличават като представители на авангарда на класата"[1].

Голямото значение на принципа се свежда следователно предимно до неговата профилактична роля. Ако той се прилага творчески, могат в значителна степен да се преодолеят администрирането, регламентирането, дублирането, подменянето между партийните и всички други органи и организации. А неговото неспазване води до принизяване на партийното ръководство, до нарушаване изискванията на ленинския стил. Такъв е обективният резултат, когато партийните комитети поемат задачи на държавни и стопански органи, на масови организации. Такъв е и когато партийните звена сами се поставят в пасивна позиция, отстъпват инициативата на други органи, накърняват авангардната си роля.

Кои са средствата, които могат да противостоят на подобни недостатъци и спомагат за правилно разграничаване на функциите?

На първо място това е **предварителната, точна и пълна съдържателна характеристика на самите функции** — партийни, държавни, на масовите организации и пр. Като категории функциите са формулирани, те са относително постоянни. Но динамиката на обществено-политическото ни развитие настоятелно изисква тяхното съдържание да се допълва, да се обогатява. Достатъчно е тук да посочим само развитието на обществено-държавното и държавно-обществеото начало в социалното управление, което, естествено, предизвиква предоставянето например на редица държавни дейности на обществените организации (т. 3, стр. 80). Този факт от своя страна предполага нови отношения, преодоляване на остарели схващания, още по-пълно овладяване на ленинския стил, изобщо — гъвкавост и творчество, които се отразяват благотворно върху ръководния принцип за разграничаването на функциите.

Ефикасно средство за правилно разграничаване на функциите е **по-нататъшното усъвършенствуване на партийната структура.** Преди всичко тук не бива да се нарушава основното положение: пълното съответствие между партийната и държавната, стопанската и пр. структура. Изключително важно е да бъде съвършено ясно кой партиен орган или организация кои звена от политическата структура ръководи и контролира, с кого разграничава своите функции. Нашата партия на основата на експерименти в последните години непрекъснато подобрява структурата на Партията, която разви в последно време със създаването на селищните системи и съответствуващите им партийни, държавни и пр. органи.

Но този въпрос има и свой вътрешен аспект. Вече казахме, че за разграничаването на функциите е противопоказно дублирането между

---

[1] Т. Живков, За усъвършенствуване на социалистическата организация на труда и на плановото ръководство на икономиката, Доклад пред Националната партийна конференция, 20 април 1978 г., Партиздат, С., 1978, с. 58—59.

Digitized by Google

партийните и другите органи и организации. То обаче е обусловено преди всичко от прилагания и днес отраслов подход на изграждане на партийния апарат (т. 3, стр. 339). И днес в окръжните комитети сектор „Търговия" например кореспондира най-вече с дирекция „Търговия" на окръжния народен съвет. В чести случаи техният подход към обекта на ръководство е еднакъв, което вече е условие не само за дублиране, но и за накърняване съдържанието, стила и методите на партийната работа. Изходът е посочен още преди няколко години: структурните звена на партийния апарат, от Централния комитет до окръжните и общинските партийни комитети, трябва да се изградят по основните насоки на партийната политика (т. 3. стр. 339—341).

На трето място избягването на недостатъците при разграничаването на функциите зависи от работата на кадрите, които практически го осъществяват. Те трябва да познават неговата същност, механизмите, чрез които принципът действува, слабостите, които могат да се допуснат, ако той не се прилага добре и пр. Всичко това изисква не само политически, но и богат жизнен опит. Въпреки големите прогресивни изменения, настъпили в нашите кадри, и днес има млади ръководители — добри специалисти, но със сравнително малък политически опит и умение да работят с колективите, с обществените организации. В същото време Партията разполага с кадри с голяма политическа подготовка, с революционни заслуги, но с по-скромни специални знания, което им пречи в определени моменти да разбират напълно съвременните методи в партийната работа. За разграничаването на функциите това е съществен момент, защото засяга подхода към обекта на ръководство, стила и методите на работа. Затова напълно обоснован е изводът — да се помага и на едните, и на другите кадри, да се изграждат ръководители, оптимално съчетаващи у себе си политическите и деловите качества (т. 3, с. 91).

В тритомника „За партийното строителство" разграничаването на функциите се разглежда като принцип с универсално значение. Той се сгазва от Партията, от държавните и масовите органи и организации, прилага се във взаимодействието между самите тях, както и в отношенията на Партията с всички други звена в системата на социалното управление.

2

Хоризонталният аспект на разграничаването на функциите засяга отношенията между Партията, от една страна, и държавните, стопанските органи, масовите и др. организации, от друга. Точно тук ръководният партиен принцип намира най-широко приложение.

Централно място в прилагането на принципа за разграничаване на функциите заемат връзките и отношенията на партийните с държавните и стопанските органи.

Принципиалното партийно изискване към държавните и стопанските звена е те да проявяват активност и свой почин, да умеят да поемат риск и отговорност. Затова е наложително „. . . да се отстраняват проявите на подменяне и опекунство над дейността на административните и стопанските органи, да се развива тяхната инициатива, да расте отговорността им за състоянието на работите" (т. 2, с. 200).

Познаването на причините за подменянето и опекунството, за намаляването на инициативността и отговорността на държавните и стопанските органи е едно от средствата за тяхното преодоляване.

На първо място държавата, народното стопанство изискват не ръ-

Digitized by Google

ководство „въобще", а **конкретно, целенасочено, задълбочено да се вниква в техните проблеми.** И тук, както навсякъде в своето творчество, др. Живков се опира на основните марксистко-ленински постановки. „За да управляваш — писа В. И. Ленин, — е нужно да си компетентен, нужно е напълно и с точност да познаваш всички условия на производството, нужно е да познаваш техниката на това производство на нейната съвременна висота, нужно е да имаш известно научно образование"[1]. Спазването на тези изисквания осигурява размах в организаторската работа по реализирането на поставените цели, благоприятствува за разграничаването на функциите. Дълбокото познаване на фактите, явленията, процесите в държавното и стопанското строителство позволяват на партийните органи много по-точно, прецизно и навреме да откриват онези въпроси, които изискват политическо решение, а това означава благоприятна обстановка за прилагане на разглеждания принцип.

На второ място. Партийното ръководство на държавните и стопанските органи при всички случаи изисква **да се съчетават основните задачи със партийно-организационна и партийно-политическа работа.** Когато тя е недостатъчна (а подобен недостатък съществува в партийната практика, много по-лесно се получава изместване, подменяне, например на народните съвети (т. 1, с. 88). Тук е уместно да се напомни принципиалната постановка на др. Живков в доклада на последната Национална партийна конференция: „Ние винаги сме говорили, както учи Ленин, за разграничаване на Партията от държавните и стопанските органи, но по отношение на функциите на ръководството, а не и по отношение на проблемите и обектите на това ръководство. Нашата партия провежда политика на все по-тясно органическо свързване на партийната работа с конкретните задачи на стопанското и културното строителство"[2]. И понеже обектите на ръководство са комплексни по своя характер, те изискват комплексно партийно въздействие, реализация на всички партийни функции, а следователно и тяхното разграничаване от функциите на всички други звена.

На трето място. Не бива да се забравя, че **спазването на принципа засяга отношенията между партийните, административните и стопанските ръководства от най-различен ранг.** Например между някои стопански ръководители и партийни секретари се създава практика, която справедливо е наречена „порочна". Защото „активността" на отделни стопански дейци надминава границите, приема форма на отрупване на партийни секретари с несвойствени задачи, на постоянното им търсене и по най-дребните поводи. Така се злоупотребява с тяхното и без това недостатъчно време, волю или неволю те се отклоняват от същностните си задачи. Съвсем законно следва въпросът, съдържащ в себе си и единствено правилния отговор: „Не е ли време да се сложи ред в тази работа, да не се позволява на стопанските ръководители да навлизат в чужда територия и да си присвояват права, каквито на тях не са предоставени? Докога само ще приказваме за необходимостта от ясно разграничение на функциите на стопанските организации и на партийните организации?" (т. 3, с. 457).

На четвърто място принципът за разграничаването на функциите не е изолиран, а **диалектически е свързан с всички други партийни принципи.** Например известна е голямата полза от приложението на правото на контрол над дейността на административните и стопанските ръководства. Но тази полза може да се превърне в своя антипод, ако

[1] В. И. Ленин, Съч., т. 30, с. 430.
[2] Т. Живков, За усъвършенствуване на социалистическата организация на труда и на плановото ръководство на икономиката, с. 58.

Digitized by Google

правото на контрол се прилага прекомерно често, несистемно, тенденциозно. В такава обстановка не се издига отговорността на контролираните, а се създават благоприятни условия за подменяне и администриране, за погазване на единоначалието въпреки ясните партийни постановки за него и т. н. (том 1, с. 128, 173, 194, 215, 463).

* * *

Хоризонталното разграничаване на функциите заедно с отношенията Партия—държава засяга и отношенията Партия—масови и други обществено-политически организации.

Тези отношения несъмнено печелят, когато партийната организация прилага изпитаните методи на убеждение и възпитание, ако заедно с разясняването на дълбокия смисъл на своите решения тя се съобразява с мнението и предложенията на трудещите се, на безпартийните в масовите и др. организации. Разграничавайки своите функции с тях, Партията се стреми да не администрира, да не опекунствува, да не ги пренебрегва, съзнавайки, че с това тя укрепва доверието на народните маси към себе си, засилва връзките си с тях. Всичко това създава благоприятни условия за усъвършенствуване на ръководната ѝ работа и в тази сфера. И точно затова „За да се създаде всеобщ подем във всяко предприятие, стопанство, институт или учреждение, партийните организации следва широко да се опират на обществените организации, на професионалните съюзи, на Комсомола, на Отечественния фронт, да разгръщат тяхната самодейност“ (т. 3, с. 385).

Сериозно се нарушава принципът, когато **някои партийни органи и ръководители подценяват масовите организации,** проявяват високомерие и пренебрежение към тяхната работа. Това говори по същество за откъсване от действителността, проявяващо се и в прилагането на съответствуващи методи и форми. В миналото „викането на отчет“ и декретирането в комсомолската дейност довеждаше до нарушаване на нейната самодейност (т. 2, стр. 458). Всичко това в съвкупност отнема възможността партийните ръководства да привеждат в движение политическия механизъм в един или друг мащаб и да получават желания ефект от общата дейност.

Разграничаването на функциите твърде много зависи от **настойчивата работа на онези комунисти, които са изпратени на работа в масовите организации.** Разбира се, не бива и да се мисли, че само комунистите могат да свършат работата, на която и да е масова организация, не е възможно тя да им се даде на „откуп“ (т. 1, с. 36). Комунистът в масовата организация е силен катализатор в изпълнението на партийните предначертания. Той е човекът, ратуващ за разширяване на самоинициативата в тези организации (особено на нейните низови звена), той влага всички усилия за активизиране на цялостната ѝ работа. И когато е налице съответно активно партийно ръководство над дейността на масовата организация, явно и разграничаването на функциите ще бъде на много по-високо равнище.

Константин ИСКРОВ
кандидат на историческите науки

Digitized by Google

САМОВЪЗПИТАНИЕТО

ст. н. с. ПАНЬО ДАНЕВ
кандидат на философските науки

Ръководните кадри — обществено-политически, стопански и административни — заемат централно място в управлението на социалистическото общество. Те са призвани хармонично да съчетават дейностите на отделните индивиди, на трудовите колективи и другите социални общности, за да се решават оптимално определените задачи в материалния и духовния живот на обществото. От равнището на тяхната работа, компетентност и годност да прилагат научните изводи в практиката, от техните качества зависи ефективността на управленческата дейност при социализма.

В тритомното издание „За партийното строителство" др. Т. Живков изтъква необходимостта от „възпитаване на такива ценни качества у съвременния ръководител, независимо от неговия ранг и място, като:

а) политически качества:

— да бъде предан на класата и Партията;

— да разбира дълбоко партийната и държавната политика и да воюва за нейното изпълнение;

— да има творческо отношение към конкретната политика, която се разработва и провежда от Партията в неговия сектор на работа;

— да възпитава масите в комунистически дух, да умее да работи с тях и да ги организира;

— да притежава високи морални качества и дава личен пример;

б) делови качества:

— да умее да ръководи и да работи с трудовия колектив;

— да има необходимата квалификация, отговаряща на съвременните постижения на науката и техниката;

— да познава и умее да ръководи производството;

— да владее съвременните методи и средства за вземане на решения, за тяхното изпълнение и контрол."[1]

Качествата на всеки ръководител са съставна част от неговата вътрешна структура (мироглед, ценностна ориентация, социално-психически мир и пр.). Тя отразява в по-голяма или в по-малка степен социалната структура (политически, юридически, културни и други ценности на социалистическото общество). За да се постигне оптимално съответствие между изискванията на принципите на кадровата политика на Партията за качествата на ръководния деец и неговото поведение, голямо значение има не само възпитанието, но и самовъзпитанието.

[1] Т. Живков, За партийното строителство, Партиздат, 1978, с. 321.

Digitized by Google

1. САМОВЪЗПИТАНИЕТО — АКТИВЕН ВЪТРЕШЕН ПРОЦЕС НА САМОИЗМЕНЕНИЕ

Характерно за дейността на човека като мислещо и съзнателно същество е активната му вътрешна намеса за своето саморазвитие и самоусъвършенстване. К. Маркс посочва, че в процеса на взаимодействието си с обективната действителност човек развива дремещите в него сили, като „подчинява играта на тези сили на своята собствена власт"[1]. Той господствува не само над заобикалящата го природа, но и над своята човешка природа, подчинява на своята воля собствените си инстинкти и недостатъци. Отнесена за качествата на ръководния деец, тази постановка разкрива необходимостта от вътрешен стремеж към саморегулация и самоконтрол, към самопреодоляване на слабостите в характера и поведението. Ръководителят в социалистическото общество е не само управленчески възпитателен фактор за изменение на обекта на управлението (социалните групи, класи, колективи и други общности от хора), но активно въздействува и върху самия себе си за усъвършенстване на деловата си квалификация, за своето политическо и нравствено самовъзпитание.

Самовъзпитанието представлява съзнателна и системна работа на ръководния деец върху себе си за своето самоусъвършенстване и саморазвитие, за формиране на необходимите политически, делови и нравствени качества в духа на изискванията на Комунистическата партия и социалистическото общество. Като дело на субекта, на неговите вътрешни духовни сили и ценностна ориентация, то е най-високата форма за духовно, вътрешно усъвършенстване на личността на ръководителя.

Животът, революционната и ръководната дейност на В. И. Ленин са изключителен пример за системна и упорита работа над себе си. По спомени на неговите близки, още от ранни младежки години той си изработва програма за своето самоусъвършенстване, която цял живот е изпълнявал твърдо и последователно. „Когато живеехме на село в Самарска губерния — разказва неговата по-малка сестра М. И. Улянова, — всяка сутрин след чая Владимир Илич, натоварен с книги, речници и тетрадки, се отправяше в един удобен ъгъл на градината, където имаше маса и пейка. Там Владимир Илич прекарваше голяма част от деня в научни занимания. Той не четеше книгите по обикновен начин, а изучаваше авторите, съставяше конспекти, правеше бележки и извлечения от книгите. Аз ходех в този ъгъл, за да уча с негова помощ езици, и тогава, още съвсем дете, ме поразяваше настойчивостта и акуратността, с която Владимир Илич извършваше онова, за което се беше заловил."[2]

В. И. Ленин е отдавал голямо значение на ролята на самовъзпитанието за формирането на революционните и ръководните кадри. Той е ценял високо дейността на своите съратници за формиране на необходимите за революционната борба и за ръководството на съветското общество качества и добродетели. В речта си, посветена на паметта на Я. М. Свердлов, Ленин с голямо уважение говори за неговата беззаветна преданост към делото на пролетариата, организаторски талант и големи човешки качества, като подчертава, че той сам е изковал всяко свое забележително качество на крупен революционер.

Видният деец на международното комунистическо и работническо движение Г. Димитров също е обращал голямо внимание на самовъзпитанието при формиране на своите качества на пролетарски революционер.

[1] К. Маркс и Фр. Енгелс. Съч., т. 23, с. 188—189.
[2] Воспоминания о В. И. Ленине, т. 1, М., 1968, с. 144.

Digitized by Google

ционер. Още в младежките години той се е стремял сам да изгради у себе си високи волеви и нравствени качества, подражавайки на силните, неустрашимите личности от литературата и живота. Известно е неговото признание: „Мой любимец беше особено Рахметов. Аз си поставих за цел да бъда твърд, издръжлив, неустрашим, самоотвержен, да закалявам волята и характера си в борбата с трудностите и лишенията, да подчинявам личния си живот на интересите на великото дело на работническата класа — с една дума, да бъда такъв, какъвто ми се представяше този безупречен герой на Чернишевски. За мен няма никакво съмнение, че именно това благотворно влияние в моята младост много помогна на възпитанието ми като пролетарски революционер и по-нататък намери своя израз в моята революционна борба в България и на Лайпцигския процес."[1]

Самовъзпитанието на качествата на ръководните кадри е невъзможно вън и независимо от въздействието на социалната среда. То е неразкъсваемо звено от цялостната верига на възпитателния процес. По принцип добре организираното идеологическо, възпитателно въздействие формира у личността навик към самодисциплина и самоуправление на собствените действия, към самооценка на поведението и отношението към другите хора, колектива, Партията, обществото. От своя страна самовъзпитанието е важен вътрешен фактор за издигане степента на развитие и възпитание на човека.

Характерна особеност на самовъзпитанието е превръщането на външното възпитателно въздействие в осъзнати потребности и стимули за поведение. Тук в най-голяма сила се проявява избирателното отношение на ръководния деец към политическите, моралните и другите ценности на социалистическото общество, равнището на неговата отговорност и убеденост. Достигнатата степен на самовъзпитание се отразява в качествата на ръководителя и намира конкретен израз в неговото практическо поведение.

Самовъзпитанието е свързано с наличието на определена вътрешна установка (нагласа, готовност) на личността към самоконтрол и саморегулация. Тази установка е качествено определена от степента на социализация на ръководния деец, т. е. от това, доколко той е усвоил икономическите, нравствените, политическите, юридическите и други изисквания на социалистическото общество, на Партията и държавата. С други думи, самовъзпитанието възниква на определен етап от социалното развитие на личността, след като тя се подготви за саморегулация под въздействието на социалната среда и възпитанието. Това означава, че формирането на качествата на ръководните дейци по пътя на самовъзпитанието е вторичен, производен на възпитанието процес. Тези качества се изграждат отначало под влияние на различните компоненти на социалистическата социална среда (семейство, трудов колектив, партийна организация и пр.), след което възпитанието се допълва от самовъзпитанието. В такъв смисъл може да се каже, че самовъзпитанието е продължение на процеса на възпитанието, но вече с други, с вътрешни средства на саморегулация и самоизменение, т. е. със собствени сили.

Следователно самовъзпитанието на устойчиви качества е закономерен вътрешен процес на самоизменение на ръководните дейци. Този процес включва определени равнища или степени на развитие, като подражание, самоусъвършенствуване, самодисциплина, самооценка, самообразование и други.

В своята управленческа дейност и общуване с хората всеки ръководител си изработва определен идеал за това, какви качества трябва

[1] Г. Димитров, За младежта и пионерите, С., 1966, с. 65.

Digitized by Google

да притежават кадрите в социалистическото общество. Този идеал не е абстрактен образ на несъществуващ в живота човек, а се формира в резултат на приложението на ленинските принципи в кадровата политика на Партията, на сегашните и бъдещите изисквания към ръководните дейци. Това е своеобразен „модел на ръководен дец", пораждащ стремеж за подражание и поведение. Моделът може да бъде почерпан не само от социалистическата действителност, но и от историческото минало на Партията и народа, от борбите на работническата класа и нейните ръководни дейци против фашизма и капитализма, за утвърждаването на новия обществен строй. Заедно с това образец за подражание са и герои от литературата: художествено пресъздадени положителни образи на обществено-политически, административни и стопански ръководители. Със своите големи човешки, морални, волеви и други качества те оставят трайни следи в съзнанието на съвременния деец от социалистически тип, предизвикват у него вътрешен стремеж да се приобщи към интимния свят на образеца, да подражава на поведенческите му актове.

Стремежът да се подражава на по-висши образци на поведение е важен вътрешен механизъм за самовъзпитанието на качествата и за оценка на собствената дейност. По принцип низовите ръководни кадри се стремят да подражават на примера на вишестоящите. Това поставя високи изисквания към дейците от всички органи на социалното управление — да бъдат положителен образец за поведение. Особено силно възпитателно значение за низовия и средния ръководен кадър имат животът и дейността на дейците от централните ведомства — партийни, държавни, стопански, културни и други. Всяко, макар и незначително нарушаване на принципите на социалистическото общество „от горе", забележимо и бързо резонира „на долу", дава негативно отражение върху местните кадри.

В общата структура на механизмите, формиращи качествата на кадрите, подражанието е начална степен на процеса на самовъзпитанието. Често самовъзпитанието започва оттук, но в никакъв случай не завършва с него, тъй като то съдържа известни елементи на поведенчески автоматизъм и емоционално-психологическо въздействие. А това може да доведе ръководителя до неправилна ориентация в областта на социалните ценности, до подражание на образци, в които не съществува единство между мотив и реални последици, между думи и дела.

Самовъзпитанието на качествата изисква по-висока степен на съзнателност, целенасоченост и вътрешна активност на ръководния деец за своето самоизграждане като многостранно развита личност. То именно включва в себе си необходимостта от самоусъвършенстване. Съществува тясна връзка и взаимно проникване между самоусъвършенстването и самовъзпитанието на качествата. Но тези две категории не са адекватни, както по обем, така и по съдържание. Самоусъвършенстването е специфична част от цялостния процес на самовъзпитанието, по-високо стъпало в неговото развитие. При самовъзпитанието ръководният деец се стреми да формира у себе си като вътрешни качества и „стил" на поведение кадровите изисквания на Комунистическата партия. Самоусъвършенстването е насочено към по-нататъшното развитие и обогатяване на придобитите качества. На практика обаче то не засяга едновременното усъвършенстване на всички качества. Самоусъвършенстването се характеризира с по-голяма конкретност и целенасоченост, т. е. мобилизира волята на ръководителя към по-нататъшно развитие на отделни качества, особено на онези, които са най-необходими за успешното решаване на управленческите задачи.

Изискванията на нормите на партиен живот, когато се превърнат във вътрешна позиция и убеденост, оказват активно въздействие за

Digitized by Google

самовъзпитанието и самоусъвършенстуването на комунистите на ръководна работа. Това намира практически израз в дейността им за последователно и неотстъпно провеждане в живота на политиката на Партията, за укрепване нейното идейно и организационно единство, на връзките ѝ с народа; в ежедневните прояви на внимание и грижи към нуждите на трудещите се, в критичността и самокритичността към недостатъците. В тази връзка на преден план излиза формирането и самоусъвършенстуването на такива важни качества като — честност и правдивост пред Партията и народа, висока революционна бдителност и дисциплинираност, строго опазване на партийната и държавната тайна.

2. САМООЦЕНКА И САМОВЪЗПИТАНИЕ

Самовъзпитанието предполага способност у ръководните кадри към самооценка на своите качества, убеждения, мотиви и действия.

Съветският етик О. Г. Дробницки определя самооценката като такова рефлективно отношение на човека към себе си, когато неговото „Аз" се проявява едновременно като субект и обект на самоанализа не само в рационална, но и емоционална форма. В моралното съзнание това отношение може да бъде изразено чрез различни понятия — срам или гордост от себе си, чест, лично достойнство, съвест[1] .

Способността за самооценка ръководните кадри формират в процеса на взаимодействие със социалистическата действителност и съзнателно усвояване на кадровите принципи. Самооценката на собствените качества и достойнства обаче не е субективистичен, вътрешносуверенен акт. Напротив, за да има пълно покритие между думи и дела, ръководителят съди за социално-политическото и моралното значение на своята дейност не от собствено име, а от името, принципите и критериите на Комунистическата партия, на работническата класа и социалистическото общество. Това означава, че между самооценката и оценката на общественото мнение на членовете на ръководния колектив трябва да съществува адекватност. По своята социално-класова и политическа принадлежност ръководният деец при социализма е представител на работническата класа, на селскостопанските труженици или на социалистическата интелигенция. Той е носител на най-хубавите морални, политически и др. качества на Комунистическата партия, в която членува, на целия народ, чийто интереси отстоява. В такъв смисъл в самооценката на всеки ръководител — обществено-политически, стопански или административен — трябва винаги да присъствува оценъчният критерий на Партията, държавата и социалистическото общество.

Ролята на самооценката на собствените качества, която правят комунистите, издигнати на ръководна работа, особено много нараства в процеса на замяната на партийните документи. Оценките на партийните бюра за работата и качествата на комунистите следва да се съпътствуват и от задълбочен самоанализ на всеки партиен член за себе си. Важно изискване на самооценката е нейната адекватност на реалните качества и достойнства на ръководната личност.

Самооценката в никой случай не бива да бъде произволна, да се основава на страсти, на субективистични влечения или намерения, които противоречат на истината, т. е. да не се представя желаното за действително. Мнението на колектива, обективната оценка на партийното бюро са и критерии за изработването на една вярна само-

[1] О. Г. Дробницкий, Структура морального сознания. Вопросы философии, кн. 6, 1972, с. 57.

Digitized by Google

оценка. Върховно задължение на ръководния деец от социалистически тип е да отчита реалните последици от своите действия, да изхожда от ленинските норми на партиен и държавен живот, да не се увлича в прояви на субективизъм в политиката и да не си служи с недостойни средства, противоречащи на принципите на социалистическия хуманизъм.

Самооценката изразява в крайна сметка повишената отговорност на ръководния деец към своите постъпки, неговата самокритичност и скромност в личния и обществения живот. Няма нищо по-осъдително и отблъскващо за народните маси от проявите сред ръководни кадри на самомнителност, надменност, високомерие, на високопарна и субективистична оценка на своите качества и действия у някои ръководни кадри.

Обективната самооценка има голямо практическо значение за самоопределяне степента на съответствие между реалните качества (морални, политически, делови и други) на ръководния деец и изискванията на заемания от него пост. Всеки ръководител е длъжен да прави вътрешен самоанализ на това, дали е способен да се справи със задачите, които му поставят Партията, социалистическото общество или колективът, който ръководи. Има случаи, когато самооценката е нереална: амбициите например на даден стопански деец не отговарят на неговите способности да организира и насочва дейността на членовете на колективите за срочно и качествено изпълнение на производствените задачи. Срещат се примери и на такъв тип ръководители, които, както сполучливо се изрази др. Т. Живков, са удряни през ръцете. Те не са нищо повече от чиновници, от плахи изпълнители и безпомощни регистратори на слабостите[1].

Реалната самооценка позволява на ръководния деец от социалистически тип да прави такива важни за управленческата практика изводи: а) дали заема онзи пост, който според качествата си действително заслужава или не заслужава; б) правилно ли е оценяван или не е оценяван от страна на вишестоящите органи, от обществото като цяло и в) системно да възпитава у себе си скромност и взискателност, стремеж към обективна оценка на своите способности и възможности.

Оценявайки своите действия от аспекта на практическата им целесъобразност и съответствие с потребностите на социалистическото строителство, ръководният деец развива у себе си способността към самопознание и самоконтрол.

3. САМОВЪЗПИТАНИЕ И САМОКОНТРОЛ

Не е възможно да се говори за самовъзпитанието на политически, нравствени и делови качества, без да се формира у личността трайно умение да самоконтролира своите действия в желаната от нея и обществото посока.

Самоконтролът е важна страна на социалистическите нравствени отношения. Той представлява самостоятелно регулиране от личността на своето поведение, на мотивите и последиците от тях. Степента на самоконтрол не е еднаква у различните кадри: зависи от характера и достигнатото равнище на социалистическата им съзнателност, култура, морални устои, съвест, чувства, убеждения, самооценка, самовъзпитание и пр.

В етапа на строителството на развито социалистическо общество все по-голям относителен дял в регулацията на личното поведение зае-

[1] Т. Живков, За усъвършенстуване на социалистическата организация на труда и на плановото ръководство на икономиката, с. 51.

Digitized by Google

ма самоконтролът. Неговата роля нараства особено във връзка с тенденциите на бурно развитие на урбанизационните процеси. В световен мащаб бързо се разрастват милионни градове, създават се селища с многохилядно население. Докато преди четвърт век например в българските градове живееше едва 25% от населението на страната, сега частта от градското население е 58%, а според прогнозите към края на века тази цифра ще надхвърли 80 на сто.

Урбанизацията засилва анонимния характер на човешкото общуване: създават се обективни предпоставки за отслабване действието на социалния контрол върху личността, в това число и върху ръководния деец. Това обуславя необходимостта да се засилва самоконтролът.

Урбанизацията на обществото е само един от външните, обективните фактори, обуславящи необходимостта от самоконтрол. Неговата роля в ръководната работа нараства преди всичко поради особеното място, което той заема във вътрешната структура на личността на ръководителя, в мотивите на неговото поведение. Самоконтролът е найдействен израз на социално-политическата и нравствената зрелост на ръководния деец, на неговата партийна и гражданска съвест.

На всички равнища дейността на ръководните кадри се регулира от законите на социалистическата държава, от програмните и уставните изисквания на Комунистическата партия, от общественото мнение. Тези органи имат контролни функции върху кадрите с цел правилно и в срок да се изпълняват партийните решения, нормативните разпореждания, директиви и пр. Но контролиращите блокове в социалистическото общество не могат да бъдат навсякъде и да са всевиждащи, да наблюдават всяка крачка на дейността на всеки ръководител. Това е и ненужно. Необходимо е друго: контролът да прераства в самоконтрол, да се засилва гласът на собствената съвест и съзнание, на отговорността в ръководната работа.

Комунистическата съвест е главният нравствен контрольор в дейността на ръководния деец от социалистически тип. Съвестта е субективното, личностното осъзнаване на дълга и отговорността пред другите хора, колективи, Партията, обществото. Тя е вътрешният „съдия" на човека, който контролира действията му, предпазвайки го от увлечения и грешки в ръководната работа, от нарушение на икономическите, юридическите, моралните и политическите принципи на социализма. Посредством личната съвест всеки ръководен деец съди за постъпките си от свое собствено име.

Едва ли може да бъде категоризирано като морално онова поведение, което, макар и да не противоречи външно на нормативните изисквания на Партията и социалистическата държава, е мотивирано единствено от страх пред юридическо санкциониране или осъждане на общественото мнение. Защо? Защото такова поведение, както с основание отбелязва А. К. Уледов, не е идеално, не представлява висша форма на поведенческа изява на личността. Висша форма на поведение е онова, което се регулира вече не толкова от изискванията на общественото мнение и юридическите закони, а от съвестта на човека.[1]

За всеки ръководен деец, който живее и работи по законите на социалистическите нравствени, политически и др. принципи, най-строг съдия на всяка постъпка е неговата собствена съвест на човек и комунист. При такава изградена „до горе" и в морално (а не само в политическо и делово) отношение ръководна личност няма особено значение външният деонтичен императив — напомнянето за дълг, отговорност, дисциплина, строгото регламентиране или контрол от страна на вишестоящите управленчески органи. Изпълнението на служебните

[1] А. К. Уледов, Общественное мнение советского общества, М., 1963, с. 385—386.

Digitized by Google

задължения, оптималната реализация на управленческите функции и активната жизнена позиция се възприемат от личността като нейна вътрешна даденост, като неотменна и най-главна част от смисъла на живота ѝ. Дължимото поведение приема вече нравствена окраска, т. е. престава да бъде принуждение, а се превръща в глас на собствената съвест. В своите спомени за Ленин А. В. Луначарски разказва следното: „Аз нито един път през живота си не чух Владимир Илич да говори за дълг. Той би се сконфузил много, ако някой му кажеше: „Вие добре изпълнявате своя дълг, какъв тежък дълг!" Навярно той би се разсмял... Владимир Илич не можеше иначе, в това е неговата натура."[1]

4. ЕМОЦИОНАЛНО-ВОЛЕВИ АСПЕКТИ НА САМОВЪЗПИТАНИЕТО

Емоциите (чувствата) имат голяма подбудителна сила, която мобилизира волята на ръководителя. Те отразяват неговия вътрешен морално-психологически мир и отношение към другите хора, класата, трудовите колективи, обществото. Без човешки емоции, подчертава В. И. Ленин, никога не е имало, няма и не може да има търсене на истината. Изискванията на Комунистическата партия и социалистическата държава се осъзнават от ръководните дейци не само от техния разум, но и чрез чувствата им. Не трябва да се забравя, че чувствата (нравствени, политически и пр.) разкриват своеобразно и твърде ярко отношението на ръководителя към социално-политическите задачи, проблеми и събития. Освен това изискванията към кадрите стават основа за ценностна ориентация не само когато се познават, но и когато се превърнат в обект на емоционално отношение. Обикновено ръководните дейци, които развиват голяма социално-политическа активност, са и емоционално богати натури: най-важните въпроси на нашата съвременност, изискванията на Комунистическата партия и социалистическото общество стават техни лични преживявания. Те не са пасивни съзерцатели, а застават в центъра на събитията, вземат лично и активно участие в решаването на най-трудните проблеми на управленческата практика, на социалистическото строителство. Ето защо въпросът за по-нататъшното утвърждаване на нов, социалистически тип ръководен деец е свързан и с правилното възпитание на значими обществени чувства.

Когато подчертаваме важността на емоционално-психологическата страна на поведението, това не означава да се преувеличава ролята на чувствата. Поведението на ръководния деец не трябва да се изгражда само на основата на емоционалното отношение към социалистическата действителност, към членовете на трудовите колективи. Чувствата са лош съветник, ако се изхожда единствено от тях в ръководната дейност и често водят до субективизъм и волунтаризъм.

Самовъзпитанието на политически, делови и нравствени качества е тясно свързано и с волевите качества на ръководния деец. Волевото действие е съзнателно и целенасочено. То отразява дължимото поведение на ръководителя. Волята свързва човешката постъпка с изискванията на дълга към другите хора, колектива, работническата класа, Комунистическата партия и социалистическото общество. Волевите качества се проявяват и при разрешаване на възникналите противоречия между желано и дължимо поведение. В такива случаи ръководният деец разбира, че неговите лични, субективни желания или стремежи не съответствуват на общоприетите принципи и се стреми да се откаже от тях, подчинявайки своята воля на обективните обществени потребности.

[1] А. В. Луначарский, Русская литература. Избр. статьей, М., 1957, с. 79.

Digitized by Google

В управленческата практика, в процеса на преодоляване на трудностите от обективно и субективно естество ръководните дейци калят своята воля. По всяка борба с трудностите формира не само волеви, но и морално-политически качества – засилва решителността, издръжливостта, самообладанието, трудолюбието, държавническия подход и отговорността на кадрите при решаване на стопанските, организационните, политическите, идеологическите и други задачи на социалистическото строителство. Сблъсъкът с трудностите, с нерешените проблеми има обаче както обективна, така и субективна, вътрешна страна. Това е сблъсък и със самите себе си, признаване на собствените недостатъци и мобилизиране на волята за тяхното преодоляване.

Самовъзпитанието на волеви качества формира у ръководния деец здраво чувство за реалност, за мяра при вземане на самостоятелни решения. Това го предпазва от такива възможни крайности в отношението му към членовете на ръководения колектив, като опърничавостта и внушаемостта. Опърничавостта е негативно волево качество, което намира практически израз в упоритото поддържане на дадена позиция (постановка, решение и пр.), независимо от нейната очевидна алогичност и противоположност на интересите на колектива или обществото. В такива случаи ръководителят се „хваща за казаната дума" и докрай настоява за нейното изпълнение, считайки, че така ще запази своя авторитет пред подчинените. Всъщност това не е проява на здравия разум, а на субективистични, временни или случайни настроения и желания. Внушаемостта е също така негативно волево качество с вредни последици за ръководната дейност, защото в такива случаи ръководният деец се поддава бързо на влиянието на чужда воля, най-често на безпринципни хора, които тенденциозно се стремят да го отклонят от правилната управленческа цел. Това лишава ръководителя от самостоятелност на волята, от самокритичност при вземане на съответни управленчески решения.

Процесът на самовъзпитанието на качествата обхваща всички страни на многостранното развитие на ръководния деец: трудово, мирогледно, политическо, културно, образователно, интересите и вкусовете, чертите на характера (силата на волята, мъжество, упоритост, неустрашимост и пр.). Това е активен процес на утвърждаване на социално-общото в индивидуално-единичното, на изискванията на ленинските кадрови принципи, процес на превръщането им във вътрешна същност на ръководните дейци и в трайна линия на поведение.

Единадесетият конгрес на БКП и Националната партийна конференция (1978 г.) поставиха големи изисквания пред всички ръководни кадри — обществено-политически, стопански и административни. „На социалистическото изграждане са нужни ръководители със знания и опит, с творчески ум и горещо сърце, способни трезво да преценяват и смело да поемат риска на новаторските решения и действия."[1] Днес повече от всякога е необходимо да се изпълнят тяхната отговорност за съдбата на приетите планове, за мобилизиране силите на трудещите се в изпълнение на стратегическата линия на Партията — висока ефективност и високо качество навсякъде и във всичко.

---

[1] Т. Живков, За усъвършенстване на социалистическата организация на труда и на планового ръководство на икономиката, Партиздат, 1978, с. 52.

Digitized by Google

ТОЧНА И СПРАВЕДЛИВА ОЦЕНКА

Консултации

к. и. н. ГАНЧО ПОПОВ

Работата с кадрите е била винаги възлов въпрос в многостранната дейност на партийните органи и организации. На Националната партийна конференция др. Тодор Жиаков още веднъж потвърди необходимостта от „нови строги мерки за създаване на такава обстановка, която да не допуска никакви прояви на субективизъм, пристрастие и едностранчивост при оценката на дейността на всеки човек"[1].

Оценката на кадрите в настоящия момент придобива по-организиран характер. Усъвършенстването на организацията и заплащането на труда предявиха нови изисквания. Особено е наложително да се сведе до минимум субективизмът при едноличните оценки от страна на ръководителите. За целта се практикува те да се утвърждават от комисия с представители на партийната, профсъюзната и комсомолската организация. С участието си в оценките партийните органи се запознават още по-добре с всестранната изява на кадрите, изучават техните политически и делови качества. Същевременно това води до по-голяма прецизност и реалност на данните.

Значителна е и отговорността, която носят непосредствените ръководители за обективността на оценките на подчинените. Това е съществен въпрос на управлението и на него ще спрем вниманието в тази статия.

ПОДГОТОВКАТА НА РЪКОВОДИТЕЛЯ ПО МЕТОДИКАТА НА ОЦЕНКАТА

За да използва при оценките на кадрите[2] новия подход, ръководителят трябва на първо място да познава в най-големи детайли неговата същност и не на последно място възможностите, които дава за подобряване на организацията и управлението на труда, за създаване благоприятен трудов и социално-психически климат за повишаване социалната активност на членовете на колектива.

Съвременната наука за управлението изисква от ръководителя умело да използва в работата с подчинените си педагогически, социално-психологически и психологически знания. За съжаление на сегашния етап не всички ръководители ги притежават в необходимата степен. Но вината за това не е само в тях. Както отбелязва съветският учен В. Афанасиев, „него (ръководителя — б. а.) на тези способи, чисто и просто не го учат. Даже в специалните факултети за организатори на производството, да не говорим за инженерните факултети, курсове по производствена педагогика, социална психология, психология на труда не се водят"[3].

Същевременно трябва да си даваме ясна сметка, че само на студентската скамейка трудно могат да се подготвят ръководители. От човек без житейски и професионален опит почти не е възможно да се направи пълноценен организатор на производството.

Безспорно ръководителите трябва да проявяват интерес и самоинициатива и по пътя на самостоятелната работа да изучат въпросите за оценката на кадрите. Но заедно с това на сегашния етап тяхната подготовка трябва да се провежда организирано и целенасочено. В това направление може да се има предвид опитът на някои страни, където от десетки години оценката на кадрите е утвърдена като постоянен метод на работа. Правилността на този подход бе потвърдена и от изводите, направени при оценката на кадрите, извършена във всички организации за внедряване, където през 1975 г. бяха оценени над 10 000 души.

Опитът показа, че е целесъобразно обучението да се провежда от отговорника по оценяването. От него се изисква творчески и активно да участвува във всички мероприятия, да търси методическата помощ на специалистите, самостоятелно да изучава предоставените му методически пособия и материали по приложението на системата на оценка. В подготовката си трябва да се ръководи и от това, че той е консултант и организатор по въпросите на оценките в колектива.

Безспорно е, че в едно по-голямо предприятие всички ръководители и служа-

[1] Т. Живков, За усъвършенстване на социалистическата организация на труда и на плановото ръководство на икономиката, Партиздат, 1978, с. 103.

[2] Имат се предвид ръководните кадри и специалистите, заети в народното стопанство.

[3] В. Г. Афанасиев. Человек в управлении обществом, Изд. Политической литературы, Москва, 1977, с. 303.

Digitized by Google

щи трудно могат да се подготвят наведнъж, като се включат заедно в организирани мероприятия. След като оценяващите бъдат обучени, всеки от тях ще запознае подчинените си с тези въпроси.

Под формата на лекции или семинарни занятия ръководителят трябва да подготви подчинените си за оценката, както и да им предостави необходимите печатни материали. Много полезно за добрата подготовка в тази насока е да се проиграе пред колектива цялата процедура по оценяването.

Често се чуват гласове: „Няма е необходимо такава задълбочена подготовка. Та ние винаги сме давали оценки, знаем как се оценява." Наистина необходима е сериозна подготовка. Първо, защото се използва нов подход с определена организация, технология на оценяване и документация, а не методът на най-трайното или последно впечатление. Второ, този подход се въвежда за първи път и по него няма опит, традиции и познания. Ще добавим и трето, това, че никой досега не е подготвен във формите за обучение и следдипломна квалификация по тези проблеми.

Що се отнася до загубата на време, то тя е многократно по-голяма при неправилните решения на ръководителя именно поради липса на оценъчна информация, поради влошената впоследствие на това атмосфера в колектива и изгубено доверие на подчинените.

Съмнения относно необходимостта от старателна подготовка за оценката на хората, на отделната личност в колектива не трябва да има. Ръководителите следва да направят всичко, което изисква съответната методика, за да се получат достоверни, реални оценки.

ТОЧНОТО РАБОТНО ЗАДАНИЕ, ПРЕДПОСТАВКА ЗА ОБЕКТИВНА ОЦЕНКА

Независимо от това, дали ще оценява или не подчинените си, ръководителят като организатор на труда на колектива при всички случаи „...определя дела на участие в изпълнение на плановата работа на звеното на всеки негов подчинен работник"[1].

Точно разпределение на задачите между членовете на колектива, тяхното ясно поставяне и прецизно определяне на крайните резултати са една от чертите на научната организация на управлението.

Тази взискателност към ръководителя става още по-силна, когато в предприятието се прилага система за оценка на кадрите. Тогава той ще трябва отново да се върне към възложените задачи, да води дискусия с подчинените си по тяхното изпълнение. Така оценката играе роля на превантивен контрол. Ръководителят, като знае, че ще се прави равносметка, ще има предвид това, когато се разпределят и поставят задачите в началото на плановия период. Същевременно разгледаната функция на ръководителя осигурява обективността на данните, тъй като „само точното определяне на работното задание и отговорността дават солидна основа за точна оценка на постиженията"[2].

За създаване на най-подходящи условия за обективност в етапа на възлагане на задачите същите могат да се записват в месечен или тримесечен план, където ръководител и подчинен в писмен вид да уточнят и очакваните резултати. В този план е желателно да има и графа, в която да се нанасят резултатите за всяка задача след нейното изпълнение, а при отклонение от плановото задание, още докато информацията е пълна и свежа, да се дава обяснение. По този начин обективността на оценките се подготвя още в етапа на изпълнението. В деня на оценяването фактически ще се направи само общ преглед на цялостната дейност и някои доуточнявания.

Няма съмнение, че точното определяне на работното задание е много важна предпоставка за обективността на ръководителя, когато оценява подчинените си. Това свое задължение той трябва да изпълнява със съзнанието за отговорността, която има пред колектива за създаването на условия за вземането на справедливи кадрови решения.

НАБЛЮДЕНИЕ НА ПОДЧИНЕНИТЕ НЕПОСРЕДСТВЕНО В ТРУДА

Наблюдението позволява да се получат много и интересни сведения за човека: маниер на поведение, качества, педагогически такт, съотношение между думи и дела и т. н.

Безспорно и наблюдението като метод за познание има някои слаби страни — изисква много време, дава факти за външните прояви и др. „За да се намали влиянието на субективния елемент, необходимо е щателно да се записват наблюдаваните факти, да не се отлага тяхното регистриране за по-късно, за да се съхрани неизопачен целият ценен материал"[3].

Наблюдението трябва да се води не въобще, а да бъде целенасочено. Ще се наблюдават тези прояви на оценявания, които имат непосредствена връзка с дейността му, с изпълнението на възложената му функция. То следва да бъде не само целенасочено, а и непрекъснато. Така ръководителите ще разкриват някои неудачи в работата на подчинените си още в техния зародиш, което ще им позволи да вземат мерки и ги ликвидират навре-

[1] Труд руководителя, для руководителей подразделений предприятий промышленности и других отраслей, с. 42.

[2] К. Кеслер., Э. Дершель, Х. Лашинский, Управление научными исследованиями, Изд. „Экономика", Москва, с. 87.

[3] А. Г. Ковалев, Курс лекций по социальной психологий, Изд. „Высшая школа", Москва, 1972, с. 21—22.

Digitized by Google

ме. „Всекидневните наблюдения на ръководителя за работата и поведението на подчинените му се явява основен източник на знания за отношенията на работниците към възложените им задачи, за тяхната дисциплинираност, култура на труда."[1] Чрез непрекъснато и задълбочено изучаване на служителите се създават условия ръководителят да намери индивидуален подход към всеки от тях, което е един от важните фактори за ефективността от неговата работа, за обективността на оценките на подчинените му.

Изводът е, че наблюдението трябва да се извършва при всички случаи, когато служителите изпълняват своите трудови и обществени задължения. В наръчника „Ръководителят и колективът", написан от колектив от ГДР под ръководството на проф. К. Ландензак, се препоръчва наблюдението за събиране на информация за кадрова оценка да се извършва при следните случаи:

— Заседания и съвещания: те дават възможност за разкриване на способността за ръководене и участие в дискусии, развитие на идеи, преценка.

— Политическа и професионална дискусия: дават възможност да се разкрие способността да убеждава, да отстоява политическите си и професионални гледища.

— Възлагане на поръчения и контрол: определят умението на ръководителя за използване методите на моралното и материалното стимулиране за изпълнено поръчение, да намери индивидуален подход към отделните изпълнители при разясняване на определени задачи и т. н.

— Сложни и необичайни трудови ситуации: те показват инициативността и активността; възможностите за ориентиране към новото и за разрешаване на конфликтите в колектива; разкриват отзивчивостта, умението да се реагира; подвижността на мисълта; творческите способности; физическата и психическата издръжливост...

— Работата с проектите и предложенията показва способността за съсредоточаване върху същественото, за точни езикови формулировки и за преценка, както и за готовността за вземане на решения.

Като основни правила за продължително наблюдение към ръководителите се отправят следните съвети: „създавайте сложни ситуации" (моменти на изпитание), „наблюдавайте човека във важни моменти", „наблюдавайте точно", „вписвайте поведението непреднамерено", „обхващайте и външни обстоятелства и ситуации, в които действува човекът", „не считайте направените заключения за окончателни, а ги допълвайте с нови данни и общо ги проучвайте", „записвайте най-важните резултати от наблюдението", „изхождайте от ясни критерии"...

Подсказаните на ръководителите случаи, където може да се събира информация за изявата на техните подчинени, както и съветите, които се дават, ще помогнат да се събере достатъчна по обем и степен на достоверност информация. Това от своя страна е гаранция да се извършват реални и справедливи оценки.

Нашият опит показва, че събирането на обективна информация може да се извърши не само при наблюдение, а и като се попълва „трудов паспорт" за всеки труженик. В него се записват всички по-важни данни, които характеризират всестранно оценявания в динамиката на неговото развитие. Например — месторабота, квалификация, обществени данни, трудова дейност, резултати от персоналната оценка, мероприятия и задачи по повишаване на квалификацията, развитие на служителя. Трудовият паспорт не подменя наблюдението, а го допълва. Той дава възможност по-значимата информация да се записва, натрупва и съхранява. Тя се използва не само при формулиране на оценките, но и при анализа, когато се разкриват факторите, които оказват положително или отрицателно влияние върху качествения състав на кадрите, за тяхната изява и резултати в трудовата им дейност.

Макар и добре да разбираме, че разгледаният въпрос е от особена важност за обективността на оценката, то не трябва да мислим, че той може да се реши с един замах. По-важно е да се разбере полезността и необходимостта от неговото приложение в работата с кадрите и да се работи методично за по-нататъшното му развитие.

ОТГОВОРНОСТТА НА РЪКОВОДИТЕЛЯ

През последните години бе направено много за утвърждаване единоначалието и укрепване авторитета на низовите ръководители. Но това съвсем естествено доведе и до повишаване на тяхната отговорност. „А да се утвърждава авторитетът, означава да се утвърждава отговорността" — такава бе постановката на Националната партийна конференция (1978 г.).

Без съмнение вземането на решения от ръководителя заема особено място в неговата дейност. От това зависят и резултатите от дейността на колектива. Но за да може да се вземе оптимално решение, е потребна достоверна и обективна информация. Част от нея той получава от оценката на кадрите. Това го заставя да проявява максимална обективност. Разбира се, ръководителят ще подходи с по-голяма загриженост към оценките, когато основни критерии за неговата работа бъдат резултатите от дейността на звеното, което ръководи, ако от това зависи служебното му развитие, обществено положение, материлно и морално стимулиране и т. н. Отговорността за обективността на поставените оценки ще бъде активизирана и когато той знае, че ще бъде упражнен контрол за това,

[1] Труд руководителя, для руководителей подразделений предприятий промышленности и другий отраслей, с. 201.

Digitized by Google

доколко обективно и вярно е оценил подчинените си. Превантивността ще се засили още повече, ако ръководителят знае, че резултатите ще станат достояние на колектива. Най-важного звено в този контрол е контролът на партийните организации и комитети.

Контролът е необходим и поради това, че все още се срещат низови ръководители, които в определени моменти проявяват безпринципност, пристрастие. Не трябва да се забравя, че отсъствието на контрол може да доведе до всякакъв род злоупотреби.

В известна степен като средство за контрол се явява обстоятелството, че на ръководителя се прави преценка за неговата обективност и индивидуален подход към подчинените му. Мнение по показателя „обективност в оценките и индивидуален подход към подчинените" дават: горестоящият ръководител, подчинените и комисията, която утвърждава оценките. Това положение е известно препятствие срещу субективизма на ръководителя. За да се засили влиянието на посочения показател върху комплексната оценка, на ръководителя се предлага... „за осигуряване на достатъчно висока обективност... значително да се повиши коефициентът на тежест на показателя „обективност в оценките" за оценяващите ръководители"[1].

В действителност съществуват реални условия, които спомагат ръководителят да бъде обективен при атестирането на подчинените си. Ако въпреки всичко той проявява недисциплинираност и не изпълнява основното си задължение — да оцени обективно сътрудниците си, то тогава трябва да се упражни въздействието на по-горната ръководна инстанция.

Важен фактор за успешно изпълнение на една от основните функции на ръководителите — да дадат обективна оценка на подчинените си, се явява възпитателната работа, която провежда с тях партийната организация, както и отговорността, която те носят пред нея за своите действия.

Това обстоятелство налага партийните органи по места да познават изискванията към преките ръководители при оценката на кадрите. Така те ще могат да реализират по-добре своите задължения по възпитанието на ръководителите и упражняването на контрол върху тяхната работа с кадрите.

ПАРТИЙНИЯТ КОМИТЕТ

ПЛЕНУМЪТ

ЗЛАТКО ЗЕХИРОВ
инспектор на ЦК на БКП

Пленумът на партийния комитет е висш ръководен орган в периода между отчетно-изборните конференции. Той играе изключително важна роля в живота на партийната организация и е ярък израз на колективния принцип на партийно ръководство.

Много са въпросите, свързани с подготовката и провеждането на пленумите. Те имат съществено значение, тъй като от тях зависи равнището на пленарните заседания и реализацията на взетите решения.

* * *

Уставът на Партията предвижда твърди срокове за провеждане на пленарните заседания. Периодичността в работата на пленумите дава възможност да се оказва партийно влияние върху всички участъци на стопанското и културното строителство, позволява всички избрани в комитета другари активно да участвуват в неговата работа, да обобщават и да разпространяват най-добрия опит в партийната дейност.

[1] П. Медникаров, Некоторые проблемы внедрения, системы, оценки и аттестация научных кадров в практику, в сборник докладов I международны семинар по обмену опытом аттестации научных кадров, 1976, с. 318.

Digitized by Google

Значението на пленумите в живота на окръжните, градските, районните и общинските партийни комитети все повече и повече нараства. Тук намират своето разрешение основните проблеми на съответната територия, за която отговарят.

Естествено, пред пленумите се поставят не само въпросите, залегнали в перспективния план. Там се обсъждат и редица проблеми, препоръчани от вишестоящите органи. Животът поставя също така много животрептящи въпроси, които не бива да се отминават, да не се реагира на тях.

Многогодишната практика убеждава, че на пленумите не бива да се поставят незначителни, макар и злободневни въпроси. Те се решават от заседания на бюрата на партийните комитети или в оперативен порядък от секретарите или други дейци от апарата на комитета. Важно е не само добре да се подчертаят проблемите, които ще се обсъждат, но и добре да се формулира дневният ред на пленума. Правилно, ясно формулираният дневен ред до голяма степен предопределя деловитостта, а и резултатността на пленума.

Редовното провеждане на пленумите осигурява колективност в работата на партийния комитет. Това означава, че на пленума се обсъждат всички най-важни въпроси колективно, че решенията се приемат на основата на задълбочено изучаване и всестранна обмяна на мнения. Опитът на отделния ръководител не може да замени колективния опит на представителите на огромния кръг трудещи се. Не е случайно, че в партийните комитети се избират не само партийни и държавни работници, но и стопански ръководители, видни специалисти, работници, кооператори, рационализатори, труженици в различни отрасли на народното стопанство.

Животът показва, че от равнището на проведените пленуми се определят предпоставките за ефективността на партийната работа. И това е съвсем понятно. Тук се обсъждат най-важните решения на Партията, приемат се конкретни мерки за тяхното осъществяване, разглеждат се актуални проблеми из живота и дейността на съответните партийни организации, свързани с развитието на промишлеността, селското стопанство, строителството, търговията и пр., с издигането на партийно-организационната и идеологическата работа, с отчетите на партийните комитети и първичните партийни организации.

За да се издига все повече равнището на пленумите, партийните комитети вземат повече и по-ефикасни мерки да се повишава отговорността на всеки техен член за работата на партийната организация, полагат грижи приетите решения твърдо и последователно да се претворяват в живота.

При обособяването на селищните системи като основни социално-икономически и административно-териториални единици се формираха и общинските партийни комитети като качествено нови партийни органи. Те коренно се отличават от досегашните общински партийни комитети. Дълг на окръжните партийни комитети е да помагат на новосъздадените общински комитети, да изискват и ги насочват правилно, задълбочено да подготвят своите пленуми, да увличат в тяхната работа всички свои членове.

* * *

За качествена подготовка и провеждане на пленумите много положителни примери могат да се посочат из дейността на окръжните комитети на Партията в Старозагорски и Сливенски окръг.

Голяма част от членовете и кандидат-членовете на окръжния комитет на БКП в Сливен в процеса на подготовката на пленума „За

Digitized by Google

по-нататъшно повишаване ролята и авторитета на първичните партийни организации" отговаряха за отделни първични организации. Те успешно изпълниха даденото им поръчение тези организации да повишават качеството и ефективността в партийно-организационната дейност, да усъвършенстват ръководството на социално-икономическите процеси, да подобрят своя цялостен вътрешнопартиен живот. В подготовката на пленума се проведе научно-практическа конференция на тема „Непрестанното усъвършенстване и обогатяване на ленинския стил на ръководство — главна задача на партийните органи и организации". Проведени бяха също и други мероприятия като: окръжен преглед на тема „Първичната партийна организация — първообраз на бъдещото състояние на трудовия колектив", партийни събрания с дневен ред „Комунистът отговаря за Партията, както Партията е отговорна за всеки комунист". Прието бе съвместно решение на бюрото на окръжния комитет и Философския факултет на Софийския университет „Климент Охридски" за разработката на някои проблеми по приложението на педагогиката, психологията и социологията в дейността на партийните органи и други.

През миналата година при подготовката на пленума на общинския партиен комитет в Стара Загора „За по-нататъшното издигане ролята и значението на партийното събрание в живота на първичната организация" се прие предварителна програма, по която работиха различни комисии в продължение на 7 месеца. В повече от една трета на първичните организации бяха проведени различни страни на партийното събрание. Беше проведена анкета и социологическо проучване, в които взеха участие една четвърт от комунистите. Специално внимание бе отделено на слабите първични партийни организации и в процеса на подготовката на пленума общинският партиен комитет направи усилия да бъде подобрена тяхната дейност. Паралелно с доклада се готвеше и проектът за решение. Редица контролни мерки предприе бюрото на комитета по изпълнение решенията на пленума. В отдел „Организационен" докладваха три заводски комитета и 5 първични организации. Бюрото на комитета извърши няколко анализа на съдържанието и равнището на проведените партийни събрания. В 6 първични организации беше експериментиран и изведен положителен опит по този проблем. В резултат на всичко това настъпват редица положителни резултати в провеждането на партийните събрания.

Правилно подходи и общинският партиен комитет в Казанлък по подготовката на пленума за „По-нататъшното усъвършенстване работата с ръководните кадри — гаранция за изпълнение решенията на Единадесетия конгрес на БКП". Подготовката на пленума започна още през ноември 1976 година и продължи до провеждането му през февруари 1979 г. Бяха определени три етапа на подготовка, през които се решаваха различни страни на проблема за работа с кадрите, като обучението, самоотчетът, резервните кадри, работата с поръчителите на кандидатите за комунисти, оценката на кадрите, работата с преките ръководители, възпитанието на ръководните кадри, участието на кадрите в живота на първичните организации. Проведени бяха и няколко теоретико-практически конференции и редица други мероприятия.

* * *

Определящо място в подготовката на пленума има докладът. За да отговаря на изискванията, необходимо е той добре да бъде изграден, в него да преобладават анализът и оценката, да се очертават ясно причинно-следствените връзки, да бъде актуален, да отразява действителното положение на дадения етап. Докладът, който се изнася

Digitized by Google

пред пленума на партиен орган, трябва да бъде политически доклад, да определя мястото на партийните органи, на първичните организации, да оценява дейността на кадрите като пълномощници на Партията. Правилно е в него да се разкрива техният стил и методи на работа, да се очертават бъдещите задачи на всички звена.

Важен въпрос, който намира своето отражение в доклада, е да се утвърждава положителният опит, по-пълно да се отразява организаторската и политическата работа по разглеждания проблем. Др. Тодор Живков учи, че изучаването и внедряването на положителния опит е съществен социално-политически проблем и трябва да се превърне в едно от основните задължения на всеки партиен орган. В доклада трябва да има динамизъм, да се обвързва добре анализът на сегашното състояние по разглеждания проблем с миналото и бъдещето, да отрази правилно как партийните комитети са изпълнили както решенията на вишестоящите органи, така и собствените такива.

Встъпителното слово, което се произнася при предварително раздадени материали за пленума, не бива да повтаря доклада, както това често става. Целесъобразно е то да отрази как партийният актив, първичните партийни организации са обсъдили доклада и какви нови съществени предложения правят. Най-добре е, ако встъпителното слово отразява колективното мнение на всички комунисти, даже на цялата общественост. Тогава то ще предизвика размисъл у кадрите, у членовете на комитета и по-активно участие в обсъждането на разглеждания проблем. Ленин, като характеризира задачите на социалистическата революция, изтъква, че колкото по-голям е размахът, колкото по-голяма е широтата на историческите действия, толкова по-голямо трябва да бъде числото на хората, които ще участвуват в тези действия.

Докладът, както и встъпителното слово са дело не на отделен секретар, на един отдел, а на цялото бюро на съответния партиен комитет, на целия партиен апарат, на широк кръг от сътрудници.

При подготовката на докладите за пленуми на партийните комитети се допускат редица недостатъци. Практика е на много места в подготовката на доклада да участвува само един отдел с помощта на съответни дейци в държавните, стопанските и обществените звена, но недостатъчно се привличат партийни работници от всички отдели, членове на окръжния, общинския, районния комитет, низови партийни и стопански кадри, изтъкнати работници, рационализатори и герои на труда. Докладът не всякога се изготвя при конкретно участие на най-отговорните хора от партийния комитет, затова в такива случаи при обсъждането му в бюрото често няма необходимата активност, не се прави прецизна политическа оценка, ограничено се разглеждат стилът и методите на работа на партийния комитет, не се оценява точно дейността на най-отговорните кадри, недостатъчно се определя новото, перспективното. Някои доклади страдат от максимализъм, поставят широка гама от проблеми, зад които се губи главното, основното, което цели да постигне пленумът. Много доклади имат общ характер, липсва в тях сравнителният анализ, критичният дух, често надделява абстрактността, констативността, декларативността, и оттук несъответствие на анализа с действителното, истинското състояние на нещата. Повелята докладът да бъде пропит от дълбок политически заряд не се разбира от редица кадри. Това е причината в част от докладите политическата и организаторската работа на партийните органи и организации да се „прилепва" изкуствено към стопанския или административния анализ, връзката на ръководството с широките народни маси, като извор на вярна оценка, да се разглежда ограничено и съвсем примитивно.

Digitized by Google

* * *

Изказванията заемат важно място в заседанията. Те утвърждават, критикуват и допълват доклада, без да го повтарят, допълват проекта за решение и поставят на обсъждане нови проблеми. Както докладът, така и изказванията би следвало да оценяват дейността на съответното бюро на партийния комитет, ясно да утвърдят добре решените въпроси, да очертаят слабостите и предложат мерки за бъдещата дейност на комитета. Целесъобразно е да се поставят и някои проблеми, които се отнасят и до по-горните партийни и други ръководни органи, но без да се правят оценки за тяхната дейност.

Изказванията обаче на някои пленуми, особено там където е натрапен т. нар. „режисьорски подход", не развиват демократизма в живота на Партията. Те не отразяват достатъчно и прецизно мнението на трудовия колектив, на комунистите, не третират тежките, нерешените проблеми. Вместо делово и конструктивно поставяне на проблемите такива изказвания често пъти имат ограничен характер, говори се въобще, някъде възторжено и приветствуващо, без адресирана критика, откъснато от доклада и проекторешенията. Малко са конкретните предложения, които да се запишат в програмата, по която ще се работи в бъдеще.

Недостатъчно е решен и въпросът с така наречените „постоянни оратори" на пленумите. Продължава на много места практиката да се изказват едни и същи хора, една част от които от чисто представителни съображения. Тези „постоянни оратори" често позират, приспособяват се, изказват се, за да печелят „авторитет", популярност. Те могат и да дезориентират, да превърнат заседанието в празен шум.

Стремежът да се „обезпечи" така наречения „букет" на изказванията е също неоправдан. Прекрасно е, когато слушаш работника да говори, но още по-прекрасно е, ако той излага свои мисли, ако отразява будната работническа мисъл, а не подправено и „режисирано". Добре е да се изкажат и млади, и стари, и служители, и работници, и ръководители, и подчинени, и мъже, и жени, но всичко това да става естествено, продиктувано от вътрешни пориви и подбуди на тези хора.

На пленумите се поставят основни, животрептящи въпроси, които изискват цялостно осветление и решаване. А това може естествено да стане, като се използва и мобилизира творческата енергия на всички комунисти, на всички трудови хора. Няма нищо неправилно, ако на основата на конкретен анализ и познаване на нещата се възложи на отделни комунисти да обменят опит по проблеми, които представляват всеобщ интерес, да направят критични бележки и предложения за най-целесъобразно решаване на поставените проблеми.

Такава постановка на въпроса няма нищо общо с дирижираните изказвания, които са насочени главно към отчитане на успехи и на изказали се въобще.

Работата не бива да се оставя на самотек, тя следва да има организиран характер, без да се нарушават творчеството, инициативата и самодейността на комунистите—членове на партийните комитети. И нещо друго. Не бива да се изисква от тях писмено да се готвят за всеки пленум, независимо дали ще им се даде думата, и ако това стане, поради ограниченото време, да предадат изказванията си в писмен вид, за да се имат предвид при решаването на въпроса. Целесъобразно е в определен срок, може би десетина дни предварително, комитетът да

Digitized by Google

оповести на всички, че провежда своето поредно заседание, неговия дневен ред, за да могат те да помислят и да вземат отношение. Това ще събуди чувството за отговорност у всеки, ще научим кадрите предварително да мислят, да се съветват с хората, за да участвуват достойно в пленума. Разбира се, не всички ще се изкажат. Едни ще направят това, други ще участвуват с предложения, трети ще отправят въпрос към докладчика, четвърти ще споделят в почивката мисли с докладчика, пети ще изложат писмено своите бележки към проекта за решение и пр. Нищо чудно, ако има много желаещи за изказване, пленумът да продължи и след определеното време. Сега на практика се изказват тези, които са „предупредени". След като се изчерпи предварително уточненият списък, ръководещият заседанието предлага да бъдат прекратени изказванията. А често пъти не се изказват и предупредените, тъй като са много. Понеже този прийом се е превърнал някъде едва ли не в традиция, участниците в пленума, кои целесъобразно, кои механически, гласуват предложението за прекратяване на разисканията и въпросът се решава. Изказванията на някои заседания не изразяват пълно колективното мнение. Може би е нужно преди всеки пленум докладът и проектът за решение да бъдат обсъдени от партиен актив по районни, градски, общински и заводски организации и се упълномощи един, който да изрази колективното мнение пред пленума. Това е необходимо, за да може оценките на пленума, мерките, които той чертае, да бъдат съобразени с мнението на широк кръг активисти на Партията. Стои въпросът и за компетентността на изказванията. Тя се определя главно от съдържанието на проблема, но и от това, кой се изказва. Все по-малко се виждат на трибуните на пленумите секретари на окръжните комитети на Партията, председатели или заместник-председатели на окръжните народни съвети, ръководители на обществени организации. Някои смятат, че е достатъчно участието им при приемането на доклада в бюрото. Те също са длъжни да вземат думата, да се изказват критично, да оценяват дейността си на ръководни кадри, да създават обстановка на самокритичност. Някои от тях се явяват на пленума съвсем „на гости". Изказванията ще потвърдят доклада, но могат и да изкажат несъгласие с някои пунктове в него. Но при всички случаи той трябва да бъде основа за висока активност, ако се налага и за остра, но принципна дискусия на пленума.

* * *

Изключително важен момент в работата на пленума на партийния комитет е приемането на решението. Правилно взетото решение има голямо значение за бъдещата дейност на комитета. Като във фокус то събира най-същественото, най-прогресивното и програмното, изложено в доклада и изказванията. Решението оценява силните и слабите страни в дейността на окръжната партийна организация по разглеждания проблем, определя конкретно бъдещата дейност на партийните, стопанските, административните и обществените органи и организации, на всички кадри.

Трябва обаче да отбележим, че сега редица решения, взети от пленуми, страдат от ограниченост, голяма е дистанцията между тях, доклада и изказванията, не отразяват главното от доклада и изказванията. Причината се крие в това, че най-често решенията се подготвят от комисия, която работи откъснато от доклада, не винаги се съобразява с изказванията. От друга страна решението не се обсъжда от широк кръг комунисти, от трудови колективи. А това е важно изискване. Стои въпросът за подобряване структурата на решението,

Digitized by Google

което се взема от пленумите. Неоправдано се подценява констативната му част. Тук в най-концентриран вид би следвало да се дадат положителните и отрицателните тенденции на разглеждания проблем, точно да бъде оценена дейността на кадрите, на колективните партийни, държавни и стопански органи. Постановъчната част представлява програма за бъдещата дейност по обсъждания въпрос. По нея не всички комитети правят конкретна разработка, а повтарят стари решения, записват общи положения, дават директивни указания.

Когато говорим за структурата на решението, не бива да се отминава въпросът за неговото съдържание. Силата на решението е в неговата актуалност, специфичност, действеност, проблемност, перспективност, конкретност и т. н. Изцяло то да отговаря на главните стратегически задачи, които Партията поставя в момента. И още нещо. Не бива да се гласува предложеният проект за основа, като се възлага на бюрото на комитета да го оформи съобразно с направените допълнения. Това също се превръща в порочна практика, с която се стеснява демократизмът, обезличава се пленумът като действуващ партиен орган.

През последните години някои комитети приемат сценарии (програми) за изпълнение решението на пленума. Това е правилно и необходимо, но трябва да се внимава да не се затъва в книжнина, бюрократизъм, претрупаност, грубо регламентиране. Сценарият да бъде средство за координиране силите на партийния апарат, на отделите на партийния комитет, на други партийни звена, за да бъдат изпълнени докрай решенията на пленума. Целесъобразно е комисията по решенията на пленума бюрото предварително да определи, а пленумът, макар и с корекции, да я избира.

* * *

Това са някои отрицателни тенденции в подготовката и провеждането на пленумите на партийните комитети. Има и други въпроси в тази връзка, които заслужават внимание и на които ми се иска накратко да се спра.

Редица комитети необосновано задържат с месеци, даже с години провеждането на подготвени пленуми, изтъквайки някои особени съображения, които обаче в повечето случаи се оказват безплодни. Пленумът не е някакъв тържествен акт, а работещ, делови партиен форум, той не е всесилен, за да се смята, че ще реши завинаги всички проблеми.

Много партийни комитети провеждат почти изключително така наречените разширени заседания. Пленумът се превръща в съвещание, на което се обменя опит, правят се общи изказвания. Разширени пленуми, естествено, може да има, но добре трябва да се преценява кога. Ако това се превърне в практика, ще се обезличи ръководният орган, ще се намали ролята на членовете на комитета.

Изниква въпросът за ритмичното провеждане на пленумите. Коренно погрешно е месеци наред да се чака и в края на годината за кратко време, просто за отчет, да бъдат проведени по няколко заседания. Понякога, „за да е в изправност“, партийният комитет провежда пленум по съвсем текущи въпроси или пък съвместно с подготвената от изпълкома сесия на народния съвет. Това се прави така, защото не е подготвен планираният проблем. Бюрото решава, а пленумът само регистрира това негово решение. Такъв подход води също до обезличаване на пленума като колективен орган.

Разширява се практиката на контролните пленуми. На тях отговорни партийни, стопански и административни дейци се отчитат за

Digitized by Google

своята дейност. Тази форма на работа развива активността на кадрите, повишава чувството им за отговорност. Тя може още да се усъвършенствува. Понякога обаче отчетът придобива чисто стопанско-административен характер, не се прави задълбочена самооценка за политическата дейност на кадрите. На други места пък надделява формализмът. Членовете на комитета, след като изслушат самоотчета, почти не се изказват. Ако се изкажат, те засягат по-общи или текущи въпроси, не се докосват до стила и методите на работа, до главните проблеми, които кадрите решават, до техните морално-волеви, нравствено-психологически и педагогически качества. Отчетът не всякога е съчетан с оценка на бюрото на комитета. Това ограничава оценката, не активизира участието на членовете на съответния комитет.

К. Маркс обосновава необходимостта от превръщането на колективните органи на Партията в работещи корпорации. Сега в огромното си мнозинство членовете на партийните комитети участвуват само в заседанията на пленумите и с гласуване утвърждават предлаганите решения. Това е далече недостатъчно. Нужно е да се разширява създаденият на редица места положителен опит — да се изграждат комисии за разработка и контрол на различни проблеми, да се участвува в комплексни проверки, да се разпределят членовете на комитетите за оказване помощ на първичните партийни организации, да се създават групи към бюрото на комитета по разработка на отделни проблеми, да се ангажират членовете и кандидат-членовете на комитетите в подготовката на различни пленуми през периода между партийните конференции. Една част от членовете на партийните комитети нямат голяма популярност, силна обществена изява. В колективите, където работят, не се забелязва техният принос в общата борба за изпълнение на задачите.

Ето кое налага бюрото на комитетите периодически да внасят оценки в пленумите, да се анализира постоянно тяхната дейност, за да се усъвършенствува непрекъснато тяхната роля като действени колективни органи на Партията.

• • •

За ролята на пленумите, както и за всички други организационни форми се съди по резултатите, които се получават. Ето защо трябва да се мисли не само за характера на приеманите от пленумите решения, но и за организацията на тяхното изпълнение. А тая задача стои главно пред бюрото на партийния комитет, пред неговия апарат. Бюрото е изпълнителен орган, подчинен на пленума. Колкото по-голямо внимание отделят бюрата на съответните комитети на организацията на изпълнението на взетите решения, толкова по-голямо основание ще имаме да кажем, че партийният комитет се бори за повишаване ефективността на партийната работа.

Digitized by Google

ЕФЕКТИВНА РАБОТА ПО МЕСТОЖИВЕЕНЕ

Неотдавна общинският комитет на Партията във В. Търново на свой пленум обсъди проблема: „За по-нататъшно укрепване и засилване на отговорността, инициативността и самобитния характер на низовите организации на Отечествения фронт". В доклада на бюрото и в изказванията бе анализирано как се изпълняват решенията на XI конгрес на Българската комунистическа партия, Националната партийна конференция, Осмия конгрес на Отечествения фронт и Писмото на др Т Живков до Централния комитет на ДКМС от кварталните партийни и отечественофронтовски организации.

КАКВО Е ПОЛОЖЕНИЕТО?

Под ръководството на общинския комитет на Партията непрекъснато се засилва ролята на организациите на Отечествения фронт в изпълнение на задачите за усъвършенстване на управлението, развитието на социалистическата демокрация и осъществяването на социално-икономическата програма на общината Те укрепват като масова опора на всички държавни органи за по-тясното им свързване с населението, съдействуват за изпълнението на разнообразните им задачи Разширена и обогатена е съвместната дейност на отечественофронтовските организации с общинския народен съвет Кварталната общественост и низовите организации участвуват активно в подготовката и организирането на изборите, в оформянето на поръченията към народните избранници в предсесийните и следсесийните срещи Използват се ефективни форми и има добра координация при упражняването на обществен контрол Резултатна се оказа организираната по инициатива на общинския комитет на Отечествения фронт, с активното участие на общинския комитет за държавен и народен контрол, общинския съвет на жените и окръжния комитет на българските професионални съюзи, на работниците от търговията и услугите среща разговор на потребителите с работниците от търговското и комунално-битовото обслужване В продължение на четири месеца чрез разкритата приемна за гражданите станаха срещи в кварталите с ръководителите на търговията и общинския народен съвет Хората бяха запознати със състоянието и перспективите за развитието на търговското и комунално-битовото обслужване в града и кварталите. Наред с това бе направен преглед как се изпълняват поръченията на избирателите и бе даден конкретен отговор на въпросите и предложенията на трудещите се във връзка с тези видове услуги.

Многообразието и обществената значимост на проблемите, които решават отечественофронтовските организации, имат за цел непрекъснато да се утвърждават в бита и съзнанието на хората онези нравствени и етични норми, които са характерни за социалистическия начин на живот В това отношение голяма е ролята на изградените 540 домсъвета с над 2000 участници и на 27 квартални и селски другарски съдилища Те дават своя принос за поддържането в образцов вид на сградите и терена около тях, за създаването обстановка на нетърпимост срещу негативните явления в нашия живот, за утвърждаването на добър климат и обстановка по местоживеене, които да отговарят на Велико Търново като исторически, културен и туристически град Чрез разнообразните инициативи и мероприятия общинският комитет на Отечествения фронт и организациите по места се стремят да убеждават своите членове, че същността на нашата социалистическа демокрация изисква активно и конкретно включване на всеки гражданин в решаването на проблемите в квартала, района, града

Общинският комитет на БКП и партийните организации в кварталите насочват организациите на Отечествения фронт да дават своя принос за обществено-икономическото развитие на населените места. Техен е делът за благоустрояването и хигиенизирането, за изпълнение на 76-то постановление на Министерския съвет, за опазване на природната среда и др. От две години общинският комитет на Отечестве-

Digitized by Google

ния фронт съвместно с общинския народен съвет и редакцията на окръжния в. „Борба" са организирали тази дейност на съревнователни начала между кварталните комитети и низовите организации под наслов „Търновград е наш и ние сме негови стопани". Плод на многобройните инициативи и мероприятия са: направените хиляди квадратни метра нови улици и тротоари; събраните стотици килограми вторични суровини; активното включване на населението от общината за максимално използване на съществуващите резерви за попълно самозадоволяване от селскостопанска продукция. Определено може да се каже, че доброволният труд във Великотърновската селищна система по-планово се насочва, използва и организира в благоустрояването, залесяването и др. Отчитайки тези положителни резултати, общинският комитет на Отечествения фронт и общинският народен съвет на съвместен пленум сесия подеха нова инициатива: „Всеки гражданин на общината да отработи по 1300 минути доброволен труд в чест на 1300-годишнината от създаването на нашата държава".

През последните години в значителна степен е повишена ролята на отечественофронтовските организации като важен фактор за комунистическото възпитание на населението, за утвърждаване на социалистическия начин на живот, за създаване на здрав социално-психически климат по местоживеене. Сега по-широко се внедрява масовата политическа просвета, организират се по-разнообразни и съдържателни мероприятия за осмисляне културния отдих на трудещите се по местоживеене — тематични вечери, срещи с орденоносци и първенци в труда, участие в новите граждански ритуали, битови празници, обреди и др. Някои квартални и низови организации осъществяват съвместна дейност с предприятията на територията на квартала. След Писмото на др. Тодор Живков до ЦК на Комсомола тези организации разширяват връзките си с училището, стремят се да издигнат ролята на семейството за комунистическото възпитание на подрастващото поколение. Особено интересни и резултатни се оказват вечерите на „младото семейство", на „войнишката майка", на „юбилярите", почина на втора низова организация от кв. „Ал. Константинов" под наслов: „В нашия дом, на нашата улица, в нашата организация да няма изоставащи ученици и граждани с противообществени прояви". Съвместно с училищата и обществените организации по квартали се работи за издигане педагогическата просвета на родителите, професионалното ориентиране на учащите се, настаняване на неработещите и неучащите се младежи на подходяща работа.

Посочените положителни резултати са свързани с укрепване организационното състояние на низовите отечественофронтовски организации, с подобреното ръководство от страна на кварталните комитети и общинския комитет на Отечествения фронт, от съответните партийни организации на кварталите.

Всичко това е немислимо без активността и творчеството на ръководствата и кадрите. Ето защо въпросът за подбора, обучението и възпитанието им винаги е стоял на вниманието на общинския комитет на Партията и общинския комитет на Отечествения фронт. В изборните органи на низовите, кварталните и селските организации има стремеж да се издигат делови, добре подготвени, идейно закалени комунисти, членове на БЗНС и безпартийни. Показателни в това отношение са резултатите от последната отчетно-изборна кампания, когато от общо 1923 активисти на Отечествения фронт, избрани в различните органи — 792 са комунисти, т. е със 184 души повече от предишната. От 212 председатели на низови организации 106 са членове на БКП. Засилено е работническото ядро, подмладени са в значителна степен съставите на ръководствата. Във всички квартали станаха срещи с комунистите, на които първичните партийни организации оцениха тяхната дейност по местоживеене и им поставиха нови задачи. Организирани бяха конкретни разговори, проучвания, анкети, срещи за обмяна на опит и др. С всичко това се целеше да се укрепят низовите отечественофронтовски организации, да се засили тяхната активност, инициативност и самодеен характер.

Пленумът на общинския комитет на Партията постави редица нерешени проблеми, свързани с дейността на отечественофронтовските организации. Обърнато бе внимание по-добре да се използват техните възможности за засилване на активността им, за да може по-успешно да се достигне до всеки дом, до всяко семейство, до отделния гражданин. Тогава всестранно, системно и задълбочено би могло да се изучава мнението, настроението и потребностите на жителите от общината. Контролът, който те осъществяват, не винаги отговаря на високите изисквания за създаването на обществена нетърпимост към отрицателните явления и техните носители, в не малко случаи липсва партийната непримиримост. В дейността на някои организации преобладава количественият подход, не винаги се търси ефективността от организираното мероприятие, от извършената политическа и организаторска работа. Завишените критерии и изисквания в различните дейности бавно се възприемат от отделни низови организации. Не е на нужната висота взискателността на дадени партийни комитети и организации към комунистите както за авангардната им роля, така и за разширяване на връзките им с населението по местоживеене.

Предстои сериозна работа, за да може старопрестолния град да стане привлекателен, културен и туристически център. Гаранция за успехите е и превръщането на низовите организации на Отечествения фронт в средище на ефективна и качествена работа по местоживеене.

Иванка СТОЯНОВА

Digitized by Google

АКТИВНА ЖИЗНЕНА ПОЗИЦИЯ

В Толбухин се състоя окръжна научно-практическа конференция на тема „Ролята на марксистко-ленинското образование за формиране на активна жизнена позиция на личността". Основен доклад „Марксизмът-ленинизмът и жизнената позиция на личността" изнесе проф. д-р Стефан Ангелов — гл. редактор на списание „Политическа просвета", а съдоклад „Идеологическата работа в Толбухински окръг и формирането на активна жизнена позиция на личността" — Живко Желев, завеждащ отдел „Пропаганда и агитация" на окръжния комитет на БКП. Гост на конференцията беше С. М. Евменович — завеждащ дома за политическа просвета в Кировградския областен комитет на Комунистическата партия на Украйна. В изказването си той сподели опита на областния комитет в Кировград за формирането на активна жизнена позиция на трудещите се.

С тази конференция окръжният комитет на БКП си постави за цел да изясни методите и средствата за формиране на жизнена позиция, която да насочи трудещите се към по-активно участие в социалистическото изграждане на окръга, в борбата за повишаване ефективността и качеството на всяка дейност. Конференцията премина на три етапа. Първите два станаха под формата на разговори в първичните партийни организации и общински конференции. Те показаха, че по разглеждания въпрос се проявява определен интерес, че в окръга се натрупва положителен опит и се очертават перспективите за предстоящата работа. На заключителния етап — провеждането на окръжната конференция — се направи анализ на идеологическата дейност. В теоретико-практически аспект беше даден отговор на въпросите, които интересуват партийните ръководства и пропагандисткия състав. Бяха изяснени факторите, механизмите и пътищата за формирането на активна жизнена позиция, за съзнателно отношение към обществения дълг. Конференцията очерта и главните направления за реализация на жизнената позиция на социалистическия човек.

Димитър ГЕОРГИЕВ

ДЪЛГОСРОЧНА ПРОГРАМА

От Февруарския пленум на ЦК на БКП изминаха пет години. Оттогава усилията на Кирковската районна партийна организация в столицата са насочени към последователна, конкретна и целенасочена работа за преустройство на идеологическата дейност. Какъв е подходът при решаването на отделните проблеми?

Създаден бе координационен съвет под ръководството на секретаря на районния комитет по идеологическите въпроси, който разработи конкретна програма. Първата задача, която бе осъществена в района, е подготовката на идеологическите кадри в първичните организации. За тази цел с активната помощ на Академията за обществени науки и социално управление при ЦК на БКП бяха използвани различни форми — семинари, самообразование, конференции, курсове и пр. Беше разработена и специална методика, с която се помогна за създаването на здрав психически климат в колективите. За пример биха могли да се посочат Цигарената фабрика, комбинатите: „Пролетарий", „Българска коприна", трудовопроизводителна кооперация „Художествен амбалаж" и др. На две пленарни заседания районният комитет на Партията обсъди въпроса за икономическото образование на трудещите се. Изгради се система за индивидуална политическа работа с хората.

Организирани бяха социологическо изследване, проверка разговор и научно-практическа конференция за дейността на партийните органи и организации в тази насока. Те дадоха обилен материал за обобщаването на опита и за разработването на системата за индивидуалната работа с хората. Състоялият се пленум и извършената след това работа в първичните организации повишиха активността на комунистите, всеки член на колектива се включи в благородната надпревара за изпълнение на стопанските задачи. Много са партийните организации, които бележат успехи, но опитът на партийната организация при автопарк „Земляне" е широко популяризиран и се внедрява успешно в района.

Предстои преглед разговор в трудовите колективи, в течение на който да се види каква е индивидуалната работа с хората за усъвършенстване социалистическата организация на труда. Несъмнено той ще помогне да се повиши активността на трудещите се при изпълнението на задачите, които постави Националната партийна конференция.

Районният комитет на БКП предприе конкретни мерки за подобряване работата

Digitized by Google

с местните средства за информация. Всяка година стават прегледи по работата на местните вестници и радиоуредби. Те подобряват тематичността, обхвата, партийното им ръководство. Заслужават внимание дейността на вестниците в комбинат „6-ти септември" и завод „Средец", на радиоуредбите в комбинат „Пролетарий", Балкантон и други, които работят по перспективни планове.

Едно от направленията на масово-политическата работа, което отнема най-много сили, време и средства, е нагледната агитация.

Стремежът на районния комитет, на останалите партийни комитети и организации е да осъществят прелом в това отношение. Въз основа на собствен, роден опит и опит от Кировски район — Москва бяха осъществени редица мероприятия, които водеха до повишаване ефективността от тази дейност. Резултатите са положителни. Подобрени са планирането и реализацията. В района е разработена и внедрена система за работа по нагледната политическа агитация. Тя разделя задачите на различни равнища и сочи пътищата за тяхното решаване. В нея са включени перспективен план за периода 1975—1985 година, планове за идейно-художественото оформление в чест на 35-годишнината от победата на социалистическата революция в България, 1300-годишнината на българската държава и др.

Сега Кирковски район разполага със собствена материална база и кадри за решаването на тези проблеми. Районният художествен съвет решава не само практическите въпроси по идейно-художественото оформление на района, но разработва и утвърждава и методическите проблеми, които са свързани с работата в първичните организации и с художествено-творческите кадри.

На естетическото възпитание се отделя особено внимание от партийните органи и организации. Разработената перспективно-комплексна програма в тази насока за периода до 1985 година дава конкретни резултати. Тази година по време на курсовете за обучение на партийните секретари и агитпропите въпросът беше разгледан най-обстойно. Обменениият опит в това направление показа постигнати успехи. В първичните организации се прилага инициативата „Пропагандистът — идеен борец на петилетката", която води до повишаване знанията на участниците в отделните партийни и учебни звена, до цялостно издигане равнището на партийната пропаганда.

През заключителния етап от преустройството на идеологическата дейност районната партийна организация има допълнително разработена програма, която ще помогне да се претворяват в дела решенията на Февруарския пленум на ЦК на БКП. Сега вниманието е заангажирано със задачите, които произтичат от Писмото на др. Тодор Живков до ЦК на ДКМС.

Сергей ИВАНОВ

ПЪРВОСТЕПЕННА ЗАДАЧА

Окръжният комитет на БКП в Кърджали на свой пленум обсъди въпроса: „Завършване преустройството на идеологическата работа — първостепенна задача на окръжната партийна организация". В неговата работа участвуваха работници от апарата на окръжния и общинските комитети, секретари на заводски и учрежденски партийни комитети, ръководители на обществени организации и културни институти, лектори, пропагандисти и други идеологически кадри.

На пленума присъствува др. Александър Лилов, член на Политбюро и секретар на ЦК на БКП, и други сътрудници от апарата на ЦК на Партията.

Във встъпителното си слово Салиф Илязов, секретар на окръжния комитет, посочи, че през последните години и особено след Февруарския пленум на ЦК на БКП от 1974 г. е направено много, за да се разкрие същността на преустройството, за усвояването на новия подход от кадрите и комунистите, за разработването на пътищата, формите, методите и средствата за неговото осъществяване. Успешно се прилага политическият подход от окръжния и общинските партийни комитети и по-големите първични организации. Те системно изучават настроението и мнението на трудещите се. По-голямо внимание се отделя на обслужващата сфера като елемент на обществения бит, който оказва определено влияние върху идеологическия процес. Нарасна умението на кадрите по-добре да отчитат въздействието на социалната среда, да съдействуват за усилване влиянието ѝ и за неутрализиране или компенсиране на отрицателните фактори и условия. Тези положителни изменения в идеологическата работа най-пълно се почувствуваха с подемането на стратегическата задача за висока ефективност и качество.

Сега ударението се поставя на положителните тенденции в идеологическата дейност да прераснат в нови качествени изменения. Първичните партийни организации се насочват да внедряват в своя стил разгръщането на постоянна, целенасочена и конкретна индивидуална политическа ра-

Digitized by Google

бота е хората Обръща се сериозно внимание да се повишат изискванията към кадрите, към идеологическите работници и комунистите при прилагането на комплексния подход в идеологическата дейност, към засилване на тяхната деловитост, оперативност и творчество

По обсъжданите проблеми взеха отношение членове и кандидат-членове на бюрото на окръжния комитет на БКП и изпълнителния комитет на окръжния народен съвет, секретари на общински партийни комитети и на първични организации, директори на предприятия, председатели на ТКЗС и главният редактор на в. „Нов живот".

В изказването си другарят Александър Лилов посочи, че процесът на преустройството на идеологическата работа е отишъл значително напред, разгърнал се е многопосочно в ширина и дълбочина Налице са стабилни положителни тенденции и резултати при решаването на главните въпроси, създадена е основа за нови постижения, за успешно завършване на неговия заключителен етап до Дванадесетия конгрес на Партията. Той подробно се спря и на предстоящите задачи, за да може по-сполучливо да се осъществи поставената цел

Пленумът прие програма за завършване преустройството на идеологическата работа до Дванадесетия конгрес на Партията. Мероприятията, записани в нея, са насочени към трите главни направления:

— изменение на подхода към възпитателната работа, като се отчита по-пълно въздействието на социалната среда;

— по-тясно свързване на идеологическата дейност с основните проблеми на обществената практика;

— прилагане на съвременни високоефективни методи в организацията и управлението на идеологическия процес.

Атанас МАРКОВ

РЪКОВОДНО ПОЛИТИЧЕСКО ЯДРО И ПЪРВООБРАЗ

ДИНАМИЧНАТА ХАРАКТЕРИСТИКА

Вече втора година в енергийно-промишления комплекс „Марица—изток" динамичните характеристики се използват като средство за ръководство на първичните партийни организации. Тези характеристики станаха съществена част от нашата дейност за изпълнение програмата на окръжния комитет на БКП в Стара Загора за по-нататъшното издигане на ролята на първичните организации като ръководни политически ядра и първообраз на бъдещото състояние на трудовите колективи.

Нужно беше това ново средство за ръководство на първичните партийни организации да се изясни теоретически, да се изпробва в практиката и на тази основа да се изработи структурният модел на характеристиката и методиката за нейното прилагане.

Започнахме с експеримент в партийната организация при ТЕЦ „Марица—изток 2". Работна група от партийния комитет пряко ръководеше внедряването на характеристиките и наблюдаваше доколко са приложими на практика различните варианти и образци. Тя внасяше поправки, обогатяваше и доразвиваше идеите, заложени в експерименталните варианти.

Резултатите от двегодишната работа бяха обсъдени със секретарите на партийните комитети и първичните организации. Изводът бе: динамичната характеристика позволява да се използва комплексно

Digitized by Google

методът на изследване — да се правят анализи, изводи, препоръки, да се вземат научнообосновани решения. Тя разкрива цялостно състоянието на първичната партийна организация като политическо ядро на колектива, показва доколко тази организация служи за първообраз на неговото бъдещо състояние, какви мерки са нужни по-нататък.

Натрупаният опит бе осмислен и стана основа на разработената методика. Изяснен беше окончателният модел на характеристиката, който се използва сега в практиката.

СЪДЪРЖАНИЕТО

на характеристиката се разпределя в три раздела. В първия са записани главните технико-икономически и социални задачи, които първичната партийна организация е взела на отчет. Това помага да се избегне технократическият уклон и дребнотемието, внася проблемност и перспективност в политическото ръководство на икономическата дейност, допринася да се разграничават функциите между стопанските и партийните органи, по-ефикасен да бъде партийният контрол. Още по-ясно се откроява еднопосочността в работата на стопанското, профсъюзното и комсомолското ръководство за изпълнението на стопанските задачи.

При изработването на характеристиките на първичните партийни организации при разкривно-насипните комплекси 1, 2 и 3 на рудник „Трояново—2" например след задълбочен икономически анализ на производствените проблеми на участъците се стигна до извода, че чрез партийно-политическата работа колективът трябва да се мобилизира преди всичко за по-пълно използване на тежката минна техника Такова ясно определяне на главното за момента направление помогна техниката да се натоварва по-добре (постигнато бе увеличение на този показател с 5 на сто), рудникът успешно да изпълнява производствената си програма. Партийната организация към сушилния цех на ТЕЦ „Марица—изток 2" фиксира като своя особено важна задача да насочи усилията на комунистите и на целия колектив към намаляване разходите на мазут. С този проблем бяха свързани основните разработки на инженерния проект, на него се акцентува в обещанията, в насрещните планове, при отчитането на социалистическото съревнование. От 70—80 хиляди тона в предишните години разходът на мазут сега намаля на 25 хиляди тона.

Както се вижда, от взетите на непосредствен отчет технико-икономически и социални задачи, от получения и записан в характеристиката икономически и социален ефект могат да се правят изводи и за равнището на политическата и организаторската дейност на първичната партийна организация по ръководството на икономиката.

Вторият раздел е основен в характеристиката — той отразява състоянието на партийната организация като първообраз на колектива Анализът на проблемите в него е групиран в две части. Едната е посветена на съотношението между първичната партийна организация и трудовия колектив. Чрез структурна съпоставимост на базата на различни признаци — професионален, образователен, трудова и обществено-политическа активност и други — се изяснява възможността на организацията да влияе, да ръководи Откроява се тенденциите, открива се поле за навременни, превантивни действия.

Динамичните характеристики ориентираха например партийния комитет и бюрата в рудник „Трояново—3" още преди въвеждането на новите мощности да помислят за формирането на необходимото пар-

Digitized by Google

тийно ядро в основните професии. Направиха се целесъобразни размествания на комунистите, приети бяха за членове на БКП най-изявените производственици комсомолци. Това помогна срочно и качествено да бъдат усвоени мощните високопроизводителни машини „РС—2000—1", „РС—2000—2" и „АС—6300—1".

Втората част на раздела отразява вътрешнопартийната структура, показва състоянието на вътрешнопартийния живот. Тук задачата е да се изследва и анализира съотношението първична партийна организация—комунист и на тази база да се усъвършенствува вътрешнопартийната структура. Освен това се преценява, като се имат предвид ленинските принципи, вътрешнопартийният живот. Проучва се редовността и проблемността на събранията и активността на комунистите в тях. Динамичните характеристики позволиха да се види, че не е бил усвоен програмно-целевият подход при планирането на проблематиката на партийните събрания, че тя в голяма степен е страдала от дребнотемие и едностранчивост. В предварителната подготовка на събранията партийните бюра са отделяли малко внимание на такива важни моменти като теоретическото и практическото изясняване и разработване на проблемите, подготовката на проекторешенията, създаването на предварителна психическа нагласа у хората да разискват по предвидените в дневния ред въпроси.

В характеристиките се държи сметка и за личния пример, за личната отговорност, проявява се партийна взискателност към отделните комунисти. Изследва се зрелостта на първичната партийна организация, отделя се внимание на приемствеността между поколенията и т. н.

Последният раздел е за

БЕЛЕЖКИТЕ, ПРЕПОРЪКИТЕ И РЕШЕНИЯТА

на ръководните партийни органи. Това е фактически същинската част на характеристиката. Основен източник за попълването на този раздел са изводите от политическия, икономическия, социологическия и социално-психологическия анализ на данните в съответните раздели и другите регламентирани в методиката изисквания.

В началото се отбелязва оценката на комитета за положителното в работата на първичната партийна организация. Втората част на раздела отразява най-характерните слабости и недостатъци, основните причини, които ги пораждат. Следват препоръките и решенията на партийния комитет. В тях се дават указания как да се развиват в практиката на първичната организация положителните тенденции, за да се превръщат те в опит, набелязват се мерки този опит да се разпространява. Някои препоръки и решения засягат организаторската и политическата работа, която трябва да се извърши за отстраняване на констатираните слабости, за ограничаване и ликвидиране на неблагоприятните тенденции. Тя е адресирана до партийното бюро, до партийния комитет.

Характеристиката на първичната партийна организация при сушилния цех на ТЕЦ „Първа комсомолска" например показа, че възрастовото и образователното равнище и на комунистите, и на целия колектив изостава от сложните задачи, които трябва да се решават. Това затруднява работата на цеха, оттам — и нормалната работа на централата. Партийният комитет анализира комплексно причините за неблагоприятната социална структура на колектива и за незадоволителния качествен състав на партийната организация. Той прецени, че е необходимо усилията на комунистите и на стопанското

Digitized by Google

ръководство да се насочат преди всичко към интелектуализацията на труда, да се подобрят хигиенните условия, енерговъоръжеността, естетизацията на работната среда. Укрепено бе и стопанското ръководство. Въведе се система за квалификация на работниците. През последните 2 години бяха приети 44 работника със средно специално и реално образование — от тях 9 станаха членове на БКП. Взетите мерки помогнаха рязко да намалее текучеството. Сега цеховият колектив успешно решава производствените си задачи и е сред първите в социалистическото съревнование.

Характерът на работата в турбинния цех на ТЕЦ „Марица—изток 2" изисква особено висока квалификация. Динамичната характеристика на първичната партийна организация обаче показа, че именно сред хората с по-висока квалификация — сред низовите ръководители и другите основни категории от ръководни и изпълнителски кадри, ядрото на комунистите е слабо. Утвърждавайки характеристиката, партийният комитет насочи първичната партийна организация да работи по-близко и конкретно с комсомолското дружество, където членовете са предимно със средно и висше образование. Нужно бе да се открият най-добрите млади работници и специалисти, да им се помага да се утвърждават те в колектива, да се готвят за партийно и кадрово попълнение. Такава цел се преследваше и с част от записаните в характеристиката решения на партийния комитет. С помощта на комитета първичната организация разработи специална програма. Картината сега е променена, относителният дял на комунистите специалисти се увеличи.

Тези примери показват как партийните комитети, използвайки динамичните характеристики, насочват отделната първична организация, изискват от нея, помагат й да израства като политическо ядро и първообраз на бъдещото състояние на колектива, без да нарушават нейната автономност. Това е впрочем и главното предназначение на характеристиките: на базата на комплексната информация за състоянието на първичните партийни организации и трудовия колектив, която получават, партийните комитети да конкретизират подхода си, да вземат по-целенасочени, проблемни и персонално адресирани решения за подобряване на партийната работа, за преодоляване на слабостите.

Масовото приложение на динамичните характеристики в практиката на партийната организация в енергийно-промишления комплекс потвърди техните достойнства. Преди всичко чрез тях се утвърждава конкретен и актуален

НАУЧНОИЗСЛЕДОВАТЕЛСКИ ПОДХОД

„Научният характер на партийното ръководство — сочи др Т. Живков — не може да се издига, ако партийните органи не разполагат с навременна, обективна, комплексна и аналитична информация за процесите на вътрешнопартийния живот, за най-важните обществени явления."[1]

Динамичните характеристики в голяма степен отговориха на това изискване. Те се превърнаха в средство за комплексна оценка на равнището на партийно-политическата работа на първичната партийна организация, за задълбочен анализ на фиксираните от характеристиката явления и тенденции. Това позволява на партийните комитети и бюра методично и последователно да „фотографират" състоянието на първичната организация, своевременно да откриват положителните и от-

[1] Т. Живков, За партийното строителство, т. 3, с. 92.

Digitized by Google

рицателните тенденции в нейното развитие и саморазвитие, показва в кои пунктове трябва да се насочат усилията за повишаване на нейната боеспособност и политическа организираност. При това „фотографията“ не е статична само в определен момент, а се проследява развитието на организацията, сравнява се и се съпоставя. Не случайно нарекохме характеристиките динамични! Посочените примери недвусмислено потвърждават възможността чрез характеристиката да се разглеждат фактите в тяхната взаимна връзка и причинност, да се прогнозира и предугажда.

Този метод позволява изводите да са максимално точни, обективни, да се конкретизира личната отговорност на членовете на партийния комитет и секретаря, на другите партийни органи за състоянието на дадената първична организация, улеснява ги от позициите на програмно-целевия подход да програмират работата в първичните организации.

Освен това въведеният структурен модел заедно с другите си функции играе ролята на демографска справка за трудовия колектив. А като се анализира състоянието на колектива, може да се получи информация и за насоките на политическата, организаторската и стопанската дейност на профсъюзните, комсомолските и стопанските ръководства.

Отговорна е задачата на специално утвърдените от партийните комитети комисии по изготвянето на проектохарактеристиките, които изучават равнището на партийно-политическата работа. Тяхната задача не бива да се разглежда опростенчески — просто да съберат необходимите сведения и да съставят проекти за характеристиките. По същество това е действително задълбочен, изследователски процес. Тук формалният подход е недопустим! За да се изготви характеристиката, се проучват историята и традициите на организацията, нейният състав, социалната структура на колектива, социално-психическият климат в него. Изследва се вътрешнопартийният живот, намерил своето отражение в протоколите от събранията и заседанията, анализира се прецизно равнището на партийните решения и качеството на тяхното изпълнение, изучава се общественото мнение и настроение и на тази основа се оценява ръководната сила на първичната партийна организация Така се долавят и отбелязват положителните процеси, на които се дава още по-голям простор, откроява се виновниците за слабостите, предлагат се решения за отстраняването на тези слабости.

Комисиите по изготвянето на динамичните характеристики вършат и важна организаторска работа. Още в процеса на изследването те се стремят да активизират партийната организация и нейното бюро по-нататък да усъвършенстват и да развиват положителния опит, да вземат мерки срещу недостатъците. В резултат на конкретната помощ, която оказаха комисиите, една част от организациите, които се водеха на отчет като по-слаби, преодоляха редица недостатъци, в дейността им се чувствува подем.

Създаденият технологически порядък предпазва заводските партийни комитети от формализъм, стихийност, случайност и едностранчивост при ръководенето на първичните партийни организации, гарантира конкретност и плановост. Сега най-малко веднъж в годината, обикновено в периода преди отчетно-изборното събрание, дейността на всяка първична партийна организация се анализира комплексно по утвърдената методика, вземат се конкретни решения и за организацията, и за трудовия колектив. А обстоятелството, че през следващата година предстои нова комплексна оценка и тя ще бъде съпоставена с постиженията и тенденциите в предшествуващия период, повишава още повече личната и колективната отговорност на комунистите и преди всичко

Digitized by Google

на членовете на партийните комитети и бюра за изпълнението на взетите решения.

Въпросът за по-нататъшното издигане на първичните партийни организации като ръководни политически ядра и първообраз на бъдещото състояние на трудовите колективи е сложен и отговорен. Като споделяме скромния си опит и оптимизма от получените резултати, съзнаваме, че направеното е само начало на огромната всекидневна, последователна работа на партийните кадри за изпълнение на задачите, които поставиха XI конгрес на БКП и Националната партийна конференция за по-нататъшното повишаване на ролята на първичната партийна организация.

Георги ЗАХАРИЕВ

СЕКРЕТАРЯТ — ЦЕНТРАЛНА ФИГУРА

ПЪТЯТ ВОДИ ДО ХОРАТА

Азизе затвори след себе си вратата на учебната стая, за миг застина в щастливо усещане, че някаква тежест се е смъкнала от плещите ѝ. Изпитът беше сериозен. Бяха ѝ писали петица. Съвсем малко и оставаше още, за да завърши промишлено-учебния център, да получи мечтаното средно образование.

Девойката купи кутия бонбони. Първият, когото срещна по алеята към ринговия цех, беше партийният секретар Евгени Милчев. По лъчезарния смях в очите ѝ той позна, че нещо добро ѝ се е случило, а щом поднесе и бонбоните, стана му ясно — взела си е изпита.

— Честито, Азизе. Значи пак победа? Вижда му се краят вече. А другите изпити — ще ги вземаме или ще ни ги дават?...

Това беше обичайната му закачка, момичето знаеше как се интересува партийният секретар от всяка ученичка. Неведнъж, когато имаше затруднения, той ѝ беше помагал.

— Само ще ги вземаме — отговори тя бодро, в същия шеговит тон.

Как стана така, че тези, неизвестни, чужди за нея хора, ѝ станаха толкова близки и скъпи? Тук, в столицата, в завод „Ернст Терман", Азизе Шабанова бе дошла преди няколко години смутена и тревожна. Нищо не разбираше от тая работа. Каква предачка можеше да излезе от нея, малкото родопско момиче, дето знаеше само с тютюна да се оправя... А и тоя гърмеж в залата, струваше ѝ се, че всяка минута нещо може да се сгромоляса отгоре ѝ. Така ѝ се искаше да избяга, да се махне оттук.

В това време точно Николина Иванова — секретарката на заводския партиен комитет, Евгени Милчев, първата ѝ учителка Николина Кираджийска, орденоноската Иванка Сергиева, на която дължи тол-

Digitized by Google

кова и още други чудесни хора влязоха в живота ѝ с добро. Подкрепяха я, даваха ѝ кураж, учеха я. Ставаше все по-сръчна, по-спокойна и уверена. А тя им даде цялата обич, която побираше сърцето ѝ. Обградена от толкова човешка топлота, от ден на ден ѝ ставаше по-леко и по-хубаво да работи сред тия бръмчащи машини.

Години вече партийната организация в завод „Ернст Телман" създава свои забележителни традиции — да се помага на хората да израстват в професията, да се търси път до душевността на всяка работничка. А от по-голямото майсторство, от успехите на всеки поотделно се достига до високото самочувствие на целия заводски колектив. Разбира се, на практика всичко това се постига трудно. Защото най-сложното нещо е човешката душа...

Азизе, Кадрие и Шахрие са от по-новите, с тях вече не беше толкова мъчно да се оправят. Още по-рано тук за първи път дойдоха една цяла, голяма група момичета, току-що завършили промишленото училище по текстил. Тогава заводът набираше сила, навлизаше в периода на многомашинното движение. По това време Евгени Милчев беше заместник-секретар по идеологическата работа и партийното бюро му възложи да отговаря за възпитателната работа сред младите новопостъпили работнички. Цялата партийна организация се грижеше и тревожеше за тях. Заводът имаше нужда от хора и от това, ще ги задържат ли, ще ги научат ли, зависеше бъдещето на производството, на предприятието. А те в почивките често довтасваха при Евгени, ронеха сълзи, проклинаха часа, в който са дошли тук. Нищо няма да стане, те дори нормата си не могат да стигнат, а ги карат да стават многомашиннички...

Виолета Воденичарова дойде да работи в секцията на Бойка, съпругата на Евгени. По това време и двамата бяха секционни майстори. И тя беше завършила текстилния техникум, само че редовно. А той — с цената на малко усилия, на колко безсънни нощи получи своята диплома като задочник. Та тази Виолета беше една от новачките, за които трябваше да отговаря съгласно партийното си поръчение Евгени Милчев. Само че как да отговаря, като според песимистичната преценка на Бойка Виолета се оказа съвсем безнадеждна. Никакъв усет към машините, час по час плаче... На всичкото отгоре я поканили да се запише в учебния център. Съгласила се, но защо ли? Все трепери, плаши се от изпитите. Друго не можеш да чуеш от нея, освен: „Няма да изкарам, ще се откажа, не мога да се оправя..."

А наистина и работата не е лека, времето за учение не стига, едва успява да се наспи. Просто да се чудиш какво да правиш. Колко пъти двамата с Бойка са я викали у дома си, заедно са решавали трудните задачи. „Не се плаши, бе момиче — успокояваше я Евгени. Ще се справиш. На мене да не ми беше по-леко. А пък на́, завърших, и децата изгледахме, и работата си вървеше. Ти да не си по-глупава от другите..."

Една след друга отминаваха годините. Онези плахи момиченца се превърнаха в големи работнички, както обича да казва Евгени. Катерина Самокишева, Янка Казакова, Виолета Воденичарова и още много като тях станаха първенци, уважават ги, ценят ги. Ето че Виолета е вече член на Партията, а от миналата година заедно с Евгени заседава в партийното бюро — отговаря за профорганизацията. Сериозна, стабилна работничка стана от онова плачливо и срамежливо момиченце, което искаше да напуска училище, да бяга от завода.

Digitized by Google

• • •

Евгени Милчев си е открай време свързан с хората. Още когато дойде преди двайсет години като работник в „Телман", ръководителите доловиха у него умението да общува с хората около себе си, да им помага, да се вглежда в житейските съдби. Беше още малък, кажи-речи, а го избраха за председател на цеховия профкомитет. Ненапразно му се доверяваха работниците. Сърдечната му топлота и отзивчивост, вниманието към тях не изчезна и по-късно, когато стана секционен майстор. И сега си е същият, нищо че вече е заместник-началник на цеха. Работата с хората не му тежи, напротив, необходима му е. Изглежда, че така е построен вътрешният му мир, та без общуването с тях му е пусто и празно. Кой знае, сложни са лабиринтите на човешката душа.

Така се и оформя стилът на партийната организация — пътят ѝ винаги води до хората. За всяко ново дело най-напред се търсят онези, които ще го подхванат най-добре и ще покажат на останалите как да се стигне до целта. Защото всичко може да се постигне, ако най-напред работниците разберат какво е нужно да направят, ако възприемат с разума и със сърцето си новата идея.

Търсеха се резерви да се повиши ефективността от производството. Комунистите взеха решение възвратните отпадъци да се намалят с 0,20 процента. Специалистите изчислиха, че в тези разпилявани с лека ръка отпадъци се крият големи възможности за икономии. Може да се спестят 16 тона прежда, но да се постигне това не е така лесно. Трябваше някъде да се създаде опит и тогава вече да се убеждават и другите в реалността на поставената цел. Партийното бюро поръча на младата комунистка Безценка Зарева, която оглавява една от предачните групи, да постави началото. Началникът на цеха Станьо Василев и Евгени Милчев показваха на предачките как от намотките, които досега безгрижно са изтървавали и тъй като се зацапват, са ги хвърляли за вторична преработка, може да се спести много прежда. Също така, ако по-бързо се запреде скъсаната нишка, не се трупат изхабени материали. От още много други наглед дребни и незначителни неща може да се правят икономии. Безценка и момичетата от нейната група за пръв път пробваха и друга новост — да се спира вакуумната инсталация, когато се сменят пълните ватки. Дотогава не се бяха замисляли, че може да се спести немалко електроенергия само от това спиране на инсталацията.

Предачките се заеха с желание за новата идея, искаха да докажат реалността ѝ. Но това можеше да се постигне, защото те обичат Безценка, вярват ѝ, готови са винаги да тръгнат след нея. Ето, тази дребна наглед подробност улови Евгени, когато предложи с новото дело да се заеме тъкмо групата на Безценка Зарева. Голяма е дружбата между момичетата в тая група и това е най-важната предпоставка за подобряване на организацията на труда. Защото всъщност тук беше създаден един модел как най-правилно да се построи работата в запредачната група. Всички се убедиха, че ако са единни, ако си помагат, и нормите ще надхвърлят, и икономии ще правят, и естествено, възнаграждението ще е по-добро. Често Евгени разговаряше с работничките, обясняваше им в какво е успехът на Безценка, доказваше, че ако се засилва другарството между тях, всичко ще върви по-добре. Не „аз", а „ние" — ето думата, която трябва да се употребява най-често в групата...

Голямата цел незабелязано променяше хората. Те ставаха не само по-съзнателни и сръчни, променяха се техните взаимоотношения.

Digitized by Google

Самата Безценка сякаш пред очите на Евгени израстваше, превръщаше се в отличен ръководител и възпитател.

Не след дълго партийното бюро прецени, че вече може да пренесе опита на тази група в смяната, а после — и в целия цех. Годината завърши с резултат, който сами не бяха очаквали — вместо 16 — 76 тона допълнителна продукция бе предадена през 1978 г. само от спестения възвратен отпадък. Подобрено беше и качеството, защото от преработваните повторно отпадъци се получаваше прежда с по-голяма късливост. По-рано в цеха винаги отчитаха преразход на електроенергия — за пръв път сега цифрите са в графата за икономии.

В края на един от последните месеци секционният майстор Георги Христов беше събрал хората си, за да разпределят месечното възнаграждение. Той посочваше имената на всяка от работничките, говореше за нейния дял в постигнатото от секцията. Когато дойде ред на едно от младите момичета, каза: „Предлагам да й се отбие от заплатата 10 на сто, защото излиза през работно време да пуши, разкарва се по коридора". И към себе си майсторът не беше снизходителен — трябва да му се намали с 15 процента възнаграждението, защото не оправил навреме спрелите машини, а от това секцията е загубила. Споменаваше и за други неизползвани възможности да се направят икономии Заговориха и работничките. Разговорът за възнаграждението всъщност се превръщаше в проверка на извършеното и несторено. Но интересното бе това, че решиха единодушно — на майстора е много да се „отрежат" 15 процента, нека са пет, защото, макар че закъсня, онези машини ги оправи, а друг път винаги е бил изряден. На момичето също да е по-малка отбивката. Младо е, ще разбере, че не прави добре. Така великодушно и справедливо колективът отсъждаше, решаваше. Никой не говореше високопарни фрази. Но хората израснаха дори и в тези обикновени, делнични разговори. Партийното бюро отново бе постъпило правилно, като се ориентира към „модели" и в този момент от въвеждането на бригадната организация на труда — разпределянето на възнаграждението. Бюрото реши не просто да се чете протоколът, а да се разговаря с хората. Найнапред на неколцина от секционните майстори комунисти възложиха да направят тези разговори и чак тогава, когато се видя ползата от тях, ги въведоха навсякъде.

* * *

Винка Василева е една от най-добрите предачки, орденоноска, уважават я в завода. Тя изпълни първа седмата петилетка и отдавна вече е в осмата. Но Винка е и отличен организатор, човек с голямо сърце. Като профгрупорг тя прави неща, за които другите не са се досетили или просто не умеят да ги вършат. Има ли някой от профгрупата рожден ден, правят сърдечно тържество. Но така е и другаде. Кое е различното тук. Винка непременно се е подготвила за този празник. За „виновницата" тя разказва сърдечно, с топли думи. Описва добрите й черти, говори за онова, което работничката е постигнала напоследък в работата си, в професионалното си израстване. Така от ежедневието, в което понякога забравяш да забележиш своята другарка, Винка умело откроява красивите щрихи на един човешки образ. Това кара хората да се вглеждат едни в други, повече да се ценят и уважават, да откриват доброто у тези, с които прекарват голяма част от живота си.

Ето така партийната организация изисква да се работи с хората. Този подход особено допада на секретаря Евгени Милчев. Той от-

Digitized by Google

стоява и другите ръководители, особено секционните майстори, да бъдат внимателни, отзивчиви, човечни. Защото възпитателната работа не се върши на специално уречените мероприятия, тя трябва да изпълва целия живот на човека в работническия колектив.

* * *

Всекидневието носи и радости, и тревоги. Хората грешат, а грешките не бива да се отминават. Евгени Милчев си има обаче едно правило: ако трябва да накажеш някого, длъжен си първо да го убедиш, че е виновен. Осъзнае ли вината си, по-лесно е да се поправи.

Една от секционните майсторки беше надписала на своите работнички преизпълнение на нормите. Излъгала бе целия колектив. Млада, без опит, тя бе решила по този начин да се представи като добър ръководител. Естествено, получи административно наказание. И може би нямаше да разбере докрай вината си, ако партийното бюро не бе я повикало на разговор, преди да й наложи партийно наказание. Секретарят обясняваше подробно каква вреда е нанесла тя на завода. Та нейните хора всъщност ограбват колектива, другарите си. Защото не можеш да получиш повече от това, което си дал, без да засегнеш доходите на другите. Да, твоите ще те считат за добра, но можеш ли да бъдеш добър ръководител, ако не си честен първо пред себе си, а после и пред хората. И още едно поражение нанасяш — върху самите работнички, за които си се „старала". Учиш ги, меко казано, на непочтеност...

Болезнен и горчив беше този разговор, но беше необходим. Младата жена разбра, почувствува, че думите на секретаря и на другите членове на бюрото са справедливи, че много е сгрешила. И тъй като наскоро бе завършила задочно техникума, от предачка бе станала секционен майстор, сама предложи— ще се върне на машината и ще възстанови загубеното за предприятието. По-добър резултат партийното бюро едва ли би могло да постигне. Беше заговорила съвестта на човека.

* * *

Цехът на завода в Казичене беше в затруднение. Планът не се изпълняваше. Не стигаха там работници, провалът беше неизбежен. Заводският партиен комитет постави пред партийната организация в цеха задачата да се помогне с хора. Трябваше да отделят от своите сили, които също не бяха толкова много.

Чудеха се какво да правят. Партийното бюро се спря на младите комунисти. Тази идея бе подхвърлил секретарят и тя се оказа найполезна. Повикаха ги, поприказваха с тях. Обясниха им, че ще бъде трудно, че работата е изостанала и през времето, през което ще бъдат в другия цех, ще получават по-малко. Но все някой трябва да отиде първи.

Замислиха всички: Антоанета Тренева, Виолета Воденичарова, Елена Георгиева... Нито една не отказа. Справиха се отлично, помогнаха на колегите. И главното — дадоха „тон". След тях отидоха други, но те вече сами изказваха желание да бъдат изпратени на помощ...

Да, голяма сила се крие в простите човешки думи, щом се изрекат с чисто сърце. Така партийният секретар и неговите другари водят работническият колектив на ринговия цех. Те знаят: хората — в тях е залогът за всеки успех. Спечелиш ли ги, убедиш ли ги — не се бой. Но затова трябва чисто сърце...

Мария ДЕЛИБАЛТОВА

Digitized by Google

СРЕЩА СЪС СЕКРЕТАРИ

Неведнъж е подчертавано, че нарастващата роля на трудовия колектив, който сега, след XI конгрес, след Националната партийна конференция, придобива и повече права, и повече отговорност, поставя задължително изискване за по-голяма активност, настъпателност, инициативност в дейността на първичната партийна организация. В тази обстановка навременни и необходими са усилията на Софийския окръжен комитет на БКП да повишава авторитета, компетентността и умението на хората, които оглавяват политическия авангард на трудовите колективи.

В началото на април се състоя среща на бюрото на окръжния комитет със секретарите на първичните партийни организации. Срещата заслужава да бъде отбелязана по две причини: като нагледен пример за амбицията на окръжния комитет на БКП по-ясно да очертае централното място на секретаря в дейността на първичната партийна организация и като една инициатива, която ще се превръща по-нататък в традиция. Тази среща може да бъде наречена и по друг начин. Например ден на партийния секретар, защото това действително бе ден за повишаване на теоретическата подготовка и практическите умения на секретарите на първичните организации в окръга, или теоретико-практическа конференция, защото носеше много от нейните белези. Названието не е най-важното в случая и ако се спираме на него, то е, за да се види стремежът на окръжния комитет да излезе от границите на привичните форми на работа с партийните секретари и освен признание за отговорния, нелек и нужен труд на тези дейци, което бе отличителна черта и на досегашните срещи, те да получат допълнителен заряд — с анализ на най-актуалните проблеми на първичните партийни организации, с обмяна на положителния опит в тяхната дейност.

Главно внимание бе отделено на проблема за развитието и утвърждаването на първичната партийна организация като истински политически стопанин, като политически щаб на трудовия колектив. Проблемът не само фигурираше като тема на основния доклад, изнесен от секретаря на окръжния комитет Методи Коцев, той в по-голяма или по-малка степен определяше съдържанието и на научните съобщения, на докладите и изказванията по секции. Това също е напълно понятно: партийният актив трябва да почувствува и да осмисли действения смисъл, с който е изпълнено понятието „политически щаб", прозвучало от трибуната на Националната партийна конференция. За да се воюва успешно срещу безличието и инертността на някои първични организации. За да расте умението на партийния секретар, на партийното бюро, на партийната организация да разработва направленията за настъпление на колектива, т. е. правилно да определи и да степенува задачите, да намери верните форми и начини за тяхното решаване, да осигури — с политически средства — тяхното изпълнение.

Сега, на този етап, в центъра на своята работа политическият щаб поставя въпросите на усъвършенстването на социалистическата организация на труда, на качеството и ефективността. С примери от практиката, с анализ на положителните промени в стила на първичните организации, с разбор на недостатъците на срещата бяха конкретизирани в този смисъл задачите и насоките в работата на колективите от окръга и на техните политически ръководители в оставащите години на седмата петилетка. Пълноценен политически щаб — това означава и по-нататъшно прустройство на идеологическата работа на първичните организации, нейн обект да стане наистина всеки член на колектива, нейно съдържание — проблемите на този колектив. Това означава непрекъснато да се повишава качеството на членския състав на организациите — първо, като се засили отговорността при подбора и приемането на нови членове, второ, да се работи упорито за издигане авангардната роля на всеки комунист. Това означава по-настойчиво да се развива вътрешнопартийната демокрация, да се издига ролята на партийното събрание, да се поставя ударението върху активността на отделния комунист при обсъждането на проблемите, при изработването на решенията, при тяхното изпълнение. Това означава по-нататък да се възпитава, да се формира в партийните органи на всички равнища стил за непосредствена и близка работа с първичните организации.

На срещата партийните секретари имаха възможност да чуят „информация от първа ръка" (докладчици бяха отговорни партийни, държавни, научни работници), да се запознаят с най-ценното в опита на различни звена на окръжната партийна организация, да установят лични контакти. С това се определя главно нейната полезност, с това се обяснява ролята и мястото на подобни представителни инициативи. Новите структурни промени в Партията още повече изискват и създават възможност партийните работници на окръжния и на общинския комитет по-често да водят непосредствен, откровен разговор със секретаря, с бюрото, с актива, с първичната организация, по-задълбочено да вникват в техните проблеми, на място да разискват и да показват какво да се направи и как да се направи. Истинската закалка се придобива в действието.

Дарина РАДЕВА

Digitized by Google

ДЕЙНОСТТА НА АПАРАТА НА РАЙОННИЯ КОМИТЕТ

Районният комитет на КПСС, неговото бюро придават голямо значение на усъвършенстването на дейността на своя апарат. Главното внимание е насочено да се разширяват и задълбочават неговите връзки с колективите на трудещите се, постоянно да общува с комунистите и безпартийните, за да може своевременно да реагира на поставените от живота проблеми, практически да помага на първичните партийни организации да намират най-верни пътища за решаването на тези проблеми. Бюрото на райкома насочва всички отговорни работници от апарата да се намират през по-голямата част от работното си време в колективите, да водят жива работа с хората, да осигуряват конкретни резултати.

СИЛИТЕ НА АПАРАТА И ТЯХНОТО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ. ПЛАНИРАНЕ НА РАБОТАТА

Апаратът на нашия районен комитет е сравнително малък. Той наброява всичко двадесет души, от тях четиринадесет отговорни и шест технически работници. Състои се от трима секретари на райкома, трима завеждащи отдели („Организационен", „Пропаганда и агитация", общ), двама заместник-завеждащи отдели и шестима инструктори. Всичките тези другари притежават сериозна политическа подготовка, преминали са през школата на трудовите колективи, в първичните партийни организации. Сред тях има инженери, агрономи, икономисти, педагози и други специалисти. Това позволява на районния комитет подълбоко да вникне в работата на различните колективи и на обществените организации, ефективно да влияе на положението в тях.

От собствен опит се убедихме, че инструкторите на райкома, които поддържат всекидневните връзки на комитета с партийните колективи, имат най-голяма заслуга в общопартийната работа тогава, когато за дълъг период са прикрепени към определена група сравнително еднородни партийни организации. Това им дава възможност по-добре да изучават и да опознават хората, техните нужди и искания, да оказват по-конкретна помощ на първичните партийни организации в цялостната им работа с хората, да решават и по-бързо да разпространяват положителния опит. Едновременно с това у нас всеки инструктор води един или друг участък на партийната работа. Така към инструктора от организационния отдел Р. И. Рефиков, инженер-механик по образование, са закрепени първичните партийни организации от предприятията на промишлеността, строителството, съобщенията и комунално-битовото обслужване. Поръчано му е да следи работата на профсъюзните организации, да обобщава опита, да внася чрез отдела въпросите, които се отнасят до тези организации и изискват партийно решение.

Към инструктора на този отдел Д. И. Авясов, показал умение да анализира процесите, протичащи в живота на селските колективи, са прикрепени преимуществено първичните партийни организации на колхозите и совхозите. Освен това той обобщава опита от работата на комсомолските организации. Няколко партийни организации са прикрепени към заместник-завеждащия организационния отдел Д. И Фатхулин. Едновременно с това той е заместник-председател на районния комитет за народен контрол и изучава и обобщава опита на партийното ръководство на групите и постовете за народен контрол, занимава се с организацията на вътрешнопартийната информация.

Аналогично е разпределението на работниците и в отдела за пропаганда и агита-

Статията е преведена от бр. 5 на сп. „Партийная жизнь".

Digitized by Google

ция. Инструкторът от този отдел Р. М. Насирова, отговаря за група еднородни партийни организации и едновременно обобщава материалите по социалистическото съревнование, нагледната агитация, дейността на културно-просветните учреждения. Инструкторът от този отдел В. С. Зимнуров също има група първични партийни организации и обобщава материалите, свързани с работата на политинформаторите, агитаторите, наставниците, доброволните отряди. Заместник-завеждащият отдел „Пропаганда и агитация" (той също завежда и кабинета по политпросвета) В. А. Аксьонов се занимава с партийната учебна година, масовите форми на пропаганда, подготовката и преподготовката на пропагандистки кадри, народните университети по културата.

Що се отнася до разпределението на задълженията между секретарите на райкома, то ние счетохме за целесъобразно първият секретар наред с координацията на цялата дейност на апарата на райкома непосредствено да се занимава с проблемите на партийното ръководство на селското стопанство, организационно-партийната работа, общия отдел. Вторият секретар на райкома Т. Ф. Галеев отговаря за предприятията на промишлеността, строителството, транспорта, съобщенията, комунално-битовото обслужване и търговията. А секретарят на райкома Ф. Б. Сейфулина — възглавява идеологическата работа, отговаря за дейността на училищата, културно-просветните и медицинските учреждения.

Такова разпределение на силите способствува за повишаване на персоналната отговорност, позволява на всеки работник да се специализира в определен кръг въпроси, постоянно да следи за постиженията на науката и челния опит в дадено направление и по-активно да съдействува за внедряването на тези постижения в практиката.

Следва обаче да се подчертае, че бюрото на районния комитет не би могло успешно да направлява дейността на първичните партийни организации, на районния и селските съвети, на профсъюзните и комсомолските организации, на ръководителите на предприятия и учреждения, да осигурява претворяването в живота решенията на Юлския и Ноемврийския (1978) пленум на ЦК на КПСС, ако апаратът на райкома не привличаше всекидневно в своя помощ широк кръг от партийния актив. Извънщатните инструктори към всеки отдел, извънщатната партийна комисия по предварително разглеждане на новоприетите в Партията и по персоналните дела на комунистите, извънщатният сектор по вътрешнопартийна информация, методическите съвети по масово-политическата работа и икономическото образование на трудещите се — всичките тези и други звена умножават силите на партийния апарат.

Районният комитет на Партията, неговото бюро подчиняват цялата дейност на щатния и извънщатния апарат на решението на насъщните стопанско-политически, социални и идейновъзпитателни задачи. Своята работа ние построяваме по перспективни планове, които съставяме за две-три години и конкретизираме в плановете по тримесечия. Разработката на тези планове винаги започва в отделите, които отчитат решенията на вишестоящите партийни органи и процесите, протичащи в живота на първичните партийни организации, в трудовите колективи. На основата на тези планове инструкторите съставят личните си месечни планове. Веднъж седмично провеждаме съвещание, на което присъствуват всички отговорни работници на районния комитет на КПСС, секретарят на районния комитет на ВЛКСМ, редакторът на районния вестник, председателят на районния комитет за народен контрол, за да контролираме осъществяването на различните мероприятия, да извършим нужните корекции и да координираме усилията на всички районни организации. На съвещанията завеждащите отдели и ръководителите на районните организации информират за извършената работа през изминалата седмица и плановете за предстоящата. След коригирането на мероприятията в отделите се уточняват плановете за работа на инструкторите, определят се спешните въпроси, с които трябва да се заеме всеки през седмицата.

НАЙ-ВАЖНОТО УСЛОВИЕ ЗА УСПЕШНОТО РЕШЕНИЕ НА ИКОНОМИЧЕСКИТЕ, СОЦИАЛНИТЕ И КУЛТУРНИТЕ ЗАДАЧИ НА СЕЛОТО

Ние се стремим да провеждаме последователно и неотклонно линията на Партията за всестранно повишаване на боеспособността на първичните партийни организации. Бюрото на райкома насочва всички свои работници да помагат на първичните партийни организации да строят цялата своя работа в строго съответствие с ленинските норми на партиен живот и принципите на партийно ръководство.

Работниците от организационния отдел например отделят голямо внимание на контрола и оказват помощ на място за съблюдаване нормите на вътрешнопартиен живот, изискванията на Устава на КПСС за приемането на нови членове в Партията, разпределението на комунистите и правилното създаване на вътрешни звена в първичните партийни организации.

Особена грижа проявяват работниците на райкома за по-нататъшното развитие на вътрешнопартийната демокрация, критиката и самокритиката, активността и инициативата на комунистите, всестранното укрепване на партийната дисциплина. В условията на първичните партийни организации вътрешнопартийната демокрация, критиката и самокритиката се проявяват преди всичко на събранията. Редовното провеждане на събранията в съответствие с Устава на КПСС, активното обсъждане в тях на основните въпроси за по-нататъшно развитие на производството, повишаване

Digitized by Google

културата на земеделието и животновъдството, идейно-политическото влияние на масите и вътрешнопартийната работа, стриктното изпълнение на взетите решения — всичко това предопределя боеспособността на партийната организация, степента на тяхното въздействие върху колектива.

Работниците от всички отдели на райкома постоянно контролират подготовката и провеждането на партийните събрания, помагат на партийните секретари, на бюрата на партийните комитети за нейното усъвършенствуване, в подбора на най-актуалните въпроси, които ще представят за обсъждане пред комунистите. Те подсказват също така, как по-добре да се готвят и провеждат събранията, за да се създава в тях обстановка на висока взискателност и непримиримост към недостатъците, да се разгръща критиката и самокритиката, да има висока организираност и деловитост. През месеца секретарят и завеждащите отдели присъствуват на две-три, а инструкторите на четири-пет партийни събрания. Инструкторите на отделите водят на отчет критическите бележки и предложенията на комунистите, информират за тях отделите и бюрото, съобщават на първичните партийни организации за реализирането им.

Във всички партийни организации на отчетно-изборните събрания присъствуваха или членове на бюрото и секретари, или други отговорни работници на райкома. Те помогнаха да се изберат секретари, членове на бюрото на партийните комитети — политически най-зрелите и опитни комунисти. Бюрото обобщи критическите бележки и преложенията на комунистите, поръча на конкретните изпълнители да вземат необходимите мерки. Много предложения са вече осъществени. Всичко това спомагаше и ще спомага за по-нататъшно развитие на вътрешнопартийната демокрация, на активността и инициативата на комунистите, на всички трудещи се от района в тяхната борба за увеличаване производството на продукти на земеделието и животновъдството.

Щатните и извънщатните работници на райкома помагат на място на първичните партийни организации да повишават авангардната роля на комунистите в производството и в обществено-политическия живот, да разпространяват ценни, прогресивни почини, решително да разкриват недостатъците и да се борят за тяхното отстраняване. В много първични партийни организации се провежда периодично преразпределение на партийната работа, възлагат се на комунистите постоянни партийни поръчения, практикува се събеседване с членовете и кандидатите на Партията, изслушване на техните съобщения на заседанията на бюрото и партийните събрания за хода на изпълнението на уставните задължения, партийните поръчения и решения.

Голямо място в цялостната работа на работниците от отдела за пропаганда и агитация заема помощта за организацията на партийната и икономическата учебна година, в идейно-политическото, нравственото и трудовото възпитание на хората, за разгръщане на социалистическото съревнование за повишаване на ефективността и качеството на работата, за предсрочно изпълнение на плановете за 1979 година и за петилетката като цяло. Работниците от отдела се опират на широкия актив, усилват контрола за идейното съдържание на пропагандистката и масово-политическата работа; помагат за свързване на партийната учебна годиа с живота, с решаването на практическите задачи.

Много внимание отделят работниците от всички отдели за обобщаване на опита на първичните партийни организации. Към тази важна работа се привличат и членове на райкома, и други комунисти специалисти. Така например работниците от организационния отдел съвместно със специалисти от районното производствено управление на селското стопанство изучиха опита, натрупан от първичната партийна организация и управлението на колхоза „Паметта на Чапаев" в областта на мелиорацията и поливането на земята. Тук поливните земи вече съставляват почти 40 на сто от цялата обработваема земя. Наторявайки ги добре, колхозът получава високи добиви зърно и зелена маса от царевицата. Опита за ефективно използване на поливните земи райкомът реши да разпространи масово и в другите стопанства на района. В колхоза „Паметта на Чапаев" на тази тема бе проведен семинар със секретарите на първичните партийни организации, ръководителите и специалистите от стопанството. А след това във всички колхози и совхози се състояха партийни събрания, на които бяха обсъдени мерките, насочени към повишаването на ефективността от хидромелиоративните работи.

Неотдавна на пленум на райкома на Партията беше обсъден въпросът „За организаторската и масово-политическата работа на партийния комитет на совхоза „Бухтеревский" по изпълнение решенията на XXV конгрес на КПСС". С изучаването и обобщаването на опита на работата на тази партийна организация се зае комисия, която възглавяваше завеждащият отдел „Пропаганда и агитация" на районния комитет Р. Б. Улюкаев. В състава на комисията влизаха членове на райкома, работници от отделите на райкома, специалисти от селското стопанство. Комисията изучи състоянието на организаторската и идеологическата работа в совхоза, изпълнението на държавните планове, продажбата на продукти от животновъдството на държавата. Членовете на комисията беседваха с много комунисти и безпартийни, посетиха бригадите, фермите, запознаха се с организацията на социалистическото съревнование. Това позволи да се узнаят много поучителни неща, да се разкрият съществени недостатъци и да се помогне на място за тяхното отстраняване, а на самия пленум — да се поведе задълбочено и конкретно обсъждане, да се изработи обосновано решение.

Digitized by Google

В ЦЕНТЪРА — РАБОТАТА С КАДРИТЕ

Главното звено на ръководство са кадрите. Техният подбор и разпределение, обучение и възпитание съставят основата на цялата организаторска и идеологическа работа на районния комитет на Партията и неговия апарат. Работниците на райкома изучават хората в практическата работа, откриват преданите на делото на Партията организатори, помагат на първичните партийни организации да разширяват кръга на партийния, профсъюзния, комсомолския актив, да издигат хора на различни ръководни участъци в производството и обществения живот. При издигането на работници на длъжност, влизаща в номенклатурата на бюрото на райкома, задължително отчитаме мнението на първичните партийни организации и на инструкторите, които отговарят за тях. Такъв ред в подбора и разпределението на кадрите, в осигуряването на техните резерви позволява да се избягнат грешките и пропуските.

Райкомът на Партията и неговият апарат успяха през последните години значително да укрепят състава на секретарите на партийните организации. Така от 15 секретари на ППО на совхози и колхози 13 имат висше специално образование. Много е направено и по разширяване на политическия, общообразователния и културния кръгозор на ръководителите на стопанствата, на средните кадри. От 15 председатели на колхози и директори на совхози 14 имат висше и средно специално образование. Примерно такава подготовка имат и 78 процента от бригадирите и завеждащите ферми. В това според нас е главният залог не само за сегашните, но и за бъдещите успехи в селското стопанство на района. Разработени са и се осъществяват мерки в края на петилетката във всички производствени участъци да има специалисти, умели организатори. Колхозите и совхозите издържат 85 стипендианти във висшите учебни заведения и в техникумите.

Във всекидневната своя дейност инструкторите на райкома проявяват особена грижа за секретарите на първичните и цеховите организации. Инструктират ги на място, водят с тях индивидуални беседи по различни проблеми на партийната практика, организират семинари, теоретични конференции, съвещания за обмяна на опит, правят отчети за работата на бюрото на района. Редовно провеждаме с тях семинарни занятия на такива теми: за организацията на масово-политическата работа сред механизаторите и за внедряване на ипатовския метод за прибиране на реколтата в совхоза „Вязовогайский", за политическата работа сред механизаторите, заети с поливането в колхоза „Заря на комунизма", за задачите на партийните организации по усъвършенстване ръководството на профсъюзните, комсомолските и другите обществени организации в светлината на изискванията на XXV конгрес на КПСС. Провеждаме семинарни занятия с новоизбраните секретари, партгрупорзи, по основните проблеми на теорията и практиката на партийното строителство.

Заместник-завеждащият орготдела Р. И. Фатхулин например цялата седмица прекара в совхоза „Новозимницкий", помогна на новоизбрания секретар Р. И. Хайров да навлезе в курса на работата, в особеностите на партийната работа.

В работата със стопанските кадри главната цел, която преследваме, е да изградим у тях политически подход към работата, да се въоръжат с научните основи на управлението на производството, да се обогатят с челния опит на социалистическото стопанисване. Тези проблеми ние внасяме за обсъждане пред пленумите и заседанията на бюрото на райкома, в научно-практическите конференции и на семинарните занятия. През последните две години райкомът проведе научно-практически конференции на тема: „Великият октомври и тържеството на ленинската миролюбива политика"; „Икономическата политика и икономическата стратегия на КПСС на съвременния етап"; „Нарастване на ръководната роля на КПСС в съвременните условия"; „XXV конгрес и актуалните въпроси на нравственото възпитание на трудещите се".

Бюрото, апаратът на райкома водят многостранна работа по обучението и възпитанието на заместник-секретарите на партийните организации, пропагандистите, лекторите, докладчиците, политинформаторите. Редовно се провеждат семинари и съвещания за обмяна на опит, на които секретари на райкома информират партийните активисти за хода на изпълнение на държавните планове от трудовите колективи, за предстоящите задачи в областта на стопанското и културното строителство.

В цялата работа по подбора, разпределението, обучението и възпитанието на кадрите широко използваме положенията и изводите, съдържащи се в книгите на Л. И. Брежнев „Малката земя", „Възраждане" и „Целина".

КОНТРОЛЪТ И ПРОВЕРКАТА НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА РЕШЕНИЯТА — НАЙ-ВАЖНАТА ЧАСТ ОТ РАБОТАТА НА АПАРАТА

През последните години бюрото на районния комитет на Партията значително съкрати броя на заседанията и съвещанията, а също и числото на обсъжданите въпроси и взетите решения. Това позволи забележимо да се освободят силите на апарата за подобряване контрола на фактическото изпълнение на партийните решения. За организацията и проверката на изпълнението привличаме широко членове на райкома, активисти. Практикуваме изпращането в колхозите и совхозите комисии, които на място изучават комплексно състоянието

Digitized by Google

на работите, изследват недостатъците и техните причини, помагат на първичните партийни организации и стопанските ръководители да подобряват дейността на трудовите колективи. Така комисията начело със секретаря на райкома на КПСС Ф. Б. Сайфулина около две седмици прекара в совхоза „Вязовогайский" и съществено помогна на партийните организации да засилят възпитателната работа сред колектива, да започнат решителна борба с едно такова зло като пиянството. При активно участие на членовете на комисията бяха проведени срещи с гражданите, научно-практическа конференция, посветена на нравственото възпитание, вечер на въпроси и отговори, партийно, профсъюзно и комсомолско събрание, заседание на другарския съд. Членовете на комисията прочетоха лекции на правови и медицински теми, помогнаха в подобряването на дейността на културно-просветните учреждения. Всичко това способствуваше за подобряване на дисциплината, за развиване на творческата активност на работниците от совхоза, за успешно решаване на стопанско-политическите задачи.

Ние усъвършенствуваме и организационно-техническата работа, свързана с контрола и проверката на изпълнение на решенията. Общият отдел на райкома изпраща решенията на изпълнителите, съставя контролни картички. А самият контрол за хода на изпълнението на решенията води този отдел, който е подготвил въпроса за обсъждане в бюрото, конкретно тези работници, които са участвували в подготовката на въпроса. Те помагат на първичните партийни организации да реализират решението. А когато то е изпълнено, поставят пред бюрото въпроса за снемането му от контрол.

Работниците на районния комитет помагат на ППО да организират изпълнение на решенията на партийните събрания, да упражняват ефективен контрол върху дейността на администрацията. Почти във всички партийни организации за хода на изпълнение на приетите по-рано решения се информират партийните събрания, като се назовават имената на тези, които са работили добре, и на тези, по чиято вина са останали неизпълнени отделни пунктове на взетите решения. Комунистите, като правило, искат от тях обяснения. Такъв подход дисциплинира, повишава отговорността на всеки за поръчаната работа.

* * *

За да се върви в крак с изискванията на времето, работниците от апарата на районния комитет са призвани постоянно да попълват своите знания, да разширяват своя кръгозор, по-задълбочено да изучават теорията и практиката на партийното строителство, да повишават своята квалификация. Всичко това се постига за сметка на усъвършенстването на самообразованието, на обучението в задочни висши учебни заведения, на курсове за преподготовка на партийни и съветски кадри при областния комитет на Партията. За разширяването на кръгозора голяма роля играят и семинарите, на които обсъждаме и отделни статии за работата на партийните комитети и партийния апарат, публикувани в централния печат, и съобщенията на инструкторите за опита на работата на първични партийни организации.

Бюрото на районния комитет на Партията счита за своя най-важна задача постоянно да развива творческата активност на всеки работник, да повишава общата политическа култура в цялата дейност на апарата и на тази основа да постигне още по-големи успехи при решаването на задачите, стоящи пред районната партийна организация.

А. САНДЖАПОВ

първи секретар на Старокулаткинския РК на КПСС

Digitized by Google

ПАРТИЙНО РЪКОВОДСТВО НА ИКОНОМИКАТА

САМОЗАДОВОЛЯВАНЕТО НА СЕЛИЩНИТЕ СИСТЕМИ

Самозадоволяването на селищните системи е израз на по-нататъшно творческо развитие на аграрната политика на Партията, свързана със създаването на по-ефективна организация на производството, с разпределението на основни селскостопански продукти през етапа на развития социализъм. Тя трябва да се реализира чрез максимално използване на изградената материално-техническа база в общественото стопанство и резервите, които се съдържат в помощното и личното стопанство. С нея се стимулира борбата за повече и по-висококачествена продукция, осигурява се по-голяма социална справедливост при разпределение на продукцията от селското стопанство, дава се възможност по-успешно да се съчетават обществените, колективните и личните интереси в нашето общество.

Вече е натрупан значителен опит по партийното, държавното и стопанското ръководство за изпълнение на националните и окръжните програми за разкриване и максимално използване на материалните и трудовите ресурси на селското население, на предприятията, учрежденията, училищата, военните поделения, на работниците, служителите и пенсионерите за увеличаване производството на хранителни продукти. Налице са и първите резултати. През 1978 г. се създадоха 5254 помощни стопанства. Произведени са в повече от 1977 година 23 000 тона месо, 62 000 тона мляко, 216 000 тона плодове, 55 000 тона зеленчуци и 3000 тона риба. Това позволи да се увеличат стоковите фондове и да се подобри снабдяването на населението с плодове, зеленчуци, мляко и риба. Резултатите недвусмислено потвърдиха извода, че системата за самозадоволяване е крупно политическо, икономическо и социално мероприятие, което създава предпоставки да се повиши инициативността на окръжните и селищните ръководства за увеличаване производството на селскостопански продукти. По-нататъшното усъвършенстване на системата за самозадоволяване ще става като неделима част от нашата социалистическа икономика и интензификация на производството в АПК на базата на селищните системи.

Пленумът на ЦК на БКП от 2 и 3 март т. г. с особена острота постави задачата да се повиши коефициентът на използване на земята като решаващ фактор за увеличаване производството и повишаване ефективността на селското стопанство. В системата на самозадоволяването този въпрос има своето специфично място. Известно е, че някои парцели, маломерни поради релефни дадености или разполо-

Digitized by Google

жени на стръмни скатове, не бяха обхванати от промишлените технологии. Така се появиха изоставените земи. Тяхното плодородие обаче не е изчезнало и при умели агротехнически мероприятия и посевна структура могат да се получат плодове и фураж. В програмата за усвояването им се предвижда до 1980 г. да се предоставят на личните и помощните стопанства 550 000 дка. До момента са издирени и картотекирани 706 000 дка, от които са раздадени за използване 393 000 дка. Тази задача е изпълнена успешно в Бургаски, Силистренски, Сливенски и др. окръзи, докато Благоевградски, Софийски, Видински, Пернишки окръг останаха далеч под контролните показатели и реалните възможности.

Главната причина за тази разлика в отделни райони се дължи преди всичко на инициативността и гъвкавостта на едни места и шаблонните решения на други. Често пъти се чуват оправдания, че отделни граждани, дори и предприятия не вземат предоставените им земи. Проверките обаче показват, че става дума за площи, невиждали плуг с години или вече обрасли с храсти. Необходимо е в духа на постановлението от 19 октомври 1977 г. да се положат грижи от обществените, стопански и държавни организации, тъй като помощното стопанство може да съществува само на базата на социалистическото селско стопанство и като допълнение на него.

У нас има достатъчно мелиоративна техника в АПК и машинно-тракторните станции. Тя трябва да се насочи особено в благоприятните зимни месеци към облагородяването на тия земи: риголване, терасиране и др. Повечето от маломерните парцели на стръмни скатове са подходящи за овощни насаждения и лозя. Интерес представлява опитът в някои райони, където създават групови насаждения, които в последствие се предоставят на гражданите. Да се раздават земи от поливните полета е допустимо само в рамките на парцели за задоволяване личните нужди от зеленчуци. Във всички случаи критерий трябва да бъде производственият ефект, който е неминуемо по-голям при правилно приложение на промишлените технологии.

Пръв и неотменен дълг сега на партийните органи и организации, дружбите на БЗНС, отечественофронтовските, комсомолските и профсъюзните организации е системно и целенасочено да разясняват на всеки работник, кооператор, служител, пенсионер голямото политическо и икономическо значение, което има усвояването на изоставените земи за държавата и за отделния гражданин. Една от основните задачи на съветите на селищните системи и ръководствата на АПК е да осигуряват необходимите организационно-стопански условия за най-рационалното използване на тия земи.

При сегашните социално-икономически условия личното стопанство трябва да се развива като продължение на социалистическия производствен процес. За него следва да се полагат системни грижи от партийните, държавните и стопанските органи, за най-рационално използване на земята в личния двор, труда на възрастните кооператори, младежите и децата. Въпреки трудностите от природните бедствия и сушата, в изпълнение на програмата за развитието на личното стопанство през 1978 г. бяха постигнати известни успехи. В сравнение с 1977 година миналата година бяха изкупени в повече 40 млн. л мляко, 8 хил. т месо, 15 хил. т плодове, 22 хил. т зеленчуци. Особено насърчителни са резултатите в производството на ранни зеленчуци — марули, чесън, репички, спанак, ранни домати и др.

Едновременно с това в личното стопанство не се достигна броят на животните. Министерството на земеделието и хранителната промишленост, Централният кооперативен съюз, аграрно-промишлените комплек-

Digitized by Google

си не осигуриха достатъчно свине-майки за производство на малки прасета за угояване в личното стопанство, изостана залагането на свинете за угояване и тази година. Всеки окръг и селищна система трябва да създават условия за задоволяване нуждите на личното стопанство със свине майки, прасета за угояване и пилета от собствено производство. Без това не може успешно да се решава задачата за увеличаване производството на месо и яйца за самозадоволяването на селищните системи.

Все още не са преодолени недостатъците по задоволяване нуждите на личното стопанство с торове и препарати, семена, посадъчен материал, дребен земеделски инвентар, фураж срещу договорирана продукция, груби фуражи, ветеринарно обслужване. При плана за доставка през 1978 година на 37 000 тона торове за личното стопанство бяха получени само 17 000 тона.

Опитът показва, че развитието на помощното стопанство е сполучлива форма за включване трудовите колективи на предприятията в системата на самозадоволяването, че тя има не само икономическо и социално значение, но оказва голямо възпитателно въздействие на трудещите се. В министерствата и ведомствата, където ръководителите, партийните и профсъюзните организации правилно разбраха големия политически замисъл от създаването на помощни стопанства, се получиха обнадеждаващи резултати. В редица окръзи с активното участие на профкомитетите на заводите и учрежденията бяха създадени 23 000 дка малки зеленчукови градини — по 100 кв. м на семейство.

Показателен е примерът на Пътни строежи, район Михайловград. През 1978 година в помощното стопанство на предприятията са усвоени 125 дка изоставени земи, засети са 80 дка царевица, 30 дка люцерна и 15 дка зеленчуци. Произведено е 30 т царевица — зърно. За нуждите на трудовите колективи са предоставени 6 т месо, 2 т мляко и значителни количества зеленчуци. Освен това на изкупвателните организации са продадени 14 т месо.

Изградените помощни стопанства у нас към предприятия, училища и др. са само едно добро начало. Независимо че някои ведомства като Министерството на народна просвета постигнаха значителни резултати, на повечето места тази задача се оценява като временна. Главно поради това се допуска да стоят неизползвани огромни заводски дворове, бъдещи строителни площадки, кариери, сервитутни ивици в системата на транспорта и напоителните системи. Точно тук е наложителна бързата политическа оценка от страна на партийните комитети и първичните организации в тия предприятия; необходимо е категоричната намеса на профкомитетите, защото програмата за социалното развитие на колективите не се свежда единствено към по-високи отчисления в фонд „Социално-битов", а изисква инициатива, гъвкавост и творчество.

Значителна работа се извърши от държавните, партийните и стопанските органи и организации за изпълнение целевата програма за развитие на сладководното рибовъдство, построени бяха много обекти. Заслужава внимание опитът на Пазарджишки окръг в строителството и модернизацията на съществуващите водоеми. В кратки срокове бяха преустроени и зарибени над 1300 дка водни площи, като се използва част от старото корито на р. Марица за рибарници. Планът за 1978 година общо в окръга беше преизпълнен. Успешно се изпълняват програмите за развитието на сладководното рибовъдство в Смолянски, Михайловградски, Софийски, Великотърновски и Старозагорски окръг.

Развитието на сладководното рибовъдство е голям и недостатъчно използван резерв за снабдяване на населението с риба и рибни про-

Digitized by Google

дукти главно поради неефективното използване на всеки декар зарибена площ. Необходимо е и по-голямо внимание и грижи от страна на Министерството на вътрешната търговия и услугите за изпълнение предвидените мероприятия по програмата за реализация на рибата — подобряване асортимента от рибни продукти, създаване на материална база за търговията с риба (магазини, хладилници, специализиран транспорт) и особено ново отношение към снабдяване селата с тия продукти.

Изпълнението на програмата за развитието на зайцевъдството изисква Централният кооперативен съюз бързо да реши задачите за създаването на стопанства за разплодни зайци и предприятия за производство на клетки. В производството на заешко месо могат да се включат всички, както се казва „от пионера до пенсионера".

Значителна работа предстои да се извърши по изпълнение на целевите програми и за развитието на пчеларството, облагородяване на диворастящи дървета и др.

Изпълнението на програмата за развитието на кооперативните пазари изисква Министерството на търговията и услугите с ускорени темпове да изгражда новите магазини и щандове, да подобрява търговията и снабдяването с плодове и зеленчуци, за да не си губят времето производителите и да се ликвидират проявите на спекулации.

Съществено значение за правилното функциониране на системата за самозадоволяване е последователното прилагане нормативните документи за стимулиране селищните системи в зависимост от изпълнението на плана за изкупуване на мляко, месо и яйца. Правилното изясняване и разясняване на тия икономически лостове е един от главните фактори, за да се пристъпи с разбиране, а не с административна принуда към изпълнението на високите показатели на плана за 1979—1980 г.

Общинските партийни комитети и първичните организации със своята конкретна и целенасочена масово-политическа работа сред кооператорите, работниците, служителите и пенсионерите могат да ги мобилизират за масовото участие в социалистическото съревнование за изпълнение и преизпълнение на приетите обещания от личното стопанство. Те могат да поощряват и развиват всяка инициатива за въвличане на трудещите се във всенародното дело за увеличаване на селскостопанското производство, своевременно да реагират на решаването на незрелите и нерешени проблеми за развитието на личното стопанство. В доклада пред пленума на ЦК на БКП за усъвършенствуване социалистическата организация на труда и плановото ръководство на селското стопанство ясно е посочено, че работата по самозадоволяването на селищните системи трябва да се съобрази с възможностите, които дава новият икономически механизъм. В съчетание с обществено-държавното начало на новоизградения Национален аграрно-промишлен съюз тия възможности нарастват още повече, стават една съдба, едно задължение и отговорност на всички обществени стопански организации в селищните системи.

Задачата е да се подтикнат и разкрият докрай тия възможности.

Христо ТАНЕВ

Digitized by Google

[illegible] НА ТЕЗИСИТЕ

[illegible]

[illegible]

2 [illegible] от личния [illegible] на всяка работоспособна [illegible] — [illegible] от [illegible] да се [illegible] на [illegible]

3 [illegible] на [illegible] 5 [illegible] в [illegible] да се [illegible] в [illegible]

4 [illegible] на [illegible] от [illegible] работа [illegible] от [illegible] и [illegible]

5 [illegible] обществена и [illegible] да [illegible] предпоставки за [illegible] на [illegible] и [illegible] на [illegible] на обществените [illegible] на [illegible] на [illegible] на [illegible] на [illegible] на [illegible] в [illegible] на [illegible] в [illegible]

6 [illegible] се [illegible] [illegible] комисия и [illegible] на [illegible] на селищната система, които системно да се обогатяват с нова форма на социалистическа интеграция и взаимопомощ.

7. Да се създадат предпоставки за изпълнение на задачите, произтичащи от 76-то постановление, и се пресече еврейско-спекулативният уклон сред някои граждани.

8 Да се утвърждава разбирането и се създават условия всяко селско домакинство да отглежда минимум 2 прасета, 5 овце и до 100 птици.

II Съдържание и форми на реализация на допълнителната обществена и трудова ангажираност.

1 Допълнителната обществена и трудова ангажираност на всеки работоспособен [illegible]

— за [illegible] — от 4000—4500 кг — 50 на сто от стойността на [illegible] получените домати. Над 4500 кг — 75 на сто от стойността на получените домати.

5 Всяко домакинство, което допълнителен обществен ангажимент за определените му площи задължително пшеница, домати или [illegible] получава фуражно зърно според [illegible] на аграрно-промишлените комплекси за личното ползване. Необходимото количество фуражно зърно за изпълнение на инициативата да се произведе от определените площи за лично ползване разпределени по колективи и производствени участъци. При възможност на аграрно-промишления комплекс 30 на сто от зърното да бъде пшеница или ечемик, да бъдено авансово срещу поетите задължения.

6. Кооператорите със земеделска [illegible] включили се в инициативата, да заплатят полагаемия се фураж за поетите декари с 50 на сто намаление.

Същите привилегии могат да получат и

Digitized by Google

гите категории пенсионери, включили в инициативата, ако заработят и определеният им брой човекодни, уточнен за си производствен участък.

I Партийно-политически и организационни мероприятия за реализиране на допълнителния обществен и трудов ангажимент.

. Инициативата е обсъдена и приета на заместно заседание на бюрото на общинския партиен комитет, общинското ръководство на БЗНС и изпълнителното бюро аграрно-промишления комплекс, общинските ръководства на профсъюзите, Отечествения фронт и Комсомола.

2. На съвещание с партийния, обществения и стопанския актив от общината инициативата е разяснена от първия секретар общинския комитет на БКП.

3. Инициативата и правилникът за личното стопанство се приемат от управителния съвет и общото събрание на аграрно-промишления комплекс, и се разясняват на общоселски събрания от членовете на групата докладчици към общинския партиен комитет.

4. В трудовите колективи и в низовите организации на Отечествения фронт се уточняват хората, които ще поемат допълнителен трудов ангажимент, като техните задължения бъдат неразделна част от договорите на колектива с аграрно-промишления комплекс.

5. Трудовият ангажимент е задължителен за всички членуващи в Българската комунистическа партия, в Българския земеделски народен съюз и ДКМС, за работниците, кооператорите и служителите в работоспособна възраст, както и за всички, които работят и живеят в района на селищната система.

6. В договорите, които ще се сключат между аграрно-промишления комплекс и ръководителите на трудовите колективи, точно да се определят правата и задълженията на двете страни, както икономическите санкции и поощрения. Аграрно-промишленият комплекс и потребителната кооперация да осигурят необходимия брой прасенца и пиленца за всички домакинства, включили се в инициативата.

Ръководствата на трудовия колектив отговарят за срочното и качествено изпълнение на личните задължения на всеки от колектива. (Б. Р. Колективът гарантира изпълнението на задълженията на всеки един пред аграрно-промишления комплекс, и на второ място — защищава интересите на всеки един.)

За стимулиране изпълнението на тази патриотична високоотговорна стопанска задача се определят следните показатели:

А. За трудов колектив:

— обхванал най-голям процент от членовете на колектива и организацията;

— получил най-високи добиви от определените култури;

— предадени най-много месо и яйца от домакинствата на неговите членове.

Б. За домакинство:

— отгледало най-много декари от определените му култури;

— получило най-високи добиви;

— предало най-много месо, яйца на държавата.

В. За отделно лице, включило се в инициативата:

— най-високи добиви от определените му култури;

— домакинството, в което членува, предало най-много месо и яйца на държавата.

И следните награди:

I. За колектив над 50 човека
I място — 1000 лв.
II място — 500 лв.
III място — 300 лв.

За колектив под 50 човека
I място — 500 лв.
II място — 250 лв.
III място — 150 лв.

II. За домакинство
I място — 500 лв.
II място — 300 лв.
III място — 200 лв.

III. Индивидуални награди
I място — екскурзия 300 лв.
II място — екскурзия 200 лв.
III място — екскурзия 100 лв.

IV. Приложението на инициативата и произтичащите от нея задачи се възлага на оперативната група в състав:

председател — Иван Желев — секретар на общинския партиен комитет;

зам.-председател — Тотьо Христов — председател на общинския комитет на Отечествения фронт;

членове: 1. Диньо Бойчев — заместник-председател на общинското ръководство на Българския земеделски народен съюз.

Драго Жеков — заместник-председател на аграрно-промишления комплекс.

Кръстьо Даскалов — председател на общинското ръководство на Българските професионални съюзи.

Кирил Димитров — заместник-председател на аграрно-промишления комплекс.

Никола Панайотов — председател на контролния съвет на аграрно-промишления комплекс

Инициативата на община Тенево се прилага от март насам. Населението не само я прие, но и се включи ентусиазирано за нейното изпълнение. Чрез нея се проявява успешно диалектиката на личните и на колективните интереси, а оттам и на държавните.

Собствена информация

Digitized by Google

ИНИЦИАТИВА НА ТЕНЕВЦИ

Общинският партиен комитет в Тенево, Ямболски окръг, поощри една инициатива на обществените организации и аграрно-промишления комплекс, насърчаваща населението от общината за получаване на повече селскостопанска продукция. Идеята е живеещите на територията на общината да се ангажират с определен обем работа в селското стопанство, както и да получат определена продукция.

Ето и най-характерните страни на инициативата.

I. Цели:

1 Да се помогне на аграрно-промишлените комплекс за производството на допълнителна стокова продукция и фураж за животновъдството.

2 Да се произведе от личния двор на всеки работещ и живеещ на територията на селищната система допълнителна животинска продукция — месо, мляко, вълна и яйца, една част от която да се продаде на държавата.

3 Да се ангажират всички хора на работоспособна възраст от района на селищната система за производството на допълнителна селскостопанска продукция. В подходяща форма и според здравословното състояние в инициативата да се включат и пенсионерите.

4 Да се намалят до минимум потребностите на аграрно-промишлените комплекс от допълнителна работна сила от окръжния град и други селищни системи.

5 Допълнителната обществена и трудова ангажираност да създаде предпоставки: за издигане на по-високо ниво организаторската и политическата работа на общинската партийна организация; за по-ефективна реализация на обществените организации в работата им с трудовите хора; за проверка на съзнателността, трудолюбието, авторитета и организаторските възможности на кадрите от всички нива и сектори на обществения живот в общината.

6 Да се създадат по-дружески взаимоотношения между аграрно-промишлените комплекси и останалите стопански организации и учреждения на територията на селищната система, които системно да се обогатяват с нови форми на социалистическа интеграция и взаимопомощ.

7. Да се създадат предпоставки за изпълнение на задачите, произтичащи от 76-то постановление, и се пресече еснафско-спекулативният уклон сред някои граждани.

8. Да се утвърждава разбирането и се създават условия всяко селско домакинство да отгледа минимум 2 прасета, 5 овце и до 100 птици.

II. Съдържание и форми на реализация на допълнителната обществена и трудова ангажираност.

1. Допълнителната обществена и трудова ангажираност на всеки работоспособен гражданин от селищната система да се изрази в следното:

— да отгледа и прибере един декар захарно цвекло и да получи най-малко 4500 кг добив при поливни условия и 3000 кг при неполивни;

— да отгледа и прибере 0,400 дка домати и получи 1600 кг домати от определената му площ;

— да отгледа в рамките на отделното семейство и продаде на държавата едно прасе над 100 кг и 300 бр. яйца.

2. Разпределението на площите за обработване да се извърши по месторабота и колективи, като се обособят участъци на всеки трудов колектив. На пенсионерите и работещите извън трудовите колективи от общината, включили се в инициативата, земята може да се обработва и индивидуално.

3. Желателно е колективът да получи площ и за двете култури в селището, където работи. Според конкретните условия разрешава се замяната на захарно цвекло с друга култура.

4. За работа върху определените площи и получените добиви на всеки да се заплаща по планов норматив, предвиден във фонд „Работна заплата" и допълнително стимулиране за преизпълнение на плановия добив, както следва:

— за захарно цвекло при неполивни условия — от 3000—3500 кг — 50 на сто от стойността на надплановото захарно цвекло; над 3500 кг — 75 на сто от стойността на надплановo полученото захарно цвекло. При поливни условия — от 4500—5000 кг — 50 на сто от стойността на надплановo полученото захарно цвекло; над 5000 кг — 75 на сто от стойността на полученото захарно цвекло.

За безразсадни домати — от 4000—4500 кг — 50 на сто от стойността на надплановo получените домати. Над 4500 кг — 75 на сто от стойността на получените домати.

5. Всяко домакинство, поело допълнителен обществен ангажимент за определените му площи захарно цвекло, домати или др., получава фуражно зърно според правилника на аграрно-промишлените комплекси за личното ползване. Необходимото количество фуражно зърно за изпълнение на инициативата да се произведе от определените площи за лично ползване, разпределени по колективи и производствени участъци. При възможност на аграрно-промишления комплекс 30 на сто от зърното да бъде пшеница или ечемик, дадено авансово срещу поетите задължения.

6. Кооператорите със земеделска пенсия, включили се в инициативата, да заплатят полагаемия се фураж за поетите декари с 50 на сто намаление.

Същите привилегии могат да получат и

Digitized by Google

другите категории пенсионери, включили се в инициативата, ако заработят и определеният им брой човекодни, уточнен за всеки производствен участък.

III Партийно-политически и организационни мероприятия за реализиране на допълнителния обществен и трудов ангажимент.

1. Инициативата е обсъдена и приета на съвместно заседание на бюрото на общинския партиен комитет, общинското ръководство на БЗНС и изпълнителното бюро на аграрно-промишления комплекс, общинските ръководства на профсъюзите, Отечествения фронт и Комсомола.

2. На съвещание с партийния, обществения и стопанския актив от общината инициативата е разяснена от първия секретар на общинския комитет на БКП.

3. Инициативата и правилникът за личното стопанство се приемат от управителния съвет и общото събрание на аграрно-промишления комплекс, и се разясняват на общоселски събрания от членовете на групата докладчици към общинския партиен комитет.

4. В трудовите колективи и в низовите организации на Отечествения фронт се уточняват хората, които ще поемат допълнителен трудов ангажимент, като техните задължения бъдат неразделна част от договорите на колектива с аграрно-промишления комплекс.

5. Трудовият ангажимент е задължителен за всички членуващи в Българската комунистическа партия, в Българския земеделски народен съюз и ДКМС, за работниците, кооператорите и служителите в работоспособна възраст, както и за всички, които работят и живеят в района на селищната система.

6. В договорите, които ще се сключат между аграрно-промишления комплекс и ръководителите на трудовите колективи, точно да се определят правата и задълженията на двете страни, както икономическите санкции и поощрения. Аграрно-промишленият комплекс и потребителната кооперация да осигурят необходимия брой прасенца и пиленца за всички домакинства, включили се в инициативата.

Ръководствата на трудовия колектив отговарят за срочното и качествено изпълнение на личните задължения на всеки от колектива. (Б. Р. Колективът гарантира изпълнението на задълженията на всеки един пред аграрно-промишления комплекс, и на второ място — защищава интересите на всеки един.)

За стимулиране изпълнението на тази патриотична високоотговорна стопанска задача се определят следните показатели:

А. За трудов колектив:
— обхванал най-голям процент от членовете на колектива и организацията;
— получил най-високи добиви от определените култури;
— предадени най-много месо и яйца от домакинствата на неговите членове.

Б. За домакинство:
— отгледало най-много декари от определените му култури;
— получило най-високи добиви;
— предало най-много месо, яйца на държавата.

В. За отделно лице, включило се в инициативата:
— най-високи добиви от определените му култури;
— домакинството, в което членува, предало най-много месо и яйца на държавата.

И следните награди:

I. За колектив над 50 човека
I място — 1000 лв.
II място — 500 лв.
III място — 300 лв.

За колектив под 50 човека
I място — 500 лв.
II място — 250 лв.
III място — 150 лв.

II. За домакинство
I място — 500 лв.
II място — 300 лв.
III място — 200 лв.

III. Индивидуални награди
I място — екскурзия 300 лв.
II място — екскурзия 200 лв.
III място — екскурзия 100 лв.

IV. Приложението на инициативата и произтичащите от нея задачи се възлага на оперативната група в състав:

председател — Иван Желев — секретар на общинския партиен комитет;

зам.-председател — Тотьо Христов — председател на общинския комитет на Отечествения фронт;

членове: 1. Диньо Бойчев — заместник-председател на общинското ръководство на Българския земеделски народен съюз.

Драго Жеков — заместник-председател на аграрно-промишления комплекс.

Кръстьо Даскалов — председател на общинското ръководство на Българските професионални съюзи.

Кирил Димитров — заместник-председател на аграрно-промишления комплекс.

Никола Панайотов — председател на контролния съвет на аграрно-промишления комплекс

Инициативата на община Тенево се прилага от март насам. Населението не само я прие, но и се включи ентусиазирано за нейното изпълнение. Чрез нея се проявява успешно диалектиката на личните и на колективните интереси, а оттам и на държавните.

Собствена информация

Digitized by Google

САМОПОЗНАНИЕ НА НАУКАТА ПАРТИЙНО СТРОИТЕЛСТВО

Българската литература по партийно строителство се обогати с още едно произведение. Излезе от печат книгата на Никола Сабрутев „Методологически проблеми на партийното строителство". Тя се появи в период, когато, изпълнявайки решенията на Единадесетия партиен конгрес, усилено се търсят резерви за повишаване качеството и ефективността на партийното ръководство на обществото. А известно е, че един от факторите за постигане на това е високото идейно и теоретическо равнище на научното обслужване на партийната дейност. Книгата е насочена към самопознание на партийното строителство като наука, а с това за повишаване ефекта на нейното въздействие при реализиране на ролята на Партията като ръководна и направляваща сила в обществото. Освен това тя излезе в момент, когато около партийното строителство като наука се водят оживени разговори по нейните главни методологически въпроси: характер на знанията, място и роля в обществените науки, предмет, връзка с партийната практика, логическа система.

Рецензираната книга е свидетелство за това, че родната научна мисъл по партийно строителство все по-решително излиза от рамките на описанието, емпиризма, историцизма и коментаторството. Тя е крачка напред в утвърждаването на главните изисквания на решението на Политбюро на ЦК на БКП за подобряване работата в областта на партийното строителство: високо идейно-теоретическо равнище на научноизследователската работа по актуалните проблеми на партийно строителство, в центъра й да се поставят методологическите проблеми, най-пълно да се използват постиженията и методите на другите науки.

Несъмнен научен интерес представлява опитът на автора да направи методологически анализ на схващанията за предмета на партийното строителство. В тази насока главното му внимание се съсредоточава върху необходимостта да се преодолее неправилната тенденция към изкуствено разширяване на определението на предмета на партийното строителство и включването в неговото съдържание на излишни елементи. Авторът убедително защищава тезата за всестранността и цялостността на науката партийно строителство и затова подлага на аргументирана критика вече преодолените възгледи, които отъждествяват предмета на тази наука само с вътрешноорганизационната и организаторската работа на Партията сред трудещите се. В условията, когато се допуска сливане на предмета на науката партийно строителство с нейното съдържание като логическа система вниманието на автора не случайно се насочва към проблема за ролята и мястото на принципите и методите на партийно ръководство и нормите на партиен живот в тази наука.

В книгата извънредно интересен е анализът, който се прави на проблема за обхвата и спецификата на предмета на партийното строителство. Тук убедително е разкрита характеристиката на комунистическата партия като политически организъм чрез нейните основни черти: органическо цяло, цялостна система и взаимодействие с обществената среда. Авторът прави опит да изясни същността на законите и закономерностите на Комунистическата партия като централен елемент на предмета на партийното строителство. Като изхожда от разбирането, че „същността на Комунистическата партия като политически организъм, която се изследва от науката партийно строителство, е четириединна, т. е. има четири аспекта: състав, структура, функции и развитие" (стр. 57), авторът предлага една възможна систематизация на закономерността на Партията. Според него това са закономерности на състава, на структурата, на функциите и на развитието на Партията, които той прави опит да формулира по-подробно.

Към числото на силните страни на книгата ние отнасяме разкриването на съдържанието на науката партийно строителство като логическа система. Доколкото се простират нашите познания, авторът е пионер в поставянето и общо взето задоволителното решаване на този проблем. Като изхожда от правилната предпоставка, че партийното строителство е логически организирана и сложна динамична система от знания, на него му се отдава да разгледа

Никола Сабрутев, Методологически проблеми на партийното строителство, Партиздат, С., 1979.

Digitized by Google

широк кръг въпроси, свързани със системността на научните знания за Партията, логическото и неговите форми в партийното строителство, същността, развитието и систематизацията на категориите на партийното строителство.

Още в увода авторът подчертава, че много от засегнатите проблеми в книгата имат дискусионен характер. Това е наистина така. Без да сме си поставили за задача да дискутираме с автора, ще посочим някои спорни моменти в книгата. Никола Сабрутев твърди, че принципите на ръководство и нормите на партиен живот не са предмет на науката партийно строителство, а са съставна част на нейното съдържание. Единственият аргумент е, че принципите и нормите не съществуват обективно, т. е. вън от съзнанието на ученния, организационния работник, комуниста. Наистина от гледна точка на формалната логика принципите на ръководство и нормите на партиен живот са субективни творения, елементи на съзнанието. Но това достатъчно основание ли е да се изключват те от предмета на партийното строителство, независимо, че се включват в съдържанието на науката?

Ако на нещата погледнем от гледна точка на диалектическата логика, бихме констатирали далеч по-сложна същност на партийните принципи и норми. За разлика от природната необходимост в Партията, както и в обществото, законите и закономерностите са закони и закономерности на дейността на хората. В процеса на своя живот и дейност Партията създава свой свят — свят на партийни отношения и връзки, които са реална действителност и задължителна предпоставка за по-нататъшна дейност. Тази действителност е продукт на минали периоди, но за съвременните партийни органи, организации и членове е дадена, наследена, съществуваща вън от тяхното съзнание и независеща от волята им. Новото поколение всякога заварва определени отношения, с тях започва своя партиен живот и в тях реализира дейността си, която може да бъде насочена към тяхното запазване, усъвършенстване или пък ликвидиране. По този начин обективната партийна действителност, в която се включват и принципите на ръководство и норми на партиен живот се схваща не метафизически само като обект, а така, както я схваща К. Маркс като човешка сетивна дейност, като практика. Към казаното може да се добави, че партийното строителство има не по-малко основание да превърне във важен елемент на своя предмет — партийната норма, отколокото теорията на държавата и правото — правната норма и етиката — нравствената норма.

В книгата се забелязва известна непоследователност в прокарването на тезата за Партията като цялостен политически организъм. Логиката изисква да се разглеждат законите и закономерностите на развитие на Партията като цялостно образувание, а авторът създава тяхната четириаспектна систематизация. Във всеки аспект: състав, структура, функции и развитие се посочват многобройни закономерности, но не става ясно кои от тях управляват цялото. По този начин се елиминират такива важни закономерности в развитието на Партията като нарастването на ръководната роля на Партията, укрепване на класовия състав и разширяване на социалната й база, развитието на централистични и демократични вътрешнопартийни отношения, разширяване на връзките на Партията с масите, идейното и организационното единство на Партията и други. Това са закони и закономерности, които пронизват и състава, и структурата, и функциите. Освен това всички закони и закономерности на Партията са насочени към нейното развитие и саморазвитие. Та нали съставът, структурата, функциите също се развиват, усъвършенстват, обогатяват както по съдържание, така и по форми и методи на протичане.

По наше мнение, допуснато е смесване между обективните закони и закономерности и субективната дейност на Партията за реализиране на техните изисквания. Така например една част от политиката за регулиране състава на Партията е представена за закономерност. Това неизбежно води до раздробяване на закономерностите, като за такива се приема онова, което до вчера се смяташе за принцип или норма. Авторът без достатъчно основание утвърждава закономерности за съотношението между количествена и качествена характеристика, за оптимален дял на работниците в Партията и на комунистите сред работническата класа, селяните и интелигенцията, за оптималното съотношение между броя на членовете на Партията и числеността на населението, за нормалното съотношение между партийните членове по възраст, пол, професия, образователно и квалификационно равнище.

На отделни места авторът се увлича в разработването и интерпретирането на чисто философска проблематика, което създава впечатление на отклонение от специфичните проблеми на партийното строителство. Освен това някои от възгледите за предмета на науката партийно строителство, които анализира и критикува, са изминат етап даже за авторите им. Много повече щеше да се издигне ценността на книгата, ако авторът след критиките към отделни проблеми формулира по-ясно своята конструктивна позиция, с което би прибавил своя дял за разработката им.

Преценена като цяло, книгата на Н. Сабрутев е едно постижение в неговия творчески път. Същевременно тя може да се смята и за известно постижение на българската мисъл по партийно строителство. Затова несъмнено ще привлече вниманието на читателите, които се интересуват от методологическите проблеми на партийното строителство.

Димитър АНАНИЕВ
кандидат на историческите науки

Digitized by Google

«ПАРТИЙНОТО СЪБРАНИЕ»

Излезе от печат поредната книга от Библиотечката на партийния секретар. Партиздат и авторите на публикацията „Партийното събрание" др. Димитър Петков и Румяна Куртева предлагат на читателите обобщаваща разработка за най-важната и масова организационна форма на вътрешнопартийния живот. Форма, чрез която комунистите пряко участвуват в творческата реализация на партийната политика.

Практико-приложната стойност на публикацията е несъмнена. Нейните автори са успели да разкрият априлското богатство в областта на колективния партиен живот, сътворено особено след Десетия конгрес, и да стигнат до оригинални обобщения.

За партийните бюра и секретари подчертана практическа стойност имат разсъжденията за видовете партийни събрания: организационни, просветни, открити и закрити и по-специално аргументираният акцент върху откритите събрания на партийната организация. Актуално звучи постановката за откритите събрания като образци за живот и самоуправление в социалния организъм на трудовия колектив. С организацията на своя вътрешен живот партийната организация осъществява на дело ролята си на първообраз на бъдещото състояние на колектива.

Книжката обобщава организационното творчество на бюрата в реализацията чрез събранията на демократизма и централизма в живота на първичната организация. Авторите доказват значението на научността и колективността в процеса на подготовката на събранието. Техният подход към съдържанието на проблема за секретарите има и познавателна, и методическа стойност. С компетентност и логичност са разкрити етапите в подготовката на събранието, технологията на целия процес. Изложението показва релефно логическата последователност на дейностите в този колективен, познавателен и преобразователен процес. Съжденията за структурата на доклада и за решенията, които приема събранието, дават вярна насока на бъдещите усилия за издигане ефективността на организационния живот.

Няма да бъде преувеличено, ако се изтъкне, че съдържанието на книжката обхваща главното от теорията и опита на партийните събрания. Секретарите и членовете на бюрата ще намерят в нея верни отговори на много въпроси, които сега ги вълнуват, в това число и на някои съвсем нови въпроси. При това авторите не натрапват своите възгледи, не внушават унифицирани схеми на събранието, оставят на читателите правото на избор за подхода към практическите задачи. Внимателно им доказват, че партийната работа е не само наука, но и изкуство. Ето защо и този брой на библиотечката е добра основа за творчески разисквания и обмяна на опит в дните за партийните секретари.

Тези достойнства на публикацията й отреждат значението на теоретически и практически принос в разгръщането на вътрешнопартийната демокрация, която придава на първичната организация сила и боеспособност.

В първа глава на публикацията авторите на „Партийното събрание" дават определение на своите изходни теоретически позиции за същността, ролята и функциите на партийното събрание. Отначало се застъпва гледището за събранието като орган, осъществяващ основните функции на организацията. В следващите разсъждения този възглед не получава защита и развитие, авторите му изменят с тезата за собствени функции на събранието. Очевидно противоречие в авторовите позиции. Функцията е способност да се върши нещо. А такава способност имат в дадения случай партийният колектив, а не формите на неговата целесъобразна дейност. Авторите говорят за самостоятелна роля на организаторската функция на събранието, без да я докажат. Дори стигат до неприемливия извод, че организаторската функция на събранието е „критерий за ефективността на ръководната и възпитателната функция". Азбучна истина е, че вътрешнопартийният живот и неговата висша проява — „партийното събрание", са част от организационната, а не на организаторската работа на Партията.

Освен това определението за партийното събрание като „кратко време, през което комунистите се събират, за да обсъдят колективно даден въпрос и да вземат решение", трудно се свързва с останалите определения от друг порядък като висш орган, форма, най-важна среда за формиране на комунистите и т. н.

Това, което недостатъчно убеждава, никак не поставя под съмнение високата „потребителна стойност" на книжката като цяло. То е признак и в същото време повод за творческо търсене.

Николай ИВАНОВ

Digitized by Google

НОВИ КНИГИ

ПАРТИЗДАТ

СТРОИТЕЛСТВОТО НА СОЦИАЛИЗМА И КОМУНИЗМА И СВЕТОВНОТО РАЗВИТИЕ

Под това заглавие Партиздат пусна от печат няколко брошури, в които се публикуват изказванията на част от ръководителите на делегациите на комунистически и работнически партии, участвували в международната теоретична конференция на тема: „Строителството на социализма и комунизма и световното развитие", състояла се в София от 12 до 15 декември 1978 година. Така в отделна брошура са включени изказванията на ръководителите на делегациите на Чехословашката комунистическа партия, Унгарската социалистическа работническа партия, Монголската народно-революционна партия и Кубинската комунистическа партия. В друга брошура са поместени изказванията на ръководителите на делегациите на Германската единна социалистическа партия, Виетнамската комунистическа партия и на Полската обединена работническа партия. В трета брошура са изказванията на представителите на Иракската комунистическа партия, Народната партия на Иран, Израелската комунистическа партия, Ливанската комунистическа партия и на Турската комунистическа партия. Четвърта брошура съдържа изказванията на представителите на Австрийската комунистическа партия, Германската комунистическа партия, Датската комунистическа партия, Португалската комунистическа партия, Гръцката комунистическа партия, Ирландската комунистическа партия, Норвежката комунистическа партия и на Единната социалистическа партия — Западен Берлин. В пета брошура са публикувани изказванията на ръководителите на делегациите на Бразилската комунистическа партия, Парагвайската комунистическа партия, Комунистическата партия на САЩ, Уругвайската комунистическа партия, Перуанската комунистическа партия и на Канадската комунистическа партия. Изказванията са подредени в хронологичен ред.

ИЗ МОИТЕ СПОМЕНИ

На класови и интернационалистически позиции

Цола Драгойчева

Партиздат публикува в отделна брошура извадки из книга трета „Победата" от мемоарната трилогия „Повеля на дълга" на другарката Цола Драгойчева. В брошурата се хвърля ярка светлина върху позициите на нашата партия по така наречения „македонски въпрос", в изработването на който по време на въоръжената борба срещу капитализма и фашизма авторката е взела непосредствено участие като тогавашен секретар на ЦК на Партията.

ЦЕНИТЕ В УПРАВЛЕНИЕТО НА ИКОНОМИКАТА

Белчо Илев

В книгата се изследват проблеми, засягащи мястото и ролята на цените в системата на управление на народното стопанство. Обект на анализ са измененията в структурата и отношенията на стопанска сметка в народното стопанство и тяхното отражение върху стоково-паричните отношения и системата на цените. Обосновава се подходът за изграждане на научнообосновани цени на едро, стимулиращи повишаването на ефективността на производството и подобряването на качеството на произвежданата продукция. Разкриват се същността, мястото и ролята на вътрешноразчетните цени. Авторът разглежда изменението и усъвършенстването на цените и ценообразуването в тясна връзка с изменението и усъвършенстването на системата на планиране на народното стопанство, финансиране и кредитиране, материално стимулиране, с целия икономически механизъм за ръководство на народното стопанство.

ПРОФИЗДАТ

РЕАЛЕН СОЦИАЛИЗЪМ И НАЧИН НА ЖИВОТ

Цвета Василева

В настоящия труд се изясняват същността, формирането и утвърждаването на социалистическия начин на живот в условията на реалния социализъм. Подчертават се неговите несравними предимства пред буржоазния начин на живот и се разкриват перспективите за по-нататъшното му развитие. Теоретичните обобщения са направени на основата на реалните обществени процеси предимно в нашата страна. В теоретико-методологическо отношение освен трудовете на класиците на марксизма-ленинизма авторката използва широко партийните документи на КПСС, БКП и братските партии в останалите страни от социалистическата общност.

Digitized by Google

«ПАРТИЙНОТО СЪБРАНИЕ»

Излезе от печат поредната книга от Библиотечката на партийния секретар. Партиздат и авторите на публикацията „Партийното събрание" др. Димитър Петков и Румяна Куртева предлагат на читателите обобщаваща разработка за най-важната и масова организационна форма на вътрешнопартийния живот. Форма, чрез която комунистите пряко участвуват в творческата реализация на партийната политика.

Практико-приложната стойност на публикацията е несъмнена. Нейните автори са успели да разкрият априлското богатство в областта на колективния партиен живот, сътворено особено след Десетия конгрес, и да стигнат до оригинални обобщения.

За партийните бюра и секретари подчертана практическа стойност имат разсъжденията за видовете партийни събрания: организационни, просветни, открити и закрити и по-специално аргументираният акцент върху откритите събрания на партийната организация. Актуално звучи постановката за откритите събрания като образци за живот и самоуправление в социалния организъм на трудовия колектив. С организацията на своя вътрешен живот партийната организация осъществява на дело ролята си на първообраз на бъдещото състояние на колектива.

Книжката обобщава организационното творчество на бюрата в реализацията чрез събранията на демократизма и централизма в живота на първичната организация. Авторите доказват значението на научността и колективността в процеса на подготовката на събранието. Техният подход към съдържанието на проблема за секретарите има и познавателна, и методическа стойност. С компетентност и логичност са разкрити етапите в подготовката на събранието, технологията на целия процес. Изложението показва релефно логическата последователност на дейностите в този колективен, познавателен и преобразователен процес. Съжденията за структурата на доклада и за решенията, които приема събранието, дават вярна насока на бъдещите усилия за издигане ефективността на организационния живот.

Няма да бъде преувеличено, ако се изтъкне, че съдържанието на книжката обхваща главното от теорията и опита на партийните събрания. Секретарите и членовете на бюрата ще намерят в нея верни отговори на много въпроси, които сега ги вълнуват, в това число и на някои съвсем нови въпроси. При това авторите не натрапват своите възгледи, не внушават унифицирани схеми на събранието, оставят на читателите правото на избор за подхода към практическите задачи. Внимателно им доказват, че партийната работа е не само наука, но и изкуство. Ето защо и този брой на библиотечката е добра основа за творчески разисквания и обмяна на опит в дните за партийните секретари.

Тези достойнства на публикацията й отреждат значението на теоретически и практически принос в разгръщането на вътрешнопартийната демокрация, която придава на първичната организация сила и боеспособност.

В първа глава на публикацията авторите на „Партийното събрание" дават определение на своите изходни теоретически позиции за същността, ролята и функциите на партийното събрание. Отначало се застъпва гледището за събранието като орган, осъществяващ основните функции на организацията. В следващите разсъждения този възглед не получава защита и развитие, авторите му изменят с тезата за собствени функции на събранието. Очевидно противоречие в авторовите позиции. Функцията е способност да се върши нещо. А такава способност имат в дадения случай партийният колектив, а не формите на неговата целесъобразна дейност. Авторите говорят за самостоятелна роля на организаторската функция на събранието, без да я докажат. Дори стигат до неприемливия извод, че организаторската функция на събранието е „критерий за ефективността на ръководната и възпитателната функция". Азбучна истина е, че вътрешнопартийният живот и неговата висша проява — „партийното събрание", са част от организационната, а не на организаторската работа на Партията.

Освен това определението за партийното събрание като „кратко време, през което комунистите се събират, за да обсъдят колективно даден въпрос и да вземат решение", трудно се свързва с останалите определения от друг порядък като висш орган, форма, най-важна среда за формиране на комунистите и т. н.

Това, което недостатъчно убеждава, никак не поставя под съмнение високата „потребителна стойност" на книжката като цяло. То е признак и в същото време повод за творческо търсене.

Николай ИВАНОВ

Digitized by Google

НОВИ КНИГИ

ПАРТИЗДАТ

СТРОИТЕЛСТВОТО НА СОЦИАЛИЗМА И КОМУНИЗМА И СВЕТОВНОТО РАЗВИТИЕ

Под това заглавие Партиздат пусна от печат няколко брошури, в които се публикуват изказванията на част от ръководителите на делегациите на комунистически и работнически партии, участвували в международната теоретична конференция на тема: „Строителството на социализма и комунизма и световното развитие", състояла се в София от 12 до 15 декември 1978 година. Така в отделна брошура са включени изказванията на ръководителите на делегациите на Чехословашката комунистическа партия, Унгарската социалистическа работническа партия, Монголската народно-революционна партия и Кубинската комунистическа партия. В друга брошура са поместени изказванията на ръководителите на делегациите на Германската единна социалистическа партия, Виетнамската комунистическа партия и на Полската обединена работническа партия. В трета брошура са изказванията на представителите на Иракската комунистическа партия, Народната партия на Иран, Израелската комунистическа партия, Ливанската комунистическа партия и на Турската комунистическа партия. Четвърта брошура съдържа изказванията на представителите на Австрийската комунистическа партия, Германската комунистическа партия, Датската комунистическа партия, Португалската комунистическа партия, Гръцката комунистическа партия, Ирландската комунистическа партия, Норвежката комунистическа партия и на Единната социалистическа партия — Западен Берлин. В пета брошура са публикувани изказванията на ръководителите на делегациите на Бразилската комунистическа партия, Парагвайската комунистическа партия, Комунистическата партия на САЩ, Уругвайската комунистическа партия, Перуанската комунистическа партия и на Канадската комунистическа партия. Изказванията са подредени в хронологичен ред.

ИЗ МОИТЕ СПОМЕНИ

На класови и интернационалистически позиции

Цола Драгойчева

Партиздат публикува в отделна брошура извадки из книга трета „Победата" от мемоарната трилогия „Повеля на дълга" на другарката Цола Драгойчева. В брошурата се хвърля ярка светлина върху позициите на нашата партия по така наречения „македонски въпрос", в изработването на който по време на въоръжената борба срещу капитализма и фашизма авторката е взела непосредствено участие като тогавашен секретар на ЦК на Партията.

ЦЕНИТЕ В УПРАВЛЕНИЕТО НА ИКОНОМИКАТА

Белчо Илев

В книгата се изследват проблеми, засягащи мястото и ролята на цените в системата на управление на народното стопанство. Обект на анализ са измененията в структурата и отношенията на стопанска сметка в народното стопанство и тяхното отражение върху стоково-паричните отношения и системата на цените. Обосновава се подходът за изграждане на научнообосновани цени на едро, стимулиращи повишаването на ефективността на производството и подобряването на качеството на произвежданата продукция. Разкриват се същността, мястото и ролята на вътрешноразчетните цени. Авторът разглежда изменението и усъвършенстването на цените и ценообразуването в тясна връзка с изменението и усъвършенстването на системата на планиране на народното стопанство, финансиране и кредитиране, материално стимулиране, с целия икономически механизъм за ръководство на народното стопанство.

ПРОФИЗДАТ

РЕАЛЕН СОЦИАЛИЗЪМ И НАЧИН НА ЖИВОТ

Цвета Василева

В настоящия труд се изясняват същността, формирането и утвърждаването на социалистическия начин на живот в условията на реалния социализъм. Подчертават се неговите несравнимо предимства пред буржоазния начин на живот и се разкриват перспективите за по-нататъшното му развитие. Теоретичните обобщения са направени на основата на реалните обществени процеси предимно в нашата страна. В теоретико-методологическо отношение освен трудовете на класиците на марксизма-ленинизма авторката използва широко партийните документи на КПСС, БКП и братските партии в останалите страни от социалистическата общност.

Digitized by Google

НОВИ СЪВЕТСКИ КНИГИ

НЕКОТОРЫЕ ВОПРОСЫ МАРКСИСТКО-ЛЕНИНСКОЙ ЭТИКИ, Сб. статей, Отв. ред. С. Шермухамедов, Изд. „Узбекистан", Ташкент, 1978.

Сборникът съдържа статии от учени философи от Узбекистан. В тях се третират актуални въпроси на марксистко-ленинската етика. Авторите в популярна форма осветляват различни аспекти на някои нравствени и етични проблеми.

Ульяновский, Р. А., СОВРЕМЕННЫЕ ПРОБЛЕМЫ АЗИИ И АФРИКИ (Политика. Экономика), Изд. „Наука", Москва, 1978.

Книгата е посветена на политическите, икономическите и социологическите проблеми на националноосвободителното движение и развитие на страните от Азия и Африка. Голямо внимание е отделено на тяхната специфика и общност в сравнение със Запада както в миналия, колониалния, така и в съвременния период. Разглеждат се световната енергийна криза в периода на научно-техническата революция и борбите на развиващите се страни против неоколониализма за установяване нов икономически ред в света.

Генри, Эрнст, РАЗОРУЖЕНИЕ: КТО ПРОТИВ?, Изд. Агенства печати Новости. Москва, 1978.

В брошурата се разкрива хищническата природа на империалистическите сили, които воюват против разоръжаването и борбата за траен мир във всички части на света.

Виткер, Алехандро, В ЧИЛИЙСКИХ ЗАСТЕНКАХ, Перевод с испанского, Изд. „Прогрес", Москва, 1978.

Това е вълнуващ разказ за изпитанията и мъченията, на които ежедневно са подлагани патриотите в концлагерите и затворите на чилийската хунта. Това е разказ за величието на чилийския народ, за неговата непоколебима твърдост и вярност към идеалите на революцията. Авторът анализира някои грешки, допуснати от правителството на Народното единство.

Межуев, В. М., КУЛЬТУРА И ИСТОРИЯ (Проблема культуры и философско-исторической теории марксизма), Политиздат, Москва, 1977.

Що е „култура"? Какво е теоретическото съдържание на това понятие? Какво дава то за разбиране на човешката история? Около тези въпроси е възникнала остра идейна полемика. Основавайки се на теоретическото наследство на К. Маркс, Ф. Енгелс, В. И. Ленин, кандидатът на философските науки В. М. Межуев си постави задачата да разкрие философския смисъл на проблема за културата. Особено внимание той отделя на обосноваването на културната мисия на социализма.

20 700

Цена 0,30 лв.

Digitized by Google

Partien zhivot

ПРОЛЕТАРИИ ОТ ВСИЧКИ СТРАНИ, СЪЕДИНЯВАЙТЕ СЕ!

MAIN/UC-B

ПАРТИЕН ЖИВОТ

LIBRARY
SEP 7 1979
UNIVERSITY OF CALIFORNIA

8

СОФИЯ, ЮНИ 1979 ГОДИНА

Digitized by Google

Digitized by Google

ПАРТИЕН ЖИВОТ

СПИСАНИЕ НА ЦЕНТРАЛНИЯ КОМИТЕТ
НА БЪЛГАРСКАТА КОМУНИСТИЧЕСКА ПАРТИЯ

№ 8 ЮНИ 1979 година XXVI

СЪДЪРЖАНИЕ

35 ГОДИНИ СОЦИАЛИСТИЧЕСКА БЪЛГАРИЯ

П. Трендафилова — Димитровград 3
М. Ралчева — Овладени висоти 11

ПРОБЛЕМИ НА ОБРАЗОВАТЕЛНАТА ПОЛИТИКА

М. Хартарски — По-добра организация на педагогическия труд 17
С. Стоянова — Идейното, нравственото и трудовото възпитание на учащите се 26

ПАРТИЙНО СТРОИТЕЛСТВО — ТЕОРИЯ, ПРОБЛЕМИ И ОПИТ

С високите критерии на тритомника „За партийното строителство"

Д. Петков — Сърцевина на партийното ръководство 32
Д. Радева — Обучението на кадрите — постоянен процес . . . 40

Партийният комитет

Д. Чобанов — С нов подход при новите условия 44

Кадрите — ключов проблем

Б. Вълчанова — Център за квалификация и подготовка 54

Замяната — преглед на бойния строй

Б. Ангелов — Проверка на зрелостта и личния принос . . . 58
Д. Димчев — Каквото сам си направиш 62

Digitized by Google

„ПАРТИЕН ЖИВОТ" В ПЛЕВЕНСКИ ОКРЪГ

З. Иларионов — Ръководителят възпитател 64
В. Дачев — Важен фактор за идеологическата дейност . . . 72
Е. Петкова — Единен политически ден 77
С. Чочев — Действена форма 78

ПАРТИЙНО РЪКОВОДСТВО НА ИКОНОМИКАТА

Н. Цонев — Резултат на конкретно ръководство 80

ПАРТИЯТА, КОМСОМОЛЪТ, МЛАДЕЖТА

Д. Станоев — Всенародна грижа и доверие 86
А. Иванов — Комсомолските кадри 93

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ

П. Русев (главен редактор), **Г. Бърдаров, А. Веселинов, К. Иванов, Н. Иванов** (зам.-главен редактор), **Д. Петков** (зам.-главен редактор), **К. Петров, Л. Пирончев, П. Радев, М. Ралчева, И. Рачев, Д. Станоев, П. Трендафилова, Г. Цонков**

Адрес на редакцията: София, ЦК на БКП Тел. номератор 84—01
Годишен абонамент 4,60 лева. Отделна книжка 0,30 лева.
Пор. 2442 Тираж 52 500 екз. Формат 70×108/16. Подписана за печат на 1. VI. 1979 г.

Държавен полиграфически комбинат „Димитър Благоев"

Digitized by Google

ДИМИТРОВГРАД

Стара, прастара легенда разказва: скрил се за една нощ град, изчезнал под водите на езеро, за да се опази от омраза, от жестокост, от поробител, да остане волен... А в свободната ни родина от твърдост и нежност, от мъжество и романтика, от труд и мечти поникна град... В неговото сърце пулсира напрегнатият ритъм на цяла една епоха — епохата на социализма.

В зората на новия ден, когато се възражда родината, се ражда и новият град, ражда се като младенец с „артерии—релси", с „огнена кръв — електрически ток", с „очи—язовири", от небето по-сини. Поетът Пеньо Пенев отмерваше възрастта му на петилетки и в мечтите си го виждаше и прекрасен, и мъдър. Преизпълнен с вълнение, той се провикваше:

„Ей, хора,
мечтайте
дръзко
и мъдро!
Мечтаното, знайте,
утре
ще бъде!"

Да, тук нямаше град. Тук всичко беше мечти. Градът щеше да расте в идните дни.

— — — —

... Когато през пролетта на 1947 г. в тракийската равнина започват да пристигат първите бригадирски ешелони, край бреговете на р. Марица вече се извисяват комините на електроцентралите „Марица 3", очертават се основите на циментовия завод „Вулкан", извършват се геоложки проучвания в Маришкия каменовъглен басейн, съветски и български инженери и архитекти забиват жалоните на бъдещия Азотноторов завод. Строят се работнически жилища. Очертават се контурите на ново индустриално селище — нов град.

Партията и народното правителство оцениха значението на индустриалния Маришки район за цялостното развитие на народното стопанство, за задоволяване на непрестанно нарастващите потребности от строителни материали, въглища, електроенергия и химикали и решиха: през 1947 г. да се ускори тук започнатото строителство. Към новия град се устремиха хиляди строители от всички кътчета на родината (статистиката после ще ги изброи — от 960 населени места). Това дава повод на поета строител задъхано да обяви:

Digitized by Google

„Градът на Димитров
не е морско пристанище,
не е извор с вода лековита прочут",

но, в него прииждат, прииждат хора от цялата страна, защото той е:

„извор на сили
и младост,
между вчера и днеска —
здрав фронт:
широко пристанище на нашата радост,
граница будна
от сърце и бетон!
На дните ни той е
топложивия дъх
и на мечтите ни — величавия връх!"

Пристигат и над 42 300 младежи и девойки — бригадири, дали своя безплатен труд за построяването на първия социалистически град. Затова с право по-късно др. Пенчо Кубадински — член на Политбюро на ЦК на БКП, ще каже: „Димитровград е дело на нашата героична младеж, синоним на любовта към Партията, към народа, символ на мира. Той вечно ще живее в душите и сърцата на едно поколение, отдало без остатък своя ентусиазъм, своите сили, пориви за делото на социализма."

Началото на младежкото бригадирско движение в този край поставят на 10 май 1947 г. 40 младежи и девойки от Хасковско и Свиленградско, от Харманлийско и Ардинско — от цялата тогавашна Старозагорска област. Сформира се младежката строителна бригада „Млада гвардия", която по решение на Главния щаб на бригадирското движение в страната прераства в Седми батальон на Националната младежка строителна бригада „Георги Димитров". Откриването на строителния обект на батальона става на 22 юни 1947 г. Многохилядно множество запълнило поляните южно от ж. п. линията (днешния център на квартал „Толбухин"). Изправил се кметът на село Раковски Петър Апостолов и известил решението на общинския съвет: селата Раковски и Марийно заедно със завода „Вулкан" се включват в едно селище, обявяват се за град, който се наименува Димитровград.

Зачитайки народната воля, Министерският съвет на Народна република България приема на 2 IX. 1947 г. постановление:

„Селата Марийно и Раковски, Хасковска околия, и Черноконево, Чирпанска околия, се обединяват в едно селище, което се провъзгласява за град под името Димитровград."

Има нещо символично, нещо, в което е заложена велика историческа правда — първият социалистически град в нашата страна да носи името на безсмъртния Георги Димитров. Оттук пое своя дръзновен път младостта на България, синеблузата армия на бригадирите, които, полагайки основите на Азотноторовия завод, първенеца на родната химия, сложиха началото на социалистическата индустриализация на нова България в изпълнение решенията на историческия Пети конгрес на Партията за ускорено социалистическо строителство.

Сега, когато родината ни е пред 35-летието на своята свобода, особено ярко се въправя грандиозността на извършеното, правилността на решението на Партията да се построи нов град. Трудът, роден от огъня на социалистическото строителство, създаваше новия град, а градът извайваше новия човек. С вълнение и малко завист днешното поколение чете пожълтелите страници от писмото на Али Амазов, един от първите млади строители на града, който поздравява любимия Димитров по случай неговата 66-та годишнина:

Digitized by Google

„Аз съм бригадир от бригадата на Димитровград. Числя се към втори Чирпански отряд. Дойдох неграмотен, а ще се върна ограмотен, мога да чета, пиша и смятам.

На 18 юни, по случай 66 години от Вашия рожден ден, аз дадох 975% производство и пиша това първо писмо до Вас.

Обещавам, че другата година пак ще дам труда си за делото на социализма.

Пожелавам Ви здраве и дълголетие.

26 юни 1948 г.
Димитровград
лагер „Манастира"

С поздрав
бригадир
Али Амазов"

Не можем с безразличие да съзерцаваме снимката на 30 млади брадати бригадири от чета „Поп Андрей", които, заменили псалтира с кирката и лопатата, работили юнашки и приели девиза: „Пътят към рая минава през Димитровград". В музея може да се види снимка с вагони, на които има надписи от тебешир, писани от признателни ръце: „Благодарим ви, другари! Вие ни отворихме очите за културата, за живота!"

„...Димитровград е първата материализирана рожба на българо-съветската дружба" — така казал др. Тодор Живков, когато поздравявал миналата година димитровградчани за 30-годишнината от създаването на града и награждаването му с орден „Георги Димитров".

„В летописа на Димитровград за вечни времена ще останат имената и делата на прекрасните съветски хора, строили града ни заедно с нас — забарчицата Лидия Кудрявцева, монтажника Дмитрий Рязанцев, инженерите Григорий Дурас, Александър Кирш, Сергей Ромашов и десетки други..." — така е записано във всички отчетни доклади на градската партийна организация.

„Цялата димитровградска общественост, всички димитровградчани — от най-възрастните ветерани на строителството на града и до чавдарчетата и пионерите — с дълбоко удовлетворение и убеденост винаги заявяваме, че Димитровград е истински символ и рожба на българо-съветската дружба, че без съветската неоценима и всестранна помощ съзижданото на града и на неговата мощна икономика би било немислимо" — казват множество хора, с които се срещнахме. Всъщност с това започваха всички разкази за началото.

А ето делата:

...На 8 ноември 1950 г. Централният комитет на Партията и правителството издават постановление за ускорено строителство на АТЗ и ТЕЦ „Марица 3". Ръководители на строителството са съветски специалисти и работници. Закипява усилен самоотвержен труд — първите стъпки съвсем не са леки, липсват опитни кадри. На помощ идват съветските специалисти — монтажници и строители. Тук е незабравимата Лидия Кудрявцева, работила на 80-метровия комин на цеха за азотна киселина. Тук е монтажникът Дмитрий Рязанцев, предал опита си на 32-ма български младежи. С искрена признателност и уважение инженерите и техниците от комбината си спомнят за съветските специалисти инженер Дурас, инженер Кирш, Ромашов, Грибанов, Виктор Дамански.

Общо в строителството, монтажа и пуска на АТЗ участвуват 543 съветски специалисти.

... През 1951 г. в мина „Марица" пристига първият съветски въгледобивен комбайн „Донбас". С него започва да работи бригадата на героя на социалистическия труд Руси Грудев... През 1965 г. в рудник „Гита" за първи път в страната се експериментира съветски въг-

Digitized by Google

ледобивен комплекс „Тула“... Сега благодарение на новодоставените комплекси „Тула“ 70 процента от въглищата се добиват механизирано.

...Първият етап на строителството на ТЕЦ „Марица 3“ завършва на 5 ноември 1951 г. Под ръководството на съветските специалисти Здорников, Шчербинин и други е завъртяна първата турбина с 25-мегаватова мощност...

... Ветераните си спомнят имената на първите младежки строителни бригади „Матросов“, „Олег Кошевой“, „Бенковски“, „Павел Корчагин“...

... Съхранявайки добрите традиции и обогатявайки ги сега, димитровградските заводи и колективи имат трайни връзки с предприятия и институти от съветската страна. Сътрудничеството допринася главно за подобряване икономическите резултати на колективите, за повишаване качеството на продукцията, за внедряване на челен съветски опит. Химкомбинатът укрепи връзките си с Алмаликския и Чирчикския химически комбинат от Узбекската ССР, с Шчьокинския комбинат, с институти в Москва. Циментовият комбинат „Вулкан“ — с Архангелския циментов комбинат, „Марбас“ — с научни институти по въгледобивната промишленост. По специално споразумение между Министерството на въгледобивната промишленост на СССР и нашето Министерство на енергетиката само през тази петилетка 130 инженери и икономисти от „Марбас“ ще повишат своята квалификация в съветската страна. От Химическия комбинат само през 1977 и 1978 г. 23-ма специалисти са посетили СССР и са се запознали с конкретни проблеми на химическото производство. А в димитровградските заводи, ж. п. възела, строителния район, фабрика „Пролет“, Консервната фабрика са дошли съветски специалисти, за да помогнат да се решат определени производствени проблеми.

Убедително звучат думите на секретаря на общинския комитет другаря Запрянов: „Това общуване със съветските хора има неизмеримо положително въздействие върху съзнанието на димитровградчани, то е наш голям възпитателен и политически капитал. И ако ние сега се гордеем с вкоренените качества у работниците за чувство на висока дисциплина, за обич към машините и съоръженията, за любов към предприятието, това в голяма степен е наследство от съветските другари.“

От шест години Димитровград е в дружески връзки със съветския град Димитровград, Уляновска област. В поздравление до съветските граждани, жители на съветския Димитровград, др. Тодор Живков казва: „Дълбоко съм убеден, че дружеските връзки между българския Димитровград и съветския Димитровград ще се развиват и обогатяват, ще бъдат важно звено — образец в общия курс за всестранно сътрудничество и сближаване между Народна република България и Съветския съюз.“

— — — —

... В някогашните малки, типични за времето полски селища Раковски, Марийно и Черноконево имаше население 9200 души, а сега в Димитровград има 50 хиляди. В трите села е имало 16 кръчми и няколко кооперативни и частни бакалски магазинчета. Днес в Димитровград има 200 търговски обекта и се строи модерен, съвременен търговски дом. Някога в района са се добивали годишно до 400 хиляди тона въглища по най-примитивен начин. Днес в четирите рудника на „Марбас“ годишно се произвеждат милиони тонове въглища. Някога ТЕЦ „Марица 1“ и ТЕЦ „Вулкан“ са били с обща мощност 17 мегавата. Днес ТЕЦ „Марица 3“ е десет пъти по-мощна. Някога „промиш-

Digitized by Google

лената мощ“ на района се е определяла от една консервна фабрика, няколко маслобойни и мелници, два дарака, една лимонадена работилница. Днес Димитровград е важен икономически център с развита промишленост, селско стопанство, строителство, транспорт, търговия. В 17-те промишлени предприятия, между тях гордостта за града и за цялата страна Химическият комбинат, „Марбас“, „Вулкан“, се трудят повече от 18 хиляди души — инженери, средни специалисти, висококвалифицирани работници и служители. Те произвеждат над 300 изделия. Част от тях се изнасят в над 40 страни в света. Най-добрият им атестат е високото качество. Продукцията на Химическия комбинат е известна и се търси във всички социалистически страни и в най-развитите капиталистически държави — САЩ, Япония, Англия, ФРГ, Франция... Днес трудолюбивите ръце на жителите на града дават на страната редица ценни за народното стопанство продукти — 39,5 на сто от фосфорните торове, 31,4 на сто от азотните торове, 67,9 на сто от азбесто-циментовите тръби, 39,4 на сто от цимента, 8,3 на сто от въглищата, 28,8 на сто от сярната киселина.

Някога в трите села е имало три начални и две основни училища с 1100 ученика и 32-ма учители. Днес градът на Димитров има 19 училища с 10 пъти повече ученици и над 600 учители, от които един народен, 2-ма заслужили, десетки — носители на правителствени отличия. Димитровград има свои лекари и архитекти, инженери и учители, художници и артисти, певци, музиканти и поети.

Две читалища са пръскали оскъдната светлина на културата в Марийно, Черноконево и Раковски. Сега Димитровград има Държавен драматичен театър — първият в неокръжен град, музей на социалистическото строителство — първият окръжен музей в неокръжен град. Тук е създаден първият клуб на дейците на културата, първият паметник на Георги Димитров. Градската библиотека на името на Пеньо Пенев има повече от 200 000 тома разнообразна литература. Като прибавим и три дома на културата и четири читалища, не считаме, че сме посочили пълния списък на центровете за култура и образование на димитровградчани, но сравнението е силно само по себе си: Димитровград е извор на сили и младост.

Няма ги вече трите села със схлупени къщурки, с кални, криви улици, с бедняци земеделци. Димитровград е благоустроен нов град. Южно от Марица се простират модерни жилищни комплекси „Толбухин“, „Раковски“, „Ленин—запад“, „Маяковски“, които заедно с накацалите по едва нагъващите се Маришки възвишения квартали „Млада гвардия“ и „Вулкан“, допълнени със скътаните до тях „Васил Коларов“ „Черноконево“ и новостроящия се „Каменец“, създават оная неповторима хармония, която, съчетана със своеобразния архитектурен стил на постройките, преливащ се в корпусите и комините на заводите и електроцентралите, определя облика на днешния Димитровград. За 32 години са изградени 76 км улици, 76 км водопроводна и 87 км канализационна мрежа. За отдих са създадени 1900 дка градини, 2750 дка лесопаркове. На всеки жител в града се пада 15 кв. м от вътрешноградската зеленина и 26 кв. м от парковата.

Грижата за хората е постоянна грижа на Партията. Изградени са 12 200 жилища с обща площ 548 000 кв. м — това прави по 12 кв. м на едно лице. Просторни, слънчеви, уютни са жилищните блокове, които се строят в града.

Със замечтани очи, изпълнени с много вяра и обич, първите строители се вглеждаха в току-що прокопаните улици и съзираха построени величествените бели дворци на социализма. А в тях — техните творци и обитатели, новите господари на живота.

Днес Димитровград е сбъднатата вчерашна мечта.

Digitized by Google

...На първата страница на своята книга „Добро утро, хора!" поетът работник писа: „Посвещавам на вас с любов и признателност, прекрасни хора — строители и граждани на Димитровград", за онези, които оставяха на синовете си в наследство вместо роден дом — родна страна; за онези, които най-добре съзнават „колко трудно е да си наследник на боен пост и на мечти заветни!", за най-голямата слава и гордост на Димитровград, неговото сърце, силата на настоящето и бъдещето му — димитровградската работническа класа. Чудесна, предана на партийното дело 19-хилядна трудова гвардия — с 2700 носители на правителствени отличия, 3 лауреати на Димитровска награда, 13 герои на социалистическия труд, 57 носители на орден „Георги Димитров". Това е истински златен работнически отряд, прославил Димитровград във всички кътчета на родината.

...Из отчетния доклад на първичната партийна организация в рудник „Гиза":

„Суровите минни условия, които понякога трябва да се преодоляват с опасност за здравето, дори за живота на миньора, изискват с хората да работят волеви, мъжествени, дълбоко убедени в политиката на Партията комунисти, онези, които имат най-голям личен авторитет и се ползват с уважение в колектива...

... На уважавания от всички комунист, носител на орден „Георги Димитров" Георги Михов партийната организация поръча да създаде добра обстановка за трудова изява в своята група, където имаше и недисциплинирани... той се справи отлично с поръчението...

...Благодарение на упоритата работа на комуниста Маргарит Василев, на неговия авторитет и личен пример шлосерите от неговата смяна успяха най-пестеливо да използват електрическите кабели и другите материали в участъка и да поддържат винаги в техническа изправност машините и съоръженията...

...В резултат на системната индивидуална работа на комуниста Рамадан Дуранов Исмет Юмеров, Рамадан Рамаданов, Шабан Сабриев, Абдула Шакиров, които не бяха работили досега изобщо в рудник, за кратко време станаха добри копачи, заобичаха професията си и проявяват високо съзнание в труда. Младежката бригада на Рамадан Дуранов в чест на Единадесетия конгрес на Българската комунистическа партия излезе с призив до всички младежки бригади в мината да превърнат 11-те дни преди конгреса в дни на най-високи трудови постижения. Инициаторите спечелиха първенството... В деня на откриването на конгреса се организира общоминно състезание за най-добър копач. В това състезание се получиха недостигнати дотогава резултати. Копачът Колъо Запрянов изкопа 58 тона въглища, а средната производителност на копач достигна 46 тона при норма 6 тона. Венец на високата трудова активност в колектива е предсрочното с 42 дни изпълнение на годишната програма по всички качествени и количествени показатели..."

В Химическия комбинат много млади хора намират своето призвание. Тук правят първите си стъпки прославеният строител Станко Грозданов — сега герой на социалистическия труд, инженер Иван Симов — бивш работник, сега заместник-директор на комбината, герой на социалистическия труд, героят на социалистическия труд Георги Карауланов. Ако попитате, всеки ще ви разкаже, че сега в Химическия комбинат работят над 400 души, които са тук още от неговото построяване, че за тридесет години комбинатът се утвърди като институт за подготовка на кадри за химическата промишленост, че сега няма химическо предприятие в страната, в чисто ръководство да няма кадри, преминали школата на комбината... Ще ви кажат, че другите

Digitized by Google

химически предприятия приемат шлосерите, електротехниците, апаратчиците на комбината като носители на себеотрицание, съзнателност, дисциплина и знания, като гаранция за бъдещи успехи... Ще ви се похвалят, че от трудовия колектив на Химкомбината с държавни награди са удостоени 474 души, от които 3 герои на социалистическия труд, 11 носители на орден „Георги Димитров", 28 — на орден „Червено знаме".

— — — —

...Мнението на първия секретар на общинския партиен комитет **Атанас Тенчев.**

— Бяхте ли в Музея на социалистическото строителство? Там не може да не сте обърнали внимание на едно писмо. Аз съм го научил наизуст и често го повтарям, то като че ли е станало и мое, и на всички димитровградчани:

„Ето нашето щастие:

Тоя завод, и оня там, и рудникът. Тая сграда и другата — целият квартал, целият град — всичко е наше! Наша рожба!... И се гордеем с това! Обичаме го, милеем за него!... Нали всичко тук е родено от нас?

Може би някой ще каже: бетон и желязо, комини, скели и галерии... А ние казваме — съдба! Щастлива съдба! Нашата съдба! Извоювана в една битка, наречена строителство... и скъпа като тежка победа!

Затова не се учудвайте... че като ни запитате откъде сме, ние казваме: от Димитровград. Да. — Ние от Димитровград.

февруари 1957 г."

Дошли на гола поляна, изгазили калта, гълтали прахта на незастроеното пусто поле, изначало с труда си изградили всичко, което сега ги заобикаля и радва, всяка тухла редели с любов. И сега всеки, като стане сутрин и погледне през прозореца — коминът дими, — става му спокойно, топло — той няма друго освен града и предприятието. Тук е животът му. Дошли в онния години, когато се започваше строителството на града, нямат собствени къщи, собствени градини, собствени ниви. Общественото е и собствено. Това, че нашият начин на живот е преди всичко трудов начин на живот — добросъвестния, общественополезен труд, и неговите резултати определят положението на човека в колектива — това е основата, върху която се формира психиката на всекиго. Затова димитровградската работническа класа, а и не само тя, е обединена от много общи за нея черти. Това са колективизмът, способността всеки да се издигне над своето лично „аз", когато става дума за обществените интереси. Изключително силно чувство за отговорност, за лична причастност към всичко, което се отнася до предприятието, до всичко, с което живее нашият роден град, нашето общество. И това е обяснимо. Тук дойдоха най-достойните чеда на родината — от всички нейни кътчета. Тук ги споиха трудът, ентусиазмът, мечтата.

Спомням си, преди две-три години градският комитет на Партията направи анкета с участниците в съревнованието — първенци, интересуваше ни какво по тяхно мнение е необходимо да се подобри в пропагандирането на съревнованието. Мненията бяха почти единодушни: трябва по-широко да се показва как съревнованието влияе на човека. Израстването на човека и увеличаването на производителността на труда са взаимно свързани — колкото по-интересен, по-значителен става човек, участвуващ в съревнованието, толкова повече той дава от себе си. И колкото по-енергично се съревновава, толкова по-активно се изменя сам. „Няма по-страшно за качеството на работата от нехайното отношение към труда — беше написал някой. — Човек, кой-

Digitized by Google

...На първата страница на своята книга „Добро утро, хора!“ поетът работник писа: „Посвещавам на вас с любов и признателност, прекрасни хора — строители и граждани на Димитровград“, за онези, които оставиха на синовете си в наследство вместо роден дом — родна страна; за онези, които най-добре съзнават „колко трудно е да си наследник на боен пост и на мечти заветни!“, за най-голямата слава и гордост на Димитровград, неговото сърце, силата на настоящето и бъдещето му — димитровградската работническа класа. Чудесна, предана на партийното дело 19-хилядна трудова гвардия — с 2700 носители на правителствени отличия, 3 лауреати на Димитровска награда, 13 герои на социалистическия труд, 57 носители на орден „Георги Димитров“. Това е истински златен работнически отряд, прославил Димитровград във всички кътчета на родината.

...Из отчетния доклад на първичната партийна организация в рудник „Гита“:

„Суровите минни условия, които понякога трябва да се преодоляват с опасност за здравето, дори за живота на миньора, изискват с хората да работят волеви, мъжествени, дълбоко убедени в политиката на Партията комунисти, онези, които имат най-голям личен авторитет и се ползват с уважение в колектива...

... На уважавания от всички комунист, носител на орден „Георги Димитров“ Георги Михов партийната организация поръча да създаде добра обстановка за трудова изява в своята група, където имаше и недисциплинирани... той се справи отлично с поръчението...

...Благодарение на упоритата работа на комуниста Маргарит Василев, на неговия авторитет и личен пример шлосерите от неговата смяна успяха най-нестеливо да използват електрическите кабели и другите материали в участъка и да поддържат винаги в техническа изправност машините и съоръженията...

...В резултат на системната индивидуална работа на комуниста Рамадан Дуранов Исмет Юмеров, Рамадан Рамаданов, Шабан Сабриев, Абдула Шакиров, които не бяха работили досега изобщо в рудник, за кратко време станаха добри копачи, заобичаха професията си и проявяват високо съзнание в труда. Младежката бригада на Рамадан Дуранов в чест на Единадесетия конгрес на Българската комунистическа партия излезе с призив до всички младежки бригади в мината да превърнат 11-те дни преди конгреса в дни на най-високи трудови постижения. Инициаторите спечелиха първенството... В деня на откриването на конгреса се организира общоминно състезание за най-добър копач. В това състезание се получиха недостигнати дотогава резултати. Копачът Колю Запрянов изкопа 58 тона въглища, а средната производителност на копач достигна 46 тона при норма 6 тона. Венец на високата трудова активност в колектива е предсрочното с 42 дни изпълнение на годишната програма по всички качествени и количествени показатели...“

В Химическия комбинат много млади хора намират своето призвание. Тук правят първите си стъпки прославеният строител Станко Грозданов — сега герой на социалистическия труд, инженер Иван Симов — бивш работник, сега заместник-директор на комбината, герой на социалистическия труд, героят на социалистическия труд Георги Карауланов. Ако попитате, всеки ще ви разкаже, че сега в Химическия комбинат работят над 400 души, които са тук още от неговото построяване, че за тридесет години комбинатът се утвърди като институт за подготовка на кадри за химическата промишленост, че сега няма химическо предприятие в страната, в чисто ръководство да няма кадри, преминали школата на комбината... Ще ви кажат, че другите

Digitized by Google

химически предприятия приемат шлосерите, електротехниците, апаратчиците на комбината като носители на себеотрицание, съзнателност, дисциплина и знания, като гаранция за бъдещи успехи... Ще ви се похвалят, че от трудовия колектив на Химкомбината с държавни награди са удостоени 474 души, от които 3 герои на социалистическия труд, 11 носители на орден „Георги Димитров", 28 — на орден „Червено знаме".

— — — —

...Мнението на първия секретар на общинския партиен комитет **Атанас Тенчев.**

— Бяхте ли в Музея на социалистическото строителство? Там не може да не сте обърнали внимание на едно писмо. Аз съм го научил наизуст и често го повтарям, то като че ли е станало и мое, и на всички димитровградчани:

„Ето нашето щастие:

Тоя завод, и оня там, и рудникът. Тая сграда и другата — целият квартал, целият град — всичко е наше! Наша рожба!... И се гордеем с това! Обичаме го, милеем за него!... Нали всичко тук е родено от нас?

Може би някой ще каже: бетон и желязо, комини, скели и галерии... А ние казваме — съдба! Щастлива съдба! Нашата съдба! Извоювана в една битка, наречена строителство... и скъпа като тежка победа!

Затова не се учудвайте... че като ни запитате откъде сме, ние казваме: от Димитровград. Да. — Ние от Димитровград.

февруари 1957 г."

Дошли на гола поляна, изгазили калта, гълтали прахта на незастроеното пусто поле, изначало с труда си изградили всичко, което сега ги заобикаля и радва, всяка тухла редели с любов. И сега всеки, като стане сутрин и погледне през прозореца — коминът дими, — става му спокойно, топло — той няма друго освен града и предприятието. Тук е животът му. Дошли в ония години, когато се започваше строителството на града, нямат собствени къщи, собствени градини, собствени ниви. Общественото е и собствено. Това, че нашият начин на живот е преди всичко трудов начин на живот — добросъвестния, общественополезен труд, и неговите резултати определят положението на човека в колектива — това е основата, върху която се формира психиката на всекиго. Затова димитровградската работническа класа, а и не само тя, е обединена от много общи за нея черти. Това са колективизмът, способността всеки да се издигне над своето лично „аз", когато става дума за обществените интереси. Изключително силно чувство за отговорност, за лична причастност към всичко, което се отнася до предприятието, до всичко, с което живее нашият роден град, нашето общество. И това е обяснимо. Тук дойдоха най-достойните чеда на родината — от всички нейни кътчета. Тук ги споиха трудът, ентусиазмът, мечтата.

Спомням си, преди две-три години градският комитет на Партията направи анкета с участниците в съревнованието — първенци, интересуваше ни какво по тяхно мнение е необходимо да се подобри в пропагандирането на съревнованието. Мненията бяха почти единодушни: трябва по-широко да се показва как съревнованието влияе на човека. Израстването на човека и увеличаването на производителността на труда са взаимно свързани — колкото по-интересен, по-значителен става човек, участвуващ в съревнованието, толкова повече той дава от себе си. И колкото по-енергично се съревновава, толкова по-активно се изменя сам. „Няма по-страшно за качеството на работата от нехайното отношение към труда — беше написал някой. — Човек, кой-

Digitized by Google

то се включи в съревнованието, не допуска такова нещо нито за себе си, нито за другите.“

Оттук и другата черта, характерна за димитровградската работническа класа: дълбоко уважение към хората, чийто честен самоотвержен труд става образец.

Сега на много места се издига лозунгът „Да работим без изоставащи“, като за „изоставащ“ се счита преди всичко онзи, който не изпълнява плана, не се справя със задълженията си, справя ли се — вече не е изоставащ. При нас, в Димитровград, още по времето, „когато се наливаха основите“, сред строителните колективи се утвърди правило: борбата за работа без изоставащи е борба за оздравяване на колективите, за висока нравственост, за възпитаване на отговорно отношение към работата. Това правило прилагаме и сега.

В „Целина“ има такива редове: „Героичното начало се проявява по разному. Един и същ човек може, рискувайки живота си, да се хвърли в горящия дом, но да се окаже неспособен ден из ден да изпълнява някаква монотонна работа. Има героизъм на момента... Има героизъм на всекидневието — когато съзнателно и доброволно хората се обричат на тежести, знаейки, че на друго място такива тежести няма.“ Ето такъв героизъм, героизъм във всекидневието проявява димитровградската работническа класа.

И още: тя се отличава с духовно богатство, висока политическа култура, активна жизнена позиция.

Често говорим за морално удовлетворение от труда. Морално удовлетворение изпитва работникът и от приличната заплата, когато държи в ръцете си честно, с труд спечелените пари. Той не е еснаф. Забелязъл съм онзи, който гледа на спечеленото отвисоко, нехайно, най-често работи „през куп за грош“ без особено старание или желание. И обратно, добрите майстори, челниците не се стесняват да покажат своето уважение към спечелените с труд пари. Те ценят парите за вложения в тях труд, те и умеят да ги заслужат. Не считат за неудобство да потърсят сметка от администрацията, ако заради нейната неоправност, заради организационни недостатъци работникът получи по-малко.

Но не считам, че материалният стимул е основното в решаването на проблема за качеството. Поне за нашите работници това не е така. Аз бих казал по-точно: важен и необходим лост за управление на качеството, но наред с другите... Имахме такъв случай: цех усвояваше нов модел изделие. Контролните органи откриха брак. Кой е виновен — не може да се узнае, а той мълчи. Сянка падна върху целия колектив. Открили го по тетрадката, където се регистрира изработената продукция. Намалили част от заплатата му за месеца. Той напуснал града. Не защото получил по-малко пари, а защото никой не искал да работи заедно с нечестен човек. Както виждате, в случая парите не са най-важното... Това беше отдавна, отдавна и вече би следвало да се забрави, но не се забравя, защото е изключително събитие — при нас рядко напускат работници, не се местят в друго предприятие, отличават се с голяма привързаност към предприятието, в което работят. Навсякъде ще чуете „моят завод, моето предприятие, моят забой“. Рядкост е и някой да търси лека работа.

За мен — казва другарят Тенчев — най-важното, най-характерното е едно: работниците произлизат от недрата на нашия трудолюбив народ, безкрайно са му предани, верни синове са на Димитровската комунистическа партия, влюбени са в своя дръзновен град...

А перспективата? Да вървим напред, да запазим и умножим славата на първенеца на социалистическа България.

Петрана ТРЕНДАФИЛОВА

Digitized by Google

ОВЛАДЕНИ ВИСОТИ

I. Бригадирът

Пред нас е един от типичните представители на класата — Ради Станчев, — прославеният димитровградски миньор, който преди пет години получи званието „Герой на социалистическия труд“ за високи и трайни постижения, за установяването на два национални рекорда по прокарването на хоризонтални минни изработки.

Десет години преди да получи златната звезда, той бе станал член на Партията, дал бе дума достойно да защити званието комунист, което, както му се струваше в началото, бе получил в аванс. Дълго го бяха убеждавали другарите му, че това не е така, че след като бе постъпил в „Марбас“ едва деветнайсетгодишен, той бе доказвал неедноократно способностите си, беше се сблъсквал с трудности, бе ги търсил тези трудности и ги беше превъзмогвал. Защото нали и малката победа над себе си прави човека силен? А там, в рудника, сили наистина трябваха.

Трябват всеки час и сега. Защото тук нещата не са даденост. Бригадата може да съществува само със самочувствието на днешния, не на вчерашния ден.

Понякога...

— Уж всичко е наред, уж бригадата е първенец, а току-виж, появил се някой безволев човек и граденото с години се пропуква.

— Чак пък толкова — вмятаме.

Бригадирът е неумолим:

— Ако не признаеш в такъв миг грешката си, значи, че вършиш втора грешка. Не търпя да се натрупват работите. Но понякога просветлението не идва така лесно. Това не ти е краят на смяната...

Дошло в бригадата едно момче. Момчета идват много, но за едно от тях ни е думата, за Румен Гаврилов.

Постъпил с ходатайството на съседа си, стар миньор, Румен от първия ден решил, че миньорството не е за него работа, но не се отказал съвсем. Ден дойде, два почива. Момчето било с болна майка, с баща пияница и бригадирът решил да воюва за него. Румен бяга, Ради го търси у дома му...

— Ако си решил от мен миньор да правиш, откажи се. На мен ми се живее — казал младежът един ден.

— Нищо, ти пак ще живееш — засмял се бригадирът. — На нас също ни се живее и живеем някак. Още не се познаваме, не си разбрал...

Румен не отстъпвал от своето:

— Ще се постарая, но не обещавам. Ако ти трябвам, дръж ме така...

Тогава младежът не си давал сметка какво значи да те приемат в прославена миньорска бригада. Поогледал се, видял какви хора връщат, това го окопитило, но не за дълго. Получили след някой ден хубави пари и момчето пак изчезнало.

— Взе 400 лева и потъна за тринайсет дни. Началникът на рудника му пусна заповед за уволнение. Водеха го за дисциплинарно уволнен.

Върнал се той, не може да започне работа, а обикаля, върти се.

Застъпил се бригадирът пред началника на рудника. Началникът бил непреклонен — стига опити.

Ради настоял:

— Нямам ли право лично да се занимая с него?

Digitized by Google

Анулирали уволнението.

Ден редовен и... отново зигзази. Непреклонен младеж. Несериозен. Чули се гласове: „Него казармата не го е оправила, та ние ли?" — „Ние!" — казали други.

В това време от окръжния комитет на Комсомола им пуснали бройка — безплатна екскурзия до Унгария. За високи трудови успехи. Трябвало да пратят достоен човек, заслужил.

И най-неочаквано, когато Румен отново отсъствувал, Ради събрал хората си и им говорил, предложил да изпратят единственния недисциплиниран на екскурзия. Бригадата приела. Странно. Приела единодушно.

Събрали се вечерта неколцина души у бригадира и повикали при себе си Румен. Съобщили му.

— Вие се подигравате с мен! — рекъл той, блъснал вратата и си тръгнал.

Останалите се спогледали. Инцидентът приключил, нишката на приказките се запрела в съвсем друга посока. Хората си чакали дела и грижите им не били една и две...

След час вратата се отворила безшумно. Румен. Влязъл, прегърнал ги поред, разплакал се:

— Никой през живота ми не се е грижил така за мен! Срамувам се, не го заслужих...

Сега Румен Гаврилов е един между най-добрите в рудника. Владее три професии. Наскоро са го преместили в друга бригада като отличен комбайнер. Помага на изоставащи.

Но думата ни бе за бригадира. За онова негово безкрайно доверие в хората. За истинското му другарство. За вярата в човека дори тогава, когато всичко изглежда изгубено, безнадеждно. За умението му да взема неочаквани решения, които понякога изглеждат абсурдни, но имат своето дълбоко основание.

Не са един и не са два случаите, когато Ради Станчев проявява изключителна загриженост към бъдещите миньори. Отгатва отрано чертите им, помага да се реализират тези млади хора. Така е сега и с четиримата комсомолци, дошли тук неотдавна плахи и неуверени и вече навлезли със сигурност в тази тежка специалност. Така беше преди осем месеца и с Господин Гочев, прекрачил прага на рудника абсолютно смазан, несигурен.

— Това пък беше друга история — разказва загрижено Ради. — Изгонили го бяха това момче от къщи, защото се оженило за момиче, което родителите не харесвали. Беше изгубило стабилност, не вярваше, че ще стъпи на краката си, че ще се нарече с право глава на семейство. Не само покрив, завивка нямаше. Бригадата го огради с грижи. Само за месец тревогата пред бъдещето у Гочев изчезна. Няма да го познаете. За него бригадата е всичко — повече от роднини...

Тази черта на своите хора — другарството, взаимопомощта, бригадирът поставя над всичко. Той я култивира грижливо и у себе си. Защото не можеш да внушиш на околните онова, което сам не изповядваш.

Сега тези силни мъже от бригадата на героя на социалистическия труд Ради Станчев всекидневно заместват свои другари в другите бригади, помагат на изоставащите, наставници са на новопостъпили. Те не търпят вакуум, както изтъква бригадирът. Дори когато самият бригадир е на пленум или на конференция, на среща с първенци или пък в София — на съвещание в постоянния съвет на скоростниците в минното дело, което става един път месечно, хората от бригадата преизпълняват нормата малко повече, отколкото обикновено. Това е негласно, но бригадирът винаги го констатира с радост. Нямало го е. Момчетата са се старали повече. Искали са да не го притесняват, да е спокоен той, когато е далеч от рудника.

Сам висококвалифициран, бригадирът изисква това и от хората си. Основните професии в бригадата: майстор на забой, комбайнер, шлосер, бомбаджия — са цел на всекиго поотделно. Седем от членовете на бригадата владеят и четирите

Digitized by Google

основни професии, а останалите — по две. Това позволява както пълната взаимозаменяемост в работата в самата бригада, така и непрестанната помощ, която тези хора оказват на останалите бригади.

Пръв между четиримата новопостъпили миньори, синът на Ради — Станчо Радев, овладя сложната работа с комбайн „4—ПУ". Завършило автотранспортен техникум в Хасково, момчето някак внезапно се появи в бригадата. Воювал ли бе за това пристигане бащата? Директно не. Тук думата си бе казал примерът, всеотдайността, упорството на Ради Станчев.

Следвайки посоката, Станчо по свой избор се бе озовал пред рудника. Нещо чрезвичайно? Не. Типично димитровградско явление. Аналогични примери тук има стотици. Бащи и деца потомствени работници ще срещнете на всяка крачка: и в Химкомбината, и в циментовия завод „Вулкан", и в ТЕЦ. Нещо повече. Младата работническа класа с дързостта на покорител е заляла цеховете на току-що построения Завод за преработка на полиестерна коприна, който още не е официално открит, още няма свое име, но има своята категорична средна възраст — 24 години.

2. Среща с първия кмет

Благородство в жеста, в походката, в усмивката. Достолепие. Това е, което се хвърля в очи още при запознанството ни с Петър Парапанов, някогашния, първия кмет на Димитровград.

Гостуваме му в малко припрегия час между девет и десет, в деня, преди Парапанов да се отправи със съпругата си в една далечна екскурзия до Киев, Тбилиси и Ереван.

Кореняк хасковец, бившият кмет е построил къщата си на димитровградската улица „Хасково". Номерът е едно и носи нещо символично. Това е първата къща на този вход към града. Парапанов някога не се е заселил в центъра на Димитровград, нито дори във вътрешността на крайния му квартал, а съвсем в края.

Малък, изрядно гледан двор. Ограда няма, има жив плет, поддържан прецизно. Плочник, чешма, бръшлян.

Бивш единофронтовец, Парапанов от ранни години има богатата биография на професионален революционер.

Село Узунджово и днес помни някогашния конник от Девети юни 1923 година, който след като наредил да бият камбаната, произнесъл пред насъбралото се множество пламенна реч. Първо опиянение от завладялата го идея за народна мъст, първо разочарование. В решаващия миг пушките се оказали без затвори, бомбите — без капсули. Послесменът за четиристотин затворници, между които той е най-младият.

След юни — септември 1923 година.

После — събитията от април 1925 година.

Емигрирал в Югославия, оттам се прехвърлил да учи в Белгия. Следва активно участие в младежкото движение и непрестанно сътрудничество в нелегалния младежки печат. Сътрудничество с Лазар Станев. Отново затвор, отново емиграция... Съпругата му Златка също е в затвора, където се ражда първият им син Светомир.

Участник в завземането на властта в Хасково, след Девети септември Парапанов е секретар на окръжния комитет на Отечествения фронт, а след това — секретар на окръжния комитет на Партията.

Един ден при него пристигнала внушителна група специалисти от София, водени от министъра на електрификацията Секеларов. Парапанов от този миг не ще забрави едно име — Иван Иванович Рябцев,

Digitized by Google

съветски инженер химик. Целта на пристигането на тази държавна комисия била изборът на място за бъдещ азотноторов завод. Ориентирът — гара Раковски.

Тръгнала групата. Обхождала дни наред околността — километър по километър.

На мястото на днешния квартал „Толбухин" имало цигански шатър. Като видели колите, циганите се скупчили около тях.

— Какво ще правите тук? — попитали.

— Град!

— Какъв град, ние още село не сме...

От този път специалистите се отправили към Черноконево; към посоката, където сега са Циментовият и Етернитовият завод. Зелено, равно поле. Огледали и тази евентуална площадка.

Комисията тръгнала и в трета посока. Това било мястото на някогашните зеленчукови градини на жителите на Раковски. Скърцали долани, хората напоявали лехите си...

— Какво мислите да правите тук? — питали отново едногласно всички.

— Завод за изкуствени торове.

— За торове, това наша работа ли е?

Градинарите от този край вече познавали произвежданите в чужбина азотни торове, тяхната чудодейна сила и не можели да си представят изведнъж как това би могло да става и тук. Точно тук, край Раковски?

Мястото харесало на комисията — близо до железопътната линия, в съседство с река Марица и само на два километра от каменовъглений басейн. При това — наблизо здрава, скална почва, подходяща за основите на голям завод.

Това било през пролетта на 1946 година.

Комисията ще доуточни някои неща. Ще се върне тук отново и отново, за да се започне проектирането. После строежът. После градът... Но за него е още рано...

От началото на февруари 1947 година Парапанов е назначен за парторг по изграждането на бъдещия азотноторов завод. На него било възложено да организира работната ръка, снабдяването на строителството, транспортните връзки.

Една година Парапанов е бил първият човек на строежа на новия завод. И когато около завода израсъл град, младите жители избрали парторга за свой първи кмет. Това станало на общинските избори през март 1948 година.

Сега мемориален камък стои на мястото на десетхилядния бригадирски митинг, свикан по повод на избора на име на града. В Музея на социалистическото строителство — фотос от този миг. Кръщаването е кратко. Името — достойно за славата на първостроителите на работническата твърдина.

Жителите на града възложили да се напише писмо до Георги Димитров, в което да се изложат мотивите на тяхното желание да носят името димитровградци. Да се разкаже на велкия син на България за успехите в този край на родината, за бъдещите намерения на строителите.

Сега в музея, за който вече стана дума, стои в една от витрините солидна кожена книга, в която с винетки и старославянски шрифт е преписано това паметно писмо. Преписано е още тогава от художник специалист, който го е работил дълго. Този документ така и не стига до ръцете на Димитров, който междувременно заболява тежко.

Кои са първите грижи на първия кмет? Това е гербът на Димитровград, чиито символи са индустрията, железопътният възел, река Марица, звездата на народната победа. Естествено, дотрябвал и лозунг за герба. Строителите предложили: „За комунизъм!". Комисията след обстойни разисквания уточнила: „За социализъм!" Професор Поплилов изготвил проекта на герба на младия град.

Но може ли Димитровград без знаме?

Ушито е и знамето с металическо

Digitized by Google

връхче, с петолъчка, сърп и чук. Художник на неговия проект е Георги Тонев.

Плясъкът на вълните на знамето се слива с бригадирските ръкопляскания... Това ликуване отеква и днес в душата на Парапанов.

3. Хора на път

Димитровската гордост има своето развитие.

Завидната съдба на хората, които наливаха основите, чиито дни съставиха епоха, днес има своето продължение. Съдбата на челниците в труда.

Разговаряме с Христо Зехтинджиев — секретар на общинския съвет на профсъюзите. Темата — условия за участие в учредения преди няколко месеца димитровградски клуб „Осма петилетка".

— Право на членуване в клуба — каза секретарят — имат производствени звена (бригади, цехове, ферми, участъци и др.), както и индивидуални първенци, вече изпълнили седмата петилетка или поели обещание да я изпълнят шест месеца преди срока. Приемането на нови членове на клуба става всяко тримесечие на съвместно заседание на ръководството на Клуба на орденоносците и първенците в труда и редакцията на вестник „Димитровградска правда". Предложение за членство се прави от профсъюзните и стопанските ръководства на трудовите колективи. Отделите „Труд и работна заплата" и профкомитетите в предприятията следят за изпълнението на обещанията и изпращат справки в градския съвет на профпредседателите.

— Какво морално стимулиране предвижда статутът на клуб „Осма петилетка"?

— Имената на участниците в клуба се вписват в Почетната книга на трудовата слава на Димитровград. За първенците колективи са учредени следните отличия: флагче, паспорт „Седма петилетка" и грамота, които се връчват на тържествени събрания на колективите. Индивидуалните първенци, отговарящи на условията на участие в клуба, получават позлатена значка и паспорт „Седма петилетка".

Сега в този клуб членуват 723 души — 17 колектива и 15 индивидуални участници. Но кои са неговите учредители? Това са две челнички от фабрика „Гергана" — Тинка Тенчева и Файме Хасанова.

Носителка на собствен качествен щемпел, Тенчева първа във фабриката е изпълнила плана си за седмата петилетка на 14 юли 1978 година. Нейното обещание е смело — до края на седмата петилетка да изпълни още един петгодишен план. Кое дава основание да вярваме, че това ще стане? Преди всичко — ярките резултати от досегашния трудов опит на тази жена. Нейният успех е възходящ. Тя първа в предприятието бе изпълнила и плана си за шестата петилетка, когато получи „Народен орден на труда" — златен.

Втората учредителка на клуба — Файме Хасанова, владее всички производствени операции, извършвани в цех „Зоя". Една от най-изявените производственички в окръга, тя е изпълнила личния си план за седмата петилетка на 14 август миналата година.

Примерът на тези две производственички има своя широк резонанс на първо място във фабриката, в която те работят. Вече 14 жени от „Гергана" са изпълнили тази петилетка. Този пример е завладял и редица още индивидуални изпълнители и трудови колективи от различни отрасли: бригадата на Михаил Кехайов от строителната организация, четири бригади от „Марбас", една от „Управление строителна механизация", една бригада от фабрика „Пролет"...

Естествено, това движение не може да се масовизира. То поставя

Digitized by Google

трудни и сложни условия, на които могат да отговорят само изключително силни личности. Само динамични характери. Само хора, които са на път!

Но ако прекрачилите прага на бъдещата петилетка са все още малцина, челниците в труда в работнически Димитровград са плеяда. Това е градът на трите хиляди орденоносци! Градът с богата отзивчивост към големите задачи на времето.

Попитате ли коя е първата грижа на челниците в труда, на крачещите в първите редици на класата, ще ви отговорят: продължението на традицията, дейността за изграждането и възпитанието на младото работническо попълнение, все по-високата организация на движението на наставниците.

В един доклад на общинския партиен комитет в Димитровград, отнасящ се до трудовото възпитание на младежта, четем: „В нашия град огромното болшинство от младежта е ангажирано трайно в общественополезен труд, в непосредствена производствена дейност. Това е поколението, което успешно и достойно наследява трудовите традиции на димитровградската работническа класа."

И по-нататък:

„В нашия град съществуват много добри обективни предпоставки за възпитанието на младите хора в уважение към трудовата дейност, към трудовия колектив, към работническите непреходни ценности".

Тук с успех се разширява движението „Да овладеем майсторството и да достигнем резултатите на челника в труда" като обединяваща форма за участие на младежта в социалистическото съревнование. Сключени са 1740 индивидуални договора между млади работници и първенци в производството, 30 договора между младежки производствени единици и изявени бригади. Изградени са 64 школи за усвояване на челния опит с 15 000 участници в тях. Младежите и девойките, достигнали резултатите на първенците, са вече 980, а 85 от тях вече имат званието „Най-добър млад майстор". ...Самочувствието на класата расте.

Димитровградската гордост има своето продължение.

Милка РАЛЧЕВА

Digitized by Google

ПРОБЛЕМИ НА ОБРАЗОВАТЕЛНАТА ПОЛИТИКА

Поместените под тази рубрика две статии разкриват положителен опит и осветляват важни въпроси, съдържащи се в проекта за Тезиси на ЦК на БКП за развитието на образователната система в НР България.

ПО-ДОБРА ОРГАНИЗАЦИЯ НА ПЕДАГОГИЧЕСКИЯ ТРУД

к. п. н. МИХАИЛ ХАРТАРСКИ
секретар на Съюза на българските учители

Съвременното училище, учителите, комсомолските ръководители, студентите и преподавателите от университетите и педагогическите институти, както и научните работници в областта на обслужващите образователното дело сектори, са изправени днес пред комплексния по своя характер проблем — да усъвършенстват учебно-възпитателния процес, като прилагат новата постановка за изграждане и утвърждаване у всеки млад човек на единна система от ценности: научни, трудови, идейно-политически, нравствени и естетически. Ето защо се налага да се подчертае необходимостта от извършване на качествена промяна в организацията на учебно-възпитателния процес и методите на обучение, в организацията на съвместната работа на педагогическите колективи с пионерските и комсомолските организации, която ще ни позволи да постигнем желаното единство на процеса на възпитание, образование, професионална подготовка и социална реализация, в което се проявява класовата същност на нашето училище.

Във връзка с това особена актуалност придобиват: усъвършенстването на структурата на образованието, по-нататъшното изграждане на рационална система за квалификацията и използването на кадрите, ефективната организация на самостоятелната познавателна и практическа дейност на учащите се, икономичното и резултатно използване на материално-техническата база, организирането на труда на педагогическите кадри и учащите се, издигането на равнището на социалистическата съзнателност и дисциплина. „Задачата сега е — заяви в Писмото си до ЦК на ДКМС др. Тодор Живков — да се отиде докрай в осъществяването на основния замисъл на нашата образователна политика — всеки млад човек да получава определени научни знания, обща култура и идейно-политически кръгозор, определени производствени и технически навици, готовност за високоефективен общественополезен труд, способност за творчество."[1] От тази задача произтичат

[1] Т. Живков, Учение и труд, жизнерадост и вдъхновение. Писмо до ЦК ДКМС, Партиздат, С., 1978, с. 43.

Digitized by Google

нови, по-високи изисквания към дейността на учителите и на ръководните кадри в образователното дело **за социализацията на ученика**, за премахването на обективните и субективните **причини**, които пречат за създаването на ефективна система за резултатна работа с младежта, съответствуваща на сегашните и бъдещите потребности на личността и на обществото.

Тук възникват и редица въпроси, които са тясно свързани с извършващата се сега **качествена промяна**. Преди всичко това са нерешените докрай въпроси за съответствието между съдържателната **страна на дейността в училището и самата вътрешна организация на работата; за повишаване качеството и ефективността на педагогическия труд.** С особена острота сега навсякъде се поставят и следните въпроси: Как да се облекчи трудът на учителя и ученика, като се реши проблемът за острия недостиг на времето им? Как да се повишат активността и самостоятелността на учащите се в учебно-възпитателния процес? Как да се организира учителският и ученическият труд така, че при рационално изразходване на време, сили и средства да се постигнат желаните резултати?

Тези и редица други животрептящи въпроси очертават наличието на едно все по-ясно открояващо се **противоречие** в дейността на съвременното училище: **между изключително бързо обновяващото се учебно съдържание и несравнимо по-бавно изменящата се организация на учебно-възпитателната работа.** Още на времето В. И. Ленин писа, че недоразвитостта, неточността на формите на организация на работата в сравнение с нейното съдържание ни лишават от възможността да направим по-нататъшни сериозни крачки в развитието на съдържанието, предизвиква неоправдан застой, разхищава сили, създава несъответствие между думи и дела. Тези ленински думи не са загубили дори частица от своята актуалност и напълно точно характеризират обстановката, която в момента съществува и в нашите учебни заведения. Тук става дума, разбира се, не за „криза" или за необходимост от „отмиране на училищата", за което сега тръбят някои от буржоазните идеолози, а за противоречие, породено от развитието на училището в условията на научно-техническата революция, за необходимостта от по-нататъшно повишаване на ролята му в обществения живот. Но да се работи по старому е вече невъзможно, а пък да работим по новому все още не сме се научили! Изходът от това положение е в **научната, в социалистическата организация на труда на учителя, на учащите се, както и на цялостната дейност в учебните заведения.**

За **каква** организация всъщност повдигаме въпрос? Сега става дума **за организация, в основата на която стоят съвременните постижения на науката и практиката, на всестранния анализ на трудовия процес, на комплексното използване на факторите, позволяващи да се повишава ефективността на труда.**

Научната организация на труда в училището е теория и практика на организацията на труда на учителите и на учащите се, както и на всички други, подпомагащи педагогическия процес, за да се постигат възможно **най-добри резултати при рационална употреба на времето, силите и средствата.** Ако се допълни, че научната организация на труда в учебните заведения е **система на организацията на индивидуалния и колективния — педагогически, учебен, спомагателен, обслужващ и управленчески труд**, а също така и на самия процес на **тяхното планиране и усъвършенствуване** въз основа на последните постижения на науката и челния опит — това също е вярно! Системното и творческо търсене на нови способи, средства и условия на труд в крайна сметка осигурява неговата максимална ефективност[1].

[1] И. П. Раченко, Научная организация труда в школе, Пятигорск, 1978 г.

Digitized by Google

• • •

Задачите, които се поставиха от XI конгрес на БКП, с документите на Националната партийна конференция и особено в Писмото на другаря Тодор Живков ясно предявяват изискването: **организацията на труда в учебните заведения да се приведе в съответствие със социалистическата организация на труда във всички области на икономическия, обществено-политическия и културния живот на страната!**

Социалистическата организация на педагогическия труд има за цел: да повиши качеството и ефективността на процеса на подготовката на кадрите, педагогическата и социалната ефективност на образователното дело като цяло, въз основа на съзнателното отношение към труда преди всичко от страна на работещите в самата система; да се постига непрекъсната оптимизация на учебно-възпитателния процес и се осигурява органическо свързване на обучението с производителния труд.

Социалистическата организация на педагогическия труд изисква цялостна система от научнообосновани и практически проверени педагогически, психологически, стопанско-икономически, обществено-политически и социални мероприятия, чието острие да се насочи към създаване на необходимите условия, средства, структури и методи, за да се осъществи качествен и ефективен учебно-възпитателен процес; да се осигурят възможности за постигане на необходимите параметри в развитието на образователното дело, за да се преодолее несъответствието между достигнатата степен в развитието на икономиката, на обществените отношения и подготовката на младите хора за живота. Постави се и непосредствената задача: „... да се мобилизират усилията на трудовите колективи от материалната и нематериалната сфера на народното стопанство за създаване и внедряване на проекти за усъвършенствуване на социалистическата организация на труда“[1].

Нарастващите темпове на социалния прогрес, разширяването на мащабите и сферите на практическо приложение на резултатите от научно-техническата революция, повишената обществено-политическа роля на младежта у нас, ускореното духовно и психо-физическо развитие на днешното подрастващо поколение — всичко това многократно усложнява изискванията на „социалната поръчка“ на развитото социалистическо общество към училището и учителя, повишава обществената им функция и отговорност.

Напоследък някои се опитват преднамерено да представят влиянието на научно-техническата революция върху педагогическия труд като господство на техниката, механизацията и автоматизацията, при което на учителя не му оставало нищо друго, освен „да натиснел копчето“ и след това „да дръпнел ръчката“?! Разбира се, че днес няма място за съмнения относно ролята на научно-техническата революция, която действително създава нови предпоставки за широкото приложение на учебно-техническите средства и пособия в педагогическия процес, но при неотменното условие, че заедно с това все повече ще нараства ролята на учителя! Днес **учителят е призван** не само да преподава определени учебни дисциплини, но и **да управлява процеса на развитие и формиране личността на ученика, да го възпитава като утрешен строител на комунизма.** За тази цел той следва умело да използва и преподавания предмет, и цялото многообразие от форми на извънкласна работа. Ето защо педагогическият труд сега придобива извънредно сложно съдържание и многостранен облик.

Сегашните **изисквания към учителя** се утвърждават и в

[1] Ал. Лилов, Борбата за претворяване в живота стратегията на Партията за висока ефективност и високо качество — задача над задачите на идеологическия фронт, С., Партиздат, 1978, с. 111.

Digitized by Google

най-съществени критерии за неговата социална активност. Същевременно тези високи изисквания определят да голяма степен и спецификата на **нравствената позиция на учителя,** критериите за оценка на неговата дейност и на самата тази благородна професия.

Тъй като учителят в социалистическото училище е професионално задължен, а от друга страна е и заинтересован да осъществява педагогическите функции на социалистическото общество, той се изявява като активна и социално-отговорна страна за внедряване на комунистическо отношение към педагогическия труд, към подготовката и социалната реализация на младежта в съответствие с обществените потребности. **Социалната роля, творческата активност и нравственият облик на учителя в нашето училище са взаимно обусловени и дълбоко свързани с всички страни на обществения живот.**

Активната социална роля на учителя в изграждането на развитото социалистическо общество се определя преди всичко от това, че успешното изграждане на социалистическите обществени отношения, а също така и осъществяването на задачите за възпитание на новия човек, зависят много от образоваността на трудещите се, от това, доколко са овладели те културните ценности и научните постижения, достигнати от човечеството. Потенциалните възможности на главната производителна сила — трудещите се — в условията на научно-техническата революция все повече зависят не толкова от практическите навици и бита, не толкова и не само от познаването на основите на науките, колкото от **умението самостоятелно да се получават нови знания, от възприемането на новите идеи, от теоретическото им осмисляне, което става преди всичко в училище и под ръководството на учителя,** с активната роля на целия педагогически колектив. Осъществяването на **основните функции** на образованието като специфична социална система, **усложняването на „социалната поръчка“** на развитото социалистическо общество **към училището, по-голямото доверие към учителя и повишената отговорност към него** за възпитанието и обучението на младото поколение; **новите изисквания** към духовната, нравствената и социалната характеристика на **педагога се отразяват по специфичен начин върху социалния статус на учителската професия.** Всичко това определя в крайна сметка структурата **на социалния тип на личността на учителя, неговата обществена роля и социалната му активност, високата отговорност и неговия социален престиж.**

Във връзка с потребностите на социалистическото общество от оптимална организация на обучението и възпитанието на младото поколение към учителството като социална група се предявяват нови изисквания, които ще осигурят формирането и развитието на новата, млада личност от социалистически тип. Задача на социалистическото училище, на учителите е не само да осигурят усвояването на определен обем знания, но и да подготвят младото поколение за живота така, че то непрекъснато да обогатява и развива социалния си опит в съответствие с новите обществени потребности.

* * *

Работата по усъвършенстването на социалистическата организация на труда в училищата се насочва към **главните,** решаващите в сегашната обстановка направления.

Център на цялостната дейност по усъвършенстване организацията на труда в учебните заведения трябва да бъде колективът, да се разгръщат всички негови функции, да се осъществи на практика огромната му роля в подготовката и реализацията на кадрите, в развитието на научно-техническия прогрес и в постигането на висока организираност на труда.

Организатори и компетентни ръководители на процеса за усъвър-

Digitized by Google

шенствуване на социалистическата организация на педагогическия труд са първичните партийни организации. Защото комунистите в училищата са онази реална сила, която обединява най-добрите, най-авторитетните и целенасочени учители и ръководители на образователното дело, които са носители на новото и са непримиримии към недостатъците, т. е. онзи авангард, който е в състояние правилно да организира, ръководи и контролира непосредствено хода на този творчески процес. И ако сега говорим за съществено новото в постановката на възпитанието, то преди всичко е свързано с подобряването на планирането, с усилването на координацията в действията и с нарастването на възпитателната роля на педагогическия и трудовия колектив. При това в последните години перспективното планиране на идеологическата работа се утвърди нашироко в партийния живот. В тесния и широк смисъл на думата, за да се планират оптимално на училищно равнище разнообразните и сложни по своя характер процеси на обучението и възпитанието, трябва да се гледа на плана като на важна форма на управленческо решение, основаващо се на съвременни научни методи и средства, а не да се счита то още за формално задължение. За усъвършенстването на училищното планиране следва да се изпълнява стриктно изискването за перспективност и дългосрочност, както и да се приведе то в съответствие с новите тенденции на нашето общество. Както е известно, особено значение в това отношение има програмно-целевият подход, който повсеместно се внедрява в системата на социалното управление.

В тази връзка заслужават особено внимание следните въпроси:

Засилване на целевия характер на планирането в училището. Ако образованието е своеобразна система на управление на личността и съзнанието на учащите се, не е трудно да се разбере, че всяко мероприятие, всяко действие тук следва да бъде подчинено на определена конкретна цел. Ръководните педагогически дейци са призвани да поставят сега на принципно нова основа работата за определяне именно на целите и изграждане на системата от цели в народното образование. Планът ще бъде научнообоснован, осигуряващ висока ефективност, когато предвижда конкретни и значими цели, чието реализиране води да съответни резултати;

Засилване комплексния характер на планирането. Този процес има две важни страни: първата се отнася до необходимостта да се отчитат всички възможни аспекти на процесите — организационни, управленчески, педагогически, нравствени и т. н. — и във връзка с това да се осигуряват съответните фактори за реализиране на набелязаните цели; втората страна се отнася до необходимостта плановете да осигуряват затваряне на цикъла „знание — усвояване — приложение".

Важен момент в планирането и организацията на работата на учебните заведения е и подготовката и приемането на личните и колективните творчески планове.

Задължително условие, за да привърши успешно подготовката и се осигури практическото изпълнение на проектите за усъвършенстване на социалистическата организация на педагогическия труд в съответното училище сега, е първичните партийни организации да подходят към този въпрос настойчиво и конкретно, като прилагат подходящи форми и средства. Още на този етап, когато се прави критичен анализ на организацията на труда в дадено училище, необходимо е да се постигне такава вътрешна нагласа у всеки учител и възпитател, у отделния специалист и ръководител, която да способствува за една обективна и всестранна оценка. Този критичен анализ в преоценяването на досега съществуващата организация на труда ще допринесе да се подходи от гледна точка на задачите и изискванията, които се предявяват днес и утре към учебното заведение, а не съобраз-

Digitized by Google

но с изминалата учебна година. Сега от педагогическите кадри се изисква да воюват с юлска непримиримост срещу рецидивите на рутината, скептицизма и инертността, срещу увлечението към безпочвените дискусии и декларативността, срещу неоснователните искания на някои учители за усъвършенствуване на базата при наличността на факта, че не навсякъде се използва дори и половината от учебно-технически средства, а не се прави и нещо съществено от много колективи за по-нататъшно усъвършенствуване на съществуващата база. Критичният анализ и комплексната оценка следва да прераснат навсякъде в необходимата предпоставка за организиране на работата така, че **да се използват максимално съществуващите възможности**, да се **разкрият и оползотворят всички вътрешни резерви в учебните заведения.**

Неотслабващото внимание и постоянните грижи от страна на всяка първична партийна организация и нейното бюро, намиращи израз в конкретните мерки по въпросите на научната организация на труда в учебните заведения, са пряко свързани с последователното прилагане на **правото на партиен контрол.** Първичната партийна организация — по думите на Л. И. Брежнев — „е фокусът, в който се пречупват всички животрептящи, актуални проблеми не само от живота на Партията, не само от живота на отделния комунист, но и от живота на цялата страна". Ето защо тя трябва да се утвърди като **център и инициатор на съдържателна, всекидневна и конкретна работа,** насочена главно **към актуалните проблеми, какъвто е** и животрептящият въпрос за **организацията на труда.** Определянето на основните задачи, както и на възловите места, от които зависи усъвършенствуването на организацията на педагогическия труд, мобилизирането на комунистите и членовете на Съюза на българските учители във всяко учебно заведение за тяхното изпълнение, ще допринесе **да се засилва партийното влияние,** да нараства компетентността и се осигури всестранната изява на първичната партийна организация и нейното бюро като политически ръководител на цялостната дейност в този важен идеологически институт.

Подчертано внимание и непосредствени грижи за **практическото решаване на въпросите на организацията на труда в учебните заведения** отделят напоследък много окръжни партийни комитети, по-голяма част от дирекциите „Народна просвета" и редица окръжни комитети на Съюза на българските учители. За положителен в това направление може да се посочи опитът в Михайловградски окръг. Наред с теоретическото изясняване на въпросите там в почти всички училища се прилагат с успех практически мерки за усъвършенствуване труда на учителите и учащите се. Разработени са и съответни методики за внедряване на елементите на научната организация в дейността на училищните колективи. Така се подходи и към дейността на окръжната дирекция „Народна просвета". С това бе „затворен цикълът" на организацията на труда в образователната система. Предстои този опит да се обобщи на окръжна научно-практическа конференция.

* * *

Най-актуалният въпрос сега: по-високото **качество на труда,** който се поставя отново с голяма сила в Писмото на др. Тодор Живков, има важно принципиално значение както за теоретическите изследвания, така и за правилното решаване на целия **комплекс** от проблеми по усъвършенствуване на социалистическата организация на педагогическия труд и повишаване на неговата ефективност. „Качеството на труда е такава обобщаваща социална категория, която отразява като във фокус основните изисквания към трудовата подготовка и реализация на човека, предявявани от научно-техническата революция, от ус-

Digitized by Google

кореното икономическо, социално и културно развитие на нашето общество . . ."[1]

Особено важно е да се осигурят необходимите условия на ръководните кадри в образователното дело за проява на **инициативност и творчество** при решаване на възникващите проблеми. Ръководният състав най-бързо и адекватно да реагира на новите изисквания, тенденции и явления, да поема докрай отговорност, да организира и насочва усилията на педагогическите колективи към системна работа за повишаване качеството на педагогическия труд.

Сега усъвършенстването на организацията на труда в учебните заведения е свързана с последователното **прилагане на съвременните методи на ръководство и управление.** „Науката за организацията и управлението — пише В. Н. Терешченко — започва с въпроса „Защо"? Като поставяме пред себе си поредица от такива въпроси, а в същото време и търсейки верните отговори, можем да открием онова, което е излишно, ненужно или отживяло. Броят на тези въпроси е различен — защо и за какво се прави това? Защо се прави именно там, а не на друго място? Защо го прави именно този, а не друг? Защо се прави именно в такова време? Защо се прави именно така, а не иначе?"[2] Само познаването на теорията и практиката на организацията и управлението може да служи за верен ориентир на ръководителя, за отговор на поставените въпроси. В практиката на ръководството на училищата нерядко се стига обаче до задоволство почти само от това, че се поправят грешките в периода от една проверка до друга. Проверяващият е удовлетворен от факта, че установените недостатъци са отстранени, и показва серия от нови несполуки, без и да се замисли, че именно той е длъжен да предвижда грешките, да организира работата така, че тези слабости да останат в бъдеще още по-малко.

Сериозно внимание заслужават въпросите, свързани с **по-нататъшното засилване на личната отговорност, усъвършенстването на организацията и управлението на възпитателната работа в училищата.** Предстои сега решително да се подобри работата с непосредствените ръководители на възпитателната работа в първичните колективи на учащите се — **класния (курсовия) ръководител.** Главно направление на дейността за повишаване качеството на педагогическия труд и занапред ще бъде непрекъснатото повишаване на качеството на урока във всеки учебен час, по всички учебни предмети. И тук пълна подкрепа се оказва на инициативата на Врачански окръг — всички педагогически колективи да заработят по почина на своите съветски колеги: „Високо качество на всеки урок, във всеки клас, по всеки предмет".

* * *

Социалистическата организация на педагогическия труд е немислима без непрекъснато **стимулиране на творческата активност на учителите и ръководителите при решаването на конкретните педагогически и социално-нравствени проблеми.**

Министерството на народната просвета и Централният комитет на Съюза на българските учители разработват и ще осигурят прилагането на **нормативни и методически документи,** които регламентират организацията на педагогическия труд **в съответствие със съвременните и перспективни изисквания.** Усъвършенствува се нормативната база на педагогическия труд, като се създават реални възможности за широко проучване, разпространяване и внедряване на челния наш и съвет-

[1] Ал. Лилов, Борбата за претворяване в живота стратегията на Партията за висока ефективност и високо качество — задача над задачите на идеологическия фронт, с. 21.

[2] В. Н. Терешченко и др. Беседы об управлении, М., 1975, с. 16, 20 и 163.

Digitized by Google

но с изминалата учебна година. Сега от педагогическите кадри се изисква да воюват с юлска непримиримост срещу рецидивите на рутината, скептицизма и инертността, срещу увлечението към безпочвените дискусии и декларативността, срещу неоснователните искания на някои учители за усъвършенствуване на базата при наличността на факта, че не навсякъде се използва дори и половината от учебно-технически средства, а не се прави и нещо съществено от много колективи за по-нататъшно усъвършенствуване на съществуващата база. Критичният анализ и комплексната оценка следва да прераснат навсякъде в необходимата предпоставка за организиране на работата така, че **да се използват максимално съществуващите възможности,** да се **разкрият и оползотворят всички вътрешни резерви в учебните заведения.**

Неотслабващото внимание и постоянните грижи от страна на всяка първична партийна организация и нейното бюро, намиращи израз в конкретните мерки по въпросите на научната организация на труда в учебните заведения, са пряко свързани с последователното прилагане на **правото на партиен контрол.** Първичната партийна организация — по думите на Л. И. Брежнев — „е фокусът, в който се пречупват всички животрептящи, актуални проблеми не само от живота на Партията, не само от живота на отделния комунист, но и от живота на цялата страна". Ето защо тя трябва да се утвърди като **център и инициатор на съдържателна, всекидневна и конкретна работа,** насочена главно **към актуалните проблеми, какъвто е** и животрептящият въпрос за **организацията на труда.** Определянето на основните задачи, както и на възловите места, от които зависи усъвършенствуването на организацията на педагогическия труд, мобилизирането на комунистите и членовете на Съюза на българските учители във всяко учебно заведение за тяхното изпълнение, ще допринесе **да се засилва партийното влияние,** да нараства компетентността и се осигури всестранната изява на първичната партийна организация и нейното бюро като политически ръководител на цялостната дейност в този важен идеологически институт.

Подчертано внимание и непосредствени грижи за **практическото решаване на въпросите на организацията на труда в учебните заведения** отделят напоследък много окръжни партийни комитети, по-голяма част от дирекциите „Народна просвета" и редица окръжни комитети на Съюза на българските учители. За положителен в това направление може да се посочи опитът в Михайловградски окръг. Наред с теоретическото изясняване на въпросите там в почти всички училища се прилагат с успех практически мерки за усъвършенствуване труда на учителите и учащите се. Разработени са и съответни методики за внедряване на елементите на научната организация в дейността на училищните колективи. Така се подходи и към дейността на окръжната дирекция „Народна просвета". С това бе „затворен цикълът" на организацията на труда в образователната система. Предстои този опит да се обобщи на окръжна научно-практическа конференция.

* * *

Най-актуалният въпрос сега: по-високото **качество на труда,** който се поставя отново с голяма сила в Писмото на др. Тодор Живков, има важно принципиално значение както за теоретическите изследвания, така и за правилното решаване на целия **комплекс** от проблеми по усъвършенствуване на социалистическата организация на педагогическия труд и повишаване на неговата ефективност. „Качеството на труда е такава обобщаваща социална категория, която отразява като във фокус основните изисквания към трудовата подготовка и реализация на човека, предявявани от научно-техническата революция, от ус-

Digitized by Google

кореното икономическо, социално и културно развитие на нашето общество . . ."[1]

Особено важно е да се осигурят необходимите условия на ръководните кадри в образователното дело за проява на **инициативност и творчество** при решаване на възникващите проблеми. Ръководният състав най-бързо и адекватно да реагира на новите изисквания, тенденции и явления, да поема докрай отговорност, да организира и насочва усилията на педагогическите колективи към системна работа за повишаване качеството на педагогическия труд.

Сега усъвършенстването на организацията на труда в учебните заведения е свързана с последователното **прилагане на съвременните методи на ръководство и управление.** „Науката за организацията и управлението — пише В. Н. Терешченко — започва с въпроса „Защо"? Като поставяме пред себе си поредица от такива въпроси, а в същото време и търсейки верните отговори, можем да открием онова, което е излишно, ненужно или отживяло. Броят на тези въпроси е различен — защо и за какво се прави това? Защо се прави именно там, а не на друго място? Защо го прави именно този, а не друг? Защо се прави именно в такова време? Защо се прави именно така, а не иначе?"[2] Само познаването на теорията и практиката на организацията и управлението може да служи за верен ориентир на ръководителя, за отговор на поставените въпроси. В практиката на ръководството на училищата нерядко се стига обаче до задоволство почти само от това, че се поправят грешките в периода от една проверка до друга. Проверяващият е удовлетворен от факта, че установените недостатъци са отстранени, и показва серия от нови несполуки, без и да се замисли, че именно той е длъжен да предвижда грешките, да организира работата така, че тези слабости да останат в бъдеще още по-малко.

Сериозно внимание заслужават въпросите, свързани с **по-нататъшното засилване на личната отговорност, усъвършенстването на организацията и управлението на възпитателната работа в училищата.** Предстои сега решително да се подобри работата с непосредствените ръководители на възпитателната работа в първичните колективи на учащите се — **класния (курсовия) ръководител.** Главно направление на дейността за повишаване качеството на педагогическия труд и занапред ще бъде непрекъснатото повишаване на качеството на урока във всеки учебен час, по всички учебни предмети. И тук пълна подкрепа се оказва на инициативата на Врачански окръг — всички педагогически колективи да заработят по почина на своите съветски колеги: „Високо качество на всеки урок, във всеки клас, по всеки предмет".

* * *

Социалистическата организация на педагогическия труд е немислима без непрекъснато **стимулиране на творческата активност на учителите и ръководителите при решаването на конкретните педагогически и социално-нравствени проблеми.**

Министерството на народната просвета и Централният комитет на Съюза на българските учители разработват и ще осигурят прилагането на **нормативни и методически документи,** които регламентират организацията на педагогическия труд **в съответствие със съвременните и перспективни изисквания.** Усъвършенствува се нормативната база на педагогическия труд, като се създават реални възможности за широко проучване, разпространяване и внедряване на челния наш и съвет-

[1] Ал. Лилов, Борбата за претворяване в живота стратегията на Партията за висока ефективност и високо качество — задача над задачите на идеологическия фронт, с. 21.

[2] В. Н. Терешченко и др. Беседы об управлении, М., 1975, с. 16, 20 и 163.

Digitized by Google

ски научно-педагогически опит. Съществен принос в прилагането на изискванията съобразно нормативните документи за организацията на труда в учебните заведения са призвани да внесат първичните партийни и съюзни организации. Те чрез специфичните форми и методи на своята дейност следва да създават такава обстановка в съответното училище, която да гарантира успешното преустройване на учебно-възпитателната работа.

Съществена роля за разгръщане на социалната и творческата активност в училищата имат правилният подбор, подготовката и квалификацията на педагогическите кадри. Успоредно с усъвършенстването на нормирането, отчитането и контрола на педагогическия труд целесъобразно е да се засилят доверието и внимателното отношение от страна на ръководителите към учителите и възпитателите, да се поддържа тесен контакт с тях; да се множат грижите им съвместно с първичните партийни и съюзни организации за създаването на творческа атмосфера в целите колективи. Културата на педагогическия труд, педагогическата етика, въпросите на професионалния и гражданския дълг ето въпросите, които следва да стоят в центъра на вниманието на колективите!

Особено внимание е нужно за прегледа по изпълнението на личните и колективните творчески планове за учебната 1978/1979 г., както и за подобряването на тези планове през 1979/1980 година. Главната цел на личните и колективните планове е да се повиши творческата активност на учителите и педагогическите колективи; да се създаде, обобщи и внедри челен опит по най-актуалните проблеми на обучението и възпитанието. Усилията на учителите и другите просветни дейци трябва да се съсредоточат върху изграждането на интензивен и високоефективен учебно-възпитателен процес, който ще осигури реализацията на подготвените вече кадри в пълно съответствие с потребностите на развития социализъм. Творческото обобщаване на личните и колективните постижения следва да става периодично и да бъде в духа на препоръките и принципните указания на др. Тодор Живков, съдържащи се в Писмото му до ЦК на ДКМС. Личните и колективните творчески планове стават основа за творческото израстване и педагогическото майсторство на учителя, за по-нататъшното издигане на неговото идейно-политическо, научно, педагогическо и методическо равнище.

Водещият се разговор за професионалния и гражданския дълг на учителя, възпитателя и преподавателя очерта рационални пътища за овладяване богатството на съветската педагогическа наука и практика, за внедряване постиженията на челниците в педагогическата дейност. За да се използват докрай тези възможности, които разговорът разкрива, предстои в педагогическите колективи да се пристъпи към практически мерки за усъвършенстване социалистическата организация на педагогическия труд.

Системна и с положителни резултати е извършената работа под ръководството на ОК на БКП в Русенски окръг за проучване, картотекиране и поетапно внедряване на челния наш и съветски педагогически опит. Целенасочената и последователна работа на по-голяма част от колективите в този окръг, както и в други направления на педагогическа дейност, създава необходимите предпоставки за разгръщане на творческата активност на учителите и ръководителите за усъвършенстване организацията и повишаване ефективността на педагогическия труд.

* * *

Благородната надпревара и взаимната помощ сред педагогическите колективи се утвърди като основен метод за повишаване качеството и ефективността на учебно-възпитателния труд, за професионално усъвършенстване на учителите и възпитателите.

Digitized by Google

С разработването на примерните системи и на другите документи за организацията и управлението на съревнованието в учебните заведения то се превърна в масово движение, което осигурява висока трудова и политическа активност на учителите, съдействува за повишаване идейно-политическата, научната и методическата им подготовка, за системното привеждане дейността на учителите в съответствие с челните постижения на педагогическата теория и практика, с челния наш и съветски педагогически опит, за повишаване качеството и ефективността на педагогическата дейност.

В организацията и управлението на съревнованието обаче съществуват някои недостатъци, които намаляват неговата възпитателна сила. Така съветите по съревнованието на всички равнища не винаги следят системно за хода му. Ленинските принципи за гласност и за сравнимост на резултатите, за превръщане опита на първенците в масова практика не се прилагат умело, а удостояването на учителите и на учебните заведения с награди и почетни звания на много места не се свързва с реалните резултати.

Практиката показва, че на наставниците, които са едни от най-добрите специалисти в своята професия, още не им достигат в една или друга степен педагогически знания, за да съумеят и активно да възпитават младата личност. Затова много полезна е инициативата на заслужилата учителка Йорданка Бончева от Варна, която следва да стане масова практика. Нейното реализиране изисква да се разработват съвместни планове за работата на учителите с наставниците и с трудовите колективи, като се разпределят задачите и се конкретизира дейността на всеки учител; да се изграждат съвети на педагозите във всеки завод, предприятие, в които да участвуват учители от всички училища, чиито ученици работят там; да се контролира и насочва цялостната дейност на учителите в работата им с наставниците и трудовите колективи. За стимулиране труда на учителите, които работят с наставниците и с трудовите колективи, необходимо е при отчитане на резултатите от съревнованието за годината да се посочват техните постижения, а най-добрите да се включат в редиците на първенците.

Усъвършенстването на наставническото движение предполага да се разпространи то и в живота на педагогическите колективи, в тяхната работа с младите учители, за да се осигури израстването им, като се създават такива благоприятни условия, при които те ще изпитват удовлетворение от своя труд. В това отношение опитът на Варненски окръг в съревнованието и наставническото движение на широка основа и в тясна връзка със съветските педагози е поучителен и следва да се подеме от всички окръзи.

Важно условие за усъвършенстване на организацията на труда в училищата, за повишаване качеството и ефективността на педагогическия труд е атестирането на педагогическите кадри.

Воденият разговор за професионалния и гражданския дълг на учителя създаде широка основа за организиране на практическата работа по атестирането на педагогическите кадри и за усъвършенстване на организацията на труда в училищата.

Атестирането на педагогическите кадри е въпрос не само за оценката на техните качества и за ефективността на труда им, но и за самооценката им, като дават самоотчет пред себе си и колектива за изпълнението на своя граждански и професионален дълг.

Нарастващата роля на първичните партийни и съюзни организации, на ръководствата на училищата в атестирането на кадрите трябва да включва и грижите за правилното разпределение на натовареността на всеки член на колектива; за осъществяване на диференциран подход при организацията на бюджета на времето на всеки учител и въз-

Digitized by Google

ски научно-педагогически опит. Съществен принос в прилагането на изискванията съобразно нормативните документи за организацията на труда в учебните заведения са призвани да внесат първичните партийни и съюзни организации. Те чрез специфичните форми и методи на своята дейност следва да създават такава обстановка в съответното училище, която да гарантира успешното преустройване на учебно-възпитателната работа.

Съществена роля за разгръщане на социалната и творческата активност в училищата имат правилният подбор, подготовката и квалификацията на педагогическите кадри. Успоредно с усъвършенстването на нормирането, отчитането и контрола на педагогическия труд целесъобразно е да се засилят доверието и внимателното отношение от страна на ръководителите към учителите и възпитателите, да се поддържа тесен контакт с тях; да се множат грижите им съвместно с първичните партийни и съюзни организации за създаването на творческа атмосфера в целите колективи. Културата на педагогическия труд, педагогическата етика, въпросите на професионалния и гражданския дълг ето въпросите, които следва да стоят в центъра на вниманието на колективите!

Особено внимание е нужно за прегледа по изпълнението на личните и колективните творчески планове за учебната 1978/1979 г., както и за подобряването на тези планове през 1979/1980 година. Главната цел на личните и колективните планове е да се повиши творческата активност на учителите и педагогическите колективи; да се създаде, обобщи и внедри челен опит по най-актуалните проблеми на обучението и възпитанието. Усилията на учителите и другите просветни дейци трябва да се съсредоточат върху изграждането на интензивен и високоефективен учебно-възпитателен процес, който ще осигури реализацията на подготвените вече кадри в пълно съответствие с потребностите на развития социализъм. Творческото обобщаване на личните и колективните постижения следва да става периодично и да бъде в духа на препоръките и принципните указания на др. Тодор Живков, съдържащи се в Писмото му до ЦК на ДКМС. Личните и колективните творчески планове стават основа за творческото израстване и педагогическото майсторство на учителя, за по-нататъшното издигане на неговото идейно-политическо, научно, педагогическо и методическо равнище.

Водещият се разговор за професионалния и гражданския дълг на учителя, възпитателя и преподавателя очерта рационални пътища за овладяване богатството на съветската педагогическа наука и практика, за внедряване постиженията на челниците в педагогическата дейност. За да се използват докрай тези възможности, които разговорът разкрива, предстои в педагогическите колективи да се пристъпи към практически мерки за усъвършенстване социалистическата организация на педагогическия труд.

Системна и с положителни резултати е извършената работа под ръководството на ОК на БКП в Русенски окръг за проучване, картотекиране и поетапно внедряване на челния наш и съветски педагогически опит. Целенасочената и последователна работа на по-голяма част от колективите в този окръг, както и в други направления на педагогическа дейност, създава необходимите предпоставки за разгръщане на творческата активност на учителите и ръководителите за усъвършенстване организацията и повишаване ефективността на педагогическия труд.

* * *

Благородната надпревара и взаимната помощ сред педагогическите колективи се утвърди като основен метод за повишаване качеството и ефективността на учебно-възпитателния труд, за професионално усъвършенстване на учителите и възпитателите.

Digitized by Google

С разработването на примерните системи и на другите документи за организацията и управлението на съревнованието в учебните заведения то се превърна в масово движение, което осигурява висока трудова и политическа активност на учителите, съдействува за повишаване идейно-политическата, научната и методическата им подготовка, за системното привеждане дейността на учителите в съответствие с челните постижения на педагогическата теория и практика, с челния наш и съветски педагогически опит, за повишаване качеството и ефективността на педагогическата дейност.

В организацията и управлението на съревнованието обаче съществуват някои недостатъци, които намаляват неговата възпитателна сила. Така съветите по съревнованието на всички равнища не винаги следят системно за хода му. Ленинските принципи за гласност и за сравнимост на резултатите, за превръщане опита на първенците в масова практика не се прилагат умело, а удостояването на учителите и на учебните заведения с награди и почетни звания на много места не се свързва с реалните резултати.

Практиката показва, че на наставниците, които са едни от най-добрите специалисти в своята професия, още не им достигат в една или друга степен педагогически знания, за да съумеят и активно да възпитават младата личност. Затова много полезна е инициативата на заслужилата учителка Йорданка Бончева от Варна, която следва да стане масова практика. Нейното реализиране изисква да се разработват съвместни планове за работата на учителите с наставниците и с трудовите колективи, като се разпределят задачите и се конкретизира дейността на всеки учител; да се изграждат съвети на педагозите във всеки завод, предприятие, в които да участвуват учители от всички училища, чиито ученици работят там; да се контролира и насочва цялостната дейност на учителите в работата им с наставниците и трудовите колективи. За стимулиране труда на учителите, които работят с наставниците и с трудовите колективи, необходимо е при отчитане на резултатите от съревнованието за годината да се посочват техните постижения, а най-добрите да се включат в редиците на първенците.

Усъвършенстуването на наставническото движение предполага да се разпространи то и в живота на педагогическите колективи, в тяхната работа с младите учители, за да се осигури израстването им, като се създават такива благоприятни условия, при които те ще изпитват удовлетворение от своя труд. В това отношение опитът на Варненски окръг в съревнованието и наставническото движение на широка основа и в тясна връзка със съветските педагози е поучителен и следва да се подеме от всички окръзи.

Важно условие за усъвършенствуване на организацията на труда в училищата, за повишаване качеството и ефективността на педагогическия труд е атестирането на педагогическите кадри.

Воденият разговор за професионалния и гражданския дълг на учителя създаде широка основа за организиране на практическата работа по атестирането на педагогическите кадри и за усъвършенствуване на организацията на труда в училищата.

Атестирането на педагогическите кадри е въпрос не само за оценката на техните качества и за ефективността на труда им, но и за самооценката им, като дават самоотчет пред себе си и колектива за изпълнението на своя граждански и професионален дълг.

Нарастващата роля на първичните партийни и съюзни организации, на ръководствата на училищата в атестирането на кадрите трябва да включва и грижите за правилното разпределение на натовареността на всеки член на колектива; за осъществяване на диференциран подход при организацията на бюджета на времето на всеки учител и въз-

Digitized by Google

питател съобразно спецификата и сложността на преподавания материал, за усъвършенстване на извънкласните форми на работа и регулиране обществената заетост на кадрите.

Под ръководството на първичните партийни и съюзните организации в училищата от столицата се извършва значителна дейност за подготовката и правилното атестиране на педагогическите кадри. Натрупаният опит в това направление предстои да се приложи в страната.

Мероприятия, свързани с приключването на разговора в учебните заведения на окръжно равнище, където в делова обстановка се обсъдиха основните изводи, предложения и препоръки, дадени досега от хиляди учители, студенти и преподаватели, ще допринесат за осъществяване на главната задача — повишаване качеството на учебно-възпитателната работа и усъвършенстване дейността на училището, в това число и социалистическата организация на педагогическия труд, за осигуряване на многостранна и високоефективна социална реализация на младежта в ученето, в духовната сфера и в труда.

ИДЕЙНОТО, НРАВСТВЕНОТО И ТРУДОВОТО ВЪЗПИТАНИЕ НА УЧАЩИТЕ СЕ

к. ф. н. СТАНКА СТОЯНОВА
завеждаща отдел „Наука и образование" на Софийския окръжен комитет на БКП

Още през 1976 г. ОК на БКП в София приеме програма за повишаване ефективността на идейновъзпитателната работа в нашите учебни заведения. Програмата стана реалност на базата на обобщения положителен опит в училищната практика по основните направления на комунистическото възпитание: класово-партийното, патриотичното и интернационалното възпитание (в основните училища — с. Лакатник и квартал Златица, ЕСПУ — Копривщица); трудовото възпитание и политехнизмът (в основните училища — Костенец, Своге, с. Брусен, политехническата гимназия в Средногорие); формирането на марксистко-ленински светоглед (в Единния учебен комплекс — Ботевград, Средно професионално училище — Костенец, основно училище „Самоковска комуна" — Самоков) и т. н. Целта на програмата бе утвърждаването на единна държавно-обществена система в организирането и управлението на идейновъзпитателната работа в учебните заведения въз основа на комплексността и чрез координиране усилията на различните фактори, за да се осъществява единство между политическото, нравственото и естетическото, между светогледното и трудовото възпитание. В нейния встъпителен раздел са определени: насочеността, характеристиката и механизмът за формиране на свойствата и необходимите черти на личността на ученика, които са особено важни и съответстват на идеала, ценностите и нормите на развитото социалистическо общество у нас. Това по-конкретно означава: предаността на делото на Комунистическата партия; формиране на научен марксистко-ленински светоглед; възпитание у младата личност на социалистическо отношение към обществената собственост и към труда; формиране у подрастващите на социалистически патриотизъм и пролетарски интернационализъм; възпитание в дух на социалистически хуманизъм и колективизъм; формиране на естетически вкус и критерий за оценка на художествените ценности; съзнание за дълг и любов към семейството.

Такива качества и черти е възможно да се придобият при следните условия: осигуряване единство на целите и насоките на възпитателния процес; отчитане действието на всички обективни и субективни фактори; координиране на средствата за възпитание и усилията на всички обществени организации и учреждения; диференцирано възпитателно въздействие на всички учащи се: приемственост във възпитанието от семейството, училището, трудовия ко-

Digitized by Google

лектив; органическо съчетаване на обучението с възпитателната работа в училище и извън него — в лагерите за труд и отдих, в производственото предприятие, културния дом, квартала, по местоживеене и др.; непременното свързване на обучението с активното участие в пионерската и комсомолската дейност, в обществения живот на селището, в труда.

В програмата също така се отчитат особености на ученическия колектив при определяне начините и средствата за оптимизиране на всички етапи от възпитателния процес, както и за създаването на най-правилна организация на идейновъзпитателната работа. Освен това в следващите три раздела се сочат конкретните пътища за формиране основните качества и черти на личността.

Накрая се конкретизират задълженията на партийните и държавните органи за създаване оптимални материално-технически и кадрови условия за идеологическа дейност. Пред училищните колективи като основна задача се поставя изискването за оптимизиране управлението на идеологическия процес, като се започне с усъвършенстване на планирането и се стигне до по-доброто организиране, анализиране и отчитане на резултатите от идейновъзпитателната работа.

* * *

Как подготвихме изпълнението на нашата програма?

Първата ни грижа беше да запознаем с нея всички учители, учениците, родителската общественост, ръководителите и работниците от базовите предприятия в окръга, където се осъществява учебната и производствената практика. Това се извърши с непосредствената помощ на първичните партийни организации под ръководството на съответните партийни органи в селищната система. Активно се включиха и ръководствата на местните обществени организации, стопанските и други ръководители. За по-задълбочено разясняване на програмата се организираха срещи по райони с участието на всички учители и възпитатели. Изтъкнати партийни и държавни ръководители, а също така научни работници, инспектори от окръжната дирекция „Народна просвета", разгръщайки широка лекционна пропаганда по актуалните въпроси на икономическата политика на Партията и международното положение, осветлиха пред родителската общественост, учителските, комсомолските и пионерските активи кои са целите и насъщните задачи на идейно-нравственото, трудовото, естетическото, атеистичното, правното и половото възпитание. Известно е, че съзнанието и поведението на учащите се у нас се формира под въздействие на цялата социалистическа действителност, а не само в резултат на идейновъзпитателната работа. Тук определена трудност представляваше отчитането на различията в социално-икономическото, идейно-нравственото и културното развитие на отделните микрорайони, ролята и степента на зрелост на колективите, мястото на учителската и родителската общественост, нейната социална активност. Но в съответствие с нарастващата роля на моралните фактори в живота на обществото следва по-целенасочено да се използва силата на примера като нравствено мобилизиращо начало. Опитът сочи, че големи възпитателни възможности имат например моралният облик на комунистите, комсомолците, отзивчивостта, тактът и справедливостта на ръководните дейци, трудовите инициативи и почини, социалистическото съревнование и т. н. Нравственото възпитание в колектива (особено трудовия) на подрастващите е многостранен, продължителен и постоянно усъвършенстващ се процес в резултат на взаимодействието на личностите, в т. ч. и младите (учащите се) през време на производствената им практика и трудовото обучение.

Всичко това наложи да се изработят единни критерии и показатели, чрез които педагогическите колективи, преди всичко партийните и профсъюзните ръководства правилно да насочват цялостната дейност в училище и извън него. Тези критерии и показатели послужиха като мерило за установяване степента на формиране на отделните качества и черти у личността, макар че възможностите за прякото им измерване са изключително ограничени. След като се разясниха по райони пред всички учители от съответния научен ръководител, единните критерии и показатели станаха сравнително добро средство в оценъчната дейност на учителите, на административно-педагогическите ръководители, на партийните бюра и съюзните ръководства. Те се прилагат в окръга повече от година и допринасят да се установи у учениците наличието на тези качества и черти. В зависимост от подготовката си учителят може да определи с помощта на критериите степента на сформираност на едно или друго качество. Функциониращите сега критерии имат такива характерни черти: обективност, съдържат съществените особености на идейното формиране; устойчивост и постоянство; повторяемост. Правилно прилаганите критерии съдействуват да се преодолеят самоцелността и елементите на формализъм в провеждане на мероприятията.

Без да претендираме, че сме дали в ръцете на учителите най-правилна мяра или точни везни за оценяване на собствената им дейност при формиране на подрастващите, убедени сме, че критериите и показателите спомагат да се „сверяват" техните часовници и се насочва дейността на различните фактори в едно и също направление.

Вторият момент от подготовката за изпълнение на програмата е теоретическата и методическата квалификация на кадрите в окръга.

Първата задача, с която се заемахме, беше да подобрим компетентността на всички просветни деятели, които работят с учащите се или имат влияние върху тях.

Digitized by Google

По инициатива на отдел „Наука и образование" на ОК на БКП се организира най-напред обучението на ръководните кадри.

Тематиката на всички звена включваше в една или друга степен някои основни теоретически положения от трудовете на класиците на марксизма-ленинизма, както и програмните документи на Партията, определящи същността, съдържанието и пътищата за формиране на комунистическия светоглед.

Наред със задълбоченото изучаване на революционната теория и осмисляне на прогресивната педагогическа мисъл и практика ръководните просветни кадри се запознаха с най-добрия опит, достигнат в окръга и страната, в социалистическата общност и особено в Съветския съюз. Това помогна да се развие у тях способността за диалектическо мислене, да вникват дълбоко и овладеят проблемното обучение, спомагащо за активизиране на познавателната самостоятелност на учащите се, за превръщане на знанията в устойчиви убеждения и т. н.

Периодично организираните семинарни занятия в най-добрите училища на окръга дадоха възможност на нашите ръководни кадри да анализират досегашната си дейност, да си направят верни изводи, да заимстват положителен опит.

Заедно с това се засилиха грижите и за педагогическите кадри по места. Под ръководството на съответните партийни органи в селищните системи се осъществи подготовката на всички учители, като главната тежест се пое от училищните партийни организации.

В помощ на всички училища дирекция „Народна просвета" разпредели своите сътрудници и осигури включването на група научни работници от Централния институт за усъвършенстването на учителите, от института „Т. Самодумов", от ЦК на СБУ, дружество „Г. Кирков" и др.

Разбира се, в процеса на подготовката и при самото реализиране на програмата възникнаха и се превъзмогнаха много трудности. Тази разностранна и конкретна работа с просветните дейци по места помогна да се опознаят отблизо техните възможности и слабите им страни, да се подобри психологическата нагласа на партийните, съюзните, административно-педагогически ръководители в училищата, на всички учители. Наложи се с решение на дирекция „Народна просвета" да бъдат освободени някои училищни директори, които не бяха повече в състояние да ръководят компетентно и да организират умело дейността на съответните педагогически колективи. А на годишните отчетно-изборни събрания в светлината на посочените в Писмото от др. Т. Живков недостатъци в образователната система комунистите проявиха висока принципност и взискателност към себе си и членовете на партийните бюра, като не само критикуваха допусканите от тях слабости, но и не гласуваха доверие на онези от предложените, които с конкретни дела не са доказали, че отговарят на новите изисквания, за да бъдат в политическия щаб на учителския колектив. От такива позиции се огледа цялостната дейност и на другите ръководни дейци в училище, на останалите учители.

С програмата на окръжния партиен комитет се запознаха и масовите организации, като в повече селищни системи се създадоха съвети по образованието към съответния народен съвет; активизира се дейността и на координационните съвети. Почти всички те се оглавяваха от секретар на съответния партиен орган или зам.-председател на народния съвет. В тях по правило участват директорите на всички видове и степени учебни заведения, а съвместната работа спомагаше да се осъществи поетапност във възпитанието на учащите се,за професионалното ориентиране и правилното им насочване. Съветите координират дейностите на масовите организации, родителите и трудовите колективи с учащите се и помагат да се осигури компетентно педагогическо ръководство.

Сега, след тригодишна работа, в тази насока би могло да се направят задълбочен анализ и цялостна равносметка на извършеното, като се преценят и съобразно изискванията, които се съдържат в програмата за възпитателната работа на МНП за преустройство в работата на училищата.

Такава равносметка вече направихме. През месеците май и юни м. г. се проведе първият етап от научно-практическата конференция на тема: „Формиране основните черти на морално-политическия облик на ученика". Организираните 138 конференции, подготвяни за около две години в изпълнение програмата на ОК на БКП, обобщиха натрупания положителен опит в работата на най-добрите учители в окръга.

През есента на тази учебна година се проведе и вторият етап от конференцията на окръжно равнище по сходни учебни дисциплини в четири направления: природо-математически цикъл, историко-географски дисциплини, филологически цикъл, трудово-производствени предмети.

На тази конференция, организирана съвместно с направление „Общо образование" при МНП, основните доклади се изнесоха от главните специалисти на министерството В. Михайлов, Т. Стойкова, Т. Дахов и Д. Милев.

Какво показаха двата етапа от научно-практическата конференция?

Разглеждайки извършеното през този период в училищата на окръга от високите критерии на Писмото на др. Тодор Живков, може да кажем, че в работата по формиране основните качества и черти на ученика сме избрали правилен път.

Конференциите показаха, че е налице масово движение за повишаване ефективността на учебно-възпитателния процес, въпреки отделни прояви на закостеняло и формализъм, които се срещат тук и там в училищната практика. Много от учителите сега с умение използват учебния материал, като акцентуват на основното в него, а не просто да се възпроизвежда усвоеното вече; стремят се дълбоко да се

Digitized by Google

осмисля новият материал и се правят изводи!

Тежестта в работата на преподавателите е насочена към формиране на научен марксистко-ленински светоглед, сърцевина на комунистическото възпитание. Всеки учебен предмет дава своя дял във формиране представите за законите на диалектиката и философските категории. Така например при изучаване на природните явления учениците се срещат с частните проявления на научно-следствените връзки; необходимост и случайност, с движението и изменението на материята, единството и борбата на противоположностите. Преподавателите по математика работят за по-осъзнатото усвояване на най-важните диалектико-материалистически понятия, за опознаване на света и закономерностите на неговото развитие, за ролята на практиката в научното познание. Учителите по физика не само разкриват умело строежа, свойствата и законите за движение на материята, но и подчертават тяхното приложение в практиката, ролята им за развитие на научно-техническия прогрес. Успешно работят учителите по химия. Те отделят голямо внимание на задълбочаване знанията за строежа на веществата, за разбиране явленията в микросвета и развитието на родната химическа промишленост. Биолозите разкриват пред учениците връзката на биологическата форма на движение на материята и по този начин прехвърлят мост между природо-математическите и хуманитарните дисциплини.

Разбира се, най-голяма роля за съзряването и социалното активизиране на младото поколение имат хуманитарните и естетико-мирогледните дисциплини. Опирайки се на усвоеното по другите предмети, те формират материалистическото разбиране на общественото развитие, разкриват класовата същност на историческите събития и явления, изграждат правилно отношение на любов и уважение към народните маси — творци на историята, възпитават дълбоки патриотични и интернационални чувства, убеденост в научнообоснованата и мъдра политика на БКП, умение да разграничават прекрасното и пошлото в действителността, литературните произведения и изкуството.

Силата на обучението по всички учебни дисциплини е в комплексното им въздействие върху чувствата, разума и волята на учащите се. Най-много допринася за това създаващата се трайна междупредметна връзка, както и на система за въздействие по всеки учебен предмет. Много учители от окръга вече изживяха остарелия метод да се преподават всеки урок и всеки раздел сами за себе си. Като се опират на взаимната обусловеност на отделните страни на познанието, те прибавят нови знания и факти, за да се постига възпитателната цел: формирането на основните качества и черти, посочени в програмата на ОК на БКП. Тази утвърдила се практика на работа убеждава младите учители, че всеки педагог и всеки предмет имат определено място в процеса на формиране на светоглед, естетически вкус, патриотизъм и интернационализъм, хуманизъм, любов към БКП и към народа и т. н. Повечето от преподавателите работят по изграждане на система по специалността, като продължават започнатото в учебния час и в секциите, и в кръжоците, и в пионерската и комсомолската дейност. Най-добрите учители споделиха на конференциите, че те не само изясняват основни диалектически понятия, стремят се да формират определено качество на личността, но планират и дори структурират дейността си в годишния план. Така те вече отразяват с кои теми въвеждат понятието, с кои задълбочават и разширяват познанията, кой изучен материал използват, а също така с какви извънкласни форми го допълват, подкрепят, доразвиват, къде и как в практическата дейност проследяват и анализират степента на формираност.

Създаването на проблемни ситуации подготвя необходимите условия за развитие на творческото мислене у учащите се. Вече успешно се прилага от повечето учители и методът за развитие на познавателната активност. Всичко това е необходимо, за да имаме ефективен процес за формиране на светогледа. Но само дълбокото разбиране на идеите е недостатъчно. Нужна е последователната организация на такава практическа дейност, при която идеите ще могат да се проявят и закрепят в действията, като това става съзнателно, благодарение на вътрешни подбуди. Ето тук главно се стремим да прехвърлим мост за съединяването, за да продължава процесът от учебния час към извънкомсомолските дейности, а също така и в работата на самата пионерска и комсомолска организация, както и да се подкрепя с дозирана самостоятелна работа в къщи. Така че целите и задачите на обучението, пронизващи учебното съдържание, ние продължавахме да реализираме и чрез извънкласните форми на работа, чрез комсомолските и пионерските дела. По този начин се опитахме, от една страна, да съобразим или по-точно пригодим дейностите съобразно възрастите на учениците, а от друга — да внедрим такива принципи в работата като поетапността и постепенността при формирането на основните качества на учениковата личност. В процеса на изпълнение на програмата много учители по-дълбоко вникват в дейността на комсомолските дружества, оказват конкретна помощ на пионерските и комсомолските активи. Под непосредственото ръководство на бюрата и самите партийни организации главно място в дейността на пионерската и комсомолската организация в училището бе отделено на идейно-политическата работа. Практиката ни показва, че тя е действена и ефективна само тогава, когато постоянно и органически е свързана с трудовото и нравственото възпитание. Иначе тя неизбежно се превръща в безплодно просветителство. Чавдарчетата и пионерите бяха запознати чрез леснодостъпни факти с бойния път на Партията и нейните ръководители. Децата от детската градина

Digitized by Google

гледаха филмчета и слушаха разкази за В. И. Ленин и Г. Димитров, за социалистическото строителство у нас и българо-съветската дружба. Децата от началната училищна степен успешно изпълняват около 35 песни с патриотично и интернационално съдържание, а над 60 на сто от чавдарчетата и пионерите посетиха посочените национални обекти, исторически местности, паметници и др.

С подходящи беседи партийни и държавни ръководители, активни борци периодично запознават пионерите и комсомолците с актуалните въпроси на вътрешната политика и с перспективите на страната и социалистическата общност начело със Съветския съюз. Извършва се проучвателна и събирателска дейност за участието на съгражданите, наши предшественици от района в Освободителната руско-турска война, а също така на изявили се участници в партизанското движение и Отечествената война, строителството на социализма. Почти всички учебни заведения поддържат тясна връзка с музейни сбирки, домове паметници и музеи в окръга.

През последните две години се засили участието на пионерите и средношколците в обществено-политическия и трудовия живот на окръга. В тази насока подхождаме в съответствие с простата и общоизвестна истина, че трудът не се ли осветява от велика цел, не се ли проникне човек от стремежа да служи на колектива, обществото и народа, той неизбежно се превръща в скучно задължение, лишено от жив интерес и творческо търсене, в средство за спечелване на пари. Ние се стремим да оценяваме трудовото възпитание не само по показателите за изпълнение на задачите, по цифрата на получените суми от заработката. Във взаимоотношенията между учениците и трудовите колективи ние държим на нравствената и идейната страна, за формиране на правилни подбудителни мотиви за тяхната трудова дейност. По-голяма роля в това направление играе наставничеството. Значително се увеличи броят на наставниците на учащите се. И ако преди няколко години наставниците се ограничаваха да обучават учениците в производствени навици, професионално майсторство, то сега те се грижат и за идейната закалка на младежите, за формиране на техния морален облик. Много училища с помощта на наставниците, местните съвети си създадоха свой собствен щемпел на произвежданата от тях продукция. С помощта на производствените предприятия значително се подобри, реконструира и обогати учебно-материалната база, както и базата за отдих. Засили се екскурзионно-туристическата дейност, художествената самодейност. И в най-малките основни училища се изучават хубавите български песни и танци.

До голяма степен намалихме самоцелността на мероприятията, а оттам и количеството им. Това значително се отрази както на качеството, така и на жизнеността на децата при провеждането на самото мероприятие.

* * *

Добро начало бе поставено и в работата на училището с родителската общественост. Обсъждането на програмата с обществеността, на проблема за несъответствие между думи и дела намери отзвук в работата и с класните ръководители, и със семейството.

В тези начални стъпки за реализиране на програмата започна утвърждаването на интересни форми в съвместната работа на низовите отечественофронтовски организации и училището за педагогизиране на семейната среда. Подобри се и пряката връзка на училището с родителите, като някои от тях се привличат за политинформатори, екскурзоводи, подпомагат пионерските издирвания или се включват в съвместните културно-масови мероприятия. В много микрорайони под ръководството на съответния партиен орган се провеждат родителски конференции за обмяна на опит по възпитанието, родителско-учителски събрания и др.

Засилиха се грижите на партийните органи и организации в последно време за координацията и по-умелото използване на средствата за масова комуникация в процеса на възпитание на учащите се. Ето два примера: в окръга започна да функционира политическо ученическо кино, а с всеки изминат ден все повече се заякчават и интеграционните връзки между училищата и предприятията. По-голяма целенасоченост придобиват взаимоотношенията между учителските и трудовите колективи, между комсомолските организации в учебните заведения и предприятията. Нараснаха грижите и се засили контролът на родителите и на обществеността върху поведението на учащите се.

Значително по-системни са усилията на партийните органи и организации за създаване на оптимални материално-технически условия за идеологическа работа. Във всички средни учебни заведения и в повечето основни училища се започна изграждане на кабинети по идеологически дисциплини, актови зали, пионерски и комсомолски стаи, Благоевско-Димитровски зали, спортни и музикални зали, физкултурни салони и др. С помощта на обществеността се работи за превръщане на училището в съвременен комплекс за идеологическо въздействие. По нашите планове този процес ще завърши до края на 1980 г.

Близка и постоянна е помощта на общинските партийни комитети и съветите за ефективното и перманентно използване на наличната културна, спортно-туристическа и почивна база, клубове и други.

И въпреки това не може да се премълчи, че не всички партийни органи работят още конкретно за оптимизиране на факторите извън училището, за превръщане на цялата социална среда в институт, който влияе за моделиране на подрастващата личност. На редица места, особено в по-малките селища, има несработване между ръководствата на териториалните и училищните първични партийни организации, между родители и учители, между учите-

Digitized by Google

ли и ученици и т. н. Всичко това не само пречи, но и е в пълно противоречие с програмата на ОК на БКП за прелом в работата на пионерите и комсомолците. А делото, което сме захванали, е голямо, отговаря на постановките в Писмото до ЦК на ДКМС и няма място за прояви на безпринципност, лични амбиции, дребнавост и т. н. Та нали формирането на светогледа е свързано с формирането на личността като цяло. С включването на ученика в обществената дейност, в работата на трудовия колектив, в помощта за семейството ние се стремим той максимално да опознае външния свят и да може избирателно да реагира на влиянието на социалната среда, за да намери в него своето място, като си изработи собствена гледна точка за живота.

Само грижите на всички, на цялата общественост, правилно организирани и насочени за изпълнение програмата на ОК на БКП, ще създадат необходимите възможности, за да се осъществи високоотговорната задача, която Писмото на др. Т. Живков поставя: „... да подготвим подрастващото поколение за високоефективна социална реализация в живота". Опита на най-добрите селищни системи в тази насока своевременно се стремим да направим масова практика. За неговото обобщаване и извеждане с цел разпространяването му се работи сега в подготовката на заключителния етап на научно-практическата конференция. Окръжната дирекция „Народна просвета" с помощта на специалисти от МНП, ЦК на СБУ и научните институти изучават изнесеното от конференциите, обобщават го, уточняват се показателите, по които се съди за формираните убеждения на базата именно на усвоените научни знания, подкрепени от практическата дейност.

Ето и някои резултати, които дават основание да се направят изводи, че следствие на засилената идеологизация на обучението и разгърнатата идейновъзпитателна работа се повишава ефективността за формиране на някои основни качества у учащите се.

Обективен критерий за формиране на такива качества като социалистическото отношение към труда, патриотизма, предаността към делото на Партията и др. е наличието на формирана готовност у нашите випускници за реализация във всички сфери на народното стопанство, а най-вече там, където икономиката в настоящия етап се нуждае от подготвени средни квалифицирани кадри и за която работа те се подготвят. Особено показателно е отношението към труда на завършилите нашите средни училища младежи и девойки през последните две години. Анализът на данните показва, че през 1978 г. в сравнение с 1976 г. потокът на млади хора към промишлеността е нараснал с 8,3 на сто, в транспорта с 4,8 на сто, в строителството с 1,85 на сто и в селското стопанство с 0,87 на сто. Почти всички млади работници се адаптират бързо и стават добри производственици, като още първата година изпълняват плановете си. Над 10 на сто от тях имат личен принос в изработването на насрещните планове за 1979 г., над 7 на сто са активисти в ДКМС, а над 80 на сто — много добре са си организирали работното място.

Друг обективен критерий за по-високата ефективност на подготовка на випускниците от нашите училища е увеличеният брой на приетите във ВУЗ и ПВУЗ. Въпреки че се премахнаха привилегиите за окръзите на кандидат-студентските изпити и намаления за страната прием, процентът на студентите от Софийски окръг в сравнение с 1975 г. се увеличи значително: от политехническата гимназия „Сава Савов", където всеки средношколец със завършването си защищава разряд за професия, през 1978 г. от 128 випускници 52 са приети във ВУЗ; ПГ „Ас. Златаров" — Ботевград — от 120 — 22; от СПУ „Хр. Ясенов" от 83 — 26 и пр.

Радостен факт са добрите отзиви за нашите младежи — военнослужещи в БНА. Сега тяхната общообразователна и политическа подготовка допринася да се намаляват проявите на недисциплинираност, егоизъм, лошо другарско чувство и т. н. Почти два пъти се увеличи броят на отличниците по бойна и политическа подготовка, а също така и на благодарствените писма до родителите на военнослужещите от окръга.

Значителни изменения настъпиха и в подготовката и възпитанието на пионерите, въпреки че още не е превъзмогната закостенелостта на някои форми на работа в основните училища. В дейността на повечето от пионерските дружини значително се повиши емоционалността, а оттам и жизнерадостта на децата. В окръга работят 33 пионерски заводи и цехове, а 30 основни училища имат собствена марка на произведената продукция за ширпотреба. В окръжния преглед на художествената самодейност участвуваха 94 пионерски състава, а 22 училища имат уредени художествени изложби със собствени произведения. От 1976 г. до 1978 г. се увеличи с 2000 броят на носителите на значки „Турист на НРБ". „Покорител на планинските върхове", „Опознай родния край", „Опознай социалистическата родина".

Анализирайки извършеното досега и като съпоставяме вложените усилия с получените резултати, разбира се, преценени от критериите на Писмото до младежта, ние ясно виждаме успехите и слабостите. Убедени сме, че окръжната научно-практическа конференция ще допринесе още повече за извеждане и популяризиране на положителното. Тя ще даде възможност на партийните органи в селищните системи да преценят своята и на всички фактори дейност, съпоставяйки я с тази на другите райони.

Така ние ще изпълним партийната задача — да възпитаваме достойно младо поколение, което ще решава утре съдбините на България.

Digitized by Google

С ВИСОКИТЕ КРИТЕРИИ НА ТРИТОМНИКА
„ЗА ПАРТИЙНОТО СТРОИТЕЛСТВО"

СЪРЦЕВИНА НА ПАРТИЙНОТО РЪКОВОДСТВО

ДИМИТЪР ПЕТКОВ

Един от основните въпроси в тритомника на другаря Тодор Живков „За партийното строителство", който пронизва всички доклади, речи и статии, е за политическия характер на партийното ръководство. Не случайно на него се отделя такова място. Той като във фокус събира съществените, качествено отличителните черти на Партията, произтичащи от нейния характер като политически представител и авангард на класата и на всички трудещи се.

„Въпросът за характера на партийното ръководство е първостепенен, принципен. Той произтича от природата, историческата роля и призвание на Партията в общественото развитие. Въоръжена с марксистко-ленинската наука, тя определя политиката на всеки етап от изграждането на социализма, ръководи и направлява дейността на държавните органи и масовите организации, ръководи културната революция, с политически, идейни и организационни средства мобилизира трудещите се за изпълнение на партийните и правителствените решения.

Оттук произтича и главното изискване към партийните комитети и организации — винаги да действуват като политически ръководства. Това отговаря напълно на същността на Българската комунистическа партия, на нейното място и роля в нашето общество" (т. 2, стр. 394—395).

Тази мисъл произлиза от ленинското определение на Партията като преден, съзнателен, организиран отряд на работническата класа, като висша форма на класова организация на пролетариата. Именно в това си качество и с тази си същност Партията е политическият изразител на интересите на работническата класа, който е призван да я ръководи, за да осъществява тя своята революционно преобразуваща роля в обществото — събарянето на капитализма и построяването на социализма и комунизма. В социалистическото общество Партията заема особено място в сложната структура на органите и организациите, които образуват неговата политическа система. Тя е висша форма на организация на класата и на всички трудещи се. Другите органи и

Digitized by Google

организации изразяват и реализират различни специфични интереси на обществото. Партията олицетворява общите интереси на класата и обществото като цяло.

От тези именно теоретически позиции изхожда другарят Тодор Живков, когато обобщава и по-нататък развива един от най-съществените въпроси в ръководната дейност на Партията, който изразява нейния характер и съдържание. В доклада си пред Националната партийна конференция той образно и точно определя, че: **политическият подход навсякъде трябва да се превърне в сърцевина на партийното ръководство.**

* * *

Най-широко, цялостно и систематизирано др. Тодор Живков разкрива както същността, така и съдържанието, главните черти на политическия подход в Доклада пред XI конгрес на Партията и пред Юлския пленум от 1968 г. Неговият структурен анализ разкрива следните няколко съдържателни направления в дейността на партийните органи и организации:

1. Да дават вярна насока и да се грижат за правилното провеждане на партийната политика в съответните държавни, стопански и културни органи и организации, да осигуряват компетентно ръководство на всички сектори на живота.

2. Да ги укрепват с добре подготвени кадри, да полагат грижи за тяхното обучение и възпитание. Системно да контролират държавните и стопанските органи, да изискват от тях да проявяват инициатива, да решават сами задачите и да носят пълна отговорност за своята дейност.

3. Да разгръщат широка идейно-политическа и организаторска работа сред трудещите се за тяхното комунистическо възпитание и за успешното изпълнение на директивите и решенията на Партията (т. 2, стр. 396, 489).

Както се вижда, сред съдържателните елементи на политическия подход не случайно на първо място се поставя въпросът за определяне насоките, курса, политическата линия на всеки етап от развитието на обществото. Тази първа и най-важна политическа задача произтича от теоретическото предимство, което, по израза на Маркс и Енгелс, комунистите имат пред останалата маса на пролетариата, „че разбират условията, хода и общите резултати на пролетарското движение“ (Комунистически манифест, стр. 54). Самото понятие политика съдържа най-напред изискването да се определят целите и задачите на обществото и на отделни класи в тяхната борба за реализиране на своите интереси.

Неведнъж другарят Т. Живков изтъква решаващата роля на развитието на икономиката като база за развитието на обществото въобще. Политиката е концентриран израз на икономиката. Но тя няма пасивна, регистрираща роля, а със своето обратно въздействие разкрива целите и създава необходимите предпоставки за осъществяване тенденциите и на икономическия, и на социалния прогрес. Така че политиката придобива направляваща, водеща роля в цялото развитие. От тази същност на политиката авторът извежда правото, задължението и огромната отговорност на партийните органи и организации в своята дейност на първо място да овладеят умението да изработват вярна политическа линия, да определят целите на обществото, на отделни негови части, населени места и колективи. Защото те именно са въоръжени с марксистко-ленинската наука и обективно действуващите закони за развитието на природата и обществото, които им помагат да правят вярна политическа оценка на обстановката и на състояние-

Digitized by Google

то на процесите и явленията, да вникват в тяхната същност и да предвиждат тяхното бъдещо изменение.

Политическият авангард се занимава с политическите въпроси на обществото, политически подхожда към тяхното обсъждане и решаване, използва политически средства за тяхното реализиране. На тази основа в практиката на много партийни комитети и организации възникват спорове и недоразумения: правилно ли са избрани онези въпроси, които са предмет на вниманието на политическия ръководител. Техните решения действително ли имат характер на политически документи?

Политически въпроси са онези, които засягат интересите на обществото като цяло, на отделните класи и групи, на трудовите колективи и неговите съставни части. В тритомника е изяснено, че всички въпроси, които трасират бъдещата дейност на обществото и държавата, на техните части, на отделни класи, социални групи и колективи, отношенията между тях и на тях към обществото са важни политически проблеми, които изискват партийно становище.

Най-ярко въплъщение на политическата роля на Партията е разработката от партийните конгреси на дългосрочната перспектива за развитието на страната изцяло и в различни области. Връх на тази политическа направляваща роля са програмните решения на Петия конгрес за изграждане на основите на социализма и приетата от Десетия конгрес програма за изграждане на развито социалистическо общество. В тях правилно са изразени коренните интереси на народа, с най-голяма научна вещина са прогнозирани целите на общественото развитие и са начертани пътищата и „указателните знаци" за изграждането на социалистическото общество. Партийната политика като цяло се детайлизира в много от решенията на пленумите на Централния комитет. За партийните комитети и организации остава широкото поле на творчество на партийната политика в регионалните рамки на окръзите, общините, населените места и трудовите колективи, където те трябва да трансформират общите нейни насоки съобразно конкретните условия, изисквания и възможности. Всяка партийна организация, всеки партиен комитет има свое поле, своя отговорност в тази насока. И техният авторитет, същността им като политически ръководител в най-голяма степен се определя от умението да се видят тези проблеми, да се изучат в местните условия и им се намери специфично решение в рамките и в духа на партийната политика. Оттук и едно от изискванията, които сам другарят Тодор Живков неедкократно предявява към тях — да работят с по-голяма проблемност и перспективност.

„Партийната организация — изтъква той — не е и не може да бъде пасивен регистратор на живота, на събитията. Тя трябва да бъде активен участник във формирането и осъществяването на политиката в отделния участък, където тя е изградена, в определянето на възловите задачи, които стоят за решаване. Само ако тя е на дело политически стопанин в собствения цех, завод и прочие, ако е на дело политическо ядро на трудещите се в съответния участък, тя може да разчита на висок авторитет, да изпълнява своята ръководна роля" (т. 3, стр. 439).

При разработката на тези въпроси другарят Тодор Живков развиде редица важни теоретически страни на партийното строителство като наука и като практика. Той широко изясни същността на комплексния и програмно-целевия подход като много важни лостове за издигане ръководната роля на Партията. Разкри ролята на моделирането и експериментирането, на социологическите изследвания като важно средство за издигане на научността в работата на партийните комитети и организации. Обоснова ролята на критическия анализ и на други методи при вземането на научнообосновани решения и разкри по-пълно ролята на организацията и проверката на изпълнението. В доклада

Digitized by Google

си пред конгреса на аграрно-промишления съюз развиване въпроса за най-пълно използване на обективните икономически закони чрез последователно прилагане на икономическия подход.

Тези важни отличителни черти на политическото ръководство, произтичащи от историческата роля и отговорност на Партията като изразител на общите интереси на обществото, все по-добре и по-пълно се изразяват и овладяват от партийните комитети и организации. Но ако те извършат анализ от позициите на високите критерии на тритомника, ще открият, че някъде тази осъзната и компетентно прилагана целеполагаща роля на партийното ръководство страда от недостатична дълбочина, от половинчатост или ограниченост. Това особено се отнася до някои първични партийни организации.

Като изяснява първата черта на политическия подход, другарят Т. Живков подчерта в Доклада си пред XI конгрес, че всеки въпрос, голям или малък, може да прерасне в политически, щом започне да засяга интересите на обществото. Затова няма никакво ограничение за въпросите, с които могат да се занимават партийните комитети и организации. Тъй като Партията ръководи целокупния живот на обществото, а нейните органи извършват това в рамките на територията или в колектива, където са създадени, то всеки въпрос, малък или голям, щом прерасне в политически, може да бъде предмет на тяхното внимание. В докладите и речите на първия партиен ръководител те неедкократно са изяснявани. Това са и въпросите на икономиката, на икономическия подход, на прилагането на икономическите закони на социализма, на техническия прогрес, на организацията на труда, на изпълнението на плановете, на икономията на суровини, на дисциплината, на съревнованието и челния опит, на духовния живот, бита, социалните отношения. Но при всички тях те постъпват като политически орган, разглеждат се от политическата им страна, като средство за реализация на партийната политика, за задоволяване интересите на обществото, на колектива.

Политическият характер на партийното ръководство, както се вижда, другарят Живков изяснява с това, че комунистите винаги когато разглеждат даден въпрос, какъвто и да е той, го разглеждат от позициите на Партията, от интересите на обществото, класата и движението като цяло. За тях е чуждо всяко отношение, продиктувано от местнически интереси, от временни изгоди, от местнически подбуди, които са в противоречие с интересите на социализма като цяло, с интересите на трудещите се. Тази същност на партийната работа е пронизвала дейността на политическия авангард на нашия народ от неговото създаване досега. Последователите на Димитър Благоев и Георги Димитров винаги са се славили с високото качество, че подчиняват своите лични интереси на интересите и борбите на Партията и класата. Това е най-добрият белег на подхода на политическия деец, какъвто по изискванията на Устава е и трябва да бъде всеки член на доброволния съюз на единомишлениците комунисти.

Но политическият подход не се изчерпва само в правилното избиране на политическия въпрос, предмет на вниманието на съответното партийно звено, и във формулирането на партийното становище. Той изисква още и специален политически по характера си подход, в изучаването, в обсъждането, в намирането на най-вярното решение. Сред тези средства и методи на едно от най-важните места другарят Тодор Живков поставя колективността.

„Главното е при обсъждането да се взема предвид и да се обобщава живият опит на широкия партиен колектив. Това предпазва от едностранчивост при решаването на въпросите, позволява да се вземат най-правилни решения“ (т. 1, стр. 393).

Тази линия на Партията, ярко характеризираща нейния априлски

Digitized by Google

курс, все по-последователно се проявява и сам Централният комитет създава образци на това, като по най-важните въпроси се допитва както до цялата партия, така и до всички трудещи се. Тази линия на разширяване на демократизма, на въвличането на всички в разработката на партийната политика е един от най-важните корени на нейните здрави връзки с масите. Тя е източник на безспорния ѝ авторитет, тя показва, че трудещите се приемат партийната политика като свое собствено творение, като своя съдба.

Изтъкването на тези страни на политическия подход има своето непреходно значение. Именно затова Централният комитет и др. Т. Живков воюват против субективизма, неправилния стил, против все още срещащите се примери, когато партиен комитет решава в тесен състав въпроси, които засягат съдбата на широк кръг комунисти или трудещи се, без да се допитва до тях и да взема тяхното мнение. Когато партийни бюра се нагърбват с въпроси, които са от компетентността на всички комунисти, или пък колективността се прилага ограничено, непълно, дори в отделни случаи формално, без да е дадена възможност на всички добре да вникват в същността им и да изработят свое становище, без да се разгръща необходимата дискусия, да се прави дълбок критичен анализ на състоянието на действителността. като главна характерна черта на политическия анализ на обстановката, който може да гарантира разкриването на противоречията, недостатъците и грешките, и на тази основа да се открият и пътищата за тяхното отстраняване.

Всички тези изисквания за политическия подход според др. Т. Живков осигуряват последователно научно и висококомпетентно ръководство от страна на Партията на целокупния живот на обществото.

* * *

Разработката на правилна научнообоснована политическа линия и компетентното разглеждане на най-важните въпроси от живота на всеки колектив е основната изходна позиция и главната съществена черта на политическия подход. Но само с това в никакъв случай не се изчерпва политическият характер на партийното ръководство. Партията е организация на революционното действие, на преобразуването. Нейната правилна политическа линия е силна само ако завладее масите, ако бъде разбрана, осъзната, възприета и прегърната от масите, ако се претвори в живота. Не случайно Ленин изтъква, че политиката в сериозния смисъл на тази дума могат да творят само масите.

Това ленинско положение намира най-широка разработка в тритомника „За партийното строителство". В Доклада пред Националната партийна конференция е изтъкнато, че редица партийни комитети до голяма степен губят политическия характер на своето ръководство особено при решаването на някои въпроси на икономиката, защото се подценява главното, живецът му — **постоянната идейно-политическа, организаторска и идейновъзпитателна работа сред хората.**

„Политическата работа на Партията сред масите е онази, ако може така да се изразим, могъща артилерия, която разчиства пътя на нашето движение напред, пътя към нови успехи в стопанското и културното строителство, в повишаване на народното благосъстояние" (т. 2, стр. 63).

И наистина, без да се разясни добре и убедително политиката, без да се сплотят около нея трудещите се, без да се мобилизират усилията на всички за разкриване и използване на резервите за изпълнението на тази политика, тя ще увисне във въздуха. Съдбата на самата линия зависи в голяма степен от възпитанието на новия човек, на комунистите и трудещите се, от равнището на тяхната социалистическа съзнателност и нравствени добродетели, от тяхната социална актив-

Digitized by Google

ност. От това се определя тяхната реална роля в историческото творчество. Затова XI конгрес и Националната партийна конференция поставиха като една от най-важните политически задачи на партийните комитети и организации да направляват социалната активност на трудовите колективи и масите като главно проявление на тяхната съзнателност и осъзната творческа историческа роля в изграждането на развитото социалистическо общество.

Именно в тази насока се проявява могъщата роля на идеологическия фронт. Поради това и другарят Живков нееднократно, но особено ярко пред Юлския пленум (1968 г.) постави въпроса за тясно свързване на идеологическата работа с живота.

Подкрепа на народните инициативи, на новото, разпространяване на челния опит, широк простор на творчеството на масите, непримиримост към консерватизма и недостатъците, към застоя — това са характерни черти на курса на Партията, на нейната творческа априлска линия. И това не е нито случайно, нито формално. То произлиза от дълбокото осъзнаване на ролята на масите в историческия процес в интерес на развитието на обществото. То произлиза от добре разбраната политическа отговорност пред народа. В тази връзка другарят Тодор Живков нееднократно разработва творчески въпросите на цялата идеологическа и разностранната организаторска работа на социалистическото съревнование като един от най-важните плацдарми на проявление на народната изява, на участието на трудещите се, на колективите, на всеки работник и кооператор в управлението и в изграждането на новия живот.

„Ръководната роля на Партията се състои в това, като развива всестранно своите връзки с трудещите се, като се вслушва в тяхното мнение и предложения — да възпитава народа, да го убеждава в правотата на своята линия, да го въоръжава със своя поглед върху явленията и тенденциите на социалното развитие и уверено да го води напред“ (т. 3, стр. 98).

Това Партията постига с цялата своя дейност. Но авторът отделя твърде често и широко място на тясното свързване на идейно-разяснителната и възпитателната дейност с конкретните задачи на стопанското и културното строителство. Всяка дейност да се извършва така, че да се отчита добре и да се осигурява необходимото идеологическо въздействие. Особено високо той поставя авангардната роля на комуниста и издигането на първичната партийна организация като политическо ядро и първообраз на бъдещото състояние на трудовия колектив, умението им да създават ведра социално-психологическа обстановка в колективите, да ги сплотяват и мобилизират за най-активно и съзнателно участие в изпълнението на партийната политика.

Много важно е добре да се разбере изказаната от автора мисъл, че Партията укрепва връзките си с масите на базата на засилващата се общност на основните интереси на всички трудещи е. Но като откликва на интересите им и се вслушва в мнението им, на нея й е чуждо опортюнистическото приспособяване към назадничавите възгледи и настроения. С тях тя воюва, преодолява ги, отстранява ги и в това е едно от важните й задължения като политически ръководител. Тя полага непрестанни усилия за изграждане на разностранни и многостранно развити личности. В тази насока използва както различни възпитателни и идейни средства, така и сложните механизми на материалното и духовното стимулиране.

Ако политическият подход се разглежда като сърцевина на партийното ръководство, неведнъж в своите доклади и речи др. Т. Живков определя като сърцевина на самата политическа работа работата с хората. И в тази разностранна идейно-политическа, възпитателна, организаторска работа ролята на Партията е да води целенасочено тру-

Digitized by Google

курс, все по-последователно се проявява и сам Централният комитет създава образци на това, като по най-важните въпроси се допитва както до цялата партия, така и до всички трудещи се. Тази линия на разширяване на демократизма, на въвличането на всички в разработката на партийната политика е един от най-важните корени на нейните здрави връзки с масите. Тя е източник на безспорния ѝ авторитет, тя показва, че трудещите се приемат партийната политика като свое собствено творение, като своя съдба.

Изтъкването на тези страни на политическия подход има своето непреходно значение. Именно затова Централният комитет и др. Т. Живков воюват против субективизма, неправилния стил, против все още срещащите се примери, когато партиен комитет решава в тесен състав въпроси, които засягат съдбата на широк кръг комунисти или трудещи се, без да се допитва до тях и да взема тяхното мнение. Когато партийни бюра се нагърбват с въпроси, които са от компетентността на всички комунисти, или пък колективността се прилага ограничено, непълно, дори в отделни случаи формално, без да е дадена възможност на всички добре да вникват в същността им и да изработят свое становище, без да се разгръща необходимата дискусия, да се прави дълбок критичен анализ на състоянието на действителността. като главна характерна черта на политическия анализ на обстановката, който може да гарантира разкриването на противоречията, недостатъците и грешките, и на тази основа да се открият и пътищата за тяхното отстраняване.

Всички тези изисквания за политическия подход според др. Т. Живков осигуряват последователно научно и висококомпетентно ръководство от страна на Партията на целокупния живот на обществото.

* * *

Разработката на правилна научнообоснована политическа линия и компетентното разглеждане на най-важните въпроси от живота на всеки колектив е основната изходна позиция и главната съществена черта на политическия подход. Но само с това в никакъв случай не се изчерпва политическият характер на партийното ръководство. Партията е организация на революционното действие, на преобразуването. Нейната правилна политическа линия е силна само ако завладее масите, ако бъде разбрана, осъзната, възприета и прегърната от масите, ако се претвори в живота. Не случайно Ленин изтъква, че политиката в сериозния смисъл на тази дума могат да творят само масите.

Това ленинско положение намира най-широка разработка в тритомника „За партийното строителство". В Доклада пред Националната партийна конференция е изтъкнато, че редица партийни комитети до голяма степен губят политическия характер на своето ръководство особено при решаването на някои въпроси на икономиката, защото се подценява главното, живецът му — **постоянната идейно-политическа, организаторска и идейновъзпитателна работа сред хората.**

„Политическата работа на Партията сред масите е онази, ако може така да се изразим, могъща артилерия, която разчиства пътя на нашето движение напред, пътя към нови успехи в стопанското и културното строителство, в повишаване на народното благосъстояние" (т. 2, стр. 63).

И наистина, без да се разясни добре и убедително политиката, без да се сплотят около нея трудещите се, без да се мобилизират усилията на всички за разкриване и използване на резервите за изпълнението на тази политика, тя ще увисне във въздуха. Съдбата на самата линия зависи в голяма степен от възпитанието на новия човек, на комунистите и трудещите се, от равнището на тяхната социалистическа съзнателност и нравствени добродетели, от тяхната социална актив-

Digitized by Google

ност. От това се определя тяхната реална роля в историческото творчество. Затова XI конгрес и Националната партийна конференция поставиха като една от най-важните политически задачи на партийните комитети и организации да направляват социалната активност на трудовите колективи и масите като главно проявление на тяхната съзнателност и осъзната творческа историческа роля в изграждането на развитото социалистическо общество.

Именно в тази насока се проявява могъщата роля на идеологическия фронт. Поради това и другарят Живков нееднократно, но особено ярко пред Юлския пленум (1968 г.) постави въпроса за тясно свързване на идеологическата работа с живота.

Подкрепа на народните инициативи, на новото, разпространяване на челния опит, широк простор на творчеството на масите, непримиримост към консерватизма и недостатъците, към застоя — това са характерни черти на курса на Партията, на нейната творческа априлска линия. И това не е нито случайно, нито формално. То произлиза от дълбокото осъзнаване на ролята на масите в историческия процес в интерес на развитието на обществото. То произлиза от добре разбраната политическа отговорност пред народа. В тази връзка другарят Тодор Живков нееднократно разработва творчески въпросите на цялата идеологическа и разностранната организаторска работа на социалистическото съревнование като един от най-важните плацдарми на проявление на народната изява, на участието на трудещите се, на колективите, на всеки работник и кооператор в управлението и в изграждането на новия живот.

„Ръководната роля на Партията се състои в това, като развива всестранно своите връзки с трудещите се, като се вслушва в тяхното мнение и предложения — да възпитава народа, да го убеждава в правотата на своята линия, да го въоръжава със своя поглед върху явленията и тенденциите на социалното развитие и уверено да го води напред“ (т. 3, стр. 98).

Това Партията постига с цялата своя дейност. Но авторът отделя твърде често и широко място на тясното свързване на идейно-разяснителната и възпитателната дейност с конкретните задачи на стопанското и културното строителство. Всяка дейност да се извършва така, че да се отчита добре и да се осигурява необходимото идеологическо въздействие. Особено високо той поставя авангардната роля на комуниста и издигането на първичната партийна организация като политическо ядро и първообраз на бъдещото състояние на трудовия колектив, умението им да създават ведра социално-психологическа обстановка в колективите, да ги сплотяват и мобилизират за най-активно и съзнателно участие в изпълнението на партийната политика.

Много важно е добре да се разбере изказаната от автора мисъл, че Партията укрепва връзките си с масите на базата на засилващата се общност на основните интереси на всички трудещи е. Но като откликва на интересите им и се вслушва в мнението им, на нея й е чуждо опортюнистическото приспособяване към назадничавите възгледи и настроения. С тях тя воюва, преодолява ги, отстранява ги и в това е едно от важните й задължения като политически ръководител. Тя полага непрестанни усилия за изграждане на разностранни и многостранно развити личности. В тази насока използва както различни възпитателни и идейни средства, така и сложните механизми на материалното и духовното стимулиране.

Ако политическият подход се разглежда като сърцевина на партийното ръководство, неведнъж в своите доклади и речи др. Т. Живков определя като сърцевина на самата политическа работа работата с хората. И в тази разностранна идейно-политическа, възпитателна, организаторска работа ролята на Партията е да води целенасочено тру-

дейците се напред. В работата си с масите тя има едно главно средство — да убеждава, да вдъхновява, да въвлича чрез силата на идеите и заразителните цели, чрез личния пример на комунистите, чрез всекидневния или индивидуалния контакт с хората.

Осъзнаването на този важен принцип на политическото ръководство има огромно значение. Той помага на партийните комитети не само добре да се ориентират в обективните тенденции, но и винаги да знаят, че тяхното реализиране има само един единствен път — заедно с масите, начело на тях. Наруши ли се връзката с масите, не се ли поддържа постоянен жив диалог с тях, с всеки колектив, не се ли убеди той в правилността на политическата линия, разкрита от Партията, накърнява се авторитетът на партийния орган, намалява неговата преобразуваща ръководна роля. Само като се съзнава добре и прилага на дело тази истина, се реализира едно от най-важните изисквания на марксизма — теорията става материална сила, когато завладее масите. Този процес обаче не се извършва стихийно. Той е една от най-важните функции на партийното ръководство, един от най-важните негови принципи. Затова онези партийни дейци, които се затварят в душните кабинети, които не общуват с народа, откъснали са се от него, нашият пръв ръководител предупреждава, че са застрашени да загубят своя облик на политически дейци.

* * *

В своята книга „Възраждане" Леонид Илич Брежнев особено ярко набляга на работата с кадрите. „Въпросът за ръководството — това е въпросът за кадрите" — обобщава той. Не случайно централно място в неговите мемоари заемат именно взаимоотношенията на партийния комитет и деец с ръководителите във всички звена.

Този въпрос широко се разглежда и в докладите и речите на другаря Тодор Живков. Правилните взаимоотношения на партийните с обществените и държавните органи и организации той определя като една от най-съществените черти на политическия подход. Твърде често той се спира на разграничаването на функциите и координирането на дейността на партийните органи и организации с тези на административно-стопанските ръководства.

„...там, където партийните комитети и организации се заеха непосредствено да вършат работата на държавните и стопанските органи, където ги подменяваха — там неминуемо се получаваше понижаване на активността и отговорността на тия органи. Това доведе до администриране от страна на партийните комитети, до занемаряване на партийно-организационната и партийно-политическата работа" (т.1, стр. 128).

Тази обобщаваща констатация, правена неведнъж в партийните документи и развита особено широко от Юлския пленум (1968 г.), илюстрира, че там, където съществува неумение да се издигат добре подготвените кадри в ръководните звена, да се насочват те и да им се предоставя възможност да разгърнат с пълен размах своите възможности, се принизява равнището на политическото ръководство. Партийният орган насочва вниманието си към несвойствени за него функции от текущо-разпоредителски характер, не съсредоточава своите усилия към основните въпроси, занемарява партийно-политическата и партийно-организационната работа.

На тази основа изпъква най-важната страна на партийното ръководство — не пряко вмешателство, не изземване, дублиране и опекунство над другите органи, а издигане на тяхната отговорност, активност и инициатива. Да им се създават условия сами да решават задачите, да носят пълна отговорност за тях. Другарят Живков разглежда стопан-

Digitized by Google

ските и административните кадри като мандатьори на Партията, на които тя е поверила важни участъци от социалното управление с големи права и отговорност. Като нейни представители те са политически дейци. Тази им функция се реализира не само с участието им в партийно-политическата и организаторската работа на партийните комитети и организации, а преди всичко чрез прилагането на ленинските принципи на управление, с грижата им да реализират правилно и цялостно партийната политика в участъка, който ръководят, да отчитат социалния резонанс сред трудещите се от своите управленчески решения и действия, да сплотяват трудещите се около Партията и правилно да ги възпитават в социалистически дух.

В много доклади и речи първият секретар на Централния комитет поставя, разяснява и развива една или друга страна от работата с кадрите — за техните делови и политически, за необходимите им нравствени и психически качества, за тяхната повишена отговорност, за ролята на единоначалието, за научните методи при тяхната оценка и др.

Тези отговорни функции и качества на стопанските и административните дейци разкриват значението на партийната грижа за подбора, разпределението и обучението на кадрите, за тяхното възпитание. Ето кое се поставя на преден план в партийното ръководство. Колкото с по-добри кадри се укрепват стопанските и държавните органи, колкото повече грижи се полагат те да бъдат в курса на най-новите постижения на науката и опита в дадената област, толкова по-добре се ръководи съответният участък.

Едно от най-важните средства за ръководство и за възпитание на кадрите е партийният контрол. Чрез него се упражнява онази висока политическа взискателност, която навсякъде неотстъпно трябва да съпътствува високото доверие към кадрите. Партийният контрол над тях също има политически характер. Другарят Живков изтъква, че главното в него е как се осъществяват партийната политика и партийните решения, въпросите на стила и методите на работа, политическото и научното равнище на управление на съответния участък (т. 2, стр. 492). Когато контролът се насочи към това, как кадрите и органите осъществяват дадените им права и функции, когато се проверяват и коригират методите, с които те действуват, тогава това силно средство за партийно въздействие ще даде много по-голям тласък на работата, ще осигури най-висок ефект. Той ще предаде могъща сила на социалното управление чрез механизма на специфичното политическо въздействие над ръководните дейци и управленческите органи.

Този въпрос, разглеждан нееднократно в тритомника, е особено актуален и сега в живота на Партията. Той ще има важно значение в дейността ѝ и в бъдеще. След последните решения на Централния комитет право на партиен контрол получиха на практика всички първични партийни организации. В духа на развитите принципи в тритомника те могат да преценят дали използват това силно оръжие пълноценно и правилно, дали насочват във вярна насока неговото острие. Защото често обект на контрола са не самите кадри и органи, а предметът на тяхната дейност. Предмет на контрола понякога не е изпълнението на партийната линия и стилът и методът на работа, а различни показатели от тяхната дейност. Контролът на Партията е предназначен да издига ролята на субективния фактор. Неговата сила ще се изяви най-добре тогава, когато той на дело изпълнява тази важна политическа функция. Този въпрос изпъква още повече сега, след Националната партийна конференция, която на основата на Докладната записка на другаря Тодор Живков и доклада му за усъвършенствуване на социалистическата организация на труда и плановото ръководство на икономиката набеляза едно от най-важните противоречия в сегашното ни развитие — изоставането на някои сектори от субективния фактор от обективните

Digitized by Google

възможности на социалистическата икономика. По-пълното, по-цялостното овладяване и прилагане на партийния контрол е един от най-важните лостове за разрешаване на това противоречие.

* * *

Широкото теоретическо и практическо изясняване на характера, същността и главното съдържание на политическото ръководство в тритомника на другаря Тодор Живков „За партийното строителство" има голямо значение както за правилното разбиране на ръководната роля на Партията въобще, така и за практическото издигане дейността на всички нейни органи и организации. Това налага да се усвояват още по-пълно политическите функции на ръководство, да се прилага политическият подход като главно средство за правилно партийно ръководство.

Това именно изкуство, богато и разностранно, с теоретическа дълбочина, ясно и точно е разкрито в тритомника. Ето защо той трябва да бъде настолно всекидневно помагало на всеки ръководен деец.

ОБУЧЕНИЕТО НА КАДРИТЕ — ПОСТОЯНЕН ПРОЦЕС

В Русенски окръг се проведе седмица на партийното строителство. В нея участвуваха и научни работници от Центъра по партийно строителство към Академията за обществени науки и социално управление при ЦК на БКП, журналисти от сп. „Партиен живот". Мероприятията, организирани през тези дни, бяха групирани в няколко направления: обсъждане на сп. „Партиен живот", лекции в десетте селищни системи на окръга по някои проблеми на партийното строителство, залегнали в тритомника на др. Тодор Живков, среща с курсистите и преподавателите на филиала на АОНСУ в Русе, окръжна научно-практическа конференция...

Впрочем не съобщението за събитието ни интересува в момента — от последните дни на април, преминали в Русенски окръг като седмица на партийното строителство, ни отделя достатъчно време, за да не звучи това събитие като новина. Въпросът е другаде: кое накара окръжния комитет на БКП в Русе да постави на такова широко, бихме казали, комплексно обсъждане някои от проблемите на партийното строителство, разработени в тритомника на др. Т. Живков, каква цел се преследваше с тази инициатива?

Вариантите в отговора могат да бъдат различни, включително „да се върви в крак със задачите". Както стана ясно по-нататък, последният вариант трябваше да се изключи. А на конкретно поставения въпрос отговори секретарят на ОК на БКП Николай Цонев:

— Седмицата не е самоцел, а средство по пътя към главното — изпълнението на социалните и икономическите задачи. За нас, комунистите, партийните работници, това означава да усъвършенствуваме прилагането на политическия и икономическия подход. В решението на Секретариата на ЦК на БКП „За пропагандиране, изучаване и ползване на тритомника на др. Т. Живков „За партийното строителство" изрично е отбелязана необходимостта да се усвои огромното богатство от идеи и на тази основа да се преустройват начинът на мислене, стилът и методите

Digitized by Google

на ръководство, да се издигат ролята и отговорността на субективния фактор. Чрез мероприятията през тези дни, в които е заангажиран фактически целият актив на окръга, искахме да поставим на по-широка основа и по-компетентно изучаването и творческото използване на теоретичните постановки в тритомника като необходимо условие и предпоставка за изпълнение на партийните предначертания. А можем да говорим и за съвсем близка цел — предстои пленум на окръжния комитет за стила и методите на работа на партийните и стопанските кадри, и седмицата е също една конкретна подготовка към него.

Не отсега започва в нашата окръжна организация разговорът по проблемите на партийното строителство. Близо пет месеца продължи миналата година задочната научно-практическа конференция „Партийното ръководство на икономиката в светлината на изискванията на Националната партийна конференция" на страниците на в. „Дунавска правда". Изказаха мнения, споделиха опит много наши кадри на различни равнища, научни работници. Имахме и редовна научно-практическа конференция по същия проблем, по който ще бъде сега и пленумът — за привеждане на стила и методите на кадрите в съответствие с изискванията на днешния ден. Подобна задача сме си поставили и с разговора, който вече две години се води в партийните групи: да се въоръжат нашите кадри с икономически знания, да усвоят новия подход при планирането, използването на икономическите лостове.

Специално внимание отделяме за изучаването на залегналите в тритомника проблеми, на практическата работа по тях. Формите за пропаганда са различни: семинари, лекции пред партийните секретари, пред актива на окръга. В тази поредица от начинания ние оценяваме седмицата като завършек на първия етап — теоретическо преосмисляне на нашата работа. Макар че, сами разбирате, тук рязка граница не може да има. Изучаването ще продължи и занапред чрез конференции, семинарни занятия, просветни събрания — вече в общински, комбинатски, заводски партийни комитети и организации, там където се решава съдбата на задачите. Пък и досега усвояването на знанията не е било „чисто", а един развиващ се процес на по-нататъшно усъвършенствуване на вътрешнопартийната демокрация, на цялостната дейност на партийните и обществените организации, един процес на осмисляне и решаване на стратегическите задачи, поставени от Националната партийна конференция...

Съществена част от времето през седмицата на партийното строителство бе отделено за лекционна пропаганда. С лекции бяха заангажирани научни работници и преподаватели от Центъра по партийно строителство — доцент Г. Бърдаров, проф. Б. Станков, Е. Банкова, Р. Любомирова, Р. Филипова, Здр. Цветанов, Ив. Величков, К. Дилчев, Н. Вълев, главният редактор на сп. „Партиен живот" П. Русев. Изброяването дори само на няколко от разработените теми говори за стремеж активът да се запознае по-обстойно с най-актуалните проблеми на партийното строителство: „Единството на идеологическата и организационната, на политическата и организаторската работа при изпълнението на стопанските задачи", „Политическият и икономическият подход — сърцевина на партийното ръководство", „Проблемът за ефективността на партийно-организационната дейност в тритомника на др. Т. Живков", „Писмото на др. Тодор Живков до ЦК на ДКМС — научнообоснована програма за работа сред младежта и Комсомола" и.. Темите са по заявка на самите партийни секретари — предварително е проучено тяхното мнение, предложенията им. Такава изборност при определянето на темите значи и опит да се намали елементът на пасивно възприемане: можеш да направиш избор, ако си ориентиран предварително в материала, ако си заинтересован. А броят на въпросите, които непременно удължаваше определеното за лекцията време, а разговорите в „междучасията" — не са ли те белег за активност! Впрочем за въпросите: по тях можеше да се съди за проблемите на партийната практика в отделните общини и колективи, за трудностите на всекидневието. Например какво да се направи, за да бъде резултатна дейността на секретаря в условията на уедрената първична организация, която надхвърля сто човека, как да се организира тази дейност при положение, че секретарят има и други — служебни — задължения. Или — пак при тези условия — как да се осигурява дейно участие на редовия комунист в партийното събрание.

С активност се отличаваха и двете обсъждания на сп. „Партиен живот" — в Сливо поле и в Русе. Не случайно подчертаваме това.

Digitized by Google

възможности на социалистическата икономика. По-пълното, по-цялостното овладяване и прилагане на партийния контрол е един от най-важните лостове за разрешаване на това противоречие.

* * *

Широкото теоретическо и практическо изясняване на характера, същността и главното съдържание на политическото ръководство в тритомника на другаря Тодор Живков „За партийното строителство" има голямо значение както за правилното разбиране на ръководната роля на Партията въобще, така и за практическото издигане дейността на всички нейни органи и организации. Това налага да се усвояват още по-пълно политическите функции на ръководство, да се прилага политическият подход като главно средство за правилно партийно ръководство.

Това именно изкуство, богато и разностранно, с теоретическа дълбочина, ясно и точно е разкрито в тритомника. Ето защо той трябва да бъде настолно всекидневно помагало на всеки ръководен деец.

ОБУЧЕНИЕТО НА КАДРИТЕ — ПОСТОЯНЕН ПРОЦЕС

В Русенски окръг се проведе седмица на партийното строителство. В нея участвуваха и научни работници от Центъра по партийно строителство към Академията за обществени науки и социално управление при ЦК на БКП, журналисти от сп. „Партиен живот". Мероприятията, организирани през тези дни, бяха групирани в няколко направления: обсъждане на сп. „Партиен живот", лекции в десетте селищни системи на окръга по някои проблеми на партийното строителство, залегнали в тритомника на др. Тодор Живков, среща с курсистите и преподавателите на филиала на АОНСУ в Русе, окръжна научно-практическа конференция...

Впрочем не съобщението за събитието ни интересува в момента — от последните дни на април, преминали в Русенски окръг като седмица на партийното строителство, ни отделя достатъчно време, за да не звучи това събитие като новина. Въпросът е другаде: кое накара окръжния комитет на БКП в Русе да постави на такова широко, бихме казали, комплексно обсъждане някои от проблемите на партийното строителство, разработени в тритомника на др. Т. Живков, каква цел се преследваше с тази инициатива?

Вариантите в отговора могат да бъдат различни, включително „да се върви в крак със задачите". Както стана ясно по-нататък, последният вариант трябваше да се изключи. А на конкретно поставения въпрос отговори секретарят на ОК на БКП Николай Цонев:

— Седмицата не е самоцел, а средство по пътя към главното — изпълнението на социалните и икономическите задачи. За нас, комунистите, партийните работници, това означава да усъвършенствуваме прилагането на политическия и икономическия подход. В решението на Секретариата на ЦК на БКП „За пропагандиране, изучаване и ползване на тритомника на др. Т. Живков „За партийното строителство" изрично е отбелязана необходимостта да се усвои огромното богатство от идеи и на тази основа да се преустройват начинът на мислене, стилът и методите

Digitized by Google

на ръководство, да се издигат ролята и отговорността на субективния фактор. Чрез мероприятията през тези дни, в които е заангажиран фактически целият актив на окръга, искахме да поставим на по-широка основа и по-компетентно изучаването и творческото използване на теоретичните постановки в тритомника като необходимо условие и предпоставка за изпълнение на партийните предначертания. А можем да говорим и за съвсем близка цел — предстои пленум на окръжния комитет за стила и методите на работа на партийните и стопанските кадри, и седмицата е също една конкретна подготовка към него.

Не отсега започва в нашата окръжна организация разговорът по проблемите на партийното строителство. Близо пет месеца продължи миналата година задочната научно-практическа конференция „Партийното ръководство на икономиката в светлината на изискванията на Националната партийна конференция" на страниците на в. „Дунавска правда". Изказаха мнения, споделиха опит много наши кадри на различни равнища, научни работници. Имахме и редовна научно-практическа конференция по същия проблем, по който ще бъде сега и пленумът — за привеждане на стила и методите на кадрите в съответствие с изискванията на днешния ден. Подобна задача сме си поставили и с разговора, който вече две години се води в партийните групи: да се въоръжат нашите кадри с икономически знания, да усвоят новия подход при планирането, използването на икономическите лостове.

Специално внимание отделяме за изучаването на залегналите в тритомника проблеми, на практическата работа по тях. Формите за пропаганда са различни: семинари, лекции пред партийните секретари, пред актива на окръга. В тази поредица от начинания ние оценяваме седмицата като завършек на първия етап — теоретическо преосмисляне на нашата работа. Макар че, сами разбирате, тук рязка граница не може да има. Изучаването ще продължи и занапред чрез конференции, семинарни занятия, просветни събрания — вече в общински, комбинатски, заводски партийни комитети и организации, там където се решава съдбата на задачите. Пък и досега усвояването на знанията не е било „чисто", а един развиващ се процес на по-нататъшно усъвършенствуване на вътрешнопартийната демокрация, на цялостната дейност на партийните и обществените организации, един процес на осмисляне и решаване на стратегическите задачи, поставени от Националната партийна конференция...

Съществена част от времето през седмицата на партийното строителство бе отделено за лекционна пропаганда. С лекции бяха заангажирани научни работници и преподаватели от Центъра по партийно строителство — доцент Г. Бърдаров, проф. Б. Станков, Е. Банкова, Р. Любомирова, Р. Филипова, Здр. Цветанов, Ив. Величков, К. Дилчев, Н. Вълев, главният редактор на сп. „Партиен живот" П. Русев. Изброяването дори само на няколко от разработените теми говори за стремеж активът да се запознае по-обстойно с най-актуалните проблеми на партийното строителство: „Единството на идеологическата и организационната, на политическата и организаторската работа при изпълнението на стопанските задачи", „Политическият и икономическият подход — сърцевина на партийното ръководство", „Проблемът за ефективността на партийно-организационната дейност в тритомника на др. Т. Живков", „Писмото на др. Тодор Живков до ЦК на ДКМС — научнообоснована програма за работа сред младежта и Комсомола"... Темите са по заявка на самите партийни секретари — предварително е проучено тяхното мнение, предложенията им. Такава изборност при определянето на темите значи и опит да се намали елементът на пасивно възприемане: можеш да направиш избор, ако си ориентиран предварително в материала, ако си заинтересован. А броят на въпросите, които непременно удължаваше определеното за лекцията време, а разговорите в „междучасията" — не са ли те белег за активност! Впрочем за въпросите: по тях можеше да се съди за проблемите на партийната практика в отделните общини и колективи, за трудностите на всекидневието. Например какво да се направи, за да бъде резултатна дейността на секретаря в условията на уедрената първична организация, която надхвърля сто човека, как да се организира тази дейност при положение, че секретарят има и други — служебни — задължения. Или — пак при тези условия — как да се осигурява дейно участие на редовия комунист в партийното събрание.

С активност се отличаваха и двете обсъждания на сп. „Партиен живот" — в Сливо поле и в Русе. Не случайно подчертаваме това.

Digitized by Google

Едно, защото задълбочените оценки, справедливите бележки, уместните предложения ще помогнат на редакционната колегия да се ориентира в назрелите потребности. Друго, защото всички, които се изказаха, а и не само те, бяха прегледали отново, прочели отново книжките на списанието от последните две години, бяха преминали — всеки за себе си — един своеобразен курс по партийното строителство.

Значителна, открояваща се проява през седмицата бе окръжната научно-практическа конференция, посветена на разработените в тритомника на др. Т. Живков въпроси. Значителна и поради важността на проблемите, и поради трактовката им. Естествено, на такава конференция ще се популяризират, ще се обсъждат, ще се оценяват поместените в тритомника трудове — като монолитна, стройна, научнообоснована теория и практика на партийното строителство у нас, като ръководство за действие, за повишаване на ефективността от партийната дейност. Естествено, тежестта ще падне върху анализа на дейността на партийните организации в Русенски окръг в светлината на тези постановки. Всъщност така и бе формулирана главната задача на това мероприятие в доклада на първия секретар на ОК на Партията П. Петров: превръщането на постиженията на теорията в критерий за оценка на собствените дела.

Такъв подход предполага деловитост и компетентност и те наистина присъствуваха в докладите и изказванията. А което е по-важно и като отличителен белег за стила на действие на голяма част от кадрите в окръга. Между многото доказателства да посочим поне едно. Пред окръжния комитет, пред партийните и стопанските кадри е поставена трудната задача на основата на усъвършенстваната организация на труда и на внедрената в бригадите вътрешностопанска сметка да се осигури работна ръка за бъдещия Завод за тежко машиностроене. И за по-малко от две години, съсредоточавайки усилията в десет предприятия, определени за еталонни, окръжната партийна организация вече разполага със собствен опит. При това опит, който действително заслужава интерес. Да вземем най-яркия пример: за да има нормален производствен ритъм, на Завода за печатни платки са били нужни още 200 работника. Този дефицит е ликвидиран с вътрешни сили, чрез усъвършенствуване организацията на производството.

Лесно е да се каже: като усъвършенствуваха организацията... Иска ни се да надникнем зад респектиращата лаконичност на тези думи, макар чрез дейността само на една първична организация, тази в цех „20". Дори с риск да излезем формално от главната тема. Какво представлява този отрязък от пътя на колектива, започнал с една даденост: увеличен брой на видовете печатни платки, по-малка серийност и значи чувствително спадане на производителността при старата конвейерна организация на производството. И стигнал сега до резултат: нараснала с 12 на сто производителност на труда, подобрено качество на продукцията, над 98 на сто при рандеман 95, ликвидиране на извънредния труд, отпаднала необходимост от 39 чифта работни ръце. Накратко този път може да бъде обозначен така: разработена е схема за нова организация на производството и управление на качеството. За кратък срок работниците усвояват и допълнителна специалност, така във върховите моменти при същите по брой хора запойчиците в монтажния участък се удвояват, премахва се пренатовареността на специализираните бригади. При определяне на възнаграждението се прилага утвърждаваният на бригадно събрание коефициент за трудово участие, личният принос на производственика се поставя в пряка зависимост от крайния резултат на бригадата по три задължителни показателя: обем, качество и асортимент на продукцията. Работна група отново преценява нормативите за разхода на труд...

А какъв е делът на партийната организация, на комунистите от цеха? Те са били не просто инициаторите, те са били двигателят на всички тези начинания. Преценяват сега: не е имало партийно събрание без една постоянна точка — за подготовката и хода на въвежданата нова организация на труда. Поставяни са и са отчитани конкретни поръчения на комунистите, конкретни задачи на преките стопански ръководители. И още нещо, което не е отразено в архивите: десетките разговори с хората. Защото иначе как ще воюваш за нещо, щом не си убеден?

За резултата вече казахме — за междинния, а не за крайния резултат. Предстои още много работа. Да се обвърже заплащането с разходите на материалите в цеха, участъка, бригадата, с разходите от всеки работник. Цялостно да се внедри

Digitized by Google

комплексна система за управление на качеството, като се отчита влиянието й върху индивидуалната работна заплата. Обвързването на заплатата с показателя ритмичност на производството...

Наистина този опит, популярен вече в окръга, не бе отбелязан специално в напрегнатите мероприятия през седмицата на партийното строителство. Но е напълно в нейните рамки. Дори само като местна конкретизация на изказаната от др. Т. Живков мисъл на срещата с бюрото на ОК на БКП и изпълкома на ОНС в Русе през февруари миналата година — че ръководната работа не е нищо друго освен непрекъснат творчески процес на все по-пълно опознаване и съобразяване с изискванията на обективните икономически закони, което от своя страна предполага висока компетентност на кадрите, дисциплина и чувство за отговорност.

Анализирайки различните страни на партийната дейност, и основният доклад, и изказванията излязоха извън благополучните констатации. Уговорката да се прилагат високите критерии на тритомника означава повишена критичност. Другото би значело да се прави мероприятие за мероприятието. Защото трудности и пропуски има. Главната трудност е в неумението на част от кадрите да усвоят новия подход, да воюват за високо качество и висока ефективност във всяка дейност, навсякъде — този извод бе подчертан категорично и подкрепен с факти. И не би могло да се върви напред, ако не се използват честно, принципно, компетентно критиката и самокритиката — това най-могъщо, най-ефикасно оръжие за борба с недостатъците и слабостите в работата за разчистване пътя към бъдещето.

Богатството от идеи, от опит, от проблеми не можеше да се побере в ограничените часове на един предиобед. И всъщност конференцията продължи — задочно, на страниците на „Дунавска правда", през следващите дни. Така седмицата на партийното строителство получи повече сгъстеност, по-ускорен ритъм.

И още една научно-практическа конференция се състоя по това време в завод „Гаврил Генов".

Идеята за тази конференция, обясни ни партийната секретарка Р. Радкова, е възникнала като отговор на потребността да се внесе яснота в партийните кадри на завода по въпроса за партийното решение, за контрола на неговото изпълнение. При подготовката заводският комитет на БКП е направил анализ на проблемността на партийните събрания, на формулировката на партийните решения. На основата на този анализ, който е твърде далеч от лакировка на действителността, са се водили сериозни разговори със секретарите на първичните организации. Разбира се, не е останало само с разговорите. Много по-политическо звучение имат сега решенията и контролът е отишъл напред. Отработени са дори някои чисто технически страни. Ето папката на заводския комитет с решенията, чийто срок е в текущия месец, подобни папки имат и партийните бюра. Всяко решение е в отделен фиш. Обикновено в края на месеца се отбелязва: „Изпълнено". Рядко някой фиш ще остане в папката. С обяснение защо не е изпълнено, у кого е причината, кога ще се изпълни...

Сега, на конференцията, със съдоклад за мястото, ролята и отговорността на кадрите за изпълнение на решенията излиза директорът на завода. Заангажирани са и други стопански ръководители. Това е хубав признак, щом от съдбата на партийното решение се интересуват не само партийното бюро, не само партийният комитет.

Конференцията в завод „Г. Генов" почти съвпадна по време с окръжната научно-практическа конференция донякъде случайно. Но това, че подобни конференции се готвят в други общини, в други заводски колективи, вече не е случайност. Изучаването на проблемите в тритомника „За партийното строителство" продължава. Трябва да продължи — и организирано, и самостоятелно. За да се материализират идеите, разработени там. Да се усъвършенствува партийната практика в окръга.

Следователно седмицата на партийното строителство прераства в седмици. Прераства във всекидневие.

Дарина РАДЕВА

Digitized by Google

С НОВ ПОДХОД ПРИ НОВИТЕ УСЛОВИЯ

ДОБРИ ЧОБАНОВ

Необходимостта от коренно подобряване на съдържанието, формите и средствата на цялостната политическа и идейновъзпитателна работа на местните партийни органи и организации се налага от редица изменения, които настъпват в резултат на внедряването на нови методи на стопанисване, на нови форми на организация и управление на икономиката. „Сега — сочи др. Тодор Живков — за цялата Партия, за окръжните и общинските партийни комитети, за първичните партийни организации в аграрно-промишлените комплекси, в стопанските и други организации в състава на Националния аграрно-промишлен съюз, за кадрите на нашата партия изключително важна е задачата дълбоко, с вещина да овладяват и последователно да прилагат принципите и „тайните" на икономическия подход."[1]

Както никога досега конкретноисторическите задачи и условия на социално-икономическото развитие на страната поставят жизнената потребност по-нататъшното нарастване на ръководната роля на Партията, на всички нейни комитети и организации да се извършва на качествено нова основа. На този проблем бе подчинено и решението на Секретариата на ЦК на БКП за някои изменения в структурата и функциите на местните партийни органи. По силата на това решение се създадоха общинските партийни комитети, които получават права и носят пълна отговорност за осъществяване на единно партийно ръководство на цялостния живот в селищните системи.

Във връзка с това възникват нови задачи пред общинските партийни комитети: да се формират, развиват и укрепват единни социални колективи на трудещите се в рамките на селищните системи; да се разработват перспективите на социално-икономическото развитие на общините на основата на мултипликационния подход и да се мобилизират усилията на комунистите и на всички трудещи се за изпълнение на качествено новите задачи, широко да се използват моралните и духовните стимули; да осигуряват непосредствено политическо ръководство на основните производствени единици, по-пряко и органически да свързват борбата за висока ефективност и качество с ускореното внедряване постиженията на главните, определящите сфери на научно-техническия прогрес; да се ускорява прилагането на дело цялостната система от методи, форми и механизми на съвременното стопанско ръководство; да се прилагат по-съвършени форми на единомислие и единодействие на комунистите и трудещите се за решаване на основните задачи пред общините. Нужно е по-нататък да се възпи-

[1] Тодор Живков, Слово пред Учредителния конгрес на Националния аграрно-промишлен съюз, Партиздат, стр. 24.

Digitized by Google

тава у трудещите се ново отношение към труда, към развитието и опазването на социалистическата собственост, към създаването на висока съзнателна социалистическа дисциплина, да се засилва чувството на истински стопани на материално-техническата база, на резултатите от техния труд, да се задоволяват по-пълно културните и естетическите потребности на населението и пр.

* * *

Безспорно към проблема за развитието и вътрешното преустройство на многостранната дейност в селищните системи са се насочили много науки — икономически, демографски, философски, кибернетически, социологически, правни и др., но определено място има и науката партийно строителство. Ролята и мястото на партийното строителство се определя от изискванията, свързани с по-нататъшното теоретическо осмисляне и обобщаване опита от дейността на общинските партийни комитети.

Преди всичко изграждането на общини от нов тип и обособяването им като единни икономически и социални организации е подчинено на програмните задачи на Партията. Пред партийните комитети и организации в селищните системи се поставят принципиално нови задачи, решаването на които зависи главно от по-нататъшното засилване на политическия подход и издигане равнището на политическото ръководство.

Големи изисквания се предявяват преди всичко към осигуряването на съответни изменения в организацията, структурата и функциите на партийните организации в селищните системи. Това означава да се овладее качествено новият обект на ръководство — общината, структурата и организацията на работата на партийните организации, на държавните, стопанските и обществените органи и организации, да съответствуват и да обслужват териториално-производствените и социалните структури вътре в общината. Това означава да се осъществи преустройство в подхода, стила и методите на работа и ръководство, като в основата на партийното ръководство се поставят въпросите за съществеността повишаване ефективността от организаторската и политическата работа, икономическият анализ и стопанската сметка. Икономическият анализ — търсенето на най-висок краен резултат от стопанската дейност, от организаторската и политическата работа на кадрите — да стане централно звено в дейността на общинските партийни комитети.

Следователно общинските партийни комитети по силата на новите изисквания и задачи се превръщат в такъв ръководен партиен орган, където като във фокус се концентрира практическото решаване на почти всички основни проблеми на развитието на общините и под чието пряко ръководство първичните партийни организации мобилизират трудещите се за материализиране на партийната политика.

* * *

За да отговарят на тези качествено нови изисквания, общинските партийни организации ще внасят съществени изменения в съдържанието, формите и средствата на цялостната своя ръководна дейност. В тази връзка възникват голям брой проблеми и задачи. Кои са те?

Основно значение има задачата за по-нататъшното подобряване на качественото състав на общинските партийни организации. За да се повишава ръководната роля на първичните партийни организации в

Digitized by Google

решаването на новите проблеми, налага се да се обърне особено внимание на такива въпроси като правилното разпределение на комунистите в материалната и духовната сфера, осигуряване на решаващите отрасли, производства и професии с необходимото партийно ядро. Важен проблем е количеството и качеството на партийното ядро в бригадите, фермите, производствените участъци, изобщо в производствените единици. Сега особено изпъква въпросът за личния пример на комунистите и как те с дела осигуряват авангардната роля на партийните организации в решаване качествено новите задачи.

В нова светлина ще се анализира работата с поръченията на комунистите. Както се сочи в решенията на Мартенския пленум на ЦК на БКП (1979 г.), сега главно съдържание на партийните поръчения, на личните и творческите планове, на отчетите и самоотчетите на комунистите, на партийния контрол ще станат проблемите, свързани с последователното прилагане на икономическия подход, с усъвършенстуването на социалистическата организация на труда и утвърждаването на стопанската сметка като основен метод в дейността на всички стопански единици. При новите условия силно нарастват ролята и значението на самоинициативата и социалистическата предприемчивост на комунистите, преодоляване методите на администриране. Прилагането на методите, формите и механизмите на икономическия подход изискват да се засилват инициативността, поемането на отговорност и творческият риск при избора на целите и използването на научните постижения, разкриването на резервите и прилагането на най-ефективните средства за тяхното постигане.

Целесъобразно е сега и работата по замяната на партийните документи на комунистите да се свързва тясно с новите изисквания. Общинските партийни комитети да засилят своята помощ, контрол и ръководство, за да се извършва истински преглед, взискателна проверка на работата на всеки комунист, как той на практика осъществява партийните решения, как постоянно, всекидневно с реални дела защищава своето членство в Партията.

Всичко това е необходимо, за да се осъществява правилно линията за подобряване на качествения състав на Партията, нейният състав по-пълно да отразява социално-класовата структура в общината, да се засилва всекидневното партийно влияние във всички сфери на материалния и обществения живот. В тази връзка днес повече от всякога е нужно партийните членове да бъдат действени личности, с ярко подчертани жизнени позиции, да бъдат непримирими борци против безстопанствеността, разхищенията на материални, трудови и финансови ресурси, против недисциплинираността и безотговорността при изпълнение на стопанските и обществените задачи, против консерватизма, инерцията и времеядството.

В светлината на новите изисквания общинските партийни комитети с нови критерии ще оценяват и насочват дейността на първичните партийни организации.

В центъра на вниманието на първичните партийни организации лягa грижата за провеждане на действена, плодотворна организаторска и политическа работа за мобилизиране усилията на трудещите се, за извършване на дълбоко преустройство в мисленето и дейността на ръководителите, специалистите, производствениците, за реализиране на инженерните проекти, за създаване на образцова социалистическа организация на труда, за прилагане на съвременни методи, форми и механизми на стопанско ръководство.

Структурата на първичните партийни организации, формите на работа и вътрешното съдържание следва по-пълно да отговарят на конкретните условия и задачи, които се решават в отделните общини. Окрупняването на първичните партийни организации налага работата

Digitized by Google

с партийните групи, тяхното всекидневно ръководство да се изведе на преден план. Това е толкова по-необходимо, колкото повече партийни групи навлизат в бригадите, фермите и производствата, в които на малки трудови колективи се възлагат големи по обем и сложни за решаване задачи.

* * *

Кадровата работа на общинските комитети на Партията придобива изключително голямо значение. В това отношение възникват главно две групи проблеми: **първата група** опира до количествената страна на работата с кадрите. Това са проблемите в каква степен отделните сфери на производствените териториални комплекси, звената от системите за социално управление са осигурили необходимите по брой и с подходящи качества кадри — икономисти, инженери, агрономи, технолози, лекари, учители, специалисти от художествено-творческата интелигенция и др. Какво е положението в решаващите производствени звена? Какви са вътрешните резерви за своевременното и най-правилното кадрово осигуряване на ръководните и изпълнителските възлови длъжности в икономиката, държавните органи, научните, културните институти и обществените организации? Отговаря ли разпределението на кадрите на новите изисквания? Следователно пред партийните организации стои задачата на ръководна работа в различните звена на управление в общините да се издигат можещи и знаещи кадри, способни на научна основа да организират своята работа, с подчертан усет към новото, с големи организаторски и реализаторски качества, които могат на практика да прилагат високите изисквания на икономическия подход, да търсят и постигат максимален икономически и социален ефект от всяка обществена дейност. В тази връзка широко може да се използва опитът на Русенската партийна организация с резервните кадри, въвеждането на конкурсното начало, изборността и др.

Особено значение придобива работата на партийните организации по подбора и разпределението на преките ръководни и изпълнителски кадри, непосредствените организатори на производството. От тях, естествено, в най-голяма степен зависи усъвършенстването на бригадната организация на труда и бригадната стопанска сметка, внедряването на научните постижения, съкращаването на материалните разходи, укрепването на трудовата и технологическата дисциплина.

Втората група проблеми се отнася преди всичко до подобряване качеството на кадрите, на техния ръководен, управленчески и изпълнителски труд. Става дума да се усвоява качествено нов подход в кадровата работа, която да отразява по-високите изисквания към кадрите в светлината на новите задачи, които се поставят пред общините.

На първа позиция стои задачата кадрите да овладяват и прилагат съвременен стил на работа и ръководство, бързо и дълбоко да преустройват мисленето и действията си, да се утвърждават като истински стопански и политически ръководители, да поемат творчески риск и отговорност, да проявяват непримиримост и взискателност, инициативност и дисциплина в работата.

Дълбокият анализ на количествените и качествените аспекти на кадровата работа следва да доведе до разкриването и използването на новите възможности в общините, до определянето и на основните проблеми, към решаването на които ще бъде насочено вниманието на общинските партийни организации през следващите години. Такива могат да бъдат: уточняване и усъвършенстване номенклатурата на

Digitized by Google

всички видове кадри, правилният подбор и подготовката на резервните кадри, подготовката на необходимите компетентни кадри за трайно решаване на задачите в общините. Тук, естествено, могат да се отнесат такива изисквания като отговорност на кадрите за решаване на възловите проблеми, овладяване на съвременните методи и механизми, форми на ръководство, установяване на правилна организация за повишаване квалификацията на кадрите от различните звена на социалното управление чрез формите за обучение в общините, окръзите и в учебните заведения на ЦК на БКП. Изискванията за бързо превъоръжаване на кадрите с нови знания налага да се издигне ролята на тяхното самообразование.

* * *

Коренно подобрение изисква работата на общинските партийни комитети по ръководството на икономиката в общините.

Новата обстановка, която се създаде с прилагане на **мултипликационния подход** при териториалното разположение на производителните сили и тяхната отраслова специализация и концентрация както в областта на отраслите на промишлеността, така и в отраслите на селското стопанство и в системата на общественото обслужване, разкриват по-големи възможности пред партийните комитети за конкретна и резултатна работа за реализиране на програмните задачи, за развитие на производителните сили и обществените отношения, за повишаване на жизненото равнище. Формирането на комбинатите на територията на големите селищни системи, стопанските поделения в общините, а така също и на аграрно-промишлените и промишлено-аграрните комплекси, които съвпадат с територията на селищните системи, създават още по-благоприятни възможности да се засилва ролята на общинските партийни организации за по-широко прилагане и развитие на ленинските принципи на ръководство на икономиката. Разкриват се неизчерпаеми възможности за по-пълно и по-правилно използване на природните условия, трудовите ресурси, материалните и финансовите средства. Създават се условия за по-непосредствена организаторска, политическа и идейновъзпитателна работа сред трудовите колективи за по-пълно използване на съществуващите резерви и интензивните фактори, за строг режим на икономии и за укрепване на трудовата, плановата и технологическата дисциплина. В крайна сметка създават се всички възможности за още по-успешно реализиране на стратегическия курс на Партията за висока ефективност и качество.

Всичко това може да се постигне, при условие че общинските партийни комитети поставят в центъра на своето внимание, а така също и пред трудовите колективи изпълнението на плана за 1979 и 1980 година и за седмата петилетка по всички показатели заедно с тези, които бяха приети с насрещните планове след Националната партийна конференция. Конкретизирането на задачите за всеки трудов колектив, за всяко работно място е важно условие за повишаване социалната и трудовата активност.

Целесъобразно е системният подход да се използва като основен метод при преустройството на управлението на икономическа основа, при организацията на научното обслужване на производството, при организиране на системата за нормиране и новата организация за заплащане на труда, при системата на самозадоволяване на населението от селищните системи с плодове, зеленчуци, месо, мляко, яйца и риба, при организиране на комплексно обществено обслужване.

Задача на общинските партийни комитети е да осигуряват последователно и неотклонно да се прилага икономическият подход както

Digitized by Google

в селското стопанство, където той вече на практика се реализира, така също и в другите сфери на материалния и духовния живот.

„**Необходимо е** — посочи др. Тодор Живков — **последователно да се прилага икономическият подход в цялостния производствен и възпроизводствен процес в нашата страна.** Икономическият подход, образно казано, **ще влее свежа кръв** в системата от методи, форми и механизми, **които** ние сега **използваме, ще ги импулсира да действуват пълноценно.**"[1]

Предизвикан от дълбоките качествени изменения, които настъпват в икономиката, икономическият подход ще има само тогава своето значение и реална сила, когато той се схваща в цялата комплексност на изисквания, свързани с неговото приложение. Правилното разбиране на това има решаващо значение за работата на партийните комитети и организации. Социалната функция на този подход е да бъде основен инструмент, основен метод в дейността на всички ръководни органи и кадри за осъществяване на партийните предначертания за постигане на високите качествени показатели както в стопанските единици, така също и в отраслите, и в народностопанския комплекс като цяло. Ето защо този подход е част от научността в стила на ръководство на всички ръководни органи и кадри в тяхната дейност при изграждане на развито социалистическо общество.

В съвременните условия да се прилага икономическият подход в общините това означава:

Преди всичко да се развиват и укрепват формите на социалистическа организация на производството, труда и управлението. Така например за развитието на селското стопанство в общините ключово значение има по-нататъшното укрепване на аграрно-промишления комплекс и производствената бригада (ферма). С укрепването на АПК и бригадите с подходящи кадри, с коренното преустройство на стила и методите на работата на ръководствата им ще може да се разчита на прилагането на икономическия подход, на увеличаване обема на производството и повишаване ефективността му, на изпълнение задълженията към държавата и ликвидиране на държавните дотации, на създаване условия за осъществяване на разширеното възпроизводство на основата на пълна самоиздръжка. В другите отрасли на икономиката вниманието на общинските партийни комитети се съсредоточава върху укрепването на комбинатите, заводите, бригадите и др. Голямо значение придобива също така работата по утвърждаването на инженерно-внедрителските и пласментно-снабдителните организации вътре в стопанските единици.

На следващо място прилагането на икономическия подход означава общинските партийни комитети да осигурят условия кадрите решително да усъвършенствуват методите на стопанисване. Такива методи са: стопанската и бригадната стопанска сметка, икономическият анализ, мултипликационният подход, методите на планиране, статистическите, икономическите методи и модели, експертните оценки, финансово-кредитната система, договорирането и др.

Разбира се, всички тези методи могат да се използват според условията и степента на развитие на икономиката на съответните общини. В тази връзка все повече ще се налага да се привлекат по-активно усилията на съответните научни институти на територията на общините и извън тях, на финансово-кредитните институти и служби, тези на Комитета за единна система за информация, Инспекцията по реколтата и др.

---

[1] Тодор Живков. Слово пред Учредителния конгрес на Националния аграрно-промишлен съюз. Партиздат, стр. 11.

Digitized by Google

всички видове кадри, правилният подбор и подготовката на резервните кадри, подготовката на необходимите компетентни кадри за трайно решаване на задачите в общините. Тук, естествено, могат да се отнесат такива изисквания като отговорност на кадрите за решаване на възловите проблеми, овладяване на съвременните методи и механизми, форми на ръководство, установяване на правилна организация за повишаване квалификацията на кадрите от различните звена на социалното управление чрез формите за обучение в общините, окръзите и в учебните заведения на ЦК на БКП. Изискванията за бързо превъоръжаване на кадрите с нови знания налага да се издигне ролята на тяхното самообразование.

* * *

Коренно подобрение изисква работата на общинските партийни комитети по ръководството на икономиката в общините.

Новата обстановка, която се създаде с прилагане на **мултипликационния подход** при териториалното разположение на производителните сили и тяхната отраслова специализация и концентрация както в областта на отраслите на промишлеността, така и в отраслите на селското стопанство и в системата на обществеото обслужване, разкриват по-големи възможности пред партийните комитети за конкретна и резултатна работа за реализиране на програмните задачи, за развитие на производителните сили и обществените отношения, за повишаване на жизненото равнище. Формирането на комбинатите на територията на големите селищни системи, стопанските поделения в общините, а така също и на аграрно-промишлените и промишлено-аграрните комплекси, които съвпадат с територията на селищните системи, създават още по-благоприятни възможности да се засилва ролята на общинските партийни организации за по-широко прилагане и развитие на ленинските принципи на ръководство на икономиката. Разкриват се неизчерпаеми възможности за по-пълно и по-правилно използване на природните условия, трудовите ресурси, материалните и финансовите средства. Създават се условия за по-непосредствена организаторска, политическа и идейновъзпитателна работа сред трудовите колективи за по-пълно използване на съществуващите резерви и интензивните фактори, за строг режим на икономии и за укрепване на трудовата, плановата и технологическата дисциплина. В крайна сметка създават се всички възможности за още по-успешно реализиране на стратегическия курс на Партията за висока ефективност и качество.

Всичко това може да се постигне, при условие че общинските партийни комитети поставят в центъра на своето внимание, а така също и пред трудовите колективи изпълнението на плана за 1979 и 1980 година и за седмата петилетка по всички показатели заедно с тези, които бяха приети с насрещните планове след Националната партийна конференция. Конкретизирането на задачите за всеки трудов колектив, за всяко работно място е важно условие за повишаване социалната и трудовата активност.

Целесъобразно е системният подход да се използва **като основен метод при преустройството на управлението на икономическа основа,** при организацията на научното обслужване на производството, при организиране на системата за нормиране и новата организация за заплащане на труда, при системата на самозадоволяване на населението от селищните системи с плодове, зеленчуци, месо, мляко, яйца и риба, при организиране на комплексно обществено обслужване.

Задача на общинските партийни комитети е да осигуряват последователно и неотклонно да се прилага икономическият подход както

Digitized by Google

в селското стопанство, където той вече на практика се реализира, така също и в другите сфери на материалния и духовния живот.

„**Необходимо е** — посочи др. Тодор Живков — **последователно да се прилага икономическият подход в цялостния производствен и възпроизводствен процес в нашата страна.** Икономическият подход, образно казано, **ще влее свежа кръв** в системата от методи, форми и механизми, които ние сега използваме, ще ги импулсира да действуват пълноценно."[1]

Предизвикан от дълбоките качествени изменения, които настъпват в икономиката, икономическият подход ще има само тогава своето значение и реална сила, когато той се схваща в цялата комплексност на изисквания, свързани с неговото приложение. Правилното разбиране на това има решаващо значение за работата на партийните комитети и организации. Социалната функция на този подход е да бъде основен инструмент, основен метод в дейността на всички ръководни органи и кадри за осъществяване на партийните предначертания за постигане на високите качествени показатели както в стопанските единици, така също и в отраслите, и в народностопанския комплекс като цяло. Ето защо този подход е част от научността в стила на ръководство на всички ръководни органи и кадри в тяхната дейност при изграждане на развито социалистическо общество.

В съвременните условия да се прилага икономическият подход в общините това означава:

Преди всичко да се развиват и укрепват формите на социалистическа организация на производството, труда и управлението. Така например за развитието на селското стопанство в общините ключово значение има по-нататъшното укрепване на аграрно-промишления комплекс и производствената бригада (ферма). С укрепването на АПК и бригадите с подходящи кадри, с коренното преустройство на стила и методите на работата на ръководствата им ще може да се разчита на прилагането на икономическия подход, на увеличаване обема на производството и повишаване ефективността му, на изпълнение задълженията към държавата и ликвидиране на държавните дотации, на създаване условия за осъществяване на разширеното възпроизводство на основата на пълна самоиздръжка. В другите отрасли на икономиката вниманието на общинските партийни комитети се съсредоточава върху укрепването на комбинатите, заводите, бригадите и др. Голямо значение придобива също така работата по утвърждаването на инженерно-внедрителските и пласментно-снабдителните организации вътре в стопанските единици.

На следващо място прилагането на икономическия подход означава общинските партийни комитети да осигурят условия кадрите решително да усъвършенстват методите на стопанисване. Такива методи са: стопанската и бригадната стопанска сметка, икономическият анализ, мултипликационният подход, методите на планиране, статистическите, икономическите методи и модели, експертните оценки, финансово-кредитната система, договорирането и др.

Разбира се, всички тези методи могат да се използват според условията и степента на развитие на икономиката на съответните общини. В тази връзка все повече ще се налага да се привлекат по-активно усилията на съответните научни институти на територията на общините и извън тях, на финансово-кредитните институти и служби, тези на Комитета за единна система за информация, Инспекцията по реколтата и др.

---

[1] Тодор Живков, Слово пред Учредителния конгрес на Националния аграрно-промишлен съюз, Партиздат, стр. 11.

Digitized by Google

Дълг на общинските партийни комитети е не само с политически средства да преодоляват потребителския подход, уравниловката и административните методи на ръководство в икономиката, но да разширяват формите за най-широко участие на комунистите и всички трудещи се в прилагането на стопанската и вътрешностопанската сметка в реализиране на принципа на вертикалната отговорност, според който всеки, който ръководи, отговаря и материално за взетите решения.

Не по-маловажна тяхна задача е с политически средства да създават условия за усвояване и пълно прилагане на икономическите методи. Така например в селското стопанство Инспекцията по реколтата към Комитета за единна социална информация заедно със специалисти от Националния аграрно-промишлен съюз и агрометеорологическите служби въвеждат отчет за условията и резултатите на производството за основни култури по бригади. Отчитайки комплексното влияние на различните фактори върху производството, се създават възможности за по-точно прилагане на бригадната стопанска сметка на основата на челен опит и приложение на научните постижения. Този метод ще намери широка подкрепа от първичните партийни организации в селското стопанство.

При новите условия за прилагане на икономическия подход освен повишаване равнището на икономическата работа в самите стопански единици се поражда необходимостта под ръководството на окръжните комитети на БКП и окръжните народни съвети да се изгради и правилна система за икономическа информация за развитието на общините по точно определени показатели, периодизацията, организацията и реда на използването им.

На трето място. Прилагането на икономическия подход означава да се повишават отговорността, самоинициативата и компетенцията на трудовите колективи при разработването, формирането и реализирането на икономическите категории — стока, печалба, пари, себестойност, производителност на труда, национален доход, общ доход, чист доход, рентабилност и фондоотдаване, работна заплата и др. Новото тук е, че нараства ролята на трудовите колективи чрез насрещните планове да се влияе пряко върху подобряването на тези икономически категории и показатели. Така например показателят работна заплата най-пряко зависи от крайните резултати на вложения труд от самите трудови колективи.

По-нататък. Икономическият подход се реализира в практиката чрез икономическия механизъм. Такъв механизъм е рентабилен и се внедрява в селското стопанство. Както е известно, приетата система на стопанисване в селското стопанство внесе съществени изменения в самата организация, във формите, подходите и механизмите на управление на тези отрасли и поставянето изцяло развитието му на икономическа основа. По този начин, разработвайки творчески формите, методите, средствата и механизмите за развитие на селското стопанство, др. Тодор Живков теоретически обоснова началото на нов етап в развитието на селското стопанство и по-нататъшното обогатяване и развитие на априлската аграрна политика на Партията, която дава възможност селското стопанство да се развива в по-пълно съответствие със законите на изграждането на зрелия социализъм в нашата страна.

Прилагането на икономическия подход следва да се осъществява в диалектическо единство и взаимодействие с политическия подход. В тази връзка др. Тодор Живков предупреди, че успехът на икономическия подход и стопанската сметка, на самоиздръжката, материалната заинтересованост и отговорност, увеличаването на производството — всичко това партийните комитети и организации следва да постигнат с политически средства, с политически методи.

Digitized by Google

Процесът на завършване преустройството на съдържанието, формите и средствата на идеологическата работа в общините сега в най-голяма степен ще се свързва с новите задачи за привеждане отраслите на народното стопанство на икономическа основа. Тези задачи поставят нови, много по-отговорни и по-големи изисквания пред цялата политическа и идейновъзпитателна работа, пред целия идеологически фронт, за да могат те дълбоко да се осъзнават и усвояват от всички трудещи се. Поражда се необходимостта съществено да се преустрои системата на икономическото образование на ръководните кадри и на всички трудещи се в съответствие с новия икономически механизъм. Първостепенна задача на целия идеологически фронт в общините е, „широко и аргументирано да се разясняват закономерният характер, същността и значението на преустройството, неговата основна цел, да се издига равнището на съзнанието и начинът на мислене на ръководните и изпълнителските кадри на висотата на качествено новите изисквания и задачи"[1].

Всичко това ще протича толкова по-успешно, колкото по-добре е организирана работата на първичните партийни организации, на идеологическия апарат в общините. От нов ъгъл на зрение ще се организира и оценява дейността на идеологическите институти и средствата за масова информация в общините.

Възниква проблемът и за по-целенасочена работа с художествено-творческата интелигенция, за нейното активно включване в осъществяване политиката на културния живот в общините, за подобряване на партийното ръководство на културните институти, за разгръщане на широка дейност по естетическото възпитание на населението, за издигане равнището на художествените и самодейните колективи и по-пряко свързване на тяхната работа с трудовите колективи.

* * *

Промените в структурата на местните органи и на обществените организации и движения в изграждането на общинските народни съвети и кметствата в селищните системи и населените места изискват по-нататък да се засилва ръководната роля на общинските комитети на Партията, на всички звена от системата за социално управление в общините.

При новите условия изключително нараства демократизмът в общините. Ето защо общинските партийни организации следва още по-широко да развиват и укрепват връзките си с всички слоеве от населението, да се опират на всички обществени организации и движения, да ги насочват и да разгръщат тяхната самодейност, инициативност, творчество и социална активност, да им помагат да обхванат по-пълно своите специфични проблеми и да наситят с ново съдържание формите и методите на своята работа. От близка подкрепа и конкретни грижи се нуждаят Отечественият фронт, профсъюзите, ДКМС, НТС, клубовете на челниците и орденоносците. Особено внимание те ще отделят за изпълнението на задачите, поставени в Писмото на др. Тодор Живков до ЦК на ДКМС.

Освен кадровото укрепване на ръководните органи на обществените организации в общините се налага системно да им се оказва близка и непосредствена помощ да усъвършенстват стила и методите си на работа. Особено необходимо е да се помогне на общинските народни съвети по-пълно да изпълняват широките си пълномощия за развитието и усъвършенстването на социалистическата де-

[1] Тодор Живков, Слово пред Учредителния конгрес на Националния аграрно-промишлен съюз, с. 19.

Digitized by Google

мокрация, за създаване на по-действени стимули за комплексно решаване на икономическите и културните проблеми на селищните системи.

Силата на обществените организации е в партийното ръководство. Освен чрез ръководните органи сега особено много се повишава ролята на отделните комунисти в обществените организации. От тяхното отношение, от тяхната активност в най-голяма степен зависи активността на обществените организации в общините и в отделните села.

Още по-конкретна и по-богата по съдържание става съвместната работа на общинските партийни организации със земеделските дружби, за укрепване единодействието между комунисти и земеделци, за последователно привеждане на селскостопанското производство на икономическа основа и изпълнение на поставените задължения.

За да се обхване целият комплекс от проблеми в общината, партийните комитети ще разгръщат най-широко общественото начало.

* * *

Единадесетият конгрес на Партията подчерта, че въпросите за подобряване на стила и методите на работа на местните партийни органи, на техния апарат и на кадрите придобиват голямо значение. Във връзка с качествено новите условия в общините и конкретната обстановка ще се засилва научният подход при решаване на политическите и социално-икономическите задачи, при подбора, разпределението и възпитанието на кадрите, ще се укрепва партийната дисциплина, ще се засилват връзките с масите, ще се подобрява партийната информация.

Може да се подчертае, че при новите условия общинските партийни комитети още по-широко ще прилагат и новите, по-високи критерии на XI конгрес на Партията и на решенията на Централния комитет за оценка на дейността във всички сфери, на всички органи и кадри. Това е обективна потребност, предизвикана от обстоятелството, че близо 80 на сто от националния доход се формира чрез механизма на външноикономическите отношения и в тази връзка трудът на почти всеки трудов колектив се сблъсква с високите постижения на напредналите страни. Оттук произтича задачата партийните организации да сравняват своите резултати с най-високите постижения в света, да ги достигат и да ги надминават.

Важна черта на ленинския стил, която придобива особено голямо значение в цялостната работа на общинските партийни комитети, е организираността и деловитостта. От степента на организираността и деловитостта, от степента на качеството на тяхната организаторска работа в най-голяма степен зависят крайните резултати от техните ръководни функции.

„Сега главното е — посочи др. Тодор Живков в своята забележителна реч пред X сесия на VII народно събрание — да използваме създадените условия и предпоставки и решително да преминаваме от преустройство и усъвършенствуване на отделни области на икономиката към усъвършенствуване на всички области и сфери на дейност, на цялостния механизъм на социалното управление.“ В голяма степен от организацията и деловитостта на общинските партийни комитети ще зависи изпълнението на тази комплексна и назряла кардинална задача на нашето развитие.

По нов начин ще се организира и насочва работата по проверката и контрола на общинските партийни комитети за изпълнение на партийните решения.

В центъра на контрола и проверката се поставят преди всичко въпросите на последователното усъвършенствуване на социалисти-

Digitized by Google

ческата организация на труда и особено на бригадната организация, усъвършенстването на стопанската сметка и процесите на самоиздръжката като основен метод в дейността на всички стопански единици на територията на общините; последователното прилагане на икономическия подход в селското стопанство, а така също и в останалите сфери на дейност; подобряването на стила и ръководството на държавните, стопанските и обществените органи.

Комплексното осъществяване на контролната функция сега придобива голямо значение. Под близкия всекидневен контрол на общинските партийни комитети се поставят решенията на вишестоящите ръководни органи и на собствените решения, системно ще се контролират решенията на останалите общински органи и партийни организации, чиято дейност материализира партийните решения. Това изисква да се преодоляват елементите едностранчивост, ограниченост във формите и в съдържанието на контрола, които се допускат на редица места.

Съществени подобрения ще се внасят в стила и методите на работа на общинските партийни комитети с първичните партийни организации. Вериата общински партиен комитет — първична партийна организация изисква от общинските партийни комитети постоянно да усъвършенстват формите, методите и средствата на ръководство.

Не на последно място възприемането и утвърждаването на съвременен стил на работа и ръководство от общинските партийни комитети е немислимо без овладяване на новия подход при внедряването на челния опит.

Следва да се отчита обстоятелството, че след създаването на общините навсякъде се засили политическата и социалната активност на комунистите и трудещите се. При новата обстановка се утвърждава нов опит, утвърждават се нови форми на организаторска и политическа работа. Дълг както на теорията, така и на практиката е да се открива и обобщава този челен опит и да се създават необходимите условия за масовото му прилагане.

В своята дейност общинските партийни комитети още по-широко място ще отделят на системното изучаване и творческото прилагане опита на КПСС, на стила и методите на работа на местни партийни органи и организации. В това отношение ще се създават и организират по-преки връзки на общинските партийни комитети със съответните партийни комитети от побратимените области. За тази цел ще се използва широк кръг от форми и тези връзки ще се насочват към още по-широкото осъществяване на взаимно начертания курс за всестранно сътрудничество и сближаване между БКП и КПСС и между НРБ и СССР.

* * *

Далеч не претендираме, че е казано всичко, което се отнася до работата на общинските партийните комитети. Искаме обаче да подчертаем, че по-нататъшното закономерно издигане на ръководната и направляваща роля на Българската комунистическа партия за завършване изграждането на развитото социалистическо общество е най-тясно свързано с повишаване на тяхната роля и отговорност, с превръщането им в пълнокръвни и дееспособни органи за политическо ръководство на цялостния живот в общините.

Digitized by Google

ЦЕНТЪР ЗА КВАЛИФИКАЦИЯ И ПОДГОТОВКА

ИНТЕРВЮ
с директорката на Софийската
междуокръжна партийна школа
БОРКА ВЪЛЧАНОВА

— Кои кадри се обучават в междуокръжната школа, какви цели си поставяте при обучението и възпитанието им, какъв е подходът при определянето им за школата, какво е мястото на партийните комитети?

— Преди да отговоря пряко на въпроса, искам да кажа, че изводът, който направи Националното съвещание с идеологическите кадри през ноември 1978 г., ни задължава много. А именно: новите, много по-високи критерии за ефективност и качество с голяма сила и актуалност поставят въпроса за издигане равнището и разширяване границите на компетентността на партийните кадри и особено на идеологическите дейци. Днес вече не можем да се задоволяваме с това, че образованието на партийните кадри е високо и постоянно расте, ако повишеното образование не води до преодоляване на проявите на ограничено или закостеняло мислене, повърхностност или липса на въображение, ако в реалния идеологически процес продължават да съществуват елементи на примитивизъм, на изостаналост от живота и развитието, от постиженията на науката. Сега са нужни майстори на своята работа, безпределно верни на комунистическото дело и комунистическия идеал кадри — с висока обща, идеологическа и специална култура, кадри с развито социално мислене от съвременен тип, кадри не само знаещи, но и можещи, способни, талантливи. Ето това е и целта ни.

А сега на въпроса. При нас се учат кадри от София, Софийски и Пернишки окръг по утвърдената номенклатура за междуокръжните партийни школи. Основният принцип при подбора на курсистите и организацията на учебния процес е диференцираният подход по сфери, отрасли и профили от гледна точка на потребностите на партийните и обществените организации, от изискванията на съвременната социалистическа практика.

През настоящата учебна година преобладават решително курсове за подготовка и преподготовка на кадри за партийни секретари, които ще преминат общо в 15 курса преди всичко от структуроопределящите отрасли на нашата икономика, а така също от министерства и централни ведомства, сферата на услугите и други, типични за столичната промишленост и окръзите отрасли.

Положително е, че след Решението на Секретариата на ЦК на БКП от 14. XII. 1977 г. за усъвършенстване обучението на кадрите в междуокръжните партийни школи значително се подобри качественият състав на хората, които идват при нас да се учат. Увеличи се броят на секретарите на първичните партийни организации, усъвършенствува се опитът по обучението на резервните кадри за партийни секретари. Например през миналата учебна година в тримесечен курс за резервни кадри на партийни организации от промишлеността вместо запланираните 74 души участвуваха 88. Голяма част от тях бяха избрани за секретари на първични партийни организации още докато се учеха в школата, тъй като по това време се провеждаха и годишните отчетно-изборни събрания.

През настоящата учебна година в школата функционира шестмесечен курс за резервни кадри из средата на работническата класа. Това са млади хора, били на отговорна комсомолска работа в предприятията, свързани с материалното производство, които с голям интерес и усърдие усвояват преподаваните знания. От тях множина вече са избрани за партийни секретари и членове на заводски партийни комитети и партийни бюра.

Подобриха се и някои качествени показатели на курсистите — по образование, възраст, партийно-политически опит. Преобладават кадри със средно и висше образование.

Всичко това показва, че партийните комитети по-грижливо подбират партийните секретари, членовете на партийни бюра и резервните кадри. А това се отразява благоприятно върху резултатите от тяхната подготовка — в много курсове общият

Digitized by Google

среден успех е много добър и над много добър. Повиши се активността и ефективността от усвояването на материала в различните форми на учебна работа.

Наред с постигнатото все още има нерешени въпроси, касаещи както количествения, така и качествения състав на курсистите. Това са недостатъци от организационен характер. Някои партийни комитети и организации не създават предварителна организация за подбора, утвърждаването и изпращането на курсисти в школата, което сериозно затруднява учебния процес.

— Какви са организацията и съдържанието на учебния процес?

— Главното, което характеризира планирането и организирането на учебно-възпитателната работа на школата, произтича от новите потребности и изисквания към подготовката и възпитанието на кадрите, формулирани в решенията на Единадесетия конгрес на Партията, Юлския пленум на ЦК на БКП и Националната партийна конференция, с които ние, като партийно учебно заведение, сме длъжни да се съобразяваме. Да се отговаря винаги навреме и точно на назрелите потребности и изисквания, да се помогне на низовите кадри по-успешно да решават актуалните практически задачи — това е неизменно ръководно начало в нашата работа. Ще поясня с конкретен пример: излезе решение на Секретариата на ЦК на БКП, с което на първичните партийни организации в министерствата и централните ведомства се дава право на контрол върху работата на апарата. Ние предвидихме в плана за миналата и текущата учебна година два курса със секретари на първичните партийни организации от министерствата и централните ведомства. Разработихме специализирани учебни програми, като се консултирахме с широк кръг ръководни партийни, държавни, стопански и други дейци и специалисти. Голяма част от тях после бяха лектори на курс, водеха занятията, организираха обмяната на опит, даваха практически указания на курсистите.

— Как се осъществява при Вас девизът на Националната партийна конференция „Ефективност и качество, качество и ефективност"?

— Както всички и ние трябваше да преустроим и усъвършенстуваме учебно-възпитателната работа, която, както знаете, е многостранен и многопосочен процес.

На първо място — усъвършенстуваме проблематиката, стремим се в основата на учебно-възпитателната работа да поставим изучаването на актуалните проблеми на марксистко-ленинската теория и най-новите партийни документи, за да могат курсистите органически да свързват изучаването на марксистко-ленинската наука по нейните първоизточници с творческото й развитие на съвременния етап в генералната линия на КПСС и БКП. Това произтича и от един факт, на който се натъкваме в работата с низовите кадри — на мнозина от тях липсва необходимото марксистко-ленинско образование и подготовка, не са си изработили потребност и умение системно и задълбочено да проучват, усвояват и се ръководят от основните принципи на марксизма-ленинизма и тяхното творческо въплъщение и развитие в най-новите партийни документи.

На второ място — усъвършенстуваме диференцирания подход при планирането, организацията и осъществяването на учебно-възпитателната работа. Това се налага от твърде пъстрия и разнороден състав на курсовете. При планирането, както вече казах, реализираме този подход, като разработваме специализирани, целенасочени тематични планове за лекции, събеседвания, семинари, дискусии и т. н.

При организацията и осъществяването на учебно-възпитателната работа това постигаме с групови или индивидуални консултации, със събеседвания, семинари, дискусии, практически занятия, съобразени с равнището, потребностите и интересите на учебната група. Различията в образованието на слушателите в един и същ курс затрудняват стремежа ни да удовлетворим изискванията на всеки чрез качеството на лекцията. В такива курсове четем два потока лекции. Но веднага се сблъскваме с липсата на необходимите учебни зали. Положителното разрешаване на този проблем е в ръцете на партийните комитети и ръководствата на обществените организации, които ще ни помогнат, като осигуряват чрез подбора на хората по-голяма еднородност на курсовете по основните показатели, фиксирани в план-графика...

— С какви форми и методи реализирате изискването за тясно свързване на марксистко-ленинската теория със съвременната социалистическа практика и преди всичко с политиката на Партията?

— В учебно-тематичните планове, в плановете за събеседвания, семинари, дискусии се стремим актуалните проблеми и задачи на изграждането на развитото социалистическо общество, на социалистическата практика общо и особено на политиката на Партията на съвременния етап да направим изходен пункт, основа и център на цялата учебно-възпитателна работа. Затова включваме нови теми, посветени на най-новите проблеми, или актуализираме формулировките на темите за лекции, събеседвания, семинари, дискусии. Или преустройваме съдържанието на лекциите, консултациите, събеседванията, семинарите, дискусиите, като насочваме анализа към актуалните практически проблеми и задачи. Правим практико-приложен анализ и изводи и по-точно стремим се заедно със знанията да дадем на слушателите и конкретна методика и да им помогнем да издигнат на съвременно равнище практическата си дейност като ръководители: по-успешно в духа на партийните изисквания да решават конкретните проблеми на своята организация, трудов колектив, предприятие, отрасъл. Ръководството насочва преподавателите да обсъждат всяка тема от гледна точка на марксистко-ленинската теория; слушатели-

Digitized by Google

ЦЕНТЪР ЗА КВАЛИФИКАЦИЯ И ПОДГОТОВКА

ИНТЕРВЮ
с директорката на Софийската
междуокръжна партийна школа
БОРКА ВЪЛЧАНОВА

— Кои кадри се обучават в междуокръжната школа, какви цели си поставяте при обучението и възпитанието им, какъв е подходът при определянето им за школата, какво е мястото на партийните комитети?

— Преди да отговоря пряко на въпроса, искам да кажа, че изводът, който направи Националното съвещание с идеологическите кадри през ноември 1978 г., ни задължава много. А именно: новите, много по-високи критерии за ефективност и качество с голяма сила и актуалност поставят въпроса за издигане равнището и разширяване границите на компетентността на партийните кадри и особено на идеологическите дейци. Днес вече не можем да се задоволяваме с това, че образованието на партийните кадри е високо и постоянно расте, ако повишеното образование не води до преодоляване на проявите на ограничено или закостеняло мислене, повърхностност или липса на въображение, ако в реалния идеологически процес продължават да съществуват елементи на примитивизъм, на изостаналост от живота и развитието, от постиженията на науката. Сега са нужни майстори на своята работа, безпределно верни на комунистическото дело и комунистическия идеал кадри — с висока обща, идеологическа и специална култура, кадри с развито социално мислене от съвременен тип, кадри не само знаещи, но и можещи, способни, талантливи. Ето това е и целта ни.

А сега на въпроса. При нас се учат кадри от София, Софийски и Пернишки окръг по утвърдената номенклатура за междуокръжните партийни школи. Основният принцип при подбора на курсистите и организацията на учебния процес е диференцираният подход по сфери, отрасли и профили от гледна точка на потребностите на партийните и обществените организации, от изискванията на съвременната социалистическа практика.

През настоящата учебна година преобладават решително курсове за подготовка и преподготовка на кадри за партийни секретари, които ще преминат общо в 15 курса преди всичко от структуроопределящите отрасли на нашата икономика, а така също от министерства и централни ведомства, сферата на услугите и други, типични за столичната промишленост и окръзите отрасли.

Положително е, че след Решението на Секретариата на ЦК на БКП от 14. XII. 1977 г. за усъвършенстване обучението на кадрите в междуокръжните партийни школи значително се подобри качественият състав на хората, които идват при нас да се учат. Увеличи се броят на секретарите на първичните партийни организации, усъвършенствува се опитът по обучението на резервните кадри за партийни секретари. Например през миналата учебна година в тримесечен курс за резервни кадри на партийни организации от промишлеността вместо запланираните 74 души участвуваха 88. Голяма част от тях бяха избрани за секретари на първични партийни организации още докато се учеха в школата, тъй като по това време се провеждаха и годишните отчетно-изборни събрания.

През настоящата учебна година в школата функционира шестмесечен курс за резервни кадри из средата на работническата класа. Това са млади хора, били на отговорна комсомолска работа в предприятията, свързани с материалното производство, които с голям интерес и усърдие усвояват преподаваните знания. От тях мнозина вече са избрани за партийни секретари и членове на заводски партийни комитети и партийни бюра.

Подобриха се и някои качествени показатели на курсистите — по образование, възраст, партийно-политически опит. Преобладават кадри със средно и висше образование.

Всичко това показва, че партийните комитети по-грижливо подбират партийните секретари, членовете на партийни бюра и резервните кадри. А това се отразява благоприятно върху резултатите от тяхната подготовка — в много курсове общият

Digitized by Google

среден успех е много добър и над много добър. Повиши се активността и ефективността от усвояването на материала в различните форми на учебна работа.

Наред с постигнатото все още има нерешени въпроси, касаещи както количествения, така и качествения състав на курсистите. Това са недостатъци от организационен характер. Някои партийни комитети и организации не създават предварителна организация за подбора, утвърждаването и изпращането на курсисти в школата, което сериозно затруднява учебния процес.

— Какви са организацията и съдържанието на учебния процес?

— Главното, което характеризира планирането и организирането на учебно-възпитателната работа на школата, произтича от новите потребности и изисквания към подготовката и възпитанието на кадрите, формулирани в решенията на Единадесетия конгрес на Партията, Юлския пленум на ЦК на БКП и Националната партийна конференция, с които ние, като партийно учебно заведение, сме длъжни да се съобразяваме. Да се отговаря винаги навреме и точно на назрелите потребности и изисквания, да се помогне на низовите кадри по-успешно да решават актуалните практически задачи — това е неизменно ръководно начало в нашата работа. Ще поясня с конкретен пример: излезе решение на Секретариата на ЦК на БКП, с което на първичните партийни организации в министерствата и централните ведомства се дава право на контрол върху работата на апарата. Ние предвидихме в плана за миналата и текущата учебна година два курса със секретари на първичните партийни организации от министерствата и централните ведомства. Разработихме специализирани учебни програми, като се консултирахме с широк кръг ръководни партийни, държавни, стопански и други дейци и специалисти. Голяма част от тях после бяха лектори на курс, водеха занятията, организираха обмяната на опит, даваха практически указания на курсистите.

— Как се осъществява при Вас девизът на Националната партийна конференция „Ефективност и качество, качество и ефективност"?

— Както всички и ние трябваше да преустроим и усъвършенствуваме учебно-възпитателната работа, която, както знаете, е многостранен и многопосочен процес.

На първо място — усъвършенствуваме проблематиката, стремим се в основата на учебно-възпитателната работа да поставим изучаването на актуалните проблеми на марксистко-ленинската теория и най-новите партийни документи, за да могат курсистите органически да свързват изучаването на марксистко-ленинската наука по нейните първоизточници с творческото й развитие на съвременния етап в генералната линия на КПСС и БКП. Това произтича и от един факт, на който се натъкваме в работата с низовите кадри — на мнозина от тях липсва необходимото марксистко-ленинско образование и подготовка, не са си изработили потребност и умение системно и задълбочено да проучват, усвояват и се ръководят от основните принципи на марксизма-ленинизма и тяхното творческо въплъщение и развитие в най-новите партийни документи.

На второ място — усъвършенствуваме диференцирания подход при планирането, организацията и осъществяването на учебно-възпитателната работа. Това се налага от твърде пъстрия и разнороден състав на курсовете. При планирането, както вече казах, реализираме този подход, като разработваме специализирани, целенасочени тематични планове за лекции, събеседвания, семинари, дискусии и т. н.

При организацията и осъществяването на учебно-възпитателната работа това постигаме с групови или индивидуални консултации, със събеседвания, семинари, дискусии, практически занятия, съобразени с равнището, потребностите и интересите на учебната група. Различията в образованието на слушателите в един и същ курс затрудняват стремежа ни да удовлетворим изискванията на всеки чрез качеството на лекцията. В такива курсове четем два потока лекции. Но веднага се сблъскваме с липсата на необходимите учебни зали. Положителното разрешаване на този проблем е в ръцете на партийните комитети и ръководствата на обществените организации, които ще ни помогнат, като осигуряват чрез подбора на хората по-голяма еднородност на курсовете по основните показатели, фиксирани в план-графика...

— С какви форми и методи реализирате изискването за тясно свързване на марксистко-ленинската теория със съвременната социалистическа практика и преди всичко с политиката на Партията?

— В учебно-тематичните планове, в плановете за събеседвания, семинари, дискусии се стремим актуалните проблеми и задачи на изграждането на развитото социалистическо общество, на социалистическата практика общо и особено на политиката на Партията на съвременния етап да направим изходен пункт, основа и център на цялата учебно-възпитателна работа. Затова включваме нови теми, посветени на най-новите проблеми, или актуализираме формулировките на темите за лекции, събеседвания, семинари, дискусии. Или преустройваме съдържанието на лекциите, консултациите, събеседванията, семинарите, дискусиите, като насочваме анализа към актуалните практически проблеми и задачи. Правим практико-приложен анализ и изводи и по-точно стремим се заедно със знанията да дадем на слушателите и конкретна методика и да им помогнем да издигнат на съвременно равнище практическата си дейност като ръководители: по-успешно в духа на партийните изисквания да решават конкретните проблеми на своята организация, трудов колектив, предприятие, отрасъл. Ръководството насочва преподавателите да обсъждат всяка тема от гледна точка на марксистко-ленинската теория; слушатели-

Digitized by Google

Digitized by Google

лежити годишнини, срещи с ветерани на Партията, със съветски другари, с видни чуждестранни гости — представители на братски комунистически партии. Тези срещи носят висок революционен, идеен и емоционален заряд и влияят непосредствено за класово-партийното, патриотичното, интернационалното, нравственото и естетическото възпитание на курсистите. Те се допълват и от посещенията в музеи и изложби, забележителни исторически паметници, свързани с революционната борба и социалистическото строителство на нашия народ, по време на учебно-производствените екскурзии.

По-делови по своя характер, но с не по-малко възпитателно въздействие са срещите с отговорни партийни и държавни ръководители, с видни стопански и културни дейци. На тях курсистите получават от първоизточника много ценна информация по най-актуалните проблеми и задачи на партийната, държавната, стопанската и културната политика на Партията и социалистическата държава.

Усъвършенстваме методиката на учебно-възпитателната работа — по секции се организира прослушване на лекции на изтъкнати преподаватели, те дават методически указания как да се използват актуалните проблеми, поставени в партийни документи, при обучението и възпитанието на курсистите. Обсъждаме как да се прилагат дидактическите принципи в партийно-политическото обучение и възпитание на кадрите.

Предстои в предметно-методическите секции да се разгърне по-широка, системна учебно-методическа работа. Да се обърне внимание на усъвършенстване методиката на индивидуалната работа с курсистите, на организацията на самостоятелната им работа; на онагледяването и използването на съвременни учебно-технически средства в учебния процес; на формите за по-тясно свързване в учебно-възпитателната работа на актуалните въпроси на марксистко-ленинската теория със социалистическата практика и особено с политиката на Партията на съвременния етап; за изучаване и усвояване на положителния професионален, управленчески, партийно-политически и организационен опит — наш и съветски, и за създаване на нов опит; за по-пълна и активна изява на курсистите и за изработване у тях на умения, методи и навици за прилагане на знанията в практическото решаване на конкретните задачи на организациите и трудовите колективи.

— Има ли всеки курс своя партийна организация или група, какво е нейното място в живота на колектива?

— Да, има. Всеки курс си изгражда временна партийна и комсомолска организация. Те са важен фактор за организиране и мобилизиране усилията на курсистите за съзнателна, активна и упорита работа за повишаване на тяхната марксистко-ленинска, идейно-политическа, организационно-практическа и конкретно-икономическа подготовка. Полагат усилия да превърнат курсовете в политически съзнателни, организирани и сплотени учебни колективи. Опитът потвърждава, че тази задача се решава по-успешно, когато имаме възможност да изберем в курсовите ръководства и активи най-добрите, които с опита си, с личния си пример организират и увличат целите курсове.

Няма да премълча и факта, че дял за положителните резултати от учебно-възпитателната работа има и учебно-методическият съвет като колективен методически ръководен орган на школата. В него освен четиримата щатни преподаватели и директора участвуват на обществени начала и висококвалифицирани научни и партийни работници от АОНСУ и други партийни звена и учебни заведения с голям педагогически опит в обучението и възпитанието на възрастни слушатели.

Учебно-методическият съвет обсъжда и утвърждава учебните програми и тематичните планове, съдържанието и формите на учебния процес, методиката на преподаването и резултатите от обучението и възпитанието на курсистите...

— Как оценявате резултатите от обучението и възпитанието на курсистите?

— При завършване на курса слушателите сами дават висока оценка. Но поважен е резултатът в процеса на практическата им работа. Мнозина от тях израстват като добри секретари на първични партийни организации, комсомолски, профсъюзни, отечественофронтовски дейци, пропагандисти. Благодарение на правилния подбор, особено от средата на работническата класа, на грижите след курса на градския и окръжния комитет на Партията за тези кадри мнозина от тях са избрани в партийни и държавни ръководни органи, участвуват като делегати на партийни конгреси. Други продължават образованието си в АОНСУ и са отличници. Трети се учат в учебни центрове на профсъюзите в Москва и Ленинград, а значителна част от по-младите наши възпитаници продължават образованието си в други висши учебни заведения. С всички тях ние се гордеем.

Digitized by Google

те да си изяснят напълно как се е решавал този проблем в конкретната историческа обстановка и какви задачи по неговата реализация поставя Партията пред народа на съвременния етап; изучаването на теорията органически да се съчетава с обсъждането на тезиса как да се решават от всеки колектив производствените и социалните задачи; да допринася за по-нататъшно нарастване на трудовата и обществената активност на комунистите, на всички трудещи се. Особено внимание се отделя за политическото и икономическото обучение на комсомолските ръководители, за възпитаването у тях любов към Партията и родината, към труда, активна жизнена позиция на строители на развития социализъм.

Всичко това допринася за повишаване ефективността на обучението. Сега рядко се срещаме с факти, например при изнасяне на лекции или събеседвания да не се взема предвид съставът на аудиторията, да не се анализира конкретен материал или да не се информират курсистите за положението в окръга, от който са, или за актуални вътрешни или международни събития.

В центъра на вниманието на учебната работа стоят въпросите за политическо осигуряване на изпълнението на производствените задължения, активното и съзнателното участие на всички трудещи се в решаване стратегическия девиз на Националната партийна конференция. Важна част от това дело е да научим слушателите да се борят за внедряването в практиката на всичко най-добро, което носи със себе си научно-техническият прогрес. Затова чести гости на всеки курс са широк кръг опитни стопански ръководители, специалисти, учени, новатори в производството, умели пропагандистки кадри.

Различни са формите на свързване на теорията с практиката, на изучаване на положителния опит. Това постигаме и чрез посещения в заводи, предприятия и АПК, където курсистите непосредствено се запознават с редица проблеми на бригадната форма на организация на труда, на икономическия анализ, за многомашинно обслужване, за използване на мощностите, с борбата на отделни колективи за изпълнение на петилетката, на качеството без изоставащи и др.

В литературата за самоподготовка препоръчваме и изискваме курсистите да проучват и да познават най-важните документи на Партията, които дават най-актуалния целенасочен анализ на проблемите и задачите, които стоят пред кадрите и трудещите се на съвременния етап от нашето обществено развитие. По такъв начин се стремим да отговорим и на изискването на Партията за повишаване възпитателната роля на учебния процес, като:

— укрепваме, повишаваме и развиваме комунистическата идейност и преданост на кадрите към политиката на Партията, към нашия трудов народ и към социалистическата ни родина, към СССР и неговата ленинска КПСС и към другите братски социалистически страни и техните марксистко-ленински партии;

— изграждаме у кадрите комунистически класово-партиен усет и подход към съвременните обществени явления и процеси, готовност и умение да се борят страстно и упорито за строителството на развитото социалистическо общество и за победата на комунизма, да воюват непримиримо против всички и всякакви класово чужди и враждебни на марксизма-ленинизма и социализма идеи, възгледи, теории, принципи и практически прояви на съвременната буржоазна идеология, десния и „ляв" ревизионизъм, маоизма и т. н.

В една или друга степен тази връзка на марксистко-ленинската теория със социалистическата практика се осъществява в учебно-възпитателната работа на всички учебни дисциплини, но не мислете, че сме постигнали всичко — още много, много ни предстои да правим в тази насока.

Значително място в нашата учебно-възпитателна работа заемат проблемите по изучването и внедряването на съветския опит. Ценна помощ в това направление ни оказват другарите от Дома на съветската наука и култура в София, лектори и преподаватели от Съветския съюз.

Завърши курсът на профсъюзни кадри от селското стопанство, които присъствуваха на пленум на ЦК на ПС на работниците от селското стопанство и хранителната промишленост, където се обсъди проблемът за стабилизацията на работната сила в селското стопанство.

Използваме и други форми за свързване на теорията с практиката — възлагаме на курсисти да подготвят реферати и доклади, в които да анализират, обобщят и споделят опита на своите организации и трудови колективи по актуални проблеми на партийната и стопанската дейност: как да се изработят решения, планове на първичната партийна организация, как да се организира и проведе събрание на организацията, как да се изработи доклад.

Опитът при обучението на възрастните показва, че за онагледяване на учебния материал, за свързване на теорията с живота най-всеобхватно — познавателно, идейно-политическо и емоционално въздействие оказват широкоформатните филми. При прожектирането им обаче срещаме големи трудности поради липса на собствени прожекционни зали и кинооператор.

По време на лекции, консултации и събеседвания използваме табла, диаграми, схеми и др. нагледни помагала. Но нямаме достатъчно съвременни учебно-технически и организационно-управленчески средства за своевременно размножаване на необходимите количества планове, лекции и други материали за учебния процес.

Засега все още недостатъчно се разработват и ползват казуси, игри и други за обучение, но предметно-методическите секции все по-често насочват вниманието си към тези учебни форми.

— А извънучебни форми на възпитателна работа прилагате ли?

— Да, и то все по-често, не стихийно, а планомерно. Това са честувания на бе-

Digitized by Google

лежити годишнини, срещи с ветерани на Партията, със съветски другари, с видни чуждестранни гости — представители на братски комунистически партии. Тези срещи носят висок революционен, идеен и емоционален заряд и влияят непосредствено за класово-партийното, патриотичното, интернационалното, нравственото и естетическото възпитание на курсистите. Те се допълват и от посещенията в музеи и изложби, забележителни исторически паметници, свързани с революционната борба и социалистическото строителство на нашия народ, по време на учебно-производствените екскурзии.

По-делови по своя характер, но с не помалко възпитателно въздействие са срещите с отговорни партийни и държавни ръководители, с видни стопански и културни дейци. На тях курсистите получават от първоизточника много ценна информация по най-актуалните проблеми и задачи на партийната, държавната, стопанската и културната политика на Партията и социалистическата държава.

Усъвършенствуваме методиката на учебно-възпитателната работа — по секции се организира прослушване на лекции на изтъкнати преподаватели, те дават методически указания как да се използват актуалните проблеми, поставени в партийни документи, при обучението и възпитанието на курсистите. Обсъждаме как да се прилагат дидактическите принципи в партийно-политическото обучение и възпитание на кадрите.

Предстои в предметно-методическите секции да се разгърне по-широка, системна учебно-методическа работа. Да се обърне внимание на усъвършенствуване методиката на индивидуалната работа с курсистите, на организацията на самостоятелната им работа; на онагледяването и използването на съвременни учебно-технически средства в учебния процес; на формите за по-тясно свързване в учебно-възпитателната работа на актуалните въпроси на марксистко-ленинската теория със социалистическата практика и особено с политиката на Партията на съвременния етап; за изучаване и усвояване на положителния професионален, управленчески, партийно-политически и организационен опит — наш и съветски, и за създаване на нов опит; за по-пълна и активна изява на курсистите и за изработване у тях на умения, методи и навици за прилагане на знанията в практическото решаване на конкретните задачи на организациите и трудовите колективи.

— Има ли всеки курс своя партийна организация или група, какво е нейното място в живота на колектива?

— Да, има. Всеки курс си изгражда временна партийна и комсомолска организация. Те са важен фактор за организиране и мобилизиране усилията на курсистите за съзнателна, активна и упорита работа за повишаване на тяхната марксистко-ленинска, идейно-политическа, организационно-практическа и конкретно-икономическа подготовка. Полагат усилия да превърнат курсовете в политически съзнателни, организирани и сплотени учебни колективи. Опитът потвърждава, че тази задача се решава по-успешно, когато имаме възможност да изберем в курсовите ръководства и активи най-добрите, които с опита си, с личния си пример организират и увличат целите курсове.

Няма да премълча и факта, че дял за положителните резултати от учебно-възпитателната работа има и учебно-методическият съвет като колективен методически ръководен орган на школата. В него освен четиримата щатни преподаватели и директора участвуват на обществени начала и висококвалифицирани научни и партийни работници от АОНСУ и други партийни звена и учебни заведения с голям педагогически опит в обучението и възпитанието на възрастни слушатели.

Учебно-методическият съвет обсъжда и утвърждава учебните програми и тематичните планове, съдържанието и формите на учебния процес, методиката на преподаването и резултатите от обучението и възпитанието на курсистите...

— Как оценявате резултатите от обучението и възпитанието на курсистите?

— При завършване на курса слушателите сами дават висока оценка. Но поважен е резултатът в процеса на практическата им работа. Мнозина от тях израстват като добри секретари на първични партийни организации, комсомолски, профсъюзни, отечественофронтовски дейци, пропагандисти. Благодарение на правилния подбор, особено от средата на работническата класа, на грижите след курса на градския и окръжния комитет на Партията за тези кадри мнозина от тях са избрани в партийни и държавни ръководни органи, участвуват като делегати на партийни конгреси. Други продължават образованието си в АОНСУ и са отличници. Трети се учат в учебни центрове на профсъюзите в Москва и Ленинград, а значителна част от по-младите наши възпитаници продължават образованието си в други висши учебни заведения. С всички тях ние се гордеем.

Digitized by Google

ПРОВЕРКА НА ЗРЕЛОСТТА И ЛИЧНИЯ ПРИНОС

Комунистите от Благоевградски окръг посвещават на замяната на партийните членски книжки редица инициативи, с които целят да издигнат авангардната роля на първичните партийни организации и своя личен пример в труда, в обществения живот, в бита. Все по-голямо значение отдават на социалната активност и инициативността при осъществяването на задачите и търсят пътища, форми и средства за тяхното повишаване. В общинската партийна организация в Петрич се води разговор на тема „Юлският пленум, насрещният план и аз"; в гр. Гоце Делчев — „Ленинските принципи и норми на партиен живот — в действие"; в Симитли разговорът е посветен на задълженията, произтичащи от Програмата и Устава на БКП, а в гр. Сандански комунистите отчитат своя личен принос в труда и пр.

Несъмнено всички тези инициативи се отразяват благоприятно върху партийно-организационната работа, засилват активността на комунистите, разгръща се целенасочена организаторска и възпитателна работа сред трудовите колективи за мобилизирането им в борбата за изпълнение на девиза на седмата петилетка за високо качество и ефективност навсякъде и във всичко.

В завод „М. Антонов" — гр. Гоце Делчев комунистите станаха инициатори да се усвои в най-кратки срокове ново промишлено изделие. Те се заеха с най-трудните операции и с личния си пример допринесоха новото изделие, което е с голямо икономическо значение, да бъде предсрочно усвоено. В редица общински партийни организации комунистите от селското стопанство поеха задължения да засадят по половин декар тютюн над своя личен план. По такъв начин организационно-политическата работа във връзка със замяната на членските книжки оказва непосредствено политическо въздействие сред производствените колективи.

Замяната на партийните членски книжки се превърна в задълбочен разговор за класовата зрелост, за приноса на всеки комунист. Важен момент тук е изработването от първичните партийни организации на верен критерий за оценка. Полезна е практиката на общинските партийни комитети, които чрез разнообразни форми — курсове за обучение на актива и комунистите, деня на партийния секретар, съвещания за обмяна на опит, запознават партийните дейци и активисти какъв да бъде подходът, съдържанието и изискванията към комунистите при прилагането на основните форми на индивидуална работа с тях.

Какво показва опитът на някои организации?

На заседание на бюрото на първичната партийна организация в Струмяни след разговора с група комунисти на основата на предварителни беседи с тях и с техни близки в квартала се изготвя оценка за техните политически, морални и делови качества. „Членовете на

Digitized by Google

партийното бюро бяха подготвени за разговора и начина на беседите с комунистите — сподели Елеонора Груева, секретарка на първичната организация. — На заседанието на бюрото особено внимание обърнахме на изявата на комунистите в труда, в обществения живот, в семейството. Освен от предварителните срещи бяхме облекчени и от дневника на комуниста, който сме въвели след Десетия партиен конгрес. В него се отразяват характерът на поръченията, датата на възлагането им, срокът за изпълнение и как са изпълнени."

Партийното бюро на първичната организация при Горското стопанство в Белица е насочило основното си внимание предимно към организационно-политическата работа, за да може всеки комунист да си изработи верен критерий за самооценка. Организират лични срещи и беседи по основни положения от Устава и Програмата на БКП. „Беседата, която водих с Илия Дамянов и Алберт Тунев — каза Крум Гьошев, секретар на първичната организация, — помогна те сами да размислят за своята дейност, за това, как изпълняват уставните задължения. За всеки комунист сме подготвили подходящи покани, в които са посочени денят и часът на разговора по замяната на партийната членска книжка. Главен критерий за оценка на комуниста е неговата класова зрелост и личен пример в защищаване честта на първичната организация и на Партията като цяло."

Масово-политическата и организационната дейност на партийната организация в Завода за измерителни инструменти и уреди в Благоевград е съсредоточена за създаване на по-висока организираност, за повишаване на критерия при оценката на поведението и дейността на комунистите. В оценките намира място трудът на комунистите като организатори на колектива. Задълбочено и всестранно се анализира личният им пример и приносът им за укрепване производствената дисциплина, внедряването на челния опит, рационалното използване на суровините и материалите. Специално внимание се отделя на борбата за качеството на продукцията. Извършват широка политическа и организаторска работа с комунистите на ръководни длъжности от всички равнища в завода. Смело и честно по партийному посочват както положителните страни, така и слабостите и недостатъците в тяхната дейност, отправят препоръки.

Какви са практическите резултати?

Ето какво сподели секретарят на заводската партийна организация Славчо Джампалски: „Расте ролята и авторитетът на партийната организация и на отделния комунист. В по-широки размери и с по-голям ефект прегрупираме силите на партийната организация на най-трудните и възлови места. Например в бригадата за микрометри — гладки, изпратихме 5 комунисти при общ брой на бригадата 15 души. През септември 1978 г., когато се решаваше съдбата на годишния план, пред колектива стоеше такава задача, каквато до този момент не бяхме изпълнявали. Партийната организация застана начело. Свикахме събрания по партийна и обществена линия. Комунистите даваха пример, увличаха след себе си останалите. Сутрин посрещахме работниците с отчет по радиоуредбата за изпълнението на плана през изминалия ден. Разясняваха се задачите за деня. Отправяха се музикални поздрави към най-добрите бригади. На специални табла на няколко места в завода се отразяваше колко дни остават до края на годината и колко продукция трябва да се произведе. Настроението и решимостта да бъде изпълнена задачата нарастваха с всеки изминат ден. И стана това, което много хора не можаха веднага да осъзнаят. За първи път в тринадесетгодишната история на завода планът беше изпълнен по всички показатели. Спрямо предната година беше отбелязан голям ръст: обща промишлена продукция — 44 на сто; обществената произ-

Digitized by Google

водителност на труда — 77 на сто; печалбата — 140 на сто; себестойността на 100 лв. стокова продукция бе снижена с 21 пункта. Радостта ни беше голяма. Ръководството на завода посрещна работниците в последния ден на годината с музика и бонбони. Повиши се самочувствието и желанието за работа у тях. Получихме поздравления и високи оценки от вишестоящи партийни и стопански органи."

Въпросите, които се разглеждат на разговорите с комунистите, помагат те сами да стигнат до верния извод, че е необходимо да се засилва политическата роля на партийната организация и на всеки комунист за постигане на висока ефективност и високо качество в работата. В редица първични партийни организации сега комунистите по-ясно разбират, че личният им принос е тясно свързан с политическата дейност, която те вършат на работното си място и по местоживеене.

В процеса на подготовката и осъществяването на замяната на партийните документи расте активността и във вътрешнопартийния живот. Беседите и личните контакти на секретарите на първичните организации и членовете на партийните бюра с отделните комунисти станаха ефикасно средство за въздействие. Внимателно и обективно се изясняват причините, пораждащи недостатъци в работата и поведението на някои партийни членове. Например секретарят на първичната партийна организация в „Мототехника" — Благоевград Владимир Енев задълбочено анализира до каква степен пасивността на някои комунисти зависи от собственото им отношение и в каква от състоянието и равнището на живота и дейността на първичната партийна организация. На тази основа предлага да се вземат и необходимите мерки.

С разговорите за замяната на партийните членски книжки на практика се създадоха равни условия за обсъждане трудовата и обществено-политическата дейност на комунистите независимо от служебното им положение. Много от ръководителите комунисти за първи път правят самокритичен анализ на конкретните прояви на стила и методите на своята работа. Това засили интереса и вниманието на ръководителите към вътрешнопартийния живот на първичните организации и от друга страна повиши самочувствието на редовите комунисти, тъй като имат възможност да се изкажат по дейността и поведението на своите ръководители.

Благоприятно отражение дава и отзивчивостта на ръководителите комунисти към справедливите предложения и критичните бележки на комунистите. В хода на разговорите се решават редица задачи, свързани с подобряване организацията на труда, засилват се грижите за задоволяване на социално-битовите потребности и пр.

Събранията по замяната на партийните членски книжки се превръщат в действена форма за разгласа на резултатите на челниците в производството и на причините за постигането им. Насърчаването на положителните инициативи, които дават висок реален принос с икономическо значение, повишава самочувствието на комунистите.

Работата по подготовката и реализацията на замяната на партийните документи създаде реална възможност за по-непосредствена връзка на окръжния и общинските партийни комитети, на техните бюра и секретари с първичните организации. Сега те по-добре познават състоянието и дейността на първичните организации. На тази основа по-правилно определят и отчитат изменения, насочват се към форми и средства, чрез които се обогатява партийно-организационната дейност. Утвърди се практиката в общинските партийни комитети системно и целенасочено да се обсъждат цялостно или отделни страни от живота и дейността на първичните организации, свързани с подготовката и замяната на партийните документи.

Digitized by Google

Нов тласък за повишаване ефективността в партийно-организационната дейност на окръжната партийна организация дава широкият партиен разговор, свързан с научно-практическата конференция на тема: „Ефективността на контрола и проверката на изпълнението на равнището на новите задачи". Цялостната подготовка на конференцията е насочена към повишаване ефективността от всяко мероприятие, опиращо и до замяната на партийните членски книжки. Конференцията се предшествува от самоотчет на тема: „Комунистът — възпитател и организатор на масите". Целта е да се повишат политическата зрелост и активността на комунистите в трудовия и обществено-политическия живот. На събрания и сбирки комунистите правеха самоанализ на авангардната си роля в съвременните условия, как изпълняват задачите. Самоотчетоха се над 90 на сто от членовете на окръжната партийна организация. Тази инициатива послужи като основа за широк разговор по насъщните проблеми, които Партията решава в този период, яви се като ефективна форма за въздействие и възпитание на комунистите. В този смисъл самоотчетът помогна на всеки комунист да се замисли за своята реализация като организатор и възпитател на масите. По такъв начин в заседанията на партийните бюра и в събранията на първичните организации се внасяха за обсъждане оценки на комунистите според класово-партийната им зрелост и личния им принос.

Целият този процес се ръководи и направлява от окръжния комитет на Партията. Бюрото на окръжния комитет на БКП периодически обсъжда състоянието на организационно-политическата подготовка в партийните организации и набелязва мерки за по-нататъшната работа. С цел да се изучи, обобщи и разпространи досегашният опит по замяната отдел „Организационен" на окръжния комитет на БКП извърши проверка в партийните комитети и в първични партийни организации от различни сектори. Въз основа на материалите от проверката бюрото на окръжния комитет направи изводи и взе решения, с които се засили и взискателността към ония партийни комитети, в чиито общини, в отделни първични организации недостатъчно бяха усвоени целта и задачите на замяната на партийните документи. Стремежът е замяната на членските книжки още по-тясно да се свързва с изявата на авангардната роля на комунистите в борбата за изпълнение решенията на Единадесетия партиен конгрес, Юлския пленум (1976 г.) и Националната партийна конференция.

Борис АНГЕЛОВ

Digitized by Google

КАКВОТО САМ СИ НАПРАВИШ...

Комунистите в държавно стопанско обединение „Строителна керамика и ефективни материали" в София обсъждаха замяната на партийните членски книжки на трима свои членове. Дойде ред и на Цоло Венков Цолов — заместник-генерален директор на обединението.

Той беше неспокоен. Как да не се вълнува? Това е неповторимо събитие в живота на комуниста. След миг ще чуе преценката на партийното бюро и мнението на другарите си. Напреженето е естествено. По изражението на лицето му обаче се четеше особено безпокойство...

Членът на бюрото Г. Радославов чете оценката. В нея е записано, че Ц. Венков има утвърден теоретически и практически опит в стопанската работа, проявява упоритост и взискателност. Наред с това се изтъкват и отрицателни страни от дейността му. Кои са те? Не зачита колективното ръководство и мнението на специалистите, проявява стремеж към себеизтъкване и злепоставяне на другите, не поема отговорност. Като придружител на чуждестранна делегация е изложил авторитета си на ръководител и комунист пред гостите и пред колективите на посетените заводи.

Вярно ли е изложеното? Да чуем думата на комунистите.

— Повече от три месеца — говори В. Ценков — партийното бюро се занимава със сигнали за непартийни прояви на Венков. През цялото време той отрича всичко, въпреки че многократно се разговаря с него. Дори започна да обвинява и клевети бюрото и други членове на колектива. Той е костелив орех. Още първия месец след идването му на работа при нас се изолира от хората. Истина е изнесеното за чуждестранната делегация. Няма морал на комунист.

— За пръв път имам работа с човек като Венков — сподели партийният секретар Ив. Костов. — Той не се съобразява с мнението и критиката на другарите си. Когато го обвиняваме за непристойните му прояви, той прехвърля вината на други, а себе си изкарва чиста монета. В изложение до районния комитет на Партията клевети бюрото. Злепоставил се е пред чуждите гости и наши подчинени.

— Сурово е предложението на партийното бюро — каза Г. Колчев. — Вярно е обаче, че той се прояви като двуличник и хитрец. За един месец може да те излъже много. Венков се съмнява във всичко и във всекиго, но не и в себе си. Нито веднъж не е признал, че е виновен в нещо.

— Тежко е да се зачеркне биографията на човек, който има дейност — изтъква А. Марков. — Но той заслужава сурово наказание. Отначало партийното бюро бе на мнение да се удължи срокът за замяната на партийната му членска книжка. Това той не заслужава. До последния момент лъжеше и заблуждаваше...

В същия дух се изказаха още четири души. Всички говореха остро, но по другарски се стремяха да убедят провинилия се комунист в правотата на техните обвинения. В думите на повечето лъхаше загриженост, по лицата им се четеше болка, че ръководителят е изпаднал в подобно положение. Но имаше и огорчение, че многократно ги е заблуждавал.

Те очакваха да узнаят неговата позиция, за да произнесат и окончателната си дума. Вярваха, че той ще осъзнае прегрешенията си и ще постъпи честно, самокритично. Още повече че пред него бяха изнесени необорими доказателства.

Думата бе дадена на Цоло Венков.

— Има моменти в живота, когато човек сам се чуди какъв път да избере. Прегледах въпросите и трябва да дам моята оценка за събитията в първичната организация. Не мога да отговоря на всички въпроси. Една част се извъртяха по вярност. Аз няма да приема обвиненията, тъй както бяха изложени. Когато липсва принципност и невярно се оценяват качествата на даден човек, тогава идват безпринципността и двуличието. Аз съзрях позицията на партийното бюро към мен. Сега запазих спокойствие. Един ли е падал за тази правда. Не може да ме принудите да тръгна по пътя, който ми сочите. Много от сигналите за чуждестранната делегация са надути. Обвинявате ме в непристойни прояви!... И други ръководни дейци от обединението са имали лоши деяния. Не разбрах какво е установил Цеков, след като се е ровил цели три месеца. Явно, че нищо не е намерил...

Така в продължение на 190 минути Ц. Венков не приемаше отправените му обвинения, насочваше стрелите към другите. У него липсваше самокритичност. Приелия да отрича всичко, да омаловажава изнесеното. Навярно смяташе, че така ще се „спаси"? Заместник-генералният директор отхвърли протегнатата му ръка. В тия тягостни минути другарите му се уверяха, че няма да се сбъднат надеждите им да помогнат на провинилия се партиен член.

Комунистите се оказаха на висота. Те единодушно решиха да не бъде заменена партийната членска книжка на Цоло Венков поради това, че е загубил качества на партиен член. Присъдата на партийната организация е тежка, но тя е поука за всеки, който би дръзнал да петни името на Българската комунистическа партия.

И друг път комунистите не са се страхували да критикуват пропуските и недостатъците на заместник-генералния директор. И не с користна цел са сочили слабостите му. Искали са с общи усилия да издигат авторитета на комуниста, на ця-

Digitized by Google

лата организация. В тези случаи той не е оценявал вниманието на другарите си. С мнителност е подхождал към всички дружески стъпки.

НАШИЯТ КОМЕНТАР

На състоялото се събрание четири часа се обсъжда само един въпрос. Можеше ли събранието да бъде по-кратко? Безспорно, да! Комунистите обаче отделиха много от ценното си време, за да помогнат на своя другар. Те се ръководеха от уставните изисквания — да се проявят максимум грижи, когато се разглежда положението на партиен член. Но той не пожела да разбере всичко това! Как иначе бихме си обяснили защо се „защищава", „оправдава" и „напада" в продължение на сто и деветдесет минути! И в крайна сметка отрече всичко в позата на „победител".

Събранието ни подтиква към размисли. Кои са те?

Дълго време партийното бюро е проучвало случая с Ц. Венков. То се стремяло да изясни всичко, да няма непроверени факти. Очевидно е, че в една или друга степен бюрото е искало да му помогне. Затова на няколко пъти е разговаряло с него, подсказвало му, че с лъжа и нечестност далеч няма да се иде. Помощта към комуниста Венков не се оказала ефективна. Сигналите са се потвърдили при извършената проверка. Бюрото обаче се хванало на въдицата на заместник-генералния директор и започнало отново да проверява. Това подтиквало провинения да предприеме различни непартийни мерки. Той литва по заводите, моли, унижава се пред подчинените си да му дадат положителни, оправдателни сведения. Тича в партиен комитет, но получава отказ. Не взема поука. Изправя се пред ръководни дейци. Кланя им се до земята само и само да кажат нещо хубаво. Някъде и успява.

Едновременно хвърчат изложения до районния комитет на Партията и до други институти.

Научил, че картите му са разкрити, той иска външна намеса. Елате, помогнете! Аз съм чист. Желаят да ме унищожат — така сигнализира той. В жалбите му обаче не се говори за негови грешки. Нещата се представят в изопачен вид. Други са грешници, а той е прав. Има смелост да сочи и имена, които щели да докажат истината. На събранието те я изнесоха, но всичко беше против него. Папките с изложенията му нарастват с всеки изминат ден. Към тях се прибавят все нови и нови сведения, които събира оттук, оттам. Във всички свои комбинации постъпва нечестно. Воюва против хората, които знаят неговите попълзновения. Стига се дотам, че започва да обвинява онези, които не му вярват и не му обръщат „нужното" внимание. Когато се защищава, той хвърля кал върху други лица. Ето какво пише: „Председателят на комисията за народен контрол е написал сигнална записка срещу мен. В нея ме описва като човек, който не е виждал чуждестранна делегация, изложил авторитета на страната, злепоставил себе си и ръководството на обединението. Този клеветнически документ е докладван в партийното бюро. Като обвинител за нарушенията ми с чуждестранната делегация се явява В. Цеков (председател на комисията за народен контрол). Следователно клеветникът по всички обвинения срещу мен от служебен и личен характер е един автор..."

Да, това са редове, написани собственоръчно от Ц. Венков. Гледаш и се чудиш: възможна ли е подобна постъпка?

Коя е клеветата? Това са главно фактите по провиненията му с чужденците. Тях той отричаше категорично и на състоялото се събрание. Клевета ли е или истина?

На следващия ден той звъни по телефона: „Видяхте ли, че колкото и да се ровят, не са намерили никакъв компрометираш материал?"

След няколко дни дойде в редакцията. Пред нас хрисимо призна редица неща. Оказва се, че е вярно изнесеното за непартийната му постъпка в Севлиево, в Габрово, в Каспичан. Обаче пак имаше нотки да се оправдава: „Бях пийнал и затова не зная какво е ставало". А защо той не прояви искреност пред партийното бюро, на партийното събрание? Защо нямаше доблест това да изясни пред другарите си? Защо не каза, че в пияно състояние посред нощ е шофирал служебна кола от Габрово до Севлиево и обратно?...

На събранието тръби за принципност, за правда, за честност. Не е ли това кощунство със светите думи за всеки комунист, за всеки добросъвестен труженик на нашата родина!

Ц. Венков не си дава сметка колко много е навредил на себе си с опита да заблуждава хората, към които се е обърнал за подкрепа. Забравил е, че когато ще търсиш правда, във всеки ред трябва да искри истината, да има вярност на фактите.

Не знаем с каква смелост и с какви очи е отишъл при ръководни дейци и при подчинените си в завода, за да проси милостиня? Някои са се „смилили", но други твърдо са защитили комунистическата принципност.

Тежко е, когато комунист излиза от Партията. Още повече, когато той дълго е бил в нейните редове. Но дваж по-болно ти става, щом съзреш, че не търси сили в себе си да изплува от създалото се положение. Ако той помнеше какви са изискванията на Устава към членовете на Партията, сигурно нямаше да пита: „Аз ли съм най-нечестният човек?"

Защото на този въпрос един отговор гласи: „Кой каквото прави, за себе си го прави!"

Димитър ДИМЧЕВ

Digitized by Google

Едно от изискванията, които предяви Националното съвещание с идеологическите кадри на 2 ноември 1978 г., за да се доведе докрай преустройството на идеологическия фронт, е: да се разшири „арсеналът" от средства и форми за идеологическо въздействие, като освен мероприятията за пропагандиране, разяснване и изучаване на дадените проблеми се предприемат много по-масово и по-организирано конкретни идеологически мерки за постигане на конкретни практически резултати в съответна област или трудов колектив.

На решаването на този проблем служи и усъвършенстването на единния политически ден в Плевенски окръг.

РЪКОВОДИТЕЛЯТ—ВЪЗПИТАТЕЛ

ЗДРАВКО ИЛАРИОНОВ
секретар на ОК на БКП — Плевен

Ролята на ръководителя като организатор на производството и възпитател на колектива произтича от важния партиен прицип — неделимо единство на стопанско-организаторската и идейно-политическата работа. Ръководителите трябва редовно да участвуват в живота на партийните организации и трудовите колективи, които ръководят, да се грижат за възпитанието на хората, за задоволяване на техните всекидневни потребности.

Комунистическото възпитание на масите е общо дело на Партията, социалистическата държава, на обществените и стопанските организации. Грижата за идейно-политическото израстване на човека, на членовете на трудовия колектив е такова задължение на ръководителя, каквото е и борбата за изпълнението на плана. Стопанският ръководител носи непосредствена отговорност за морално-политическото състояние на поверения му колектив. Неговата отговорност не може да се дели на части: по-голяма за плана, а по-малка за състоянието на идеологическата работа. За отговорността има само един критерий, една мярка — мярката на партийното разбиране, че възпитанието на хората и резултатите от тяхната дейност са винаги взаимно свързани.

Такива са изходните позиции на окръжния комитет на Българската комунистическа партия, партийните комитети и организации в окръга в работата с ръководните кадри. Съсредоточаването на главните сили на идеологическия фронт за осъществяване стратегическия курс на Партията за висока ефективност и високо качество навсякъде и преди всичко в икономиката ние свързваме с повишаване на изискванията за възпитателната роля на ръководните кадри. Изискваме от всички партийни, стопански и административни ръководни кадри да бъдат не само добри организатори и администратори, но и възпитатели и идейни наставници на трудовите колективи, да участвуват системно в масово-политическата работа, ежедневно да общуват с хората.

Digitized by Google

През годините на седмата петилетка в нашия окръг се подеха и масово се внедриха редица ценни творчески високопатриотични трудови инициативи. Те намериха прием и приложение в трудовите колективи на окръга, а някои и в страната. На първо място стои инициативата на текстилците от комбинат „Асен Халчев" — Плевен за разширяване фронта на многомашинното обслужване. В осъзнат дълг на комунистите и всеки трудещ се се превърна инициативата на окръжната партийна организация под наименованието за работа без изоставащи, за ритмично и комплексно изпълнение на плана по всички показатели от всеки работник, производствено звено и колектив, всеки ден, десетдневка и месец.

Инициативата на доячките от с. Славовица за научна организация на труда в животновъдството по опита на знатната естонска доячка Лейда Пейпс се прилага от 24 колектива на кравефермите с млечно направление: рязко се повиши производителността на труда, намали се себестойността на продукцията, увеличи се млеконадоят.

Все по-успешно се прилага и дава положителни резултати в стопанския машиностроителен комбинат „Н. Й. Вапцаров" — Плевен опитът на машиностроителите от побратимената Ростовска област на СССР „Паспорт за ефективност на всяка машина".

Най-много последователи в окръга — над 36 000, спечели инициативата на шлайфистката от Авторемонтния завод, героя на социалистическия труд Лиляна Рачкова за комплексно изпълнение на личния насрещен план. По същество това е инженерен проект на всяко работно място. Лиляна Рачкова и още над 160 производственици вече изпълниха предсрочно личните си планове за седмата петилетка.

В изпълнение на задачите, поставени от Националната партийна конференция, през 1978 година трудовите колективи на десет челни предприятия излязоха с призив-обещание предсрочно да достигнат и надминат нормативите (критериите) за 1980 година. Към този призив се присъединиха още 36 колектива от промишлеността. От тях през 1978 година — 24 колектива, между които Нефтохимическият комбинат, Тютюневият комбинат, Комбинатът за производство и преработка на птиче месо, керамичният завод „Първи май", завод „Ломоносов", текстилният комбинат „Асен Халчев" и други, достигнаха поотделно или като цяло нормативите за ефективност за 1980 година.

Всички тези прояви на повишена съзнателност и гражданска отговорност, на трудова и социална активност, на широко участие на населението в обществено-политическия живот и в идеологическите кампании, които провеждаме по повод на големи политически събития и бележити годишнини, са резултат и от личното участие във възпитателната работа на най-отговорните ръководни кадри.

Членовете на бюрото на окръжния комитет на Партията, на партийните комитети, на изпълнителния комитет на ОНС, на ръководствата на масовите обществено-политически организации, председателите на АПК, директорите на комбинатите и предприятията се отнасят с необходимата отговорност към изпълнението на своите функции като политически и идеологически дейци на Партията. Голяма част от тях системно изнасят доклади и лекции пред колективите. Тяхната възпитателна работа е свързана с практически действия, с всекидневни дела и резултати. Те все повече отчитат многообразното въздействие на социалната среда, на идейновъзпитателните аспекти на стопанската дейност, на политическите резултати от изпълнението на решенията.

Непосредственото участие на ръководните кадри в идейновъзпитателната работа осигурява активност на колектива в борбата за изпълнението на плана, създава условия за развитие на демократическите основи на управлението, на производствената и обществената за-

Digitized by Google

Едно от изискванията, които предяви Националното съвещание с идеологическите кадри на 2 ноември 1978 г., за да се доведе докрай преустройството на идеологическия фронт, е: да се разшири „арсеналът" от средства и форми за идеологическо въздействие, като освен мероприятията за пропагандиране, разясняване и изучаване на дадените проблеми се предприемат много по-масово и по-организирано конкретни идеологически мерки за постигане на конкретни практически резултати в съответна област или трудов колектив.

На решаването на този проблем служи и усъвършенстването на единния политически ден в Плевенски окръг.

РЪКОВОДИТЕЛЯТ—ВЪЗПИТАТЕЛ

ЗДРАВКО ИЛАРИОНОВ
секретар на ОК на БКП — Плевен

Ролята на ръководителя като организатор на производството и възпитател на колектива произтича от важния партиен прицип — неделимо единство на стопанско-организаторската и идейно-политическата работа. Ръководителите трябва редовно да участвуват в живота на партийните организации и трудовите колективи, които ръководят, да се грижат за възпитанието на хората, за задоволяване на техните всекидневни потребности.

Комунистическото възпитание на масите е общо дело на Партията, социалистическата държава, на обществените и стопанските организации. Грижата за идейно-политическото израстване на човека, на членовете на трудовия колектив е такова задължение на ръководителя, каквото е и борбата за изпълнението на плана. Стопанският ръководител носи непосредствена отговорност за морално-политическото състояние на поверения му колектив. Неговата отговорност не може да се дели на части: по-голяма за плана, а по-малка за състоянието на идеологическата работа. За отговорността има само един критерий, една мярка — мярката на партийното разбиране, че възпитанието на хората и резултатите от тяхната дейност са винаги взаимно свързани.

Такива са изходните позиции на окръжния комитет на Българската комунистическа партия, партийните комитети и организации в окръга в работата с ръководните кадри. Съсредоточаването на главните сили на идеологическия фронт за осъществяване стратегическия курс на Партията за висока ефективност и високо качество навсякъде и преди всичко в икономиката ние свързваме с повишаване на изискванията за възпитателната роля на ръководните кадри. Изискваме от всички партийни, стопански и административни ръководни кадри да бъдат не само добри организатори и администратори, но и възпитатели и идейни наставници на трудовите колективи, да участвуват системно в масово-политическата работа, ежедневно да общуват с хората.

Digitized by Google

През годините на седмата петилетка в нашия окръг се подеха и масово се внедриха редица ценни творчески високопатриотични трудови инициативи. Те намериха прием и приложение в трудовите колективи на окръга, а някои и в страната. На първо място стои инициативата на текстилците от комбинат „Асен Халчев" — Плевен за разширяване фронта на многомашинното обслужване. В осъзнат дълг на комунистите и всеки трудещ се се превърна инициативата на окръжната партийна организация под наименованието за работа без изоставащи, за ритмично и комплексно изпълнение на плана по всички показатели от всеки работник, производствено звено и колектив, всеки ден, десетдневка и месец.

Инициативата на доячките от с. Славовица за научна организация на труда в животновъдството по опита на знатната естонска доячка Лейда Пейпс се прилага от 24 колектива на кравефермите с млечно направление: рязко се повиши производителността на труда, намали се себестойността на продукцията, увеличи се млеконадоят.

Все по-успешно се прилага и дава положителни резултати в стопанския машиностроителен комбинат „Н. Й. Вапцаров" — Плевен опитът на машиностроителите от побратимената Ростовска област на СССР „Паспорт за ефективност на всяка машина".

Най-много последователи в окръга — над 36 000, спечели инициативата на шлайфистката от Авторемонтния завод, героя на социалистическия труд Лиляна Рачкова за комплексно изпълнение на личния насрещен план. По същество това е инженерен проект на всяко работно място. Лиляна Рачкова и още над 160 производственици вече изпълниха предсрочно личните си планове за седмата петилетка.

В изпълнение на задачите, поставени от Националната партийна конференция, през 1978 година трудовите колективи на десет челни предприятия излязоха с призив-обещание предсрочно да достигнат и надминат нормативите (критериите) за 1980 година. Към този призив се присъединиха още 36 колектива от промишлеността. От тях през 1978 година — 24 колектива, между които Нефтохимическият комбинат, Тютюневият комбинат, Комбинатът за производство и преработка на птиче месо, керамичният завод „Първи май", завод „Ломоносов", текстилният комбинат „Асен Халчев" и други, достигнаха поотделно или като цяло нормативите за ефективност за 1980 година.

Всички тези прояви на повишена съзнателност и гражданска отговорност, на трудова и социална активност, на широко участие на населението в обществено-политическия живот и в идеологическите кампании, които провеждаме по повод на големи политически събития и бележити годишнини, са резултат и от личното участие във възпитателната работа на най-отговорните ръководни кадри.

Членовете на бюрото на окръжния комитет на Партията, на партийните комитети, на изпълнителния комитет на ОНС, на ръководствата на масовите обществено-политически организации, председателите на АПК, директорите на комбинатите и предприятията се отнасят с необходимата отговорност към изпълнението на своите функции като политически и идеологически дейци на Партията. Голяма част от тях системно изнасят доклади и лекции пред колективите. Тяхната възпитателна работа е свързана с практически действия, с всекидневни дела и резултати. Те все повече отчитат многообразното въздействие на социалната среда, на идейновъзпитателните аспекти на стопанската дейност, на политическите резултати от изпълнението на решенията.

Непосредственото участие на ръководните кадри в идейновъзпитателната работа осигурява активност на колектива в борбата за изпълнението на плана, създава условия за развитие на демократическите основи на управлението, на производствената и обществената за-

Digitized by Google

интересованост на всички негови членове. Повишава се в значителна степен и авторитетът на ръководните кадри сред хората, които ръководят. Реализира се практически единството между думи и дела, вниманието към хората, особено когато това се съчетава с достъпност, готовност да се помогне на всеки, със способност да се сплотят, мобилизират и вдъхновят трудещите се, да се запалят и поведат решително към изпълнението на големите задачи.

Окръжната партийна организация полага усилия идеологическите кадри, ръководителите на производството, специалистите добре да овладеят многообразието от форми и методи на възпитателна дейност, умело да ги прилагат в зависимост от условията и особеностите на един или друг колектив. В тези усилия неоценима помощ на партийните организации оказват книгите на другаря Л. И. Брежнев „Малката земя", „Възраждане" и „Целина". Те станаха мощно идейно оръжие в партийно-политическата дейност, дават ясен отговор на въпроса, как най-действено да се води пропаганда сред трудещите се, тясно да се свързва теорията с практиката, да се осигурява комплексен подход към възпитанието. От тези произведения ръководните кадри се учат на умението да водят след себе си трудещите се, да се борят с недостатъците, настойчиво да се придвижват към набелязаната цел.

Участието на ръководните кадри от окръга в масово-политическата и идеологическата работа сред трудовите колективи в борбата за претворяване в дела решенията на Единадесетия конгрес, на Юлския пленум на ЦК на БКП (1976 г.) и Националната партийна конференция се отличава с все по-нарастваща активност и системност. Използва се голямото многообразие от форми на устната политическа агитация за масова и индивидуална политическа работа с хората. От тях най-ефективна за включване на всички ръководни кадри в агитационната и идейновъзпитателна дейност е **единният политически ден.**

Под ръководството на партийните комитети членовете на групите докладчици, ръководните стопански, обществени и административни дейци организирано разясняват в трудовите колективи икономическата политика на Партията, важни партийни и правителствени документи, въпроси на международния и вътрешнополитическия живот. Заедно с това те изучават мненията и настроенията на хората, проблемите, които ги вълнуват, на място решават или съдействуват да се решават въпросите, поставени от колективите и отделни техни членове.

Този пряк контакт е незаменим източник за непосредствена информация как масите посрещат и възприемат партийните решения и могъщо средство за укрепване на връзките с тях. При него ръководителят най-добре се запознава с цялата съвкупност от сложни и многостранни процеси, които протичат в трудовите колективи и в различните социални групи. Той има възможност да види измененията, които настъпват в психиката, в материалните и духовните интереси на трудещите се, влиянието на материалните и духовните стимули върху тяхното съзнание и поведение.

За този ден се готвят всички: от първичната партийна организация до бюрото на окръжния партиен комитет. Окръжният комитет издава в помощ на докладчиците и лекторите методически материали. Лекторите и докладчиците съсредоточават вниманието си на най-актуалните в дадения момент въпроси от политиката на Партията, на конкретните задачи на трудещите се в окръга, града, общината, района, предприятието.

Утвърдилият се като постоянна форма на масово-политическа работа в трудовите колективи единен политически ден се провежда един път месечно. Той създаде у всички партийни комитети, у ръководните кадри и у населението убеденост в необходимостта от системно взаимно общуване. Полагат се грижи за постоянното му усъвършенствува-

Digitized by Google

не и за бързо довеждане чрез него до знанието на трудещите се онези въпроси, решаването на които не търпи никакво отлагане. За пример ще посочим единния политически ден в окръга, през ноември 1978 година. На него се обсъди въпросът за изпълнението на плана и внедряването на бригадната организация на труда в предприятията на окръга. Как се подготви окръжният комитет за този ден?

Отделите „Пропаганда и агитация" и „Промишлено-стопански" на окръжния комитет на Партията подготвиха тезис. В него се посочваха данни по изпълнението на плана за десетте месеца на годината и мястото на всеки трудов колектив. Анализираше се очакваното изпълнение на плана и работата, която трябва да се извърши във всички трудови колективи и най-вече в тези, които са застрашени да не изпълнят своите планове. Споделяше се оценката на бюрото по изпълнението на оперативния план за внедряването на бригадната и другите колективни форми на организация на труда. Разпределихме най-отговорните партийни, държавни, обществени и стопански ръководни кадри — членове на групата докладчици на окръжния комитет, кой къде ще отиде. В окръжния комитет се състоя инструктаж. Ръководителите получиха необходимия методически и справочно-информационен материал за окръга, града, общината, района. Освен това на инструктажа отчетохме резултатите от предишния единен политически ден, анализирахме характера на въпросите и предложенията на трудещите се, информирахме за взетите мерки.

В определения ден всички ръководители отидоха на срещи в трудовите колективи, в които бяха разпределени. Разговаряха с тях. Споделиха тревогата на бюрото на окръжния комитет на БКП, че някои предприятия изостават в изпълнението на плана. Изслушаха критичните бележки и предложенията и се предприеха мерки за оперативно решаване на много от въпросите, които пречат на производствената дейност. Постигнатите резултати бяха по-големи от очакваните. Създаде се изключително делова и творческа атмосфера. Още на самите събрания работниците изразиха твърдата си решимост да направят всичко, каквото зависи от тях, за да изпълнят плана, и удържаха своята дума. Измени се положението по изпълнението на редица показатели в дните до края на годината.

Този случай не е единствен. Бихме могли да посочим и други примери от използването на единния политически ден като действена форма на политическа агитация сред населението от окръга и участието на ръководните кадри в разясняването на политиката на Партията, на умението им да работят с хората. Трябва да подчертаем, че във всеки единен политически ден хората задават на ръководителите не малко въпроси, правят много предложения и критични бележки, засягат най-различни теми. Трудещите се много се интересуват какви мерки се вземат от партийните, държавните, профсъюзните органи, от стопанските ръководители за по-нататъшното повишаване ефективността на производството и качеството на работа, за подобряване условията на труда и бита, за културното обслужване на населението. Всички предложения внимателно се изучават: по време на следващата среща ръководителите съобщават какви мерки са взети, какво предстои още да се направи. Това повишава дисциплината и отговорността на ръководните кадри за състоянието на производството, за изпълнение на плановете, кара ги постоянно да задълбочават своите знания, да овладяват изкуството да възпитават, да общуват с трудещите се.

Ние считаме за принципно важно всички трудови колективи да живеят пълнокръвен живот, успешно да решават своите задачи. Това се отнася и до такива колективи, където се трудят само 20—30 души. Там обикновено са много малко партийните членове, а понякога въобще няма и като правило трудещите се недостатъчно активно участву-

Digitized by Google

ват в обществената работа, в управлението на производството. Рядко в такива колективи излизат ръководители от общината, от окръга. Те нямат свои клубове, някои от тях нямат дори свой стол. Всичко това се отразява отрицателно на тяхното развитие, създава определени трудности в идейновъзпитателната работа. По примера на големите колективи и във всички малочислени започнахме да организираме тези срещи, на които излизат ръководители на челни предприятия от града или АПК, лектори от окръжното дружество „Г. Кирков". Лекции на теми от изкуството, литературата, нравственото възпитание изнасят учители. Сега и в тези колективи се устройват ритуали за приемане в редовете на колектива, чествувания на трудови юбилеи и срещи с ветераните, дни на културата. Голяма помощ за повишаване възпитателната роля на майстора в спомагателните цехове и участъци оказват курсовете с майсторите. В резултат на всичко това обстановката в малочислените трудови колективи забележимо се оживява.

Положителна тенденция в работата на партийните комитети е стремежът за перспективното планиране тематиката на единните политически дни. Добър опит имат общинските партийни комитети — Плевен, Левски, Червен бряг, Белене, Никопол, Долни Дъбник и др. В своите планове те записват както по кои въпроси ще се разяснява в трудовите колективи, така и мероприятията, които ще проведат с ръководните стопански кадри за тяхната подготовка в идейновъзпитателната работа. Тези и някои други партийни комитети в окръга имат вече изградена система и утвърдени традиции в работата със стопанските ръководители като политически дейци. Редовно ги събират, информират ги по всички по-важни въпроси, провеждат с тях различни идеологически мероприятия, удостояват ги с грамоти, почетни свидетелства, предлагат ги за удостояване с ордени и медали и други духовни стимули, които ги активизират в тяхната високоотговорна, обществеполезна дейност. Под техните непосредствени грижи наред с някои дългогодишни стопански ръководители, както Георги Милчев — директор на стопанско предприятие „Млекопреработване" — Плевен, Янко Томов — директор на Центъра за нови стоки и мода „Боряна" — Червен бряг, Георги Цветков — бригадир на бригадата за промишлено производство, които работят и като политически дейци, все повече се утвърждават със своята възпитателна работа, и по-млади директори на комбинати, на промишлени комплекси.

За да може обаче всеки ръководител да бъде възпитател, да учи и възпитава хората, преди всичко самият той трябва да се учи, непрестанно да обогатява своите знания, своите умения и навици, своята духовна култура. Създали сме система за идейно-теоретическа подготовка на ръководителите и специалистите. Благодарение на това успяхме вече да формираме у много другари вкус и интерес към възпитателната дейност, да се повиши отговорността им не само за производствената програма, но и за социалното развитие на колектива. В окръжния партиен университет ежегодно се учат над 1300 ръководни партийни, обществени, административни и стопански дейци, изучават различни проблеми от трите съставни части на марксистко-ленинската теория — философия, политическа икономия и научен комунизъм. Получават знания и по педагогика, и по социална психология. Запознават се с психологията на трудовия колектив, с педагогическите и психологическите аспекти на междуличностните отношения в колектива, социално-психологическите моменти, които регулират поведението на неговите членове. Тази дейност водим конкретно. Когато беше необходимо да изясним на ръководния състав, на специалистите възможността и необходимостта от тяхното участие в идеологическата работа, се оказаха целесъобразни окръжните, градските, заводските и по райони на АПК семинари по актуални проблеми на комунистическото възпита-

Digitized by Google

ние; определяше се тяхното място и роля в хода на практическото осъществяване на идейно-политическите задачи. Към окръжния комитет организирахме за стопанския актив лекции по проблеми, които се отнасят до различни страни от живота на трудовите колективи.

В политическата дейност на Партията винаги има известен елемент педагогика. Както учи В. И. Ленин, педагогическите знания помагат на докладчика, на агитатора, на лектора умело да подхожда към масите, да се сближава с тях, да проникне в техния духовен мир, с логическата последователност на своето слово, на доказателства да намери диференциран подход към тях, за да може да засили идеологическото въздействие на своята беседа. Интерес предизвикват въпросите за протичащите в колектива психически процеси, за психологията на взаимоотношенията между ръководители и изпълнители, за ролята на стопанския ръководител в подобряването на социално-психическия климат.

Стремежът ни е ръководните кадри да си изработят критерии за комплексен анализ на производствената и организаторската работа в съответствие със задачите на идейновъзпитателната дейност и да осъзнаят, че тяхното лично участие като възпитатели трябва да способствува за вярно и задълбочено отразяване в съзнанието на трудещите се на социалните факти и събития. То трябва да им помага да осъзнават дълбокия смисъл на обществено-икономическите преобразования, да разширява техните представи за съдържанието на общите цели и задачи, да ги учи да виждат перспективите в борбата за изграждане на зряло социалистическо общество, за утвърждаване на социалистическия начин на живот.

Изучава се опитът и се анализират основните проблеми на възпитателната работа. В големите партийни организации се състояха научно-практически конференции на теми „Партийна организация, колектив и личност", „Ръководителят — организатор и възпитател на колектива" с участието на секретари на първични партийни организации, ръководители на предприятия и учреждения, специалисти, профсъюзни и комсомолски активисти.

Важна роля изигра окръжната научно-практическа конференция миналата година на тема „Масово-политическата работа в трудовия колектив". Тя беше свързана с организирането на многостранни и богато съдържателни възпитателни инициативи в трудовите колективи. Заключителният етап се превърна в трибуна за обмяна на положителния опит на партийните, обществените и стопанските дейци в методите на възпитателната работа. В процеса на обсъждането на конкретни примери от живота на колективите участниците в конференцията направиха за себе си немалко полезни изводи. Един от тях се налагаше: в центъра на вниманието на всеки ръководител и специалист трябва да се намират производството и въпросите на управлението, на организацията на труда — укрепване дисциплината и порядъка, повишаване ефективността, качеството. Но производствените проблеми винаги са свързани с всевъзможни обстоятелства от социално-психологически, битов характер, с идейно-нравствената атмосфера в колектива, с идеологическия ръст на работниците. Недостатъците в планирането и материално-техническото снабдяване на производството водят до престои, които се отразяват отрицателно на настроението на колектива, на състоянието на дисциплината в труда и т. н. Задача на ръководителя, на специалистите е да осигурят необходимите условия за ритмичен производителен труд, за поддържане на високо равнище дисциплината, да вземат верни управленчески решения. Само тогава ръководителят има право да разчита на успех в производството и във възпитателната работа. На конференцията бяха приети насоки, които са всъщност програма за масово-политическата работа в трудовия колектив.

Digitized by Google

Всяка година секретарите по идеологическите въпроси и работниците от идеологическите институти, идеологическите отдели на окръжните ръководства на обществените организации се обучават в семинари. От една страна, тези кадри сами участвуват във възпитателната работа, а от друга, те ни помагат във възпитанието на стопанските ръководители. Затова ние постоянно ги информираме за задачите, които решаваме в окръга, включваме ги активно в идеологическата дейност на окръжната партийна организация.

В практиката на партийните комитети се използват краткотрайни курсове за обучение на партийния, стопанския и обществения актив. В тяхна помощ в началото на всяка година кабинетът по политическа агитация разработва примерен тематичен план, придружен с кратка библиографска справка на литературата за ползване. Посочват се и имената на лекторите, с които те могат да установят връзка пряко или чрез дружество „Георги Кирков" и да ги канят да вземат участие в обучението на техните кадри.

Когато разработват своите планове, партийните комитети избират онези теми, които са най-интересни и актуални за техния актив. Изпращат по един екземпляр от плана в отдел „Пропаганда и агитация" на окръжния комитет, за да оказват помощ и да контролират обучението. Ето някои теми: основни принципи на научното управление на колектива; основи на трудовото законодателство; принципи и методи на самовъзпитание; педагогическа култура на ръководителя; основи на производствената психология и др. В тази форма не просто повишават квалификацията си, а се учат и на деловитост, на умение да анализират, да вземат рационални решения, да отчитат техните възпитателни последици и да създават в колектива нормална социално-психическа атмосфера. С всяко занятие слушателите се задълбочават в проблемите на стила на работа — на своя и на другарите си, всеки може да погледне на работата си като страничен наблюдател, да я анализира, да я оцени.

Без органическо съчетаване на стопанската и идеологическата работа не може да се осъществява комунистическото възпитание на трудещите се, не може да се осигури и реализирането на плановете за социално-икономическото развитие на трудовите колективи. Затова партийните организации в окръга изискват от ръководните кадри строго да съблюдават принципа за единство на организаторската и идеологическата работа. Необходимостта от личното участие на ръководителите във възпитателната работа е полезна преди всичко за самите тях. Тяхното излизане пред колектива, срещата им с неговите членове ги заставя да се готвят добре, да разширяват своя кръгозор от знания, дълбоко да изучават икономическите и социалните процеси, които протичат в нашето общество, да следят всяко обществено-политическо събитие, за да могат аргументирано да отговорят на поставените им въпроси.

Бюрото на окръжния комитет на Партията, партийните комитети и организации периодически обсъждат участието на комунистите ръководители във възпитателната работа на трудовите колективи. Само през 1978 година бюрото обсъди дейността на градските комитети на Партията в Славяново, Тръстеник и общинския комитет на БКП — Гулянци как осигуряват участието на ръководните кадри в масово-политическата работа за мобилизиране усилията на трудещите се, за повишаване политическата и трудовата им активност в изпълнение на плана, за организиране на индивидуалната политическа работа с хората.

В системата от мерки, които допринасят да се повишава ефективността от възпитателната работа на ръководителите на производството, на специалистите, важна роля играе обществено-политическата атеста-

Digitized by Google

ция на кадрите, внедрена от всички партийни организации. Целта ѝ е периодически да се изяснява доколко един или друг работник отговаря на съвременните изисквания, какви морално-политически качества притежава, активността му в идейно-политическата работа. Това е сложна работа. Готвейки се за атестацията, окръжният комитет на Партията разработи методика за провеждането ѝ. Обсъждаме практиката на различни партийни комитети.

Атестацията помогна на редица другари да разберат, че идейно-възпитателната работа изисква от ръководителя широка ерудиция, систематизирани познания, които е необходимо постоянно да обогатява. Трябва да признаем, че не на всички това се понрави — да покажат своя духовен багаж пред всички. Но скоро даже скептично настроените бяха принудени да признаят, че атестирането е целесъобразно и полезно. Изводите потвърждават добрата подготовка на повечето от ръководителите и специалистите.

Всичко това задълбочава отговорността на ръководителите от различните нива за тяхното участие в дейността по възпитанието на трудещите се. Те се стремят да повишават своята идейно-политическа подготовка, да формират у себе си такива качества като активност и деловитост, отнасят се отговорно към своите задължения на възпитатели на колектива.

Във възпитателната работа, разбира се, има още не малко недостатъци, нерешени въпроси. Макар и в отделни случаи, все още се срещат и ръководители, които считат, че въпросите на възпитанието са задължение само на партийните и на обществените организации. Има и такива ръководители и специалисти по производството, които на думи не отричат важността на своята възпитателна роля, но на практика не се занимават с възпитателна дейност. Към всеки от тях ние подхождаме конкретно, според проявлението на неговите разбирания, даваме му възможност своевременно да измени подхода си.

Далеч не всички партийни организации са постигнали необходимото най-добро съотношение между масово-политическите и индивидуалните форми на възпитателна работа. Нерядко от зрителното поле на партийните организации, на ръководителите и специалистите се изпуска конкретната личност с всичките нейни особености, стремежи и изисквания. Предстои също така докрай да се изживее кампанийният характер на възпитателната дейност в редица колективи, да се установи в нея планомерност и целенасоченост, за да се реши и голямата задача, да се доведе докрай преустройството на идеологическата работа в близките една-две години.

Силата на социалистическия ръководител е в неразделимата връзка с трудещите се. Активното участие на ръководните кадри в идейно-политическата работа укрепва тези връзки, умножава възможностите на партийните организации да мобилизират трудещите се за осъществяване плановете за социалистическото строителство, повишава ефективността от тяхната работа за формирането на новия човек.

Партийният призив за превръщането на 1979 и 1980 години в години на ударен труд за изпълнение и преизпълнение на плана, подготовката за чествуването на 35-годишнината на социалистическата революция и 1300-годишнината от създаването на българската държава поставят изключително отговорни задачи пред нашата идейно-възпитателна работа. С участието на всички наши ръководни кадри като възпитатели ние ще можем да мобилизираме усилията на трудещите се за тяхното изпълнение за претворяване в дела решенията на Единадесетия конгрес и Националната партийна конференция.

Digitized by Google

ВАЖЕН ФАКТОР ЗА ИДЕОЛОГИЧЕСКАТА ДЕЙНОСТ

В идейния живот на трудовите колективи партийните комитети и организации използват многообразни форми на масова и индивидуална политическа агитация. Много от тях са създали традиции в ангажирането на широк актив от всички ръководни кадри, изградили са стройна система в устната агитация. Една от действените форми, която се наложи сред комунистите и всички трудещи се, е **единният политически ден.** Това не е нова форма, а опит от дейността на комитетите на Комунистическата партия на Съветския съюз, пренесен в нашата практика. Още в зората на съветската власт в годините на гражданската война всеки петъчен ден от седмицата бил обявен за „партиен ден". В заводите, фабриките, във войнишките казарми в този ден се свиквали многолюдни митинги и събрания. С доклади пред трудещите се и войнишките маси излизали членовете на Централния комитет на Партията, на Народния комисариат, ръководители на предприятия и други отговорни работници. Те разяснявали международното и вътрешното положение на страната, разказвали за задачите на републиката, вслушвали се в забележките и предложенията на работниците.

При нас единният политически ден беше пренесен през 1972 г. от Ростовския областен комитет на КПСС. Приложиха го най-напред в трудовите колективи в Червен бряг под наименованието ден на политическата агитация. По единна тематика, утвърдена от градския комитет на Партията, с помощта на тезисен материал, разработен от кабинета за политическа просвета, в трудовите колективи се изпращаха членовете на бюрото на градския комитет на Партията, на изпълнителния комитет на градския народен съвет, ръководители на обществените организации, директори на предприятия. Те разясняваха партийни и правителствени документи, решения на окръжния комитет на Партията, решения на бюрото на градския комитет на Партията, градския народен съвет. На всички въпроси даваха отговор, а направените предложения отнасяха в градския комитет. Там тези предложения се систематизираха и отправяха към съответните органи за решаване, а в следващата среща пред трудовите колективи се докладваше какво е направено по тяхното предложение.

Този начин, системно да се информират и да се общува с членовете на трудовите колективи бързо се възприе и от кадрите, и от населението. Окръжният комитет на Партията организира среща в Червен бряг със секретарите на градските комитети на Партията по идеологическите въпроси, която помогна бързо да се разпространи и приложи в целия окръг. Разработиха се и методически материали в помощ на партийните комитети. А през 1973 година бюрото на окръжния комитет на Партията прие оценка за резултатите от приложението му и по примера на Ростовска област го преименува в **единен политически ден.**

Сега всеки партиен комитет има вече значителен собствен положителен опит и организира единния политически ден с вещина и умение, делово и ефективно.

Идейновъзпитателната работа в единния политически ден в трудовите колективи сега е насочена към въпросите на бригадната и

Digitized by Google

другите колективни форми на организация на труда, реализирането на народностопанските планове и решаването на социално-икономическите проблеми. В плана на отдел „Пропаганда и агитация" на окръжния комитет на Партията са посочени темите за единния политически ден през първото полугодие на 1979 година:

януари — разясняване Обръщението на Централния комитет на Българската комунистическа партия до комунистите и всички трудещи се в страната и плана за социално-икономическото развитие на страната, окръга и селищните системи през 1979 и 1980 година;

февруари — подготовката за изборите — важна всенародна задача;

март — работата без изоставащи, ритмичното и комплексно изпълнение на плана и подготовката за достойно посрещане 35-годишнината на социалистическата революция — първостепенна задача на всеки трудещ се;

април — резултати от изпълнението на плана на окръга през първото тримесечие на 1979 година;

май — внедряването на челния опит в практиката на трудовите колективи;

юни — по-нататъшно усъвършенствуване на социалистическата организация на труда в трудовите колективи от окръга.

Обикновено единен политически ден е третият четвъртък на всеки месец, а ако в този ден има някакво голямо окръжно мероприятие — друг ден на същата или следващата седмица. В организацията му вземат участие и първичните партийни организации. Окръжният комитет определя основното тематично съдържание, подготвя тезис по най-актуалните, най-важните въпроси и ги изпраща в партийните комитети, разпределя и изпраща в помощ на общинските и заводските партийни комитети членовете на окръжната група докладчици.

Първичната партийна организация има и друго задължение — тя определя и известява партийния комитет, който я ръководи, за времето, в което се организира срещата. Защото единният политически ден в окръга или селищната система е в точно определен ден, но в различно време за всеки трудов колектив. Това време може да бъде на обяд между двете смени или пък след привършване на работния ден. Задача на партийната организация е също така да събере и подготви колектива, да обобщи и въпросите, които вълнуват хората и чакат решение.

Главната цел, която се поставя на единния политически ден като сполучлива форма на масово-политическа работа в трудовите колективи, е да се разясни политиката на Партията на всеки трудещ се. Заедно с това партийните комитети целят да въвлекат в агитационната, политическата и организаторската работа в помощ на първичните партийни организации най-широк кръг от всички ръководни кадри и да използват тази форма като действено средство за повишаване съзнателността на масите, за мобилизирането им в изпълнението на големите политически и производствени задачи.

Формите на контрол са различни: окръжният комитет организира проверки в трудовите колективи за това, как е преминал политическият ден, с активно участие на членовете на колектива или не са зададени никакви въпроси. След това се посещават партийните комитети, проверява се тяхната работа по планирането, подготовката на тезисни материали, обобщаването на въпросите от обратната информация и се разговаря със секретарите на комитета. Метод на контрол и помощ същевременно е обсъждането от бюрото на окръжния комитет на Партията дейността на отделни партийни комитети, където доклад-

Digitized by Google

ва секретарят на комитета. Наред с разглеждането на различни въпроси от агитационната работа се прави оценка и за участието на ръководните кадри в единния политически ден. Най-ефикасната форма на контрол обаче си остава непосредственото участие на членовете на групата докладчици при окръжния комитет на Партията в разяснителната работа пред трудовите колективи, защото наблюденията са лични и непосредствени. Тяхната намеса бързо да се вземат мерки по критичните бележки и предложения на работниците, селскостопанските труженици води до практически дела, т. е. прави ефективна нашата идейновъзпитателна работа. А на срещите в трудовите колективи в единния политически ден се задават и такива въпроси, които на партийни и други събрания не се поставят. В зависимост от умението, от педагогическото майсторство на докладчика да предразположи аудиторията, да схване психологическата атмосфера и настроението на хората, да поведе разговора на равностойни начала може да се постигне много.

В работата за повишаване ефективността на идейновъзпитателната практика в завършващия етап на преустройството окръжната партийна организация използва още по-широко единния политически ден като метод, като усъвършенствувана система. От една страна, обогатяваме проблемно-тематичното му съдържание, а от друга, усъвършенствуваме механизмите на неговата организация и ръководство. Той ни дава възможност за още по-тясно свързване на идеологическата работа с основните, актуални проблеми и задачи на общественото развитие на страната, окръга, на отделните селищни системи и селища, на социалните групи и трудовите колективи.

Нашата цел е в отделните социални групи да осъществяваме диференцирано комплексния подход. Особено ценни в тази насока са инициативите на общинските партийни комитети в Плевен, Левски, Червен бряг, за съставянето на социално-демографска характеристика на трудовите колективи, която служи за база за усъвършенстуването както на ръководството и организацията на единния политически ден, така и на цялостното идеологическо въздействие.

Както подчертава др. Александър Лилов пред Националното съвещание с идеологическите кадри от 2 ноември 1978 година: „Изискванията за политическия подход най-пълно се реализират в и чрез трудовия колектив, където по същество се възпроизвежда целият икономически, политически и духовен живот на обществото“. В търсенето на действени форми за прецизиране на идеологическата работа в самите трудови колективи — там където се реализира икономическата стратегия на Партията и където в най-голяма степен се осъществява процесът на формиране и развитие на човешката личност — голямо внимание отделяме на първичния трудов колектив. Партийните и обществените организации водят целенасочена и планомерна дейност в две насоки:

Първо, укрепват първичните трудови колективи като основна социална клетка на нашето общество и ги извеждат до такова равнище, което да гарантира успешното изпълнение на поставените пред тях производствени, икономически и социални функции и задачи;

второ, издигат идейновъзпитателната функция и роля на колектива за най-пълно използване на неговите огромни възможности за трудовото, нравственото и цялостното комунистическо възпитание на членовете му.

В тези два аспекта нашата работа сега най-тясно се свързва с идеологическото осигуряване на задачите за социалистическата организация на труда и усъвършенствуване плановото ръководство на икономиката. Голяма роля тук играят непосредствените ръководители на

Digitized by Google

производството — бригадири, майстори, помощник-майстори, ръководители на производствени участъци в промишлените предприятия, строителните организации, селското стопанство и другите отрасли на материалното производство. Успехите на ковашката бригада на героя на социалистическия труд Петър Генков от строителния комбинат „Н. Й. Вапцаров", на бригадата за промишлено производство на носителя на орден „Георги Димитров" Георги Цветков от село Обнова и много други първични трудови колективи са резултат и на единството на стопанската, на социално-политическата и духовната дейност в тези колективи. Тук методите на убеждението, колективното и индивидуалното въздействие, социалният контрол, моралното стимулиране и възпитанието се осъществяват в неразделно единство, формират се традиции, привички на образци, съответствуващи на нормите на поведение, присъщи на социалистическия начин на живот. Чертите на новата социалистическа личност, нейният идеен заряд се проявяват в съзнанието, във взаимоотношенията, в практическите действия на членовете на тези челни трудови колективи главно под влиянието на системната упорита, дългогодишна възпитателна работа на техните непосредствени ръководители.

Работата с ръководителите на първичните трудови колективи също не е новост в нашата идейновъзпитателна практика. Първите съвети на майсторите бяха изградени през 1973 година в четири промишлени предприятия в Червен бряг по опита на Металургичния завод в гр. Таганрог и на минските тракторостроители. Специалисти от града побратим Таганрог споделиха своя опит при гостуването си в Червен бряг. През април 1975 г. пленум на градския комитет на Партията обсъди работата с майсторите.

Под ръководството на партийните комитети, с участието на профсъюзните организации, научно-техническия съюз, дружеството за разпространение на научни знания „Георги Кирков" и стопанските ръководства в редица предприятия в Плевен, Левски, Никопол и Белене се реализират ценни инициативи за повишаване културата, производствената квалификация на майсторите и умението им да работят с хората. Обобщихме положителния опит. През май 1977 г. бюрото на окръжния комитет на Партията прие разгърнато решение за по-нататъшното издигане ролята на майсторите и ръководителите на производствени участъци. Утвърди основни положения за работата с майсторите. В тях са разкрити правата и задълженията, съдържанието на работата и задачите на съветите на майсторите, като помощни обществени органи, които оказват помощ на стопанските ръководства при изпълнението на плана, възпитателните им задължения, ръководството и контрола на тяхната дейност. Заедно с това бюрото утвърди и статут за духовно и материално стимулиране труда на майсторите и тяхното активизиране в производствените и обществените дела.

Тези грижи и внимание към низовите ръководни кадри намират реално измерение в изменението на техния подход към проблемите на възпитателната им работа с хората, които ръководят непосредствено, засилва се тяхното влияние за внедряване на бригадната и другите колективни форми на организация на труда, за ритмично и комплексно изпълнение на плана на всяко работно място. Особено добри постижения има в онези трудови колективи, където партийните, профсъюзните, комсомолските организации и стопанските ръководства са се заели да доведат докрай изпълнението на решението на бюрото на окръжния комитет на Партията за работата с преките ръководители на производството.

Разбира се, на отделни места все още се допуска известен формализъм и недостатъчно се работи с ръководителите на първичните

Digitized by Google

трудови колективи, не се използват изцяло техните възможности да превърнат колектива в здрава, сплотена единица, в неизчерпаем източник на нравствена устойчивост, на другарска грижа, на осъзната отговорност, на социална активност и творческо съзидание. Формирането на такъв дееспособен колектив е немислимо извън дейността на първичната партийна организация, която е основното направляващо ядро и негов политически ръководител. Ако обаче за тази цел ядрото умее да използва най-активно и непосредствените преки ръководители на колектива, на производството, ефектът от възпитателната работа ще бъде много по-голям.

Когато правим усилия да приложим комплексния подход, да свържем идеологическата работа с проблемите на икономиката, целта ни е да мобилизираме ума и сърцата на самите работници да станат радетели и активни участници в разработването и внедряването на проектите и програмите за усъвършенствуване на социалистическата организация на труда и редица предприятия да се превърнат в еталони на високоорганизирания труд във всички звена и етапи на производството и управлението. Успехи имаме в базовите предприятия: Нефтохимическия комбинат, строителния комбинат „Н. П. Вапцаров", Тютюневия комбинат, електрокарния завод „Вит" от град Плевен, машиностроителния комбинат „Девети май" — Червен бряг, Завода за многослоен картон — Никопол и месокомбината „Родопа" — Левски, както и в някои други, като държавния керамичен завод „Първи май", завода за строителни конструкции „Генерал Гапецки" — Плевен работата е добре организирана. Създават се образци на социалистическата организация на труда на различни нива — от отделното работно място до предприятието като цяло.

В последните месеци на 1978 г. тези предприятия споделиха опита си на срещи с ръководствата на други предприятия в окръга. Той сега се популяризира широко чрез формите и средствата на политическата агитация, на научно-техническата и икономическата пропаганда.

Резултатите от идейновъзпитателната работа трудно се измерват. Главното, най-ценното е високата обществено-политическа и трудова активност на населението от окръга, неговата нарастваща заинтересованост успешно да изпълнят плана и задачите, поставени с решенията на Единадесетия конгрес и Националната партийна конференция.

Това са само отделни страни от комплексността на идейновъзпитателната практика, от многостранния процес на целенасочено идеологическо въздействие върху трудещите се и отделната личност, които допринасят за навременното завършване на преустройството на идеологическия сектор в партийната работа.

Величко ДАЧЕВ
зав. сектор „Политическа агитация" на
ОК на БКП — Плевен

Digitized by Google

ЕДИНЕН ПОЛИТИЧЕСКИ ДЕН

С всяка измината година масово-политическата работа в Плевенската общинска партийна организация дава все по-значителни резултати. Нараства обществено-политическата и трудовата активност на трудещите се. Успешно приключи третата година на VII петилетка. През 1978 г. са осигурени най-високи темпове от трите години на петилетката по нарастване показателите, характеризиращи ефективността и качеството на работата.

Дял за тези успехи има и трудът на агитаторските кадри — групите докладчици и активите на първичните партийни организации, които пламенно и неуморно разясняват партийната политика сред трудовите колективи на града.

В последните години като активна форма на масова и индивидуална политическа работа с хората, на действена и системна агитационно-пропагандна и идейно-възпитателна работа сред трудещите се в Плевенската община се утвърди единният политически ден.

Срещите, беседите и разговорите на членовете на групите докладчици и активите в трудовите колективи в единния политически ден допринасят за широкото разясняване на смисъла, съдържанието и значението на девиза на петилетката за формиране на убеждение, че от изпълнението на плана за качествените и натуралните показатели в най-голяма степен зависи благосъстоянието на народа.

Особено място в цялостната система за политическата агитация в общината заема групата докладчици към общинския комитет на Партията. В нея участвуват 80 души — членове на общинския комитет на Партията, изпълнителния комитет на общинския народен съвет, отговорни дейци от обществено-политическите и масовите организации.

Групата докладчици работи по оперативни шестмесечни планове, в които за всеки месец е определена темата. По всяка от тях се подготвят тезисни материали с конкретни факти и справки. Тематиката съобразяваме с актуалните проблеми, които Партията и страната решават, с местните програми и задачи, с въпросите, които имат решаващо значение за претворяване в дела партийната политика и които най-много вълнуват трудовите хора. Така например миналата и тази година в единния политически ден се обсъждаха проблемите: „Социално-икономическо развитие на страната, окръга и града", „Икономическата сила и мощ на СССР — решаващ фактор за развитието и укрепването на световната социалистическа система", „Изпълнението на качествените и натуралните показатели — дълг на всеки колектив", „15 години Плевен—Ростов на Дон — дружба", „Превръщането на Плевен в образцов социалистически град". С голям интерес се посрещнаха единните политически дни по въпросите: „Цената на работното време", „Партийната организация — политически стопанин на всяко предприятие", „Някои въпроси на социалната политика на Партията".

За да има ефект от единния политически ден, следва да се реши въпросът за контрола, отчетността и координацията на дейността на групата докладчици и активите на първичните партийни организации. Вече имаме опит. Заедно с тезисния материал се изпращат и сведения, които след всяка среща с трудовите колективи се попълват от докладчиците. В сведението докладчикът оценява как е протекла срещата, какви въпроси са поставили трудещите се, на кои е отговорил веднага, а кои предстои да се анализират и да се набележат мерки за решаването им. Подобен е подходът и с работата на групата докладчици към заводските партийни комитети и активите на първичните партийни организации. Така партийните комитети и бюра използват обратната информация като инструмент за ръководство, контрол и възпитание.

В редица организации единният политически ден се е превърнал в постоянен диалог между работници и ръководители. Да вземем Строително-монтажния комбинат. Агитационната работа се организира по годишен тематичен план. Членовете на партийния комитет се разпределят да отговарят за съответен район. Преди единния политически ден се свикват членовете на партийния комитет и активите на първичните партийни организации и им се разясняват целта и същността на деня и им се раздава предварително разработеният план. На другия ден докладчиците на съответните групи се срещат с определения от комбинатския партиен комитет отговорник и с партийния секретар на района и те информират комитета как е минал политическият ден. Възникналите въпроси и предложения се обобщават и на следващия единен политически ден на хората се дава точен отговор. На някои от въпросите, които се отнасят до цялото предприятие, се отговаря чрез в. „Строителна трибуна". Така единният политически ден дава възможност да се осъществява обратна информация във всички звена и групи ,където се провежда, и чрез индивидуалната политическа работа конкретно да се разясни на всеки човек същността на обсъжданата тема, интересуващият го въпрос.

В Нефтохимическия комбинат единния политически ден се организира по целогодишен план. Изработва се график за всеки политически ден във всеки колектив, като се посочват часът, мястото и докладчикът. Контрол осъществява председателят на групата докладчици към заводския партиен комитет.

Digitized by Google

За единния политически ден в Стъкларски завод е изградена комисия от 32-ма души, която подготвя материалите. Комисията е разделена в три секции: едната подготвя и обсъжда материалите за партийните групи и за откритите партийни събрания; другата — за работническите смени и третата — за комсомолските дружества. Всяко първо число от месеца членовете на комисията се инструктират. Секретарят на заводския партиен комитет или отговорникът по идеологическата работа изяснява въпросите.

Общинският партиен комитет се грижи преди всичко за подбора, подготовката и обучението на кадрите, които активно участвуват в разяснителната и идейновъзпитателната работа на общинската партийна организация. Той е утвърдил програма, по която обучава идеологическите кадри, информира групите докладчици и активите по основните задачи на общинската партийна организация. Това най-често се постига на инструктажи и съвещания, при които навреме поднесената конкретна информация бързо се пренася в трудовите колективи, на всяко работно място и спомага за успешното изпълнение на предстоящите задачи. Мнозинството първични партийни организации вече умеят да поставят конкретни задачи на активите и контролират тяхното изпълнение, обръщат по-голямо внимание на агитационната работа, прилагат по-разнообразни форми и средства на агитационно въздействие.

Анализът на тематичните планове на групите докладчици и активите на първичните партийни организации за единния политически ден показва, че актуалните проблеми заемат централно място в съдържанието на масово-политическата работа, че вниманието се насочва към проблемите на производството, състоянието на качеството, трудовата дисциплина, идеологическата дейност и конкретните икономически задачи.

Системата за разяснителна работа чрез групите докладчици и партийните активи има значителни предимства. Обхващат се всички работници, в идеологическата работа непосредствено участвуват най-компетентните кадри от предприятието и организациите. Пораства ролята на първичната партийна организация за идеологическото обезпечаване на производствените задачи. Конкретизират се задачите на всеки колектив и на всеки човек, по-пълно се отчитат интересите и проблемите на отделната личност, по-непосредствено се общува и изучава мнението и настроението на хората.

Независимо от постигнатото в работата по провеждането на единния политически ден, на дейността на групите докладчици и партийни активи има редица съществени слабости, чието отстраняване е наложително в етапа на завършване процеса на преустройството на идеологическата работа.

Преди всичко на много места групите докладчици и партийните активи още не са оформени организационно. В много случаи те се използват само когато им се дадат указания. Не им се поставят задачи, а следователно и не участвуват пълноценно в разяснителната и идейновъзпитателната работа.

В съдържанието на работата на групата докладчици и активите има още много нерешени въпроси, които опират до бързото и компетентно разясняване задачите и проблемите в отделните колективи, които най-много вълнуват хората. В някои предприятия и организации беседите се ограничават в рамките на изпратения тезисен материал, без да се доизясняват и допълват с местен материал, с конкретните задачи на колектива по обсъждания въпрос.

Не е навсякъде добре организирана работата по всестранното и редовното информиране, инструктаж, снабдяване с материали, факти, справки на членовете на групите докладчици и активите, което намалява ефективността на единния политически ден.

Не е решен във всички първични партийни организации въпросът за използване на обратна информация, не е въведена навсякъде практиката да се дава своевременен отговор на въпросите на трудещите се.

Общинската партийна организация се стреми да развива и усъвършенствува организацията на единните политически дни — дни за срещи и разговори на ръководни дейци с трудови колективи, които са от особено значение за мобилизиране на хората, за създаване на необходимата благоприятна обстановка, способствуваща за творчески труд.

Евдокия ПЕТКОВА
секретар на общинския комитет
на БКП — Плевен

ДЕЙСТВЕНА ФОРМА

От дългогодишната си практика като секретар на партийната организация зная: техниката сама по себе си нищо не решава, нужно е да се комплектува стопанството с кадри, да се осигури те да повишават квалификацията си, да се разгръща социалистическо съревнование за най-висока производителност на труда, за максимално използване техническите възможности на машините в селското стопанство. В тази работа, работата с хората, ролята на агитаторите не е малка. Колкото по-често от техните уста звучат слова за това, толкова, овладявайки знанията и

Digitized by Google

майсторството, опита на челниците, селскостопанските труженици ще могат по-добре да решават поредната битка за народното благосъстояние. Важно е да създават в колектива атмосфера на умела и другарска работа, съпроводена с висока съзнателност, дисциплина, разбиране отговорността на всеки за съдбата на плодовете, които земята дава.

Затова винаги търсим подходяща форма за успешна политическа агитация, масова или индивидуална, но да стигнем до всеки човек. От 1972 г. въведохме единен политически ден. Още първите срещи на членовете на партийния комитет и стопанското ръководство събудиха интерес у трудещите се пък и у самите нас. Ние отивахме при тях предварително подготвени, да разясним партийни документи, решения на партийния комитет и управителния съвет на АПК, на ръководството на предприятието „Полско производство". След беседата хората ни задаваха въпроси, отправяха критични бележки за една или друга нерешена задача, предявяваха своите искания.

На някои от въпросите давахме отговор веднага. Други, които не можеха да се решат намясто, записвахме, обобщавахме ги и ги отправяхме към съответните органи, като им определяхме и срок за решаване, а при следващото излизане отговаряхме какви мерки сме предприели за решаване на поставените въпроси. Ползата от това общуване беше взаимна и за трудещите се, и за ръководителите.

Тогава ние все още не планувахме предварително тематиката на единния политически ден. Но през всичките тези години независимо от реорганизациите в ръководството на партийната организация методическа помощ сме получавали от партийния кабинет при градския комитет на Партията в Никополи — тезисни материали за всеки политически ден. Сега в рамките на общинския партиен комитет въпросите на ръководство намериха своето правилно решение.

Всичко това ни помогна да изградим стройна система в устната политическа агитация сред населението, да усъвършенствуваме и обогатим собствения си опит. От две години предварително планираме тематиката на единния политически ден. В годишния перспективен и в оперативния шестмесечен план определяме основните теми за всеки месец. Ако през това време се появят някакви по-големи политически събития, както състоялият се на 2 и 3 март тази година пленум на ЦК на БКП по селското стопанство, и излязат важни партийни и правителствени документи, ние променяме планираната тема или организираме извънреден единен политически ден, за да разясним документите.

В село Въбел имаме пет производствени единици — бригада за промишлено производство, техническа работилница, кравеферма, овцеферма и свиноферма. В единния политически ден във всеки от тези първични трудови колективи отива по разпределение на партийния комитет един от членовете на групата докладчици. Основна тема на единния политически ден през месец януари беше разясняване задачите, произтичащи от Обръщението на ЦК на БКП към комунистите и всички трудещи се в страната и плана за 1979 и 1980 година.

Тезисен материал по плана за социалноикономическото развитие на страната и окръга ни изпрати окръжният комитет на Партията, а по плана и задачите на АПК и общината общинският комитет на БКП в Никополи. Текстът на Обръщението бяхме запазили от вестник „Работническо дело", където беше публикувано. Единният политически ден се състоя в петък на 26 януари. На 22 януари вечерта събрахме членовете на групата докладчици на инструктаж, запознахме се с тезисните материали и определихме кой другар в кой колектив ще отиде. На следващия ден съобщих на ръководителя на всеки колектив на каква тема ще бъде единният политически ден и кой ще отиде при тях, за да подготвят членовете на колектива за срещата.

Според условията на работа в техническата работилница и бригадата за промишлено производство, в кравефермата единният политически ден беше в различни часове сутринта, а в останалите колективи — следобед. На лекторите, както се видя при обобщаването, бяха зададени общо 17 въпроса, отнасящи се до организацията на работата в производствените звена във връзка с изпълнението на техните планове. На 13 от тях са отговорили още на самите срещи, а 4 донесоха за отговор в партийния комитет. Решаването на единия беше във възможностите на общинския народен съвет, а останалите три отправихме към ръководството на АПК „Осъм" — Никополи. В двеседмичен срок по разпореждане на ръководството на АПК поставените въпроси бяха решени.

През февруари на единния политически ден за подготовката на изборите другарите, които отидоха на среща в бригадата за промишлено производство и кравефермата, преди да започнат своите беседи, информираха членовете на тези колективи как са решени поставените от тях въпроси. Всички останаха доволни, че техните предложения се вземат под внимание.

Често пъти и след свършването на единния политически ден хората продължават да говорят по обсъждания въпрос. Случвало се е и по няколко пъти, когато ме срещнат или отида при тях на работните им места, да се връщат отново към него и да споделят свои мисли и предложения.

Въпреки богатата информация от Телевизията, Радието, печата, до която всички селскостопански труженици имат немалък достъп, устната агитация не губи, нито намалява, а аз бих казал увеличава своето значение. Много често доизясняваме въпроси, които са разяснявани от средствата за масова информация, като използваме и единния политически ден. Според нас това е една действена форма за масово-политическа работа с хората, която още дълго време ще ни служи.

Симеон ЧОЧЕВ
секретар на партийния комитет в с. Въбел, Плевенски окръг

Digitized by Google

ПАРТИЙНО РЪКОВОДСТВО НА ИКОНОМИКАТА

РЕЗУЛТАТ НА КОНКРЕТНО РЪКОВОДСТВО

НИКОЛАЙ ЦОНЕВ
секретар на ОК на БКП — Русе

Началото на многосменното обслужване на селскостопанската техника беше поставено през есента на 1976 г., след указанията, които даде др. Тодор Живков на Ловешкото съвещание. Първите стъпки на ентусиастите бяха съпроводени с научни изследвания и задълбочени проекти. По решение на бюрото на ОК на БКП — Русе беше възложено на група специалисти, научни работници, партийни и стопански дейци да направят задълбочен и критичен анализ на отделните производства, като се имат предвид икономическите, социалните и природните фактори. Доказано бе, че при използването на машините на една смята, макар и удължена, отделните полски работи не се извършват в най-благоприятни срокове, с което се губи до 30 на сто от добивите. Не може да се създадат и условия на механизаторите за високопроизводителен труд и пълноценна почивка.

Много характерни се оказаха данните за използването на работното време. При едносменния режим чистото работно време от общия фонд бе 56,55 на сто, а при двусменния режим — 76,14 на сто. Това нарастване е главно за сметка на личното работно време на механизаторите и стана един от силните аргументи за преминаване към многосменно обслужване на техниката, защото се осъществи еднопосочност на интересите и стремежите за високоефективен труд и пълноценна почивка.

В някои бригади се оказаха повече машини и инвентар отколкото бяха необходими. Местните ръководства ги държаха просто „да им са под ръка", като резерв при евентуална нужда, без да си дават сметка, че замразяват значителни средства, което оскъпява производството. Ето защо техниката беше преразпределена според нуждите на отделните производствени единици.

Не достигаха добре подготвени механизаторски кадри. Не малко бяха напуснали селското стопанство и работят в промишлеността, строителството, транспорта и др. Те се оказаха резерв за върховите моменти. Изпратени им бяха писма, проведоха се индивидуални срещи за разясняване задачите и условията за работа. За това особено много ни помогна Решението на Политбюро на ЦК на БКП за стабилизиране на кадрите в селското стопанство.

Обстойно бе анализирана и системата на обслужване на машинно-тракторния парк, което показа, че тя не отговаря на изискванията, че проектираната сменност изисква по-действена система и организация за най-бързо отстраняване на авариите и дефектите по техника-

Digitized by Google

та. При се обслужването на машините да става на работното място — организационно-техническо мероприятие, доказало многократно своите предимства. В проекта на всеки АПК е предвидено и вече се осъществява на практика обзавеждането на база за техническо обслужване и организация, която да освободи механизатора от ремонта, като съсредоточи вниманието му към технологическата експлоатация.

Повишената сменност на машините наложи промяна и в работата на обслужващите звена, която беше утвърдена в комплексния инженерен проект, обхващащ работата на Автокомбината и изкупвателните организации. Така сменното използване на техниката даде възможност да се затвори цикълът „нива—склад".

* * *

Какви са основните практически резултати?

През лятната кампания на 1978 година цялата селскостопанска техника в окръга работеше на две и три смени. Ечемикът бе прибран за 6 работни дни, или с един ден по-рано от предшествуващата година. Преди жънехме пшеницата за 20 дни, а това лято приключихме кампанията за 10—12 дни. За първи път сламата беше балирана, превозена, направена на купи няколко дни след жътвата. Съкратихме сеитбата на царевицата от 15 на 7—8 дни. Първи в страната прибрахме слънчогледа.

Всичко това не би било възможно без най-пълно натоварване на техниката. Например ежедневното натоварване на един комбайн достигна 92 дка при 75 дка за съответния период на 1977 година. На места бяха отчетени и рекордни постижения. Сменността на техниката общо за окръга за 1977 година беше 1,11, а през 1978 година достигна 1,47. В бригадата за комплексна механизация в Ново село чистото работно време се увеличи 3 пъти.

Практиката показа, че многосменността при използването на техниката в селското стопанство може да се внедри най-добре в бригадата за комплексна механизация. В това отношение в окръга има образци, един от които е бригадата за комплексна механизация в Ново село. Тук особено голямо внимание бе обърнато на качеството на работата. Опитът на тази производствена единица показа, че сменната работа дава най-добри резултати в съчетание с акордно-премиалната система с повременно авансиране, обвързана с крайния икономически резултат. Не без значение е и това, че доходите на механизатора се разпределят равномерно по месеци. Крайните резултати от новата организация на труда още веднъж потвърдиха значението на партийно-политическата работа, благодарение на което всеки член на този колектив прие сменността като свое дело и даде личния си принос.

Многосменното ползване на техниката се оказа едно от най-крупните мероприятия в системата от мерки за издигане ефективността на селското стопанство в окръга. Тази ефективност се проявява в следните направления:

Единствено при двусменната работа се създават условия за рационално използване на благоприятните за работа дни и нощи. Развива се висока часова производителност. Механизаторът се явява на работа отпочинал, с повишена работоспособност, осигурява се по-добро техническо обслужване на мястото, което съкращава престоя на машините.

Създава се възможност да се изключи част от амортизираната техника, която носи много преразходи на горивно-смазочни материали и резервни части. С освободените средства може да се купуват нови машини и да се поддържа високоефективна техническа съоръженост.

Digitized by Google

ПАРТИЙНО РЪКОВОДСТВО НА ИКОНОМИКАТА

РЕЗУЛТАТ НА КОНКРЕТНО РЪКОВОДСТВО

НИКОЛАЙ ЦОНЕВ
секретар на ОК на БКП — Русе

Началото на многосменното обслужване на селскостопанската техника беше поставено през есента на 1976 г., след указанията, които даде др. Тодор Живков на Ловешкото съвещание. Първите стъпки на ентусиастите бяха съпроводени с научни изследвания и задълбочени проекти. По решение на бюрото на ОК на БКП — Русе беше възложено на група специалисти, научни работници, партийни и стопански дейци да направят задълбочен и критичен анализ на отделните производства, като се имат предвид икономическите, социалните и природните фактори. Доказано бе, че при използването на машините на една смята, макар и удължена, отделните полски работи не се извършват в най-благоприятни срокове, с което се губи до 30 на сто от добивите. Не може да се създадат и условия на механизаторите за високопроизводителен труд и пълноценна почивка.

Много характерни се оказаха данните за използването на работното време. При едносменния режим чистото работно време от общия фонд бе 56,55 на сто, а при двусменния режим — 76,14 на сто. Това нарастване е главно за сметка на личното работно време на механизаторите и стана един от силните аргументи за преминаване към многосменно обслужване на техниката, защото се осъществи еднопосочност на интересите и стремежите за високоефективен труд и пълноценна почивка.

В някои бригади се оказаха повече машини и инвентар отколкото бяха необходими. Местните ръководства ги държаха просто „да им са под ръка", като резерв при евентуална нужда, без да си дават сметка, че замразяват значителни средства, което оскъпява производството. Ето защо техниката беше преразпределена според нуждите на отделните производствени единици.

Не достигаха добре подготвени механизаторски кадри. Не малко бяха напуснали селското стопанство и работят в промишлеността, строителството, транспорта и др. Те се оказаха резерв за върховите моменти. Изпратени им бяха писма, проведоха се индивидуални срещи за разясняване задачите и условията за работа. За това особено много ни помогна Решението на Политбюро на ЦК на БКП за стабилизиране на кадрите в селското стопанство.

Обстойно бе анализирана и системата на обслужване на машинно-тракторния парк, което показа, че тя не отговаря на изискванията, че проектираната сменност изисква по-действена система и организация за най-бързо отстраняване на авариите и дефектите по техника-

Digitized by Google

та. Прие се обслужването на машините да става на работното място — организационно-техническо мероприятие, доказало многократно своите предимства. В проекта на всеки АПК е предвидено и вече се осъществява на практика обзавеждането на база за техническо обслужване и организация, която да освободи механизатора от ремонта, като съсредоточи вниманието му към технологическата експлоатация.

Повишената сменност на машините наложи промяна и в работата на обслужващите звена, която беше утвърдена в комплексния инженерен проект, обхващащ работата на Автокомбината и изкупвателните организации. Така сменното използване на техниката даде възможност да се затвори цикълът „нива—склад".

* * *

Какви са основните практически резултати?

През лятната кампания на 1978 година цялата селскостопанска техника в окръга работеше на две и три смени. Ечемикът бе прибран за 6 работни дни, или с един ден по-рано от предшествуващата година. Преди жънехме пшеницата за 20 дни, а това лято приключихме кампанията за 10—12 дни. За първи път сламата беше балирана, превозена, направена на купи няколко дни след жътвата. Съкратихме сеитбата на царевицата от 15 на 7—8 дни. Първи в страната прибрахме слънчогледа.

Всичко това не би било възможно без най-пълно натоварване на техниката. Например ежедневното натоварване на един комбайн достигна 92 дка при 75 дка за съответния период на 1977 година. На места бяха отчетени и рекордни постижения. Сменността на техниката общо за окръга за 1977 година беше 1,11, а през 1978 година достигна 1,47. В бригадата за комплексна механизация в Ново село чистото работно време се увеличи 3 пъти.

Практиката показа, че многосменността при използването на техниката в селското стопанство може да се внедри най-добре в бригадата за комплексна механизация. В това отношение в окръга има образци, един от които е бригадата за комплексна механизация в Ново село. Тук особено голямо внимание бе обърнато на качеството на работата. Опитът на тази производствена единица показа, че сменната работа дава най-добри резултати в съчетание с акордно-премиалната система с повременно авансиране, обвързана с крайния икономически резултат. Не без значение е и това, че доходите на механизатора се разпределят равномерно по месеци. Крайните резултати от новата организация на труда още веднъж потвърдиха значението на партийно-политическата работа, благодарение на което всеки член на този колектив прие сменността като свое дело и даде личния си принос.

Многосменното ползване на техниката се оказа едно от най-крупните мероприятия в системата от мерки за издигане ефективността на селското стопанство в окръга. Тази ефективност се проявява в следните направления:

Единствено при двусменната работа се създават условия за рационално използване на благоприятните за работа дни и нощи. Развива се висока часова производителност. Механизаторът се явява на работа отпочинал, с повишена работоспособност, осигурява се по-добро техническо обслужване на мястото, което съкращава престоя на машините.

Създава се възможност да се изключи част от амортизираната техника, която носи много преразходи на горивно-смазочни материали и резервни части. С освободените средства може да се купуват нови машини и да се поддържа високоефективна техническа съоръженост.

Digitized by Google

Значително се намаляват разходите за фонд „Работна заплата", тъй като със сменното натоварване на енергонаситените трактори рязко се повишава производителността. Новата организация не изисква капитални вложения, валута и др.

Двусменната и трисменната работа носи и огромен социален ефект. Трудът на механизатора става разновидност на промишления, което създава условия за задържане на механизаторите в селското стопанство и за привличане на нови. Осигурява се осемчасов работен ден, почивка и превоз до месторабота, отпуск, възможност за използване на културните придобивки.

Новата организация на труда създава най-добри условия механизаторът да изяви своите възможности, да разкрива нови резерви в труда. И нещо много важно: той е повече сред семейството си, помага по-дейно за възпитанието на децата си, става пълноценен помощник в отглеждането на личното стопанство, включва се по-активно в обществено-политическия живот на селището. Всеобщите грижи и внимание, общественото признание издигат престижа на механизаторските кадри, вдъхват у тях нови сили и стремежи.

* * *

Големите възможности на новата организация на труда в селското стопанство не биха се проявили в тази висока степен, ако не беше налице политическият подход в дейността на окръжната партийна организация. Партийните органи и организации трябваше да се преустроят, за да бъдат осигурени оптимални условия за нормално функциониране на сменната работа. В това отношение Русенската окръжна партийна организация, бюрото на окръжния комитет натрупаха немалък опит, провериха на дело своите организаторски възможности, боеспособността на кадрите.

След като бюрото на ОК на БКП утвърди инженерните проекти на селскостопанските организации, последваха партийни и бригадни събрания. Състояха се срещи с механизаторите и специалистите, а в деня на механизатора — среща на бюрото на ОК на БКП и изпълнителния комитет на окръжния народен съвет с първенците механизатори. На срещата бе дадено обещание за повишаване коефициента на сменност и добивите от земеделските култури, за издигане ефективността на селскостопанското производство. По време на партийната отчетно-изборна кампания, на годишните събрания в АПК главният въпрос беше, какво е направено за внедряване новата организация на работа със селскостопанската техника. Радостно е, че механизаторите и всички кадри приеха присърце задачата.

Успехът бе плод преди всичко на конкретната политическа и организаторска работа. Борбата с психологическата бариера у някои ръководни изпълнителски кадри изискваше настойчива индивидуална работа, която трябваше да се води не само с думи, а и с убедителни дела, с практически показ на предимствата на новата организация.

Особено място в нашата работа заеха подборът, подготовката, обучението и възпитанието на ръководителите на бригадите и бригадирите. Те участвуват в планирането, в разработването на часови графици, в разпределението на хората за работа. Познаването на характерите и интересите на всеки член от колектива дава по-добра възможност на низовия ръководен кадър да осъществява конкретен подход. Ръководителят на бригадата има право да издава заповеди, да награждава, да наказва — пълномощия, които не само засилват единоначалието, но и отговорността му като организатор и възпитател на колектива. Това обаче предполага по-голяма социална и политическа подготовка на бригадира, умение да работи с хората, да

Digitized by Google

ги убеждава и правилно ръководи. Оттук и нашата задача е да обучаваме и възпитаваме тези кадри не само като стопански, а и като политически дейци.

Проблемът за увеличаване сменността на техниката бе поставен в центъра на вниманието на партийните, профсъюзните и комсомолските комитети и организации, на държавните и стопанските органи, на всички кадри. Тон за това даде бюрото на окръжния комитет на Партията. Почти на всяко заседание е разглеждан и обсъждан този проблем. Дейността на окръжния щаб по селското стопанство се наблюдава пряко от бюрото. Всеки негов член отговаря персонално за стопанската, организаторската и политическата работа в един от комплексите на окръга през цялата селскостопанска кампания.

Най-общата констатация, която може да се направи, е, че за повсеместното преминаване към новата организация на работа в селското стопанство решаващ остава субективният фактор — стилът и подходът на партийните и стопанските органи и организации, на кадрите от всички равнища. Ето защо окръжният комитет на Партията полага много и системни грижи за издигане на по-високо ниво работата с тях. През миналата година се проведе научно-практическа конференция за работата с кадрите в светлината на изискванията на XI конгрес на БКП и Националната партийна конференция. Изведе се опит по работата с резервните кадри, най-съществената част на който е конкурсното начало при издигане на низови ръководители. От обикновен метод конкурсът се превърна във важно политическо мероприятие за издигане равнището на субективния фактор като организатор на производството и възпитател на колектива. Тази нова форма ограничи влиянието на субективизма при подбора на кадрите, кара ги да работят с по-голямо самочувствие и увереност, защото техният авторитет се изгражда на основата на личните им политически и делови качества.

Стремежът ни в работата с кадрите е да се създава обстановка за разгръщане на тяхната оперативност, активност и самоинициатива, да проявяват политическата си зрелост. В резултат на този подход повечето от селскостопанските ръководни кадри се утвърдиха не само като организатори на производството, но и като възпитатели на хората в процеса на труда. Те все по-бързо преустройват начина на мислене и стил на ръководство в съответствие с настъпилите изменения, търсят и прилагат по-ефективни форми за усъвършенстване на работата, каквато в случая се оказа многосменното използване на селскостопанската техника.

Освен марксистко-ленинската теория принципно значение за кадрите от окръга имат познанията, които те получават за управление на социалните процеси, за програмно-целевия и комплексния подход, за мултипликационния ефект и др. През миналата година особено голямо внимание бе обърнато на изучаване решенията на Националната партийна конференция, конкретизирани със задачите на окръга, селището, комплекса, бригадата. Организираната на страниците на местния вестник „Дунавска правда" научно-практическа конференция помогна на нашите кадри още по-задълбочено да вникнат в смисъла и съдържанието на въпроса, на който сега Партията отдава особено внимание — сменното използване на наличните мощности.

Отново и както подобава, авангардната роля в усъвършенстването на социалистическата организация на селскостопанското производство изиграха комунистите. Във всяка бригада за комплексна механизация е изградена партийна организация с партийни групи. На всяко тяхно заседание или събрание се отделя време за поставяне на проблеми, свързани с новата организация на работа, отчитането на труда, социално-битовите условия на механизаторите, състоянието на по-

Digitized by Google

литическата информираност на колектива и др. В някои случаи тези въпроси по предложение на комунистите се отнасят за решение към вишестоящите ръководства.

Засилва се вниманието на партийните бюра и първичните организации към индивидуалната работа с хората. По-системно се организират беседи по актуалните проблеми на икономическата и социалната политика на Партията в селското стопанство, по въпросите на социалистическия начин на живот. През зимния сезон местните партийни и стопански ръководства провеждат с механизаторските колективи краткосрочни курсове с откъсване от производството. В тях значително място се отделя на обмяната на челния опит.

Новата организация на труда в селското стопанство наложи още по-големи изисквания към стила и метода на работа на първичните партийни организации в бригадите за комплексна механизация. Няма организация, която да не е осъществила конкретни мероприятия във връзка с многосменния режим на работа. Всеки комунист получава партийно поръчение. Издигна се ролята на партийното събрание поради актуалността на разглежданите въпроси; свързва се с проблемите на колектива, с взискателността към отчета и самоотчета на комунистите. От особена важност е фактът, че сега решенията, които приемат комунистите на своите събрания, в много по-голяма степен са валидни за дейността и живота на целия трудов колектив: за повишаване ефективността на производството, за пълноценно използване на техниката и земята, за новия подход в ръководенето и отчитането на социалистическото съревнование.

През миналата година чувствително се подобри организаторската и масово-политическата работа на профсъюзните и комсомолските организации в бригадите за комплексна механизация. Те взеха непосредствено участие в разработването на програмите за многосменния режим на работа и се включиха активно в разясняването и индивидуалната работа с хората. Взеха се мерки за пренасяне на цялата масово-политическа работа на полето, системите за съревнование се допълваха с нови стимули за многосменна работа и за по-високи качествени резултати. В полските станове се оформиха по-добри агитационно-пропагандни кътове, с по-богати форми се популяризира челният опит.

Редица бригади за комплексна механизация се обособиха като младежки и станаха пионери във внедряването на новата организация на труда. За укрепването на техните комсомолски дружества бяха изпратени с партийни поръчения десетки комунисти. Един от тях е героят на социалистическия труд от село Николово Живко Топалов. Той завари бригадата в тежко състояние: бригадирите се сменяха ежегодно, механизаторите напускаха. Дългогодишен бригадир и профсъюзен деец, Топалов от опит знаеше, че успехът започва от работата с хората. Първата му работа беше да въведе задължителен почивен ден при положение, че седмичната задача на бригадата е изпълнена. За една година механизаторите си построиха бригаден стан. Започнаха да возят хората до блоковете, премина на сменна работа и в резултат — младежите се завръщат на село.

Важно измерение на многосменното използване на селскостопанската техника е промяната в мисленето и възпитанието на човека, изграждането на чертите на новия социалистически труженик. Сменният режим на техниката промени психическия климат в бригадите на село. По-силно се прояви тенденцията за самоусъвършенстване на трудовия колектив. Сега всеки механизатор се стреми да повиши своята квалификация, защото работата на смени е свързана със взаимозаменяемост, защото изпълнението на трудовите норми трябва да става в рамките на осем часа.

Digitized by Google

* * *

Пленумът на Централния комитет на Партията, състоял се на 2 и 3 март, посочи пътищата за усъвършенстване на социалистическата организация на труда и плановото ръководство, постави начало на нов етап в развитието на нашето селско стопанство. Новият икономически механизъм е вече в действие и неговото практическо приложение (правилното решаване на въпросите, свързани с новата технология на планиране, със самоиздръжката на стопанските организации и вътрешностопанската сметка, с пълното обвързване на работната заплата с крайните икономически резултати) е първостепенна задача на партийните и стопанските кадри на окръга. Той изисква максимално да използваме всички фактори на производството, всички възможности и резерви. А те са буквално навсякъде и особено в рационалната експлоатация на техниката.

Какво е новото, което се прави в аграрно-промишлените комплекси в окръга след Мартенския пленум на ЦК на БКП? Разработват се нови и се усъвършенстват досегашните форми за сменния режим на работа. Например в бригадата за комплексна механизация в Ново село за всяка една кампания се разработва по селскостопански практики технологическа карта. Тя обхваща количествените и качествените показатели. В първата част са отразени обемите на работите, участвуващите в тях агрегати, сменните норми, общият график за деня и разпределението на механизаторите и общите работници по смени. Отделните системи машини са подбрани така, че всяко предшествуващо мероприятие е с капацитетни възможности, по-голямо от основното, което гарантира неговото изпълнение. Особено внимание се отделя на предварителната подготовка на техниката. Въведени са маршрутни графици за всяко едно поле и за всяко мероприятие. Машините се изкарват на полето и са там непрекъснато до завършването на цялата селскостопанска практика. През миналата 1978 година бригадата работеше с 35 трактора, а сега техният брой е намален на 18. С 21 механизатори ще бъде намален и численият състав на бригадата, без това да се отрази на срочното и качествено извършване на всички селскостопански мероприятия.

Ще се подобри коефициентът на сменност и в бригадата в с. Караманово, въпреки че през 1978 г. той бе един от най-високите: за колесните машини — 1,62, за верижните — 2,18, за комбайните — 1,29. Богат опит в сменния режим на работа имат и механизаторите от с. Николово. И сега те осъществиха редица нови инициативи, в резултат на което пролетната кампания започнаха с 15 трактора по-малко.

Внедрявайки все по-широко новия икономически механизъм, партийните и стопанските ръководители на всички равнища още повече осъзнават ролята му за издигане на по-висока степен инициативността и отговорността както на колективите като цяло, така и на отделния производственик. Освен това те още по-добре вникват в същината му като лост за решаване по новому, чрез използването на нови стимули, въпросите за най-ефективно използване на земята, техниката и всички други производствени ресурси. И все по-задълбочено в нашата политическа работа се разглежда главният принцип, залегнал в икономическия механизъм — развитието на селското стопанство да се осъществява на основата на пълна самоиздръжка, да се създават условия за практическа реализация на максимата — може да се потребява само това, което е произведено. Това по същество е борба да се постигне качествено нов подход на действие и начин на мислене — през призмата на трайните интереси на обществото.

Digitized by Google

литическата информираност на колектива и др. В някои случаи тези въпроси по предложение на комунистите се отнасят за решение към вишестоящите ръководства. -

Засилва се вниманието на партийните бюра и първичните организации към индивидуалната работа с хората. По-системно се организират беседи по актуалните проблеми на икономическата и социалната политика на Партията в селското стопанство, по въпросите на социалистическия начин на живот. През зимния сезон местните партийни и стопански ръководства провеждат с механизаторските колективи краткосрочни курсове с откъсване от производството. В тях значително място се отделя на обмяната на челния опит.

Новата организация на труда в селското стопанство наложи още по-големи изисквания към стила и метода на работа на първичните партийни организации в бригадите за комплексна механизация. Няма организация, която да не е осъществила конкретни мероприятия във връзка с многосменния режим на работа. Всеки комунист получава партийно поръчение. Издигна се ролята на партийното събрание поради актуалността на разглежданите въпроси; свързва се с проблемите на колектива, с взискателността към отчета и самоотчета на комунистите. От особена важност е фактът, че сега решенията, които приемат комунистите на своите събрания, в много по-голяма степен са валидни за дейността и живота на целия трудов колектив: за повишаване ефективността на производството, за пълноценно използване на техниката и земята, за новия подход в ръководенето и отчитането на социалистическото съревнование.

През миналата година чувствително се подобри организаторската и масово-политическата работа на профсъюзните и комсомолските организации в бригадите за комплексна механизация. Те взеха непосредствено участие в разработването на програмите за многосменния режим на работа и се включиха активно в разясняването и индивидуалната работа с хората. Взеха се мерки за пренасяне на цялата масово-политическа работа на полето, системите за съревнование се допълваха с нови стимули за многосменна работа и за по-високи качествени резултати. В полските станове се оформиха по-добри агитационно-пропагандни кътове, с по-богати форми се популяризира челният опит.

Редица бригади за комплексна механизация се обособиха като младежки и станаха пионери във внедряването на новата организация на труда. За укрепването на техните комсомолски дружества бяха изпратени с партийни поръчения десетки комунисти. Един от тях е героят на социалистическия труд от село Николово Живко Топалов. Той завари бригадата в тежко състояние: бригадирите се сменяха ежегодно, механизаторите напускаха. Дългогодишен бригадир и профсъюзен деец, Топалов от опит знаеше, че успехът започва от работата с хората. Първата му работа беше да въведе задължителен почивен ден при положение, че седмичната задача на бригадата е изпълнена. За една година механизаторите си построиха бригаден стан. Започнаха да возят хората до блоковете, преминаха на сменна работа и в резултат — младежите се завръщат на село.

Важно измерение на многосменното използване на селскостопанската техника е промяната в мисленето и възпитанието на човека, изграждането на чертите на новия социалистически труженик. Сменният режим на техниката промени психическия климат в бригадите на село. По-силно се прояви тенденцията за самоусъвършенстване на трудовия колектив. Сега всеки механизатор се стреми да повиши своята квалификация, защото работата на смени е свързана със взаимозаменяемост, защото изпълнението на трудовите норми трябва да става в рамките на осем часа.

Digitized by Google

* * *

Пленумът на Централния комитет на Партията, състоял се на 2 и 3 март, посочи пътищата за усъвършенствуване на социалистическата организация на труда и плановото ръководство, постави начало на нов етап в развитието на нашето селско стопанство. Новият икономически механизъм е вече в действие и неговото практическо приложение (правилното решаване на въпросите, свързани с новата технология на планиране, със самоиздръжката на стопанските организации и вътрешностопанската сметка, с пълното обвързване на работната заплата с крайните икономически резултати) е първостепенна задача на партийните и стопанските кадри на окръга. Той изисква максимално да използваме всички фактори на производството, всички възможности и резерви. А те са буквално навсякъде и особено в рационалната експлоатация на техниката.

Какво е новото, което се прави в аграрно-промишлените комплекси в окръга след Мартенския пленум на ЦК на БКП? Разработват се нови и се усъвършенствуват досегашните форми за сменния режим на работа. Например в бригадата за комплексна механизация в Ново село за всяка една кампания се разработва по селскостопански практики технологическа карта. Тя обхваща количествените и качествените показатели. В първата част са отразени обемите на работите, участвуващите в тях агрегати, сменните норми, общият график за деня и разпределението на механизаторите и общите работници по смени. Отделните системи машини са подбрани така, че всяко предшествуващо мероприятие е с капацитетни възможности, по-голямо от основното, което гарантира неговото изпълнение. Особено внимание се отделя на предварителната подготовка на техниката. Въведени са маршрутни графици за всяко едно поле и за всяко мероприятие. Машините се изкарват на полето и са там непрекъснато до завършването на цялата селскостопанска практика. През миналата 1978 година бригадата работеше с 35 трактора, а сега техният брой е намален на 18. С 21 механизатори ще бъде намален и численият състав на бригадата, без това да се отрази на срочното и качествено извършване на всички селскостопански мероприятия.

Ще се подобри коефициентът на сменност и в бригадата в с. Караманово, въпреки че през 1978 г. той бе един от най-високите: за колесните машини — 1,62, за верижните — 2,18, за комбайните — 1,29. Богат опит в сменния режим на работа имат и механизаторите от с. Николово. И сега те осъществиха редица нови инициативи, в резултат на което пролетната кампания започнаха с 15 трактора по-малко.

Внедрявайки все по-широко новия икономически механизъм, партийните и стопанските ръководители на всички равнища още повече осъзнават ролята му за издигане на по-висока степен инициативността и отговорността както на колективите като цяло, така и на отделния производственик. Освен това те още по-добре вникват в същината му като лост за решаване по новому, чрез използването на нови стимули, въпросите за най-ефективно използване на земята, техниката и всички други производствени ресурси. И все по-задълбочено в нашата политическа работа се разглежда главният принцип, залегнал в икономическия механизъм — развитието на селското стопанство да се осъществява на основата на пълна самоиздръжка, да се създават условия за практическа реализация на максимата — може да се потребява само това, което е произведено. Това по същество е борба да се постигне качествено нов подход на действие и начин на мислене — през призмата на трайните интереси на обществото.

Digitized by Google

ВСЕНАРОДНА ГРИЖА И ДОВЕРИЕ

В [illegible] Партията винаги е гледала на младежта е не само обект на грижите и възпитанието ѝ, а субект в обществения развитие. Тя е активна творческа сила в осъществяването на социалния прогрес. Младежта не само се отглежда и възпитава, но и самата те със своето участие в социалистическото строителство дава силен отпечатък върху темповете, методите и посоката на социалните преобразования, върху общественото настроение, културата, начина на живот.

Днешният ден поставя [illegible] Настоящата партийна конференция поставяше задачи на ЦК пред Партията, пред цялата нация отчасти по-високи изисквания. Днешен ден за темпото [illegible] на Комсомола, към който в настоящия етап трябва да се проявяват особени грижа и внимание. Не случайно в доклада [illegible] на ЦК на ДКМС др. Тодор Живков отбелязва: „Новите социални аспекти предизвикват новите изисквания както към самата младежка среда и към отношенията между нея. Отечественият фронт, към [illegible] отрасли, отговарящи на настоящия етап на работа с младежта."

Изпълнителен РК на БКП — София на свой пленум е приел комплексна двугодишна програма за работа с младежите и Комсомола. На основата на [illegible] ета, която РК на БКП отправя към държавните и обществените органи и организации, те също разработиха свои мероприятия.

* * *

Кремиковската районна комсомолска организация обхваща 15 хиляди членове на ДКМС, от които 7200 трудова младеж, останалите студенти и ученици. Тук преобладават предприятията на леката, хранителната и съобщителната промишленост, има около 30 института, две полувисши учебни заведения. Тук са Академията за обществени науки и социално управление при ЦК на БКП, много училища, техникуми и др.

Наистина една огромна армия от млади хора, свързали тясно своята съдба с идеалите на Партията, които активно се трудят или изграждат като утрешни дейни строители на социалистическото, а и на комунистическото общество у нас.

Под ръководството на РК на БКП и първичните партийни организации, при най-близката помощ на обществените органи и организации РК на ДКМС, комсомолските комитети и дружества работят най-активно за изпълнение на задачите, поставени от Партията пред младежта, конкретизирани най-пълно, цялостно и нагледно в Писмото на др. Тодор Живков до ЦК на Комсомола.

Digitized by Google

— Още след излизане на Писмото под ръководството на РК на ДКМС то било разгледано и обсъдено на организационни събрания във всички комсомолски дружества. Проведени били индивидуални разговори с отделни комсомолци, в много дружества преди отчетните събрания се състояли комсомолски сбирки, в които били изяснени проблемите, поставени в Писмото, като дисциплината, организационния живот на дружеството и неговата по-нататъшна дейност, как да се направи по-увлекателна за младежите неговата дейност и пр. На въпросите, поставени в Писмото, били посветени и първите учебни занятия от комсомолската учебна година. Правилно младежите се почувствуваха адресати на Писмото и всеки го възприе като „Писмо до себе си". „Писмо до мен" — това сега е лозунгът в делата на комсомолците.

Към какви проблеми са се насочили комсомолските организации и дружества в района?

Те са се насочили, както и в Писмото се изисква, към създаване на необходимите условия за всестранна реализация на младите хора — реализация трудова, реализация духовна, реализация обществено-политическа, реализация физическа и т. н. Разбира се, това ще бъде един нелек и продължителен процес и с един замах, колкото и мощен да е той, няма да се решат всички проблеми. Важното е, че началото на този процес е сложено, сега са нужни силите и организаторските способности на всички органи и организации и преди всичко на Комсомола.

Големи грижи се полагат сега в районната комсомолска организация за повишаване образованието и квалификацията на младежта. Голяма част от нея са с висше и средно образование, друга — редовно или задочно се учи и овладява безмерните тайни на науката.

Младежта става инициатор на много нови начинания, тя първа поде почина на кремиковската младеж „Да овладеем майсторството и да достигнем резултатите на челника в труда и ученето". Интересен и поучителен е примерът на младежта във фабрика „България", който говори не само за големите ѝ възможности, но и за доверието и правилното партийно ръководство.

През 1978 г. и първото тримесечие на 1979 г. във фабрика „България" бил подменен целият машинен парк с нова техника. Наистина едно смело начинание, като се има предвид, че всяко ново нещо всява страх, липсва опит, няма подготвени кадри и пр.

Свикнали сме обикновено възрастните да водят, да бъдат учители, наставници, да обучават и предават своя опит. А тук подходили по друг начин.

Овладяването на техниката било възложено на комсомолската организация. Комсомолците първи почнали. Новоизградената младежка бригада „Клара Цеткин", преминала предварителна подготовка, със своята работа вдъхнала увереност у останалите, че това не е толкова сложна, невъзможна работа. Много от момичетата дори съкратили срока на обучението. Овладяването на техниката от първата бригада било първата задача. Предстояла втора, още по-тежка и сложна, те да обучават останалите — и особено възрастните работнички. А някои от тях подхвърляли:

— Е, добре, въвежда се нова техника. Но къде ще отидем ние, по-възрастните, като не умеем да работим с нея.

— Нас ще ни освободят като ненужни — споделяли други.

А младите започнали да ги обучават, да ги учат. Изчезнали страхът, неверието, счупила се психологическата бариера. Младите не само обучавали, но им дали и частица от своето дръзновение и жизнерадост.

Много младежи и девойки са сключили колективни и индивидуални договори за изучаване на челния опит. Благодарение на това само

Digitized by Google

ВСЕНАРОДНА ГРИЖА И ДОВЕРИЕ

В своето ръководство на младежта и нейните организации Партията винаги се е ръководила от това, че младежта е не само обект на ръководство и възпитание, но и субект в общественото развитие. Тя е активна творческа сила в осъществяването на социалния прогрес. Младежта не само се формира и възпитава, но и самата тя със своето участие в социалистическото строителство дава силен отпечатък върху темповете, методите и формите на социалните преобразования, върху общественото настроение, възгледи, начин на живот.

Единадесетият партиен конгрес, Националната партийна конференция, последните пленуми на ЦК поставиха пред Партията, пред целия народ огромни по своите мащаби задачи. Голям дял за тяхното решаване се пада на Комсомола, към когото в настоящия етап трябва да се проявяват особени грижа и внимание. Не случайно в своето Писмо до ЦК на ДКМС др. Тодор Живков отбелязва: „Новите по-високи критерии предявяват своите изисквания както към самата младеж, така и към професионалните съюзи, Отечествения фронт, към всички органи, организации, институции, към всички сфери на работа с младите хора."

Кирковският РК на БКП — София на свой пленум е приел комплексна двегодишна програма за работа с младежите и Комсомола. На основата на изискванията, които РК на БКП отправи към държавните и обществените органи и организации, те също разработиха свои мероприятия.

* * *

Кирковската районна комсомолска организация обхваща 15 хиляди членове на ДКМС, от които 7200 трудова младеж, останалите студенти и ученици. Тук преобладават предприятията на леката, хранителната и съобщителната промишленост, има около 30 института, две полувисши учебни заведения. Тук са Академията за обществени науки и социално управление при ЦК на БКП, много училища, техникуми и др.

Наистина една огромна армия от млади хора, свързали тясно своята съдба с идеалите на Партията, които активно се трудят или изграждат като утрешни дейни строители на социалистическото, а и на комунистическото общество у нас.

Под ръководството на РК на БКП и първичните партийни организации, при най-близката помощ на обществените органи и организации РК на ДКМС, комсомолските комитети и дружества работят най-активно за изпълнение на задачите, поставени от Партията пред младежта, конкретизирани най-пълно, цялостно и нагледно в Писмото на др. Тодор Живков до ЦК на Комсомола.

Digitized by Google

— Още след излизане на Писмото под ръководството на РК на ДКМС то било разгледано и обсъдено на организационни събрания във всички комсомолски дружества. Проведени били индивидуални разговори с отделни комсомолци, в много дружества преди отчетните събрания се състояли комсомолски сбирки, в които били изяснени проблемите, поставени в Писмото, като дисциплината, организационния живот на дружеството и неговата по-нататъшна дейност, как да се направи по-увлекателна за младежите неговата дейност и пр. На въпросите, поставени в Писмото, били посветени и първите учебни занятия от комсомолската учебна година. Правилно младежите се почувствуваха адресати на Писмото и всеки го възприе като „Писмо до себе си". „Писмо до мен" — това сега е лозунгът в делата на комсомолците.

Към какви проблеми са се насочили комсомолските организации и дружества в района?

Те са се насочили, както и в Писмото се изисква, към създаване на необходимите условия за всестранна реализация на младите хора — реализация трудова, реализация духовна, реализация обществено-политическа, реализация физическа и т. н. Разбира се, това ще бъде един нелек и продължителен процес и с един замах, колкото и мощен да е той, няма да се решат всички проблеми. Важното е, че началото на този процес е сложено, сега са нужни силите и организаторските способности на всички органи и организации и преди всичко на Комсомола.

Големи грижи се полагат сега в районната комсомолска организация за повишаване образованието и квалификацията на младежта. Голяма част от нея са с висше и средно образование, друга — редовно или задочно се учи и овладява безмерните тайни на науката.

Младежта става инициатор на много нови начинания, тя първа поде почина на кремиковската младеж „Да овладеем майсторството и да достигнем резултатите на челника в труда и ученето". Интересен и поучителен е примерът на младежта във фабрика „България", който говори не само за големите ѝ възможности, но и за доверието и правилното партийно ръководство.

През 1978 г. и първото тримесечие на 1979 г. във фабрика „България" бил подменен целият машинен парк с нова техника. Наистина едно смело начинание, като се има предвид, че всяко ново нещо всява страх, липсва опит, няма подготвени кадри и пр.

Свикнали сме обикновено възрастните да водят, да бъдат учители, наставници, да обучават и предават своя опит. А тук подходили по друг начин.

Овладяването на техниката било възложено на комсомолската организация. Комсомолците първи почнали. Новоизградената младежка бригада „Клара Цеткин", преминала предварителна подготовка, със своята работа вдъхнала увереност у останалите, че това не е толкова сложна, невъзможна работа. Много от момичетата дори съкратили срока на обучението. Овладяването на техниката от първата бригада било първата задача. Предстояла втора, още по-тежка и сложна, те да обучават останалите — и особено възрастните работнички. А някои от тях подхвърляли:

— Е, добре, въвежда се нова техника. Но къде ще отидем ние, по-възрастните, като не умеем да работим с нея.

— Нас ще ни освободят като ненужни — споделяли други.

А младите започнали да ги обучават, да ги учат. Изчезнали страхът, неверието, счупила се психологическата бариера. Младите не само обучавали, но им дали и частица от своето дръзновение и жизнерадост.

Много младежи и девойки са сключили колективни и индивидуални договори за изучаване на челния опит. Благодарение на това само

Digitized by Google

през последните две години над 400 комсомолци са достигнали постиженията на челниците.

Голяма роля играят клубовете и школите за техническо и научно творчество на младежта. В района работят 39 клуба за ТНТМ с над 3300 участници. Благодарение на тяхната активна дейност са решени 190 теми с икономически ефект за над 20 млн. лв. По време на XII преглед за научно и техническо творчество на младежта районът се е представил с някои завършени образци, които могат да се приемат за важни технически и технологически решения. Бързо се разгръща рационализаторското и изобретателското движение. Изградени са 22 младежки бюра за рационализации и изобретения, през последните две години са предложени 584 рационализации и 112 изобретения, някои от които с голям икономически ефект. Само от едно изобретение, създадено в Научноизследователския институт по съобщенията от инж. Орлин Пенчев, устройство за циклично зареждане и разпределение на акумулатори, икономическият ефект достига от 1 до 20 млн. лв.

Сериозен е приносът на районната комсомолска организация за подобряване качеството на продукцията. През миналата година над 400 младежи са участвували в движението за собствен качествен щемпел. От тях 60 са го завоювали, 182 са носители на званието „Млад качественик", 92 са носители на значката „Най-добър в професията". И друга инициатива заслужава внимание. Комсомолците са поели теми, разработки и изделия, над които работят, давайки комсомолска гаранция за тяхното осъществяване. Наистина това е много важно начинание, защото способствува да се развиват у тях редица комунистически добродетели като съзнание за отговорност, самоинициатива, творчество, взаимопомощ и пр., помага да се издига и укрепва авторитетът на Комсомола. Ще приведа само една цифра — поето е шефство на над 200 теми, изделия, машини и агрегати, върху качеството на които е дадена комсомолска гаранция.

За активността на комсомолците говори и масовото им участие в конкурсите и състезанията по професии. Само през миналата година в тях са участвували над 1300 комсомолци.

Все по-бързо расте броят на работничките многомашиннички. Траянка Лекова, секретарка на ДКМС във фабрика „Пролетарий", членка на РК и на ГК на ДКМС, която работи по плана за 1984 г., е обещала в чест на Националната комсомолска конференция до края на годината да изпълни 2 петгодишни плана.

Бих искал да разкажа малко повече за тая прекрасна девойка, но може би ще бъде по-добре да я представя с нейното изказване на комсомолска конференция, което най-добре я характеризира:

— Започнах работа като шивачка във фабрика „Пролетарий". Задочно записах и завърших техникум „Вела Благоева". Когато овладях тук професията и мечтаех за високи трудови изяви, заводският партиен комитет излезе с призив към всички комсомолци от цех „Конфекция" да отидат в един от най-трудните участъци на завода — цех „Плетачен".

Мислех, че тоя призив не се отнася до мене.

Но партийното и административното ръководство се отнесоха именно до мен да помогна като комсомолска секретарка.

Слушах ги и мисълта ми блуждаеше ту в моята машина, ту в моите колежки, с които трябваше да се разделя, да се разделя с любимата си професия, която започнах с много трудности. Първо трябваше да убедя моите родители, че 15-годишното момиче може самичко да се бори в живота, може да преодолява трудностите и самичко да изгражда своята работническа автобиография. А сега отново трябваше да сменява своята професия, да преодолява нови трудности...

Сега Траянка Лекова е не само многомашинничка и работи за

Digitized by Google

осмата петилетка, но тя е и наставник — предава своя опит и знания на новопостъпващите работнички и ученици, които идват на практика в предприятието.

Големи усилия полагат комсомолците за изграждане на социалистическата организация на труда. В района са изградени 110 младежки бригади, участъци смени, 32 от които работят под девиза „За себе си и за оня момък". Бригада „Н. Вапцаров" от монтажния комбинат „Асансьорни монтажи" изпълни петгодишния си план на 30 ноември 1978 г., петте младежки бригади в Завода за трамваи, младежкия цех „Олег Кошевой" в чест на годишнината на Октомврийската революция и 60-годишнината на ВЛКСМ изпълниха годишния си план до 7 ноември. Не случайно те бяха отличени със званието „Столичен първенец за 1978 г."

В Кирковски район правилно оценяват ролята на младежта и Комсомола, техния огромен принос за изпълнение на задачите, които Партията поставя. За това говори голямото доверие, с което те се ползват в района, участието им в решаването на големите задачи. В РК на БКП са избрани 11 членове на БКП — комсомолци, в районния народен съвет — 32, в Столичния общински народен съвет — 8 комсомолци. Двадесет и един комсомолци са членове на дирекционни съвети, 32 — на стопански съвети, в предприятията.

Дейното привличане на комсомолците в управлението на районните дела е един добър успех и това начинание трябва да продължи.

* * *

Активна дейност, търсейки специфични форми на работа за реализацията на младежта, развива и районният комитет на Отечествения фронт. Особено подчертано е това след последната му конференция. Много са общите мероприятия на РК на Отечествения фронт и РК на ДКМС. Но РК на Отечествения фронт има и свой самостоятелен план с мероприятия, които сам той осъществява с младежите.

Правилно се подхожда сега. Преодолява се една сериозна слабост — различните органи и организации да набелязват съвместни мероприятия особено с Комсомола, а после оставят всичко той сам да си върши.

Главно със силите на Отечествения фронт в района се провеждат разговори, беседи, теоретични конференции, викторини с младежите в квартала, с млади семейства. Често пъти заедно с техните родители.

Голям интерес предизвикала беседата „Алкохолът, тютюнопушенето и жената", организирана по линия на Отечествения фронт, в която било разгледано как се отразяват тия две злини върху здравето на младата жена — бъдеща майка. РК на Отечествения фронт и районният дом за социалистически бит и култура организирали районна теоретична конференция за „Социалистическата култура и начинът на живот на младежта" с научен ръководител проф. Цвета Василева. В конференцията участвували над 200 младежи — предимно млади семейства, издирени и поканени от кварталните отечественофронтовски ръководства.

Младите семейства останали не само доволни от добре организираната конференция, от знанията, които получили, но и поласкани от това, че кварталното ръководство се е потрудило да ги издирят и поканят.

На конференцията се изказали 8 младежи, които засегнали важни проблеми на възпитанието — трудово, естетическо, нравствено. Присъствували и партийният секретар, и председателят на секционния комитет на Отечествения фронт. Накрая било избрано ръководство на изградения клуб на младото семейство.

Digitized by Google

Работата с младите семейства не е еднократен акт, просто да се отчете, а в нея РК на Отечествения фронт вижда своя постоянна задача. В навечерието на изборите за народни съвети бил организиран пролетен бал на младото семейство, на който по предложение на организаторите младежите дошли със своето сватбено облекло. На бала била изнесена специална програма, били проведени и викторина, модно ревю, което много се понравило на младежите.

Но не само това. Младежите след това активно се включили в подготовката на изборите, дали своя принос за разясняване партийната политика, за единодушното избиране от населението на кандидатите на Отечествения фронт. Голяма роля за това изиграли и организираните предизборни срещи с младия избирател, където те подробно били запознати с историята на Кирковски район, с това, какво той е бил преди Девети септември, нагледно се изтъквало какво той представлява сега. Разнообразни са инициативите на РК на Отечествения фронт за трудовото възпитание на младите хора в кварталите. Неотдавна бил проведен разговор на тема: „Трудовите традиции на българското семейство и възпитанието на членовете му". Предстои да се проведе и теоретична конференция на същата тема. Ще се състоят срещи на младите хора с герои на социалистическия труд, първенци в производството.

Такива срещи се провеждат и с ученици и техните родители, особено във връзка с професионалното ориентиране на младежта.

Учейки се от опита и инициативата на РК на Отечествения фронт, следвайки неговия пример, активна дейност с младежта развиват и низовите организации на Отечествения фронт. Характерен пример в това отношение е пета низова организация в кв. „Борово" с председателка Лейла Ахмедова. С изключително внимание обгражда ръководството на организацията младите хора в своя сектор. Практика е станало учениците отличници да се поздравяват, техните снимки да се поставят на специално изработени табла, поздравяват се по случай рождени дни и пр., купуват се и дребни подаръци, които също от ученици се връчват на юбилярите. Тържествено се празнува изпращането на младежите наборници в казармата, като им се връчват най-различни сувенири. А след това организират младежи, които да им пишат писма, да се води с тях редовна кореспонденция. Уреждат се редица културно-просветни мероприятия, съвместни посещения на театър и пр.

Наистина може да се каже, че се е създала непринудена, дружеска, дори семейна обстановка, силна спойка между ръководството на низовата организация и младежите — особено учениците.

Тук трябва да се посочи и още един важен момент — отражението. Отражението е не само в подобряване възпитанието на младежите, но и отплатата от тяхна страна за оказаното внимание и доверие от своите по-възрастни възпитатели. В организираните викторини, квартални трудови инициативи те са в първите редици — участвуват в изнасянето на музикални програми, засаждат рози, озеленяват улици и градини.

Голяма дейност развиват и отечественофронтовските организации в кв. „Добруджански". Редица инициативи се осъществяват още с малките деца. Запознават ги с правилата за уличното движение, участие в някои трудови акции и пр.

А с младежите? Много от тях са включени в ръководствата на низовите отечественофронтовски организации — председатели, секретари и членове, където работят активно, придобиват организационни навици, свързват се още по-тясно с трудещите се и младежта в квартала. Всяка година се организира празник на квартала, в който младежите най-дейно участвуват в нагледната агитация, трудовите меро-

Digitized by Google

приятия — почистване на дворовете, боядисване на сградите и пр.

Разнообразни и наситени с много динамика и красота са и делата на отечественофронтовците с младежите в кв. „Красно село". Тук редовно се организират балове с учениците единадесетокласници, с младежите, отиващи в родната казарма.

С голяма популярност се ползват зелените патрули, съставени от пионери, чиято задача е да засаждат и да отглеждат различни насаждения, да охраняват тревните площи.

Интерес представлява инициативата на отечественофронтовската организация в блок 215 на кв. „Борово—II" с председателка Надя Прудкина. В блока е изграден пионерски домсъвет, който се грижи за спазването на реда в кооперацията. Към него са зачислени слаби ученици, на които се помага или организира помощ.

Това са само някои отделни щрихи из дейността на Кирковската отечественофронтовска организация с младежта. Естествено, допускат се и редица недостатъци, има и организации, които не се включват в активна работа с младежта. Тук има думата РК на Отечествения фронт. Важното е, че комитетът, низовите организации разбират правилно своите задачи, не се ограничават в старите форми и постоянно търсят нови, специфични форми, за да въздействуват на младежите, да ги увличат в дейността на квартала, да им помагат за тяхното естетическо и нравствено израстване, за професионалното им ориентиране, да възпитават у тях чувство на обич към квартала, да изграждат у тях организационни навици, като ги включват редовно в своите ръководства и организаторска дейност.

* * *

Своя дял за по-нататъшното подобряване работата на Комсомола и младежта внасят и районният народен съвет, обществените и физкултурните организации в района. По решение на бюрото на РК на БКП под председателството на заместник-председателя на районния народен съвет Димитър Драганов е изграден районен съвет за масова физкултура и спорт, туризъм и автомобилизъм, чиято задача е да работи активно за подобряване и координиране съвместната дейност на РК на ДКМС, на районния съвет на Българските профсъюзи, на РК на Отечествения фронт, районния отдел „Народна просвета", на туристическото дружество „Витоша", на районния съвет на Съюза на българските автомобилисти за масовизиране на физическата култура, спорта, туризма и автомобилизма в Кирковски район.

Приети са и мероприятия от страна на ръководствата на районните организации за по-нататъшното развитие на масовата физкултура, масовия спорт и туризъм.

Една голяма задача, която си поставят за тая година тези организации, е да включат в системни спортни занимания най-малко 70 на сто от учащата се младеж и 23 на сто от работническата.

Последната година е ознаменувана с редица важни мероприятия. Много сили са хвърлени за организирането и провеждането на спортната зима, летния отдих особено на учащите, за крос на мира, в който са взели участие над 2000 младежи. През есента на миналата година са се състояли вътрешни първенства в училищата по лека атлетика, в които са взели участие над 4000 души.

Районът има една своя собствена интересна инициатива — крос VII петилетка. Тя е започнала заедно с петилетката и ще завърши заедно с нея. Резултатите от нея се отчитат редовно, периодически, а накрая ще се отчетат общите постижения и на най-проявилите се ще бъдат раздадени награди — грамоти, значки и др.

Много сили се полагат за осъществяване на инициативата „Бъл-

Digitized by Google

гария—35 — Москва—80", свързана с олимпийските игри. Каква е целта? През тази година трябва да се осъществят 35 прояви — цифрата, естествено, е свързана с 35-годишнината на Деветосептемврийската революция у нас, а догодина още 45, за да се получи цифрата 80 — годината, когато ще се състои олимпиадата — 1980 г.

За първи път през тази година е проведена спартакиада по спортен многобой „Родина", в която освен учащи са участвували и млади работници, и спартакиада „Лъвски скок" — с учащи се.

Кирковски район се сочи като един от първите в столицата по лека спортна база. Могат да се посочат много спортни обекти от районен мащаб, на отделни предприятия, училища и пр. За първи път от тази година функционира откритата скиписта в Бонсови поляни — Люлин планина. Приета е разгърната програма за ново строителство, разширение и подобряване на съществуващата спортна база през VII и VIII петилетка.

Наскоро ръководителите на Кирковския районен съвет са обиколили района, за да набележат терени за спортни бази, които да бъдат включени в строителната програма.

Едно от големите мероприятия, което се предвижда, е изграждането на ученически и работнически спортен център, в който ще бъдат включени различни видове спорт — футбол, хандбал, народна топка.

Това е част от най-близката перспектива. Нуждите са големи, те напълно няма да бъдат задоволени. Важното е едно — поставено е едно добре организирано и мащабно начало на спортно строителство.

* * *

Изнесеното ясно говори за мерките, които се вземат в Кирковски район в изпълнение задачите, поставени в Писмото на др. Тодор Живков до ЦК на ДКМС. Вярно е, това са още първи крачки, макар и немалки. Естеството на работата изисква още по-мощен подем, за да се преодолеят слабостите в живота на комсомолската организация и в работата с Комсомола. Те не са малко, посочени са наскоро и от РК на БКП.

Незадоволително е организационното състояние на редица комсомолски организации и дружества, главната причина за което са формализмът и анемичността в тяхната дейност. Известна част от комсомолските кадри не се изявяват като младежки ръководители, нямат необходимото обаяние и умение да работят с младежите и да ги увличат след себе си. Част от младежите странят от комсомолските дружества, не се използват докрай възможностите за формиране на по-широк комсомолски актив и неговото включване в низовата дейност. Немалко формализъм се допуща и по отношение на трудовото възпитание на младежта, като се започне с професионалното ориентиране и се свърши с постъпването на работа. Под въпросителна е участието на младежите в движението за техническо и научно творчество на младежта.

Все още не се чувствува с необходимата тежест младежкият принос при решаване задачите на материалното производство, и то в основните направления — усъвършенстване социалистическата организация на труда, повишаване качеството и ефективността. Идеологическата дейност в много случаи носи белези на примитивизъм и не удовлетворява напълно младежките потребности.

Това са някои от слабостите. Те ще бъдат преодолявани с коордиинираните усилия както на РК на БКП и първичните партийни организации, така и на цялата общественост в Кирковски район.

Димитър СТАНОЕВ

Digitized by Google

КОМСОМОЛСКИТЕ КАДРИ

„Грижата за правилното издигане на кадрите в редиците на Комсомола, за тяхната закалка, за повишаване равнището на тяхното класово съзнание и комунистическо възпитание трябва да бъде непосредствена грижа на всяка партийна организация, на всеки партиен комитет."

Тодор ЖИВКОВ

В Писмото на др. Т. Живков до ЦК на Комсомола са поставени задачите за работа с младежта за продължителен период от време. Тяхното осъществяване зависи от качеството и ефективността на дейността на кадрите в Комсомола. За да отговорят те на изискванията, е необходимо „решително да се подобри кадровата политика"[1] и да се усъвършенства работата на партийните и комсомолските органи с младежките дейци.

* * *

Кои са актуалните проблеми, характеризиращи работата с комсомолските кадри? **Главното — това са измененията в стила на работа на кадрите.** За да се подобрява стилът на работа на комсомолските кадри, е необходимо преди всичко „преустройство на съзнанието, на досегашния начин на мислене и стил на работа, преодоляване на така наречената „психологическа бариера" у самите кадри"[2].

Основното в дейността на комсомолските кадри и активисти е „постоянната идейно-политическа и организаторска работа сред младежите"[3]. Това означава да се издига ролята на политическия подход, да се изменя начинът на работа. Научните методи, съвременните научни постижения, „научната база от данни, факти, информация, концепции, теоретически и приложни изследвания, върху които да се градят обосновани решения"[4] — ето арсенала от оръжия, който следва да се използва. С това ще се помогне да се преодолеят проявите на опростенчество, на примитивизъм в ръководната дейност на отделни комитети и комсомолски работници.

В организаторската дейност на част от кадрите в Комсомола няма необходимата конкретност, недостатъчно тя се съобразява със специфичните потребности и интереси на отделните отряди на младежта, с организационно-политическото състояние на дружествата и организациите. Това показва, че няма необходимата всеобхватност и задълбоченост, комплексност в работата на кадрите в Комсомола.

Усъвършенстване на стила в работата на младежките дейци е нелека задача, изискваща преди всичко да се прилага комплексният подход във възпитанието на младото поколение. Но и това не е достатъчно. Др. Т. Живков посочва, че „в границите на самия комплексен подход трябва да се отнасяме диференцирано към отделните отряди на младежта"[5]. Задължително е да се държи сметка не само за това, с кой отряд на младежта се работи, а и за разликата в образованието, професията, възрастта, семейното положение и т. н. Известно е, че не е едно и също да се работи за възпитанието на младите хора от едно комсомолско дружество в училище, където всички са с еднакво образование, възраст, още не са придобили професия и създали трайни трудови навици, и в едно дружество сред трудова младеж, където в колектива често пъти попадат млади хора с различна възраст, професия, с различна степен на образователно и културно ниво на подготовка, различно семейно положение.

От особена важност е умението да се открои главното, да се откриват реалните проблеми и тенденции, да се дава верен отговор на най-важното в живота на мла-

---

[1] Т. Живков, Учение и труд, жизнерадост и дръзновение, Писмо до ЦК на ДКМС, С., Партиздат, 1978, с. 79.
[2] Т. Живков, Избрани съчинения, т. 15, с. 279—280.
[3] Т. Живков, Учение и труд, жизнерадост и дръзновение..., с. 76.
[4] Пак там, с. 80.
[5] Пак там, с. 23.

Digitized by Google

дежта. Така ще се усъвършенствува ръководният процес и ще се повишават деловитостта и конкретността в работата на комсомолските органи и кадри. „Ръководство за действие и едновременно с това — мярка за нещата, мерило за вярна преценка на извършеното — в това е смисълът на новите, по-високи критерии."[1]

Качествено новите критерии трябва не само да се усвоят и използват от кадрите в Комсомола, но и да се прилагат при оценка на тяхната собствена дейност. Това означава дейността на комсомолския работник да не се оценява предимно по броя на подготвените и проведените от него или с негово участие мероприятия, по броя на участвувалите в тях млади хора, а по резултатите от дейността на комсомолското дружество и организации. Това изисква да се преодолее оценяването на дейността на кадрите в Комсомола по това, как те умеят да представят пред ръководните партийни и комсомолски органи своята и на комитета, в който работят, дейност, как говорят, как се изказват на събрания, конференции и пленуми. Необходима е оценка на практическите изменения в работата сред младежта; как комсомолският работник организира работата на комсомолския комитет, как реализира партийната политика сред младежта.

Новите, по-високи критерии за оценка на работата на кадрите в Комсомола изискват да се отчита по-точно и по-вярно умението им да работят с младите хора, да изучават техните желания, потребности и интереси, да подкрепят тяхната инициатива и самите те да проявяват инициатива и творчество в работата си. Както е отбелязано в Писмото, „прилагането на тези критерии трябва да доведе до създаването на атмосфера на по-голяма взискателност и самовзискателност в Комсомола, у цялата младеж"[2] и най-напред у кадрите на Комсомола, които са призвани да работят сред младежта за пълноценната и и ефективната реализация, за довеждане докрай преустройството на комсомолската дейност. Това ще помогне да се създаде обстановка, в която партийните и комсомолските органи повече да не търпят хора, постъпили на работа в Комсомола, водени не от „благородното желание безкористно и всеотдайно да служат на народа, на комунистическото дело, а главно поради лични подбуди"[3].

Усъвършенстването на стила на работа на комсомолските кадри до голяма степен зависи и от условията, които държавните, стопанските и обществените органи и организации създават за ефективна организация в работата на младежките кадри. Има секретари на окръжни комитети на Комсомола, отговарящи за идейновъзпитателната дейност сред младежта, които са включени в не по-малко от 15 окръжни ръководни и помощни органи. Това им отнема много сили и време, пречи на конкретната им работа сред младежите. Понякога обществените органи и организации в стремежа си да покажат по-добра работа с младежта планират много „съвместни" мероприятия и прояви, в които на комсомолците отреждат ролята на присъствуващи, а на кадрите в Комсомола — ролята на осигурители на присъствието. А др. Тодор Живков многократно напомня, че Комсомолът „има свое организационно и политическо поле на дейност"[4].

* * *

На основата на задълбочен, ясен и точен анализ на измененията в страната и сред самата младеж след Тезисите за работа с младежта и Комсомола др. Тодор Живков посочи: „Време е да се ликвидира с погрешната представа, че за да бъдеш избран на ръководна длъжност в Комсомола, е достатъчно да си добър организатор, че не е задължително да си от най-силните в труда и ученето"[5].

Да бъде добър организатор е задължително за комсомолския активист. Защото работата в Комсомола е преди всичко общуването с девойките и младежите.

Както пише М. И. Калинин: „Ролята на организатора е най-голяма роля. В новото социалистическо общество ролята на организатора се удвоява, утроява, защото социалистическият строй е организация и още веднъж организация"[6]. Изграждането на новата организационна култура сред младежта налага у нейните непосредствени ръководители да бъдат формирани такива качества като: вътрешно чувство за организираност, правилна организация и целесъобразно планиране на личното време и усилия, умело обвързване на ежедневните цели, концентриране усилията в решаващия участък, висока дисциплина, деловитост и оперативност[7]. След като те самите придобият и притежават тези качества, могат със своята дейност и личен пример да помогнат в процеса на непосредствената трудова, обществена дейност, да бъдат възпитани у младите хора.

Българската комунистическа партия многократно е поставяла ленинското изискване в ръководните органи да бъдат привличани повече представители на работни-

---

[1] Т. Живков, Учение и труд, жизнерадост и дръзновение..., с. 18.
[2] Пак там, с. 18.
[3] Т. Живков, За партийното строителство, т. 3. С., Партиздат, 1978, с. 452.
[4] Пак там, с. 503.
[5] Т. Живков, Учение и труд, жизнерадост и дръзновение..., с. 791.
[6] М. И. Калинин, О воспитании и обучении, М., 1957, с. 305—306.
[7] Т. Живков, Учение и труд, жизнерадост и дръзновение..., с. 39—40.

Digitized by Google

ческата класа, а за Комсомола — на работническата младеж. В. И. Ленин разкри, че резерв на нови кадри за Партията и обществото израства от средата на младото поколение работници и селяни, от „онази работническа и селска младеж, която все по-искрено, планомерно, беззаветно се учи, проверява новите впечатления от новия строй, отхвърля от себе си черупката на старите, капиталистически и буржоазно-демократически убеждения, изковава от себе си комунисти, още по-твърди от старото поколение такива"[1]. В Програмата на БКП е посочено, че трябва да се издигат кадри от средата на работническата класа, но това да бъдат такива млади работници, които „притежават политическа закалка и изявяват организаторски способности"[2].

С развитието на Комсомола, с увеличаването и усложняването на неговите задачи във всички сфери на нашия живот се налага дейността му да бъде ръководена и практически организирана от младежи и девойки с действително висок авторитет сред самата младеж. Това са челниците в труда и ученето и именно те, както посочва др. Т. Живков, трябва да бъдат включени в изборната листа.

Др. Тодор Живков посочи, че трябва „свободно да се издигат и обсъждат кандидатурите на комсомолските ръководства. Партията има само едно изискване: да се избират в комсомолските ръководства най-способните, най-изявените в труда и ученето, в обществената дейност."[3]

Предварителният подбор на кадрите и активистите в Комсомола не нарушава демократичността на кадровата работа. Развитието на демократичното начало, особено за изборните комсомолски кадри, изисква, преди да се избират на по-отговорна комсомолска работа, да се вземе мнението на колектива, в който работят, на комсомолското дружество, в което членуват. Това положение е залегнало като изискване на Инструкцията на Бюрото на ЦК на ДКМС за провеждане на отчети и избори в Комсомола и избор на нови ръководни органи. То дава възможност тези, които най-добре знаят достойнствата и недостатъците на младите хора, да се произнесат за техните качества. Това положение е израз на ленинската постановка, че: „Всеобщият контрол от страна на масите на всяка стъпка на партийния деец в неговото политическо поприще създава онова, което в биологията се нарича „преживяване на най-приспособените". Естественият подбор, пълната гласност, изборността и всеобщият контрол осигуряват това, че всеки деец се оказва в края на краищата „на мястото си", залавя се за най-подходящата за неговите сили и способности работа"[4].

В практическата дейност се проявяват някои слабости. Не винаги при издигането на кадри в Комсомола се изпълнява изискването за проучване мнението на комсомолците от дружеството, в което членува предложеният за избиране в по-вишестоящите комитети активист. В някои случаи комсомолските ръководства в стремежа си да реализират предварителния подбор не създават необходимата обстановка на отчетно-изборните събрания и конференции да се проведе по-широко обсъждане на издигнатите кандидатури, да се посочват по-пълно техните силни и слаби страни. Сред средношколската младеж отделни класни ръководители се стремят да предложат и осигурят избирането на комсомолци, които не се отличават със самостоятелност и творчество в своята работа, но които, образно казано, са „по-послушни".

Подобна практика, както посочва др. Т. Живков, довежда до това, изборът в много дружества и организации на ръководните органи да става в атмосфера на незаинтересованост от страна на младежите и че „за съжаление науместните действия на много комсомолски ръководства, а и на някои партийни и административни ръководители създават в някои дружества впечатление, че всичко е решено предварително, че нищо не зависи от самите членове на Комсомола"[5].

За по-нататъшното развитие и задълбочаване на демократизма при избора на нови ръководства в ДКМС Бюрото на ЦК на Комсомола реши на предварителни събрания на комсомолските дружества (през есента на 1978 г.) сред трудова, средношколска и студентска младеж под наслов: „Писмото на Т. Живков до ЦК на ДКМС — писмо до мен", да се избере комисия за предложение на новия дружествен комитет, която да предложи на отчетно-изборното събрание кандидатурите на комсомолците за включване в новото ръководство на дружеството. Изпълнението на това решение доведе до по-голямо оживление и заинтересованост на членовете на Комсомола към издигането, обсъждането и избора на дружественте комитети.

Както посочва др. Т. Живков, в дейността на Комсомола трябва да се издигне ролята на политическия подход. А „научен, ефективен, политически подход към младежта е онзи, който държи сметка за развитие на всеки младеж, на всяка девойка, за динамиката и мобилността на техните потребности и интереси, който прави личните проблеми грижа на Комсомола и Партията, а проблемите, които решават Партията и Комсомолът, цялата страна —

[1] В. И. Ленин, Съч., т. 29, с. 438.
[2] Програма на БКП, С., Партиздат, 1971, с. 116.
[3] Т. Живков, Учение и труд, жизнерадост и дръзновение..., с. 78—79.
[4] В. И. Ленин, Съч., т. 5, с. 501.
[5] Т. Живков, Учение и труд, жизнерадост и дръзновение..., 78.

Digitized by Google

личен въпрос на всеки млад човек"[1]. За да могат кадрите и активистите в Комсомола компетентно да ръководят, те трябва задълбочено да познават законите на общественото развитие, бързо и правилно да се ориентират в обстановката, да умеят да видят перспективата в своята дейност. Всичко това може да им даде само задълбоченото усвояване на марксистко-ленинската теория, умението тази теория да се свързва с непосредствената им практическа дейност.

Сега „непосредствена задача на идеологическата работа е формирането на социалистическата съзнателност с висока степен на зрелост, съдържащи неизбежно черти, присъщи на бъдещата комунистическа личност"[2]. Това изисква комсомолските кадри да подобрят своята непосредствена работа сред младежта, добре да познават марксистко-ленинското учение, партийната политика и произтичащите от нея задачи за младежта, за комитета, организацията и дружеството, които ръководят.

* * *

Усъвършенстването на работата с кадрите в Комсомола е продължителен процес, изискващ непрекъснато внимание и грижи. Колкото и важна да е подготовката чрез включване в различните форми на обучение, само тя няма да реши въпроса за подобряване работата на кадрите в Комсомола. Сега е необходима конкретна възпитателна работа с тях в непосредствената им дейност, помощ още по-дълбоко да вникват в съдържанието на Писмото, да открият конкретните пътища, средства и форми за решаване поставените в него проблеми, съобразно конкретните условия и възможности.

Анко ИВАНОВ

[1] Т. Живков, Учение и труд, жизнерадост и дръзновение..., с. 76—77.
[2] Пак там, с. 83.

Digitized by Google

НОВИ КНИГИ

ПАРТИЗДАТ

Тодор Живков

ЗА ВЪТРЕШНАТА И ВЪНШНАТА ПОЛИТИКА НА НАРОДНА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Партийното издателство публикува в отдна брошура речта на първия секретар на К на БКП и председател на Държавния вет Тодор Живков, произнесена на Десета сесия на Седмото Народно събрание. своята реч другарят Тодор Живков нави задълбочен научен анализ на основте насоки на вътрешната и външната потика на нашата страна. Това е политика непрекъснат възход на социалистическа лгария, политика на мир, международно збирателство и сътрудничество, на постоно укрепване и разширяване на отношеия на дружба и всестранно сближаване ъс Съветския съюз, с другите братски соиалистически държави. Особено внимание речта на първия ръководител на Партия-а и държавата се отделя на последователата политическа линия на НР България за обросъседство, разбирателство и активно ътрудничество между страните от Балканкия полуостров. В брошурата е включено и ешението на Десетата сесия на Седмото Народно събрание във връзка с речта на другаря Тодор Живков.

МЕЖДУ ДВЕ ЕПОХИ

Коста Кънчев

В монографията се изследват социалноикономическите промени, политическият живот и наченките на социалистическото движение в Златишко-Пирдопския район през 1878—1903 година. Авторът осветлява от марксистки позиции последиците от Освободителната руско-турска война, развитието на капитализма и формирането на работническата класа. Той проследява възникването на буржоазните партии и политическите борби между тях. В книгата обосновано се разглежда своеобразието на дребнобуржоазните течения, по-специално на народничеството. Разработва се проблемът за началото на работническото движение и социалистическата пропаганда в борба против антимарксистките течения и репресиите на младата българска буржоазия. Въпреки че е ограничено по географските си рамки, изследването, правейки един вертикален разрез, допринася за уплътняването на представите ни за общия исторически процес.

ДРУЖБА

И. Бондаренко

Книгата (в превод от руски език) разказва за изворите на дружбата, за многобройните и плодотворни връзки на трудещите се край тихия Дон и Плевенски окръг на градовете побратими Ростов на Дон и Плевен. Авторът, първи секретар на Ростовския областен комитет на КПСС, с конкретни примери показва социалистическия интернационализъм в действие, нерушимата дружба на народите, която е велика сила в борбата за светло бъдеще, за мир и щастие на земята.

ПРОФИЗДАТ

ИДЕОЛОГИЯ И ПОЛИТИКА НА УЛТРАЛЕВИЧАРСТВОТО

С. Величкова

Опирайки се на марксистко-ленинската теория и най-вече на научния комунизъм, на теоретичното наследство от КПСС и В. И. Ленин в борбата им против левичарството, на теорията и практиката на световното комунистическо и работническо движение, ползвайки класово-партийния подход при третирането на обществено-политическите процеси, авторката на настоящата книга прави опит да разкрие същността на ултралевичарството, на неговата теоретична несъстоятелност, политическата му тенденциозност и антисоциалистическата, реакционна характеристика на неговите концепции. Показването на действителното отношение на ултралевичарството към социалистическата действителност, към реалния социализъм, разобличаването на неговите спекулации с марксизма-ленинизма са необходими днес за целенасочената класова борба, за повишаването на политическия опит и знания на непролетарските слоеве в страните на съвременния държавномонополистически капитализъм.

ИКОНОМИЯТА НА ВРЕМЕ И СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКОТО РАЗВИТИЕ

Цочо Куманов

Авторът разглежда всестранното използване и практическото приложение на закона за икономия на време. Той ни запознава с пътищата, средствата и условията за рационалното оползотворяване на времето, изтъква значението и ролята на фактора време в различните сфери на обществения живот — производството, науката, обслужването, обществено-политическата дейност. В книгата се разкриват и анализират времегубещите причини, мястото на субективния фактор в тази насока. Стремежът на автора е да даде не само теоретическо обяснение, но с конкретни факти и изводи, да покаже качествено новия характер на времето за социалистическото строителство.

Digitized by Google

НОВИ СЪВЕТСКИ КНИГИ

Косыгин, А. Н., К. ВЕЛИКОЙ ЦЕЛИ, Избранные речи и статьи, I и II, Политиздат, Москва, 1979.

В двутомния труд на члена на Политбюро на ЦК на КПСС и председателя на Министерския съвет на СССР Алексей Николаевич Косигин са включени избрани доклади, речи и статии по въпроси на вътрешната и външната политика на КПСС и съветската държава за периода 1939—1978 година.

СОВЕТСКИЙ СОЮЗ НА МЕЖДУНАРОДНЫХ КОНФЕРЕНЦИЯХ ПЕРИОДА ВЕЛИКОЙ ОТЕЧЕСТВЕНОЙ ВОЙНЫ 1941—1945 г. г., том IV, Кримская конференция руководителей трех союзных держав — СССР, США и Великобритании (4—11 февраля 1945 г.), Сборник документов, Политиздат, Москва, 1979.

Сборникът съдържа запазените в съветските архиви документи и материали за Кримската конференция.

ПРОГНОЗИРОВАНИЕ В СОЦИОЛОГИЧЕСКИХ ИССЛЕДОВАНИЯХ, Методологические проблемы, Отв. ред. И. В. Бестужев-Лада, изд. „Мысль", Москва, 1978.

Монографията е подготвена от научни работници от Института по социологически изследвания при Академията на науките на СССР и други научни учреждения. В нея се разглеждат специалните методологически въпроси на прогнозирането в социологическите изследвания на базата на диалектическия и историческия материализъм и теорията на научния комунизъм.

Зотов, А. Ф., Воронцова, Ю. В., БУРЖОАЗНАЯ „ФИЛОСОФИЯ НАУКИ" (становление, принципы, тенденции), Изд. Московского университета, Москва, 1978.

В труда се разглеждат възникването на буржоазната методология на науката, нейните историко-научни и философски предпоставки, а така също основните буржоазни философски течения в края на XIX — началото на XX век — позитивизъм, неокантианство, първия етап на „новия рационализъм". На основата на богат научен материал от позициите на диалектическия материализъм се критикуват идеалистическите основания на буржоазните методологически течения.

Громыко, Анатолий, ВНЕШНЯЯ ПОЛИТИКА США: уроки и действительность, 60—70-е годы, изд. „Международные отношения", Москва, 1978.

В монографията е показано противоборството между различните тенденции в американския политически живот особено в периода от Кенеди до Картър. Анализират се процесите на формиране външнополитическите концепции, стратегията и тактиката на американската администрация по ред ключови въпроси на световната политика през 60-те и 70-те години.

Вечтомова, Е. А., ПОВЕСТЬ О МАТЕРИ, О Марии Александровне Ульяновой, издание 2-е, дополненное, Политиздат, Москва, 1978. Серия „Семья Ульяновых".

Ленинградската писателка Елена Андреевна Вечтомова проследява жизнения път на забележителната жена Мария. А Улянова — майката на гениалния вожд и учител на трудещите се Владимир Илич Ленин. Изданието е обогатено с нови материали.

Крал, Вацлав, ПЛАН ЗЕТ, Перевод с чешского, изд. „Прогресс", Москва, 1978.

Книгата на чехословашкия историк В. Крал е посветена на събитията отпреди четиридесет години, когато на 29. IX. 1938 г. в Мюнхен беше подписано съглашение между Германия, Англия, Италия и Франция, което беше груб произвол над суверенитета на чехословашката държава.

20 700

Цена 0,30 лв.

Digitized by Google

Partien zivot

ПРОЛЕТАРИИ ОТ ВСИЧКИ СТРАНИ, СЪЕДИНЯВАЙТЕ СЕ!

ПАРТИЕН ЖИВОТ

LIBRARY
NOV 30 1979
UNIVERSITY OF CALIFORNIA

9

СОФИЯ, ЮНИ 1979 ГОДИНА

Digitized by Google

Digitized by Google

ПАРТИЕН ЖИВОТ

СПИСАНИЕ НА ЦЕНТРАЛНИЯ КОМИТЕТ
НА БЪЛГАРСКАТА КОМУНИСТИЧЕСКА ПАРТИЯ

№ 9 ЮНИ 1979 година XXVI

СЪДЪРЖАНИЕ

35 ГОДИНИ СОЦИАЛИСТИЧЕСКА БЪЛГАРИЯ

П. Трендафилова — Гнездо на родолюбие 3

„ПАРТИЕН ЖИВОТ" В ПЕРНИШКИ ОКРЪГ

Кадрите — ключов проблем

Б. Манов — Мощен лост на партийно ръководство 13
П. Владимиров — В духа на революционните традиции 19
Б. Алексиев — Работническата класа — главен резерв 24
Г. Макариев — Близки и непосредствени грижи 27
В. Стратиев — Слово за другарите 31

ПАРТИЙНО СТРОИТЕЛСТВО — ТЕОРИЯ, ПРОБЛЕМИ И ОПИТ

Д. Ананиев — За политическия подход 36

Разговаряме за ефективността

М. Драганов — Социално-психологически аспекти на ефективността 46

Партийният комитет

К. Радойков — Покрай Драговищица и Струма 55
Д. Георгиев — С творчески подход 59
М. Младенов — Първостепенна грижа 61

Ръководно политическо ядро и първообраз

*** * *** — Първичната организация в партийния комитет . . 62
Д. Кръстев — Политически щаб 69

Замяната преглед на бойния строй

Б. Костадинов — Възпитаване на отговорност 71

Digitized by Google

ОТГОВОРИ НА ВЪПРОСИ 72

ОЧЕРЦИ, РАЗКАЗИ, ФЕЙЛЕТОНИ

А. Стамболиев — Трън в очите 72

ПАРТИЙНО РЪКОВОДСТВО НА ИКОНОМИКАТА

Д. Петков — В условията на бригадната организация 74
П. Стамов — Сърцевина на организаторската дейност 80

КПСС— ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

А. Сластина — Моралното и материалното стимулиране в строителството 87

ПРЕГЛЕД НА МЕСТНИЯ ПЕЧАТ

Б. Наков — Партийното ръководство на Комсомола 90
Д. Кралев — Зари „Зорница“ 95

— — —
* * * — Примерен тематичен план 96

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ

П. Русев (главен редактор), **Г. Бърдаров, А. Веселинов, К. Иванов, Н. Иванов** (зам.-главен редактор), **Д. Петков** (зам.главен редактор), **К. Петров, П. Радев, М. Ралчева, И. Рачев, Д. Станоев, П. Трендафилова, Г. Цонков**

Адрес на редакцията: София, ЦК на БКП Тел. номератор 84—01
Годишен абонамент 4.60 лева. Отделна книжка 0,30 лева.
Пор. 2471. Тираж 52 500 екз. Формат 70×108/16. Подписана за печат на 22. VI. 1979 г.

Държавен полиграфически комбинат „Димитър Благоев“

Digitized by Google

ГНЕЗДО НА РОДОЛЮБИЕ

Винаги, когато се докосваме до Пиринския край, не можем да се освободим от представата, че това е свещена земя не само за нейните отколешни жители, но и за целия наш народ. Такива места има и другаде в България. Но не е възможно този край, именно този край, който даде Паисий, онзи „монах, тъмен, непознат и бледен" и неговите думи: „О, неразумне и юроде! Поради что се срамиш да се наречеш болгарин и не четиш на свой язик и не думаш?" и „Ти, болгарине, не прельщай се, знай своя род и язик и учи се по своему язику", да не предизвиква почит като люлка на Българското възраждане, както го наричат едни; крепост на българщината — както го виждат другиз извор на патриотизъм, както го чувствуват трети.

Сред величавите и героични върхове на нашето минало — очертали хоризонтите на вечния подвиг, на народната саможертва за свобода и щастие, с най-ярка сила блести въоръжената борба на българския народ срещу фашизма и капитализма през 1941—1944 г. Тя не само обобщи най-здравите добродетели на народа от възрожденската епоха и буреносния Септември 1923 г., но ги извиси до всенароден поход в името на най-красивите човешки идеали — свободата и комунизма.

Пиринският край, пазещ заветите на борците срещу османското иго, беше в авангарда на тази заветна епопея. Негови горди чеда, закърмени по старите хайдушки пътеки и с клетвените слова „Смърт на фашизма, свобода на народа" откриха нова страница в националната ни история.

Тази твърдина на българския революционен дух даде на страната първия партизанин Иван Козарев. Тук в края на юни 1941 г. организаторът на въоръжената борба в този край Никола Парапунов създаде със свои бойни другари първата партизанска чета. Искрата, запалена от първите, се разгоря в буен пожар. В тези съдбоносни години в дебрите на Пирин действуваха пет партизански отряда, обединили в

Digitized by Google

редиците си над 600 партизани, подпомагани от внушителната армия ятаци, помагачи, снабдители.

Във вековната свещена борба на народа за свобода има свое място като гнездо на родолюбие и град Гоце Делчев — древният Неврокоп.

— — — —

Пътуваме за град Гоце Делчев по асфалтиран път, който ту се вие под високи планински зъбери, ту като че застива, успокоява се край водите на реката. На всеки завой блясват окъпаните от скорошния майски дъжд села с новите си светли къщи, с правите улици, потънали в зеленина и ярки цветя. Кои са те? Гайтаниново, Гърмен, Парил, Тешово, Ловча, Дъбница, Сатовча, Лъки.

Всяко от тези наименования се свързва с историческо събитие, с героичен случай, с делата на прославени мъже. Тешово е родното място на македонския войвода Атанас Шабанов — Тешовски. От село Гърмен е един от първите социалисти в Пиринския край — Стойко Неделчев Пашкулев. В Гайтаниново на 11 октомври 1908 г. се е състоял учредителен конгрес, който е създал първата синдикална организация на учителите.

Присъствували 28 души, между които социалистите Стойко Пашкулев, Костадин Алакушев и бъдещият секретар на околийския комитет на Комунистическата партия в Неврокоп Георги Папалезов. Още тогава създателите му — прозорливи, далновидни мъже, определят класовия му характер. В първи и втори член на Устава се казва: „Синдикатът на основните учители в Неврокопско си поставя за цел защитата на материалните и политическите интереси на основните учители върху почвата на класовата борба... и действува солидарно с другите професионални работнически организации, във всички случаи, гдето се засягат общите икономически, политически и културни интереси на цялата работническа класа.“ Като прави задълбочен анализ на социалното и политическото положение на учителството през епохата на капитализма, Пашкулев идва до извода, че „...основният учител е и ще си остане същински пролетарий, ще си остане един достойно експлоатиран работник без други средства за производство, освен работната си сила и енергия“. Той е, който в началото на века ще заяви: „Ако за капитала земята и парите са всичко, то за наемната работническа класа Партията е всичко... тя ще бъде канара, която с успех ще отблъсква бурните талази на капиталистическия строй“ (капиталът не му прости това пророчество: 1912 г. Стойко Пашкулев заедно с другаря си Костадин Алакушев е зверски убит).

Ловча многократно се споменава в „Хайдушки копнения“ на Яворов. Наблизо до Парил е и Голешево, известно с драматично сражение на петима обградени революционери с многоброен аскер и башибозук.

Мрачен спомен навява село Дъбница. Тук през 1925 г. около 300 верни синове на народа са били инквизирани с фашистки методи от властта и от михайловистите, спечелили славата си на главорези. Там е загинал и първият секретар на Неврокопската партийна организация Георги Папалезов...

Каква героична история има Гоцеделчевският край? На всяка стъпка светли имена, юнашки подвизи, скъпи жертви за свободата и добруването на народа. А колко още са изтрити от паметта на поколенията и не са вписани в оскъдните страници на запазеното в книги минало. Само чудни песни, увлекателни приказки и вълнуващи легенди разкриват горчивата и юнашка съдба на народа ни в този край.

Пиринската народна песен! Тя крие в себе си огромни събития,

Digitized by Google

човешки съдби и душевни преживявания от всички величини и нюанси. Тя има неизмерима роля за поддържане на българския дух. Споменът за юнаците закрилници отдавна е останал в песните и преданията. Най-красивият паметник на Гоце, Яне и хилядите други борци са песните. Фигурата на Гоце Делчев в народното съзнание се извисява с една величавост, която има допирни точки с хиперболизацията в юнашкия епос:

„Развивай, горо велена, развивай шума велена,
ке мине Делчев войвода сос пет стотини дружини..."

или:

„Бре на ми оди из Неврокопско
(ах, Али Чауш, де ги ди, Али Чауш, де),

че там те чакат де шра пусии,
Първа пусия — Яне Сандански,
Втора пусия — Димитър Гущанов,
Трета пусия — Атанас Тешовски."

Песента „Османе ке, измикярино" и досега се пее в Гоцеделчевско. Измикяринът, българин с мохамеданска вяра, не споделя страха на господаря, че русите ще нападнат тяхната „ислямска земя". Той заявява твърдо:

„Земята не е вашенска,
вашенска, Мехмед, ислямска,
тя си е наша, българска,
затуй са дошли московци,
земята да ни отбранят
като от тебе, Мехмеде."

Народът възпял по стар обичай и героите, въстанали против фашизма:

„Темен се облак вададе от връх от Пирин планина,
от връх от Пирин планина, от хайдушката равнина.
Не ми е било облаче, най ми е било четата,
най ми е било четата на Парапунов войвода.
Орел пред облак летеше, червено знаме носеше,
червено знамв носеше, на знамето пишуваше:
— Ставайте, братя, не спийте, грабвайте пушки, шмайзери;
С фашистите ке се биеме, народа да освободим."

След социалистическата революция истински свободните хора запяха за своя обновен труд и за своя нов радостен живот. Нека тази песен никога да не стихва.

...Погледът обгръща долове и баири, поляни и върхове, пътища и пътеки, реки и извори, а мисълта броди назад през векове и години... През зимни виелици и летни жеги, в тъмни нощи и мълчаливи дни по тези пътища и пътеки, долища и баири са кръстосвали люти харамии, безстрашни четници, смели партизани, по тях са минавали и войводи, и поети, и учени... Крайпътна плоча или паметник напомня, че тази земя, поена през вековете с кръв и сълзи от трудовия народ, е дала и четници за Ботевата чета (Тодор Стоянов Пиринчиев, Янко Атанасов — и двамата от Неврокоп), нейни синове са оставили „бели кости и черни меса" на Орлово гнездо — опълченци на Шипка... Тук са звънтели ятагани, кръстосвали са се саби, ехтели са гърмежи, разнасяли са се стонове и победни възгласи...Край тези извори са превързвани рани, издъхвали са бойци...

Когато влязохме в Гоце Делчев, камбанен звън отброи десет удара. Има нещо символично, че и сега в новия социалистически град с широки асфалтирани улици, с модерни жилищни квартали, с блесна-

Digitized by Google

ли витрини на просторни магазини и ресторанти камбаните отмерват времето — мелодично, чисто, спокойно. Същите камбани неведнъж тревожно, призивно са звънели и събирали народа на протест, на бдителна стража да спаси народните борци от погром, издевателства, убийства.

Спомних си разказа на Джавет Зия — сега работи в общинския съвет на активните борци, член на РМС от 1938 г., обущар, представител на занаятчийската младеж в околийския комитет на РМС — осъден от фашистки съд през 1943 г. Излиза от затвора на 9 септември 1944 г. Неговият баща — Юсуф Зия, заедно с Михаил Керзиев и Диньо Марков е бил избран през 1932 г. за съветник.

„В това мрачно време, в бърлогата на фашистката реакция в лицето на бандата на Иван Михайлов да се спечелят изборите с огромно мнозинство е показател за настроението на народните маси. Но въпреки победата в изборите върховистите отказват да предадат общината в ръцете на народните избраници. По поръчение на Партията и демократичните сили в града тримата отиват в София да се оплачат в Министерството на вътрешните работи. Министърът ги успокоил, казал им да се върнат, всичко ще се оправи... и на връщане бандитите на Иван Михайлов спират рейса и отвличат тримата съветници, прибиват ги и ги крият 10 дни от народа... И ето тогава тревожно зазвънтява камбаната, стича се народътна площада, прави митинг и...съветниците са освободени. „Е, баща ми два месеца лежа в къщи увит в кожи“ — казва Джавет.

...Прекосихме широк площад и...в дъното малка уличка, с тъмни магазинчета, надписи от четиридесетте години, по каменната настилка чаткат копитата на кон, а ездачът...стражар, истински, със синя униформа. Още не отзвучали копитата и по улицата пробягва младеж с буен перчем, сподирен от внезапни изстрели...Снима се филм. Към четиридесетте години, към онова време на борба ще ни върне филмът „Кръвта остава“ по сценарий на писателя Костадин Кюлюмов. Идеята е да се създаде обобщаваща кинотворба за партизанското движение в този край. А нали оттук са прекрасният младежки ръководител и командир на партизански отряд Анещи Узунов, и заместникът му и най-близкият му другар Иван Гулев, и ремсистът Васил Петков — член на околийския комитет на РМС — най-добрият съратник на Анещи Узунов. „Той дава идейния заряд на борбата в града и околията“ — така казват за него. 1943 г. попада в полицията в града и загива при побой. Тук са синовете на Георги Папалезов — секретаря на първата партийна организация в града — партизани, политзатворници. В града е Ангела Тупарева — познават я всички, сега тя събира музей за града и общината. Била е ученичка, когато попада в затвора. Тук е и първият кмет на града след освобождението Костадин Диклиев, учител, политзатворник, а по-късно избран и за народен представител; директор на предприятие. Сега пенсионер — към осемдесет години... И това са само една много малка част от поколението революционери — наследници на „харамии и войводи“.

Да, именно тук се снима филм за антифашистката борба.

...В началото на април 1979 г. на Национална конференция в Плевен колективът на „Електроснабдяване“ — клон Гоце Делчев — е обявен за национален първенец в социалистическото съревнование „За образцови съоръжения“. Началникът на клона Костадин Вардарев разказал:

— Районът, който обслужваме, е голям и труден: включва 78 села, пръснати на повече от 80 км в Пирин и Родопите. Като прибавим към това тежкото наследство, което получихме от миналото, сами ще разберете колко много работа е трябвало да извършим, за да стигнем до първото място в страната.

Digitized by Google

Когато говори за наследство, той вероятно има предвид, че в миналото основното средство за осветление на града и околните села са били газената лампа и борината, когато вечер по тъмните тесни, криви, кални или прашни улици хората не са смеели да минат.

... Електрификацията на Гоцеделчевския район започва в годините след деветосептемврийската победа и още по-точно — веднага след Априлския пленум на ЦК на БКП и завършва през 1965 г., когато и последното селце, запокитено върху каменливите баири на Чеч светва.

Обемът на работа в клона растял толкова бързо, че работниците (около 30 души) започнали да не могат да се справят. Това ги накарало да търсят нови пътища, за да си направят живота по-лек, а труда — по-ефективен. Общо било убеждението: необходимо е да се усъвършенствува организацията на труда. Единствено в това виждали резерви. И още преди осем години като пионери в страната създали първо една, а след това три комплексни бригади. Без да се увеличи техническият и обслужващ персонал с нито една бройка, работата тръгнала неподозирано леко и спорно.

— — — —

В града и общината се разгръща невиждано строителство: жилища, пътища, обществени сгради, предприятия.

...Димитър Ряхов, ръководител на комплексна бригада в ОСП — гр. Гоце Делчев:

— Отдавна работя в строителството. Помня гр. Гоце Делчев от времето, когато новото в него беше малко. Постепенно годините заличиха стария му облик. Променихме го и ние, строителите. Първи сложихме основите, първи посрещнахме и новите стопани на тези просторни и слънчеви домове, съобразени с висок стандарт на живота. Когато се завърши цялостно, комплексът ще има 1400 апартамента. Тази година нашата бригада заедно с монтажниците от Домостроителното предприятие трябва да завърши напълно 114 апартамента в трите едропанелни жилищни блока, които сега строим. За да няма пукнатини в организацията, разработихме и приехме наш трудов кодекс. Изградихме бригаден съвет, който има функцията и на ръководен орган. Той обсъжда и решава всички въпроси, отнасящи се до бригадата. Всъщност това е и форма за укрепване единството на бригадата. Бригадният съвет участвува в комисиите за оценка на качеството на всеки отделен етап от строителството на обекта, в комисиите за изпити на млади работници за разряд, занимава се със социално-битовите проблеми на строителите.

Сега бригадата ни е сплотена. Създали сме обстановка за пълноценна трудова изява на всеки строител.

— — — —

Едно от най-големите завоевания на победилата социалистическа революция е обучението на всички деца и младежи, на цялото младо поколение. „Никога в Гоцеделчевско не е съществувала такава разгърната училищна мрежа" — ще ви каже всеки.

... А теглили неврокопчани към ученето и културата. Историците на града разказват: След Кримската война — през 60-те и 70-те години на XIX век, се създали условия за всенароден национален подем. Град Неврокоп се налага като естествен център в този край, където през 1862 г. учителят Тодор Ненов открива първото българско самостоятелно училище. През 1866 г. българите в Неврокоп, наброяващи 200 семейства, учредяват българска градска община, която поема грижата за учебното дело. През следващите години с паричната подкрепа на одеския търговец Н. Тошков било открито и девическо училище... Пробуждането на Неврокоп раздвижило българите и от околните села. През десетилетието в тях се откриват 21 български училища. Така постепенно градът се превръща в център на българската просвета. Оформя се една фаланга от народни будители, ревностни пионери на българското духовно възраждане. За това говори и една кореспонденция във вестник „Гайда" от 11 юли 1864 г. за честването на Кирил и Методий:

„При сичкото противодействие на тукашните гърчосани цънцари народното съзнание между нашите еднородци от ден на ден се развива и колкото повече пречки среща, сякащ не толкоз повече се засилва. По оподражание на други наши

Digitized by Google

съотечественици тази година и ний са приготвихме да празнуваме тържествено деня на българските просветители Кирила и Методия. Но нашите цънцари се подпретоха да ни не оставят, те подигнаха голям раздор и се изпречиха да не пи дават попове и даже ни черква за черкуване. Но единодушно постоянство на народа и появяването на дървения господ докара работата дотам, щото протосингелът Владиков се принуди да отвори черквата и сам даже да служи. Празнуването стана тържествено, народът сичкий се събра подир черква в училището, дето се произнесе от учителя приличното за празника слово и цял той ден нашите българи и особено младите имаха радостни и весели събрания."

По тяхна инициатива през 1872 г. се създава учителско дружество, което си поставя за цел да разпространява просвета на майчиния български език. Скоро учителите създали и българско читалище, с богата за времето библиотека.

...Непосредствено след 9 септември 1944 г. в града и общината е имало 12 училища с 800 ученици и 45 учители. Сега са 18 училища с 5500 учащи се и 400 учители. Духовните фондове на настоящето са продължение на сътвореното преди. Първата гимназия в града се ръководи 27 години от директор революционер. Голяма част от дейците на революционното движение са минали през тази гимназия. Средно професионално училище по електротехника подготвя кадри за завод „Михаил Антонов".

От две години съществува средно селскостопанско училище. Открити са 3 основни училища в града и още 5 в общината.

Преди 35 години само кметовете са били по задължение с висше образование. Сега само в града има 400 млади хора с висше образование. В целия район е имало 2 лекари и 3—5 фелдшери. Днес само в районната болница работят над 270 медицински работници, от тях 70 са с висше образование... Характерна е и още една сравнителна цифра. През 1957 г. е било създадено първото и единствено тогава детско заведение с 26 деца. Сега в 23 детски заведения има над 1300 деца и пак не достигат.

Бурното развитие на икономиката и културата на града и общината, революционните изменения в техническото равнище на производството и структурата на стопанството налагат по-нататъшно преустройство и развитие на образователното дело. Училището трябва да отговаря на динамичния характер на общото развитие и все по-усложняващите се нужди на живота. И тук се работи, за да се реши задачата, която постави др. Тодор Живков — да се създават висококвалифицирани специалисти от нов тип, творчески личности, възпитани в комунистически дух и вярност към Българската комунистическа партия.

...Трудещите се в град Гоце Делчев са с повишено самочувствие. Те са свободни граждани на свободна социалистическа страна. Изпитват гордост и удовлетворение от динамичното развитие на своя край, на родината. В миналото най-честните и доблестни синове на града мечтаеха за светлото бъдеще на отруденото население на своя край, за бъдеще без недоимък, без насилие, и за тези си мечти те бяха преследвани, убивани. Днес са осъществени мечтите на загиналите, на онези, които не доживяха да видят свободата. И днес продължителите на тяхното дело мечтаят, и мечтите им са дръзновени, съчетани с твърдата увереност, че утре ще се превърнат в радващи дела. Защото начело стои Партията, а между нейните думи и дела няма различие.

Ето проблемите на днешните хора:

Виолета Гавалюгова — секретарка на заводския партиен комитет в завод „Михаил Антонов":

— С много труд и грижи е наситено ежедневието на нашия колектив: да станем производители на най-усъвършенствувана съвременна апаратура. На тази задача подчиняваме цялата организаторска, идейновъзпитателна и културно-масова работа на партийните организации сред колектива. Големи грижи полагаме хората

Digitized by Google

да израстват като цялостни личности, с широк кръгозор, с богата култура. Условията за работа ни стимулират, активизират, дават възможност за творческа изява. Отговарят на всички изисквания на ергономията. На нас ни е приятно да влезем в цеховете, където всичко е подредено и оцветено с вкус, съоръжено с всичко необходимо, което би създало най-добри условия за работа.

По такъв начин естетическото възпитание на работниците върви заедно с работната среда и красотата в труда и с разностранната работа за създаване естетически вкус и критерии у работниците. За това допринасят редица дела за възпитаване у тях на любов към труда, към професията, към предприятието, към града, чувство за колективизъм и ведър психически климат. По цехове сме създали лектория на тема: „За естетика във взаимоотношенията, труда и бита". Това е и въпрос за нравствените критерии...

В общия идеологически поток за класово-партийното, патриотичното, интернационалното и естетическото възпитание на населението все по-широко място заемат културата и изкуството. В тази област почти няма с какво да се сравнява минало с настояще.

Едно от най-масовите народни движения в Гоце Делчев е художествената самодейност.

Гордост за населението са създадените през годините на народната власт самодейни ансамбли за песни и танци. Непрекъснато се усъвършенстват художествено-творческите постижения на самодейния театрален колектив „Кръстьо Сарафов" ,който отдавна излиза извън границите на общината и със сполучливите си спектакли неведнъж е защитил престижа на Гоце Делчев — в окръга, в столицата и в редица други селища на родината. С особена любов се посреща самодейният ансамбъл за песни и танци „Яне Сандански", чиято 30-годишнина градът чествува през 1977 г. Неговите концертни програми играят положителна роля за популяризирането на народната песен и танцовата традиция, за приобщаване на нашия съвременник към красотата на народното творчество, за естетическото осмисляне на художественотворческото наследство, завещано от деди и прадеди.

Високи са художествено-творческите качества и на вокалната група „Мелодия", в репертоара на която винаги стоят песни със значителни достойнства както за патриотичното и интернационалното, така и за естетическото възпитание.

Освен тези водещи представителни състави в общината има още 53 самодейни колектива — към читалища, училища, предприятия, в които участвуват над 1200 самодейци. Все по-ползотворни стават техните контакти с публиката. Само през 1977 г. са изнесли над 320 концерта и спектакли.

Силно въздействие оказват за естетическото възпитание организираните в училищата самодейни колективи: в училище „Кирил и Методий" — хоров състав; в училище „Гоце Делчев" — танцов състав; в СПТУ „Иван Гулев" — ансамбъл; в ПГ „Яне Сандански" — хор, в училище „Братя Миладинови" — хор; в училището в село Мусомища — струнен оркестър. Тези състави, както и гайдарският състав към пионерския дом са извиквали у населението много емоции и естетическа наслада.

Приета е програма за естетическото възпитание на трудещите се от Гоцеделчевска община за 1978—1980 година. С това още веднъж на практика се утвърждава научният подход в ръководството на културата, което без съмнение ще съдействува за нов разцвет в тази област.

Разговорът с първия секретар на общинския комитет на Партията др. Тома Спиридонов ни връща към миналото, към началото.

Digitized by Google

Неврокоп и районът бяха силно изостанал земеделски край преди 35 години. Силна експлоатация, болести, почти във всички села петнист тиф. Тук фашистката власт изпращаше на заточение — в с. Крушево е бил интерниран Тодор Павлов. В пълния смисъл на думата в Неврокопския район нямаше никаква пътна мрежа. Всички села бяха откъснати едно от друго и от града.

Как да говорим за промишленост в онези години, когато в града имаше 3 тютюневи склада на частни — германски и български — фирми с няколко десетки работници, по-точно тютюнопроизводители и тютюноработници едновременно. Една маслобойна, една работилница за производство на петмез; една дъскорезница и частни занаятчии. За потомствена работническа класа не може и да се говори.

Изразено в цифри, това означава: от 1944 г. до 1956 г. обемът на промишлената продукция е 5 милиона и 119 хиляди лева, като 75% от този обем се образува от тютюнопроизводство, дърводобив, дървообработване.

Първото ТКЗС се създава през 1946 г. в с. Лъки, а в Гоце Делчев — през 1950 г. с 21 глави работен добитък, 13 плуга, с 696 хиляди лева обем селскостопанска продукция и 62 тона тютюн.

А транспортът? През 1944 г .— 11 частни автомобила. В целия район нито един автобус, Градът няма пътно-транспортна връзка с нито едно село.

Днес има над 700 ведомствени автомобила, 80 автобуса. Градът има връзка с всяко населено място в общината. Почти всички пътища са асфалтирани.

Несравнима е обстановката от миналото със сегашното. Особено шестата и седмата петилетка доведоха до бурно икономическо развитие на целия окръг — включително и общината. Тогава се утроиха основните фондове в промишлеността — сега разполагаме с 30 милиона лв. фондове. До края на тази и осмата петилетка се предвижда да се удвоят (60 милиона). Сега в промишлеността на общината са заети около 8000 работници. Създадоха се цехове в селата Хаджидимово, Гърмен, Сатовча. Голяма част от работниците са с висока квалификация, със средно специално образование.

Усъвършенствува се структурата на промишлеността. Машиностроенето заема около 40%, 10% леката промишленост, която е представена от модерен, единствен в страната завод за ципове. Останалата част е хранително-вкусовата и преработващата. Постави се началото на химическата промишленост.

Започнахме с 5 милиона лева промишлена продукция — тази година водим борба за 90 млн. лв., следващата — за 100 млн. лв. с перспектива през осмата петилетка да получим 200 милиона лева.

Всичко това се отразява положително върху развитието на града и общината — задържа се младежта, няма изтичане на работна сила.

Какви са перспективите? Тридесет и пет годишният юбилей ни заварва на старт.

В промишлеността: предвиждаме по-нататък да се усъвършенствува материалната база в двете направления: ново строителство — да се изгради ново пластмасово предприятие с 1000 работници, завод за релейно производство — майка на цехове. През осмата петилетка проектираме да се построи и завод за кухненско обзавеждане. По второто направление — да се реконструира, разшири и модернизира съществуващата материална база — реконструкция в завод „Анещи Узунов", в тютюневата преработвателна база, разширение на завод „Михаил Антонов".

Задачата на промишлеността е да се усъвършенствуват технологическите процеси, да се създават и утвърждават нови изделия.

Digitized by Google

Селското стопанство особено се разви през шестата петилетка след създаването на АПК. Ние сме един от основните тютюнопроизводителни райони — на четвърто място в страната — 90% от доходите на населението се формират от тютюна. Преди 35 години общината произвеждаше 1 млн. и 500 хил. кг тютюн. А само през шестата петилетка всяка година произвеждахме по 10 млн. кг тютюн. Задачата е да достигнем 11 млн. кг. Имаме и животновъдство — крави и овце; трайни насаждения и зеленчукови градини. Хората се замогнаха, търсят повече и по-разнообразни стоки. Преобразиха се селата. Няма стара къща — схлупена, с плочи. Сега са светли, нови, високи, тухлени и с керемидени покриви. Обзаведени добре — с телевизори, хладилници, електрически печки, перални.

...След Априлския пленум на ЦК на Партията — особено през шестата и седмата петилетка, се извърши много за благоустрояване на града и селото. Градът се класира на първо място в страната по озеленяване, благоустрояване, здравеопазване.

Имаме ли проблеми? Имаме. Предстои да се извърши 100% канализация; водопроводната мрежа да се завърши; да се асфалтират всички улици. Да се построи Дом на културата, градски универсален магазин, Дом на Народната армия. Младежкият дом е започнат, но недовършен по обективни причини, а само в града има 5000 комсомолци.

... За тези резултати и за реализиране на перспективите голям дял имат първичните партийни организации. В общината има 70 първични партийни организации. Бяха повече, но ги намалихме по брой, а станаха по-големи по състав. В село Мусомища бяха 4 първични партийни организации — сега остава една в кравефермата, а тези в селото образуваха една. В село Корница имаше 3 първични, сега е една. Тук имаше общински комитет, сега остана платен секретар на първичната партийна организация. В заводите също обединихме партийни организации.

Около 51% от комунистите са работници, 26% са селяни; 34% са жени.

Икономическото развитие определя структурата на партийната организация — приемаме много млади хора. В заводите организациите са младежки — почти всички комунисти там са на комсомолска възраст, защото и средната възраст на колективите е 24—25 години. Но има и застарели партийни организации — особено в селата и в кварталите — и това е естествено. 70% от комсомолските секретари са членове на Партията, а в дружествените ръководства — 40%.

Какви проблеми решава партийният комитет, които ангажират цялата партийна организация. На пленарни заседания обсъждаме всички страни от нашата работа.

Стопанският ръководител — политически деец, подготовката започна с разговори в първичните партийни организации — ръководителите се отчетоха пред събрания, направиха им и оценки. Това допринесе до пленума да се ангажират всички кадри в политическа работа.

Контрол и проверка на изпълнението — проучихме наш и съветски опит, проведохме разговори в първичните партийни организации и в колективите, свикахме конференция на актива с цел да помогнем на първичните партийни организации всички проблеми, които се отнасят до тях, да се решат до пленума. И резултати има. На пленума се явихме с подобрен контрол и проверка, което допринесе проблемите да се решават навреме и качествено.

По същия начин подготвихме пленум за работата на Комсомола;

Digitized by Google

Неврокоп и районът бяха силно изостанал земеделски край преди 35 години. Силна експлоатация, болести, почти във всички села петнист тиф. Тук фашистката власт изпращаше на заточение — в с. Крушево е бил интерниран Тодор Павлов. В пълния смисъл на думата в Неврокопския район нямаше никаква пътна мрежа. Всички села бяха откъснати едно от друго и от града.

Как да говорим за промишленост в онези години, когато в града имаше 3 тютюневи склада на частни — германски и български — фирми с няколко десетки работници, по-точно тютюнопроизводители и тютюноработници едновременно. Една маслобойна, една работилница за производство на петмез; една дъскорезница и частни занаятчии. За потомствена работническа класа не може и да се говори.

Изразено в цифри, това означава: от 1944 г. до 1956 г. обемът на промишлената продукция е 5 милиона и 119 хиляди лева, като 75% от този обем се образува от тютюнопроизводство, дърводобив, дървообработване.

Първото ТКЗС се създава през 1946 г. в с. Лъки, а в Гоце Делчев — през 1950 г. с 21 глави работен добитък, 13 плуга, с 696 хиляди лева обем селскостопанска продукция и 62 тона тютюн.

А транспортът? През 1944 г .— 11 частни автомобила. В целия район нито един автобус. Градът няма пътно-транспортна връзка с нито едно село.

Днес има над 700 ведомствени автомобила, 80 автобуса. Градът има връзка с всяко населено място в общината. Почти всички пътища са асфалтирани.

Несравнима е обстановката от миналото със сегашното. Особено шестата и седмата петилетка доведоха до бурно икономическо развитие на целия окръг — включително и общината. Тогава се утроиха основните фондове в промишлеността — сега разполагаме с 30 милиона лв. фондове. До края на тази и осмата петилетка се предвижда да се удвоят (60 милиона). Сега в промишлеността на общината са заети около 8000 работници. Създадоха се цехове в селата Хаджидимово, Гърмен, Сатовча. Голяма част от работниците са с висока квалификация, със средно специално образование.

Усъвършенствува се структурата на промишлеността. Машиностроенето заема около 40%, 10% леката промишленост, която е представена от модерен, единствен в страната завод за ципове. Останалата част е хранително-вкусовата и преработващата. Постави се началото на химическата промишленост.

Започнахме с 5 милиона лева промишлена продукция — тази година водим борба за 90 млн. лв., следващата — за 100 млн. лв. с перспектива през осмата петилетка да получим 200 милиона лева.

Всичко това се отразява положително върху развитието на града и общината — задържа се младежта, няма изтичане на работна сила.

Какви са перспективите? Тридесет и пет годишният юбилей ни заварва на старт.

В промишлеността: предвиждаме по-нататък да се усъвършенствува материалната база в двете направления: ново строителство — да се изгради ново пластмасово предприятие с 1000 работници, завод за релейно производство — майка на цехове. През осмата петилетка проектираме да се построи и завод за кухненско обзавеждане. По второто направление — да се реконструира, разшири и модернизира съществуващата материална база — реконструкция в завод „Анещи Узунов", в тютюневата преработвателна база, разширение на завод „Михаил Антонов".

Задачата на промишлеността е да се усъвършенствуват технологическите процеси, да се създават и утвърждават нови изделия.

Digitized by Google

Селското стопанство особено се разви през шестата петилетка след създаването на АПК. Ние сме един от основните тютюнопроизводителни райони — на четвърто място в страната — 90% от доходите на населението се формират от тютюна. Преди 35 години общината произвеждаше 1 млн. и 500 хил. кг тютюн. А само през шестата петилетка всяка година произвеждахме по 10 млн. кг тютюн. Задачата е да достигнем 11 млн. кг. Имаме и животновъдство — крави и овце; трайни насаждения и зеленчукови градини. Хората се замогнаха, търсят повече и по-разнообразни стоки. Преобразиха се селата. Няма стара къща — схлупена, с плочи. Сега са светли, нови, високи, тухлени и с керемидени покриви. Обзаведени добре — с телевизори, хладилници, електрически печки, перални.

...След Априлския пленум на ЦК на Партията — особено през шестата и седмата петилетка, се извърши много за благоустрояване на града и селото. Градът се класира на първо място в страната по озеленяване, благоустрояване, здравеопазване.

Имаме ли проблеми? Имаме. Предстои да се извърши 100% канализация; водопроводната мрежа да се завърши; да се асфалтират всички улици. Да се построи Дом на културата, градски универсален магазин, Дом на Народната армия. Младежкият дом е започнат, но недовършен по обективни причини, а само в града има 5000 комсомолци.

... За тези резултати и за реализиране на перспективите голям дял имат първичните партийни организации. В общината има 70 първични партийни организации. Бяха повече, но ги намалихме по брой, а станаха по-големи по състав. В село Мусомища бяха 4 първични партийни организации — сега остава една в кравефермата, а тези в селото образуваха една. В село Корница имаше 3 първични, сега е една. Тук имаше общински комитет, сега остана платен секретар на първичната партийна организация. В заводите също обединихме партийни организации.

Около 51% от комунистите са работници, 26% са селяни; 34% са жени.

Икономическото развитие определя структурата на партийната организация — приемаме много млади хора. В заводите организациите са младежки — почти всички комунисти там са на комсомолска възраст, защото и средната възраст на колективите е 24—25 години. Но има и застарели партийни организации — особено в селата и в кварталите — и това е естествено. 70% от комсомолските секретари са членове на Партията, а в дружествените ръководства — 40%.

Какви проблеми решава партийният комитет, които ангажират цялата партийна организация. На пленарни заседания обсъждаме всички страни от нашата работа.

Стопанският ръководител — политически деец, подготовката започна с разговори в първичните партийни организации — ръководителите се отчетоха пред събрания, направиха им и оценки. Това допринесе до пленума да се ангажират всички кадри в политическа работа.

Контрол и проверка на изпълнението — проучихме наш и съветски опит, проведохме разговори в първичните партийни организации и в колективите, свикахме конференция на актива с цел да помогнем на първичните партийни организации всички проблеми, които се отнасят до тях, да се решат до пленума. И резултати има. На пленума се явихме с подобрен контрол и проверка, което допринесе проблемите да се решават навреме и качествено.

По същия начин подготвихме пленум за работата на Комсомола;

Digitized by Google

за първичната партийна организация — първообраз на бъдещото състояние на трудовия колектив.

Поради това, че последните пленуми подготвяхме заедно с първичните партийни организации, и те се активизираха.

Приехме програма за работата на общинската партийна организация за социално-икономическото развитие на общината. На основата на нея уточнихме проблемите за пленуми, направихме двегодишен перспективен план за въпроси, които ще обсъжда бюрото, за разговори, за конференции.

Подготвяме пленум „Повишаване ефективността на идеологическата работа в първичната партийна организация".

През 1980 г. предвиждаме да обсъдим:

работата на общинската партийна организация за усъвършенстване бригадната организация на труда; резултати от преустройството на общинския народен съвет; изводи и поуки от замяната на партийните членски книжки — задачи по укрепване на първичните партийни организации.

На всяко пленарно заседание се отчитат ръководители на стопански и масови организации.

През юли ще се чествува 60-годишният юбилей на партийната организация в Гоце Делчев. За нея се готви цялото население — и млади, и стари, и комунисти, и безпартийни. Защото населението от Неврокопския край е водило тежка продължителна борба за своето национално и социално освобождение. В тази борба то се е опирало на идеите и на организацията.

Родолюбието на героите наследиха строителите на новия живот. Вярно на заветите на борците патриотичното население на Гоце Делчев заедно с целия окръг, с целия български народ днес изгражда развитото социалистическо общество. То е силно по дух, защото черпи вяра от комунистическите идеали, защото го ръководи изпитаната в битките Българска комунистическа партия, защото е вярно на неразделната дружба със Съветския съюз.

Ако трябва да обобщим какво е Гоцеделчевският район в навечерието на 35-илетието, то най-вярно ще бъде: този красив и свиден кът от нашата земя е край на дръзновени трудови хора, които изграждат щастливи бъдини, борят се за славата и тържеството на скъпото име България.

Петрана ТРЕНДАФИЛОВА

Digitized by Google

КАДРИТЕ — КЛЮЧОВ ПРОБЛЕМ

МОЩЕН ЛОСТ НА ПАРТИЙНО РЪКОВОДСТВО

БОРИС МАНОВ
първи секретар на ОК на БКП — Перник

Динамичното развитие на Пернишки окръг като крупен промишлен център постави нови, по-високи изисквания към работата на окръжния комитет на Партията с кадрите. И това е понятно. От кадрите, с които разполагаме, от техния труд, квалификация и правилно разпределение и използване зависи в най-голяма степен изпълнението на поставените ни от Партията и Правителството отговорни задачи за изграждането на Пернишкия промишлен комплекс, за повишаване ефективността на общественото производство, за икономията на капитални вложения, суровини, материали и трудови ресурси, за ефективното използване на основните фондове, за внедряването в производството на постиженията на научно-техническия прогрес и т. н.

Пред окръжната партийна организация стоеше много остро въпросът за подбора, подготовката и правилното и най-целесъобразно разпределение на кадрите, които трябва да осъществяват поставените задачи.

* * *

Като политически орган окръжният комитет на Партията се ръководеше от Ленниновото разбиране, че работата с кадрите е сърцевината на партийно-организационната работа. А ленинските принципи за подбор и разпределение на кадрите са непоклатима основа за формиране на кадровия състав. Тяхното твърдо и неотклонно прилагане единствено дава възможност на ръководни места в народното стопанство и духовната сфера да се издигат онези кадри, които имат най-добри политически и професионални данни за това.

На свое пленарно заседание през април 1973 г. окръжният комитет на Партията обсъди работата на окръжната партийна организация с кадрите и прие обширна програма. През 1978 г. също на пленарно заседание беше направен основен преглед на изпълнението на програмата, която бе актуализирана в духа на новите изисквания, поставени от Единадесетия конгрес, Юлския пленум и Националната партийна конференция.

Digitized by Google

Изпълнението на новите мащабни задачи в окръга започна с преструпиране на силите, с преразпределение на част от основните ръководни кадри на решаващите участъци.

Бяха положени големи грижи за кадровото укрепване на окръжните ръководни органи.

В окръжния комитет на Партията, окръжния народен съвет, в окръжните ръководства на профсъюзите, Комсомола и Отечествения фронт бяха изпратени опитни и проверени в работата партийни кадри. От София и други райони на страната бяха привлечени в окръга опитни кадри в проектирането, строителството и експлоатацията на мощностите, които се изграждат.

Добри кадри, с богат производствен и партиен опит, оглавиха комбинатите, по-големите заводи, аграрно-промишлените комплекси, клоновите стопанства и транспортните организации.

Окръжният комитет на Партията положи големи грижи за укрепването с местни кадри на селищните системи в окръга, за утвърждаването им като важни икономически, политически и културни центрове на дадената територия.

Пернишки окръг е богат и силен със своята работническа класа, която има силни революционни и трудови традиции.

Затова окръжният комитет на Партията и партийните органи по места винаги настойчиво са работили за издигане на ръководна работа на хора из средата на работническата класа. Чувствително бе увеличено работническото ядро в ръководствата на партийните, държавните и стопанските органи. Достатъчно е да посочим само, че сега 93 на сто от ръководните кадри имат работнически и селски произход срещу 79 на сто през 1966 година.

Докато през 1966 г. в състава на ръководните партийни органи са били включени 1056 комунисти, заети непосредствено в материалното производство, сега техният брой е 1836. Само през последните години на ръководна работа из средата на работническата класа израснаха като добри ръководители и обществени деятели героят на социалистическия труд Димитър Добренов — металург, кандидат-член на ЦК на БКП и член на бюрото на ОК на БКП, два пъти героят на социалистическия труд Евгени Стефанов — миньор, член на Бюрото на Централния съвет на Българските професионални съюзи и на изпълнителния комитет на окръжния народен съвет, Любен Карамфилов — миньор, кандидат-член на Бюрото на ЦК на ДКМС, и много други.

Искам да отбележа работата на ръководните кадри в производството — бивши работници, които са завършили висше образование и сега работят като директори, главни инженери, началници на цехове и рудници и т. н. Това са хора, които с чест и достойнство отстояват най-добрите черти и традиции на работническата класа — пословично трудолюбие, скромност и реализъм, отзивчивост към нуждите на хората, умение да сплотяват трудовите колективи и настойчиво и последователно да изпълняват поставените производствени задачи.

Окръжният комитет на Партията се стреми най-пълно да използва богатия опит на старите революционни кадри. Сега над 10 на сто от членовете на пленума на окръжния комитет на БКП и на общинските партийни комитети и 13,3 на сто от техните секретари са активни борци против фашизма и капитализма. Значителна част от тях участвуват активно в обществено-политическия живот на окръга като сътрудници, съветници и членове на комисиите в народните съвети, ръководители на масовите организации и други.

Ускореното развитие на окръга, мащабността на решаваните задачи наложиха при подбора и разпределението на кадрите чувствител-

Digitized by Google

но да се повишат изискванията към тяхното образование и квалификация.

В резултат на положените грижи от окръжния, общинските и заводските партийни комитети настъпиха значителни изменения в образованието на партийните, държавните, обществените и стопанските кадри. Сега 68 на сто от номенклатурните кадри, заведени на отчет в окръжния комитет на БКП, са с висше образование при 41,8 на сто през 1973 г. Положителни изменения настъпиха и в образованието на кадрите в общинските, заводските партийни комитети и бюрата на първичните партийни организации.

Чувствително е подобрен по образование съставът на директорите на предприятията, на председателите на аграрно-промишлените комплекси и клоновите стопанства.

Наред с това окръжният комитет на Партията си дава ясна сметка, че своевременното изграждане, пускане и усвояване на новите производствени мощности, основната част от които имат уникален характер, тяхното ефективно използване в най-голяма степен зависи от осигуряването на необходимия брой квалифицирани специалисти и изпълнителски кадри.

В резултат на взетите мерки за задоволяване на бързо растящите потребности от кадри техният брой се увеличава с по-високи темпове от средните за страната. Всяка година в окръга постъпват по 300—350 специалисти с висше образование. Най-голям е притокът на специалисти и изпълнителски кадри в промишлеността, строителството и научното обслужване.

До края на следващата петилетка, когато ще бъде напълно изграден и пуснат в експлоатация Пернишкият промишлен комплекс, трябва да бъдат подготвени още около 3000 специалисти с висше образование. За задоволяване на нуждите от специалисти със средно специално образование бюрото на окръжния комитет на Партията преразгледа съществуващата мрежа от учебни заведения в окръга и разработи оптимален вариант за видовете специалности и за броя на специалистите, необходими за заводите и другите стопански организации.

Прилагането на плановото начало и комплексният подход помогнаха цялостно да се подобри работата с кадрите на окръжния комитет на Партията, на неговото бюро, на всички партийни органи и организации.

Във всички общински партийни комитети бяха организирани срещи с актива и се направи цялостна преценка на състоянието на работата с кадрите. Всички партийни комитети приеха мероприятия за подобряване на работата по подбора, издигането и възпитанието на кадрите. Общинските комитети на БКП в Перник, Радомир, Брезник и Трън на свои пленарни заседания обсъдиха въпросите за работата с кадрите. Бюрото на окръжния комитет системно поставя на обсъждане отделни страни от работата с кадрите. За последните две години са обсъдени 42 въпроса по стила и методите на работа на ръководните кадри и изпълнението на поставените пред тях задачи.

При подбора и издигането на ръководни кадри бюрото на окръжния комитет изцяло се опира на колективния метод, като все повече се стреми в подходяща форма да изучава мнението на партийния актив, на комунистите и трудещите се.

Преодолени са до голяма степен елементите на стихийност и прибързаност, принизена взискателност и субективизъм при подбора и издигането на ръководни кадри в партийните, държавните, стопанските и обществените органи и организации. Партийните органи системно помагат на кадрите за тяхното утвърждаване. Стремежът е да не се бърза с изводи за кадрите, ръководейки се от разбирането, че изграждa-

Digitized by Google

нето на пълноценни ръководители, особено при съвременните изисквания, е сложен, труден и продължителен процес.

Бюрото на окръжния комитет на Партията провежда линия на създаване на стабилност и увереност в кадрите и подхожда внимателно при извършването на реорганизациите на окръжните звена.

При работата с кадрите ние винаги си даваме сметка, че работим с живи хора, че е човешки и нормално някои от тях да допускат отделни грешки и слабости. Към кадрите в окръга подхождаме строго и взискателно, всичко им се казва открито, остро и ясно, но честно, грижовно и от партийни позиции.

В окръга в момента работят много добри директори на заводи, на които преди 5—6 години са налагани сериозни наказания за едни или други пропуски и грешки в работата, но никога тези хора не са „анатемосвани", не са оставяни без партийна грижа и доверие.

Няколко неща в работата си с кадрите ние изискваме и строго съблюдаваме — да са на ясни партийни позиции, да се трудят добросъвестно и всеотдайно, да се отнасят честно към работата, да не дезинформират, да не се подмазват и да не са кариеристи.

Иска ми се да отбележа, че партийните органи в окръга твърдо са защищавали някои ръководни стопански кадри, когато отделни отговорни ръководители са се опитвали неоснователно да се саморазправят с тях, да прехвърлят на техен гръб отговорностите за неудачи в производството, за които сами носят отговорност.

* * *

Ако се проследи историята на пернишките кадри за последните 3—4 десетилетия, ще се види, че в Перник са се оформили много добри ръководни партийни, държавни и стопански кадри. Как да се обясни този факт? Според мен това е в резултат на работата на партийните органи, но и на работата на още един голям и незаменим „кадровик" — това са нашите чудесни работнически колективи със свои традиции и неписани работнически закони, с висок морал и етика, с голяма „работническа душа". Именно в тези колективи нашите млади специалисти се формират и укрепват, учат се на житейска мъдрост и производствен опит, учат се да стават грижовни ръководители и добри стопани.

Сега Пернишката окръжна партийна организация разполага с многоброен отряд от ръководни дейци, предани на Партията и народа, с добри организаторски способности, усет към новото, умение да прилагат конкретен подход, да проявяват взискателност и принципност в работата. В резултат на това се повиши компетентността в ръководството на промишлеността, строителството, селското стопанство и другите отрасли. Издигна се на по-високо равнище дейността на партийните, държавните, стопанските и обществените органи и организации.

Направена е сериозна крачка в политическото израстване на кадрите. Голяма част от тях станаха по-опитни и по-зрели в практическата, организаторската и политическата работа. Сега в ръководните партийни, държавни и стопански органи са издигнати ръководители с по-висока професионална подготовка, хора, които се стремят към ленински стил и методи на работа и ръководство.

Все повече се издигат ролята и мястото на първичните партийни организации и техните ръководства в работата с кадрите. Сега те почесто търсят и зачитат мнението на актива и комунистите при оценката, подбора, издигането и разпределението на кадрите. С това те на практика разширяват демократическото начало в своята работа и осъ-

Digitized by Google

ществяват правото си на контрол над дейността на съответните ръководни кадри.

Окръжният комитет на БКП отделя изключително внимание за издигане ролята на партийния секретар като основна фигура в първичната партийна организация. Стана традиция бюрото на окръжния комитет на БКП да прави срещи със секретарите на първичните партийни организации, отговорниците на партийни групи, където обобщава натрупания положителен опит и прави равносметка на настъпилите изменения в дейността на партийните организации. Всяка година най-добрите секретари на партийните организации се награждават с морални и материални награди. Само през последните две години бяха наградени 324 секретари на първични организации, от които 27 с ордени.

В окръга последователно се провежда априлската линия на уважение, доверие, сплотяване и даване възможност на кадрите за творческа изява и развитие на техните способности.

Окръжният комитет и неговото бюро, общинските партийни комитети в своята дейност все повече утвърждават такива форми на работа, които да способствуват за израстването на кадрите в практическата им работа, в изпълнение на възложените им задачи, в борбата за преодоляване на трудностите. Ние считаме, че до голяма степен сме преодолели администрирането и декретирането, като тежестта по работата с кадрите слагаме върху самостоятелната изява и инициатива, върху повишаване на отговорността на всички ръководни дейци за възложената им работа.

Непрестанно се повишава взискателността към кадрите. Бюрото на окръжния комитет на Партията през последните две години потърси отговорност от 26 комунисти на ръководна работа за допуснати нарушения на партийната и държавната дисциплина.

Системно на заседания на бюрото се отчитат отговорни партийни, стопански, обществени и държавни ръководители от окръга. Общинските партийни комитети периодически правят оценка и анализ на резултатите от практическата дейност на ръководните кадри.

Все по-резултатно, като метод на работа с кадрите, се утвърждават проверката и помощта на място, там където се решава съдбата на производствените планове.

За всички предприятия и партийни организации са създадени групи, в които влизат ръководители от апарата на окръжния комитет на БКП, общинските, комбинатските и заводските партийни комитети, на държавните и обществените органи, на партийния, стопанския, обществения актив за оказване на постоянна, конкретна и действена помощ на кадрите по места в решаването на редица проблеми в партийната и стопанската дейност.

Освен това извършват се комплексни проверки по основни въпроси, самоотчети по личните творчески планове и други форми на работа, насочени към повишаване на обществената и политическата активност на кадрите.

Всичко това ни дава възможност по-добре да изучаваме конкретните проблеми във всяка първична партийна организация и трудов колектив и какви са възможностите на кадрите да решават поставените задачи, от каква помощ се нуждаят те. Добива се жива, цялостна представа какво е състоянието на кадрите и работата, накъде трябва да се насочат усилията на окръжния комитет на Партията.

* * *

Наред с цялостното подобряване на работата на окръжния комитет на Партията с кадрите и постигнатите резултати все още се до-

Digitized by Google

нето на пълноценни ръководители, особено при съвременните изисквания, е сложен, труден и продължителен процес.

Бюрото на окръжния комитет на Партията провежда линия на създаване на стабилност и увереност в кадрите и подхожда внимателно при извършването на реорганизациите на окръжните звена.

При работата с кадрите ние винаги си даваме сметка, че работим с живи хора, че е човешки и нормално някои от тях да допускат отделни грешки и слабости. Към кадрите в окръга подхождаме строго и взискателно, всичко им се казва открито, остро и ясно, но честно, грижовно и от партийни позиции.

В окръга в момента работят много добри директори на заводи, на които преди 5—6 години са налагани сериозни наказания за едни или други пропуски и грешки в работата, но никога тези хора не са „анатемосвани", не са оставяни без партийна грижа и доверие.

Няколко неща в работата си с кадрите ние изискваме и строго съблюдаваме — да са на ясни партийни позиции, да се трудят добросъвестно и всеотдайно, да се отнасят честно към работата, да не дезинформират, да не се подмазват и да не са кариеристи.

Иска ми се да отбележа, че партийните органи в окръга твърдо са защищавали някои ръководни стопански кадри, когато отделни отговорни ръководители са се опитвали неоснователно да се саморазправят с тях, да прехвърлят на техен гръб отговорностите за неудачи в производството, за които сами носят отговорност.

* * *

Ако се проследи историята на пернишките кадри за последните 3—4 десетилетия, ще се види, че в Перник са се оформили много добри ръководни партийни, държавни и стопански кадри. Как да се обясни този факт? Според мен това е в резултат на работата на партийните органи, но и на работата на още един голям и незаменим „кадровик" — това са нашите чудесни работнически колективи със свои традиции и неписани работнически закони, с висок морал и етика, с голяма „работническа душа". Именно в тези колективи нашите млади специалисти се формират и укрепват, учат се на житейска мъдрост и производствен опит, учат се да стават грижовни ръководители и добри стопани.

Сега Пернишката окръжна партийна организация разполага с многоброен отряд от ръководни дейци, предани на Партията и народа, с добри организаторски способности, усет към новото, умение да прилагат конкретен подход, да проявяват взискателност и принципност в работата. В резултат на това се повиши компетентността в ръководството на промишлеността, строителството, селското стопанство и другите отрасли. Издигна се на по-високо равнище дейността на партийните, държавните, стопанските и обществените органи и организации.

Направена е сериозна крачка в политическото израстване на кадрите. Голяма част от тях станаха по-опитни и по-зрели в практическата, организаторската и политическата работа. Сега в ръководните партийни, държавни и стопански органи са издигнати ръководители с по-висока професионална подготовка, хора, които се стремят към ленински стил и методи на работа и ръководство.

Все повече се издигат ролята и мястото на първичните партийни организации и техните ръководства в работата с кадрите. Сега те почесто търсят и зачитат мнението на актива и комунистите при оценката, подбора, издигането и разпределението на кадрите. С това те на практика разширяват демократическото начало в своята работа и осъ-

Digitized by Google

ществяват правото си на контрол над дейността на съответните ръководни кадри.

Окръжният комитет на БКП отделя изключително внимание за издигане ролята на партийния секретар като основна фигура в първичната партийна организация. Стана традиция бюрото на окръжния комитет на БКП да прави срещи със секретарите на първичните партийни организации, отговорниците на партийни групи, където обобщава натрупания положителен опит и прави равносметка на настъпилите изменения в дейността на партийните организации. Всяка година най-добрите секретари на партийните организации се награждават с морални и материални награди. Само през последните две години бяха наградени 324 секретари на първични организации, от които 27 с ордени.

В окръга последователно се провежда априлската линия на уважение, доверие, сплотяване и даване възможност на кадрите за творческа изява и развитие на техните способности.

Окръжният комитет и неговото бюро, общинските партийни комитети в своята дейност все повече утвърждават такива форми на работа, които да способствуват за израстването на кадрите в практическата им работа, в изпълнение на възложените им задачи, в борбата за преодоляване на трудностите. Ние считаме, че до толяма степен сме преодолели администрирането и декретирането, като тежестта по работата с кадрите слагаме върху самостоятелната изява и инициатива, върху повишаване на отговорността на всички ръководни дейци за възложената им работа.

Непрестанно се повишава взискателността към кадрите. Бюрото на окръжния комитет на Партията през последните две години потърси отговорност от 26 комунисти на ръководна работа за допуснати нарушения на партийната и държавната дисциплина.

Системно на заседания на бюрото се отчитат отговорни партийни, стопански, обществени и държавни ръководители от окръга. Общинските партийни комитети периодически правят оценка и анализ на резултатите от практическата дейност на ръководните кадри.

Все по-резултатно, като метод на работа с кадрите, се утвърждават проверката и помощта на място, там където се решава съдбата на производствените планове.

За всички предприятия и партийни организации са създадени групи, в които влизат ръководители от апарата на окръжния комитет на БКП, общинските, комбинатските и заводските партийни комитети, на държавните и обществените органи, на партийния, стопанския, обществения актив за оказване на постоянна, конкретна и действена помощ на кадрите по места в решаването на редица проблеми в партийната и стопанската дейност.

Освен това извършват се комплексни проверки по основни въпроси, самоотчети по личните творчески планове и други форми на работа, насочени към повишаване на обществената и политическата активност на кадрите.

Всичко това ни дава възможност по-добре да изучаваме конкретните проблеми във всяка първична партийна организация и трудов колектив и какви са възможностите на кадрите да решават поставените задачи, от каква помощ се нуждаят те. Добива се жива, цялостна представа какво е състоянието на кадрите и работата, накъде трябва да се насочат усилията на окръжния комитет на Партията.

* * *

Наред с цялостното подобряване на работата на окръжния комитет на Партията с кадрите и постигнатите резултати все още се до-

Digitized by Google

пускат слабости, има и неудачни кадрови решения. Има отделни случаи, когато се предлагат за издигане на партийна и стопанска работа кадри, без достатъчно да се познават техните лични, делови и организаторски качества. Допуска се в отделни случаи да се издигат някои кадри на основата на лична преданост, на знания за тях от повърхностни впечатления, от „добри изказвания" на конференции и съвещания и т. н.

Партийните органи и организации работят с много кадри, които са различни по характер, чувствителност и възможност да разберат и приемат отправената им критика. Някои ръководители проявяват по-голяма чувствителност към посочените им слабости, други въобще не приемат критиката и всичко това създава трудности на партийното ръководство.

Опитът показва, че някои от най-силните и талантливи ръководни кадри имат и значителни лични слабости и недостатъци. Това налага партийните органи по-често, по-отблизо да контролират и да помагат на тези кадри. Това никак не е лека и приятна работа, но е крайно необходима и е в интерес на работата и на кадрите, и на партийното дело.

Допусканите слабости се дължат и на недостатъчната подготовка на една част от кадрите по проблемите на партийното строителство и управленческата дейност. Една част от кадрите имат празноти в своята марксистко-ленинска, организационна и икономическа подготовка, на други не достига житейски опит, липсва им необходимата деловитост и размах. Все още недостатъчна е работата на партийните органи с преките ръководители на производството. В резултат на това на някои ръководни кадри им липсва умение да свързват организаторската и политическата работа с изпълнението на стопанските задачи.

Срещат се отделни ръководители, които допускат слабости в организацията на производството, труда и управлението. Някои от тях нарушават трудовата, държавната и финансовата дисциплина.

Фактите, които посочваме като негативни, не дават облика на нашите ръководни кадри, те са единични и изолирани явления. Въпреки това ние си даваме ясна сметка и периодически поставяме на обсъждане тези отрицателни явления.

В изпълнение решенията на Единадесетия партиен конгрес, Юлския пленум и Националната партийна конференция сега вниманието и усилията на бюрото на окръжния комитет и общинските партийни комитети са насочени към по-нататъшното усъвършенствуване стила и методите на ръководство във всички партийни звена. Насочени са към по-нататъшно сплотяване и мобилизиране на кадрите и на трудовите колективи за постигане на нови успехи във всички области на обществено-икономическото развитие на окръга.

Digitized by Google

В ДУХА НА РЕВОЛЮЦИОННИТЕ ТРАДИЦИИ

ПЪРВАН ВЛАДИМИРОВ
секретар на ОК на БКП — Перник

В доклада си пред Единадесетия конгрес на БКП др. Тодор Живков посочи, че „както и да се изменят условията, колкото и да се развива техниката и да се внедряват кибернетичните принципи в управлението, в сила си остава и винаги ще остава ленинската постановка: кадрите решават всичко"[1].

Ръководейки се от тази постановка, окръжният комитет следва неотклонно априлската линия на уважение, доверие и сплотяване на кадрите, на създаване на най-благоприятни условия за творческа изява и развитие на техните способности. Стремежът е да се решават всички въпроси за работа с кадрите в най-тясна връзка с изискванията за повишаване научността, комплексния подход и ефективността в ръководството на обществено-икономическия живот в окръга.

* * *

Решаващо значение за успешната работа с кадрите има дълбокото познаване на марксистко-ленинското учение, правилното разбиране на партийната политика, умението творчески да се свързва теорията с актуалните проблеми на обществената практика.

В изпълнение решенията на пленума на окръжния комитет на БКП в окръга е изградена единна система за обучение на ръководните кадри от всички равнища.

Важно звено в системата е партийният университет към ОК на БКП, който помага да се издига на по-високо равнище марксистко-ленинското образование на ръководните партийни, държавни и стопански кадри, на редица специалисти. Приетата от бюрото на комитета перспективна програма за марксистко-ленинското обучение на ръководните кадри за периода 1976—1980 г. внесе яснота в това отношение. Сега по-добре се определят целите, по-успешно се прилага диференцираният подход при определяне структурата и съдържанието на учебния процес. Използват се активни методи в занятията. Марксистко-ленинската теория се изучава в тясна връзка с практическите задачи на трудовите колективи, с решаването на проблемите, които поставиха Единадесетият конгрес и Националната партийна конференция.

Сега всяка година в партийния университет се учат над 1200 души, разпределени в 30 групи. Създадени бяха нови, обособени групи на художествено-творческата интелигенция, на учителите по история и научен комунизъм, за ръководни кадри от търговията и строителството.

Близостта до столицата помага да се привличат висококвалифицирани преподаватели от Академията за обществени науки и социално управление при ЦК на БКП, от висшите учебни заведения и научни-

[1] Т. Живков, Отчет на Централния комитет на БКП за периода между Десетия и Единадесетия конгрес и предстоящите задачи. Партиздат, С., 1976, с. 91.

Digitized by Google

те институти, което допринася да се издига още повече равнището на обучението в университета.

Във филиалите на партийния университет към металургичния комбинат „Ленин", стопанския минно-енергиен комбинат „Г. Димитров". Комбинат за тежко машиностроене — Перник и др. в отделни учебни групи повишават подготовката си изявили се производственици от партийния, комсомолския и профсъюзния актив.

През последните години по-добре се използват постоянно действуващите теоретични семинари, курсове и лектории, които организират окръжният, общинските, комбинатските и заводските партийни комитети и окръжните ръководства на масовите организации. Тези форми са особено ефективни за обучението на низовите стопански ръководители. Чрез всекимесечно провеждания ден на секретаря се разясняват и изучават въпроси от теорията и практиката, обменя се опит по партийната работа. Последователно и системно в това отношение работят общинските партийни комитети в Перник, Радомир, Трън, Брезник, общостроителният партиен комитет и др.

Част от ръководните партийни и обществени кадри успешно повишават своята марксистко-ленинска подготовка в партийни школи. От 1970 година досега във ВПШ — Москва и АОНСУ при ЦК на БКП са завършили 66 души, които са на работа в партийния, държавния и стопанския апарат. В момента в тези учебни заведения се обучават 38 души. През шестмесечните, тримесечните и едномесечните курсове на АОНСУ и ВПШ — Москва са преминали 143 души. Четирима са завършили аспирантура и имат научно звание „Кандидат на науките".

Краткотрайните курсове в междуокръжната партийна школа — София завършиха значителна част от секретарите на първичните партийни организации, секретарите на ДКМС, председателите на профкомитети, челници в производството и изявени работници. Само през последните две години в тази школа се учиха 405 души низови кадри из средата на партийните и обществените организации.

Практиката потвърди ефективността на тези форми за повишаване марксистко-ленинската подготовка и квалификацията на кадрите за овладяване на съвременни методи в организацията на производството и управлението, за обмяна на положителен опит. С придобитите нови знания и опит те допринасят да се повишават равнището и ефективността на политическата и организаторската работа на ръководните от тях органи и организации.

Големи усилия полагат партийните комитети и организации за обучението на партийния актив по места. Във всички общински, комбинатски и заводски партийни комитети се утвърди практиката след отчетно-изборните събрания и конференции да се провеждат 3-дневни курсове за обучение на новоизбрания партиен актив. Така подхождат със своите кадри и обществените организации.

В окръга успешно се изпълнява приетата от бюрото на окръжния комитет на БКП система за икономическото образование на трудещите се. Бюрото на комитета прие в началото на 1979 година решение за по-нататъшното усъвършенствуване на икономическото образование на трудещите се, което по същество представлява разгърната програма за обучение съобразно предначертанията на Националната партийна конференция. То предвижда всички ръководни и изпълнителски кадри в близките няколко години да изучат нови дисциплини главно по проблемите на социалистическата организация на труда и планово-то ръководство на икономиката. Сега под ръководството на общинските и заводските партийни комитети се разработват конкретни планове за икономическото обучение на всички ръководни и изпълнителски кадри през следващите няколко години. Плановете са съставна част от

Digitized by Google

комплексните програми за социално-икономическото развитие на колективите.

Като ефективна форма за повишаване професионалната подготовка на ръководните и изпълнителските кадри се утвърдиха професионално-учебните центрове към промишлените и селскостопанските предприятия.

* * *

Окръжният комитет и неговото бюро, общинските, комбинатските и заводските партийни комитети отделят все по-голямо внимание и за възпитанието на кадрите. Окръжният комитет се стреми да утвърждава такива форми на работа, които способствуват кадрите да растат в практическата си работа, при изпълнение на възложените им задачи, в борбата за преодоляване на трудностите. Преодолява се администрирането и декретирането, тежестта в работата с кадрите се пренася към засилване самостоятелността и повишената отговорност на всички ръководни дейци за възложените им задачи. Създадената в партийните комитети и организации обстановка на деловитост, взискателност и принципна другарска критика в значителна степен влияе за правилното марксистко-ленинско възпитание на ръководните кадри. В основата стоят техният стил и методи на работа и ръководство, тяхната изпълнителско-разпоредителска дейност. Периодично на заседания на бюрото на окръжния комитет на БКП се обсъждат проблеми, свързани с работата с кадрите, отчита се техният принос за изпълнение на плана за социално-икономическото развитие на окръга, за повишаване жизненото равнище на трудещите се, за подобряване на комплексното обслужване и др. По-често партийните комитети по места правят оценка и анализ на резултатите от практическата дейност на ръководните кадри.

В бюрото на ОК на БКП през 1978 г. бяха обсъдени стилът и методите на ръководство на 6 партийни комитета, на ръководствата на окръжния съвет на профсъюзите, на окръжния комитет на Отечествения фронт и на ОК на ДКМС. И не само това. Бюрото обсъди и своя стил и методи на ръководство за изпълнение решенията на Единадесетия конгрес, Юлския пленум на ЦК на БКП и Националната партийна конференция.

Големите и отговорни задачи, които Партията поставя на сегашния етап, налагат нови изисквания и към планирането на партийната работа. Неговата значимост нараства още повече сега при новата партийна структура, при изграждането на общинските партийни комитети, изисква още по-комплексно и диференцирано да се подхожда към изучаването на отделните явления и процеси и практическата реализация на партийните решения.

Под ръководството на окръжния комитет на БКП сега се извършва преглед на планирането в новоизградените партийни комитети и окрупнени партийни организации. Общинският партиен комитет в Перник проведе научно-практическа конференция по планиране работата на партийните комитети и организации. Предстои и пленум по този въпрос.

Сред инициативите, подети през последните години, особено полезни се оказаха разговорите оценки „Първичната партийна организация — първообраз на бъдещото състояние на трудовия колектив“ и „Всеки комунист със свой личен принос в борбата за висока ефективност и качество“. Бяха приети персонални оценки за дейността на всеки комунист, в това число и на ръководните кадри като организатори и възпитатели на трудещите се. В редица първични организации се постави на близък контрол и отчет участието на кадрите в изпълнение

Digitized by Google

на качествените икономически показатели и повишаване ефективността на производството.

За възпитанието на кадрите голяма роля играят разговорите с комунистите в партийните бюра и оценките, които се приемат от събранията на първичните партийни организации по замяната на партийните членски книжки. Критичният и самокритичен дух, който цари при приемане оценките на ръководните кадри, се отразява много положително върху всички членове на Партията. Това помага духът на самокритичност и неудовлетвореност от постигнатото да се пренася и сред тях. Критичните бележки и предложения на комунистите се вземат на отчет от партийните органи и организации. Отговори дават ръководителите пред общи събрания на комунистите и трудовите колективи. По някои от повдигнатите въпроси се отговаря и чрез многотиражката, в. „Димитровско знаме" и чрез радиоуредбите.

Нов момент в работата с кадрите са проблемните комисии в партийните организации. В тях сега са обхванати над 980 активисти на окръжната партийна организация. Те помагат на кадрите по-цялостно да се изучава специфичният характер на процесите и явленията и предлагат най-правилни решения за създаване на ефективна организация на труд и управление, за подобряване на партийно-организационната и идеологическата работа и партийното ръководство на обществените организации. Задачата е чрез проблемните комисии да се включват повече комунисти в активна работа за решаване на въпросите на производството, управлението и духовната сфера. Паралелно с това целта е да се изведе даден проблем на определено равнище, от което зависи по-нататъшният успех на производството. Първите резултати показаха, че подходът е правилен. Така например проблемната комисия, изградена към комбинатския партиен комитет в металургичния комбинат „Ленин" по качеството, направи цялостен анализ на технологическите нормативи в мартеновото производство и електростоманодобивния участък на клон „Мир". В резултат на това през I тримесечие на 1979 г. в тези две поделения се постигна нормативната база по качеството. Подобни примери на положителна работа на проблемните комисии може да се посочат и в КТМ „Струма", завод „Благой Попов" и др.

За повишаване подготовката на кадрите голяма роля изиграха и пленумите на общинския партиен комитет — Перник и комбинатския партиен комитет в металургичния комбинат „Ленин" на тема „Стопанският ръководител — политически деец и възпитател на колектива". Положителни са резултатите и от организираното движение в предприятията на Перник за присвояване званието „Инженер възпитател", разговорите в трудовите колективи на тема като „Да се учим на стопанисване", „За работническата чест", „За честта на професията" и т. н.

* * *

Ръководните партийни, държавни и стопански кадри вземат активно участие в обществено-политическия живот на окръга. Над 50 на сто от пропагандистите в партийната просвета са на отговорна ръководна работа. Повече от 800 низови ръководители са наставници на млади работници и дават своя принос за тяхното възпитание. Почти всички ръководители — номенклатурни кадри на окръжния, общинските, комбинатските и заводските партийни комитети, са членове на съответните групи докладчици, вземат активно участие в разясняването и претворяването в дела на партийната политика. Болшинството от кадрите в нашия окръг участвуват в такива крупни идеологически мероприятия като окръжните теоретико-практически конференции. В последните няколко години бяха проведени конференции на теми: „Об-

Digitized by Google

щественатa производителност на труда" — теория и практика, предшествувана от 150 конференции в партийните организации, „Качество и ефективност, ефективност и качество", в която взеха участие над 900 ръководни номенклатурни кадри. Редица другари на отговорна работа в различните секции излизат с доклади, съдоклади, научни съобщения, изказвания. Благодарение на това при повишена активност протекоха проведените 22 теоретико-практически конференции с участието на близо 2000 комунисти за изучаване тритомника на др. Т. Живков по проблемите на партийното строителство. На тези конференции още по-всестранно и задълбочено комунистите бяха насочени към самостоятелна работа в използването на този труд и прилагането на богатството от идеи за издигане ръководната роля на Партията. В болшинството конференции участвуваха членовете на партийните комитети и бюра, като обсъдиха средствата и методите на работа на първичните партийни организации за най-резултатното свързване на организационната и идеологическата работа в единен механизъм, за утвърждаването на първичните организации като политически ядра на трудовите колективи. При изучаването на тези проблеми в партийния университет от ръководните кадри бяха направени 53 теоретико-приложни разработки по въпроса на партийно-политическото осигуряване на практическите задачи на трудовите колективи.

В работата си с кадрите окръжният комитет провежда още редица най-различни мероприятия. Системно ги информира по различни основни въпроси от политиката на Партията, посочва пътищата и средствата за тяхното решаване при конкретните условия в окръга. Насочва ги към решаване на текущи икономически задачи, стреми се да им помага да виждат мястото и ролята на окръжната икономика, да мобилизират силите и активността на трудещите се за осъществяване на дело директивите на Партията.

Кадровият потенциал, с който разполага Пернишката окръжна партийна организация, и нейният опит по разгръщане на творческата инициатива, енергия и съзидателен труд на колективите, на всеки труженик, помогнаха да бъде изпълнен планът за обществено-икономическото развитие на окръга през 1978 година по основните обемни и качествени показатели.

Високото чувство за отговорност, което е овладяло кадрите в Пернишки окръг по реализиране на партийните решения, е гаранция, че ще бъдат изпълнени успешно и задачите за 1979—1980 година и като цяло за седмата петилетка.

Наред с положителните резултати по обучението и възпитанието на кадрите съществуват и някои пропуски в работата на общинските, комбинатските, заводските и други партийни комитети. Не винаги се води последователна и непримирима борба против проявите на нарушаване на партийната и държавната дисциплина при изпълнение на приетите планове. Има ръководители, които недостатъчно отделят внимание за подобряване на социално-битовите условия в предприятията. Намират се и ръководители, които не участвуват редовно в живота на първичните партийни организации, пренебрегват колективното мнение на комунистите.

Причините за това са най-разнообразни. Но те главно се свеждат до принизена лична отговорност, до примиренчество и търпимост, която партийните органи и организации проявяват към носителите на тези прояви. Окръжният комитет, общинските, комбинатските и заводските партийни комитети виждат тези слабости и вземат необходимите мерки за тяхното преодоляване.

Digitized by Google

* * *

Обучението и възпитанието на кадрите е живо дело. Те не търпят застой и закостенелост. Постоянното им усъвършенстване е залог за успехите в осъществяването на партийната линия и плановете за социалистическото строителство. Кадрите се възпитават в процеса на всекидневния труд, израстват в практическата работа, преминават през школата на живота, учат се от опита на трудовите колективи.

РАБОТНИЧЕСКАТА КЛАСА — ГЛАВЕН РЕЗЕРВ

БОГДАН АЛЕКСИЕВ
секретар на общинския партиен комитет — Перник

Издигнатият от Единадесетия конгрес на БКП стратегически девиз за висока ефективност и високо качество, задачите за преодоляване изоставането на субективния фактор от нарасналите възможности на материално-техническия, трудовия и духовния потенциал на страната, решенията на Националната партийна конференция за усъвършенстване социалистическата организация на труда и плановото ръководство на икономиката поставят още по-големи изисквания към кадрите, към тяхното разпределение, обучение и възпитание.

Подобряването на работата с кадрите за нас се обуславя и от мястото и значението на Пернишката селищна система в социално-икономическото развитие на страната. Тя обхваща 21 населени места със 117 500 души, което съставлява 67,5 на сто от населението на окръга. По своя характер Пернишката селищна система е крупен промишлен район на окръга и страната, с голям дял в националната икономика. Най-характерната й особеност е, че на сравнително малка територия е концентрирана мощна промишленост. Само през 1978 г. колективите от промишлените предприятия произведоха продукция за 427 млн. лева.

Перспективите за развитието на селищната система очертават тенденция на удвояване промишлената продукция за един сравнително кратък период от 5—7 години. Основните производствени фондове, които и сега са значителни, трябва да се увеличат около три пъти. Най-високо развитие ще получи металургичното производство на качествени и висококачествени стомани, машиностроенето, електрониката, леката промишленост и т. н. По същество до към 1987 г. ще бъдат обновени почти всички основни фондове в селищната система.

Нови качествени изменения ще настъпят и в развитието на селското стопанство. Задачата е още през тази година да постигнем рязко повишаване ефективността на селскостопанското производство, за да се превърне в следващите 1—2 години в рентабилен отрасъл.

Тази кратка характеристика предопределя и нашата по-нататъшна работа с хората и преди всичко с кадрите.

* * *

Общинският комитет на БКП, партийните комитети и организации последователно прилагат класово-партийния подход при подбора, разпределението и издигането на кадрите. По-смело се издигат и избират на ръководна работа най-добрите представители на работническата класа.

За нашата селищна система това изискване е особено важно. Пернишката работническа класа има утвърдени революционни и трудови традиции. В миналото Перник е бил крепост на Партията, със сериозно присъствие в днешния създателен ден на социалистическата ни родина. Най-изявените представители на нашата работническа класа са носителите на най-прогресивните тенденции на нашето развитие, те са и основното ядро на общинската партийна организация — 68,18 на сто. От новоприетите комунисти след Единадесетия партиен конгрес 75,47 на сто са работници, предимно със средно образование и висока професионална подготовка. В партийните органи са избрани най-подготвените, най-авторитетните от тях.

Digitized by Google

Основният въпрос, който изпъква при разглеждането на социалната характеристика на нашите кадри, е въпросът за класовия подход при техния подбор, за необходимостта да се отчита техният социален произход и принадлежност. 92 на сто от членовете на общинския партиен комитет и 98 на сто на партийните комитети имат работнически и селски произход. Подобно е положението със социалния произход и на членовете на партийните бюра и секретарите на първичните партийни организации. Увеличава се и относителният дял на избраните комунисти в партийните органи, които са приети като работници за членове на Партията. В състава на общинския комитет те са 55 на сто, в районните партийни комитети — повече от половината, а в другите комитети — над 67 на сто. От секретарите на комитетите над 54 на сто са приети в Партията като работници.

Подобрява се съставът на партийния актив по социално положение в момента на избирането му. В новоизбрания общински комитет на Партията работниците са 33,7 на сто, а заедно със селяните кооператори — 42,7 на сто. Повече от половината от избраните в партийните комитети и партийните бюра и над 38 на сто от секретарите на първичните партийни организации са представители на работническата класа. Този състав на партийните кадри отразява в основни линии състава на общинската партийна организация, социално-класовата структура на населението от Пернишката селищна система.

Характерът на нашата селищна система обаче позволява да се подобрява още повече работническият състав в партийните ръководства. Затова общинският партиен комитет насочва партийните органи към по-конкретна работа с млади и перспективни работници с потенциални ръководни качества. Наша задача е непрестанно да търсим и откриваме талантите на работническата класа, да работим с тях, да им помагаме да израстват идейно и политически и смело да ги издигаме на отговорна работа. Така най-добрите представители на пернишката работническа класа ще заемат и по-нататък своето достойно място в партийните ръководства.

Изградените традиции в нашите трудови колективи като стопанския минно-енергиен комбинат „Г. Димитров" и металургичния комбинат „Ленин", Комбината за тежко машиностроене и др. с дълголетна история се утвърждават и в новите предприятия. Значителна част от ръководните кадри в тях са преминали здравата школа на работническия колектив, започнали са своя трудов път в живота като непосредствени създатели на материални блага. Работническият колектив ги е изградил като личности с непримирим дух, с висока отговорност към изпълнението на възложената им задача да бъдат организатори на трудещите се, за реализиране в съзидателни дела партийната политика. Нашите най-изтъкнати ръководни кадри в апарата на общинския партиен комитет, директорите и секретарите на партийните комитети и в ръководствата на масовите организации са бивши работници. Шестима главни директори и седем секретари на партийни комитети в 10 най-големи комбинати и заводи са бивши работници, изпратени от трудовите колективи да завършат своето образование и след това издигнати на най-отговорна партийна и стопанска работа. Ще посоча някои примери:

Младият миньор, копачът Димитър Цеков е избран в ръководството на рудничната комсомолска организация. Тук той получава поръчение да завърши задочно средно образование, което изпълнява с отговорност. Пътят на неговото израстване след това започва като секретар на рудничния комитет на ДКМС, а след комсомолската школа той е вече секретар на рудничния партиен комитет. По-късно, след като завършва Академията за обществени науки и социално управление при ЦК на БКП, е завеждащ отдел „Организационен" на ГК на БКП, зам.-директор на стопанския минно-енергиен комбинат „Г. Димитров", а сега секретар на комбинатския партиен комитет.

В един от цеховете на машиностроителния завод „Струма" работи обаятелният шлосер миньор, активистът на комсомолската организация Аспарух Божков. С подкрепата на партийното и стопанското ръководство той израства като секретар на заводската комсомолска организация и секретар на ГК на ДКМС. През 1977 година е изпратен да учи в Академията за обществени науки и социално управление, където получава отлична подготовка. Сега Божков е един от най-младите секретари на партийни комитети, но с висок авторитет и доказани възможности, с богат опит.

Закономерният процес на обновяване в партийните органи се извършва при строго съблюдаване на приемствеността между млади и стари кадри. През последните години в общинската партийна организация се утвърждава традиция да се приемат повече комунисти на комсомолска възраст. На изборна партийна работа са над 100 активни борци против фашизма и капитализма, много орденоносци и първенци в труда, герои на социалистическия труд.

Това съотношение показва, че е спазено изискването за съчетаване на различните поколения партийни кадри. То помага младите комунисти в партийните органи да усвояват опита и знанията, уменията на по-възрастните, с богат житейски и организационен опит партийни активисти, да вливат своя младежки ентусиазъм, дръзновение и инициативност в партийната работа, съдействува да се издига равнището на организаторската и политическата дейност на партийните комитети и бюра. Ето защо наша задача е и занапред да полагаме усилия да се засилва младото ядро сред изборния партиен актив, като даваме още по-голямо предимство на избирането на млади работници в партийните органи. Това е напълно осъществимо, тъй като три четвърти от но-

Digitized by Google

воприетите комунисти след 1976 година са до 30 години.

В общинския комитет на ДКМС, в партийните комитети се водят на отчет най-изявените млади работници, с организаторски качества, с възможности да продължат образованието си. Значителна част от тях се изпращат във висшите учебни заведения. Всяка година млади работници, активисти на общинската партийна и комсомолска организация, постъпват в Академията за обществени науки и социално управление.

Общинският комитет на Партията полага системни грижи да се увеличава броят на жените на ръководна партийна работа. Сега 31 на сто от секретарите на първичните партийни организации, 26,4 от членовете на партийните бюра и една пета от избраните в партийните комитети са жени. Близо 30 на сто от състава на общинския комитет и над 33 на сто от членовете на пленумите на районните комитети са активистки в женското движение.

През последните 3—4 години броят на жените в партийните ръководства расте както в абсолютни цифри, така и относително. В някои партийни органи техният дял е по-голям, отколкото делът им в общинската партийна организация. По социално положение обаче относителният дял на избраните работнички в партийните ръководства е значително по-малък от мъжете. Причината е в неедаквия социален състав на жените и мъжете в общинската партийна организация — относителният дял на работниците мъже е по-висок с 35 пункта от този на жените. Това предопределя изискването да полагаме още по-големи грижи да се засилва работническото ядро сред приеманите в Партията жени и по-смело да издигаме млади работнички в партийните ръководства.

• • •

Ускореното обществено-икономическо развитие на Пернишката селищна система, сложността на задачите, които предстои да решаваме, наложиха и нови критерии по отношение образованието и партийно-политическия опит на партийните кадри. Като отчитаме, че повишаването на образованието на работниците и другите труженици води до повишаване на тяхната квалификация, до изменения в професиите и по този начин засилва интензивността на социалните изменения, в общинската партийна организация се предприемат сериозни мерки за повишаване образованието на партийния състав. В резултат на тях значително намаля относителният дял на комунистите с основно образование. Това осигури възможност през последните години в партийните органи да бъдат избрани комунисти с по-високо образование и партийно-политически опит. Сега 95,4 на сто от секретарите на първичните организации, 78 на сто от членовете на партийните бюра и 85 на сто от членовете на партийните комитети са с висше, полувисше и средно образование. Изборният партиен актив е със значително по-високо образование от образователното равнище на комунистите от общинската партийна организация. Зависимостта, която изпъква тук обаче, е, че с увеличаване дела и броя на работниците в партийните органи се влошава образователният състав на изборния актив. Ние обаче не абсолютизираме тази зависимост, а полагаме усилия да я неутрализираме, като се избират в партийните ръководства повече работници с по-високо образование.

Значителен брой представители на работническата класа са избрани и работят и в държавните и стопанските органи, в ръководствата на масовите организации.

В изборните колективни органи за управление в предприятията — стопанските комитети и събранията на пълномощниците, повече от 40 на сто са работници. Повече от половината общински съветници и над 26 на сто от членовете на общинския съвет на профсъюзните органи са работници. По-голямо внимание и грижи общинският комитет на ДКМС отделя за подготовката на надеждни кадри из средата на младите работници. Близо 70 на сто от новоприетите комунисти след Единадесетия партиен конгрес са членове на Комсомола.

Динамичното развитие на общината наложи нов подход не само в работата с действуващите кадри, но и в подбора, обучението и възпитанието на резервните кадри. Сега партийните органи и организации работят с широк резерв, системно, задълбочено и всестранно изучават кадрите, които могат да бъдат издигнати на отговорна работа, внимателно следят и направляват растежа им, проверяват и развиват способностите им.

В изпълнение решенията на Секретариата на ЦК на БКП за опита на Русенската окръжна партийна организация бюрото на общинския партиен комитет прие специални мероприятия за усъвършенстване работата с резервните кадри. Изгражда се цялостна система за работа в това направление. Осигурени са необходимите първични данни за техния социален произход и социално положение, възраст, образование и политическа принадлежност. Но подборът и регистрацията са началната крачка в работата с резервните кадри. По-важни са след това мерките, които се предприемат, да се направлява динамиката на тяхното развитие. Големи грижи полагаме за марксистко-ленинско обучение предимно чрез формите на партийната, комсомолската и профсъюзната просвета. Стремим се също така те да получат повече знания за управлението на социалните процеси, следим за поведението им в обществено-политическия живот сред колективите, където работят, и по местоживеене. Включвайки ги като нещатни сътрудници на общинския партиен комитет, в изборните органи на Партията, в ръководствата на масовите организации, ние имаме добра възможност да наблюдаваме и направляваме тяхната активност. Поставяме им задачи да участвуват в работни

Digitized by Google

групи и комисии в подготовката на пленуми, конференции, в разработката на основни проблеми, свързани със социалноикономическото и културното развитие на общината. Всичко това допринася резервните кадри да се изграждат като бъдещи ръководители, с високо чувство за отговорност, ръководители с размах и деловитост.

Общинският партиен комитет след Единадесетия конгрес създаде по-стройна система за подготовката и възпитанието на партийните кадри. При нас се утвърди практиката след всяка отчетно-изборна кампания да се провеждат краткотрайни курсове с новоизбраните партийни секретари и обучение по отрасли на изборния партиен актив. Ефективна форма за обмяна на положителния опит в партийната работа и за повишаване квалификацията на най-отговорните партийни кадри е провежданият всеки месец от общинския комитет полуден с партийните секретари. Значителен е броят на активистите, завършили Академията за обществени науки и социално управление при ЦК на БКП, междуокръжната партийна школа, на партийния университет към ОК на БКП. Сега повече от половината от секретарите на първични организации и 24 на сто от членовете на партийните бюра имат партийно-политическо образование. Общинският партиен комитет предприема редица мерки непрекъснато да се повишават организационната култура и деловата квалификация на партийния актив. По-големи са грижите за марксистко-ленинската закалка на кадрите, за усвояване основите на партийното строителство и социалното управление, за изучаване и прилагане на богатия опит на КПСС. Това безспорно води до усъвършенстване на професионалната компетентност и умението на кадрите да овладяват научните методи на управление, да изграждат у себе си стил на жива и постоянна работа с хората, да бъдат образец на социалистическа дисциплина и нравствена чистота, да мобилизират със своя пример трудещите се за претворяването на партийната политика в дела.

БЛИЗКИ НЕПОСРЕДСТВЕНИ ГРИЖИ

ГРИГОР МАКАРИЕВ
секретар на партийния комитет
в металургичния комбинат „Ленин"

Високата награда — орден „Георги Димитров", която металургичният комбинат „Ленин" получи през 1978 година в чест на 25-годишния си юбилей, бе не само висока оценка на Партията и Правителството за неуморния труд и работническата чест на металурзите, но и голямо задължение.

Колективът има своя гордост — героите на социалистическия труд Димитър Добренов, Кирил Митов, Иван Цеков, Иван Манчев и Крум Атанасов, носителите на орден „Георги Димитров" Андон Стойнев, Васил Шарлачки и другите десетки орденоносци, стотиците ударници и първенци. Наша гордост са и секретарите на първични партийни организации Юри Делибалтов, Васил Миленов, Мария Цекова, Здравко Христов, Лалка Гроднова и други, редица профсъюзни и комсомолски дейци. Кадри знаещи и можещи. А такива в металургичния комбинат „Ленин" има много.

* * *

След Единадесетия партиен конгрес под ръководството на окръжния и на общинския комитет на БКП — Перник в комбината настъпиха положителни изменения в работата с кадрите.

Бюрото на комбинатския партиен комитет, цеховите партийни комитети и първичните партийни организации още повече засилиха вниманието си към работата с действуващите и резервните кадри. Сега по-често на заседания и събрания се поставят на преценка стилът и методите на работа с кадрите. Всички цехови партийни комитети и повечето първични организации водят на отчет резервните кадри за номенклатурни длъжности, подобряват се грижите за обучението и израстването им.

Решението на Секретариата на ЦК на БКП от 14. XII. 1977 г. за работата на Русенската окръжна партийна организа-

Digitized by Google

воприетите комунисти след 1976 година са до 30 години.

В общинския комитет на ДКМС, в партийните комитети се водят на отчет най-изявените млади работници, с организаторски качества, с възможности да продължат образованието си. Значителна част от тях се изпращат във висшите учебни заведения. Всяка година млади работници, активисти на общинската партийна и комсомолска организация, постъпват в Академията за обществени науки и социално управление.

Общинският комитет на Партията полага системни грижи да се увеличава броят на жените на ръководна партийна работа. Сега 31 на сто от секретарите на първичните партийни организации, 26,4 от членовете на партийните бюра и една пета от избраните в партийните комитети са жени. Близо 30 на сто от състава на общинския комитет и над 33 на сто от членовете на пленумите на районните комитети са активистки в женското движение.

През последните 3—4 години броят на жените в партийните ръководства расте както в абсолютни цифри, така и относително. В някои партийни органи техният дял е по-голям, отколкото делът им в общинската партийна организация. По социално положение обаче относителният дял на избраните работнички в партийните ръководства е значително по-малък от мъжете. Причината е в нееднаквия социален състав на жените и мъжете в общинската партийна организация — относителният дял на работниците мъже е по-висок с 35 пункта от този на жените. Това предопределя изискването да полагаме още по-големи грижи да се засилва работническото ядро сред приеманите в Партията жени и по-смело да издигаме млади работнички в партийните ръководства.

• • •

Ускореното обществено-икономическо развитие на Пернишката селищна система, сложността на задачите, които предстои да решаваме, наложиха и нови критерии по отношение образованието и партийно-политическия опит на партийните кадри. Като отчитаме, че повишаването на образованието на работниците и другите труженици води до повишаване на тяхната квалификация, до изменения в професиите и по този начин засилва интензивността на социалните изменения, в общинската партийна организация се предприемат сериозни мерки за повишаване образованието на партийния състав. В резултат на тях значително намаля относителният дял на комунистите с основно образование. Това осигури възможност през последните години в партийните органи да бъдат избрани комунисти с по-високо образование и партийно-политически опит. Сега 95,4 на сто от секретарите на първичните организации, 78 на сто от членовете на партийните бюра и 85 на сто от членовете на партийните комитети са с висше, полувисше и средно образование. Изборният партиен актив е със значително по-високо образование от образователното равнище на комунистите от общинската партийна организация. Зависимостта, която изпъква тук обаче, е, че с увеличаване дела и броя на работниците в партийните органи се влошава образователният състав на изборния актив. Ние обаче не абсолютизираме тази зависимост, а полагаме усилия да я неутрализираме, като се избират в партийните ръководства повече работници с по-високо образование.

Значителен брой представители на работническата класа са избрани и работят и в държавните и стопанските органи, в ръководствата на масовите организации.

В изборните колективни органи за управление в предприятията — стопанските комитети и събранията на пълномощниците, повече от 40 на сто са работници. Повече от половината общински съветници и над 26 на сто от членовете на общинския съвет на профсъюзните органи са работници. По-голямо внимание и грижи общинският комитет на ДКМС отделя за подготовката на надеждни кадри из средата на младите работници. Близо 70 на сто от новоприетите комунисти след Единадесетия партиен конгрес са членове на Комсомола.

Динамичното развитие на общината наложи нов подход не само в работата с действуващите кадри, но и в подбора, обучението и възпитанието на резервните кадри. Сега партийните органи и организации работят с широк резерв, системно, задълбочено и всестранно изучават кадрите, които могат да бъдат издигнати на отговорна работа, внимателно следят и направляват растежа им, проверяват и развиват способностите им.

В изпълнение решенията на Секретариата на ЦК на БКП за опита на Русенската окръжна партийна организация бюрото на общинския партиен комитет прие специални мероприятия за усъвършенствуване работата с резервните кадри. Изгражда се цялостна система за работа в това направление. Осигурени са необходимите първични данни за техния социален произход и социално положение, възраст, образование и политическа принадлежност. Но подборът и регистрацията са началната крачка в работата с резервните кадри. По-важни са след това мерките, които се предприемат, да се направлява динамиката на тяхното развитие. Големи грижи полагаме за марксистко-ленинско обучение предимно чрез формите на партийната, комсомолската и профсъюзната просвета. Стремим се също така те да получат повече знания за управлението на социалните процеси, следим за поведението им в обществено-политическия живот сред колективите, където работят, и по местоживеене. Включвайки ги като нещатни сътрудници на общинския партиен комитет, в изборните органи на Партията, в ръководствата на масовите организации, ние имаме добра възможност да наблюдаваме и направляваме тяхната активност. Поставяме им задачи да участвуват в работни

Digitized by Google

групи и комисии в подготовката на пленуми, конференции, в разработката на основни проблеми, свързани със социалноикономическото и културното развитие на общината. Всичко това допринася резервните кадри да се изграждат като бъдещи ръководители, с високо чувство за отговорност, ръководители с размах и деловитост.

Общинският партиен комитет след Единадесетия конгрес създаде по-стройна система за подготовката и възпитанието на партийните кадри. При нас се утвърди практиката след всяка отчетно-изборна кампания да се провеждат краткотрайни курсове с новоизбраните партийни секретари и обучение по отрасли на изборния партиен актив. Ефективна форма за обмяна на положителния опит в партийната работа и за повишаване квалификацията на най-отговорните партийни кадри е провежданият всеки месец от общинския комитет полуден с партийните секретари. Значителен е броят на активистите, завършили Академията за обществени науки и социално управление при ЦК на БКП, междуокръжната партийна школа, на партийния университет към ОК на БКП. Сега повече от половината от секретарите на първични организации и 24 на сто от членовете на партийните бюра имат партийно-политическо образование. Общинският партиен комитет предприема редица мерки непрекъснато да се повишават организационната култура и деловата квалификация на партийния актив. По-големи са грижите за марксистко-ленинската закалка на кадрите, за усвояване основите на партийното строителство и социалното управление, за изучаване и прилагане на богатия опит на КПСС. Това безспорно води до усъвършенстване на професионалната компетентност и умението на кадрите да овладяват научните методи на управление, да изграждат у себе си стил на жива и постоянна работа с хората, да бъдат образец на социалистическа дисциплина и нравствена чистота, да мобилизират със своя пример трудещите се за претворяването на партийната политика в дела.

БЛИЗКИ НЕПОСРЕДСТВЕНИ ГРИЖИ

ГРИГОР МАКАРИЕВ
секретар на партийния комитет
в металургичния комбинат „Ленин"

Високата награда — орден „Георги Димитров", която металургичният комбинат „Ленин" получи през 1978 година в чест на 25-годишния си юбилей, бе не само висока оценка на Партията и Правителството за неуморния труд и работническата чест на металурзите, но и голямо задължение.

Колективът има своя гордост — героите на социалистическия труд Димитър Добренов, Кирил Митов, Иван Цеков, Иван Манчев и Крум Атанасов, носителите на орден „Георги Димитров" Андон Стойнев, Васил Шарлачки и другите десетки орденоносци, стотиците ударници и първенци. Наша гордост са и секретарите на първични партийни организации Юри Делибалтов, Васил Миленов, Мария Цекова, Здравко Христов, Лалка Гроднова и други, редица профсъюзни и комсомолски дейци. Кадри знаещи и можещи. А такива в металургичния комбинат „Ленин" има много.

* * *

След Единадесетия партиен конгрес под ръководството на окръжния и на общинския комитет на БКП — Перник в комбината настъпиха положителни изменения в работата с кадрите.

Бюрото на комбинатския партиен комитет, цеховите партийни комитети и първичните партийни организации още повече засилиха вниманието си към работата с действуващите и резервните кадри. Сега по-често на заседания и събрания се поставят на преценка стилът и методите на работа с кадрите. Всички цехови партийни комитети и повечето първични организации водят на отчет резервните кадри за номенклатурни длъжности, подобряват се грижите за обучението и израстването им.

Решението на Секретариата на ЦК на БКП от 14. XII. 1977 г. за работата на Русенската окръжна партийна организа-

Digitized by Google

воприетите комунисти след 1976 година са до 30 години.

В общинския комитет на ДКМС, в партийните комитети се водят на отчет най-изявените млади работници, с организаторски качества, с възможности да продължат образованието си. Значителна част от тях се изпращат във висшите учебни заведения. Всяка година млади работници, активисти на общинската партийна и комсомолска организация, постъпват в Академията за обществени науки и социално управление.

Общинският комитет на Партията полага системни грижи да се увеличава броят на жените на ръководна партийна работа. Сега 31 на сто от секретарите на първичните партийни организации, 26,4 от членовете на партийните бюра и една пета от избраните в партийните комитети са жени. Близо 30 на сто от състава на общинския комитет и над 33 на сто от членовете на пленумите на районните комитети са активистки в женското движение.

През последните 3—4 години броят на жените в партийните ръководства расте както в абсолютни цифри, така и относително. В някои партийни органи техният дял е по-голям, отколкото делът им в общинската партийна организация. По социално положение обаче относителният дял на избраните работнички в партийните ръководства е значително по-малък от мъжете. Причината е в нееднаквия социален състав на жените и мъжете в общинската партийна организация — относителният дял на работниците мъже е по-висок с 35 пункта от този на жените. Това предопределя изискването да полагаме още по-големи грижи да се засилва работническото ядро сред приеманите в Партията жени и по-смело да издигаме млади работнички в партийните ръководства.

• • •

Ускореното обществено-икономическо развитие на Пернишката селищна система, сложността на задачите, които предстои да решаваме, наложиха и нови критерии по отношение образованието и партийно-политическия опит на партийните кадри. Като отчитаме, че повишаването на образованието на работниците и другите труженици води до повишаване на тяхната квалификация, до изменения в професиите и по този начин засилва интензивността на социалните изменения, в общинската партийна организация се предприемат сериозни мерки за повишаване образованието на партийния състав. В резултат на тях значително намаля относителният дял на комунистите с основно образование. Това осигури възможност през последните години в партийните органи да бъдат избрани комунисти с по-високо образование и партийно-политически опит. Сега 95,4 на сто от секретарите на първичните организации, 78 на сто от членовете на партийните бюра и 85 на сто от членовете на партийните комитети са с висше, полувисше и средно образование. Изборният партиен актив е със значително по-високо образование от образователното равнище на комунистите от общинската партийна организация. Зависимостта, която изпъква тук обаче, е, че с увеличаване дела и броя на работниците в партийните органи се влошава образователният състав на изборния актив. Ние обаче не абсолютизираме тази зависимост, а полагаме усилия да я неутрализираме, като се избират в партийните ръководства повече работници с по-високо образование.

Значителен брой представители на работническата класа са избрани и работят и в държавните и стопанските органи, в ръководствата на масовите организации.

В изборните колективни органи за управление в предприятията — стопанските комитети и събранията на пълномощниците, повече от 40 на сто са работници. Повече от половината общински съветници и над 26 на сто от членовете на общинския съвет на профсъюзните органи са работници. По-голямо внимание и грижи общинският комитет на ДКМС отделя за подготовката на надеждни кадри из средата на младите работници. Близо 70 на сто от новоприетите комунисти след Единадесетия партиен конгрес са членове на Комсомола.

Динамичното развитие на общината наложи нов подход не само в работата с действуващите кадри, но и в подбора, обучението и възпитанието на резервните кадри. Сега партийните органи и организации работят с широк резерв, системно, задълбочено и всестранно изучават кадрите, които могат да бъдат издигнати на отговорна работа, внимателно следят и направляват растежа им, проверяват и развиват способностите им.

В изпълнение решенията на Секретариата на ЦК на БКП за опита на Русенската окръжна партийна организация бюрото на общинския партиен комитет прие специални мероприятия за усъвършенстване работата с резервните кадри. Изгражда се цялостна система за работа в това направление. Осигурени са необходимите първични данни за техния социален произход и социално положение, възраст, образование и политическа принадлежност. Но подборът и регистрацията са началната крачка в работата с резервните кадри. По-важни са след това мерките, които се предприемат, да се направлява динамиката на тяхното развитие. Големи грижи полагаме за марксистко-ленинско обучение предимно чрез формите на партийната, комсомолската и профсъюзната просвета. Стремим се също така те да получат повече знания за управлението на социалните процеси, следим за поведението им в обществено-политическия живот сред колективите, където работят, и по местоживеене. Включвайки ги като нещатни сътрудници на общинския партиен комитет, в изборните органи на Партията, в ръководствата на масовите организации, ние имаме добра възможност да наблюдаваме и направляваме тяхната активност. Поставяме им задачи да участвуват в работни

Digitized by Google

групи и комисии в подготовката на пленуми, конференции, в разработката на основни проблеми, свързани със социалноикономическото и културното развитие на общината. Всичко това допринася резервните кадри да се изграждат като бъдещи ръководители, с високо чувство за отговорност, ръководители с размах и деловитост.

Общинският партиен комитет след Единадесетия конгрес създаде по-стройна система за подготовката и възпитанието на партийните кадри. При нас се утвърди практиката след всяка отчетно-изборна кампания да се провеждат краткотрайни курсове с новоизбраните партийни секретари и обучение по отрасли на изборния партиен актив. Ефективна форма за обмяна на положителния опит в партийната работа и за повишаване квалификацията на най-отговорните партийни кадри е провежданият всеки месец от общинския комитет полуден с партийните секретари. Значителен е броят на активистите, завършили Академията за обществени науки и социално управление при ЦК на БКП, междуокръжната партийна школа, на партийния университет към ОК на БКП. Сега повече от половината от секретарите на първични организации и 24 на сто от членовете на партийните бюра имат партийно-политическо образование. Общинският партиен комитет предприема редица мерки непрекъснато да се повишават организационната култура и деловата квалификация на партийния актив. По-големи са грижите за марксистко-ленинската закалка на кадрите, за усвояване основите на партийното строителство и социалното управление, за изучаване и прилагане на богатия опит на КПСС. Това безспорно води до усъвършенстване на професионалната компетентност и умението на кадрите да овладяват научните методи на управление, да изграждат у себе си стил на жива и постоянна работа с хората, да бъдат образец на социалистическа дисциплина и нравствена чистота, да мобилизират със своя пример трудещите се за претворяването на партийната политика в дела.

БЛИЗКИ НЕПОСРЕДСТВЕНИ ГРИЖИ

ГРИГОР МАКАРИЕВ
секретар на партийния комитет
в металургичния комбинат „Ленин"

Високата награда — орден „Георги Димитров", която металургичният комбинат „Ленин" получи през 1978 година в чест на 25-годишния си юбилей, бе не само висока оценка на Партията и Правителството за неуморния труд и работническата чест на металурзите, но и голямо задължение.

Колективът има своя гордост — героите на социалистическия труд Димитър Добренов, Кирил Митов, Иван Цеков, Иван Манчев и Крум Атанасов, носителите на орден „Георги Димитров" Андон Стойнев, Васил Шарлачки и другите десетки орденоносци, стотиците ударници и първенци. Наша гордост са и секретарите на първични партийни организации Юри Делибалтов, Васил Миленов, Мария Цекова, Здравко Христов, Лалка Гроднова и други, редица профсъюзни и комсомолски дейци. Кадри знаещи и можещи. А такива в металургичния комбинат „Ленин" има много.

* * *

След Единадесетия партиен конгрес под ръководството на окръжния и на общинския комитет на БКП — Перник в комбината настъпиха положителни изменения в работата с кадрите.

Бюрото на комбинатския партиен комитет, цеховите партийни комитети и първичните партийни организации още повече засилиха вниманието си към работата с действуващите и резервните кадри. Сега по-често на заседания и събрания се поставят на преценка стилът и методите на работа с кадрите. Всички цехови партийни комитети и повечето първични организации водят на отчет резервните кадри за номенклатурни длъжности, подобряват се грижите за обучението и израстването им.

Решението на Секретариата на ЦК на БКП от 14. XII. 1977 г. за работата на Русенската окръжна партийна организа-

Digitized by Google

ция по подбора, подготовката и възпитанието на резервните кадри помогна особено много комбинатският комитет да предприеме редица мерки за провеждане работата с резервните кадри организирано и целенасочено.

Един от важните елементи на сложното изкуство на ръководството на комбинатската партийна организация, на бюрото, на цеховите партийни комитети и партийни бюра е умението не само да подбират кадрите, но и добре да познават своите работници, правилно да оценяват техните достойнства и недостатъци, правилно да използват способностите им и да поставят всеки на неговото място. При подбора на резервните кадри винаги слагаме на преден план принципа на политическото доверие, верността на работника към социалистическия строй, на народните интереси.

Нуждата от кадри в металургичния комбинат „Ленин" непрекъснато расте вследствие на динамиката в развитието на производството и задачите, които възникват пред колектива по модернизацията и реконструкцията.

Комбинатският партиен комитет има, ако може така да се каже, стратегия в работата си с кадрите.

Една от големите задачи на комитета е внимателно да изучава и обобщава опита на цеховите партийни комитети и първични партийни организации, как те работят с кадрите, как осъществяват партийно ръководство на производството, каква организационно-политическа и идейновъзпитателна работа извършват. Благодарение на това сега по-голямата част от събранията в комбинатската партийна организация се отличават с деловитост и зрелост на комунистите, с високо равнище на критиката и самокритиката, с голяма посещаемост.

За опознаването на кадрите и комунистите, за помощта към тях, голяма роля играе широко прилаганата форма в партийните организации на самоотчет и отчет на комунистите. Тя способствува да се издигат авторитетът, боеспособността им. Особено голямо внимание в оценките се обръща на изискването кадрите, комунистите да притежават висока професионална подготовка и култура, да възпитават у себе си такива добродетели като: новаторски дух, лична отговорност, организираност и инициативност, стремеж да овладяват техниката, да изучават и прилагат челния опит в своята работа, да се борят за висока производителност и усъвършенствуване на социалистическата организация на труда и пр. По този начин се стремим да стимулираме комунистите и кадрите към по-активни действия за изпълнение на партийните решения, да им се очертае пътят към още по-голяма самоинициатива и творчество в изпълнение на стопанските задачи.

Типичен пример в това отношение е първичната партийна организация на стан „250" при сортопрокатно производство. От постоянно изоставащ стан до септември на 1978 година кадрите, комунистите дадоха пример на организираност и непримиримост към недостатъците. Колективът на стан „250" изпълни плана за 1978 година, а до септември на същата година имаше изоставане към 1300 тона прокат. За четирите месеца на 1979 година същият колектив произведе 2458 тона прокат над плана.

В оценките и разисканията задълбочено и грижливо се анализира и класово-партийното, патриотичното, интернационалното, нравственото и трудовото възпитание на кадрите.

Ето един пример на внимание и грижи към стария комунист Борис Панталеев Робев, отличен фрезист в ремонтно-механичния цех, активен борец против фашизма и капитализма. Партийното бюро знаеше, че в последно време често идва пиян на работа. Бяха положени немалко грижи да му се помогне, но без реален резултат. Това даде основание членовете на партийното бюро да не му гласуват доверие и да излязат с предложение пред първичната партийна организация да не му се подменя партийният билет. И когато почти беше се наложило това предложение, на партийното събрание стана комунистът Димитър Тодоров, носител на орден „Червено знаме на труда", и заяви:

— Другари, аз гарантирам за Борис с цената на моя партиен билет. Борисе, обещай, че повече това няма да се получава...

Другарите се вслушаха в гласа на авторитетния комунист Димитър Тодоров.

Днес Борис Панталеев е майстор бригадир в механичния цех. Комунистът оправда доверието.

За нас е ясно, че комбинатската партийна организация не би могла да бъде авторитетен политически ръководител на трудовия колектив, ако в нея не са включени най-добрите, най-съзнателните и активни членове на колектива.

В какви направления ще се развива, как ще се насочва дейността на първичната партийна организация, зависи твърде много от комунистите, които я ръководят, от нейната кадрова политика. Затова особено голямо внимание обръщаме на съставите на партийните бюра и секретарите на първичните партийни организации.

От това ядро в най-голяма степен зависят резултатите от дейността на партийната организация. Затова изискваме за членове на партийното бюро и за партийни секретари да се избират хора с богата култура, организаторски способности, делови, оперативни, високо взискателни към себе си и другите. Определено може да се каже, че съвсем закономерно се изменя образователното равнище на партийните секретари в комбинатската партийна организация.

От 41 секретари на първични партийни организации само един е с основно образование. Стремежът ни е образователната и политическата подготовка на партийния секретар да се равнява на тази на стопанските кадри, което ще способствува да се зачита още повече мнението на партийния секретар като компетентен, равностоен

Digitized by Google

участник в решаването на проблемите на партийното ръководство на икономиката, в партийното бюро и партийното събрание.

За висотата на секретаря на първичната партийна организация в комбината говори фактът, че през април бюрото на комбинатския комитет даде съгласие Чавдар Ангелов — секретар на първична партийна организация, да бъде издигнат за началник на цех, а Вангел Ананиев — за заместник-началник на цех. И двамата другари бяха в резервните кадри за посочените длъжности.

Комбинатският комитет на БКП прави всичко необходимо кадрите да повишават своето теоретическо равнище. Сега в звената за партийна просвета и вечерния партиен университет се учат 1432 комунисти.

Повечето от резервните кадри са включени в системата на партийната учебна година. Част от тях са членове на цехови партийни комитети в бюрата на първичните партийни организации, членове на ръководствата на профсъюзите и комсомолските организации, на стопанските ръководни органи и пропагандисти.

При преценка на дейността на ръководителите на отделните звена първичните партийни организации и техните бюра поставят на оценка преди всичко техния стил на работа. Това способствува да се повишава тяхната трудова и обществена активност, да се издига отговорността им като ръководители на големи трудови колективи. Сполучливо това правят партийните бюра и първичните партийни организации при стан „250" на сортопрокатно производство, смяна „Б" и смяна „Г" на мартеново производство, производствено-технически отдели, Електронноизчислителния център и други. В тия именно първични партийни организации се утвърдиха такива опитни стопански кадри като инженер Добринов, инженер Величков, инженер Павлов, а заедно с тях и младите уважавани кадри инженер Страхилов, инженер Димитров, инженер Атанасов и др.

Голяма е отговорността на човека, когато му е поверен ръководен пост. Животът потвърждава, че голяма грешка се допуска, когато се издигат на отговорна работа — независимо каква е тя — хора без производствен опит. Без производствен опит и технически авторитет всеки инженер ще срещне бариера по пътя на служебното си утвърждаване. А нашите учебни заведения по-малко или повече запознават подробно техника и инженера със съществуващата система на организация на производството. Но как трябва да се управлява, как трябва да работи майсторът, началникът на смяна, началникът на участъка, началникът на цеха или началникът на отдела, те не учат.

Сериозен източник за резервни кадри са голяма част от младите комунисти. Специални грижи се полагат за младите работници, челници, новатори, хора с изявени политически и организаторски качества, с добра марксистко-ленинска подготовка.

Много млади специалисти мишват пред очите ни, но не всички оправдават надеждите ни. Напусналият учебната скамейка инженер съвсем не е инженер, както казва съветският дългогодишен стопански ръководител И. В Параманов. Затова ние се стремим да направим така, че завършилият висше учебно образование инженер да не става веднага голям началник в цех или комбинат. Без опит, без практически знания притежателят на диплома може да я превърне в късче хартия. За съжаление малко са младите специалисти, които желаят да започнат работа в производството, като работници.

Нито един институт у нас не подготвя такива инженери, които, без допълнително да се учат на работните места, биха могли да бъдат истински организатори и ръководители на производството. Тях трябва да ги подбираме и възпитаваме в предприятието.

Затова възпитанието на хората, работата с кадрите е първостепенен въпрос в партийната работа. Първостепенен и може би най-труден.

* * *

Не бива да се забравя крилатата фраза на др. Тодор Живков, че трябва строго да се осъждат ония ръководители, които не намират време да отидат при хората, да поговорят с тях. Не трябва да се забравя и това, че, получавайки висока длъжност, даден ръководител не получава автоматически и авторитет. Историята на нашата партийна организация познава немалко примери в това отношение.

Преди три години в мартеново производство за началник на смяна „Г" беше издигнат младият инженер Рангел Александров. Не след дълго същият бе приет в редовете на партийната организация в смяната. Александров започна да не се вслушва в мнението на партийния секретар, да не изпълнява решенията на първичната партийна организация. Създаде се конфликт. Прекаленото самочувствие, неподплатено с професионален опит и умение, високомерието на Александров възмутиха низовите стопански ръководители в смяната, а така също и работниците. Смяната започна да изостава. Опитът на партийното бюро да помогне на началника на смяната да стъпи на здрава почва остана безрезултатен. Не помогнаха нито съветите, нито наказанията. И се стига до логичен край — инж. Александров бе изключен от редовете на Българската комунистическа партия.

От всички качества ние наблягаме на комунистическата идейност и принципност. Признанието се завоюва с всекидневна работа, с внимателно отношение към хората, към техните нужди и грижи, с честно отношение към делото.

За изпълнение на тази повеля, учейки се от богатия съветски опит, по решение на бюрото на комбинатския партиен комитет започнахме да внедряваме инициативата инженер — възпитател. Целта ни беше да насочим усилията на ръководителите, на инженерите и икономистите не само към

Digitized by Google

изпълнение на производствените задачи, но и да станат те възпитатели на младите хора, да извършват активна и индивидуална работа в трудовия колектив, в смените, бригадите и участъците, в училищата и кварталите, където живеят. В благородната борба за завоюване на званието „Инженер—възпитател" се включиха над 140 специалисти. В резултат на тази надпревара можем да отбележим, че през последните години се подобрява индивидуалната работа с хората. Все по-често нашите ръководители са при трудовите колективи. По актуални проблеми пред тях са изнесени над 300 беседи. В кварталните отечественофронтовски организации бяха проведени повече от 60 срещи и беседи. Сега инженерите са уважавани и търсени от всички организации в града. Над 70 паралелки в училищата например са слушали наши лекции по проблемите на металургията, запознати са с историята на комбината и с характера на достойната за уважение професия на металурга. Всичко това е принос в осъществяване професионалното ориентиране на учащите се. В резултат и на инициативата инженер—възпитател на страниците на вестник „Ленинец" и в предаванията на комбинатската радиоуредба се появяват сполучливо разработени теми.

В работата за завоюване на званието „Възпитател" ръководителите и специалистите дават своя дял за повишаване квалификацията и образованието на младите хора, за усвояване на челния опит. Под тяхно пряко ръководство и грижи десетки са тези, които усвоиха и прилагат на практика челния съветски опит.

Нарасна чувствително и броят на пропагандистите с висше образование. Само през последните три години този брой се утрои.

В резултат на тази инициатива се активизира участието на специалистите в движението за техническо и научно творчество на младежта и в рационализаторското движение. Доказателство за това е фактът, че през последните няколко години нашата комсомолска организация е неизменен окръжен първенец в областта на ТНТМ. Преизпълнен беше и планът по рационализациите за 1978 година.

Като специфична форма на индивидуалната работа с ръководители и специалисти инициативата инженер—възпитател играе голяма роля за укрепване и израстване на ръководните кадри, помага да се формират у тях ония качества, които са неотменно задължителни за ръководителя от нов тип. И в това ние виждаме главното достойнство на тази инициатива. Сега с чувство на удовлетворение можем да кажем, че нашите ръководители са и политически дейци. Те живеят с ритъма на времето, с неговите високи изисквания.

Заедно с партийните комитети и организации сериозни мерки за подобряване работата с кадрите предприемат и обществено-политическите организации.

Положителни изменения настъпиха в профсъюзните органи. Повече от 50 на сто от резервните кадри на комбинатската профсъюзна организация са из средата на работниците от материалното производство.

Най-значителни са постиженията по отношение на образованието. Докато до 1978 година комбинатската профсъюзна организация нямаше вишисти председатели и секретари на цехови комитети и в комбинатския профкомитет, то сега са 5 души.

Въведена е в действие системата за подбора, регистрирането и развитието на резервните кадри в комбинатската комсомолска организация. През 1978 година комсомолската ни организация бе наградена с орден „Червено знаме на труда" за постигнати високи успехи в комунистическото възпитание на младежта.

Под ръководството на комбинатския партиен комитет и първичните партийни организации се използват разнообразни форми за подготовка на комсомолския актив като потенциален резерв за партийните органи.

Една от сполучливо прилаганите форми за възпитание на младежите от комбината е наставническото движение.

Комбинатският комитет на БКП обръща по-голямо внимание върху ефективността на движението на наставниците, а не на неговата количествена страна. В резултат на извършената определена работа в осем цеха на комбината в момента работят 61 наставници с 143 млади работници. Изтекоха повече от две години от внедряването на инициативата и можем да посочим първите резултати, с които в крайна сметка се мери ефектът от нашата индивидуална работа. Всичките 143-ма младежи се учат в звената за политическа просвета. 43 от тях са излъчвани за ударници или удостоявани със званието „Най-добър в професията", 17 усвоиха втора професия, 37 повишиха разряда си. Рязко се подобри тяхната трудова дисциплина, самоотлъчките намаляха. Именно тези първи резултати са гаранция, че движението на наставниците ще даде своя принос за формиране и възпитание на младата смяна на работническата класа, за изграждане в нея на чувство за дълг и отговорност пред днешния и утрешния ден на България, чувство на уважение и зачитане на колектива.

Под ръководството на партийните комитети и организации цялостната възпитателна работа се провежда в непосредствена връзка със задачите, които решава отделният колектив. Нашите наставници разбират добре, че колкото тази връзка е по-тясна, толкова по-добре младежите възприемат и разбират и общите, и конкретните задачи, толкова по-енергично и със сърце се заемат с тяхното изпълнение.

* * *

Досегашната ни работа особено с резервните кадри показва и някои слабости. В една част от първичните партийни организации тя е лишена от нужната системност

Digitized by Google

и плановост. В някои случаи формално се отнасят при подбора на резервните кадри, понякога се издигат на ръководни места хора, които не са включени в състава на резервите. Все още има какво да се желае и за осъществяване на диференциран подход при обучението им. Не винаги се води последователна и непримирима борба против нарушенията на партийната и държавната дисциплина, за изпълнение на приетите планове от страна на някои стопански кадри.

СЛОВО ЗА ДРУГАРИТЕ

ВАНКО СТРАТИЕВ
секретар на общинския партиен комитет — Брезник

I. СТОПАНИНЪТ

Всяка сутрин, преди още да се развидели и да се очертаят контурите на Черна гора, Павел Войнов идва на работа. Всъщност той само минава през Пали лула, където е управлението на клоновото стопанство Велковци. Докато колата взема завоя, за миг хвърля поглед на чешмичката с лулата, издялана от червеникав пясъчник. Над реката се вдига бяла утринна мъглица и му се чини, че лулата пуши. Той бе предложил да се издяла тази лула, за да напомня за името на махалата Пали лула.

Някога тук е имало две-три кръчми, край които спирали файтонджиите, превозващи пътници от Трън и Брезник за гара Батановци, и керванджиите от граовските села, натоварили коли и каруци с въглища от пернишките табани. През Пали лула, сетне през Велковци и Витановски уши — това е най-краткият път за Перник. И сега още стои фирмата на онази малка коларо-кацарска работилница: „Троши, прави, не бой ми се...“ По-нататък е известната в миналото мелница на Момчилови, която сега използва стопанството. Малко неща са останали от миналото на Пали лула. Новите сгради — лечебницата, управлението на стопанството, недостроената читалищна сграда, както и няколкото кокетни къщи, слезли от Велковци, всичко е направено през последните две десетилетия.

Председателят обгръща с поглед тази картина, толкова позната и близка, и усеща нещо да пърха в душата му, да се разтапя и разширява в радостни талази: това е гордостта, че нещо е останало от твоя ум, от сърцето и ръцете ти.

Шофьорът го поглежда с питащи очи: „Какво, да спрем ли?“ По пълното, обветрено лице на председателя бавно се стопява оная мигновена радост, дошла от усещането, че трудът му не е отишъл напразно. После мисълта му се прехвърля към онова, което предстои. Извозили ли са чакъл за пътя към новия стан на механизаторите, ще удържи ли на думата си началникът на пътното управление, дворът трябва да се асфалтира, докато времето е сухо.

— Карай към кравекомплекса в Слаковци — казва той, макар и да е сигурен, че шофьорът си знае работата. Няма да се отбие в кабинета си, докато не посети всички кравеферми, докато не се отбие при шофьорите от гаража в Ноевци и не види как върви строителството на стана на механизаторите. Едва след като се срещне и поговори с хората, като разбере как започват денят, той ще се прибере в Пали лула. Слязъл от колата, ще въздъхне дълбоко и преди да влезе в сградата на управлението, за всеки случай ще хвърли поглед оттатък реката към зеленчуковата градина, където блестят на утринното слънце новите парници, и още по-нататък, към белите облаци от цвят, слезли по дръвчетата на палметната градина. Струва му се, че чак до управлението достига упойващият дъх на крушовия цвят, че усеща топлината на събудената изорана земя, която дими от изпаренията, набъбва и леко се разтваря, за да поникне хвърленото семе.

Леко замаян от свежестта на пролетния ден, той бавно изкачва стъпалата, мислейки за наторяването и още за това, че вече трябва да се започне с поливането на градините. Трябва някому да позвъни, трябва да се срещне със секретаря на партийния комитет, предстои връчването на новите партийни членски книжки на група комунисти от стопанството, но още дълго не може да влезе в кабинета си — заговарят го чакащите в коридора хора, всеки със своите искания: справедливи и несправедливи, всеки със своите болки. „Виж какво, другарю председател... Изслушай ме, па ако не може, не го решавай, поне да знаеш от що патиме...“

Умее да ги слуша търпеливо и не му

Digitized by Google

тежат техните грижи, макар че, прибавени към неговите, са твърде много.

А телефонът вече припряно звъни и той — такъв едър и би казал човек спокоен, бързо, малко нервно пъха ключа в секретната брава.

На бюрото лежат сводките за хода на пролетната сеитба, за млеконадоя, за строителството. Той ги разглежда, докато говори по телефона с управлението на АПК, и отдалеч може да се стори някому, че ги разглежда някак разсеяно, че те са му омръзнали или никак не го интересуват. Но това е само привидно. Макар и да знае какво е положението, той обръща внимание на всяка цифра. За него сводката е подробна картина на всяка ферма и бригада. Като на телевизионен екран вижда хората, овчарите, краварите, трактористите и докато размисля върху процентите, докато сравнява, за да види преодоляно ли е някакво изоставане, той разговаря мислено с хората, спори с тях и ги гълчи.

Понякога, докато пътува до бригадите, докато се катери по стръмните пътища на Черна гора, за да навести работниците от каменната кариера, или да види как вървят работите по очистването на новото пасище, той си спомня годините на своя живот, които се отдалечаваха, но оставаха у него като тъга, като приятни спомени, че дори и като неясна и сладка болка. Не че някога беше се съмнявал в нещо, не! Ако се повтори животът, ако се върне младостта му, той пак би започнал с това, пак би отдал всичките си години и дни на селското стопанство, на земята, която ни храни: друг живот за него нямаше и не можеше да има. Той не съжаляваше и нямаше за какво да съжалява за всичко, което е било.

Знаеше от баща си, стар миньор и същевременно селски стопанин, че годината, през която се бе родил — 1931, велковските комунисти бяха гласували със сребърната бюлетина. Пак от него бе слушал още като дете за Велковската комуна, просъществувала близо шест месеца — от октомври 1920 година до април 1921 година. И за кмета на комуната Методи Панчев от Славовци бе слушал, а за първите комунисти и организатори на партийната организация от селото — Милан Василев и Стоил Вучков, знаеше още като юноша. Отрасна в многолюдно семейство — пет братя и една сестра. Не достигаше хлябът, а цървулите, учебниците и износените дрехи си предаваха един на друг, подобно щафета. Революцията дойде в детството му с романтиката на разрушаването на старото и изграждане на новото, романтика, която палеше детското му въображение, в песните и огньовете на организация „Септемврийче". Детството отлетя с първите години след победата, а романтиката си остана. Нея я имаше и в РМС, и в дейността на ЕМОС в Брезнишката гимназия, където се записа да учи, но все нещо го тегленше към земята и той се прехвърли в селскостопанския техникум — Свищов. Тази любов и привързаност към земята щеше да определи по-късно целия му живот. Още от 1951 г. той знаеше, че не може да бъде другояче. По това време кооперативното стопанство в селото беше масовизирано и той като комсомолски секретар ръководеше звеното за високи добиви. И днес, вече възрастен мъж, не може без умиление и без гордост, примесена с тъга, да си спомни за работата на високодобивното звено от онези години. Младежите отиваха на блока с развято червено знаме. В топлите летни нощи спяха на полето, надпреварваха се с останалите звена, болееха за всяка минута и час. Може би тогава, в напрегнатите дни на младежкото звено, у него се раждаше и съзряваше истинският стопанин на земята. Но и по-късно, след като бе поседял в армията четири години като комсомолски и партиен секретар, с желание пое работата на заместник-председател на Темелковското кооперативно стопанство. Но истинско удовлетворение от своя труд получи през 1965 година, когато го избраха за председател на обединеното ТКЗС в с. Велковци.

Имаше добри условия: и почвата плодородна, и селата жизнени, трябваше само стопанинът умно да подхване работата, да организира и ръководи, да разгръща дейността на по-широк фронт, да търси новото и да рискува. Някой друг би си поживял добре през всичките тези години, държейки златната среда, но за Войнов това беше невъзможно, немислимо беше подобно спокойно живуркане. В душата му живееше комсомолският секретар, звеноводът от онези години, който се стремеше към по-високи цели. Ония, които го познават, няма да си изкривят душата: ще кажат, той умееше да рискува, той предприемаше и предприемаше, стремейки се да реши главните проблеми на стопанството.

Трябваше механизация и той създаваше комплексни бригади, трябваше наторяване и той строеше край Славовци летище: само със самолет можеше да се осигури наторяването на обширните блокове на стопанството. Мнозина го мислеха за своенравен, а той просто обичаше да върви срещу вятъра. Такъв беше още от малък. Изпитваше удоволствие, когато тича, да усеща как вятърът го обгръща, свисти в ушите му, носи го на крилете си. И винаги го примамва новото. Другите още не са се опомнили, когато във въздуха запърха с криле нова идея, още не са размислили, а той вече действува. Изпуснеш ли момента, чакаш ли други да ти проправят пътеката напред, ще се мъкнеш в опашката.

Тъй беше с животновъдството. Докато мнозина се почесваха по тила, той запретна ръкави, създаде модерен овцекомплекс във Велковци, кравекомплекс в Славовци по последната дума на зоотехниката, въведе двусменна работа. В Черна гора направиха модерно пасище за хиляди глави добитък. Сега получават висок млеконадой и от овцете, и от кравите.

Със зеленчука беше същото. Във Велковци, Славовци, Ноевци бяха създадени

Digitized by Google

парници и докато преди години доматите ставаха едва през август, сега е друго.

Двусменната работа при машините също въведоха едни от първите в селищната система.

И при всичко това той не забравя най-главното — работата с хората, грижите за подобряване битовите условия за механизаторите и животновъдите и на всички кооператори. Винаги намира време да бъде сред тях, да разговаря, да съветва и най-вече да се учи. Често стои и само слуша — повече купува, по-малко продава и това му помага да ръководи.

На разсъмване започва неговият работен ден, по мръкване завършва. Тревожи го и го радва вечната грижа на стопанина, иска и нивята да родят богато, и мляко да има в изобилие, и хората да живеят добре. Затова и толкова късно председателската кола осветява с фаровете си чешмичката с каменната лула край Пали лула.

II. ПО ПРЕКИТЕ ПЪТЕКИ КЪМ СЪРЦЕТО

Когато в полутъмния кабинет д-р Никола Узунов се взира в рентгеновата снимка, лицето му е съсредоточено и замислено, тогава е трудно да го откъснеш и заговориш за друго, за нещо странично. Той целият е отдаден на усилието да разчете, да узнае, да помогне да се постави най-точната и вярна диагноза. В тези мигове той изглежда неразговорлив, някак странно отчужден. Но постепенно лицето му просветлява, загрижеността се стопява подобно предутринен здрач. „Е — казва той тихо, с едва забележима въздишка, — нищо особено." И се усмихва насърчително, с добра, малко уморена и тъжна усмивка, усмивката на лекар, доволен от резултата, на човек, изживял заедно с другия тревогата.

И сетне, когато вече са си отишли всички пациенти, отнесли със себе си вечната човешка надежда, че всичко ще бъде добре, той отваря прозореца, въздъхва дълбоко и разтъркайки леко слепоочията си, сяда пред пишещата машина.

Той обича тези часове, когато остава сам след напрегнатия трудов ден. Тази тишина, която го обгръща отвред, в която едва се дочуват нечии припрени стъпки из коридорите на поликлиниката или приглушен шепот от двора. Бавно, с удоволствие той поема някой от томовете на Маркс или Ленин, прелиства тритомника на др. Тодор Живков „За партийното строителство" или обмисля поредното занятие в звеното за политическа просвета към първичната партийна организация в Обединената болница в Брезник, подготвя новата лекция. Пропагандист е повече от тридесет години, а не му е омръзнало да чете лекции, да организира и провежда практически занятия, конференции.

— Всъщност — казва той с усмивка — моята пропагандистка кариера започна през пролетта на 1944 година в Пазарджишкия затвор. Там изнасях лекции по история на КПСС.

Понякога в разговори с другари или в минути на самота той отново се връща във времето преди тридесет и пет години. Спомня си Дюлево, Пазарджишко, където през 1925 година се бе родил, баща си Христоско, единофронтовец — участник в Юнското и Септемврийското въстание 1923 година, майка си Петра — ятачка на партизаните. Беше благодарен, че от малък го изведоха на пътя на борбата, не беше нужно да се лута, още ученик в Панагюрската гимназия влезе в редовете на РМС. И сега, когато му е особено трудно, отива в родното си село Дюлево, да се види и поговори с баща си, стария комунист, натрупал много опит. Обичаше да се среща с другарите си от РМС, от затвора, от годините след народната победа. И при всяка среща се вглеждаше у тях и у себе си, не са ли се променили, жив ли е у тях идеализмът, ремсовият огън. През ония години в Панагюрище беше член на гимназиалното ръководство на РМС, член на околийския комитет и същевременно отговорник на РМС в Дюлево. Работата го поглъщаше изцяло и той й се отдаваше с вдъхновение, с което един художник създава картина или вае скулптура. И новото поръчение, което му дадоха през 1943 година — секретар на районния комитет на РМС, прие с готовност. А после дойде провалът, както обикновено се случва, неочаквано. Неведнъж преди това бе мислил как да се държи в полицията или пред съда, но никога не бе предполагал колко трудно и колко обикновено е всичко това. Просто трябва да не признаваш, за нищо на света да не признаваш.

Със същата страст, с която участвуваше в този двубой, след народната победа се зае заедно с другарите си с новите задачи, които постави Партията. Отначало учител в Дюлево и член на ръководството на РМС, след това член на околийския комитет на РМС в Панагюрище и завеждащ отдел „Деца и юноши", а по-сетне студент по медицина в София, активист на ДСНМ и сътрудник и член на районния комитет. Една след друга вървяха годините, напрегнати и динамични и той трупаше все повече организационен опит, съчетан със зряло разбиране на проблемите на развитието. Можеше да си припомни много трудности от онези години и нито един случай на огъване или отстъпление пред тях, на колебание от правилния път, по който Партията водеше народа и страната.

През 1957 г. дойде в Брезник. Не познаваше този край, ала бързо свикна с хората, бяха много своеобразни, но прями и чистосърдечни, а и природата по нещо напомняше за родния му край, та бързо свикна. Общителният му характер му позволяваше бързо да се приобщава, възпитанието и разбиранията му не му позволяваха да се занимава само с лекарската си практика. В обществената работа се хвърли стремглаво, жадно. Повече от двадесет и две години, откакто е в Брезник, а през това време много години е бил управител

Digitized by Google

на болницата, партиен секретар. Почти през цялото време е бил член на градския комитет на Партията, съветник, председател на различни обществени организации, Червен кръст, дружество „Г. Кирков", Комитета за трезвеност, общински съветник, неизменно пропагандист и лектор.

Често говорят за следата, която оставя човек след себе си. По този въпрос той има свое разбиране. Какво оставя след себе си хлебарят: всеки ден произведения от него хляб хората изяждат, но той не може да не е доволен, че изпълнява човешкия си дълг, че се труди, за да нахрани хората. Не е ли същото и с ръководителя — административен или партиен, с пропагандиста и лектора. Всеки ден дава по нещо от себе си, всеки ден сътворява по нещо и макар че понякога то е незабележимо, животът се развива напред. Какво беше някога брезнишката болница, още недостроена, неуредена? Направена бе нова поликлиника, обзаведоха кабинетите с нова апаратура. Подобрена бе диспансеризацията, профилактичната медицинска дейност и здравна просвета. Много грижи се положиха за здравето на майките и децата. В последно време се създаде звено за неотложна медицинска помощ. Във всичко това има и по частица от неговата мисъл, неговите ръце и усилия.

Какъвто и да е бил — управител или партиен секретар, той винаги си е оставал политически ръководител, пропагандист и възпитател и основните му усилия са били насочени към награждането и възпитанието на кадрите. Съберат ли се на партийно събрание, д-р Никола Узунов с основателна гордост си мисли, че 19 от всичко 23 партийни членове са приемани с неговото участие, той се е грижил за обучението им, давал им е поръчения, съветвал ги е. В партийните семинари и теоретични конференции, в които той години наред е пропагандист, са изучени „Марксистко-ленинска философия", „Философски проблеми на медицината", „Биология и медицина", а вече втора година изучават „Проблемът за човека в съвременната идеологическа борба". Интересни занятия проведоха по тритомника на др. Тодор Живков „За партийното строителство", а на техните практически занятия и конференции неведнъж са присъствували пропагандисти от града и окръга за обмяна на опит.

Д-р Никола Узунов знае, че идейните убеждения и предаността към партийното дело са онаа сплав, от която се изграждат моралните качества на комуниста. Затова отделя много внимание на пропагандистката и възпитателната работа сред колектива като ръководител на районна болница.

Всеки ден подир сутрешния рапорт, подир прегледите в рентгеновия кабинет той тръгва из болничните стаи, разговаря с болните и персонала, мъчи се да види и улови онова, което е най-важно за деня, онова, което е сторено, и онова, което не е направено. От общуването с хората той получава много, за да може после, осмислил го, като ръководител и другар да им го върне многократно като грижа, като съвет, като надежда.

III. ЩАСТИЕТО ДА ВЪРВИШ НАПРЕД

Отиде в завода веднага, след като предадоха съобщението за излитането на „Союз—33" в Космоса. Беше нетърпелива и развълнувана. Бързаше да сподели радостта си с работниците от втора смяна на цех № 2. Бодро отекваха стъпките ѝ по притихналите улици на Брезник, нямаше никакво движение, но прозорците на блоковете и къщите светеха, хората бяха пред телевизорите. Крачеше сама в нощта, а ѝ се струваше че край нея се движат още стотици работници също като на манифестация. Усещаш рамената на другарите си, чуваш пърполенето на знамената и ти е така леко — сякаш летиш подобно в детски сън. „Българин в Космоса, шега ли е, да се изравним с най-първите, най-напредналите, да станем космическа страна" — мислеше тя с гордост и бързаше.

Митингът се проведе на открито, в двора. От ниските халета, където се чуваха приглушени удари на пресите и силно миришеше на фенол, излязоха работниците и внимателно слушаха оратора. Те често повдигаха глави към небето — там някъде в безкрая трябваше да лети „Союз—33" с безстрашния си екипаж, с командира Рукавишников и българина Георги Иванов.

Хубав беше средношният митинг. Светеше едра луна, бързо преминаваха пухкави облаци. По скулестото смугло лице на Стефана Делибалтова бе избила руменина. По това можеше да се разбере колко много се вълнуваше. Впрочем с нея винаги бе така: трябва ли да се изказва на събрание, да разговаря с пропагандистите или да прочете на ръководството поредния протокол от проверката на комисията за държавен контрол, по лицето ѝ избиваше руменина, притесняваше се за слабостите и грешките, изживяваше ги като свои. Тя живееше с всичко, което ставаше в света, в страната, в завода, болееше за всичко като за свое лично дело.

Така сега изживяваше и полета на първия българин в Космоса, затова организира и средношния митинг, а после още часове стоя в пощенската станция, за да предаде поздравителните телеграми, гласувани на митинга, до БТА. А трябваше да стане рано, по-рано от всички други в цеха за гарнитури да отиде на работа, защото настройчикът на пресите трябваше да бъде на своя пост преди другите, всичко да прегледа, всичко да види, нали трябва да се осигури безаварийна работа на всички машини. Тя трябваше да бъде първа, защото такава беше нейната длъжност — комунист.

В завод „Борис Антов" Стефана Делибалтова работи почти от неговото създаване през 1961 година. Може да се каже, че тя присъствува, или още по точно, участвува в раждането на завода. Старите

Digitized by Google

складове на търговската организация бяха преустроени за кратко време, докарани бяха първите машини — няколко преси от ТПК „Комсомолец" от София, сетне започнаха работа и първите работници в цеха за гарнитури. Бяха всичко на всичко деветнадесет души заедно с директора, но това не пречеше на тях и гражданите на Брезник с гордост да наричат това мъничко, полузанаятчийско цехче „Държавен завод за резервни части". И дори само в това, как изговаряха „нашият завод" личеше колко много се гордеят, радват и надяват.

Стефана беше от първите работници, беше и първият партиен секретар. Неколцина комунисти имаше в цеха по онова време, преизпълнени с решимост да направят този цех завод. Тя работеше заедно с другите, заедно с тях мечтаеше, виждаше новите заводски корпуси. Малцина тогава си представяха колко трудности трябваше да се преодолеят, за да се осъществи тази тяхна априлска мечта.

През сърцето й преминаха всички съмнения и очаквания, всички тревоги и радости в развитието на завода. От завод „Найден Киров" в Русе беше прехвърлено производството на фрикционни изделия, спирачни дискове и накладки за трактори и автомобили. Работниците сами участвуваха в дострояването на халетата, в прекарването и монтирането на машините. Поради ниските помещения някои от пресите останаха да стърчат над керемидите, но това ни най-малко не пречеше нито на ентусиазма, нито на надеждите на колектива. Не можа да ги обезкуражи и обстоятелството, че някои от пресите бяха съвсем стари, ръчни, останали от някогашните маслобойни, не ги уплаши и това, че нямаха опит и не познаваха добре новите технологии. Трябваше да се правят преустройства и рационализации, да се изработват и изпробват многолеглови щанци, да се усъвършенствува технологията и най-трудното — да се създава ново отношение към труда, работническо съзнание. Колко са осемнадесет години за един завод, но тези години, с всички трудности на растежа, раждането и укрепването на един трудов колектив са много, когато са твоя лична съдба. През тези години тя бе и секретар, и заместник-секретар на първичната партийна организация и почти несменяем председател на комисията за народен контрол, и член на бюрото на ГК на БКП, член на окръжния комитет на Партията — Перник, женотговорничка и деятелка на Отечествения фронт. Изпращала е в пенсия и е приемала нови работници, идвали са и са си отивали директори и главни инженери, а тя е все на старата работа, в същия цех, на същия пост — комунист от първите редици. Никога, нито за миг, през цялото това време не е забравяла главното — че е работник комунист, че е организатор, че трябва с личния си пример да увлича безпартийните, да сплотява и мобилизира колектива.

И колко и най-различни награди е получавала: отличник на Министерството на машиностроенето, „Народен орден на труда" — сребърен, много медали и отличия. Неведнъж са идвали при нея журналисти да я разпитват как постига всичко това, как съумява да съчетае производствената си работа с безбройните задължения на обществеик.

И винаги тя се е усмихвала стеснително, какво да им отговори. Много пъти се бе случвало като член на бюрото на ГК да отива на заседание. Другарките й от цеха се отнасят с разбиране. „Не се безпокой — казват, — ние ще отработим нормата ти." Тя им беше благодарна за готовността, но се изчервяваше от неудобство. И след заседанието идваше в цеха и работеше толкова време, колкото е била на заседание, работеше, докато не стигнеше и не надминеше нормата. Само така можеше да се чувствува спокойна. Дори в една от преценките й, направена от бюрото на ГК, бе отбелязано: „В своята дейност винаги е била положителен пример. Всяка минута, която я е откъсвала от производството, сама, по собствено желание, си е доработвала."

И когато слушаше тази преценка, тя навеждаше очи от смущение и си мислеше: „А защо пишат всичко това? Нима да си изработиш нормата при всички обстоятелства не е нещо просто и естествено?"

При нея работниците често идват на разговор от душа, защото я чувствуват близка, защото знаят, че ще ги разбере. Имало е трудни моменти, работата не върви, няма материал или пък от ТРЗ режат нормите. Високи разговори, шум — мнозина са твърде чувствителни към всичко това.

— Чакайте да поразмислим, да поговорим — ще ги посъветва Стефана, ще провери, ще им обясни как стоят нещата. И ще се окаже, че не винаги претенциите на някого са прави.

Но е бивало и друго — исканията да са основателни. Тогава тя сама е отивала в градския комитет.

Предлагали са й да отиде на работа в канцеларията, защо не — има средно образование, актив, заслуги. Винаги е отказвала. Не можеше да си представи, че ще се откъсне от работата, от нейната бригада. Веднъж беше останала да помогне на една от работничките и стана нещастие — пресата засегна два пръста на лявата й ръка, премаза ги. „Е, сега няма как и нашата Стефана ще се преустрои" — подхвърли някой. Но не. Едва изчакала да й оздравее ръката и тя отново застана край машината, сред бригадата, сред трудовия колектив. Зае своя пост на организатор комунист.

Digitized by Google

ЗА ПОЛИТИЧЕСКИЯ ПОДХОД

ДИМИТЪР АНАШИЕВ

В доклада си пред Националната партийна конференция от април 1978 г. др. Тодор Живков посочи, че „политическият подход навсякъде трябва да се превърне в сърцевина на партийното ръководство". Тази задача произтича от необходимостта да се осигури комплексно, всеобхватно и резултатно усъвършенстване на социалистическата организация на труда чрез привличане към това дело на всички трудещи се. Освен това тази необходимост се диктува от наличието на елементи на подценяване на постоянната организаторска и идейно-политическа работа сред хората, на прояви на ведомственост и местничество, дребнава намеса, опекунство и недостатъчна компетентност в работата на немалко партийни комитети и организации.

Задачата за прилагане на политически подход в партийното ръководство нашата партия е решавала през всички периоди от своето съществуване. Но сега тя се изправя пред нас в нова светлина. Сега ще я решаваме в условията на повсеместно внедряване на икономическия подход в социалното управление. Известно е, че на Националното съвещание, състояло се на 9 януари 1979 г., др. Т. Живков издигна и аргументира задачата за превръщането на икономическия подход в ръководно начало в дейността, стила и методите на работата на всеки деец и колективен орган, който обсъжда и решава икономически проблеми, организира и контролира тяхното изпълнение. Върху тази основа възниква необходимостта от укрепване на единството на политическия и икономическия подход в партийното ръководство.

Успешното реализиране на възникналите задачи е в пряка зависимост от степента на осъзнаване на потребността за засилване на политическия характер на партийното ръководство, от дълбочината на знанията за същността и функциите на политическия подход, за неговите основни сфери на проявление, за връзките и взаимодействието му с цялата система от подходи, от силата на волята, последователността и упоритостта за приложение на неговите главни изисквания.

1. ЗА ПО-ПЪЛНО РЕАЛИЗИРАНЕ НА ФУНКЦИИТЕ НА ПОЛИТИЧЕСКИЯ ПОДХОД

В социалистическото общество марксистко-ленинският политически подход е необходимо средство за изработване на социално-класо-

Digitized by Google

ва позиция, за ориентиране на кадрите и трудещите се в сложните междукласови, вътрешнокласови, междудържавни и други отношения, за свързване на дейността им с интересите на работническата класа и със задачите на строителството на социализма. По своята същност той представлява конкретен механизъм за съзнателно използване на обективните закони на общественото развитие в практическата дейност на органите за социално управление. Това е така, защото марксистко-ленинският политически подход отразява и изразява интереси, които напълно съзнадат с обективния ход на историята, със закономерните тенденции и перспективи на общественото развитие. За да реализира своите цели, работническата класа и нейният авангард се нуждаят от най-точно и адекватно отразяване на изискванията на закономерностите и перспективите на обективната действителност.

Политическият подход при социализма изразява социалистическите политически отношения: ръководната роля на работническата класа и нейния авангард, съюза между работническата класа, селячеството и народната интелигенция, морално-политическото единство на народа, интернационализма и солидарността с всички, борещи се за социално и национално освобождение.

В социалистическото общество политическият подход се превръща във важен лост за планово ръководство на социалистическото общество. Обществената собственост и непосредствено общественият характер на труда са обективната основа, върху която политическият подход в условията на социализма способствува за отстраняване на стоковия и паричния фетишизъм.

Политическият подход е призван да осигури целенасочено въздействие върху интересите на трудещите се, трудовите колективи и обществото с цел да се постига тяхното сближение и еднопосочност. Върху тази основа може да се осъществява постоянен прогрес в развитието на обществото по пътя на социализма. Социалното предназначение на политическия подход е да създаде такива политически и социално-психологически условия, в които отделните труженици, колективи и териториални региони да насочат своята дейност към удовлетворяването на обективно необходимите потребности на общественото развитие, отразени в партийната политика, планове и решения. Той е предопределен да развива у трудещите се максимум активност и творческа инициатива в търсенето на най-добри варианти за реализация на тази политика, планове и решения. За постигане на тези цели се използват политически средства, механизми и лостове за стимулиране, поддържане и възпроизвеждане на висока степен на социална активност, сред които централно място заемат убеждението, организацията и възпитанието. Именно политическият характер на способите и методите на въздействие е важен отличителен белег на политическия подход при сравнението му с останалите видове подходи, като икономическия, социално-психологическия, административния, комплексния, програмно-целевия, структурно-функционалния, мултипликационния и други.

Същността и социалното предназначение на политическия подход се проявяват в неговите функции. Тъкмо поради това превръщането на политическия подход в сърцевина на партийното ръководство е най-непосредствено свързано и изисква по-пълно реализиране на функциите му. Колкото по-всеобхватно, комплексно и на всички равнища се осъществяват функциите на политическия подход, толкова по-висока ще бъде степента на зрелост на партийното ръководство, ще расте неговият размах и деловитост, ще се реализира линията и политиката на Партията.

В условията на всенародната борба за високо качество и ефек-

Digitized by Google

тивност, за образцова социалистическа организация на труда все по-нарастващо значение придобива **функцията на политическия подход да бъде класова норма на поведение и отношение, мяра за ориентировка, за засмане на най-правилна социално-класова позиция.** Тази функция има за обективна основа фактът, че в класовото общество отношението на хората към съществуващия обществен и държавен строй, както и поведението им в обществения живот не може да бъде еднакво. В зависимост от икономическото положение и интереси на различните класи и отделните хора това отношение и поведение може да бъде утвърждаване или отхвърляне, усъвършенствуване или революционно изменение, приспособяване или разграничаване.

Класовите интереси намират отражение в политиката като особена форма на социална практика. В. И. Ленин характеризираше политиката като концентриран израз на икономиката, нейно обобщение и завършек, като отражение на отношенията между класите, държавите и нациите. Ако се опитаме да намерим мястото на политическия подход в обективната верига от връзки между класовите интереси и политиката, то тя би вървяла по контура: класови потребности — икономически интереси — политически интереси — политически отношения — политическо съзнание — политика — политическа борба — политическо ръководство — политически подход. Върху така очертаната обективна основа и връзка на политическия подход с класовите интереси се оформя неговата функция на класова норма. Това означава, че за социалистическия тип ръководител или управление класовият, политическият подход се превръщат в социално правило и предписание, които определят характера, насоките и границите на дейността им. Към казаното специално за партийните органи, организации и членове политическият подход е още програмно и уставно изискване, идеологическа постановка, неразделна част от партийния живот. При това в съдържанието на партийното ръководство политическият подход е такава норма, която доминира в цялата негова нормативна система и определя нейната ценностна ориентация.

В условията на социализма класовият характер на отношенията, които въплъщава политическият подход, се изразява в признаването и отстояването на ръководната роля на работническата класа в обществото, на нейния съюз със селячеството и народната интелигенция, на ръководната роля на Комунистическата партия. Това е ядрото на политическия подход. Отричането или подценяването на ръководната роля на Партията подкопава самите основи на социалистическото общество, неизбежно води до разпадането на неговия политически, икономически и социален строй. Тъкмо поради това едно от важните изисквания на политическия подход е да се търси и да се осигурява ръководната роля на Партията, постоянно да се привеждат вземаните решения, приеманите планове и предприеманите действия в пълно съответствие с политиката и линията на Партията. Без това е невъзможно да се регулират взаимоотношенията между класите и социалните слоеве, да се подпомага сътрудничеството между тях и да се насочва тяхното развитие. Стремейки се към осигуряване на социално-политическо единство на обществото и на трудовите колективи, партийните органи и организации използват политическия подход, за да съчетават коренните и непосредствените интереси на трудещите се, при което частните интереси да се подчиняват на общите, близките — на крайните, местните и ведомствените — на общонародните.

В качеството си на норма за регулиране на класовите отношения в обществото политическият подход съдействува за изработването и провеждането на такава политическа линия, курс, стратегия, тактика и решения, които в максимална степен да отразяват непосредствените

Digitized by Google

и бъдещите интереси, въжделения и стремежи на най-широки слоеве на трудещите се маси, да ограничава проявленията на местничеството, ведомствеността, бюрократизма и националната ограниченост.

Да се подхожда политически днес това означава преди всичко борбата за високо качество и ефективност, за образцова организираност да се разглежда в пълния смисъл на думата като класова борба. Социализмът ще прояви своето пълно превъзходство над капитализма не само в областта на политическия строй, социалните отношения, културата и идеологията, но и в изграждането на по-съвършена организация на икономиката и на цялото общество, в създаването на по-високоефективна и технически развита социално-икономическа система. Като разкрива широк простор за инициативата на масите, за тяхното най-активно участие в ръководството на производството и държавата, политическият подход съдействува за по-скорошното постигане на тази историческа задача. Тъкмо поради това степента на реализация на политиката на Партията за високо качество и ефективност, за образцова организираност на труда се превръща в критерий за оценка на политическото равнище и политическата зрелост на управлението или ръководството, на тяхната ефективност.

Комплексността и всеобхватността на борбата за високо качество и ефективност, за образцова организация на труда **повишава ролята и значението на функцията на политическия подход като метод за познание и оценка.** Тя произтича от необходимостта да се гледа на тази борба и да се оценяват различните нейни аспекти като общопартийно, общодържавно, интернационално дело. Известно е, че познавателно-оценъчната дейност на хората е единство от отражение и творчество, от гносеологична и социална страна. Функцията на политическия подход като метод на познание и оценка произтича и е конкретна форма на проявление на социалната страна на процеса на познанието. Той способствува за изявяване на социалната позиция на субекта на познанието и отразява неговото отношение към заобикалящите го явления, процеси и факти.

Политическият (класов, държавнически и интернационален) подход е ярко проявление на социалната позиция на субекта (партийни, държавни, обществени кадри или органи) при изследването и оценката на обществените явления. А знае се какво голямо значение в процеса на познанието има гледната точка на субекта на познанието. От нея в значителна степен зависят мотивите, изходната хипотеза, концепцията, начинът на познанието, неговите цели, задачи и методи. В този контекст прилагането на политически подход в познавателния процес е равнозначно на открито и съзнателно заставане на страната на определена политическа идеология. Това не е нещо ново. В познанието няма и не може да има идейна или идеологическа неутралност. Комунистите признават направо и открито политическата, т. е. класово-партийната насоченост на своята идеология. На тях не им е нужно да скриват това. Политическата идеология на комунистите напълно съвпада и органически се слива с научната обективност. Тази идеология в лицето на марксизма-ленинизма „съединява строгата и висша научност (представлявайки последна дума на обществените науки) с революционността и ги съединява не случайно... а ги съединява в самата теория вътрешно и неразривно“[1].

Постиженията в социалистическото строителство, темповете и мащабите на икономическото ни развитие, сложната дейност, която Партията провежда за повишаване качеството и ефективността на производството и за усъвършенствуване на социалистическата организация

[1] В. И. Ленин, Съч., т. 1, с. 344—345.

Digitized by Google

на труда **откройват все по-ярко демократичната функция на политическия подход.** Неговото значение да служи като средство за демократизиране на обществения живот още повече нараства. Като способствува за развитието на демократичното начало в системата на политическото, административното и друго управление, като съдействува за последователното прилагане на обществено-държавния принцип в различните области на социалния живот и разгръща самоуправлението на масите, политическият подход се превръща в средство за разгръщане на социалната активност на масите, за тяхното привличане, включване и приобщаване в борбата за реализацията на партийната политика.

Демократичната функция на политическия подход непосредствено произтича от социологическата закономерност за решаващата роля на народните маси в историческия прогрес и е своеобразен механизъм за нейното реализиране. На практика това означава съзнателна опора на социалните фактори, стимулиране на тяхната активност и инициатива. Още по-конкретно това предполага всички мероприятия в най-широк смисъл да се разглеждат от гледна точка и през призмата на участие на трудещите се в тяхната разработка и реализация. Не само това. Активно да се търси, осигурява и постига тяхното максимално възможно участие в управлението на страната и трудовите колективи. Никога да не се забравя, че без енергията и силата на народните маси не е възможен никакъв прогрес в обществото. Може да се каже, че главен предмет и непосредствено вътрешно съдържание на политическия подход е непрекъснатото възбуждане и стимулиране на трудещите се маси за съзнателно и активно участие в управлението на страната и трудовите колективи. Неговият социален смисъл е да развие активността на масите и чрез нея да ги приобщи към решаването на актуалните задачи на времето. Така разглеждан, политическият подход е антипод на бюрократичния централизъм и технократизма, които подценяват, принизяват и елиминират участието на трудещите се в управлението.

Демократичното съдържание на политическия подход бе особено силно подчертано в най-ново време от Националната партийна конференция. Тя обяви усъвършенстуването на социалистическата организация на труда и плановото ръководство на икономиката в дело на всички трудещи се. Това е напълно логично. Проблемите на конференцията засягат всички труженици на социализма и отговарят на дълготрайните им интереси. Отук необходимостта те да участвуват още по-активно в разрешаването на тези проблеми, в управлението на производството и страната. В тези условия най-дълбокото съдържание на политическия подход е равнозначно на своевременно възглавяване, правилно ръководство и направляване на социалната активност.

В съвременни условия силно се повишават ролята и значението на **функцията на политическия подход да бъде принцип или черта от стила на социалистическия тип управление.** Това е свързано с неимоверно обогатения инструментариум на съвременното социално управление, постоянното издигане на неговото научно равнище, разширените му възможности за въздействие върху развитието на обективните процеси. От друга страна, това се диктува от необходимостта да се преодолее изоставането на субективния фактор от обективните потребности, възможности и изисквания.

Политическият подход е централната изходна идея, върху която е построено и протича социалистическото управление и ръководство. Като принцип той отразява и изразява целеустремения и социалнодействения характер на управленческите въздействия. Неговият со-

Digitized by Google

циален смисъл е да подчертае практически преобразователната насоченост на ръководството. Това, че то не само и не толкова описва и обяснява явленията, процесите и фактите, но главно — ги изменя, съобразно с обоснованите цели и задачи. Затова политически да се подхожда значи не просто осмисляне на съществуващото от позициите на идеологията на работническата класа, не мъдро смирение с даденото, а активно практическо вмешателство в хода на развитието, разрешаване на съществуващите противоречия, настойчивост и воля за постигане на целите и задачите. Няма друг начин те да се превърнат в реалност, освен по пътя на практическите преобразователни действия. Тъкмо поради това политическият подход е несъвместим с формализма, самоцелността, представителността, парадността и декларативността.

Приетите планове, концепции и програми не бива да се превръщат в теми за абстрактни обсъждания и шумни декларации, те са задачи за конкретна практическа работа, за неотложно изпълнение и внедряване в практиката. Затова, както изтъкна др. Т. Живков, „времето на словото мина... сега от нас се искат дела и само дела, резултати и само резултати".

2. ВСЕОБХВАТНО ПРИЛАГАНЕ НА ПОЛИТИЧЕСКИЯ ПОДХОД В ПАРТИЙНОТО РЪКОВОДСТВО

Важно условие за превръщането на политическия подход в сърцевина на партийното ръководство е неговото всеобхватно прилагане във всички области и фази от всички равнища към всички обекти на партийното ръководство. Това произтича от сложния и комплексен характер на обектите на партийното ръководство. Партията придава организиран, планомерен и научнообоснован характер на борбата и творчеството на трудещите се, като оказва постоянно въздействие върху тяхното съзнание и поведение. Самите обекти на въздействие са обаче диалектическо единство от обективни и субективни елементи. Обективните елементи — това са процесите и явленията, които не зависят от волята на трудещите се. А субективните елементи — отражението на обективните процеси и явления, съзнателното и планомерното насочване на борбата на трудещите се към предварително определена цел. При тези условия главното социално предназначение на политическото, т. е. на партийното ръководство е да разкрие конкретната диалектика между обективното и субективното в борбата на трудещите се, да приведе състоянието и перспективите на субективния фактор в по-пълно съответствие с обективните потребности и изисквания. Изпълнението на тази социална цел обуславя необходимостта политическият подход в партийното ръководство да го обхваща едновременно и като наука, и като изкуство, да способствува за съединяване на знанията с опита и уменията, да насочва за извършване както на теоретическа, така и на организаторска и идейновъзпитателна работа.

Политическият подход пронизва всички дейности, които характеризират партийното ръководство като наука. Известно е, че научният характер на политическото ръководство изисква, както учеше Ленин, „първо, да се държи сметка за опита на другите страни... второ, да се държи сметка за всички сили, групи, партии, класи, маси, действуващи вътре в дадена страна"[1].

Политическият подход най-ярко се въплъщава в работата, свързана с отразяване на практическия опит на трудещите се. Тук е важ-

[1] В. И. Ленин, Съч., т. 31, стр. 68.

Digitized by Google

но да се посочи, че това се прави не пасивно и съзерцателно. С масовото въвличане на трудещите се в анализа на действителността партийното ръководство съдействува за отстраняване до минимум на субективизма в отражението й, разкрива съществуващите противоречия, достижения и слабости, определя прогресивните тенденции на развитието. Колкото по-широко и по-дълбоко се обхваща опитът на трудещите се, разнообразието на формите и средствата в тяхната преобразователна практика, толкова по-обоснована ще бъде практическата дейност на партийните органи и организации. Това обуславя важното значение на работата им за разгръщане на вътрешнопартийната и социалистическата демокрация, за утвърждаване и развитие на колективността, критиката и самокритиката. Защото израз на висока степен на прилагане на политическия подход е да се изслушват мненията и предложенията на комунистите и трудещите се, да се изучават и отчитат техните законни потребности и специфични интереси, да се води с тях откровен разговор за трудностите в общественото развитие, за недостатъците и слабостите, за отрицателните явления и тенденции, проявяващи се в някои области, направления и социални среди. А това е невъзможно да се извършва, ако постоянно не се развиват и обогатяват връзките на партийните органи, организации и на комунистите с народните маси.

Политическият подход е сърцевина на партийното ръководство като наука, защото и с негова помощ се извършва конкретният анализ на конкретната действителност. Партийние органи и организации ще осъществяват ръководство на високо политическо равнище, ако построяват своята дейност не върху абстрактни умозрения, а върху точно и емпирично проверимо знание за миналото, настоящето и бъдещето на явленията и процесите. А това изисква всяко конкретно действие да бъде разглеждано като звено или средство за решаване на исторически възникнали и сега актуални проблеми и задачи. От тази позиция в съвременни условия не може да се говори за политически подход в работата на ръководни кадри, органи и организации, ако те органически не свързват всяка своя стъпка със стратегическия лозунг на Единадесетия конгрес за високо качество и ефективност или със задачата на Националната партийна конференция за усъвършенствуване на социалистическата организация на труда и на плановото ръководство на икономиката, или със задачата за последователно внедряване на икономическия подход в управлението. Без това е невъзможно да се определи политическото им поведение и социалната значимост на провежданата от тях дейност.

Ролята на политическия подход като сърцевина на партийното ръководство ще се повишава толкова повече, колкото по-добре той съдействува за прогнозиране на последствията и бъдещия ход на процесите и явленията. Животът дава много доказателства за това, че политически незряло е онова ръководство, което не си дава сметка за отраженията на неговите действия върху поведението на различните социални групи и слоеве. Та нали именно в това е същността на политическия подход — да се оценят и предвидят общите и конкретните въздействия върху съзнанието и поведението на трудещите се от едни или други стопански, технически, организационни мерки и мероприятия. Това е в пълно съответствие с дълбокия смисъл на партийния девиз „Всичко за хората, всичко в името на хората“.

Политическият подход пронизва и всички елементи на партийното ръководство, които го характеризират като изкуство. Без него е невъзможно да се формулира политическата линия, правилно да се разрешат съществуващите противоречия, да се провежда принципна, но гъвкава тактика, да се организира нейното провеждане в живота. С негова помощ се анализират действията и настроенията на масите, проявява

Digitized by Google

се творчество и смелост на мисленето, изучават се причините, породили грешки и недостатъци. Особено голямо е значението на политическия подход, когато партийното ръководство изяснява характера на съществуващите в обществото или колектива противоречия и начините на тяхното разрешаване. С това най-непосредствено е свързано и определянето на главното звено във веригата от задачи, които предстои да се решават.

Партийното ръководство като изкуство се характеризира с голямо разнообразие от форми и методи на работа. Това го принуждава постоянно да прави избор на такива от тях, които са най-много пригодени за дадения вид задача и отчитат създаденото съотношение на силите. Чрез прилагането на политически подход то следва определена генерална линия на поведение, за да не се загуби в лабиринта от многообразието и многоплановостта на задачите, формите и методите. В същото време той осигурява максимална гъвкавост в ежедневната работа, умение да се съчетават различни форми и методи, бързо да се сменят онези, които вече не съответстват на новите условия и задачи.

3. ЕДИНСТВО НА ПОЛИТИЧЕСКИ И ИКОНОМИЧЕСКИ ПОДХОД

След Националното съвещание от 9 януари 1979 г. много актуална стана задачата последователно да се прилага икономическият подход в цялостния производствен и възпроизводствен процес. От партийните органи и организации сега се изисква „да овладеят и последователно да прилагат принципите и „тайните" на икономическия подход"[1]. Това обаче не означава, че икономическият подход измества или отрича другите съвременни методи и средства на ръководство и управление. Само хора, склонни към вулгаризаторство, едностранчивост и абсолютизация могат да сметнат, че вече е настъпило време за изоставяне на политическия, програмно-целевия, комплексния, мултипликационния и други научни методи за ефективно управление. Любителите на дилемата: „или единият, или другият подход", трябва да бъдат разочаровани. По думите на др. Т. Живков „икономическият подход, образно казано, ще влее свежа кръв в системата от методи, форми и механизми, които ние сега използваме, ще ги импулсира да действуват пълноценно. Наша слабост е, че досега вливахме малко кръв в тази система"[2]. Най-правилната позиция следователно е не противопоставяне на научните методи и средства едни на други, а комплексното им използване за непрекъснато повишаване ефективността на управлението.

Това с пълна сила се отнася и до партийните органи и организации. Те са били, са и ще си останат органи за политическо ръководство. Но всяко ръководство, в това число и политическото, може да има високо научно равнище и да бъде ефективно, ако се опира върху изискванията на обективните закони и закономерности. Азбучна истина е, че ако политическите решения или планове на партийните органи и организации не са икономически обосновани и не заинтересоват непосредствените им реализатори, те ще си останат утопични пожелания. Оттук настоятелното изискване партийното ръководство на всички равнища и във всички сфери по-пълно да се осъществява върху основата на единството и синтеза между политическия и икономическия подход.

Между политическия и икономическия подход съществува обектив-

---

[1] В. „Работническо дело", 30 март 1979 г.
[2] Пак там.

Digitized by Google

на взаимовръзка. Тя отразява съотношението между политиката и икономиката в социалистическото общество. Известно е с каква пределна яснота В. И. Ленин формулира единството на политиката и икономиката в своя знаменит тезис за политиката като концентриран израз на икономиката. Тук едновременно се подчертава определящата роля на икономиката във формирането на политиката, както и относително самостоятелната роля на политиката по отношение на икономиката. С това се отхвърля идеалистическото и метафизическото откъсване и противопоставяне на тези две основни страни на обществения живот.

Марксизмът-ленинизмът обоснова творческата роля на политиката, като изхожда от предимството на политическия подход при решаването на икономическите задачи. „Без правилен политически подход към работата — учение В. И. Ленин — дадена класа не ще задържи своето господство, а следователно не ще може да реши и своята производствена задача[1]". Продължавайки тази мисъл, др. Т. Живков посочва, че всяка грешка в икономическата политика може да нанесе сериозна вреда не само на стопанството, но и на коренните жизнени интереси на класите и социалните слоеве, да доведе до нарушаване на техните взаимоотношения, на социално-политическото единство[2]. Първенството на политическия подход означава признаване на решаващото значение на завоюването и укрепването на политическата власт, осъществяването на правилна политика за достигане на коренните интереси на класите. Наред с него това е признание за необходимостта към всички стопански, технически, технологически и други въпроси да се подхожда преди всичко от гледна точка на трудещите се. Първенството на политическия подход, посочва др. Т. Живков, не се изчерпва с разработването на научнообоснована политика. Такъв подход е необходим във всички сфери на обществено-политическия живот, защото правилната сама по себе си икономическа политика може да се натъкне на инертността и неприспособеността на останалите сфери[3]. С помощта на политическия подход се привеждат в действие всички лостове, необходими за мобилизиране на трудовата и политическата активност на народните маси, за включването им в борбата за високо качество и висока ефективност.

Анализът на диалектиката на взаимоотношенията между политическия и икономическия подход и особено първенството на политическия подход не бива да се тълкуват в смисъл на лишаване на икономическия подход от самостоятелно действие. Напротив. Икономическият подход има свой обхват на действие и приложение. Разбира се, той не е универсален метод на практическа дейност, но е с широк обхват. Неговата особеност идва в резултат на обстоятелството, че в наше време проблемът за икономизиране на човешките дейности се превръща в основен въпрос. Вниманието сега е насочено не толкова към това, защо и как да се действува, какво и кога да бъде направено, но главно на каква цена да бъде направено, с какви разходи да се извърши и какъв ефект се получава. Овладяването и последователното прилагане на икономическия подход е важно средство за повишаване на качеството и ефективността от всяка дейност.

С какво се характеризира икономическият подход?

Преди всичко с по-пълно отчитане и съобразяване на човешката дейност и изискванията на обективните икономически закони, с широкото и последователно прилагане на икономическите лостове на ръководство. Важна негова черта е по-пълното съчетаване на интереси-

---

[1] В. И. Ленин, Съч., т. 32, с. 72.
[2] Т. Живков, Съч., т. 18 с. 317.
[3] Пак там, с. 323.

Digitized by Google

те и на трудовите колективи, и на отделните труженици върху основата на самоиздръжката, вътрешностопанската сметка, обвързване на работната заплата с резултатите от стопанската дейност, правилното използване на материалните и моралните стимули. Икономическият подход се характеризира още с премахване на прекомерния централизъм и с по-широко демократизиране на стопанския живот.

Като осигурява широк простор на действие на икономическите закони, икономическият подход същевременно разглежда стопанските мероприятия в светлината на тяхното съответствие с интересите на различните социални групи в обществото, т. е. разглежда ги политически. Защо? Защото икономическите закони, бидейки обективно обусловени, не се реализират автоматически, а чрез стопанската дейност на хората. По този начин икономическите интереси като източник и мотив за дейността на хората са възелът и стилът, където се срещат и си взаимствуват икономическият и политическият подход. Тъкмо затова откъсването на политическия от икономическия подход в ръководството на икономиката неизбежно води до волунтаризъм и авантюризъм, до левичарския и сектантско-догматичен тезис за политиката като командна сила в икономиката. За икономическия подход е характерно отсъствието на всякакви елементи и прояви на субективизъм в управлението на производствените процеси, както и на администриране при решаването на икономическите въпроси.

Изтъкването на необходимостта от прилагането на икономически подход в ръководството на стопанската дейност не означава сляпо подчинение на действието на икономическите закони или свободно развитие на стихийността. Именно за предотвратяването на подобни последствия е необходим политически подход. Той е призван да съдействува за отразяване на закономерностите в развитието на икономиката като цялостен народностопански механизъм, за преодоляване на ведомствените и местническите тенденции. Чрез него се осигурява възможност да се направлява процесът на производството в интерес на трудещите се и на отделния човек. Всъщност касае се за практическа реализация на ръководната роля на Партията и социалистическата държава в икономическия живот. Политическият подход е антипод на анархо-синдикалистките тенденции, техницизма и технократизма. „На единната икономика на социализма — пише др. Т. Живков — може да отговаря само единна стопанска политика. В ръководството на социалистическото стопанство не могат да съществуват нито паралелни, нито поляризирани политически насоки; нужно е единно политическо ръководство, осъществявано от единен политически център.“[1]

Последователното осъществяване на единството на политическия и икономическия подход сега е главното условие за постигане на още по-бърз и всестранен подем на страната, за повишаване на материалното и духовното благосъстояние на народа. В същото време то е условие и важен фактор за повишаване ефективността и качеството на партийното ръководство на народното стопанство.

[1] Т. Живков, Съч., т. 18, стр. 315.

Digitized by Google

на взаимовръзка. Тя отразява съотношението между политиката и икономиката в социалистическото общество. Известно е с каква пределна яснота В. И. Ленин формулира единството на политиката и икономиката в своя знаменит тезис за политиката като концентриран израз на икономиката. Тук едновременно се подчертава определящата роля на икономиката във формирането на политиката, както и относително самостоятелната роля на политиката по отношение на икономиката. С това се отхвърля идеалистическото и метафизическото откъсване и противопоставяне на тези две основни страни на обществения живот.

Марксизмът-ленинизмът обоснова творческата роля на политиката, като изхожда от предимството на политическия подход при решаването на икономическите задачи. „Без правилен политически подход към работата — учеше В. И. Ленин — дадена класа не ще задържи своето господство, а следователно не ще може да реши и своята производствена задача[1]". Продължавайки тази мисъл, др. Т. Живков посочва, че всяка грешка в икономическата политика може да нанесе сериозна вреда не само на стопанството, но и на корените жизнени интереси на класите и социалните слоеве, да доведе до нарушаване на техните взаимоотношения, на социално-политическото единство[2]. Първенството на политическия подход означава признаване на решаващото значение на завоюването и укрепването на политическата власт, осъществяването на правилна политика за достигане на коренните интереси на класите. Наред с него това е признание за необходимостта към всички стопански, технически, технологически и други въпроси да се подхожда преди всичко от гледна точка на трудещите се. Първенството на политическия подход, посочва др. Т. Живков, не се изчерпва с разработването на научнообоснована политика. Такъв подход е необходим във всички сфери на обществено-политическия живот, защото правилната сама по себе си икономическа политика може да се натъкне на инертността и неприспособеността на останалите сфери[3]. С помощта на политическия подход се привеждат в действие всички лостове, необходими за мобилизиране на трудовата и политическата активност на народните маси, за включването им в борбата за високо качество и висока ефективност.

Анализът на диалектиката на взаимоотношенията между политическия и икономическия подход и особено първенството на политическия подход не бива да се тълкуват в смисъл на лишаване на икономическия подход от самостоятелно действие. Напротив. Икономическият подход има свой обхват на действие и приложение. Разбира се, той не е универсален метод на практическа дейност, но е с широк обхват. Неговата особеност идва в резултат на обстоятелството, че в наше време проблемът за икономизиране на човешките дейности се превръща в основен въпрос. Вниманието сега е насочено не толкова към това, защо и как да се действува, какво и кога да бъде направено, но главно на каква цена да бъде направено, с какви разходи да се извърши и какъв ефект се получава. Овладяването и последователното прилагане на икономическия подход е важно средство за повишаване на качеството и ефективността от всяка дейност.

С какво се характеризира икономическият подход?

Преди всичко с по-пълно отчитане и съобразяване на човешката дейност и изискванията на обективните икономически закони, с широкото и последователно прилагане на икономическите лостове на ръководство. Важна негова черта е по-пълното съчетаване на интереси-

---

[1] В. И. Ленин, Съч., т. 32, с. 72.
[2] Т. Живков, Съч., т. 18 с. 317.
[3] Пак там, с. 323.

Digitized by Google

те и на трудовите колективи, и на отделните труженици върху основата на самоиздръжката, вътрешностопанската сметка, обвързване на работната заплата с резултатите от стопанската дейност, правилното използване на материалните и моралните стимули. Икономическият подход се характеризира още с премахване на прекомерния централизъм и с по-широко демократизиране на стопанския живот.

Като осигурява широк простор на действие на икономическите закони, икономическият подход същевременно разглежда стопанските мероприятия в светлината на тяхното съответствие с интересите на различните социални групи в обществото, т. е. разглежда ги политически. Защо? Защото икономическите закони, бидейки обективно обусловени, не се реализират автоматически, а чрез стопанската дейност на хората. По този начин икономическите интереси като източник и мотив за дейността на хората са възелът и стилът, където се срещат и си взаимствуват икономическият и политическият подход. Тъкмо затова откъсването на политическия от икономическия подход в ръководството на икономиката неизбежно води до волунтаризъм и авантюризъм, до левичарския и сектантско-догматичен тезис за политиката като командна сила в икономиката. За икономическия подход е характерно отсъствието на всякакви елементи и прояви на субективизъм в управлението на производствените процеси, както и на администриране при решаването на икономическите въпроси.

Изтъкването на необходимостта от прилагането на икономически подход в ръководството на стопанската дейност не означава сляпо подчинение на действието на икономическите закони или свободно развитие на стихийността. Именно за предотвратяването на подобни последствия е необходим политически подход. Той е призван да съдействува за отразяване на закономерностите в развитието на икономиката като цялостен народностопански механизъм, за преодоляване на ведомствените и местническите тенденции. Чрез него се осигурява възможност да се направлява процесът на производството в интерес на трудещите се и на отделния човек. Всъщност касае се за практическа реализация на ръководната роля на Партията и социалистическата държава в икономическия живот. Политическият подход е антипод на анархо-синдикалистките тенденции, техницизма и технократизма. „На единната икономика на социализма — пише др. Т. Живков — може да отговаря само единна стопанска политика. В ръководството на социалистическото стопанство не могат да съществуват нито паралелни, нито поляризирани политически насоки; нужно е единно политическо ръководство, осъществявано от единен политически център.“[1]

Последователното осъществяване на единството на политическия и икономическия подход сега е главното условие за постигане на още по-бърз и всестранен подем на страната, за повишаване на материалното и духовното благосъстояние на народа. В същото време то е условие и важен фактор за повишаване ефективността и качеството на партийното ръководство на народното стопанство.

[1] Т. Живков, Съч., т. 18, стр. 515.

Digitized by Google

СОЦИАЛНО-ПСИХОЛОГИЧЕСКИ АСПЕКТИ НА ЕФЕКТИВНОСТТА

Да се постигне по-висока ефективност от всяка социална дейност — това е сега грижа, съдба, отговорност на всеки комунист, ръководител, труженик. Да се открие най-верният, най-правилният път към по-високия успех в отделното звено, сфера, колектив, където протичат истинските процеси на изменение, не е леко. Защото там ефективността е многостранна, многоаспектна. Там нейният характер се проявява най-ярко, най-силно. Именно на комплексния характер на партийната дейност обърна внимание в своята беседа проф. Асен Кътов (бр. 3, 1979 г.). Той дебело подчерта, че партийната дейност, за да бъде ефективна, трябва да използва знанията и методите на всички науки, да се съобразява с изискванията и потребностите на всички области и дейности в обществото. Не случайно досега в нашия разговор отделихме голямо място на мултипликационния подход в партийната и обществената работа.

Тема за настоящата беседа е ролята на социалната психология за повишаване ефективността в партийната работа. Представителката на редакцията Лиляна Канева се срещна и разговаря с доктора на философските науки и завеждащ сектор „Социологически изследвания" в Информационно-социологическия център на ЦК на Партията МИНЧО ДРАГАНОВ.

— В какъв смисъл според Вас може да се говори за социално-психологически аспекти на ефективността в партийната работа?

— За социално-психологически аспекти на ефективността на партийната работа може да се говори в два плана. На обществената психика може да се погледне като на фактор, който стимулира или задържа активността на човека, на партийния член, на трудещия се — по редица начини, на различни равнища и при различните етапи на човешката дейност. По-същественото от гледна точка на темата на нашия разговор е, че този фактор играе важна роля при насочването, канализирането на тази активност така, че да се достигнат по-големи, по-качествени, по-навременни резултати от „единица активност". Това са именно двата плана на действието на социално-психичния фактор върху ефективността на работата.

Социалната психика може да се разглежда в качеството на мотивационна сфера на дадена дейност, като съпътстващо тази дейност явление и като по-малка или по-голяма удовлетвореност от нея. От мотивите зависи както величината, така и целесъобразността, резултатността на дадена активност. Обществената психика като съпътстващо явление не е някакво приложение, а едно активно, макар и производно звено, което влияе обратно, пречи или помага, стимулира съответната дейност. Удовлетвореността от нея стабилизира и активизира личността и се прелива като важен елемент в мотивационния кръг на следващия цикъл от дейността.

Но по-важно е, че където има активност, партийната дейност,

Digitized by Google

каквато и да е тя, навсякъде има и социално-психически явления. Следователно навсякъде ние можем да търсим влиянието на социално-психичния фактор, да измерваме неговата роля за повишаване ефективността на партийната дейност. Освен това и при двата плана, за които стана дума в началото, трябва да се обърне внимание на следното. Става дума за поглед, за подход към социалната действителност не като към съвкупност от процеси и явления, не като съвкупност от социални закономерности и механизми, а като към хора с техните взаимоотношения. Ние виждаме хората и тяхната дейност. С други думи социално-психологическият подход, социално-психологическите аспекти ни откриват социалната действителност откъм човека. А когато говорим за ефективност, ние никога не бива да забравяме, че се касае не само за процеси, а и за хора, никога не бива да изпускаме човека при нашия анализ. Ето това определя важността на социално-психологическите аспекти при анализа на ефективността на всяка социална дейност.

— Известно е, че висшата цел на партийната политика, на ръководната политическа, организаторска и възпитателна работа на Партията е човекът, задоволяването на неговите потребности, интереси, всестранното му развитие.

— Що се отнася до политиката на Партията — това е безспорно и очевидно за всички. Тук обаче искам да кажа, че много звена, органи и дейци насочват вниманието и усилията си главно към механизмите, процесите, явленията. Тези звена, органи и дейци не могат да бъдат обвинявани, че не приемат „висшата цел на партийната политика". Но когато действуваме в името на човека, нека имаме предвид и самия човек, конкретния човек с неговите потребности и интереси, нагласи и ценности, желания и мечти, привички. Да не забравяме указанието на др. Т. Живков — грижа за човека чрез грижи за цялото общество, но и грижа за обществото чрез грижи за отделния човек.

— Ако приемем едно от най-разпространените становища, че ефективността в обществената дейност трябва да търсим във взаимоотношението цел—резултат, къде по-конкретно е мястото на социалната психика в него?

— Този въпрос ни заставя да дешифрираме, да конкретизираме казаното досега. В основата на човешката дейност стоят потребностите, интересите, ценностите, нормите. Като, разбира се, имам предвид, че нормите се превръщат понякога в потребности, потребностите пораждат норми, а още по-сложно е взаимоотношението на тези две категории и с интересите. Следващият пласт на човешката психика са влеченията, желанията, стремежите, аспирациите, амбициите, надеждите, мечтите, после подбудите. След това вече се преминава към планове, цели. Стигнали до целите, трябва да кажем, първо, че една поставена цел от своя страна играе ролята на подбуда, подтик, стимул, тя интензифицира дейността. Второ, целта в значителна степен определя ефективността на партийната работа. Добре избраната цел, обективно необходимата и уместна цел обуславя в много голяма степен ефективността на действията. Една неправилна, неточно невярно поставена цел лишава в много голяма степен нашите действия от ефективността.

При набелязването на целта обществената психика си казва своята дума. Набелязването на целта е мисловен, да не кажа теоретичен

Digitized by Google

процес, но върху този мисловен, теоретичен процес по не съвсем осъзнавани механизми влияе и обществената психика. Ще посоча един пример за това, как обществената психика влияе при определянето на целите. На Националното съвещание със стопанските дейци през януари т. г. др. Т. Живков обоснова нарастващото значение на икономическия подход — не в смисъл икономизирането на проблематиката и дейността, а като съобразяване по-пълно с обективните, икономическите закономерности, като преодоляване на администрирането. Какво означава това? Това означава по-нататъшна демократизация на управленческия процес, а в икономиката — разумна децентрализация. Трябва да се има предвид, че не е достатъчно само да се намерят умни хора, които да могат да открият, да отгатнат икономическата закономерност, икономическите изисквания. За да се съобразяваме с икономическата закономерност, с икономическите изисквания, трябва да им дадем възможност да се изявят, да се проявят.

— **Как според Вас на практика става това?**

— Не съм убеден, че навсякъде в практиката това става, но където става, би следвало на икономическите механизми да им е дадена думата, за да се види какво ще „кажат" те, какво ще „препоръчат". Ако не е пуснат в ход икономическият механизъм, едва ли е възможно да открием неговите изисквания, така или иначе ще отидем към субективизъм, към администриране. Пък и да ги открием, за какво ни са те в подобен случай?! Макар и да правя известно отклонение от темата ни, ще се конкретизирам накратко. Например отделният трудещ се трябва да бъде активизиран и насочван с икономически средства. Това на първо място означава в дадено учреждение или предприятие системата на действуващите критерии за дейността, за заплатата, за издигането, за престижа, за интереси на службата трябва да бъде в служба на икономическите интереси на дадения отрасъл, сектор, предприятие — и след това структурата на дейностите да се уреди в зависимост от потребностите на функционирането на тази система от критерии. Също така икономическата целесъобразност — не съчинена или само предварително изчислена, а показана на практика — трябва да се изучава и да се постави в основата на ръководството, особено на планирането на равнищата от предприятие нагоре.

За да се проявят икономическите изисквания, произтичащи от съответната практика, е необходимо да се отиде към разумна децентрализация, към относителна самостоятелност на звената. Когато обаче говорим за децентрализация, ние изведнъж се изправяме пред друг проблем. Капитализмът е царството на стихийността, на децентрализацията. При социализма имаме контролирана, планирана икономика. Ние трябва да намерим нашия подход, нашия стил на ръководство в рамките на социализма. Да намерим такива форми, които ще ни осигуряват дотолкова децентрализираност или уважение към самостоятелността на съставните звена, че да се изявят икономическите закономерности, но в същото време да се контролира тяхната изява. Или да се дирижират, но в същото време да им се позволи да се изявяват. Когато обаче търсим тези нови форми, понякога се появява факторът доктринерство във вид на социално-психична инерция, която започва да пречи на мисленето, започва да моделира отклонения при формулирането на целите. Започва да се проявява в нашата дейност страхът — дали ние не тръгваме към капитализъм, дали не нарушаваме закономерностите на социализма. Колкото и да е вредно администрирането, ние от някакъв страх, от някаква инерция трудно го преодоляваме. Ето ти накрая неточна, неадекватна цел, породена от някакъв неосъзнат страх, от някаква неосъзната инерция. И каква ефективност може да има, когато целта не отговаря на съвременните

Digitized by Google

потребности. Искам да подчертая, че влиянието на този страх, на тази инерция съвсем не е незначително. Напротив, тя твърде сериозно изкривява необходимите цели, което значи, че обществената психика оказва силно влияние при определянето на тези цели. Всъщност тук ние се натъкваме на един отдавна известен на нашата теория случай — на борба между ново и старо и на упоритостта на старото, на трудности в неговото преодоляване.

— **Виждаме каква консервативна роля може да играе обществената психика**. Тя действително може да бъде голяма бариера пред ефективността, ако тази бариера не се преодолява, не се разрушава. Инерцията често се проявява, когато се поражда новото, когато е необходима промяна, преоценка. Ръководният орган не бива да пренебрегва нейното действие сред ръководените от него звена, а обратно, в своите решения винаги да предвижда определено въздействие за преодоляването ѝ. Това безспорно ще доведе по-бързо до очаквания резултат.

Можем ли да кажем например, че окрупняването на първичните партийни организации не среща инерцията на някои комунисти? Един комунист от съставна първична партийна организация сподели: защо ни отнеха правата — имайки предвид, че приемането и изключването на комунисти става в окрупнената организация. Този комунист наистина подценява другото — колко неимоверно много нараства ролята на уедрената организация като политически ръководител на колектива, влиянието ѝ върху икономическите, социалните, възпитателните процеси — без това да означава незачитане мнението на съставната ППО. Естествено, колкото по-бързо се преодолее инерцията, колкото по навреме се „разчисти" пътят на новото, толкова и ефектът ще бъде по-голям. Всъщност в областта на идеологическата работа отдавна съществува стремеж да се преодолее подценяването на социално-психичните механизми. В доклада на др. Александър Лилов пред Февруарския пленум се подчертава: „Теоретическото познаване и практическото овладяване за сложните социално-психически механизми на идеологическото въздействие е изключително важна предпоставка за ефективна реализация на всички основни етапи от идеологическия процес". Тук особено ясно е изразена взаимовръзката между овладяването на тези механизми и ефективността. Не се ли отнася това изискване и за партийно-организационната дейност?

— Действително в идеологическата работа отдавна съществува стремеж да се преодолее подценяването на социално-психическите механизми. Трябва да се подчертае, че са постигнати големи успехи в това отношение. Разбира се, не може да се отрече, че има още много да се желае .А именно: подценява се понякога състоянието или особеностите, новите особености на обществената психика на хората. Подценява се обстоятелството, че тази нова психика заедно с новите форми на начина на живот върви непрекъснато напред, отишла е доста напред и официализираната ценностна система у нас понякога влиза в противоречие с формиращите се елементи на нова обществена психика. Даже и системата на „идеалите в оборот" не се усъвършенствува с необходимата бързина в съответствие с изменения на обществения живот, на обществената психика. Това изискване се отнася с пълна сила и за партийно-организационната дейност. Ще се спра само на проблема за взимане на решение, при който състоянието на обществената психика има особено съществено значение. Бих казал, че често вземащите решение трябва да се пазят от изкривяващото влияние на своята обществена психика върху вземаното решение, да се съобразяват с обществената психика на ония, относно кон-

Digitized by Google

то се взема решението, и да я впрягат при реализирането, при изпълнението на решенията, при въплътяването на решенията в живота.

— Без да се превърне в убеждение, може ли да се изпълни успешно едно решение? Как потребностите и останалите елементи на обществената психика влияят върху реализирането на решенията?

— Ето един въпрос, който аз като изследовател отдавна се каня да изследвам, но все нямам достатъчно условия, за да организирам подобно изследване. Когато най-отгоре, на най-високо равнище се вземат решения, които за своето изпълнение трябва да достигнат до най-нискостоящите звена, е налице един много интересен процес. Преминаването на решенията през различните управленчески равнища от горе на долу — това го знаем не от изследвания, а от впечатления — почти винаги е съпроводено със своеобразно деформиране и даже изкривяване на решенията. Какви са причините за тази деформация? Тук играе роля компетентността или некомпетентността на понишестоящите равнища, професионалната и общата култура на хората, работещи тук. Играят роля творческите способности и умението или неумението на тези хора да намират специфични форми за осъществяване на решенията на даденото равнище. Играят роля и интересите на хората от всяко от тези управленчески равнища. Задачата на изследователите е да видят какви са тези интереси, как те влияят върху деформацията на решенията. Също така трябва да се проучат интересите на хората от дадено равнище, взети като социална прослойка — от установените механизми на тяхната дейност ли се формират или от положението им като социална група в социално-управленческата структура.

Разумната децентрализация, за която говорих преди малко, ще създаде от колективите на предприятията, на стопанските обединения общности от хора със специфични икономически интереси. Много порационално е комплексни интереси да се формират у подобни икономически общности, отколкото у хората според административно-управленческите равнища. Защо? — Защото формирането на такива икономически общности по необходимост довежда до превръщането на ръководителя в изразител на определени колективи. А сега какво става често? Ако дадем малко, недостатъчно права на директорите, те нито могат да се разгърнат, да развият инициативите си, нито да овладеят колектива; ако пък им дадем много права, понякога те стават склонни така или иначе да злоупотребяват. Защото „пъпната им връв" с колектива не е достатъчно дебела. А като се превърнат в изразители на колективите, те се проникват вътрешно от колективна сила. Обществените сили, когато станат същност на някого, те му дават огромни резерви от лична биосоциална енергия, упоритост, принципност, социално-полезна страст.

Тези проблеми засягат партийната работа, тъй като Партията не работи само за себе си, а е ръководна, направляваща сила в нашето общество.

— Състоянието на социално-психичните явления — потребности, подбуди, настроения, социални чувства, нагласа, начин на мислене и т. н. — имат съществено значение както за формулирането на правилна, вярна цел, така и за избора на средства за нейното постигане. Какви възможности съществуват да се впрегнат социално-психическите механизми в борбата на ръководния орган и деец за по-висока социална ефективност?

— Безспорна е ролята на социално-психичните сили, на социално-психичните механизми в борбата за по-висока социална ефективност.

Digitized by Google

За да се впрегнат, те трябва да се познават. Тук възниква въпросът за необходимостта от изучаването на социално-психичните явления, социално-психичните механизми, социално-психичните сили. Необходимо е да се познават тяхната същност и тяхното конкретно състояние, за да могат те да „съдействуват" за по-висока социална ефективност, да се постигне тяхното управляване, даже тяхното целесъобразно формиране. Но формирани или неформирани от субективния фактор, те съществуват и ние сме длъжни да се съобразяваме с тях. Социално-психичните механизми — това е формата на обективните връзки между различните последователни социално-психични явления. Едно социално-психично явление поражда друго, то поражда трето, цялата верига има свои относително самостоятелни закономерности. Познаването на тези закономерности ни дава възможност да влияем индиректно за постигането на нашите цели. Защото при директното въздействие опасността да се получи лична съпротива е по-голяма. Когато знаем как ефектът от нашето въздействие върху явление от „първо поколение" ще премине през веригата и ще породи нужните ни особености в явленията от трето или четвърто „поколение", ние получаваме възможност да влияем индиректно върху интересуващите ни последващи явления. Интересното и важното е, че процесът на това индиректно влияние дава възможност на хората, в душите на които се развива тази социално-психична верига, да проявят своята творческа относителна самостоятелност, да запазят своя личен суверенитет. Това е израз на уважение към тези хора, това дава възможност за проява на техните интереси, потребности, нагласа, на техния социален опит.

— Интересите и потребностите са типични явления на социалната психика. Каква е тяхната роля, за да се получи по-висока социална ефективност?

— Съвременното социалистическо общество трябва да разчита на интересите на хората, то трябва да охранява тези интереси, да ги развива. Когато говорихме за участието на масите, на трудещите се в изработването на инженерните проекти, за засилване на тяхното участие в управлението на предприятията, ние си мислехме, че като им дадем възможност да обсъждат, те веднага много активно ще участвуват в него. Оказа се, че те недостатъчно използваха тази възможност. Може би ние не сме „разчовъркали" техните интереси? Ние първо трябва да съдействуваме те да бъдат мащабни личности, да се интересуват от тези въпроси. Но ние сме длъжни да намерим форми, които да впрегнат тяхната заинтересованост. Иначе колкото и да даваме възможности на трудещия се, няма да има активност, въпреки че има интереси — защото неговата лична непосредствена заинтересованост е обвързана с твърде общи цели, далечни на всекидневните му интереси. Така или иначе ние трябва през цялото време да се съобразяваме с интересите на хората и да способствуваме за формирането на непосредствена заинтересованост у тях.

Разбира се, въпросът за потребностите и интересите е доста сложен. Нашата задача е да съдействуваме за задоволяването на потребностите. Колкото по-задоволени са потребностите, толкова по-голяма е активността. Но тук има една особена горна граница. Преминем ли я, създадем ли преситени хора, хора с напълно задоволени потребности, рискуваме с резки скокове да намаляваме активността. Разбира се, ние сме далеч от мисълта да смятаме, че намаляването на социалната активност се дължи на задоволяването на определени интереси, на определени потребности. Напротив, в прехода към съвре-

Digitized by Google

менното социалистическо общество ние произведохме твърде широк и висок кръг от потребности. И понякога може би причината за липсата на активност се състои в прекалено голямата дистанция между съвременните потребности и възможностите за тяхното задоволяване. С други думи ние трябва да овладяваме процеса на „производството на потребности". Още повече че прогресът на едно общество трябва да се определя не само според възможността да задоволява, а и според способността да произвежда съответни потребности.

Разбира се, ролята на потребностите, на интересите играе своята важна роля при изпълнението на решенията. При изпълнението на големите, дългосрочните мероприятия каквито и системи, програми, почини, подходи да измисляме, така или иначе тези дългосрочни мероприятия, тези почини, подходи се смачкват през мелницата на потребностите, на интересите, приспособяват се към потребностите и интересите и по този начин се обезсилват. Ако самите потребности и интереси не бъдат използвани за двигатели, се оказва, че почините, мероприятията са „изпълнени", подходите са „приложени", а нещата си стоят на същото място. Защото всъщност почините, мероприятията, подходите са били изпразнени от съдържание и са приспособени към наличното равнище на потребностите, на интересите.

— Първичната партийна организация основава ли своята дейност на интересите, на потребностите на комунистите и на колектива за постигането на определен резултат?

— Първичната партийна организация е поставена между две сили: от една страна, са потребностите на хората, от друга страна, са мероприятията, които ѝ се спускат от вишестоящия орган. Често ППО задоволява и интересите и изпълнява мероприятията, още повече че вишестоящите органи също изхождат от интересите на хората. Но когато резултатите се приспособяват към едни рутини, по същество консервативни потребности и интереси, последните не се развиват с необходимата бързина, а мероприятията се оказват „изпълнени" по някакъв начин. Така че на пръв поглед първичната партийна организация може винаги да се съобразява с потребностите, с интересите, но на практика цялата нейна дейност се оказва под влиянието на силовите линии на потребностите и интересите, на възможностите на хората, които членуват в нея.

— Не е ли твърде голяма отговорността на първичната организация за формиране, или както Вие се изразихте, за производството на определени потребности и интереси?

— Безспорно. Но някои ППО трябва да проявяват повече активност при формиране на интереси и потребности. Имам чувството, че понякога първичната партийна организация се страхува да провокира твърде активни интереси и потребности, за да не се получи излишно вълнение, излишно раздвижване, което не е оправдано на фона на спокойните и равномерни обективни процеси в нашето общество днес. Това, разбира се, се обуславя и от обстоятелството, че хората загубиха вкус към такива чисто партийни мероприятия, които не са свързани с непосредствените интереси на населението, загубиха вкус към мероприятия, които са характерни за една обстановка за бурни исторически събития. Партийната организация, естествено, реагира на това, като полека-лека се отказа от такива вече самоцелни партийни мероприятия. Но струва ми се, че може би понякога се проявява тенденция за стигане до друга крайност. Прекалено много да се приспо-

Digitized by Google

собяваме към наличните интереси и потребности и по-малко, отколкото трябва, да работим за тяхното активизиране. А това води до застоялост, до забавяне на социалното движение напред.

— Може би твърде голямо значение сега има уменето на първичните партийни организации да се съобразяват със специфичните потребности и интереси на младежта и да направляват работата на другите органи, така че да се осъществи всестранна реализация на младите хора. Един въпрос, който бе засегнат от др. Петко Русев в „Пътуване към ефективността", е изменението на начина на мислене като основа за висока ефективност.

— Това е един изключително важен и актуален въпрос. Като съображение бих добавил обаче, че ние не можем да променяме само начина на мислене сам по себе си — несвързан със системата, с организацията, със структурата на дейностите, защото тази борба понякога се превръща в отказ от традициите, от вековни добродетели и отказ от националния характер и вместо до раздвижване довежда до опорочаване и опошляване на нравствената опора, която е създадена от векове.

— Искате да кажете, че за да се измени начинът на мислене, трябва да се изменят обективните условия, които в една или друга степен въздействуват на определен начин на мислене. А какво бихте казали за прилагането на мултипликационния подход в партийната и обществената дейност. Има ли той своите социално-психологически аспекти?

— Начинът на мислене и обективните условия би трябвало да се изменят едновременно и взаимно обвързано. Що се отнася до новите методи, трябва много да ги уважаваме. Но тяхното прилагане в практиката се превръща от някой в шумотевица и тогава те частично променят и понякога даже осакатяват цялостната дейност. И тука ще направя едно уточнение. Няма да е пресилено да се каже, че всъщност сме добри на теория, но като че ли по-малко обичаме да си топим ръцете в практиката, едва ли не се страхуваме от тежкия труд сред противоречията на живота. Предпочитаме да стоим настрана ,да умуваме, да гадаем какво ще стане. Надяваме се, че някой друг ще свърши и своята, и нашата работа. И поради това трябва да се каже, чé не бива да разчитаме на въвеждането на новите методи като на някаква магическа пръчка и да загубим вкус към упоритата, всеотдайната, постоянната работа. Още повече че на много места вече има вкус към ефектността, а не към ефективността, стремеж да уредим нещата по някакъв много бърз начин, да изглеждаме много добре, а всъщност накрая практиката „се вижда принудена" да ни каже горчивата истина.

— Имате предвид стремежа на някои звена, хора, кадри да подменят сериозната работа с шумотевицата.

— Много фактори формират това явление — защото това е вече социално явление, пò точно социално зло. Но такъв „стил" според мен вече някъде се е оформил. Може би тук възниква и въпросът за прилагането на принципите за издигане на кадрите. Понякога се получава така, че ръководният деец е заинтересован да въведе някой нов метод, с който да се представи добре, а не да оправи работата.

— Неизбежно се налага изводът, че знанията по социална психо-

Digitized by Google

логия са един от пътищата за ефективно ръководство. Не смятате ли, че по-задълбоченото познаване на социално-психическите механизми, отчитането на тяхното въздействие върху ръководния процес, използването им в ръководната дейност е една потребност в работата на кадрите?

— Знания по социална психология са необходими. Това е безспорно. Но какви? Ние вече изминахме етапа, когато пропагандирахме общите социално-психологически знания. Наистина социалната психология е все още интересна и модна наука. Нейните принципи, закони, понятия, постижения са интересни за хората, а и те все още не се знаят, но в общи линии вече минахме този етап на убеждаване във важността на социалната психология. Сега на новия етап са нужни трудове, които да разглеждат конкретните, актуалните проблеми, които имат пряка насоченост към оптимизиране на съответните възли; към решаване на „тесните места" на обществения организъм. Нужни са и кадри по социална психология, които да създадат тези трудове, нужни са изследвания на конкретните явления, но за съжаление за социалната психология твърде много се говори, а все още не са създадени кадрови, организационни и всякакви други предпоставки за по-нататъшното развитие на тази перспективна съвременна наука.

Digitized by Google

ПОКРАЙ ДРАГОВИЩИЦА И СТРУМА

КРУМ РАДОЙКОВ

Дневник на секретаря на общинския партиен комитет

1. НАЧАЛОТО

Бях секретар на общостроителния комитет в Кюстендил. Обичах сутрин рано, когато строителите пристигаха по обектите, да ги срещам, да си кажем „Добро утро" и да разменим по някоя и друга дума. И те бяха свикнали с това. Ако пропуснех някоя сутрин и минех тихомълком, след обяда шеговито подхвърляха: „За днес няма да ти водим надница, другарю секретар".

Но тази сутрин току-що бях тръгнал и ме извикаха по радиостанцията на общостроителното поделение. От отдел „Оперативно ръководство на строителството" ми съобщиха, че трябва да замина веднага при секретаря на окръжния комитет на Партията по организационните въпроси Любомир Клечков. Много рядко се случваше той да ме извика и затова бях малко изненадан. Познавах го от десетина години, знаех, че е минал през много трудни сектори в партийната работа и умее да изслуша човека, може да го разбере и да го „попритисне", когато трябва.

Поотупах прахоляка от панталона си, изстъргах варовия разтвор от обувките си и тръгнах.

Когато влязох в кабинета на секретаря, той стана, съвсем делово подаде ръка, посочи ми един стол и сам седна:

— Радойков, да не губим време.

— Да не губим, другарю Клечков.

— Ти сигурно си чул за изграждането на селищните системи?

— Даже разяснявах материалите...

Мислех си сега за коя ли селищна система ще се каже да изпратим строителна бригада или бетон, защото знаех какво е положението на строителните обекти извън града.

— Е, още по-добре. За там ни трябват кадри и ние решихме да те предложим за първи секретар на...

И двете ми уши бръмнаха, по челото ми избиха капки пот. Обърсах ги с опакото на ръката си, но те пак избиха и потекоха... Знаех, че това е нещо много по-различно от досегашните общини, а имаше и много още неизяснени неща. Имах двадесет и шест години трудов стаж, но всичките бяха сред работнически колективи. Далеч бях от селското стопанство.

В последните дни на декември миналата година слушах коментари по това, кои райони са обединени в селищни системи, чувах и разговори за възможните размествания на кадрите. Даже участвувах в тези коментари, изразявах мнение, че няма да им е много лесно. Аз си бях спокоен. Имахме си добри партийни организации в строителството, пусковата програма за жилища се преизпълняваше, планът за тази година най-после беше реален. И най-важното — тук от нас зависяха нещата, а в селското стопанство природата беше в състояние с един само полъх да ликвидира всичко.

Спомних си тринадесети май 1978 година. Цялото поле покрай Драговищица и Струма беше потънало в цвят. И след полунощ към четири и половина часа за броени минути температурата спадна до минус четири градуса. Сутринта ми се наложи да мина по пътя през овощните градини. От двете страни бяха излезли жени, мъже, деца... Белите цветове бяха станали кафяви. Тук-там димяха още неизгоряла слама и съчки, запалени през нощта против слана. Някаква гробна тишина беше увиснала над полето. Не се чуваше нито звук. До една купчина още искряща жарава беше седнал един стар мой познат овощар. Спрях при него. С пръстите си беше разтворил едно цветче от череша и беше извадил на дланта си почернял зародиш на плода. Погледна ме, без да каже нещо. Очите му бяха пълни с неизразима мъка.

... Не чувах какво ми говори секретарят. Пред мен беше все тази разтреперана човешка длан с почернелия плодник и безпомощно отпуснатите ръце на млади и стари в овощните междуредия...

— Имаш ли възражения, Радойков? — повиши глас секретарят.

— А...

— Разбрахме се, нали? — сам си отговори.

— Ако може да ме оставите, където съм си, в строителството — отговорих аз. Станах и тръгнах.

— Там има и един завод, дето все не си изпълнява плана... И него трябва да оправите — чух гласа на секретаря, когато излизах от кабинета, вече като заръка.

Вървях по коридора, като че стъпвах в блато. Постепенно умът ми започна да се

Digitized by Google

избистря. Кое така ме обърка? Неочакваното предложение, голямото довѐрие и отговорност или обикновеният човешки страх пред неизвестното? Постепенно се поуспокоих. Сметнах, че и това е вариант както в други случаи и може да се размине. Реших да поискам среща с първия секретар на окръжния комитет на Партията Станко Димитров. Не зная защо, но винаги съм имал чувството, че и когато съм бъркал, и когато съм постигал нещо хубаво, винаги е намирал време да ме изслуша и най-важното — да ме разбере.

Още с влизането в кабинета му ме посрещна с въпроса:

— Радойков, какво си се разкисвал?

Такъв въпрос очаквах най-малко. Приемах — твърдоглавие, своенравие и други разни, но за пръв път ми се говореше за разкисване. Сигурно видът ми наистина е бил много обърнат и той вярно ме е отмерил. А да изглеждам „разкисват" ме беше яд на самия мен.

— Не съм се разкисвал, другарю Димитров, но съм се объркал, и когато не мога сам да се оправя, идвам при вас.

— Зная, зная. Е, и какво?

— Не разбирам от селско стопанство.

— Хм... Ние не те предлагаме за главен агроном, защото там има много добри специалисти, а за партиен работник.

После замълча, извади една цигара, задържа я незапалена и погледна през прозореца. Точно когато реших да изложа и другите си аргументи, първият секретар се облегна на стола и рече:

— Знаеш ли какво си мисля? За разлика от други години тази година ще се роди много плод. Ако не успеете да го приберете, мисля с какво да те наказваме.

Изчезнаха аргументите ми. От селско стопанство не разбирах, но от наказания добре разбирах и особено, когато са справедливи. Но да оставим наказанията.

— Е? Имаш ли още нещо?

— Довиждане.

Станах и излязох.

* * *

Беше насочена и учредителната конференция в село Драговищица. Там беше определен центърът на селищната система.

... За първи път влизах в салона на читалището в Драговищица. Видя ми се много мрачен. После като го разгледах, установих, че архитектурно не е зле оформен, но осветлението беше слабо. А още по-после установих и нещо друго, което почти ме отчая. Салонът беше пълен с много възрастни хора. Тук-там се мяркаше по някой млад човек. Никой не е виновен за възрастта си, но сега си припомних за една проверка, която показваше, че най-младият човек в селото е на 61 години. А колко ли села са при това положение? По какъв начин можехме да върнем младите хора?

Конференцията единодушно избра новия общински комитет на БКП. Доволен бях, че бе избран комитет от 15 души вместо многоброен пленарен състав и бюро. Първото заседание на комитета се проведе в присъствието на всички делегати. Мен избраха за първи секретар и Костадин Яхимов за секретар. Дадоха ми думата. Не бях се готвил за речи, но има една максима, която според мен комунистът, който и да го изпратят, на каквато и длъжност да го изберат, е длъжен да я знае, да не я забравя и да я отстоява: „С всички сили да се изгражда ролята на първичните партийни организации".

Така започнах:

— Другари, благодаря ви за доверието, което ми гласувахте. Когато ми предлагаха да дойда тук, на мен ми завиждаха, че живеем в АПК, където се намират едни от най-трудолюбивите кооператори и най-добрите специалисти. Аз не съм специалист, но Партията ме е научила да умея да искам специалистите наистина добре да си вършат работата. А това може да стане, когато имаме силни първични партийни организации. Ще направя всичко, което ми позволяват силите, за да имаме силни първични партийни организации.

Започваше нещо, за което всички казвахме „качествено ново", но какво бе новото, още с догадки се говореше.

След конференцията срещнах бай Любен Гайдарски от с. Ръждавица, който е активен борец против фашизма и капитализма и дългогодишен секретар на партийната организация в селото.

— Хайде, нека е честито! — рече бай Любен и доволно се усмихна. — Ти не се бой. Карай честно и справедливо с хората и твърдо, както си знаеш. А ние, старите, ще ти помагаме.

* * *

От всички страни напираха проблеми — най-напред нямаше стаи за канцеларии, подготовката за избори беше в разгара си, доразработваше се планът на АПК за тази година и за следващата, задаваха се учредителни конференции на Отечествения фронт, Комсомола, профсъюзите, народния контрол, Съюза на българските автомобилисти, Съвета за култура... И наред с всичко и пролетта бързаше да нахълта в новата селищна система. Слънцето напичаше, джанките, черешите, кайсиите напъпваха и 12—15 дни по-рано от нормалното време започнаха да цъфтят. Старите овощари и специалистите неспокойно поглеждаха към ширналите се сияещи с цветовете си дръвчета. А на планините Осогово, Лисец и Риша снегът се белееше, без да трепне. Две поредни години този сняг докарваше сланите, които изгаряха нежните листенца и цветенца. И тази ли година щеше да се повтори трагедията? И за да е пълна картината на проблемите, в керамичния завод „Раденко Видински" машините се надпреварваха кой да се повреди първа... Пристигаха и тревожни сигнали, че в района на Блатец, където имахме две големи стада овце, умират много малки агнета, в Скакавица отишла някъде домакинката и няма кой да да-

Digitized by Google

ва фураж на овцете, в Горановци се развихря „битка" кой да бъде предложен за кмет. От машинния стан в Шишковци липсвал трактор, на събранията с трактористите за въвеждане на двусменен режим на работа ръководствата на участъци се разминават с желанията на някои трактористи, „Хидромелиорациите" плитко полагат тръбите на поливната инсталация в суперинтензивната овощна градина, на някого взели земята за лично ползване, а на друг дали още. Макар че АПК има излишък от трактори, за обработката на черешовите насаждения по терасите (чудесен начин за използване на наклонените терени) няма машини, защото никой не произвежда вече болгарчета...

Всичките тези въпроси нахълтваха по всички възможни пътища и пътеки в общинския комитет — от внасяните на заседанията докладни до анонимките и средношните позвънявания по телефона. Не можех да си обясня защо се получи такова стълпотворение от проблеми пред общинския комитет на Партията. Може би досегашната структура и честите промени в нея бяха станали спирачка на развитието и сега, при подготовката за изграждане на новата селищна система, се отприщваше бентът на проблемите? По същество решаването на съвсем малко въпроси беше извън възможностите на партийното и стопанското ръководство на общината, но всичко изведнъж не можеше да стане. Още един въпрос ме тревожеше: независимо от прекрояването на територията и смените на главните ръководства в АПК първичните партийни организации си оставаха същите. А колко много неща биха били решени, ако наистина те са пълноценни политически ръководства в отделните селища, цехове, бригади!

Когато предложих на една оперативка в комитета да направим график за срещи с партийните бюра, някои ръководители ме погледнаха малко изненадани. Имаше график за събрания на първичните партийни организации по преустройството на идеологическата дейност, график за събрания за уточняване кандидатите за съветници и кметове, график за събрания за издигане кандидатурите на съветниците, график за срещи с механизаторите за преминаване на двусменен режим на работа, график за срещи с бригадите, производствените участъци за разясняване на плана...

Имаха основание тези другари. Дните и особено вечерите бяха претоварени до пръсване на мозъка. И тези графици трябваше да се изпълняват във всичките 22 села. А някои от планинските села се намираха на 20—30 километра от централното селище.

Още една важна причина ме заставяше да предложа срещите с бюрата на първичните организации: всички въпроси, за които бяха съставени графици, опираха до политическото ръководство, до политическата и организаторската работа. Правилно ли беше и имаше ли сили общинският комитет сам да се захваща с всяка партийна организация? Това трябваше да направят партийните бюра. Не само секретарите. Всички членове на партийните бюра трябваше да потеглят напред, за да се оглавят, организират и поведат хората за решаването на многообразните задачи. Но трябваше да се срещнем с тях, да поговорим.

И такъв график беше направен от секретаря на комитета Костадин Якимов. Успял беше в максимална степен да създаде синхрон между отделните мероприятия така, че срещите със съответното партийно бюро да предхождат другите срещи, събрания, разговори. Същността на тези срещи беше проста: ние, двамата секретари, искахме да чуем от членовете на бюрото какво е организационното състояние (единство, редовност на събранията, работата с решенията и контролът за тяхното изпълнение, работата с поръченията, резултатите от замяната на членските книжки, личният пример на комунистите, партийната дисциплина). Правехме оценка на казаното, препоръчвахме къде следва да се насочат усилията, записвахме въпросите, които трябваше да решат стопанските и държавните органи. Стремяхме се да не допускаме официалничене. Водехме просто един откровен разговор, без да превръщаме срещата в говорилня.

Разбира се, ние предварително знаехме редица подробности от живота на отделните организации, което ни помогна да ориентираме разговора във вярна насока, а това предпази членовете на бюрата от опити за разкрасяване или очерняне на действителността. Към тези срещи проявиха интерес и други ръководители — председателят на съвета, на кооперацията и др. Съобразно с обстановката и проблемите в дадено село канехме и съответния ръководител, който пряко отговаря за решаване на наболелите въпроси. Ние имахме и хубавия пример на инициативност на секретарката Василка Чернева, на активното бюро и силната партийна организация в Соволяно. Този пример сочехме на другите. Едно след друго партийните бюра се активизираха.

В тези напрегнати дни окръжният вестник „Звезда" започна да представя една след друга селищните системи. Поискаха и от мен мнение. Да разказвам какво сме захванали не си струваше, защото беше още много рано и не се знаеше какво ще излезе. Да не кажа нищо — не вървеше. И тогава написах: „Смисълът, съдържанието и целта на партийно-организационната и идейно-политическата работа ще бъде да накараме хората да разберат и да се убедят, че съдбата на развитието на селищната система е в техни ръце..."

А дните се изнизваха. По полето тук-там се появяваха бригади и звена, които правеха резитба на овощните градини.

* * *

Един ден ме извикаха в керамичния завод „Раденко Видински". Дошъл беше секретарят на окръжния комитет на Партия-

Digitized by Google

та Славчо Шопов и беше събрал цялото ръководство. Обсъждаше се въпросът, каква организация на труда да се създаде, та не само да се изпълни, но и да се преизпълни планът. Явно ръководството не беше готово да предложи нещо ефективно. Блъскаше се от цифра в цифра, трупаше куп оправдания и съмнения, но реална организация не предлагаше. Имаше много „ако", „може би", „вероятно" и т.н.

Опитах се да си изясня причините за това положение на завода. Отделните ръководители изтъкваха много мотиви. Тръгнах в различно време на денонощието по бригадите. Една нощ ме срещна един мъжага, достатъчно пийнал, и заяви: „Виж какво, мой човек, я ме тури мене за директор да ти оправя завода". А един следобед двата души, грабнали по едно шише ракия, вървяха из завода и канеха за сватба.

Разговарях с отделни хора от основното производство, от поддържащия персонал. Стигнах до няколко важни извода: първо, има здраво работническо ядро, но няма работнически колектив; второ, създадена е традиция вината за неблагополучията да се прехвърля от един на друг; трето, загубено е чувството на всякаква (партийна, административна, стопанска) отговорност; четвърто, поради недостатъчно политическо ръководство работниците се делят на групи, привърженици на минали и заминали си директори: джоневисти, арсовисти, милчовисти и т. н.; пето, умът на голяма част от хората през работното време в завода е заст повече с облагите, които ще получат от земята за частно ползване, отколкото с преките им производствени задачи...

Тези изводи се потвърдиха и на срещата с партийното бюро, където обсъдихме икономическия анализ за първото тримесечие. Само една цифра е достатъчно показателна — режимното време на машините за януари е използвано 53,5 на сто, за февруари — 50 на сто. За оправдание се посочваха много причини — десетки дребни престои от по няколко минути, които в края на смяната водеха до часове, цели смени престои за суровина (земя, която е един цял хълм и се намира на петстотин метра от завода).

Разговорът в бюрото беше суров. Нещата се казваха и на ръководителите, и на членовете на бюрото с истинските им имена. Явно беше, че е изпуснат изцяло въпросът за дисциплината и че партийната организация тук не изпълнява на дело функциите си на политически ръководител. Записахме в решенията на бюрото какво да се прави. Мина цяла седмица, но обстановката с нищо не се изменяше. Събрахме цялата партийна организация. Отново се потвърдиха изводите, които бяхме направили. Заводът беше изправен пред спиране. В комитета се договорихме ние да го спрем, вместо той сам да спре, да се разберем с колектива, да въведем порядък и да започнем отново. Ръководството на завода разработи мероприятия какво да се направи за почистването, ремонта на машините и др., за деня, в който спираме завода. Един ден на няколко табла обявихме: „Утре заводът се спира. От всички смени работниците и служителите да дойдат с работни дрехи в 8 часа в халето на ремонтната работилница." Нямаше клуб, където да съберем хората.

На другата сутрин пристигнах със секретаря Костадин Якимов. Хората продължаваха да идват и след определеното време. Сигурно и за работа така са идвали. След всичките ни безупречни усилия явно трябваше да минем към фронтална атака. Еснафският, частнособственическият манталитет беше бронирал съзнанието на част от работниците и ръководителите срещу проникването на нашата разяснителна работа. Повечето от хората стояха прави, някои бяха насядали по стругове, маси и разни машини. Близко до мен стоеше някаква ос, подпряна на грамадно колело. Изкачих се на нея, за да се виждаме с всички.

Директорът Милчо Рапатински поясни какво е положението на завода и с какво изостава. Опита се да каже и причините, но спря по средата и млъкна. Тогава започнах аз:

— Другари, завода го спряхте вие, а не общинският комитет на Партията. Всички, които сте тук, с лошата си дисциплина, с безотговорното си отношение към машините...

По-нататък поясних, че тук има действително здраво работническо ядро, но няма работнически колектив, защото на една значителна част от хората мисълта е извън завода. Причината за това положение на нещата се корени във факта, че много от работниците са местни хора, които имат земя за лично ползване, осигуряваща им на година по 1000—2000 лева. При това положение в завода те идваха само за трудов стаж. От това тяхно отношение страдаха интересите на колектива...

Когато започнах да говоря, отначало слушаха внимателно, после бръмнаха като кошер. Когато засегнах въпроса за земята за лично ползване, настъпи абсолютна тишина. Поясних, че ще настояваме да се спазват законите. Всеки работник или служител, който не идва редовно на работа, да бъде уволнен дисциплинарно и ще препоръчаме на ръководството на АПК да му отнеме земята. Завърших с това, че тук непременно ще имаме работнически колектив, дори ако се наложи да започнем да го изграждаме с петнадесет души истински работници. А предстоеше да чествуваме десетгодишнината от откриването на завода.

След такова остро изказване бях изненадан от ръкопляскания. Явно здравото работническо ядро заставаше твърдо зад постановките на комитета. Думата не дадохме на никого, а направо беше прочетено кой в коя група какво ще прави през деня. След края на работния ден отново

Digitized by Google

събрахме колектива и заместник-директорът Дудуков направи преценка на извършената работа.

Тогава дадохме думата — кой каквото смята за необходимо, да каже. Много неща сé казаха и за лошата трудова дисциплина, и за чупенето на машините, и за липсата на другарско чувство и взаимопомощ, и за заплащането. Посочени бяха и много слабости в организацията на работата. Имах впечатлението, че тази твърда мярка на комитета възстанови вярата на хората във възможността да се изпълни планът. И наистина за месец април бяха произведени в повече четиристотин хиляди тухли.

Разбира се, това мероприятие не реши всички проблеми. Общинският комитет предприе още редица мерки за укрепване на партийната организация, за да стане тя наистина политическо ръководство в завода и да поведе колектива.

Следва

С ТВОРЧЕСКИ ПОДХОД

Проблемите за младежта, които произтичат от решенията на Единадесетия партиен конгрес, Националната партийна конференция и Писмото на др. Тодор Живков до Централния комитет на ДКМС, бяха обсъдени на пленум на окръжния комитет на БКП в Толбухин. В неговата работа участвуваха другарите Петър Дюлгеров, секретар на Централния комитет на Партията, първият секретар на ЦК на ДКМС.

В доклада на окръжния комитет на БКП, бе отчетено, че комитетът и неговото бюро системно са се занимавали с младежките проблеми. От времето на публикуването на Тезисите на Централния комитет на Партията за работата с младежта и Комсомола до настоящия пленум бюрото на окръжния комитет на Партията е обсъждало важни въпроси от партийното ръководство на ДКМС. Ето някои от тях: „Ролята на партийните комитети и организации за превръщането на комсомолските дружества в притегателен център на младежта", „Производственото и техническото обучение на учениците", „Организацията на бригадирското движение", „Естетическото възпитание на младежта" и други.

В подготовката на пленума беше проверена дейността на всички общински партийни комитети и 190 първични организации, на 32 общински комитета на ДКМС и 220 комсомолски дружества. Много общински партийни комитети и първични организации разгледаха отделни страни от дейността на Комсомола. Отдел „Организационен" на окръжния комитет на БКП оказа конкретна помощ на редица партийни комитети за работата и ръководството им на Комсомола. На партийни събрания беше изучено Писмото на др. Тодор Живков и Решението на Политбюро. Лектори на дружество „Г. Кирков" подготвиха цикъл от лекции и беседи, които се изнасят пред обществеността в окръга.

Вниманието на партийните комитети, на държавните органи и обществените организации е насочено към организационното и политическото укрепване на комсомолските дружества и организации, за създаването на условия за учение и труд, жизнерадост и дръзновение на младото поколение. Създадена е обстановка, която допринася комсомолците да се чувствуват като стопани в предприятията и равноправни членове на колективите, да повишават своята трудова и обществено-политическа активност. Този подход към младежта допринася комсомолските дружества да придобиват свой специфичен облик и да се превръщат в притегателен център на младежите и девойките.

Положителен пример в това отношение дават партийните комитети в Толбухин, Тервел, Генерал Тошево, Ловчанци, Карапелит, Овчарово, Ваклино и др., където се подхожда творчески при решаването на младежките проблеми. Тук периодически се оценява дейността на комунистите, които са изпратени с поръчения за работа сред младите хора, търси се отговорност за несполуките, обогатяват се формите и средствата на партийно ръководство и контрол. Подхождайки с юлските критерии, пленумът разкри, че в някои партийни комитети и организации липсва диференциран подход при осъществяването на партийното ръководство на ДКМС. На много места той има общ характер поради това, че проблемите не се изучават задълбочено и не се познават редица партийни документи, които се отнасят до ролята и мястото на Комсомола в обществено-политическия живот на окръга. Допуска се традиционализъм във формите и методите на работа, което не дава желаните резултати. Отделни комитети на БКП поради откъснатост от комсомолските проблеми на много от заседанията си разглеждат само информации, които се внасят от комсомолските секретари, без да се извършват задълбочени проверки и оказва помощ на комсомолските дружества. Понякога се вземат решения, които задължават Комсомола, а не се откроява ролята на първичните партийни организации, на държавните и обществените органи и организации за тяхното изпълнение. Вината за недееспособните комсомолски организации понякога се търси само в

Digitized by Google

та Славчо Шопов и беше събрал цялото ръководство. Обсъждаше се въпросът, каква организация на труда да се създаде, та не само да се изпълни, но и да се преизпълни планът. Явно ръководството не беше готово да предложи нещо ефективно. Блъскаше се от цифра в цифра, трупаше куп оправдания и съмнения, но реална организация не предлагаше. Имаше много „ако", „може би", „вероятно" и т.н.

Опитах се да си изясня причините за това положение на завода. Отделните ръководители изтъкваха много мотиви. Тръгнах в различно време на денонощието по бригадите. Една нощ ме срещна един мъжага, достатъчно пийнал, и заяви: „Виж какво, мой човек, я ме тури мене за директор да ти оправя завода". А един следобед двата души, грабнали по едно шише ракия, вървяха из завода и канеха за сватба.

Разговарях с отделни хора от основното производство, от поддържащия персонал. Стигнах до няколко важни извода: първо, има здраво работническо ядро, но няма работнически колектив; второ, създадена е традиция вината за неблагополучията да се прехвърля от един на друг; трето, загубено е чувството на всякаква (партийна, административна, стопанска) отговорност; четвърто, поради недостатъчно политическо ръководство работниците се делят на групи, привърженици на минали и заминали си директори: джоневисти, арсовисти, милчовисти и т. н.; пето, умът на голяма част от хората през работното време в завода е зает повече с облагите, които ще получат от земята за частно ползване, отколкото с преките им производствени задачи...

Тези изводи се потвърдиха и на срещата с партийното бюро, където обсъдихме икономическия анализ за първото тримесечие. Само една цифра е достатъчно показателна — режимното време на машините за януари е използвано 53,5 на сто, за февруари — 50 на сто. За оправдание се посочваха много причини — десетки дребни престои от по няколко минути, които в края на смяната водеха до часове, цели смени престои за суровина (земя, която е един цял хълм и се намира на петстотин метра от завода).

Разговорът в бюрото беше суров. Нещата се казваха и на ръководителите, и на членовете на бюрото с истинските им имена. Явно беше, че е изпуснат изцяло въпросът за дисциплината и че партийната организация тук не изпълнява на дело функциите си на политически ръководител. Записахме в решенията на бюрото какво да се прави. Мина цяла седмица, но обстановката с нищо не се изменяше. Събрахме цялата партийна организация. Отново се потвърдиха изводите, които бяхме направили. Заводът беше изправен пред спиране. В комитета се договорихме ние да го спрем, вместо той сам да спре, да се разберем с колектива, да въведем порядък и да започнем отново. Ръководството на завода разработи мероприятия какво да се направи за почистването, ремонта на машините и др., за деня, в който спираме завода. Един ден на няколко табла обявихме: „Утре заводът се спира. От всички смени работниците и служителите да дойдат с работни дрехи в 8 часа в халето на ремонтната работилница." Нямаше клуб, където да съберем хората.

На другата сутрин пристигнах със секретаря Костадин Якимов. Хората продължаваха да идват и след определеното време. Сигурно и за работа така са идвали. След всичките ни безупречни усилия явно трябваше да минем към фронтална атака. Еснафският, частнособственическият манталитет беше бронирал съзнанието на част от работниците и ръководителите срещу проникването на нашата разяснителна работа. Повечето от хората стояха прави, някои бяха насядали по стругове, маси и разни машини. Близко до мен стоеше някаква ос, подпряна на грамадно колело. Изкачих се на нея, за да се виждаме с всички.

Директорът Милчо Рапатински поясни какво е положението на завода и с какво изостава. Опита се да каже и причините, но спря по средата и млъкна. Тогава започнах аз:

— Другари, завода го спряхте вие, а не общинският комитет на Партията. Всички, които сте тук, с лошата си дисциплина, с безотговорното си отношение към машините...

По-нататък поясних, че тук има действително здраво работническо ядро, но няма работнически колектив, защото на една значителна част от хората мисълта е извън завода. Причината за това положение на нещата се корени във факта, че много от работниците са местни хора, които имат земя за лично ползване, осигуряваща им на година по 1000—2000 лева. При това положение в завода те идваха само за трудов стаж. От това тяхно отношение страдаха интересите на колектива...

Когато започнах да говоря, отначало слушаха внимателно, после бръмнаха като кошер. Когато засегнах въпроса за земята за лично ползване, настъпи абсолютна тишина. Поясних, че ще настояваме да се спазват законите. Всеки работник или служител, който не идва редовно на работа, да бъде уволнен дисциплинарно и ще препоръчаме на ръководството на АПК да му отнеме земята. Завърших с това, че тук непременно ще имаме работнически колектив, дори ако се наложи да започнем да го изграждаме с петнадесет души истински работници. А предстоеше да чествуваме десетгодишнината от откриването на завода.

След такова остро изказване бях изненадан от ръкопляскания. Явно здравото работническо ядро заставаше твърдо зад постановките на комитета. Думата не дадохме на никого, а направо беше прочетено кой в коя група какво ще прави през деня. След края на работния ден отново

Digitized by Google

събрахме колектива и заместник-директорът Дудуков направи преценка на извършената работа.

Тогава дадохме думата — кой каквото смята за необходимо, да каже. Много неща се казаха и за лошата трудова дисциплина, и за чупенето на машините, и за липсата на другарско чувство и взаимопомощ, и за заплащането. Посочени бяха и много слабости в организацията на работата. Имах впечатлението, че тази твърда мярка на комитета възстанови вярата на хората във възможността да се изпълни планът. И наистина за месец април бяха произведени в повече четиристотин хиляди тухли.

Разбира се, това мероприятие не реши всички проблеми. Общинският комитет предприе още редица мерки за укрепване на партийната организация, за да стане тя наистина политическо ръководство в завода и да поведе колектива.

Следва

С ТВОРЧЕСКИ ПОДХОД

Проблемите за младежта, които произтичат от решенията на Единадесетия партиен конгрес, Националната партийна конференция и Писмото на др. Тодор Живков до Централния комитет на ДКМС, бяха обсъдени на пленум на окръжния комитет на БКП в Толбухин. В неговата работа участвуваха другарите Петър Дюлгеров, секретар на Централния комитет на Партията, първият секретар на ЦК на ДКМС.

В доклада на окръжния комитет на БКП, бе отчетено, че комитетът и неговото бюро системно са се занимавали с младежките проблеми. От времето на публикуването на Тезисите на Централния комитет на Партията за работата с младежта и Комсомола до настоящия пленум бюрото на окръжния комитет на Партията е обсъждало важни въпроси от партийното ръководство на ДКМС. Ето някои от тях: „Ролята на партийните комитети и организации за превръщането на комсомолските дружества в притегателен център на младежта", „Производственото и техническото обучение на учениците", „Организацията на бригадирското движение", „Естетическото възпитание на младежта" и други.

В подготовката на пленума беше проверена дейността на всички общински партийни комитети и 190 първични организации, на 32 общински комитета на ДКМС и 220 комсомолски дружества. Много общински партийни комитети и първични организации разгледаха отделни страни от дейността на Комсомола. Отдел „Организационен" на окръжния комитет на БКП оказа конкретна помощ на редица партийни комитети за работата и ръководството им на Комсомола. На партийни събрания беше изучено Писмото на др. Тодор Живков и Решението на Политбюро. Лектори на дружество „Г. Кирков" подготвиха цикъл от лекции и беседи, които се изнасят пред обществеността в окръга.

Вниманието на партийните комитети, на държавните органи и обществените организации е насочено към организационното и политическото укрепване на комсомолските дружества и организации, за създаването на условия за учение и труд, жизнерадост и дръзновение на младото поколение. Създадена е обстановка, която допринася комсомолците да се чувствуват като стопани в предприятията и равноправни членове на колективите, да повишават своята трудова и обществено-политическа активност. Този подход към младежта допринася комсомолските дружества да придобиват свой специфичен облик и да се превръщат в притегателен център на младежите и девойките.

Положителен пример в това отношение дават партийните комитети в Толбухин, Тервел, Генерал Тошево, Ловчанци, Карапелит, Овчарово, Ваклино и др., където се подхожда творчески при решаването на младежките проблеми. Тук периодически се оценява дейността на комунистите, които са изпратени с поръчения за работа сред младите хора, търси се отговорност за несполуките, обогатяват се формите и средствата на партийно ръководство и контрол. Подхождайки с юлските критерии, пленумът разкри, че в някои партийни комитети и организации липсва диференциран подход при осъществяването на партийното ръководство на ДКМС. На много места той има общ характер поради това, че проблемите не се изучават задълбочено и не се познават редица партийни документи, които се отнасят до ролята и мястото на Комсомола в обществено-политическия живот на окръга. Допуска се традиционализъм във формите и методите на работа, което не дава желаните резултати. Отделни комитети на БКП поради откъснатост от комсомолските проблеми на много от заседанията си разглеждат само информации, които се внасят от комсомолските секретари, без да се извършват задълбочени проверки и оказва помощ на комсомолските дружества. Понякога се вземат решения, които задължават Комсомола, а не се откроява ролята на първичните партийни организации, на държавните и обществените органи и организации за тяхното изпълнение. Вината за недееспособните комсомолски организации понякога се търси само в

Digitized by Google

техните ръководства, без да се вижда мястото на първичните партийни организации и комунистите.

На пленума бе отделено голямо внимание за работата с комсомолските кадри. За преодоляването на слабостите в дейността на партийните комитети и организации окръжният комитет прие програма за работата с кадрите, в която подобаващо място бе отделено и за комсомолските дейци. По примера на Русенската окръжна партийна организация в десет предприятия на окръга се въвежда конкурсното начало за заемането на низовите ръководни длъжности, като се започне от началник на цех и се стигне до заместник-директор. По този начин се създава възможност на младите и талантливи комсомолски кадри да заемат подобаващо място в изпълнението на задачите в своятвения колектив. По примера на Варненското воеводство в две предприятия на гр. Толбухин ще се въведе наставничеството над комсомолските кадри за по-бързо усвояване правилните методи на управление в производството. В определени дни на месеца някои комсомолски кадри, които са определени като резерви на заводския партиен комитет, заедно с директора на предприятието, секретаря на партийния комитет и други ръководители, ще участвуват в решаването на проблемите. Това ще позволи те по-бързо да придобиват необходимите качества за оперативно, компетентно и действено ръководство. В тези предприятия веднъж в месеца ще се обявява открит ден, когато близки на работещите ще се запознават с условията на работа, със социалните придобивки и др. Така по-добре ще се популяризира професията на работниците. Тези нови форми ще допринесат за засилването на трудовата и политическата активност на младите хора.

Словото на др. Петър Дюлгеров бе откровен и вълнуващ разговор с окръжния партиен актив за приноса, разработките и виждания на Партията за всестранната трудова, духовна и социална реализация на младежите в условията на строящото се развито социалистическо общество. Красноречиво и убедително той изтъкна актуалността, политическия и идеологическия аспект на обсъждания въпрос. Разглеждайки богатото съдържание на новите партийни постановки, новаторския дух и научния подход към проблемите, които се отнасят до марксистко-ленинското възпитание и всестранната реализация на нашето младо поколение, др. Дюлгеров призова, опирайки се на ясната перспектива, въоръжени с нови идеи и критерии, час по-скоро да пристъпим към конкретни дела, мерило за нашата работа да бъде главно социалният ефект от подготовката и реализацията на младежите.

Впечатленията от развиващите се процеси в окръга той определи като потвърждение на едно активно и творческо съучастие и правилна оценка на партийните насоки. Паралелно с това той обърна внимание на необходимостта да влагаме по-голяма компетентност в анализа на динамично изменящите се процеси сред младите хора, за по-голямо творчество и размах в осъществяването на ръководство от страна на всички партийни, държавни, стопански и обществени органи и организации. Защото именно те са длъжни по-активно да въздействуват върху трудовото и мирогледното израстване на прекрасната добруджанска младеж. С младите хора да се осъществяват нови контакти и общувания, да се организира диалог с директен, другарски и искрен тон. „Имаме всички основания — завърши словото си др. Дюлгеров — да смятаме, че в Толбухински окръг под ръководството на окръжния комитет на БКП е създадена необходимата обстановка за творческо реализиране на голямата задача, произтичаща от Писмото на др. Тодор Живков, — пряко и неотменно свързана със самото бъдеще на страната ни."

Димитър ГЕОРГИЕВ
кореспондент на списание „Партиен живот"

Digitized by Google

ПЪРВОСТЕПЕННА ГРИЖА

Общостроителният партиен комитет в Перник обсъди проблема „Структура, социален и качествен състав на общостроителната партийна организация при Пернишкия строителен комплекс". В доклада, изнесен от Стоян Михалков, първи секретар на комитета, бе подчертано, че партийните комитети и организации са полагали грижи за осигуряване на необходимото партийно ядро в отделните предприятия, обекти и бригади. Добри резултати са постигнати в Строително-монтажния комбинат, Домостроителния комбинат и в Завода за метални конструкции. При приемане на нови членове на Партията е спазван принципът за индивидуалния подбор. В партийните редици влизат най-активните и дисциплинирани работници и служители, хора, отличаващи се със своята трудова и обществена активност, с по-високо образование и култура. Подобрено е партийното ядро и сред жените, в работата по регулирането на качественото състав са осъществявани най-различни идейно-политически, възпитателни и организационни мероприятия. Сега в общостроителната партийна организация работниците са 60 на сто от общия брой на комунистите. Най-добри резултати бележат първичните организации в общостроителното предприятие в Перник, където работниците съставляват 71 на сто, при механизацията в стройбазата — 80 на сто, и др. Шестдесет и седем и три на сто от партийните членове са със средно и висше образование.

Въпреки положените усилия и постигнатите успехи партийното ядро в строителния колектив е недостатъчно. Особено неблагоприятно е положението в строително управление „Хидростроя", в електромонтажното управление и управление „Строителна механизация". Подобно е положението и в редица строителни бригади. В голяма част от тях няма нито един комунист. Незадоволително е партийното ядро и сред стопанските ръководители и специалисти. В дейността по социалния и качественото състав има и други нерешени въпроси. Кои са те:

— общостроителната партийна организация по възраст остарява в сравнение с трудовия колектив на комплекса;

— недостатъчно е партийното ядро сред жените работнички;

— малък е броят на комсомолците, които са членове на БКП.

През близките 7—8 години на територията на окръга ще бъдат усвоени няколко милиарда капитални вложения, от които близо 90 на сто са определени за изграждането на обекти с национално значение, 11 000 жилища, 2000 места в детските заведения. За изпълнението на тези задачи е необходима пълна мобилизация на силите, създаването на съвременна социалистическа организация на труда, да се подобри качеството на строителната работа.

Мащабността и сложността на задачите, които стоят пред строителите, налагат постоянно да се повишават ролята и отговорността на партийните организации, на комунистите. Непрекъснатото нарастване на състава на трудовите колективи задължава партийните комитети и бюра да полагат особени грижи за увеличаване на партийното ядро в бригадите и на отделните работни места. Предвижда се броят на строителите през 1980 г. в сравнение с настоящата година да нарасне с близо 5000 души.

Друг въпрос, който стои пред партийните комитети и организации, е да се подобри възрастовият състав. Това налага приемането на нови партийни членове да става предимно из средата на младежи и девойки до 30-годишна възраст.

Както в доклада, така и в приетите решения се обръща внимание на партийното ядро сред жените работнички. Подчертана е нуждата да се засили дейността за повишаване авангардната роля на комунистите при изпълнението на задачите, които стоят пред дадения колектив.

Ръководейки се от указанията на Централния комитет на БКП и въз основа на придобития опит по замяната на партийните членски книжки, на пленума се дадоха насоки за подобряване на работата в това отношение.

Милко МЛАДЕНОВ
кореспондент на списание „Партиен живот"

Digitized by Google

ПЪРВИЧНАТА ОРГАНИЗАЦИЯ В ПАРТИЙНИЯ КОМИТЕТ

КОНСУЛТАЦИЯ

Закономерно е с нарастването на ръководната роля на Партията в етапа на изграждането на развитото социалистическо общество да се повишават изискванията към партийните организации и техните ръководни органи. Все по-сложна става тяхната многостранна дейност. „Вече не е възможно да се ръководи компетентно — подчертава др. Тодор Живков в Отчета на Централния комитет на БКП пред XI партиен конгрес, — ако не се издига постоянно **научното равнище** на работата на партийния апарат, ако не се усъвършенствува **планирането**, ако не се подобрява **колективността** при анализа, изводите и вземането на решения."

Щатният апарат в партийните органи изпълнява важни функции в дейността им за осъществяване на партийната политика, за практическо решаване на конкретните задачи в различните области на социално-икономическия, политическия и културния живот. Чрез труда на партийните работници протича почти цялото ежедневие на окръжните, общинските, районните и другите партийни комитети. През тяхната лаборатория преминават процесите на изследване, разработване и експериментиране всички по-значителни идеи и проблеми, преди те да се превърнат в партийни решения и указания, преди да поемат пътя на утвърждаване в практиката.

Партийният апарат съдействува за поддържане ежедневната връзка на партийните органи с масите, работи сред тях за разясняване и реализиране на партийната политика, „той е призван в най-голяма степен да осъществява контрола и проверката на изпълнението, да помага за подобряване на цялостната организация в работата на съответните комитети, на техните ръководители, за да се осигури коренният прелом в практическата работа за изпълнението на задачите и решенията" — е записано в Тезисите на ЦК на БКП във връзка с подготовката за Единадесетия конгрес на Партията.

Новите изисквания и критерии, определени от XI партиен конгрес, Юлския пленум на Централния комитет на БКП (1976 година) и от Националната партийна конференция (1978 г.), налагат решително да се преустройва работата на партийните органи и техния апарат, на кадрите, които работят в тях. Преди всичко да се усъвършенствува стилът, да се повишава тяхната компетентност, взискателност и отговорност. Все повече да се засилва политическият характер на тяхната ръководна дейност. По такъв начин те „да се превръщат в образец на всички органи на социалното управление"[1].

Първичните партийни организации в апарата на окръжните, общинските и районните партийни комитети са малобройни по състав. С малки изключения те се покриват със съставите на колективите

[1] Т. Живков, За партийното строителство, Партиздат, С., т. 3, с. 510.

Digitized by Google

на партийните работници. В отделни случаи, съгласно член 46 на Устава на БКП, в рамките на първичните организации са изградени партийни организации по отдели, а по-често — партийни групи, в които се обсъждат специфични и текущи въпроси от работата на комунистите. Общите проблеми и основните задачи в дейността на апарата се разглеждат и по тях се приемат решения от събрания на цялата организация в партийния комитет.

Партийните организации в местните органи на Партията са призвани да усъвършенстват стила и методите на работа на партийния апарат, да съдействуват за непрекъснатото издигане на равнището и повишаване на ефективността на партийната дейност. Осъществяването на тези цели става в тясно взаимодействие с ръководствата на апарата и се направлява от бюрата на партийните комитети. Характерът на работата в партийните органи в най-висока степен обуславя преплитането и взаимното проникване на служебните и партийните задължения на сътрудниците в тях. Това не само не ограничава реализацията на функциите на първичната организация. Напротив, изисква по-активното ѝ участие в усъвършенстването на дейността на сътрудниците, в издигането на тяхната идейно-теоретическа подготовка и организационно-политическа квалификация. Разбира се, участие чрез присъщите ѝ методи и форми на работа, без да дублира ръководствата на апарата в комитета.

Кои са особеностите в реализацията на основните функции на първичната организация в партийния комитет? Как, чрез какви форми и средства тя осъществява своите задачи?

Апаратът от сътрудници, като помощен работен орган, подпомага партийния комитет в изучаването и разработването на основни въпроси на партийната работа и ръководство, по които той взема решения и определя главните насоки и задачи в дейността на партийните организации и органите на социалното управление. От работата на комунистите в партийния апарат зависи в голяма степен доколко вярно ще бъдат отразени в политическите оценки, изводи и решения обективните потребности и възможностите за тяхното реализиране, доколко точно ще бъдат определени формите и методите на практическото действие на субективния фактор. Именно тук се проявява една от най-важните страни на политическата функция на първичната организация в комитета: да съдействува, да способствува сътрудниците в апарата да използват политическия анализ и обобщение, политическия подход в разработването на въпросите и в определянето на практическите мерки, които партийният орган предприема.

Партийните комитети са органи за политическо ръководство. Те са в правото си да обсъждат и решават всички въпроси, които засягат важни страни на реализацията на партийната политика. Те конкретизират нейните насоки и задачи съобразно специфичните условия в окръзите и общините, в населените места и трудовите колективи. И най-главното — организират хората, вдигат ги на борба за изпълнение на партийните решения.

Първичните организации в партийните комитети са призвани да активизират усилията на апарата за осигуряване на своевременна и точна информация, за нейното правилно обобщаване и използване в подготовката на оценките и решенията, които ще бъдат обсъждани в ръководните органи. В практиката на партийните организации подходът към проблемите и качеството на разработките стават все по-често тема за обсъждане от комунистите. На партийни събрания работниците от апарата в окръжния комитет на Партията във Варна разглеждат въпроси, свързани с тяхното участие в подготовката на пленуми на комитети, с провеждането на важни мероприятия в окръжната пар-

Digitized by Google

тийна организация. Комунистите от отделите на окръжния комитет на БКП в Бургас все по-определено насочват своето внимание към утвърждаването на политическия подход в работата на отделните сътрудници. Тези конкретни усилия те свързват с повишаването на идейно-теоретическата подготовка и с развитието на организационната култура на работниците от отделите, като ги поставят на комплексна основа.

В някои организации на партийни събрания се разглеждат конкретни материали по отделни проблеми, които се внасят за обсъждане и решаване в ръководните партийни органи. Това е полезна практика. Мненията и препоръките, споделени на събранията, подпомагат сътрудниците в по-нататъшното подобряване на материалите. Най-добри възможности за обсъждане на предварителни варианти на планове, доклади, решения и други има в партийните групи по отдели. Тези другарски дискусии допринасят за взаимно творческо обогатяване на участниците с идеи, методи, организационни похвати и т. н. Не бива обаче използването на тази форма да се ограничава само в размяната на мнения по обсъжданите материали. Събранията на комунистите от апарата все по-определено трябва да водят до формиране на оценки за качеството на работата на отделните сътрудници, до приемане на решения и мерки за неговото издигане. Иначе събранията не ще проявяват главната си функция като ръководен орган — да организират и мобилизират комунистите за изпълнение на стоящите пред тях задачи.

Партийната работа е работа с хората, постоянна организаторска и идейно-политическа дейност сред тях. **„Партийните комитети и ръководните кадри, партийните организации и комунистите — подчертава** др. Т. Живков в Доклада пред Националната партийна конференция — **следва постоянно да поддържат и разширяват връзките си с трудещите се, да се опират на тях в своята работа, да бъдат отзивчиви към нуждите и към интересите им.“** Без връзка и работа с хората партийното ръководство губи своята основа и реална същност. Увлеченията по администриране и командуване, склонността към технократизъм у някои партийни дейци водят именно към накърняване същността на политическото ръководство.

Първичната организация в комитета последователно и ежедневно трябва да развива и да утвърждава у сътрудниците от апарата стремеж и умение за общуване с хората, за изучаване на техните настроения, мнения и предложения, за решаване на въпросите, които те поставят. Партийният работник черпи сили от хората, от комунистите. От техния опит той се обогатява, от тяхното доверие се окриля. Неговото призвание е да превърне партийната политика, челния опит в смисъл и цел на живота на хората, да ги организира, да ги мобилизира за нейното всекидневно и повсеместно реализиране в дела. С практическите резултати от усилията на политическия сътрудник на комитета за убеждаване, организиране и вдигане на борба трудовите хора в името на целите и задачите на Партията може да се измерва полезният коефициент от неговата работа. В условията на общинските и районните партийни комитети това означава, че не трябва да минава нито ден, в който инструкторът или секретарят да не се срещат с хората. Повече делници те трябва да прекарват в трудовите колективи, сред комунистите и работниците. Партийните организации могат много да направят, за да бъдат тези срещи с хората целенасочени и ползотворни, за да се възпитава у всеки сътрудник обич към хората, постоянен стремеж за връзка и общуване с тях. Подпомагане на новите сътрудници за формиране на правилен подход към хората, обсъждане на конкретни ситуации при срещи в колективите и начини за тяхното разрешаване, провеждане на самоотчети в партийните гру-

Digitized by Google

ни за работата с хората — тези форми все по-често се срещат в практиката на първичните организации. Те способствуват за по-непосредственото проникване на сътрудниците в „технологията“ на взаимоотношенията и общуването с хората, която е сърцевина на партийната работа.

Политическият подход като класово отношение към социалните явления и метод за тяхното изменение, който има определящо значение в дейността на партийните органи, не бива да се откъсва от другите методи и форми на ръководство. Неговото използване е толкова по-резултатно, колкото по-тясно се свързва с тях в практическата работа. В това отношение е необходимо партийните организации в окръжните, общинските и районните комитети да организират по-активна и целенасочена работа. Те трябва да помагат на сътрудниците в усвояването на същността и единството на политическия подход с икономическия, с програмно-целевия и комплексния подход, с метода на умножаващия се ефект. Да им съдействуват да утвърждават и правилно да съчетават тези методи в своя личен стил на работа.

Първичните организации в партийните органи нямат право на контрол над тяхната дейност. Но те упражняват контрол върху работата на апарата. Оттук произтичат два важни момента: първо, да се създават необходимите условия от страна на бюрата и секретарите на партийните комитети за изявата на правото на контрол на партийната организация и второ, комунистите от апарата да реализират това право с по-висока взискателност и самовзискателност, в обстановка на принципност и другарска взаимопомощ.

Повишаването на качеството и ефективността на партийната дейност във висока степен е свързано с усъвършенстуването на организацията и стила на работа на партийните комитети. Трудът на партийния апарат е колективен труд, в който оставят отпечатъци творческите индивидуалности на отделните работници. Той протича в широко многообразие от форми, има богато съдържание. От съвкупния труд на апарата се обезпечава ръководният процес на партийните органи. Затова стройната организация на работата на сътрудниците има решаващо значение в реализацията на ръководната дейност. Тя започва с определянето на функциите и задачите на отделните звена и сътрудници и завършва с отчета за работата. Това е непрекъснат процес, който изисква постоянно усъвършенствуване на функциите, непрекъснато планиране и съчетаване на оперативните и перспективните планове, правилно изясняване и компетентно определяне на задачите. Изисква оперативна организация на изпълнението, на проверката и контрола. Във всички етапи на този процес се проявява стилът на работа на апарата и на отделните сътрудници. Тук се открива широко поле за реализиране организаторската функция на първичната организация в партийния комитет. Нейната изява обхваща голям кръг от дейности, свързани с усъвършенстуването на организацията на работата в отделните звена и на сътрудниците в тях, с обогатяването на опита и деловата им квалификация, с развитието на инициативността и отговорността при изпълнението на задачите и пр.

В практиката на партийните организации тези въпроси, особено след Националната партийна конференция, излизат все повече на преден план. Комунистите от отдел „Организационен“ на окръжния комитет на БКП в Ямбол често поставят на критичен анализ своята дейност. Поводите са различни: решения на Централния и окръжния комитет на Партията, поставяне на определена задача от бюрото на комитета пред отдела, разглеждане на инициативи, породени в партийните организации. Обсъждането на книгата на Л. И. Брежнев „Възраждане“ е също такъв повод да се поговори и за собствената рабо-

Digitized by Google

та. Един разговор, който, според участниците в него, създава заряд от идеи и чувства, поражда нови импулси за творческо търсене в организационната практика.

Партийните групи при отделите на окръжния комитет на Партията в Бургас насочват комунистите към конкретни страни на индивидуалната организация и стила на работа. В дневния ред на техните сбирки стоят интересни въпроси: „Личният творчески план — важно условие за повишаване ефективността на организацията на труда", „Рационалното използване на бюджета на работното време — съществен фактор за висока култура в работата на партийния работник" и др.

Все по-силен акцент се поставя на работата на отделния сътрудник. И това е естествено. Чрез него партийният комитет осъществява по-голямата част от своята организаторска и контролна дейност. В центъра на усилията на партийните организации в комитетите са грижите за повишаване идейно-теоретическата подготовка и организационната култура на сътрудниците. Тези усилия се свързват най-тясно с работата за развитие на техните умения в изучаване на фактите и явленията и формулиране на изводи и мерки за практическата дейност. Важно място сред тях заемат усъвършенстването на личната организация на труда и рационалното използване на бюджета на работното време. И в цялата тази дейност определящият момент е формирането, развитието на качества и способности на организатори и възпитатели на хората. Защото главното в партийната работа е да убедиш хората в правилността на идеите, целите и задачите, да ги организираш и вдигнеш на борба за тяхното осъществяване.

При отговорната роля на многостранните функции, които има, партийният работник се нуждае от най-близка грижа и помощ в неговата работа и в развитието му. Неговото изграждане е продължителен процес, който протича при сложното съчетаване на саморазвитието, самоусъвършенстването и въздействието по пътя на обучението, опита, индивидуалното подпомагане и т. н. Този процес трябва да се направлява. Партийната организация в комитета има определена роля в неговата реализация. Тя съвместно с ръководството на колективния орган организира марксистко-ленинското обучение и повишаването на организационната квалификация на сътрудниците. Подпомага при „въвеждане" в работата новопостъпилите и се грижи за обогатяване опита на всички работници. Способствува за създаване на обстановка на творческо търсене, принципност, висока взискателност, критичност и самокритичност. Бори се против явленията, свързани с някои увлечения, като смесване и изземване на функциите от други органи, робуване на формализъм и книжнина, технократизъм и пр.

Не може обаче да се отминават фактите на подценяване от някои партийни организации в окръжните, общинските и районните комитети на задачите за усъвършенстване организацията на работата на апарата и на отделните сътрудници. Не са малко партийните бюра и секретарите, които свеждат своите усилия предимно до обсъждане на въпросите на събрания и до приемане на препоръки към ръководствата на комитетите. Подценяват се специфичните форми и средства за индивидуално въздействие и работа с хората. Някъде е принизена взискателността и тя се проявява най-често като отзвук от критичните оценки и бележки на бюрата и секретарите на комитетите. Не са редки и случаите, в които партийните организации, поради „тежестта" на големите задачи, пропущат от вниманието си „дребните" грижи за своите членове, не вникват дълбоко в микросвета на техните взаимоотношения, търпят прояви на бюрократизъм, администриране и пр.

Тези явления са своего рода „атестат" за дейността на партийните организации в комитетите, където се проявяват. Ето защо наложи-

Digitized by Google

телно е те да получават съответна оценка и да се направят необходимите изводи в духа на изискванията и критериите на Юлския пленум на ЦК на БКП и Националната партийна конференция.

Непрекъснатото обогатяване на духовния живот на хората, растежът на тяхната политическа съзнателност и социална активност предявяват високи изисквания към морално-политическите и волевите качества на партийните работници. Всекидневно и повсеместно тези качества се поставят на проверка в практическата дейност. От тяхното проявление в конкретната работа се определя силата на политическото действие и неговата резултатност.

Духовният свят на политическия работник е органично единство, сплав от знания, убеждения, чувства и практически умения за работа с хората. Висока комунистическа идейност, образованост и компетентност, нравствена зрелост, съзнание за партиен дълг и отговорност — това са определящи елементи на неговата характеристика при сегашните условия. Те не се наследяват по рождение, нито се придобиват само по призвание. Те се формират и възпитават. Изграждат се и се усъвършенствуват, закаляват се чрез целенасочена и системна работа за възпитание и самовъзпитание. В този процес първичните организации и партийните групи в комитетите имат особено важна роля. Тяхното въздействие предполага използването, в съчетание с усилията на ръководствата на партийните органи, на системни и разнообразни по съдържание и форми мерки.

Ценен опит има в това отношение в много местни партийни комитети. Партийните бюра и групите в отделите организират и контролират повишаването на идейно-теоретическата подготовка и деловата квалификация на сътрудниците, провеждат обсъждания и дискусии по актуални въпроси на партийната работа и ръководство. Все по-характерно е, че предмет на тази дейност е комплексното развитие на политическите, морално-волевите и деловите качества на сътрудниците. Положителен е и стремежът тя да се свързва по-непосредствено с конкретната изява в практическата работа.

Същевременно необходимо е да се отбележи, че нерядко тези усилия се ограничават в рамките на мероприятията за общо въздействие. При тях не винаги се отчитат специфичните потребности и индивидуалните особености на сътрудниците. Творческият характер на партийната дейност изисква в най-голяма степен да се проявява конкретен подход при формирането и възпитанието на всеки работник от апарата на комитета. Да се изучават неговите качества и способности и своевременно да се откриват онези от тях, които могат да имат определящо значение за по-нататъшното му развитие. Да се работи целенасочено и последователно за утвърждаване и усъвършенствуване на тези перспективни заложби в индивидуалното развитие, като се поставят те по-често на практическа проверка и оценка. Естествено, това е дълг и отговорност преди всичко на ръководството на партийния комитет. Но ако в този процес на развитие и израстване на отделните сътрудници не участвува пълноценно партийната организация в комитета, той не ще даде високи резултати. Освен постоянната грижа за поддържане на благоприятна атмосфера на работа, тя може да прояви особено активни усилия във взаимното другарско подпомагане и контрол между сътрудниците, в утвърждаването и възприемането на личния, положителен пример, в критиката на недостатъците и т. н. Обсъжданията на работата на комунистите и оценките, които сега се приемат в партийните организации във връзка със замяната на партийните членски книжки, са една силна изява на тяхната възпитателна функция и право на контрол над дейността на апарата. Тя ще даде благотворни отражения в по-нататъшната им работа.

Digitized by Google

Целта и съдържанието на всестранните усилия на първичните организации в партийните комитети все по-пряко трябва да се свързват с проявите на комунистите от партийния апарат като образец в работата и в поведението, като пример за подражание в обществото. Техните действия, постъпки, взаимоотношения следва да будят всеобщо одобрение у хората, да укрепват тяхното доверие и уважение към Партията и нейните кадри. Безспорно това е най-обобщаващият критерий за оценка на авангардната роля на комунистите от партийния апарат.

Специфичните особености във функциите и характера на работата на партийните комитети от различни равнища налагат известно диференциране в съдържанието и насоките на дейността на първичните организации в тях. По-конкретно казано, тези особености изискват поточни акценти върху проблемите, с които се занимават организациите, в най-тясна връзка със задачите на съответните партийни органи.

Изграждането на новите общински партийни комитети като непосредствени политически ръководители в селищните системи — общини, естествено, поражда необходимостта в центъра на вниманието на комунистите в тях сега да бъдат поставени задачите за утвърждаване на стила и организацията на работа, които да съответствуват на техните ръководни функции, права и отговорности. Стил и организация, които да не копират окръжните партийни комитети. Не ще съмнение, че главното в тяхната дейност е живата, конкретната, ежедневната връзка и работа с хората, с комунистите. Организаторска и идейно-политическа работа, която сигурява своевременно и ефективно изпълнение на задачите.

Засилването на ролята и функциите на окръжните партийни комитети в разработването на проблемите и осъществяването на ръководство по главните направления на развитието на окръзите изисква от работниците в тях по-голяма мащабност и творчество в мисленето и действията, по-развити умения за координиране работата на органите за социално управление и съсредоточаване на усилията им в решаването на стратегическите задачи. Тук следва да бъде акцентът и на партийните организации в окръжните комитети — да съдействуват за развитието на тези способности и за пълното им реализиране в практическата работа.

Комунистите от партийния апарат — от техническия сътрудник до секретаря, са бойци в политическите щабове, които разработват и насочват конкретните действия в борбата на Партията за осъществяване на нейната политика. Те воюват за това със силата на убеждението и организацията.

От работата на първичните партийни организации в апарата на окръжните, общинските, градските и районните партийни комитети зависи доколко резултатно те ще действуват като политически щабове, като организатори на всенародното движение за високо качество и висока ефективност. От работата на комунистите в тях зависи качеството и ефективността на политическото ръководство. Тази отговорна роля изисква още по-високо равнище, още по-силна изява на първичните организации в местните партийни органи.

Digitized by Google

ПОЛИТИЧЕСКИ ЩАБ

Първичната партийна организация при администрацията в Завода за фитинги в Михайловград се утвърждава като политически щаб на колектива. На какво се дължи това?

Бюрото на първичната организация със секретар Антоанета Софрониева полага системни грижи за повишаване ефективността на партийната дейност. Политическият подход се превръща в сърцевина на партийното ръководство на колектива.

На партийни събрания са обсъждани въпроси като: „Качеството на продукцията и състоянието на технологичната дисциплина", „Програма за квалификация на кадрите", „Оценка за съхранение, планиране, заприходяване и изписване на материалите", „Как се прилага Лвовската система за качеството на продукцията", „Отчет за изпълнението на плана по техническия прогрес и инженерния проект за първото шестмесечие на 1978 година", „Доклад за съхранението и опазването на доставеното оборудване на новия завод" и др. Докладчици са били отговорните дейци, които най-тясно са свързани с дадения въпрос.

За подготовката на материалите, които са разглеждани в събранията, партийното бюро определя работни групи от специалисти в съответната област. Те изучават проблемите, разработват компетентно материалите и проекти за решения.

При проучването на някои от проблемите се привлича комисията за народен контрол. Този подход позволява материалите да бъдат подготвени по-добре, събранията да минават делово, на високо равнище. Разглеждането на проблемите, свързани с работата на ръководните кадри в завода, издига на по-високо равнище направляващата и координиращата дейност на първичната организация. По този начин се разработват и основните насоки за дейността на отделите, службите, на целия апарат, който ръководи завода. Насочват се силите на административно-стопанските дейци и ръководителите на профорганизацията и комсомолското дружество към по-голямо единство в действията им. Усъвършенстват се подходът, стилът и методите на ръководителите и специалистите при решаването на производствените задачи.

Партийното бюро и първичната организация използват политическите форми и средства за въздействие на комунистите, на целия колектив. Възлагането и отчитането на поръчения е непрекъснат процес. Заслужено място се отделя на откритите партийни събрания. На тях са обсъждани въпроси като „Резултатите от обществения преглед на качеството на продукцията", „Компенсиране на загубите от сушата", „Усъвършенстване на планирането и организацията на труда и изпълнението на плана" и др. Чрез тези събрания се заангажирва целият колектив със задачите, които стоят пред предприятието. Широко се използват формите на индивидуалната работа с отделния човек. В това отношение системна дейност развиват партийните групи. С тези и други форми на политическа работа първичната организация непрекъснато повишава творческата активност и инициатива на колектива.

В изпълнението на решенията на Националната партийна конференция ударението е поставено върху личния пример и авангардната роля на комунистите. Тук е внедрен личен отчет за осъществяване на поръченията, постоянно се повишават критерият и взискателността при изпълнението на уставните задължения от всеки комунист. По-голямата част от партийните членове са активни пропагандатори, агитатори и реализатори на идеите и политиката на Партията.

Създадена е добра организация за осъществяване на действен контрол по изпълнението на собствените решения и тези от вишестоящите партийни органи. Периодически в заседания на партийното бюро и на събрания се оценява изпълнението им и се търси отговорност от ония, които проявяват недисциплинираност.

Първичната организация бележи напредък и в използването на правото си на контрол над дейността на административно-стопанските ръководители. Проблемите, по които те ще се отчитат, лягат в годишния план. Това ги задължава да работят по-усърдно за решаване на конкретните задачи, по-добре да се подготвят за отчета и събранията. Така се засилва и превантивният характер на контрола. Партийният контрол допринася също за усъвършенстване стила и методите на ръководителите и ръководствата на масовите организации.

Системна е дейността на партийното бюро за усъвършенстване вътрешнопартийния живот на организацията, за издигане ролята ѝ като политическо ядро на колектива. Значително място се отделя за подобряване на количествения и качествения състав на организацията, за издигане ролята на партийното събрание.

За повишаване социалната активност в колектива първичната организация развива широка организаторска и политическа дейност, изучава мненията и настроенията на отделните членове на колектива, обобщава критичните бележки, въпросите и предложенията и изисква те да бъдат решавани от съответните ръководители.

Това допринася да нараства активността на комунистите и на всички членове на колектива, за изявата на партийната организация като политически щаб на трудовия колектив.

Димитър КРЪСТЕВ
кореспондент на сп. „Партиен живот"

Digitized by Google

ВЪЗПИТАВАНЕ НА ОТГОВОРНОСТ

Сега, когато от началото на замяната на партийните документи са минали месеци, можем да кажем, че тази отговорна кампания не свари неподготвена нашата първична организация. Преди две години по инициатива на градския комитет в Кюстендил се бяхме запознали по-подробно с резултатите от разговора „Комунистът отговаря пред всички и за всичко", който се водеше в Пазарджишката партийна организация. Такъв разговор започна и при нас. Ние, комунистите от дървопреработвателния завод „Димитър Каляшки", взехме за основа опита, който вече съществуваше в акумулаторния завод „Методи Шаторов". Искахме тази наистина интересна инициатива да не остане само хубаво намерение, отбелязвано в отчетите, а чрез нея да създадем атмосфера на висока взискателност и самовзискателност, да издигнем авторитета на комунистите в завода, на цялата ни първична партийна организация. Не малко извърши бюрото през това време, а и не малко предстои още да вършим, за да сме доволни от постигнатото. Сега се създава традицията — няма заседание на партийното бюро, няма партийно събрание да не се отчитат по отделни проблеми на завода директорът, неговите заместници, началниците на цеховете, други комунисти. Това не е вече само обичайна точка от дневния ред на събранието, това е възпитаване на отговорност и стремежът ни е то да обхване всички членове на нашата организация — от директора до редовия комунист.

Така че, когато приемаме оценките на отделните комунисти, когато решаваме кой да получи нова членска книжка, и бюрото, и цялата организация имат предвид направените вече самоотчети, по-раншните препоръки. В нашата първична организация има комунисти, които наистина са образец за целия колектив — Стилиян Соколов, Борис Алексов, Райна Владимирова, Виолета Ресалийска и други. При обсъждане на техните оценки против и въздържали се няма.

Преди известно време обаче комунистите от първичната организация гласуваха за изключването на Тонче Васев от редовете на Партията. Гласуваха, убедени в правотата си.

Тонче Васев бе станал донякъде пословичен със самоотлъчките си, случваше се да дойде на работа пиян, не плащаше редовно членския си внос. Много пъти сме говорили, полза — никаква. Изпратихме го с партийно поръчение в строителството, той обеща да се стегне, да „изкупи греховете си". Партийното бюро от своя страна реши да му съдействува с предимство да получи апартамент във ведомствения блок на завода. Но само бюрото устоя на думата си. Сега Тонче Васев живее със семейството си в удобен апартамент и... отсъствува пак от работа, пие. Партийното бюро предложи на комунистите да гласуват за най-тежкото наказание — изключване от Партията. Събранието ни подкрепи.

Не, съвсем не изпитахме облекчение, че сме се „отървали" от един човек, недостоен да се нарича комунист. Такова наказание тежи не само на този, на когото е наложено. И сега си мисля — как се стигна до него? Нали бюрото правеше толкова много... А може би там е причината, че това беше грижа главно на бюрото?

Digitized by Google

И си спомних едно друго събрание — обсъждахме някои въпроси на идеологическата работа на нашата първична партийна организация. Когато стигнахме до индивидуалната работа, стана дума и за комуниста Иван Митрев. Към производствената му дейност събранието нямаше претенции, той съвестно изпълнява задачите си. Но този комунист работи в една смяна с Тонче Васев и не направи опит да поговори с него, не потърси никаква възможност да му повлияе. Защо? Той си има свое правило: да не се бъркаме в личните, в семейните работи на човека, те не ни засягат! Дълбоко погрешна, вредна за комуниста мисъл! Как ще бъде той в авангарда, ако се отдели със стена от хората? Как ще им въздействува, как ще ги възпитава?

Изключихме от Партията и Петър Ненов. Виждахме в него перспективен комунист, избрали го бяхме в партийния комитет, той оглавяваше комсомолското дружество. Но това е в миналото. Петър Ненов не оправда доверието ни. Отсъствуваше от събрания — даже на годишното отчетно-изборно събрание не дойде. Тормозеше семейството си. По човешки говориха с него партийният секретар, профпредседателят, прекият му началник, директорът — не помогна. За нанасяне на побой на свой съсед бе осъден на 8 месеца условно, отработи присъдата в завода. Първоначално партийното бюро смяташе да се отложи с една година замяната на членската му книжка, после това предложение отпадна: мястото на такива хора не е в Партията.

Изобщо при замяната на партийните членски книжки прилагаме взискателност и строгост, което не изключва грижата за другаря. Трябваше да отложим с една година например замяната на партийните документи на един млад комунист, глобен беше неотдавна по указа за дребното хулиганство. Не пиша името му, смятам, че е запомнил разговора на партийното събрание, когато се приемаше оценката му. Ние също запомнихме неговата дума, че такива неща няма да се повторят. И ще изискваме от него, ще му помагаме да я удържи. Защото комунистът е отговорен винаги — и за себе си, и за другите.

Тази година в двора на завода ще бъде открит бюст паметник на патрона ни Димитър Каляшки — един човек, отдал изключителния си ум, организаторския си талант, живота си на Партията. Но най-трудния и най-хубав паметник трябва да градим с делата си ние, хората от завода, комунистите. Да го градим всеки ден, всеки час.

Благой КОСТАДИНОВ
секретар на първичната партийна организация
в завод „Димитър Каляшки" — Кюстендил

Digitized by Google

ОТГОВОРИ НА ВЪПРОСИ

Милка Мирчева — секретарка на 47-а първична партийна организация в Русе: — **Има комунисти пенсионери, които работят на общественo начало в различни организации, учреждения, заведения и т. н. и членуват в съответните партийни организации. Правилно ли е това?**

— Съгласно установения ред комунистите членуват в първичните организации, където работят (учат, служат, специализират и пр.), а ако не работят — където живеят. Пенсионерите, заети на обществени начала, с 4-часов работен ден, съобразно нуждите и по преценка на съответните квартални (териториални) партийни организации и на комитетите, които ги ръководят, членуват там, където силите и възможностите им могат да се използват най-пълноценно.

Лазар Лазаров — целулозен завод „Свилоза" в Свищов: — **В точка 2 на Инструкцията за събиране на членски внос е посочено: „...не се изчислява членски внос върху суми като Димитровски награди, семейни добавки, дневни, пътни и квартирни пари, еднократни награди, помощи". Молим да ни се обясни как да разбираме понятието еднократни награди?**

— Съгласно чл. 61 от Устава на БКП партийните членове плащат членски внос според месечния си доход. Ако допълнителните суми, които комунистите получават по един или друг повод (независимо дали са назовани награди или не), се облагат с данък „общ доход", върху тях се плаща партиен членски внос.

Кера Борисова Каменова — с. Мокреш, Михайловградски окръг: — **Може ли член на БКП, който е следствен, да носи членската си книжка?**

— Редът за привличане към партийна отговорност на комунист, срещу когото е възбудено наказателно преследване, е изяснен в Инструкцията на ЦК на БКП „За налагането, снемането и отменянето на партийни наказания". Тя се намира във всяка първична организация за ръководство и действие.

Комунистът, за когото има решение на партийната организация, че е изключен от редовете ѝ, има право да носи партийната си членска книжка и да посещава закрити партийни събрания, докато съответният комитет утвърди решението за изключването му.

ОЧЕРЦИ, РАЗКАЗИ, ФЕЙЕТОНИ

ТРЪН В ОЧИТЕ

До гуша ни дойде от Делчо Делчев от десетия етаж на нашия блок! Аман от него! Абе злепоставя мъжкото ни съсловие по домакинска и по обществена линия. Заради него се изпокарахме в къщи. Жените ни като са гракнали върху нас, очите ще ни издерат: „Вижте — думат — Делчев какъв съзнателен мъж е, как помага на жена си в къщната шетня, а вие? Оставили сте цялата домакинска работа върху нашите плещи! Подбивате ни, еманципацията! . . ."

Моята и тя постоянно ми трие сол на главата по тоя въпрос и все с Делчев си

Digitized by Google

служи за пример. И вчера си имахме разправия с нея. Стана цяло производствено съвещание в домашни условия по вечната тема за правилното разпределяне на домакинската работа между мъжа и жената. Как протече „съвещанието" ли? Ами излязох след работа от учреждението и като всеки примерен съпруг — право у дома. Таман легнах на дивана да си поотдъхна от канцеларската врътня и да метна поглед върху пресата, пък и телевизия да погледам, докато се приготви вечерята, жена ми ме стрелна с очи и откри „съвещанието" с критичния увод: „Да си мъж на на тоя свят!"...

Аз лежа и си трая. Не обичам да се заяждам с изказващия се. А тя настъпва с критиката:

— Лежи — кай, — лежи! Изтягай се като котарак под печка, пък боклукът в кофата нека вмирисва апартамента! Делчев откога свали техния долу.

Като чух името Делчев, започна да ми ври нещо отвътре, но продължавам да устоявам на критиката и дори се опитвам да й дам правилна насока:

— Твойта критика — казвам — не е принципна. Критиката трябва да бъде съзидателна, да помага, а не да дразни.

Бре като се наежи оная жена, като размаха мокрия парцал, дето мие с него пода, като завърти латерната:

— Ще ти дам аз на тебе една принципна критика! Пак ли мене чакаш да купя кашкавал и олио бе, готованецо с готованец! Да не съм слънце да огрея навсякъде! Аз не съм ли изморена, душа нямам ли? Преди малко съм се върнала от цеха, па не съм легнала да лежа като тебе! Я виж Делчев! Пазарската мрежа вишаги е с него. Не кара жена си да виси по опашките, както ти що правиш с мене...

Накрая пусна в ход стратегическото си оръжие — сълзите! Плаче и нарежда:

— Еех, блазе й на Делчевица, че има такъв златен съпруг — съзнателен, истински другар в живота! Не е като моя.— чалмалия.

Искрено ви казвам, не мога вече да го гледам тоя Делчо Делчев. Трън ми е в очите! Ако той не държи на мъжкото си достойнство и се е превърнал в слуга на жена си, и ние ли трябва килими да изтупваме, прахосмукачки да пускаме, чинии да миеем, за да бъдем като него? Малко ли са ни мъжките работи!

Като мъже с принципи, върнем ли се от работа, съберем се по мъжки, направим си каре за белот, табла играем — гледаме някак си да се разтоварим от заседанията и съвещанията. А Делчев се дели от мъжкия ни колектив като метилява овца. Ако не помага след работа на жена си, ще грабне сечивата и я лехите пред блока ще подравнява, я розите ще почиства или борчетата ще окопава, ще ги полива. Нито има обява по ОФ линия за бригада, нито пък някой му е звънял на вратата за това, ама хайде, де! Каквото му скимне, това прави на своя глава. Преди три дни съобщил синковецът по телефона на „Водоснабдяване" да спрат бликналата вода по улицата пред нас и да поправят повредения канал. Негова работа ли е това? Има си служители за тая цел. Онзи ден пък взел, моля ви се, да изправя бреничките пред съседния блок — колове им забива, с канап ги прикрепя. Откъде накъде ще си завира гагата в чужда територия? Самоинициатива ще проявява! Хъм! Знаем ние накъде избива тая негова самоинициатива — за да се докара пред ръководството на офето... вижте ме, демек, как работя за квартала. Ако не е така, пък на! Защо тогава в пролетното почистване на столичните квартали той бърза пръв да се изтъпани пред нашия блок с лопата в ръка? Ние надничаме зад пердетата, гледаме му акъла, ядосваме се, дето ни зленоставя като недисциплинирани по местожителство, но няма как — слизаме и ние... Еех, колко патим от тоя Делчо Делчев, да знаете! Лошото е, че навсякъде ги има такива.

Ама най-сетне порязаха ли го и него! Миналия петък го засякъл агитпропът на първичната в тяхното учреждение. Колко беседи, питал го, си изнесъл като комунист в квартала за мобилизиране на хората в трудовите инициативи на Отечествения фронт?

— Нямам беседи, но аз...

— Тогава какви мероприятия в квартала да ти впиша в отчетния формуляр на първичната ни организация! — свъсил осъдително вежди агитпропът.

— Участвувам активно в кварталните бригади и...

— Няма такава графа! — отсякъл агитпропът. — Такава дейност важи за графите в Отечествения фронт. А на мен ми трябват беседи за отчет пред партийната организация...

Разбрахме, че на събрание на първичната той остро критикувал Делчо Делчев за неговата пасивност в квартала и че не служи за пример като комунист.

Ева ла на такива хора, дето държат стриктно на графата! Докато ги има, делчевци не ще могат навсякъде да си разиграват коня...

Ангел СТАМБОЛИЕВ

Digitized by Google

ПАРТИЙНО РЪКОВОДСТВО НА ИКОНОМИКАТА

В УСЛОВИЯТА НА БРИГАДНАТА ОРГАНИЗАЦИЯ

В доклада си пред Националната партийна конференция другарят Тодор Живков подчерта, че първичните партийни организации трябва „да се превърнат в непосредствени политически щабове за внедряване на социалистическата организация на труда и плановото ръководство на икономиката". Естествен е стремежът на окръжните и общинските партийни комитети и на първичните партийни организации да реализират най-пълно това изискване. Защото характерът на въпросите, които реши Националната партийна конференция, налага да се повиши значително ролята на основните клетки на Партията, които трябва да направляват практическото реализиране на тези решения в трудовите колективи. Основното внимание е насочено към това, какви нови изисквания към партийната работа предявяват усъвършенстуването на бригадната организация и внедряването на икономическия подход? И как да се разбира и прилага постановката първичните партийни организации да изпълняват ролята на политически щабове.

На тези въпроси потърси отговор пленумът на окръжния комитет на Партията във Враца. В неговата работа участвува секретарят на ЦК на БКП др. Петър Дюлгеров.

* * *

В своето изказване той изтъкна, че постановката за първичните партийни организации като политически щабове е нова. „Идеята за партийните организации като политически щабове — каза той — се наложи преди всичко от динамичния, сложен и комплексен характер на задачата за усъвършенствуване на социалистическата организация на труда и плановото ръководство на икономиката. В логично съответствие с тази задача възниква необходимостта да се акцентира, да се постави ударението върху онези елементи от ръководната дейност на партийните организации, които са най-близко до щабната дейност. Това е партийната организация, взета като сплотен, целеустремен, действуващ колектив, това е постоянно работещата част от колектива, която анализира, решава, насочва, вдъхновява. Това е политическият и идейният център на трудовия колектив, който осигурява и непрекъснато поддържа настъпателен порив и социална активност на трудещите се." С конкретизацията, която направи, Националната партийна конференция създаде по-благоприятни условия да се засили ролята на партийните организации като политически ядра и първообраз на бъдещото състояние на колектива. Ударението се поставя върху практико-приложната ръководна и организаторска роля на първичните партийни организации за оперативно и непосредствено усъвършенствуване на организацията на труда. Това налага да се използват по-високи критерии за оценка на работата им, най-важната част от съвременните критерии са: ефективността от дейността им следва да се оценява и измерва с достигнатите практически резултати в усъвършенствуването на организа-

Digitized by Google

цията на труда в колектива и на отделното работно място, в практическото повишаване на качеството и ефективността от работата на колектива, със степента на използването на обективните възможности на икономиката, с реализираната икономия от материали, енергия, горива и труд, с ефективното използване на производствените мощности, с внедряването на научно-техническите постижения в производството. Всичко това определя и главното направление на въздействието им върху икономиката в сегашния момент. Особено важна задача е ролята на първичните партийни организации за внедряването на икономическия възход. Във връзка с това се налага значително да се обогати както по съдържание, така и по форми вътрешнопартийният живот — дневният ред на събранията, идеологическата и организаторската работа, партийният контрол.

Всичко това налага партийната работа да се свърже още повече с политическите и социалните задачи на колектива, да се отчитат и прилагат нови ефективни механизми за разгръщане творчеството на масите чрез насрещното планиране, еднопосочност с интересите на обществото, като се усъвършенствува заплащането на труда според крайния резултат, като се издига ролята и на материалната, и на моралната заинтересованост. Така организаторската работа ще се опира по-осезателно на обективните закони, ще се издига идейновъзпитателната работа, като се свърже по-тясно с живота, ще се засили вниманието към икономическото обучение на кадрите и трудещите се и икономическия анализ, към методите на сравнение и операционните наблюдения, към педагогическите и психологическите методи на ръководство. Ще се издигне ролята на партийните групи за прилагане на вътрешностопанската сметка, в борбата срещу безстопанствеността и преразходите, за внедряване на челния опит и техническите постижения. Ще настъпят промени и във взаимоотношенията между партийната организация и трудовия колектив. Това се предизвиква особено от разширяването на самоуправлението в колектива, взаимната отговорност, единоначалието. Това пък от своя страна ще изисква да се усъвършенствува вътрешнопартийната демокрация като образец на колективното самоуправление, да се зачита мнението на всеки комунист, да се отстранят всякакви прояви на задушаване на критиката, на нейното пренебрегване. Не може решенията да се вземат само с участието на актива. Комунистите на дело трябва да участвуват в обсъждането и приемането на партийните решения, да изявят своята активна жизнена позиция, да се преодолеят проявите на равнодушие.

Накрая, като засегна въпроса за издигане ролята на комуниста, другарят Дюлгеров подчерта особено важността на нравственото му възпитание, което има особено значение за издигане званието комунист до уставните и програмните изисквания на Партията, за повишаване авторитета и на отделния партиен член, и на Партията като цяло.

Той засегна и въпроса за съотношението между икономическия и политическия подход и изказа мисълта, че двата подхода трябва да се прилагат в единство, като се дава приоритет на политическия. Ако политическият подход се откъсне от икономическия, това може да доведе до субективизъм, до подценяване на обективните икономически закони и механизми, чрез които те се привеждат в действие. Ако пък икономическият подход се фетишизира и откъсне от политическия, има опасност от вулгарен икономизъм. Като се прилагат в единство двата подхода, взаимно ще се обогатяват. Така в ролята си на политически щабове първичните партийни организации ще използват механизмите и средствата на политическата, организаторската и идейновъзпитателната си функция, авангардната роля на комунистите, ще

Digitized by Google

повишат отговорността и инициативата на кадрите, ще извършват широка индивидуална работа сред масите. Така още повече ще се утвърждават като политически ядра на колективите и първообраз на тяхното бъдещо състояние,

* * *

Как подходи към този проблем окръжният комитет на Партията във Враца? Какви решения прие?

На пленума бюрото излезе с обстоен доклад, прочетен от секретаря Светозар Петрушков, в който анализира състоянието на работата на първичните партийни организации за изпълнение решенията на Националната партийна конференция. В този анализ окръжният комитет бе улеснен значително от извършената през миналата година проверка от група работници на Централния комитет на Партията, от разглеждането на работата им в Секретариата на ЦК на БКП и приетите решения. Затова би било по-правилно, ако докладът бе по-кратък, с повече изводи, с по-голяма практическа насоченост.

Работата на пленума заслужава внимание с две особености.

Първата е характерът на обсъдените решения. Бюрото се опита да постави комплексно въпросите, да изработи една широка и същевременно твърде конкретна програма за работата на окръжната партийна организация за издигане ролята на първичните партийни организации в материалното производство. Може да се каже, че по съдържание на мероприятия и по обща насока, по конкретност и деловитост програмата в голяма степен отговаря и гарантира реализирането на идеите, които разви в своето изказване другарят Дюлгеров. Но в някои отношения се нуждаеше от обогатяване.

Програмата е със срок от две години. Тя има комплексен характер. Комплексността ѝ е осигурена с широкия обхват на работата, която трябва да извършат партийните комитети и организации — използването на различни средства и форми, включването на трите основни функции — политическата, организаторската и идеологическата. Осигурена е още чрез включването на всички органи и организации, които имат задължения, за да се реализира задачата. Предвидена е конкретната работа на окръжния, общинските и заводските партийни комитети, на партийните организации и на органите за социално управление — държавни и стопански, на обществените организации. Комплексна е и по предмета на партийното въздействие — предвидено е накъде да се насочи конкретно партийната работа ,в кои направления и как да се осигури нужното изменение в изпълнението на решенията на Националната партийна конференция.

Програмата има целева насоченост. Поставена е конкретна задача през двегодишния период да се извърши прелом в изграждането на бригадната организация на труда и в прилагането на вътрешностопанската сметка, като е изграден механизъм, който обхваща да даде бързи и което е още по-важно, качествени резултати.

Второто предимство и втората важна страна се състои в това, че чрез тази програма се създават условия за по-голяма деловитост. Значително са облекчени да конкретизират своите задачи и форми на работа другите партийни комитети и организации, да обмислят, анализират проблема, да търсят решението му. Така се цели да се намали до минимум заседателщината. Чрез програмата ще се приложи мултипликационният подход. Доколко предстои да се решават и някои нови въпроси, да се търси и експериментира, в програмата е предвидено на всеки конкретен въпрос да се търси решение в определена община

Digitized by Google

или завод и АПК с помощта на окръжния комитет и след това опитът да се популяризира и прилага в другите общини и стопански организации и предприятия, за да не се разпиляват всички по всичко. Така се търси по-голяма простота и целенасоченост в работата.

Очевидно всички комитети и организации, когато правят равносметка или търсят начини за по-доброто изпълнение на решенията на Националната партийна конференция, могат да се поучат от този подход.

Програмата на другарите от Враца, макар и да не изчерпва всички въпроси, може да послужи като интересен пример със своя подход към новите проблеми.

* * *

Какво по-конкретно съдържа програмата на окръжната партийна организация?

Първият раздел на програмата канализира политическата и организаторската работа за практическото ръководство на процеса на усъвършенстването на социалистическата организация на труда и плановото ръководство на икономиката. Целта е за две години да се постигне реален прелом, да се изградят съобразно условията комплексни бригади, те да постигнат действително повишаване на качеството и ефективността. Това е много важно, защото след Националната партийна конференция някои ръководители в предприятията и АПК на окръга сметнаха задачата за лека. Прибързано пристъпиха към известно подобряване на организацията на труда, разшириха или малко видоизмениха съществуващите бригади и сметнаха, че са изпълнили задачата. Но на практика се оказа, че от това никакъв реален ефект не се получи. Защо? Защото не бе осигурена такава социалистическа организация на труда, каквато предвиди Националната партийна конференция, която действително да осигурява единството на трите елемента на производството — живия труд, предметите и средствата на труда. Най-често тези решения ставаха само с участието на партийните бюра и активите. Доколко този въпрос е разгледан и на партийни събрания, явно критерият, с който е подходено, е бил принизен, неточен и затова усилията не са дали желания резултат. При това в много предприятия се сблъскаха с противодействие, неразбиране, сложни проблеми за решаване. Не навсякъде партийните организации на дело се бяха заели с тази работа. Същевременно и помощта на ръководните партийни и на другите органи за социално управление не бе на нужната висота.

Програмата сега предвижда системи от мерки, за да се направлява и практически да се извърши този процес.

Първо, създава се към окръжния комитет на Партията един авторитетен оперативен обществен орган, който да се занимава делово с изграждането на бригадите. Този съвет се ръководи от секретаря, отговарящ по проблемите на промишлеността, и в него са включени представители на окръжния народен съвет, ОС на БПС, ОК на ДКМС, ОС на НТС и специалисти от най-важните предприятия. Неговата функция е определена така: Да организира постоянно действуваща окръжна школа на низовите кадри по бригадната организация, да обсъжда предложенията за усъвършенстване на новите бригади и ги утвърждава за прилагане, да помогне на някои предприятия от основните отрасли за създаване на сталонни бригади, да направлява разработването на инженерните проекти и насрещните планове за използване на всички резерви в производството и всяко полугодие да обсъжда как се води борбата за използване на производствените фондове и как се реализира задачата за икономия на материали, енергия и горива.

Digitized by Google

Така с този обществен орган се създава един окръжен щаб, чиято работа е да направлява, организира, подпомага и контролира работата за изпълнение на решенията на Националната партийна конференция. Това е един целеви орган на комитета, който ще продължи да работи две години до изпълнението на програмата. В случая е използван и опитът на областния комитет в Сумска област, в Украинска ССР, с която врачани са в близка дружба.

Същевременно е предвидено бюрото на комитета да оцени работата на окръжния съвет на профсъюзите и Комсомола и на партийните организации в две общини и един комбинат за изпълнение на решенията на Националната партийна конференция. Отделите „Промишлено-стопански" и „Селскостопански" ще наблюдават пряко работата на изградените бригади и ще ги подпомагат.

Задълженията, адресирани към общинските партийни комитети, са насочени преди всичко как те помагат на своите колективи да прилагат утвърдените образци на бригади, да контролират разработката на нормативи за по-добро използване на оборудването, суровините и живия труд, да изучат и помагат да се разшири внедряването на някои високоефективни технологии в селското стопанство — за разширяване опита на Научно-производствения комплекс в Кнежа за получаване на две и три реколти на площ 230 000 дка, инженерния проект за получаване на 500 кг царевица зърно от над 250 000 дка и зелена маса — 6—8 т от 17 000 дка, прилагане типизираното хранене при 80 на сто от животните и други.

Очертани са по-подробно задачите на първичните партийни организации за внедряване на бригадната организация, вътрешностопанската сметка, за спазване на новата технология на насрещното планиране и за създаване на движение за икономии на материали и рязко повишаване използването на основните фондове. Като цел в тази непосредствена работа е определено през двете години да се намалят материалните разходи на 100 лв. продукция с 6,45 лв., на сто лева фондове печалбата в промишлеността да достигне 14 лева, а стоковата продукция — 74 лева. Вниманието на организациите е насочено към укрепване на дисциплината, издигане самоинициативата и самодейността на колективите, социалната активност на всеки негов член, да упражняват системен контрол над дейността на стопанските ръководства за прилагане на научните постижения, за изпълнението на решенията на Националната конференция и пр.

В този първи раздел на програмата, общо взето, добре са изяснени задачите на различните равнища на партийна работа, като центърът е поставен върху издигане ролята на първичната партийна организация, нейната роля като политически щаб за усъвършенствуване на бригадната организация и икономическия подход. Предвидените мероприятия при добра организация могат да осигурят успешно реализиране на поставената цел, и то така, че да се постигне бърз ефект от работата. Изпълнението им е особено наложително, тъй като окръгът сега изостава в изпълнението на повечето показатели, и то качествените, на насрещния план за изтеклите три години от петилетката. Мобилизацията на силите през последните две години за осигуряване на прелом в борбата за висока ефективност и високо качество е толкова по-необходима, защото с това ще се създадат предпоставки за бъдещото развитие на окръга. Смятаме, че възловите, решаващите въпроси са избрани правилно, добре са програмирани по време и изпълнители, но резултатът ще зависи от тяхното изпълнение както по последователност и по обем, така и особено по съдържание, по качество. Затова трябва по-често както в партийните организации, така и в партийните комитети да се анализират икономическите резултати и

Digitized by Google

съобразно с това да се оценява и работата, приносът на партийните групи и организации, на всеки комунист.

Вторият раздел на програмата е насочен към усъвършенстване на вътрешнопартийния живот на първичните партийни организации в условията на бригадната организация на труда и широкото внедряване на икономическия подход. В тази насока окръжният комитет е обхванал нашироко работата на партийните организации и това е напълно правилно. Без да се обогати животът, няма да се издигне ролята им като политически ядра и първообраз, не могат да се изпълнят решенията на Националната партийна конференция.

На преден план са изведени няколко групи задачи: да се издигне авангардната роля на комунистите при новите условия, да се засили партийното ядро в новите бригади и се издига ролята на партийните групи в тях, да се подобри работата на партийните комитети и организации с низовите стопански ръководители и се засили партийният контрол над тях. Предвидено е да се обогати идеологическата и възпитателната работа в малките колективи за претворяване в живота на стратегията на Партията за висока ефективност и качество. В края на програмата са набелязани мерки за по-близка работа със секретарите на първичните партийни организации от материалното производство, за да се издигне ролята им в направляването на преустройството на организацията на труда и плановото ръководство на икономиката.

Както се вижда, в програмата са обхванати твърде важни страни от дейността на първичните партийни организации, чието усъвършенстване ще помогне те да изпълнят по-добре ролята на „политически щабове" за изпълнение на решенията на партийната конференция. В повечето от тези направления е предвидена значителна по мащаб работа. Подсказани са и някои проблеми, които те трябва да решат. Разбира се, такава една програма не може да отчете и включи в себе си цялото многообразие от проблеми, валидни за различни условия. Това може и трябва да се направи от самите първични партийни организации. Но в някои отношения, особено в нравственото възпитание на комунистите, в използването на разнообразни форми и средства за повишаване на социалната активност на колективите, в насочването на организациите и партийните групи към важни въпроси, които те трябва да обсъждат и решават, в метода, подхода към тях, в деловитостта, която трябва да проявят, в изясняването на критериите, с които да се оценява дейността, може да се обогати предвиденият арсенал от дейности. Очевидно това трябва да стане в процеса на практическото ѝ изпълнение. Много важно е обаче да се постави работата така, че да настъпи значителен поврат в дейността на всяка първична партийна организация. Тя да придобие по-голяма проблемност, въздействието ѝ да бъде по-конкретно, реално, бързо и ефективно. Самата партийна работа да се извършва целенасочено. Да се отбягват самоцелни мероприятия за сплотяване на колектива, да помогнат на комунистите и колективите да участвуват в управлението, да осъзнаят добре партийната политика и активно да участвуват в нейното изпълнение. В тази насока изказването на другаря Дюлгеров значително изясни важни въпроси и помогна на окръжния комитет по-добре да ги доизясни и да се заеме с издигане ролята на низовите партийни звена. Възможностите да се издигне ръководната роля на първичните партийни организации, да овладяват те политическия подход и да обогатяват дейността си съобразно изискванията на икономическия подход сега са много по-големи. В лицето на общинските партийни комитети те имат по-близко и компетентно ръководство. Но важно е не просто да се подобрява работата на първичните партийни организации, а да се издигне значително и нейната ефективност,

Digitized by Google

която да се отрази в конкретните резултати в усъвършенстването на бригадната организация, в издигането на икономическата ефективност, реализирана с политически средства.

Окръжната партийна организация във Враца вече се зае да изпълни своята програма. Опитахме се да покажем онези елементи от тази програма, които имат не само практическо значение за канализиране и координиране на тяхната работа, но имат и методологическо значение за другите комитети и организации, които търсят решение на новите и актуални проблеми на партийната работа.

Димитър ПЕТКОВ

СЪРЦЕВИНА НА ОРГАНИЗАТОРСКАТА ДЕЙНОСТ

Пленумът на ЦК на БКП от 2 март 1979 г. прие важни решения за усъвършенстване на социалистическата организация на труда и плановото ръководство на селското стопанство. В основата на тия решения стои съобразяването с обективните предпоставки, разкриването с научни методи на връзката и взаимозависимостта между обективното и субективното. Като разкрива същността на действуващите закони, Партията едновременно с това създава организация за приложението им, за да осъществи политическите си цели.

Политиката служи като средство и оръдие за съзнателно използване на обективните закони. Нейното призвание е да създава най-благоприятни условия за тяхното реализиране по посока на социалния прогрес, поради което политическият подход дава възможност на всеки партиен комитет и първична организация, на всяко управленческо звено да се изявява в пълна мяра като въздействуващ субективен фактор. В условията на изграждане на развито социалистическо общество икономическият механизъм се проявява чрез своите конкретни форми (стопанска сметка, насрещно планиране и др.), опира се на специфични лостове (цени, разпределение, стоково-парични отношения), законът за разпределението се осъществява чрез заплатата, нормирането, тарифната система, акордно-премиалната система и прочие. Всички те са една обективна предпоставка и само зрелостта на субективния фактор, зрелост, постигната и проявена чрез политическия подход, може да разкрие възможностите им, да ги насочи и регулира, да не допусне извращаване.

В стопанската дейност се прилагат различни подходи, но тук се спираме на политическия подход, определен от В. И. Ленин като незаменим и специфичен за класата и нейната ръководеща сила: „Без правилен политически подход към работата дадена класа не ще задържи своето господство, а следователно не ще може да реши и своята производствена задача“[1]. Спираме се и поради това, че понякога го свързват единствено със стратегията (определяне политическата линия), преценявайки погрешно, че в първичните партийни организации и особено в партийните групи границите на приложението му се стесняват. Богатият партиен опит обаче показва неговата приложимост на всички равнища. Нещо повече, с помощта на политическия подход се усъвършенствува стилът и на другите ръководни органи (стопанският ръководител трябва да го овладе, за да се изяви като политически деец), което налага да се изучава, осмисля, да се прилага с творчество и вдъхновение.

[1] В. И. Ленин, Съч., т. 32, с. 72.

Digitized by Google

* * *

Първото изискване на политическия подход е при разглеждането на всички въпроси да се излиза от крайните интереси на работническата класа, а оттам и на социалистическото общество. Погледнато на фона на историческото развитие на комунистическото движение това изискване, заложено още в Манифеста на Комунистическата партия, е било спасителният ориентир в лабиринта на съблазнителните половинчати успехи от ляво и дясно. Погледнато на фона на нашето съвремие то означава следване на стратегическата линия на Партията за построяване на комунистическото общество.

Спазването на първото изискване от първичните организации, партийните бюра и партийните секретари е показател доколко те са разбрали важността на политическия подход. За това не са необходими декларации, а творческо приложение в ежедневната работа с хората, в ежедневните решения и контрол. Какво значи да се излиза от трайните интереси на обществото, когато се решават ежедневни производствени въпроси, на практика показва например отношението към проявите на потребителски тенденции. Към тях водеха в миналото, от една страна, някои несъвършенства на икономическия механизъм, а от друга страна — недостатъчната принципна, комунистическа взискателност в някои партийни организации и комитети. Да се вземе повече от държавата, да се създават свръхнеобходими запаси, да се строи без достатъчна пресметливост — това бяха ония явления, които редица партийни комитети не само че допускаха, но някъде и поощряваха. Новият икономически механизъм създава условия да се ликвидира икономическата предпоставка на тия деформации. Както е известно, в бъдеще капиталните вложения ще се вземат при доказана необходимост и ефект, при пълна отговорност за изплащане на заемите. При формирането на плана ударението все повече се измества към пълноценното използване на предоставените възможности. Слага се бариера пред субективизма, който даваше възможност на някои да преживяват спокойно без особено напрежение в „златната среда" за сметка на ония първенци, които вечно бяха претоварени. На преден план излизат научните нормативи за качеството на земята, за натоварването на мощностите, за амортизационните отчисления, които ще накарат трудовите колективи да милеят за народното богатство, ще поставят на една везна възможностите на ръководители и специалисти, за да отсеят псевдоноваторството, празнодумството и хитруванията.

Много показателен в това отношение е примерът с използването на селскостопанската техника. Задачата беше поставена след призива на работниците от завод „Найден Киров" в Русе през 1974 г. Въпреки партийно-организационните мероприятия в окръзите и административно-стопанските разпоредби особена работа не беше свършена. Известно раздвижване настъпи, когато се завишиха вноските за амортизационните отчисления и се реши да се доплащат двадесет процента на механизаторите, които работят на две смени. Сега, когато новата техника ще се доставя само при по-високо натоварване на наличната (както е записано в доклада пред пленума), аграрно-промишлените комплекси и техните поделения ще бъдат заинтересовани сами, без указания отгоре, да усъвършенстват организацията на многосменния режим. Стотиците милиони левове, които ще икономиса народното стопанство, са фокусът, в който се кръстосват интересите на обществото с интересите на селскостопанските предприятия. Така стои въпросът с коефициента на използване на земята, сградите, съоръженията и породите животни.

Да се излиза от трайните интереси на социалистическото общество повелява и приложението на мултипликационния подход, който бе-

Digitized by Google

която да се отрази в конкретните резултати в усъвършенстването на бригадната организация, в издигането на икономическата ефективност, реализирана с политически средства.

Окръжната партийна организация във Враца вече се зае да изпълни своята програма. Опитахме се да покажем онези елементи от тази програма, които имат не само практическо значение за канализиране и координиране на тяхната работа, но имат и методологическо значение за другите комитети и организации, които търсят решение на новите и актуални проблеми на партийната работа.

Димитър ПЕТКОВ

СЪРЦЕВИНА НА ОРГАНИЗАТОРСКАТА ДЕЙНОСТ

Пленумът на ЦК на БКП от 2 март 1979 г. прие важни решения за усъвършенстване на социалистическата организация на труда и плановото ръководство на селското стопанство. В основата на тия решения стои съобразяването с обективните предпоставки, разкриването с научни методи на връзката и взаимозависимостта между обективното и субективното. Като разкрива същността на действуващите закони, Партията едновременно с това създава организация за приложението им, за да осъществи политическите си цели.

Политиката служи като средство и оръдие за съзнателно използване на обективните закони. Нейното призвание е да създава най-благоприятни условия за тяхното реализиране по посока на социалния прогрес, поради което политическият подход дава възможност на всеки партиен комитет и първична организация, на всяко управленческо звено да се изявява в пълна мяра като въздействуващ субективен фактор. В условията на изграждане на развито социалистическо общество икономическият механизъм се проявява чрез своите конкретни форми (стопанска сметка, насрещно планиране и др.), опира се на специфични лостове (цени, разпределение, стоково-парични отношения), законът за разпределението се осъществява чрез заплатата, нормирането, тарифната система, акордно-премиалната система и прочие. Всички те са една обективна предпоставка и само зрелостта на субективния фактор, зрелост, постигната и проявена чрез политическия подход, може да разкрие възможностите им, да ги насочи и регулира, да не допусне извращаване.

В стопанската дейност се прилагат различни подходи, но тук се спираме на политическия подход, определен от В. И. Ленин като незаменим и специфичен за класата и нейната ръководеща сила: „Без правилен политически подход към работата дадена класа не ще задържи своето господство, а следователно не ще може да реши и своята производствена задача“[1]. Спираме се и поради това, че понякога го свързват единствено със стратегията (определяне политическата линия), преценявайки погрешно, че в първичните партийни организации и особено в партийните групи границите на приложението му се стесняват. Богатият партиен опит обаче показва неговата приложимост на всички равнища. Нещо повече, с помощта на политическия подход се усъвършенствува стилът и на другите ръководни органи (стопанският ръководител трябва да го овладе, за да се изяви като политически деец), което налага да се изучава, осмисля, да се прилага с творчество и вдъхновение.

[1] В. И. Ленин, Съч., т. 32, с. 72.

Digitized by Google

* * *

Първото изискване на политическия подход е при разглеждането на всички въпроси да се излиза от крайните интереси на работническата класа, а оттам и на социалистическото общество. Погледнато на фона на историческото развитие на комунистическото движение това изискване, заложено още в Манифеста на Комунистическата партия, е било спасителният ориентир в лабиринта на съблазнителните половинчати успехи от ляво и дясно. Погледнато на фона на нашето съвремие то означава следване на стратегическата линия на Партията за построяване на комунистическото общество.

Спазването на първото изискване от първичните организации, партийните бюра и партийните секретари е показател доколко те са разбрали важността на политическия подход. За това не са необходими декларации, а творческо приложение в ежедневната работа с хората, в ежедневните решения и контрол. Какво значи да се излиза от трайните интереси на обществото, когато се решават ежедневни производствени въпроси, на практика показва например отношението към проявите на потребителски тенденции. Към тях водеха в миналото, от една страна, някои несъвършенства на икономическия механизъм, а от друга страна — недостатъчната принципна, комунистическа взискателност в някои партийни организации и комитети. Да се вземе повече от държавата, да се създават свръхнеобходими запаси, да се строи без достатъчна пресметливост — това бяха онези явления, които редица партийни комитети не само че допускаха, но някъде и поощряваха. Новият икономически механизъм създава условия да се ликвидира икономическата предпоставка на тия деформации. Както е известно, в бъдеще капиталните вложения ще се вземат при доказана необходимост и ефект, при пълна отговорност за изплащане на заемите. При формирането на плана ударението все повече се измества към пълноценното използване на предоставените възможности. Слага се бариера пред субективизма, който даваше възможност на някои да преживяват спокойно без особено напрежение в „златната среда" за сметка на онези първенци, които вечно бяха претоварени. На преден план излизат научните нормативи за качеството на земята, за натоварването на мощностите, за амортизационните отчисления, които ще накарат трудовите колективи да милеят за народното богатство, ще поставят на една везна възможностите на ръководители и специалисти, за да отсеят псевдоноваторството, празнодумството и хитруванията.

Много показателен в това отношение е примерът с използването на селскостопанската техника. Задачата беше поставена след призива на работниците от завод „Найден Киров" в Русе през 1974 г. Въпреки партийно-организационните мероприятия в окръзите и административно-стопанските разпоредби особена работа не беше свършена. Известно раздвижване настъпи, когато се завишиха вноските за амортизационните отчисления и се реши да се доплащат двадесет процента на механизаторите, които работят на две смени. Сега, когато новата техника ще се доставя само при по-високо натоварване на наличната (както е записано в доклада пред пленума), аграрно-промишлените комплекси и техните поделения ще бъдат заинтересовани сами, без указания отгоре, да усъвършенстват организацията на многосменния режим. Стотиците милиони левове, които ще икономиса народното стопанство, са фокусът, в който се кръстосват интересите на обществото с интересите на селскостопанските предприятия. Така стои въпросът с коефициента на използване на земята, сградите, съоръженията и породите животни.

Да се излиза от трайните интереси на социалистическото общество повелява и приложението на мултипликационния подход, който бе-

Digitized by Google

ше утвърден от Юлския пленум преди три години. Сега може с пълно право да се заяви, че именно мултипликационният подход, съчетан с новия икономически механизъм и социалистическата организация на труда, дава най-широка предпоставка за приложение на политическия подход. Умножаването на локалния ефект в други предприятия, дейности и системи фактически дава позиция да се воюва против ефекта сам за себе си, против тесноведомствените бариери, против микроизгодата. Мултипликационният подход, като създава организационни предпоставки, материална заинтересованост и материална отговорност за разгръщане на ефекта по цялата верига на възпроизводството, а също така за пренасянето му от една система в друга, по същество реализира интересите на обществото като цяло; превръща се във важен лост на политическото ръководство на икономиката. Несъвършенството на организационните връзки в Националния аграрно-промишлен комплекс досега беше една от предпоставките да не се прилага напълно мултипликационният подход. Известно е например, че и след 1970 г. създаването на производствена база често се влияеше от локалния ефект. Въпреки че изгодата от прякото изкупуване на зърното от комбайните и обработката му в крупни пунктове е очевидна, продължи строителството на малки сушилни в АПК. Вечните спорове за отсевките и рандемана не даваха възможност изкупуването да се превърне в един от етапите на технологията на производство. Със създаването на съюза на АПК сега се слага организационна основа за решаването на проблемите от държавнически позиции.

Бригадната организация на труда е типичен пример за получаване на мултипликационен ефект, тъй като съчетава средствата на труда с живия труд и предметите на труда. При груповото и поточно използване на техниката, при новите форми на организация на работната заплата тежестта на интереса се премества към крайния продукт. Показателен е примерът в някои бригади, които включват в състава си и машинните дворове. Работниците в тях са обвързани с крайния резултат, ето защо те не само ремонтират, но и нагласят машините, за да влязат още от първия ден безаварийно в кампаниите. Така те подготвят ефекта, който ще се прояви в натоварването на отделния агрегат на полето.

Вътрешностопанската сметка и бригадната организация на труда дават предпоставки за ефект, който излиза от рамките на производствената единица и влияе на други сфери и области. Колективът се издига постепенно като субект на управлението, а в резултат на това повишеният интерес към съдбата на бригадата води до намаляване на текучеството; новият начин на отчитане и контрол на труда води до съкращаване на функционални служби и междинни звена; поемането на разпоредително-оперативни функции от микроколективите води до по-ефективно използване труда на ръководен персонал и специалисти. Мултипликационен ефект може да се търси във всяко начинание.

Както се вижда, първото главно изискване се постига, като се използват всички страни на икономическия механизъм, социалистическата организация на труда и мултипликационния подход. Търсенето на обективни предпоставки, на лостове, на системи от принципи е показателна черта на равнището на партийните комитети и организации. Чрез тях те намират в ежедневието отликата си от другите ръководни органи, извисяват се и ги увличат в една по-висша управленческа сфера, каквато безспорно утвърждава политическият подход. От друга страна, това е въпрос на организационно самоусъвършенстване, което неминуемо води **до второто главно изискване на политическия подход — формите и методите на работа да отговарят на характера на Партията.**

Digitized by Google

* * *

Характерът на Партията като политически ръководител определя обекта на партийното ръководство — хората и социалните процеси, а така също и основния метод — убеждението. Осъществявайки функциите си на политически ръководител, политически организатор и възпитател, Партията чрез своите партийни комитети и първични организации разкрива многообразието от форми, **изтъква на преден план едни или други черти на политическия подход.**

Една от характерните черти е отношението към последствията на всяко решение, необходимостта да се отчита политическото и идейното отражение на решението. По същество това е изискването за единството между организаторската и възпитателната страна на работата, когато чрез изменението в икономиката търсим възпитателния ефект, и обратно: когато чрез възпитанието се създават трайни мотиви на поведение, психическа нагласа за активизиране на трудовата дейност, приемане на нови форми на работа и прочие.

Новият икономически механизъм като регламентираща основа за икономически подход, като нагласа и атмосфера, създадена от субективния фактор за съобразяване в пълна мяра с икономическите закономерности, е онази предпоставка, която обективно подпомага партийните комитети и организации да проявяват в работата си тази черта на всички равнища, във всички начинания. Да вземем резултативния характер при формиране на трудовото възнаграждение. По същество той слага бариера пред икономически необоснованите решения, пред субективизма, защото всяко отклонение в икономическия барометър ще доведе до конфликтна ситуация в колектива. В миналото този конфликт не се проявяваше така фрапиращо, защото при осигурената заплата отрицателните последици оставаха за сметка на обществото.

Колко важно е да се съобразяваме с последствията и на тази база да се търсят форми на работа, показва опитът в социалистическото съревнование. То бива занемарено и протича формално тогава, когато се отчита по най-високата заработка, когато стимулите се превръщат едва ли не в добавка на заплатата, когато изкуствено се редува награждаването на колективите, за да няма обидени. И обратно, най-високи постижения се получават в ония АПК, където на съревнованието гледат като на инициатива на масите, като възможност за изява на най-драгоценните добродетели на тружениците. Партийният комитет в с. Мадан, Михайловградски окръг, установява преди няколко години, че воденето на социалистическото съревнование по утвърдената практика не поражда особен състезателен елемент. В бригадата за промишлено производство се утвърдили няколко изявени механизатори, в резултат на което останалите заживяват с мисълта, че не могат да ги достигнат. За да преодолее монотонността и незаинтересоваността, комитетът насочва абсолютните първенци да започнат съревнование със собствените си постижения от предната година. Предложението е прието с благородна амбиция за себеутвърждаване. Практиката показва, че когато челникът поддържа по този начин една възходяща линия на собственото си израстване, влияе положително на колектива, показва, че няма таван на постиженията, че всичко зависи от личността.

Социалистическата бригадна организация на труда дава широки простори за изява на уменията да се търсят трайните социални изменения. Практиката показва, че тя бързо се реализира там, където не се разяснява от ограничените позиции на технократизма, а където се свързва с измененията и степента на зрелост на социалните отношения в микроколектива. Именно така постъпиха комитетите и първичните организации в Русенски, Силистренски, Разградски, Плов-

Digitized by Google

дивски окръг и на редица други места, които видяха зад бригадната форма освен декари и продукция, промяна в трудовото възнаграждение, промишлен ритъм на труд и почивка, възможност за подобрение на трудовия бит, взаимозаменяемост с присъщото осъвместяване на професии, взаимопомощ и взаимен контрол. Цялата тази гама от последствия първичната организация и партийната група трябва да оценят още с инженерния проект и по време на неговото прилагане.

Друга съществена черта е умението да се въвличат трудещите се в осъществяването на партийната политика. Богатата практика на марксистко-ленинските партии в борбата им за власт и в социалистическото строителство показва, че всички задачи са били решавани толкова по-навременно, колкото по-бързо идеите са овладели масите. Новият икономически механизъм и организацията на труда дават богата предпоставка за това. По същество и двата кардинални проблема не могат да се решат без участието на трудовите колективи, а и тяхната дълбока същност е да повдигнат социалната активност в областта на производството. Днес в бригадите и фермите все по-трудно може да се намери равнодушен човек към пилеенето на народните средства и материали, към качеството на продукцията и нейното реализиране на пазара, към незадоволителното използване на основните фондове, защото за всичко колективът носи материална отговорност. Насрещното планиране не е лозунг, а търсене на пътища и начини — като се повиши общественото производство, да се повиши и личното трудово възнаграждение; единството между икономическото и социалното развитие кара всеки да мисли не само за личното възнаграждение, но и за напълването на фондовете. Това е материалната предпоставка за ангажираността, която партийните комитети и организации трябва добре да осъзнаят сега и още по-настойчиво и майсторски да използват в работата си.

Когато се говори за въвличане на трудещите се в изпълнението на партийните задачи, не бива да се забравя, че масово-политическата работа се влияе в голяма степен от равнището на организационната и организаторската функция на съответния комитет и организация. Първата предпоставка е в умението на партийните бюра, партийните секретари и партийните групови отговорници да привличат широк актив (буквално всеки комунист) към задачата, да умеят да създават за голямата задача и голямо вълнение. За съжаление в това отношение се допуска недооценяване, като ударението се слага на факта, че е важно да се свърши работата. Поради това нерядко се срещат поредица от заседания и събрания, на които докладват, информират, оглавяват групи, отговарят за мероприятия определен кръг дейци (секретар, стопански ръководител, отговорник по идеологическата работа). Точно в тия организации най-често се отправят упреци към комунистите за пасивност. Участието като всяка дейност трябва да се организира, насочва, възпитава. Вярно е, че не всеки комунист може да направи хубав писмен доклад. За сметка на това всеки може да участвува в проверка, да агитира в микроколектива, да информира устно, да участвува в група за подработване на мероприятия и т. н. Лозунгът, който издигна Партията на своя Юлски пленум през 1976 г. за всеобщата отговорност, може да се реализира само при всеобща ангажираност и тая ангажираност неминуемо се пренася в колектива.

Втората предпоставка е умението чрез решенията на партийните комитети и организации да се дава вярна политическа насоченост за решенията на другите органи и организации, в умението да се въвличат, а чрез това и да се повишава авторитетът им. Те са помощници на Партията в реализирането на нейните политически цели, в това число и на икономическата програма, и не един път са доказвали ро-

Digitized by Google

лята си на трансмисия на партийните решения, на школа за комунистическо възпитание. През последните години насрещното планиране ставаше дело на трудовите колективи, когато с него се занимаваха профсъюзните организации, разяснителната работа по самозадоволяването на селищните системи мина през отечественофронтовските организации. Интерес представлява в това отношение опитът на клоновото стопанство в с. Цалапица — Пловдивско. Цялата работа с младежите в производството — привличане, назначаване, квалифициране, преместване, наказание и др., стопанското ръководство върши съвместно с комсомолските дружества. Например когато за едно място в кравефермата кандидатствуват пет младежи, секретарят на общоселския комсомолски комитет предлага пред управителния съвет най-подходящия. Партийният комитет и първичните организации чрез петте комсомолски дружества фактически са привлекли основната част от живеещите на село младежи в овощарството и младежките животновъдни обекти.

Друга специфична черта на формите и методите на работа е активизирането на трудовите колективи чрез непрекъснатото издигане авангардната роля на комуниста. Полето за изява в това отношение сега е по-широко. Новият икономически механизъм „развързва ръцете и краката" и на ръководни кадри, и на изпълнители, даде възможност за творчески риск на всяко равнище. При икономическия подход дръзновението на комуниста за по-високи резултати, непримиримостта му към нередностите ще срещнат по-голямо разбиране в трудовия колектив, притегателен център в него все повече ще става работливият, пестеливият, дисциплинираният труженик. Новите организационни форми за използване на селскостопанската техника (механизирани отряди, агрегатни групи) създават по-голямо движение на изпълнителските кадри. Временно един колектив се разформирова, създава се друг, изменят се връзките и отношенията между хората, получават се неочаквани ситуации, изгражда се нов социално-психически климат. Във всички случаи партийните бюра не бива да забравят, че каквито стопански организационни формации да се създават, центърът в тях трябва да бъдат комунистите, организирани в партийна или партийно-комсомолска група. Чрез нея най-добре може да се организира и направлява авангардната роля, чрез нея най-напред ще се почувствува партийното въздействие в трудовата единица.

Не една стопанска задача е решавана успешно ,когато наред с останалите форми и методи се използва силното оръжие на личния пример. Така например в с. Стърница, Смолянски окръг, не достига работна ръка за полските работи, а в селото живеят немалко хора. Тогава партийната организация свиква всички партийни членове на събрание (голяма част от тях работят в мините и промишлеността) и поставя проблемите. Най-напред комунистите, независимо къде членуват, поемат обещание да отработят по 15 дни в тежките кампании. На събранието се издига лозунгът: „Всяка кампанийна задача да се извършва най-напред в полевъдната бригада, а след това в личното стопанство". Починът се поема от земеделската дружба, комсомолското дружество, отечественофронтовските организации. По такъв начин начело с комунистите всички незаети в селското стопанство се притичват на помощ. От един път се оказва, че хората стигат, че няма нужда от външни бригади, че може при всеобщата ангажираност картофите да бъдат окопани за три дни, а сеното прибрано за двадесет дни.

Когато прилагат характерните партийни форми и методи на работа, партийните комитети и първичните организации по същество разграничават функциите си от останалите държавни и стопански органи и организации. В условията на внедряване икономически подход към

Digitized by Google

стопанската дейност това изискване има извънредно голямо значение, тъй като пренебрегването му води или до несвойствени методи, или до прекомерното засилване на едни за сметка на други. Тази опасност беше видяна навреме, на нея бе отделено специално внимание от др. Тодор Живков пред Националната партийна конференция: „... Всяко поемане на оперативно-разпоредителни функции може да доведе само до временни и частични успехи, но в сравнение с крайните резултати тези действия не могат да бъдат оправдани".

Предупреждението е особено важно за ръководството на селското стопанство, където кампанийността и сроковете понякога стават повод за вмешателство без отговорност за крайния икономически резултат. Вредата идва оттам, че когато има изоставане, оценката на икономическите и организационните предпоставки се подменя с партийната дисциплина. В тия случаи най-ярко проличава неумението да се ръководи от позицията на политическия подход, нанася се двустранна вреда. Партийният комитет или партийното бюро, като изместват стопанското ръководство, не могат да извършат партиен контрол, защото те сами са се заловили с работата на ония, които трябва да проверяват — управителен съвет, председател, бригадир и прочие. На изместения ръководител (макар и временно) не само че се ограничават функциите, но авторитетът му трайно се подронва в очите на колектива; трудно след това могат да се искат от него големи дела. И на трето място, след като се занимават с несвойствени задачи, партийните кадри, колкото и да са работоспособни, ще изпуснат собствените си задачи, ще притъпят партийно-политическата работа в трудовите колективи, няма да забележат важни противоречия, за да овладеят навреме социалните процеси.

Примери има не малко и макар че действията са продиктувани от желанието да се свърши работата, те винаги носят белега на прибързаност, на абсолютизиране отделни методи на ръководство, без да се отчита взаимовръзката и взаимообусловеността им, на неумение да се намери основното звено, чрез което може да се изтегли цялата верига от задачи. Поради това на едни места се извършва дежурство от членовете на общинския комитет във фермата, за да се спазват дажбените таблици, на други се сочи като голям успех, че механизираните отряди са оглавени от отговорни партийни работници, за да се стигне дотам, че всеки сътрудник на един окръжен комитет започва да отговаря за навременното окопаване на определен царевичен блок. Наместо да се проверява стилът на работа, наместо да се разкриват противоречията, стига се до изместване на съответните ръководители и специалисти. Контролиран по такъв начин, низовият партиен и стопански ръководител загубва ориентация, привиква към изпълнение на готови рецепти, бяга от отговорност. Новият икономически подход е несъвместим със създаването на автоматически действуващи механизми и партийните комитети са призвани да се преборят решително с проявите, които водят до ограничаване на творчеството и отговорността.

* * *

Политическият подход не е застинала система. Успоредно с понататъшното разкриване на закономерностите, с обогатяването на механизмите на действие ще се развива и обогатява с нови черти. Във всички случаи неговото богатство следва да се разкрива на базата на ленинското учение за съотношението на икономиката и политиката, **за първенството на политическия подход при решаване на икономическите задачи.** А това изисква по-задълбочено изучаване на ленинските принципи на стопанисване и вътрешнопартиен живот, на ленинския стил.

Петко СТАМОВ

Digitized by Google

КПСС-
ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

МОРАЛНОТО И МАТЕРИАЛНОТО СТИМУЛИРАНЕ В СТРОИТЕЛСТВОТО

доц. к. и. н. АНТОНИНА СЛАСТИНА

Едно от най-важните условия за повишаване ефективността на социалистическото съревнование е моралното и материалното стимулиране на трудовата дейност. Моралните и материалните стимули са подбудителни сили на нашето движение напред, обективна оценка на приноса на всеки човек в общото дело. При социализма обществената, колективната заинтересованост органично се съчетават с личния интерес на работника. Придавайки голямо значение на удовлетворяването на личните интереси на трудещите се, В. И. Ленин писа, че успехи могат да бъдат постигнати „не върху ентусиазма непосредствено, а с помощта на ентусиазма, роден от великата революция, върху личния интерес, върху личната заинтересованост, върху стопанската сметка"[1].

Без да претендираме за пълнота на системата от мерки за икономическо, организационно, нравствено-психологическо въздействие върху трудещите се, ще спрем внимание върху опита на строителните организации в Съветския съюз за по-пълното използване на резервите на производството, изпълнението и преизпълнението на плановете и социалистическите обещания.

В развитото социалистическо общество с повишаване на социално-класовото съзнание на трудещите се все по-голямо значение придобиват моралните стимули към труд. Те включват нравствени, идейно-политически, патриотични и други подбуди. Осъзнаването на необходимостта от своя труд за обществото, потребността от признание от страна на колектива, удовлетворението от собствения труд, социалният престиж, стремежът да се принесе максимална полза на обществото стават стимулатори на трудовата активност на работника. „Трудът у нас е не само средство за живот — каза на XIX конференция на Московската партийна организация др. Л. И. Брежнев, — той става духовна потребност на съветските хора, техен висок дълг пред обществото. И би било неправилно всичко да се свежда само до материалната заинтересованост, това би обеднило вътрешния мир на съветския човек."[2]

Най-високите морални поощрения, с които се награждават челните строители, са орден „Трудова слава" — трите степени, общосъюзните значки „Победител в социалистическото съревнование" и „Ударник на десетата петилетка". Със специално постановление на Централния комитет на КПСС от 1977 г. се предвиждат мероприятия за усъвършенстване на моралното стимулиране на участниците в съревнованието. Учредява се паметен знак на ЦК на КПСС, Министерския съвет на СССР, Всесъюзния централен съвет на профсъюзите и Централния комитет на Ленинския комсомол „За висока ефективност и качество на работата през десетата петилетка". Увеличен е до петнадесет броят на държавните премии, присъждани за високи производствени резултати.

Печатът, Радиото, Телевизията широко пропагандират постиженията на новаторите, на победителите в съревнованието. На най-добрите от тях се присвоява званието „Герой на социалистическия труд" и се връчва златен медал „Сърп и чук" и орден „Ленин". Морално отличие с особено значение станаха и приветствените послания на ЦК на КПСС, Министерския съвет на СССР, личните поздравления на Леонид Брежнев.

С цел да се стимулират участниците в социалистическото съревнование към борба за ускоряване на научно-техническия прогрес в строителството на колективи и отделни работници за предсрочно въвеждане в експлоатация се връчват почетни грамоти на Министерския съвет на СССР, на Държавния комитет по строителство и на Комитета на изложбата за постижения на народното стопанство.

---

[1] В. И. Ленин, Полн. собр. соч., т. 44, с. 151.
[2] „Правда" 30 март 1968.

Digitized by Google

Като разглежда поощрението на участниците в социалистическото съревнование като важен фактор за ускоряване темповете на строителството на новото общество, В. И. Ленин подчертава необходимостта от съчетаване на моралното и материалното стимулиране: „...всеки успех в работата за подем на стопанството трябва, в частност по-редовно да се възнаграждава както с ордена на трудовото знаме, така и с парични премии"[1]. Затова моралните и материалните стимули се намират в органично единство. Размерът на работната заплата, на премиите отразява степента на обществено признание на полезността на труда, на заслугите пред обществото. Затова като правило моралните и материалните стимули се използват съвместно. Така например за създаване и внедряване на нова техника на работниците и инженерно-техническите кадри се присвоява званието „Най-добър рационализатор на тръста". На новаторите, изобретателите се изплащат премии, размерът на които зависи от сумата на годишния икономически ефект, получаван в народното стопанство, при извършване на работа по новата техника (от 0,6 до 25 на сто от сумата на годишния ефект, но не повече от 200 хил. рубли).

За особен принос към строителното производство отделни работници се награждават със златен, сребърен и бронзов медал на изложбата за постиженията на народното стопанство на СССР и получават премия в размер на 200, 100 и 50 рубли. Като усъвършенстват механизма на използване на моралните и материалните стимули, партийните организации в строителството широко прилагат: вписване имената на победителите в социалистическото съревнование в почетната книга, книгата на трудовата слава, на почетната дъска; фотографиране на паметни и юбилейни знамена с връчване на фотографията; обявяване на благодарност, присвояване на звание „Най-добър в професията", „Колектив за комунистически труд", „Почетен строител"; провеждане на събори на челниците и новаторите; тържествено посвещаване в работническо звание и т. н.

На млади работници и випускници на трудово-професионални училища, които работят в строителството не по-малко от една година, изпълняват нормата с отлично или добро качество, повишават нивото на знанията си и показват пример на висока дисциплинираност в производството и в бита, се присвоява звание „Най-добър млад работник". Присвояването на званието се осъществява в тържествена обстановка, с връчване на грамота, ценен подарък или парична премия, при което на родителите на младите работници от името на администрацията, партийната, профсъюзната и комсомолската организация се изпраща поздравително писмо. Младите работници, заслужили това звание, имат предимство при присвояване на поредния разряд.

За активно участие във възпитанието на младите кадри в добросъвестен труд в много организации е въведено званието „Ветеран на труда". То се присвоява в чест на Деня на строителя на работници и инженерно-технически персонал и служащи, които са работили в строителството не по-малко от 20 години, в т. ч. не по-малко от 10 години в тръста (домостроителния комбинат). Присвояването на званието се оформя със заповед от тръста и се обявява на тържествено събрание, когато се връчват и нагръдният знак, удостоверението и ценният подарък. Портретът на работника, удостоен с това звание, се слага в постояннодействуващата галерия на ветераните на труда на тръста.

Работници, които имат непрекъснат и безупречен трудов стаж 10, 15, 20, 25 и 30 години, се отбелязват с поздравителни заповеди и в тържествена обстановка им се връчва паметен подарък или парична премия. Моралното и материалното стимулиране на труда дава най-голям ефект, когато неговите принципи са ясни на всеки работник, когато са налице широка гласност, нагледност, оперативност. Затова партийните организации отделят голямо внимание на отразяването на хода на социалистическото съревнование, стремят се да активизират дейността на щабовете на „Комсомолски прожектор", стенния печат, Радиото, да създават такива условия, при които самият колектив на строителите да се бори с проявите на недисциплинираност, нехайство, бракаж и т. н. Всеки работнически колектив има широки възможности да въздействува върху производствената активност на хората, умело да използва материалните и моралните стимули. Важното е навсякъде да се създадат условия, благоприятствуващи истинското съревнование, „да се създаде такава атмосфера, такова обществено мнение, че във всяко предприятие, във всеки колектив добре да знаят кой как работи и всеки да бъде възнаграден според заслугите си. Всички трябва да са уверени, че добрият труд и достойното поведение в колектива винаги ще получават признание и оценка, ще заслужат уважението и благодарността на другарите по работа. И по същия начин всеки трябва да знае, че за кръшкачите и лентяите, за „прелетните птици" и бракоделците няма да има никаква отстъпка и снизхождение и нищо няма да ги скрие от гнева на другарите им."[2]

Силно възпитателно въздействие оказват моралното порицание — обсъждане на събрание на колектива, лишаване от почетно звание и знак за отличие, критика в печата, както и материалните наказания лишаване от премии, преместване на по-нископлатена работа и т. н.

При умело съчетаване на моралното и материалното стимулиране може да се

[1] В. И. Ленин. Полн. собр. соч., т. 41, с. 336.
[2] Брежнев Л. И. Ленинским курсом, Речи и статьи, М., 1972, т. 3, с. 479.

Digitized by Google

разчита на максимална ефективност на труда на колектива и действеност на социалистическото съревнование. Полезен е опитът в това направление на партийните организации на „Главленинградстрой". Тук действува „Кодекс на строителя", в който са изложени основните взаимоотношения в трудовия колектив, както и начините за морално и материално стимулиране на техния труд. Освен това челниците в социалистическото съревнование се ползват от привилегии при разпределяне на картите за санаториуми и почивни домове, предоставят им се права на предимство при подобряване на жилищните условия, при получаване на отпуск в удобно за тях време. Ония, които се трудят без особено усърдие, без необходимата добросъвестност, се лишават от тези привилегии.

С преминаването на строителните организации към новата система на планиране и икономическо стимулиране, което предвижда усилване ролята на икономическите лостове и повишаване ефективността на строителството, се разшири възможността за материално стимулиране на работниците. При успешна работа строителните организации имат възможност да отчисляват част от получената печалба във фондовете за материално поощрение, социално-културни мероприятия и жилищно строителство. Големината на фондовете зависи от това, доколко ефективно работи строителната организация. Работната заплата и премиите се изплащат в размери, зависещи от количеството и качеството на вложения от работника труд. Участието в съревнованието способствува за повишаването на квалификацията, професионалното майсторство, което осигурява и нарастване на работната заплата. Заплащането на труда на работниците може да се извършва по сделно-премиалната и повременно-премиалната система. Най-ефективен вид сделно-премиално заплащане на труда е рекордно-премиалната система на заплащане, която спомага за съкращаване сроковете на строителство, повишаване производителността на труда, подобряване качеството на работата.

Все по-големи мащаби придобива съревнованието в строителните бригади на собствена стопанска сметка, работещи по метода на Н. А. Злобин и прилагащи нова форма на заплащане на труда — акордния наряд. Бригадите се премират за своевременно и предсрочно завършване на строително-монтажните работи, за постигната икономия, получавана от понижаване разчетната стойност на изпълнените работи. За да се повиши качеството на строителството, размерът на премиите е диференциран в зависимост от качеството на изпълнение на строително-монтажните работи: при оценка „отлично" — до 40 на сто, „добре" — до 30 на сто и „удовлетворително" — до 10 на сто. От общата сума на премиите не по-малко от 90 процента се насочва за премиране на работници и до 10 процента за премиране на инженерно-технически персонал.

Опитът на съревнованието на основата на бригаден договор нагледно показва какви възможности открива прогресивната организация на трудовия процес. Така изработката на всеки член от бригадата на Н. А. Злобин от 1971 до 1977 г. е нарастнала 2 пъти, а средната дневна заплата заедно с премиите с повече от 11 рубли.

Големи успехи във внедряването на бригадния договор е постигнал колективът на ленинградския тръст „Спецстрой". Тук внедряването на бригадния договор се стимулира материално в съответствие с разработения в тръста правилник за премирането на работниците от фонда за материално поощрение. Така размерът на премията за инженерно-техническите кадри от участъка се увеличава, ако работите на обекта са изпълнени по метода на бригадния договор. Партийната и профсъюзната организация изменяха условията на вътрешнотръстовото социалистическо съревнование. Строително-монтажното управление може да бъде признато за победител само в случай, ако не по-малко от 50 процента от издадените работи са изпълнени по метода на бригадния договор. Целеустремената организаторска работа на партийната организация на тръста е осигурила през 1977 г. изпълнение по метода на бригадния договор 53,5 на сто от обема на строително-монтажните работи. За успеха в масовото внедряване на новата форма на бригадна стопанска сметка в строителството Президиумът на ЦК на профсъюза на работниците от строителството и промишлеността за строителни материали награди тръста с почетна грамота. Освен това през 1977 г. колективът на тръста беше признат за победител във всесъюзното социалистическо съревнование и удостоен с преходното червено знаме на ЦК на КПСС, Министерския съвет на СССР, Всесъюзния централен съвет на профсъюзите и Централния комитет на Ленинския комсомол.

Успехите, постигнати от последователите на Н. А. Злобин, се обясняват с това, че чрез бригадния договор се постига съчетаване на моралните и материалните стимули, обединяване на личните и обществените интереси, създават се необходимите предпоставки за ускоряване на научно-техническия прогрес. При това все по-голямо значение придобиват моралните стимули. За изясняване на тяхната роля Мурманският обком на Ленинския комсомол проведе социологическо изследване в бригадите на „Главмурманстрой" и в бригадите, работещи по традиционния метод. Данните от анкетата показаха, че в тези бригади е значително по-висока степента на удовлетвореност от собствената работа и специалност, от организацията на труда, въпреки факта, че в 1976 г. във връзка със забавянето на изплащането на премиите от страна на клиентите, в отделни бригади работната заплата се оказа малко по-ниска, отколкото в бригадите, непреминали на договор. По такъв начин популярността на бригадния договор сред работниците се определя не само от присъщите на този метод материални стимули, но и в значи-

Digitized by Google

телна степен от моралните фактори, които позволяват трудът да стане по-продуктивен, съдържателен и творчески.

Стимулирането на социалистическото съревнование е активен и целенасочен процес. Важна задача на теорията и практиката е намирането на оптимални форми и методи на съчетаване на моралното и материалното стимулиране. Считаме, че понастоящем централна задача в областта на усъвършенствуване стимулирането на участниците в съревнованието е по-тясното свързване на поощрението на работниците с постигането на крайните народностопански резултати, поставянето му в пряка зависимост от приноса на всеки в повишаване ефективността на производството. Практиката показва, че само последователното провеждане в живота на този принцип позволява да се постигне успех в съревнованието, да се заинтересова всеки член на колектива от изучаването и прилагането на опита на първенците, от повишаване качеството на работата.

В тази връзка голям интерес представлява експериментът в „Минпромстрой" на Белоруския. Същността му се състои в това, че оценката на дейността на строителните организации се извършва не поетапно, а за завършени и предадени на клиента обекти. По такъв начин вниманието на трудовите колективи е съсредоточено върху ускореното завършване на обектите. Новите методи на управление на базата на прилагане нови оценъчни показатели на работата на договорните организации позволиха да се съкратят с една трета сроковете за съоръжаване на обектите, да се увеличи с една четвърт стоковата продукция, с 20 процента печалбата и с 11 — рентабилността. Широко започна да се прилага методът на бригадния договор, на който преминаха повече от 60 на сто от бригадите.

Проблемите за по-нататъшно усъвършенствуване на различните форми на стимулиране на съревнованието стават все по-актуални. Гъвкавото маневриране със стимулите с оглед на порасналото равнище на изискванията и интересите на трудещите се представлява основа за тяхното прилагане.

Постоянното развитие на моралното и материалното стимулиране на съревнованието служи като необходимо условие за неговия прогрес, като средство за укрепване единството на интересите на трудещите се, за повишаване на тяхната заинтересованост от развитието на общественото производство, за ускоряване темповете на комунистическото строителство.

ПРЕГЛЕД НА МЕСТНИЯ ПЕЧАТ

ПАРТИЙНОТО РЪКОВОДСТВО НА КОМСОМОЛА

Става дума за отразяването на тази тематика в окръжния вестник „Хасковска трибуна" и в още седемнадесет местни вестници в общини, заводи, агропромишлени комплекси и строителни обекти в Хасковски окръг. Или по-точно: **как вестниците в окръга чрез средствата на печатното слово съдействуват на партийните органи и организации, за да се издигне на ново равнище партийната и държавната работа с младежта и се доведе докрай преустройството на комсомолската дейност.**

През изтеклата 1978 г. и в следващите месеци на текущата година има много публикации за младежкия живот. Вестник **„Димитровградска правда"** още във втория си брой пише, че започва да издава страница за комсомолците **„Младост"**, която ще излиза всеки първи четвъртък на месеца. И излиза редовно. Макар и порядко, издава страница **„Младежки плам"** и окръжният вестник. В много от останалите вестници могат да се видят рубрики или страници със заглавия: **„Комсомолски живот", „Младежки устрем", „Комсомолска трибуна", „Комсомолски факел"** и др.

Публикациите са наситени с много примери из живота и трудовото всекидневие на младежта в окръга. Особено полезни са статиите на някои ръководни партийни и стопански деятели, които умело използват печатното слово при решаването проблемите на младежта и Комсомола. **В брой 133 на „Хасковска трибуна" в статия под заглавие „Преди всичко да променим подхода" инж. Георги Добрев — секретар на партийния комитет в Стопанския химически комбинат в Димитровград, разглежда въпроса за многостранната и ефективна реализация на младежта и някои проблеми за утвърждаването и усъвършенствуването на социалистическия начин на живот.**

Digitized by Google

В дух на самокритичен анализ авторът изнася със загриженост какво още не достига в работата с младежта в завода: „... Не можем да намерим — споделя той — най-подходящи форми за масово участие на младежите в обществено-политическия живот, в самодейността, културните изяви, спорта и туризма. Не успяваме да направим Дома на културата привлекателно място. Стигаме до извода, че ни липсват подходящи ръководни кадри както в комитетите, така и в дома. Става дума за кадри със специална подготовка — педагози, социолози, психолози и други, които наистина проучват проблемите, т. е. желанията на младежите... Има нещо примитивно в нашия подход. Тяхната култура, интелект, интереси вече са на по-високо ниво..."

Същият автор по-късно в **„Димитровградска правда" (бр. 50)**, като отбелязва, че в комбината работят над осемстотин младежи, които произвеждат една пета от промишлената продукция, стига до заключението, че работата с Комсомола е твърде отговорна задача, която до голяма степен определя мястото на партийната организация в решаването на производствените и социалните задачи на Химкомбината.

Срещат се и други интересни материали за многостранната и ефективна социална реализация на младежта.

За възпитателното въздействие чрез труда **„Хасковска трибуна" в бр. 12** оформя специална страница **„Трудовият колектив — възпитател"**. В наслова на страницата се казва, че тя е посветена на проблемите по създаването на комплексна, целенасочена система за възпитанието на младата смяна. Под ръководството на партийните организации в решаването на тази задача имат дял и Комсомолът, и производственият процес, и училището. Чрез страницата си казват думата ударници, носители на званието „Най-добър в професията", участници и ръководители на младежки производствени единици, комсомолски секретари, новопостъпили работници от техникумите, наставници, учители и ученици. Думата им е твърда, с чувство за отговорност, жизнерадостна и вдъхновена.

Обективна оценка на интеграцията училище и производство дава **статията на Атанас Кирилов — завеждащ отдел „Пропаганда и агитация" в партийния комитет в Хасково (в. „Хасковска трибуна", бр. 134).** В Хасково работят шестнадесет учебни заведения от горния курс, в който се учат приблизително осем хиляди младежи и девойки. Партийните организации и административните ръководства в тях все по-резултатно и компетентно насочват своята дейност към реализирането на отговорната задача — да задоволяват материалното производство с висококвалифицирани кадри. Като отбелязва, че под непосредственото ръководство на комитета и народния съвет е извършена значителна работа за подобряване на производственото обучение на средношколците, авторът ярко откроява и слабостите. Той изтъква, че не навсякъде са създадени добри условия за правилно провеждане на производственото обучение, не се използват пълно възможностите на промишлените предприятия, не се осигуряват за всички ученици самостоятелни работни места. В някои учебни заведения липсва съвременна материална база, в други — не е решен въпросът за складовото стопанство и т. н. Накрая авторът с тревога сигнализира, че заводските партийни комитети все още недостатъчно се занимават с проблемите на производственото обучение на учащите се, малко грижи полагат да се засили възпитателното въздействие на трудовите колективи върху онези млади хора, които в близко време ще попълнят техните работнически редици.

Проблемна, аналитична е статията **„Колкото голям, толкова и подценен проблем" в брой 136 на окръжния вестник.** В нея **Димитър Георгиев — заместник-председател на изпълкома на окръжния народен съвет и член на окръжния комитет на Партията,** сигнализира, че въпреки острия недостиг от млада работна сила, ръководствата на АПК и клоновите стопанства в окръга сериозно подценяват единствения постоянен източник на квалифицирана работна ръка за селското стопанство — младежите и девойките, завършващи селскостопанските училища. Включването ежегодно на триста и петдесет до четиристотин образовани, квалифицирани изпълнителски кадри в селското стопанство представлява голям резерв за неговия по-нататъшен възход.

В хасковския местен печат са поместени материали и за усъвършенстване на социалистическия начин на живот сред младежта. Гордост и вдъхновение лъха от статията на **Христо Шишков — член на бюрото на партийния комитет и председател на изпълнителния комитет на народния съвет в Димитровград:** „Днес, пише той, на трудова вахта в Димитровград са 4520 млади химици, миньори, шлосери, стругари, строители, транспортни работници и други. В благородно социалистическо съревнование са тринадесет младежки производствени единици... Димитровград е рожба на бригадирското движение и ние сме правили и ще правим всичко възможно, за да не секнат никога песните на синеблузите строители."

По-нататък авторът съобщава, че в града работят около три хиляди и петстотин бригадири. Сега Димитровград разполага с два стадиона, шест плувни басейна за възрастни и един за деца, осем ученически физкултурни салона, градски комплекс за спортни игри. Всяка година народният съвет заделя четиридесет и пет хиляди лева за изграждане на нови и реконструкция на съществуващите детски площадки. Четиридесет и пет на сто от апартаментите са раздадени на млади семейства до тридесетгодишна възраст.

Похвално е, че във в. „Хасковска трибуна" се срещат и критични публикации по този важен проблем: за окръжния младежки дом, за младежките домове в Любимец и Марица, за градския клуб в Хасково и пр.

Откровени диалози чрез страниците на

Digitized by Google

местния печат води с младежите първият секретар на Хасковския партиен комитет, секретарят на комитета в тютюневия комбинат „Тракия“ и др. Статията „Умът, честта и съвестта на Партията“ на Петко Христов — секретар на партийния комитет в текстилния комбинат „Жеко Димитров“ в Хасково, публикувана в брой 8 на в. „Текстилец“, е изповед за качествата на комуниста, силен глас против неправилното отношение на някои към младежта: „Често се срещат хора, които хулят младото поколение, упрекват го в потребителско отношение към живота, в липса на идеали и стремеж за самоизява и т. н. Не съм съгласен с подобни изводи. Мисля, че задачите, които младото поколение сега решава, са големи и сложни и то се справя с тях. Сред младежите има герои на труда, първенци, рационализатори, мислещи и търсещи специалисти. Тези хора имат и идеали, и стремежи.“

За по-висока ефективност на идеологическата работа в Комсомола, за нейното преустройство апелира в брой 110 на „Хасковска трибуна“ Атанас Петров — завеждащ отдел „Пропаганда и агитация“ в ОК на БКП — Хасково. Със своето критично перо той порицава ония партийни и стопански ръководители, които предоставят работата по трудовото, интелектуалното и физическото възпитание на младите хора изключително на комсомолските кадри и активисти и се задоволяват само с критика по техен адрес, като оправдават собствените си слабости...

Какво обаче не достига в публикациите за младежта и Комсомола на печата в Хасковски окръг, кои са техните характерни слабости?

Сериозен недъг на местните вестници (това особено се отнася за печатния орган на окръжния комитет на Партията в. „Хасковска трибуна“) е, че в тях почти не се пише, не се разглежда и анализира как партийните комитети и организации в окръга помагат, какво политическо ръководство осъществяват за съществеността и качествено подобряване на работата на Комсомола, за организационното укрепване на младежките дружества. На този въпрос другарят Тодор Живков отдава изключително голямо значение в Писмото си до ЦК на ДКМС: „Главното е, изтъква той, партийната дейност да съдействува всестранно и максимално за съществено и качествено подобряване на работата на Комсомола, за овладяването на новото в подхода към младежта, за превръщането на новите, качествени критерии и изисквания за многостранна и ефективна реализация на младежта в практическо, ежедневно ръководство за действие на партийните органи и организации, на държавата, обществеността и Комсомола“.

Да направим анализ в тази светлина на кореспонденцията „Разговорът продължава“ от секретарката на първичната партийна организация във фабрика „Коприна“ в Свиленград Елена Вангелова. От тази кореспонденция, публикувана в брой 15 от 6 февруари 1979 г. във в. „Хасковска трибуна“, читателят научава, че разговорът за изпълнение на задачите, поставени в Писмото на др. Тодор Живков, започнал в комсомолските органи и организации във фабрика „Коприна“, продължава да се води и в заводския партиен комитет и първичните партийни организации. По-нататък авторката съобщава, че заводският комитет направил оценка какво е извършено по разясняването и изпълнението на задачите, поставени в Писмото. Такава оценка била направена преди това на закрити партийни събрания и всяка първична партийна организация приела конкретни мероприятия за по-нататъшната си помощ, която трябва да оказва на комсомолската организация във всяка смяна. В кореспонденцията се изтъква, че в тези оценки било подчертано, че заводският комитет, първичните партийни организации и стопанското ръководство на предприятието работят задълбочено по проблемите на младежта и Комсомола. Отбелязва се, че за осигуряване на партийно ръководство в комсомолските органи са изпратени с поръчения двадесет и двама млади комунисти и т. н.

Инициативата на вестника да покани една секретарка на първична партийна организация в промишлено предприятие да разкаже на страниците му как заводският партиен комитет и ППО помагат на комсомолската организация, е чудесна. Като информация нейното изказване е хубаво. Но една от първостепенните задачи на редактора, който е осигурил тази кореспонденция, е да помогне на външния автор не само да информира в своята кореспонденция какво е станало, а преди всичко — как е станало, т. е. да предаде в нашия случай опита на заводския комитет и ППО във фабрика „Коприна“ — Свиленград, в партийното ръководство на Комсомола. Тогава кореспонденцията ще бъде по-полезна, по-пълноценна, защото ще помогне на първични партийни организации и комитети в други предприятия, заводи и др. да изучат опита в това отношение във фабрика „Коприна“ и ще могат да си „сверят часовниците“ в своята работа с младежта и Комсомола.

А този опит, ако се съди по изброените в кореспонденцията резултати от работата на Комсомола в това предприятие, е богат и полезен. „В резултат на извършената дейност по осигуряването на партийно ръководство на Комсомола и младежта, комсомолските дружества активно се включват в изпълнение решенията на XI конгрес на БКП. Три комсомолски бригади и двадесет млади тъкачки рапортуваха, че са изпълнили годишните си планове за 1978 г. до 20 октомври. На 30 октомври рапортуваха с изпълнени годишни планове още две бригади.“ Кореспонденцията информира, че комсомолците са постигнали успехи и в движението „Да овладеем майсторството и достигнем резултатите на челника в труда и ученето“. Всички младежи са приели лични комплексни планове. Участващите в клуба за техническо и научно творчество на младежта (ТНТМ) през 1978 г. решили четири теми с икономически ефект двадесет

Digitized by Google

хиляди лева. Комсомолците активно участвували в държавно-обществения преглед за висока обществена производителност на труда, за разкриване на резерви при съставяне на инженерния проект, който послужил за база при съставяне на плана на предприятието за 1979—1980 година. Във фабриката са осигурени условия всяка година около двадесет младежи да продължат образованието си по задочен път и т. н.

Обикновено в публикуваните материали за младежта и Комсомола се говори за производствените постижения на младежите и девойките, за успеха на учащите се, за техните несполуки, за трудовите и битовите им условия на работното място и в селището, за организацията на отдиха и развлеченията, какво имат и какво им липсва в това отношение и т. н. Разбира се, по тези въпроси е необходимо да се пише и писаното по тях е една от положителните страни на вестниците в Хасковски окръг. Но то съвсем не е достатъчно, за да отрази всестранно проблемите на младежта, на Комсомола и с това да съдействува ефективно за тяхното решаване. В публикуваните досега материали много малко и съвсем бегло се пише за самите комсомолски органи и организации, за младежките дружества — политическия мотор, движещата сила на комсомолския живот. Не се чувствува по-осезателно в тези материали постъпват ли някакви положителни промени в стила на работата в Комсомола, усилия за прелом в организационната и политическата му дейност.

Да разгледаме страницата за комсомолците „Младежки плам" в брой 2 от 6 януари 1979 г. на вестник „Хасковска трибуна". Тя отразява срещата, организирана от ОК на ДКМС и редакцията на окръжния вестник с младежи — първенци в селското стопанство, във връзка с решението на Политбюро на ЦК на БКП за по-нататъшно стабилизиране на работната сила в селското стопанство, укрепване на низовите производствени звена с ръководни и изпълнителски кадри и разширяване участието на младежта в селскостопанското производство. В уводното място на страницата е поместено изказването в срещата на Иван Бояджиев от окръжния комитет на ДКМС под заглавие „Актуален младежки проблем". Правилно и ясно авторът определя характера на този актуален младежки проблем. Основната задача на комсомолските комитети, на младежките производствени единици, на всички младежи и девойки в селскостопанското производство в окръга сега е ефективно да се обработва земята, рязко да се повиши коефициентът на използването на техниката, като се премине на двусменен и трисменен режим на работа, да се усъвършенствува организацията на труда. За изпълнение на тази отговорна задача авторът отбелязва,че „комсомолските комитети трябва да подходят диференцирано, да обогатят формите и начините за работа с младежите . . ."

Но това са само напътствия, напомняне — „трябва, трябва", а как конкретно, на практика комсомолските комитети следва да обогатят формите и начините за работа с младежите, авторът за съжаление именно това не изяснява. Той не прави анализ на досегашната дейност на комсомолските комитети и дружества, не изтъква положителния им опит, не сочи техните слабости, които им пречат да преустроят своя стил на работа в духа на новите изисквания. Другарят Бояджиев изрежда значителни трудови постижения на младежта в окръга, в селското стопанство, на отделни млади хора, на цели производствени колективи. Тези успехи не са дошли от само себе си. Те са плод до голяма степен и на политическата и организаторската работа на комсомолските комитети и дружества, чийто опит е необходимо да се изучи, да се обобщи и широко да се популяризира чрез страниците на вестника.

В същата страница комсомолката Господинка Кафтанова, машинна доячка в младежкия кравекомплекс „Черноконево" на клоновото стопанство в Димитровград, споделя, че условията за работа и почивка в комплекса са много добри. За животновъдите е обзаведен клуб, баня, механизирани са много процеси при отглеждането на животните. Естествено е, че зад тези много добри трудови и битови условия стои грижата на стопанското ръководство на комплекса, дейността на партийната организация, на комсомолското дружество. Техният опит обаче в работата им с младежите и девойките в този кравекомплекс не се вижда в публикуваното изказване на другарката Господинка Кафтанова. Такъв опит въобще липсва в самата страница. А тя е посветена на опита на първенците в селското стопанство. Една от главните задачи на в. „Хасковска трибуна", както и на останалите вестници в окръга, се заключава и в това — да отворят широко страниците си за положителния опит на комсомолските комитети и организации, за партийното ръководство на тяхната дейност.

Ръководителката на младежката бригада във кравефермата на с. Добрич Мария Ангелова повдига такъв въпрос в тази страница: докато в оборите на фермата е въведена пълна механизация на производствените процеси, при кравите „цари ред и чистота", а фермата има образцова хигиена и ред, битовите условия на самите животновъди са крайно лоши. „Единствената ни придобивка е една стая, която служи за съблекалня и на жените, и на мъжете! Тя е също и столовата ни, и стая за почивка. А ние се нуждаем не само от най-елементарното — стаи за съблекални, столова, баня, стая за почивка, а и от собствен клуб, където да провеждаме мероприятията на комсомолското ни дружество..."

Очевидно е, че Мария Ангелова сама не ще може да реши тези въпроси, та ако ще да е една от най-талантливите младежки ръководителки в окръга. Тук е необходима намесата на партийната организация, на партийния комитет. А за тая намеса, за помощта изобщо, която те са длъжни да

Digitized by Google

дадат на младежкото дружество, може и трябва да пише вестникът, да подсети, да предизвика партийното и стопанското ръководство да поемат върху себе си грижите за младите животновъди, за да не се повтаря този срамен факт: кравите да са поставени при по-добри битови условия, отколкото техните гледачи!

На уводно място на трета страница в **брой 3 от 9 януари 1979 г. на окръжния вестник** е поместена статията **„Преглед на дееспособността“** от **Христо Митев, секретар на окръжния комитет на ДКМС в Хасково.** В статията другарят Митев прави преглед на отчетно-изборните събрания в ДКМС през 1978 г. В нея той показва поважните постижения на комсомолските комитети и организации в работата си с младежта, сочи и някои техни недостатъци. Но и тук не се говори по един важен проблем — каква помощ младежките комитети и дружества получават или очакват да получат от окръжния комитет на БКП, от останалите партийни комитети и организации, за да усъвършенстват своята дейност, да направят прелом в своя стил на работа в съответствие с новите задачи. А за партийното ръководство на Комсомола в окръга немалко е направено. За изучаване Писмото на др. Тодор Живков е извършена широка организаторска и политическа работа. В окръжния партиен университет бе свикан специален семинар. Успешно преминаха събранията на първичните партийни организации, на които след задълбочено обсъждане на проблемите се набелязаха мерки за цялостното подобряване работата с Комсомола. Лекторите от дружество „Георги Кирков“ подготвиха цикъл от лекции за теоретическото осветляване и практическата реализация на постановките в Писмото. Сектор „Информационно-социологически“ при ОК на БКП прави социологическо изследване сред младежта на тема: „По някои проблеми на работата в Комсомола, поставени в Писмото на др. Т. Живков до ЦК на ДКМС“. Самокритично, критично и аналитично, в духа на новите изисквания премина деветнадесетата отчетно-изборна конференция на окръжната комсомолска организация. Тя прие специална програма за изпълнение на задачите, произтичащи от Писмото. По тези проблеми се подготвя и до края на годината ще се свика пленум на ОК на БКП.

Писмото на др. Тодор Живков до ЦК на ДКМС е богат източник на идеи и подтик за практически действия. Вестник „Хасковска трибуна“, всички печатни органи в Хасковски окръг са призвани да съдействуват на партийните комитети и организации в борбата им за нов, забележителен напредък в живота и дейността на младежта, на младежкия съюз. На своите страници те с пълна сила могат да повдигнат такива нерешени въпроси като: сегашните потребности и интереси на младежта, ролята на ръководителите като политически дейци сред младото поколение, конкретния подход към отделните отряди на младежта.

Местните вестници биха могли да влеят своите сили, своя дял за организиране на системна и упорита борба за коренна промяна: в постановките за възпитателното въздействие чрез труда, за качествата на труда и на младежа — труженик, за премахването на обективните и субективните пречки и трудности. Читателите очакват да видят върху техните страници разработки по проблема за изграждането на нова организационна култура на младото поколение, за възпитаване на деловитост, оперативност и организираност, за изграждането на младата личност в труда като пълноценен труженик на социализма, като носител на нов тип обществени отношения.

В живота на хасковската окръжна комсомолска организация борбата за промени в тези насоки е подета. В промишлеността над хиляда и триста наставници се грижат за израстването и възпитанието на хиляда и осемстотин младежи. В селското стопанство над деветстотин и петдесет комсомолци пряко участвуваха в компенсирането на загубите от природните бедствия, десетки младежи и девойки са изпратени с комсомолско поръчение в животновъдството, обучени са четиристотин двадесет и един млади механизатори и сто осемдесет и шест резервни кадри. През миналата година над двадесет хиляди и петстотин бригадири от окръга са вложили труд за един милион и двеста хиляди лева и т. н. Заслужено окръжната комсомолска организация е удостоена с преходно червено знаме на ЦК на ДКМС.

Във вестниците на Хасковски окръг все още рядко се срещат директивни, аналитични или критични материали от партийни работници и други общественици за издигане на ново равнище партийната и държавната работа по въпросите на младежта, за довеждане докрай прелома в дейността на Комсомола. Партийно-държавните комисии — обединяващите звена, чрез които трябва да се свържат в едно цяло задачите на всички органи и организации в окръга, които работят с младежта, са вече учредени. Задължение е на местния печат да отразява насоките за тяхната работа, първите им стъпки, покълналия положителен опит. Разминаването между дневния ред в живота на младежта и дневния ред в дейността на комсомолските дружества и организации чака неотложно решаване. А за тази цел следва да се решат няколко въпроса: да се развие демократизмът в комсомолските организации; да се издигне на висота дисциплината в Комсомола; да се подобри кадровата политика; да се усъвършенствува използването на научни методи в комсомолската работа.

В Хасковски окръг са изградени хиляда и петдесет комсомолски учебни звена с около тридесет и четири хиляди участници. Над десет хиляди от тях са включени в икономическото образование. Не само окръжният, но и общинските и местните вестници биха могли да поведат още по-резултатна борба за по-висока ефективност на идеологическата работа на Комсомола: за класово-партийното, патриотичното и

Digitized by Google

интернационалистическото възпитание на младото поколение, за едновременното трудово, интелектуално и физическо възпитание, за издигане ролята на Комсомола като източник на нова политическа и идеологическа информация.

Известно е, че силата на печата е в партийното му ръководство. Практиката показва, че ефективността на въздействието на вестниците, тяхната обществена сила многократно расте, когато партийните комитети ги ръководят отблизо, всекидневно, оказват им конкретна помощ и подкрепа. В партийните комитети и организации, сред трудовите колективи в Хасковски окръг съществува обстановка на уважение и доверие, на висока взискателност към в. „Хасковска трибуна", към всички местни вестници. Тази обстановка е създадена с упорит труд, в течение на дълго време по пътя на възпитание на кадрите, на комунистите, на всички трудещи се в дух на ленинско отношение към печатното слово, към въпросите, които се повдигат в пресата. Няма съмнение, че партийните комитети в окръга и занапред ще работят упорито за по-нататъшното усъвършенстване системата на политическото ръководство на местния печат, за повишаване идейното му равнище и действеност, за да може той най-ефективно да съдействува за прелом в организационната и политическата работа на Комсомола, да влияе с пълна сила за формирането у младежта на марксистко-ленински мироглед, комунистическо отношение към труда, висока нравственост.

Борис НАКОВ
кореспондент на сп. „Партиен живот"

ЗАРИ «ЗОРНИЦА»

Месечното приложение за литература и изкуство на вестник „Нов живот" в Кърджали вече за трети път се среща с читателя като самостоятелно издание, отпечатано в четири страници, богато илюстровани. Първите броеве, първите стъпки, още неукрепнали, най-вълнуващите, обвеяни с много надежда, подобно на всичко, което спохожда човека за първи път. Поетът Младен Исаев вижда изданието като ново литературно огнище в този слънчев край на България, достъпна и действена трибуна, от която ще прозвучат гласовете на млади дарования, устремени към творчески върхове.

Интересът към „Зорница" се подсилва и от едно друго обстоятелство — периодичните издания за литература и изкуство в провинцията са ограничени и появата на всеки нов печатен лист се посреща със значението на явление и откликва в душите на хората с много празничност. Удовлетворението, признателността и благодарността на творците, на десетките деятели, ангажирани с ръководството, опазването и разпространението на художествената култура, се излъчва не само от всяка страница, но и от всеки ред и щрих. Несъмнено това са чувства на удовлетворение от предоставената възможност пред широка публика да се разкриват и защищават с художествени средства идеите на Партията, да се откроява и окриля творческата индивидуалност на всеки, да се споделят с читателя най-новата художествена продукция, вълненията, тревогите, стремежите, породени в творческата лаборатория, да се съдействува за активно естетическо възпитание на населението, особено на младежта.

Прочитайки „Зорница", читателят остава възхитен от чистите, неподправ[illegible] родолюбиви чувства на творците, родени в този край или работещи в него. Любовта към края и любовта към изкуството не могат да се имитират. Те или съществуват и тяхното присъствие стимулира творческото извисяване, или не съществуват. Стиховете и графиките от първите броеве, разказите, живописните пана, отзивите за театралните постановки и за други проявления на творческите институти и отделните творци, информациите за многобройните изяви на художествената самодейност, сполучливите хумористични рубрики, фотоилюстрациите правят впечатление със своята искреност, значителна професионална култура, непосредствено усещане на народностния бит и душевност и умението да се пресъздадат в художествено битие.

Учредителите на изданието са овладени от благородни амбиции да увеличат своя принос от художествени ценности в националната съкровищница. Още в първия брой „Зорница" уверява, че ще бъде поле за изява на творците от всички жанрове, ще се стреми да бъде активна школа за възпитаване у художествената интелигенция, у младежта на здрав, смислен естетически вкус, ще съдействува за откриване на всичко достойно в литературата и изкуството, създавано на земята на Източните Родопи. Страниците на приложението ще бъдат несменяема трибуна на младите автори. Първите броеве ни представят най-изтъкнатите писатели, художници, актьори, журналисти, самодейци. Разбира се, в един окръг, в един край авторите са известни, броят им се знае, безкраен е само творческият процес и за в бъдеще читателят ще се среща с нови произведения на поз-

Digitized by Google

натите, на любимите автори, отпечатни или които ще коментира „Зорница".

Самостоятелното приложение на „Нов живот" си поставя и една друга задача — да сплотява творците около политиката на Партията, да им разяснява целите и предстоящите задачи на Партията в областта на художествената култура, непрекъснато да убеждава в непреходната истина, че художествената култура, проблемите на нейното създаване и разпространение е част от общопартийното дело. Грижите на Партията за развитието на художественотворческия процес са неоспорим факт, следва ръководството на този процес непрекъснато да се усъвършенствува, за да се създават ценности, които да достигат висотата на класово-партийните идеи. В този смисъл „Зорница" предоставя и ще предоставя страниците си на художествената критика, за да се откроява важното от маловажното, преходното от непреходното, талантливото от посредственото.

Първите броеве на „Зорница" достигат до нас като ярък светлик на един край на родината, кръстопът на трудолюбие и родолюбие, на творческо дръзновение и ние му пожелаваме добър път.

Димитър КРАЛЕВ

ПРИМЕРЕН ТЕМАТИЧЕН ПЛАН

ЗА ЛЕКЦИИ, БЕСЕДИ И ДОКЛАДИ ВЪВ ВРЪЗКА С РЕЧТА НА ПЪРВИЯ СЕКРЕТАР НА ЦК НА БКП И ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ДЪРЖАВНИЯ СЪВЕТ НА НРБ ДР. Т. ЖИВКОВ „ЗА ВЪТРЕШНАТА И ВЪНШНАТА ПОЛИТИКА НА НАРОДНА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ" ПРЕД ДЕСЕТАТА СЕСИЯ НА СЕДМОТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ НА 27. IV. 1979 Г.

1. Марксизмът-ленинизмът и пролетарският интернационализъм — основа на вътрешната и външната политика на НРБ.
2. Актуални социално-икономически проблеми на строителството на зрялото социалистическо общество в нашата страна.
3. Условия и фактори за по-нататъшно изпълнение на Декемврийската програма на Партията за повишаване жизненото равнище на народа.
4. Концентрация и специализация на производството в мащабите на цялото народно стопанство с приложението на мултипликационния подход.
5. Усъвършенствуване на социалистическата организация на труда.
6. Усъвършенствуване на плановото ръководство на икономиката.
7. Последователно приложение на стопанската сметка.
8. За последователно въвеждане на стопанската сметка.
9. Международното положение и външната политика на НРБ.
10. Последователната и неотстъпна политика на НРБ за укрепване и развитие на разведряването, за превръщането му в необратим процес.
11. Принципната и последователната външна политика на НРБ за разоръжаване, за намаляване на опасността от нова световна война.
12. Последователната борба на НР България срещу хегемонистичния и милитаристичен курс на пекинското ръководство,
13. Непрестанното укрепване на братския съюз на страните от социалистическата общност — главно направление на външната политика на НРБ.
14. По-нататъшното развитие и укрепване на икономическата интеграция на НРБ със страните от социалистическата общност.
15. Всестранно сътрудничество и сближаване на НРБ със Съветския съюз.
16. Политиката на НРБ за превръщането на Балканите в зона и фактор за укрепване мира в Европа.
17. Политиката на БКП и НРБ към СФР Югославия — политика на мир, добросъседство и сътрудничество.
18. Възходящото развитие на отношенията на НРБ със страните със социалистическа ориентация.
19. Задълбочаване на отношенията и разширяване на връзките на НРБ с развиващите се страни.
20. По-нататъшното развитие на отношенията на Народна република България с развитите капиталистически държави в съответствие с принципите на мирното съвместно съществуване.
21. Активната дейност на Българската комунистическа партия за укрепване единството и сплотеността на световното комунистическо и работническо движение.
22. Борбата за пълна и ефективна реализация на вътрешната и външната политика на БКП — първостепенна задача на всички трудещи се, на целия народ.

ОТДЕЛ „ПРОПАГАНДА И АГИТАЦИЯ" НА ЦК НА БКП

Digitized by Google

НОВИ КНИГИ

ПАРТИЗДАТ

БЪЛГАРСКА КОМУНИСТИЧЕСКА ПАРТИЯ

Документи на централните ръководни органи

1906—1908

Том четвърти

Публикуваните в този том документи могат да се разделят в четири основни тематични групи. В първата се включват материалите, свързани с организацията и провеждането на трите конгреса на БРСДП (т. с.). Тринадесети (1906 г.), Четиринадесети (1907 г.) и Петнадесети (1908 г). Централно място в тази група документи заемат протоколите от заседанията на партийните конгреси. Те разкриват разностранната дейност, подчинена на една основна цел — укрепването и развитието на самата партия като революционно-марксистка, привличането на българския пролетариат в редиците на класовото работническо движение, възпитанието му в дух на класова непримиримост към буржоазията и интернационална солидарност с работниците от всички страни и континенти. Протоколите дават ясна представа за оная последователност, с която тесните социалисти водят борбата срещу всички прояви на опортюнизма и отстояват своето марксистко разбиране за същността, характера и ролята на пролетарската партия. Към втората група документи се отнасят окръжни, писма, манифести, обръщения, възвания и др. на Централния комитет към българската работническа класа, към партийните организации, към трудещите се. Третата група обхваща документи за финансовото състояние на Партията. Четвъртата група включва документи, отнасящи се до международните връзки и отношения на Партията.

СЕПТЕМВРИ 1923

Георги Георгиев

Септемврийското въстание от 1923 г. бе прелом в живота на Партията и на българския народ. Неговата цел беше събарянето на военнофашисткатa диктатура и установяване властта на работническо-селското правителство. То е забележително събитие и в историята на международното комунистическо и работническо движение, в борбите му против настъплението на фашизма и капиталистическата експлоатация. Настоящият очерк е изграден на основата на досегашните резултати от научните изследвания, на основата на документални и мемоарни източници и на отделни изследвания.

ПРИНЦИПИ НА АТЕИСТИЧНОТО ВЪЗПИТАНИЕ

Н. Стоименова

В международен мащаб през последните години се наблюдава определен стремеж за обединяване усилията на различните религиозни учения и центрове в борбата им против комунистическата идеология. Борбата срещу користните спекулации и заблуди на религията трябва да се води организирано, настъпателно, с широко използване на постиженията на съвременната наука и научна методология. С тази брошура от библиотеката на дружество „Георги Кирков" се прави опит да се обоснове система от принципи на атеистичното възпитание, която да служи като основа за изграждане на методиката, за ефективни възпитателни действия от пропагандистите, педагогическите кадри и големия брой войнствуващи атеисти в тяхната високохуманна дейност.

ВИЗА ЗА „ЗАБРАНЕНИЯ ГРАД"

Виктор Самарин

Авторът на четвърта книжка от библиотека „Международна политика" на Партиздат Виктор Самарин, журналист по международните въпроси, ни запознава с безпринципността, великодържавната и хегемонистичната политика на маоисткото ръководство. Значително място в книжката е отделено на наглите териториални претенции на маоистите към съседни страни, за създаващия се съюз между най-реакционните среди на Запад и съвременен Китай.

ГЛАСЪТ НА РАМЗАЙ

С. Голяков, В. Понизовски

Със средствата на художественото слово и с нови, използвани от тях материали и документи, авторите на тази книга възкресяват подвига на безсмъртния воин на Червената армия, героя на Съветския съюз Рихард Зорге, който по повеля на дълга става военен разузнавач. От края на двадесетте години той и неговите сътрудници изпълняват особено важни за Съветския съюз задачи в Китай, а след това в Япония. Ръководейки групата „Рамзай", Рихард Зорге дава голям принос за победата на съветските въоръжени сили през Великата отечествена война, особено за разгрома на хитлеро-фашистите край Москва.

Digitized by Google

НОВИ СЪВЕТСКИ КНИГИ

СОЦИАЛИСТИЧЕСКАЯ ЭКОНОМИЧЕСКАЯ ИНТЕГРАЦИЯ И ЭФФЕКТИВНОСТЬ ПРОИЗВОДСТВА, Коллектив, Изд. „Мысль", Москва, 1978.

В книгата се изследват основните тенденции и пътят на развитие на социалистическата икономическа интеграция на страните — членки на СИВ, нейното място и роля за повишаване ефективността на общественото производство в различни сфери и отрасли на народното стопанство.

ЗАПАДНАЯ ЕВРОПА В СОВРЕМЕННОМ МИРЕ, том I. Западная Европа: экономика, политика, классовая борьба, Отв. ред. В. И. Кузнецов и С. П. Мадзоевский, Изд. „Мысль", Москва, 1979.

В първия том на монографията се разглеждат главните явления и проблеми, засягащи Западна Европа — нейното вътрешно развитие в частност и мястото и ролята ѝ в системата на съвременните международни отношения.

ЗАПАДНАЯ ЕВРОПА В СОВРЕМЕННОМ МИРЕ, том II, Западная Европа в системе международных отношений, Отв. ред Е. С. Хесин, Ю. И. Юданов, Ю. И. Рубинский, Изд. „Мысль", Москва, 1979.

Вторият том на монографията е посветен на икономическите и политическите отношения на Западна Европа с останалите капиталистически държави, с развиващите се и със социалистическите страни. Особено място се отделя на отношенията ѝ със САЩ и Япония. Анализират се различните аспекти на западноевропейския неоколониализъм. Изследват се проблемите и перспективите на политическото и военното разведряване, а така също на общоевропейското стопанско сътрудничество.

НАУЧНО-ТЕХНИЧЕСКАЯ РЕВОЛЮЦИЯ И КРИЗИС СОВРЕМЕННОЙ БУРЖОАЗНОЙ ИДЕОЛОГИИ, Авт. коллектив, Изд. „Наука", Москва, 1978.

Колективният труд на съветски философи, социолози, икономисти, историци и други специалисти изследва най-новите буржоазни концепции на научно-техническата революция. Авторите осветляват социалните проблеми на научно-техническия прогрес и проблематиката за човека в съвременната буржоазна философия, показват несъстоятелността на буржоазните и ревизионистки теории за дейността на работническата класа в условията на научно-техническата революция.

Ван Мин, ПОЛВЕКА КПК И ПРЕДАТЕЛСТВО МАО ЦЗЭДУНА, (Издание второе), Политиздат, Москва, 1979.

Тази книга е последната литературна работа на Ван Мин — верния син на китайския народ, виден деятел на китайската комунистическа партия и на международното комунистическо движение, големия приятел на съветския народ. Тя е написана въз основа на документи и лични спомени. В нея се разкрива как Мао Цзедун, водейки задкулисна и открита борба против марксизма-ленинизма, против комунистите интернационалисти, крачка по крачка е подривал идейните и организационните основи на Китайската комунистическа партия.

Кузьмин, В. В., КИТАЙ В СТРАТЕГИИ АМЕРИКАНСКОГО ИМПЕРИАЛИЗМА, Изд. „Международные отношения", Москва, 1978.

Външнополитическият курс на САЩ към Китай и така наречената американо-китайска нормализация се отнасят към важните и актуални въпроси на световната политика. В настоящата книга се анализира състоянието на тези отношения в периода на 50-те — 70-те години на нашия век.

СОЦИАЛЬНАЯ И СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКАЯ ИСТОРИЯ КИТАЯ, Сборник статей. Отв. ред. В. И. Илюшечкин, Изд. „Наука", Москва, 1979.

В сборника се разглеждат важни, малко изследвани проблеми от социалната и социално-икономическата история на Китай от древността до 20-те и 30-те години на нашето столетие.

20 700

Digitized by Google

Цена 1,30 лева

Digitized by Google

PERIODICALS

Digitized by Google

PERIODICAL
LIBRARY OF THE UNIVERSITY OF CALIFORNIA
Berkeley
Digitized by Google

Digitized by Google